SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde do. płaći 40 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, rsp. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobźěłanje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeje. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 238 — Budyšin — Sobotu, 1. oktobra 1927 — Bautzen — Lětnik 56

Přichodna kriza Dawezowcho plana.

Profesor Gustav Cassel w Stockholmje w Barlinskich nowinach rozkładuje, so žo Daweſowy plan njeſpodi wuwjeſć. Plan nětkole wot tſjoch lět płaći a je žo bospolnje bopjelnił. Wo tym pak žo njeſmě dopokas ſa prawoſć plana a wobliczenjow, na kotrež je natwarjeny, widźeć. Możne tak mjenowane normalne lětne płaćenja hakle ſo někotre lěta pſchindu. Dotalne płaćenja ſu žo jenož ſo pomocu wukrajnych pożčonkow dokonjake. To, ſo je ſo tak wulki kapital do Němſkeje ſawjedł, na wobſtejnoſće pokaſuje, kotrež pſchedwunjeńenjenam na pſchećo ſteja, na kotrychž je Daweſowy plan natwarjeny. Pod normalnymi wobſtejnoſćenmi njemože ſaneje rěče wo tym bycć, ſo je woprawdže możno było, wukrajej wulke ſummy ſapłaćiće. Němſke pożčonki we wukraju ſu wjele wjetſche byle, hacž by ſa ſapłaćenje Daweſowych ſadanjow trěbne było. Pſchetbtna ſumma je žo k nakupjenju wukrajnych twarow do Němſkeje wuńła.

Możnoſć Němſkeje, pożčonki ſ wukraja bracć, pak ma ſwoju mjeſu n możnoſći, ſa pożčonki ſpokojace wěſtoſće poſkićeć. Pſchi dalſchim pożčowanju žo wiſhe tele wěſtoſće ſkónčnje pſchetrjebaju. Potom Němſka ſanych pożčonkow ſ wukraja wjacy njedoſtanje a njebudże wjacy po Daweſowym planje wójſnke wotſchkodźenje płaćicz moż. Potom pak Daweſowy plan roſpadnje, a wukraj budże žo wěſtoſćom dźerżeć chcyć, kotrež je jemu Němſka ſa dołtate pożčonki ſaſtajiła.

Heſſenſti žeſum pſcheciſiwo ſmjertnemu khłoſtanju.

W ſchtwórtkowſkim poſedźenju je žo ſozialdemokratiſki namjet ſ 29 pſchećiwo 22 hłoſam pſchijał, po kotrymž by njeſmě dowolnoſć k wotprawjenju k ſmjerći ſaſudźenych wjacy dać. Wjetſchina jencho hłoſa je jenož pſchipadna wjetſchina, dokelž wulki dźeł ſapóſtlanzow ſwonka poſedźerje pſchebywaſche.

Rozrisacy wusud za Barlinskich dróhowych żeleznicarjow.

Po ſchěſcej hodźinſkim jednanju pod pſchedſydſtwom wujednarja, pſjedawſcheho němſkeho miniſtra Wiſſela, je žo ſchtwórtk roſrišaty wuſud wuprajił, kotryž dróhowym żeleſnizarjam dalokohajace pſchiſtwolenja pſchinjeſe. Potwſchitkowny dźełaniſti cžaſ žo na 8 hodźin wſchědnje abo 200 hodźin ſa měſaz poſtaji. Perſonalne pódlanſke dźełа žo ſarunaju. Pſchesrěžne hodźiny rjadowarjow a jěſdźerjow žo ſ powyſchenjom 25 prozentow jich hodźinſkeje mſdy ſaplaća.

Saſtupjerſtwa ſhromadźizna dróhowych żeleſnizarjow je nowy roſrišaty wuſud a namjet, ſo by žo ſtrajk hižo pjatk ſapoczał, wotpokaſała.

Mjeſ tym ſo konferenca ſaſtupjerjow dróhowych żeleſnizarjow wo roſrišazym wuſudże jednaſche. Deputazija Barlinſkeje wyſokeje żeleſnicy pſchińdże pſchipowědźeć, ſo bychu pſchi ſtrajku dróhowych żeleſnizarjow pſchiſtajenjow wyſokeje żeleſnicy twarjenja ſtrajkowali.

Prozeſ pſcheciſiwo ſpiriłuſowym ſuwarjam w Hamburgu.

W Hamburgu ſu ſrjedu 33 wołoſow ſudźili, kotrež běchu wobſtorkjeni, ſo ſu ſ Hollandſkeje ſpiriłuſ pſcheſmyčkale abo pſchi tym pomołne byle. Jedna ſo wo 20 200 litrow cžiſteho ſpiriłuſa, kotryž je ſo po żeleſnicy ſ Hollandſkeje do Němſkeje pſchinjeſł. Pſcheſmyčkarjo ſu ſchtyrjo Hollandjenjo, kotſiž ſu w Hollandſkej w bjeſtrjaſche. Sud 16 wobſtorkjenych winowinowa a druhich wſchitkich hromadźe k 2½ milijonej hrinowow pjenježneho khłoſtanja a k 18 měſazam a 2 njedźelomaj jaſtwa ſaſudźi.

Dwaj němſkaj ſudnikaj ſo ſ Memeleſteje wupokaſałoj.

Direktorium Memeleſteje je direktorej hamtſkeho ſuda dr. Lüdizy k 1. novembrej a hamtſkoſudniſkemu radźićelej Hahnej k końcej novembra ſłužbu w Memeleſkej wupowědźił. Sudnikaj ſtaj wjele lět ſwoje ſaſtojnſtwu w Memeleſkej ſaſtawałoj, dr. Lüdicke ſamo dźeſe dyžli 20 lět. Memeleſki gouverneur je ſo ſapowědźił, ſudnikomaj dowolnoſć k pſchebywanju w Memeleſkej podleſchićej.

Litwa je pſched tſjomi lětami nětkhuſchi k Němſkej ſłuſchaſy Memelſki kraj anneltowała a w nowiſchim cžaſu ſ njeho Němzow, kotſiž njeſu litewſke ſtacžanſtwo pſchijeli, wupokaſuje.

Pólska pożčonka.

Pjatk rano w njeſwuczenym cžaſu w 5 hodźinach ſu ſo w finanzowym miniſterſtwje we Warſchawje jednanja w pólſkej pożčonzy, we wyſokoſći 70 milijonow dollarow ſnowa ſapoczałe. Po měnjenju Warſchawſkich finanzowych kruhow Polazy na tym wobſtawaju, ſo ſo pożčonka ſnajmjeńſcha po kurſu 92 wuda. Miniſterſki měſtopſchedſydźa dr. Bartel je ſ amerikanſkimi ſaſtupjerjemi ſchtwórtk wjeczor druhi króć ſo roſrěčał. Tuchi ſu na to, pólſke wumjenjenja do Newyorka telegrafowali. Wot pſchihłoſowanja abo wotpokaſanja Newyorkſkich bankow wotwiſuje, hacž budże ſo wo pożčonzy dale jednacž abo hacž ſo jednanje doſtońcnje ſaſtajі.

Spjećeńca w Toulonje.

Kommunijtojo ſu ſ wuſpěchom njeſ muſłowami franzowſkeho wójnſkeho łódſtwa dźełali. W Toulonje je ſchtwórtk wulka ſpjećeńca njeſ namórſkimi wojakami wudyrila. Nětkhe dźeſnaco jeczi wojeńſkeho jaſtwa běchu ſebi kilopy a żeleſne żerdźe wobſtarali, ſ kotrymiž ſcženy a wjerchi ſwojich łćetkow potorhachu a nětkhe 100 druhich jatych wuſwobodźichu. S revolucionarnym wokanjom pſchećiwo wójſku jeczi zyke ſtwarjenje pſchećeſahachu a wſcho rosbichu, ſchłoż jim do puća pſchińdże. Jaſtwiju běchu zyke bjeſ mozy pſchećiwo njemódrjeſi jatych, kotſiž běchu ſ kommunijtiſkej agitaziju naſchćuwani. Pólſtadnu powěſć łódź ſtwowej wyſchnoſći, kotaž hnydom wulke woldźelenje policiſtow a wobroneńych matroſow k jaſtwu póſła, ſo by žo ſběſk poraſył. Spjećeńcy ſkórčenje ſ naſtyłnoſću do ſale ſahnachu, hdźež jich ſajachu. Pod ſylnym ſtražowanjom žo ſ cžeſitymi automobilemi do druhich jaſtwow dowjeſechu.

Pſched jaſtwom bě žo pſchi ſpjećeńcy wulka cžrjoda ludźi ſběſaka, kotruž mórſke policija ledma w měrje ſdźerżeć. Arſenalowych dźełacžerjow hnydom po wuhrjenju ſpjećeńcy jich wjedniczy k demonſtraciji namołwichu. Pſchićeńcy k jaſtwu a hromadze ſe ſběſkarjemi rebolucionarne ſpěwy ſanjeżechu, hacž ſo policiji poradźi, jich ſ nětkotrymi nadběhami wotehnać. Sběſk je wěſo wulke ſpodźiwanje ſtudźił. W politiſkich kruhach knjeżeſtwo napominaju, ſo by ſe wjeſej kruteſcu pſcheciſiwo kommunijtiſkim agitatoram poſtupało, kotſiž wołeſbe w Toulonu hižo dawno ſe wuſpěchom dźełaju.

Franzowſka miniſterſka rada.

W franzowſkej miniſterſkej radźe je pjatk ſwonkowny miniſter Briand wo poſydanju Swjaſka Ludow roſprawił. *Po knjeżeſtwowej pólożenje ſu miniſterje wšitcy ſ nałoženu* ruſkeho pólſkana Rakowſkeho ſaběrali. Ssu pjeża wobſamkli, ſo knjeżeſtwo njebudże ſ poſrědnidſtwom Rakowſkeho ſ ruſkim knjeżeſtwom w nicžim, ſwobeže też niż wo ruſkim dołhy jednacž. Jednanje dyrbi žo tak dołho wotſtorcžeć, hacž Rakowſki dobrowólnje ſ pólſanſtwa wróżo ſtupi. Jeli trjeba, ſo jednanja w Moſkwje dale powjedu.

W naſtupanju **kommunijtiſkeho ſapóſłanza Cachina**, kotrehoż ſu dla kommunijtiſkeje agitazije njes riffkimi Kabylemi ſaſudźili, je finanzna kommiſija nanjetnyła, ſo bychu jeho ſ jatby puſchćili, jo by ſo mohł pſchi wuhrađenjach tejele kommiſije wobdźelcić. Po wuſtawje ſmě ſo ſajaty ſapóſłanz ſa cžaſ parlamentowego poſydanja je jatby puſchćeć. Wo tym pak ninja knjeżeſtwo, ale parlament wobſamknje.

Bokanowſki je wo **franzowſko-amerikanſkim wikowanſkim ſrěčenju** roſprawił, wo kotrymž ſo nětkole jedna, Amerika ſrěbi najwjetſche lěpſchiny pſchi poſtajenju zlow na amerikanſke twory ſada. Franzowſka pak je ſe pſredy njepſchiſłowoli, dániż Sjednjene ſtaty njeſchu jej ſarunanje ſa to poſkićile. Dyrbi teho njeměże Franzowſka amerikanſke ſadanja dopjelnić, dokelž bychu potom druhe ſtaty, na pſchikład Němſka, te ſame ſadanja cžinile.

K praſenju rusko-francowskeho pakta.

Diplomatiſti roſprawnik „Daily Telegrapha“ wo praſchenju ruſko-franzowſkeho pakta piſche: Bolſchewiſkite knjeżeſtwo by Franzowſki rad ſlědoważe ſi winowatoſće napoložiło, kotrež ſo ſ winowatoſćenmi ſubſtawow Swjaſka Ludow po ſtawje 16 wuſtawkow njeſuſnjeſu.

1. Sdałbjenje franzowſkeje neutralnoſće w kóždej wójnje, do kotrejež mohła ko bolſchewiſkim Ruſka ſapleſć, ſ wuwjaczom wójny ſ Pólſkej. 2. Formalne pſchipóſnaće mjeſow nětcžiſkeje Ruſkeje ſe ſtrony Franzowſkeje. 3. Sdałbjenje Franzowſkeje, ſo ſo żenje vichi hoſpodaŕiſkich napra-

wach, kaž pſchi bojſkoſe atd. njewoldźeli, kotrež ſo pſchećiwo Ruſkej měrja, ſamo hdy by je Swjaſk Ludow pſchikaſał.

Roſprawnik ſo praſcha, ſchto Moſkwa, wothładane wot pólſko-ruſkeho ſrěčenja wo njenadpadnjenju Franzowſkej ſa tajke pſchikludnjenja poſtića. Bolſchewiſkite knjeżeſtwo wikowańſke ſrěčenje wjele pjedy trjeba dyžli Franzowſka. Ruſke ſlubjenje, ſo žo kommunijtiſka agitazija ſaſtaji, je ſo hižo na najſijawniſche waſchnje ſranuło.

Jendźelska a Ruska.

Jako jara ſajimawe ſtamjo pſchemjenjeneho ſiejſichſa k Ruſkej dyrbi ſo ſawodny naſtawk Londonſkich „Daily News“ wobhładowacž. „Daily News“ ſu roſprawu jendźelſkeho inżenierna wocžiſchcžale, kotryž ſo ſam konſerwatiwny njeſnuje. Tónle inżenier je dołhi cžaſ w Ruſkej žiwy był. Wón žiwje ſa to rěcž, **ſo bychu ſo diplomatiſke a wikowańſke ſtyki k Ruſkej haſo wobnowiłe.** „Daily News“ zyle ſjawnje radźa, ſo bychu ſo ſ wobeju ſtronow ſ najmjeńſcha wikowańſke poczahi haſo nawjaſale. Jendźelſke induſtrije, woſebje bawinowa induſtrija, njejſu w taſich wobſtejnoſćach, ſo mohle dobreho wotběrarja wotbyć. „Daily News“ tohodła ſe wſchěm doraſom žadaju, ſo by ſo wikowanje ſ Ruſkej haſo wožiwiło a minu na ſchkodowańkach miniſtram pſchiſtajiwaju, kotrež je jendźelſka induſtrija ſe Arkoſtej naležnoſću poczerpiła.

Njeměr dla attentatow na Balkanje.

Južnoſłowjanſke a grichiſke nowiny ſu polne powěſćow wo attentatach, kotrež ſu pſchećiwo južnoſłowjanſkim knjeżeſtwowym twarjenjam w Ssołunju a pſchećiwo grichiſkemu konſulatej w Skoplju wotwuſłene byle. Grichiſke wyſchnoſće ſu pjeża ſnowa podbladnych Mazedonſkich ſajeli. Mjeſ nimi ſu pódla bolharſkich komitačow nětkoſi Grichojo. Tohodła tukaju, ſo ſu kommuniſtoja attentaty naparali, kotſiž ſu hižo dawno ſedźiwoſć wyſchnoſće w Ssołunu na žebje wobroczili. Powěda žo, ſo je jedyn ſ wobdźelenych ſpſchihahanjow plan wyſchnoſći pſcheradźił. Schtwórtk je grichiſki diplomatiſki ſaſtupjeŕ w Běłogradźe južnoſłowjanſkemu ſwonkownemu miniſterſtwu roſprawu wo wotmyſłenych attentatach dał.

Potłóčenje Pangalowcho hibanja w Grichiskej.

Grichiſke knjeżeſtwo je pſchiwiſnowarjow nědźiſchcho grichiſkeho diktatora Pangala, kotſiž chyzhu nětcžiſke knjeżeſtwo powaliła a Pangalowſko diktaturu wobnowicž ſamało a ſ tym ſdźełaſke hibanje potłóčiło. W poſledninm tydźenju ſu nětkhe 40 offizjerow, kotſiž ſu do pſchihahanſtwa ſapleſeni, w Athenje a Ssołunu ſajeli. Mjeſ ſajatymi ſtaj też dwaj lětarjej, kotraj dyrbjeſchtaj lětaki ſ lětadła mjetajo lud k ſdźełej k lěpſchemu pjedawſcheho diktatora ſawjeſcž. W Athenje a Ssołunu bě ſo na khwili wobſtejnjeſli ſtaw pſchipowědźił. So bychu ſkerje ſwój ſamér dozpjeć mohli, běchu Pangalowi pſchiſwiſowarjo ſpytali kommunijtow a monarchiſtow do ſpſchihahanſtwa ſapleſć. Snateho kapitana Kolialexa, korwettowego kapitana Zerla, wyſchka Kernikuſi, korpſowoho ſchefa Anagnoſtaka, pjedawſcheho miniſtra Koundura a druhich ſu na egejſke kupy wuhnali. Grichiſke wójſko ſ wjetſchemu dźełu na knjeżeſtwowej ſtronje ſteji.

Chamberlainowa jězda do Spaniskeje.

Kaž ſo ſ Madrida powě, njeje k wotmyſłenemu roſrěčenju ſchtwórtk mjes jendźelſkim ſwonkownym miniſtrom Chamberlainom a ſchpaniſkim diktatorom Primom de Rivera doſchło. Prinzo de Rivera ſchtwórtk do Barcelony pſchijědźe, wola podarnu na pſchijěſd yachty (małeje łódźe) „Dauphin“ cžakaſche, ſ kotrejž Chamberlain po ſrjedoſeniſkim morju jědźi. Jendźelſki ſwonkowny miniſter bě rano ſ Barcelony na morju wujěł a ſo dla wobſchkodźenja hadźicžneho motora njemóżeſche w poſtajenym cžaſu wróćić. Hakle popołdnju wjeczor běſche ſo ſadźěwk wotſtronił. Chamberlain je ſo tohodła hakle pjatk ſe ſchpaniſkim diktatorom mohł ſeſkać. Njetrjebawſchi wón njeje roſrěčenje ſ Primom de Rivera pytał. W politiſkich kruhach ſo praſcheja, wo cžim ſtaj ſo ſtatnikaj roſrěčałoj. Powěda žo wo ſrjedźomórſkim bloku, kotrennuj bydźa Schpaniſka, Grichiſka a Italſka pod wjedniſtwom Jendźelſkeje pſchiſłuſchećej. Franzowſku je Chamberlain ſ boka woſtajił. Cžeho dla? Kaž ſo ſde, ſo ſrjedźoſeniſkomórſki blok pſchećiwo

Francowiscej měri, kotraž je Jendželskej hižo dawno wojeršy a finanznje pschejšyna. Schtó wě, schto je wschо Chamberlain Italskej a Schpanskej na thosty Francowskeje slubił. W Parisu žebi pjerca dla Chamberlainoweho rozkrečenja ſ Primont de Rivera staroſcze cjinja. Mjes tym so p Genfu wo wěcznym měrje jednachu, je Chamberlain nowu wójnu pschećiwo Francowskej pschihotował. Jendželska swojej politiſkej zahadže zwérna wostawa, kotraž rěka, so dyrbja so europiſke ludy ſ krwawnymi wójnami zkabicz, so mohła Jendželska nad nimi knjeźicz.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu 1. oktobra.

1817 wotewri so w Budyšinje krajnostawski seminar.

Len.

Won, won nětk, služobne dźowki!
Len bruni ʼzno kolkaty,
Tak pilnje kaž dźěłaju pčołki
Jón torhać my budźemy.

Přasć budźemy wjesele potom
Nić cěńku na koleska,
A nichtó ze sléborom, złotom
Nam płótno njezaruna.

H. Zejleŕ.

Njedźelu 2. oktobra.

16. njedź. po swj. Trojicy. — 17. njedź. po swjatkach.

1867 wotkryje so w Budesteecach pomnik Budarja.

Khwaleny budź, mój Božo, dokelž runjeź sym njeličomy wšěch dobrotow, twoja nadobnosć a njeskóńčna dobroćiwosć ženje njepřestanje dobre činić też njedźakownym a tym, kotříž su so wot tebje daloko wotwobročili. Wobroć nas k sebi, zo bychmy byli dźakowni, ponižni a pobožni, přetož ty sy naše wumóženje, móc a sylnosć.

Domaš Kempenski, Kročenje za Khrystusom.

*

Oktober abo winowc.

Rjane lěcso je žiwojimi cjopłymi słónčnymi dnjemi je sajchło. Sčuty do nasymjkeho cźaża stupili, hdyž nam přichroda dowa žiwoje płody. W oktobru zběrają mjišchi ratarjo žiwjetscha běrich. Hlubje do mězaza nuts potom też runkliju domoj woza, přichłotuja próżdne pola sa nowy wužiwu. Přenje rožki a pschenicy su hižom wobnjte. Sałónčko thodźi pschezo nije a nije. Dny bywaju ſ mozu krótiſche, to nóżemy na wječorach najšépje wobledźowacź. Sa oktober nam Pschedźenak runje najšépsche wjedro njeſtaja. Husto je też tak, so staj žebi hapreja a oktober runuj. Na druhej stronje pak žmy w oktobru też najrjeńiſche naimnike wjedro mělí. Te wschak je ratarjej pschi žiwojim wužiwnym dźěle lubſche. Tak mamy nadźiju, so imějenny też lětsa rjanu nahmu. Pschi spočatkuu mězaza žiwěcźi słónčko nětchto psches 11½ hodźiny, na kónc pak jenoj hišcheze 9½ hodźiny. Luby pak nam oktober pschezo wosthanje, dokelž so kermuſche tak prawje sapočinja a te dyrbja być.

*

— **Wo wjedrie.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer +2, thermometer wo dwo +19. — **Dźenja** rano we 8 hodź. barometer 753, hygrometer 0, thermometer w rosu +8. Wuhladny na njepschemjenjace wjedro. — Schkleńca wot wječera wječora žem hyšće na rjane stupa. Naš wječera wječor jenoj wubrěł we pokrowy nimochadjaze nižiny pschezahny. Thodła so trochu poprjedy. Azorika wyschima sašo naſche wjedro wobkhwjeńje, ſ Atlantiſkeho oczana pschi hodźe nižiny k pokrowy tłoczo. Jutſje, 16. njedź. po swj. Trojicy, schadźa słónčko 6,03 hodź. a khowa so 5,35 hodź. Mjezyk khadźa pschipołdnju 12,42 hodź. a khowa so wječor 8,41 hodź.

— **Naſch wjedrowustojny** ma sa pschichodny tydźeń tele wjedro sa mjne: Njedźelu 2. okt. pschemjenjalo; pónjdźelu 3. okt. pschemjenjano; wutoru 4. sept. rjenje; srjedu 5. okt. rjenje a wětrojto; schtwórtk 6. okt. rjenje; pjatk 7. okt. deschćowato a mutno; sobotu 8. okt. deschć.

— **Po khodźenju hwězdow a ljebjesſich znamjenjow:** Njedźela 2. oktobra, pónjdźela 3. oktobra, wutora 4. oktobra a srjeda 5. oktobra: Schpatne dny sa domjaznojcź a wobkhod, dobre sa duchownje dźěło, sabawu, wumjelſtwo. Schtwórtk 6. okt.: Dobre sa ratarſtwo, hórnikow a duchownje dźěło. Pjatk 7. aug. a sobotu 8. augusta: Sa domjaznoſcź a wobkhod schpatne dny.

— **Snicerjow Ebertowcho duba wuſtlećhili.** Shromadne dokładne khłedźenja mješchańſkeje polizije a pschistajenych kriminalneje polizije sa ſanicerjenemi Ebertowcho duba dowjedźechu wječera pjatk k wuſtlećhenju a pschepokazanju słótnikow. Jedna žo wo dweju pschekupjerju pschistajeſzowu jeneho tudomneho industrialneho wobkhoda, 27 a 18 lět ſtarej. Wobaj ſtaj bobuſtawaj Nazionalneje ſozialiſtiſkeje němſkeje dźěłaczeſkeje ſtrony. Wonaj ſtaj we tamnej nozy ſ nětkotrymi ſwojeſcho runjeza a nětkotrymi hołzami w tudomnych korczmach piwkowali. Słónčnje ſtaj wonaj hišcheze ſtamoj we korczinje žedźo wołtałoj a pschi wotkhadźe jedyn k druhemu we powalenju Ebertoweho duba powedałoj - Tule myſl ſtaj też hnydom do ſkutka ſtajiłoj a ſtaj do Schillerowych wukhodźowaniſchczow ſchłoj a dubik ſhibnyłoj a ſſamałoj. Wonaj wobtrudźałoj, ſo jeju na žadyn pad tšeze wožowby naſchczuwadze njejšu. Snicerjej, kotraž dotal khłostanaj njejſtaj, budźetaj ſo po § 304 němſk. khłoſt. knihi ſamołnikej dyrbjeczj.

— **Sokołſti žwjedźeń w Budyſchinje.** Kaž je žo na hłownej ſchromadźiſnje naſcheje mješnjeje jednoty wobſamknjko, ſarjaduje žo tu njedźelu 23. oktobra w Mješchańſkej ſahrodze wulkotny ſokołſti žwjedźeń. Dołhoż je to ł prěnjemu raſej, ſo Budyſchſka ſokołſka jednota žiwój ſamkuju žwjedźeń wuhotuje, wubudźi tuta powěſcź ſawěſcze wulku radoſcź pola pschećelcow a lubowarjow naſcheho žerbſkeho ſokolenja. Dyrbi žo też zyle nječhto wožebiteho poſtiſcźeź. W prěnim rjedźe poſtiſcza žo wſchelake profine a narjadowe ſnjeſowarja. Potom pak dyrbi też žort ł žwojemu prawu pschińcź. Pschihrawi žo njerunjzy zyle nowy ſokołſti „porazał“. Hižo tu wobmyſlenja, ſo mohli žo pschi tom mnohy ſe ſnjeńcami pukrycź. Tola njechamy hišcheze nicžo pscheradźicź. Njech jenoj žo wołeje też Budyſchczy Sserbjo na žwjedźeń pschihotuja. Tak žo najšépje ſejnaja ł naſchimi Sokołami a jich ſlóſchtnym dźełom w cźełoſtnuczeńi. Jana kermuſcha njemóże tajſi žwjedźeń narunacź!

— **Pobjwjeczenje doma kehelekulerjow w Budyſchinje** japoſcina žo dźenja ſobotu wječor ł wulkim žwjedźeńſkim kommerſom w nowej ſali domu. Njedźelu poczahnu kehelekulerjo w žwjedźeńſkim cźahu po mjeſze. W 11 hodź. poczehnje po Bismarckowej dróży, Pósſtowym **nam**eſcze, Khežoriſkej dróży, Jo...ych **wikach**, Lawſkich hrjebjach, Hownym torhoſchczu, Bohatej haży, Kamjentnej haży, Drjewowych wikach, Lutiſkej dróży, Tuchoriſkej dróży, Albertowym nam**eſ**cze, Wettinſkej dróży, Mättigowej dróży a Nouartiſkej dróży. We dwanje kehelekulerjow **pobjwjeczi** žo na to najnowocžaſniſcha ſporiſta hala Saſſkeje. Hižo wczera žu psches mješchańſkanſke dróżki pletwy cźahali ł wěnzami, wubedźene ſ kehelekuleriſkim posſrowom a dźenſa žu twarjenja ſ thorhojemi wubedźene.

— **Sswój 25letny wobkhodny jubilej** žwjeczi dźenja firma Arthur Graf na Bohatej haży cźo. 4. Ju ſałoži w ſtamžnym domie w lěcze 1902 ſrjšer J. Jurij Dietrich. S 1. januarom 1912 pschewza jeho pschichodny žnn, knjez Arthur Graf, wobkhod. Wobkhod wuwi žo w běhu lěta k nowocźaſnemu friſeriſkemu ſalonej ſa mužow a žony. Nimo ſhotowjenjow perikow je firma jako ſlankowa klinika derje ſnata. 72letny ſałožeŕ a jeho 70letna manželſka ſtaj wobaj hišcheze cźiłaj a ſtrowaj. Njech też dalenow žohjo na jeho ſkutku wotpoczuje.

— **Dźenſnjiſche wili** běchu derje wopytane. Proſzatow běchu wjele pschińdźewſchi, wone ſo pschejcze hišcheze trochu cźežu pschedawaja. Butra płaceſche 1,15—1,20 hr., jeja 15—16 pj., twaroh 25—30 pj. Na ſeleninowych wikach płaceſche punt cźerwjenoho kaku 10 pj., běłeho 6 pj., róża kwiłkotjeho kaku 20 hacź 60 pj., punt tšrſow 30 pj., gyble 15 pj., bunow 25 pj., ſchnika ſelleraja 20—30 pj., punt tomatow 20 pj., rjewjenja (Rhabarber) 15 pj., jabłukow 10—40 pj., ſruſchtow 10—30 pj., ſlowkow 25—30 pj., worjechow 50 pj., běrnow 5 pj., módrych 6 pj., liter laneho wolija 1,60 hr.

— **Porjedźeńka:** W rozprawje wo nazymskim koncerće ma rěkać w ſtwórtknowym čisle: „A ze swojim sonorskim (nic sonowskim) dosytnym hłosom spěsonorskim k. Sejder atd.“ — Tohorunja je ćišćeriſki waše nam k. biskopowe wozjewjenje, zmylk we wotmołwje na k. biskopowe wozjewjenje. W prěnjej kolumnje ma rěkać: „……, zo na 12000 (nic 1200) katolskich Serbow do jeho dieczezy słuſa atd.“ —

S **Hnaſchcz.** Cźežke njeſłoże ſta žo ſchtwórtk pschipołdnju ½1 hodź. w tudomnym industrijowym dworje. Samkaſti wuczeńnik, kiž hišcheze zyle derje ſ kołom jěźdźeſ njemóżeſche, ſajědże do automobila, kiž jemu napschećzo pschińdźeſche, jadźe do automobila, kiž jemu wěſcze pschimóżeſche, jadźe. Wjednik automobila, kiž žiwój wóz hnydom ſaſtaji, njemóżeſche njeſłoże ſadźewacź. Wobohe cźežkokraznjeneho pod autom wuczeńcźichu. Hnydom ſawołany ſanitetnik donjeſe jeho do błiſcheho twarjenja a poſtiči jemu ſ druhimi ſanitetnikami Cźežwjenoho ſchcźaża prěnju pomoc. Po nuſnym wobalenju dowjedźechu jeho ſ thorobnym autom do Budyſchſkeje khorownje.

S **Hornjeje Kiny.** Podobne njeſłoże kaž ſrjedu ſta žo ſchtwórk dopołdnja w 11 hodź. w tudomnej ſkale. Sranzeneho 34 lětneho Otu Staudu dowjedźechu po nuſnym ſwobalenju ſe khorobnym autom ke ſnjeſej dr. Wittej do Budyſchina a potom do jeho bydlenja na Sſokołcy.

S **Maleho Wjelkowa.** 1. oktobra móże tudomny gunejſti ſłužobnik kujes Thomas na ſwoju 25 lětnu ſłužbu ſhladowacź. Nimo toho ſaſtawa też ſłužbu nóżneho ſtražnika. Njech je jubilarej ſpodźene, so mahł też w pschichodźe ſtrowy a cźiły žiwoju cźežku ſłužbu wukonjecź.

S **Bukez.** Po mamołnjenſkim wjhſchnoſcze maju wſchitke towaſtwa pschi 80. narodźinach naſcheho knjeża němſkeho preſidenta ſ Hindenburga hrmodźicź ſa Hindenburgowy dar. Tehodła ſo lwſchitke naſche towaſtwa ſendu njedźelu wječor we 8 hodź. we wupyſchenej Slangez ſali k ſhromadnemu kommerſej. Jeho porjad je ſcźehowaz: 1. Powſanwiſtoju pod nowjedowanjom knjeża wuczerja Jiekta. 2. Postrow kk. Reiniga a pschebžyda wojeńſkeho towaſtwa. 3. Posawny. 4. Prolog. 5. Němſke ſpěwne towaſtwo, knjez wuczeŕ Schudak. 6. Sſokoł. 7. Radoſcź, knjez wuczeŕ Wjela. 8. Posawny. 9. Zyrkwiński khor, knjez kantor Lodny. 10. Sſokoł. 11. Rěcź knjeża kantora 12. Posawny. 13. Turnaŕi, 14. Cźežen. 15. Posawny. 16. Swjedźeńſka hra turnarjow. Tuž lubi Sserbja, we bohatej liczbje pschińdźeze a pokaźeze, ſo ſcźe žiwěrnu ſtaczeńſo žiwoje němſkeje republiki.

S **Lubija.** Pobjwjeczenje nowoho mosta psches rěku Seltenrein budźe nětko 11. oktobra t. l.

S **Njeſwačidła.** Sſrjedu wječor ſo cźrjoda zygnow ſe ſchejcźimi wołami do wſy nawali. Pola Jehringez ſabriki pschiprawichu ſpeń lěhwo a ſtan, w kotrymž ſwěrjata pokaſowachu. Měſachu wjele rjanych mjedźedźowow (barow) a wopizow, kiž naſchim wjeſnjanam žiwoje wumjeſtwa pokaſowachu.

Z **Khróſcic.** (Jěžec swójba.) W kólni kowarja H. je ſo pred nětkotrymi dnjemi Jěžec swójba zasydliła. Pod hromadu drjewa ma swoju jstwu. Swójba je khětro wulka — ſtaršej a wósom młodych. A tući mali pjerachoju su lubuški domjacych, wosebje 13lětneje holcy. Tuta so wo nje jara ſtara, dawa jim wšěndnje mloko a su jeno na nju zwučene. Hdyž do kólnje přińdźe, čuje hižo na ſtupje, zo jich zastaraćerka dźe. Hnydom prěnje dny žiwjenske myše a druhe drobne zwěrjata jěsć, to jich žołdkoj njetyje. Trjeba jich jeno zawołać, dha wulězu ze swojeje khowanki. Zajimawe je, hdyž potom wokoło ſkliczi sedźa a sej ſłodźeć dadźa. Tak khětře hač nětchto cuzy přińdźe, su hnydom fuk. By-li łóž jěže w swojej domjacnosći je k Jójenju myši (wulkich a małych) trjebał, móże so tam wobročić. Jěž je jara wužitne zwěrjatko a też plahowanja hódny. Jara khwalobne je, zo so takle wo nje ſtaraja.

S **Kamjenza.** Sa Hindenburgowy dar ſu měſta a wſy Kamjenjſkeho wokrjeſa pola wokrjeſneho ſwjatka Kamjenjſkeho hantiſkeho hejtmanſtwa dotal 2000 hrimnow ſapiſałe.

Za wysoku płaćiznu.

Powdańcźo ł naſchich ſnjewow.
Napiſała Kriſtina Royowa.

82] (Pokračowanje.)

„Sawěſcźe, Aurelo, tola cźiłi ſo nětkle hnydom; ł cźemu wotſtorkowaceź, ł cźemu žebi ſóſnoſcź nutſkowneho měra a pokoja rubicź? Pój, powodlimoj ſo ſhromadnje!“

„Hnydom?“ Lermontow wotſkupi.

„Ale ja njecźuju, ſo bych by wodał; njeſłyšu toho hišcheze cźiniłi.“

„Sе ſiwoje ſamſneje mozy to nihdy njeſcźinjiſch. Pój, praj Knjeſej, ſo by rad dyrjt ale ſo njemóżeſch wodaceź. Wón dyrjt Cźi k tomu dopomhaceź, a ty budźeſch widźeceź, ſo ſo tak ſtanje. Pój!“

Urſiny puſchcźi ſo na koleni Lermontow jemu ſcźehowaſche po krótkim bźdźenju, a ł njebju ſtupaſchtej dwě ſe ſłubin wutrobu pſchikhadźajcej modlitwje, na kotrejž dyrbjeſche hnadna wotmołwa pſchińcź: Tebi njech ſo ſtanje, kaž chceſch!

S roswalin nawróceſchtaj ſo dwaj młodaj cźłowjekaj. Nadobo woſta jedyn ſtojo.

„Mikrſławo, dźakuju ſo cźi ſ zyłeje wutrobu. By-li wědźeł, kak mi nětko je, hdyž po ſałoſtnem wichoru tajka woſa...a cźiſchina knjeſi ł mujej wutrobje!“

„Dyrbju-li tebi hišcheze pomhaceź wotenčź?“

„Wotenčź? Ně. Ty prajeſche ſ dobyczerjom ſtanjeſch ſo jenom na wojowniſchczu. Ja cźu ſo ſ dobyczerjom ſtaceź; twój a mój Knjeſ, kotremuž žym ſo podał, budźe mi pomhaceź.“

XXX.

Tažana nóż, kotraž wobeju młodeju mužow na ſtarych rospadankach tak potajnje wobdawaſche a ſrudne wožudy jenoho ł njeju žebi wotpołkucha, wobdawaſche też druheho w jeho elegantnej dźełańſtej jſtwje žedźazeho a ſrjadowanjom wſchelakich papjerow ſo ſaběrazeho muža. Hdyž cźłowjek ſpaceź njemóże, to pyta ſebi pschezo nětkajte dźěło. Też Iekańk Korimſky njemóżeſche ſpaceź, tohodła pytaſche tón wón ſrědź, ſo by mohł bołoſtne ſtrachowanja a myſle ſaſcźericeź. Tola druhdy pytaſi nječhto, ſchtoż njeje namakaceź, a namakaſch pschi tom nječhto, ſchtoż njeſłyš pytał. Tak běſche też tu. W ruzy muža namaka ſo nabodno ſwjaſt ſtarych, ułintale ſezołtrijenych liſtow, kiž běſche ſ najdekuliſchich kaſchczikow wuſchuwnył. Banczik, ſ kotrymž běchu ſwjaſane, ſo roſpuſcźeźi; liſty roſſypwachu ſo psches koleni a nuſy muža, jenož jedyn popadny wón do ruki a wobhladowaſche jón ſ pohladnjenjom, kaž nječhto wobhladuješ, wo cźimž žy wuſłyš, ſo je dawno ſnicźene ako na cźož žy dawno ſapomnił.

Je dopołaſana wěź, ſo, hdyž cźłowjeku pschecźiwniſtwo pschecźiwno nětkajkemu pišmu, to wono naſ mózne wabi, to ſame runje žebi pschecźitaceź.

Też knjes Korimſky, ſ widźanym pschecźiwniſtwom na jara błędem wobliczu, poczaſ liſt cźitaceź; tón mějeſche ſo takle:

„Knjes Korimſky!

„Cźeſcźenu“ njemóżeſche pišaceź; pschetož hdyž je moja cźeſcźowoſcź, kotruž mějach psched Wami hacź do hodźiny, hdyž mi dopołaſaſchcźe, kaž jara žym ſo we Wami mylił, kaž njeſnaſnóźeſnuje du moja dowěra ſnjewujźiwana. Njemyſlitcźe, ſo cźinu Wam porokowaceź. Ow, ja wěm, ſo Wy, kiž Wy nětko zyle w ſwoju cźiſcźe, wo poroki wobeho nana, kotremuž ſcźe Wy dyrjcźo ſnicźiłi, budźeſcźe ſo mało ſtaraceź. Wina njeje jenoż na Waſchej ſtronje; też nan budźeſche ſwojeho jeniczkeho pokłada łépje hladaceź a niż tak łohkowérnuwy być neć. Wěſo njemějach Waž tajſeho hrěcha knaneho, a Wy — — — ach!

Ja nječo njepraju, ſo ſcźe ſo Wy wot njeje dał wotſtorhnyceź; to běſche wocźakowaceź. Wboha Ludmila Boriſka, dźowka thudeho njeſnjeho wucźerja, njebě ſawěſcźe pschihódna partija ſa bohatehe ſenjana Korimſkeho. To je pschirodźinſki bźh ſwěta. Wy budźeſcźe na tom małe dojcź měcź; tola cźehodła ſcźe jej cźeſcź a njewinoſcź rubił, jeniczke a najrjeńiſche łubo, kiž jej thudu holczku tak bohatu cźiniłej. Cźehodła ſcźe moje dźěcźo ł tajkemu njeczeſtnemu hrěchej ſawjedł?

Mjeń tym jo tole pišam, je moja Ludmila njes ſiwjenjom a ſmjercźu. Mam jenoż ſo jene bźcźo, a tola ſym muſowany, Boha proſyceź, ſo bychcźej ſo drohej wocźi, kotrejž dyrbitej ł Waſcheje winy połnej haŭby ł ſemi hladaceź, ſo na wěcźne ſandźelſkej. Pschedee mnu w kołebaju pak leżi małe, wbohe, njewinowate ſtworjeńcźo, kotremuž ſcźe žiwjenje dał a hłada na mnje, jako by ſo praſcheczj chyłło: Cźehodła ſym ł haŭbje a ł horju hižo dopředka poſtajene? Schto ſym ſawinowało, ſo njeſmějm ženje nanowiſku luboſcź a ſtaroſcź wopłacź?

Njemyſlcźe, ſo Wam to piſchu, ſo bychcźe měł na ſwoje dźěcźo myſliceź, ow ně! Ja njechchy nihdy dowoliť, ſo by Waſch žym ſakmoženi wot Waž brat, wopſtanje-li dźěcźo žiwe, na cźimž dwěluju; je pschesahe na žiwět pschiſchło a jara błake. Tola wopſtanje-li w žiwych, bych žebi ruzy radſcho hacź do loheżow wodźěłał, hacź ſo bych dowolił, ſo by też jenoż jeniczki kuſk khłéba wot Waž pschijimał.

Piſchu wſchitko tola jenoż tohodła, ſo bychcźe mohł we nowoſałożenem ſbožu pschi boku rjaneje, niewinowateje a dobreje žony, kiž pschedźdaca wo tom nima, ſo ſcźe padnjeny muž, kiž je ſchcźeźiwo ſchćěłej kaſni ſo pschehrěſchił, lahło na žiwój hrěch ſabycź a ſo ſa cźiſtehe měcź a jenje Boha wotproſchowaceź. Tyhodła piſchu a radźu Wam, ſo bychcźe to cźiniť, hewak pschijidu khłoſtanja, kiž Waſchemu ſbožu konz ſcźinja.

(Pokračowanje ſcźehuje.)

S **Kamjenza.** Schtwórtk polizija 27 létneho muža saja a hamtikennu ſudnistwu pſchepoda, dokelž ſo wor-rečínowneho jebanſtwa winowaty ſečinik. Wón běſche ſo ſe poſcženza jeneje ſtužodneje wžyy ſ jebanſtwami wurečzeni wotbalik a ſiwoju aktowu mapu a kij tam woſtajik, ſo by ſo ſapſaczenja worczíſny ſminyk. Jebak, kij ſo najſtérje njizom bleſchi cžaſ w naſchej wokolinje wokolo bruczeſche, je najniſku uniformu wobleczeny a ma hubjenu prawu ruku. W naléczu thodzeſche tu jako pſchekupſki ſaſtupjer wokolo. Wón pytaſche też poczahi k mkokym holzam, kotrymž ženitwu lubjeſche, potajſim běſche też ženitwowy jebak. Huſto pſchinidže wón też k ratarjam, hdyž ſo ſa hajnitkeho pomocznika wudawaſche abo ſo je pſchiwuſny jeneho ratarjoweho wotrocža atd. a ſpyta pjenjeſy a druhe hódnoty ludzom wu jebacz. T lelž žebi myſlla, ſo ma jebak hiſchcze dalſche njelkhmanſcze na ſwédomju, je kždy namolwjeny, ſo by někajke wéſowne wobſkedżowanje kriminalnej wyſchnoſczi na Kamjenſkim hamtſkim hejtmanſtwje woſtawił.

S **Porchowa.** Wjeſna dróha wyſche Dwórniſchczojeweje dróhi w Porchowje je dla pleſtrowanja wot 1. hacž do 18. oktobra t. l. zawrjena. Jéſdny wobkhad pokaſuje ſo na Biſkopizu a Schmirnborn.
Hamtſke ſ Budyſchina.

S **Miklez.** Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora ſmjeſe w cžaſu wot 1. hacž do 3. oktobra alarmowe ſwuczowanje, kiž ſo ſ piſkanjom wojſewi. To wojſewimy, ſo by ſo ſmyſlnoſczam wobarało.

S **Dažina.** W nozy k wutorje dobu ſo pasuch do ſtatoka ſiwnoſczerja Wobſta. Paduch ſakeſe do kuchnje a pſchery wſchitko. Jemu jenaj néſchto drobnych pjenjes do rukow padże. Stajany policajſki poſ rano ſe Kumwaldej béżeſche. Paducha pak njeſiu wuſkédżicz mohli.

S **Woſtaſchez.** Schtwórtk dopoldnja wokolo 10 hodżin je tu njeſnaty throhle paduſchtwo tkuczik. Wón je néhdże 30 lét ſtary a 1,70 zm. wulki. Wobleczeny běſche ſchézy woblek ſe ſchtuzami, na hkowje méſcheche módru czapku ſe ſchpotku. Wón je pjeza ſ néhdże 60 zm. dolhim brunym kofrom ſ Wjeleczina do Woſtaſchez pſchiſchol, je ſo ſ mozu do ſamknjeneho domu cžéżle Schw. dobyl, je wokno pożleužu wutloczik a durje wot nutſka wotkuznyk. Wobhdlerjo běchu runje na polu. Paduch pſcheborka wſche méſtnoſcze w domje a kradny nimale nowy bruny wobl. ſ, ſeleny kożmikaty plaſchcž, por holczażnych lakowanych ſtupnjow (wulkoſcž 35), mużazy cžaſnik ſe ſlotym rjerzaſom a cžornu kożanu mużazu pjenježnu móſcheń ſ néhdże 3 hr. pjenjes. Wobleк je paduch do papjery ſawalik. Na to je ſo wón ſaſo k Wjeleczinej woſtalik. Wożaby, kiž ſu dopoldnja mjes 9 a 10 hodż. po dróży do Wjeleczina ſchle a móha nadrobniſche ſdżélicz, njech to Wjeleczanſkemu żandarmej woſjewja.

S **Wojerez.** Sſrjedu wjeczor w ſednej hodżinje roſbi dżélacžeſ T. ſ Lubuſcha, kiž běſche pjany, ſ pjaſcžomaj ſchtyri wulke ſchkleniżu wulkadnych wotkow Tannerſez a Hornez wobuczowejuch wobkhodwom. Pſchi tym ſo na rukomaj ſyżnje ſrěſa. Sawołany policajſt jeho ſaja a na policiju ſobnjeſa.

Z Łužicy.

S **Wjaſożyz.** Hakle njedawno ſu w tudomnym Hartez hacže někotre pižmowe ſchczurſki morili. Sſrjedu popołdnju poradżi ſo najeſkej ryczeſkubka Henczej w Nowym hacže ſady knježeho dwora pſchi Nowowjeſcžanſkej dróży dalſche ſchtyri pižmowe ſchczurki ſaraſnycz.

S **Biſkopiz.** 700 létny jubilej naſcheho města je méſ rjany pjenježny wunoſchk. Dohſedy wucžinja néhdże 38 000 hriwnow, kotrymž ſhromadne wudawki ſ 28 000 hriwnami napſcheżo ſteja. Tak je méſto 10 000 hriwnow wuſhykowało. Wuſhykowane pjenjeſy maju ſo k dobroczelkiſtim ſaméram wužicz.

* S **Seifhennersdorfa.** Sſrjedu popołdnju wokolo 5 hodż. ſu tu kólnja Blaſez maſchinoweje fabriki wotpalili. W kólni thowachu ſo wolije a tuki. Dla bliſkoſcze dwórniſchcza běſche wobeſ jara ſrafchny. Woheń możachu pak na kólnju ſamjeſowacz.

* Se **Zilawy.** Zilawſka wikowanſka komora je ſo **pſchecžiwo ſawjedżenju roſtwoczowanja wo ſlowjanſkich rěczach wuprajila. (!)**

Cyrkwinske powěſce.

S **Budyſchina**

16. nhedż. po ſwj. Trojizy, 2. oktobra 1927.

W Pětrowſkej zyrkwi na rano ⅛8 hodż. ſarař Menda. pſchip. w 12 hodż. ſarař Sſigemund předowanje; wjeczor ¼6 hodż. duchowna wjeczorna hudżba. Dżéła wot Bacha, byrgłowe ſonate czo. 6, byrgłowy koncert ſo Vivildu. Solokantata „Wſpkſcježe Bożu we wſchitkich kra-jach“. Wuwjedżaju: Dorotheа Lehmann ſ Kamjenzy (ſopran), mały orchester, domowny organiſt Horſt Schneider (byrgle a wjedniſtwo). Porjadk 30 pj.

W Marijnej-Marczinej zyrkwi na rano we 8 hodż. ſuperintendent Fröhlich ſpowědź a ſwj. wottkaſanje, dop. w 9 hodż. ſarař Berg předowanje; w 11 hodż. ſarař Berg wojerſke kemſchenje (zyrkwinſka hudżba: wojerſka kapala): wjeczor w 6 hodż. ma ſarař Menda předowanje.

Sbórka ſa Evangelſki ſwjatk.

Pónđżelu dop. w 9 hodż. je w Marijnej-Marczinej zyrkwi tydżeńſka ſpowědź, ſarař Menda.

Pónđżelu opp. ¼4 hodż. w Natrurſkim domje wohadne żónſke towaršwo. Selkanje pop. w 3 hodż. pſchi Tuchoſſkim pohrjebniſchczu (nutſkżkdż na Zyhelniſkim walu).

Wutoru pop. ¾3 hodż. je w Pětrowſkej zyrkwi modżeſſka hodżina ſa njedżelniſcze.

Wutoru wjeczor we 8 hodż. ma w Evang. towaršwowi ſarař Berg biblijsku hodżinu.

Sſrjedu wjeczor we 8 hodż. ma w Tuchoſſkej zyrkwi ſuperintendent Fröhlich biblijſki wjeczor.

Pjatk pop. w 4 hodż. ſeżdże ſo w Societät Guſtav-Adolfiſſe żónſke towaršwo.

Pjatk pop. w 4 hodż. ma w evang. towaršchowni ſarař Sſigemund biblijsku hodżinu.

Tydżeńſku ſłużbu ma w Pětrowſkej zyrkwi ſarař Menda, w Marijnej-Marczinej zyrkwi ſuperintendent L. Fröhlich.

S **Malejſchez.**

16. nhedż. po ſwj. Trojizy ruru ⅛8 hodż. ſerbſka ſpowědź ſ wożebitej konfirmaziju, dop. ½9 hodż. ſerbſke a ½10 hodż. němſke kemſchenje, poſledniſche ſ zyrkwinſkej paradu k narodninam němſkoſtatneho preſidenty.

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* S **Ztrn.** (Jebanſtwo ſe ſtarej ſtohrinwonskej papjeru.) Pſched někotrymi dnjemi ſpyta po powěſcze jenych tudomnych nowin 17 létna holza ſ Pfaffendorfa we Königſteinje ſtarej dowójnſtej ſtohrinwonskej papjeru ſebi nakupowacz. Pſchekupz pak běſche tehdżiwy a ſo jebanſtwa hnydom dohlada a holzu żandarmej pſchepoda. Holza běſche pjenjeſy ſwojimaj ſtarſchimaj kradnyła.

* S **Drježdżan.** (Schulleri hudżbny tydżeń.) Sakſke miniſterſtwo ſa ludowu ſdżélanoſcz a zentralny wuſtaw ſa wocžeſlynjenje a ſwucžowanje ſarjadowaſcej wot 3. hacž 8. winowna (oktobra) tak mjenowany ſchulſki hudżbny tydżeń, na kotrymž ſmeja ſnamjenieſi hudżbniży a wucženi wědomoſtne a praktiſke pſchehonſchki a wſchelake hudżbne poſticzenja, na to ſo ſložoważe, podadża. Na nim ſo wjele ſajimnoſcz ſe Sakſkeje a ſdalſcheje Němſkeje wobdżeli. Mjes žerbſkimi wucžerjemi je k temu kujes wyſchſchi wucžer Skłodeik ſ Panczig powolany. Swucžowanje poczehuje ſo na wſche pola ludoweje a ſchulſkeje hudżby na ludowych a wyſchſchich ſchulach.

* S **Drježdżan.** (Poſledni wupucz.) Wutoru je 23 létna mandżelſka jeneho tepjerja ſe ſwojim ſilčkowym dżéczom w ſamomordarſkim myſlach ſ Auguſtuſowego moſta do Lobja ſkocžiła. Dżéczerjez na Lobju ſo teho dohladacžkaj a mack a dżécžo wucžekſchtaj. Macž dżécže hiſchcze žiwa, dżécžo běſche pak ſo hižom ſaterpite. Njeſpożiwone żiwołne wobſtejnoſcze ju żonu do ſadwołowanja ſahnake.

* S **Oſchatza.** (Do ſwonoweje wéże padnyk.) We Luſzodnym Goſſe padny tſdżitkrjejer pſchi wuporjedżenju ſkrhwinſkeje wéże, dokelž ſo ſchtelka poła rébla ſlama, do ſwonowa a woſta tam bjes wědomja leżo. S cžežkimi nutſkownymi ranami jeho do khorownje dowjeſechu.

* S **Kamjenizy.** (Cžeżke njeſboże ſ motorſkim kolom.) Na Zſchopauſkej dróży ſaježdże wutoru 27 létny ſchofer Rehnert ſ Lumbacha ſe ſwojim motorſkim kolom, na kotrymž mějeſche hiſchcze towaršcha żedżo, pſched cžežitym automobilom na thóhnik a padże. Wobaj koleſarjej pſchinidżeſchtaj pod kolo cžežitcho auta. Cžežizranjeneju dowjeſechu wobeju do khorownje, hdżež je Rehnert bórſy na to wumrě.

* S **Kamjenizy.** (W cžežkich myſlach.) W naraniſchim pſchedmějeſze pſcherſeny žebi 87létny rentar hibik a ſo wutkrawi. Jeho ſu pjeza cžeżke myſle do ſmjerczo ſahnale.

Wo Drježdżanskim Cwingeru.

Wuporjedżeńſke dżéła pſchi Drježdżanſkim Zwingeru ſpěchnje dopředka krocža. Najprjenjotniſche twarbne dżéle, ſtara oranjerija, ſ kotrejež ſo potom Zwinger jako ſwjedżeńſke naměſtno wuwi, ſu we ſwojich Zwingerſkich ſcontach zyle hotowe. Też ſtara ſahrodniſka ſchtomownja — plony trawnik — je pſched nażnym pavilonom ſaſo pſchihotowany. Derje cžini měr, kiž ſ napjatym architektoniſkim wjedżenjom linijow je był wot miſchtra Pöppelmanna dopjety. Poknoſcž ſpodżiwanja hódnych rěźbarſkich dżéłow, kiž ſu na twarjenje roſkyte, ma neſchto wi-hemóżaceho.

W pſchihodnych tydżenjach budu krónowe wrota, po nażnym pavilonje dże najkraſniſcha pycha zyleje ſkupiny twarjenjow, wot wobdawaznych jich roſchtow wuſwobodżene. Tohorunja budże w pſchihodnych měſacach pſchiſtup k nażnjej w Oſtrawſkej aleji po originalnej ſtarej ſthodowej ſchtomownji ſo ſwjeſcž móż, dokelž je ta wobnowjena a ſaraczaży pſchitwark ſo ſtoro wotſtroni.

Cžim dale dżéła pokročuja, cžim jaſniſcho je widżeć, ſo ſo ſ Zwingerom naſkraſniſche twarjenje Drježdżan, jene ſ najdrohotniſchich twarſkich kulturnych dżéłow Němſkeje, ſo pſched wěſtej ſahubu ſakhowa.

Sſrědſi ſa wuporjedżenje Drježdżańſkeho Zwingera dawa ſaſki ſtat hromadże ſ městom Drježdżanami. Dalſche wjeſſche ſumy ſwjedu Zwingerſke lotterije, kotrychž ſchtwórta (łóż płacži 1 hr.) ſo 8. a 10. oktobra t. l. wuhraje.

Najnowiše z cyleho swěta.

Schkrowa powěſcž wo wjedrje ſa jutiſe njedżelu: Po thłódnej nozy wodnjo cžopło, ſo pomrócżuje, ale wo-ſtanje ſterje ſucho. W Jendżelſej tu a tam deſchczik.

Němſki létak Könnecke ſ Kólna je nad létaniſchczom we Bagdadu ſ létadłom k ſemi padnył. Létadło je ko wob-ſchkodżiło, tola létar je njeſranjeny.

*

Město St. Louis a wokolne města w Sjednoczenych ſtatach połnożneje Ameriki ſu ſo ſchtwórtk ſe ſatraſchnym wichorom zapuſczile. Zyle městowe dżéle ſu ſo na dobo do hromady roſpadankow pſcheworile. Powrócżene automobile a ſlamane latarniſke ſtołpy dróhi pſchikrywaju. Wſchudże ludżo wokolo bludżachu, kotiż ſwojich ſwójbnych pod roſpadankami pytachu. Nehdże 100 woſobow je ſo ſaraſnło a wokolo 2000 ſo franiko. Naſtata ſchkoda ſo na 100 miljonow dollarow wobliczja.

*

Też w Arkanſaſu je wichor ſlé ſakhadżał. Wo ſwjatej Rudy ſ 35 ſtatkow jenož hiſchcze 5 ſteji. Też Oklahomaſti ſtat je cžeżko pod wichorom cžerpił.

*

Mazedouniſch nadpadnikow w Sſolunu je jedyn ſ jich towaršchow pſcheradżił, kotrehož ſu pſchi roſhlażenju myta ſjebali. Pſcheradnik je policiji dokumenty wo komitaczijiſkich bandach a fotografije jich ſobuſtawow pſchepodał. Pjecz woſobow je ſo ſajalo. Jeneho ſu ſajlapili, hdyž ſ auto-mobilom roſbuchadża do Sſolunа wjeſeſche.

*

Na rěžy Sungari je ſo dżiniſki wojerſki cžołm powrócził. 47 muſi wobſkadki je ſo tepito. Cžołm bě ko ſa rěcz-nymi rubježnikami puſchał.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wobkhodny porjad

S 1. oktobrom t. l. ſtupi nowy ſakſki dróhowy wobkhadny porjad ſ 15. 7. 1927 (Sakſke ſakońſke łopjeno ſtr. 113) do mozy. Dotalny ſa wokrjeż Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa płaczazy wobkhodny porjad ſe 27 11. 1924 w ſeſtajenju ſ 25. 3. 1925 thubi ſ ſwoju płaczitwoſcž.

Wołeżiſchcza nowych poſtajenjow je po 10 pj. na pa-kladni wotrjeſnjeneho ſwjatka a na gmejniſtich hamtach dóſtacz.

W Budyſchinje, 29. ſeptembra 1927.

Hamtſke hejtmanſtwo.

Pſchedſtajeńſke létanje.

Polizaſke wojſewjenje ſ 29. ſeptembra 1927 wo pſchedſtajeńſkim létanju, kotrež ſo nježdżelu 2. oktobra 1927 na ſtarym wojerſkim ſwuczowaniſchczu w Schézijezach wotmeje ſo k ſwobodnemu wobkhadu a wobkhodwanju porjada na ſcžehowaze waſchnje wudospołni:

1. Sawrjene ſu, dokołož pod liczbnikom 2 ſa pſchihladowarjow wuwjacza njejſu dowolene:

ſa wſchitkim jednu a pěſchi wobkhad na létaniſkej kra-jinje ſ puczom, kiž ſo wot Budyſchſko-Wjaſoniſkeje dróhi k Waggonowej fabriki wotſchczepi, puczuje, kiž pſchi połnożnej kromje Bismarkoweho hcja wjedże, puczuje pſches ſtare wojerſke ſtuczowaniſchczo, kiž ſo wot Budyſchſko-Nowoměſchczańſkeje dróhi do Hrubjelczija wotſchczepi a Budyſchſko-Nowoměſchczańſka dróha wot „Stareje winiczy“ hacž k puczej do Hornjeje Borſchcze wjedżazemu.

2. Wojſdża pſchihladowarjow maju, dokołož njeje mózny njeſawrjenu krajinu wužiwacz, k pſchijejdżej wot Drježdżańſkeje dróhi a wotjejdżej na nju jenož puczi na Ratarjez-Sczijezy wužicz.

3. Pſchihladowarjo maju jenož na Budyſchſko-Nowoměſchczańſkej dróży, kotraž je jenož ſa jéżdny wobkhad ſawrjena, a na měſtach, kiž wjedniſtwo pſchedewſacza poſtajat, pſchebywacz.

W dalſchim njeſmědża wożowy ſa cžaſ ſawrjenja we krajinje, kotruž ſawrjene dróhi wobdawaju pſchebywacz.

Teborunja je ſakſane, naſtupicz krajinu ſ wjeczerej cžary Sczijezy—Hrubjelczijn hacž k cžarje Dżéchorjezy—blakowa ſtażija Hrubjelczizy (pot puczа do Hornjeje Borſchcze).

4. Sjawny jéżdny a pěſchi wobkhad ſo na dróhu a puczu pokaſuje, kiž ſwonka ſawrjeneje krajiny leża.

5. Pſchecžiwne ſadżerżenja ſo hacž do 150 ſtalnych hr. pjenježneho khłoſtanja abo ſ jatbu hacž do 14 dnjow khłoſtaja.

W Budyſchinje, 30. ſeptembra 1927.

Hamtſke hejtmanſtwo. Měſchcz. rada.

Skótne wiki w Njeswačidle

ſu ſrjedu, 5. oktobra 1927. Gmejnſka rada.

Swójbne powěſce.

Sſmrěli: Richard Weigel, pſchekupz w Budyſchiniſe Haiſa ſwud. Domanjowa rodż. Schmidtez w Sſernjanach, 71 l. — Khrystа Jänchenowa rodż. Delanke we Sſkomjenju pola Hródka.

Towaršwowski powěſtnik.

Budyšin. „Nadžija.“ Wutoru, 4. okt., wjeczor z dypkom ½9 hodż. je měſačna zhromadżizna w „Kat. towaršowni. Hoſći a ſobuſtawy lubje witamy. — Prjedy zhromadżizny (we 8 hodż.) je poſedżenje predſyd-ſtwa. Preds.

Budyšin. „Bjesada“ ſkhadżuje ſo kóždu póndżelu w Serb. kofejownі.

Bukecy. „Serbſke towarštwo.“ Wobdżélimy ſo na woſwjeczenju Hindenburgowych 80. narodninow, a to jutře njedżelu, 2. oktobra, wjeczor z dypkom we 8 hodż. na Stangec zali. Bohate wobdżélenje ſo wočakuje. Předsydſtwo.

Bukecy. „Jedn. Sokoł“ zwučuje kóždu ſobotu wjeczor we 8 hodż. Přińdźće z časom!

Delni Wujezd. Naš „Sokoł“ ma kóždu ſobotu wjeczor pola Haškec zwučowanje.

Drježdżany. Serb. tow. „Jednota“ ſkhadżuje ſo kóždu wutoru wjeczor we 8 hodż. w „Bayriſcher Hof“ na Hornčerſkej hasy (Töpferſtr.). Proſymy wšěch do Drježdżan ſo přeſydlacych katolſkich Serbow na to kedžbliwe činić, wosebje mużſku młodźinu. Pola nas namakaju dominzu a radu we woſobin-ſkich należnoſcach. Preds.

Hrodźišco. Tow. „Zerja“. Naš ſpěwny wotrjad započina přichodny ſtwórtk (6.10.) wječor zaſo ze ſpěwanjom, a to w Njechornju. Winowatoſć kóždeho ſpěwarja a kóždeje ſpěwarki je, zo zasy cyle wěſče přińdu a hiſče wjacy ſpěwnych mocow ſobu přiwedu. Preds. a dirig.

Lichań. Kedžbu! „Zernička“ nima, kaž bě zrěčane, ſwoju dźiwadłowu pruhu pola Šibakec, ale pola Rudolfec, a to wutoru wječor we 8 hodż. Přizamknje ſo krótka zhromadżizna, hdžež mamy dla ſwjedženja jednać. — Wyše teho mamy hiſče wo druhich ważnych wěcach kuradźować. — Proſymy pak, zo bychu wſitcy přiſli, też tajcy, kotříž ſobu njebraja a njeſpěchaja. Předsydſtwo.

Lipsk. Naše „Serbſke blide“ ſkhadżuje ſo kóždy tydżeń wutoru wječor we 8 hodż. w korčmje Schaffrath, Waldſtraße 33.

Sowrjecy. Dokelž běchu ſpěwne hodźiny w poſledniſa času jara ſłabje wopytane, dha je mi to ſkoda prócy a časa, hdyž dale k Wam khodźu. Dirig.

Njedźelu wotewrjene wot ½11—12 a 2—6 hodź.

Kóždy dyrbi jo zhonić!

Wot štwórtka, 29. septembra hač do sobotu, 8. oktobra

darmo dostanje kóždy woteběrař, hdyž kupuje

punt kofeja **abo** ½ punta čaja **abo** . . . . . } **mosasnu čajowu šklenčku**
¼ punta kofeja a ¼ punta čaja **abo** . . . . . }
2 pt. žitoweje a kofejoweje měšeńcy z 50 % abo 20 % bunoweho kofeja }

½ punta kofeja **abo** ¼ punta čaja **abo** } **šalku ze złotej kromu abo punt kusk. cokra**
punt žitneje a kofejoweje měšeńcy . . }

Připokazma (Gutscheine) po dotalnem wašnju přidawamy. Wuraznje přispomnjamy, zo z tutym přidawkom płaćizny na žane wašnje njepowyšujemy, ale chcemy našich woteběrarjow z tutym přidawkom jenož zwjeselić.

Jako wosebje dobre a tunje poskićamy naše wěcywustojnje hromadźe zestajene

Kofejowy přiwabjowacy tydźeń!
Přidawki darmo!

Palene kofeje:

	punt hr.	¼ pt. hr.
Brasilsku měšeńcu . . .	2.80	0.70
Konsumsku měšeńcu . .	3.20	0.80
Hamburgsku měšeńcu .	3.60	0.90
Paćefkaty kofej I . . .	4.—	1.—
Centralno-amerikanski .	4.—	1.—
Guatem. Maragogype . .	4.40	1.10
Mexiko Maragogype . .	4.80	1.20

Čaje:

	punt hr.	¼ pt. hr.
Moning Congo	4.—	1.—
Najlěpši Javaski Oranže-Pecco	5.—	1.25
Najlěpši Ceylonski Oranže Pecco ze kćenićkami	6.—	1.50

a w pakćikach.

Kofejowa a žitna měšeńca:
z 50 % dobreho bunoweho kofeja punt po 2.— hr.
z 20 % dobreho bunoweho kofeja punt po 1.— hr.

Hamburgski kofejowy skład Thams & Garfs

W Budyšinje
na Hłownem torhošću čo. 8 (Telefon 3068)

W Kamjencu
rózk Knježskeje a Cyrkwinskeje hasy

Njedźelu wotewrjene wot ½11—12 a 2—6 hodź.

Vogtland. wumělske Madraske **gardiny**
tež za małe wokna, tunje vitražowe tkaniny, canki, kromy
Ida Erler roz. **Würkerowa**
w Budyšinje, Zw. Lawaka hasa 10
rózk Kronprynzowoho mosta.

Poskićam po přihódnym płaćenskim položenju
D-motorske
ole, dobre nanći
drohe jězdne kola,
šijace mašiny, centrifugi, butrowe
mašiny, žimace mašiny, płasce
rěźadła, syrkowe płaty,
připrawa a narunanje
wuporjedźenja
najlušo
H. Paul Gräfe
wuporjedźerja
w Kamjencu
blizko kat. cyrkwje. Tel. 470.

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, błeše běłeho wina
bleše čerwjeneho wina
sektowe błeše, wšě druhe błeše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyznoše.
Popp na **Hornjerśk. hasy** 18 telefon 3427.

Wšě družiny
hnojidłow
ma stajnje na składzu
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Łožowe damasty
běłosmuh. nawobleśenja, łožowe płachty, najl. wupjerki, pisane łožowe nawobleśenja
kupujeće jara tunjo pola
K. Erler, w Budyšinje, na Žitn. wikach 11, znap. hosć. „Złota Hwězda". Ręču serbski.

P. P. Wozjewjamy śeśenemu wobydlerstwu Budyšina a wokoliny podwólnje, zo dźensa w Nouarfskej drózy čo. 7 nowonatwarjeny

dom kehelekulerjow

zjawnosći k přećelnemu wužiwanju přepodamy. Śeśenym kehelekulerjam stej 12 asfaltowych kuleŕnjow, 2 paženej kuleŕni a 1 nožicowa kuleŕnja k dobroćiwemu wužiwanju. Kuleŕnje su po předpismje Němskeho zwjazka kehelekulerjow natwarjene. Dale je rumna zala bjez stołpow a z wulkim jewišćom za towarstwowe a druhe swjedźenje k wužiwanju. Rumne hostne jstwy a towarstwowe jstwy přeprošuja kóždeho k pilnemu wopytowanju. — Hospodarjenje přewozmje knjez Julius Oberthür jako oekonom.

Wo dobroćiwu podpjeru młodeho předewzaća prosy
Dom kehelekulerjow w Budyšinje z. dr. z w. r.

P. P. Kaž je z předkhadźaceho dowidźeć, přewozmu z dźensnišim dnjom jako oekonom hospodarstwo doma kehelekulerjow. Na zakładze swojich nazhonjenjow a swojeje dźěławosće w najbrěšnišich hośćencowstwach w Zhorjelcu, Budyšinje a Drježdźanach budu so kóždy čas prócować, zo bych w jědźach a napojach najlěpše poskićał, zo bych swojich śeśenych hośći spokojił. — — — Wosebje změja tunju składnosć k wobjedej wot ½12—3 hodź. Bohata jědźna kharta budźe po kóždym žadanju. Přewozmu też wuhotowanje swójbnych swjedźenjow zwonka domu a budu stajnje z dypkom a spokojacy podawać. Porjedźam prěnjotne druźstwowe Pilzenske z Drježdźanskeje druźstwoweje piwarnje a Franciskanske „Leistbräu". Piwna pinca wostanje dla khłódźeńskeje připrawy pod jenakej temperaturu, tak zo je za jenaki dobry słód rukowane. Prěnjotne wina znatoje winowe firmy Peyer & Co. w Drježdźanach wšěsće też znajerja spokoja.

Prošu też ze swojeje strony wo dobroćiwu podpjeru a poručam so.

Z počesćowanjom Julius Oberthür a mandźelska

Wós jěźneje sele
je došoł ctr. 3.80 hr.
poruča
Čornak we Łazku

Syn
sprawneju staršeju so jako
młynski wučobnik
pyta
Frankensteinski wulki młyn
w Budyšinje

Rjana
wysokosuć. kruwa
je na předań
w Brěžnicy čo. 9

Wysokosućena
čehniwa kruwa
je na předań **w Přiwićicach 20**

2 łožoj z matracami, **dźěćacy korb** z podstawkom kaž derje zdźeržana **komoda a 2 matrasy za dźěćace łožo** předawa
Wudowa hapt. Thiele
w Khrósćicach p. Kamj.

Młodźenc (Serb)
pyta w sprawnej serbskej **swójbje w Budyšinje**
jsnwu
na wotnajeće. Łožo a šafy ma sam.
Poskić. p. D 62 na wud. S. N.

Před kupowanjom trjebaneho
motorsk. kola
wobhladajće sebi běžny skład
pola **Arnošta Hanskl**
w Łahowje

Dobreho nježenjeneho
pohonča a hospodarja
abo wotročka
při wysokej mzdźi pyta hnydom
H. Probst
w **Budyšinje** n. Běl. h. 1
(Bleichenstraße)

Načinjenje žita
Uspulum / Germisan
Kupfervitriol
poskića
Viktoria-drogerija
E. O. Hennig
Sukelnska hasa 7

Wot 1. okt. mam swoje rěčne hodźiny w rumnosćach swojeho noweho bydlenja
Mattigstraße 39
(mjez Justicnym twarjenjom a Jurijowej hasu)
Rěčne hodźiny: dop. wot 9—11, pop. 3—4 hodź. štwórtk a sobotu jenož wot 9—12 hodź. dop.
Telefon kaž dotal 3994
Dźěćacy lěkaŕ Dr. med. Schnabel
w Budyšinje dotal na Kěžorskej drózy

Přiloha k čisłu 230

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 1. oktobra 1927

Towarstwo pomocy za studowacych Serbow

prosy należnje wšěch lubych Serbow, zo chcyli zastupić do spomožneho towarstwa a z lětnymi přinoškami podpjerać narodnostny zamĕr założerjow Towarstwa Pomocy. Hórnik, Smoleŕ, Imiš a druzy wótčincy jo założiełu lěta 1880 a nadźijachu so, zo budże młode towarstwo hórzy ludowa wĕc. Lětny přinošk dyrbješe znajmjeńša 1 hriwnu wučinjeć, zo by mohł kóždy Serb ze sobustawom Towarstwa Pomocy być. Tola sobustawow je jenoż nĕhdże 300. Naša narodna nuza pak je tak wulka, zo pomoc kóždeho dobreho Serba trjebamy. Hospodarske połoženje mnohich swójbow, kotrejž swojich synow na wyšše šule scélu, zo bychu nĕhdy serbskemu ludej służili, sebi žada podpjeru cyleho ludu. Połóžmy tutym swójbam ćežn, kotruž su sebi z tym, zo swojeho syna, swoju dźowku swojemu narodej wĕnuja, napołožili, z našim přinoškom, a štóž może, njech nĕšto wjac da, hač je jako najniži přinošk postajene. Na Radwořskim wšoserbskim swjedźenju přepoda holanski ratař, ze zemskimi kubłami nic přez měru žohnowany, k dopomnjeću na lubeho syna, kiž dyrbješe nĕhdy ze serbskim wučerjom być, ale we wójnje padny, towarstwu 10 hriwnow.

Towarstwowy pokładnik, knjez wyšši wučeŕ Polan w Budyšinje na Jurjowej hasy čo. 5, je mnohim serbskim towarstwam a hdźež tajkeho njeje, kk. duchownym a wučerjam prózstwu wo zběranje přinoškow a připadnych darow w jich wokolinje připosłał. Přidate lisćiny pak hišće so z wjele stron wróćiłe njejsu. Prosymy z tutym wospjet česćene towarstwa a česćenych knježi, zo chcyli nam pomhać sobustawy a přinoški dobyć po namjetowanym puću. Serbja, kiž z dźakownej wutrobu domoj khowaja bohate płody z polow, kotrejž je Bóh jim skitał před njezbožom, a hižo zaso wusywaja z nadźijepołnej wutrobu, čakaja na składnosć, zo bychu tež na narodne polo wusywać a swoje přinoški wotedać mohli.

Z wuhladka Serbskeho Domu.

„S hory Lubin cźehnje Lumir k nam.“ Wĕšće jary so tuta myślička tódemu šwĕrnemu Serbej do pomjatka a wutrobu a pohnu jeho k wopytej wulkeho serbskeho nasymkeho konzerta sańdźenu frjedu. Boże štóncźko mĕnješeho wichaŕ na tutym wurjadnym dniu ńkoro pschederje ſ nami, cźehodźa mĕjachu so tež naschi wjesnjenjo pilnje k dźełu, k bĕrnyšerańju. Wjećor dyše chorzhmy na konzert. Nĕkterykuli wschaŕ chorzhše na tutym rjanym dniu wjazy ſ wocźomaj pohrabaćj hać ruzy za postajeny cźaš. Wjes dźiwa tuž, so pschindźechu ſ pola pschepołdźe domoj a potom bĕ mjerjanje wulke. Sawĕšće by hewak žurla „Krónv“ pschepjelnjena była, haćzrunješ bĕ wopyt tak dołeć dobry a šwjeselazu za wschĕch, kiž sa štajichu njeźebicźnje mozy k poradźenju dobreho skutka. Haj ſ połnje horduše mózemy wusnaćj: Schtoż so sańdźenu frjedu poštiećeše, njeźdu Serbja hišće so žeńe w tajkej dokonjanosći ſkschceli. Pschemożazu ſławu žnéješe spéwna kupka „Lumir“ w Frankobrodźe, runje tajku wušaju wschĕ šerbšte a nĕmške nowiny na nju też po Budyšćim konzerće. Najlépschi ſnajerjo wumĕłstwa njemóža dohwalić krasny pschednoschi šerbskich spéwow, sakuślazy pschewod pschi pianje a wscho druhe, schtoż so hišće poštiću. Nach heros šerbskeje hudźby, knjes direktor Bjarnat Krawz je k lépschemu naschemu ludu skutk pschewjedł a dokonjał, kiž nima w šerbskim žiwjenju sańdźeneho a tucźasa runjeća. Sserbšći lud je ſławu ſnjał, kiž elementarnje snići schamatu nasdatosć, so je šerbski lud kulturny thudušch, so šmĕ so jenoż žiwicź wot toho, schtoż wot bliba knjeza pada. Nĕ, šerbšti lud je bohacźk, ale ma pokłady sdĕhacź kaž hórnik ſ hłubiny ludnosće a dusche. Rucź pschichoda tubańske nasch njespróznimy wótczinj Bjarnat Krawz, njekhablajo zyke swoje žiwjenje. Wšěće ma też wón nĕšto swoje wjeśele, w kole tajkeje wumĕłšeje druźiny spéwacych. Kupka „Lumir“ je jeho ſkutk, hordosć a pyscha šerbšteho ludu. Pjero je njemózne wuronicź, schtoż dusche w tutych wobšožazych wokomikach cźrjesche. Schtóž tutón konzert njeje žiwschał, je pschepaśł najtraśnischi wokomik posbĕhnjenja šerbšteho spéwa ſ wyschinam wumĕłstwa. Njech cźehnje kupka „Lumir“ dobywajo pisches šerbšti kraj, njech spĕcha do zuśby a naš tam šaśtupi, my šo jej dowĕrimy a šmy jej šćajnje dźakowni, wona wjedźe šerbšti lud do pschihoda šwĕtła a pschipołnacźa. Kak wulku šaśłužbu ma naschi ſławny mišchtr, jako dusch a ſkutk zolka, to ſpośnajemy wyšknaseje wutroby, klapaseje dusche. Jeho wumĕłštej samóžnosći podwoli šo wscho, cźehož šo dótknje. Kak pleńcźeše šo hudźba do dusche, kak pschimyślnaše nam spéw wumĕłšeho zuka. S hłubin dusche šo nam wuroni: O Knježe Bože, dźak cźi, so šy nam tajkeho rjeka ſkutka a šomóžnosće darił, naschi lud tak wobohacźił. O Knježe Bože, šałkowaj nam jeho cźišeho a ſtrowcho mnohe, mnohe lĕta a žohnuj jeho, jeho lubych a jeho dom, ſ kotrehož roni do šerbšteho kraja njeśmérne žbože. S jeho domu žapa pkomjo luboscże, my jo žnéjemy, budźmy pak też Bohu a jemu dźakowni.

Budyšćin wobleka šo ſ nowa pyschny schat. Pisches bróhi wija šo šelene pletwa, po domach šo pleńcźa, khorhoje šo šmahuja ſ wĕžow a ſławnych kaž privatnych twarjenjow. K cźomu to? Budyšćinjan chzedźa ſ prénja wošławicź 80. narodninu presidenty nĕmšteje republiki Hindenburga. Stahlhermarjo budu še ſmólnitjami po hałach cźahacź, wobydlerjo mĕsta budu jich domy še ſwĕcźkami wobkwĕtlicź. S druha pschithwataju tyšacy khelekelkerjow do mĕsta Budyšchina, so bychu dom khelekelkerjow pomhali poźwjeceźicź, kiž šebi Budyšzy khelekelkerjo natwarichu. Na Nouartškej dróhy šteji a je kraźny, ma kraźne rumy, pschiprawny ſa tutón šodowy sport šu wultotne. Nochzu waš wobcźežowacź ſ wulkej rospravnu, dokeż wam to „Sserbšte Nowiny“ w dołhajšej mérje worišowachu. Njedźelu dopołdnja budźe wulki ſwjedźeńšći cźah a po nim ſławne połwjeczerje ſportowanje. A schto budźe njedźelu popołdnju? Wulke ketańke pschedwjedźenje na ſmuczowanšim namĕśtnje w Scźijezach. Tam pokazaju šo wumĕłšte fléty w powĕtšu, šamo ſ lĕtadła chze jena knježna ſ wyschiny dele skocźicź. Schtóž tajke nĕschto hišćeze widźał njeje, njech tuž njedźelu do Budyšchina khwata a šebi ſwaźłowe pschedenjsća w powĕtšu wobhlada. Na wschĕ mózne waschnje chzedźa šwoju samóžnosć pokazacź a wĕcze być wobknjeźerjo powĕtra, ale ale, junu staji Bóh Knjes wschej ſwaźliwosći tónj. Nam thudušchkam na šemi je cźara šłajena a hdyž ju pschestupimy, šakrocźi wyschšcha móz.

Budyšćin mózeze nĕtko derje pschepreťowacź. Do wschĕch rózkow jĕdźa auta kaž nadrośne elektriki., Sa 10 pjenježkow dowjezu cźe Bóh wĕ dźe. Auta wupaduja kaž hrajka, bajka a tola je thutnosći: Budyšchin je ſthódźeń wyšche ſtupit a ma ſwoju elektrišu!

Schtóž ma potajkim cźaš a chze hižo rano do Budyšchina pschińcź, móże tu mnoheho widźecź a naſhonicź a potom ſwojim lubym domach pscheradźicź. Ja pak chyu za dźeńša mjelcźecź, pschetoš pschezo a pschezo šaso klincźi mi do dusche ſnuť, wothlóš šerbskeho konzerta ſławneje kupki „Lumir“.

S Lubin honow Lumir cźehnjeśche k nam,
W duchu a ſkutku šahałche k wyschinam.
Kokowokolo mĕśeśche spéwarjow kolo,
Sesdmio šerbšay kralozi jom' toschachu cźoko.
S wyšom a spĕchow do truninow šahny,
Lud šerbšti šwój k wyschinam seźahny.

Kak to přińdźe,

zo 20. žnjeńca 1879, napoł jenej připołdnju, Rakuska njebu zničena.

8] (Pokračowanje.)

„Za Bĕłej Horu su najsylniši ludźo w Čechach“, praješe Prokop Holy.

„A to dźe hać k Bakovnikej“ mĕnješe Mikławš ze Husi a machny ze swojej hobrskej pjasću do powĕtra.

Mi samotnemu bĕše wobdźĕlenje Pohoráka jara witane. A bych so sadźił, zo też druzy wjednicy mĕjachu po wšĕm podobne mysle. Při našim planu so mjenujcy jednaše, kaž smy to hižo horjeka prajili, w prĕnim rjedźe wo straźu při wrotach. A tu bĕše jedna wĕcka, kotraž bĕ so stała hakle před nĕšto mało mĕsacami, a kotrejež stopa bĕše hišće zawšĕe w duši kóždeho z nas. Hrajachmy sej tehdom my štyrjo, — a bĕše nas wo nĕšto wjacy hać štyrjo — w hrodowskim přikopje z balom. „Velký pasák“ so mjenowaše naša wojerska hra a bał walachmy nĕšto hodźin sem a tam. Mĕjachmy překrasny gumijowy bal. Wĕšće za ćwaj dwacetnikaj. Hrajachmy wulbjernje, přetož grenaděr, kiž runje dźĕše nimo, zasta zo by nas wobdźiwował. Stoješe tu dołho a skónčnje so sydze tež do trawy, zo by mohł nas połohdnišo wobdźiwować. Nahle so sta, zo bał so zabĕża runje k njemu; grenaděr so lénje načahny sam na brjuch so přewali a popadze jón. Pomałku potom stawaše — to jeho stawanje njemĕješe žadneho kónca — a my wočakowachmy, hdźe drje ćisnje z mócnej prawicu bał. Tola jeho mócna prawica tykny bał cyle změrom do kapsy a jeho lénje ćĕło so hrabaše pomałku po hórcy horje. Wobstajichmy grenaděra, prošachmy, kŕičachmy, hrožachmy; resultat bĕ, zo Prokop Holý dósta plistu a Mikławš z Husi też jednu. Potom njétachmy z kamjenjemi, tola grenaděr na nas bĕžeše a sprawne stawizny dyrbja zapisać, zo ćeknychmy wšitcy.

„Wĕšće, my smy to derje sćinili, zo jeho njejsmy přebili“, wukładowaše potom Jan Žižka z Turnowa. „Wĕšće, što chcemy, a štó wě, što by so mohło stać. Hdyž je zapřisahanstwo, nihdy so njewĕ, što so móże stać, ja to wĕm! Ja hižo wšón třepotach, chcych khadłu přimnyć, tola pomyslich sej: „Jenoż dočakaj!“ Tute jasne słowo so přija z powšitkownej dźakownosću a kóždy wobkruśeše, zo bě hižo wšón třepotał a ĺedma so zdźeržeć mohł.

W prĕnich dnjach žnjeńca, hdyž so jednaše hižo wo najsubtilniše prodrobnosće plana, wopraśach so nahle: „Kusa Pohorákowy pos!“

„Kusa“ wobkruci Prokop Holý, „wčera wottorhny poprjancarjec dźowcy suknju.“

To bĕše jara wažne, zo Pohorákowy pos kusa.

* * *

Nasta rano wopomnjeća hódneho dnja. Bĕše to pónídźela.

Widźach, kak dźeń so pomałku sĕrješe, hać skónčnje słónco wukukny — wšo to traješe mi njesmĕrnje dołho. A tola mĕjach w duši tu dźiwnu požadosć, zo so dźeń njeby sĕrił, zo njeby switało a zo by přiroda přeskočiła přez tutón jentički dźeń. Wočakowach, zo so nĕšto podobneho wĕšće stać dyrbi, modlach so, modlach a moja duša, přiznawam so, mĕješe z tyšnosću.

Njespach cyłu nóc. Jenoż druhdy mi zaźdźelichu drĕmotki na khwilku woći a hnydom zaso so mjetach wšón přepoćeny a mĕjach dosć ze sobu činić, zo bych wótře njezapałknył.

„Što pak ći je — ty zdychuješ?“ prašeše so nĕšto króć mać. Činjach, kaj bych spał.

Potom mać stany, zaswĕći lampu a přistupi ke mni. Mĕjach woći zaźdźelene. Położi dłoń na moje čoło. „Tón hóle pali kaž woheń. Mužo, pój, nĕšto jemu je“. —

„Wostaj jeho,“ mĕnješe nan. „Nĕhdże je wĕcera hrowaš. Cerći z nimi šija — tola tole towaršenje dyrbi přestać, stajnje su z Franckom, Józefom a z tym rakorniskim hromadźe. —“

„Wĕš dźeń, zo hromadźe wuknu, dźe jim to lĕpje.“ — Pišu wotkryće. Bĕše mi woprawdźe hubjenje, hižo nĕšto dnjow, stajnje hórje, čim bóle so bliżeše 20. žnjeńc. Nĕšto podobneho wobkedźbowach też pola druhich wjednikow. W poslednich zhromadźiznach rĕčeše so druhdy dosć zašmjatanje. Připisowach to při sebi tomu, zo wjednicy so boja. Přemóch sam sebje a wustupich předwćerawšim raznje. Přejachu wšitcy, zo so boja, rozpalichmy so a nihdy so njebĕ tak raznje rĕčało kaž předwćerawšim. Sćěhowachnóc wšak spach tola złe. Haj, hdy bych čuł pola druhich absolutnu hordźinskosć, bych so sam też cylinak čuł.

Zo bych so sam bojał, njemóžach nihdy na nihdy přidać. Stajnje sej myslach, a bĕ to kaž ćežka wobskórźba wosuda, čehodła bĕ so runje mi tutón nadawk přidźĕlił. Zničenje Rakuskeje zdaše so mi być z'razom z keluchom polnym njewuprajneje hórkosće. Rady bych so był modlił: „Knježe, wotewzmi tón keluch wote mnje. Tola čujach, zo so njeda ničo wjacy činić a wjeŕšk ſławy zdaše so mi z razom być wjeŕšk Golgaty. Přisaha wšak wjazaše.

W dźesaćich mĕjachmy być na mĕstnje, w jĕdnaćich mĕješe Pokorák přijeć, k napoł jenej mĕješe so wĕc přewjesć.

Wuńdźech w dźewjećich z domu.

(Pokračowanje sćěhuje.)

niežo njejsomha, dyrbi něšchto na kwobjerk měcz, dokelž pschecza hu tak wschelakore. Kakao, puddingowy pulwr, wschelake płaszki też pschechkel, zokorowe zigary sa pokrocznych schulerjow, satwalene jerje, kihytak, stomjany klobuk, petrolej, żonoz, czasnikowe rjezaszki, sidol, zitrony, parfimowe bleschki ka holzy, to prawje derje wonjeja, hdyż k nawożenju abo lubemu pschihodu, padwjaszki a draczwe, schto wjazy. Do wschehe tka swój nóż tykacz njemóżu.

Każ hižo prajach, woł žaneje druzziny niz pschewjele, ale nimale wscho, schtoż na wsach trjebasch. A je žnadý tak każ njeby wscho měł, dha stoczi po schodze horje a sa khwilku cji tola pschinjesze, schtoż jej žadasche. A nima runje to, dha jej bo knižkow napisha a hižo we blizschich dnjach mójezch to měcz.

Nasch klamar ma nětko nowy swónicz. Prjedy wiszasche wysche klamowych durí a na durjach bé tjeschi pschikleschi 26. sept. Tón je wešcze też w Kulowje nimo, wupiszuje pak pschehadowanje 30. sept. 1927. Na hudsinsiwje we Wojerezach maja nasskerje spodźiwnu protyku);

w Dubrjenku pop. w 4 hodź. w hoschenzu vertiko, sofa, žonjazej kolesi, meble, ratasiti grat, zentrifuga;

w Schprjechowjach rano we 8 hodź. w hoschenzu regulator;

w Wunju dop. w 9 hodź. w Sünderlichez hoschenzu: klamaršte blido, klamarska polza;

we Wulkich Sotarach dop. w 10 hodź. w Strcublez hoschenzu pihanski stroj „Mignon“;

w Sdulschezach pola Wojerez: Bžhaka. Kuzy seidu šo dop. w 11 hodź. pola gmejnskeho pschehstejiczerja;

wutoru 4. oktobra 1927:

we Sšalowje (kuzy seidu šo dop. w 10 hodź. pola gmejnskeho pschehstejiczerja) 2 czornoschakatej jalozy;

w Kozinje pschip. ½12 hodź. w Krauzez hoschenzu jedne kolo.

w Kulowje w Braunerez hoschenzu dop. w 11 hodź. vertiko, blido, knihowa polza;

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	30. 9.	29. 9.		30. 9.	29. 9.
Pšenca	252-256	253-257	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	239-242	240-243	woka	22-24,00	22-24,00
nal. ječmjeń	220-265	220-265	módra łuplny	15-16,00	15-16,00
nazymski ječmjeń	217-225	217-225	žołte łupiny	—	—
wows	196-209	196-209	zeradella	—	—
kukurica	193-195	193-195	raps. wosušk	16-16,40	16-16,40
pšenč. muka	33-35,75	33-36,25	lany wosušk	22-23,80	20-23,10
rżana muka	32-33,75	33-34,50	poen. melasa	22-23,30	22-23,1
pš. wotruby	14,50	14,75	bérnj. kruški	23-23,60	21-22,20
rżane „	14,50	14,75	syno, 50 kg	2,30-2,65	2,30-2,65
raps	300-310	300-310	rżana słoma	1,15-1,80	1,15-1,30
lane symjo	—	—	pšenč. „	0,80-1,15	0,80-1,15
hróch	28-31,00	27-30,00	wowsna „	0,70-0,90	0,70-0,90
pjeluški	21-22,00	21-22,00	ječna „	0,65-0,85	0,65-0,85

Drježdźanska burza (30. 9.)

Pšenca	257-262	bérnjace kruški	24,00-25,00
rožka	255-260	pšenč. wotruby	14,80-15,30
nalětni ječmjeń	257-272	rżane wotruby	15,50-17,00
nazymsk. ječmjeń	225-235	pšenčna muka	46,00-47,50
wows	210-216	rżana muka	37,50-39,00
čerwjeny dźećel	225-230	woka	—
raps	300-310	pjeluški	—
kukurica (Mais)	197-200	hróch	—
suche truhančki	13-14,00	cokrowe truh.	—

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

1. oktobra 1927 po hamtskim postajenju.
Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora			najniš. płaćizny hr	najwyš. płaćizny hr.
Howjace mjaso z kosćemi	1	kg	2,00	2,60
Ćelace mjaso	1	„	2.40	2,80
Skopjace mjaso	1	„	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1	„	2,00	2,60
Tukrajny swinjacy šmalc	1	„	2,40	3,20
Pšenčna muka	1	„	0,56	0,60
Rżana muka	1	„	0,44	0,46
Khlěb	1	„	0,38	0,40
Jědźne bérny	1	„	*0,08*	*0,12*
Rajs	1	„	0,48	1,20
Hróch	1	„	0,70	1,00
Soki	1	„	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1	„	1,80	2,00
Sušeny połó	1	„	2,40	2,80
Dobre mloko	1	lt.	—	0,28
Jědźna butra	1	kg	4,40	4,80
„ „ wukrajna	1	„	—	—
Jeja	1	štuka	0,14	0,16
Jědźne buny	1	kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1	„	—	0,66
Petrolej	1	„	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1	ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1	„	—	1,20

Wiene płaćizny štwórtk 29. IX. Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn	w Lubiju za 1 centn.
Pšenca	12,60—12,80	12,60—13,15
Rožka	12.20—12.50	12,25—12.75
Ječmjeń (nazym.)	11.50—12,00	12,00—12,50
Wows	9.75—10,00	9,60—10,10
Syno	2,50—3,00	2,00—3,00
Słoma z maš. młóc.	1,50—1,75	1,20—1,50
Słoma k zaslanju	1,75—2,00	—
Słóma z ruku młócena	2,75—3,00	2,50—3,00
Bórny pola ratarja	3,50—3,75	3,50—4,00
„ hač na železniou	—	—
Butra	2.20—2,30	1,10—1,15
Jeja	0,14—0,15	0,15
Pšenčne wotruby	—	7.90—8,20
Rżane wotruby	—	8 00—8,40
Pšenčna muka	—	21,00—21,75
Rżana muka	—	19,00—20,00
Prosata, wulke	—	—
„ srónje	14—18	—
„ małe	—	—

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 1. oktobra 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1945	100 pólak. złotych	46,775
šandelski punt	20,41	100 čěskosł. krónow	12,44
100 šwajc. frankow	80,685	100 franc. frankow	16,45

Berlinska burza bé wczera snowa skruczena. Posłužiczo wschak ho kuriy efektow trochu schłabjowachu. Na witkach z rentowymi a dołżnymi liscżinami njebé žaneho pschemjenjenja.

Produktowe wiki też wczera žaneho pschewulkeho pschemjenjenja njeschkodnjechu. Płaćizny hlowoweho žita běchu skerje schłabjene. Pschenica a rožka, kóžda druzina po 5 np. popuschczichu.

W termijowym wikowanju
sa septembr: pschenicy 13,47½—13,55 hr., rožki 13,45—13,42¼ hr., wowsa 10,95 hacz 10,93¾ hr.,
sa oktober: pschenicy 13,50—13,45 hr., rožki 12,35—12,37½ hr.,
sa dezember: pschenicy 13,60—13,57½ hr., rožki 12,15—12,16¼ hr.
Zenknar płacżesche wczera

w Drježdźanach (saudżenu pondželu)
pschenicy 12,85—13,10 hr. (13,10—13,25 hriwnow),
rožki 12,75—13 hr. (12,70—12,95 hr.),
jeczmjenja nalětnjeho 12,85—13,10 hriwnow (12,85—13,60 hr.),
nazymskeho 11,25—11,75 hr. (11,25—11,75 hriwnow),
wowsa 10,50—10,80 hr. (10,50—10,80 hr.).

w Barlinje
pschenicy 12,60—12,80 hr., rožki 11,95 hr. hacz 12,10 hr., jeczmjenja nalětnjeho hr. 11—13,25, nazymskeho 10,85 hr. hacz 11,20 hr., wowsa 9,80—10,45 hr.,

schtwórtk w Kamjencu
pschenicy 12,60—12,80 hr., rožki 12—12,50 hr., jeczmjenja nalětnjeho 12,70 hacz 13,25 hr., nazymskeho 11,50—12,50 hr. wowsa 9,75—10 hr.,
hušy punt 1,20 hr., bérny 3—4 hr.
prošata 14—18 hr.,

w Shorjelu
pschenicy 12,50—13,40 hr., rožki 12—13 hr., jeczmjenja nalětnjeho 11—13,50 hr., nazymskeho 10,50—11 hr., wowsa 9.00 hacz 10 hr., bérny 2,60 hr.

Wiki wczera w Shorjelu.

Butra 100—115 pj., twaroh 25 pj., jeja 12—14 pj., bérny 4 pj., kał běły 5 pj., kolrabi 5 pj., korki 12-21., ke hładżenju 2,25 hr., jédźna loboda 15 pj., truki 35 pj., buny 15—20 pj., rjetkej 10 pj., morchej 10 pj., selerij 10 pj., zybla 10—12 pj., žołtej 5—6 pj., banje (Kürbis) 5 pj., bosanki 15 pj. a jabluka 15—40 pj., kruschwy 16—50 pj., bróschki 80—100 pj., tomaty 20—25 pj., zelowki 15—30 pj., winowe khtí 45 pj., kurjatka 50 pj., běle ryby 40—60 pj., schćuki 1,30—1,60 hr., limy 2 hr., karpy 1,30 hr., kury 90 pj., holbje 0,70—0,90 hr. mjeso 1,60 hr., howjase mjaso 1—1,30 hr., swinjace 1—1,25 hr., ćelace 1—1,20 hriwnow.

Wiki wczera w Khoćebuzu.

Butra 2,10—2,20 hr., twaroh 30 pj., jeja 15—18 pj., howjase mjaso 1—1,20 hr., ćelace 1—1,20 hr., skopjace 1,20—1,30 hr., swinjace 1—1,30 hr., šynka pječżena 1.60 hacz 2 hr., šuscheny połcz 1,30—1,40 hr., schmalz 1,20 hacz 1,40 hr., lany wotlij 1,40 hr., limy 1,70 hr. a schćuki 1,20 hr., karpy 1,30 hr., młode holbje 60—80 pj., kury a khapony 2,50—3 hr., hušy 1,50—1,60 hr., kaczki 1,40—1,70 hr., górnik 0,70—2.50 hr., kolrabi 30 pj. a morchej 5—12 pj., jédźna loboda 30 pj., kwětkaty kał 30—80 pj., cżerwjeny 15 pj., běły 10 pj., zybla 12—15 pj., bérny 4,50 hr., jabluka 7—30 pj., kruschwy 5—40 pj., zelowki 10—15 pj., prawaki 60 pj., kurjatka 40 pj., pruženzy 40—50 pj., holanske jahody 50 pj.

Na pschedań:

Kóń, mjes dwěmaj na wubérk w Norchowje 95.
Kachli hlinjanej w Wiskopjach, Dwórnischczowa hasa 15.
Kruwa wyschokoslučkelna w Schćežnjy 24 pola Lasa.

Pschihladnjej pytaja

Holzu do domu, Linka rěsnik w Wiskopjach pschi torhoschczu. — Kawschkez fahrodźiwstwo w Wiskopjach, Wulka hornjeczeska hasa 10. — Franka, mlokarnja na Židowje.

Samkatschcho wuczobnika, Ohlendorfowi synojo w Wiskopjach.

Cyklowu murjeriši mischtr Schubert w Wiskopjach.

Žony a dźěci k běrnyhdźeranju, knježi dwór we Wuherju.

Molterischo, Mersiowsky w Minkalc.

Soudniszy na pschehadżowanje:

pórdželu 3. oktobra 1927:

w Bukojnje pola Wojerez dop. ½10 hodź. w hoschenzu mužaze kolo;

w Kulowje pop. w 2 hodź. w hoschenzu „K 3 krónam“: Wihański stroj, wrochčrěbak, czorny wobłek, pišanske blido, sofa, bilard, 25000 trjebanych zyhelow. (Soudništi członjar we Wojerezach posłata wschak pschedawanje

Każ hižo prajach, woł žaneje druzziny niz pschewjele, ale nimale wscho, schtoż na wsach trjebasch. A je žnadý tak każ njeby wscho měł, dha stoczi po schodze horje a sa khwilku cji tola pschinjesze, schtoż jej žadasche. A nima runje to, dha jej bo knižkow napisha a hižo we blizschich dnjach mójezch to měcz.

Nasch klamar ma nětko nowy swónicz. Prjedy wiszasche wysche klamowych durí a na durjach bé tjeschi pschikleschi

Panj. A hdyż durje woczini, pusczeji ho tjeschi swónicz a tak klinkasche.

Nětko je wón z elektrisch a njeklinka wjacy a tak klinkasche.

Nětko je wón z elektrisch a njeklinka wjacy a tak klinkasche.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 **Filialki we Wojerecach a w Khoćebuzu** Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 5—8 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž tež zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! Pjenjezy so wupłaća tež pola agenturow! **Tresor!**

Nawoženje a njewěsty

Přijomne nakupowanje matracow, nakładnych załkow, sofow, chaiselonow. ◆ Matracy z nakładnymi załkami, 35 hr., plyšowy sofa 120 hr., chaiselon 40 hr. ◆ Stajne skład po wšěch płaćiznach. ◆ Prošu wo wobhladanje mojeho składa. ▲ Jeli so z hotowymi pjenjezami płaći, 5 % rabata. ◆ Předźěłanja přijimuju po najniższim wobličenju.

Paul Zöhmer w Lichanju

fabrikacija patentowych matracow a posstrow. mebiow

Telefon: Hučina 58 pola Kluka

Hdyž chceće

woprawdźe dobry wobraz měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Kóždu njedźelu wot 1/2 11—3 hodź. wotewrjene

Poskićam mój nowy wulki zymski skład

w nawoblekarjach, ulstrach, khabatach, wobłokach, hołćach a hólčec. mantlach, drastach, kapach, čapkach, klobukach, wolmjan. khabatach, nohajcach, wolmjanych tworach, trikotowych tworach, šatach a předešćnikach w najnowšim wubjerku a barbach po najtuńšich płaćiznach.

Z počesćowanjom

Franz Bulang w Kulowje

na torhošću čisło 8 na torhošću čisło 8

Kholowy za fabrik. płaćizny

wot 30. sept. hač do 5. oktobra

dźěłanske kholowy cwernowe	wot 3.40 hr.
jendźelsko-kožane kholowy	4.85 hr.
Manchestrske kholowy	wot 6.90 hr.
wukhodźow. kholowy, rjane smužki,	wot 4.35 hr.
Breecheske kholowy z dwojnym zadk.	wot 7.90 hr.
dźěłanske lacy	wot 2.50 hr.
njepřemokawe khabaty	wot 8.50 hr.
gumijowe mantle	10.90 hr.

woblečenje

w Budyšinje

na Mjasowych wikach II.

Konjace nožicy

třihanske česaki a wowče nožicy ze znatej swědomitosću točí a wuporjedźa. ◆ Wšitke narunańske dźěle na składze

Wilhelm Hein na Sukelnskej hasy 16

Wšě nowosće su dóšłe

Nicdźelu wotewrjene

Přestapjace wubjerki we

kožuchowych poćehnjenjach khabatach rubišćach šórcuchach

Nicdźelu wotewrjene

tkaniny na zwjerśne a spódnje suknje

čorne a brune kašmérowe rubišća

wšo w najlěpšich kajkosćach hižo też po najtuńšich płaćiznach

Pošća ◆ canki ◆ knelle

Alfons Schauscil w Budyšinje

Wosebity dom za serbske drasty!

Wosebity wobkhod

za

nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)

dalokowidy atd.

Specialist

nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Míele

das leichtlaufende Markenrad

Mielewerke A.G.

Gütersloh/Westf.

Zu beziehen durch die Fahrradhandlungen.

Dołhe a krótke škórnje

najlěpše w zhotowjenju a kožli, runje kaž wšě druhe wobuća poskića płaćizny hódne

Richard Völkel na Horje

Za kupjenje, předanje, kaž też za přenajeće

wjesnych- a ryćerskubłow

za posrědkowanje kupjenja nahódnosćeńskich hypothekow a za wobstaranje **hypothekow** w kóždej wysokosći poručataj so

Thieme & Grobe

w Kamjencu, Bönischplatz 2.

Złota hora Telefon čo. 193

Konje k rězu

kupuje kóždy čas po najwyšších płaćizn.

Kurt Kaiser w Budyšinje,

na Humboldskej hasy a při Mjas. jatkach. Tel. 2403

Mam wot přichodneje wutory a k Njeswačidlskim wikam wulki transport najl. oldenburgskich a rańsofrieskich plahowanskich

bykow,

wšelakich wulkosćow, z dobrych stadłow, z najl. dopokazami rodu

w Njeswačidle

w Šäuberlichec hoscencu

tunjo na předań. Rězny skót so jako płaćenje sobu přijmje.

Pawoł Miersch,

wobkhod z plahowanskim skotom **w Kamjencu.**

Wosebje sylna, rjana, młoda

podsobna kruwa

z ćelećom — wysokosućelna kruwa z 2. ćelećom a rjana młoda rańsopruska dójna kruwa jała tunjo ma na předań abo zamjenjenju. Přijomne płaćenjel

Max Köhler w Nižej Wsy.

Za načinjenje žita!

mjedźity syričnatan (Kupfervitriol), Germisan, Uspulum, Corćin pola

Wintera bratřa Mierš. nasl.

w Budyšinje

na Žitnych wikach 30

Transmisije

kóždeje družiny

wollije, hencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na Driewowych wikach čo. 27.

Magnetny dom!

Dom tunich płaćiznow!

GÖRLITZER JOHANNES

Kannthanns Schauca

BAUTZEN

Wolmjane muselíny a pisane židy za šórcuchi

selene, čerwjene a módre sukno za suknje

čorne poćehnjenje za kónfuše

pisany barchent za kónfuše

čorne wobsadki za kóntuše

pisane wobsádki a banty wokoło šiwota

wolmjane tkaniny a židy za nahłowjace rubišća z přihodźacymi židźanymi francami, chemillowe rubišća

Wosebje tunjo:

saflnowe šórcuchi, pisane a jenobarbne 3.50

hotowe kapy a banty za holcy . 0.95

čorne, běłe a róžobarbne Moiréjowe banty 2.50

Sobow kupny dom

Sobow kupny dom

Dobre ćehnje k sebi!

KELLING

čisći chemiscy

barbi

wobleki drastu mantle

a wšě druhe wobleńenja

spěšnje, derje a tunjo

Najlěpše zhotowjenje přez nazhonitych wěcywnstojnych.

Samene přiwiłmarnje:

w Budyšinje na Kěšorskej drózy čo. 6 na Přiščańskej drózy 18 telef. 3638

w Khoćebuzu na Hródkowskej drózy čo. 4, telefon 1774

we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy čo. 22

w Běłej Wodźe na Bismarckskej drózy čo 26

Što móda za nazymu a zymu přinjese

Mantle z kožuchowym pošićom a bjez njeho
drasćenja na hasu, za popołdniše a do towaršnosće
kostumy, kabaty, bluzy, suknje a rańše suknje
jenobarbne a pisane wołmjane tkaniny,
židźane tkaniny, płokajomne tkaniny
wopr. Lindenski köperowy a płokajomne somoty

namakaće pola mje

we překhwapjacym wulkim wuběrku a najnižšich płaćiznach, zo je
kóždemu možno so po najnowšej módže drasćić

Wobhladajće sebi moje wukładne woknal

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

Njedźelu 2. oktobra su moje klamy dopołdnja wot ½11—12 hodź. a pop. wot 2—6 hodź. wotewrjene

---

Njedźelu 2. oktobra wotewrjene!

Klobuki wot 4.80, 5.50, 6.50 hač k najlěpš. kajkosćam
čapki za muži a hólcy wot 1.20, 1.50, 2.00, 2.50, 3.50 atd.
Pjelsćowe kornarje a pjelsćowe wobsadki
wšěch pjelsćinowych družin a po wšelakich płaćiznach
wysoke začinjafe klobuki wot 12—15 hr.

Hugo Lehmann w Budyšinje
na Bohatej hasy 5

Krajnostawska Banka

něhdušcho sakskeho markhrabinstwa Hornjeje Łužicy
w Budyšinje na Bismarkskej drózy 9

— Jako syrotam wěste —

Z dźeńsnišim dnjom wotewrimy w domje symjeńtneje wikowańja Louisa Wojnarja **w Budyšinje na Žitnych wikach 4**

wotnožku

a poručamy ju k pilnemu wužiwanju při
zapołożenju nalutowankow
wotewrjenju běžnych kontow
kupowanju a předawanju hódnostnych papjerow
khowanju a zarjadowanju hódnostnych papjerow
— šekowy wobkhod —

Tworykupowace tow. w Budyšinje

zap. družstwo z wobm. ruk.

Njedźelu, 2. oktobra su naš
wosebity wobkhod za manufaktury a wobuće
a naša
wustajeńca za hospodarske wěcy a domjace naprawy
w Budyšinje na Serbskej hasy 7 kaž naša
rozdźělenja 12 w Budyšinje
na Fabrikskej drózy 23 w zakońskim času
wotewrjene.
Wulki wubjerk nazymskich a zymskich wěcow.
Wukładne wokna wobkedźbować!

Žony! -|- Žony!

Wupłokowace aparaty
irigatory, šiwotowe wobwjazki,
měsačne wobwjazki a tajke přez
wustupowanje, pjeluškowe khołowčki podłožki, štałdiki za
prědki, štałčiki za pažemi.
też wulki wubjerk wšelakich
gumijowych tworow.
Wobroće so dowěrliwje na
K. Wagnerowa
w Budyšinje
před Šulerskimi wrotami čo. 9.

Haškec hosćenc w Deln. Wujezdźe

Jutře njedźelu
žnjowyswjedźeń
a reje
Přećelnje přeprošuje M. Haška a mandźelska.

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźěło, ma jenož na składze
wobućowy dom Mark w Kukowje.

Fotografowy Meister
atelier w Budyšinje na Kejzorsk. dr. 15
hóńa njedźelu wotewrjene

Zhotowenje portrátow, wobrazow do pučowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewjesćinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Dyrbiće

prjedy hač **koło, šijacu mašinu abo gramafon** kupiće, sebi mój hobrski skład wobhladać.

250 kolcsow, 20 šijacych mašinow 40 gramofonow

mam na składze.
Předawam twory jenož přenjeje rjadownje a rukuju połnje za nje.
Měniće, zo nichtón ničo darmo rozdawać njemóže, to je wopak. Dokelž z hromadami a za hiotowe pjenjezy kupuju, mi moji podawarjo při samej kajkosći za najtuńše płaćizny předawaja. Tónle rabat je při kupowanju też Wašo lěpše. Dokelž klamow nimam, su při mojim wulkim wobroće moje wobkhodne wudawki hač nanajmjenše.
Wobhladajće sebi mój skład, byrnjež ničo njetrjebali.

Jan Schiebak w Budyšinje
na Mužakowskej drózy čo. 4.
Žane klamy, tohodla kedźbujće na čo. 4.

Rězam po domach

derje a wěcywustojnje. **J. Šěrak w Kulowje.**
Z telef. pod čo. 37. Při dorězowanjach sym najspěšn. k rucy

Kak nam pomhaš

?

1. Hdyž podpjeraš naše serb. pismowstwo.
2. Hdyž čitaš serbske nowiny, časopisy a knihi.
3. Hdyž susodow a přećelow za sobudźěło namolwješ.
4. Hdyž nam podawaš hnydom najnowše powěsće za nowiny, kotrež zapłaćimy.
5. Hdyž jenož w tajkich wobkhodach kupuješ, kotrež w našich nowinach so poručeja.
6. Hdyž swoje potrěbnosće abo předaća w „Serbskich Nowinach“ wozjewiš.
7. Hdyž wšě čišćeńske wěcy w serbskej čišćeńni skazaš abo ju druhim poručeš.
8. Hdyž sebi kupiš podźěl našeje čišćeńnje, kotryž so wysoko zadani.

Swój k swojemu — Serb k Serbej

Derje kupuje
štóž so na „Serbske Nowiny“ powola!

Košl. barchenty

běle a pisane, **khabatowe a drastowe barchenty** w najnowšim. wuběrku, **na pol wołmjane a čisto wołmjane tkaniny za drasty, bluzy a šórcnički, hotowe barchentowe šaty,** běle a pisane, **podšićowe šaty za žony, mužskich a dźěći, podšite módre reformske khołowy cyle tunje.**
Najwjetši wubjerk. Hišće stare tunje płaćizny.

Hilger w Budyšinje
na Seminarskej hasy 2

---

4. Zwingerska pjenježna loterija!

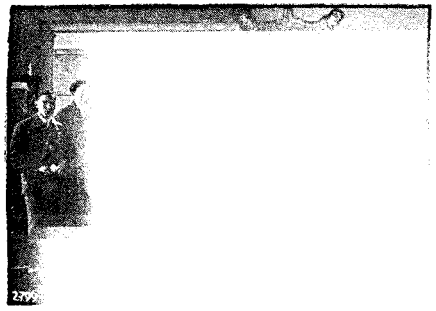
Zhromadne dobyća w pjenjezach 150 000 hr.
Možnosć najwyššeho dobyća 50 000 hr.
Na 10 zasobu čisłowanych losow so z 1 dobyćom rukuje!
Lose za 1,— hr. pola wšěch kolektérow.
— Čehnjenje wěsće 8. a 10. oktobra 1927. —

Parny vulkaniserowanski wustaw

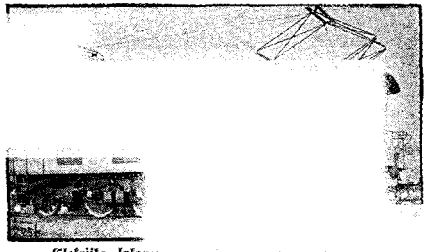
M. A. Fuhrman w Budyšinje

při Mjasowych jětkach 8 Telefon čo. 3053

Wěcywustojnje zarjadowana z nowočasnymi naprawami wuhotowana, **wuporjedźenja za awtowowe mantle, za mantle motorskich, jězdnych kolow kaž też za šlawchi.**
Hódnostna metoda — spěšne a tunje podawanje

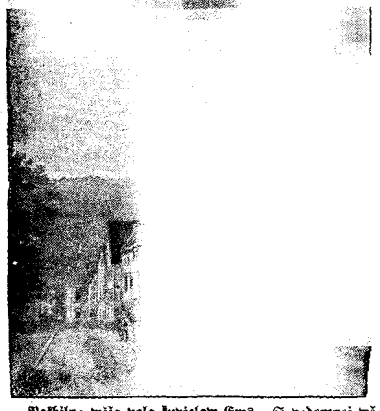

nosczi indiſkich a jendżelſkich ſastupzow ju ſwjatoczne wotewrja.

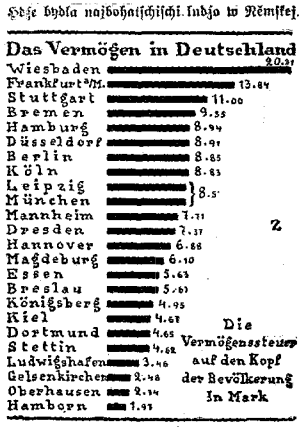
Elektriſka lokomotiwa. Za modrja Schwedowe wotejenje w Wilnje w Czeſkoſłowakiſkej. Te ſu woſebje ſpěſchne a lěpje cžahnu, hacž parne lokomotiwy.

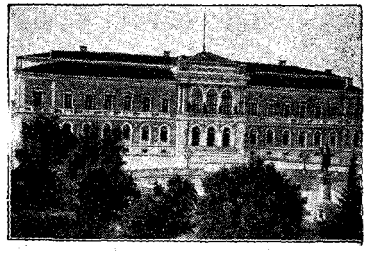

Nakhilna wěža pola kupjelow Ems. S podomnej wěžu ſetkujemy ſo pola měſta Piſa w Italiſkej.

Hdże bydla najbohatſchiſchi ludźo w Němſkej.

Twarjenje univerſity w Upſala we Schwedſkej ſwjeczi letſa ſwoje 450 letny jubilej.

Hdże woſtanje mój ſwěrny poſ?

Wudyſanje wobraſa w tydzeńſchim cžiſle: Staſcze wobraſ na hłowu. Stary ſamotnik je hedźo ſ khribjetom na ſdonk jědle woſtrjedź lěta ſlehnjeny.

Hódanczko:

W kólni muża mamy; nětny ſtedji ſamy;
Wjele, wjele ranow ma, wjaz' hacž ruka tvěkana.

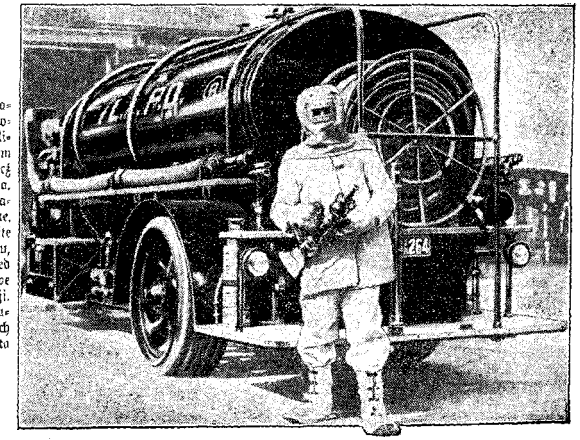

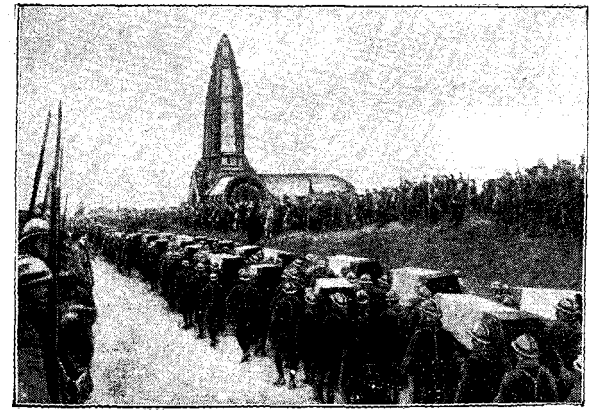
Naš čas we wobrazach

Čo. 40 W Budyšinje, 1. oktobra 1927 3. lětnik

Asbeſtowy wobłek wohnjowuchu wobornika.

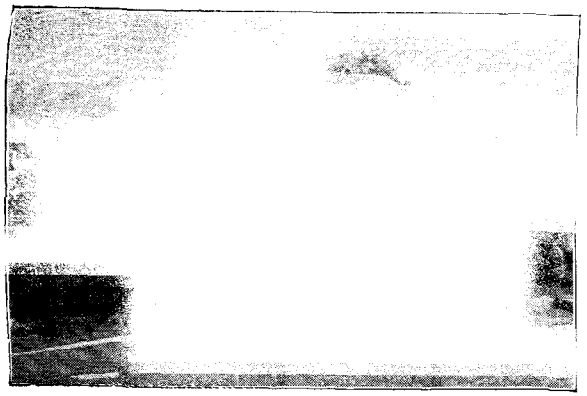
Asbeſt je maczizna ſo njeſwolaza ani cžopkotu njepſchepuſcheczowoza. W Los Angelos w Californiſkej chzedża woborniſam droſty ſ tajkeje maczizny dźěłacz bacz. Tam ſu ſtrěla petroleja. Te ſo druhdy ſapala. Jich haſchenje je wobleżne a ſtrachne. K haſchenju trjeboja woſebite woſy, napjelnjene ſ maſkiſinu, płomjenja poduſchowazu. P'ched tajkim woſom noſch woborniſ we ſwojim aſbeſtowym wobleku ſtejı. Tón wobarnuje jeho pſched duſchazej horzotu a dymami tajſich wohnjow. Jeho mjeſawocze ſchtita woſebita aſbeſtowe thopa.

Poſłedni wotporſink wojakow.

Maſſurowiſche bitwy howrjachu w ſwětowej wójnje pſched franzowſkej twjerdźiſnu Verdun. Semja pſched njej pſchetwori ſo do wulkeho pohrjebniſchcza. Na 300 000 ſynow němſkich a franzowſkich maczerjow dyrbjeſche tam w leſemje ſwojeho ſiwjenja wumrěć. Franzowſke knjezeſtwo chze jich próchnjoze koſcze w ſhromadnym ſkhowje pohrjebacz. K temu je wobſchěrne rownińſchczo natwariło. Nad nim poſběhuje ſo na 42 metrow wyſoka wěža. Ju na naſchim wobraſu widźimy. Franzowſki wojazy njeſu w 52 kuſchczach nahromadżene koſcze franzowſkich a němſkich wojakow. Wěſcze wutrobu ſamazy napohlad.

Rospadowacy hród Hořemyšl.

Hród Hořejmyšl je prastara rycerdźina. Leži na 692 metrow wyšoki nahlej skalnej horje. S njeje je kraßny wuhlad na Bodamski jězor. Hižo w lěće 980 rycerske tu wuczena wojwodka Alemanow Ludwiga. Teje žiwjenje je němski pěßnjer Scheffel we swojim romanje „Ekkehardt" wupisał. *W Wólčnej wójnje njebě ßamnu njepschećelej mójno,* ßo hrodu smogowacz. W lěće 1800 roskasowar hrodu jón franzowskemu generalej Vandamej pschepoda. Tón da wobtwjerdźenja rostrělecz. Wot toho czaßa hród rospaduje. Někto ßo prózuja, jón dla jeho historiskeje. ważnosće snowa wuporjedźecz a wobnowicz. W jeho bliskosći leża rospadanki druhich, někdy krutych hrodow.

Mańa w Prahy.

Sswoju ßamostatnosć dozbiwschi je Czejskoßkowakska hnydom k temu pschistupika swoje pschemysły a wiłowanja rasnje spěchowacz. W Prahy a w Liberzu (Reichenberg) ßu tohodla ßaßo mańy woziwili. Schtóž je hdy w Prahy pobył, wě ßo dopomnicz, kak wośebje ßkowakske żony ßamorucznje tkane a kraßnje wuschiwane rubischcza a banty pschedawaja. Schtóž tu widźimy je wopraudne wumělstwo. Wumělstwo je wotbłyschcz smuthownych duchownych darow dusche a ducha. Na tom spóßnawamy, kak kulturnje wyßoko tute jednore żony se Sswowakßeje a Morawßeje stoja. Nasch wobras wjedże naß na Prožilku mańu, hdjež wone swoje wudźełki postajeja a pschedawaja.

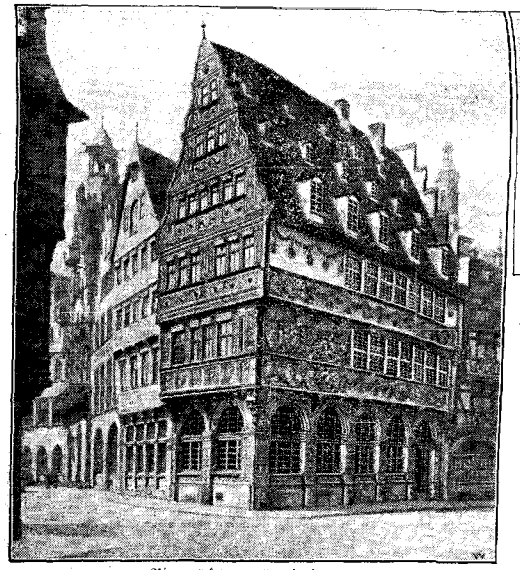

Snaty stary hród „Kost" w ßewjernych połnocnych Czeschach.

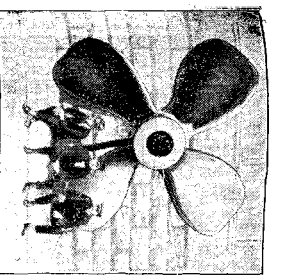

Měschczańske dźiwadło w Pilsnje ßwjeczi letßa ßwój 25lětny jubilej.

Rjane tykowane twarjenje.

Nasch wobras wjedże naß do Frankfurta nad Majnom. *Na rózli jenoje haży wehladamy tykowane twarjenje.* Te ßu wokoło lěta 1600 natwarili. Wono je po tajkim sapuschczenja ßtoczilětneje wójny derje pschetrało. Hischcze dźenża pschekwapuje zuibnika je ßwojej nadobnej rjanosczu. Jemu pschidruży ßo runje tak rjane twarjenicžko wšelemu židej Lówenßteinej ßluschaze. Tutomu ßo pschidrużowaze twarjenje mjenuja „Römer". Se ßwojimi tijomi ßwißlem posticzuje jasimawy napohlad. W nim někdy němskich kězorow krónowachu.

Schrub i 4 wokschidłami cżerjaszy łódź.

Wustajeny je na łódźnisej wustajeńcy w Duisburgu a waży 240 zentnarjow.

Frantyschek Stanu, kandidat czeßkich ßokolskich nawjednik w Straßwje ßwjeczeßche 7. septembra ßwoje 60. narodniny.

Sahubny woheń.

Sańdżeny tydżeń sahubny wohień sskadownju a domske sarjadnistwo powschitkowneho milinarskeho drużstwa (A. E. G. Allgemeine Elektrizitätsgesellschaft) w Barlinje potrjechi. Tute twarjenißka leża w Luisynej haży. Wone buchu nimale dospołnje sapuschczene. W pinzach tychle twarjenjow ßu saměschczene rosdźełkati miliny. W bliskosći Luisynaje haży ßu knježeßtwowe twarjenja. Te dostawaja swoju milinu psches tute rosdźełaki. Wohień sawinowa, so běchu někotre hodźiny bjes milinu. *S wohnjom nastata schoda je* jara wulka. Hačrunjež derje wuwuczena wohnjowa wobora ßi najnowischimi ßykawami na pomoz pschikhwata, bě mózno ßalke po wjele hodźinßkim napinanju wohenj ßamjesowacz.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 20 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde do. płaći 40 zł. pj. Wudawa a zdźěl Smolerjec knihićišćerja, nap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy z so rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje, z so

Čisło (Nr.) 231 — Budyšin — Pondźelu, 3. oktobra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Wósomdźesaćlětne narodniny němskeho presidenta z Hindenburga.

Němski president ſ Hindenburg je 2. oktobra žadnu starobu 80 lět dozpił. Němski lud ſ wuwjaczom sozialdemokratow a kommunistow je tule składnosć wužił, so by jemu swoje wyšoke poczeſczowanje a dźak ſa jeho prjedawſche wojeſke skutki a jeho nětczišćiu dźełakwosć na czole němſk. stata wopokaſał. Hindenburg je ſej jako najwyſchſchi roskazowař němskeho wójſka njeſmjertny ławrjencz dobył, ale jeho czeſczerjo ſebi jeho dźełakwosć po pſchěhratej wójnje hiſchcze wyſche waża, dyžli jeho wójnſke wuſpěchi. Hdyž w Němſkej powſchitkowne rospadnjenje wſcheho porjada a podobna ſchmataſaza kaž w ſuſodnej Ruſkej hroſeſche, Hindenburg hłabaze wójſko w rjedže ſdźerża a jo do domiſny dowjedże. W jeho wyſokej ſtarobje je jeho němſki lud na wjerſchu němſkeje republiki powołał. Mułti dźěł němſkeho luda ſo tehdy bojeſche, ſo budża jeho monarchiſtiſke ſtrony jako grat ſwojich wotpohladow wužiwacz. Hdyž ſu te wopraſowanje taſke wotmyſlenja mětſe, ſu ſo w Hindenburgowej wołobje mylili. Wón je ſo krucze pſchiſłuhi dźerżał, ſe kotrejž je republikanſku wuſtawu pſchipóſnał a ſo ſwjaſał, republikanſku ſtatnu formu ſchkitacz. Stajnje je wón ſwoje winowatoſcze jako president republikanſkeho ſtata dopjelnił. Teho dla jemu też pſchi jeho narodninach němſka demokratija ſwoje czeſczowanje niesarjekuje, runje kaž druhe němſke njeſozialiſtiſke politiſke ſkupiny.

Němſki president je pſchi ſkładnoſczi ſwojich 80 narodnin po namjecze němſkeho miniſtra juſtizy w 75 padach, kotrež němſke ſudy wuhudźiłe, thłoſtanje po hnadźe ſpuſchczi. Dale je ſo roskudźił, wſchě ſwoje namjety na thłoſtanje wróczo wſacz a pola krajnych knjeżerſtwow namjetował, ſo bychu ſo ludźo, dla jeho wołobu hižo wotſudżeni, wobhnadźili. Krajne knjeżerſtwa ſu hižo woſjewiłe, ſo budża po tymle namolwjenju cżinicz. Pódla teho ſu kraje ſe ſamſneho pohnuczа ſo roſzudźiłe, ſo ſa thłoſtanja, kotrež ſu jich ſudy wuſudźiłe, jenotliwe wobhnadźenja we wjetſchej liczbje pſchiſłwoła.

Sbožopſchejaze telegrammy ſo ſ mułtimi korbami do pitaćnje němſkeho presidenta noſcha. Póſta je wołebite telegramkowe formulary ſhotowicz dała. Depeſche a liſty ſo jako hory kopja. Też wjele porzlina je ſo dariło.

Barlin bě ſo ſ lěſom khorhojow wuppyſchił. Demokratiſke nowiny ſwojich cżitarjow napominachu, ſo bychu ſwoje domy ſ cżorno-cżerwjeno-ſłotymi barbami debite. To njeje podarmo było. We wſchěch Barlinſkich pſchedawarńach běchu bórzy teke khorhojne tkaniny wupſchedate. W jenych klamach ſu połźednje dny 15 000 metrow khorhojnych tkaninow abo khorhojow pſchedali.

We wjeczornym Barlinje, hdźež bohaczi ludźo bydła, mějachu cżorno-běło-cżerwjene khorhoje pſchewahu, tola w ſnutſkownym Barlinje ſo w cżorno-cżerwjeno-ſłotych khorhojach ſhubichu. To ma ſo wołebje temu pſchipiſaz, ſo běchu krajne a němſkoſtatne wyſchnoſcze na ſwojich twarjenjach nowu němſkoſtatnu khorhoj wupowěſże. Wołebje pak ſo wobſamknjenje hoſczenzow a hotelow wumjedże, ſo pódla pruſk. a cżorno-běło-cżerwjene khorhoje też cżorno-cżerwjeno-ſłotej khorhoji ſmahowacz dachu. Braniborſke wrota běchu bohacze wudebjene a to jenicznje ſ cżorno-cżerwjeno-ſłotymi a cżorno-běłymi barbami. W dźěłacżerſtich měſtowych dźělach njebě ſkoro ſanła žanych khorhojow widźecz. Na wſchelakich měſtnach ſu kommuniſtkoje po namolwjenju ſwojeje ſtrony cżerwjeneje khorhoje wutrykle.

*

Se ſbožopſchejerjow je němſki president najwjetſchi němſkeho kanzlera a miniſtra dźěła pſchijał, kotrajž tak jemu dokumenty wo ſałożenju Hindenburgoweho fonda ſa wójnſkich wobſchkodźenych a ſawoſtajenych padujowych wojakow pſchepodałoj. Potom němſki president němſkeho kanzlera a měſtokanzlera pſchija. Wonaj jako dar němſkoſtatneje rady ſerwiſ ſa 36 wołobow wotedachtaj, kotrež je ſo pſched 166 lětami w ſtatnej porzlinarni ſa Bjedricha Wulkeho ſhotowił. Na to ſłedowaſche wubjerk, ſeſtajeny ſ wodźaſych wołobow němſkeho hoſpodarſkeho žiwjenja. Jako dar němſkeho luda wotedа dokument ſwójbneho knjeżeho dwora w Neudeck w Rauſchej Pruſkej, kotrejž je ſo ſ pſchirodſkich wſchěch ſkupinow němſkeho hoſpodarſkeho žiwjenja kupił, ſo by ſo preſidentej jako wołobny dar pſchepodał.

Autonomiſtiſka ſtrona w Elzasu a Lothringſkej.

Autonomiſtiſke nowiny „Wſchichod“ ſu proġram nowoſałożeneje ſtrony elſaſko-lothringſkich autonomiſtow wojſewite. Wone ſadaja:

1. Elſaſko-Lothringiſka raża dyrbi ſo ſakhowacz a podpjeracz.

2. Němſka rěcz dyrbi ſe ſakładom wuczby bycz a prěnje měſtno w ſchuli, w ſjawnym žiwjenju, w ſarjadniſtwje a w zyrkwi měcz.

3. Sarjadniſtwo kraja dyrbi ſo po potrěbnoſczach kraja ſłoſicz a w kraju narodżeni dyrbja na jeho czole ſtejecz.

4. Ssudniſke ſarjadniſtwo dyrbi ſo połěpſchicz. Lawniſke ſudy dyrbja ſo ſnowa ſamjeſcz. Pſchiſłužne ſudy dyrbja w němſkej rěczi jednacz. Wſchě wuſudy, pſchi kotrychž je franzowſki nazionalismus na ſkłodu wobſchkodźenych wliw měł, dyrbja ſo rewidowacz. Jaſtwa dyrbja ſo reformowacz. Sſmjertne khłoſtanje dyrbi ſo wotſtronicz. Khłoſtanje dyrbi ſo w Elſaſu a Lothringſkej wotpokuczeżi.

5. Elſaſko-lothringiſke żeleſnicy dyrbja Elſaſej a Lothringſkej ſłuſchecz.

6. Elſaſ a Lothringſka dyrbitej ſwoju ſtatnu banku a pójſke ſarjadniſtwo měcz.

7. Pokłady ſeunje dyrbja ludej ſłuſchecz.

8. Sjednoczenje elſaſkich wojakow w ſamóżnych formacijach, kotrež w Elſaſu ſteja. We tychle kadrach dyrbi němſka rěcz knjeżecz.

9. Sa Elſaſ a Lothringſku ſo wołebita złowna mjeſa żada.

Franzowſke nowiny wo elſaſko-lothringſkej autonomiſtiſkej ſtronje piſchu, ſo ſałożenje ſtrony njeby najhórſche było. Schtoż ma ſo wobwinowacz, je to, ſo autonomiſtiſke hibanje, kotrež je ho pſched někotrymi měſażami jenoż ſtrachu ſkhyżecz dało, někto zyle ſwobodnje wuſtupuje a ſo nima wjaży ſa trěbne, ſwoje ſamjery ſakrycz. Franzozowſow w Elſaſu nabija, hdyž ſebi ſwérja w ſhromadźiznach franzowſki rěczeć. Autonomiſtiſka kanailla je dźeſi a njehaiticzijwiſcha, piſche Parižſki „Journal“. Bjes dźiwa, ſo je ſjednoczenſtwo nětkuſnich frontiſkich wojowarjow Poincareej pižno póſtałо, w kotrymž jemu wojerzi, ſo ſamo porjad poſtaji, jeli ſo jo knjeżerſtwo bórzy njepoſtaji. Zorn ſ Bułach njech ſebi jeno ſwéri, powitanje franzozowſkich legionarow w Straßburgu kajkeż.

Elſaſzy autonomiſtojo pod wobſtorżbu.

Pſchećżiwo Claußej Zornej ſ Bułacha je ſo dla wohrożenja, ſſchkodźenja a pſchiſłodźenja w telegramach a nowinſkich naſtawkach a pſchećżiwo ſarjadnikej autonomiſtiſkeje „Wěrnoſcze“ dla ſſchkodźenja ſaſtojnikow khłoſtanſki proċeſ ſawjedł. „Wěrnoſcz“ ſu ſebrali, dokelž je wobydlerſtwo namołwjała, ſo by pſchećżiwo wopytej amerikanſkich legionarow proteſtowało.

Spjećeńca w Toulonu.

S rospravy Parižſkeho „Matina“ je widżecz, ſo je ſo wjetſchi dźěł ſpjećowarjow namórniſkeho jaſtwa halle pjatk dopołnja poddał. Zyły nóż běchu ſo ſpjećowarjo w ſwojich klětkach saraczili, kotrež běchu ſ potorhanjom ſcżenow je ſobu ſjednoczili. Pjećpołpjeſeż żandarmow khodźiwu wokoło hadźi a jatych namołwjeſche, ſo bychu dirje wocżinili. Dokelž jeſi po napomnanju njeczinjachu, ſo dirje ſe ſkeżarni wubichu a halle potom ſo ſpjećowarjo po kroċinu wojotwanju poddachu. Jich do ſorta Malbouſque dowjedżechu. Spjećeńca je ſ tym naſtała, ſo bě ſo do jaſtwa wjazy thłoſtanjow położiło, dyžli pſchedpiſno dowoli. Tohodła dyrbjeſche ſo 10 abo 12 thłoſtanjow w jenej klětzy ſemjeżeżecz. S tym ſo woni ſylni cżinjachu a njepſchejtawajo na jeżi ſkorżachu. Jaſtwowe ſarjadniſtwo bě tohodła wobſamkło, naſtupjeſchcżi wokoło do ſorta Malhouſque dowjeſcz, hdżež móżachu ſo wótriſcho ſtrażowacz. Wo tymle wotmyſlenju běchu jeżi ſo dotal hiſchcze njeſtnatym puczu ſhonili a wobſamknychu, ſo tomu pſchećżiwicz. Sdyż jaſniży ſchtwórłk ſpytachu, jich wotwjeſcz, ſpjećenża naſta.

Nowy pſchipad je ſo pjatk, najſterje w ſwoju ſ tejle ſpjećenżu na panzerowanym khſchižaku „Ernest Renan“ ſtał, kotryž bě pſched Toulonom ſakótwjeny. Hdyž dyrbjachu matroſojo ſo ſeſtupacz, ſo bychu jědź dóſtali, ſo ſtoro ſzyła kóżdźa wobſtadła ſapowědźi, jědź pſchijeczo. Kóżdźiny kommandant ſo na to ſ pſchełwodom někotrych offizjerow do kuchinje poda a ſwéżeſi, ſo njebě na jědźi nicżo wuſtajeczo. Wopraſowdże ſo tohodła krucze pſchikaſa, pſchepodatu jědź ſjeſcz. Najwjazy matroſow po pſchikaſni cżiniſche, druſy pak ſo pſchećżiwjachu. Tſjoch nawjednikow ſajachu a do pſchepytowarſkeho jaſtwa dachu.

Bombы na Parižſkim pohrjebniſchczu namakali.

Na jenym ſtarym pohrjebniſchczu w Parižſkim dźełacżerſkim měſcze ſu 300 bombow namakali. Wone ſu podobne roſbuchadłam, kotrejž ſu ſo tón tydźeń pſchi attentacze na ſpěſchny żeleſniſki cżah mjes Marſeillom a Nizzu trjebałe. Polizija mèni, ſo ſo wo tajny ſkład bombow italſkich anarchiſtow jedna.

Nawrót amerikanſkeje legije.

Poincare je pjatk nowowuſtworeneho roskaſowarja amerikanſkeje legije, Staffforda, a-ſobuſtawy generalneho ſtaba k roſkhowanjowańſkemu wopytej pſchijał. Deputazija ſo miniſterſkemu preſidentej ſa powitanje dźakowaſche, kotrejž bě ſo legionaram ſe ſtrony knjeżerſtwa a wobydlerſtwa dostało. Staffford je ſo ſobotu wjeczor na domoujězdu do Ameriki naſtajił.

Mějićelja ruſkich dołżnych papjerow ruſku poſkićeńku wotpokazuja.

Sjednoczenſtwo franzozowſkich mějićelow ruſkich ſtatnych papjerow je wopomnjeniſke pižmo ſwonkownemu miniſtrej Briandej a miniſterſkemu preſidentej Poincareej pſchepodało, w kotrymž praji, ſo poſłednje namjety Rakowſkeho wo wuprawjenju ruſſkeho dołha w Franzowſkej wotpokazuje, dokelž ſu tele namjety njeſpokojace. Turkowſka je do teho ſwolika, ſo ſwój pſchedwójnſki dołh ſ 48 prezentami ſapłaczi. Ruſka pak dże jenoż 15 prezentow ſapłaczicz a żada hiſchcze k tomu wulke poſczonki. Sa franzowſki ſtat je wużitniſche, hdyż mjeſczelam ruſſkich ſtatnych papjerow, kotrejž ſu wokhudli, direktnu podpjeru da, hacż ſo ſo na franzohny wokolopucz pſches Moſkwu poda. Wudawanje, ſo by franzowſka induſtrija ſ tuchle poſczonkow wużiłk mėła, je jara dwélne. Hdyż dże ſtat poſczonki na wuwoz twarow dacz, je lepje, je k lepſchemu druhich krajow pſchiſłuſzeċ, hdżež może franzowſka induſtrija lepje a weſelſzo ſwoje twory wotbyċ. Naſlepſche je, ſpytacz ruſſi dołh po internazionalnym puczu wurownacz; pſchetož potom by wáſnoſcz wuſamknjena była, ſo mohła Ruſka ſe ſwojich wérzczelow jeneho pſcheżiwo druhemu wuhracz.

Ruſko-perſiſki pakt.

Runje podpiſany ruſko-perſiſki rukowanſki pakt wobej ſtronje na to ſwjaſa, ſo jena druhu njeutapodnje, ſo njebudźeſej ſo wjaſomnje do ſnutſkownych ſtatnych należnoſczow měſchcz a ſo ſo pſchi politiſkich towaršſtwach a ſjednoczenſtwach njewobdźěliz, kotrež buchu ſa ſamóżt hoſpodarſki bojkott mėte abo blokadu jeneje ſe ſwjaſkoweju ſtronu. Sdobnu ſtej nocze wo wikowańſkich ſtukach ſamėniłej, ſ kotrymiż ſo ſamėnjenje tworow mjes wobėmaj ſtatomaj kedźbliwe cżinik.

Južnoſłowjanſka nota ſo w Sofiji wotedała.

Južnoſłowjanſki póſłanz Neſchicz je bolharſkemu miniſterſtwu wukrajnych naležnoſczow notu pſchepodał wo dokumentach, kotrejž je južnoſłowjanſka wyſchnoſcz pola mazedonſkich ſatraſcherjow (terroriſtow) namakała, kotrychž ſu pſchi poſlednich attentatach w južnej Serbiji morili abo ſajeli. S tymile dokumentami je ſjednoczenje terroriſtow i mazedonſkimi ſtupinami w Bolharſkej dopołnane. Pſchepodawajo tule notu Neſchicz na někotre wopaczitoſcze we jdźełenżu we ſwojim pónđelnym roſrěżenju ſ bolharſkim miniſterſkim pſchedſydu Ljapczewom pokaża.

Grichiſke ſakrocżenje pola bolharſkeho knjeżerſtwa we wėżu mazedonſkich bandow.

Saſtupjeŕ grichiſkeho póſłanſtwa w Sofiji je, runje każ južnoſłowjanſki póſłanz pola bolharſkeho knjeżerſtwa dla cżinow revoluzionarnych organiſazijow w Mazedonſkej ſakrocżił a je bolharſke knjeżerſtwo na ſchkodne ſcżěhki cżinow tychle organiſazijow na roſwicze pſchecżelnych ſtykow mjes wobėmaj ſtatomaj kedźbliwe cżinik.

Chamberlain a Primo de Rivera w Barcelonje.

Schpanisti diktator Primo de Rivera je žo pjatk se Barcelony na wachtu jendželskeho wukrajneho ministra Chamberlaina dowjesć dał, hdyž je ſ nim wjeczerjak. Diplomat Lopez Olivan a jedyn adjutant Prima de Rivera pschewodźechtaj. Schpaniška knježeſtwowa ſdźelenka praji, ſo je ſetkanje ſkafane było, a ſo ſtaj ſo ſtatnišaj wo internazionalnych praſchenjach rozrěčałoj, kotrejž ju ſajimuja, ſo pak njeſſtaj wo niczim dojednałoj. Pschi wjeczerji ſo Chamberlainowa žona a jeho žiwoſtni wobdźělichu. Primo de Rivera je rjekł, ſo je ſe ſetkanjom ſpokojeny a je ſo we nozy ſ wachty ſažo do Barcelony wróćił.

Wo kajſich internazionalnych praſchenjach je ſo na Chamberlainowej yachce rěčało, ſo w ſchpaniſkej knježeſtwowej ſdźelenzy njeprajı. Hižo ſobotu rěkałoſe, ſo je wo ſaložnju ſwojeho ſrjedźoſeniſkomorſkich ſtatow Schpaniſkeje, Italiſkeje a Grichiſkeje pod wjednifſtwom Jendželſkeje jednało. Tónle ſwojaſk ko pjeza pschećiwo Franzowſkej, Južnoſłowjanſkej a Turkowſkej měri. Selkanje mjes Chamberlainom a Primom de Rivera je tohodła w franzowſkich politiſkich kruhach wěſke wjeſkopjerje waſkało. Po druhim ſtudawanju je Jendželſka ſwólniwa do ſarjadnistwa wažneho marokkowſkeho pschiſtorſkeho města Tangera, w kotrymž nětkole Franzowſka prěnje hubje piſka, Schpaniſku pschipuſćeć. Primo de Rivera pyta direktnje ſe Chamberlainom jednaju Jendželſkeje podpjeranje ja ſwoje plany dobyć. Teſ ſo ſda, ſo Jendželſka njeje nětkole wotkłonena, do internazionalnje konferenzy wo reviſiji nětcžiſcheho ſarjadnistwa w Tangeru ſwolić. Chamberlain by derje cžinił, hdy by ſo nowych diplomatiſkich planow we Sſrjedźoſeniſkim morju woſtajił. Jeho rosrěčenje ſe Muſſolinowm loni w Liwornje je najpórſche ſcžěhki měło, dokelž je na podłožku tehole rosrěčenja, kotrehož nadrobnoſcže žu ſo potajite, italſke knježeſtwo italſko-albaniſki pakt wobſamkło, kotryž je ſo ſtajny ſtrach pſchi Adriatiſkim morju ſcžinił. Dyrbja ſo nadjeju, ſo je ſo Chamberlain kóžbeho njewobkładlowanjo ſłowa pſchi ſetkanju je Primom de Rivera hladał. Jara nuſne dha ſo, ſo ſo Londonſke powješće roſſajnja, po kotrychž ma ſo ſetkanje w Barcelonje jako ſawodne jednanje k wuthworjenju ſwojaſka mjes Jendželſkej, Italiſkej, Schpaniſkej a Grichiſkej wobkładaćj.

Anarchiſtiſke ſpſchiſahanſtwo pſcheczjiwo kralej Alfonſej a Primej de Rivera.

Po powješcach, kotrejž ſu do Hendeya doſchle, je ſo ſchpaniſkej policiji poradźiło, wobſchěrne anarchiſtiſke ſpſchiſahanſtwo wotkrycž. Spſchiſahanzy ſu chcyli kralа Alfonſa a diktatora Prima de Rivera kónzowacj. Hacž dotal ſu 18 wobſobow ſajeli, mjes nimi wobeju wjednikow republikanſkeje ſtrony Marcellina Demenca a Waldantera Lezama. Policija je wjele wobhladnjenych pſchepytała a je pódła hromadny ſpiſow teſ wjazy dyšli ſto bombow ſebrała.

Stajne wobſtajenje kommunistiſkeho hibanja w Jendželſkej.

Po rosprawje zentralneho wubjerka ſa pschichodny letny ſjězd jendželſkeje kommunistiſkeje ſtrony je licžba ſobuſtawow ſ 11 000 na 7 877 ſpadła.

Lětański sportski dźeń w Budyšinje.

Pschi najrjeńſchim wjedrje ſa lětanje wotmě ſo wčeraſnjchu njedźelu na lětaniſchczu pola Schježa wulki lětański dźeń. Hižom ſobotu běchu lětadła do Budyſchina pschileczałe a lětachu popoldnju k poſtrowjenju nad městom a mjetachu reklamowe łopjenka dele. Niedźelu dopoldnja pschileczachu ſažo a lětachu wobchadnje nad ſjwjedźenſkim cžaſom kehelekulerjow. Na popoldnjſe cžornjachu a pišanjachu ſo wſchitke puće a ſchcžeżki, kiž k lětaniſchczu wjedu, je pěſchimi, koleſarjemi, motorſkimi kokami a automobilemi. Statny autobus wožeſche ſyte popoldnjo ludźi ſ města na lětaniſchczo a wróčco. Njeſmérne žuły autow, motorſkich a jěždźnych kolow běchu pschi ſajězdce na lětaniſchczo ſeſtajane. Wokoło lětaniſchcza ſtejachu a ſedźachu tołſte murje luda. Haj ſamo wſchě najſdaleniſche hrjózki ſo ſ jeſipnymi piſanjachu.

Krótko po poſtajenym cžaſu ſapoca ſo wumělſke lětanje. Wſchitke ſchtyri lětadła, tſjo ſowjetſkeſchniki a jedyn jenotkeſchnik ſdźěwnychu ſo do powětra a wuwjedźechu nad pſchiſtladowarjemi elkadowny ſlět, pſchi kotrymž lětarjo poſkaſachu, kak derje móža w powětſe ſtalenoſcž wot jenoho lětadła k druhemu wobliczicž. Wulke wjeſele ſtudźi na pruhu wotſkakowanje klankow ſ padajuſeje ſtachty. Sajimawe běſche teſ wobkedźbowacj, ſ kajkej wuſtojnoſcžu a wuſchinkoſcžu jene lětadło ſamo małe ballony, kajkež je na hermanku kupujemy, w powětſe łójicz a je roſrahcž. Woprawdźe, k temu ſłuſcha wobliczenje. Niz mjenje ſajimawe běſche wojowanje w powětſe mjes dwěmaj dwojoſtſchinkomaj. Lětadła ſo honjeſchcze a kždy ſtat hladaſche, ſo by na najpſchihódniſchim ſcžěſnje leczał, ſo by nad pſchećiwnikom dobył. Tole pſchedſtajiſchtaj ſnaty ſportiſt lětarſ dr. Gullmann a inžener Hempel. Wobdźěwanje pola pſchiſladowarjow roſcžeſche, jako ſmědźachu jenotlíwe wumělſke ſtóty wobkedźbowacj (Loopings, Rollings). Lětadle pſchemjetowaſchtej ſo w powětſe do pródła a na ſtronu, puſchczeſchtej ſo dele bjes motora, a w prawym cžaſu zaſ lětarjej ſažo dźěłacz daſchtaj, ſo by ſažo ſwěhwyſchtej. Swoje pschipóſnacze wuprajichu pſchiſłuchowarjo lětarſkimaj ſ ſwym pſchiſłeſkom. Najwyſchſchi ſtwódženſk poſkicženjow pak běſche wo "kocženje ſ p. d. ſ ... tu ſ lětadła. Knjeni Lola Baresſ.ou naſtupi dowolnje a jako běſche tónſ trěbnu wyſokoſcž doſpjeł, a nětko ſmě womałku leceſche, puſchczi ſo wotſtkakowačka ſ lětadła. Jako běſche kónz leczała, roſwali ſo ſtachta (Fallſ.....) a pomału pſchilecža wotſtkakowačka na ſemju, ſe ſaſoroženoſcžu witana.

Jako poſlednje poſticženje iſtełaſche inžener Hempel ſ lětadła do pſchipuſtaneho ballona, ſo by tutón ſejmał a ſo pało k ſemi puſchczi, zhdyž plonjo hiſchcze dołhi cžaſ měſtnje delepadnjenja woſnamjenjeſche.

Po ſwojich wumělſkich poſticženjach wopuſcžicžku lětadła ſaſo Budyſchſke lětaniſchczo, ſo bychu ſo hiſchcze do cžiny do Lipika wrócyłe. Ludźo ſo roſenđźechu wjele dźiwjeje myſle pſchećiwo Lipſczaniſkemu Aero-Expreſs-towaſtwu ſa wulkotnje pſchedwidźene lětły. Njech je tej kitaiſki dźeń ſwój ſaměr dopjeł, ſo by dobył nowych pſcheczelow ſa lětaſtwo.

Wotewrjenje a poswjećenje doma kehelekulerjow w Budyšinje.

Sobotu 1. a njedźelu 2. oktobra 1927.

Ssobotu 1. oktobra doczakachu Budyſchſy kehelekulerjo dźeń, na kotrymž bu jich ſ wulkej wutrajnoſcžu a wopornjiwoſcžu natwarjeny dom wotewrjeny a wobkładaj pſchepodaty. Pilne ruky běchu hacž do poſlednjeje hodźiny dźěłałe, ſo by dom w poſtajenym cžaſu wuhotowany był. A woprawdźe wſchitko je ſo nanajlepje poradźiło. Wo tom ſmědźachu ſo cžeſtny wubjerk a cžeſni hoſcžo pſchi

wobhladanju ſobotu pſchipoldnju w 1 hodź.

pſcheżiwjeczicž. Pſchedhđyża doma kehelekulerjow knjes Stoewer witaſche ſhromadźenych pſched nowym domom, kiž ma hižom wot wonkach wulkotny napohlad. Na to dowjedźe jich do nowjeho domu a pokaſa jim měſtnoſcže, kiž ſu tak pſchijomnje wuhotowane, ſo je w nich pſchebywacz radoſcž. Jenotliwe rumnoſcže ſmy hižom w pjatkownym cžiſle nadrobniſcho wopiſali. Wobhladowazy knježa nade wſchitkim ſwoje ſpodobanje wuprajichu. Popoldnju we 5 hodź. bu nowy dom ſjawnemu wobhladej pſchepodaty. Wjeczor we 8 hodź. ſapoca ſo wulki

žiwjeczeńſki kommers

ſ knjenjemi a knježnjemi. Nowa wulka ſala běſche ſ kehelekulerjemi a ſoſtupjerjemi wonkowny kehelekulerſkich towarſtwow pſchepjelnjena. Pſched rjanym jewiſchczom ſo kwětkowa a ſelena pycha w bohatym rozmjerje wupſcheſtrěwaſche. Hudźbny dźeł běſche kapala němſkokſtatneje wobory pod wožobinſkim nawjedowanjom knjeſa wyſchſcheho hudźbneho miſchtra Käpplera pſchewſała a ſamó ſe ſwojej hudźbu pſchitommych mózne ſpohn ſtorhnyła. Prěni dźeł kommersa ſapoca ſo ſe ſtwjedźenſkim pſcheſpołom ſ operu „Folkungerſoja“; k tomu pſchiſamtnu ſo hnydom ouwertiura ſ operu “Oberon”. Knjes Henſner pſchedenjeſe ſ derje ſhađanymi ſłowami prołog, kiž běſche ſam pěſnił. Pſchedſyda družſtwa Budyſkeho doma kehelekulerjow, knjes Stoewer witaſche ſhromadźenych ſo ſalożujo na to, ſo wobſteji ſ pokrym prawom ważna pſchiſcžina k ſjwjedźenſkemu kommerſej. Witaſche jich w mjenje dohladowarſtwa a pſchedſyda ſyhdyża, wobježe knjeſa wyſchſcheho měſchczanoſtu Niedźnera, ſaſtupjerja měſchczanſkich ſaſtupjerjow knjeſa wyſchſcheho miſchtra Lunzu, knjeja dr. Kaeſnera jako ſaſtupjerja wokrjeſneho hejtmanſtwa, knjeſa pſchedsyhdu ſaſkſeho ſwjaſka a pſchikłwatane dalſche towarſtwa ſ Kamjenicy, Khođbuſa, Drježdźan, Lipſka, Lutowſkeje dźěłarnje, Limbacha, Miſchnja, Zitawy, Biſkopiz, Neugersdorfa, Halberſtedta, Kinsbórka, Wernigerody, Pirny, Shorjelza ađ. Wón ſpomnjeſche na 'mnohe ſadźěwki a wobješćowoſcže, kiž měſachu być pſchewinjene, pſchedy hacž mózheſche ſo k twarej domu kročzicž. 51 kehelekulerjow ſałoſchcu družſtwu, kiž mějeſche wotmyſlenu twar pſchewjeſcž. 49 pſcheczinjenjow ſapoda ſo ſe ſnjeđźiwa. Nježnił dźakowaſche ſo wutrownje wſchitkim, kotřiž ſu na nětkajkežkuliž waſchnje twar podpjerali. Na prěnim měſtnje pſaczeſche jeho dźak knjeſam w dohladowarſtwje, dale knjeſej architektej Heſſe ađ, wſchitkim, kotrychž kruta wola je ſobu pſchinoſchowała, ſo by był twar k poſtajenej termiji hotowy. Wón wuſběhny, ſo je nětko hłowna wěz, ſo wſchitzy ſ dowěrjenjom do pſchichoda hladaju, ſo by dom kehelekulerjow ſwoje wotmyſlene ſaměry dospěł. Dom je dotwarjeny a bu nětko ſjawnoſcži pſchepodaty. Do družſtwa ſłuſcha nětko 262 pódſtatkowcow ſe 40 000 pódźelemi. W Budyſkim kehelekulerſkim ſpolku je 570 ſobuſtawow ſjednoczene, mjeſ tym ſo běſche ſom jenoż 480. S najlěpſchimi pſcheczemi ſa wótzny kraj, naſche město, na kehelekulerſtwo ſtónczi pſchedźyda ſwoju powitaniſku rěcž. Druhi pſchedźyda dohladowarſtwa knjes Mauer wuſběhny, ſo maju ſo Budyſchſy kehelekulerjo jenoż ſwojemu prěnjemu pſchedźyhđže knjeſej Stoewerej dźakowacž, ſo maju tutón dom, wón je nětchto pſchikładomne ſtworił. Družſtwo je tohodła wobſamkło, ſo bu jemu dźatna adreſſa ſ bronzy lata, kotraž ma ſo pſchi nutſkhđže do domu pſchipraviczi. Dale pſchepoda ſo jemu k 1. oktoberej jako k dnjej wotewrjenja domu ſwjaſkowe faſtrużowe ſnamje. Knjes Schneider wot ſaſkſeho ſwjaſka pſchinjeſe poſtrowy ſwjaſka. W ſwojej rěcži wopomni, kak ſo ſport we Němſkej pſchezo dale roſſchěrja, też kehelekerſki ſport. Budyſki dom kehelekulerjow mjenowaſche pſchikładomny a nowoczaſny a we ſwojim inđuhotowanju nětchto ſchtož ſwojeho runjeza pyta. Knjes Hantſch, ſaſkſi ſwjaſkowy ſportny wjednik, pſchepoda nowemu domej ſe ſłožobnoſcžnymi ſłowami wobras knjeſa Schneidera. Knjes wyſchſcheho měſchczanoſta Riedner wupraji ſłožobnoſcže města a rady a ſwoje wjeſele na poſtwjeczenju domu, kiž je ſo

Za wysoku płaćizny.

Powdałčało ſ naſchich Łužow.
Napiſała Kriſtina Rogowa.

83] (Pokračowanje.)

Hačzrunjež bych prawo měł, Waž ſakſiwacz, toho njeczinju; ale ja wěm, ſo njebudźeſcže ani w mandźelſtwje ſbožowny ani też niz, wobradźi-li Wam Bóh bźeži. Hdyž radoſcže doživjeſcže, to Bóh ju Wam potom woſmje, hdyž budże Waž to najbóle bolecz, a budże tak wobeheho prěnjorodżeneho, ale ſaſtorczeneho ſyna wjeczieſcz!"

Liſt ſ łkdy wuczitajomnym podpiſnom mějeſche cžiſło pſched wjazy hacž 20 lětami. Ruka, kiž je jón pſałała, hižo dawno ſemi tłaſe. Schto pak bě ſo ſ tźdnymi woparami ſtało, wo kotrychž jedna?

Hdyž pſched wjele lětami liſt na ſwoje prawe měſtno dozpě, běſche jón młody, ſ rozwólnej luboſcžu k cjanej, woſbożowanej jónſkej ſaſłepjeny cžłowjek cžitał. Wěrno je, žyle bjes ſtuſkowanja njewoſta. Młody cžłowjek ſo prózowaſche, ſjebanu njewjeſtu wupytacz; dokelž pak podarmo pytaſche, pſchińdże k pſcheżiwdźenju, ſo je ſawěſcže tehdy, hdyž běſche mjes ſjiwjenjom a ſmjerczu, wopraſdźe wumrěła, a to žłabe dźěcžo też — wón pſchesta pytacz. We ſbožu rad ſabywamy, a też wón ſaby. Tola potom pſchińdże ſwada do ſiwjenja hacž dokal ſbożowneju mandźelſkeju. Młoda žona ſaſtrużcha, ſo je jeje muż do kwaſa njewjeſtu měł; a ludźo pſchidachu, ſo nětko hiſchcze hrěſchnje ſ njej wobkładaſche. Wona to wěrjeſche, wotenđże a hižo ženje wjazy ho njewróczi.

S toho cžaſa běchu ſo lěta minyłe, a muż, kiž djenſa liſt cžitaſche, njeběſ hižo wot roſwólnoſcže ſaſłepjeny. Wón pođjeſche ſtónczne ſ liſta to, ſchtož njeběſ hacž dotal pytnył, njemuſiy dopjelnjenje prefekliſkich ſłowow:

„W mandźelſtwje njebudźeſcže ſbożowny; na dźeſcoch ſo radoſcže njeđoživjeſcže, a jeli tola, to wſnjte Wam je Bóh tehdy, hdyž bude to ſa Waj najbolośniſcho.“ A njeběſche wſchitko tak pſchiſchłe? Mandźelſke ſbože ſplumy kaž hón. Kěła dołho dyrbjeſche ſedźena dźowka ſdołowa wot nana ſiwa być, a też nětko, hdyž bě ſ Orlowſkim wożenjena, bě ſetkanje ſ njej cžeſte. A ſyn — — —?

Krorimſky ſepré cžełu hłowu do wobeju rukow. „Nikuſchka, mój Nikuſchka!“ ſłonaſche bołoſtnje. Spóſnata wěrnoſcž pſchekłó jeho kaž wótrozcž worzka; woczi ſo jemu wotewrjechtej. Wjazy 20 lět bě Korimſky ſ padnjenym muzom był; ale wón to njeběſ wěrił a ſo winowatym njecžuł. Haj, dźeſ 16 lět mějeſche ſo ſa martrarza, kotremuž ſu ſchiwdu cžinili, a kiž ma prawo, ſo ſ hordej ſymnoſcžu wot ludźi wotwobroczicž, kiž ſo ſwažichu, jeho cžeſcze ſo dótkacž. Wón běſche w ſwěcze pſchikładne žiwjenje wjedł a ſ tym ſwětej dopokazał, ſo běſche muż bjeſporočnje poważhi, wón ſam bě to wěrił — a nětko pokaſa jemu ſtary, jeſottnjeny liſt, wo kotremž ani njeběđźeſche, ſo njebě jón ſnicžił, ſo bě wón to, ſchtož jeho pſcžał mjenowaſche: padnjeny muż a ſnicžeŕ njewinowatveje knježny, rapacži nan, kiž bě ſo wo to ſtaral, ſo dyrbi jeho prěnjorodżeny ſyn ſwoje žyle žiwjenje pjeczat haſiby na ſwojim cžole nošcz, a je-li žiwy, ſo budże žiwy a wumrěje, njepóſnaſchi nihđy luboſcže a ſtaroſcžiwoſcže nanoweje.

To je wěrna, ſo cžłowjek, kiž je ſo pſchecziwo ſchestej kaſni pſchebrěſchił, ženje woprawdźitu luboſcž k njewinowatemu dopokaſej ſwojeho padnjenja njeczuje. Ale krew njeje woda, a cžłowjeſka wutroba pſchipoweđźa ſo druhdy tam, hdyž ſo najmjenje nadźamy.

Młody Manfred Korimſky wđźeſche, ſo Ludmilineho ſyna ženje njeběmě Nataliji Orlowſkej pſchinjeſeſ, ſamo by-lt Ludmila była wumrjela. A to đźěcžo běſche tola jeho đźěcžo! Ale wón by to też ſwěta đla njemohł cžiniczi, pſchecže mózheſch; hdyž jenoż potajne wóſtanje, potom je wſcho derje.

Korimſky, kotrehož wkoſyu ſe ſameje ſtaroſcže wo Natalineho jeniczkeho ſyna do cžaſa ſeſchđźiwiczu, měſeſche nadobo horzu žadoſcž ſhonicz, ſchto đrje je ſo ſe faſtorczenje wobkładaſche đźěcžo ſtaka. Ow, hdy by tola hiſchcze njebył, to ho hrożenje jeje nana bopjelnił, a ſyn Natalie by dyrbjał wumrěcz — —!

Korimſky ſeſkoczi. „Ja dyrbju hiſchcze ras pytacz“, wón pokhmurnjenje ſawoła, „ja dyrbju ſo pſchekwědźicz; a je-li žiwy, potom dyrbju — — —“

Wón ſłoji liſt, tykny jón do ſaka a ſtkowa ſebi parjerp. Mjes nimi namaka hiſchcze wotrěſk wot ſjenjeżnej poſtyki, na kotrejž ſadnjej ſtrony ſagamna ruka đźaſ knjeſej ſekarnikej ſa dołhe cžakanje pišaſche, a pišaſ ſwoju radoſcž nad tym wuprajı, ſo knjeſej Korimſkemu niczo wjazy winowaty njeje.

Wbohi cžłowjek! Wón je pjenjeſej cžeſtnje wrócził, kotrejž běſche ſebi ras wot knjeſa Korimſkeho wupożcził, pſchetož ſe poprawnom tehdy do jeho domu pſchiſchoł. Tola hdy by Korimſki mehł jemu to wróczodacz, ſchtož běſche jemu rubił? Ach, nihdy! Pokrađni ſwojemu bliſcžemu pſcheczu ſ pola, to jemu druha naroſcže; ſapał jemu jeho dom, to może ſebi ſaſo nowy natwaricz. Tola wſmi jemu njewinowſcž, cžeſcž, dobre mjeno a ſnicž jeho hubowe ſwjemjeſ, ſchtó może to hdy ſaſo narunacz?

* * *

Hdyž běſche pišaſke blidu ſamkuł a ſo na ſoſa walił ſtry wón wobliczo do ſahłwkow; wón ſakry je pſched ſobu ſamym, ſo by ani nóz jeho ſaczerwjenjenje njewidźała. Pſchetož hdyž běſche wuprajił, ſo chże ſa wuſtorczenym ſynom pytacz, je-li je hiſchcze žiwy, a chżeſche hiſchcze prajiſ ſo chże wſchitko dobre cžiniczi — pſchedſtajwi ſebi nadobo, ſo ſtoji tutomu ſwojemu ſynej woko ve woku napſchećiwo. Tutón ſyn noſcheſche pſched ſwětom pjeczat haſiby na ſwojim cžole; tola cžeſcze hańby? Ow, ſchto może ſyn ſo hrěch ſwojeho nana, kiž jeho w tom wokomiku, hdyž ſo ſchi, kohłonnyhłaſe a hjeſcžujeżiwje k njeſbożowenemu, hjeſcžeſtnemu žiwjenju ſahudźi?

Na tutom ſwěcze bywa cžaſto đźiwna ſprawnoſcž. Pſched hrěſchnym nanom ſejmuja ludźo kłobuk; po njewinowatom ſynu pak njetaju ſ kamjenjom. A Bóh, Wótz ſpytowy a wopytſcheneho, to widźi a ſłyſchi a ſapłacži. Wón ſaplaczi też to tutom wokomiku, hdyž w duſchi muża cžerwja, kiž njewotwerrěwa, ſłowdźi; pſchetož ſchtó nimo Njeho mohł ſin mórcz? . . . .

(Pokračowanje ſcžěhn.,e.)

šamšnoje mozy natwarjerjow wurostk. Jich pschedbyždže knjesej Stoewerej je žo poradžiło, dobru myšl do skutka pschewobroczeć. Wěz Budyskeho wobydlerstwa něsto budže, so žebi wono wažił, schtož bu tu natwarjene. Nowy dom poczehnje ludži do Budyschina a to budže też k lepschemu wobšhodnistwu. Knjes Lunza šhožobnješe w njenje měschczanskich sastupjerjow najwutrobnischo šhožopschecza. Sa wokrjesnje hestmanstwo porcza knjes dr. Kaestner a pschejesche, so by so pschi porcze też wjeselosej hajika. Na to wustupichu sastupjerjo wschelakich swonkownych kehelekulerskich towarstwow se swojimi šhožopschecžemi a pschepodachu ža nowy dom hódnotne dary. Drježdžanski darichu rjany wobras Drježdžan, Kamjenza slotu knihu, Mischnjo wobras s Albrechtowym hrodom, Bitkopizy czornu plaketu, Pirna rjany wobras, Zeitz plaketu, jónske bobustawy wuježicheho pschedbyždstwa w Budyschinje darichu pyschne blidowe khorhožčzki. Po tutych pschepodaczach darow pschečita knjes Mauer wschelake šhožopschejchaze dopisky. Sa nim pschejeschtaj hischcze šhožo sastupjerjej Khožebuskeho a Libjezanskeho towarstwa. Knjes pschedbyda Stoewer žo wschitkim wutrobnje podžakowa, też městu sa kwětkowu pychu.

Na to wotmětwasche žo dale sabalowny dźěl wjeczora. Rietzelske muzjke spěwne towarstwo pschednjeseše spěwy, mlodostny wotrjad pschedstaji hru „Dwoje hjewjecy". K požiwjeczenju doma běsche kehelekulerski bratr knjes Hans-pach pschespolo Budyskeho kehelekulerskeho swojasta sestajał, kiž žo s wulkim pschipósnaczom pschija. Tehomuža běsche knjes wyschschi hudobny mischr Käppler pschedbyde Stoewerowe pschespolo wěnował. Dalschi dźěl wjeczora wupjelnichu šokolske positschenja, spěwy, burtši kwaž a wschelake druhe rjane positschenja, so by shromadženym czaš w lubej towarschnoscži ruče minu.

Njedźelu 2. oktobra rano ½6 hodź. běsche budženje se hudźbu. Dopoldnja wot 10 hodź. stupasche a rjadowasche žo

žiwjedženski czah

na Tšelanskej a Paulisej dróhy. Nětkoždy ¼12 hacž ½1 hodź. hibasche žo wón wot dwórnischcza psches sinutskowne město a někotre swonkniske dróhi do nowjeho domu na Nowarskej dróhy. Czah běsche wulkotny. W prědku kroczeshe hudźba. Ji sčežehowasche młodostny wotrjad kehelekulerjow. Sa nim jědžechu žiwjedženske wozy, konjaze tucze a auta do seleneje a kwětkoweje pychi zalwalene. Běsche jich jara wjele, naličžichmy na 60. Sa wosami stupasche sažo hudźba a za tutej kroczachu hobustawy wschelakich towarstwow. Zuby žiwjedženski czah, kiž běsche schtwórczehodźiny dołhi, wobsamknu sažo hudźba. W czohu wjesešche žo 23 thorhožow žobn, kotrež napohlad czaha ho wjele porjeschichu. Wjedro běsche rjane a tak běsche žo wjele pschihladowarjow sjedało, kotrjž w hustych murjach dróhi, po kotrychž žiwjedženski czah czehnjesche, wobdawachu. Mnohi njetachu do žiwjedženskich wozow tworži, kiž buchu ž dźakom pschijate. Jako běsche žo žiwjedženski czah na pucz nastajał, strowjachu jón też lětarjo, kotrjž nječachu šamšnoj dźeń w naschim měsče žiwi lětadli dżeń. Jedyn sport tu druhi strotwjesche. Schtyri lětadla khežijowachu nisko nad tšěchami žiwjedženskeho wupschesenyho Budyschina. Dróhi, po kotrychž žiwjedženski czah czehnjesche, běchu se selenymi pletwami pschecežnjene, kiž tworjachu pyschne wrota. Khorhoje šmahowachu žo se twarjenjow a powyschchich žiwjedženskich wobras. Pšched nowym domom kehelekulerjow rozpuschčeši žo žiwjedženski czah a žiwjedženjey wobdžělnizy shromadžichu žo

k požiwjeczenju sportowneho.

Rietzelowe spěwne towarstwo zaspěwa k zahodej „Krónuj, o Wěczny, je žohnowanjom sktut" wot Beethowena. Pschi tym so dobra akustika sportownje błyschecź da.

Knjes pschedbyda Stoewer porcza powitańske słowa a wosjewi, so je, dokelž je pschedbyda němskeho kehelekulerskeho šwjatka zadžiwany pschińcź, knjes pschedbyda šakskeho šwjatka, Schneider, požiwjeczenje sportownje na žo wosal.

Knjes Schneider pokasa na wažnosć dżenšnischeho dnja, kiž je mětnik w stalwitnach němskeho kehelekulerskeho sporta a sakskeho wobsebe, kiž je na 30 lět starý. Požiwjeczenje tuteho nowjeho doma wuhudža we naš šacžicza wjesela a hordosče, dokelž dże horje ž tutym sportom. Sport je šlužba za wótzny kraj. Spominaja na Hindenburgowe 80. narodniny, najpomni rěčnik Hindenburgowe słowa „Je winowatosć kóždeho Němza, so by w sporcze wuwuczije!" — S cžiheje klubowneje jstwy je žo mnohi sport wuwił; němski kehelekulerski šwjatk, w kotrymž ma žo kóždy dobrowólnje podwolicź sportskim sašadam. Stari a młodši, sastupjerjo wschitkich ludowych worschtow, šluscheja do tuteho sporta. Shromadnje ž druhimi sportami dźěkaju kehelekulerjo na sterczenju luda. Hladajo na wulkotnu nowu sportownju rěčnik spominasche na želesnu piinosć a wulke wobory knjesa Stoewera a jeho žwěrnych. Wón požiwjeczi nowu sportownju ž hrónčzkom „Ssamžny dom je žiwojim měrom je kruch paradisa."

Po pschedenjeczenym spěwje stworczišu sčežehowazy knjeza prěnju kulu. Schneider na město Budyschin, Stoewer na druživo, wyschschi měschczanosta Niedner němskemu kehelekulerskemu sporiej, Hauschu na kehelekulerjow, měschczanosta Förster, so by so tak cžeže kaž kula stoto do domu kuloła, dr. Kaestner, so by kóždy 9 trjechik, atd.

Po pschepodaczu pruhowanych a sa dobre spóznatych pschihrawkow pschepoda žo sportowneja Budyskemu towarstwu.

Hrodom po požiwjeczenju a pschepodaczu sapoczachu žo prěnje wojowanske kulanja wulkeho sportowneho tydženja.

Hospodarski rozhlad.

Pónjedźeľ 3. oktobra 1927:

Na Barlinskej bursy saúdźena sobota tydzeń se sylnje korjebijazymi kursami efektow wobsamknuty. Na wikach se dołhsymi a rentowymi liscžinami běsche měnjenje tehorunja stroczene. Jenož kursy rjaneje pożczolki běchu se zlabjenje.

Produktowe wiki wostachu też sobotu měrne. Placžiny khělbowneho žita khilachu k sešlabjenju. Rožka snowa 10 zyneczkow po zentnarju pschibadži. Zentnar placžeschi saúdźenu sobotu

w Barlinje

pschenicy 12,60—12,80 hr., rožki 11,85 hr. małeńtnjeho jeczmjenja 11—13,25 hr., nasymkeho 10.85—11,20 hr., wowsa 9,80 hacž 10,45 hr.,

W termijowym wikowanju

sa oktober: pschenicy 13,97½—13,96¼ hr., rožki 12,33¾—12,32½ hr.,
sa dezember: pschenicy 13,62½—13,60 hr. rožki 12,13¾ hr.,
sa měrz: pschenicy 13,77½ hr., rožki pak 12,42½ hr.

Wiki wužitkowneho skota sandźenu frjedu w Leer w ranšschej Frisiskej.

Pschihnali běchu 853 howsadłow, 222 schtuk drobneho skotu. Wyšokožonczelne krowy a dobre dójki placžachu:

1. kajkosče	700—800 hr.
2. kajkosče	575—675 hr.
3. kajkosče	450—550 hr.
Ssuczelne jałojzy placžachu	400—700 hr.
Lětne bycžki 1. kajkosče	500—750 hr.
2. kajkosče	250—450 hr.
Połlětne bycžki a cželeczki 250—300 hriwnow.	
Prošmatki lětne a dwólětne 300—425 hriwnow.	
Cželata k wjasanju	30—60 hr.
Prošata	6—12 hr.
Běhaki	25—50 hr.
Wowzy a jehnjata	30—45 hr.

Wubrany rjany skót se hischcze drójschi.

Wiki wužitkowneho skotu pjatk w Barlinje
(Magerviehhof Friedrichsfelde)

Pschihnali běchu 529 młodych dójkow a wyšokožuczelnych krunow a jałojzow, 21 wołow, 10 bykow, 12 prošmikow a 177 cželatkow. Te placžachu

Młode dójki a wyšokožuczelne krowy 250 hr. hacž 500 hr.
Wyšokožuczelne jałojzy 220—490 hr.
Skót ke wjasanju a ke kormjenju 46—50 hr.
Wiki pomałku dźěchu.

Pschihadžejcy pytaja

Pekarskeho, Schwarz w Rutholzu pola Risleje, Hermann w Njebjelczicžanach.
Pekarskeho wurjadnika, Freund w Běłej Wodźe.
Holzu do domu dwórnischczowa korczma w Lubiju, Nowakowa w Hróbku w Schlosbezirk 2, Polka w Lubiju na Horneczelskej horje 3, korczma pschi dwórnischczu we Kubschicach, Großmanka w Budyschinje na Hauptowej haży 40, Hindenburgowa haża 1.
Džowku, Zuschka we Wósborku 218, korczma w Hrubschezach.
Wérnyšěrarki, Herbska grychta w Semizach.
Krawčeho, Senkel w Mječižu,
Sklarjow, Michalk a Warschat w Radźowczach.
Pohonža, Probst w Budyschinje, Bleichenstr. 1. Knježi dwór w Jaženzy pola Sokolzy.

Na pschedań:

Pluh, so wobroczazy, w Stachowje 46.
Sedźawa, Seidler w Počzapljach 13.
Prošata, knježi dwór w Semizach, w Ssowerjezach 7.
Běhaj w Boranczach.
Krowa wyšokožuczelna, Kamerz w Piaschiwizy p. Hród-ka, w Kortnizy 12, w Hajnizach 3, w Cželchowje 20.
Hanomag sa 1400 hr., Eckardt w Budyschinje psched Gaßbarskimi wrotami 9.
Kóń šelěnh, czornat, Burkhard w Hornim Hajnizu, we Sprjeschinje 4, schrotowanški młyn a wjeřawa na knjeżim dworje w Milkezach.
Kurjatka 4 w Dobrunschi 64.

Ssudnizu na pschebadźowanje:

frjedu 5. oktobra 1927

w Budyschinje dop. w 10 hodź. na hudnistwje: Knihowy kamor, pisanske blido, kožany sofa, kožany klubowy stol, lutrowje dubowe blido, dale ... ziske mifi a wschelaki kolesarski cžahor;

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenja dop. ¾11 hodź.: Pornjo zwjerzi mało pschemenjenja we wikach.
¾12 hodź: Kaž psched hodźinu.

Płacžizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacžizny po złotej hriwnje.

	1. 10.	30. 9.		1. 10.	30. 9.
Pšenica	252-256	252-256	bony	22-23,00	22-23,00
rožka	237-240	239-242	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jeczmjeń	220-265	220-265	módre lupiny	15-16,00	15-16,00
nsz. jeczmjeń	217-224	217-225	žołte lupiny	—	—
wows	196-209	196-209	seradella	—	—
kukurica	193-195	193-195	raps, wosusk	16-16,40	16-16,40
pšenjo muka	33-35,75	33-35,75	lany wosusk	22-28,80	20-23,10
rožna muka	32-33,75	32-33,75	pocn. melasa	22-23,30	22-23,37
pš. wotruby	14,50	14,75	bérnj. kruski	23-23,60	21-22,20
rožne „	14,50	14,75	syno, 50 kg	2,30-2,65	2,30-2,65
rapa	300-310	300-310	rožna sloma	1,15-1,30	1,15-1,30
lane symjo	—	—	pšenč. „	0,80-1,15	0,80-1,15
hród	28-31,00	27-30,00	wowsna „	0,70-0,90	0,70-0,90
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jačna „	0,65-0,85	0,65-0,85

Wěcne płacžizny w Budyšinje.

1. oktobra 1927.

Wšě płacžizny su po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniža płacžizna	najwyša płacžizna
Pšenica, nowa	50 kilo	12,75	13,00
Rožka, nowa	50 „	12,50	12,80
Jeczmjeń,	50 „	12,50	13,00
„ nazymski	50 „	10,00	10,75
Wows	50 „	—	—
„ nowy	50 „	9,75	10,25
Rapa	50 „	14,00	14,50
Bórny (we wjetš. dźělb.)	50 „	2,50	3,25
Butra	1 „	4,40	4,60
Syno, nowe	50 „	2,00	2,50
Sloma, z maš. młóč., pras.	50 „	—	1,00
„ „ „ k zasł.	50 „	2.10	2,30
„ z cypami młóčena	50 „	2,70	2,90
Pšenična muka, 60%	50 „	21,50	22,00
Rżana muka, 60%	50 „	19,00	19,50
Pšenične wotruby	50 „	8,25	8,50
Rżane wotruby	50 „	8,50	9,00
Jeja	1 štk.	0,14	0,15
Prosata 1051 štuk	1 štk.	8,00	22,00

Płacžizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

1. oktobra 1927. Płacžizny po centa. a zł. kriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 715.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznoje hódnosče hač do 6 lět	59—61
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	54—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	49—51
Mjenje picowane wšěch starobow	36—45

Byki 274.

Połnomjasne, wurosčene, najwjetšeje rěznoje hódnosče	60—62
Połnomjasne, młódše	57—58
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	52—54
Špatne	46—50

Jałojzy a krowy: 958.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznoje hódnosče	48—51
Połnomjasne, wukormjene jałojzy najwjetšeje rěznoje hódnosče hač do 7 lět	37—45
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojzy	29—35
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojzy	20—24
Mjenje a špatnje picowane	—

Cželata: 1250.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	82—92
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	72—87
Špatne (4.)	55—65

Wowzy: 5536.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	69—71
Starše wukormjene (2.)	68—71
Mjenje wukormjene (Märschafe) (3.)	55—65

Swinje: 10905.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich kšenjow, hač do 1½ lět stare	73
Wukormjene	74—72
Mjasne	69—71
Špatne	60—63
Rancy a kundrosy	62—62

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźelu, 3. oktobra.

Sto bych cheył.

Bych-li ja rybak był,
Na morjo won jěź cheył
W pódnym čolmiku
Po mórskim pućiku;
Złoto bych rybički
Dom přinjesł lubeji!

Bych-li łódźnik był,
Na morjo won jěź cheył,
Pytać tam daloki
Kraj kalifornski:
Złoto bych hromadźił
Z nim lubu wobdarił.

Korla Fiedler.

*

— **We wjerdje.** Schkleńza je sažo na hrosne spadła. Wrubćźk w połowy je ninu hibajeze niżiny pschecžahuje tež masche kronty a je nam próschenje pschinjesł. Połoschcze Europu pak pschezo hischcze wyschinki pschecžahuja. Lěs Kendźelskej mějachu sandźenu pjatk wulke wischory. — Jutrje wutoru schhadża słónžko 6,07 hodź. a khowa žo 5,30 hodź. Měsjacźk schhadża 2,40 hodź. a khowa žo wjeczor 10,22 hodź. — Jutrje je prěni bérklik. — Wczera wjeczor w 7 hodź. thermometer wo dnjo +18. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer +2, thermometer w wozy +8. Wuhladny na mało so pschemjenjaze wjedro.

— **Sserbske towarstwo „Nadźija" w Budyschinje** ma jutrje wutoru w katolskej towarschownji na Garbarskej swoju měsačznu shromadźiznu. Wobschérny dnjowy porjad wuzada hebi dypkownu a bohaty wopyt. Kóždu Sserbowku, kóždeho Sserba z Budyschina, z cež stary abo młody, wychmy rad k hebi witali k wutworjenskemu a wutrajnemu narodnemu dźěłu. Njech rosče sličba hosnstwowo towarstwa k žiwej skutkowności k zwmożenju herbskeho žiwjenja w Budyschinje. — Spočatk shromadźiny z dypkom ½9 hodź. wjeczor.

— **80. narodniny němskostatneho presidenta z Hindenburga** su žo po zyłej Němskej z wulkim sahorjenjom šwjeczile. W Budyschinje wuhotowa Stahlhelm sobotu wjeczor cžah ze zmólnjenymi po měsče, na kotrymž so někotre 350 muži wobdźeli. Cžah skónczi žo na Zitnym wikach z wjeczornym pilkanjom (Zapfenstreich). Tuhanje pschipohłuchariow běchu žo sejchi. Někotre spominachu we zyrkwjach kemscherjo na wjednika Němskeje. W Budyschinje wotmě so njedźelu dopoldnja sjawna swjatoczitosć k cžesči wčerschkeho presidenta. Tutu swjatoczitosć schtwórcži měschczanska rada ½11 hodź. w Měschczanskim dźiwadle

sfjadowaka. Swjedźiński rěčk dźerżeše knjes dr. Kleber. Spěwowy swjask ju je spěwom rjenje wobwěnzowasche. Swjatočnosć běšche bohacje wopytana. Sławne a priwatne twarjenja běchu k częsći němskeho prezidenty je khorhojemi wupyšcene.

— **Sbožopřejacy telegram města Budyšina na němskeho prezidenta k jeho 80. narodninam.** S pšihlěsnoscu jeho 80. narodninow je město Budyšin němskemu prezidentej j Hindenburgej sćelhowacy telegram pósłało:

Prezidentej Němskeho stata
knjesej f Hindenburgej
w Barlinje.

Prezidentej Němskeho stata a częstnemu měšćanej města Budyšina, provinzialneho hlowneho města saskeje Hornjeje Łužicy sćelemy k jeho wósmdźesatym narodninam najpodwólniše a najhorjcyše zbožopřejacje. Raršcha zwjazkownosć, kiž so dźensa jenu k częsći wotnuć, bu njeczena wot pschecza, so by Bóh swoju schikazu ruku nad Němskim statom a jeho prezidentom wjerzał. — Da Domine incrementum.

Měšćanska rada.
Niedner, wyschi měšćanosta.

— **Wobstaranje žyrotow.** Styrotne dźěći su w powschitkownym wobstaranju pschekrótko pschischli. Němskostatny swjask sa wobstaranje žyrotow spyta tutomu njedostatku wotpomhać. Wón je w Němskej dotal 6 žyrotownjow natwarił, f kotrychž móže kóžda 50—60 dźěći pschiwsać. Wone so pschijimaju, njebjerbadajo na wólpad a nałožinu. Hač dotal bu pjches němskostatne žyrotownje minjale 3000 dźěći wobstaranych. So by so tutón skutk cźłowjeskeje pschecźelnjwosće rozšěrzał a rozmnožił, so wyschnjoscź němskostatnemu swjaskej sbérku dobrowólnych darow dowolika, sa kotruž so nětkle w naschej wokolinje pjenjezy hromadża.

— **Pschećelstwo sapalerstwam!** Budyske statne rěčnistwo wosjewja: Sapalerstwa we wokrjesu Budyskeho krajneho hejtmanstwa su w pohlednim cźasu sašło na nastrózge waschnje pschibérale. W septembru l. l. samom bu Budyskemu statnemu rěčnistwu niz mjenje hač 24 wohnjowu w twarjenjach wosjewjenych, a njeje bohužel dwěla, so bu nimale we wschitkich tutych padach wo słowólne sapalerstwo jedna. Hornja Łužica ma hižom druhdy sćažku, so je trasna Němskeje, w kotrejž so najwjace sapalerstwow stawa. Dźiwajo na to napomina so zyse wobydlerstwo, so by pschi wotwobrocźenju a wotkrycju sapalerstwow możnje sobu Rutkowało. Schtóž two wobsjelnosćacy wě, kotrej mohke k wuklěbjenju a pschewobsajanju sapalerja dowjesć, je proscheny, so by je wjesnemu zandarmej abo kriminalnemu wotdźělenju w Budyschinje pjisnonje abo cźinje hnydom sdźělił. Hischcze jomu so na to pokaże, so je kónora wopalneho sawěrjenja tomu, kotrehož bohudźiwo k zańudźenju sapalerja dowjesće, hač do 5000 hriwnow myta pschiwubita. Dewak pak je kóžde pschełutowanje sćostnikow, kiž powschitkownu wěsćosć tak cźežko wohrožuja a njewumjerjomne bódnosće smicha, wopaczne.

— **Wulka wustajenja módy w Budyschinje.** Schtwórtk 6. oktobra, wotměje so w „Krónje" wustajenja módy, na kotrejž so tudomne znate firmy wobdźěla. Wustajenju wuhotuje wěźny Bernhard Springer f Drježdźan. S kožuchami a pjelcźišnowymi wobleczenjemi wobdźěli so firma Arthur Flegel nazł. M. Hüttigowa poda ischaty, Helena Rostockowa kłobuki a Waltar Strauba pschedeschcźniki. Springerowe wustajenjźu maju wjele pschecźelow, dokelž nimo sajimaweje módoweje wustajenjźy zyle wubjernje wumělšty programm pschinjesu, pschi kotrymž pórni wumělcy f Drježdźan wopytowarjane hodźinki pschihotuja. Sastupne lisćiki po 1,50 hr. a 1 hr. ju w Guderez konzertowym domje na Seminarskej hasy dóstaś.

S **Jenkez.** Wulka trudoba je wcźera Arndez žwójbu (wobsedźerja kubła a młynka tu) potrjechiła. Jeje 18-letny žiwy synowy so rano ½9 hodź. na swoje zyle nowe motorske kolo, so by do Budyschinja dojeł. Jako so na Budyschsko-Łubijsku dróhu, wot polowza sem pschikhadźejo, winy, pschijinja f wulkej spěšnosći f Budyschina sem automobil wobsedźerja Hamorowskeho młyna w Budyschinje, napschećžo. S Budyschina pschikhadźejo automobile na tomle městnje stajnje f wulkej spěšnosći so jěchaja, so bychu cźim kšuje na dołhu a f dźela nahlu horu dojeli. Młody Arndt tehorunja f pschewulkej spěšnosći jědźesche a tuž tež njemóžesche swoje kolo sastajicź, jako automobil pschijima. Tón f wulkim wotmachom do njeho skaty. Sraženje sta so poruno dworej Lehmannez kowcźiny. Automobil sajědze na kolo a młodeho Arndta, wobeje hač k prénjenum schtomkej žobu wjeczo. Tam automobil zaw. Pschez žobu młodeho hrozniše roszuchaneho Arndta, spódy so zyle rozbite motorske kolo. Hnydom f Budyschina sawołany lěkaŕ da jeho do Budyschskeje khorownje dowjezć. Lěkaŕska ponuz bě podarmo. Hižo po dwěmaj hodźinowmaj młody Arndt wudycha bjez toho, so by so jenu wědomjo wrócźiło.

S **Pomorcy.** Saždženi žobotu swjeżeńske pschi cźełnej žrowości a duchownej cźełtowości knjes pschekupc Pawoł Krjeźmaŕ swój 50-letny powołaniski jubilej. Pschez 59 létami sastupi do A. Lorenzoweho faktowskeho a wuhotowskeho wobchoda w Budyschinje. Sa krótki cźas hižom bu tam f prokuristom a pschewza polowu f powoju Lorenzez firmy załožerje witkowańske towarstwo Lorenz a Krjeźmaŕ we Pomorcach, kotrejž pódla swojeje składowanje w Budyschcźanach a Wósporcu pschiprowadi.

S **Hrodźišcźa.** Sobotu wjecźor ½10 hodź. pocza žo brózeń tudomneho kubleŕa Duczmanna palicź. Wohnja pak žo hišcźe je w prawym cźasu dohladachu, tak jón tež bórzy podusnychu. Pomozni žuřbodźa a wjesna hyłtawa załachu woheń za krótki cźas. Spalite žo nicźo dale njeje, jenoż na twarjenju je trochu schłody nastało. Sdyrawje f Kornitzy a Wichowom bějachu tež jara rucze k wohnju pschikhwatałej, njetrjebajschtej pak wjazy japschimnjeć, dokelž běšche wjesna zyłkawa woheń hižom f hłowneho dźela załała. Duczmann ma samožesćene. Wulka brózeń je lěpjejowana a je zkomu kryta. Sdonja na tšcha dožaha tak daloko dele, so móże ju dorosćeny i ruku derje dožahnyć. Duczman je hižom pscheb létami kamjenje sa nowotwar hrózńje nawožuł, ale k wotkarjanju a nowotwarej njeje dotal hischcze bóschko.

S **Lubija.** Poswjećenje noweho mosta pschez rěku Seltenrein njeje, kaž dźěłachmy, wutoru 11. oktobra, ale hižom pónd'elu 10. oktobra, dopołdnja w 11 hodź.

S **Rakez.** W tutym tydźenju — wot 3 hač 9. oktobra — wotměwa žo tu 1. lětuschi kursuš za wjednikow posawnišćich chórow. Tónle kursuš je prěni tajki kursuš we Łužicy. Jón wuhotuje wotdźělenje posawnoweho mišijónstwa krajneho swjaska za smutskowne mišijónstwo. W jeho wobluku wotmeje žo w Rakezjanskej zyrkwi jutse wutoru, 4. oktobra, wjecźor we 8 hodź. wjecźor posawnišćich mišijónstwa, kotryž 26 wobdźělnikow kursa pod nawjedowanjom knjesa fararja Adolfa Müllera f Drježdźan wumjedźe. Njedźelu 9. oktobra smeje potom knjes farař Müller k wobsamknjenju kursa posawnišće kemschenje f předowanjom dop. ½9 hodź. w Rakezjanskim Božim domje. Wschitkich pscheczelow posawnišćeje hudźby a posawnišćeje wěry cźinimy kežbnych na posawnišći wjecźor a posawnišće předowanje.

Z Łužicy.

* S Rumeho Gersdorfa. Schtwórtk popołdnju krótko psched słónkowjenjom dźała pschibdże w Hoffmannez pschedźelnik 30-letnu dźěłaceź Jägler f Dolnjeho Ehrenberga f lewej ruku do cźišcźelskeje maschiny, kotraž ju jenu trójzy złama.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powěsć wo wjedrje sa julije wutoru:** Njenje, po chłódnej nozy teź wo dnjo symno. Hewak je wumjeżacym połnóznych krajow po zyłej Europje rjenje, ale symno.

General Ludendorff njeje mjes žbožopřejacyjemi pschi 80. narodninach němskeho prezidenta f Hindenburga był. Teź general se Seeckt njeje pschitomny był. Poslednischi je pjerża na honitwje do njesboża pschischoł.

*

Franzowske knjezerstwo nochze diplomatisti wobthad je Ruskej sastajicź, tola wono franzowskeho połstanza we Moskwje namołwi, so by ruske knjezerstwo napominał, so by žiwjeho połstanza Rakowskeho i Parisa wotwołało. Rakowski je manifest podpisał, ke kotrymž so franzowski wozaj namołwjeja, so bychu žiwjenu pschećiwdźejanym połstuschnosć sapowědźili a franzowske knjezerstwo powołcźili.

W Kalabriskej w Italskej žu so f krupabicźom žadowne śnicźile. Krupy 200 gramow ważachu.

*

W Saint Louis w połnócnej Ameriźy žu hač dotal 84 morwych f rozpadankow domow wuhrjebali, kotrejž žu so f wichrom wupuscźile. 500 franjowych so w hojeńskich haji. Mjes 5000 wupuscźenymi twarjenjemi je 7 schulow.

Swójbne powěsće.

Sslubjeni: Madlena Tauscherez w Dźěžnikezach a Alwin Richter w Hornjej Hórzu. — Frida Wagnerez a Kurt Hänkel w Hornjej Hórzy.

Swěrowanjaj: Alfred Schubert we Wulkej Dubrawje f Margaretu rodź. Grimmez w Kamjenzu.

Semrěłoj: Gustav Reimann, domjazy rěsnik w Budyschinje, 61 lět. — Hugo Minkner, nóhdyschi wobsedźeŕ piwarnje w Njedźichowje, 59 lět.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija." Wutoru, 4. okt., wjecźor z dypkom ½9 hodź. je měsačna zhromadźizna w „Kat. towarschowni". Hosći a sobustawy lubje witamy. — Přejdy zhromadźizny (we S hodź.) je posedźenje předsydstwa. Předs.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu pónd'elu w Serb. kofejownji.

Drježdźanski „Hromadnik". Spěwamy nětko kóždu srjedu wjecźor ½8 h. w „Palmengarten" hromadźe z towarstwom „Hlahol". B. Kr.

Hrodźišcźo. Tow. „Zerja". Naš spěwny wotrjad za počina přichodny štwórtk (6.10.) wjecźor zaso za spěwanjom, a to w Njechornju. Winowatosć kóždeho spěwarja a kóždeje spěwarki je, zo zasy cyle wěsće přińdże a hišće wjacy spěwnych mocow sobu přiwjedże. Předs. a dirig.

Lichań. Kedźbu! „Zernička" nima, kaž bě zrěčane, swoju dźiwadłowu pruhu pola Šibakec, ale pola Rudolfec, a to wutoru wjecźor we 8 hodź. Při zamknje so krótka zhromadźizna, hdźež mamy dla swjedźenja jednać. — Nimo toho mamy hišće we druhich ważnych wěcach wuradźować. — Prosymy pak, zo bychu wšitcy přišli, teź tajcy, kotříž sobu njehraja a njespěwaja. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolet w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Jězdny plan autowcje posty z Budyšina do Zubornički

Płaći wot 2. oktobra 1927.

				Železniske přizamknjenja			
259	:1122	1658		z Drježdźan . . . . . do	1105	1733	2350
429	:1226	1847		do Budyšina . . . . . z	903	1556	2213
419	1105	:1813		ze Zhorjelca . . . . . do	:1109	1744	:2204
534	1215	:1858		do Budyšina . . . . . z	:1021	1631	:2119
—	1143	1813		z Wjelećina . . . . . do	1114	1718	—
—	1208	1839		do Budyšina . . . . . z	1049	1650	—
1	3	5	Tarif km		2	4	6
645	1300	1915	0	z Budyšina, dwórnišća . . . do	855	1500	2115
649	1304	1919	1	Budyšina, pósty	851	1456	2111
651	1306	1921	1	Budyšina, Drjewowych wikow	849	1454	2109
657	1312	1927	4	Bórka, hosćenca	843	1448	2103
703	1318	1933	6	rozpuca do Delnjeje Hórki †	837	1442	2057
707	1322	1937	7	puć Delnja Hórka—Krakecy †	833	1438	2053
713	1328	1943	8	Dobrošec, hosćenca	827	1432	2047
716	1331	1946	9	Plusnikec, gmjenskeho hamta	824	1429	2044
725	1335	1950	11	Malešec, hosćenca	820	1425	2040
731	1341	1956	12	Hućiny, dwórnišća † . . .	814	1419	2034
732	1342	1957	13	křiżneje dróhi do Klukša †	813	1418	2033
733	1343	1958	14	puća do Brězyny †	812	1417	2032
740	1345	2000	14	Hućiny, hosćenca	810	1415	2030
748	1352	2008	17	Zubornički, Herbsk. grychty †	802	1407	2022
750	1355	2010	17	do Zubornički, Hórskeje piny ze	800	1405	2020

† Zastanje při potrěbnosći. — : = Spěšne cźahi.

Přesadźowarnja Wuschick w Budyšinje

(prjedy Kurt Wällnitz)

Srjedu, 5. okt. přesadźuju zjawnje a swobodnje na Zwonk. Lawskej hasy 16 z wrotami na lěwo dopołdnja wot 10 hodź. **dosp. knježsku jstwu za knjezow** čorny dub, (wulki khamor za knihi, dipl. pisak a sesl, 2 klubowej seslaj, 4 kož. stóley, tepich, blido, hrajeńske blido, swěčere), **dosp. jstwu za knjeni** mahagoni (pódla sofa z nowodas. přetwarkom, vitrinske blido atd.) 1 pleć. ławka, 2 pleć. mjehkej twark ke klawěrej, samorajacy, (za kóždy klawěr so hodźacy), dale khamory, sofa, ložа z matracami, kaž nakładnymi, nimale nowa šijaca mašina, kolesa, motorske koło (Huy), pjenježny khamor, štrykowanska mašina atd.

Pop. wot ½3 hodź. sem **žonjacu a mužacu dyastu, wobuća** atd.

Wobhladanje jenož wutoru wot 4—6 hodź.

Arno Wuschick, přisah. a zjawnje přist. přesadźowaŕ.

W. Köhler
w Budyšinje, Hłowne torhošćo čo. 9, pódla Kupnicy zhotowja
moskowe a wołmjane plachtyza hodowne blido
Mošć a wołmu móže teź kóždy sam k tomu podać. Najl. zhotowjenja. Sprawne płaćizny.

Dobrcho njeźenjenchcho
pohonča a hospodarja
abo wotročka
při wysokej mzdźi pyta hnydom
H. Probst
w Budyšinje n. Běl. h. 1
(Bleichenstraße)

Předkresćene
ručne dźěła
wupjerki a hłowaki
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću 9.

Před kupowanjom trjebaneho
motorsk. koła
wobhladajće sebi běžny skład
pola **Arnošta Hanski**
w Łahowje

Wysokosćelna
čehniwa kruwa
je na předań w Přiwćicach 20

Młodzenc (Serb)
pyta w sprawnej serbskej swójbje w Budyšinje
jstwu
na wotnajeńce. Łožo a šaty ma sam.
Poskć. p. D 62 na wud. S. N.

2 łožl z matracami, dźěćacy korb z podstawkom kaž derje zdźeržana **komoda a 2 matracy za dźěćace łožo** předawa
Wudowa hapt. Thiela
w Khrósćecach p. Kamj.

Derje kupuje
štóž so na „Serbske Nowiny" powoła!

Mam wot přichodneje wutory a k Njeswačidlskim wikam wulki transport najl. oldenburgskich a rańšoŕieskich płahowanskich

bykow,

wšelakich wulkosćow, z dobrych stadłow, z najl. dopokazanu rodu

w Njeswačidle
w Säuberlichec hosćencu
tunjo na předań. Rězny skót so jako płaćenje sobu přijimuje

Pawoł Miersch,
wobkhod z płahowanskim skotom w Kamjenc.

přiloha k čisłu 231

SERBSKE NOWINY

Pónjdźelu, 3. oktobra 1927

Boži dźiw w Konnersreuth.

Resła Neumannez.

Po zylej Němskej, haj po wšěrokim źwěcze sbudźuje dźeń a wjetiche spodźiwanje, schtož so w Konnersreucze stawa. S cźrjódami puczuja ludźo ſ blika a daloka, wucźeni, lekarjo, duchowni, katolſcy a lutherſcy wěrimi do tejele bayerſkeje wſy njedaloko měſtaczka Waldsaſſen, blizko pichi ſakſkej mjeſy, ſo bychu ſo ſe ſwojimi wocźemi pſcheſwědczili wo tak napadnym wulkim dźiwje Božim, kotryż je tule hewak ſabytu wjeſku nadobo ſnatu ſcźinił zylemu ſwětej. Też naſchi ludi Sserbja ſu njech wo tom ſhonja. Njech tódy wo tom, ſchtož tu podawany, ſudźi każ chce. Wichaku je też tódymu pſchewoſtajene, ſam do Konnersreutha ſo podacź a na ſwojej ſamſnej wocźi ſo pſcheſwědczicź, hacź nje wſcho cźiſta wernoſcź, ſchtož tu piſamy, a hacź prawje nima tamny lutherſki farar, kiž pſchi ſwojim wopyce Konnersreutha wuſna: „Naſch cźaſ dyrbi ſpóſnacź, ſo je hiſchcze nječtón nad nami, kotryż móże do naſcheho źiwjenja ſapſchimnucź.“

Schtoż tu podawamy, mamy ſ erta abo pjera zyle ſpuſchczomnych wocźitych źwědkow tamnych ſpodźiwnych podawkow, kotrychž wołoſobinſzy derje ſnajemy. Ssu wjazy krócź w Konnersreucze pobyli a ſ Neumannez lnjeźnu huſcźiſcho rěcźeli.

Wo ſtach, haj tyſazach pichithadźeja ludźo hacź ſ Ameriki do hurileje wjeſki Konnersreuth. Pſatk 2. ſeptembra běſche jich tam pſches 2000 a wjazy ſtow ſamokhodow.

Schto ſo potajtim ſpodźiwneho w Konnersreucze ſtawa? Schtó je tón cźłowjek, kotrehož mjeno bu nadobo zelemu ſwětej ſnate, na kotrymż wſchohomózny Bóh ſ wulkimi dźiwami ſwoju wſchohomóz wobſwědcza?

W Konnersreucze bydli Theresa Neumannez, khuda ſtuſomna, 29 lět ſtara. Jeje nan je **ſtawz** a wobſedźi thuduſchku khěźku. Woźa miłoſcź je jemu 10 dźěcźi wonbradźika: 6 holzow a 4 hólzy, kotrejż ſam je ſwojim rjemjeſłom ſeſiwicź njemóże. Dźěcźi dyrbja tohodła wot ſaźneje młodoſcźe na ſłužbu. Tak bu tež naſcha Resła burej a korczmarjej Neumannej w Konnersreucze pſchiſtajena. Wyrnjej korczmar ſamkne ſwójbne mjeno měł, njeje tola jeje wuj. Resła běſche w ſłužbje ſtajnje pilna, ſwérna a ſwědomita, ſo ſtejc ju wſchitcy wyſoko wahachu. Nanajlepje ſaſtara a wothłada ji dowérjeny ſtół. Zanoho dźěła ſo njeſtróji. We wójnje ſaſtupowaſche tež wotrocźka. Poldra zentnarja źita noſcheſche pſchi mjeſenju na łubju. Swólniwje a rad wukonjeſche wſcho, ſchtoż ſo ji poruczeſche. Pſchi tym bě pſcheczelneje a wjeſoleje myſle. Jenje pak nichtó wot njeje hroſneho ſłowcźka njeſaſłyſchcźa. Też wona njemóźeſche tajſe rěcźe ſłyſchcź. Tohodła ſo ſtajnje wobaraſche, hdyż dyrbjeſche w korczmje pſchi poſtrowanju wupomhacź. Jónu ſo tohodła ſkhowa, hdyż ju k tomu pytachu. Poſdźicho wſchak mjeſeſche, ſo by tola łépje cźinika, hdy by hyła poſłuchna. Korczmař wſchak po mózneſcźi na to dźiwaſche. Nas pak běſche w korczmje ſaſo telko hoſcźi a tak nuſno pichi konzercze, ſo korczmař ji praji: „Resła, ja cźi njemóżu pomhacź, dźenſa dyrbiſch khwilku ſobu poſłužowacź.“

S cźaſtym idychnjenczkom Resła do toho ſwoli a ſo hižo hotowaſche. Ale kak ſo ſwjeſeli, hdyż nadobo korczmarka pſchikhwata, ſo dyrbi ſrjenza hnydom do hródźe, hdeż ſo kruwa cźeli. Kak ſhożowna ſo tola cźujeſche, hdyż mózeſche nětk mjes ſwojimi lubymi kruwami pſchebywacź, měſto mjes hoſcźimi ſ jich ſcźipatymi, plampatymi rěcźemi. Zyłu nóz woſta w hródźi. Kuſejniſku cźiſtotu ſtejc wyſoko waſeſche. Jeje nabożnoſcź běſche wérna a wjeſuczna. Ale wicźa wotkehłeho abo pſchepjateho na ſtejc njemějeſche. Spokojna ſłużeſche ſwérnje ſwojemu knjeſej. Wo ſcźerki ſwět ſo njeſtarałeſche. Po ſelesniju ſo jenje wjeſła njeje, hacź runjeż njedaloko narodnje wſy dwoje kolije nimo wjedu. Na prědowanje ſtajnje kedźbnje poſłuchaſche. Druhdy ſej tež doma něſchto napiſa, ſchtoż bě ſo ji wozbeje lubiło.

Jenoho dnja wudnri we wſy Boži woheń. Korczmarjez běchu w najwjetſchim ſtraſche. Hodźiny dołho pyrbjachu wohnju wobaracź. Tež Resła pilnje pomhaſche. Wona pſchinoſchowaſche wodu ſ bowomaj. A hdyż ſaźny bow podawaſche, ſacźu nadobo w khlźiju boſotny praſk. Njap bě ſo ji ſtónzował. Njemóźeſche niczo wjazy pomhacź. Běſche lemjena. Dyrbjeſche ſo jehnuc.

Nětk ſapocźa ſo ſa nju cźeſke cźerpjenje. Na nju khodźachu ſtólcźe a rostſchadźechu jeje cźełko tak, ſo jónu ſ łoża padny. Ruzy a ramjenja ſo ſuſto wobwjertnychu, ſo won ſtojachu. Khlźiż ſo wſchón ſeſchiwi. Prawa noga ſcźahny ſo ſpody lewej k cźełej horje. Zyłe cźełko bě ſlemjene.

A jeje wocźi hladajzy ſłabnjeſchtej. Po nětcźim njemóże hižo wjazy wobjoby roſeſnawacź. Widźi jenoż hiſchcze ſcźin. Stónczinje bu doſpołna cźma. Resła bě wošlepiła. Swurowe běchu jeje bołoſcźe. Mějazy, łéta dołho ſane wołóżenje. Ssobuježnliwje nětchtóſkuli ſdychny: „Ydy by ſo ſoła Bóh tón Knjes na njej ſmiłił a ju k ſebi wſał.“

Pſchichodne hody budźe tomu runje 5 lět, ſo Resła niczo wjazy, khiba nětchto źidźeje jédźe ſ ſebi bracź njemóże. Haj, wot 21. dezembra 1926 tej niczo wjazy picź njemóże. Nětkajši poſnołnjazy napoj k ſebi wſacź, je ji njemóżne, każ mloko abo wino. Sswjate woprawnje wuźiwa wſchędnje, ale jenoż malu ſrjódku woblatka, kotruż móże ſ pomozu nětkotrych kapkow wody pózrjeć. Cźłowjek njemóże ſo bodźiwacź, ſo móże nětchtón tajſi cźaſ bjes jédźe a picźa źiwy bycź. Khora wobkrucźa, ſo njeje hłódna. Myſli, ſo je ſchija ſmutſka ſacźełka. Pſchi wſchém ſwojim cźerpjenju bě khora ſtajnje tak ſcźerpna a podata do Bożeje wole, ſo je jenoż jedyn jenicźki raz Boha wo ſwoje wultrowjenje proſyła, tola niż ſwoje dła, ale ſo by, każ bě ſa ſtrowe dny ſebi to wotmyſlika, mohła do miłoſcźiwych ſotrow hicź.

Wo ſwjatym źiwjenju a wumrěcźu małeje Theresy, dźěcźatka Jeſuſa, kotraż 30. ſeptembra 1897 w Lišieux w Franzowiſkej jako karmelitka ſemrě, 29 lět ſtara, bě naſcha Theresa wjele ſłyſchała a cźeſcźowaſche ju jara. A hlej, hdyż bu mała Teresa dźěcźatka Jeſuſa ſbožna prajena: na ſamſnym dniu dosta naſcha khora zyle njenadźijzy ſwoje widźenje ſaſo. A na dniu ſwjatopraſenja Theresy dźěcźatka Jeſuſa 6. meje 1925, bu naſcha Teresa zyle nahle wot ſlemjenja a ſeſchiwjenja rjana wuhojena. W hodźinje ſwjatopraſenja widźeſche wona njewupraſnje kraſne pſchesnaturſke ſwětło a ſłyſcheſche dwójzy nětcźeji hłoſ: „Stań thětſje!“ Wona pak myſleſche, ja tola ſtanycź njemóżu, ſnym dźeń tola ſlemjena. Na druhe namołwjenje pak wona ſpyta ſtanycź. A hlej, prawu nohu, dotal zyle ſſchiwjenu, móżeſche wupſcheſtrěcź, móżeſche ju ſběhnycź a ſtanycź. Slemjenje bě ſo ſhubiło. Ale cźerpjecej dyrbjeſche Teresa po Bożej woli hiſchcze wjele. Wona ſkhori na ſlepe cźrjewo. 13. nowembra 1925 rjekny lékař dr. Seibl, ſo je we ſmjertnym ſtraſche, ſo dyrbi hnydom hiſchcze wjeczor w 9 hodź. do Waldſaſſena k operaziji. Wós a poſłeſchcźo ſo pſchihotowa. Lékař wopyta mjes tym hiſchcze thěſte jenoho thorehо. Wón ſo wrócźi a namaka Teresu zyle wutrowjenu wjeczor w 10 hodź. w zyrkwi. Swoje lubeje maczerje dła, kotraż wo ſwoje lubowane dźěcźo ptakaſche a ſakoſcźeſche, běſche Teresa wo wuſtrowjenje proſyła. A ſaźny ſaſkyſcha hłoſ: „Dźi hnydom do zyrkwje.“ Ale hakle hdyż druhi ras tón ſamón hłoſ ſaſkyſcha, ſtany, bě ſtrowa a dźeſche, wot nětkotrych wołoſowom pſchewodźana, do zyrkwje.

Strowa drje ſaźny běſche, ale daſſche a wjetiche cźerpjenja na nju cźakachu. Tamny potajny hłoſ dźeń bě ji prajił, hdyż ji wuſtrowjenje pſchiſſiewi: **„Ty ſmějeſch hiſchcze dołho a wjele cźerpjecź ſa lubeho Sbóźnika.“** Ssurowe hłowubolenje ju martrowaſche. Najhórſcho w póſtnym cźaſu lita 1926. S wuchow cźerpjeſche jédźenje a krej, ſ wócźkow ſamo ronjeſche ſo krej. **Wulki pjatk** l. 1926 dóſta nadobo **bluſny Jeſuſowe na rukomaj a nohomaj**, po tym hacź běſche ſo hižo prjedy **trawjaza rana na wutrobje wotewrita.**

Wot toho cźaſa ſo tódy pjatk hacź do dźeńſniſcheho dnja tele krawjaze cźerpjenje wospjetuje, ſ wuwſacźom radoſtneho cźaſa wot Jutrow hacź do Swjatkow. Podobne ſjewjenje Jeſuſowych ſwjatych pjecź ranow na jenym cźłowjeku je ſo wjazy krócź hižo ſtake, każ n. pſch. pola ſwj. Franza ſ Aſſiſi. Tajke bluſny mjenuja ſo po łacźanſku ſtigmata, a cźłowjek, kohož je Bóh ſ tym wobhnadźił, rěka ſtigmatiſowany. Schtoż pak je dotal ſe ſtawiſnow zyrkwje ſnate, njejſu ſo tute ſtigmata hiſchcze ſenje tak nadpadnje a ſpodźiwnje pokazowale, każ na Theresy Neumanez. Stigmatiſowany je ſwoju wolu doſpołnje pod wolu Bożu podcźiſnył. Tohodła je tež pſchezy poſłuchny namełnikej abo ſaſtupjerjej Bożemu, a to je po wucźbje katholſkeje zyrkwje duchowny, farař. Tohodła je tež Teresa ſwojemu ſararjej Naberej doſpołnje poſłuſchna. Jenoż hdyż ſarař to poruczi, pokaſuje ſwoje rany a powěda wo ſwojich widźenjach. Rana na wutrobje wěſo nij. Tu ani ſwojim ſotram nječa pokaſuje. Jenoż macź je ju jenicźki raz widźecź ſměła. Lékařſkim kommiſijam, kotreż huſcźiſcho Teresu pſcheczuwaju, profeſorojo ſ medizinſkich fakultow, ſu wěſo też tule ranu ſ dowolnoſcźu ſararjowej pſchepptowali. Wona je na lewej ſtronje a trochu naſibinjena. Pſchi pjatkownym cźerpjenju krwawi tak ſnylnje, ſo krej pſches draſtu, łoſchlu, pſcheraza.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Přilopk.

* **Pšy jako pšeſtmykarjo.** Wukrajny nowinaŕ, kiž je dla ſtudijow pſches Franzowiſku puczował, wobtrucźuje, ſo niadźe tak hubjene zigarety nimaja, kaž pola naſſich franzowſkich ſuźodow. W kóždy kurjeř, kiž traſch je ras do Franzowſkeje pſchiſchol, budźe ſebi hróſbne dopomnjecźe na wupłody franzowſkeje tobakoweje induſtrije wobkhowacź. Je njemóżno, franzowſke zigarety ſ łóſchtom kuricź. W Belgiſeſi pak ſu dobre a tunje zigarety. Tuž je bjes dźiwa, ſo pod tajtimi wobſtejnoſcźemi na franzowſko-belgiſkich hranizach wobiſchére pſchemykaſke wikowańſtwo kſéje. Po wudawanju ſłowneho ſarjadnińſtwa ſabéraja ſo ſnajmjeńſcha na 5000 wołoſow ſ pſcheſtmykanjom na belgiſkich hranizach — potajtim zyłe wójſko, ſ kotrymż franzowſke ſłowne ſarjadnińſtwo jérje wojuje. Pſcheſtepanym pſcheſtmykarjam poradźi ſo ſ wjetſcha ſtajnje, ſaſtojnikow na nětkajke waſchnje ſa nóż wobjcźi. Pſchi ſłownej reviſiji na nahranicznych ſtaziſach nadpadnje zuſym, ſo ſłowni ſaſtojnizy ſwoju woſebitu kedźbnoſcź na pšy ſkoſuja. Pšy ſu mjenujzy naiſkhmańſchi pomoznizy pſcheſtmykarjow. Dereje nawuczeny a dreſérowany poſ je wſchędnje noſcheć pſcheſtmykańſkich twarow. Na poſledniej ſtaziji pſched hranizu jeho puſchcza. A poſ ſwoju rólu jara derje wumjedże. Njeběši po ſcherokej dróſy, ale wlecze ſo pſches łéſ hacź na ſnate měſtno, hdyż jemu towaršchojo jeho knjeſa twory wotewſaja a ſako mídu dobre jěcź dadźa. Potom

Kak to přińdźe,

zo 20. žnjeńca 1879. napoł jenej pripołdnju, Rakuska njebu zničena.

4] (Pokračowanje.)

Přijomny létni wětřik hraješe mi wokoło wobliča. Módre njebjo so směješe kaž Marka, sotřička Prokopa Stoleho, hdyž namołwješe k někajkemu šibałstwu. Připódła prajene, Martha běše moja lubosć. Dopomnich so na nju, na česćownosć, kotruž měješe stajnje k mojej hordźinskej powazy, a z razom bě mi lóže a lóže, hrudź so wupiny a duša rosćeše.

Sta so dźiwny wobrot prjedy hač dóndźech do Jelenjaceho Prokopa a dwójcy so mi sta, zo poskočich na jenej nozy.

Rozpominach, hač je wšitko w porjadku. Běše wšo w přikładnym. Prokaj khowaštej so w mojej kapsy. W druhej kapsy mějach čorny pask na wóčko. Pod pažu njesech šulsku knihu, wójnskeje lesće dla. Kročach po „Marranskich Hradbach“ wokoło zwučowanych so wojerskich wotdźělow a njezatřepotach. Wěźach, zo do toho časa budźa dawno hižo we swojich kasarnach.

Běše časa dosć, wobeńdźech potajkim cyłu wójnsku poziciju. Přeńdźech „Chotkowe sady“, hdźež stajnje blizko drohi wjedźaceje hižo dele měješe stać Miklawš z Husi. Pohladnych dele do Bruski, hdźež měješe Prokopkowe město, kiž tam měješe wočakować Pokoráka, zo by jemu potom, nadběhnywši jemu po nahłym hłubokim puću, dał spěšnje powěsć. Wustupich hač k citadeli a přeńdźech potom wobhrođenja hač k „Bruskej brónje“. Hdyž běch pola citadele, biješe mi wutroba, hdyž so wot njeje zdalich, zasy přesta. Wobtwjerdźenja wot citadele k Bruskej brónje tworja dwaj bastionaj. Prěni z njeju je wysoko a ma horjcka mału runinku, w tutej běše tehdom hatk z murjowanym brjohom a z hustymi kefkami wokoło, hdźež často harowachmy. Pod jednym z tutych kefkow mějach skhowanu rjanu hromadku puntowskich kamuškow za proki. Druhi bastión bě wobdaty z dołcom. Dźensa tam stójі kofejownja „Panorama“, tehdom běše to městno wobrosćene z hustymi kefkami. Něšto kročeli dale je Bruska bróna — moje stojnišćo jako najwyššeho wójnskeho wjednika.

Sydźech so na ławku a wotewrich knihu. Lóhko zatřepotach, druhdy mje přeběža zyma po khribjeće, tola myslu, zo so njebojach. Běše mi w cyłku dosć derje. Wjele k tomu přinošowaše, zo njewidźach ani jeničkeho sobuwojowarja. Mějach jich w přijomnej podhladnosći, zo su so nastróžili a zo su ćekli. Stajnje mje wutroba nutkaše, zo bych so napřeco tomu hordźe wupinył — zo bych so čuł, tola přiwěrkata mysl zaso wotradźowaše, zo bych jich z tym snadź přiwołał a njewupinych so.

Bubony a trubki klinčachu a wotměnjachu so na marianskim a belwederskim zwučowanišću. Ludźo a wozy pode mnu khodźachu a jězdźachu přez wrota. Zwoprědka jich njemějach kedźbu, potom wšak započa přiwěra tež tu swoju bru. Wolbośi-li tón na kónci mosta k Bubenču, budźe z nami zlć, póndźe-li na prawo k Podbabje, budźe derje. Jedyn, tři, štyri, pjeć, wšitko dźe k Bubenču — truby nětko wot Belwedera klinčachu kaž k nadběhej — Wuskočich.

W tom wot swjatowitskeje wěže biješe dźesać. Wobhladnu so a widźu, kak po alei dźe Miklawš ze Husi k swojemu městnu. Nadobna, zwažliwa wutroba — dobry wojowař, — samo próżdniny bě wulkej wěcy woprował — pola bratra doma by mohł hižo dwě njedźeli być — čujach, zo je mi to trochu njelube, zo jeho widźu. Dyrbjach potajkim na wojerſku visitu, po swojej winowatosći. Z wotewrjenej knihu wjenje proſyła. A ſaźny ſaſkyſcha hłoſ: „Dźi hnydom do zyrkwje.“ Ale hakle hdyż druhi ras tón ſamón hłoſ ſaſkyſcha, ſtany, bě ſtrowa a dźeſche, wot nětkotrych wołoſowom pſchewodźana, do zyrkwje.

Strowa drje ſaźny běſche, ale daſſche a wjetiche cźerpjenja na nju cźakachu. Tamny potajny hłoſ dźeń bě ji prajił, hdyż ji wuſtrowjenje pſchiſſiewi: **„Ty ſmějeſch hiſchcze dołho a wjele cźerpjecź ſa lubeho Sbóźnika.“** Ssurowe hłowubolenje ju martrowaſche. Najhórſcho w póſtnym cźaſu lita 1926. S wuchow cźerpjeſche jédźenje a krej, ſ wócźkow ſamo ronjeſche ſo krej. **Wulki pjatk** l. 1926 dóſta nadobo **bluſny Jeſuſowe na rukomaj a nohomaj**, po tym hacź běſche ſo hižo prjedy **trawjaza rana na wutrobje wotewrita.**

Wot toho cźaſa ſo tódy pjatk hacź do dźeńſniſcheho dnja tele krawjaze cźerpjenje wospjetuje, ſ wuwſacźom radoſtneho cźaſa wot Jutrow hacź do Swjatkow. Podobne ſjewjenje Jeſuſowych ſwjatych pjecź ranow na jenym cźłowjeku je ſo wjazy krócź hižo ſtake, każ n. pſch. pola ſwj. Franza ſ Aſſiſi. Tajke bluſny mjenuja ſo po łacźanſku ſtigmata, a cźłowjek, kohož je Bóh ſ tym wobhnadźił, rěka ſtigmatiſowany. Schtoż pak je dotal ſe ſtawiſnow zyrkwje ſnate, njejſu ſo tute ſtigmata hiſchcze ſenje tak nadpadnje a ſpodźiwnje pokazowale, każ na Theresy Neumanez. Stigmatiſowany je ſwoju wolu doſpołnje pod wolu Bożu podcźiſnył. Tohodła je tež pſchezy poſłuchny namełnikej abo ſaſtupjerjej Bożemu, a to je po wucźbje katholſkeje zyrkwje duchowny, farař. Tohodła je tež Teresa ſwojemu ſararjej Naberej doſpołnje poſłuſchna. Jenoż hdyż ſarař to poruczi, pokaſuje ſwoje rany a powěda wo ſwojich widźenjach. Rana na wutrobje wěſo nij. Tu ani ſwojim ſotram nječa pokaſuje. Jenoż macź je ju jenicźki raz widźecź ſměła. Lékařſkim kommiſijam, kotreż huſcźiſcho Teresu pſcheczuwaju, profeſorojo ſ medizinſkich fakultow, ſu wěſo też tule ranu ſ dowolnoſcźu ſararjowej pſchepptowali. Wona je na lewej ſtronje a trochu naſibinjena. Pſchi pjatkownym cźerpjenju krwawi tak ſnylnje, ſo krej pſches draſtu, łoſchlu, pſcheraza.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Přilopk.

* **Pšy jako pšeſtmykarjo.** Wukrajny nowinaŕ, kiž je dla ſtudijow pſches Franzowiſku puczował, wobtrucźuje, ſo niadźe tak hubjene zigarety nimaja, kaž pola naſſich franzowſkich ſuźodow. W kóždy kurjeř, kiž traſch je ras do Franzowſkeje pſchiſchol, budźe ſebi hróſbne dopomnjecźe na wupłody franzowſkeje tobakoweje induſtrije wobkhowacź. Je njemóżno, franzowſke zigarety ſ łóſchtom kuricź. W Belgiſeſi pak ſu dobre a tunje zigarety. Tuž je bjes dźiwa, ſo pod tajtimi wobſtejnoſcźemi na franzowſko-belgiſkich hranizach wobiſchére pſchemykaſke wikowańſtwo kſéje. Po wudawanju ſłowneho ſarjadnińſtwa ſabéraja ſo ſnajmjeńſcha na 5000 wołoſow ſ pſcheſtmykanjom na belgiſkich hranizach — potajtim zyłe wójſko, ſ kotrymż franzowſke ſłowne ſarjadnińſtwo jérje wojuje. Pſcheſtepanym pſcheſtmykarjam poradźi ſo ſ wjetſcha ſtajnje, ſaſtojnikow na nětkajke waſchnje ſa nóż wobjcźi. Pſchi ſłownej reviſiji na nahranicznych ſtaziſach nadpadnje zuſym, ſo ſłowni ſaſtojnizy ſwoju woſebitu kedźbnoſcź na pšy ſkoſuja. Pšy ſu mjenujzy naiſkhmańſchi pomoznizy pſcheſtmykarjow. Dereje nawuczeny a dreſérowany poſ je wſchędnje noſcheć pſcheſtmykańſkich twarow. Na poſledniej ſtaziji pſched hranizu jeho puſchcza. A poſ ſwoju rólu jara derje wumjedże. Njeběši po ſcherokej dróſy, ale wlecze ſo pſches łéſ hacź na ſnate měſtno, hdyż jemu towaršchojo jeho knjeſa twory wotewſaja a ſako mídu dobre jěcź dadźa. Potom

Wućežech dwaj krejearaj a podach jej jemu z třepotacej ruku. Wojak sej zahwizda, wza khanu a dźěše. Ani so njepodźakowa.

(Pokračowanje sćěhuje.)

ho po hamžnym puću sažo wróći. Druhdy pak nastanje horza bitwa mjes nimi a pjami zlowneje straže. Potom dadźo to wojowanja na žiwjenje smjerć a to tak dołho, doniž jenoż jedyn bitwiśćo žiwy wopušćeži.

* **Póstowa łahej jako wina k rosnjasanju mandželstwa.** Je znate, so póstowa łahej (Flaschenpost) léta dołho po morju ko bluši, doniž ju papadnu a adresatej pschepodaja. Sadźuja, liž tajka póta pola dostawaczela nuwaja, žu swjesicha trudne. Dokelž žu wot wobzobow, liž je morju žej jako wopor žadało. Tuž drje może pad, wo kotrymž jendželska nowina „Manchester Guardian" pišče, jenižli swojeho runjeza byeź. Jendželski baron bésche na móriskim pućowanju. Lódź pschinidże do žuknoho wjesnjedra a bu tak wobschkodźena, so pasjažerojo j jeje podnórjenjom liczachu. W tutej nuzy pišasche baron pokšedni (rozšohnowazy) list swojej žonje a zdowéri jim wodźanej pósće. Lódź bo woprawdże podmóri, tola na ezolm, w kotrymž béchu baron a druhy pasjažerojo, dohlada ko druha lódź, a tak buchu wumóženi. Někotre léta pozdźišo, hdyž baron je swojeje žrodźbu runje šnedasche, pschinješe listowy žonje list, liž bé w namórskej pósće tjal. Tutón list wopschijeješe pódla wutrobitych rozšohnjowazych słowow też želmitych zdźelenkow wo wschelakich mandželskich pschestupjenjach baronа, liž je w tutym lisće želmitje wuspowéda. Wésche tutón list bórzy po wumoženju do rukow jeho žony pschischoł, bha bé wona jemu wésće wodała. W běhu lét běchu jo mandželske wobstejnosće tak pschitwórtile, jo mésjesche baronowa mandželsta w tutym lisće witany dopokaś jako njejwérnosće a tak sapoda — skónjo jo na šame wuprajenja muža — storžbu k rosnjasanju mandželstwa, schtož šudnistwo wésło wukonja.

* **Poetisy padušchi.** W jendželskim mésjesće Lincoln, hlownemu mésće hrabinstwa šamžnoho mjena, dyrbjesche njemjesta, liž chzyše šwoju nadobu šej kupicź, šwój auto parowacź, hdyž wobkhod wopuschczi. Wotbytk bé cźim cźuchzuwischi, dokelž béchu we wosu drohotne debjenki a wschelake kwažne dary. Wós nadeidźechu bórzy na jenej šnjeđnej dróšy, tola próšiny. Hdyž wobkradnjena je šwojim mlodym mužom i njemjesćišiłkeho pućowanja žo nwróći, nudźeidźe doma paket, liž poctišt pomjatnik a zbérku rukopišow wopschijeješe. To běchu padušchi we šwojim cźaju šobu j wosa pokradnuli. Drohotne wéry běchu padušchi sdźerżeli, ša to běchu do pomjatnika (Albuma) rjanej pěsni sapišali a rukopišy we dwé zodźišmje wobošachili, we kotrymž šwoje najwutrobnische zbožopschecza k milodemu mandželstwu wuprajichu.

SměšKL

** **Sšym zuju.** W schuli so pišonne thema staji: „Kajka wotmikowa ko zušemu da, hdyž žo w Budyšinjnje jeho žony pschischoł, bha bé wona jemu wésće wodała. W běhu lét běchu jo mandželske wobstejnosće tak pschitwórtile, jo mésjesche baronowa mandželsta w tutym lisće witany dopokaś jako njejwérnosće a tak sapoda — skónjo jo na šame wuprajenja muža — storžbu k rosnjasanju mandželstwa, schtož šudnistwo wésło wukonja.

* **Poetisy padušchi.** W jendželskim mésjesće Lincoln, hlownemu mésće hrabinstwa šamžnoho mjena, dyrbjesche njemjesta, liž chzyše šwoju nadobu šej kupicź, šwój auto parowacź, hdyž wobkhod wopuschczi. Wotbytk bé cźim cźuchzuwischi, dokelž béchu we wosu drohotne debjenki a wschelake kwažne dary. Wós nadeidźechu bórzy na jenej šnjeđnej dróšy, tola próšiny. Hdyž wobkradnjena je šwojim mlodym mužom i njemjesćišiłkeho pućowanja žo nwróći, nudźeidźe doma paket, liž poctišt pomjatnik a zbérku rukopišow wopschijeješe. To běchu padušchi we šwojim cźaju šobu j wosa pokradnuli. Drohotne wéry běchu padušchi sdźerżeli, ša to běchu do pomjatnika (Albuma) rjanej pěsni sapišali a rukopišy we dwé zodźišmje wobošachili, we kotrymž šwoje najwutrobnische zbožopschecza k milodemu mandželstwu wuprajichu.

** **Na hižo.** „Może twój bratczik hižo běhacj, Jurku?" — „Ně, hischeze niz, ale nohi hižom k temu ma!"

** **Skupy.** Starschi jeneje Hamburgskeje šwójby šu šche wutwokany dla šwojeje žałošnje šlutniwošce. Jim dari šwojemu šlužownikej wotnoscheny zilinder. Jeneho dnja napadny jemu dobry zylinder šwojeho šlužownika a praschesche ko jeho, hdże ma jón jow. Služownik wotmikowi: „Wot hnadneho knjesa šym jón dał wuprajowacź!" Njany zylinder, myšli schef. Wopraschа šo, schto šo wuprajowanje štaji. „Ći hriwny." „Tu marje ći hriwny a wróće mi mój zilinder saž!"

Železniski jězdny plan. — Płaćacy wot 2. oktobra 1927.

S Drježdżan do Chorjelza.

S Drježdżan-Nj.	5.15		5.44	6.16	7.18	9.20	9.30	9.45	11.32	12.35	13.35	14.59	16.32	17.14	19.03	20.24	21.18	21.55	23.10	0.54	2.07
„ Radeberga	5.41		—		7.32					—			16.56	17.48			21.50		—	1.06	
„ Arnsdorfa	5.50		6.19	6.50	8.01		10.02	10.15		13.12	14.03	15.37	17.05	17.57	19.40		22.00		23.34	1.15	
„ Wulkeje Hartawy	—		6.30		8.13					13.23		15.49	17.15	18.08	19.51		22.12		23.48	1.27	
„ Weickersdorfa	—		6.37		8.20					13.31		15.56	17.22	18.14	19.58		22.20		23.54	1.33	
do Bišopicz	4.08		6.42	7.07	8.26		10.19	10.39		13.36	14.26	16.01	17.27	18.20	20.03		22.25	22.35	23.58	1.38	
ſ Bišopicz	4.09	5.44	6.44		8.32		10.21			13.39		16.03		18.23			22.28			1.41	
„ Semicz	—	5.52	6.51		8.40		10.28			13.46		16.10		18.31			22.35			1.48	
„ Hježnica	—	6.02	7.00		8.49		10.36			13.55		16.18		18.38			22.44			1.56	
do Budyšchina	4.29	6.12	7.19		8.59	10.19	10.45		12.25	14.05		16.27		18.47		21.18	22.53			2.05	3.03
ſ Budyšchina	4.39	—	7.23			10.21	10.52		12.28	14.10		16.31		18.51		21.19	22.58			2.10	3.08
„ Kubšicz	—	—	7.33				11.02			14.20		16.41		19.01			23.09			2.20	
„ Pomorz	—	—	7.42				11.10			14.28		16.49		19.09			23.17			2.28	
„ Wujesda	—	—	7.50				11.17			14.36		16.56		19.17			23.25			2.36	
„ Ludźja	4.57	6.55	8.03			10.45	11.34		12.52	14.43		17.07		19.28		21.42	23.36			2.47	3.23
do Chorjelza	5.25	7.35	8.43			11.09	12.11		13.15	15.25		17.44		19.57		22.04	0.15			3.26	3.45

— * W nuzu po njedźeli a šwj. dnjach sostanje tej we Weickersdorfje 1.33. ‖ Jenoż njedźelu w nuzu.

Se Chorjelza do Drježdżan.

S Chorjelza	2.35		4.19		5.45		7.46	8.42		11.05	12.12		14.37	16.34	18.13	19.02	19.30	20.47	0.27
„ Ludźja	3.00		5.01		6.29	6.42	8.27	9.07		11.44	12.37		16.18	17.18	18.38	19.47	20.03	21.30	0.57
„ Wujesda			5.11			6.53	8.38			11.53			16.28	17.27			20.12	21.40	
„ Pomorz			5.18			7.01	8.42			11.59			16.35	17.33			20.18	21.47	1.11
„ Kubšicz			5.26			7.10	8.50			12.07			16.43	17.41			20.26	21.55	
do Budyšchina	3.20		5.34			7.20	8.58	9.27		12.15	12.		15.51	17.50	18.58		20.34	22.04	1.24
„ Budyšchina	3.21		5.39				9.34	9.28		12.19	12.	14.18	15.56	17.56	19.00		20.38	22.13	1.26
„ Hježnica			5.51				6.46			9.15		14.29	16.08	18.04			20.48	22.25	
„ Semicz			6.02				6.56			9.24		14.40	16.18	18.17			20.58	22.35	
do Bišopicz			6.11				7.04			9.32		14.46	16.26	18.25			21.06	22.43	1.48
ſ Bišopicz		5.19	6.15	6.20			7.08	8.57	9.38	9.57		12.22	14.50	14.47	15.39	16.28	18.14	18.2		21.09	22.46	23.24	1.49
„ Weickersdorfa		5.25		6.26			7.14	9.02					12.55	14.52		16.34		18.34		21.14	22.52	23.30	
„ Wulkeje Hartawy		5.33		6.33			7.22	9.09		10.03			13.03	15.00	15.50	16.42		18.41		21.22	23.00	23.38	
„ Arnsdorfa		5.45	6.33	6.44			7.34	9.20		10.19			13.14	15.10	16.02	16.53		18.51		21.32	23.11	23.50	2.07
„ Radeberga		5.54		6.52			7.44	9.24		10.27			13.22	15.18	—	17.01		—		21.40	23.19	23.59	2.16
do Drježdżan-Nj.	4.10	6.18	6.56	7.16			8.08	9.46	10.12	10.52	10.20	13.42	13.40	13.50	15.42	16.27	17.2	18.53	19.14	13.51		21.58	23.37	0.24	2.33

‖ Jenoż njedźelu a šwjate dny.

S Budyšchina do Rakez a Petershajna.

S Budyšchina	4.35	6.28		7.48	9.34	11.38	14.13	16.55	19.06	22.18	22.59
„ Katarjez	4.41	6.34		7.45	9.40	11.44	14.19	17 02	19.12	22.24	23.05
„ Hodowa	4.46	6.38		8.00	9.44	11.49	14.23	17.06	19.16	22.29	23.09
„ Malešo Wjellowa	4.51	6.45		8.05	9.50	11.57	14.31	17.13	19.24	22.35	23.15
do Radworja	4.59	6.52		8.14	9.58	12.04	14.39	17.21	19.31	22.42	23.21
ſ Radworja	5.00	6.57	7.01	8.15	10.00	12.05	14.41	17.26	19.32	22.43	23.21
„ Khašowa	5.05				10.05		14.46		19.37		23.28
„ Njeswačidła	5.12	7.12			10.12		14.53		19.44		23.35
„ Schescheowa	5.18				10.18		15.00		19.50		23.41
„ Rakez	5.26	7.28			10.26		15.08		19.57		23.47
„ Komorowa	5.33				10.32		15.15		20.04		
„ Wulkich Sdżar	5.40	7.39			10.39		15.22		20.11		
„ Hólta	5.47	7.44			10.46		15.29		20.18		
„ Kulowa	5.54	7.50			10.55		15.36		20.25		
„ Njenzow	6.02				11.03		15.44		20.33		
do Wojerez	6.08		8.02		11.09		15.50		20.39		
ſ Wojerez	6.30		—		11.15		16.18		—		
„ Horow	6.39		—		11.25		16.28		—		
„ Blunja	6.50		—		11.37		16.40		—		
„ Proschim-Haidem.	6.58		—		11.50		16.49		—		
do Petershajna	7.13		—		12.07		17.06		—		

Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny.

S Petershajna do Rakez a Budyšchina.

S Petershajna						8.50			14.05		18.40
„ Proschima						9.31			14.24		19.15
„ Blunja						9.39			14.32		19.23
„ Horow						9.51			14.44		19.35
do Wojerez						10.00			14.53		19.44
ſ Wojerez						10.30		6.40	16.20		20.41
„ Njenzow						10.38		6.48	16.25		20.46
„ Kulowa						10.53		6.58	16.33		20.53
„ Hólta						11.00		7.07	16.40		21.00
„ Wulk. Sdżar						11.07		7.14	16.47		21.07
„ Komorowa						11.13		7.20	16.53		21.13
„ Rakez						11.20		7.28	17.00		21.20
„ Schescheowa						11.26		7.34	17.06		21.26
„ Njeswačidła						11.32		7.41	17.12		21.32
„ Khašowa						11.39		7.48	17.19		21.39
do Radworja						11.43		7.54	17.23		21.43
ſ Radworja	8.34	6.53	7.55	10.43	11.44	13.13	14.18	17.24	18,11	19,11	21,44
Wulk.Wjell.	8.44	7.03	8.06	10.53	11.56	13.23	14.30	17.33	18,21	19,24	21,53
„ Hodowa	8.51	7.10	8.12	10.59	12.02	13.29	14.36	17.39	18,29	19,31	21,59
„ Katarjez	8.55	7.14	8.17	11.03	12.06	13.33	14.41	17.43	18,35	19,36	22,03
do Budyšchina	9.01	7.21	8.21	11.09	12.11	13.39	14.47	17.48	18,42	19,42	22,08

Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny.

S Radworja do Lubija.

S Radworja(dwórn.)	6.57	8.15		12.06§	17.29	22.43
„ Radworja (šat.)	7.03	8.21		12.12	17.36	22.49
„ Dubeja	7.09	8.28		12.18	17.43	22.55
„ Wulk. Dubrawy	7.15	8.34		12.25	17.52	23.01
„ Klukscha	7.23			12.32	18.01	23.09
„ Luczany	7.30	8.51		12.42	18.10	23.17
„ Barta	7.37	9.00		12.51	18.22	23.25
„ Hrodźischcza	7.43	9.11		13.03	18.33	23.36
do Wóporka	7.50	9.17	†	13.09	18.39	23.43
ſ Wóporka	6.52		9.48	10.30	13.32	18.53
„ Wolezaj	6.58		9 55	10.36	13 39	18.59
„ Lubeschi	7.04		10.02	10.43	13.46	19.06
„ Huschinu	7.11		10.10	10.51	13.52	19.13
„ Matych Radworiz	7.16		10.15	10.56	13.57	19.18
„ Kellij	7.20		10.20	11.10	14.11	19.23
do Lubija	7.40		10.39	11.30	14 21	19.43

* Jenoż dźełowe dny. † Jenoż njedźelu. § S Radworja do Wóporka jenoż hrjedu, šobotu, njedźelu a šwjate dny.

S Lubija do Radworja.

S Lubija		8.32		12.10	17.22	20.06	
„ Kellij		8.41		12.19	17.31	20.14	
„ Matych Radworiz		8.48		12.26	17.38	20.21	
„ Huschinu		8.52		12.30	17.42	20.25	
„ Lubeschi		8.59		12.37	17.49	20.32	
„ Wolezaj		9.05		12.43	17.55	20.38	
do Wóporka		9.10		12.48	18.00	20.43	
ſ Wóporka	5.30	9.37		13.11	18.06		
„ Hrodźischcza	5.37	9.44		13.18	18.13		
„ Barta	5.45	9.53		13.27	18.22		
„ Huczinu	5.54	10.02		13.36	18.31		
„ Klukscha	6.04	10.12		13.46	18.42		
„ Wulk. Dubrawy	6.14	10.23	12.55	13.56	17.50	18.52	
„ Dubeja	6.20	10.28	13.00	14.03	17.56	18.58	
„ Radworja (šat.)	6.26	10.35	13.05	14.09	18.01	19.03	
do Radworja (dwórn.)	6.32	10.41	13.12	14.15	18.10	19.09	

Jenoż hrjedu, šobotu a šwjatoju. Jenoż šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny. Jenoż njedźelu a šwjate dny.

S Bišopiz do Kamjenza.

S Bišopiz	6.50	13.42	18.40	22.50
„ Schmidborna	7.00	13.52	18.55	23.00
„ Porchowa	7.10	14.03	19.22	23.16
„ Rusčizy	7.22	14.14	19.36	23.31
„ Halschtrowa	7.31	14.23	19.51	23.39
„ Protez-Thonberga	7.37	14.29	20.01	23.46
„ Brěsnje	7.44	14.36	20.11	23.49
do Kamjenza	7.56	14.46	20.23	23.57

S Kamjenza do Bišlopiz.

S Kamjenza	4.48	11.22	18.28	17.03
„ Brěsnje	5.02	11.36	18.43	17.15
„ Protez-Thonberga	5.11	11.42	18.56	17.22
„ Halschtrowa	5.22	11.53	14.23	17.32
„ Rusčizy	5.32	12.03	14.36	
„ Porchowa	5.45	12.16	15.04	
„ Schmidborna	5.58	12.29	15.18	
do Bišlopiz	6.09	12.40	15.30	

S Budyšchina do Wjeleczina.

	†	†		‖	†					†	§
S Budyšchina	4.55	6.43	7.14	10.49	13,12	13.15	14.14	16.50	18.00	19.51	21.40	23.10
„ Džěžnikez	5.03	6.56	7.22	10.57	13,26	13.30	14.23	16.58	18.11	19.59	21.53	23.18
do Budešez	5.08	7.03	7.28	11.02	13,33	13.38	14.28	17.03	18.18	20.05	22.00	23.24
ſ Budešez	5.09		7.29				14.29	17.06		20.06		23.25
„ Wosdwez	5.14		7.34	11.07			14.35	17.11		20.11		23.30
do Wjeleczina	5.21		7.42	11.14			14.43	17.18		20.19		23.38

† Jenoż wschědne dny. ‖ Jenoż njedźelu. § Jenoż šobotu, njedźelu a šwjate dny.

S Wjeleczina do Budyšchina.

	†								§
S Wjeleczina	5.57	8.28		11.43	15.16	18.18	20.46		22.10	23.40
ſ Wosdwez	6.03	8.36		11.50	15.23	18.20	20.53		22.17	23.46
do Budešez	† 6.07	8.40		11.54	15.27	18.24	20.57		22.21	23.50
ſ Budešez	5.51 6.09	8.42	11.06	11.55	15.29	18.25	20.58	20.10	21.09	22.22	23.52
„ Džěžnikez	5.58 6.15	8.48	11.13	12.00	15.34	18 31	21.04	20.18	21.17	22.27	0.04
do Budyšchina	6.06 6.23	8.56	11.21	12.08	15.42	18.39	21.12	20.26	21.26	22.36	0.13

§ Jenoż šobotu, njedźelu a šwjate dny.

S Budešez do Hornjeho Kumwalda.

	†	†		††	†	†	†	†	†
S Budešez	7.05	7.33	8.50	13.35	13.45	17.14	18.36	22.01	23.30
„ Wjedrjelka	7.13	7.41	8.58	13.43	13.54	17.22	18.37	22.09	23.38
„ Wósdowa	7.18	7.46	9.04	13.49	14.00	17.28	18.43	22.15	23.44
„ Kobljicy	7.22	7.50	9.10	13.53	14.07	17.32	18.47	22.19	23.48
ſ Kumwalda	7.32	7.55	9.25	14.08	14.17	17.43	18.56	22.27	23.58
„ Sšrj. Kumw.	7.39	.	9.32	14.10	14.24	17.49	19.05	22.34	.
do Hornjo Kumw.	7.45	.	9.38	14.16	14.30	17.55	19.11	22.40	.

* Jenoż wschědne dny. †† Jenoż njedźelu a šwj dny.

S Hornjeho Kumwalda do Budešez.

S H. Kumw.	5.05		†	7.52	10.05	14.37	19.21
„ Sšr. Kumw	5.12	††		7.59	10.12	14.44	19.28
ſ Kumwalda	5.24	6.50	*6.09	8.10	10.27	14.59	19.38
„ Kobljicy	5.30	6.56	*6.15	8.16	10.33	15.05	17.45
„ Wósdowa	5.34	7.00	*6.18	8.19	10.40	15.08	17.51
„ Wjedrjelka	5.40	7.06	*6.24	10.43	15.14	18.00	19.54
do Budešez	5.49	7.15	*6.33	10.57	15.21	18.07	19.01

† Jenoż wschědne dny. †† Jenoż njedźelu. * Kóždy dźeń.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósle a pola dowórnikow 1,90 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde 6o. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2887.

Za nawóžki, kiž maja so haž do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so na mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawóžki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. = =

Čisło (Nr.) 232 — Budyšin — Wutora, 4. oktobra 1927 — Bautzen — Lětnik 66

Hindenburgowe narodniny.

„Deutsche Zeitung" w rosprawje w njedźelskim wozjewjenju Hindenburgowych narodninow je strony offizjelnego korpsa pisče, so je marschall **Makensen** němskemu presidentej swoju pschal. Němski president mjes druhim wotmolwi: Sa to, schtož sym so zejmił, so pschede wschěm wschehomóznemu Bohu dźakuju, kotryž je mje milosćiwje wjedł, dale jeho majestoscži khežorej a kralej, kotryž je mje na prawe město stajił, a skónčnje wschitkim Wam, swojim towarscham, kotříž su mje pschez pilnje podpjerali.

Sobotu wjeczor žo k częsći němskeho presidenta žmórizowy czah wojnič, pschi kotrymž žo njeličomne czyłby wobdźerstwa wobdźěličhu. Němski president na balkon presidentskeho broda stupi, a žo j njepschestawazym wuskanjom ludu potwita. Skónčnje žo pěsen: „Němska, Němska pschese wschitko" sapiska.

*

Pschi njedźelskim pschijimanju swobodnopschecžerjow mějesche němski kanzler **Marx** prěni swobodnopschecjazu rěč, w kotrejž je Janym zkowczkom na němsku republiku njespomni. To hake president němskeho sjezna, sozialdemokrat Loeba, cžinjesche, kotryž na Hindenburgowe sjedźiczego jako presidenta němskeje republiki pokaka. Hindenburg wotmolwi:

„Pschihladni, kotruž žym słužił, budźe žo dźerżeć. To žo zamo wot žo rosumi, a to Wam jako zapósłanzej praju, kotrehoż je też lud wuswolił, kaž je mje lud wuswolił."

Mjes mjele pschipódłanymi swobodnopschecżerni je też **telegram prjedawschcho khežora.** Wón saslužbi němskeho presidenta wo Hohenzollernski dom wuspěchnje.

Hindenburgowy dźak.

S zyłeje Němskeje, z pschihladnikow wschěch worschtow němskeho ludu a z mjele Němcow z wukraja, kotříž žo je starej domišlmi tele dny wobzeže zwjazani cżuja, žu mi k mojim 80. narodninam wjele tyšaz swobodnopschecżerjow a znajenjow swérneho smužkenja wobradźili. Na moje pschecże, so by žo je zaradźenjom nowych khódkow winowatosć dźakownosće dopjelnika, z kotrejž žmy wschitcy wójnišim wobschkodźenym a zawostajenym padnjenych swojanzi, žu wschě knihi naschcho ludu a Němzy we wukraju z pschinoschkami za Hindenburgski dar na wukrobu swjeselaze waschnje dźiwali; rjany wunoschk tejele sbérki budże k tomu pomhacz, so by žo někotra musa mjes woporami wójny położika.

Rad bych žo wschitkim, kotříž žo tak w pschecżach a darach hromadze namakachu, jenotliwje dźakowal, tola wulka hromada tychle swobodnopschecżow mi to njemóżne cżini. Mi tohodla jenoż wukuwa tym, kotříž žu wezera sacżucża pschecżerinje zjewili, so žu so nimo a z mojim prózowanjom za wótczinu swojanzi, po tym pueżu žiwoju wutrobnu dźakownosć wuprajicz a rjez, so je mje zich spominanje hluboko hnuło a wutrobne swjeselko. S tym šmuym sacżucżom žym powitanje pschijał, kotrejž je žo mi wezera pschi mojej jěžbje po Barlinskich dróhach je strony studentiwa, kameradskich towarstwow a druhich organisazijow a swjatkow, kaž też wjele tyšazow mojich rodźiwnešchezatow dostało. We wobzeżnym wopomnjenju sacżischcże holdowanje wobtkowam, kotrejž je mi němska młodźina, kotrejž nadźeju dźěło a nadźiju słuschu, w stadni na tak wutrobne waschnje wopokasała. Jim wschitkim mój wutrobny dźak žiuscha.

W tychle wschelakich wobšwědczenjach niż jenož cżesczenje mojeje wosoby, ale shromadne wujnacże k wótczinje, k shromadźenstwu němskeho ludu widźu, kotrejž je njedźiwajo wjele wschědneje misy a staroscże tu na sjawne stupiło. To mje z wulkim spokojenjom napjelnja a mje z nadźiju napjelnja, je prózowanje wo jednotu a słušnje wojowanja měrjenjow a napischczišwjenje sajimow pschewine. Rjech tódy, kotryż je wezera na mnje je žtowanu a postrowanu sposminał, na žiwojim nětnje na tymle stuttu jednoty žobu dźěła a žobu pomha k dozpjecu tehole wulkeho sameża, w kotrymž nasch pschichod leži.

W Barlinje, 3. oktobra 1927.

z Hindenburg, němski president.

Wobhnadźeni.

Pówdźelu dopołdnja je žo z bayerskeje khłostarnje we Straubingu dźewjecz khłostanzow i bayerskeje republiki ludowych radow puschcżiło. Se 14 lět žwojeho khłostanja žu wóžom lět wotpokucżili.

Mjes 75 khłostanzami, po namjerje němskeho justizneho ministra wobhnadźenych, žu też **wjednik** Küstrinskeho **puża**, Buchdrucker, nadpadnikaj na Scheidemanna, Hulsert a Oelschläger a wulka liczba kommunistow, kotrychž je němsko-statny žud abo prjedawschi statny žud k schkitanju republiki sažundził.

Hindenburgowa starosć za 40 000 schulskich dźěći.

W Barlinskim stadiu je Hindenburgez 40 000 schulskich dźěći k jeho narodninam holdowało. Hindenburg je sa tón dźeń wschě tele dźěći pische srjedźowjenje sawěscżiz dał. Wotwjesenje 40 000 dźěći je žo bjeze wscheje njehody stało.

Kommunistiske njeměry w Barlinje.

Kommunistoju žu njedźelu stwjali, na wschelakich městach wosstrojenje Hindenburgowych narodninow kasnez. Tak cżłoba kommunistow blisko Fansowskeho mosta nětkoże 12 žołnjarjow Friderica-Rezowskeho rjada nadpadże. Schkitarska policija nadpadnikow saja. We Weddingu kommunistoju do policije srasschu. Mjetachu do njeje z kamjenjemi a žo do njeje se žuchorami dawachu. Policistoju žo z gummijowymi klumpachami wobarachu, někotři k zarasschenju tšesachu a jedyn policist kultu wutřeli a jeneho kommunista cżežko srani. Na wjele nětlnach žu kommunistoju cżorno-běło-cżerwjene khorhoje dele storhali. Ssamo po žerdźach a po khežach žu borze slédźi, so bychu je wotstrowili. Policija je nětkoże 100 kommunistow sajała.

Policajski automobil z kommunistami so powroćił.

Njewschědny podawk je so njedźelu popołdnju wokolo 3 hodźin na dworje Barlinskeho policajskeho presidija stał. Cżežity automobil, z kotrymž so 36 sajatych kommunistow wjesesche, so na doło powroćzi. Wschitcy kommunistoju na kamjenitny dwór padźechu. Dwoje z nich žebi hłowu a wutrobno cżežko sranichu. Dźesacżo łóžiche rany poczerpichu.

Němske knježerstwo znowa 5 milijonow hriwnow za powodźenych w rauschich Ruduych horach schkitlowolite.

W sakkim žiemje žu sozialdemokratiscy namjetowali, so bychu so **w rauschich Ruduych horach tři dołhowe sajwery natwarike.** S nimi dyrbja so dalsche powodźenja sinjemóżnicz. Twarski pjenjez by nimale 40 milijonow hriwnow wuczinił. Ministerski president **Heldt** so pschecżiwo twarej dołhowych sajwerow wuprajі. Knježerstwo chże z tuschchimi pschiprawami pschichodnym powodźenjam sadżéwacz. Němske knježerstwo je pódła hižo pschisłuschnych 1 900 000 hriwnow hižcże 5 **milijonow hriwnow k poruczności sasskeho knježerstwa za powodźenych postajiło.** Němske knježerstwo je sdżěliło, so, jeli so by hischcże dalschich khódkow trěbnych było, so hischcże raz dla wobsamknjenja wo tym jednje.

Wobsamknjenje wo sozialdemokratiskim namjecże, nastupajnym twar tšoch dołhowych sajwerow so tak dołho wotstorczi, hacż so wopomnjenišče pišmo wo możnosći pschiprawneho schkitanja pische wulku wodu žejmej pschedpołoži.

Zanych hlebijow wjazy w němskim wójsku.

Schef němskeho wójskowcho wjednistwa je wukas wudał, z kotrymž **so hlebije z wobrunjenja kavalerije němskeho wójska wotstronja.** To žo tehodła stanje, so by kavalerija wjazy khwile k wuwuczenju z tšelbu měła.

Strajk dróhowych železnizow w Barlinje.

Sastupjerjo Barlinskich dróhowych železnizarjow žu wobsamkli, strajk pschipowědzicz. Wón je žo wutorn rano w 5 hodźinach, sapoczał.

Strajk wuhlowych dźěłaczerjow w srjedźoněmskich brunizowych jamach.

W Halli je njedźelu na konferenzu 270 wotpósłanzow je wschěch srjedźoněmskich brunizowych jamow strajk wobsamkla, dokelž njeje możno, po měrnym puczu nusu powyschicz. Sa strajk je 368 wotedа, pschecżiwo njemu 2 hłasaj. Dźěłaczerjo dźělo wupowědża, tak je žo 17. oktobra wschudże dźěło sastaji.

Pschecżiwo Straßburgskemu gouverneurej.

W pschedstawje we villi Straßburgskeho gouverneura, generala Boyehuta we Bichy, je granata wosbuchła. Generalowy schofer je žo z rosbuchnjenjom rostorhał, jedyn kuchaŕ ko cżežko sranik a dwarjenje je wosschkodźiło. Policajske pschepytanje njeje wobło wuzłędźicz, na kajfe waschnje je so njeschoże stało.

Banditojo w Bolharskej.

Pjatk žo někotři bolharšzy pschekupzy z automobilom ze Ssolunca wrócżachu. Mjes wosomaj Legunowom a Wojnizu w bolharskim kraju banda rubježnikow automobil nadpadże a po krótkim wojowanju z tšelbami pschekupzam wjsco jich žiwosćiwo we wyschkosczi nětkoże 2 milijonow leow rubi. Tšeleżu saschkschawschi katarjo z wokolnosće pschibježachu a žo sa rubježnikami puschczichu. We nasstawazej tšeleży žo diwaj rubježnikaj sranischtaj. Wyschnosć je nadsija, so by je pschi poradźi, wschitkich rubježnikow sajecz a jim rubjene pjenjezy wotewsacz.

Pangalowu žonu sajeli.

Žonu sajateho nětkoże dawnischeho grichiskeho diktatora Pangala žu, kaž Athenske nowiny powedża, sajeli, ju winaju, a je lud pschecżiwo knježerstwu naschczuwala, so by swojeho muzej sasso k knježerstwu dopomhała.

Spřisahanstwo přeciwo Primej de Rivera.

Schpanjske knježerstwo je prózuje, wotkrycże komplotta pschecżiwo diktaturje potajicz, tola je mózno było, někotre powdźeże pisches mjesy do Franzowskeje pósłacz. Sacz dotal je so nětkoże 30 wažnobow sajało a je do Madridskeho wojerskeho jastwa dowjesło. Mjes nimi staj dwaj artillerisstaj offizeraj, kotrejż winuja, je staj bombu zhotowałoj. Policija praji, so je wulke spřisahanstwo, kotrejż je wodzeże w Barcelonje a Valencji žiwoje žydło měło, w zaporodku poduzyła. Pódła rozbuchadłow a revolucionarnych pišmow žu pjerza też sapiš namakali, kotryż mjena tych wopschija, z kotrychž dyrbjesche je nowe knježerstwo wutworicz, kdyż by je komplott poradźił. Někotre knježerstwu blisko stejace kruhi praja, so je je spřisahanstwu jenoż pschecżiwo Primej de Riwera měrito, dokelž je by dyrbjało tomu sadżéwacz, ... je narodna shromadźizna, kotrejż je wotstorczi, ...

Po dalschich powdźeżach z Madrida staj mjes sajatymi wobzobami też **wjednikaj republikanskeje strony** Marcellino Dominge a Baldamero Lezama. Policija je wjele domow pschepytała, wulku hromadu revolucionarnych pišmow a někotre sta bombow sebrała.

Po telegramje „Agenturej Radia" je wo próstwu někotrych schpanjskich generalow jedna, kotříž krala namołwjeja, so by prjedawschi wustawne knježerstwo sasso sawjedł. Wschicżiny, kotrychž dla je Primo de Rivera diktaturu sawjedł, žu po poraženju sbéżał w Marokkowskej spadże. Diktatura njeje mě so tehodła dłeje sałhowacz.

Krajny šulskohudźbny tydźeń w Brjezdźanach.

Ke přenjemu rasći ... žu so hudźbni wuczerjo a lubowarjo hudźby zu... leje a pśches jeje nejsy we klowuym nětcże Sakleje. Sakle ministerstwo sa ludowu šulu a zentralny wustaw sa wuczerjenje a wuczbu stej k schestemu krajnemu schulskohudźbnemu tydźenju pschepróstej. Do cżesmeho wubjerka šluscheja prusši a sakši minister sa ludowu sdźěłanosć dr. Becker a dr. Kaiser a wyschschi Drježdźanski minister dr. Blüher. Shromadźizna wotmjenjawasche so w runnej žurli „Towarschnje" na Zinzendorffiez dróze. Na 500 wobdźělnikow bamo se Schezy a Wina bachu pschitkwatali. Hižo j njenow žydlizchezow pschednoschowarjow móże so pobudźowacz, so bě tu zyła Němska sastupjena — z Lipska, Freiburga w B., Halle, Wrótšława, Barlina, Frankobroda n. M., Gubina, Drježdźan, Weimara, Marburga, Hortlebena, Khelna n. Rh., Minichowa atd.

Pobudźenje wotewri so z fantasiju sa pischczele wot Seb. Bacha, kotruż studijny rada O. Hörsing (z Drježdźan) hrajesche. Pod jeho nawjedowanjom spěwasche měschany chór prjedawschcho Fleischerskeho seminara (nětko němska wyschscha a natwarjaca schula) jenu 6 hłósnu kacżansku cantatu wot G. A. Homilia.

Na to postrowi sakski minister sa ludowu sdźěłanosć, dr. Kaiser, bohacze shromadźenych w mjenje sakskeho ministerstwa. Wón wuskowasche skótka wukonj ludoweje hudźbneje sdźěłanosće a wažnosć hudźby sa zyłe cżłowjeske žiwjenje. Też wona wuplodźisće dnchowne mozu. Hudźba njeje jenoż wěz nětcżich jenotliwych abo kruhow, njedźiwa jenoż na šwunkowuu hotowosć, ale ma mozy dusche a zmyłka spěchowacz. Stajeschca je wuczerjow nosher hudźbneje ideje na kraju. W mnohim je hudźba jewi — w spěwje, w nastrojach, schtož hižo ko też w schuli pěstuje. W dalschim pischeje dźěłu naschpschi wuspech, szyka hdyż žu jo sajimuju we

kraju jenoho Bacha, Luthera, Schumana a Wagnera sjednoczili.

Nětko sćěhowachu tři pschednoschći. Prof. dr. Božidar Lisť (ſ Lipsta) rěčeſche „Wo tukhwilnym położenju němſkeje pedagogiki“, prof. dr. Willibald Guolitt (ſ Freiburga w Breisgaue) „Wo ſdźelankej ważnoſći hudźbnych ſtawiznow za ducho“ a prof. dr. Arnold Scherina (ſ Halle) „Nětchto hudźbneho pedagogiſkeho ſ hudźbnych kawiſnow Sakſkeje.“

Popoldnju bźěachu ſo wobdźělnicy do diwejoch ſekcijow. W prěnjej pschednoſchowaſche direktor Božidar Paul (ſ Wrótſławja) wo themje: „Powſchitkowne ſmyſlowanje tona a hłoſa a ſmyſlowanſći material za rjadowniku a chorowu wuczbu“, ſchtož bě jara zajimawe. Dalſche ſchtyri pschednoſchći w ſekcijomaj zabrachu ſo ſ hłóbſnej kulturou na wyſchſchich ſchulach, ſ wažnoſcu konzentrazije pschedmjetow ja ſchulſki wuczbu, ſ wunjelſtwom we wobdomoſtnych pschedmjetach a ſ porjadanſi hudźbneje wuczby k němſkeſtuje, k nabožnje a k ſławiſtwam.

Wječor ſjednoczichu ſo wobdźělnicy we wulkej žurli wuſtajenych, hóreź Drježdźanſke wuczeńſke ſpěwne towarſtwo k jich czeſći wulkotny koncert wuhotowa. Na to ſeźěhowaſche wólna ſabawa. Dalſche dny budu runje tak napinaze a płodne. J. Ešk.

Ze Serbow.

Dajownica.

Wutoru 4. oktobra.

1922 Maćica Serbska poswječi 50. posmjerlinny Handrija Zejlerja.

So złoći hižo nazymuje
W płodach bohate,
Tuž wocuć khwalba wjesela
A čnéa dźakowne.

Hlej, kak sob łyšći zahroda
Ze sadom liščatym;
Pój, wola skalna winica,
Pój, bohaty ja sym.

Handrij Zejler,

•

— **Wo wjedrje.** Schtelenja ſaſo wyſoko na wobſtajne **wjedro** pokaſuje. Je wobkhežujuce dźanſa wyſchina, leżaza nad ſrjedźnej Europu. W pokazu wyſchaf nižiny ninje cłahaja. Tola nad raniſchej Europu leži łyſna wyſchina a na naſche wjedro ſtukhuje, ſo ſwój rjany a nimale wobſtajny ras ſaſkowa. Wjedrańſke měnja, ſo ſ atlantiſkeha ozeana pschikhadźaze niżiny nam bórſy ſaſo ſamróčenje a ſuwano ſchertaze wjedro pſchinjeſu. W Newyorku luži ſaſo wulka horzota. — Jutſtre ſriedu ſkhada ſtłońcko 6,09 hodź. a khowa ſo 5,28 hodź Mježaſ khada pop. 3,26 hodź. a khowa ſo do połowzy 11,30 hodź.

— **Němſkoſtatny indeks.** Statiſtiſke wotdźělenje pichi poſtajiſtim hamcze mėſta Budyſchina nam ſdźěli: Po nowowu (powjeſchcznym) waſchnju wobſtejenja liczba němſkoſtatiſkeho indeksa za ſwjedowſki ja ſiwjenje (ſeźiwjenje, bydlenje, teplenje a wobſwětlenje, wobleczenje, wobſtad da howaſkon potrjebu) wuczińſeſche w pſcherſtim měſaza ſeptembra t. l. 147,1 (1913/14 = 100).

— **Rozpadawańſke hoſtiny** ſa macźerje w Budyſchinje wotpadnu. Dokelž ſu ſo też we wokrjeſu Budyſchſkeho hamtſkeho heſtmanſtwa pady ſpinalneho wokhromjenja dźěći ſiewile, ſo hacź na dalſche wſchitke rozpadawańſke hodźiny ſa macźerje, w kotrychž buchu make dźěći wobſtarowańſkemu lekarſej a ſotſje pſchedſtajene, wotpraſene.

S **Porſchiz.** K prěnjomu raſej ſpytachmy, wſchitke wjeſne towarſtwa, ſerbſke a němſke k ſhromadnemu ſwjeczenju ſhromadźicz, a to ſo radźi. Tak wjele ludźi hacź mějachu w Handrikez žurli runa, běchu ſo tam ſeſchli, ſo bychu narodninu naſcheho wſchoczeſczeneho ſinjeſa ſtatneho preſidenty Hindenburga ſwjeczili. Kóždе towarſtwo duchſke

něſchto k ſwjeczeſinje pſchinoſcheſ, ſherbſzy o nimuſzy ſakalo ſeſtajowachu rjane ſkupiny, muzſke towarſtwo ſpěwaſche, poſaunſke wotdźělenje towarſtwa młodźenzow nam k ſpaczatkej a na łonzu ſapitka, ſ khuhow němſkich ſokołkow ſjednoczichu ſo muzſke a žonſke mozy k hrě dźiwadła „Die Hindenburgeiche“, kiž ſo jara derje poradźi. Knjes farar Handrik ſ jadriwej rěcu 80ſtine narodniny knj. pólneho marſchalla ſinjeſczeſche, wojeſke towarſtwo běſche ſwěrkowobraſy wo bitwje pola Tannenberka wobſtarało, ſa wusbjerk ſa hajenje domiſny perſcza k. kantor Hanczka, wjeſelo wuprajo nad tym, ſo ſu ſo wſchitke towarſtwa — bě jich runje 12 — ſeſchło, ſchtož nadźiju ſhudźaze, ſo pomału k wjeſnennu ſjenoſeńſenju (Dorfgemeinſchaft) doridźeny. Njech ſo tola nadźija dopjelni.

S **Njeſwačidła.** Saidźeny pjatk ſta ſo na żeleſnitſkim pſchethodźe Bóſchczańſkeho pucza ſpodźiwny podawk, kiž mohł lohko k cźežkemu njeſbožu dowjeſeſ. Jedyn tudomny ratař, kiž ſe ſjwojim ſapſchahom ſ pola pſchijědźe, njeběſche pytnył, ſo bu pſchelkod ſamrjeny, ſo bu wón ſe ſjwojim ſapſchahom mjes ſamjenje na kolijach ſamknjeny. Pſchichtaſo dźaſy cźah ſ kedźmoſeſu wjednika, krótko pſched ſapſchahom ſaſta.

S **Kamjenza.** Knjes hamtſkoſudniſti rada dr. Schöllkopf *bu ſ 1. oktobrom na hamtſke ſudniſtwo w Freitalu* pſchewjedźeny. Na jeho měſtno ſtupi knjes hamtſkoſudniſti rada dr. Kübler, kiž dotal na Drježdźanſkim hamtſkim ſudniſtwje ſkutkowaſche.

S **Kamjenza.** W nozy ſ póndźeli pobuchi paduſchi we kolonialnym wobkhodźe tudomneje firmy Oskara Mětki. Wonaj wunjereźichtaj ſ něčim wótrym ſkřu do delnjeho róžka jeneho klanowego wokna a wukemiſchtaj rózk ſchtelenjy, ſo hyſchtaj wokno wot nutſkach wotwjertnycz mohłoj. S pokładnje kradnyſchtaj 357.60 hr., dale hiſchcze 1750 zigarelow, 375 zigarow, 1¼ duzenta hrajeſſich khartow, 4 punty margariny, njeſelicžku, ſchokoladu a nydło bobnikaſaſchtaj. Paduchaj ſtaj kradnjene wězy do kartona, kotryž ſtaj tehornja kradnyłoj, ſkładoj a je tak wotnjeſłoj. Karton měješe napiſmo „Anker Teigwaren, Eiernudeln, Löſe n. Richter, Löbau“. Wo jwožowne ſdźelenja proſby kriminalna ſłużbna měſtnoſcz pola hamtſkeho heſtmanſtwa.

S **Wojerez.** Njedźelu rano ſwadźi ſo wotthwarjeny żeleſnitſki ſaſtojnik Kreawz ſ cźežku Plötthmerom. Kreawz je bohuſtow Stahlheima, Plöthner pak ſ žanej politiſkej ſtronje njeſkluſcha. Pſchi daſchim rozdźělowanju na domojpuczu ſhrabny Kreawz revolwer a wutſtrěli pjeć kulkow makeho kalibra do Plöthnera. Dwě kulzy ſo jeho ſchmórkhnyſchtej, dwě jemu mjaſo łokſa ſranſiſchtej a jena woſta w nožy wyſche kolena cźažy. Plöthnera dowjeſechu do Khorowinje. Jeho ſranjenja pak njeſu ſtrachne. Kreawza ſajachu a Stahlhelm jeho huhdow ſe ſjwojeje brjedźiſnny wuſtorżi.

S **Wjetjeze.** Ssobotu wjeczor ſu na dróży do Prožyna tudomneho dźělaczerja Hanku morwego leżo namakali. Jeho běſche w jěžownym kole Boža ruczka ſajała, ſo běſche morwy ſ njeho padnył.

S **Jamneho.** Też naſcha wjeż je Hindenburgej ſ jeho 80. narodninam holdowała. Ssobotu wjeczor hibaſche ſo ſwětłuſczowy a lampionowy cźah po wſej, kiž běſche ſ bengaliſkim wohnjom rjenje wobſwětlena.

S **Klětneho.** Saidźenu njedźelu na ſjnjowym dźakanym ſjwjedźenju bniſchtaj w ſjwjedźeniſkim kemjenzym ſotſje Evangeliſkeje žónſkeje pomocy a Wótczińſkeho žónſkeho ſwjaſka ſapokaſanej. Knjes ſuperintendent Nay ſ Mužakowa wopiſowaſche jeju dźěła ſa pſchichod. W ſjwojim ſnjerowym dźakanym pródowanju ſpomni też na 80. narodniny němſkeho preſidenta. W ſjwjedźeniſtej ſhromadźiſnje, kotraž ſo w Tiuſtej jali wotimé, witaſche knjes kantor Glowna ſotſje ſ wutrownymi ſłowami. Zyrkwiniſti chór pſchednjeſe ſpěwy. Knjeni Hrabinka ſ Arnim wupraji ſwoje wjeſele nad pſchiprowjenjom ſotrowniſkeje ſtajiſe. Knjes direktor Uttendörfej jako faſtupowazy krajny radźeſel pſchiłubi, ſo chce wokrjeſ ſtajiu po ſjwojich mozach podpjerać. Wokrjeſny lekař pokaſowaſche na mjeniſtej ſotrowniſkeje ſtajiſe a knjes duchowny Malink wuprají ſwoje wjeſele, ſo je ſo ſtónez-

nije poradźiło, ſtajiu ſałožiś. Pſchi ſchalzy koſeja, ſwoſtachu wonſtni hoſcjo a pſchitomni tudomni wobdźělerjo we hromadźe.

S **Mužakowa.** Nahła ſmjerć jeźimi ſjwjenju tudomneho wobſwědźerja ſchkleńczeńſke Grünera kitz. Wón dźěſche mjedźelu dopołdnja ke miſchi do evangeliſkeje wěſchcźanſkeje znrkwje. Jako jo ſkhodźe k lubjam horje ſtupaſche, ſaja jeho Boża ruczka, ſo ſo na měſtuje morwy ſwjeſe.

S **Jěžowa.** W nozy ſ póndźeli pobuchu paduſchi w kantilnje Dunlingez ſtaky w Jěžowje. Woni wotpaczichu wokenzn a kradnychu ſa něhdźe 10 hr. kurſeſtich twarow.

S **Niſeje.** 1. oktobra t. l. ſwjeczeſche wuczer Nau..... ſwój tudomnej Peſtalozzijſkej ſchuli 25-letny ſaſtojnſtwo jako wilej. Nenmann, kiž běſche prjedy ſ wuczerjom we Wotkranzach, ſtuknje wot 1. hapriele 1922 pola naſ. Wón je rodzeny ſe Shorjelza a ſa wuczerja wukhowany bu we Bunzlawje.

Z Łužicy.

* S **Wopalcje.** Njedźelu rano wokoło ½9 hodź. ſa-pěſe na měſtnje, hdźeż żeleſnica ſ Wopalcje do Holbina wjedźe a hdźeż je pſched dźeſchimi cźaſom Budyſki wobydlek ſ motorſtim kolom ſmjertnje ſnjeſbożił, każ mjenowany „Hanomag“ do cźaha, kiž runje drúhu pſchejźěże. Njeſbože njeměješche dźakowano Bohu ſe ſcźehwki. Wožobje, kotrejž w małym auczje ſedźeſchtej, buſchtej w mjeſnowczu ſe ſchkleńczami ſranjenej; ſranjenja pak njejſu ſtraſchne. Pola auta běſche ſo jene kolo ſtyklo. Auto běſche ſ Habraczéjz.

* S **Wopakeje.** Pſchi ſjwětłym dnju dobu ſo padnch da ſtatoka tudomneho ſjnowoſcźerja Böhmy. Wón kradny 20 brunwow pjenjez a wſchelake dalſche hódnoſtne wězy, mjez nimi dyhſiacznej cźaſnikaj. Haczkunjeż hnydom za nim ſlědźachu, nimaja pak dotal jeneho wěſteho ſlěda.

* S **Bjarnaczij.** Njeſboże, kiž je ſ warnowanjom ſa někotreho žkuliž kolojeſneho, poczerpi tudomny pjekaſſi ponoznik Pawoł Seidler. W Schmonowje pſchejěżdźeny jeho cźežky automobil. Njedźiwajuz teho, ſo běchu jemu wotradźeli, pſchinmny ſo Seidler ſ kolom jeźdźo ſ jenej ruku ſa cźežki ſ automobil. Sso pſchehladaju pak ſe ſwojim kolom padże. Pſchipowěſchcak cźežkeho auta ſhrabny jeho tak njeſbożowinje, ſo jemu ruku ſtrafchnje wobſchkodźi a na nohi cźežko ſrani. Jězdne kolo bu zyle roſmjerczene.

* S **Lěwalda.** Pjatk wjeczor wokoło 9 hodź. wotpali ſo tu ſe ſtonu kryta brózń hoſczenzarki Israelowcje. Wohnjowe wobory dyrbjachu ſo na ſchkitanje puzdownych warjenſkow ſamjeſowacz. Brózń, w kotrejž ſo nyno, kóma a měſcźo gratu khowaſche, ſo dwóſtka wotpali.

* Se **Zitawy.** Na tudomnej Hirtowej dróży bydźaſa 16-letna holza je ſebi ſ pſtrunowym ſajedźerjenjom ſiwjenje wſala.

* Se **Shorjelza.** Njedźelu dopołdnja wokoło 9 hodź. padże 18 letny muzſki ſ Liberjſkeho mėſta na pleſtr Moyſeho puczа dele a woſta tam ſe ſranjenym nopom leżo. Dobrovólna ſanitetna kolona dowjeſe ſmjeſbożeneho do khorownje, hdźeż je wón w nozy wumrěł. Dotal njewědźa, ſchto ſmjerčy je a hacź je bylo ſamomordarſtwo abo ſmjeſbożenje ſ pſchičźinu ſmjertneho padnjenja.

* Se **Shorjelza.** Njedźelu pſchipołdnju w 1 hodź. pſchejěżdźe w Lěſchwizy automobil, kiž je Shorjelza pſchijěżdźe, kolojeſneho. Dla pſchenahłeho wujeſčenja ſajeźe auto do bróhowego pſchirowa, ſłama ſebi wóſku a ſo lohko wobjichkodźi. Stamjeneho kolojeſneho dowjeſe auto do Shorjelſkeje khorownje.

Zadołženje němſkeho ratarſtwa!

H—s. Po najnowſchim poſtajenju inſtituta ſa konjunkturowe pſchepytanje je ſadołženje ratarſtwa wot léta 1925 hacź k 30. junijej 1927 wot 3,2 na 4,9 miliardow poſtupowało. S druhimi ſłowami rěka to wo 50 proſ. k tutej ſumje pſchidźiwa kreditow a 3—4 miliardy hr.

Za wysoku płaćizny.

Powedańczko ſ naſchich Łużow.

Napiſała Kriſtina Nowowa

84] (Pokračowanje.)

XXXI.

Lědny ſmjerći padachu, tu wotnuczi, ſ wokſchelwjazym ſparom poſylnjeny, Nikolaj Korimſky. A dokelž tu nikoho njebě, kiž budźeſche jemu to wobaraſ, ſtojeſche hižo ſa ſchtwórcź hodźiny zyle ſwobleſkany wonka na khódbje, ſo by ſo wuthodźowak. Wſchudże knjeſeſche hiſchcze měr a cźiſchina, jenož hdyž pſches dwór dźěſche, a k wulkej ſahrodze khwataſche, ſtyſcheſche, kak ſkótni hólzy kojom a krowam ſawachu.

Młodźenzej běſche tak derje w cźiſchinje, w ſamocze. Se radoſcju roſhladowaſche ſo w ſahrodze wokoło a ſrźdaſche wóſi ſchpanſkeho boſu, njeprawedny kopliſta, názmych rózi a druhich naſtnich kórkow, ſ kotrychž běſche lwuſtojna ruka mjeſe ſkalami do ſamych hrodowych roſpadankow zuku ſeźenu nażadźała. Nad wunjeſſjuz nażadźane kerki běſche Bóh ſam běłe cźerńcznowy nażadał, a tute ſcźelechu wot raſtſcheho powétra hibane, wóſi běłych kcźenzow dele do ſahrodu. Ow kak kraſnje běſche tudy! Wón ſubowaſche wote dawna tule ſahrodu, kotruż njebudźeſche dla jeje łajkoſtſeje połahi ani jeniczki ſchtomownik narunał, każ kraſnje by był też ſakóżeny. Tola tak kraſnje każ dźenża njebě ſo młodenmu Korimſkemu hiſchcze żenje ſeſdał. Hdyż bě jón k poſlednjemu raſej wobſtał, ſmoſchowachu ſo cźěrne naſmyſle kwſawy nad nim, a mjes tuthym cźaſom běſche ſa njeho tak bolośtna, ſakuſna ſyma. A nětko tole nowe, rjane ſiwjenje w pſchirodźe! Tola jenož w pſchirodźe? Njebě-li też w nim ſamom njeſe nowego? Ale kak zyle hinalche a roſeſtnawaze ſo wot tuteje pſchirody! Njeběſche-li wón we tutej ſymje najcźeſčeſche wunjeſtwo nawukkył: cźerpjeſche njemórkotaju? Njeběchu w běhu tejele ſymy ſo wſchitke jeho ſtote nadźije a plany ſa pſchichod do rowa ſapadke?

Njemějeſche nětko hiſchcze cźeſći nadawk pſched ſobu: bjes bojoſcze do ſjwojeho ſamjeneho rowa hladaez? Haj, mnoho nowcho běſche w nim, a to najnowiſche běſche mylliczka do ſiwjenja ſe rowom!

„Hdyż wuhladaeze pſchirodu w zyłej ſjwojej kraſnoſcźi“, pſiſaſche Uſſiuh w ſjwojim poſłedniim liſcze, potom pſchedſtajeze ſebi, ſo budźe tak cźeſtiwe, rjane a bjeſkoloſtne, potne ſbożnoſcze, ſłwětła a barbow też naſche nowe ſiwjenje ſa wyſtami ſmjercze. A to najrjeſčeſche na tom budźe: jene njewjedra jo njeſranja, jene wichory ſchkody njeniaczinja, jene kurjawy powétrowe cźiſtoſcź njeſaczěnuja, żadyn mrós ſmjertli njeſmiješi; pſchetoż wěcźne naléżo njeje ſanomu pſcheměnjenjen podeſſirjene, je wěcźne.“

Ow, tute rjane, ſkote ſłowa, tak lekujzy ſkutkowachu na ranjenu wutrobu! Hiſchcze raſ ſiwy hyeł, wěcźnje ſiwy być, nic tlaczeny, roſprowańczeny, jako by cźłowjek ſenje na ſemi njebył! „Pſchetoż ja ſym ſiwy, a wy dyrbiſcze też ſiwy być“, woſpjetowaſche ſej na pół wótſje młodźenza.

Wón pſchikłoni ſo k ſchtomej a hladaſche każ wo ſnje na hrodowske roſpadanki a nad nje horje k njebju ſpiwajzemu w raniſchich ſerjach.

„Khryſtuſ wumrě“, mysłeſche wón dale, „a nětko je wón ſnowa ſiwy a hižo wjazy njewumrě. Tola tak je to wězera Miroſław rjekł? Wón wumrě ſa tebje a ſa mnje, tohodla ma Wón prawo, tebi a mi ſiwjenje daricź. Proſch Jeho, Wón tebi jo da. Wěcźne ſiwjenje ſapoczina ſo hižo na ſemi, każ leži w poſdaczu morwej ſymiſkej pſchirodze muż, njewidźomna naſchemu wóczku, k nowemu ſiwjenju potajeta, kotraj ſo potom w naléżu mujewi.

Młodźenz pokhili hłowu, a haczkunjeż hubje mjelczeſcheſe, to ſtupaſche tola ſ hłubiny jeho wutrobu ſkónczinje po tydźeń dołho trajazem boju cźěmnoty ſe ſłwětłom prěni paczeſ horje: „Ow Jeſu Khryſteje, ſmił ſo nade mnu a daj mi nowe, wěcźne ſiwjenje! Amen.“ Wětſik ſadźiwaſche a hibaſche ſahoſći na keźejazej wiſchni. Jena ſo natłhli a dótkny ſo je ſjwojimi kcźenjemi ſtuſkymi wkoło a běłeho cźoła młodźenzowego. Wón ſaczu tole ſłódke dótknjenje

we wſchěch ſtawach. Jemu bě jako by nječeja ſłwětła ruka ja wſchě cźaſny ſmjertny ſtrach ſ jeho cźoka ſtrěła. Wón dobeża k blížſchej kamjentnej ławzy, pożydże ſo na nju, njedźiwajo na roſu, wucźeſe ſ kapły Nowoj Sakoti a poczа cźitaez. Wón bě to měſtno wotkryt, hdźeż Marija morwe-ho Jeſuſa pytaſche, pſchi próżdnem rowje płakaſche a potom wyſłaſche, hdyż jeho ſiwego ſady ſebje wubłada. Wón ſaczu pſchi tom dźiwnu, ſwjatu radoſcź, każ je ſtrowy cźłowjek, kotremuż myſli na ſmjerczi hiſchcze ſo ſeſdawa być w dalokej dalinje, ſenje ſaczuez ani ſapſchihcźez njeſamótże.

Potom wobroczi kapjenka a cźitaſche hiſchcze raz we khoroſeji cźaſto hižo cźitane ſtawiſny cźerpjenja Knjeſowego. Pſchi tom klinczeſche jemu pſchezo jaſo ſłowo we wuſchonuj: „Wón wumrě ſa tebje a ſa mnje!“

Raniſche ſerja ſo pominychu, ſtóżo ſeſthadża; ſłużbjeſche, ſo budźe najkraſniſchi dźeń. Bod wobkoſchenjenej ſłóża ſaktu wjele kcźenjow na wocźomaj a k cźeſći ſjwojeho ſtworicźerja; tola ſane njebudźe bóle rózoje a kraſnjeſche dyńi te, ſi tule ſtrachocźeſtwo koryjuzy keluſchi roſtrowaſche, wokrjejuje ſ roſu Bożeje hnady: kcźenje prěnjeje lubozeſe k njebjeſčenu nawożenju, njeſnatemu haczbetal, nětko hałke wyſokowózenemu.

Młodźenz ſaſtoczi, jako by cźełna ſłabozcź wot njeho ſotnyła a njepoſtrědnej blíſkoſci toho Jeſuſa, kiž mějeſche ſiwjenje we ſebi ſamom. Wón naſtupi pucźowanje; wón ſebjeſche ſo pſchezo wyſche horje. Cźaſto jako hólcźez, też hiſchcze jako młodźenz bě ſo tutych ſkalcach ſajał a njebě wjeſ-ſcheho wjeſele ſnał, hacź hdyż mózeſche po pravuje nahej ſcźenje hacź horje pod ſtare hrodowe murje leźcź. Nětko njepytaſche dże wón ſane nahłe ſcźeny ale wubra ſebi raſ-ſcho bóle płonoſtojazu.

Na prěnim kamenišku woſta wón ſtojo. Pod jeho nohomaj leżeſche mėſto. Wón pomyſli nadobo, kak podobnje dyrbi Jeruſalem pod Golgathu leźcź. So njebě jemu to pſchedy jenje na mysłe pſchiſchło! A kak cźeſći je pucź ſ kcźižom był ziſnych hrěchow dla!

(Pokračowanje ſeźěhuje.)

winowatosćeŋu k nahódnoseńenju. Wšitke tym je hišcze leśnowośiny dołh rentoweje banki wuwostajeny, dokelž so jenož wo winowatosć k sadanjenju jedna.

Tute 4,9 miliardy dołha rozdźěluja so na 2,5 miliardy na hypotheki, na 1,2 miliardy na fluktuěrowańske kredity (to su tajke, kotrejž stojnje na dołhi cźaś w ratarśtwje wostanu a su wot ratarskich kredituych wustawow dawane) a na 1,2 miliardy, na njesluchuěrowanske kredity, kotrejž dyrbja so górcy sašo z ratarśtwa zcahnuś. Najdźe so tu tajke kredity wot rentoweje banki, rentoweho kredituego wustawa, němišłostatneje banki a druhich wustajitte. Kaž institut za konjunkturowe pśehpytowanje, so hódźi, dyrbjeli bižo 600 milijonow létka wrócźopłaceńe byś. Wulki dźeł pak je hacź do nałeźa pśichodneho léta prolongowany (podśělcheny).

Najdóle do woceńow padate je postupowanje hypothekarskich kredituow pśicerśiwo wołoběinstim kreditam, kotrejž wróco so dźěchu. Tak su so winowatosće ratarśtwa k wróćopłaceńeju na kóždy pad trochu jara powpśiśiłe, wotpłakadajo wot toho, so so prolongowachu. Teź tworjenje dołh je wo pśehpytowanju konjunkturoweho instituta létka jara pśichóźerak. Wjele mte liczby hnuśa pak k pśicennyśleńju a jich wosjewjenje njebudźe jenoj doma hacź. Sadołženje ratarśtwa je so wuwrośło k problemoj, kotrejž so njehódźi j dalšimi kreditami rozwiwajaś, ale wone rozwiwajeńu bóle sadźewaja a so pśiśeze dale wotstorkuja.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se **Schmiedefelda.** (Cźežke njeśoboże.) Pśi wujeźdźowanju j jśěźonymi kolami śa so njeźeźu pola hoseńenza „Pśichi" cźežke njeśoboże. Jedyn j kólejśěduch jazdźe pśichśiiko i drohowej kronje, kotrejž je dla njedawneho pśestrowenja hišcźe śwérno pśiśeźeny. Kolo so wobśmny a koleśar padźe na drohu a wosta j cźežkimi snutkownymi ranami leźo. Sawołany lékaŕ z Großhartmanny pozdźi *śwjeźeńenemu pśerěju pomoc. Na to jeho j autom do Drjezdźan dowjezechu.*

* S **Drjezdźan.** (Sserbśke tow. „Cźornuboh".) Sakopśiśi śwjedźeń bohotu 1. oktobra w žurli „Wallhaus" hóźe rjany a teź derje wopytany. Wulka liczba Sserbow, pśicerśelow a śwatych j Drjezdźan a wokolicy hóźe pśichitowano, śu nam pomhali naśich herbśiśi śwjedźeń porjeźiś. Pśichśihźa kujes Schollta wschitkich pśichitowanych j wutrobnymi słowami postrowi a poźeśeźi teź j wutrobnymi słowami naśtheho dołholětneho bohuśtawa kńeza Gustu Mičku j Bukojny pola Varta. a jemu cźestne znamjeśćko w mjenje towaŕśtwa pśchepoda. Rjane herśiśke śpěwy, śpěwanje wot kujenje Beyer-Dej, bźchu krasne. Teź Janske śpěwaŕśke towaŕśtwo Domowinskeho śwjatka nam rjane khórowe śpěwy a sola pśehdźeśe. Teź lesinowe wobrazy (Schattenbilder), kiž bźche nam naśch lubý cźesny bohuśtaw kńeza Pětšćka śhotowił, bźchu krasne. Połom so pśichi rejach śabawowachmy hacź do 1 hodź. a na to wróćźichmy so wjeśele domoj. Naśchemu bratrowskemu towaŕśtwu „Jednjowe", śpěwanym tow. „Hromadnike!" a teź wschitkim krajanskim towaŕśtwam sa jich wopyt wutrobny dźak. Wośebity dźak w mjenje zyłeho towaŕśtwa bohuśtawaŕ tow. „Cźornoboh", kiž su pśichi śwjedźenju bohu śkutkowale!

* S **Drjezdźan.** (Létnje 700 cźłowjekow we Łobju wo źiwjenje pśichiźdźe.) Pśichi jednaniu pśched tudomnym kawalnistim gudom dla zajśeśowańa cźołna pśichi wodowni we Łoschwitzu źěłi pśchedźiwa žuda mjes druhim, so wob léto w pśicerśnu 700 cźłowjekow we Łobju wo źiwjenje pśichiźdźe.

* S **Drjezdźan.** (Krótke wuźamy njewjedra.) Po cźopłym dopołdnju so pjatk popołdnju w 5 hodź. nad Drjezdźanami a wokolimi njewjedro rozmaśe. Śtyri łopaśki a nékotre rasy so śylnje łahrima. Dejźeśa so tójšćto mjeńdźe. Po njewjedrje i śche po powjeŕśu wuźěł. Telefonowski wobchad bźeśe pol hodźinu dełko pśechorhnjeny.

* S **Freitala.** (Straśchne khowanje.) Sźoduměłcna dźowcźeźka jeneho dźěłaćerja bźeśe, jako nan domoj pśichiźe, se žortom komorne durje wot nutśka famlka a so do kora śkowała, kotrejž wśo so zapraśny. Nan, kiž so i mozu do komory dobu, bu pśchipadnje na khowanku dźeśa ledźbny, kiž bźeśe hižom do womory padnyło. Pospyhy na sašowoźiwjenje mějachu na śboże wuśpěch.

S **Freiberga.** (Spiwalne wokhromjenjenje dźěći.) Tuta straśchna natykowaca khoroša je tu dwě dźěśi napadała. Jene je na nju wumrěło.

* S **Freiberka.** (S błyśkom trjecheni.) Pjatk popołdnju pśichiźałny njewjedro pśiśeź tudomnu krajinu. We Wegefarege dyri błyśk do cźerjódki hudi, kotśiž bźeny na wóś nakładowachu. Błyśk śtyoch mužow k śemi cźišny a jich lokko wopali.

* S **Pirny.** (S widliśchezami sajata.) Sobotu pśichipołdnju padźe 26létna holca, kotraž bźeśe žady artillerijskeje kašarny hużu pašła, do tamnišcheho śćinowego bata. Pśi hodśinu pośdźišo namakachu wbohu śatepjenu. Holca je najśkerje pśichi bjeŕoju pśchebywała a jako śu ju widźiśo sajale, do wody padła.

* S **Grimmy.** (Na njewšědne waschnje wo źiwjenje pśichiśchła.) 25-létny Nikolej w Cahrenzu śchijeśeśe j maśchinu. Nabobo sajachu ju widźiśchcka, so wona je śtóła padźe. Pśchi pobjerśu powali wona teź sajacu maśchinu, kotraž je tak njeśbožowuje na śchiju padła, so wyrbjeśće so śabiśnyła.

* Se **Schneeberga.** (Sbožo w njeśboźu.) Jeneho tudomneho wobydźerja, kiž bźeśe pjany, pśchejźeźe na źwikawśkej dróźy wośobowy automobil. Pśchipadnje padźe wón runje tak, so frjedź autowych kolow leźeśe, jo so je jeho njedótknychu. Jenož na prawej nohy bźeśe so śnjeśboženy trochu wobodrěł.

* S **Lejpzig.** (Kóńz jahrodniśkeje wustajeńa „Gugafi".) Njedźelu dopołdnja wótmě so wobśamknjeńśka śwjatowerjowśći, kiž śhotowa śnježnych jamowźnjch. Wšelki źdźěk wustajeńa, knjes mějśćańśki rada dr. Elsner, wośjewi liczby wo materijelnym wuśpěchu 14 wustajeńśkich dnjow. Dochody a wudawki śu mějśće 1,4 milijona hriwnow. Wustajeńa je mějśće 2 milijonaj ludźi wopytało, njes nimi mějśće 4/5 milijona wuŕtnych. Na 1000 śchulow wobhlada śebi tehorunjśe wustajeńa. Sa cźaś wustajeńa wótmě so 106 śkhadźowańowow a kongresow.

* S **Homburga.** (Cźežke njeśboże j automobilom.) Njedaloko Homburga jnjeźdźoźi śobotu wjecźor automobil. Pśichi mjeśnoju śuchu ju wośobny cźełko śranjene. Druźi automobil, kiž za śnjeśbożenym pśichijeźe, cźełkje śranjenych wotwjeśeś, śnuli pak pucźa a wali so do pśichroma. Śtowje śranjenych dyrbjachu wbohich śwjeźenych do khorownje donjeśeś.

* S **Prahi.** (Cźežke njeśboże j automobilom.) Na dróźy mjes Nahrśdorfom a Němśtim Gablom pśichijeźe na njeśafurjerjnym żeleźnišćnym pśchekhodźe śobotu bop 1/9 hodź. cźaś wośobowy automobil. Wśchitke wośoby, kiž w aucje śedźachu, buchu morjene, auto dośpołnje rośbiny. Dalśche powjeśeśe dotal njedóńdźechu.

* **Wulki woheń w Starej Marzy.** We wulkej bróźni kubleŕja Lauchy w Ośtrowole kwiduri wohoń, kiž je ruceje wupśchestrě, so wohnjowa wobora niežo **wjazy** wulkowacej njemóśeśe. Woheń namaka w źiežo bohatu zyrobu. Nimo hódnośtnych maśchinow a **gratow śnježi wohoń zyle** žně je 400 juttrami. **Ty** bźeśe **nědźe** 5000 **zentnarjow** źita.

Škórcy.

Kaž łastojčki teź škórcy
nas zaso wopuśću,
tam pśede wsu na hórcy
so zhromadźiłe su.

Hdźež hišće słyšeć daju
swoj' zynki poslednje,
kaž cheyle w serbskim kraju
nam prajić Božemje.

My chcemy pak jim śkitać
tu serbsku domiznu
a z radosću jich witać
zas' w lubym naléću.

Jurij Šewčik.

Wo Drjezdźanskim Cwingeru.

Mjes wěstami kultury w naśchej němśtej wótcźinje je sajwěźe Drjezdźany jene j najbóle wuźnamnišćich. Pśichroda a wumjeśtwo zjednoczujetej jo k drohotnemu drohokamjenju mjes němśtimi městami.

Najdrohotnišći twaŕśti pomnik, kiž Drjezdźany wobźědźa a kiž w źiwjeńu zjamowańśkich, we źiwjeńu wumjeśtnikow a kulturno-pśiśarśtwu wuźnanje je jenicźki źiwjeńo raźa w zyłej Němśtej, źnadź po zyłej Europje, to je „Drjezdźanski Zwinger".

Léta dołho dźěła so na jeho wobnowjenju, na sakhowanju źpodźiwnjeho barokowego twarjenja. Twar bźeśe wohroženy, dokelž bźehu jón pśched nim zyle połna łétanu je portlandskim zementom wupłakali a j wolijowej barbu wobmajali, dokelž stare żeleźne bźele pocźachu źwoju wośpjaceźu. Mój wukonjeć a dokelž sakhadna wlóźnota a dešcź mógeśchtej do pśitowza a pśiches njom do pśchećakowaś. Sanicźenje bźehu hižo do wośmy wobźědźowali, bźehu teź hižo i napśicheśiwnymi měrami sapoczałe, ale wójna a inflazija sadźerźowachu dźěła, tak samódźachu ko hakle kónc 1924 we śchérchem rosmérku pśchewjeśćej sapoczeć. S toho léta śu so léto wot léta śtotoze pilne ruki hibali a nétjeje połopja hobrśkeho twara budźe hišcźe je w bźhu nateje symy sahonatwarjena.

Nětdy njenadźśe kraźnośće so woźam wotkrypa. Odźěła bźehu satwarjene, pódźěła hacź bo njepóśmanja j wobnowjenjom śkepźane.

Źiwjenja wažne dźěle twara, kaž na pśch. wódne wumjeśtwa bźehu j nimale sta lét so śhubile, druhe wumjeśte cźenkośće. Kaž pśchehlady pśches kśiwy śkazene. Nikto śnuwobźela so léto wot léta drohotne a wumjeśte dźěło pśchezo dale je śkepźanych śtarych wobśtojnoćow. Wśche-ći twar hižo je śtarodawna napojetjcha wiźenja hódnośći Drjezdźan buł, w pśchichodźe budźe to hišcźe we wjele wjetšej mérje.

Tuž pśichylśtawja tole wobnowjeńśke dźěło kulturnu śtutk, kiž njeje jenož j cźiśe Drjezdźańśći, ani nij jenoj śatśkej, ale j naležnoścu zyłeje Němśtej.

Wuporjedźeńśke dźěła wudźerźuja so pjenježnje wot śtata, wot śakśkeho śtata, wot města Drjezdźan a je Zwingerśtinni loterijami. Tele Zwingerśke loterije dawaju móżność, so móże kóždy sa śebje na wulkim dźěle śwoh dźěłacy pomhaś. Pśichihodna loterija wuhraje so 8. a 10. oktobra t. l. (Jóš płaceji 1 hriwnu.)

Škodne depeše.

Produktowe witi w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.: Troišku lépiche witi.
Dop. 3/12 hodź.: Kaž pśched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	3. 10.	1. 10.		3. 10.	1. 10.
Pšenica	250-254	252-256	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	234-237	237-240	woka	22-24,00	22-24,00
nal. ječmjeń	218-253	220-263	módre łupiny	15-16,0	15-16,00
naz. ječmjeń	217-224	217-224	žołte łupiny	—	—
wows	196-210	196-208	serńelka	—	—
kukurica	193-195	193-195	raps. wosušk	16-16,40	16-16,40
pšeńć muka	32-35,50	32-35,75	lany wosušk	22-22,80	22-22,80
rožana muka	32-33,50	31-33,75	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	14,50	14,50	běrnj. kruški	23-23,00	23-23,00
rožane „	14,50	14,50	syno, 60 kg	2,30-2,65	2,30-2,65
rapa	300-310	300-310	rožana sloma	1,15-1,30	1,15-1,30
lane symjo	—	—	pšeńć. „	0,80-1,15	0,80-1,15
hróch	28-31,00	28-31,00	wowsana „	0,70-0,90	0,70-0,90
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jeńma „	0,65-0,85	0,65-0,85

Drjezdźanska burza (3. 10.)

Pšenica	254-259	běrnjace kruški	24,00-25,00
rožka	252-257	pšeńć. wotruby	14,60-15,10
nalětni ječmjeń	257-272	rožane wotruby	15,30-16,30
nazymsk. ječmjeń	230-240	pšeńćna muka	45,00-47,00
wows	210-216	rožana muka	37,50 39,00
čerwjeny dźećel	225-230	woka	—
raps	300-311	pjeluški	—
kukurica (Mais)	195-198	hróch	—
suche truhańcki	13-14,00	cokrowe truh.	—

Płaćizny ręznego skotu na Drjezdźanskich skótnych wikach.

3. oktobra.

217 wołow, 260 byk., 336 kruw. a jałoje., 567 ćelat., 569 wowc., 3688 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 58—62, 2. 49—55, 3. 43—48, 4. 34—39;
byki: 1. 61—64, 2. 54—59, 3. 42—52;
kruwy: 1. 51—54, 2. 40—47, 3. 31—38, 4. 25—30;
jałojey: 1. 57—60, 2. 46—54;
ćelata: 1. 98—122, 2. 85—90, 3. 78—83;
wowcy: 1. 63—68, 2. 55—60, 3. 48—53;
swinje: (přez 300 pt.) 73—74, 2. (240—300) 72—73, 3. (200—240) 70—71, 4. (160—200) 67—69, 5. (120—160) 64—66. Rancy 58—64.

Wšitke kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,192	100 pólsk. złotych	46,75
Jandźelski punt	20,404	100 ćeskosł. krónow	12,429
100 swajc. frankow	80,855	100 franc. frankow	16,45

Barlinska burja wjeźera dale w powpśchowanju efektowych kurjow pokraćowaśche.

Produktowe witi pśchinjeśechu sejźlabjenje źitnych placźišnow. Pśchenźan a naléćni jećmjeń pśchedawachu zentnar po 10 pj. a rožku po 15 pj. tuńśko. Wjeźera płaćezbe zenitnaŕ

w Drjezdźanach (pjatk)

pśchenźu 12,70—12,95 hr. (12,85—13,10 hr.),
rožki 12,60—12,85 hr. (12,75—13 hr.),
jećmjenja naléćnjeho 12,85—13,60 hr. (12,85—13,60 hr.), naimjeńśeho 11,50 hr.
hacź 12 hr. (11,25—11,75 hr.), wowsa hr. 10,50—10,80 hr. (10,50—10,80 hr.),

w Barlinje

pśchenźu 12,50—12,70 hr., rožki 11,70 hr. hacź 11,85 hr., jećmjenja naléćnjeho hr. 10,90—13,25 hr., naimjeńśeho 10,85—11,20 hr., wowsa hr. 9,80—10,50 hr.

W termińowym wikowanju

sa oktober: pśchenźu 13,37½—13,40 hr., rožki 12,20—12,12½ hr., wowsa 10,60 hriwnow,
sa dezember: pśchenźu 13,51¼—13,46¾ hr. rožki 12,05—12,02½ hr.,
sa měrc: pśchenźu 13,70—13,67½ hr. a rožki 12,30—12,25 hr.

Pśchisłatejcz pytaja

Stalowjeŋ, kuśeja śkala pola Jěžora pola Niśkej.
Bludaŕśkeho, Adam w Niśkej.
Drjewnjaŕśkejerjow, hajnikowniju Dolnja Hola pola Ruhholza. — Kasper pola Renęźa w Hornich Prušach.
Holzu do domu, Milka w Drěwje. — Mitterwejźowa we Łobju, Goethowa haja 12. — Pfeifferka, direktarjowa mandźelśka w Hródku, kuśka śkula.
Domownik a śchofer, herbśka grychta we Wjeleśanje.

Na pśchedań:

Khéja we Wojerezach je śahrodu, ma dwě śwójoje, na Sahrodniśkej haju 9.
Wás dźěćazy we Wojerezach, Hrodowśke namješto 2, na Goethowej haju 3 II.
Krowa wyśokoužićelna w Drozdźiju 26.

Sońdnišzy na pśchedajźowanje:

Pjećdu 5. oktobra:

w **Tradowje** (kupzy śeńdu so pśchip. w **1** hodź. w hoseńenzu) śchijaza maśchina,
w **Hródku** (w pśchedawańi cźaśarja) pop. w 2 hodź.: motor 4 PS, winc, likéry, kuća,
we **Wojerezach** dop. w 11 hodź. w hoseńenzu „K jełenu": **ławej**: wobuća, śchewśka śchijaza maśchina, meble, jo**waze** kolo, mužazu kojnch,
we **Lucźu** pśchiły. ½12 hodź. w hoseńenzu kolo,
w **Tśtoch Jonach** pop. w 2 hodź. w hoseńenzu: śchijaza maśchina, sosa, drasiwny kamor,
we **Łasu** w Kunzez hoseńenzu pop. ¼4 hodź. kosa,
we **Wernitzgrossje** w kantinje pop ½5 hodź. jymśki wo**blekaŕ**,

Přilopk.

* **Auto do cžrjódy ludźi sajźe.** Njedaloko dwórnišcźa w Friedrichhagenje pola Barlina sajźeše autowa drózka do cžrjódy ludźi, kotrjež na khódniku stejachu. Jena zona wojsta morwa. Ležo a sćhtyri wobjoby buchu cžežko sranjene. Njesbože je žo najźerje stako, dokelž je spinadło abo wobzidło automobila zaprajilo.

* **Rubježny nadpad.** We Krefeldze nadpadnyschtaj kolojěsdnaj mlodu pschistajenu a spytaschtaj holzy aktowu mapu s wjeschej sumu pjenjes wutorhnyć. Jako pak žo nadpadnjena wobarasche a wo pomoz wolasche, žo pachołaj do cžekanja daschtaj. Jedyn schofér žo sa nimaj puschcź a sadgerza jeneho nadpadnika. Tón pak jemu ſ revolwrom do brjucha tšeli a jeho jara cžežko sranji. Na to staj nadpadnikaj njespósnataj cžekloj. ń

* **Tšjo morbarjo ſ khłostarnje cžekli.** S khłostarnje we Straubingu w Bayerſeſ ju tšjo morbarjo cžekli: Monter Hammerschmidt ſ Ingolstadta, kiž běšche dla rubježneho morbarſtwa k khłostarni na cžaſ žiwjenja saſudźeny, pohonjeź Maier ſ Cžeſkoſłowakiſeje, kiž běšche dla pschiwomozu k rubježnemu morbarſtwu 15 lět khłostarnje dostał a dźěłacźeŕ Polivka, kiž dla morbarſtwa, kiž běšche w Perlachſim lěsu ſtuczkił, w khłostarni žedźeſche.

* **Wjak na ſłónčkje pschipotwarja nowe katastrofy.** We Leningradſim obſerwatoriju ſu wjele nowych blakow na ſłónčkju wuzkedźili a je fotografowali. Někotre ſ tuthych botał njeſnatych blakow ſu wjetſche hacź naſcha ſemja. Wlakt ſu blizko ſłónčkoweho hrjedźiſcźa, ſchtož po měnjenju wucźenych ſa naſchu ſemju nowe kataſtrofy (ſemjerěnja, pschelěiwanje morja a wichory atd.) wosnamjenja.

* **Najſylniſti wichor w Jendźelſeſe.** Wulke dźěle Jendźelſeſe pošlednje dny pod ſylnymi wichorami a njepſchetrawozymi deſchcźemi cźerpja. Najhórje ſatkhadźeſe deſchcźoſte wjedro w Cheſhire, hdźež dla ſlimkowu njeje ſkoro móžno pucze a pola nałutpić. Teź w kanalu njeſe Jendźelſeſej a Franzowſkeſ ſatkhadźeſe wichorowite jedno.

* **Teź jubilej.** Sſwěrna pſchelewodniza naſcheho pschedźeneho žiwjenja móže letša ſwój 100 létny jubilej ſwjeſcźeć — njeměnjeſ ſapałka. W cźerje 1827 pſchindźeſchi w Jendźelſeſe prěnje ſapałki na wiki, kotrejž běſche haptykar we Stocktonje w Jendźelſeſej wunamakał. Tutón mudry muž rěkaſche John Walker. Wón pſchedawaſche ſwoje „cźbowaſke ſwěcźki“, kaž je njenowaſche, 100 ſchtuk po 1 hrinnje. K tomu pſchińdźe hiſchcźe 20 pj. ſa zynowu tyſtu, do kotrejež běchu ſkładźene. Do płacźiſny ſlicźeny běſche teź tuſt pěſkoweje papjery. Tutu durbjeſche cźłowjek mjeſ palzom a prěnim porſtom ſpódnjeny dźerźeć a potom ſapałku ſpěſchnje pſchecźahnyć, ſo by ſo ſapałka.

* **Zony nam pſches hłowu roſtu.** S nuzeni njeje niczo wjacy „łóſ“. Zony roſtu nam pſches hłowu. To nědźa minuły mužojo ſiłom dawno, ale je tola derje, ſo ſo nam to teź wědomoſtnje wobkrućeſi. A to wot dr. Parſonza, anatomiſkeho profeſora na Londonſkej univerſiſe. Je źiwe ſe ſpodźiwnej powěſcźu pſchećahli, ſo holzy a žony lěto wot lěta wjetſche roſtu, njeſ tym ſo muzojo we ſwojim ſrjeſce ſaſtanu. Profeſor Parſonz je pſched 20 létami 150 ſtudentkow měrił. Tehdom běchu w pſcherěźe 1,58 mtr. wulke. 10 lět poſlźiſcho je tu ſamu liczbu ſonźiſch ſtudentkow měrił a dha bě pſcherěźna měra 1,60 metrow. Měrko je profeſor 150 worcźehnjeſkowu a pſchihodnych ſotrow Domaſchoweho hoſpitala měrił a je namakał, ſo ſu w pſcherěźu 1,62 metrow wulke. Po měrjenjach na unjeſkich ſtudentach běchu tuczi w pſcherěźu na 1,73 mtr. wulzy a tajzy hiſchcźe dźeńſa ſu. Ani wo proſcheſći zentimeter njeſu muſźeli narośli, njeſ tym ſo ſu ſonźe w běhu 20 lět na 6 cm. pſchiwuſle. Odtuż to tak dale pójźe, budu ſa 50 lět ſony woprawdźe nuzam pſches hłowu ſroſcź. Potom ſtuſcha pak teź to prajenje wo „ſylniſchim rodźe“ do nětkajkeho muſeja ſa ſtarozitnoſcźe.

* **Muſſolini ſchtwórtenu rajeſ nan.** Wutoru, 27. ſeptembra ſe Muſſolinowa mandźelka hólcźa porodźiła, kiž bu ſrjedź na mjeno Romano ſchćepeny. Romano je ſchtwórte dźěcźo Muſſolinoweho mandźelſtwa. S detalnymi dźěcźi ſtaj dwaj hólcaj a jena holza.

* **Sſo počzaje blida.** Wběcźa je žo w Cheribounje (we Nižoſeniſkej Jindźiſej) zofała. Lee Tſchang Feng, bohaty chiniſki pſchekupc běſche ſemrěł. So je bohaty, to wědźeſche ſyle mału. Ale nichtó njewědźeſche, na kajke waſkuſe je ſbohatnił. Nětko ko jeho ſaſwoſtajeńſwu pſchećahdźowaſche. Domoródni ko ke kupej cźiſcheſche. Jedyn Jawaniſi dóſta blido. Běſche to ſtany kuſk nadobu. Hordy na nje pſchinjeſe je domoj. Ale najprjedy dyrbjeſche ko blido do cźiſła wuſrjedźić, dokelž bě tkěrko maſane. Potom ſtajiſch je k wuſkuſchenju na ſłónco. Odtuż bě někotre hodźiny na ſłónco ſtako, cźuſcheſe je hoſpoſa ſaſy nuts wſacź. Ale to ſo pokaſa nětchto ſyle ſpodźiwne. Blido ſo poczeſche! . . . Sałyſ je wotmyſchu a na ſłónco ſtajichu. Tola dołho njetrajeſche a blido ſo wotpjet poczeſche. Dźěcźu ſo ſuſodowu. Tuczi wobdźiwachu wězu a tſchuſcheſu ſ ſłowu. Pſchepytowachu blido wot wſcheſi rózkow, wobmatałaju a wobkleſchachu je, niczo ſo njenamaka, ſchtož mohło hudowcźo wotkrućź. A pſchi ſmjerśnym ſtrachu wobſkładowachu domoródni ſpodźiwne blido. Bjes dwěla, tu nětchto prawo njeje. Blido bě najſterje wodtuſane. Nekajki ſły duch w nim tſjeſche. A tutomu ſłemu duchej dźěcźu na tołe hicź. To ſo najlěpje cźiniſeſe ſ pitu. Bychu-li blido na kuſti roſrějali, by dźe teź ſły duch cźeſnyć. Wobſtejźeć dyrbjeſche ſalo ſeſcźe bla rjaneje nadobu, kiž měſeſche ſo ſuſcźicź, ale to tola wunowa[illegible] woprowaczi, ſo bu ſaſy měr a pokoj do wokoliny [illegible]. Tuž ſo dachu do dźěła. Bórzy ſo blidowa deſka [illegible]ma. Potom běchu nohi na rjedźe. A pſchi tym wu[illegible], ſo běchu nohi wuſłobjene a ſ opitym napjelnjene. [illegible]epany Chinjan bě na to waſchnje drohotny ſrě[illegible]d wocźomaj ſakonja wuttkował. A nětko ludźo wo[illegible], cźehodła je Lee Tſchang Feng tak ſbohatnił.

* **Semja ſo wotlwalila.** Po powěſcźe ſ Kanady, je ſo w Kamloopſkich horach ſemja wotlwalila. Tworowy cźah ſ wóſom wojami wotlwalena ſemja dospołnje pohrjeba.

* **Njewjeſcźinſka drasta jako ſmjertna drasta.** S Peru Jana w Newyorkſkim ſtaſe pſchińdźe powěſcź, ko chyžyſke ſo bohata wudowa ſ mjenom Sarah Tomptkno ſe ſwojimi towarſchomi ſe młodych lět wożenieć. Jako běſche njewjeſcźinſku rjadu wobleſcźena a ſe ſylnym kwaſnym towarſtwom w ſyrkwi pſched wołtarjom pſchebywaſche, ſo nadebo morwa ſwjeſe, krótko pſched wokomikom, hdyž nětjeſche ſwoje „haj“ prajicź.

* **Newyork ma 6 milijonow wobhdlerjow.** Po nowſchich wotſlejwjenjach ma Newyork 5 970 800 wobhdlerjow. K temu pſchińdu pſchcze pſchedměſta Newyork ſ 466 300, Jerſey City ſ 231 500 a Jonkers ſ 118 000 wobhdlerjeni. Tak tutu nimale 7 milijonow ludźi huſto hromadźe bydli.

* **Muž ſ drohotnym (brillantowym) pjerſcheńjom.** (30 woporow njeſejeſho jebaſtwa.) Pſchcźeže ſo hiſchcźe ludźo namakaja, kotrychž hłupoſcź wſchě wot roſuma ſcźehnjene njeſeły pſcheſkoczuje. Tuczi jebakoju ſo nowy trik wunamakali, dokelž jich prjedawſchi, tak mjenowany „Kümmelblättchen“ wjacy tak prawje njeczehnje a teź ſtraſchne je dla khłoſtanja. Dwaj cźłowjeſaj tuteje druzyny ſtaj hižo na tſi duzent woporow nadeſchli. Jedyn ſ njeju bliži ſo puczowaznym, kotrehož nětkhe na jenym Barliniſim dwórniſcźu trjeſi. Njenadpadnje a ſ dowołru wubudźaſnym cźinjenjom porucźuje ſo jako wjednik pſcheſ měſto, dokelž huſto do Barlina pſchińdźe a je tam doſeź ſnaty. Pſchedſtaja ſo jako juwelěr (ſlotnikaſ) a namolwja ſuſeho, ſ nim w jenym hotelu ſo ſamóſcźeſcź. Naſajtra dźeſaj nowaj ſnataj hromadźe wen.

Nadobo w bliſkoſeji hotela wěcźi na ſuſeho jedyn muž, kiž ſo ſa najbliſcźej policajſkej ſtražu praſcha, dokelž ſu jemu jeho liſtowinju ſ 2000 hrivnami pokradnyli. Wobźedźi jenoż hiſchcźe jedyn pjerſcheń ſ drohotnymi kamjenjemi (brillantami) a dyrbi jón někto pſchedaćź, ſo by ſ tuteho njewjeſoſeho położenja pſchiſhoł. Muž ſo wjeſo jako ſuſy wudawa a dhe hnydom, hdyž je pola polizije paduſchtwo woſſewił, domoj po pjenjeſy telegraforwać. We tym wokomiku ſtupi pjecza „juwelěr“ do dźěła, ſdobny dźěn luboſeſtwy wjednik ſuſeho. Schazuje pjerſcheńeń ſ najmjeńſcha na 2000 hrivnow, tola wobžaruje, ſo telko pjenjes pſchi ſebi nima. Puczowazy dha ſo potom lohkomyſlnje narěcźeć a poźeći jemu někotre hrivny na tón pjerſcheń.

W telegrafowni, hdźež puczowazy tamnej dwoju pſchelewodźuje, ſhubi ſo najprjedy wobkradnjeny a bórzy po nim „knjeź ſlotnikaſ“. Pjerſcheń je njeje wěſo niżo 4000 hrivnow. Tutón tola njeſepły trik je ſo njeſhmanifomaj ſ najmjeńſcha na tſicźi raſow poradźił. Wopory ſu pſchiſhłuſchnizy wſchěch ſtawow a powolanjow.

Listowanje.

E. K. Po naſchim měnjenju njehodźi ſo niczo dale cźiniźi, hacź ſo pſchi ſatkhadźe do thěje tafli pſchicźiniłoje a na nju napiſaſe, ſo je proſcheŕjan a donjożnym pſchedawarjam (Hauſierer) pſchiſtupy do domuſkeho ſakaſany. Hacź mózeje w padach, hdźež ſo to pſchestupi, dla kazenja domjazeho měra ſakrocźiźi, to je zyle jmiſliſke (praviſliſke) praſchenje.

A. K. K pſchestupjenju cźeſkeje hranizy je namjeſtne pſchestupne wopiſmo trěbne. Tute płacźi ſu dny a ſa hranicźne papjeno hacź do 10 kilometrow. Taſke wopiſmo móżeje w tódźej wjeſchej namjeſnej wožy abo měſcźe doſtacź, hdyž maźe połizijſi wopołaſ ſ fotografiſkim pſchi ſebi. Mimóje papjerjane pjenjeſy ſo wěſo ſa njeſu bjeru. Wſ liſcźe pjenjeſy pózłacź njeje radżonne. Hdyž ſo ſhubja, njedostanjeźe niczo jamnane.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěſcź wo wjedrje ſa jutſiſchu ſrjedu:** Mróźcźele bo pſcheczahuja, trochu ſcherjzaje, ale woſtanje hiſchcźe khłódne, w nozy mróży hroża. W Jendźelſkej rjenje a ſuchu.

W Münſterbergſkim wokrjeſu w Schleſyſkej ſo tyſus dźeń wote dnja bóle roſcźeřja. Wjele ludźi je hižo na njón wumrjelo. Hindenburgſke woſtwjeceńſenje je ſo dyrbjało wotrjeź.

*

Jedyn 75 létny thudy ſchewz w Cźernowizach w Cźeſchach je po ſwojim ſynje w Ameriźu 1 200 000 dollarow namrěł. Ssyn bě do Ameriźi wuſeſahnył, tam cźrijołwu fabriku ſałožił a wobohatnył. Njedawno ſu jeho w jeho willi nadpadnyli a ſtołuzowali. Jeho žona je hižo prjedy bjes dźěcźi wumrjela.

*

W měſeze Mexiku je ſo njedźeli 400 wojałow ſpjecźiło a měſto wopuſcźiło. Najſterje ſu ſo kujeźeriſtwowym pſcheſ-

Hamiske wozjewjenje z Budyſina.

Do wikowaniſkeho regiſtra bu dźenſa ſapiſane:

1. Na łopjenu 347 naſtupajo firmu C. F. Dietrich we Budyſchinje: Jan Chriſtian Biedrich Dietrich je wuſtupił. Wikowaniſki wobſtejnſa je wot 12. ſeptembra 1927 na njeměty cźaſ pſchenjaty. Jako nałeſk je pſchecźupz Paſwoł Jaw Broda w Budyſchinje nałiczeł.

2. Na łopjenu 941 naſtupajo firmu „Tepźerńa a mozowa dźěłarńa w Dźěſnikezach, towarſtwo ſ wob. ruk. w Cźernych Rożlizach“: Towarſtwo je roſpuſchcźene. Wikowaniſki Müller a Ludwik Jan Quaas njeſtaj wjazy wotſtejnaj wſchelkaj, ale likwidatoroja.

W Budyſchinje, 1. oktobra 1927.

Hamiſke ſudniſtwo.

W měſcźańſkej hlownej kanzliji (w radniźy po 1 poſchodźe) wuſeja cźiſła 40—43 prěnjeho bóła a 38 a 39 druheho bóła nemſkoſtatneho ſakoniſkeho łopjena, kaž też cźiſła 24 a 25 ſakſkeho ſakoniſkeho łopjena w běhu bliſcźich 14 dnjow k nutſkopładnjenju ſa kóždeho.

W Budyſchinje 4. oktobra 1927

Měſcźańſka rada.

Zwójbne powěſće.

Swěrowali: Stnidźowy radá Karla Ströhmer ſ Herlu rodź. Pětſchkez w Budyſchinje. — Erich Pětka, wucźeŕ w Małeſcźezach ſ Friedu rodź. Mječiwiz w Cźemjerzach. — Max Hennig, hajnik w Barcze ſ Johannu rodź. Grożez w Budyſchinje.

Semrěli: Agatha Henrieta Marja Needonowa rodź. Oertelez w Budyſchinje. — Emil Božidar Junghanns měſhdučki ſwónik a korbaſiſki miſchtr w Budyſchinje, 73 lět. — Rudolf Arndt w Jenkezach, 18 lět. — Gnſtav Schkora, faſtnyny hamtiſki prjódſtejeŕ a népbuſchi pjekaſiſki miſchtr w Delnim Wujeſdże, 67 lět. — Marja Drogamowa rodź. Fittkez w Kochanojach pola Hródka, 70 lět. —Rudolf Hänſel, kowaŕ w jamje Prigicze, 51 lět. —

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyſin. Kedźbu! Kedźbu!

Naſa „Jednota Sokoł“ wuhotuje 23. okt. w Měſćańſkej zahrodźe ſwój prěni założeński ſwjedźeń. Přeproſujemy nanajwutrobniſo bratrowſke Jednoty a wſěch lubych Serbow.

Budyſin. „Nadźija.“ Wutoru, 4. okt., wjećor z dypkom 1/2 9 hodź. je měſačna zhromadźizna w „Kat. towaſſowni“. Hoſći a ſobuſtawy lubje witamy. — Pſjedy zhromadźizny (we 8 hodź.) je poſedźenje pſedsydſtwa. „Spěwnik“ ſobu pſinjeſć! Předs.

Budyſin. „Jednota Sokoł“ ma ſwoju zwućowanje kóždu ſrjedu wjećor we 8 hodź. w „Towaſſowni“ (Christl. Vereinshaus) na Hornjeŕſkej haſy. Nětkle ſu wosebje ważne, dokelž ſo na ſwjedźeń pſihotujemy. Načolnik.

Drježdźanſki „Hromadnik“ ma **ſtwórtk.** 6. oktobra (nic ſrjedu) ſwoje porjadne poſedźenje. Přednoſk: Herta Wićazec, ſerbſka baſnjerka. Hoſćo ſu nam witane! Přeſdyda.

Hrodźišćo. Tow. „Zerja“. Naſ ſpěwny wotrjad zapońa pſihodny ſtwórtk (6. 10.) wjećor zaſo ze ſpěwanjom, a to w Njechornju. Winowatoſć kóždeho ſpěwarja a kóždeje ſpěwarki je, zo zasy cyle wěſće pſińdźe a hiſće wjacy ſpěwnych mocow ſobu pſiwjedźe. Předs. a dirig.

Lichań. Kedźbu! „Zernička“ nima, kaž bě zrěčane, ſwoju dźiwadłowu pruhu pola Šibakec, ale pola Rudolfec, a to wutoru wjećor we 8 hodź. Přizamknje ſo krótka zhromadźizna, hdźež mamy dla ſwjedźenja jednać. — Nimo toho mamy hiſće wo druhich ważnych wěcach wuradźować. — Prosymy pak, zo bychu wſitcy přiſli, też tajcy, kotřiž ſobu njehraja a njeſpěwaja. Předsydſtwo.

Bukecy—Radoſć ſpěwa ſrjedu, 5. winowca 1927 wjećor we 8 hodź. — Dirigent.

Sokolki Jednoty Budyſin zwućuja přichodnu ſrjedu z dypkom we 8 hodź, za Hornjeŕſkej haſy. Dla nuznych přihotow za ſwjedźeń maja wſě ſotry z wěſtoſoju přińć. Načolnica. w

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerʼ w Budyſinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Duŕman w Budyſinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnoſt Bart w Brězyncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Wuporjedźenje wobuća
ſolidnje a tunjo w najkrótſim cźaſu.
z **ruku šite**
z drjewowymi hozdźika mi
Ago (bjez ſowa a hozdźika
Crepe-gumijowe póduše
ſo na wſě čerje přiſinja
Heinrich Mohr
w Budyſinje, na Žitn. wikach

Princeſke ſuknje, košle, žonjace kholowy, jaki, koſłowy płat, kopfiwinu, běłe a pisane ložowe šaty, čopſe ſtaćiſki jara tunjo **K. Erler**
w Budyſinje na Žitn. wikach 11, znapřeča hoſćeńca „Stern“.
Ręču ſerbſki! Telef. 3519.

Britwje, truhanske aparaty a nožiki, :: wótřeńske rjemjenje ::
poruča w najlěpšim wuwjedźenju
Ernſt Frick, britwjowa toćerńa na Tŕełanſkej drózy 4
Woſoblita toćerńa britwjow a chirurgiſkich instrumentow kaž też wšeho krawſkeho gratu.

Domjace dźěło
připrawimy.
Stajna a wěſta eksiſtenca abo pódlanſke zaſłužbe.
Rozjaſnjenje darmo.
Chemiſch. Fabrik Aylsdorf
měſt. R. Münkner, Zeitz-Aylsdorf

Derjezdźerźany
piano
pytam kupić.
Pawoł Ela w Komorowje
pola Rakec

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec kuhićiſćeńa
w Budyšinje

Wšěm česćenym čitarjam wozjewjamy,
zo so lětſa zaſo
serb. wottorhanska protyka
wudawa. — Tak njekupujće cuze!
Serbska kniharńa w Budyšinje

Přesadźowanje
Stwórtk, 6. X., přesadźuju zjawnje a ſwobodnje w dworje Budyſkeho papjernika akc. tow. nutſkhód ze Židowa dop. w 11 hodź. **kupej, połzey. 4 ſydłate łohke ſanki a čežite ſanje.**
Arno Wuſchick, přis. a zjaw. přiſt. přes.
(prjedy Kurt Wällnitz) **w Budyšinje**

Sokołſki spěwnik
Njech ſebi jón kóždy Serb kupi.
Płaći jenoż 50 pj. Na předań
w Serbſkej kniharni w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćerńja, nap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy z m rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 233 — Budyšin — Srjedu, 5. oktobra 1927 — Bautzen — Lětnik 80

Zadołženа Němska a jejni wěrićelio.

Pšched tydźenjom je pječa franzowski finanzny minister Poincare w poćežnjenju ministerskeje rady wo **sćežkłach amerikanskeje pożćowańskeje politiki w Němskej** rěkał. Kaž je słyšeć, je wón swojim kollegam rosprawu podał, kotraž mjenjenju Londonskich „Times", w nastawkomaj 29. septembra a 1. oktobra, wuprajenemu, pšichłokuje, so žu milijony, kotrež žu amerikanske banki němskim krajam a gmejnam požćiłe, pšchi wodsćěrjenju wójnskeho wotškodźenja, je strony Němskeje saplaćowanemu, hižo wulke wobćežnjenje načinile. Poincare kedźbliwosć **na strach pšichiładźenja zuseho kapitala a na pšichibywanje dowoła wukrajnych inwerow do Němskeje na škodu bilanžy płaćenja kedźbliwe cżinjesche.** Snate je, so chcedźa amerikanske a jendźelske banki, kotrež žu Němskej pożćonki podawale, žebi žiwoje pożćonki iwešćiłe. W świtku s tym je agent Daweseweho plana w swojej poślednjej rosprawje němsku finanznu politiku wótro kritisował, a snaty jendźelski nazionalny ekonom Kewnes je tule kritiku potwjerdźił. Němšte knjeżerstwa žu **k tomu** mjeńšaje a hišćeze dźenża mjeńcża. Na lětuschim sjeźdźe němskostatneho swjazka němskeje industrije w Frankfurcze nad Mainom je potom tajny radźićel Duisberg na strachi zadołženja Němskeje we wukraju w świtku s Daweselowym planom pokazował. „Times" žu na Duisbergowy pšchedstorchi wotmołwi, so němske pożćonki we wukraju njemóže ženje je pšchićzimu być, so by so jich dla Daweselowy plan škodźenił. We wukraju so mjenjenje rosćerja, so Němska lohkomyslnje dołh dźela, na to liczo, so budża so dyrbjeć płaćenja Daweseweho plana połožić. Tomu bychu mjo nětkuli si wójnszy pšchećiwnizy zpytali zadźewać, dokelž bychu s pomjeńšchenjom wotškodźenja schkodowale. Pšchisparć wschak so dyrbi, so so bjes pšchićzimy njeboja: cżim bóle dołh Němskeje we wukraju pschibéra, cżim bóle budże Němskej cżežko, winowatoršce Daweseweho plana dopjelnić.

Dišłoni němskostatneje banki je so powyšchi.

Dokelž žu pjenjezy w Němskej žadne, je němskostatna banka wobsamkła, diškont wot 6 na 7, lombardišku žadźbu wot 7 na 8 prozentow powyšchić.

Wulki proces přećiwo kommunistam w Lipsku so započał.

Pšched schtwórtym thłostańskim senatom němskostatneho žuda w Lipšcu je so wobsjet pschipowědźeny proześ pšcheczimo zentrali kommunistiskeje strony zapoczał.

Pšchi spoczatku poźedźenja president Niedner na to pokaja, **so žu wschitzy wobtorzeni skasani, so pak žadyn njeje pšched žud pschischoł.** Wobstorzeny Schumann je žudej zdźělił, so njeje pšchischoł, dokelž so prozeš pšcheczimo njemu njeje wotdźělił.

Rěčnik dr. Obuch na to w mjenje wschitkich wobstorzenych namjetowasche, so by so termiju wottorczita, so na to zakazoje, so je posłanje, so maja so někotre sła siwdkow pšcheškłyschećz a so ma so hromada broschmrow a druhich pismow pšcheczitacz, za cżož budże wjazymėžaczneho jednanja tyrba. Skoro wschitzy wobstorzeni žu němskostatnych sapósłanzy. Wjazymėžaczne jednanje, pschi kotrymž by zich pschitomnosć nutna była, njehodźi so z jich sastojnjswom pschesjerowacz. Němšti žejm je wobsjet dowolnosć japowědźił, so bychu wobstorzenych sajeli, a w lěcze 1926 postajił, so dyrbi so prozeš w parlamentowych próżdninach pschewjesć. Stwoje winowatosće dopjelnjejo mjeńšu wobstorzeni pschischli.

Wyschischi němskostatny rěčnik na sałtarjowy namjet wotmolwi, so drje so prozeš za cżaš nětcżischich parlamentowych próżdninow njehodźi pschewjesć, tola je możno, so so wón s wulkeho dźela do predka swjedże, pschetoż po mjesmwuradnjun so žezinowe posthdanje dale wottorczi, a prozeżowe pschewjedżenje do parlamentowych próżdninow padnje. Němšti žejm žami je kommunistiski namjet na sastajenje prozeża wotpokasał. Wyschischemu němskostatnemu rěčnikej njeje možno, pschećiwo sapósłanzam namjety sapodacz, a wón žebi tehodła wumeńa, to budże to pola parlamenta cżinicz. Schtož pak wobstorzenje **Schmanna a Lindana nastupa, kotrajž njejstaj sapósłanzaj, je jejn njepschinbjenje zyle njewopravnjene. Njehodźi so, so so ludźo, kotrychž groticzaharjo do predka sejelu, cżežko pokłostaju, so pak groticzaharjo žami njeklhostani wostawaju.**

Hdy byschtaj wobstorzenaj Schumann a Lindau pschischomnaj byłoj, by wyschischi němskostatny rěčnik namjetował, jeju žonieju žudźicz. Stónczenje wyschischi němskostatneho rěčnika namjetny, so **bychu wobstorzenaju pšched žud pschiwjedli.**

Położenje w textilnej industrilji so přiwótřiło.

Swjazk dźěłodawarjow sakskeje textilneje industrije je rozšěrjaszy wušud Drježdźanskeho rozšěrjarja, po kotrymž dyrbjesche so mjsda wo 8 hač 13 prozentow powyschicz, njedźiwajcy cżežkeho wobmyślenja pschijat, mješ tym so žu jón dźěłaczerjo wotpokasali.

Sa rańschoskakstu textilnu industriju so wosjewjenišći cżaš za pschijecze abo wotpokasanje rozšěrjageho wušuda je 28. septembra dźenża minje.

Jeli so žo němskemu dźěłowemu ministerstwu njeporadźi, bischcze w poślednjej hodźinje napschećiwnosće wurunacz, mjsdowe wojowanje wudrri, z kotrymž so we wjeczornej Sakskej nětkuże 250 000, w rańschej Sakskej nětkuże 100 000 dźěłaczerjow a dźěłaczerkow potrjechi.

Strajk dróhowych żelesnizarjow w Barlinje so wotwobrocził.

Němšti dźěłowy minister je wosjewił, so w mjsdowym konflikcie dróhowych żelesnizarjow rosrišaszy wušud někto płaczi. W spromadnjsinje sastupjerjow dróhowych żelesnizarjow je so póndźelu wjeczor wosjewito, so je direktzija dróhoweje żelesnizy rosrišanemu wušudej pschihotowała. Wjetschina sastupjerjow slejischeczo sastupowasche, so by dźiwajo na wobstejnosće strajk bjes wuspěcha był a so njeby żelesnizarjam dalschich pschijwolenjow pschinjesł. Pschi zhłosowanju wothłosowanju bé 52 hłosow pschećiwo strajkej a 49 za njón. S tym je so bibanje słonczika, a njeje wocżakałacz, so by so wobthład na Barlinskich dróhowych żelesnizach sastajił.

Rusko-francowske jednanja.

President franzowsko-ruskeje dolhowjeje delegazije de Monzi je so pšched sastupjerjom nowin „Paris midi" we dolhowym prašenju a Rakowskeho padze wuprajił. Wurasnje praji, so ruskich bolschewikow nochze sakitacz. „Wojuju pschećziwo bolschewikam w Franzowskej jako pschećziwo revolnzionarnemu statej w stacze. Swonka Franzowskeje pak jich pschipóstnawam, dokelž existuja a nam žanu pjenjesnu dołža.

De Monzie na to pokaja, so Franzowska do zyla niczo njedobudże, jeli so wobthład s Ruskej sastaji. Dolhowe prašenje bodźi so lohko rosrišacz. Na sapłaczenje wurasnjeje jumny bychu so Ruscy mohle poczonki pschiswolicz, wšo niz na hole lubjenja, ale na rukowanje. Ruske płaczenje mohło so w dólarach t inwestirowym a witowańskim kreditam wujcz, sa to dyrbjała Ruska dźěl swojeho petroleja policzicz. Dokelž by so padawaje petrolej za franzowske poczonki rukował, njeby Franzowska nicżo słubiła mohła. Franzowska industrija by dźěłała a Franzowska by so saplaczila.

De Monzie naježdy franzowskich nowin na ruskeho pósłanza Rakowskeho wótro sašudowanje. Boincare je jemu porucził, franzowski wotmołwu w tejle należnosći wudźěłacz. De Monzie da spójnacz, so so na město Rakowskeho najskerje druhi ruski pósłanz pomjenuje.

Rusko-persiske srěczenje.

Rusko-persiske sréczenje, kotrež je so tele dny w Moskwje podpisało, po wobšahu wschē dotalne ruske sréczenja z druhimi statami wobsamknjene, pschesrjechi. S nim so léta dołhe njepschecželnosće mjes Ruskej a Persiju słónca a so **Ruskej prénje městno w rańschej Asiskej świeżi. To wulke schkodowanje za Zendźelsku wosnamjenja.**

Pjatakow jako Rakowskeho naślednik.

Praschenje, schtó budże Rakowskeho jako ruski pósłanz naślědowacz, Parizške nowiny žiwje sajimuje. Kaž „Petit Journal" powě, je franzowski pósłanz w Moskwje, Herbette, rosrěczenje je žwonkownym ludowym kommisarom Cżicżerinom mėł, pschi cżimž je so też wo nowowobhdańenju ruskeho pósłanstwowego mésina w Parizu rěczało. Za Rakowskeho naślednika ma so pjecza prjedawschi president wukrajnych konzesijow, Pjatakow, posłacz.

Wulka spionajna należnosć w Rumunskej.

Rumunska regenstka rada je wuradźenje wotmėła, kotrež je so z runje wotkrytej wulkej wobhonjerskej organizaziju sabérało. W świtku s tym su tři wobzedy, wšitcho advokaty, a inżenierca sajeli. Pschi nich su wobdźelnja pschepytajo wulcy wažne wojerske dokumenty namakali.

Wjele wukrajnych kurérow a bolschewiskich agitatorow su dla wobdźelenja pschi tejle spionažnej organizaziji sajeli.

Bolharski kral w Italskej.

Bolharski kral Boriž, kotryž w Italskej jako privatnik pschebywa, je 25. septembra italskeho kralа w San Rossore wopytał. Neapel wopytawschi je kral Boriž 30. septembra do Roma pschijeł. Njedźelu dopoldnja je jeho Mussolini wopytał. Rosrěczenje mjes Mussolinom a kralom Borisom je bodźinu trało. Na to je kral Boriž Mussolinej jeho wopyt wotpłacził.

Kommunistoju w Francowskej.

Wójnski minister Painleve je wutoru popoldnju we finanznej kommisiji deputeritskeje komory na někotre prašenja sa wudawkami sa wójsko wotmolwił. Dokelž mėnjesso Painleve też wo kommunistiskej agitaziji we wójsku wuprají, su so někotři nowinarjo ministra wopraschcheli, hacż je wójsko woprawdźe tak słyšane s kommunistami nakażene, kaž někotre nowiny twdawaju. Painleve wotmolwi: „Wot wóšom lét njejsu so reserwistoju wjazy k wojerstwu spwczowanjam swołali. Množi (wjele) su jeho najskerje wuslili, so je so sa nich wojerski czaż hižo skóncził. Lětża je so 140 000 muži k spwczowanjam staka. s kotrychž žnadź je dźesatu dźeł njepokojom, so je so z dźela wutorchiwł. S tych njepokojownych je so nětkuże 1400 pschi padawkach w julniu wobdźelilo. S nich pak njebé wjazy dyżli 140 aktiwnych kommunistow, druzy běchu šobuběrjo. Najwjazy z nich je so pokhłostałe, tola jenož dwanezo sa czežesche khłostanje sasłużili a dostali. Najczežschi pad je sasłużenje k 10 létam khłostanskeho dźěła. To je nadrobna statistika nakażenja wójska s kommunistmom. Wšcho druhe je za a pschehnacze. Smyslenje naschich wojakow je wjepschemėnjene dobre.

Nadźija franzowskich monarchistow.

Leon Daudet, wjednik franzowskich monarchistow, je do Haaga (w Hollandskej) pschijeł. W rosrěczenju je sastupjerjom „Allgemeen Handelsblad" praji, so by pschedwidźomje, so je jene abo dwě lěcze monarchistiske hibanje do skutka stajli. Franzowskej wulke strachi s němskeje strony a druhe strachi s kommunisma w Franzowskej žamej hrożа. Połoja franzowskeje policije je kommunisticzy smyslena. Wójnske ładźiwo, wójsko a sastojnizy su s kommunistmom nakażene. Wulka wjetschina wójska, pschedne wschém offizérojo, sa monarchistiskimi wjednikami stoja; cżakaju jenož na wokomik, so móża statnu móż žami pschewjacz. Monarchistojo trjebaju jenož chżeż, so bychu so na czoło knjeżerstwa stajili. Futisje móże so hižo stacz, so budża na Parizišich boulevardach wołacz: „Njech je żiwy kral, njech je żiwy Daudet, njech je żiwy Maurras!" Potom je nowy stat narodź.

Wobčežowanja elsaskich duchownych.

Straßburgšti biskop, monsignore Ruch, je ministerjeunu presidentej Poincareej list napisał, w kotrymž so wobsežuje, so je wyschnosć jemu wuczaku Rotru je St. Janskeje schule w Straßburgu wotwołała. Biskop praji, so je tole wotwołanje prénja krocżel pschećziwo wuczażnym fortram. Zada žebi, so bychu so wuczaże Rotry w katolskich schulach wobthrowałe. „Dokelž Elsaß **lubujesze**", biskop dale pischc, „njedowolisze, so by so katolikam tole pschibranjwjenje a tale žiwobola wosnjałe. Hdyž budżesze tak cżinicz, žebi sastužby we zyłu Franzowsku dobudżesze.

Dale biskop na to pokaja, so autonomistiske hibanje w Elsaju tohodła telko pschiwinja, dokelž katolscki stron nadobne, dokelž chżedża konfesijonalnu schulu wostronicz a simultanschu schulu sawjesć. Hdyž so w Jankkej schuli sapoczane hibanje dale powjedże, budże wulpschene dźeło widzecz, kotrež njepschećeżesko Elsaża dokonja.

Schpanišlaj kralowšlaj mandźelšlaj do Marokkowskeje puczujetaj.

S pschewodom generalnscho direktora kolonijow a žiwoły Prima de Rivera staj so kralowskaj mandźelskaj z wojerskej łódźu, so pschewodżaczej i flotillu podmórskich czołmoch na wjelow do Marokkowskeje podałoj.

Revolnzionarne hibanje w Schpanišlej.

W Barcelonje su 30 wobzedow sajeli. Sajeczi świetscha syndikalistoju, i dźeło kommunistiskej stronje pschi žiwschenja.

Wojerska spjećenca w Mexiku.

Mexikanske knjeżerstwo wojerwoja, jo je njedżelu we hlownym mjesće ſ podpjeru wójſta ſ bżežei doſchło, ſo pak **je ſo knjeżerſtwu poradźiło, jón w ſpodżatku potłóżeć. S dwanaceži wójſtowſkich wotbżělenjow ſi je ſwojich kajarnow ſ wotpohladom wuczahnyłoh, ſo bychu ſo pſchi wjeſelſcheradnych cżinach wobdżělili, tola poſpjeſchu ſo wſchitkim hacż do 500 wojakow do ſwojich kwartěrow wróczichu.**

Kak ſo po prawom ſ revolucżiju w Mexiku ma, je hiſchcże zyle njewjeſte. Mjeſ tym ſo je ſpjeża k krutemu wojowanju doſchło, je ſo po druhich **powješcżach ſpjeżenja bjes kreżſchelecża potłóżiło.** Telko pak ſo ſda wěſte być, ſo je **president Calles jaſo ſ knjeſom w Mexiku.** We Washingtonu je to, ſo je ſpěżkaſke hibanje ſ wójſka wuſchło, wulke ſpodźiwanje ſkubżiło, dokelž wójſko, kotrež je Obregon organiſował, a na kotrehož czele też Calles pſched ſwojim preſidentſtwom jako wójnſki miniſter ſtojeſche, ſo jako najwěſcżiſcha knjeżerſtwowa ſerjera wobhladowaſche.

*

W měſeże Mexiku je ſo wójnſki ſtaw pſchipowědźił. Tſi kompagnije wojakow ſu ſo ſpjeżile a ſ garniſony wuczahnyłe. General Arnulfo Gomez, kotryż dże pſchi pſchichodnej wólbje jako preſident wuſtwolony być, je ſpěżt naſchkarak. Wójnſtemu miniſtrej je ſo pſchikaſało, ſo by wſchitkich ſnatkych Gomezowych pſchiſwiſowarjow ſajał. Dwěmaj eſkadrowaj Ikladow je ſo pſchikaſało, ſo byſchtej ſa ſpjeżowarjemi ſlědźiłej, kotrejž ſu pjeża po puczu do Puebly. Nad ſpjeżiwnymi wojakami Ignacio Almado roskaſuje. Generala Obregona, pſchedſtadnika nětcżiſchcżeho preſidenta Calleja, kotryż jaſo ſa preſidentſtwo kandiduje, je jeho domje w měſeże Mexiku wótro wobkedźiwał.

*

Dalſche powěſcże ſ Mexika praji: Kandidataj ſa preſidentſtwo general Gomez a general Serrano ſtaj ſo ſpjeżiłoj, mjeſ tym ſo jeju pſchećelźiwnik, general Obregon, pſchećel preſidenta Calleja, holowy, pſchećiwo nimaj wojowaċ. Njedżelu ſu ſo ſtaċ offizěrow a wojakow garniſony w Mexiku ſpjeżili. Też w Toorenonje a Vera Cruzu **ſu ſo wojacy ſpjeżili.** Calleſowe knjeżerſtwo praji, ſo kraj dospołnje wobkrući. Po dotal njepotwjerdżenych powěſcżach ſu knjeżerſtwowi wojacy generala Serrana a Karola Vidala, nětkubżiſcheju gouverneurow Chiapaſkeho ſtata w Tampicu ſajeli a ſaſtrělili.

*

S Vera Cruza ſo powěſ: Po poruczenoſeži wojeſkich wyſchnoſcżow ſu wobſtrah po żeleſnicy ſ měſtom Mexikom ſaſtajili. Knjeżerſtwowi wojacy ſu ſo na pucz do njeſnateho měſta nastajili.

Cżangſolinowy nowy pſchećiwnik

Gouverneur Schanſikeſe prowinzy Jengſiſchan, kotryż bě pſchi dotalnych wojowanjach neutralny, je pſchećiwo Tjangſolinej poſtanył a ſo k Nangkingſkemu knjeżerſtwu wjeſelſkanył. Jeho wójſko ſo ſ Fengjuhſtangowym wójſkom ſjednoczi, ſo by pſchećiwo Cżangſolinowym wójſkom wojowało.

Budyſki nowy ſuperintendent.

Naſche roſpominanje k naſtupjenju jeho ſaſtojnſtwa 1. oktobra 1927.

Lěto je ſo minyło, ja mamy w Hornjej Łużizy zyrkwinſku wuſtawu. S 1. oktobrom 1926 ſpuſchcżi evangelſko-lutherſka zyrkej w Hornjej Łużizy ſwoje wobſedźe ſtejiſchcżo pornjo evangelſkej zyrkwi w ſchykłej Saſkej. Wěſto ſtejiſche dotal ſuſitła evangelſka zyrkej runje każ y druhich kónczinach pod wyſchſchej zyrkwinſej wyſchnoſcżu w Drježdżanach. Ale wulki dżeł należnoſcżow, kiż po prawom do naſtadowa krajneho konſiſtoriwa ſtuſchcże, wobdżěłaſche Budyſke wokrjeſnje hejtmanſtwo jako konſiſtorialna wyſchnoſcż Hornjeje Łużizy. Wokrjeſnemu hejtmanſtwu pſchipadnychu też wſchitke te dźela, kiż ſwonka Hornjeje Łużizy ſuperintendentowju a zyrkwinſke inſpekzije wukonjachu. We łużiſkich ſchtyrjoch měſtach, w Budyſchinje, Kamjenju, Lubiju a Kitawje tworjeſche měſchczanſka rada ſhromadnje ſ duchownym primarinkom zyrkwinſku inſpekzију. We Saſkej wobſtejeſche ephoralna wuſtawa (to ſu ephorije ſe ſuperintendentom na wjeſchu) a w Hornjej Łużizy konſiſtorialna wuſtawa. Wokrjeſnemu hejtmanſtwu bżeſche tohodła ſtajnje duchowny radźeżel pſchiſtżelenj, kiż tute zyrkwinſke należnoſcże wobdżěłaſche.

Nowa zyrkwinſka wuſtawa, kotraż ma wot 1. oktobra 1926 po zyłej Saſkej jenaku płacziwoſcż, je Hornjej Łużizy to pokrazowanje pſchiſpjeſża, ſo mamy **krajneho** biſkopa jako duchownoho wjednika zyłeho kraja, dale krajny zyrkwinſki **wubjerk**, kotremuż krajny biſkop pſchiſtżei. Dale je krajne konſiſtorſtwo najwyſchſcha zyrkwinſka wyſchnoſcż w kraju, zyrkwinſke ſudniſtwo ſu njewotwiſne organy ſa hajenje prawa. Dotal njenowane zyrkwinſke wyſchnoſcże maju ſwoje ſydło w Drježdżanach. Jako zyrkwinſke **ſrjedżne** wyſchnoſcże je nam zyrkwinſka wuſtawa ſuperintendentury a wokrjeżne zyrkwinſke ſuany pſchiſnjeſła. **wubjerk**, kotremuż krajny biſkop pſchiſtżei. Dale je krajne konſiſtorſtwo najwyſchſcha zyrkwinſka wyſchnoſcż w kraju, zyrkwinſke ſudniſtwo ſu njewotwiſne organy ſa hajenje prawa. Dotal njenowane zyrkwinſke wyſchnoſcże maju ſwoje ſydło w Drježdżanach. Jako zyrkwinſke **ſrjedżne** wyſchnoſcże je nam zyrkwinſka wuſtawa ſuperintendentury a wokrjeżne zyrkwinſke ſuany pſchiſnjeſła. Superintendentowy nadawk je duchowne wjednjſtwo wobſadow a hajenje zyrkwinſkeho żiwjenja. Sdobom ma wón być ſ wjednikom a ſaradżerjom duchownych bratrow we ſwojim wokrjeżu. Zyrkwinſkemu hauptej pſchedſteji pak jurijt (zyrkwinſki hauptſki rada abo wyſchſchi zyrkwinſki rada,) kiż ma zyle ſwerkowne zyrkwinſke ſarjadnjſtwo w rukowaċ. Superintendent pak je na zyrkwinſkim hamjeże jako ſobuſtaw wobdżěłeny. Wſchitke woſady jeneho zyrkwinſkeho wokrjeża tworja wokrjeżne zyrkwinſki ſynjaſt, kiż je towaršwo ſjowneho prawa a kiż je wot ſwojoho organow (wokrjeżny zyrkwinſki ſynjaſ a wokrjeżny zyrkwinſki wuſtojerſki ſarjadowany. Pſchedſydża wokrjeżneho zyrkwinſkeho ſynjaſa a wokrjeżneho zyrkwinſkeho wuſtojerſkeho ſarjadowanych duchownych bratrow wokrjeżneho ſynjaſa je ſuperintendent abo jeho ſaſtupjer.

Kamjeńſki a Lubjſki zyrkwinſki wokrjeż matej hižom dawno ſwojeho ſuperintendenta. Nětko pak, lěto po wobſtaċu nowoże zyrkwinſkeje wuſtawy w Hornjej Łużizy, doſta też Budyſki wokrjeż ſwojeho ſuperintendenta. S 1. oktobrom 1927 **dotalnu** komiſarſki ſuperintendent, knjes kajny zyrkwinſki rada **Rosenkranz**, ſwoje ſaſtojnſtwo ſłoži a na jeho měſto ſtupi na ſamſkeżnym dnju Budyſki duchowny primarius knjes Handrij Frölich jako prěni ſuperintendent Budyſkeho zyrkwinſkeho wokrjeża. Tak je ſuperintendentſtwo ſ prěnim ſaſkim hantom Budyſkeje Pětrowſkeje wosady ſjednoczene. Se ſamſkżnym dnjom je knjes ſuperintendent Frölich jako ſobuſtaw do wokrjeżneho zyrkwinſkeho hamta ſaſtupił. Dżeł dżelow ſuperintendentury, kiż ſo na żerdźiſko-nėnjſke wosady poċżahuje a kiż maju ſo w ſerbſkej rěċži wukonjeċ, je knjes wyſchſchi ſarat Domaſchka w Budeſżecach pſchewſał, każ bżeſche to hižom dotal poſtajene. Wón je też ſadawk po wuſtawje poſtajeny ſaſtupjer ſuperintendenta. Tak dalako poſtajenja zyrkwinſke wuſtawy.

Bližſchu niedżelu, 9. oktobra 1927, bop. ¼12 hodź. bżeż krajny biſkop D. Johmels naſcheho nowoho ſuperintendenta w Pětrowſkej zyrkwi w Budyſchinje w ſjedżeniſkim lenuſchenju do nowoho ſaſtojnſtwa ſapoſaſa. Wſchitcy duchowni ſ Budyſkeje cſorije — nėhdże 33 — wobdżěla ſo pſchi tuhym ważnym ſtuku. Pod ſwonjerjom wſchitkich tſjoch Budyſkich evangelſkich zyrkwjow poċżehnje ſjedżeniſki cżaſ wot Kupnizy (Gewandhaus) do Pětrowſkeje zyrkwje.

Schtož pſchichodu naſchich evangelſkich wożadow naſtupa, dha dże njetrjebamy ſo bojeċ, ſo je pod wjednitſwom nowoho ſuperintendenty wohrożeny. Schtóż jeho ſnihżenje ſnaje, je ſpokojnoſcż a radoſcż do pſchichoda hlada. Knjes ſuperintendent Frölich je wożeda, kiż njeſhlada na ſtaw abo ſaſtużbu jenotliwoho, ale na jenak cżłowiſki wutrobu ſa kżódneho. Wón ma wołne ſrohmuſnjenje ſa cżaſe praſcheżja naſcheho cżaſa, w kotrymż je pytanje cżłowjeſkow ſa Bohom jara wulke, dokelž wón ham ſteji kruże ſałożeny w ſwojim ſchcżeżanſtwje. S ſkutkoſcżu pſchitma ſo wón ſwojeho nowoho nadawka, kiż ku jemu dowěrjeny. Jeho nadawk wſchak njeżeży jenoż w hajenju a ſtrażowanju evangelſkich należnoſcżow, nė to jemu njeje doſeċ, ſoh dże wjeċ ſ wjednikom, na polu wiſcheho nabożneho dżeła, kiż ma ludi wjeſeċ k wyſchinam. Nowy cżaſ je nowe wobſtejnoſcże ſobuſtawſkich. Też na zyrkwinſkim polu je ſo wſchelake porowiło. Nimo je wożeſbje ſmėrne żiwjenje ſaſchkych cżaſow. Też w zyrkwi. Njepſchećelſtwo ſu ſta a ſtaċ nastali. Tuż rėka tu wojowaċ a praktiſke dżeła ſa Boże kraleſtwo wukonjeċ. Zyrkej njeſmė pſchi ſtarym ſmėrnym naſchinju ſtejo woſtaċ, ale dyrbi ſ cżaſom ſobukroċeċ, dyrbi wſchudżom ſwój wliw wukonjeċ ſpitaċ, ſo by dżeſ naſcheho cżaſa napjelnjała ſ mocu kralneho kżeſcżanſtwa. A runje ja praktiſke dżło je nowy ſuperintendent. Kżeſcżanſtwo njeje jenoż dobre ſa njedżelu, ale pſchedże wſchem tydżenjom je we wſchėdnym żiwjenju. Praktiſzy dyrbi ſo wukonjeċ, hewak wone niċże njeże. Nimale lėto pſchebywa knjes primarius Frölich we Lużizy a kżódny, kiż jeho ſnaje, ſmė to dowėrjenje k njemu mėċ, ſo wón je tón muż, kiż ſamoże naſ wjeſeċ po puczu kżutneho kżeſcżanſtwa. Wón je wożeba, kiż ſo zyle ſa wjednika w cżeſkim cżaſu hodźi. Wot ſpoċżatka żiwjeho tudomneho ſtułkowanja je ſo wón prożowak, ſo by ſe wſchitkim worſchtami wobdżeliwa do wuſtich poċżahow ſtupił. A tak dże ſmė ſtebi wėſty być, ſo ſtebi też bórſy wutroby naſchich ſerbſtich wożad dow dobudże. Ważimy ſtebi na nim też wożeſbje jeho politiſku neutralnoſcż a jeho prożowanje, ſo zyrkej njeſtajnjenej ſtronje, wſchako je wona ſa wſchitkich tu. My Serbjo ſu pak ſmėmy ſpokojeni być, dokelž mu wėmy, ſo w żiwjenju należnoſcżach pola ſwojeho ſuperintendenta żiwlnje wuċho a cżpohu wutroby namakamy. Bóh ſpożeż jemu moc, ſo by ſtwarjeċ moht Boże kraleſtwo też mjes nami Serbami.

Dęż.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu 5. oktobra.

1620 Budyšin přepoda so kurwjerchej Janej Jurjej L

Hajůk z nowa honi wjesoły,
Hat dawa rybičku,
Bur z płodami dom zawozy
Za zymu potrjebu.

Tuž khwalće rajny różownik,
Stóž lubo kwětku ma,
My pozběhajmy nazymnik,
Kiž płód na blido da!

Handrij Zejlet,

*

— **We wjedrje.** Schkleniza, byrnjeż wjazy na wobſtajne njepokaſowała, ſteji hiſchcże na rjanym. Wot wječora bliži ſo nam **pomalku nowa** ſ**ymſchina.** Każ wjedrank mėnja, ſaſtupi ſe ſchtwórkom też **ſnadne** wocżopjenje. Też ſymne wėtrh hiſchcże **dienża trochu** pouſpiċża. — Jutſje ſchtwórt khłada ſtónżko 6,19 hodź a khowa ſo 5,25 hodź. Mėſżock khłada **pop.** 4,01 hodź. a khowa ſo w połnocy. — Wożera wječor w 7 hodź. barometer 753, hygrometer +2, thermometer +12 **wo dnjo.** Dżenja rano we 8 hodź. **barometer** 752, hygrometer +2, thermometer w woży +5. Wuhladny na njeſtajne wjedro pſchi ſpadowanjam barometra, pokhłodne k **beſchczam.**

— **Serbſke towaſtſtwo „Maġija“ w Budyſchinje** ſhromadźi ſo wożeraweżkim wutoru wječor k ſwojej měſaczwej ſhromadźiſnje. Sdobuſtawy bėchu w nimomėry bohatej liczbje pſchiſchli, ſo **njedoſtachu ſkoro** wſchitcy měſtna. Porjad ſhromadźiſny bėżże ſajimawy a wutudży cżaſto żiwi rozmolwu, na kotrejż ſo ſobuſtawy ſe widżomnym ſajimom wobdżėliċhu. S towaſtſtwowych wobſamknjenjow

---

Za wysoku płaćizny.

Powědańczko ſ naſchich ſnjow.

Napiſała Kriſtina Royowa.

85] (Pokračowanje.)

„Schto je ſo ſe mnu ſtało? Kak lohko móżu nėtko na to myſlicż a pſchedy wſchak na **to** myſlicż njechach a njemożach,“ myſleſche ſam pſchi ſebi. „Sſnadź pſchińdże to tohodła, ſo tehdy dże wo wėży wėdżach, ale wona bė mi zuſa a ſdalena. A nėtko wėrju do toho, a tohodła je mi wſchitko to, jako by ſo hakle wożera ſtało; wożera ſmjerċż ſyna Bożeho, a dżenża jeho ſmorwych ſtawanje. Bohu njeſbė woprawdże hinak móżno, cżłowjeċi ſpłaċ, wot wożeneje ſmjerċże nimożeċ, hacż je ſmjerċżu ſwojeho jenicżkeho, jenorodżeneho ſyna.

Kak ſadwėłowany bėżże mój nan, hdyż njechcżożo bėżże ſmjerċżny ſtrach ſwojeho ſyna ſawinował, a Bóh póſłża ſwojeho ſyna, ſo by wumrėł a kak wumrėł! Schto dże cżiſeſche Wón pſchi ſwojej ſmjerċżi hdyż ſo ſłónżo ſaċżmi, ſemja ſatſchaże, ſkały roſpuſkahu a tam ſ khcżiża dele ſtrachocżiwe wołanje ſakſnca: „Mój Bożo, mój Bożo, cżehoſa ſy mje **wopuſchcził?**“ Schto cżiſeſche Wón, widżo wbohu do njeſmėrnych cżiwilow ponurjenu bytoſcż, widżo **tole** wumrėċże? Schto cżłeſche Bóh?! — Wón měſeſche móż, cżiwilam ſadżėwaċ; Wón měſeſche móż, njeprawdu wjeċiċ; ale Wón to njeczinjeſche.

Schtó może ſaphiſnjeċ, ſchto je Jeho k tomu pohnuło? **Miroſław** praji: lubożeċ. Nó haj, je pjżone: „Tak je Bóh, **ſwėt** lubował, ſo je ſwojeho jenorodżeneho Sſyna podał.“ **Lubowaſche-li** Wón ſwėt? Spodżiwnje, ſo ſwėt lubowaſche! — Je ſ tym prajene, Wón lubowaſche **ſyły** cżłowjeſki ſpłaty? Salożeże. Potajkim Wón lubowaſche tak njewopſchijomnje, tak jara też mje; też mi Wón Jeho poda, ſa mnje do Wón Jeho wumrėċ — a ja to hacż do dżenſkiſcheho njenarodżacż abo njerożeniċh, a njeſbżym Jemu żenje ſo dżakował, ani Jemu ani Knjeſej Jeſuſej. Ke wſchėm druhim mojim hrėchom pſchiſłużże, też hiſchcże tutón, a tón je ſawėżeże najwjeſchi.“

Młodżenzowa hłowa padże pod cżeżu tohole ſpóſnacża na wutrobnu. Jemu ſamomu ſo ſeda, ſo je żałoſtnje njedżakowny. Żyle jeho wjeſeło, ſwėtne żiwjenje, bjes Boha, bjes Khryſta pſchećeżinjene, tłóżeżeſche jeho każ hora. Pomałku ſtupaſche wón po ſtale dele. Wożeżedy tuteje cżiny, kiż jeho nadobo wobdżałwaſche, khcżeżeſche w jeho duſchi ſłowo: „Kotrež pak Jeho pſchijachu, tym da Wón móż, dżeċi Boże rėkaċ.“

Sawėżeże tak to je. Bóh da mi Jeho; ale ja Jeho njepſchijach. Ja moht dżeċo Boże być każ Miroſław, a nėto to ſym dożiċ, kiż njeſmė ani horje pohładnyċ.

„Wboha duſcha, hdyż je cże Knjes Jeſuſ ſłónżnje ke nowemu żiwjenju ſwołał, cżehodła ſo dłijiſch, k Njemu pſchińeċ a ſebi wſchitko dariċ dacż?“ ſchpeżtachu ſcżicha jėdże kiż tworjachu ſnutſka Korinſkeho ſahrody mały hajſt, nad hłowu ſarudżeneho młodżenza.

Nadeho myſlachu jeho w mutnych myſlach kroczele; nimale ſwjeſeżeleny wón hłowu poſbėhu. Jedżeżche po tola ſa cżłowjekom; pſchetoż w cżiſtżiwej blišſchej dobrehu, ale, każ wón mėnjeſche, ſtſchiwdżeneho Jeſuſa bėżże jemu ſtrachocżiwje ſ wutrobże. Tu, mjes ſchtomami, wot ſthadżeneho łłónża wobſtrėżeny, ſtojeſche Urſuſ. Pſchekłaſanjeże na wobėmaj ſtronomaj dże wulke; wobaj njedėżżachu wożakowaloj, ſo ſo tudy ſeſtkaj.

„Swoteł pſchikhodżeſch, Miroſławo?“ wopraſcha ſo poſtrowiwſchi Korinſkiż. S měſta, Nikuſchka.

„To pak ſy dyrbjał nėhdże ſa měſto khodżiċ.“

„Haj, ja ſo pſchekhodżowach. Ale ſo ſy ty hižo ſtanył, to njebżeżeċ wożakował. Knjes je cżi ſałożeże dobru nóż dał.“

„Ow, jara dobru; ja ſym tajki ſezerſtwa ſtanył każ hiſchcże żenje wot mojeje khoroſcże.“ Po cżole uſtodżenzowem ſtėtny ſcżin. „Tu w naſtėnjej pſchikrodże bėżże mi tak derże. Ja ſapſchijach a wėrjach do żiwjenja ſa rowon a żym wo nowe żiwjenje proſtył. Tu pſchikhładżachu na nimże dżiwne, radoſtne wokowniki, ale nėtko“ — Nikołaj machny tomu wotpowėdnjo ſ ruku — „nėtko je hižo ſaſo wſcho nimo, a ja żym nėtko wożele łubjeſchi hacż pſchedy.“

„To tola możno njeże, Nikuſchka!“

„Ow tola!“

„A njechaſch mi rjeż, kak to?“

Urſiny wſa pſchecżeżelowu ruku a dowjedże jeho k ſahrodnej kawzy. Wonaj pożydnyſchtaj żo runje ſłhadżanemu kłonżu napſchecżo, kotrejż ſłoty wobluk wokoło njeże tworjeſche.

W cżiſchinje wonjazeho mejiſkeho ranja, hłowu ſeprėdſchi wo pſchecżela, njeże jemu cżeżko żo dobrowolnje wuſpowėdaċ. Nikołaj powėdaſche wo ſwojim żiwjenju bjes Boha, wo ſwojich cżeżcżeżakonnych ſamėrach ſa pſchihod, potom wo ſwojich dżenżnjſchich myſlicżkach tam horjeka na ſkale; wón rėcżeſche wo Bożej lubożeċi a jeho njedżakownoſcżi a ſtónżi: „Tak widżu, ſo je wſcho ſhubjene. Nimam-li prawa, rjeż, ſo żym hubjeńſchi hacż hdy pſchedy? Mėrnoſcż żym ſpójnat, a mėrnoſcż je mje ſaſudżiła; wſcho je ſhubjene!“

„Haj, Nikuſchka, wſcho, jenoż niż Knjes Jeſuſ.“

„Kak tak?“ Nikołaj ſ khwaſkom ſtanu a ſtojeſche pſchſchoſy pſchecżeżelom.

„Wſchitko je ſhubjene“, wospjetowaſche tón zuże, „twoja mėnjlowa njewinowatoſcż, twoja ſprawnoſcż, twoja hjesporoczina powaha, twoje plany ſa pſchihod, twoje cżeżcżeżakonne pſchihody, twoje zyle ſaſchke bjes Boha pſchecżinjene żiwjenje; to wſcho je ſhubjene w tom wokomiku, hdyż je cże mój Knjes wużłyſchał a cżi nowe, wėcżne żiwjenje darił. Pſchejdu by ty to wſchitko ſhubił, ale niż Knjeſa Jeſuſa; pſchetoż Jeho ty hdże hiſchcże mėċ njeżiw. Bóh cżi Jeho da, ale ty njeżiw Jeho pſchijmał. Schtóż my nimamy, to njeje naſche, to njemożemy ſhubiċ. Ty ſy runje tak njedżakowny, każ żym ja to być. Tola chżeſch-li tajki wotſtaċ? Hacż do dżenſkiſcheho njeżiw Knjeſa Jeſuſa pſchijmał; tuż pſchijimaj Jeho dżenża a dżakuj ſo dobrocżiwemu Wotjezi dżenża ſa Njeho. Drohi Nikuſchka, pój, cżiſt to hnydom!“

Prowijor ſtanu a poſłakny ſo pſchi łaiżu, a njeczałoſe, hacż jemu pſchecżeżel jeżbżuje abo niż, ſapocża proſbżeż a ſłhwaliċ. Hdyż bėżże ſłónżcżi, wotetwrjichżej ſo też lubże jeżicha płakazeho młodżenza.

(Pokračowanje jeżbżuje.)

wuskhrjenym jenoż jene, kiż nam kedy najbliże stejł, so spěwny kruh towaristwa „Nadźije“ na hołoskim hwjezdženju, kiż smějeny njedźelu 23. oktobra w Budyšinskim je spěwami hobuskutkuje a Sokołej swjedźenski porjad porjenjschicy pomha. Po wotbyću duchownego porjada swoboty hobuskutkowy hischcze hodźinku we wjeselej pschiwotnej bjesadze mjes hobu a se spokojnym sadźerkom wróćichu so domoj! — Sserbja Budyšinska, sastupcze do kruha pilnych skutkowarjow w towaristwje „Nadźija“!

— **Byrglowy nješpor w Michałskej zyrkwi.** Wušichu njedźelu 9. oktobra popołdnju w 4 hodź. wubotuje kuješ kantor Polak swój 12. byrglowy nješpor. Swoje hobuskutkowanje su pschiprajili Kata Simramowa (mezzosopran), wumělc na hušlach Erich Hohlfeld a Albert Müller za pischcesele. Njech je nješporej bohaty wopyt spožčeny.

— **Pruhowanja pomocnikow w metallowej industriji.** Zitawska wikowanska komora zdźěluje, so pruhowanšli hamt za pruhowanje pomocnikow, kiż hu pola njeje pschiprawjeny, na Michała k prěnjenu rasej pomocnikow w metallowej industriji pruhuje. Firmy, kotrychž wuczobr'enje chcedźa so hischcze pruhowacej dacź, dyrbja **hnydom** rěbne *zamołwjenje na pruhowanšli hamt zapodacź.*

— **Satšelcuchu namakali** su njedźelu w lěsu mjes Kinsbórkom a Weißbachom cžěło njeznateho muża s wutrjobowej ranu na hłowje. Dokelž je cžěło hižo tlacź zapoczało, hodźi so jemu njedospołnje wopřijacź. Mużšti je mjeńše 30 lět stary, 1,65 hacź 1.70 m. wulki. Bjły, ma swětłobrune dołhe włosy. Wobleczeny je dobry cžěrnomódry woblek, dobry schary šujelschnik, mjechi jasnobarbiny filzowy klobuk s cžěrnobrunym bantom.

Z **Radworja.** Wčera wutoru swjeceše naša znata šwalca a dołholětna wučerka za šiće, knjezna **Marja Grubertec**, swoje 60. narodniny. Nahladne dary a zbožopřeća ze strony jeje dźakownych šulerkow a přećelow su zawěsće z dopokazom lubosće a přikhilnosće, kotruž je sebi jako dobra a pilna serbska šwalca dobyła. Bóh tón Knjez njech nam našu Hankec Marju prawje dołho jenak młódnu a strowu zdźerži! Ad multos annos!

S **Nowych Porschiz.** Statnu dróhu mjes Budyšinom a Worzanom w tukhwilu we wjetšchim rozmjerje wuporjeduja. Dźěł dróhi budźe šrowa nałożowany. W naschej wsy pak dróhu z drobnymi kamuschkami a kolasowej masu wuporjeduja. Naschi wjesnjenzo to jara witaja, dokelž šmjerdy nětk dróhu bjes próchu. Dotal wschak njejeche nascha wješ jara pod mróčelemi procha cžerpjeć, kiż auta mcžinichu.

S **Kucziny.** Njedźelu a póndźelu wotmě so w naschej wsy nasymski hermank. S swokolnych wsow běšche so wjele ludźi sejchlo. Hermanschich pschedawarjow pak njeběšche telko pschijšło kaž hewak, so někotre budy próndne stejachu. Ludźo derje kupowachu, so běchu pschedawarjo spokojeni. Wožebje textilne twory jara kupowachu, dokelž wjschsche placžiny hroža. To běšche druhi hermank, kiż so na dwěmaj dujomaj wotmětowaše.

Se **Subnerizki.** W tudomnej wuhlowej jamje „Óba“ ma so póndźelu wjecžor cžekše njeshoże, pschi kotrymž 2 hórnikaj živjenje sjubdschataj. Se słymi dymami zadušchatej so dwaj dźěłacžerjej z Wukramkźa. Někotrych druhich hórnikow mózachu hischcze w prawym cžasu wukhowacź. —

S **Lubija.** *Pschichodnu njedźelu 9. oktobra je w naschim měšcze makwiski hermank.* Klamy su hacź do 6 hodź. wjecžor wotewrjene.

S **Delnjeho Wujezda.** Njedźelu wumrě nasze po znondujowej khorošći sastupowaty hantlich pjódhlejšej a nětkodušchi pjekarški mišchtr Gustaw Sykora. Semrěty běšche dźeše hacź 20 lět we wjschelakich cžestnych sastupnistwach a běšche cžesćenym wosoba. Wot 1906 hacź 1919 běšche semrěty hobustaw wokrjesneho zjezma a pschisłuschesche k: wschecakim komisijam. Dołhe léta běšche wón też hobustaw komunalneho zjezma pruškeje Hornjeje Łužicy. Wot léta 1919 běšche mjeńšo se sastupowazym hantlišim pjódhlejerjom a wukonjesche hacź do poslednich dnjow swojej sastojnstwo.

S **Wósporka.** Pola tudomneho kublerja Zillera, hdźež běšche prjedy Retermann, zychnewschche sandźenu nóz wulki woheń. Brózeń a hródźe su so spalile. Domjese samóchu pak wohnjowe wobory wuhkowacź. Twarjeni běschtej masźinnej a derje zdźerjanej. *Woheń dnieši zyle znjeć a nětkotre maschiny.* Wóžom zykawom pschichwatcu k hasčenju ninno Wósporkeje se Zarkow, Wichowow, Koteż, Hrodźischcza, Malkeziz, Lubijka motorska zykawa a z Hójerka.

S **Lejna** pola Khrósjeje. Póndźelu wjecžor w 7 hodź. tudomny wobydlerk K. do cžekšeho njeshoża pschijidże. Jako domoj dźeše, kolojšdny do njeho sajedże, so K. padże a sebi nohu stara. Knjes dr. Vogel z Hornjeho Wujezda poskiei jnjeshożenemu prěnju pomoz. Wutoru rano dyrbjachu K. do Worschezańskeje khorownje dowjesć.

Z Łužicy.

* S **Leutersdorfa.** Cžežke njeshoże sta so sobotu njedaloko torcžny pschi rěcžnym mosće. Jedyn fabrikski dźěłacžer z Warnsdorfa, kiż tudy dźěłasche, sajedże je swojim kolom do jeneho žitawskeho automobila. Prědne kolo njeshożeneho zhrabny, jemu kruch koże z hłowy zdře, nop smjecže a na rukomaj a nohomaj wobdrě. Jako běchu sjuesbożeneho mjenje swobaleli, dowjesechu jeho do jeho bydlenja.

* S **Rychbacha.** Autowy wobkhad mjes Rychbachom a Rikez je so wot 1. oktobra poležschił. Nimo dotalnych jětbow tódy schtwórkt dalschi auto do Rikeje a wróco jědzi. S Rikeje wotjědže 7,08 hodź. do Rychbacha 8,02 hodź. Po wotjědženju cžahow je wotjěd auta do Rikeje na 8,25 hodź. postajeny, kiż 9,25 hodź. do Rikeje pschijědze.

Zapósłane.

(Bjez zamołwitosće redakcije.)

Němcy počnu so bibacź mjenujcy za knjeza biskopa a zakitnju jeho jako „**němskeho muża.**“ We wčerawšim „Bautzener Tageblatt“ (2. Beiblatt Nr. 232) z 4. oktobra 1927 pisaja, zo je „najwyšši cas, zo so ten němski dźěl luda raz mócnje hiba.“ Přimaju zapósłane „Katolika skutka“, w čisle 228 wozjewjene a poručeja jemu wšelake knižki k čitanju, zo by pječa „swoje wot bjezswědomitych šovinistow rozhorjene nervy zaso spokojił.“ Potom so wuznaja: „My němscy *Katolikojo stojimy zamknjeni za našim w cyłej Saksce* a daloko won wysokowaženym biskopom dr. Schreiberom!.....

My njemóžemy nicžo druhe wobkrućić, hač zo je naš nadj. knj. biskop cyle — a hyrnjež by so to sto a tysac króć wotprěło, to wostanje woprawdźitosć — **po prawje a sprawnosći jednal.**“

Tu maće, lubi katolscy Serbja, nětko boranow we zjawnosći. Nic dosć na tom, zo su swojeho biskopa ke njesprawnosći zawjedli a so nětko wjesela, zo su dobyli, — woni so zjawnje hišće wukhwaluja, zo je jim k woli byl! Čile farizejowje mjenuja so hišće „**němscy Katolikojo skutka.**“ Ale jich skutki su jenož wulkohubatosć a sama njeprawda a njesprawnosć. Hdy bychu woni dobre skutki činili, njetrjebał n ě m s k i biskop do Ameriki po prošenju jězdźić“ a jich n ě m s k i farar Sprentzel skorźić, zo žane Bože mšo pola njeho njeskazaju, tak zo zaso wboha s e r b s k a *žonka so nad nim prěnja smili a inteneiju skaza.*

Tajcy **katolscy rjekoju skutka čile** naši němscy wosadni su, zo najprjedy křiča: „Dajće nam N ě m c a za fararja, my wo Serba njerodźimy!“ a hdyž je jim potom němski biskop k woli, wostaja swojeho duchowneho w nuzy: haj, haj, my Serbjo dawno wěmy, zo němska wjetšina w **ličbje** jenož a na **papjerje wobstoji, ale w skutku nihdy nic.**

Zeyła my jim jich němskeho biskopa njezawidźimy, kiž „so Serbow dźaka wzdala,“ a potom prěje zjawnje, zo to rjeki njeje. Tajkich wěrybratrow so my radłuje też wzdawamy! Serbja, dźerźće hromadźe! Wustupće z Budyšskich n ě m s k i c h towarstwow a zastupće do serbskich. Hładajće so tychle farizejow a pismawučenych, woni Was zawjedu a moralisecy skaża!

Někotři katolikojo serbskeje jednoty.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Kónz lětnischeje wustajenzy.) Sandźenu njedźelu skónči so lětnischa papjerjowa wustajenza z wulkotnym wohnjostrojom.

* S **Drježdżan.** (Luboseńska truchlohra.) W jenym hoscenzu w hrjadowinu měješe je so w nozu k njedźeli luboseńska truchlohra wotmětła. Jako njedźelu dopołdnja wotmajatu jtwu na žadanje nichtó wot nutska njewotewri, dobudu so pomocy do njeje. Policaji poschcu ha hróžbu napołład. Někotre 50 létny wozjenjeny rjemjeslnik z Kreitaka, kiž měješe hižom dźěsći cžaš z trochu młódschej, tehorunja wozjenjenej žónšku luboseńskiši wobkhad, je w sadwołowanju, so jeneho wupuscza njewidźeschce, swoju lubu a na to sebje jameho satšěli. Jako jeli namakachu, muž hischcze revolwer w ruzy dźerżeschce. We cžełownym wosni wohnjowoje wobory dowjesechu wobeju *na bohjezbudźicžo.*

* S **Drježdżan.** (Nowy wjednik dawkowego wodźělenja w Landbundźe.) Po tym so je direktor Nötzold z 1. okt. wróco stupił, je direktor Rolf Stagura wjednišiwo dawkowego wodźělenja Sakskeho Landbunda pschewzał. Dawkowe wodźělenje bu 1. oktobra z hospodarskim wodźělenjom sjednjocžene. Stagura je praktiski rataŕ, studowaschce w Drježdżanach, w Bonnje, Göttingenze ratarstwo a dźělasche potom 4 léta w Landbundstim hibanju w Hannoverskej.

* S **Kamjenizy.** (5000 hriwnow hradnika.) Tu bydlazy 27 létny knihiwjednik Albin Waltaŕ Fröślich, kiž běsche w jenej wjetschej piwarni we wokolinje pschijšłajeny, je 5000 hriwnow a blanko-pósłowy schek hradnik a cžekny.

* S **Magdeburga.** (Cžežke njeshoże z automobilom.) Njedźelu pschijidże na dróhy mjes Burgom a Schermenom automobil do cžěckeho njeshoża. Kolojšdny, dźěłacžer Eichmann se Schermena, sajedże je swojim jšdnym kolom w hamžnum wokomiku psches dróhu, jako chcjesche jeho pschekuja Seckbach z Lipika z automobilom pschecžahnjacy. So kolojšdzacho njedoby pschejeć, storhny wjednił swój wós krótko wokolo. Na to pocza je auto wjerhacź a sajedże do dwoch schtomow a jein połorhny. Wobsedžer garbarnje a kožowneje fabriki Sauerackez z Magdeburga dyrł z tajkim wotmachom z hlowu wo schtom, jo jemu wop rozlecza a wón hnydom wumrě. Sbytkne wosoby w aucze je stroželeni wotcridźechu. Kolojesdmenu auto lehu polozu sadke wottorhnu. Cžežkoranjenemu domjesechu jeho do Burgskeje khorownje.

* S **Goldberga** w Schlesyskej. (Schtódny woheń.) Wulki woheń sničzi njedźelu wulku brózeń se styrimi hunami wobsedžerja sórbarja Hinki. W brózńe běschu na 1000 zentnarjow žita styrane. Wschitke žně, młócžawa, hromowa praša a wjelakeli grat je zobu spali. Woheń, kiż zdobom na nětkotrych mějnach twidryi, je słónjatka ruka załožita.

* S **Barlina.** (Nuhježny nadpad na jastajerjinki wobkhad.) S njewerjownjemej khrobłosću wumjedženy ruhježny nadpad sta so póndźelu dopołdnja wožrjedź města w domje na Bjedrichowej dróhy 185 rósł Mohrenikeje dróhi. Do wobkhoda jastupi krótko po 10 hodź. wošemjene zdwalenym muzikl a dźěsche w runej měrje z wucežehnjenym revolwerom mi pokładnika dra. Behrensonja, kiż runje pjenjezy wotliežeschce. Jako so jemu nadpadnjeny pschecžiwjescheše, samóri so zuby do njeho z revolwrom. W hamžnum wokomiku strahowny ruhježnik malcžk papjerjanych pjenjez a zhubi so z mim. Jako policaja pschikhwata, sa ruhježnikom wšo hižda wubježesche. Jemu běsche 4000 hriwnow do rukowu padło. Ruhježnik běsche snadź 30 lět stary.

Hospodarski rozhlad.

Serjedu 4. oktobra 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1915	100 pólsk. złotych	46,825
100 španjelski punt .	20,398	100 čěskosł. krónow	12,423
100 šwajc. frankow	80,81	100 franc. frankow	16,445

Barlinska **bursa** stejsche wčera pod sacžischcžom nieznatego powyschenja diskonta, to rěka danje je 6 proz. na 7 proz. K tutej kroczeli cžuješche so němskoskata banka nuciena, dokelž su pjenjezy žadne. Spočatk tohole léta bě wobstatk na diskontowanych smjenkach pschi statnej banzy nětkdže 1400 miljjonow. Kónz septembra je srosli do 4000 miljjonow abo 4 miljardow złotych hriwnow. Potrjebnosć na pjenjezach je wschak staršje znanjo derje dźěłacžeho hospodarstwa. Cžim bóle hospodarstwo, wobkhod a wikowanje kcžeje, cžim wjacy pjenjez trjebaja. Sajimawe budźe pschihladowacź, kak nasche hospodarstwo tele powyschenje danje abo podrožnje pjenjez jnjese. Wčera wschak pschi spočatku kurzy efektow słyšnje spadowachu, posłužscho so sasso skrucženeju.

Produktowe witki zapisachu hnadne skrucženje pschenjcžnych a wowsnych placžinow wo 5 pj. po zentnarju. Rožka bě 10 pj. tuńscha. Sčasdnje je bě dosć na witkach, rjana bě žadna. Wčera placžeše zentnar

w Barlinje

pschenicy 12,55—12,75 hr., rožki 11.60 hr.
hacź 11,75 hr., jecžmjenja naletnjeho 10,90—13,25 hr., nasymskeho 10,85 hr. hacź 11,20 hr., wowsa 9,85—10,55 hr.

W termijnowym witkowanju

za oktober: pschenicy 13,45 hr., rožki **pak** 12,12½ hr., wowsa 10,55—10,60 hr.
za dezember: pschenicy 13,55 hr., rožki **pak** 12,05—12,06¼ hr.,
za měrz: pschenicy 13,70—13,71¼ hr. a rožki 12,21¼ hr., wowsa 10,50 hr.

Na pschedań:

Wós dźěcžazy, Jenkich w Kamjenzu, kasarny M. H. 1.
W **Hródku**, Dubrawskich kuježi pucź 171 na lěwo. —
Sportowy wós w Budyšinskim, Stcherowa haša 641.
Kastuty wós w Budyšinskim, Zitna haša 21.
Sofa w Kamjenzu, Budyschka dróha 31.
Loža dźěcžaze s matrazu w Budyšinskim, Rěznicka haša cžo. 281 na prawo.
Bžhakaj. Hofimann w Mokrowje posa Hródka.
Kalesyn wysokoscželnik, kundrosa a schtrotowanjski młyn, kotrejž lódy w Ruskich pola Hródka.
Kuža cžo. 44 w Hodźiju z wulkej zahrodu, pódlanskimi twarjenjemi a wulkim dworom. Dalsche wukonje Lazarus w Hodźiju.
Khłódnja drjewjana w Hródku, Dolha haša 7
Rěsak za słomu a seleny w Lutecjach 14.
Młodźiezki. Domla w Běłej Wodźe, Hermanowa haša 34.

Kupicy pyta

Konja starscheho w Malschezych cy. 100.

Pschistajicy pytaja

Błodarikeju, Morgenstern w Porschowje.
Pohonca, knježi dwór w Bolbrzach.
Samkarjskeho, kowaŕ Micžka w Pomerzach.
Holzu do domu, wolenza w Kopczach. — Thüringski dwór *w Łubiju.*
Pjekarskeho młódschcho, Morawitz w Běłej Wodźe, Telefon 180.

Ssudnizy na pschesadźowanje:
schtwórk 6. oktobra 1927:

w Lubiju na sudnischtwje dop. w 10 hodź.: Mebše, nowy a trjebowany pjenjezny komor, klamarskaj kamoraj a też wschelaki cžahor za instalaziju.
w **Kamjenzu** dop. w 9 hodź. w kasarnach, komorne kwartjerjenje: Piano, gramofon, taflaty wós, 40 zent. wotrubow — w dworje radnizy dop. w 11 hodź.: motor a rěcžba;
w **Khrósčizach** (kupny seidu) so dop. w 9 hodź. w hoscženzu), kucža a symowy wobročak;

Skrowe depeše.

Produktowe witki w Barlinje djensa dop. ¾11 hodź.:
Witki maja trochu skrucženje placžiny.
Dop. ¾12 hodź.: Skerje krucženo, hewak laž pschedań hodźinu.

Placžizny na Barlinskich produktowych witkach.

Žito a wotliowe symje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Placžizny po złotaj hriwnje.

	4.10.	3.10.		4.10.	3.10.
Pšenica	254-255	250-254	bony	22-23,00	22-23,00
rožka	223-235	231-237	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jecžmjeń	218-263	220 265	módre łuplny	15-16,00	15-16,00
naz. jecžmjeń	217-224	217-224	žołte łuplny	—	—
wows	197-211	196-209	teradella	—	—
kukurica	193-195	193-195	raps. wosušk	16-16,40	16-16,40
pšeńc muka	32-35,50	32-35,75	lany wosušk	22-22,80	22-22,80
ržana muka	31-33,25	31-33,75	pocn. melasa	—	—
pł. wotruby	14,50	14,50	běrnj. kruški	22-23,00	22-23,00
ržane „	14,50	14,50	syno, 50 kg	2,40-2,75	2,80-2,65
raps	305-315	300-310	rjana słoma	1,20-1,40	1,15-1,30
Jane symje	—	—	pšeńc. „	0,80-1,20	0,80-1,15
hrošk	28-31,00	28-31,00	wowsna „	0,70-0,95	0,70-0,90
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jačna „	0,70-0,90	0,65-0,85

Přilopk.

* Zuli psched hudom. We Wrótšlawskim hamtskim hudnistwje bu pschi zjawnym prozesu skorźnik a wobstorzenc swadźischcej. Nadobo skoči skorźnik wobstorzenca na khrbjet, cžišny jeho k semi a bijeschce jeho. Sdužobazija dyrbjachu wjele prózy małožcej, so bychu wobeju rózno do

stali. Nadpadnik dóšta dla njepschikłojnecho sadjerjenja pschez ńudom dżeń khłódy.

* **Jelesnišćich paduchow sajeli.** Shromadnemu prózowanju jelesnišćich łójerjow a kriminalnych sostojnikow we Oberhausenje w Porheinskej je jo poradźiło, ńudom wosobow sajeć, kotrejž ńu ś tworownych wojow jelesnišćich mnoho tworow potradnuchu a je ńdźeła sahjo pschedale. Dźel **kradnjenych** wjezow możejsche **polizija** sebrać. Po spaczu ńu hišćeše dalsche wozowby do padnišćiwa a pschekhowanja jawlečene.

* **Łoźj ś dźiwimi śwerjatami w nuzy na morju.** Po telegramje, kiž je do Bremerhavena dóschoł, wotpósłany wot jendźelskeho parnika „Duke of Winchester", je tutón franzoski parnik „St. Etienn", kiž mějesche wulki transport dźiwich śwerjatow sa zoologiske sahrody w Londonje a Manchestru, w nejwjetschej mórskej nuzy nadeschoł. Na nim bě jedyn kotoł rosbuchnył a parnik poča so nuricź. Pschi tym ńu so — kaž powěsć dale wospjewja — mnohe tigry a wopizy se swojich klětkow wudobnile a ńwój wuczek na hornim dźele parnika pytale. Namórniny dyrbjachu so do swojich kajutow (śpiwizkow) wukhowować a pytachu śej ś khchělbami dźiwje śwerjata se schije dźerżeć.

* **Pschi wukhowanju zwjazcho wójerja śujelbożiła.** Dwěłętne dźěćo żelesnišćeho wothładowarja Markasche hrajkasche źebi pola Komotowa w Częchosłowakkej na żelesnišćich kolijach, jako so śwěchny cząh bliżesche. 24-lětnu macź, kotraž cząhysche dźěćo psched wěsej śmjerću wukhowować, shrabnu lokomotiva a śrani ju tak czężko, so wona bórzy na to wumrě. Dźěćo bu jenož śmadnje śranjene.

* **Psches elektrisku blotu morjena.** Na śpodźiwne waschnje je mloda żona we Winje wo śiwjenje pschišła. Pschi blotowanju je psches elektrisku blotu do śulineho pruda pschišła. Wostrjedź dźěła padny nadobo schkrječo k semi Sśuśodża pschikhwalachu a wutworobodźichu njeśbożowu, kiž so wjazy njebłasche, hakle psches wotstajenje elektrisćeho pruda. Njeśbożowa żónska běšče na wjazy błakach wopalenk. Polizajske pschepytowanje wukuschi, so bě wona krótko prjedy kuchinu jeńrěła, kiž běšče hischcze mokra. Błota je nětkle ńtónzowana była a psches to je żónska do śulineho pruda pschischła. Elektriski wustaw wěz pschepytuje.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutrjischi schtwórtk:** Hischcze khłódno, mróčele so pschecźahuja, bóle ńucho. We Jendźelskej rjenje, ale khłódno.

Prozeß pschećiwo zentrali kommunistiśeje ńtrony psched nemšćostatnym ńudom w Lipsku je so wotstorčił. Ssud mèni, so ńo prozeß mjes parlamentowumi vróldinami njehodźi pschewjesć.

*

Létarjej Loose a Starke staj so wutoru w Norderneju na łět do Ameriki puschczilo. Poleczitaj najprjódy do Lissabony, hdźež sastanjetaj. Wot tam pśches kupy Azory a Newfundland do Newyorka poleczitaj. Tónle puć je nětkle 1800 kilometrow dołhi.

*

Polizija w Lwowje je tajnu studentisku organizaziju wuśledźiła, kotraž je bjesmjenity list „Wernosći wo generalu Sagorskim" wumyślila. Tutón najhórsche wobsłorżby pschećiwo offizěram, Pilśudskemu blisko śtejazym, wopschijża. List je so ź cźischcerstej maschinu rosmnožił. Polizija je nětkle 40 wosobow śajała.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Hanka Theresija Klemnowa rodź. Kochtej w Myschezach, 59 łět. — Krnwoscht Guda, nětkuschi mježiczel Gudźiz hoscźenza pschi dwórnischczu w Budyschinje, 74 łět. — Gustav Hübner, inspektor w pjiwarni we Budyschinje. — Johanna Schnišerowa we Hłuposach, 70 łět. — Marja Drojtez w Běłej Wodźe, 68 łět.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. „Jednota Sokol" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w „Towaršowni" (Christl. Vereinshaus) na Hórnčerskej hasy. Nětkle su wosebje ważne, dokelž so na swjedźeń přihotujemy. Načolnik.

Budyšin. Sokołki Jednoty zwučuja dźensa srjedu z dypkom we 8 hodź, na Hórnčerskej hasy. Dla nuznych přihotow za swjedźeń maja wšě sotry z wěstosću přińć. Načolnica.

Bukecy. „Radosć" spěwa dźensa srjedu wječor we 8 hodź. Dirigent.

Drježdźanski „Hromadnik" ma **štwórtk,** 6. oktobra (nic srjedu), swoje porjadne posedźenje. Přednošk: Herta Wićazec, serbska basnjerka. Hošco su nam witane! Předsydu.

Hrodźišćo. Tow. „Zerja". Naš spěwny wotrjad započina jutře štwórtk (6. 10.) wječor zaso ze spěwanjom, a to w Njechornju. Winowatosć kóždeho spěwarja a kóždeje spěwarki je, zo zasy cyle wšěsce přińdźe a hišće wjacy spěwnych mocow sobu přiwjedźe. Předs. a dirig.

Łuž.-serb. Sok. Zwjazk. — Předsydstwo a wubjerk zmjejetej njedźelu, 9. winowca, dop. w 10 hodź. posedźenje w „Serb. Domje". — Kóžda Jednota dyrbi zastupjena być. Starosta.

Njebjelčicy. „Sokol" zwučuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dućman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězynach. — Za nawěstki: O. Janak w Budyšinje.

Wšě nowosće su dóšle

Žonjace drasty

mantle
kostumy
wobleki
bluzy

hładke a mustrowe, **tkaniny na drasty** w hobrskim nazymskim wubjerku a po wšelakich płaćiznach. **Hładke a mustrowe židy, Lindenske wobleki * somoty * somoty do płokanja**

Alfons Schauseil w Budyšinje

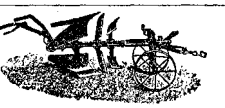
:: Wobhladajće sebi wukładźenja w mojich woknach! ::

Poručam k hermankej

swój wulki skład mužacych, pacholacych a hólčacych woblekow, zymskich jupow, přewoblekow, ulstrow, zymskich mantlow po najnowšej módźe, njepřemokawe kabaty, kožane jaki, gumijowe mantle, najl. spódnje kholowy a košle, wšě družiny tkanin. a dźěćanskich kholowow, wojerskich črijow a škórnjow po wosebje nizkich płaćiznach

H. Marschke w Kamjencu
na Oskar-Müllerstr. 8

Nawěšiki přinjesu wužitk!

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Bukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
w Budyšinskim kamjenskim hejmanstwje

Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch druzin

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

na Jägerskej drózy 5I

3 mjeńšiny wot dwórnišća

Rěčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobota

Dobre trjebane knježske meble
drastowe khamory, vertiki, plyšowe sofy, komody, blida a stólcy, łoža a matracy a wjele
wjac po cyle nizkich płaćiznach
H. Marschke w Kamjencu
na Oskar-Müllers.r. 8

Najnowša serbska kniha je wušła w zběrcy „Dom a swět" čo. X.

Ruske byliny

Přełožił, zawod napisał a 88 prěnjotnych drjeworězow přidał
Mórćin Nowak-Njechoŕski
176 str. 3 hr.
Wšěm Serbam ju należnje poručamy
Serbska knihafnja w Budyšinje
Serbski Dom

Mam wot štwórtka, 6. okt. do soboty, 8. okt. w hotelu „Markgraf" w Budyšinje wjeśi wubjerk młodych

konjow

Seelandskeho a Danskeho splaha na přodań a k zamjenjanju.

Konjaca wikowarnja Gustav Dantz w Lubiju

Tworykupowace towaŕstwo w Budyšinje

zap. dr. z wobm. ruk.

Sobuśtawy lutujće!

Dźěći, lutujeće też Wy??
Lutujće w nalutowarni Waseho konsuma!

Sobuśtawy! Sobuśtawy!
Prěnje wjesła **zymskich běrnow**

žołtomjas. Industrie

su dóšle. — — — — Najlěpša družina!
Skazanki móžemy nětko jenož po potrjebje dopjelnić.

Transmisije

kóždeje družiny
welije, hencin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

Wóskowane tkaniny
100 cm šěroke, 1,50 hr.
K. Erler w Budyšinj
na Žitnych wikach 11

Prošu čisło

2687

jeli maće mały nawěs do „Serbskich Nowin".

Płachty na sola dołhe 2,0[illegible]
płachty na diwan . . 5 mtr.
woskowe rubu, wulk. wubjerk, tunje płaćizny.
Ida Erlerec zwoź. Wúrkerowe w Budyšinje, Zw. Lawaka hasa 16 rožk Kronprynzowoho mosta.

Wšě šulske knihi
dostanjeće
w Serbskej knihafni w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. pr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 40 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihićišćerjaz, nap. dr. s w. ruk. w Serbskim domje w Budyšinje. Telefon 2537.

Za nawóšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłaje se stajace nawóšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy a w rjadu płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w w

Čisło (Nr.) 234 — Budyšin — Štwórtk, 6. oktobra 1927 — Bautzen — Lětnik 76

Jenotny abo zwjaskowy stat.

S prajchenjom, kotrejž so po statnym pschewrośe njeje rozhudźiło, hač ma so Němska do jeneho zyłka pschetworiś abo dale zwjaskowy stat wostaś, su so ministerjaj presidentoju němskich krajow pódpěli w Barlinje saźerali. Po jich namjecje je němskostatna konstitucija wokolnik krajnym knjeźerstwam pókłała, w kotrymž so dźěli, so budźe konferenca zastupjerjow krajow wo tym jednaś, hač dyrbi Němska dale zwjaskowy stat wostaś, abo hač dyrbja jenotliwe kraje do jeneho zyłka spśiwnuś. Na konferency łóžby stat dweju zastupjerjow, jeneho pschiwiźowarja jenotneho a jeneho pschiwiźowarja zwjazkarskeho stata, pósćele.

10 000 wukrajnych wojakow Porheinsku wopuschći.

10 000 muži wobsadźeńskeho wójska póńdźe w oktobru z Porheinskeje wućahnuś. Pschihoty wójskowych schefow sa nawrót wojakow su hižo w połnym bibanju. Na doło pak 10 000 muži njewućehnje, ale po etappach. Hač do konca oktobra 4000 muži Porheinsku wopuschći. Wućehnjenje druhich wojakow so k nim pschisłanknje, a kónc nowembra budźe smjeńśchenje wobsadźeńskeho wójska wo 10 000 muži pschewjedźene.

Lět němskeho lětacła do Ameriki.

S Junkerskim namótšim lětadłom D 1230, z kotrymž staj so kontoru lětarjej Loosa a Starke w Norderneyu na lět do Ameriki puschćiłoj, jena žona, Winska dźiwadłownica Lilli Dillenzowa, dźowka wuměłskeho mótarja Hollitzera, bobu leśi. Pódła teho staj w lětadle monteur Frityler a schrikzłowar Löwe.

Kaž je so hižo powědźiło, tśimotorake Junkerske namótšie lětadło D 1230 najprjódzoy pśches Lissabon na Azory a potom pśches Nowofundland do Newyorka poleśi. Lećadło je so hižo w europiskim wobtkadźe dźěłachi cźaj wupruhowało a w normalnym wobtkadźe městno za wjednika, monteura a dźewjeśe pućowarjow poskića. Lětadło ma pódła teho nadawk, pósćele měchi lětadłow „Europa“ a „Bremen“ do Ameriki donjeśe. Wone je so w Dessawje zbyle z metalła natwarjiło a so w Malmöu na pśuwakaj stajiło, njeje je złébrowej bronju, ale, so by wokoło lépje wuźerzało, se źwětłoselenej menigu wobarbjene. Lětadło móże teź jenoź z dwěmaj motoromaj leśeś.

D 1230 so z nusu k semi pschistajiło.

S Barlina, 6. oktobra: Po schkrowej powěśći z Lissabona je ozeanske lětadło 1230 pola Torres Bedras, njeźdaloko 80 kilometrow k połnocy wot Lissabona z nusu k semi pschistajiło. Nadrobnjejše njejźu hišće znate.

Pólska Litwje wotpłaćuje.

Litewske knjeźerstwo je w poźledniem cźasu wjele pólskich wućerjow se źłužby puschćiło, wuźadawaja, so litewsku rěcź dosć derje njewobtkśeja. Tole wotpadźenje pólskich wućerjow je w Pólskej wulke rozhorjenje naćiniło. Pólske knjeźerstwo je z tym wotmolwiło, so je 23 wozbobow, mjes nimi dźesaś duchownych sajało, jich propagandy sa Litwu winuju. Pódła teho je so we Wilenskim wokrjesu 45 schulow samkło. Pólske nowiny su protest zastupjerjow politiskich stronow wosjewile, kotrejž pólske knjeźerstwo namolwja, so by pschećiwo Litwje zakrocźiło. Wustupjenje Litwy so w telegramje pólskeje telegrafoweje agenturry jako wuźadanje na pólski lud mjenuja, kotrejž z wopytom litewskeho presidenta Woldemarasa w Romje a Barlinje świnjuje a wójnske wotmyślenja k pschećwinjenju pólsko-litewskeje njeje we Wilenskim wokrjesu pschekradźuje. Warschawske knjeźerstwowe nowiny dźensa wo pólsko-litewskich wobstejnosćach rěcźa a k dopósnaczu dóńdu, so Pólska njeźmě litewskim wuźadanjam směrom pschihladowaś.

Nowy ruski pósłanc w Pólsce.

Witorn w nozy je do Warschawy nowy ruski pósłanc **Bogomolow pschijěł.** Na dwórnischcu je jeho direktor rańskeho departementa pólskeho ministerstwa zwonkownych naležnosćow Jakowko a personal ruskeho pósłanstwa powitał.

Powěsće wo pschiprawach k nazionalistiskemu puću w Lotyšskej.

Kaž Warschawske nowiny z Rigi zhonja, je lotyšske knjeźerstwo staw wobleźenja a wójsku hotowosć w Libawje a wokolnosći pschikazało. Tale naprawa z powěsćemi wo pschihotach k nazionalistiskemu puću w Lotyšskej zwinuje. Połoźenje w Rigy je jara napjate.

Kommunistiske agitacije schule.

Hawaska telegrafowa powěsćerńa z Kowna zhoni, so ćej so po dowěrliwej zdźeleńy, kotrejž je sa informaciju bolschewiskich diplomatow postajena, w Toulonu a Cherburgu kommunistiske agitacijeje schuli pschiprawjeju. Schuli matej nadawk, matrosow ja kommunistiske agitaciju wuwucześ. Cźile matrosow bychu potom dyrbjeli kommunistiske myśle we wójnskim łódźstwje rozsćerjeś.

Franzowske knjeźerstwo je grichiśi wójnski dołh na 170 milijonow złotych frankow snižiło.

Grichiska je z połczonkami w Franzowskej a Jendźelskej hłuboko zadołżena. Njemóże wjazy dań tyćle pożćonkow zaplaćeś. Franzowske knjeźerstwo je so tehodła rozsudźiło, pożćonki, kotrejž jej Grichiska dołži, na 170 milijonow złotych frankow snižiś.

W Franzowskej so kredity sa reserwistow wopokasale.

Finanzna kommizija deputertiskeje komory je z 8 pschećiwo 7 głosam kredity za zwołanje franzowskich reserwistow k wjeźerskim zmjeńšowanjam zapowědźiła.

Italscy fascistojo wězy zmužuja.

W poźedźenju direktorija fašistiskeje strony je Turatti rjekł, so je wusne, w italskim pschemysłe mjedy snižiś, so bychu wudawki za wudźełanje twarow po hodnosći jendźelskeho punta złożene byle, kotrejž nětkle 90 lirow wućinja. Mussolini je wojewił, so je Turattiej porucził, so by schtworił w poźedźenju syndikatow prawidła za dalsche snižeńje mjedy dźełaćerjow spźelił. Tole snižeńje mjedy budźe wschelake w jenotliwych rjemjeślnistkich połovelanjach a prowincach, tola wschudźe z najnjejšcha 10 proz. wućini. We nimi knjeźerstwo jenoźi śrědk widźi, wuwos wudźełkow italskeje industrije spěchowaś. S nahódnosćenjom italskeje lirty su so ja wukraj płaćiśiny sa italske twory podrožiše. Italska je z tym wulki dźeł swojich wotběrarjow zhubiła. Wjazy dyžli 600 000 dźełaćerjow je nětkle bjez dźěła.

Rospuschćenje wschěch južnoslowjanskich towarstwow w Italskej.

Se Ssuschaka so powě: Po poruczności italskeho knjeźerstwa staj prefektaj w Triestu a Gorizy poźedźenje njedźele wjazy dyžli 100 južnoslowjanskich towarstwow rospuschćiłoj. Dźe tu wo 53 katolskich a 48 liberalnych towarstwow, dale wo Swjask słowjańskeje młodźiny w Triestu. Prefektaj staj teź roskaz dostałoj, so bychtaj w najkrótšim cźasu teź wschě druhe južnoslowjanske towarstwa rozpuschćiłoj.

Anarchistiski komplott w Madridźe.

Kaž Havaska powěsćerńa z Hendaye zhoni, je pućowarjo, kotśi su so Schpanjiskeje pschijěli, wo njedawnym komplottu kśěbowaze powědali: Madridska policija je we nozy k 1. oktobrej pilnje dźěłała. W direkciji schtitańskeje policije wyschi sastojnicy hač do rańschich hodźin 1. oktobra w służbje wostali. Wschitcy ministrojo jebi kóždu hodźinu rozprawy podaś dawachu, dokeź wo wuśśědźenje komplotta pschećiwo żiwjenju kralowskeju mandźelskeju dźěsche.

Policija bě w nozy powěsći wo pschihotach za komplott dostała a hnydom podhladnych ludźi sajała. Hłowneho redaktora nowin „Libertad“, Lezanu, prěnjeho sajachu a pódła njeho franzowskeho republikanskeho sapósłanca Baristrera, jeneho majora, jeneho lentnanta, wósćeho Godofresa a 14 anarchistow.

Nasajatra rano bě hižo 40 wozbobow sajatych. Pola sajatych anarchistow su bombły namakali. Attentat su dyžli 1. oktobra dopołdnja w tym wokomiku śiśaś, w kotrymž bychtaj kral a kralowa z połnoźneho dwórnischcza po złowanjenym waschnju w njekrytym wozu do rezidency jěłoj. Swójšcijo je so, so je jedyn artillerijstiski offizjer bombły zhotowił. Zyłu nóź su policija a zibilne gardy wokolnosći połnóźneho dwórnischcza wobkrućowałe a wjele domow pschepytałe. Kralowskaj mandźelskaj njejstaj we wotewrjenym, ale pschikrytym automobilu do hroda jěłoj; cźenuju so wobydlerjo, kotśi wo nicźim njewědźachu, dźiwachu. Policija je wuśśědźika, so two daloko rozsćerjene spschisahanstwo dźe.

Teź w Algeciraju su wjele wozbobow sajeli. Móżno je, so su tam bombowe składy namakali. Sda so, so su chcyli attentat, hdy by so w Madridźe njeporadźił, w Algeciraju wospjetowaś.

Schpanjiska narodna shromadźizna.

Sa pschichodnju schpanjiskeje narodneje shromadźizny, kotraž so w blizšchim cźasu swólbi, je knjeźerstwo swonkowneho ministra Yangnosa pomjenowało. Mjes 400 zbobnistawanimi narodneje shromadźizny su znate mjena kaž na pschikład Burbonski princ Karl, general Weyler, general Maurad, Albalki wójwoda, dale tśi kardinalojo a wischelake žony.

Pschiśahanje do Kanady so hižo w europiskich pschistawach lékarjow pschepytaju.

S kanadiskeje pschiśahanskeje wyschnosće so powě, so so w blizšchim cźasu do jendźelskich a do druhich europiskich pschistawow 80 kanadiskich lékarjow pósćele, so bychu wschitcy pschiśahanjarjow do Kanady lékarskemu pschepytanju podćišnyli. To so se samyślom stanje, so bychu so z lékarskim pschepytanjom psched wotśěsom wućehanjarjam naturoćna jśěda a cśerpjenja na njej salutowale.

Revolucija w Mexiku so potłóčiła.

S města Mexika „United Preß“ powě: Sbźěź dyrbi so jako potłóčeny wobkładowaś. Nasrjejzy klamow je sajo wotewrjenych. Nowa knjeźerstwowa zdźeleńa praji, so je sbźěźarśi wjednik Gomez w Peroke wobstupjeny a so budźe bórzy sajaty. Se 70 000 muži stajneho mexikanskeho wójska je so jenoź nětkle 2000 muži snjeźiło. Knjeźerstwo je wschech stow wobsadźenje zwěrnjeje dostawa. Wjeśischina sbźěźarjow je hižo wotbrońena.

Kaž je knjeźerstwo powědźiło, staj njes sbźěźarjemi, je nałym hudom wotprawjenymi, general Karlos Vidal, kabowy schef sbźěźarskeho generala Serrana a prjedawschi general Carlos Ariz.

Dalschi presidentowy telegram praji, so je so w Torreonje stejaju 60. pěchi regiment tehorunja sjjeźił, tola general Jose San Martin je z wojakami, kotśi ju knjeźerstwu zwěrni wostali, sbźěź porasył. Tutón powě, so ju sbźěźarjow wotbronili a sbźěźowego wjednika, wyschićego lentnanta Augusta Manzanilla z jeho zhłynu slabom po wuźadźe nałeho łuda satśělili.

Kaž so dale powě, ju teź zapósćanzy Chiapaskeho stata postanyli. Po krótkim wojowanju pak ju jich pschewinyli a satśělili.

Sbźěź w schtyrjoch swjaskowych statach.

S Washingtona so 4. oktobra powě: Po powěsćach je města Mexika je sbźěź zhodom w statach Vera Cruz, Coahuila, Puebla a w swjaskowym distriktu města Mexika wudyrił. Tśjom stam sbźěźarjom, kotśi ju wjednuchu, so poradźi, do Texcoco a Tectihuacana cźekнуś, hdyž sbytachu, so knjeźerstwowemu wójsku napschećiwo stojiś. Wschitcy hromadźe we wokolnosći Puebla hišće 15 kompagnije sbźěźarjow steja, kotrychž porasyś, pak njebudźe wulkich pschećiwnosćow cźinić.

Wschitkich sbźěźarskich offizjerow wotprawili.

W El Paso w Texasu wuthadźaze nowiny su Mexika powěsći dostałe, so su wschitkich offizjerow sbźěźarskich wojakow wotprawili, kotśi su pola Torreona pschećiwo knjeźerstwowym wojakam wojowali. Knjeźerstwowi wojazy su po liźbje wjele žywnjejschi dyžli sbźěźarjo byli. W bitwje su sboro wschitkich sbźěźarjow morili.

*

„United Preß“ z města Mexika 5. oktobra powě: President Calles je wjeźera wojewił, so ma so wojerski sbźěź jako njeporadźeny wobkładaś, dokeź su so sbźěźarjo po najwjejšich dźělu do kasarnow wrośili. Knjeźerstwo ma wěste powěsće, so liźba sbźěźarjow nětkle wjazy dyžli 300 njewućinja. Wjednikaj sbźěźarjow, generalaj Gomez a Serrano, staj knjeźerstwu hižo dawno znataj byłoj. President Calles je wospjet pytał, jeju k winowatosći wróćiś. Hdyž je njeporadźenym pucźu sbźěźarskaj wjednikaj cźekałoj, so hnydom za nimaj puschćiźiłu. Serrano, kotrejž pschećiwnym wojakam do rukow padze, hnydom psched nałym hudom stojichu a hromadźe z nětkrutymi jeho pschiwiwolowarjemi satśělichu.

Sbźěźarjo pola Vera Cruza.

Po poźlednich powěsćach z Mexika sbźěźarjo pola Vera Cruza žyłne mozy hromadźeja. Knjeźerstwowe wójsko je sbźěź w Torreonje po tśihodźinskim wojowanju potłóčiło. Wjele sbźěźarjow su sajeli. Kaž je dale powě, su žyłne wotdźelenja Yaquiskich Indianow je Sjednoczonych statow połnóźneje Ameriki mexikanske mjezy pschekrocźiłe. Po wěsći z Tampica praji, so je tam knjeźerstwowe wójsko we

wobcežnym pokojenju. Wono je pjecza w barakowym lěhwje wobstupjene a na pomoz cžaka.

Generala Gomeza fajeli.

S Nelwjorka žo 5. oktabra powěs: Wo powěsćach je Mexika je knjeježiństwowe wójsko generała Gomeza pola Vera Cruza sbiło. Generała Gomeza su runje kaž generała Almadu fajeli, z kotrehož wójskom chcyshe žo Gomez sjednoćiś. Też na někotrych druhich městnach, hdyž je žo je sdežkarjemi wojowało, je knjeježiństwowe wójsko dobyło. Sběžk może žo tohodła jako potłóčene wobhladaś. Knjeježiństwo žo nadjija, so sdyłkownych 2000 sdežkarjow bórzy wotbudze.

Spytany statny přewrót w Portugalskej.

Powdźesće z Gibraltara potwjerdźeja, so žu w Portugalskej spytali, knjeježiństwo prezidenta Carmony potrowóśiś a portugalskeho pósłanza w Londonje, na knjeježiństwowe cžoło stajiś. Wjele wołobow žu fajeli. Patrouille po Lissabońskich městowych drohach cžahaju, kotrejž žu za automobilowy wobchod zawrjene. Wobydlerjo žo namolwichu, so njebychu wobydlenja wopuscheźili. Policajski schef a druhi wyschschi zastojnizy w Operu žu wrócžo stupili.

Što budże z Khwaćanskej kermušu?

Sjawna wobadna protestowańska zhromadźizna k pschepołożenej kermuschi.

Pjatk wjecžor wotmě so protestowańska zhromadźizna, na kotruž běsche žo sjawnje pscheproschowało. Dźiwaja na wažne praschenje dla kermuschowho dnja běsche zhromadźizna bohacze wopytana. Praschenje „Kak dostanjemy sašo swoju staru dobru kermuschu?“ běsche wjele pschipołucharjow pschiwabiło.

Knjes M. Rjeczka jako powołaŕ zhromadźizny, rozjašni na frosumliwe waschnje sameŕy a pschesca zhromadźizny, kotrejž maju swoje prawo. Wjesćina wobkaruje, so we ważnym praschenju zyrkwinskeho narodneho dnja tajka rostorhanosć knježi. Zadanje, so ma žo kermuscha sašo tak fmjezcžiś, kaž je wot spočatka bylo, namaka žiwy wotklóź. Wuprajenje wo tutej wězy wutrobje žo pschi spocžatku rosbarjenym mórskim zotmam. Sdobnstatowy zyrkwinskeho pschedsydstwa njedočhi bohužel pschitomni, ale dachu žo wot knjesa farara Sarjeńka sastupowaś. Bychu-li pschitomni byli, hy žo někotryžkuli dwěŕ wotstronicź mohł.

Knjes farař Sarjeńk jako pschedsyda zyrkwinskeho pródźiśesterstwa wěcžesche wo historiscznym wuwiccu nascheje kermusche a wo prjedawschich datach. Nascha zyrkej bu 16. oktobra 1899 pohwjeczena. Hižom tehdy postaji wjesćina zyrkwinskich sastupjerjow kermuschu na njedźelu, kiž bu 16. oktobru pschesvjećena. Hacž do lěta 1924 je žo kermusche też pschezo tak fmjezcžiła. Wo kermuschnym dnju su pjecža też hižom zewrjeli zyrkwinsku sastupjerjo husćisćo jednali, dźěła z hospodarskich pschičinow natalskeho wobydlerstwa, dokelž ma rataŕ hrjedź oktobra hischcze wjele dźěła a dokelž w tutym cžasu mróźy hroža. Pschi wutrajenju pak tutu pschičinu wotpokasachu, dokelž žo kermusche we wschelakich druhich wogadach też w tutym cžasu fmjezcži. Pschičina k pschepołożenju je było też konfesionalne pschihłuskowanje, schtož Mérkow, Lutobeź a Boranez nastupa. Knjes farař stóncži swoju rěcź z napomnjanjom, so bychu wogadni tuto praschenje w lubosći a pschesjenosći k spokojnosći wschitkich rosrisali.

W husto rosharjenym wuprajenju pokasowasche žo pschezo sašo žadanje, so měła žo stara kermusha sašo fmjezcžiś. Jenož hubjenu hospodarski cžah je był nětdy z pschičinu pscheměnjenjenja, wožubinske naležnosće tu pjecža njejžu zohubrale. (!) Też wo zyrkwinskim dawku nasta žiwa cosmolwa.

So je žo psched nětdže 3 lětami sjawna wobadna zhromadźizna po wjeselnym waschnju powołała, kotruž žu (kaž je wudawka) jenož schescžo wopytali, zhromadźeni njeměrźachu, wožebje nic, so je žo wosjelenje prawje stało. To žo wěsto dźensa cžežko dopokasaś hodźi.

Po wothłosowanju wuniwolichu wubjerki sa tódu wjeŕ nascheje wosady, so bychu podpiśna pola pschiwižowarjow stareje kermusche hromadźili. Wichor je lećhli, wo staru kermuschu póndźe wojowanje dale, jo by tónkrótnje pschesjenosć knjeńa a žo njedorosumjenje dla kermusche we wobadje we tódym nastupanju shubiło. W druhich wobadach shutkuje tiśitne wojowanje wo kermuschny dźeń trochu fmjerśnje. Hacž do sańdźeneje póndźele běsche zobustawam wubjerka cžas k sběranju podpiśmow pschehowstajeny. Na jich dobrej woli njeje pobrachowało, žu je mnohi podpiśali sa staru kermuschu. Tak je nadźija, so tute njesbóžne wobtežnjosće we wołobje žo wotstronja. Narodny dźeń bo njeda wotstorcžiś, wobadni nachadźa žebi wot nikoho narodniny zwojeho Božeho doma pschepiśaneje daca, sa to žebi žiwoł Bóh dom cjesća a waża. Jich parola je: **Na kóždy pad staru kermuschu!**

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk 6. oktobra.

1706 dociśeli so w Žitawje nowy wot Michała Frencla přeloženy testament.

So njehordź, so njekhwal, ty rózojta moja,
Hósć druhi, teź rjany ći za pjatu dźe,
Twój zephyr je nimo, spěw, radosć a reja,
Nětk nazyma krasnje haj přebarbuje,
A pożnjenc dosć wjele
Też kwětkow nam sćele,
Te z poniżnym směwkom nam lubeznje kćěja,
Njech z pruhu teź slabšej je njebjesa brěja.

*

— **We njeworje.** Schkleńza jašo na wobstajne wjedro pokasuje. Dokelž też nad Jendelskej wyschina leži, hnuwny ho dokładnjeho wuwjedźenja nadźeć. Te by hižo zafupiłe, ale mjźina je žo nad Bottwiskim falowje zafupiła. Taśe położenje naśe wjedro pschezo kaš. Jutrj. pjatk sthada žłónčko 6,12 hodź. a khowa so 5,23 hodź. Mérkacź sthada pop. 4,33 hodź. a khowa so w połnozu 12,49 hodź.

— **Lěsy je žo wulki herbišći koncert minuł,** a hižo sašo pschihotuja so w Budyschinje na runjkotny fwjedżeń, ale zyle wosebity a prekrasny. Kaž hižo „Serbske Nowiny“ pisachu, wuhotuje rjasch „Jednota Sokol“ njedźelu 23. oktobra we „Měšćanskej sahrodze“ (Bürgergarten) hnuwny prěni hokośiti fwjedżeń. S toho hižo fpóznajece, so tajke wšitko w Budyschinje hischcze bylo njeje. Nascha jednota, najstarscha ze wschěch, njemějesche dotal hischcze žanyho fwjedżenja. Njetřěbi so njetrjebarjeći na fpomnjeńcy, ale dźěła za fobje. Nětk pak w cžasu kermuschow, dźe běži teź wona fakermuschowaći, po pilnym a wutrajnym dźele. Njecha wobje druhim wulki konkurenza cžiniś, hohoda wubra wjedźelu i najmjenje kermuschemu. To wšitko możemy hižo prajiś, njeńdźe tu budźe hacž na wšěch kermuschach hromadźe. Wulkotnje wubrany program ho pofći. Zyle nowe prospne fpanjenje zyła jednota. Tohorunja wustupja hotry. Nimo junjczowarjow na bradach atd. budźa wosjelenje te we kolole a wofkotnje konin pschekapicź. Wjeho hischcze druhdje njewidźane nězy. Stupiny a zyle nowa krajina nawdina jenu porjad porjefiśca. Druhi dźeł programa budźe wosebje fajimawy, njechamy pak jefe wjeco pschekradnicź. Jenož wschém bratram měšli radźicź, žebi jow wobhladaju, a potom tajke wěźi domu też pokasaś.

— **Khorosće wot 9. oktobra!** K wopytej krajneho biskopa w Budyschinje a k fwjatoežnemu fapokasanju prěnjeho Budyschiskeho fuperintendenta do jeho fastojnstwa, kiž je njedźelu 9. oktobra 1927 w domje Bož. pokoja, wobrócźi so zyrkwinski hamt na wobydlerstwo a wusch-wsće z prošbu, so bychu twarjenja fwjedżeńskich wupyschili a khorhoje wupowěśili. Wobsebje płaceji to za wokolnosć kupnizy, radnizy a Pětrowskeje zyrkwje. Sčuńkolnosć kupnizy, w kotrymž i krajnym biskopom na cžole wschitcžkich cžah, je wobydlerjo wschěch w Budyschinje a we měšćach zyrkwinskeho wokrjesa fasupjerjow wschěch wobchodnosćow, zyrkwinskich parronow a wulka fyła zyrkwinskich fasupjerjow je wschitkich wogadow zyrkwinskeho wokrjesa do zyrkwje pozebnje, sapocžnje ho mjenowanu njedźelu je dypkom 1/2 12 hodź. pschi kupnizy.

— **Na wokrjesne hejtmanstwo** pschefadźeny bu je 1. oktobrom 1927 knjeježiństwowy rada se Schönberg wot Lubijskeho hauptskeho hejtmanstwa za nasłednika semrjeteho knjesa wyschefchego knjeježiństwoweho radu dr. Simona.

— **Smjerćź w horach** pocžerpi je nětdyschi Budyschi wobydleŕ, lithograf August Domaschka, kiž w pozledniim cžasu w Turinje w Italskej dźeławsche. Domaschka běsche wulki pschecžel Alpow. Psched krótkim cžasom běsche žo sašo ras do Alpow nastajił a je tak cžežko fjeboźoził, so sańdźenu póndźelu 48 lět staŕy wumrě. Domaschka je pola Weigangez w Budyschinje Litegrafftwo nawukował. Wón pschewjahowasche powdźiśelo dlěschi cžaś we wukrazu. Do wójny dźelasche na kupje Korfu pola Grichiskeje. Jako wójna wudyri, wróćił je do Němskeje a cžinjeshe wójnu fobu. Po wójnje dźelasche sašo na Korfu. Tam pak dołho njewosta, dokelž běsche wot wójny thorowaty. Wón pschefydźi so do Turina, hdyž je sašo bóle fwistrował. Nětk je jemu jufejoženje nahlu fmjerścź pschinjefło.

— **„Hwězdy a cžłowjek“** rěka pschednoschk i demonstracjemi, kotruž pnje pjatk wjecžor we 8 hodź. fnaty astrolog C. H. Huter w fali „Krony“ w Budyschinje.

— **Krasnuli** fu 2. 10. 27 popołdnju we 5 hodź. z jenoho dwora na tudomnej Kamjenicy hafy fchéry kartow, w kotrymž běsche nowy cžorny hymfli płaschcź z wolmjanoho rjuna z pjeseżinu wobschity. — Dale fu krasnuli we wokolnje w nozy k 3. 10. 27 z nutskamanjom wjefchow dźělow zigaretow jmamkow Ramses, Dolomit, Mariza, Losburg, August der Starke, Weltmacht, a zigarow jmamkow Montos, La Marca, Hannibal, Onkel Bróhmig, Bürgermeister, Schloß Heidelberg, Amtskracht, dale dwanaće hrajeńskich khartow, z nich ¼ duzenta z Auljom-(je flotej kronu), konstrukcjonowy mustr, 3 kartony Mousonskeho mydła, w kóždym kartonje 6 kuskow, 4 punty Blauband-Margariny, 18 pakećikow njjatkich Nivil, fchokoladny jmamkow Pea-Bolmilch, Pea-Bolmilch-Nuß, Jordtime Milch, Jordtime Milch-Nuß a njejowakena Block-fchokolada. Wo wjefowne fpěšenja proßy kriminalne wobdźelenje w Budyschinje.

S **Njeswačzidła.** Fsobotu rano padże tudomny kubleŕ August Schołta njedaloko Pinkez mlokarinje, jako z kolom i fuki domoj jědźeshe, dokelž běchu so pola jeho kola widliny flamale. Schołta wobschkodźi febi móz a brodu fraschnje. Jako běsche jemu knjes dr. Stöckel prěnju pomoz pofkicźił, dowjeźechu franjeńcho do Budyschińskeje měšćańskeje khorownje.

Se **Semiz.** Cžežke njeswoże sta so pondźelu popołdnju we 3 hodź. Bohu žel w tudomnej Spannunez fkale, pschi kotrymž 27-lětny pomocny dźěłaczeŕ Josef Langa se Wulkich Trjebjenz pola Bijskoju fwoje žiwjenje pschifadźi. Langa je fwojimi dźěłaczimi towaršemi kamjenje pschiwozpschowasche, jako je nadobo 10 zentnarjow cžeśki kamjeń fwojasa wubuchu, do hłubiny padże a dweju dźěłaczerjow ranis. Langa wosta fwojemu powołanju a fwojim fłamanej nohi ležo, jeho towaršch mjeńsche fobu ranu na nohi. Nětkaże fa fchkwórcź hodźiny, jako běsche lěkaŕ lědma pschikhwatał, je Langa hižom wumeŕł. — Fsmjertne njeswoże je cžim fundnischo, dokelž chcyshe fo Langa fa dwě njedźeli wożeniecź. — Jeho cžełko fu do Wulkich Trjebjenz dowjefli.

Se **Semilneje.** Spodźiwne wobthodne njeswoże sta so w nafchej wfy wutoru dopołdnja. Pschi wschej fwojej ftrafchnosći mjeńsche pak njeswożowany pad hischcze dobry

Za wysoku płaćiznu.

Powědańcžko z naschich Łužow.

Napisała Kristina Nowowa.

36] (Pokračowanje.)

„Knježe Jeśu, wodaj a pschijimaj mje, budź mój! Ow wulki, dobry, fwjaty Božo, ja hjeru f twojeje ruki drohotny dar a dźakuju fo tebi za to! Ja wěrju, so fy tež mje njeschodneho lubował. Ow, tuž daj też mi móz, fo f twojim ofćom ftaći! Amen.“

Hischcze thwilu kleczejschtaj wobaj; potom ftanychtaj a padnyschtaj zebi wokoło schije, a nětko dź to Urfiny, tuž płakasche. Tola jenož wokomik, a ftóżo mózesche jimaj bórzy je spodobanjom fcźěhowaći, kak wonaj ruku w ruzy po fahrodze khodźeschtaj. Jejch wuńdź pak pschebywnajchtaj dałoko, wyfoko horjeka, tam, hdyž je Wón, jeźelena lubosćej njebjefkeho Wótza, fchoł, pschikłasnjuł jawoftajo: „So bychcźe fo mjes fobu lubowali, taj fym ja waf lubiwał.“

W tutom wokomiku jemu dozyła cžežko njepadaty, tule pschikłasnju dopjelnicź.

Nadobo Nikolaj ftoje wofta a hladaschе na mějšaczko k nohomaj; potom fo rucže wobrocźi.

„Mirofławo, hdże je tón dom, hdźež fhromadźizny wotměwajch?“

„Ty wěfch wo naschich fhromadźiznach?“ dźiwaschе fo Urfiny.

„Margita mi wo tom pifasche. Ale niž jenož to; wona pifaschе mi njedawno, so bě wěrnoscź wot bluda rofefnawacź fpóznała. Moja drohа fotřicźka je Knjeża Jefuża pfzedy pschijała dyžli ja. Tehdy ju njerozumnich, dźenża ju hižo rozumju. A mje njefmérnje fwjefela, jo fmój fhromadnje pucź nafmjpikoj. Tola, njemyflicźi, Mirofławo, fo na mojm Margitu cžeźi hój cžaka? Orłowfky fu knježi katolikoju; fchto wonі rjeku?“

„Fafne wobliczo mlodeńcowe pokry fcźin ftrachoczifowefze.

„Kóždeho fchefcźana wożakuje hój; ale Bóh dawa nam fchezo dobre pfches Jefuma Khrysta. Nafch drohi Knjes nihdy njeklađze floto do tajfeje horjeze pjeży, jo by fo fpalicź mohło, ale jenož, fo by fo cžiścźiło.“

„Ja wěrju, Wón je lubosćej. A Margita fo fawdźeje jako ftoto wobfwědcźi; ale wona je tak młoda a fłaba a njemafhanita.“

„To drje; ale ma dweju bratrow.“

„Dweju? Kak to mémiſch?“

„Jenoho w njebjefach a druheho tudy deleka; njebjefki bratr budźe ju f mozu wuhotowacź, jenuſti budźe jeŕ f pomozu na ziwnje ftacź. Njeje to tak?“

„Ow haj, a ja nachżu fo pryedy ftarofcźam podacź, dóniż njejfym fo f Adamom Delowfkim pófnał. Njerěcźny radoſcź wjazy wo tom; fmy wothłocźili — hdże je domi?“

„Tamle, widźiſch-li? Ranje fnapfcźeca.“

Prowifor fjedże z ruku po wobkedźenem wobliczu.

„Kak rjenje, fo tam mnohy fo fthadźnja, Boże fłowo poftuchaju! Jenož je je tu wulka thudoba evangelfkeje zyrkwje. Njeby-li na pfch. evangelika zyrkej tak khuda była, to by mohła evangelfkeho pfedarja, wudźerżowacź, fajtkóż je w Rěnuſtej mnoho. Tutón evangelift by fo wo wospodrojene evangelfke duſchе niż jenož w Podgradze, ale też we wokolinje ftarał; wón by na njedźelach i dźěſcźimi njedźelſkim ſchulu wotmeſował, by młodoſcź wokoło fo fhromadźował a na njedźelach w jenem f tomu wotmajatem domje pfedował atd.“

„Ně haj, tak by to mélo byćź; a jenož thudoba je wina na tom?“

„Dwojaka thudoba, Nikuſchka: materielna a duchowna; pschetož pobrachuje też na lubofcźi Knjeża Jefuſża. By-li tu lubofcźe była, za ménju, fo bychu to tola nékotſi byli, kotſiż bychu wjele cžiniċź mohli.“

„Njeżudź naſ, Mirofławo, proſchu! Sawy wina, to je wěrno; tola kak możeſch toho lubowacź, kotrehoż njefnajeſch?“

Ty maſch prawje, Nikuſchka; ja nochżych ani tebje ani druhich fudźicź.“

„Ja ménju, ty fy pschedobry a dołhomyſlny; ale ja fudźu febje ſamoho. Pſchetoż hdyż pomyſlu, kelko fymm ja fwoju ſamſkim wobſwołu w ſchulach pſcheſtrjebał a potom ja fwoje wożebne lubowanſki, ja to by lětnje; bychu-li jenoż tſjo tajzy hromadu ſkadowali, mohł evangeliſt żiwy być, a pola naſ by bydlił.“

Dźiwne fwěſtko rosjaſnі wobliczo provifora; toho fo pſchecžeł dohłada.

„Pola waſ bydlicź? Haj, hdy bychcźe jemu bydlenje a fdźeła też żiwnoſcź dali, ja ſnadź by wón dozyka tak wjele njetrjebał, a woni njebychu wopuſchcźeni byli“, rjekny wón na pof wóſſe.

„Sčto ty rjekny? So bychu njebyli wopuſchcźeni?“ Nikolaj wobja nimale mázuje fwojeho pſchecžeła. „Ty njechaſch naſ tola někoho wopuſchcźicź, hdyż tebje někto tak tſjebany, wożebje Margita a ja?“

„Ow ně; tola dowol, ſo cźi tu wěż wuſjaſnju. Porjadne evangelſkeho bikara dyrbi wyſchnoſcź w Podgradze na pokoji woſtajicź, pſchetoż jeho by też ſakoń ſchkitał. Mi pak ſo dźenża ako jufſe fujentóżni, Jeſuſża, fchćihowaneho, pfedowacź; pſchetoż ja cźinju to jako laik, bjes powołanja a bjes dowolnoſcźe. Ja mam ja ſo jenicźki ſakoń Boži, a ja tym ſo fjwět njevrafcźu. Hdyż Knjes Jeſuſ budźe nad dale żiwowacź a fhromadźizna tak fchibźeracź, taj někto rjefe, a hdyż budźe żiwe widźomne fkſeſcźanſtwo ſo roſſěrjecź, to budźu naſ wotfcźeſpjeſtwa a horliſtwa winowacź, a to niż jenoż f katoliſkeje ſtrony. A potom pſchińdże ſakas, a ja njebudźu ſo ſmjeſcź ani mój wyſchnoſcźi ſpjeſcźowacź. Wjele fym hižo wo tom rozmyſlował, ale je mjſſu, Knjes Jeſuſ je wuſſyſchi, a Wón ſam powjedże ſo poczate dźěło dale.“

„Mirofławo, a ſnajeſch-li ty muża, kiż mohł měſtnu evangelifta pſchewſacź?“

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

kónz. Po nahšej wjelnej drósy pschi Herbikej grzychcze pschijedze cezźity automobil dese. Jenu zapraji nadobo spinadko a s połnym wotmachom srafy auto do srjedsneho wokna korczmarskeje jitwy Herbikeje grzhetiy. Wokno dsjesche do kuchoiw. Po tutym krótkim wodychnjenju auto sazo dale jedzjesche.

S **Kamjenza.** W nozy k srjedze su padušči sazo we pschebywanjach tśioch tudomnych skalow pobyli, w Seiserez a Herroldez skali pschi Borschcki a w Gierschcza skali pschi Budyschkej drózy wysche Drjesnjanskeho wiczeznego kubka. Pola Herroldez kradnychu wobleczenja a potrjebu, pschdze 160 hriwnowy hódnu, pola Seidlerez wosebje sawobalenke wézy a piwo. Wsicko to dósche na 25 hr. hódne. Pola Gierschcez kradnychu zyrobu. Tam su tez we budze wobkhódne papjery hromadu znoschyli a spalili, so bé so mjenujoez théoro wupalila.

S **Kulowa.** Prozeschijom katolisich Seerbow, kotryz wot leta 1672 kózdolétnje na swjedzeni swjatego rózowza do Kulowa pschikhadza, pschihodze sandzenu hobolu we wulkej fyse. Wobdzelnizy shromadzichu so w Ralbizach popołnym w 2 hodź. a czehnjechu spéwajo pisches Konjezy a Kocźinu a bórbzichu do Kulowa 1/5 hodź. Duchowny a zelezniczny kreczaku prajeschowy napscheco a wjedzechu sich wot tschitanje zyrkwje pod swonjenjom do swjedzenjaz wupyschenje farskeje zyrkwje. Njedzelu pschipołdnju w 1 hodź. wrócźi so prozesijom sazo do Ralbiz.

S **Wulkich Sozarow.** Kupes August Hórenz, syn tudomneho połbura krjesa Jana Hórenza, kij je na finalizym hameze we Wojerczach, pschicheenu, bu sa dakowcho assistenta pomjenowany.

S **Klétneho.** Połtowy rjadowar Annar, kij je 17 lét dolho na tudomnej pósece skukował, bu do Penziga pschesadzeny a sa wyschicheho połtowoho rjadowarja pomjenowany.

S **Lutowskeje dsjelarnje.** Pschi njenajedrje, kotrez pjatk popołdnju psches tudomnu wokolinu cźehnjesche, dyri blysk do domu, w kotrymz hydlerjej Pfeiffer a Méterach hydlitaj. Symnu blysk wotkry dźél tschi. Dewak w blischosci nascheje gmejny z njewjedrom dalscheje schkody nastalo njeje.

S **Wjelnja.** Póndzelu dopołdnja w 9 hodź. wudyri pola ratarja Ryschtarja wohenj w hornim poschthodze nad sajédom do dwora. Tutón dźél blischesche k hospodarskemu twarjenju. Wohenj snicki tuto twarjenje a tez swjasle blischo domjacho. Sstyno, sloma, drasty a posieschcza na lubi su so zdala hobu spalile. Jenka jalozja je so bjes sledza zhubila. Nastata schkoda na jeje se sawesczenjom kryta. Kak je wohenj nastał, njeje znate.

S **Dzéżow.** W nozy k sobotze je so tudomne Arndtez domjace wotpalilo.

Zrudne wohnjowe njezbozo we wuhlowej jamje „Olba" w Zuborničcy.

Kaz smy naschim cźitarjam hižom we wczerawschim cźisle dopjelli, su zedi pondzelu wjecźor sle dymy 2 cźowjekowjeje žiwjeni za wopor zdale. Liczba morwych je pak so mjes tym bohuzel na tśioch powyschila. Póndzelu wjecźor wudyri w podsemskich podkopkach, nékuze 50 hacź 60 metrow hluboko woheń. Tam mejachu dźelacźerjo wuporjedsenske dźela wukonjecź. Jako su pschi dźele byli, je so nadobo wokolo nich palilo. Muzjow, kotrajź tam dźelaschtaj, su wuhlowe oxydowe plumy pohluschile, bjes teho, so diz nécht wot wonka dźelacych pytnyli.

Wokolo 7 hodź. wotmeénjachu so dźelacerjo. Pschi sajédze do schachta nadpadze jim hubjeny powótr a spalene plumy. Woni hnydom na to pomyslichu, so su tola hischcze ludzo w schachce, kotrychź cźuchu nétko ruze wuhlowadź. Tola pschi pospjesze, swojich wohrożenych towaschow wulkowaez, bu 7 muzi z plumami pobuschcni a wostachu bjes wedomja w khódze leze. Druhe wuthkowanjske wotdźelenje

Sandno prénje wothdźelenje wuthkowacź njemózesche, pak prénjemaj njezbožowanymaj zaneje pomozy wjazy pschinjesecź. Morzenaj stej 52létny hórnik, Pawoł Wudev a 23 létny wozeł Marczin Lukaź. Wobaj staj z Wukrancźa a staj wozenjenaj. Wudev budźiske létha w novembru swój 25-létny žiwjeny jubilej zwjeczicź mohł. Lukaź pak je hakle schtwórcź léta wozenjeny.

Bjes pschetorhnjenja dźelacych na podschenju wohnja, kotryž mózachu halle po dolhim prózowanju a napinanju prawje saschkinnyez. Wobeh pak so pschez dale rosschérjesche. Wutoru rano slajichu hižom jara sahe straju pschez podkopkom, so nichtó njeby do podkopka jéł. Zanemu cźtowjekej pak njebésche wedomne, so bésche hórnik Robert Rohleder je Suborniczti hižom do spećaika dźela do podkopka jéł. Jako wjecźor domoj njepschidze, buchu halle na njeho kedźlivi. Hnydom za nim pytachu a halle we nozy wokolo 2 hodź. jeho tchornuju jako cźélo nadeidzechu. Rohleder bésche 47 lét stary a dźelasche hižom 20 lét we wuhlowej jamje. Jeho bre je njedźiwajcy wschitkich snesczenjerich napravnow jedojty dym pschemohł a morit. Wschitkich tśioch dźelacerjow chwali wjedniwsce jamy „Olby" jako mérnych, pilnych a zwérnych muzi. Wobydlerstwo ma z potrjechenymi hlubokimi sercowne sobuczenje.

Woheń w jamje je wczera hischcze palesche. Wón pschina pschecej sluzbje. Pschecźiwo njemu wojna muzźiwa se wschémi możnymi napravami a srédkami. Prjedy hacź woheń dospołnje podusch a, dre hischcze duty a ljudzenje sandn

Z Łužicy.

* Te **Scherachowa.** W nozy k srjedze dobu bo paduch w hornim dźelu nascheho méstacka do fryzerskeho wobthoda knjesa Wachsmanna. Se fuzbotneje lezownosce je zebi paduch rébl pozeźił, je wokna we schkleznju wutłocźił a wokno wocźinił a do twarjenja jałśił. Kradnuz je sti plaschcze za wokoju tśibanje, schésez britwjoxy, wschelake zpinki za „bubi"-wokoju, 2000 zigaretow atd. Na wésnu wozobu hižom tukaja.

S **Noweho Gersdorja.** Jeneho tudomneho mlódscheho pótowcho wupomharja sajachu a do pschepytowanskeho jatwa gadźichu, dokelz je wón w potsednim cźasu cźitaj listy podrażowal, wocźinjat a wunrubak. Tez su jemu dopokasali, so je pjenjezy pschekschiwik.

* S **Bjarnarzij.** Po dlésche khorosczi wumrje tudomny wyschschi starobny veterinat sw. fr. stótny lékar Tempel, 57 lét stary. Wot léta 1895 mésesche zemrétu w naschim méstacku swoju praxis.

* Se **Zitawy.** Do tudomneje pschemyschloweje mésnje khorobneje pokladnje na Mandaukej drózy dobuchu so we nozy k kwaterje paduschi. Woni kradnychu nékdze 4—5000 hriwnow pjenjez a nékotre schefi. Kaz bechu mutskamarja darje wobkhodnych mésnikowcow i namozu wotpacźił, rosbichu jank pokladninowehe khamora. Po wunkonjanym paduschiznje su mutskamarja bjes sledza sahubichu. Khorobnu pokladnju tale schkoda cźézko potrjechi, dokelz tu finanzu najpschikhódnischo njeseja.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Kinsbórka.** W nozy k kwaterje woneseczu j wustupa jeneho tudomneho hosczenza jenezho hosczja. Won je wobjezny j Njedźichowa. Dokelz we womorje lézesche, pytachu jeho k zinjenym sondźicz, schtoz jo tez poradził. Na to dowjesczu jeho do khorownje, hdjez so j nim pokschjesnje. Na bratschenje wotmolwi znjesbożeny, so su jeho widlischcza sajale a so je pschi tom do jamy padnył.

* S **Ottendorfa.** (Spodźitwne njesbože.) Jedyn tudomny mlody fabrikski dźélacer bésche sebi pschi hicźu jabłuka. Wsan so jakopny a padny a tłó so j dybżacźnym nożom tak njesbożownje do brjucha, so dyrbżachu jeho do klinikl we Khnczu dowjesez. Lékarjo maja nadźiju, so znjesbożeny pschi žiwjenju wostanje.

* S **Lipšta.** (Spinalne wokhromjenjenje dźeci.) Powscźowny hamt mésto Lipska wosjewi, hacź do 3. oktobra, so su tu dalsche wobohy na tutu nathkowacu khorosez zhotowile. W Lipšte je bozyło 144 wobołowu khorotu, tola we dwénaj padomaj njesedmdsjate so wo tutu khorosez. Mjes 142 thornyni je 90 małych dźeci, 45 schulskich dźeci a 7 dorosczenych. 20 wobołowu je dotal wumrélo. We wokrjesu Lipschzanskeho wokrjesnego hejtmanstwa je 7 dalschich dźeci shorito.

* S **Weiperta.** (Cźežke njesboże j automobilom.) Mjes Schmiedebergom a Lausefkim mlynom sapraji w nalkym sahwinjenju dróhi spinadko cźežkeho auta, na kotrymz so muzźiwe j bólkopanja domotjwjesesche. Wóš so powrócźi a padny na 12 wošabow, dweju hnydom mori a wošmjoch cźežko ranjeni.

* S **Kamjenizu.** (12-létny japałeł.) 12-létny schulski hólc Grünewald w Nuśdorfje je hobotu hrobże a brożeń jeneho tamnischeho kubleraja sapalił. Wobnjonoa wobora słót a wschitkich grat wuthkowa.

Zapóslane.

(Bjez zamołwitosce redakcije.)

Sakska ludowa nowina pisa wo swjatocznej Bożej słužbje w Romje tole: Po pśicinje 80. narodninow nemskosstatneho presidenta wotmeéwase so w nemskej evangelskej cyrkwi kaz tez w katolskej nemskej narodnej cyrkwi (in der kat. **deutschen Nationalkirche**) Santa Maria dell' Anima dźakna Boża słužba. We Animacyrkwi skutkowachu Collegium Germanicum a nemske katolske towaństwa sobu. Tedeum zaspéwa nemski kurijowy kardinal Ehrle. Pśi swjatočnosći w Anima-cyrkwi wobdźéli so nemski zapóslane pola swj. stola ze sobustawanmi zapóslanstwa, zastupjeł bayerskeho zapóslanstwa, w Romje pśitomni nemscy prelatojo, nuncy zastupjerjo nemskeho swétneho klera a rjadownikow a nemska katolska wosada. Jako zastupjeł kardinala statneho sekretara Gasparri bésta j statnaj podsekretaraj Pizzardo a Borgoncini pśisłoj. Nemska evangelska Boża słužba bé tohorunja **jara bohaće wopytana.**"

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 6. oktobra 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,188	100 pólsk. złotych	46,75
jendźelski punt . .	20,39	100 čěskosł. krónow	12,415
100 šwajc. frankow	80,76	100 franc. frankow	16,44

Barlinska bursa bé wczera jara njemérna. Kurzy cźełow béchu wschelake. Jene krute ménjenje so njewutwori.

Produktowe wiki jewjachu wczera trochu skrucźene mjezwoczo. Pschesnja a rożka béschtaj pómale žadnej na wikach. Matał mjena khwile mlócźeli. Wón tyle, sbéra bérny a khowa kal a répu domoj. Pschenizu pschedawachu wo 5 pj. a rożku wo 10 pj. dróżscho. Wczera płacźesche zenmar

w Barlinje

pschenizy 12,60—12,80 hr., rożki 11,70 hr.
hacź 11,85 hr., jecźmjenja nałéntscheho 10,90—13,25 hr., nałyusiskeho 10,85 hacź 11,20 hr., wowsa 9,90—10,60 hr.,

W termitsowym wikomanju

sa oktober: pschenizy 13,52½ hr., rożki pak 12,25 hr.,
sa dezember: pschenizy 13,60 hr., rożki pak 12,20—12,23¾ hr.,
sa mérz: pschenizy 13,80 hr., rożki 12,40 hr.
wowsa 10,97½ hr.

Nékotre płacźizny j wczerawschich Dejeżdżanstich wikow. (Markhalterjow).

Sarźana pjerina: Kury, stare 1,30—1.60 hr., młode 1,40—1,80 hr., huśy 1,30—1,40 hr. a kacźki 1.40 hr. holsje 50 pj. hacź 1,30 hr., kar. 1,40 hr., schelaki 1,20 hr., limy 2,30 hr., roki 10—75 pj., bojanki 25 pj., pruśiczy 40—50 pj., brésczki 50—150 pj., sjowki 35 pj., knuschowy 10—45 pj., jabłuka 10—50 pj., bérny zentnar 4,50—5,50 hr., buttra 2—2,40 hr., twaroh 32—35 pj. a jejo 16—17 pj., pschenicźne mucke 28—34 pj., kwasowe 50—60 pj., prawaki 150 pj. mjeb 1,53 hr.

Swinjaze wiki wczera srjedzn w Barlinje.

Na nje béchu pschihnali 329 béhakow a 693 prošatow. Te płacźachu

běhaki:

wulke	45—60 hr.
srjenje	30—45 hr.
małe	20—35 hr.

prošata:

wulke	12—18 hr.
srjenje	8—12 hr.

Na pschedań:

Kosch dźeczazy we Wojerczach, Srodowske mjenisko cźo. 2.

Prošata, kuježi górbark we Wjelkowach.

Durje j wudowjertami a schkleńcźanu sceśenu, Menzel we Lubiju, Dwórnischczanska dr. 29.

Durje a 7 mtr. płota j wrótkami we Hródku, Zyrowske mjenisko 4.

Wós dźeczazy we Wojerczach, Srodowske mjenisko cźo. 2.

Wós dźeczazy a jtwinskli w Budyschinje, Mjasnje korschoscźo 8II, Schleberowa hasa 9all na prawo

Na pschenajerjo:

Skala gmejnska we Wuśinu Zleńcźu pjatk 7. oktobra wjecźor we 8 hodź. w Friczez korcźmje.

Pschijtajcź pytaja

Holzu do domu, Buzelowa we Dažinku. — **Baranskowa** we Lutach a Weber, Urbanowoj pnez 6. — **Schulsenbergerka** we Budyschinje, Hindenburgowa hasa 1 a **Reichardowa**, Bismarkowa hasa 191.

Wohonza, méćicźanjsse kublo we Lubiju.

Dźelacerjow rolarskich, Topf we Nissej.

Schofera j wopschimom 2 a 3, Schalta a Kluga w Bélej Wodźe. — Schweider, mlyn w Mužakowje.

Pjekatscha, Oskar Rafta we Wjelecźinje.

Bérnyschérarjow. Krasłowski mlyn w Delnjej Kinje. — Kinjeźi dwór we Wowmowje.

Sudnišzy na pschešadźowanje:

pjatk 7. oktobra 1927:

w **Biskopizach** na sudnischwje bop. w 9 hodź.: Wschelaki cźapor sa automobile, pišanske blido, kredencza, komoda a tajka sa mnoze, bušej, drajnej kamoraj, blido, 4 stoły, wschelake knihi a wschelaka twórtschka nadoba,

w **Bjunju** bop. w 9 hodź. w Sönderlichej hosczenzu: Blido, polan, kamatśi kamor,

w **Ptaczezach** bop. w 9 hodź. w Schtenkrichej hosczenzu: Pliśichowej sofi, 3 drastnje kamory, bertiko, schpihel, regulator, kruwi, kóń, hospodarski wós.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża bop. 3/11 hodź.: Pschi nimale dospołnym mérje žiwschimu nimale wczerawschje płacźiznu.

Bop. 3/12 hodź.: Dale skoro bjes kózdeho wobthoda pschi njepschemenjenych płacźiznach.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	5. 10.	4. 10.		5. 10.	4. 10.
Pšenica	252-256	251-255	bunv	22-24,00	22-23,00
rožka	234-237	232-235	woka	22-24,00	22-24,00
nal. ječmjeń	218-265	218-265	módre łupiny	15-16,00	15-16,00
naz. ječmjeń	217-224	217-224	žolte łupiny	—	—
wows	198-212	187-211	zerudella	—	—
kukurica	192-194	193-195	raps. wosušk	15-16,00	15-16 40
pšeńe muka	32-35,50	32-35,50	lany wosušk	22-22,50	22-22,80
rżana muka	31-33,50	31-33,50	poen melasa	—	—
pš. wotruby	14,50	14 50	brnj. kruški	21-23,00	22-23,00
rżane „	14,50	14,50	syno, 50 kg	2,40-2,75	2,30-2,65
raps	305-315	305-315	rżana sloma	1,10-1,40	1,15-1,30
lane symjo	—	—	pšeńe. „	0,80-1,20	0,80-1,15
hrócch	30-33,00	28-31,00	wowsna „	0,70-0,95	0,70-0,90
pjoluški	21-22,00	21-22,00	jeena „	0,70-0,90	0,65-0,85

Płaćizny rożnscho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

5. oktobra 1927. Płaćizny po centu. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenja.

Woły: 420.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetśeje rożnoje hódnosce hač do 6 lét.	51—61
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	54—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	49—52
Mjenje picowane wšéch starobow	36—43

Byki 327.

Połnomjasne, wurosdene, najwjetśeje rożnoje hódnosce	60—62
Połnomjasne, młódše	57—58
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	52—54
Špatne	46—50

Jałojcy a kruwy: 48.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetśeje rożnoje hódnosce	48—51
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetśeje rożnoje hódnosce hač do 7 lét	37—45
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	30—35
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22—25
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2000.

Najlépše wukormjene (2. druź)	88—98
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	78—90
Špatne (4)	60—73

Wowcy: 4650.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	62—66
Starše wukormjene (2.)	68—70
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	53—63

Swinje: 12838.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżanjow, hač do 1½ lét stare	76
Wukormjene	73—75
Mjasne	72—74
Špatne	68—71
Ranoy a kundrowy	62—64

Tale powěsć zajimnje nas jenož w tom nastupanju, zo powróća rozjasnjace słowa biskopa dra. Schreibera, wozjewjene 21. augusta t. l. z klětkow a wot woltarja Budyšskich cyrkwjow: **„W katolskej cyrkwi njehlada narodnych farow a narodnych cyrkwjow."** — Wězo nic za druhe narodnosće, jenož za Němcow, dokelž ći sebi w swojim wšoněmskim šowinismje myslo, zo je cyrkej jenož za Němcow założena, druhe narodnosće nimaja žane prawa na wužiwanje swojeje maćerneje rěče tež w dušepastyrstwje. My Serbja pak z toho spóznajemy, zo biskop dr. Schreiber tež w tutom nastupanju prawje nima a tohodla trajemy při swojim žadanju, zo ma farař při cyrkwi k N. L. K. tež **serbskeje rěče dospołnje mócny być.**

Přilopk.

* 13 omnibusow so spalilo. S wohnjom w jenej autowej fóli w Coventju w Jendželskej nasta ja 400 000 hr. škody. W fóli 23 autobusow stało, z kotrychž so 13 spali.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje ja jutšišchi pjatk:** Mróčele so pjeczahuja, z chwilemi je błahy dešćej mózny.

W Sthm Komorowje bě pjechódźyła měšćencjanskich zastupjerjow dla njemčerow w poslednjej zhromadźizny policija do radnizy stajał. Kommunistojo a sozialdemokratojo žebi zabachu, so by so policija wotstronila. Dokelž so to njesta, kommunistojo a sozialdemokratojo zhromadźizny wopuschćichu, kotraž bě z tym k wobzamknjenju njekhmana.

*

Perzijski rubježnizy su pschi mjezy někotrych turkowskich offizjerow zajeli. Turkowske knjezerstwo je perzijskemu knjezerstwu note pschepodało, w kotrymž rozsuje žada, so dychu so jeczi turkowskich offizjerow puschćili.

*

Jendželski zwonkowny minister Chamberlain, kotryž so botu do Parisa pschijědže, pódźdźe zwonkowneho ministra Brianda wopyta, so by z nim wo Tangerskim praschenju jednał.

*

Američan Levine, kotryž je hromadże z Chamberlinom z letadłom do Europy pschileća, z letadłom po Italiskej leta. Njedaloko Roma je jeho letadło „Miš Columbia" k semi padło a so rozbiło. Levine a jeho pilot Hinchcliffe stej njezranjenaj wostałoj.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Kedźbu! Naša „Jednota Sokol" wuhotuje njedźelu, 23. oktobra, w Měšćanskej zahrodze swój **prěni Sokolski swjedźeń.** — Přeprošujemy nanajwutrobniše wše bratrowske Jednoty a wšěch lubych Serbow.

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka" změje přichodnu njedźelu (9. X.) pop. w 3 hodź. pola Haškec swoju měsačnu zhromadźiznu. — Wo bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Luž.-serb. Sok. Zwjazk. — Předsydstwo a wubjerk změjetej njedźelu, 9. winowca, dop. w 10 hodź. posedźenje w „Serb. Domje". — Kóžda Jednota dyrbi zastupjena być. Starosta.

Njebjelčicy. „Sokol" zwučuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Za spěwanske towarstwa. — Sobustawy „Zwjazka serb. spěw. towarstwow", kotřiž chcedźa so **jutry 1928** na jězbje. do Prahi wobdźělić, maju so hnydom do dźěła dać, wo čož so knježa dirigenća należnje proša. K tomu maju so sćěhowace spěwy kruće studować: Nowy „Towaršny Spěwnik" čo. 179 a 180 (tutón ma 7 čišćeńskich zmylkow, tuž njech so po hektografow. notach wuporjedźa); — „Wulka Lubosć" čo. 6, „Zerja" čo. 1, 3, 6, 16; — „Dobry Wječor" čo. 3, 26, 32. — Z prěnimaj započinamy na pruzy, kiž so Budyšskej hermank wotměwa. Wobdźělerjo dostanu khartki jako wupokaz. Kotre spěwy budźa so wubrać a wšo dalše so hišće wozjewi. Hłowny dirigent.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjec. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Budyšinje. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

Kofejowy přiwabjacy tydźeń! Darmotne přidawki!

Jenož hišće 2 dnjej hač do soboty 8. oktobra sobu

Hamburgski kofejowy skład Thams & Garfs

Telefon 3068 **w Budyšinje** **na Hłown. torh. 8**

Kože wšěch družin
kupuja po najw. płaćiznach a
črjewa
předawataj
Kießling & Erdenberger
na Zwonku. Lawsk. hasy 54 III.
Sobotu w „Pol měsacu".

Vogtlandske madrasse a wumělske gardiny
story, kromki, wumělsk. płaty
etaminy, spinanske tkaniny wulki
wubjerk, jara tunjo K. Erler
na Žitn. wik. 11 znapřeča „Stern"

Najwjetši skład w měsće!
spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płaćiznach
jědźne jstwy tohorunja z 150—240 cm šěrokim bufetom
knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom
dydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a malc meble, stólcy
Samsna dźěłarnja za twory a meble
Clemens Schmidt w Budyšinje
na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnje 2

Ballon-kolesa!
Najnowše kolesa su
Janko-ballon-kola!
Jědźće na pruhu, kupiće wěsće!
Jan Schiebak w Budyšinje
na Mužakowskej drózy 4

WŠĚ ČIŠĆERSKE WĚCY
serbske a němske, kaž listowe hłowy, zličbowanja, kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, plakaty, slubowe khartki, wěrowanske khartki, smjertne khartki, programy a tež přeprošenja, visitne a džakne khartki, čestne dopisy, wěncowe sekle, dopisnicy, wšě wěcy jeno- a wjacobarbne, jenož najlěpši material, zhotowja swědomićiwje, spěšnje a płaćizny hódno
SMOLERJEC KNIHIĆIŠĆERNJA
z. dr. z w. ruk. **W BUDYŠINJE** w Serb. Domje

Walter Rinnelt
na Kamjentn. hasy 17 **w Budyšinje** při hotelu „Krony"
wosobny frizěr za knjezow, knježny a knjenje

zhotowja wšě włosowe dźěła, kaž wotstrihanje po wašnju bubiskim a pažskim (Bubi u. Pagenkopfe). Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow. / Připrawjenje towarstwowych a dźiwadłowych, njewjesćinskich kaž tež kwasnych frizurow. \ Najspěšnišo a porjadne postrožanje. —
Wosebity dom cigarow a cigaretow

Wosebje rjane a tunje
mantle
za žony a dźěći
poskića
W. Hücker
w Budyšinje
Žitna hasa 7

32 pj.
płaći pola nas punt
mlěteho cokora
60 Pj.
¼ punta paleneho
bunoweho kofeja
dale wšě słódke twory
čerstwe a tunje
„Küri" predawarnja
w Kamjencu
Bismarckowa dróha čo. 7 a
w Pólicy
Nowe torhošćo čo. 4.

Dźěćace wozyčki
dobre kajkosće po tunich płaćiznach a wjeco najnowše
Paul Böger
Budyšinje na Suiskej hasy 5

Šijace mašiny
nowe a trjebane, tež na podźělne płačenje tunjo pola
Max Seifert na Kamjentn. hasy 29

Mužace a žonjace šaty, přešiwaki za hoša, dźěći a klanki
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću 9.

Motorske koło
bjez dawka a wjedźeńskeho wopłaćenja za 50.— hr. na předaj
Max Seifert na Kamjentn. hasy 29

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Różowej hasy 15
poruča
meble
a pólstrowane twory
Sym Serb!

Žonjace koło
kaž nowe, hišće z ruk. wopismom za 65.— hr. na předaj
Max Seifert na Kamjentn. hasy 29

Wysokosuć. kruwa
je na předaj
w Brězowcy 54 p. Slepeho

Prózdne kisty předawa tunjo
Max Seifert na Kamjentn. hasy 29

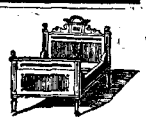
Trjebane žonjace a mužace
koła
jara tunje, někotre kaž nowe z rukowanjom
J. Schiebak
w Budyšinje
na Mužakowskej drózy 4

Najlěpši
sušeny połč
najl. kołbasy pt. hižo wot 80 pj. Přeco čerstwe howjace, swinjace a čelace mjaso najlěpši wuškrěty kołbasowy a šwjerčowy tuk po nižkich dnjowych płaćiznach najl. čopte kołbaski a kobułkowe kołbasy poruča
Richard Pötschke
rězniski mištr
w Budyšinje na Žitnej hasy

4 PS Wanderer
Motorske koło tunjo na předaj
Max Seifert w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 29.

Trjebane rěčadło
z płatami nimale nowe za 30.— hr. na předaj
J. Schiebak
w Budyšinje
na Mužakowskej drózy 4

Vodega Espanola
Přijomne přebywanje za swójby při hudźbnej zabawje. Zetkanišćo za starych a młodych. Tunje a dobre nakupowańske žórło južnych a lěkowańskich winow za domjacnosć kaž za zasprědawarjow.
W Budyšinje, na Mjasowym torhošću čo. 7

Trjebane a nowe
meble

kaž tež **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 41
Podźělnja płaćił dowolam

Derje kupuje
štóž so na „Serbske Nowiny" powoła!

Kulturwehr
njech sebi kóždy w „Serb. knihańi" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćělětnje 2,50 hr.

Standard-separatory
nawjedowacu mlokowu centrifugu
je podawa wosebje přihodno
Korla Gast w Budyšinje
ratarske mašiny a z mocu čěrjace wozydła.

Dr. med. Horst Schneider
we Wulkej Dubrawje
je so wrócił

Přiloha k čisłu 234

SERBSKE NOWINY

Stwórtk, 6. oktobra 1927

Bože dźiw w Konnersreuth.

Resła Neumannez.

Sołyšchmy, kak wocźitu śwědk Teresiny pjatkowne cźerpjenje wopisuje: Nisła jstwa bě wot ludźi pschepjetnjena. Wschě napominanja farara, so bychu wotcheźli, běchu podarmo. Ludźo njemóžachu jo dźeliś. Na Teresy je widźeć, kak wona ł Jesušom jeho wschelake martry jobu cźerpi: schwikanje, krónowanje, kschiž njesenje, pschipołdnju w 12 hodź. tschiźowanje. Wona zbě ha ruzu. Widźi, kak jo kschiž staja a do jemje jastadźi.

Pschezy wyschschе sbožne jwoje ruzy, posbožuje jwoje cźło. Jastk jo hiba na wocźinjenej hubje (Jesušowa lacźnoscź). Słónczinje padatej ruzy a cźło łaź mowe na tožo. Dokonjane je. Sa khwilku jo cźło sazy wožiwja. Jschcze ras posbožny ruzy ł njebju. Cźło jo žadźaze — pschekłocźe ł hlebiju. Nětk leži wschа wumatrowana cźische na jwojim łožu, kwawa. Wjele kreje je jshubita. Zyła hłowa je krwawa a běłe rubiscko, kotrejž je wokoło hłowy swite. Ale je hischcze źiwa. To je widźeć na ercze, kiž jo jmała pobibnje. Wschitzky pschihładowarjo jsu hłuboko hnuceźi. Mnohim rorja jo łyslyš. Ja wotthadźam. Njejsym hischcze po sthodźe dele, wola mje farar wrócźo. Teresa widźi Jesušowe pschekrażnjenje. Běsche runje tón pjatk jswjedźeri Jesušowesho pschekrażnjenja. Pschi cźerpjenjach a widźenjach je Teresa zyle kaź je śwękta Sdalena. Njewé niczo wo śebi a wo ju wobdawazych ludźoch. Hdyž ju widźetja ninto a wona sazy ł śebi pschischła, powéda — ale jenoź ł pożtuchnjenjeju napischecźo k. fararjej, jakto je widźała a łyschała. Wopisuje mětina a wożobu jwjatych stawiznow, teź te wo kotrychž njeje jenje niczo łyschała a cźitała, ł kajšej jwérzu, so jo jamo wjeźeni dodźiwacź njemóža. S jeje powédanja, schto bě widźała, spósnachmy, so jo je to byle Jesušowe Pschekrażnjenje. Běsche dźeń teź jeje wobliczo pschekrażnjene. Njewuprajita radoscź wotraźesche jo na nim. Pod tym pak leżeschе łaź w morju bolosczow, źiwy wobras boloscziweje maczerje. Jane cźłowjeske pjero to wopisacź njemóże. Bješ dźiwa, jo snaty śpisowacźel Meyerhofer łdychny: „So njebych w tejle hodźinje tola śpisowacźel, ale jo bych mołeł byl!

Ja běch jo ł fararjom na fart wrócźił. W 4 hodź. pschichtwata pożeł, so by k. farał tola hnydom k Neumannezom pschischoł. Schto to? Ludźo běchu wotcheźli. Hdyž ł fararjom pschińdźechmoj, njeběsche nichtón pschi khorej, hacź jeje starschej. Pożdźischo pschińdźeschtej hischcze 2 žonje. Khora wótije łonasche. Wjejche ł hłowu, kaź by nješchto wotpokafowała. To trajesche hacź bo pózdnjeho wjeczora. Potom hakle wopuschczichu ju bolosczе a wona wušuny.

Tak daloko naśch wocźitu śwědk. Tole cźerpjenje wospjetuje jo kóždy pjatk. Jenoź wot hódź hacź do półnicź a wot jutrow hacź do śwjatkow bě wuwotsałe. Pjatk w nozy 12 hodź. jo widźenje w elktaly sapocźina. W duchu widźi wona zyle cźerpjenje Jesušowe, wot śmjertnej stujstnosce na Wolijowej horje hacź do pschełłócźa wutrohy ł hlebiju. Widźi śmjertny stujst Jesušowy, cźerpi jón jobu. S wócźkow ronja jo ji krwawne łyslу. Wona widźi, kak Jesuša jimajo wjasaja, kak jeho pschesstyschcźa psched Kaifašom a Pilatom. Pětrowe saprécźe a schwikanje. Pischi tym jo wije, łaź by jo nécztón wit pod jurowym schwikanjom. Wona widźi, kak Jesuša za ruzu na stołp schwikanja wschesa, nahešo. Ssurowje jeho schwikaja, so cźwati mjasa wotłetuja. Potom jeho wobrocźa. Katojo jo wotmėnjeja. Potom widźi a cźerpi jobu ł cźerńenjeni krónowanje. Pischi tym hraba ł rukomaj k płowje, łaź by cźernje dyzała wucźahnyc. Widźi, kak Jesuš ł kschiž njeze. Wulke cźerjódy du jobu. Wulka hara, jamo dźeći pluwaja na khrystuša. Sadny dźeja nétoli, ki hórzy płakaju. Symon Zyrenjti wobara jo, kschiž njesesł. Potom pak tola jadny kónz njeje. Jeho hólzaj dźetaj ł nim, Jesuša bija na kschiž. Potom jschmu a staja kschiž. Wojak na konju pschekole Jesušowe cźło wot praweje strony na lėwu, so hlebija zyle cźło pschejedźe a wutrobu wotewri.

Pschi tychle widźenjach Teresa jurowe martry cźerpi a wjele kreje cźerpe ł jeje ranow. A to hišo tajki dołhi cźaš. Pschi tym, kaź bu hišo spomnjene, wona niczo njeźe a njepije. Cźłowjek njemóże źebi to wujasnicź. Stajnje je Teresa wobkedźbowana. Duchowni a źiwétni wucźeni, lékarjo a profesorjo, wérliwzy, njewérliwzy jo nanajkuedomnicźischo ł tejle naležnoscźu jabéraju. Wobsebite komisije theologow a lékarj. maju wėz pruhowacź. Na rostkas duchownеje wyschnoscźe ju njedawno 4 milosczіwy kotry dwe njedźeli dołho w nozy a wodnju bjes pschertorhnjenja pschi stigmatizowanej byle. Stojachu pod lékarskimi dohladom dr. Seidla a diveju profesorow ł lékarskeje fakulty, jenoho katholskeho a evangelskeho, a běchu ł pschihaju swjasane, Teresu nanajkruczischo wobkedźbowacź. Dyrbjachu bźiw wobkrucźicź, so Teresa wopraudźe niczo njeźe a njepije. Ani wokomik njebě źama. Wschitzky dyrbjachu pósnacź a wuznacź, so tu cźłowjek stoji psched wyschej mocu. Teresa wujiwa wschędnje, ł wuwjacźom pjatka, tuicźick jwjateho woblatka a nécztо tapkow wody, so by ł. wopraujenje pózrjecź mohła. Sewak zyle niczo njeuwuziwa. A tola waźi pschezy 55 kg. Po pjatkownym cźerpjenju pak jenoź 54 kg. Wona je teź dobra wjesoła. Wopytowaze cźrjódy ju ji wėsо jara mało witane. Wona a zyła ljwójba cźerpi pod tym. Pjenjezy abo kajšekuli dary njepschijima ani wona ani ljwójbni, byrnjež bóle khudźi byli. Se stajnym khodźenjom tełko wuźaz ludźi běsche jo jshdó ł jeje jstwiczym pschekrjebjeduk. So by jo nowy natwarił a jdobom jo ji wožebita jstwiczta pschiprawiła, poda jo Teresa na krótki cźaš ł autom do karmelitiskeho klóschtra w Eichstetcze. K muśnemu pschetwarjenju dyrbjeschе źebi nan pjenjezy požcźicź. Nétko je Teresa sazy doma. Wucźeni njewédźa źebi rady. Zadyn ł nich njemóże wopraudźitoscź a wérnoscź wschoho toho, schtoż jo ł Teresu stalwa saprécź. Wschitzky, też njewérliwi, wobswédcźuja, so je Teresa sprawne a wérnoscźime, so zane jebanstwo móżne njeje. Katholska zyrkej spodźiwny podawk krucze a śwędomnicze wobkedźbuje a pruhuje. Sswój wuśud njeje hischcze wuprajita. Nawal zuśych pschezo pschibéra. Spodźiwne wėzy jo stawaju. Teresa njeczini žadyn rosdźél, hacź je schtó wošobny abo khudy. Kóždenu praji jwoje mėnjenje. Hdyž tam nasch wopytowar běsche, pschińdźechu tej nétokre holzy po nowej módze łdrasczene. Wone jich powita je słowami: „Moidle, moidle", wie śeht ihr denn aus. Daš hat der liebe Jesuš nicht gern." Hdyž w Sserbach łtyschcźeschu, sajimowasche jo jara sa nich. Sslyschu, kak jsu pschesczéhani a potłóczowani, wožarowasche jich jara a prajesche, jo dyze jo na nich modlicź. Bóh pak budźe njesprawnych a potłóczowarjow tkłostacź. „Postrotwoje mi Sserbow" jo ł wopytom rożahnowa. Běsche jo pschecźelnje ł nim rosmołwjała a też jwoje błusny jemu pokasała, schtoż hewak rad njeczini. Je cźista, połoźna a ponižna dusza, zyle podata do wole Wożeje a horjaza jo ł lubosczu k Jesušej. Sa nim ł zyłej duschu żada. Tak ras je śwjsoitmaj mócźkomaj śduchny: „knjes farař, njejmėm dha prošnjeź wo jwoju śmjerc?" Luboscziwje pokojesche ju farař: jeli Boża wola a ty Bohu wjesche wjeśeke cźinisch, hdyž dale cźerpisch, dha je tola pschijitinnj. A wona wotmołwi: „Mój Božo, schtoż ty chcesch, je mi prawje, a byrnjež sażu wospjetnicź dyrbjała!"

Teresa Neumanez w Konnersreuth. Cźłowjek stoji tu je wschitkej jwojej wėdomnosczu a njemóże jej to wujasnicź. Kaź by Bóh tón Knjes chcył dźensnischi śwėt dopomnicź, so je hischcze źiwy a jo dźensa hischcze płaczi a jeho jkowa: „schtoż chze ja mnu poczinicź, japrėj śebje samoho, wjmi wschędnje jwojej tschiźa na jo a jeźehuj mje!" A te druhe:

* t. r. holczi. Nėczi jemoj tamm narėcź.

„Njedhacze-li mojim płowam wėricź, ke'cze tola mojim stutkam."

— Kónz. —

Spodźiwne milijonowe dźėdźinstwo.

Chze na kóždy pad cźitany byc.

Italske nowiny pisaja wjele wo dźėdźinstwje (herstwje), kiž je khudeho italskeho studentu ł njemom Lazosze nadobo k bohatemu muzej sczinilo. Jemu pschipadźechu po 150 lėt starym testamencze, wo kotrymż pschipadne we vatikanskej knihowni w Romje pschi pschehladanju jenoch knihi jshoni, schtyri milijony lirow jako dźėdźinstwo a je hijom milijon lirow płacźeny dostał.

Stawizna tuteho spodźiwneho dźėdźinstwa je scźehowaza. Lazosze, kiž pschirodospytnikoj stużbje, pschebėrasche je husto w starych knihach vatikanskeje bibliotheki, kiž je jara bohata. Jeneho dnja pschińdźe jemu zoologiska kniha (wo swėrjatach) do ruki, kiž bėsche ł lėta 1783 a wot Emila Tevriera spisana. Swjaš knihi bė saprószheny, papjera jeźoltnjena — bjes dźiwa, hdyž njeje najskerje wot cźasa, hdyž bu wuskoki horjata do regala stajena, bo cźitala, jsyła dokelž wulkeje wažnosze njemėjesche. Student poca w knihy cźitacź a dohlada so nadobo na pschedpoślednjej stronje na nékajte ł ruku pisane rynczki. S swulkej nuzu je wucźita a shont k jiwojemu wulkemu spodźiwanju jeźehowaze: „Proschu njestateho, kiž pschipadne tutu knihu cźita, so na źiudnisiwo wobroczicź a tam akty L. J. cźo. 148 sej wuźadacź. Wulke pschekłapjenje na tebe cźaka.

Lazosti myślesche, jo je podawk nékajki hlupy żort a njestarasche so dale wo tute nawkomjenje. Tola sa pol dnjow pschińdźe jemu wėsta wospjet na myśle a tuż jej wotmyślі, ko tola pola źiudnistwa za tutymi aktami so napraschowacź. Tam sjoni, so ju tute akty testament. Sa tutym testamentom płėdźeschu a namakachu hischcze pódla jedyn list ł napisanom: „Na njestateho cźitarja mojich knihi," kiž so studentej pschipoda. Lazoste jón wocźini a cźitasche: „Spitżach tolsto knihu. Bėsche to dźeło mojeho źiwjenja. Kóždy je khwalesche, ale nichtó je njecźitasche. To wėsce wėm. Tuż dach wschitke egzemplare mojich knihi spalicź hacź na jedyn. Tón darich vatikanskej knihownі. Nėtko jsym postajił: Schtyri milijony lirow dostanje tón, kiż moje knihe pėrni cźita. Tehodla jsym cźitało akton, pod kotrymż so mój testament namaka, jenoż na pschedpoślednju stronu mojich knihow napiśał, so by mi nusowany był, je hacź do konca pschecźitacź."

Wbohi śpisowacźel! Ssamo tón ras njeje na jiwojeho cźitarja pschischoł. Dokelž Lazoste je wjele knihow pschecźitał, jenoż pschi pschehladowanju pschipadnje rynczki na pschedpoślednjej stronje cźitał. Ale budźe drje to jakomu dźene nathwatacź, hijo ł dźakownosczje. Tak smėje Fevrier tola jiwojeho cźitarja.

Strowotnistwo.

Domjaze lėkarnistwo.

Dźensnischi dźeń dyrbimy wschudże ł cźasom jobu krocźicź. Dźensnischi cźaš jebi žada, so kóždy tak wjele hacź możno dźėła a pschi tom jiwoje mozy lutuje a jo wo prawu strowotu stara.

S ludźimi abo je ślotom ma jo podobnje jako je ł stronjom. Pócźuje-li nam stroj klepotacź, potom je hižo pozdźe. Dyrbimy pschedy ja tym hladacź, so by nam prawje dołho wudźerżał. Hdyž nécztó sthori, dyrbimy jeho lėkowacź. Lėpje pak je, jebi jiwoju strowotu zakhowacź, abo małe rany hojicź, hacź wulke rany, hdyž je pschepośże. Hdyž je schkoda tu, potom je wėso pschepośże. Mnohim thorocźjanc bychmy wobarali, mnohe rany wjele pschedy zahojili, hdy bychmy domjazu lėkarju mėli.

Kak to přińdźe,

zo 20. žnjeńca 1879, napoł jenej připołdnju, Rakuska njebu zničena.

5] (Pokračowanje.)

Kiwnych z ruku a dźesch k dróz:. Zastupich do „Chotkowych sadow" a bliżach so k Mikławšej z Husi, kiž tam leżeše na ławcy. Kruta, dołha kročel, kaž z wobronjenej nohu.

„Wšitko w porjadku?"

„Wšitko", a trochu so wusmja

„Je tam Prokupek?"

„Je a pacha." Deleka sedźeše Prokupek na ławicy, tumpaše z nohomaj a pachaše cigaru. Zawšěše za krošik.

„Jutře započnu też ja kurić."

„Ja też."

Kiwnjenje z rukomaj a rozkhadźamy so z po możnosći krutymi kročelemi.

Sedźach zaso nad wrotkami. Wojacy so wróćachu ze zwučowanja — wubjernje! Tola dźensa hladach na nich trochu dźiwnje. Hewak mje pohlad na nich dražuješe, samón wrjeskot bubona dosahaše na rozputanje najdźiwišeje fantasije. Hdyž so tak njesta, přimyslach sej wrjeskotate, ztorkowace zynki turkowskeje hudźby, sebje widźach na čole wojakow na rjehotatym brunaču so wróćić z dobyćerskich wójnow, za mnu wojacy wjesele sej spěwaju, wokoło mje zahorjeny lud. Ja z njehibnym wobličom, klonjo jenož druhdy hłowu, zcyła mało.

Tola dźensa bě fantazija kaž piwo wot wčera. Jadnje wodźane, z kotrehož mać mi wary poliwku, kotruž tak njerady jěm. Hłowje so njechaše k dobyćerskim wyšinam, jazyk kaž by był z hlinu pokryty. Hdyž něchtón z wojakow raz připadnje na mnje horje pohladny, spěšnje wotwobročich woči.

Zahladach do kraja. Zdaše so, kaž by na hórki a do dołčkow padał njeslyšnje dešć drobneho złota. Cyły kraj měješe tajki wosebity elegiski raz — zatřepotach, haćrunjež běše čopły powětr.

Pohladnych horje k módremu njebju. Dopomnich so zaso na Marinku. — Moje drohe hołčo! — Toła zdaše so mi, zo so jeje w nětčišim wokomiku zaso trochu boju. Nó haj — stotysac křižakow je Žižka porazył runja hromady ludźi — rycěř Parcival je pobił sto wobronjenych za hodźinu — ale Bóh wě, što to je — druhdy ani stawizny nimaju přeswědčaceje mocy — wodźane piwo, hlina na jazyku.

Ně, njeje možno, wróćo njeje možno, njech je, kaž chce.

Z wrotow khodźeše nětko hižo wjacy ludźi hač prjedy. Woči jich slědowaštej bjez myslički. Potom započa bjezdźak zaso přiwěrkowa hra a runje tak bjezdźak sym při njej wuživał lesće. Sadźach při sebi jenoż na tych, kiž mějachu bursku drastu, a wo kotrychž móżeše so potajkim z wulkej prawdźe podobnosću sudźić, zo póndu skerje na lěwo k Podbabje.

Nahła zymnica mje rozrazy — stanych wobćežnje.

Póndu radšo zaso na přehladowanje; bjez toho mje zaso wola njenaprošna winowatosć.

Hdyž sym so bližił z krutymi kročelemi — ale čujach, zo njejsu runje jara krute — zaso k Prokopej, zastupi runje inspekcijski wyšk do citadele. Tak a tak dočakamy, hač zaso wuńdźe.

Ale na wobliču Prokopa Holcho wobkedźbowach alabastrowu błědosć.

Józefko, ty so bojiš," praju z woprawdźitym sobućućom. Prokop Holý njewotmołwi. Położi pokazowacźk praweje ruki pod prawe wóčko a sčežo delnje wěčko tak, zo běše widźeć čerwjena kroma nutřka, znata to gesta prażskeje młodźiny, kotraž do słowow přenjesena woznamjenja dospołnu negaciju.

„Njedhacze-li mojim płowam wėricź, ke'cze tola mojim stutkam."

— Kónz. —

Spodźiwne milijonowe dźėdźinstwo.

Chze na kóždy pad cźitany byc.

Italske nowiny pisaja wjele wo dźėdźinstwje (herstwje), kiž je khudeho italskeho studentu ł njemom Lazosze nadobo k bohatemu muzej sczinilo. Jemu pschipadźechu po 150 lėt starym testamencze, wo kotrymż pschipadne we vatikanskej knihowni w Romje pschi pschehladanju jenoch knihi jshoni, schtyri milijony lirow jako dźėdźinstwo a je hijom milijon lirow płacźeny dostał.

Stawizna tuteho spodźiwneho dźėdźinstwa je scźehowaza. Lazosze, kiž pschirodospytnikoj stużbje, pschebėrasche je husto w starych knihach vatikanskeje bibliotheki, kiž je jara bohata. Jeneho dnja pschińdźe jemu zoologiska kniha (wo swėrjatach) do ruki, kiž bėsche ł lėta 1783 a wot Emila Tevriera spisana. Swjaš knihi bė saprószheny, papjera jeźoltnjena — bjes dźiwa, hdyž njeje najskerje wot cźasa, hdyž bu wuskoki horjata do regala stajena, bo cźitala, jsyła dokelž wulkeje wažnosze njemėjesche. Student poca w knihy cźitacź a dohlada so nadobo na pschedpoślednjej stronje na nékajte ł ruku pisane rynczki. S swulkej nuzu je wucźita a shont k jiwojemu wulkemu spodźiwanju jeźehowaze: „Proschu njestateho, kiž pschipadne tutu knihu cźita, so na źiudnisiwo wobroczicź a tam akty L. J. cźo. 148 sej wuźadacź. Wulke pschekłapjenje na tebe cźaka.

Lazosti myślesche, jo je podawk nékajki hlupy żort a njestarasche so dale wo tute nawkomjenje. Tola za pol dnjow pschińdźe jemu wėsta wospjet na myśle a tuż jej wotmyślі, ko tola pola źiudnistwa za tutymi aktami so napraschowacź. Tam sjoni, so ju tute akty testament. Sa tutym testamentom płėdźeschu a namakachu hischcze pódla jedyn list ł napisanom: „Na njestateho cźitarja mojich knihi," kiž so studentej pschipoda. Lazoste jón wocźini a cźitasche: „Spitżach tolsto knihu. Bėsche to dźeło mojeho źiwjenja. Kóždy je khwalesche, ale nichtó je njecźitasche. To wėsce wėm. Tuż dach wschitke egzemplare mojich knihi spalicź hacź na jedyn. Tón darich vatikanskej knihownі. Nėtko jsym postajił: Schtyri milijony lirow dostanje tón, kiż moje knihe pėrni cźita. Tehodla jsym cźitało akton, pod kotrymż so mój testament namaka, jenoż na pschedpoślednju stronu mojich knihow napiśał, so by mi nusowany był, je hacź do konca pschecźitacź."

Wbohi śpisowacźel! Ssamo tón ras njeje na jiwojeho cźitarja pschischoł. Dokelž Lazoste je wjele knihow pschecźitał, jenoż pschi pschehladowanju pschipadnje rynczki na pschedpoślednjej stronje cźitał. Ale budźe drje to jakomu dźene nathwatacź, hijo ł dźakownosczje. Tak śmėje Fevrier tola jiwojeho cźitarja.

Čehodla jenoż njeje rjekł, zo so boji. Rakuska by mohła być hišće — —

„Jednače", zadyrkota Prokop Holý. Běchu to mócne rany, kotrež wotzwonjachu jednomu z najstarších statow europiskich.

Pomałku sym hišće wobešoł wojerska posiciju Mikławša z Husi a stupach potom pomałku dele ke Prokupkej. Zdaše so mi, zo dyrbju jeho kedźbliwosć najwyššeho wjednika hišće někak zwyšić.

Prokupek sedźeše stajnje hišće na lěsniey, ale nejkurješe wjacy cigarku, ale měješe w klinje połnu čapku słowkow. Słodźachu jemu jara derje, kóždu bóčku wza kedźbliwje z buby, połoži ju na pokazowačk, zeprě wo nju palo, třěli a hižo běžeše jedna za kurow trjechena a wótře dakajo. Wšitke běchu so hižo zdalile do bjezstrašneje zdalenosće, jenož jedna čorna kokoš dypaše hišće w zemi trochu njewobhladniwje blizko. Runje bě so Prokupek też do njeje zamėril, hdyž mje wohlada. Třělny palc měješe z razom druhi smėr a město na kokoš lećeše bóčka na moju brodu tak wótrje, kaž by była trjechena z kóncom kuda. Prokopkowe wobličo so swěšeše.

„Što tu činiš? Ty njedawaš kedźbu!"

„Ja to wšě! Ja nimam woči, newěrno? Chcešt"

„Nimam hłód. Kelko płaća?"

„Za wósom fukow (krejcarow) wzmi sej."

„Wozmu štyri za Józefka. — Kedźbu! Kóždy wokomik hižo móže přińć.

A dźěch zaso horje. Hišće čujach, kak mje trjechi bóčka bolostnje přez wucho, tola njewobhladnych so, kročach dostojnje dale.

Běše k napoł dwanaćich, hdyž běch zaso pola posicije Prokopa Holeha. Leżeše stajnje hišće w trawje.

„Tu maš słowki — su wot Francka."

(Pokračowanje sćěhuje.)

Hłownej wězy, kotrejž do domjazeje lekarnje kłuschaćej, njemóženy wěkło w žanej měšćanskej lekarni dostacz. Je to porjad a cyłstota. Bjes tuteju nimaju ani najlěpšiche lekarstwa a sela žadyn tmuhł abo hódnotu. W kajkich samaćanych a sanjerowdźenych budowjach a schłeiczkach často dosć ludzo bonu lekarstwa khowaju, abo ś nimi po nowe lekarstwo pschiźu. Porjad też często w mnohej domjazej lekarni pobrachuje. Nětko ło na pschikład rěka. Tu trjebaju wěste lekarstwo, ale bdže je? Tu je bywło abo tam na tamnej połcźy. Nichtó wjazy pravje njewě hacź je tam dozbyła wjazy bywło — ale nuzne trěbne je. Kelko cźasa bychmy bjes njetrjebawschoho pytanja salutowali, kelko ranow by ło wjele priedy sahojiło, bychmy-li hnydom sa-pschimnuwcź mógli — Wschě lekarstwa khuschaja wschě hromadże do jenscho khamorcźka a potom kóždy hnydom wě, hdże ma je pytacź. Stanje-li ło njespožo, nimamy często dosć ani khwile dołho pytacź. Nimamy-li runje k tomu pschibódny khamorcźk, móžemy dże lekarstwo snajmjenšicha do nětajkeje tyły sstajicź a potom tyju do khamora stajicź. Na tym njesłeji, hdże lekarstwo mamy, hłowna wěc, so je w porjedze a na cźistym blaku. K tutomu porjadej też pschuscha, so mamy schkleinju prawje sawrjenu, so by nam lekarstwo njewuwonjało. Wschelake próschki w papjerjanych hitach khowacź, njeje runje pschihódne. Na tóždej schkleiczcźu abo tyły na hrej napisane, kajke lekarstwo so tam khowa. Mnohy to tak prawje njewobkedbuja a tohodła ło potom cźasto tajke njesboża stanu. Chcemy-li krótka naspomnicź, kajke lekarstwo wobeje w hospodarstwje wschědnje doma trjebamy.

Mamy-li doma žami žiwoju lekarinu, dha cźasto we mnohich pschipadach žanehu lekarja njetrjebamy. W dwanajcej lekarni za ludzi mamy na prěnim městnje měcź: etherowe baldrijanowe krjepki za sławosćej a bjesmocnosćo abo we morju; — benzin ł cźišcenju koże a k wostronjenju wschelakich wobalkow ł bolazeho; — chloramin wobebiti, tuni a dobry hrědk k cźišcenju ranow (Desinfektions-mittel); — wodźikowy hyperoxid (Wasserstoffsuperoxyd) jako tabletki k cźišcenju schije a ranow; — nekotre wopaleniše wobjatki (Brandbinden) jeli by so hnadź nětko wopalił abo woparił; — krjepki pischeczíwo khlorelje abo drjestawje (Durchfall); — Tarifmutowe Pyramidonowe tabl-lety (Pyramidontabletten) pschečíwo khorjeje bolenju a symnizy; — wuhlicźnaty sodźik (Doppelkohlensaures na-tron) pschečíwo zahi palenju. — Sprengerowu zalbu k wuczehnjenju ranow, jěmnow a brodow; — žołdkowe krjepki pschečíwo wschelakim žołdkowym khorosćam a vaselinu sa wschelake samery.

Nimo hižsazeje lekarinje dyrbimy też słónu lekarnju doma měcź. Do njeje błuscheja sćěhowaze lekarstwa, kotrež ło hej pschečíwo wschelakim cźkowjestim khorosćam hodźa. Je to kreolin, jako wuczišcowazy hrědk (Desin-fektionsmittel). Kreolin smědźamy dwě jědnej łžicy do jeneho litra wody; — hlinowazowa woda (Essigsaure Tonerde) k khłódnjenju, tši abo schtyri łžicy do litra wody; — Rizinuzowy wolij k wrácźenju abo Karlowowarišu žeł; — alaun k wopłokowanju; — wokojity sałzadny cźišalnatan (Weieisłig), jenu łžicu do litra wody; — Fluid k masanju (Einreiben) pschi drjenju a pschenapinjanju; — borikowu zalbu k hojenju mjesćnich ranow; — altheeow zalbu ł jaworowym wolijom (Lorbeerół), kotrež so lehdom nałožuje hdyž ma knuwa sacźekłe wumjo; — preservativkrem pschečíwo wocźišchecźenjam; — borikowu kišalinu (Borsalve,) kotrejež so 3 proz. do wody rospuscźi a kotruž pschi hojenju wocźow nałožujemy; — pakcźif wolminy (Watte a łapki wuknimy (Zellstoff); — nekotre webwjatki a łapki k łwobalenju.

Wschě tute hrědki, kotrež smy runje naspomnili, dyrbimy na kóždy pad w naschej domjazej lekarni mécź. Tak bórzy hacź smy jedyn pschetrjebali njeshubimy jón sahwcź sajke kupicź, so bychmy jón junu nuznje ł rukam měli.

Listowanje.

D. P. Bychmy radscho widzeli, so bychsce Wajchemu napraschowanju wotpišć dołżneho wopišma pschipokoјć. Njepostaja wone dla wupowědźenja a wuplaczenja nicźo, dha dyrbimy ménjenja dołżnika pschihłuchować, so do 1. 1. 1932 hej wuplaczenje žadacź njemóžeze, dokelž ło w tych padach nahódnostnuy jakoń nałožuje, dokelž ło tu wo nahódnostnuju hypotheu jedna. Je jenu tak, dha tu sa-konšce postajenja dla sadanjenja a wuplaczenja rěcźo. Potajkim ło tohodła nicźo pschečíwo tomu cźinicź njehodźi.

E. J. Po § 549 wotr. 1 němšk. sak. knihi njesmě po-druhnik bjez dowolnosće wotmajerja wotnajate wěcy tśe-cźemu pschewostajicź, wosebje mj dale wotmajerj. Potajkim njedožaha, so ło to jemu jenoj jódźeli, ale ma so naj-prjódy wo dowolnosć prošnyć. Nětko šmě so dowolnosć wotmajerja pšches dowolnosć podruhnikeho wo-jednawšeho hamta (po § 29 pod. schkit. sak.) porucźeć. W pschedležazym padje njetrjebaceje dowolnosć wocźa-kowacź, dokelž poswotmajerjska ruunnosć so k bydleniu njeswutrjeha.

A. B. Njetrjebacje so wo podruhnikowu starace, ale so jenoj Wajchich podruhnikow djerjeć. Móžeze so hej wot nich žadacź, — jeli trěbne, hudmijšy —, so so pschistiny do pinzy ł jědnymi łokami njestaracźi, ale so so wuchad do njeje łwobadnje djerjźi za wobydlerjow domjcheho.

St. P. 1. Po najchim ménjenju ma pschedewjazcel (Unternehmer) schkodu sarunacź, hdyž po rosćpudže wězy-iwstejnych pod tutymi wobstejnosćemi pschetrjebane roły wutrjebacź njesmědźesche, tyła, hdyž jenu winowatosć pschedležesche, wobstaršy wody najprjedy pschepruhowacź. Najlepje brje je, so so jdobrym sjednacźe. 2. Dołżne wopišmo njeje wuraźne. Je-li pohódnoscźenje pola pohódnoscźene hypotheki po sakońtnej wyšokosći naspomnjene, dha ma wone lepschinu, nowa hypotheka stejí potajkim nasad. 3. Powschitkowna mjesa za bjesdawkowjej samožneho dawka 5u 5000 hriwnow. Haut sa leżownostne knihe wosjewi finanzneniu hamtej, hdyž so hypotheka sapiša.

St. P. 1. Polizajske pschedpisy ma wo tym njewobsteja. Tola budże domjazy porjad wěz wujaznicź. Tola je swjet-scha waschnje, so ło klucź do pkakanje tym dźeń pridy wo-tebe, kotrěj chzeda ju wuzjiwacź. Jo móža w prawym cźasu pschihotowacź. 2. Sšud benzina (abo podobnych wężow) w khłódnizy blišo domjeho khowacź, njeje dowolene. § 367 wotn. 6 statnych khłostatiskich knihi praji: Pjenjeżnje hacź do 150 hr. abo ł khłódu ło pokhłosta, kiž tworzy, materialije abo składy, kiž so łohzy ńamo sapala abo łohzy woheń popadnu, na měśmach abo budowjach thowa, hdyž ju wone strach sa druhich. Tuž dyrbicźe po to tym měcź.

R. J. Albinismuš (běłobarbojtoće) — njemje ło też tenkathiopie — nadeńdże ło wobežbje pola cłowjesow, tola pak też pola šwěrjatow a je wěso spodźiwny. Wy ło praschecźe, hacź je snate, so ło tež łaktojcźi běłe. Je do-pokasane, so mjes ptacźatami (wroblikami, wronami, ła-stojcźatami,) ło też běły ekkemplary, kaj dže mamy też běłe myschе (wulke a małe,) ńamy atd. Albinismuš złožuje ło na njedostatk na pigmenеcje (barba, wobežbje cźmoka) we cźele. Běłe konje, kanińe, pšy, holbje ju albinizmej ło runjaze wobežbitocźe. To je pschinarodźene a njeda ło wottrionicź.

Do Pruskeje. (Sakasane kurjenje.) Pschestupjenje tu pschedeji. Po § 1 połajazkeho postajenja — nastupaja kurjenje młodostnych nuže 16 lět wot 25. póžnjenja (sept.) 1917 — je wobsoban nuže 16 lět kurjenje na sjawnych puczach, městnach a wobkhodach sakasane. Kóždy, pod kot-rehoż bohsładom młodźi nuže 16 ljeta a ł bomjazwjesći słu-schеja, na pschisłuschnosćej a winowatosćej, jich wot pschestupjenja tuteje sakasnje wotdźerżowacź. To wjeze trjeba, so by Wasch žiwn wot hamtskeho pschedstejscźerja ano pótaza pschi pschestupjenju trjechemy, hjžo wuznaje Waschego žiwna dołaha. Pschistejny dla postajenja khłóstatiskich pjenjes je hamtiši pschedstejscźeć tuho městra, hdjež je Wasch žiwn tute pschestupjenje słucził. Dokelž je Wasch žiwn wobhońcźeny, ma ło khłostanske postajenje jemu pschepředź. Pschecźiwo khłostanjin może Wasch njepołnołětny žiwn a możeze też Wy jako sakoński sastupjeł Waschego žiwna powo-łanje sapokojcź a žiudniske rozbudźenje hej žadacź. Jeli ło Wasch žiwn wuwinuju, dha ma khłóstu statna kaka njesć, w druhim padje ma Wasch žiwn wyšeh khłóstu sapłacźicź.

Směšk.

** **Njetrjebawsche praschenje.** Sšawny wěcźik běsche cźekł pad k sakitanju pschenosał. Praschesche ło žiwjeho klientu (wobškorzeneho) psched jednanjom: „Prajeze mi ł prawdu, sće winowaty?“ „Měnicźe dha, knjes dottor, dyž hej Waš wšał, bychch-li njewinowaty był?“

** **Stupnowanje.** Knježna běsche pschi powschitkom-nym pschedstajenju jenoj sapschimnuła. Jo budże pschi tej rjdła jenuho lékara žedźeć. Někto hodźesche jemu ł swo-nje a poczinasche ło bojastliwje rosmołwje: „Bardon, dyrbju Waš knjes dr. Flock njenowacź, abo jenoj knjes Flock?“ — „Kaž chcecźe, hnadna knježničźka, snapschecźimi ło pokmělknjo, „někotři praja mi šamo „staru khłapaču“. — „Ach“, měnjesche knježničźka, „to pak šu wěcze ludźo, kotříž Waš hižo jara derje znaja?“

** **„— móju Wam dacź.“** Młody muž pschińdże do drogownje a praji ł pschedawarźu: „Proschu sa 10 pjenjeżow kamtikowego cźaja!“ Pschedawarka ło poźmělknje: „Kamitki móju Wam dacź, ale cźoj dyrbicźe jej sam wařicź.“ Potom žadasche jej młody muž: „A ta 10 pje-njeżow baldrianowego cźaja.“ A sašo ło pschedawarka schibale poźmělknje: „Też baldrian móju Wam dacź, ale cźoj dyrbicźe jej sam cźinicź.“ „Tak!“ praji młody muž, „a nětko hischcźe ta 10 pjenjeżow hrudźazeho cźaja (Brust-Tee)“ Na to pschedawarka njeschesche.

** **Wažna wobjeda.** „Sšym ł spytej schoł'“ — „Taak?“ — „Haj, hym najnajnišcha wobjeda!“ — „Taaak — schto dha to cźiniśch?“ — „Mam kopeny buł nadniwacź!“

Jězdny plan automobila mjez Budyšinom a Kamjencom

płaćacy wot 2. oktobra 1927.

		6,20	6,55	10,10	12,20	14,00	19,40	—	z Bud., z autow. haly přijeđże	S 6,0	9,28	13,36	13,48	1,49	22,35
		6,22	6,57	10,12	12,22	14,02	19,42	—	do Bud. na dwórnišku wotjeđže	7,58	9,21	13,33	13,46	18,47	22,33
wot Biskopic									Zwizki k ćahanu:								
	W 5,44		7,02	11,22	12,20	16,58	21,03		z Drježdź., hł. dwóra přijeđże		10,30	15,54		20,01	23,10
	W 6,12		W 8,59	12,26	14,05	18,47	22,53		do Budyšina - - wotjeđże		9,28	*14,18		19,00	22,38
	5,44	kaž pódla	8,42	11,05	—	18,13	20,47		ze Zhorjelca - - přijeđże		11,09	15,25		19,57	: 0,15
km	5,84		9,27	12,15	—	18,58	22,04		do Budyšina - - wotjeđże		10,21	14,10		18,51	22,58
	W 5,57		8,29	11,43	—	18,13	—		z Wjelećina - - přijeđże		11,14	14,43		20,10	—
	W 6,23		8,56	12,08	—	18,39	—		do Budyšina - - wotjeđże		10,49	14,14	Kaž pódla	19,51	—

		Auto wotjeđże z Budyšina do Kamjenca						: = sněžne ćahi.	Auto wotjeđże z Kamjenca do Budyšina						
1		6,20	6,58	10,25	12,31	14,10	19,45	23,00	z Budyšina, dwórniška - -	7,57	9,18	13,32	13,44	18,45	21,32
2		6,32	7,00	10,28	12,33	14,12	19,49	23,02	Budyšina, pósta - - -	7,55	9,16	13,30	13,42	18,43	21,30
3		6,35	7,02	10,33	12,36	14,15	19,54	23,05	† Budyšina, „Serbskeho Domu“	7,52	9,13	13,27	13,39	18,40	21,27
4		6,38	7,04	10,37	12,39	14,18	19,58	23,08	† Budyšina, „Hosć Kronprynca“	7,49	9,10	13,24	13,36	18,37	22,24
5		6,42	7,08	10,41	12,43	14,22	20,03	23,12	† Hatarjec - - - - -	7,45	9,06	13,20	13,32	18,33	22,20
6		6,46	7,12	10,45	12,47	14,26	20,08	23,16	† Třěch Wjerchow - - -	7,41	9,02	13,16	13,28	18,29	22,16
8		6,49	7,16	10,48		14,29	20,11		† Błohašecy - - - - -		8,59		13,25		22,13
8					12,50			23,19	† Nowe Błohašecy - - -	7,39		13,14		18,27	
9	jězdźi jenoć wobdwě dny				12,56			23,24	Hodźij - - - - - -	7,34		13,09		18,22	
10					12,59			23,28	Bóšeriey, Janecy - - -	7,31		13,06		18,19	
10		6,58	7,19	10,52	13,03	14,33	20,15	23,32	† Debišćanskeho puća - -	7,27	8,56	13,02	13,21	18,15	22,08
11		6,56	7,22	10,55	13,06	14,36	20,18	23,35	Pěčońc - - - - - -	7,25	8,53	13,00	13,19	18,13	22,07
13		7,01	—	11,00	—	14,41	20,23	23,40	† Libonja-Čornecy - - -		8,48		13,14	18,08	22,02
14		7,04	—	11,03	—	14,44	20,26	23,44	† Puć do Pozdec - - - -		8,45		13,11	18,05	21,59
15		7,08	—	11,05	—	14,46	20,28	23,46	† Lejna - - - - - -		8,43		13,09	18,03	21,57
16		7,08	—	11,08	—	14,49	20,31	23,49	Lejna, hosćenc - - - -		8,40		13,06	18,00	21,54
17		7,12	—	11,11	—	14,52	20,34	23,52	Zywic, hosćenc - - - -		8,37		13,04	17,57	21,51
18		7,16	—	11,15	—	14,56	20,38	23,56	† Swinańnje - - - - - -		8,33		12,58	17,53	21,47
20		7,19	—	11,18	—	14,59	20,41	23,59	Kłóštra Marijnje Hwězdy -		8,30		12,55	17,50	21,44
21	jězdźi jenoć sobotu	7,21	—	11,20	jězdźi jenoć sobotu	15,02	20,43	0,01	† Křiżny puć Jawor-Młodźcy -		8,20		12,48	17,45	21,38
24		7,24	—	11,23		15,05	20,47	0,04	† Młodźe (puć do Halštrowa) -		8,18		12,46	17,33	21,36
24		7,30	—	11,29		15,11	20,53	0,10	† Thonberga, hosćenc - -		8,15		12,44	17,40	21,34
26		7,34	—	11,33		15,16	20,57	0,14	† Brězcje (puć k dwórnišću) -		8,11		12,39	17,36	21,31
27		7,37	—	11,36		15,18	21,01	0,17	† Brězcje (hosć. „Krónpryne“ -		8,08		12,36	17,33	21,28
28		7,40	—	11,39		15,21	21,04	0,20	Kamjenca, „Słónca“ - - -		8,05		12,33	17,30	21,24
29		7,43	—	11,42		15,24	21,07	0,23	† Kamjenca, płunańnje - - -		8,02		12,28	17,27	21,21
29		7,45	—	11,44		15,26	21,10	0,25	Kamjenca, dwórniška - - -		8,00		12,25	17,25	21,19

							Zwizki ze železnicu:						
8,06	—	12,24	—	17,30	22,19	—	z Kamjenca - - - - přijeđże	—	7,36	—	11,06	16,58	21,13
9,47	—	13,53	—	17,08	23,50	—	do Drježdź., hł. dwóra wotjeđże	—	6,03	—	9,32	15,10	19,30
	—	13,28	—	17,03	—	—	z Kamjenca - - - - přijeđże	—	7,55	—	—	—	20,21
	—	15,30	—	18,16	—	—	do Biskopic - - - wotjeđże	—	6,50	—	—	—	18,40
8,01	—	13,10	—	17,42	21,27	—	z Kamjenca - - - přijeđże	—	7,50	—	12,17	15,23	
8,43	—	14,05	—	18,45	22,31	—	do Wjelećina wotjeđże	—	7,03	—	11,25	14,30	

Dalše wukazuje zarjadnistwo za awty, wobkhad w Budyšinje na Třěšanskej dróży 45, dalokorěšak 2561
Za krótke jězby hač do 2 km płaći 15 pj. — † Tu zastawa jenoć po potrěbnosći.

Jězdny plan póstowego auta z Kamjenca do Khróšcic a Pančic.

* jězdźi kóždy dźeń † jenoć dźěławy dny | jenoć póndźelu S jenoć njedźelu W jenoć wšědne dny

W Pančicach zwjazanje z wozom statneho autoweho zarjadnistwa

							do Budyšina 2144 do Kamjenca 2041
620	S 9 35	—	—	Pančicy - - - -	S 9 20	—	— — S 20 40
624	9 39	—	—	Kukow - - - -	9 16	—	— — 20 36
627	S 9 42	—	—	Stara Cyhelnča - -	S 9 13	—	— — 20 33
635*	9 50	W 13 30	S 18 00	Khróšcicy - - -	9 05	S 12 20	13 30 W 18 30 20 25
645	10 00	13 40	18 10	Wudwoř - - - -	8 55	12 10	13 21 18 21 20 16
651	10 06	13 46	18 16	Worklecy - - - -	8 49	12 05	13 15 18 15 20 10
655	10 10	13 50	18 20	Kupjel Marijna studź.	8 45	12 00	13 10 18 10 20 05
710	10 25	14 05	18 35	Janske kupjele - -	8 35	11 50	13 00 18 00 19 55
715	10 30	14 10	18 40	Smjeńkecy - - - -	8 33	11 43	12 53 17 53 19 48
721	10 36	14 16	18 46	Serbske Pazlicy - -	8 27	11 37	12 47 17 47 19 42
725	10 40	14 20	18 50	Njebjelčicy - - -	8 23	11 33	12 43 17 43 19 38
738	10 53	14 33	19 03	Kamjenc, Krónpryne“	8 13	11 23	12 33 17 33 19 28
742	10 58	14 38	19 08	„ hosćenc „Słónca	8 10	11 20	12 30 17 30 19 25
745	11 00	14 40	19 10	„ Sakski Dwór	8 07	11 17	12 27 17 27 19 22
—	—	W 14 42	S —	„ dwórniško - -	8 05	S 11 15	12 25 17 25 S 19 20
				„ pósta - - -	—	—	— W 17 00 —
				Železniske přizamknjenja			
806	12 24	15 30	19 22	z Kamjenca . . do	7 36	11 06	16 58 16 58 —
947	13 53	17 08	21 13	do Drježdźan . . z	6 03	9 32	15 14 15 14 —
—	11 22	—	—	z Kamjenca . do	7 50	—	— 14 45 —
—	12 40	—	—	do Biskopic . z	6 50	—	— 13 42 —
801	13 10	—	—	z Kamjenca . . do	7 50	12 17	12 17 15 23 19 04
1008	16 20	—	—	do Lubnjowa . . z	4 05	9 54	9 54 12 20 17 02

Na wobkhodże ma dohlad pósta w Kamjeńcu. Wšo dalše wukaża pósty a wozowi wjednicy. Skazanki wosebitych jězbow a doprědne skazanje městnow přijimuja pósty w Kamjencu, Pančicach, Khróšcisach a Worklecach

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 xl. nj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 xl. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 xl. nj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinju, Telefon 2587.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 xlot. nj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobilěcuja. Za reklamowy u u rjadk płaći so 80 złotych nj. Rabat po tarifje. u u

Čisło (Nr.) 235 — Budyšin — Pjatk, 7. oktobra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Němske kraje nimaju pjenjezy za reformu zastojnskeje mzdy.

Wutoru dopołdnja je so w Barlinje konferenca finanzných ministrow němskich krajow wotměła, kotraž so ſ prašchenjom zaběrasche, ſ wotkal maja so pjenjezy sa reformu zastojnskeje mzdy dyrbjeć. Tole praschenje njeje so mohło rozrisować. Finanzni ministrowja na stejischežu stoja, **so kraj bjes pomozy němskeho stata njeje mózno, mzdu zwjazkowych zastojnikow po mzdowej reformje němskeho stata powyschicź.**

Někotre kraje, pschedewschěm połodnjoněmske, prajachu, so sa tónle zamyšł ſ zyła žanych pjenjez nimaju, mjes tym so dźiwchu so druhe je zdźělnej pomozu němskeho stata spokojicź. Jim napischeźiwo němski finanzny minister na stejischežu wosta, so so finanzne wurunanje njebodźi pscheměnicź, a so jenotliwe kraje njemóža žanych dalschich pschidawkow wot němskeho stata dostaćź.

Junkerske lětadło D 1230 w mórskej nuzy.

Do Londona je powěsć doschła, so je **Junkerske lětadło D 1230 na wyšokosći Santy Cruzy do morja padło.** Na schkrowe na pomoz wolanje je so wójnska łódź wotpóſłała, so by lětadło pytała. Mjes kapom Mondegom a Santa Cruz so pilnje za lětadłom hlědźi.

„Petit Parisien“ ſ Lissabona powě: Dla njeporjadna we motorach dyrbjesche na wyšokosći kapa Roci Junkerske lětadło D 1230 pola Santa Cruz ſ semi pschistajiś. Hdyž so schkrieżowański powěsćej wo pomoz wupóſłało, knježeństwo hnydom pomoz wotpóſła.

Němsko-južnoslowjanske wikowańske sdźerżenje.

Schwórtk pschipołdnju je so němsko-južnoslowjanske wikowańske sdźerżenje w Barlinje podpisało. Jeho text je so w „Němskokatolskim Nawěschtniku“ wozjewił. Kaž je so nowinam sdźěliło, su so w nowym sdźerżenju dotalne postajenja w nastupanju najwjetschich lěpschinow a sažydženja rozschěrile.

Psched misdowym wojowanjom w textilnej industriji.

Wutoru je so w Neugersdorfu konferenca dźěłaczeńskich zastupjerjow textilneje industrije a druhich wobdźělenych dźěłaczeńskich swjazkow wo rozrisowanju wuſtupjenja sjednańskeho wubjerka w Drjezdźanach wuprajila. Konferenca je jenohłósnje wobsamknyła, **rozrisowanju wuſtupjenja sa raućichu Saksku wotpokazacź.** S tym je so misdowe wojowanje schórschicko, a strach strajka je so pschibliżił.

Sejm w Braunschweigskej so rozpuschćił.

Braunschweigski sejm je schtwórtk ſ wulkej wjetschinu nanjetej pschihłosował, so by so sejm 26. nowembra rozpuschćił a so tychu so hłědowazy dźeń nowowólby wotměłe.

Nazyłnosće w Gdanskim sejmje.

Hdyž w Gdanskim (Danzigskim) sejmje zyłnej frjedu němskonazionalny sapósłanz dr. Bumbka sozialistiski namjet wotpokasa, **jeho kommunistiski sapósłanz Lischnewski do wutrobna storcźi, so so ſ rěcznistwe tribuny motasche.** Sapósłanzy němskonazionalneje strony na pomoz chwatachu, a khwilu so sdasche, so mjes němskonazionalnymi a kommunistami ſ pukami dóńdźe, tola mócźesche so najhórschemu sadźěwacź. Lischnewskeho dla łačenja wěra ſ posedźenje jeneho posedźerskeho dnja wusamknychu.

Nowa konzesija sa Kruppa w Ruslej.

Ruste knježeństwo je nowu konzesiju, kotraž hač do 1. dezembra 1958 płaći, Kruppej firmje spožiło. Kruppej firma je so swjasała, zo budźe na pschipokazanej krajinje 32 000 hektarow ralarstwo razionelnje hajicź a wowzy a kalmutiti dźěłańki a rězny ſkot płahowacź. Sa razionelne płahowanje wowzow Kruppej firma dosahaju liczbu Meritiſtich płahowańskich wowzow ſ wukraja dowjedźe, pschi čimž dyrbi so stadło wowzow hač do léta 1936 na 36 000 hłowow rozmnožiźe. Kruppej firma je so słónčnje swjasała, so budźe hospodarstwo mechanisowacź.

Pólska Litwje wotpłaćuje.

Po dotalnych powěsćach ſ Wilna je pólske knježeństwo we Wilnu a we Wilenskim wokrjesu wschu hromadźe 48 litewskich schulow a litewski wuczerski seminar samknyć dało. Pódła teho su 20 litewskich politikow, mjes nimi 10 duchownych, sajeli.

Wilenski wójwoda je frjedu Wilenskich nowinarjow k sebi pscheprosył, so by wotpłaćeńske naprawy, pschećiwo litewskemu wobhladowanju w Pólskej cźinjene, wusprawnił. Pokaja na to, so je je runje Piłsudskeho knježeństwo je sjednańskej politiku k litewskej mjenschinje wusnamjenito. Pólske knježeństwo je so sprawnje prózowało, pschećelne poćahi k Litwje nawjasacź. Litewske knježeństwo pak je stajnje ſ njepschećelnosćemi wotmolwiło. W posledźnim cźasu je wono počało, pólske wobhladowanje pschećiwo pschećelsce postupanje je pólske knježeństwo nusowało. Litwjanam w Pólskej wotpłaćeźe, tola jenož tym, kotśi su je pschi njepschećelskim postupanju pschećiwo pólskemu statej wobdźělili.

Warschawske nowiny winikow w Němskej pytaju.

Warschawske nowiny nowe pschiwótśenje w pólsko-litewskich poćasach rospominaju. Posledźnje naprawy pschećiwo Litwje so nadrobnje rospitowaju; wone su dla sabłaknego njepschećelskeho stejischća litewskeho knježeństwa pschećiwo Pólskej nusne byle. „Wjeźe pospolita“ Litwu ſ tyju dynamita mjes europiskimi měrom pschirunuje. **Kaž je psched wójnu Ruska sady kulikow žerbsku politiku wodźiła, tak někotre ruzy w Barlinje klanki w litewskim knježeństwje wodźitej.**

Narodnodemokratiska „Gaseta Warschawska Poranna“ we wschěch podawkach w Litwje **wuraz němsko-litewskeje politiki** widźi, kotraž je so pschi składnosći posledźnjeho pschebywanja litewskeho presidenta Woldemarasa w Barlinje sawjedła.

Piłsudskeho organ „Głoś Prawdy“ praji, so je so Litwa w ruzy žwojich tyranow strašchne, raućichu Europu hušto wohrožaze drozdźidu sćipnika. Praschka je, hač smě lud, kotryž ſ knježeństwu nad sobu hišćeze njeje praty, pschedpołožowanje tajkich njeſtutkow cźinita. Ministerska rada je wobsamknyła, južnoslowjanskemu połčanzej Neschićzej w Sofiji porucźicź, so by pola bolharskeho knježeństwa hnydom razne kroćele cźinił. Wón dyrbi žadacź, **so bolharske knježeństwo mazedonske organizazije rospuschći.** Jeli so by bolharske knježeństwo to njemohło abo nochcyło, dyrbjał so tutón nadawk zusemu statej porucźicź, kotryž by w nijenje Swjatoj Ludow w Bolharskej porjad cźinił.

Ministerska rada je wobsamknyła, cźełko generała Kowačewicźa, kotrehoż jako psched njepschećelom padnjeneho wobhladaju, **do Beograda pschewjeźcź a ſ najwjetschimi ſwjatoczńosćemi na statne khošty khowacź dacź.**

Po powěsćach, kotrež su schtwórtk popołdnju do Beograda doschle, je je pjeća poradźiło, jeneho ſ mordarjow sajeć, a to muża, kotryž je mordańske kulki do Kowačewicźa tělił. Wón je Bolhar a je hakle psched krótkim cźasom do Južnoslowjanskeje pschischoł.

Kaž ſwonkowne ministerstwo wozjewja, je ministerska rada mjes druhim wobsamknyła, wobschěrne naprawy ſ schkitanju mjesy pschećiwo Bolharskej cźinićź a mjesy do Bolharskej dopołnje zawjeźcź. Wobstrowdźenja ja pućowańskeje paźy do Bolharskeje so wjazy njedawaju.

Nowa stupschtina.

Nowa wulwolena južnoslowjanska stupschtina je so frjedu wotewrita. Kaž pschi wólbach so radikalni, demokratojo, muselmanojo a ſlowinjej ludowcy tež po wólbach hromadźe dźerża. Woni su prjedawschemu rosmjeźowańskeho ministra **Pavicźa** ja pschedbydu wuswolili. Kandidat Radićejowje strony **Paſaridźet** 90 ſlokow dosta. Radikalno-demokratiske knježeństwo sda so kruće stejećź. Sajimawe je, so je so demokrat **Pribićewicź** po dołholětnym pschećiwnistwje ſ Radićejom sjednał, so by ſ nim hromadźe knježeńſtwu opposizijun cźinił.

Attentat na južnosłowjanskeho generala.

Brigadneho generala w Štipu, Kowačewića, skóncowali.

Po powěsćach, kotrež su frjedu w nozy do Běłograda je Schtipa (w połodnischej Serbiji) doschle, su tam tśi muzojo brigadneho **generala Michaila Kowačewicźa ſkónzowali,** hdyž ſ pschewodom jeneho wuczerja po cźmowej haźy dźěłsche. Nadpadnizy su je po njeſtutku do cźekanja dali a njeju so po cźmje ſwónjacź dali. Wjes dwěla woni mazedonskim komitaczam pschiſłuschceja.

Powěsć wo ſkónzowanju generala Kowačewicźa je južnoslowjanſku ſjawnosć ſylnje roshorila. Nowiny mordańſtwo sajo mazedonskemu revolucionarnemu komitejej pschipisuja, kotryž je po pschikasni prjedarschcheho bolharskeho generala Protagerowa ſ bombami a revolwarami wutołowje. **Južnoslowjanske knježeństwo je na mordarjow hłowu 100 000 dinarow wupisało.** Beogradska „Politika“ hamtiſku Bolharſku ſnadź ſ njeprawom jako hłowneho winika posledźnich attentatow njewinuje. Bolharski lud po wjetschinje njeſtutki komitaczow sahudźuje, ale wyšozy offizérojo, kotśi su Stambulijskeho knježeństwo powrócźili a tyšazy pschiwisowarjow Stambulijskeho ſkónzowali, mazedonſkim mordarjam połkuju. Sjawne je, so je nětcźiſche bolharske knježeństwo na mazedonſkich komitaczow sepjera. Tohodla njeje wotcźakacź, so attentaty w połodnischej Serbiji pschestanu, kaž dołho budźe nětcźiſche knježeństwo wobstejećź. Mózno też je, so je morderjo i italiſke strony ſ swojim njeſtutkam nadpjerali.

Schef policije, Lažicź, je so hnydom do Schtipa podał. Skónzowany general ſ najthrobliſchim a najſaberjenischim wótcźinzam ſtuſchesche. Khiwiku je je sekretarom „Narodneje Obrany“ byl. Posledźnje attentaty su nadźiju ſnicźile, so je pschi nětcźiſchich wobstejnościach hodźi nekajke dorozumjenje mjes Južnoslowjanſkej a Bolharſkej dojźicź. Bolharjo, kotśi su je ſ tajkemu dorozumjenju pschihiłeni, su we wulkej mjenschinje. Nětcźiſchi bolharſki ministerſki dźeł sebi sdaźe dawaju, kaž so bychu sebi sjednanje pschejeli, ſtradźu pak pschećiwo Južnoslowjanſkej ſchkrajnje. Bolharſka politika je sašo po tajnych roskach Italiſke a Jendźelſkeje wodźi, kotrymaj wo to dźe, roskorc mjes Južnoslowjanſkej a Sserbiju ſdźerżecź a sjednanju balkanſkich Sſlowjanow sadźěwacź. Też bolharſki kral ſnadź we ſtužbje tejele politiki stej. Njedawno je do Jendźelſkeje pućował a nětkole je w Romje pschebywa. Jeho njebudźichu ſ wurjadnymi cześćenjemi w Jendźelſkej witali a Muſſolini njeby ſ nim radu ſkładował, hdy njebychu wjedźeli, so je jako ſwótliwy grat pschećiwo Južnoslowjanſkej wuzicź dawa.

*

Schtwórtk pschipołdnju je so južnoslowjanſka ministerſka rad ſeſchła, so by so ſ attentatom na generala Kowačewicźa zabrała a mjne naprawy pschećiwo wospjetowanju tajſich njeſtutkow cźiniła. Ministerska rada je wobsamknyła, južnoslowjanſkemu połčanzej Neschićzej w Sofiji porucźicź, so by pola bolharskeho knježeństwa hnydom razne kroćele cźinił. Wón dyrbi žadacź, **so bolharske knježeństwo mazedonske organizazije rospuschći.** Jeli so by bolharske knježeństwo to njemohło abo nochcyło, dyrbjał so tutón nadawk zusemu statej porucźicź, kotryž by w nijenje Swjatoj Ludow w Bolharskej porjad cźinił.

Ministerska rada je wobsamknyła, cźełko generala Kowačewicźa, kotrehoż jako psched njepschećelom padnjeneho wobhladaju, **do Beograda pschewjeźcź a ſ najwjetschimi ſwjatoczńosćemi na statne khošty khowacź dacź.**

Po powěsćach, kotrež su schtwórtk popołdnju do Beograda doschle, je je pjeća poradźiło, jeneho ſ mordarjow sajeć, a to muża, kotryž je mordańske kulki do Kowačewicźa tělił. Wón je Bolhar a je hakle psched krótkim cźasom do Južnoslowjanſkeje pschischoł.

Kaž ſwonkowne ministerstwo wozjewja, je ministerska rada mjes druhim wobsamknyła, wobschěrne naprawy ſ schkitanju mjesy pschećiwo Bolharskej cźinićź a mjesy do Bolharskej dopołnje zawjeźcź. Wobstrowdźenja ja pućowańskeje paźy do Bolharskeje so wjazy njedawaju.

Nowa stupschtina.

Nowa wulwolena južnoslowjanska stupschtina je so frjedu wotewrita. Kaž pschi wólbach so radikalni, demokratojo, muselmanojo a ſlowinjej ludowcy tež po wólbach hromadźe dźerża. Woni su prjedawschemu rosmjeźowańskeho ministra **Pavicźa** ja pschedbydu wuswolili. Kandidat Radićejowje strony **Paſaridźet** 90 ſlokow dosta. Radikalno-demokratiske knježeństwo sda so kruće stejećź. Sajimawe je, so je so demokrat **Pribićewicź** po dołholětnym pschećiwnistwje ſ Radićejom sjednał, so by ſ nim hromadźe knježeńſtwu opposizijun cźinił.

Němsko-južnoslowjanske wikowańske sdźerżenje.

Schtwórtk pschipołdnju je so němsko-južnoslowjanske wikowańske sdźerżenje w Barlinje podpisało. Jeho text je so w „Němskokatolskim Nawěschtniku“ wozjewił. Kaž je so nowinam sdźěliło, su so w nowym sdźerżenju dotalne postajenja w nastupanju najwjetschich lěpschinow a sažydženja rozschěrile.

Psched misdowym wojowanjom w textilnej industriji.

Wutoru je so w Neugersdorfu konferenca dźěłaczeńskich zastupjerjow textilneje industrije a druhich wobdźělenych dźěłaczeńskich swjazkow wo rozrisowanju wuſtupjenja sjednańskeho wubjerka w Drjezdźanach wuprajila. Konferenca je jenohłósnje wobsamknyła, **rozrisowanju wuſtupjenja sa raućichu Saksku wotpokazacź.** S tym je so misdowe wojowanje schórschicko, a strach strajka je so pschibliżił.

Sejm w Braunschweigskej so rozpuschćił.

Braunschweigski sejm je schtwórtk ſ wulkej wjetschinu nanjetej pschihłosował, so by so sejm 26. nowembra rozpuschćił a so tychu so hłědowazy dźeń nowowólby wotměłe.

Nazyłnosće w Gdanskim sejmje.

Hdyž w Gdanskim (Danzigskim) sejmje zyłnej frjedu němskonazionalny sapósłanz dr. Bumbka sozialistiski namjet wotpokasa, **jeho kommunistiski sapósłanz Lischnewski do wutrobna storcźi, so so ſ rěcznistwe tribuny motasche.** Sapósłanzy němskonazionalneje strony na pomoz chwatachu, a khwilu so sdasche, so mjes němskonazionalnymi a kommunistami ſ pukami dóńdźe, tola mócźesche so najhórschemu sadźěwacź. Lischnewskeho dla łačenja wěra ſ posedźenje jeneho posedźerskeho dnja wusamknychu.

Nowa konzesija sa Kruppa w Ruslej.

Ruste knježeństwo je nowu konzesiju, kotraž hač do 1. dezembra 1958 płaći, Kruppej firmje spožiło. Kruppej firma je so swjasała, zo budźe na pschipokazanej krajinje 32 000 hektarow ralarstwo razionelnje hajicź a wowzy a kalmutiti dźěłańki a rězny ſkot płahowacź. Sa razionelne płahowanje wowzow Kruppej firma dosahaju liczbu Meritiſtich płahowańskich wowzow ſ wukraja dowjedźe, pschi čimž dyrbi so stadło wowzow hač do léta 1936 na 36 000 hłowow rozmnožiźe. Kruppej firma je so słónčnje swjasała, so budźe hospodarstwo mechanisowacź.

Pólska Litwje wotpłaćuje.

Po dotalnych powěsćach ſ Wilna je pólske knježeństwo we Wilnu a we Wilenskim wokrjesu wschu hromadźe 48 litewskich schulow a litewski wuczerski seminar samknyć dało. Pódła teho su 20 litewskich politikow, mjes nimi 10 duchownych, sajeli.

Wilenski wójwoda je frjedu Wilenskich nowinarjow k sebi pscheprosył, so by wotpłaćeńske naprawy, pschećiwo litewskemu wobhladowanju w Pólskej cźinjene, wusprawnił. Pokaja na to, so je je runje Piłsudskeho knježeństwo je sjednańskej politiku k litewskej mjenschinje wusnamjenito. Pólske knježeństwo je so sprawnje prózowało, pschećelne poćahi k Litwje nawjasacź. Litewske knježeństwo pak je stajnje ſ njepschećelnosćemi wotmolwiło. W posledźnim cźasu je wono počało, pólske wobhladowanje pschećiwo pschećelsce postupanje je pólske knježeństwo nusowało. Litwjanam w Pólskej wotpłaćeźe, tola jenož tym, kotśi su je pschi njepschećelskim postupanju pschećiwo pólskemu statej wobdźělili.

Warschawske nowiny winikow w Němskej pytaju.

Warschawske nowiny nowe pschiwótśenje w pólsko-litewskich poćasach rospominaju. Posledźnje naprawy pschećiwo Litwje so nadrobnje rospitowaju; wone su dla sabłaknego njepschećelskeho stejischća litewskeho knježeństwa pschećiwo Pólskej nusne byle. „Wjeźe pospolita“ Litwu ſ tyju dynamita mjes europiskimi měrom pschirunuje. **Kaž je psched wójnu Ruska sady kulikow žerbsku politiku wodźiła, tak někotre ruzy w Barlinje klanki w litewskim knježeństwje wodźitej.**

Narodnodemokratiska „Gaseta Warschawska Poranna“ we wschěch podawkach w Litwje **wuraz němsko-litewskeje politiki** widźi, kotraž je so pschi składnosći posledźnjeho pschebywanja litewskeho presidenta Woldemarasa w Barlinje sawjedła.

Piłsudskeho organ „Głoś Prawdy“ praji, so je je Litwa w ruzy žwojich tyranow strašchne, raućichu Europu hušto wohrožaze drozdźidu sćipnika. Praschka je, hač smě lud, kotryž ſ knježeństwu nad sobu hišćeze njeje praty, pschedpołožowanje tajkich njeſtutkow cźiniła. Ministerska rada je wobsamknyła, južnoslowjanſkemu połčanzej Neschićzej w Sofiji porucźicź, so by pola bolharskeho knježeństwa hnydom razne kroćele cźinił. Wón dyrbi žadacź, **so bolharske knježeństwo mazedonske organizazije rospuschći.** Jeli so by bolharske knježeństwo to njemohło abo nochcyło, dyrbjał so tutón nadawk zusemu statej porucźicź, kotryž by w nijenje Swjatoj Ludow w Bolharskej porjad cźinił.

Ministerska rada je wobsamknyła, cźełko generala Kowačewicźa, kotrehoż jako psched njepschećelom padnjeneho wobhladaju, **do Beograda pschewjeźcź a ſ najwjetschimi ſwjatoczńosćemi na statne khošty khowacź dacź.**

Po powěsćach, kotrež su schtwórtk popołdnju do Beograda doschle, je je pjeća poradźiło, jeneho ſ mordarjow sajeć, a to muża, kotryž je mordańske kulki do Kowačewicźa tělił. Wón je Bolhar a je hakle psched krótkim cźasom do Južnoslowjanſkeje pschischoł.

Kaž ſwonkowne ministerstwo wozjewja, je ministerska rada mjes druhim wobsamknyła, wobschěrne naprawy ſ schkitanju mjesy pschećiwo Bolharskej cźinićź a mjesy do Bolharskej dopołnje zawjeźcź. Wobstrowdźenja ja pućowańskeje paźy do Bolharskeje so wjazy njedawaju.

Nowa stupschtina.

Nowa wulwolena južnoslowjanska stupschtina je so frjedu wotewrita. Kaž pschi wólbach so radikalni, demokratojo, muselmanojo a ſlowinjej ludowcy tež po wólbach hromadźe dźerża. Woni su prjedawschemu rosmjeźowańskeho ministra **Pavicźa** ja pschedbydu wuswolili. Kandidat Radićejowje strony **Paſaridźet** 90 ſlokow dosta. Radikalno-demokratiske knježeństwo sda so kruće stejećź. Sajimawe je, so je so demokrat **Pribićewicź** po dołholětnym pschećiwnistwje ſ Radićejom sjednał, so by ſ nim hromadźe knježeńſtwu opposizijun cźinił.

do schkody pschischol. Też materielna schkoda njeje wulka, dokelż bomba njeje dynamitom natykana była, ale je wschędnym pólvrom. Wobydlerstwo je žo do hrosty dało. Sa winikom hischeže nimaju žaneho žłeda.

Wójna w Chinje.

Njepschećelske wójsta psched Pekingom.

Mjes tym so žo hischeže psched někotrymi njedželemi poknózna China tak mérna być dsatche, so mózesche Japanska dżel swojich wojakow domoj sawołacź, žo dżensa njebjo nad Pekingom z cżežkimi wójnskimi mróczelemi sacżahuje. Japanske knjezerstwo tohodla najzherje wobsamknje, wjesche wójsko do wohrożenych stronow Mandżurskeje a poknózneje Chiny pósłacź. Tole wójsko by mélo mjenje nadawk, runje niż jara lubowaneho Cżangtsolina podpjeracź, hacź wjele bóle japanske sahybdlenja w Mandżurskej a we poknóznych chinestkich provinzach psched nawalom njepschećelskich wójskow schkitacź.

Wo pschedstawisnje nětcżischeje wójny pschećiwo Cżangtsolinej w poknóznej Chinje chinesti rospraunik „Westminster Gazette" słedowoze powe: W septembrje je so konferenza mjes tak mjenowanym tschelezijanskim generalom Fengjuschianom, gouverneurom Schansiskeje provinzy a Kantourskeho generala Fangtschenżiha wotmeła, so by so shromadnje wojowanje pschećiwo Mukdenskemu diktatorej Cżangtsolinej wotwrżcżała. Zyle bjes dwéla je, so Ruska postawanju tsioch generalow pschećiwo Cżangtsolinej polekuje. **Położenje je, hacżrunje je Cżangtsolin je wschelakimi brózenjemi, mjes druhim też z tankami wobronjeny, jara wobrożene. Wójska tsioch sjednoczenych generalow sto jendżelskich mil psched Pekingom stoja.** Schansiskemu wójsku je žo pjecża poradsiło, żelesnizu, kotraż je Cżangtsolinowe wójsko z Mandżurskej swjasuje, wupuscżiło. Tola je hischeže hrabja hlowna cżara, po kotrejż móże žo Cżangtsolinowe wójsko w tóżdnym cżasu do Mandżurskeje wrócżo scżahnyeź.

Ro wobežcżach žo da, so wojazy sjednoczenych generalow khrobliwo do wójny du, dyżli Cżangtsolinowi wojazy. Też žo njerozje rychlicź, so by tak wobhladniwy diplomat, kajkiż je schiczijanski general Fengjuschiang žo z pschedewjaczom radiadowat, wo kotrymż njeby wéżny był, so žo derje łkonczi.

Cżangtsolin w cżežnje.

Cżangtsolinowe mazy njejsu sjednoczenymaj wójskomaj generala Fensischcżanga a pokodnischemu wójsku rozscżene. Cżangtsolinowe wójsko je so dwójzy sbiło, je Kalvan dwebiało spuschcżesł a žo k Hankawskemu bórskemu pschechodej wrócżo scżahnyeź. Cżangtsolinowe wójsko też najskerje Peking wopuschcżi, z kotrehoż je hižo swoje létadła a cżežku artillerizu wrócżo scżahnyło.

Revolucija w Mexiku.

W srjedowstkim pobeżdżenju merikanskeje deputertsleje komory su 48 sapóstlanzow frakzijow, kotreż su pschecżiwo znowawuhwolenju presidenta Callesa wustupiłe, je žejma wusamtli. Jich hedła so w žejmje jim wosmi, dokelż su žo pschi njeporadżenej revolucżiji wobdżelili. Srjedu wjecżor sbéżkarjo na zyłej cżarze frontu dobycże wocżakachu. Knjezerstwo je pak po sdaczu też Loślednje pschecżiwnistwo porażyło.

Wot wonka do mésta Merika wjele njepotwjerdżenych powésczow pschitkadża, kotreż žebi napschecżiwo wéża. Tak žo powedasche, so žo jenoż 18 kilometrow psched méstom kruczе wojnje. Po druhej powésczi su pjecża generala Armulfa Gomeza, wjednika sbéżkarjow, blizo Vera Cruza morili. Nadrobnosce njejsu hischcże znate. Ani publikeji ani nowinarjam njeje knjezerstwo dowolilo, žebi cżelo generala Serrana a jeho schitwarnacże pschitwisowarjow, z nahlym zudom k zmjerczi wotsudżenych, wobhladacź. Nowiny „Sinalca" fu zhonile, so Serranowe cżelo 11 sdżiwych ranow, mjes nimi też na hłowje, pokasuje.

President Calles je srjedu sdżelił, so je, hdyż su sbéżkarjow pschescżehali, nehdże 40 kilometrow psched hlownym méstom Wojowanje mjes dwéma zwérnymaj wójskowymaj wotwdżelenjomaj wotmeło. Almadowy regiment je wotwdżelenje pod roskasowarskowom generala Eskobara nadpadnył, ménjo, so ma sbéżkarjow psched sobu. Hakle po dolhim wojowanju spósna, so na knjezerskowe zwérnych wojakow psched sobu. Spjeczowy jésdny regiment žo zwérnym wojakam blisko sastanischcża Ytirba podda. W knjezerskowych kruhach žo powéda, so je Serranowe wotprajenje sniczaży sacżischcż na sbéżkarjow cżinilo, kotryż je jich pohnuł, po poddacż a bronje složicź.

Ze Serbow.

Dujownica.

Pjatk 7. oktobra.

† 1903 kantor Hatnik w Bukecach.
1859 wulki woheń w Rakecach.

Što klinkaš tak hordźiwje, Jakubje, z kosu
A snopařku sadżeš na kopaty wóz!
Domkhowanku zwjedaj po rejownym hłosu,
Hdyż w worštach maš domoj twój złočany kłós:
We hrodach a w budach
Naš winowc ma w sudach
Też lubozne kublo, je lije a dari,
Zo rejwa lud młody a poskoła stari.

Handrij Zejleŕ,

Program

sa sapokasańsku žwjatocżnosć noweho Budyschkeho superintendenta, knjeza duchownehо primarinża Fröhlicha.

Njedżelu, 9. oktobra ma być dopołdnja 1/4 12 hodź. we Pětrowskej zyrkwi žwjatocżne sapokasanje knjesa superintendenta Frühlicha pschez Jeho magnifizenzu knjeza krajneho biskopa. Knjes krajny biskop pschijédże dopołdnja 10,19 hodź. je Drježdżan do Budyschina a poda žo na Albertowe nameśto 11. Wot tam pojédże do kupnizy (Gewandhaus), hdżež tu žo hižom wot 3/11 hodź. eforalni duchowni, cżestni hosćo, patronaja, woldżelenja wschelakich wosadnych zastupjerschowo a towarstwowo zhromadżili.

Krótko po 11 hodź. pocżehnje potom žwjedżenski cżah z kupnizy pschez Hlowne a Mjazowe torhoschcżo do Pětrowskeje zyrkwje, mjes tym budże so je wschěch evangelskich zyrkwjow w mésczе zwonicź. Dżeci wobeju dżeżiskemcjowju dworja na puczu wot Kupnizy hacź do zyrkwje spałer a pschijédżowanje dróhi fu pol hodźiny dołho połigajsy fawrjene. W zyrkwi fu so wobdżelnikow na žwjedżenskim cżahu wobsebje města dżeżane a wobsebje po prohu, so by njeby ryadowarjam wobcżežnjoscżom cżinilo. Na tuttym njeschromadżi so w naschim ryanym Bożim domje jenoż Pětrowska wohada, ale ma zhwitne 33 wosadow Budyscheho zyrkwinskeho wokrjeża pola sebje z hosćom a ma na nje jako hosći dżiwacź.

Tak rucże hacź hłowa cżaha do zyrkwje zastupi, jón posawnischi khór poztrowi. Na to zapocżnje po Boża służba po wobsebitych cżiłicżanych porjadach, kotreż budża dohahacź a jo darmo na wschěch kensicherjow rozdżeła. Po zapokasańskej rěcżi knjesa krajneho biskopa poręcżi hischcże krótko knjes tajny zyrkwinski rada Rosenkranz, knjes wyschschi zyrkwinskohanski rada dr. Thomas a knjes wyschschi farar Domaschka w mjenje eforalneho duchownistwa. Na to wotmeże po zapokasanje a pożohnowanje noweho superintendenta. Wón stupi na to ſam ł woltarjej a spewa: „Cżeżej budź Bohu we wyschosći". Dalsicha Boża służba se žwjedżenskim predowanjom wotmédwa žo po žwnczenym waschnju.

Po žwnczenej Bożej służbje pschedujeju posawnische khóry zyrkwinskeho wokrjeża pod nawjedowanjom knjesa krajneho posawnischeho mišchtra farara Adolfa Müllera na Mjazowym torhoschcżu někotre ŕerkliche, mjes nimi też fruchi staroże wběżnoje hudźby. Niech pschijinjeże tutón dżeń sa zyły zyrkwinski wokrjeż pożohowazu žwjedżeń.

*

— **Wo wjedrje.** Schkleńża pokasuje na rjanu wjedro. Nad žrjedźnej Europu wysschina leży, ale tola mamy mazcżate wjedro. Runje w naschich stronach sekkuja so cżoplе a symne wětrh, sawinuju samrócżenje a słónczнje mazcżenje. — Jutrje sobotu sthadża žłónczko 6,14 hodź. a thowa so 5,21 hodź. Mésżacź skkadża pop. 4,58 hodź. thowa so 5,21 hodź. — Wežera wjecżor we a thowa žo we ranje 2,11 hodź. — Wežera wjecżor we 7 hodź. barometer 754, hygrometer 0, thermometer we dwjo +13. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 752, hygrometer +1, thermometer we wjazy +8. Wubladu na mako so pscheměnjuje wjedro.

— **Syma sejcże žwojich pólkow.** Srjedu wjecżor su w naschej wokolinje žłynje dróbne krupy dżéchu. Wone dopomninaju nas na symu, kotraż je nam w tutym cżasu ſ tóżdnym dnjom bliże. Wjeżele sacżuja pschi tutej mysliczaży runje we wutrobje nimamy. Niż jenoż pola nas, ale też druhdże fu krupiczkaſte wjedro méli. Srjedu w wjazy wokolo 12 hodź. na pschikład fu w Drježdżanach tuttych małych běłych hoścżi méli. Na wjerschkach Rudnych horow je w wjazy ł žrjedże ł lokka pomjerslo. S khwilemi horow je w wjazy ł žrjedże ł lokka pomjerslo. S khwilemi žo tam srěh dże. Też w Krkonoschach je žo žněh schoł. Wysche 1000 metrow žněh 2 cm. tolsto leżesche. Thermometer spadny srjedu w Rudnych horach a na Krkonoschach hacż na 2 stopjeńkaj nize 0.

— **Kermuschi** stej pschichodnu njedżelu w Hbjelsku a Kulowje.

— **Mischczańska nalutowarnja** w Budyschinje wojowża, so žu wobliczenja za nahódnoscżenje nalutowanikow po postajenju ministerstwa ſ 30. 7. 1927 žo sapocżałe.

— **Eswobodne mjasowe łatki** (Freibank) w Budyschinje. Sobotu 8. oktobra dop. wot 8—10 hodź. wotdawa žo žyre howjaze mjaso, punt po 40 pf., parjene howjaze mjaso, punt po 50 pf., žyre žwinjaze mjaso, punt po 50 pf., žyre cżelace mjaso, punt po 40 pf.

— **Sso ſ pjunom sajedojcżej spytała.** Srjedu popołdnju krótko po 4 hodź. sawołachu tudomnu dobrowólnu sanitetnu kolonu se žwojim tiskikowym aparatom do jenoje lejowneje w pokodnischim mésczańskim dżelu. Jena 42létna žónska běsche po sdaczu w duchownym sacżmnjenju pjunowy honacź wotwopertnyła. Na žoze žuhodża jeje wotpohlad bórzy pytnychu a hórsche sczehnyki wotwobrocżichu. Po lekarjowym postajenju dowjescżu wodżarjudomnu do mésczańskeje khorownje. Zónska běsche hakle psched 2 njedżelomaj ſ hojeńnje pschescżena. Wczera fu ju sačo tam domjesli.

— **Wótsjne bydlenja.** K sakhowanju ł u d ł i ch bydlenjow porucża žo, so žo wone rano, pschipołdnju a wjecżor, pschi tóżdnym wjedrje — nehdże 10 minjeschinow dołho — ſ cżistym pwétrom pschedusecź dawaju. Pschi tym ma žo wobsebje na to ledżbowacź, so by powětr žynje pschedewnak (cżahnyk,) so by so pschetrjebany powětr wotstronik. Méstnosnje ſ pschetrjebanym powétrom dadża so cżežko žhrcżź, wostanu pschezo njepschijomne a njestrowe. Kupannje, plokanje a žnjchenje schatow žo w bydlenjach po możnosći cżinicź njesmje, dokelż ſ tym wódna para nastanje, kiż w zyle maliczkich kapkach na khłódne scżeny žo sežyda a po nerjim wlożne scżeny (wlożnosće) pschinjeże. Njeje-li pak himak mózno, hacź žo dyrbi žo w bydlenju kupacź, plokacź atd., dha dyrbinny to na tódny pak postaracź, so nastawaju wodnu paru ſ wotewrjenymi wokmami wucżahnyczy dawny a powětr stajnje ponowinny. S wlożnotu nastate blaki a hriby maju žo pschedbładnitoje a dotkadnje ſ cżistymi trjenjemi wutrécź a městna maja žo desinfizerowacź, na pschikład hdyż žo ſ kalkowym mlokom namalaja abo ſ formalitnom namacżeja.

— **Sa dwórnischczowe mišizijónstwo,** kotrehoż žohnowanja polne sfukkowanje je pomschikkowuje znate, budża tule njedelom na tudomnym dwórnischczu dary sbéracź.

— **Stótne khorosże w Hornjej Lužizy.** Po wojsewjenju krajneho krowotnistwowego hamta wobstejachu w Hornjej Lužizy 30. septembra 1927 scżehowaze stótne khorosże: 1. **Slóniwoscź** (Milzbrand) w 3 gmejnach a 3 dworach Kamjenskkeho hamtskeho hejtmanstwa. 2. **Skazenojesć** w 1 gmejnje a 1 dworje Budyschkeho a w 1 gmejnje a 1 dworje Zitawskeho hamtskeho hejtmanstwa. 3. **Ratykowaza**

Za wysoku płaćiznu.

Powdałoscżko ſ naschich Lnjow.
Napisała Kristina Rovowa.

87] (Pokraczowanje.)

„Nć, Nikusichka. A jazyk njejsu Evangelsjy we Wutherskej hischcże tak dalsko kaj cżi w Němskej; to bohu dyli dowidżeli, so je ninio fararjow też hischcże druhich ludži trjeba, nutskowne mišizijonstwo cżinicź. Woni bychu žem tak mjenowanoho livika dacź móhli, předarja a wucżerja w jenej wožobje; hdy by jenoż Knjesa Jesusa we wutrobje mél, by to derje było."

„Ow Miroślavo, staraj so wo tajkeho levitu, to druhe pschewostaj namaj, nanej a mi."

„A mi."

„Aurelo!"

Wobaj młodaj muzoj bżeschtaj tłoczenu napschecżo, kiż pschikhadżeschе ſ widnym wotkhłyschczom sboża na žwobodnem rjanem wobliczu."

„Pschijimajeże mje sa žwojeho žwjasarja. Ja žym też evangelski."

„Sso rosumi, so tebje pschijimamoj. Ssy-li to, žłyschał, schtož Miroślav rěcżał?"

„Sdżela haj. Ta wež hydżi žo žnadnje wumysleć. Ja bżch na tom, sapuczowacż, też by mje nježchto stoiw schcżěnnakow płacżiło. Hdyż pak doma wostanu, mózu pjenjesy zyle derje parowacź. A hdyż wój też žobu cżinitaj, to sawěcżimy sa jene abo dwé lécże wudżerżenje levitу."

„To dże; sa jeho pschichod by so žnadnje staracź hodżało, ale ſ wotkel jeho wsacź?"

„Ow, Miroślav wschak pschichodnu muza namaka," znapschecżiwi Nikolaj žiwje; „wón žebi jeho wuprohu."

„To wschak by bycż dyrbjało; pschetoż hewak žo mi njeda, so by mjes słowakiskimi znudowazymi bohohłowstwa, kiż mójach pschiležnoscż, we Wirje spótnacż, jeneho było, kiż by Knjesa Jesusa lubował a Jemu chył złużicź."

„Cżehodła niczo njeprajisch, Miroślavo?"

„Ja pschemyślowach we wěży, wo kotrejż bych waż prožbyeż chżył. Ja ménju, so wo žwojim pschedewsacżu ważnje myślitaj; dowoliaj mi tohodła, tak dołhy hacż žo hodżi jednacż.

A hdy bych njenamakał muża, kotremuż bé Jesuš žebje žamohо sjewił, kiż by w žebi mél wożiwjaże žórło žiweje wody, to dowoliaj mi, so pschijmam Wamaj młodżenca, kiż lubuje Knjesa Jesuša. Wón jemu žmóžnitaj, schtyri léta w misijonskim wustawje pschecżinjeneż, a tón może žo ſ prénim słowakskim evangelistom stacź. Sssmém-li ſ wamaj cżiścżecź? Abo žadant hebi pschewjesće? Jeli haj, to wodajtaj; ja wschak waju pomérny ujesmaju!"

„Wschitko bychmoj tebi wodałoj, by-li było cżeho wodawacź, ja twoju domérnu, ſ kotrejż by naju pocżescżił," ménjesche ważnje młody Ruża. A Nikolaj sitkżi wokoschenie na cżoko proschazeho.

* * *

Žiwje jo rosmalwjeżo wopuschcżichu sahrodu. Woni běchu hižo blišo pschi lésy, kotreż wrotach, kiż ſ mésteż wjedżachu, jako po tute nadobo wotewri a ſ radostnym salwanjenom: „Wy žeże tudy, knjes Ursiny?" nehdże stuacżeléti pachoł pschihżeża, woseżu knjesej jenoż bżeżnje postrowi a młodemu profisorej sapjatk poda. Ta bé žyła polita napiżana, a wuschuschczenemu wócżu młodeho doktora po njetminy, sajtu wulku błédoscż tele rjadki wumwolachu.

„Preaj, so na tódny pad pschijidu," rjekny woni hólczej a hischcże mészhtu rjekny a salwrć ja nim wotsta.

„Schtó tebje woła?" woprascha go Nikolaj napjecże.

„Moja šobudżelaczerka Anežka H."

„Do domu shromadżenjstwa? To wjmi też mje žobu; ja ſ tobu pódu."

Młody provizor pschijatkoni so ſ lésy. „Chżetaj-li wobaj, to pójmy!"

Aurel bé ſ wésteju sapschecżowaje wotmolwy wocżakował; pschestwotenje jeho pschejatkoni.

Mjelczżiży wuddżechu je sahrody, a mjelczżiży wobkrocżichu wulki dżel wésnacża, kiż tu sa rańschej cżiżchinje leżesche. Też potom rěcżeschе swjetschcho dżela jenoż Nikolaj Korinthu. Tak bospěchchaj k domiku.

Hdyż bésche potom młody provizor žwojeju pschecżelom do shromadżenstwowej jitwy dowjedł, samkotwjesche so ſ wosteji jeju žamotnoje. Wonaj wobhladachtaj žebi harmonium a lężaze na nim cżiłicżane a napiżane pésnje, też wiżaze po scżenach rjane hrónczka mjes wokнami. Pschi tom pak myślješche Nikolaj, kak khudobnje tu wschitko je, a kak zyle hinaschi napohlad by to méło, hdy bychu to twoji, Korinthji, pschelwsali.

Aurel jażo pomyślł, so drje je nehdże tajsi abo hischcże khudobnischi napohlad ta jitwicżka méła, w kotrejż je jeho macż ſ spójnaczu wérnosće pschijschła.

Nadobo jetkachtaj jo jeju wocżi a każ žo cżasto stawa, pschenesa jeju jena a tażamna myślicżka. „Aurelo, dopomnijsch žo," woprascha go Nikolaj, wupschestrěwajo ruku ſa žiwojim pschecżelom, „so žmoj so w mojej khorosći žlubiloj, kwětło pytacź?"

„Haj, a dale?"

Młody łekaŕ sawrć pschecżelowu ruku, do žwojeje.

„Ja žym to nětko nanakat, Aurelo. Moje teżdyschе pschedbdżeże bé bżes pósnacża wérnosće, kotruż djensa znaju. Wběżnosć budżesche ja wnije žara žalostna była. Też djensa žym hischcże njebżakny, kiż by bżebi žahżuił, so by ženże žwojemu njebjeschkemu Wótżej domoj njepschischcół. Sa dyrbjach cżi to prajicź: pschetoż ja dżu wot nětka nowe žiwjenje žiwy bycź, a tebi by to dżiwne było."

„Ty maješch prawje," znapschecżiwi młody Ruża, „ani by to dżiwne było, njebudżesch-li po žnam też sa tole nowe žiwjenje rosthudżił."

„Aurelo, też ty? O lak krażnje! To njes namaj žana njepschesbżednoscż njenasnanje? Tak każ žmoj teżdy na žiwjenje pucżu pschejego dale a dale wot Boha wotthupiloj, kak chżemoj nětko pschejego bliże ł Njemu pschińcź. Ach žana roskora, žane njedorosumjenje, ale jednota! Margita, ty a ja, to je wohrawdże jara rjenje!"

(Pokraczowanje sgžehuje.)

khudokrejnosćj kapitalizow we 4 gmejnach a 4 dworach Kamjenskeho hamtskeho heftmanstwa. 4. Pčežolazy hnitwy we 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Budyšskeho, we 2 gmejnomaj a 5 dworach Kamjenskeho, we 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Ljubijskeho a we 1 gmejnje a 1 dworje Zitawskeho hamtskeho heftmanstwa. — Pokhromaw Sakšej wobšćelskeho 30. septembra 1927 we 1 gmejnje a 2 dworomaj pornjo 3 gmejnam a 4 dworam 15. septembra.

— Šwinjazy mór mjes šwinjami najeńka wustawneho kubła Bubła w Hrubjelećicach je šaschol, schtož je hamtšy šwóšćene.

S Budestez. Pšichodnu njedźelu žo tu kaž kewak šerbšta a němska Boža słužba dopołdnja šwjeczi, tola šej wołe pšichikrótšchenej. Wšcho blížše je je zyrkwinšticz powšelkom šwóšnacz.

S Budestez. W saudźenych nozach žu njejrali pacholjo wowčeje w delnjej wsy a pšchi drózy do Roswodez šaho ras zuchnowali. Sahrodkowe durcźka a šamo płoty šwurbadźachu a j dźela šwotnoschu. Jedyn schkodowany wobdźedźer je na wuslšćenje njedoczinkow 50 hriwnow myta wuslajił. Schtóž nješchto wo nich wě abo šhori, njech jo hnydom žandarmej wošjewi.

S Pomorz. Sobotu dopołdnja jedyn tudomny dejeł była cźešaschce, njemźešche pak jeho pšchitwjasaneho, ale jenoj w šamjerje. Nadobo šo jkoczo rošnjendri, wša bejerja na rohił a jeho jakošnje roszuchnowa. Jedyn dźełacźer na dworje wuslyscha tupe na pomoz wołanje. Wón hnydom na pomoz khwataschе a jemu žo poradźi, wobeho wuskłobodźicz. Snjeschoženeho dejerja žu na to hnydom do nješchczanskeje hojerinje dowjesć dyrbjeli.

S Bukez. Nasche špewne towarstwo „Nadosć“ nětko jaho porjadnje kóždu štwjedu špewa a pšchihotuje jo na šwjedźeń, kotryż chze žebi a wšchitkim naschim lubym Serbam wuhotowacz, a na konzert, kiž budze k jutram. Lube šerbske holzy a łubi hólzy, kiž njeschce hišchcze w naschim towarstwje a žebi šerbšti špew ważicze, pšchiidźcze k nam, my wažrwitamy je šerbškej łubošczu. Sa to wam šaspšawny pšchi kwaśu rjanu arija abo thérlusch w Bożim domje. Abo hdyž šmjerć, ta hrozna žona, pšchiidźe, kotruż tak njerady widźimy, a kwětku je naschеje šrjedźišty wutorhnje, tej potom je šrudnymi žarowajo šašwołajenym troschť i thérlušchom poćicźimy. Tuž pšchiidźcze a njeprajcze, jo tam njeschluschecze, tu je prawe šjednoczeństwo sa młody šerbšti lud a nan a macź tej njeżwaritaj, hdyż dźecźo šaštup do naschеho špěwneho towarstwa „Nadosće.“

S Wósporka. Wótby šastupjerjow do wubjerka tudomnеje powschitkonneje městneje thorobneje pokładnje łubša njedźelu 6. novembra 1927. Blížšche je šhoniecz j wošjewjenjom, kotreż je pokładnitе pšchdźbyštwo w jenotliwych wšach pokładniného wokrješa wupowěšnjeć haso.

S Luhija. Cźeške wjesołoże šta šo pondźelu wječor na polu žowrowšćerja Mošiga w Habrachczizach pola Luhija. Sstaw wobšnadźerja j konjemi wlećeschе. Jako cźežšche wozeżu, kotraż běsche šo sa wórcźił šaschmjatala, wotwicz, padże a pšchiúbże pod bróny. Konjez šo šylnišchichtaj a wolerzeichtaj jeho hischcze zhły tónz šobu. Snjeschoženy bu cźežko šranjeny.

S Khrósta-Noolhšeje Hěty. Jako nowy najeńk pšchewza knjes Max Geist 1. oktobra kantinu a tworowny dom Adolf ško-Hětšeho akt. tow. Wichtke městnwicze šo bórzy ponowja a nowocźašne pšchiprawjenja wócźko kupowarja wčeše wjeješela.

Se Suborniczti. Tudomny nědźe 40 létny barbéř Friedrich je dobrowólnje do šmjerce šchol. Sswojej mandželšej běsche papjerku šawoštajił, na kotruż bě napišał, šo šo na šamkżnym městnje tepicź dże, hdyż je šwojeho pża šatepił. Tule papjerku namała jeho mandželska, jako šo wječor wokoło 7 hodź. j pola wrócźi. Dobrowólna wohnjowa wobora, měšchczanska a žandarm Friedrich pytaš dźecźu a namakachu jeho mortwego w hacje ležo. Hospodarske staroseje drje šu j pšchicźinni byle.

S Delnjeho Wujesda. Hamtšti pšjódkłejeł ryczerkubler Kaspa j Delnjeho Wujesda je hacź na dalšche na dowolu a šapnczowany. Jeho šastupuje hamtši pšjódkłejeł Błažij we Łašu.

S Njeżwaczidła. Nascha dobrowólna wohnjowa wobora šmeje w cźašu wot 6. hacź do 10. oktobra nózne šwicźowanje, na kotrymż šo tež byrbjeńša wobora wobdźeli. Alarm budze pišany. Tole wšchitkim wjeżnjanam k wědźenju.

S Njeżwaczidła. Oktoberške štótne wiki njeběchu jara derje wopytane. Wšcze ratarjow nutne dźła, kiž ma we tutym cźašu na žwojich polach, wołdźerżewachu. Howjaseho štotu běsche pšches 200 šchtuk na pšchedań. Wone płacźachu nědźe 500 hacź 700 hriwnow. Prožatow běchu na 150 šchtuk pšchiwjeli. Te płacźachu 15 hacź 18 hriwnow. Rańschi cźah j Kulowa běsche 11 wosow štotu pšchiwjeli.

S Warnoczig. Jara hubjene šcźehwki měješche sa jenеho tudomnеho wobydlerja kermuschne wjeješele, kiž běsche pola pšchiwuwnych wužiwak. So by žołdt dobre kušti łepje pšchedźełacź mohł, lehnу šo wječor duzy domoj do trawy a žebi wušmy. Mjes tym pak jemu něchto jédne kolo kradny. Schtóž je paducha widźał abo něchto wo nim šhoni, njech jo na gmejnjstim hamcze we Warnoczizach wojjewi.

S Běleje Wody. Pižmowa šcźecźurka šo tež po Rósbórskim wokrjeżu rošchérja. W rybowym hacźe šwobodneho knjeza je Schlotheim w Krjebi šu hižom nětkole šcźecźurki popadnyli. Policija dawa na kóždu popadnjenu a šaščelenu šcźecźurku 5 hriwnow myta.

Z Łužicy.

Se Schérachowa. Nowy wjednik tudomneho hamtšteho šudnišiwa, hamtšłoźudniši rada dr. Poeschel, kiž běsche dołat pšchi hamtškim šudnišiwje w Pauły pšchišłaženy, je šwoje nowe šastojnšstwo w Schérachowje nastupił.

* S Bukich Rédarjez. Dołkeł šo wobkhad pšchezo bóle roswiła, je mužno, jo šo tudomne diwórnišcźakowe twarjenje powjetschi. Hižom šu j twarjenjom šapoczeli.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se Schandawšlich kupjelow. (Ponowjena zhrkej.) Saudźenu njedźelu bu tu pod wulkim wobdźelenjom wošadły dospołnje ponowjena měšchczanska zhrkej šwj. Jana poświeczena. Poświeczenje wukonjeschе wyšchšchi zyrkwinšti rada dr. Zwejnert j Pirny.

* S Pirny. (Do škały padnył.) W škale kujeżeho dwora w Rottwerndorfje 49 létneho dźełacźerja Korlu Sethmachera norwežo ležo namakachu. Sethmacher běšche wot pjatka wječora šhubjeny. Wón je na šwoje dźełko pšchezo na šaku wokoło khodźił, tak też tamny wječor. Wo cźmje je bo 25 hacź 30 metrow hłubokeje škały padnył. Wón měješche nop pukniený. Po lekarjowym wuprajenju je wón hnydom morwy był.

S Drježdżan. (Spinalne wokhronjenjenje dźecźi.) We Drježdżanach šcź dwě dalšchej dźecźi na špinalne wokhromnjenjenje šhorjeli, to je dozyka 7. Wumrěło dotal njeje žane dźecźo. W Freitalu šu dotal tři dźecźi na tutu šrasche nu khorosć khore, kotreż hišchcze do šchule njechodźa. Jene dźecźo je wumrěło.

* S Freitala. Nutslamarjow, kotriż šu šo w Denbeuhe do Dörrereż konfekcijoweho wobkhoda bobyli, je Drježdżanska a Freitalska kriminalna policija wušhlédźiła. Wo mi šu: wěšty Holschcer j Westfalskeje, Santopski j Pomorskeje, Jungkhans j Kleinsdorfa pola Zhwitawy a wěšty Ota j Drježdżan. Woni kradnychu na 4000 hr. twarow.

* S Wulkeho Hajna. (Wobnjej.) Pondźelu wječor wotpali šo w Priesłewizach wulka brózeń tamniščeho hoscenja. Wjele žyna a hospodarskeho gratu je šo žobu špalilo. Wobeń je nětko šakoźił. — Wutoru dopołdnja kudżri je remontowym depoze w Skały wobeń. Wot notwonatwarjeneje hródże špali šo šcźecha. Skót běsche ruże na pašiwje.

* S Rišy. (Wobeń.) Ssrjedu popołdnju wotpali šo wokoło 3 hodź. w Mautizach wulka brózeń tamniščeho kubleria Menky. Zyłe žuć šo šobu špalichu. Wšcz cźerjesche wobeń też na domšte, tola wobnjowym woboram šo poradźi, wobroženy dom wukhowacź.

* S Lipska. (Schtyri šamomordarstwa.) Tu šajedoici šo j plumowym wobšpedźerka zyroboweho wobkhoda. Hubjene wobkhodne wobšteinoscze šu ju k šamomodarstwu hmałe. — S Plišty wieceżeschu cźišto jeneho pschckupza, wósm běsche šebi tehorunja j wobkhodnych pschiešinow žiwjenje wšal. Jeho šotra, jako wo bratrowej šmjerci šhoni, šebi tohorunja šplumowym šajedojenjom žiwjenje wša. — Dale šo hischcze w jenym pschdmeješce 19-létny pachoł j plumom šajedoici. Wón leżeche šo šo šwojej macerju šwadźił, dokeł běsche jemu wumjelowała, jo je šebi motorske kolo kupił.

* S Breitenfelda pola Lipška. (S bojošcu pšched jéšu na żelesniju žebi žiwjenje wšal.) Hospodarši pomocznik D., kiž pšchi žwojich 42 létach hischcze ženje po żelesniju jé njeje, a tež ženje je šwojeje rodneje wšy pšchišchoł njeje, dyrbješche bo pšchi twarjenju šawjery pola Schwarzenberga wobdźelicź. S bojošcu pšched żelesniśkej jéšu a zujbu skoczi D., kiž duchownje zyle normalny njeběsche, do hala a šo šatepi.

* S Kamjenizy. (Wobnje pschibéraju.) Po šdźelenju Kamjenicźanskeho kriminalneho hamta šu we wokolnosći města Kamjenizy wobnje šaśe šylnje pschibérale. Pschicźina njeje šwjetcha hischcze wujašnjena.

* S Wotelschnizy w Vogtlandšej. (Autobuš w plomjenjach). Nowy autobuš autowoje cźary j Plauna do Wotelschnizy šo pschi jéšdże njejapły šapali. Rajšferje je j wuschczadła schkrickła do benzina wuskożila. Plomjo šapasche hnydom hacź k wošowej štěchc. Duchopschitomnowšći šchofera na šo džakowacź, jo šo wjesełe njeješcze njeješta, dokeł wón benzinowu rollu k tankej hnydom wotstaji.

* S Magdeburga. (Sajedojcznje j konfervami.) We Magdeburgu je schtyri wosoby šylna žwóła šhorika, kotraż běsche konfervowe huny jédła. Sa jeneho šhorjeneho nimaju nadźije na wotthorjenje.

* S Halle. (1300 zentnarjow žita šo špalika.) Hnaiże dźecźi šu njedawno na knjeżim dworje pola Landštädtskich kupjelow šlomowu fajnu šapalile. Wobeń wupschestrě pak šo też na pschešowu fajnu, w kotrejž šo na 1500 zentnarjow pschešiy tyołwajche. Nasčinjejł šo poradźi, wobeń bórhy šaleeź, dha pak je šo tola najwjetschi dźeł pschešicźenje fajny špalił.

* S Wrótšlawja. (Nahła šmjerć.) W jenym domje na Lehwaldowej bróży 62-létny wudowny khežewobšedźerja a 18-létneho konditorskeho pomocznika, kiž pola njeje na podpodnišchwje bydleschе, morweju namakachu. Młody cźłowjek běsche šebi na plumownym warjaku cźopłu wodu pschihotował a lehnył šchol. Jako šo woda warjeschе a pschebéża, wuhašnyły plumowe plomjo a plun wustupowaschе a napjelni zule bydlenje, jo šo wobaj šajedojeźischtaj a wumrěchtaj.

* S Münšterberga. (Dypus.) Kaž krajnorabiźicźelšti hamt w Münšterbergu wo šhorjenjach na typus wojewja, je w Münšterbergiskim wokrjeżu dozyka 130 wošobow na typus šhoriło, i mech je 6 wumrělo a 38 budhu w pożjedmich dujach jako wustrowjenji i Nowonje pschešeni.

* S Barlina. (Schéšcź wozobow šylnu nutslamarišku zwólku šajeli.) Prózowanjam Barlinskeje kriminalneje policije je šo poradźiło, schéšcź wošobow šylnu nutslamarišku zwólku wuškłodźicź a šajecź. Pschepytowanja nutslamanja w jenym juwelerskim wobthodze na Bjedrichowej bróży šu dopołałale, jo šo tu wo šlóšlikach jedna, kotriż šwjetscha konfekcijowe wobkhody wurubjeja. Kriminalnej policiji šo poradźi, tjoch šlóšlikow, kotriż šu jo pschi rubjenju juwelow wobdźelili, šajecź a po dźešjchim pytanju a šlédźenju też hischcze šylnych tjoch pschibłischnikow zwólky šajecź. Wšchitzy šchesche maju zyły rjad padušchtwow w konfekcijowych wobkhodach na šwédomju.

* S Barlina. (Nowy rubjeżny napad). Wutoru wječor sta šo w šarjadnišwownym twarjenju jeneho wikowaišcheho towarstwa na Motzowej bróży cźežki rubježny napad. Njejnaty muž bodu šo do jeneje poždeńšeje jšiwy a tommisowa šebi wot pschitommeju, jeneho wukkopschekupza a jeneho šyndikuša, pjenjesy a hrožesche jimaj z revolwrom. Se šwojim rubjeństwom šo wjesnatemu poradźi cźekuchcź.

* Se Schwerina. (Njesboże). Na żelesniških kolijach wšedaloko města Wittenburga namakachu wutoru rano pschi motorskim kole cźežko mlodeho cźłowjeka ležo, kotrehož běsche cźah pschejeł. Wobsej nowy bichtaj njeschožowinmu wot cźela wotdźełjenej.

* Se Stralsunda. (Pschi puschczenju šmija morjeny.) W Lassanje w Pomorskej okpyche schulerka šmij puschczicź, kotryż měješche ja koprowy grot pschinjesany. Jeje brat, 25-létny murjer Steinfurt, je pschi tym bomhak. Nadobo padże šmij dele na 15 000 wołtowy elektrikki powod. Steinfurth šo hnydom morwy šwjese.

* S Pforzheima. (Wulki wobeń.) W njedźelskim Eisingenje wotpali šo w jenej je šaudźenych nozow 6 domschich a 5 hrózinjow. Schéšcź šwjobnow j 30 wošobanni je hydlenje šdubiko. Nastata schkoda wuczini nědźe 65 000 hriwnow. Pschicźina wohnja njeje šnata.

* S Liberza. (Sšo j petrolejom polaka a šapalika.) W Oberlentensdorfje pola šo 74létna hoscenzarka j petrolejom a na to šwojtu drašku šapali. Jako žywe wohnjowy štołp nadeńdźechu domjašy wobydlerjo wobžarujonnu šlarschku, kotraż drje je w duchownym šacźkmunju ruku na šo šlożiła. Se žalostnymi wopalenjemi dowjesechu wobohu do khorownje, hdźež bjes nadźije khora leži.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěšcź wo wjedrje sa jutrischu zbotu: Je mišlicho. Dešcźowanje popuschczuje. W Jendźelskej khłódno a kurjawa.

Liczba na špinalne wokhromjenje dźecźi šhorjenych bo w Lipicźanšim wokrjeżu w jenakej wyšokoscźi dźerżi. We Gerje šu nětkole dźecźi šhorile. W Kamjenizy je šo po 26. septembrje šcźešcź nowych šhorjenjow na wokhromjenje dźecźi wot dweju hacź do dźešatych lét pschipowědźiło, tak je wšcho hromadże 17 dźecźi šhorilo. Dwě šu nich šiej wumjelej.

*

Na Rudnych horach a Krkonošach je šo schtwórtk snowa šněh naschol. Temperatura 1—2 štopnaj šymy wnjecźinja.

*

Danska parna łódź „Hermod“ je šo w połnóznym morju potepiła. Schtyri wulkowanške łódźe šu próšdne k jitischkemu brjohej pschipiwnała. Łódźine muštwo, j 20 muž wobšteješe, je šo po šdaczu cźepło.

*

„Moskowške Zwěstiže“ pischu, šo Jendźelska šwjatk Rumunšteje, Bolharšteje a Grichišteje pscheczźiwo bolschewiškej Ruškej twori.

*

W Rostowje w Ruškej je tyfušowa epidemija wudyrila. Pšches tyšaz wozobow je šhorilo.

*

W Galati na Sizilškej je błyšł do jeneho doma dyrił a žonu, jeje žyna a tšjoch starschich muzow šaraził.

*

Turkowšti żelesniški a wobkhadny miništer je šrjedu Delnjołužiški brunjowy revěr wopytał. Wón nětkole jamy a dźełacźerše šydlešcźa jamy Margi wopyta.

Hamtške wozjewjenje z Budyšina.

Hindenburgowe spomožeństwowe šiłkowe šnamki.

Wokrjeżny wobšłaražiški hamt Budyšchšeho hamtšteho heftmanstwa je we šwojej pišarni (na Bismarckowej dr. 21 w šadnim twarjenju) pschedawarnju sa Hindenburgowe spomožeństwowe šiłkowe šnamki a dopiśnjuje pschiwaraił.

Skašaški pschijimnja so pišomnje a cźrnje kóždy cźaš na wobšłaražiškim hamcze; jenotliwe šnamki pschedawaju šo w cźežnym cźašu (wschédne dny wot 8—1 hodź.)."

W šajimje dobreho šnička też na tutym měšnje najmutrownischo prošymy, šo bychu šo tute špomožeństwowe šiłkowe šnamki a dopiśnjuju prawje žiwe wužiwale. — 60% špomožeńšeho pschikražka wužiwane we wokrjeżu ke łěpšemu potrěbnych šozialnych a małych rentnarjow.

Wokrjeżny wobšłaražiški šwjaša sa Budyšchške wšy.

Towarstwowski powěšnik.

Bukecy. „Jedn. Sokol“ zwučuje kóždu sobotu wječor we 8 hodź. Přiňdźe z časom!

Delní Wujezd. Naš „Sokol“ ma kóždu sobotu wječor pola Haškec zwučowanje.

K. A. Fiedlerjowy Towařšny Spěwnik je z nowa wobdźełany wušoł. Tutón nowy wudawk je tohodla jara zajimawy, dokeł su wšelake mjenje ważne spěwy prječ wostale, za to pak je wjetša łičba nowokomponowanych spěwow přijata. — W žanym serbskim towařstwje a w žanej swójbje njesmě nad rjany serbski „Spěwnik“ pobrachować. Dostanjeće jón w Smolerjec kniharni w Serbskim Domje w Budyšinje.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Luž.-serb. Sok. Zwjazk. — Předsydstwo a wubjerk zmjejetej njedźelu, 9. winowca, dop. w 10 hodź posedźenje w „Serb. Domje“. — Kóždа Jednota dyrbi zastupjena być. Starosta.

Zjednoćenstwo serbskich wučerjow a z dobom te: komisija za „Raj“ so skadźujotej přich. srjedu 12. winowca, pop. w 3 hodź. w Serbskim Domje w Budyšinje.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smole w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmar w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bręzyncy. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

So zufrieden sind alle unsere Kunden

Předawamy jenož twory, za kotrež rukowanje w kajkosći přewzamy,

Mnjace zymske mantle 35.—, 42.—, 48.—, 60.—

zymske jupy, přewobleki, sportske jupy 18.-, 21.—, 25.—, 30.—

hólčace mantle 10.—, 13.—, 15.—, 20.—

Mužace wobleki we wulkim wubjerku!

njepřemokawe kabaty 10.—, 12.—, 15.—, 19.—

gumijowe mantle 15.—, 16.—, 18.— hač 28.—

Njedźelu hermank w Kamjencu!

W Budyšinje na Bohatej hasy 4 **Franc Mrstny** **W Kamjencu** na Zwing. hasy 16

Wuporjedźenje wobuća
sotlinje a tunjo w najkrótšim času.
z ruku šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa a hozdźika
Crepe-gumijowe póduše
so na wšě črije přičinja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Ćopłe spódnje wobłečenje:
wobleki, košle, kholowy, šlupry, prynceske sukinje, chenilijowe rubiške, zoki, nohajcy nětk hišće jara tunjo.
Walter Noebel
w Budyšinje na Bohatej hasy 14

Běły barchent
dobra twora, metr jenož 60 pj.
K. Erler na Žitn. wikach 11.

Ratarstwo
13 kórcow zamje, z masiwnymi twarjenjemi ze šiwym a morwym inventarom je na předań.
Bliše w **Minakale** čo. 34.

Vogtland. wumělske Madraske gardiny
tež za małe wokna, tunje vitražowe tkaniny, canki, krom
Ida Ericec zwoz. Wittkowa
w Budyšinje, Zw. Lawska hasa 10
rózk Kronpryncowego mosta.

Hosćenc w Sernjanach
Njedźelu, 9. a póndźelu, 10. oktobra
kermuša
Na wobědnaj dnjomaj wječor **zjawne rejе**
Přećelnje přeprošujetaj Jurij Koreng a mandźelska

Hotel „Běły Kóń“
mějićel: Curt Lange
telefon čo. 3413
Najwjetša a najrjeńša jědźernja w Budyšinje
Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wječerje
Wšědnje wumělski koncert
Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja
snědański koncert
Točenje Budyšskeho wosebitego piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa
Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźiznу / swjedźeńska sala

Restauracija a kofejownja
„Baumfelder“
poruča swoje přijomne rumy, hdźež so njekuri, a rjanu
zahrodu
při najlepšich jědźach a napojach k přećelnemu wuživanju.
Z přećelnym počesćowanjom Robert Willkommen.

Žony! + Žony!
Wuplóckowace aparaty
irigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelušowe kholowški podłožki, štaldźiki za prědki, štaldźiki za pažemi.
też wulki wubjerk wšelakich
gumijowych tworow.
Wobroćće so dowěrliwje na
K. Wagnerowa
w Budyšinje
před Šulešskimi wrotami čo. 9.

Wósk. tkaniny meter 1.80 pj.
etamina . . metr 0.25 pj.
běły barchent metr 0.60 pj.
kopfwina . . metr 0.40 pj.
wulki wubjerk, wšitko jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Žitn. wikach 11, znapř. kosć. „Złota Hwězda“. Ręču serbski.

Wšě šulske knihi
dostanjeće
w Serbskej kniharni w Budyšinje

„K woprawnemu“
(„Zum Echten“)
w Budyšinje znapř. dźiwadła
Telefon 2515
Toči wosebite Weihenstefanske
Dobra kuchina ◆ Rjane towarstwo
Herman Wićaz (Lehmann)

Wozjewjenje

Nastupa připowědźenja žadanjow na powyšenje nahódnosćenja nalutowankow, kiž buchu wot jeneje nalutowarnje na druhu přepokazane.

Lutowarjo, kotřiž su jich nalutowanki wot jeneje nalutowarnje na druhu přepokazali a po § 57, wotrězk 1, 2, sada nahódnosćenskeho zakonja nahódnosćenje žadaja, kotrež měješe wjacy hódnoty hač złota hriwna na dnju přepokazanja na druhu nalutowarnju, maja tute žadanje po § 5 třećeho sakskeho wukaza k přewjedźenju nahódnosćenja nalutowankow wot 30. julija 1927 **hač do 4. novembra 1927 pola teje druheje nalutowarnje** připowědźić.

Štóž čas připowědźenja zakomdźi, nima po tym dnju žane prawo na žadanje.

Dotalne připowědźenja tajkich žadanjow wobkhowaja płaćiwosć, hišće jónu so připowědźić njetrjebaja.

W Budyšinje, 6. oktobra 1927.

Nalutowarnja města Budyšina

Twory kupowace towarstwo w Budyšinje
zap. dr. z wobm. ruk.

Sobustawy lutujće!

Dźěći, lutujeće też Wy??
Lutujće w nalutowarni Wašeho konsuma!

Sobustawy! Sobustawy!
Prěnje wjezła **zymskich běrnow**
žoltomjas. Industrie
su dóšle. — — — — Najlepša družina!
Skazanki móžemy nětko jenož po połojcy dopjelnić.

Přiloha k čisłu 235 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 7. oktobra 1927

Złote słowa za wukrajnych Němcow

pische wěsty W. Tr. 1912 (!) w „němškim evangelskim ludowym pósle sa južnu Afriku". Podamy tu jeno něšto we wuceńu:

„Hdyž twoji priedownicy abo ty sami do južneje Afriki pschińdźeše, mějesche hischće swoje němske swójbne mjeno, kotreż twoji wótcojo kěrlótkich i cześcu wobchachu. Nochcheše dale tak a njewěscheńnju nicžo na nim. Hdyž nad a, o, u malej smužky stejitej, wosta jej sejo. Hewak rěka: Najprjedy porst a potom — zulu ruku. Hladaj na druhe ludy. Maja rjap a wostanu, schtož su.

Sćehuj maiscy dźěći. Dawaj jim dobre němske mjeno bohu na pucź žiwjeńći. Budźa cźi nětdy dźakowni sa to. A kak krasne mjena mamy.

Njech je twój dom němska twjerdźizna! Se swojimi rěcź jenoż němski. Budź wo tom kruty! — Wonka a w schuli nawuknu twoje dźěći tak niżosemski (hollandski) a jendźelski, khmanšcho gnuź hacź wot tebje, kiž hakle dorosćenemu sy też rěcze nawuknył.

S Němzom rěcź jenoż němski. Hewak zagrjewajsch swoju domizmu. Rěcź po możnosći cźistu němcźinu. Njemějsche ju i nižoćemsći a jendźelski. Naschа rěcź je bohata. — Praji bo, ny Němzojo gmuj na spěwanjach najbohatschi lud. Snajesch tola swoje narodne spěwy. Spěwaj je doma mjes swojimi dźěćimi, wonka, w towarschuju, a tak dźěćzi wot młodosće nawuješch lubowacź swój němski narod a i radoscu sajpěwamy bźi:

„Deutschland, Deutschland über alles!"

Hdyž tute jadriwe słowa na Sserbow naložujemy, cźischcza bo mi podobne myśle do pjera:

Naschi priedownicy cźahnychu do Drježdźan, do Lipsa, do Budyschina a dale, njeshabowachu bo swojeho pokhoda, swojeho swójbnoho a khscheńskoho mjena, kyrnjež prosće serbski klinczałe. Mějachu rjap a charakter a wostajichu bo wowicźenja. Naschе maczerje, cźisty a wowki noschachu dale swoju narodnu drastu na wsach a we wulkich a małych městach, hdźež ju Němzy cześcźachu, kyrnjež też někajke hólcźiśko wcźipnje na nju pohladachu. Wona wotkraschi někotrukuli holzu w městach, na wulkim hospdźiku wiżacź, bo s wojakami a s drubimi muźźikimi na rejowarńkich tańcach a hrěschnych kutach totlacź a mjasć. We tej drasće je ju hańba, dokelž ju wunsmamjenja mjes druhimi. Ta ju schkita psched hrěschnym, njekhmanym žiwjenjom. Schto bě s połzami, kiž wotpołožichu swoju serbsku drastu?

Njech je twój dom — też w zuzboje — serbska kruta twjerdźizna. Hdyž bo woženisch, wimi sebi žonu se swojoho naroda. Zusa žona nima dorosćenjenja sa twój narod. Pěstujsce swoju rěcź, swoje waschnja a nałožki. A hdyž lubujesch swój lud, je znuj dych we twojej swójzbje każdy powětr rowa. Njeżyn-li dosć kruty, wozubnjujesch bo swojomu narodej. Twoji potomnicy njesmaja rěcź, synki a spěw twojeje maczerje, kotraż cźe wukoleba do błódkich honow nježnoho dźěćatstwa, — njewinowatoscze. Se swojimi dźěćimi rěcź serbski. Wonka a wobeźe w schuli a pschi wobchadze i druhimi nawuknu žame němski. Hewak jim wojnjeschi lubosćź k maczerjej rěcźi, kotraż i cźeźka w podśidźichcźi lětach sahy pschińdźe. Psches to tworźa bo wotrodźenzy wot naroda.

Njemahadźuj bo i tajkimi, kotśiž w korcźnje pschi bjesadze a jabawje twoju maczerinu rěcź jazpěwaju a bo je hańbuja abo jenoż ju trjebaja, hdyž dźedźa ju wunsmějschcź, na někoho klecź abo joho tamacź. Njemóc lejnym słowom wotrodźenza, sdaluj bo joho a budź joho po joho skutkach. Te cźi wotkryja mutskownu smyślenoscź.

Lěta dołho prózujemy bo sa zamostatneho redaktora Bohola. A njeje możno, trěbnych pjenjes swjesć. Hdyž vak bychmy bo mnohich njetrjebawschich wudarkow wobsobinźy sdali a měli tróschku luboscze a woporniwoscze we wutrobje, bychmy móhli jeho hnydom stajicź. Narodna khudoba mjes nami je, do njebjes wołaza. Sa krk, schkitu a brjuch wadojcź, sa narod ani słamanoho kroschka! Stejiš bo do Drježdźan, do Budyschina, do Kamjenza a do druhich městow njetrjebajo sterbstich pjenjes nanoschi — je stykkwo. Se Sserbami dźe sće, dokelž su mnohy morałnje skaženi a nimaja próschka cźakcza sa swój narod, nimaja žanu ideale wjazy. Sa to bo hischcze saharja, schtož smyślicź loschoze. Videant consules!

Starajmy bo, so nasche narodna a nabožna wěz schlo-du njecźerpi. Njeroda tu nicźi też materialne złoże. Tohodla telko klubow mjes nami wisy. Jenož tróschku bo hischcze dźerża. Swój cźaś — a njschenđu do zuzych rukow, na tajkich, i kotrymiž su bo vredny pjenicźili, a cźi nětko nad nimi knježa. Hrózny kónz!

K. B. 1912. Veritas.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

Michaelska zurkej w Budyschinje.

17. njedź. po św. Trojizy rano ⅛8 hodź. Boże wotkasanje serbske (farar Kapler), dop. ½9 hodź. serbska Boża słužba, we 10 hodź. dźěćikemšcheńsce (farar Tischer).

Wutoru pop. we 3 hodź. na dwórnischcu tow. žonow.

Semrěł: 2. winowarja, Rudolf Herman Arndt, techniski wuczoma w Jenkezach, semrě w nježkcźańskej hojeźni, 18 lět 5 měź.

Krajnozyrkwinske zhromadzeńsztwo w Budyschirje pschi Półnym hrodźiku 6.

Njedźelu wjecźor ⅛8 hodź. evangelitiazisti pschednoschk knjeza rektora Böhmy s Anc.

Póndźelu wjecźor we 8 hodź. seidu bo khcheźanzy železnizarjo.

Wutoru wjecźor we 8 hodź. je swjatk młodźinu sa rosćhudź. khcheźcź. sa młodźenzow a hrjedu tchorunja sa młode holzu.

Schtwórtk wjecźor we 8 hodź. biblistka hodźina.

Shromadźeńskowy wothladaŕ Zimmermann śmjeje biblisku hodźinu póndźelu w Zokowje, wutoru we Wjasowicy, hrjedu na Zidowje cźo. 146 a schtwórtk we Budyschinje.

Shromadźeńskowy wothladaŕ Kichźan śmjeje njedźelu popoldnu ½2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblisku hodźinu w Wólcej Horje, njedźelu wjecźor w Kratzach, póndźelu we Wósporku, wutoru w Drožźiju, hrjedu w Semjanch, schtwórtk w Trjebjeńzach a pjatk w Zyježach, pschezo wjecźor we 8 hodź.

S Budestcź.

Njedźelu rano w 7 hodź. śmje farar Domaschka serbsku swjatu spowědź, farar Bóiz rano we 8 hodź. serbske a hižo w 9 hodź. němske kemschenje.

Sćrjedu wjecźor we 8 hodź. biblisku hodźinu.

Schtwórtk pop. ¼4 hodź. zhromadźiznu tow. žonow. (Pola Nachlizy we Wulkich Debrjanach.)

S Budyschinka.

17. njedź. po św. Trojizy budźe bo rano we 8 hodź. serbske predowanje cźitacź.

S Barta.

17. njedźelu po św. Trojizy rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbska Boża słužba.

Semrěli: Korla Bohuměr Neicź, rentudóstawaŕ we Nowej Wjesy, 73 l. 5 m. 14 dn. — Robert Korla Nohleder, hórnik we Suberniczźy 47 l. 8 m. — Oswald Hermann Bjedrich, brodutrubaŕ w Suborniczźy, 39 l. 11 m. 5 dnjow.

S Bukez.

17. njedź. po św. Trojizy rano w 7 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němska Boża słužba.

Wutoru wjecźor w 7 hodź. jónske towaŕstwo pola Stangez, pschedwośch knjeza farara Konika-Kelticźańskeho: Nasłuchowanja i rańschoafrikańsko mišijónskeho dźěła.

Semrěła: Marja swud. Hohsteldowa, wobydlerka w Mješećźach, 80 l. 3 měź. 2 dni stara.

S Delnjeho Wujesda.

17. njedź. po św. Trojizy . w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske predowanje, kiž bo cźita.

S Husti.

17. njedź. po św. Trojizy dop. ½9 hodź. němske predowanje, kiž bo cźita.

S Hodźija.

17. njedź. po św. Trojizy śmje farar Wjesar rano w 7 hodź. serbsku spowědź, farar Voigt rano ⅛8 hodź. serbske a dop. ¾9 hodź. němske kemschenje.

S Hnczinu.

17. njedźelu po św. Trojizy rano we 8 hodź. serbska Boża słužba.

Pokhowany: Jan Arnosch Kichźan, hospodźaŕ we w Brětnje, swojeje starosby 65 lět.

S Hrodźischcza.

17. njedź. po św. Trojizy . no we 8 hodź. serbska Boża słužba.

Wutoru 11. oktobra wjecźor we 3 hodź. biblisku hodźinu w Drožźiju (sjedn. wothladowaŕ Kichźan i Wólcej Hory).

S Khwacźiz.

17. njedź. po św. Trojizy rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Na němškim kemschenju budźe bo predowanje cźitacź. —

Pokhowany morwonarodźeny mandź. Ernst Arnosch Heinrich Egona Lehmanna, murjerja we Wulkej Dubrawje .

S Kluschcha.

17. njedź. po św. Trojizy rano we 8 hodź. serbske kemschenje.

S Kotez.

17. njedź. po św. Trojizy je rano we 8 hodź. němske predowanje (wošadny farar), dop. ½10 hodź. serbska cźitanka Boża słužba (wošadny kantor). Pow. w 2 hodź. rosrěcźowanje i konfirmowanej mužźi młodźinu (wošadny farar).

S Lupoje.

17. njedź. po św. Trojizy dop. w 9 hodź. bo cźita predowanje němske.

S Maleschcz.

17. njedź. po św. Trojizy rano ⅛8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němske kemschenje.

Sběrka za evangelski swjatk w Saksej.

S Minakala.

17. njedź. po św. Trojizy rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje.

S Njeswacźidła.

17. njedź. po św. Trojizy bo spowědź njedźerži. Dop. w 9 hodź. bo serbske a ½11 hodź. němske predowanje cźita.

Pokhowali: Jan Aug. Sünderlich, wumjelkaŕ we Khelnje, tam semrěł a tu khowany, 82 l. stary. — Pau-

---

Kak to přińdźe,

zo 20. žnjeńca 1879, napoł jenej připołdnju, Rakuska njebu zničena.

6] (Pokrjećowanje.)

Prokop Holy wotstorći moju ruku. Położich słowki pódla njeho do trawy a walich so też snak. Njebjo bjez mróćatkow. Ale hdyž cźowjek tak hlada horje, wócźko po něcźim słabnje a zda so, zo so w powětrze mjeźwi ze samymi bělymi cźerwikami. Nic jenoż połnej wóći, ale też cźełko mějach po něcźim połne tych cźernikow, krjew skakaše a zaso so zarańše, tu zatorhny ze sobu tón muski, potom zaso druhi. Kaž by rozskrěty wołoj z njebja kapał.

Wobroćich so w stronu, z wobliczom k Prokopej.

Biješe tři stwórće.

„Ty posłuchaj —" wobroći so Prokop Holy z razom na mnje „hač też to nas njeje Pohorjak přerazdźił!"

„To snadź nic" — zajokotach. Tola njemějach měra, stanych a khodźach sem a tam. Najhrózniše myślički wo cźernej přeradze so mi walachu w mysli. Tu pohladam přez kerki k drózy — běži tam horje Prokupek tak spěšnje hač móze.

„Prokupeko!" a moja prěnja myślička běše: cźekńmy. Prokop Holy je też hižo na nohomaj. Z druheje strony khwata sem Mikławš z Husi. Też wón bě Prokupka bježcź widźał.

Prokupek lědma dycha. „Wotročkojo tam pija w klamach palene a powědaju, zo je runje pólcaj na wikach klamarja zebral!

Nichtón njerjeknył „To je Pohorjak! Ale kaž by cźežki kamjeń mjez ptačata padnył, tak běchmy na wšě strony.

Lećach po drózy dele, zo so mi hłowa třasešе. Za khwilku běch pola Waldstejnskeje wulicy, tola něšto mje cźerješo dale. Zahibnych do Pivovarneje ulicy, hižo běch pola cyrkwje swj. Domaša a chcych pod arkadami wokolo naměsta hnjec — běch hižo za prěnim stołpom — tu ruče zaskoćich za druhi.

Runje wjedźeše pólcaj na strażnicu Pohorjaka, wozyk a psa. Widźach derje, zo je Pohorak mócnje hnuty. W jeho wobliču bě widźeć njewuprajna ból.

Stawizny cźowjestwa njebychu byle dospołne, hdyž bychmy njedoprajili, što bě so z Pohorakom stało. Bě tutón dźeń trochu pozdźišo hač hewak k Strahovskej branje přijeł, haj mózemy rjec, hižo jara pozdźe. Běše sydom hodźin. Dźěše to hopsa hejsa po wulicy dele; běły pos ani njetrjebaše cźahnyć a knjez Pohorak zadźerżowaše wózyk a wojo, kotreż dźerżeše ze swojej lěwicu, lětaše horje skoro w prawidłowych intervalach.

„Sto dha dźens tak pozdźe, Pohoráko?" prašeše so pjekaŕ w „Hłubokej cesće", pachajo měrnje z trubki a sedźo wonka na khódniku.

„Haj, sym so zdźerżał" wusmja so Pohorák a zadźerża z dołhim „brc" wózyk. Přimny do praweje kapsy, wućeże ze słomu woplećenu blešu z kimjelcku a podawaše ju pjekarjej. „Njepřipijemoj sej?"

„Dźakuju, ja sym swoju rano hižo měł."

„Ja też, ale lěpje pjeć wótcźenašow hač jedyn."

A Pohorák ju wupróżdni hač k dnju, zastorći prózdnu blešu a jědźeše dale.

Na „Selskim trhu" běše hižo polno ludźi. Pólcaj wodźi Pohoraka z wózykom sem a tam. Pohorák so z „knjezom Koprolu" wurěcźuje, skónčnje je městno namakane. Druhdy by Pohorák na wiki też zajacy, butru, jeja přiwjezł, pódla pjerizny, dźensa měješe jenoż zarězane kokoše a holbje. Pjerizniarstwo bě jeho hłowne dźěło. Pohorák běše tohodla z tej wosebitej wónju — nic runje přijomnej — kotruž domjaca pjerizna ma, cyły přesakły. Atmosfera měješe na něšto krocźeli wokoło njeho swój wosebity zcyła wěsty raz.

Pohorák běše hižo sylnje přez pjeć dźesać. Jeli-zo by sej snadź cźitać myślił — po předkhadźacym, zo je Pohorák někajkeje hobrskeje postawy, tu wobzarużu, zo dyrbju jeho wobrazotwornosći dać zcyła wěste mjezy. Pohorák njebě tajki, zo by so chcył w cyrkusu bódźić z herkulesami wo myto. Bě srěnjeje postawy, trochu horbaty a bóle suše kosćateje hač zawaliteje. We wobliču měješe telko dólčkow, zo by mohł cźowjek snadno přińć na myślicźku, jemu poradźić, zo by sej dał wobliczo wuplestrować. Na sebi měješe Pohorák drobneje kóstkowany na módr kabat, kiž wšak na někotrych městnach, wosebje na khribjeće, pod kornarjom a na lěwym ramjenju měješe napołhad sucheho njekóstkowaneho błóta, potom mazane brune kholowy, deleka stajnje rjenje wuhornite, hačrunjež snadź tydźeń so njebył deśćik šoł. Hłowu kryješe we zymje a lěće suknjana, cźémna cźapka, z kotrejež kromy tcźeše zastorćena akcijowa boleta.

Pohorák nasla słomy pod wozyk do khlódka a pos so na nju lehny. Potom wućaha a rozpołoži na wozyku swoje twory. A potom so trochu narunа a so rozhlada.

„Knježnička" rěcźeše na pódlansku snadź šesćdźesaćlětnju předawarku, „dajće mi trochu kedźbu, haj? Sym hłódny po puću. Jenož na hornčk kofeja!"

Zaźdźe k blizkemu kofejownikej a wupi hornčk. Potom dźěše tři krocźele dale k palencarjej, wupi dwě šklenčy samowitneho a wza sej hišće bleśku sobu. Potom kupi dwě makowej calće, jednu za sebje, druhu za psa, a nětko je zaso pola swojeho wozyka.

„Na prawo abo na lěwo?" prašeše so poźcźowarka nizkich stólčkow. Pohorák pokaza mjelčo z porstom, da žonje pjenjez a so sydny. Z lěweje kapsy wućeże dymku a měšk z tobakom, natyka sej a pachaše. Slodźeše jemu. A nětko so rozhladny po swojich tworach.

(Pokrjećowanje sćěhuje.)

linka Selma swob. Steglichowa rodź. Höhnelez, dźakarjeńka w Holeschowskej Dubrawy, 55 l. stara. — Jan Michał Schneider, žiwnoscéet w Nowej Jaßezy, 63 l. stary. — Jiregburg Marta Kaplerjez, hodlarskeho mischera hjowka w Njeswaczidle, 14 dni. stara.

S Nošaczij.

17. mjeđ. po šwj. Trojizy rano ½8 hodź. němska spowjeđ, dop. ½9 hodź. němska a dop. ¾10 hodź. herbska Boża słužba. Pop. ½3 hodź. towarstwo młodžernzow.

Semrěła: Juliank swob. Hänchenka w Trubnyzach, 82 l. 2 m. 22 dni.

S Porschiz.

17. mjeđ. po šwj. Trojizy budże rano w 7 hodź. herbska spowjeđ, we 8 hodź. herbska Boża słužba. Dźěćzkemšchenje w Boschezach pop. w 2 hodź. sa mšodšche a w 3 hodź. sa starsche dźěći. Wjeczor we 8 hodź. biblisa hodźina w Krakezach. (Knjes wothladat Kichizan.)

Wutoru pop. w 3 hodź. jónske towarstwo pola Dietrichez w Kubschizach. Wjeczor rosmuczowanje posannistow.

S Natez.

17. mjeđ. po šwj. Trojizy je rano ½8 hodź. herbska spowjeđ, dop. ½9 hodź. posawnisse kemschenje s prědowanjom farara Adolfa Müllera z Drjezdżan.

Pónđšelu rano we 8 hodź. ranscha mutnoscej k spočatku tydženja.

S Rychwalda.

17. mjeđ. po šwj. Trojizy je dop. w 9 hodź. herbske a ½11 hodź. němske kemschenje.

Se Solepcho.

17. mjeđ. po šwj. Trojizy němska Boża słužba dop. w 9 hodź., herbska ½11 hodź. Sbérka za tradazych wěrybratrow w ranscheh wotšlupjenych krajinach.

Sšmjertny krtuschk Jo spéwa za Hanska Jezischez se Brěsonki.

S Wóšlinka.

17. mjeđ. po šwj. Trojizy rano w 7 hodź. herbska spowjeđ, we 8 hodź. herbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Sbérka. 11 hodź. kemschenje sa dźěći.

Wutoru 11. okt. wjeczor we 8 hodź. jonnsage towarstwo.

S Wósporka.

17. mjeđ. po šwj. Trojizy dop. ½10 hodź. prědowanje, w 11 hodź. kemschenje sa dźěći (farar Kunig z Kotez).

Pónđšelu wjeczor w 7 hodź. biblisa hodźina (bratr Kschižan z Běleje Hory).

Přilopk.

* **Ssamomordarstwo starseju cžłowjekow.** W jeju bydlenju w Charlottenburgu namakachu wutoru dopoldnja 92-lětneho makorentnarja a jeho 85 lětnu mandželsku w spanskej jstwje s pknom sajedojeczenju. Wohnjowi woborniży spytachu starseju cžłowjekow sajo do žiwjenja wrócžeš. To pak so jim njeporadži. Starosese wo žeiwjenje drje so jeju do šmjerze hnaše.

* **Wójna na wžy.** W Krampferu pola Perleberga we Potsdamskim wokrjesu bórbże njedželu wjeczor wokoło 10 hodź. k pukam mješ pólstimi ratarskimi dźěłaczerjemi a wjeżnym wobhdlerjemi, pschi čimž dźěłaczerja Otu Langenberga sakkachu a někotrych dalschich wobhdlerjow cžežko skalachu. Pólšjo dźěłaczerjo, kotříž na kuble wšitcho kitjeja s Moellendorfa dźěłaju, jsejachu psched swojim wotjězdom do domizny. Powoldaju mězachu hižom hwadu z jenym wotrocžkom. Wjeżnjerjo jim napischeczo stupidu, so žo dźěłaczerjo do žiwjeje kasarny wróčžichu. Wjeczor wokoło 10 hodź. běchu Polazy pohubljenje dostali a žo z nožemi a kijemi wobroniłi. Mjez ninni a wjeżnjanami dóiđe k njeurdnym pukam, pschi kotrychž Polak Pětr Riebed dźěłaczerjej Langenbergej kalacz do wutrowby kló, so žo tutón žiwjese a za pjeć mjeńschinow wumrje. Policija saja jeneho němskeho a schtyrjoch polskich dźěłaczerjow. Tuchi pjeczo žu hlowni winizy wjeżneje wójny.

* **Nadpad na železnizu.** Njedželu krótko po połnozy wusskoci na cžarje mjes Altenhundemom a Plettenbergom blišo Plettenbergskeho dwórnischcža lokomotiwa jeneho wosłowowego cžłaha s kolijow, dokelž běchu słošnitke rucy dwě hrjedže prěki pšches kolije. położile. Luchžo do schkody njepschindżechu. Direktzija němskokatneje železnizy w Elberfeldje je na wusskóđenje słošnikow 200 hrimnow myta wustajiła.

* **Dwě wožobje so zatepiłej.** Pschi hylnym wichorje na roshorjenym morju pschindżechtaj psched kupu Poel p. Wismara małej cžołnaj z Travemünde do cžežkeje kupy. Wobaj cžołnaj so powroczištaj. Nutskajedżaj wožobje jeneho cžołna, jedyn wuczeł je swojej mandżelskej, mužeschtej po wulkowacz. Wožobje druheho cžołna, też jedyn wuczeł je swojej žonu, po zatepischtej. Wulkowanske poswjaty běchu podarmo.

* **Junkerske letadło w Perzijskej dele padnyło.** Pschi wumělskim letanju se sportskim letadłom sobotu popoldnju Junkerski pilot Pětr Wagner na letanischcžu w Teheranje, hlownym měsce Perzijskeje, dokepadże. 30-letny pilot wobdżěli so hižom we wójnje pschi letanju a wot lěta 1923 kluzeiscke mjenschenwu powětrownemu wobkhadej. Wón wodżesche letadło wožebje mjes Minchowom a Austriskej a běsche šesnje spuschczomny a snajsche žiwoje winowatoscże. Tohodla pschinđże je lecże 1925 do słužby Junkerskich djełarnjow, kotrež jeho do Turkowskeje połachu. Njedawno běsche bjes pschestacża 12 hodź. z Turkowskeje do Teherana lecżał.

* **Ssamonordarstwo z dynamitom.** Pola Robingena we Luxemburgskej wsa žebi dźěłaczer žiwjenje. Wón sapali dynamitowom patronu a pschitłóczi ju z lěwej ruku krucże k sadnjej hłowje. Nasta žylny wrjeść a kruchi dźěłaczerjowje hłowy sleczachu hacž 30 metrow daloko.

* **Spinalne wokhromjenje dźěczi też w Galizijskej.** We wšy Sukiel w narańschej Galizijskej žu tři dźěći na spinalne wokhromjenje sthorile. To je prěnje sthorjenja worjerjedź połskich mjesow.

* **Łódź po podmurila.** Parna łódź „Hermod“, kotraž rudu z Helsingforsa wjeseschе, je žo po spadżu na Pólnocnym morju pschi wichorje podmurila. Wutoru rano posledniu schtrihžkowu powěsć wot parnika dostachu. Wón wosstwojeschе, so je w mahu. Sstrjedu rano rozbitki łódź pola Thorsminndy k brjohej pschipliwachu. Mužstwo, 25 muži žylne, je žo tepilo.

* **Nowe podsemske storki na polukupje Krimje.** Po zyłej polukupje žu wobydlerjo nowe podżemske storki zachyli. We Laspiju pola Sebastopola wotwali so Eliašowa skała. Pschi jemjerjenju pokasowachu žo na morju mjes Sebastopolom a Lukullskej pschedbohu wohnjowe stołpy, kotrež wo wulkim sahjunpnjenju mórskeho dna žiwdeża.

* **Cžežke njeboże pschi rumunskich manevrach.** W Braile je žo njedželu cžeżke njesboże stało. We wokolinje města wotmeiowaschе 10. diwizija žiwoje manevry. S tuteje pschicžiny natwarichu pionerjo wójnski móst pšches Dunaj. Runje jako wojasy pšches Dunaj bjechu, jdżelny bo žylny wichor. Žolmy móst rostorhnychu a wojazy padżechu do wody. Schtyri mózesche pluwacz, žo wutkowa, tamni namakachu swoju žiwjerez w žotnach. Licžba morwych njeje hischcže znata, wona pak budże jara wyšoka. Powěsć wo njesboju je w Braile cžim njetiche roshorjenje šondżila, dokelž šmuczowazy wojazy z tamnischeje krajiny połhadżeja.

* **Letadło dele padło.** Na letanischczu pola Sedana pschi pschedstajenjskim letanju pschi wotewrjenju tamnischeje wulkowatskeje a industrijoweje wustajenjskeje letadło dele padże, na kotrymž wumělcy wschelake kunschtny pokasowasche. Letał a wumělcy buschtaj cžežko sranknaj.

* **Sšmjertne padnjenje.** Po powěsći z Chikaga je sa sinpowazy generalny direktor Packey-letanskeho towarstwa z letadłom, kij běsche žo w powětrje sapalikło, delepadnył a žo sarasył.

* **Wichorowa katastrofa w St. Louischu** w Sjednorjenych Statach je žebi po sčorcžnym wobliczenju 87 šmjertnych woporow zadała, 671 wožobow bu sranjenych. Pónđšelu fu hijscże 5 holzow z rospadankow jeneho domu wucżahnyli. Wichor je 500 twarjenjow sničził.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 7. oktobra 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1915	100 pólsk. złotych	46,75
šendželski punt . .	20,405	100 čěskosł. krónow	12,422
100 šwajc. frankow	80,845	100 franc. frankow	16,445

Barlinska burša sapocža se hłabym wobrotom a sešłabjenym kursami efektow. Posłušicho wuwi so žiwiscże wikowanje a kursy bijachu horje.

Produktowe wiki sloro zaneho pscheměnjenja njepjsčinjeschchu. Žito žiwoje placžiny je žriedy kathowa. Zentnar placžesche wožera:

w Lubiju:

pschenizy 12,60—13,15 hr., rožti 12,25 hacž 12,75 hr., jecžmjenja nałetnjeho 12,50 hacž 13,40 hr., wowsa 9,70—10,20 hr., běrny 3,50—4 hr.,

w Barlinje.

pschenizy 12,60—12,80 hr., rožti 11,70 hacž 11,85 hr., jecžmjenja nałetnjeho 10,90 hacž 13,25 hr., majnpnskeho 10,85—11,20 hr., wowsa 9,90—10,60 hr.,

W termijnowym wikowanju

sa oktober: pschenizy 13,50 hr., rožti pak 12,30 hr.,

sa dezember: rožti 12,25 hriwnowy,

sa měrz: pschenizy 13,77½ hr., rožti 12,45 hacž 12,47½ hr.,

Wiki wczerawschе w Kamjenzu.

Kórki 10—15 pj., ke kładżenju 2,50 hr. kopa, kolrabi 10 pj., morchez 10—15 pj., šolotej 6—10 pj., kwětkaty kał 15—60 pj., cžežwjeny 10 pj., běły 8 pj., prušnizy 70 pj. litr, selenc bunv 15—20 pj., jědna łoboda 25 pj., wšitki kał 15 pj., zybła 15 pj., nowe běrny 5 pj., tomaty 25 pj., słonki 20—25 pj., kruschwy 10—25 pj., jabłuka 10—30 pj., brěžischi 70—95 pj., wino w litkach 40—120 pj., hnuy 1,10—1,20 hr.

Wiki wczera w Lubiju.

Butra 1,10—1,15 hr., jeja 14—17 pj., twaroh 25 pj. hnuy 1,10—1,20 hr., lany wolij 1,60 hr., běły kał 5 pj. cžežwjeny 8 pj., karoty a morchez 15 pj., jědna łoboda 20—25 pj., kwětkaty kał 30—70 pj., kolrabi 5—10 pj., tórki 10—25 pj., zybła 15 pj., bunv 30 pj., tomaty 15 hacž 20 pj., šolotej 8—10 pj., radiški 10 pj., rjewjeń 10 pj., retchez 10 pj., cžežwjena rěpa 10 pj., selerji 20 pj., banše 6 pj., pětrschilka 30 pj., hrichy 30—70 pj., jabłuka 10—20 pj., kruschwy 15—25 pj., bobanki 20 pj., winowe kicże 40—50 pj., prušnizy 40 pj., krut 80 pj.

Wiki wczera w Shorjelju.

Butra 1—1,15 hr., jejo 12—14 pj., schejzaki 1,20 hr., karpy 1,30 hr., linv 2 hr., kurz 80—90 pj., holbje 70 hacž 90 pj., hnuy 1,20—1,40 hr., kacžki 1,40 hacž 1,50 hr.

Wiki wczera w Khocžebuzu.

Butra 2—2,10 hr., twaroh 30 pj., jejo 16—17 pj., howjasse mjaso 1—1,20 hr., cželasze 1,10—1,30 hr., słopjaje 1,20—1,30 hr., šwinjasze 1—1,30 hr., šyra pjeczisna 1,70—2 hr., šuschemy połcž 1,10—1,40 hr., schmatz 1 hacž 1,40 hr., lany wolij 1,40 hr., linv 1,70 hr. a schejzaki 1—1,20 hr., karpy 1,30 hr., młode holbje 70—80 pj., kurv a thapowe 2—3 hr., hnuy 1,40—1,50 hr., kacžki 1,50—1,60 hr., hornik 0,70—2,50 hr., kolrabi 10 pj. a morchez 15 pj., jědźwa łoboda 20 pj., kwětkaty kał 40—60 pj., cžežwjeny 15 pj., běły 10 pj., zybła 15 pj., běrny 4,50 hr., jabłuka 10—4 0 pj., kruschwy 10—50 pj., słonki 15 hacž 20 pj., prawaki 80 pj., kurjatka 40 pj., prušnizy 50 pjenježkow.

Na pschedań:

Wós sa wožerje skotu, Dimler w Biskopizach, Wyšoka haža.

Dźerżazy wós, Jenez w Kamjenzu, kasarny F. H. L

Proßata, knježi dwór w Semizach.

Kóń, Hermann Kschižank I we Wulkej Suborniczy.

Pschijatjaci pytaja:

Holzu do domu, Mayowa w Biskopizach, Budyšc ka dr. 17.

Lehmannez konditorija w Budyšchinje.

Běrnyjběrarjow, Herbska grychta w Semizach.

Biloašišeju, Fahrmaner w Budyschinje, Schäfferowa haža.

Tischlikrtjerischi, Pičmannm we Wulkej Dubrawje.

Ssudnizy na pschejadżowanje:

w Biskopizach sobotu 8. okt. 1927 dop. w 9 hodź. na sudnischtwje: Kóń, 8-letny, 160 zent. běrnowy k sbranju, rěpukrajak, pišanski stroj, gramofonaj, pischowy sofa, bufej, pišanski sekretar, wobras na sejenu, 3 klamarske kamory, wolij do wložow a schijazet maschinje;

we Semizach dop. ½11 hodź. (sobotu 8. okt.) w Kmochez hoscženzu: Blidło, blido, kwětkowy stejak, blido ke mycžu.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje djenża dop. ¾11 hodź.: Hischcże žnadny wobrot. Tendenza: sfruezena

Dop. ¾12 hodź.: Kaj psched hodźinu

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunt abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	6. 10.	5. 10.		6. 10.	5. 10.
Pšenica	252-256	252-256	buny	22-24,00	22-23,00
rožka	234-237	234-237	woks	22-24,00	22-24,00
nal. jecžmjeń	218-265	218-265	módre łupiny	15-18,0	15-16,00
nasz. jecžmjeń	217-224	217-224	žołte łupiny	—	—
wows	198-217	198-210	zeradella	—	—
kukurica	192-194	192-194	rapa. wosušk	15-16,00	16-16,40
pšenc muka	32-35,50	32-35,50	lany wosušk	22-22,50	22-22,80
rjana muka	31-33,50	31-32,50	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	14,50	14,50	běrnj. kruški	22-23,00	22-23,00
ržane „	14,50	14,50	syno, 50 kg	2,40-2,75	2,30-2,65
raps	305-315	305-315	ržana slama	1,20-1,40	1,15-1,30
lane symjo	—	—	pšenk. „	0,80-1,20	0,80-1,15
hrósch	30-33,00	30-33,00	wowsna „	0,70-0,95	0,70-0,90
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jeczna „	0,70-0,90	0,65-0,85

Płaćizny rězneho skotu na Drježdżanskich skótnych wikach.

6. oktobra.

6 wołow, 1 byk, 9 kruw. a jałoje., 682 čelat., 69 wowc., 511 swini.

Płaćizny za

čelata: 1. 87—92, 2. 80—86, 3. 72—78;

swinje: (přez 300 pt.) 74—79, 2. (240—300) 72—74, 3. (200—240) 70—71, 4. (160—200) 65—69, 5. (120—160) 64—66. Rancy 60—66.

* **Ssamomordarstwo w Lužicy.** Pola Robingena we Luxemburgskej wsa žebi dźěłaczer žiwjenje. Wón sapali dynamitowom patronu a pschitłóczi ju z lěwej ruku krucże k sadnjej hłowje. Nasta žylny wrjeść a kruchi dźěłaczerjowje hłowy sleczachu hacž 30 metrow daloko.

* **Spinalne wokhromjenje dźěczi też w Galizijskej.** We wšy Sukiel w narańschej Galizijskej žu tři dźěći na spinalne wokhromjenje sthorile. To je prěnje sthorjenja worjerjedź połskich mjesow.

* **Łódź po podmurila.** Parna łódź „Hermod“, kotraž rudu z Helsingforsa wjeseschе, je žo po spadżu na Pólnocnym morju pschi wichorje podmurila. Wutoru rano poslednju schtrihžkowu powěsć wot parnika dostachu. Wón wosstwojeschе, so je w mahu. Sstrjedu rano rozbitki łódź pola Thorsminndy k brjohej pschipliwachu. Mužstwo, 25 muži žylne, je žo tepilo.

* **Nowe podsemske storki na polukupje Krimje.** Po zyłej polukupje žu wobydlerjo nowe podżemske storki zachyli. We Laspiju pola Sebastopola wotwali so Eliašowa skała. Pschi jemjerjenju pokasowachu žo na morju mjes Sebastopolom a Lukullskej pschedbohu wohnjowe stołpy, kotrež wo wulkim sahjunpnjenju mórskeho dna žiwdeża.

* **Cžežke njeboże pschi rumunskich manevrach.** W Braile je žo njedželu cžeżke njesboże stało. We wokolinje města wotmeiowaschе 10. diwizija žiwoje manevry. S tuteje pschicžiny natwarichu pionerjo wójnski móst pšches Dunaj. Runje jako wojasy pšches Dunaj bjechu, jdżelny bo žylny wichor. Žolmy móst rostorhnychu a wojazy padżechu do wody. Schtyri mózesche pluwacz, žo wutkowa, tamni namakachu swoju žiwjerez w žotnach. Licžba morwych njeje hischcže znata, wona pak budże jara wyšoka. Powěsć wo njesboju je w Braile cžim njetiche roshorjenje šondżila, dokelž šmuczowazy wojazy z tamnischeje krajiny połhadżeja.

* **Letadło dele padło.** Na letanischczu pola Sedana pschi pschedstajenjskim letanju pschi wotewrjenju tamnischeje wulkowatskeje a industrijoweje wustajenjskeje letadło dele padże, na kotrymž wumělcy wschelake kunschtny pokasowasche. Letał a wumělcy buschtaj cžežko sranknaj.

* **Sšmjertne padnjenje.** Po powěsći z Chikaga je sa sinpowazy generalny direktor Packey-letanskeho towarstwa z letadłom, kij běsche žo w powětrje sapalikło, delepadnył a žo sarasył.

* **Wichorowa katastrofa w St. Louischu** w Sjednorjenych Statach je žebi po sčorcžnym wobliczenju 87 šmjertnych woporow zadała, 671 wožobow bu sranjenych. Pónđšelu fu hijscże 5 holzow z rospadankow jeneho domu wucżahnyli. Wichor je 500 twarjenjow sničził.

Směšk.

** **Rjeje nahrabny.** „Chzeschi mi Madżenka Twoju ruczku pokhcžicz?“ — „Haj, je-li chzeschi ty jej ju sozerzeci?“ — „Och, tak nahrabny njejsym!“

** **Wupucj.** **Wucżeř:** „Hdyž ma wascha macz tři jabłuka a chce mjes 7 dźěcżimi rossdżelicz, kak wona to cžini?“ Pětrk: „To wari jabłukowu mutku!“

** **Chże bo šwěcżicz.** „Knjes wucżeř, dostanu sa to, schtoż njejsym cžinik, kłostanje?“ — „Nē,“ womtkowi wucżeř. „Potom je derje“ mění Wilhelm, „njejsym mjenujzy žiwoje schulske nadawki cžinik.“

Šjace mašiny, najlěpši němski fabrikat, při małem napiačenju a tydźenskim wotplačenju wot 2.50 hr.

Joh. Klemm w Budyšinje na Serbskej hasy 1 L

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do mlokarńow, kwasne dary, kaž tež wšu hospodarsku naprawu w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje

klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Poskicam:

čelace mjaso . punt **1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso punt **1.00—1.30** hr.
zmjerzujene mjaso . punt **0.80** hr.
howjaze mjaso . punt **1.00—1.20** hr.
mjasowu jušku . . . . . **10** pj.
hejdušnu a jatrowu kolbasu . **10** pj.
čople kolbaski . . . . **10—20** pj.
wšelaku kolbasu . . **0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rězniski mištr, na Šuleršej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Wikowańja z jězdnymi kołami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornčerskej hasy 10

jězdne koła
šijac. mašiny
žim. mašiny
gramofony
z platami

Wčeywustojna wuporjedźenja

po możnosći wschě stare kerćži wotstronicź a nowe lěpsche družiny nabadźeć.

Najčasćišcho žadamy wotnožki. To je też sa lajka najpschihodniše waschnje. Tohodla nimamy dołho cžakać a hdyž su poslednje plody sescheźipane, mamy hižo wotnožki žadźeć. Nowe žadźenki dyrbja snajmjeńscha *někotre, hačrunjeź* też dosć *kłabe koruschki* sapuschćiće. Zenje njeźmėmy pschestare wotnožki žadźeć, kaž na pschikład druhdy pola truskajow. Jenolėtne a žywe wotnožki su najkhmańše. Sa nowe žadźenki wobhladamy žebi prawje ztónčne mėźno. Rjadku dyrbimy prjedy derje pscheryć. So pak bychmy k shnicu koruschkow sadźewali, możemy swjerschnu pjerschcź trochu se pėsłom pschemėsćeć. Wotnožki dyrbimy s wótrym nožom wotrėźać a to na 20 ztm. dołhe. Lopjeschka pod tseźim a schtwórtym puskom wotstronimy. Zyle blisko pod pobłednim wócžkom deleka na kožu pscheréjujemy. Wschė wotnožki tak wožadźamy, so ju na 25 ztm. wot žebje sdalene. Ssadźenki na kožu do semje połožimy a sahrjebamy je s telko pjerschcžu, so dwaj zentimetraj se semje łukaju. Wschė žadźenki njedostanu stajnje korjenje. Saleźi to na pódze, wjedrje, twjerdoscźi drjewa a družinje. Też selene a žołte družiny kožmaczkow prjedy wubiwaju hač cžerwjene.

S najwjetšcim wumoschkom wumėmy liczicź, hdyž kožmaczki s wotnožkami pschisporimy. Na truskalzach možemy wobkedźbowacź, kak žo po semi pletu a tak bórzy hač žo semje dótknu, sapoczmu hižo korjenje cžerić. Na podobne waschnje ma žo s kožmaczkami. Tak bórzy hač žmy jahodki sescheźipali, możemy s kerćka trochu wjetschu hakoju pschesshibnyć a s pjerschcžu sahrjebacź. Hakoschki tutych wotnožkow k małym kjeschkam swjajamy, so bychu runje rosłe. Naléto potom wotnožku wot stareho sdonka wotrėsnjemy, dokelž ma potom žama nowe korjenje. Najprjedy mamy tajki młody pjenjeź na złónczite mėźno a do derje pohnojene pódy žadźicź, so by žo derje wuwił a potom hafle na stajne trėbne mėźno.

Dale wobcžežnische je wėso schcžėpjenje kožmaczkow. Mnosy žadźeju radscho schtomiti kožmaczkow hač kerćži. My pak damy prednosć kerćžam. Schtomit może nam wětsit złamacź, kerćži pak niz a sa to nam hišcheze wjazy pschinjeseju. Chcemy-li pak na kóždy pad kožmaczki schcžėpicź, schcžėpimy dwėlėtne pruczići. Derje je, hdyž nowoschcžėpjene wócžka wot sapoczatka je schtleńczannym klobukom wodźejemy.

Nowe kožmaczki pak možemy też se žymjenjom rosmnožicź. To pak ma žwoju hubjenu stronu i tym, so wėsče njewėmy, hač sažo tu žamu staru dobru družinu dogwėjemy jako prjedy a dale je k tomu pschewjele cžasa trėbne, dokelž tajki kerćžk potom pschepomałku rosćže. Tohodla nikomu tutu metodu njeradžimy.

Sadarstwo.

Khowanje žadu.

Našymu, hdyž žad wuběramy, khowamy sa žebje póisndje družiny. Khowamy-li je w pinzy, je najlėpje, hdyž žebi k tomu žadowe polzy widźėlacź damy. W pinzy ma wokoło 6° C. cžopkoty być. Nima tam być wložno. Hewak žad plėsniwi. Pinzu mamy derje wětrowacź. Mamy ju też cžasčišcho wobėlicź. Hdyž mamy sdobom běrny, tam njeje za žad khmane.

Dom a kuchina.

Wo cžistosće butry.

Schtóž by žebi myšlik, so žebi na witkaj abo druhdże w mėsće wschėdnje cžerstwu butru kupi, to žo thėtro myli. Ssy-li žebi nėhdże zusu butru za dobru kupić, tu ju wožrisdża roskraj. Hnydom widźiśch, kak s njeje buttanka cžerze. Chcejcy-li pak dale za njecžistotcžu w butse źiwdźicź, możejcy butru jeschtrėcź a widźiśch, schto by w njej žnadź wschо namakał. *Tajke twory, niz wėso wschė, žo* też cžasto sa drohu butru pschedawaja. Tohodla žo njetrjebamy dźiwacź, so nam cžasto tajka zusa butra njeźłodźi. Wscha tuta mašanosć je i winu, so mnosy krutwje wumjo njemyja a so žebi i zyła psched dejenjom ruzy njewucźiśeja. S zyła ma hospoja abo dźowka pschi dejenju stajnje w rubischku na hłowje być. Tak potom žane włosy do mlóka njenapadaju. Mlóko pak mamy wschėdnje derje pschezydźicź.

Hdyž tajku butru jeschtrėjemy, dha hischcze nimo toho, so wschelake barby na dnje swostanu, jako morchej, orlean, nurkana, šafran a podobne, schtož butru žołtu cžini. Na to pak njemėjomy jako falschowanje butry shladowacź. Pschećiwo tomu pak žo cžasto butra dosć falschuje. Mėsćeja do njeje muku, tołczene běrny, tvarow, žamo hlinu a podobne wėzy. Wschė tute pschidawki žo nam na dnjo žadźa, je-li tajku butru pschejschtrėjemy. Po wulkosći schkrobowych sornjatkow, możemy spóznacź, schto bu do butry pschimėsćane, hač muka abo tołczene běrny. Tak žnadnje pak njemėjomy zuse tuki swėsćicź. W naschim cžasu žo też wjele margariny dźéla, dokelž butra njedožaha. Margarina žo we wulkich fabrikach i howjaseho łója dźéla. Hačž mamy prawu butru abo margarinu, możemy lohko spóznacź. Margarina žo nam pschi 29° C. rospuschcźi, prawa butra pak pschi 30—36° C. Namocžimy-li balmjane *nicže* do *feschkrėneje butry* a *sahakimy* je, dha nam sa schkrėcźenej butru abo seźmudźenej butru wonjeju. Namocžimy-li pak nicže do *feschkrėneje margariny, dha cžujemy wón* po hažnjenej łojowej žwėcźži.

W nowinach cžitamy cžasto reklamy, wo najlėpschej holandskej butje, *wo dankjej abo holschteinskej*. Njedajmy pak žo twojebacź. To su i wotschka margariny.

Hačž dotal mėjachu nasche žerbšte hospoży na witkach dobre mjeno. Njech to też dale tak wostanje. Wy mėsćenjo, kupujcże wot žwojich dobrych wjeźnjankow. Te waž nihdy njesśebaju. Wy pak, lube žerbšte hospoży, na to dźerżcże, so bychcże žebi žwoje dobre mjeno wobkhowałe a njepanzajcże mlóko, a njefalschujcże butru. To wam njebudże se žwožom.

Prašenja a wotmołwjenja.

Praschenje: Kotra piza je najkhmańscha sa 10 zm. dołhe linati (Schleien)?

Wotmołwa: Najlėpscha piza sa 10 cm. dołhe linati je rostołczena lupina. Tuiu pizu liny runje tak derje wužija kaž karpy. Je-li pak wam lupiny njedožahaju, możeze też druhu pizu dawacź jako hróch abo druhe łuschcźišny. Ani lupina, ani łuschcźišny žo njetrjebaju prjedy warićź.

Praschenje: Ssym žebi zusu šahrodu wotnajak, w kotrejž je jara cžežka lėpjata póda. Kak mohł pódu na lohku šahrodnu pjerschcź pschemėnićź, do kotrejež bych *mohł wschо* žyćź a žadźeć.

Wotmołwa: Najprjedy mózeze na sćežbowaze waschnje pódu slėpschicź. Nawožcże do šahrodki póchowinu (Torfmull), pėsć, konjazy hnój abo pjerschcź a błóto s dróhow. Wjetschina tutoho ma žo hižo nasymu sarjeć. Někotre njedźele po tym namjetajcże na schtwórcźinu méru (Quadratmeter) 100—150 gr. kužateho wapna a sarjeże. Njedźėtajeże pak naléto pschesahe we šahrodzy ale cžakajcże, doniž njeje póda dospołnje wusthmyka. Jara derje by bylo, bychcże-li naléto hischcze junu s napomnjenymi srėdkami hnojiłi. *Póda by* žo cžim lėpje drjebiła.

Praschenje: Mam tši krowy, kotrež mėjachu wschė pschе sahe cžełata. Dwė cžełeći sa tši dny sahimpschcźej, tśeże pak žmy jenož sdjerżeli. Schto je wina pschesażneho porodu.

Wotmołwa: Tu jedna žo najsterże wo nėkajku žkotnu njeradu (Seuche.) Hródź ma žo hnydom desinfektowacź. Poslednje a cžełata spalicź. Jene morwe cžełu poscžełeże k pschepytanju do najbliżšcheje ratarskeje komory do *bakteriologiskeho institua. Wschо dalsche tam shonicże.*

Časopis za serbskich ratarjow

Čisło 40 Budyšin, 7. oktobra 1927. Lětnik 34

Załoženje a wotkładanje zahrodkow.

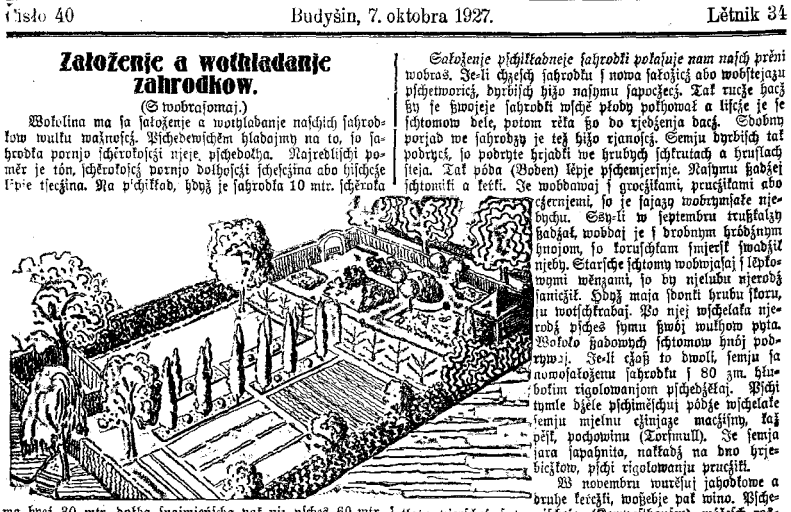
(Swobrasomaj.)

Wokolina ma sa załoženje a wotkładanje naschich sahrodkow wulku wažnosć. Pschedewschém kładamy na to, so sahrodka pornjo schérokosći njeje pschedołha. Najrėdlischi pomėr je tón, schérokosć pornjo dołhosći schcžežina abo hischcže kole tśeżina. Na pschikład, hdyž je sahrodka 10 mtr. schéroka ma być 30 mtr. dołha, snajmjeńscha pak niz psches 60 mtr. dołha. Hewak pschinjowsmje pobobišnu khłódby.

Załoženje pschikładneje sahrodki połahuje nam nasch pėrni wobras. Je-li chcjesch sahrodku s nowa załožicź abo wobstejacu pschetworicź, dyrbiśch hižo nasymu sapoczeć. Tak truże hačž by je žwoje sahrodki wschė *płody* pokhował a lišcze je je schtomow dele, potom rėka žo do rjedżenja dacź. Sdobny porjad we sahrodzy je też hižo rjanosć. Semju dyrbiśch tak podryć, so podryte hrjadki we hrubych schkrutach a hrusłach steja. Tak póda (Boden) lėpje pschemjerschnje. Nasymu žadźej schtomiki a kerći. Je wobdawaj s groczkami, prucžikami abo cžernjenmi, so je sajazy *wobrtymšake* njebychu. Ssy-li w septembru truskalzy žadźaś, wobdaj je s drobnym hróbžnym gnojom, so koruschkam smjerk swabdźi njeby. Starsche schtomy wobwijasaj s lėpkowymi wėnzami, so by njeluba njerodź janiczik. Hdyž maja sdonki hrubu skoru, ju wotschkrabaj. Po njej wschelaku njerodź pisches symu žwój wulkow pyta. Wokoło žadowych schtomow hnój podrywaj. Je-li cžaš to dowoli, semju sa nowosałożenu sahrodku s 80 zm. hłubokim rigolowanjom pschedžėłaj. Pschi tymle dźele pschimėsćuj pódze wschelake semju mjelnu cžinjaze maczinu, kaž pėsć, pochowinu (Torfmull). Je semja jara sapahnita, nakładź na dno hrjebicžkow, pschi rigolowanju pruczići.

W novembru wurėsuj jahodkowe a druhe kerćži, wobsebje pak wino. Pschetlatu pjerschcź s parnischcza (Komposthaufen) możeš roswjesć a rosmjetacź. Hdyž nowe parnischcžo załožujesch, pschidawaj jemu wapno (Kalk). Hromadu poliwaj pilnje i hnójnizu. Sahrodku pohnoj s kalijom, domaschcowej rudu a wapnom Na 100 kšmjow metrow rosmjetaj nėhdże 8 puntow.

Naseh druhi wobras podawa cži rjany pschikład kak możeš žwoju sahrodku hódnje rosdźėlicź a na wschelake plahowonja pschiprawicź. Sahrodka na symu derje podrypta, wu-

rjechjena, kerli a schtamy wurchlane, sdonki schlomowo wotschkrabane, poschitsnje tež w symschim czasu pschecziwny napohlad a khwoli žiwotcho wobžedžerja. Khódoty w sahrodzy njech wobrubjeja stajnje selene rostlinki.

Kólnistwo.

Ničenje njerodže.

Jena ſ najwobcežnischich njerodži na naschich polach je wohnischczo w naletnich žiwach. S městami žo w lěcze zyle pola ſ nim žolcza, ſo žo to sda, jako bychmy je na polo wožyli.

So žo nam wohnischczo na jenym polu pschejara pschispori, to je wobdžélanje pódy a wobžebje woranje na tym, wina. S wóhnischczom žo nam tehdom dosczi polo sanjeschwarni, njeježmy-li dosczi hluboko worali. Druhdy žnny tež wina ſo žiwnjo dosczi derje njewuczischczinny. Jenož jenicžka rostlina wóhnischcza na na 3000 žiwnjeschkow. Se kutrych ¾ zyle wěsče jestkhadža.

Najlěpje wohnischczo tehdom na polu sahubiny, hdyž rostlinu cžasto wobkopujemy. To pak placzi wěsło jenož ja wobkopowanki. Zita mamy naléto ſ cžasom wuplěczi. Też możemy wohnischczo, donisch je hischcze zyle drobne a ma tehdom 3—4 kopjeschka ſ pschikhupnym hnojom sniczicz. Směschamy 100 tg. wapno-dušyka (Kalksticktstoff) a 12 zentnarjow kajnita hromadže a rosmjetamy hnój na 1 hektar. Też możemy 10 zentnarjow cžerwjeneje žele na 1 hektar rosmjetacz. To pak ma žo wsicho jenož pschi rjanym žuchim wjedrje a wobžebje pschi ranischej rožy mjetacz. Pódla wóhnischcza mamy hischcze dalschu njerodž a to kukel, mak, wóžty a wschelake trawy. Też tute na naschich polach wulku schkodu nacžinja. Wscha tuta njerodž nam ſ tym wadži, ſo nam na polu měsina žjerje a ſo najchim plahowanym rostlinam žiwiny ſ pódy jeſrzba. S tym mamy dwójnu schkodu. K naschim plahowanym rostlinam nima ani powětr, ani žwětło pschistup. Najwjazy wadži tajka njerodž, kotraž žo je žymjenjom pschijporja. Kak pak możemy le pschipschporjenju njerodže najlěpje sadžétacz? Mamy žiwnjo pjched žywom na drijenu cžitscicz. Na tym najlěpje žiwoje žita wot njerodny wucziščemy. Tón dže w žanej wžy njepobrachuje. Mohli žebi jón wjazy burow hromadže kupicz a potom jón mjes žobu pojčžowacz.

Dalschi frědk k sniczenju njerodže, je plěcze. K tutomu dźěłu my hischcze pschemało próży wěmujemy. Ludžo pschemało w žitach trawy plěja. Někotři jenož wóžty wukalaju a tu tolschu trawu wutorhaju. Dalschu pak wostaja To pak njemóžemy jako plěcze mjenowacz. Prawe plěcze by žo nam derje wuplacžiło. Doniž je njerodž selena, możemy ju ſkotej dawacz. Je hischcze dosczi dobra piza a cžerj wobžebje derje na mloko. Młode wóšty, dawamy-li je naléto rosrěsane a je žynkanjom smješchane kruwom, to jim wobžebje howja. Mamy-li womwju, a w běrnach wjele wóhnischcza, to nam wone najlěpje ſ běrnow wóhnischcza wucziščza. Njerodž žo też jara husto ſ tym na naschich polach pschiphorja, ſo ju ſ hnojom na pola ſwoſnymy. Stót njerodžowe žymjo derje njefpožiwa, a tak nam wone pojdžischcze na polu ſejkhadža. Hladajmy pak ſo wobžebje teho, ſo bychmy žnjecze a pluwy ſ bróžnow a rěsanjow na hnojowu hromadu njemjetali. Tajke žnjecze mamy na tkajischczo (Kompost) mjetacz a ſ hnójnizu polecz, ſo bychu ſhnile a zahimkle. Najwjazy ſchkody mamy je žiby, kotraž je tak cžasto na naschich polach rosſchérjena. Tu mamy je wschém mójnym frědkom na polu sniczicz. Mamy-li jumu polo ſ njej sanjerodžene, to ju tak bórzy njewotbudžemy. Schkoda lóžbeho měſtacžka na polu, na kotrymž njerodž rosczje. Wukorjenimy ju a jmějemy lěpsche žně.

Skotarstwo.

Móžemy konje, howjadła, žwinje, wowzy a kozy w jenej a tejžamej hródži měcz?

Sa mnoheho makeho hospodarja je to wěsło witana weš, hdyž może wschém stót w jenej hródži měcz. S tym žo wěle wjele na wrazenu salutuje. W mnohich hospodarstwach w południowej Nemskej a też w druhich krajach njeje to wobsta ta niczo nowe. Tam tej ludžo žanu bruhdy mjes mint bydła, haczrunjež je tež někajka sežena ſ dosczow mjes hródžu a ludžazym bydlenjom. Skotej wěso w tajkich hródžach howi, dokelž maju domjazy pschego nad nim dohlad. Na druhej stronje pak to njeje runje najlěpschnische, hdyž je wschón stót w jenej hródži hromadze. W konjenzu, kaž wěmy, je pschego wjele schkapitolnych parow (Ammoniakgeruch.) Tute paty możemy skoro powětrowy hnój mjenowacz, kotryž dyrbi wschón stót do žeže dychacz. Skotej by wěso lepje howito, by-li móht žwobodnischo dychacz. Lěpschi powětr by wěso w hródži byl, hdyž bychmy pschowino (Torffstreu) ſtali. Pschowinu na 20 zim. tolsto ježelemy.

Nimo toho dyrbimy pak saso wobkedźowacz, jo ma w hródži ſwonka pizowanischego cžasa wulki měr knjeżicz. Na měrje, kotryž ma mjes pizowanjemi w hródži knjeżicz, ježeži, tak ſtót wschu pizu wužije abo kelko dejí. Sa łóžbym njeměrom, kotryž žo w hródži stanje, możemy žnjenje dójnoscze wobkedźowacz. Najwjetschi njeměr pak mamy wěso potom w hródži, hdyž mamy w žantjnej runnoscži konje. Njeměr je też potom hischcze w hródži, haczrunjež žu žo howjadła na konje žwiczili. Sswinje wschak bychmy ſtónežnje hischcze mohli w hródži dyerzecz. Potom pak njeběrnemy žwinjom pschežidku pizu dawacz. Picz dawamy žwinjecžu potom pjched pizowanjom. Sdyla njejžu ja žwinje žame polowti a wužmuje khmane. Sa cžo dha maju žwinje popraworn tak rjane žuby, rjanoscze dla zyle wěscze niz. Druhdy w žynje někotry hospodar ranzu ſ prožatami w hródži dyerži, dokelž by jim hewak we khlěwje pschesywna było. Když a wowzy możemy w jenej hródži hromadže dyerzecz. Puschczamy-li stót wodnjo na paſtwu, dha žane hromadzebycze w hródži wjele njewadži. Strowsche wěso je, hdyž mamy tógdu družinu ſtotu wobžebje.

Krótke pokiwy le kormjenju žwini.

Nasynnu, hdyž poczinje jyma bycz, najwjazy hospodarjow, wobžebje mjes mjeńschinni žiwnoscžerjemi poczinje žwinje kormicz. Kóždy hospodar abo hospoża njeje doicz naſhonity wo kormjenju žwini. Wobžebje wjele ſaleži na praktischim naſhonjenju. Khlěwo ma bycz pschedewschém cžiſty a žuchi, niz pschecžopky a niz pschelkhódny. W žynnym khlěwach žwinje wjele cžopkoty z kutrworjenju žiwoje cželnje cžopkoty trjebaju. W pschecžopnych khlěwach hubjenje žeru a tak mało pschibywaju. So bychu žwinje derje žrale, dawajmy jim kóždy dżeń dwě horizy wobželeneho wowsa, kotryž žebi na tute waschnje pschiprawimy. Na dno nětajkeho žudobja damy worschtu wowsa a potom worschtu žele a tak žo pokracžuje, donisch žudobjo pohne njeje. Na to žo wowsž mérnje namocži a dwaj dnjej wotjaji. Dokelž žo wowsž khětro nabubni, nimamy žudobjo hacz do žameje kromy napjelnicz. Na jene kormjene žwinjo wobliczimy 10 gr. žele na dżeń. Sswinje radu tak rjez ſ nahrabnotscžu žeru, ale mało žuja a kuhaju. Tuž mamy jim pizu tak pschiprawicz, jo bychmy je ke kuhanju nuczili. Jenož dosczi derje pschekuhanu pizu ſtót derje ſpožiwa a tajkemu ſtotej wona tež howi.

Dawamy-li žwinjom jara wodžanu pizu, ſ tym žo jim khětro cžrjewa napjelnja a tak žo cžrjewowa žilalina mało rostkoži. Bérny, pluwy a žitne wotrubky mamy jenož namocžicz. Wschě druhe pizy je lěpje njeparjene a njewarjene dawacz. S warjenjom žo jenož bělkowiny wuwarja.

Zahrodnistwo.

Dahlije.

(S wobrasami.)

Dahlije abo juriny (po němškim też Georginen) je kwětka, ſ kotrež žo też w najchich wjesnych jahrodkach dżeń a bóle jetkujemy. Bźcha cžažu, jo plahowachmy ſ kwětkow najradscho róże a tulpy. Tak dżenża nażadżujemy žo najradscho ſ hajenjom dahlijow. Jeje domizna je Mexiko, horzy kraj w južnych abo połnischich stronach połnóżneje Ameriki. W tutej krajy wjesnje kwětnje a bje kwětk bo cžerwjeny pschimrjescżu. Sdpanisla be tón kraj, dokelž ju najprjedy plahowrachu. Wot tu najtuři kwětk bolwjeschli pucz po zyłej Europje. Mjerno dosta po jmenjenitym schwedskim pschirodospytnika abo botaniku Dahlu. Nejschto lět posżlischo pschekeżeżu jeje mjeno do jurinow po jmenjenitym ruskim pschirodospytniku Georgi, tohodla nemisle pomjenowanje „Georginen.“ S tuteju pschipadow pothadża hischcze dżenża trjebane dwójne mjeno tuteje družiny kwětkow.

Dalije a juriny njejsłej potajkim hinaschej kwětżiny ale dwójnej mjeni ſa jenu a tu žannu kwětku. Starschemu mjenej predńojej pschiſtuſcha, tohodła rospomininamy je pod pomjenowanjom dahlijow. Jedyn ſnajmutrnischich spěchowarjow ſich plahowanja bě Alexander ſ Humbold, ſ najwuſpěschnischich plahowarjow jedyn bě Kschesczan Deegen w Kostrjanjach pola Lipska.

Spodżiwanja a wobdżiwanja hódne je, tak je žo plahowarjam poradżiło, ſ jednoreje kwětki wutworicz wopraſmu kraſnolinki mjes kwětkami. Wobdżiwamy ležma ſ wěrje podobnu mnohoscz a wschelakorojcz barbow a twórbow. Hižo dżenża naličzimy wjele tyſacz družin a poddružin dahlijow. W běhu 19. lětſtotka poradži žo plahowarjam ſ jednoreje kwětki wutworicz na pot polne a polne haj pumpate keženiczka. Dale rożesnawamy zyle drobne, tak mjenowany Liliputanike, a wulko kwětkate družiny. Po wyſokoſci kekkow mamy palczikate, potajtim zyle niſke a ſażo druhe wyſoke rojtu. Wyſoke wożadżujemy do ſahrodži pod hołe njebjo, niſke plahujemy w horizach a pomjeſczujemy je wo cžaſ ſymneho a hrubeho wjedra wo ſtrach. Najnowiſcha družina ſu tak mjenowane kaktuſowe abo wożebne (Edel) dahlije. Jeje kwětki, dołhe, wuſke a kónczojte kopjeſchka dopominaja naſ na kżenicžko tak mjenowaneho ſwežkowego kaktuża. Druhe družiny ſażo, kaž na pschikład Conqueror ſu podobne na drobne chryſanthemy.

Najjednorische kżenicžka dahlijow ſu ſapodobne na talef. Jón wobdawuje huſte wjerę kżenicžkowych kopjeſkow. Jeje dno pſchirkywaja drobne tyczki. Tule družiny ſnajemy pod pomjenowanjom „Kardinal.“ Jeje barba je cžerwjeno-cžerwjena, jej podobna je żołta dahlija, tak mjenowana Mrs. Johnſen Hicks. Hdyž kżenicžkowe kwětki wjazy tak huſty wěnz njetworja a tyczki ſu ſo pschetworite do drobnych kwětkow mamy tehorunja hischcze dosczi jednoru kwětku. Ju ſnajemy pod mjenom „Marja Stuart“. Jeje wulke kżenicžkowe kopjena pschekhadżeja hižo bóle na cžerwjeni fijalkow. Snutskowe kżenicžkowe kopjena ſu tróſchku nježno na módro wobdawajo pupk żołtych tyczkow. Podobna kwětka ſ mjenom Leuchtenburg ſo luboſnje debjaza, ſwonknje ſ wohenczerwjenymi a ſmutſka ſe żołtymi kżenicžkawymi kopjeſchkami.

Tak mjenowane polne kwětki ſu naſtale ſ tym, ſo je cžemno cžerwjenu je „King Harald“. Nejchto wužiſche kżenicžkowych kopjeſchkow, ſo tym w ſwonkowinym wěnzu ruzazym pschetworicz. Jako pschehodnu družinu ſ poknym mjenujemy nježno rożicžkowu a nażołcz „Pschichod“ a cžerwjenu „Schira Gordon“. Wone ſu wyſoke a bóle pschesywne. Wone ſu ſ ſwojim ſwobodnym wuſtupom a ſ ſwojej ſwobodnej cžerwjenoſcži. Wo nejschto cžemnischa je „John Manſies“ a tak cžemno cžerwjena je „Ring Harald.“ Nejchto wužiſche kżenicžkowe kopjeſka a bóle pschesywnjene ma „wutrobina krej.“ Dale możemy tu mjenowacz błyſchcżato cžerwjenu „Maczjerna luboſcz“ (Mutterliebe). Na nju podobnu tola wo nejchto błędnu ale polnu mjenuja „Schönez kralowna barbow.“ Dalſche, runje tak w barbach ſo błyſchcżate ſtaj „Bayerika“ a „Apollo“ hluboko cžemna je „Dopominanka na Bornemann“ a „Togo“. Hižo na rożicžkoſtu wupadowazu ſ běłymi tónczkami je „Salmonea.“ Cžemno cžerwjena ſ běłymi tónczkami ſtaj „Raja placžt“ a „Prynzeſſa karneval“.

Winocžerwjena je „Styſkanje“ (Heimweh.) Jożno ſijakate ſu „Mars,“ „Porthos“ a „Markhildo“. Na lilacžerwjena ſ běłymi tónczkami je „Prinz karneval,“ „Holza cžorneho leża“, „Richard Koch“ a „Zitronſka mjetelka“. Swježelaja naſ je żiwej jaſnożołtoſcżu.

Dahlija pod mjenom „Nagelowy dżiw“ je wo nejchto cžemnischa w barbe, ale w twórbje ſwojorazna. Beloj ſtaj „Mér ſwěta“ a „Worſof.“

Najbóle ſtrujene ſu kżenicžkowe kopjena dahlijow tworjene pod mjenom „Pandiz Hofer“. Ta je rożicžkata. Tuteje družiny kwětki ſedacża ſo bycz ſerſchcżate. Do tuteje družiny ſluſchcża nejchto cžemnischo rożicžkata „Bjedrich Rückert“, żołta „Slocżane ſłónczko“, Mischtrili wudżelf“ (je lila) a brunkota „Awreoſa“. Do njeje by też hischcże ſluſchała na cžerwjeń ſo błyſchcżata „Kalif“ ſnano też hischcże jażno lila „Wjerchowka ſ Donnersmark“.

Tworiby ſame ſażo ſu kruże, na kulu japodobne kwětki, ſ króſkami, ale żylnje ſtrużenymi kżenicžkowymi kopjeſchkami. S nich je wutkhodżała oranżojta družina „Rhinſke ſłota.“ Tuteje družiny pschiſluſcheja dale „Słoty thapont“ (żołty.) „Little Mary“ (cžemno-cžerwjena) „Sunſet“ (hluboko oranżowa), Heiniz Herſka“ (běła ſ cžerwjenymi tónczkami), „Barliniſka hordźinka“ (rożicžkata) a „Cžiche wuzleżki“ (lila).

S tutym krótkim roshladom dawno hischcże njejžmy dożerpali dołpolnoſcż wſchelakorofcże. Sdyla wuplahowantkow żaha do tyżażow. Chżychmy jenož podaci krótki wotkraz wo bohatoſcži wuplahowankow. Nałchim wjeżnym ſahrodnikam, to rěka niż tym po powokantym, chżemy wołożicz żo ſe ſwojimi dahlijemi ſojnacz a pschi wobſtaranju nowych družin bycz ſe ſaradżerjom. Dżenża żo plahowarjo prózuja wuplahowacz kostrjanj módru dahliju.

Rosmnożcze waſche jahodkowzu.

Wſchitzy ſahrodniży ſu żo w pożlednich lětach na to ſwucżili, jo jenož najlěpſche a najſhmanſche jahodki pěſtuja. Tu żo wożebje wo kożmaczki (Stachelbeeren) jedna, pschetož jenož dobre družiny możemy na witkach derje pschedacz, tak ſo żo próża placži. W privatnych ſahrodkach widżimy pak cżaſto wſchelake 15 abo 20 lět ſtare jahodkowzu, kotrychż płody cżaſto wjele hódne njejżu. Taſke kżeżki jenož njetrjebawſchi płodu wucżerpaju a tak druhim płodam wadża. Tohodła mamy

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaći měsačnje we wudawarni 90 kr. pj., na pósće a poła dowěrnikow 1,30 kr. kr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płac. 10 kr. pj. Wudawa a čłači Smolerjec knihičišćerja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 kr. pj. Wobčežuje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy w w rjadk płaći so 60 kr. pj. Rabat po tarifje. w w

Číslo (Nr.) 236 — Budyšin — Sobotu, 8. oktobra 1927 — Bautzen — Lětnik 56

Lět D 1230.

Do Lissabona přischadźechi je wjednik Junkerskeho lětadła D 1230 sašupjerjej Hawaleje powěsćežnje prajił: Lećachm ſ Amsterdama w přichěrśiku 500 metrow wyšoko. Krótkorańschi wětr bě nam najprjedy přichódny, posdźischo rańschi wětr. Lećo powěsćej do stajije Quessant póšłachmy, kotrejž na to wotmolwi. Přichi krajnym wjedrje **k šchpanskemu brjohej** přchileczichmy a Vigo sawołachmy, kotryž nam wotmolwi. Potom po **portugalskim brjohu leczachmy.** Nětkle 100 kilometrow přched Lissabonom do **hnjiseje mšły** přchiňdźechmy. Spytachmy wospjet Lissabon sawołać, so by so nam strona pokasała, tola wotmołwy njedostachmy. Dokelž bě njemóžno, so mšli dale leczeć, rozsudźichmy so, **3/5 hodźin so na morju pušchźiez.** Dokelž Lissabon na naše sawołanje njewotmołwi, wobsankowachmy, na městnje swojeho přchistajenja wostać, kotrejž dyrbješe po naschim wobličenju Santa Cruz być. Morjo bě na šoso smérom. Rybałe cełmy ſ blischkoseje na pomoc khwatachu. Tola dokelž bě njemóžno, so dorěčeć, so pilot Loose na brjóh dowjese a spyta se schtrickowanym apparatom Lissabon dosahnyć, kotryž pak hischeje přchego njetwotmołwi. Na to jenemu automobilownemu wjednikej list na naschebo Lissabonskeho sastupjerja přchepoda. W nozy nam na to wieczaju parnu łódź na pomoc pósłachu. Nadźijachmy so, so, jeli so by mhła rozpuschtyła, přchi zwitanju ranja do Lissabona přchileczimy, dyrbjachmy pak so rozsudźić, so k wieczajej łódźi přchiwjasać dać. Hewak je lět wubjerny był, a dyrbmy dale leceli, gdy by naš mhła njesadźerżała. Morjo derje dźěłachu. Bojimy so, so so wjedro přchemjeni, jeli so niz. nadźijamy so, so so to dwaj abo tři dny-far-do wowětra puschczimy, tola njemóžemy słubić, hač date k Ameriju poleczimy, abo hač so do Němskeje wróczimy.

Kamjentne wuhle a petrolej pola Barlina namakali.

Nětkle 60 hač 70 kilometrow k połudnju wot Barlina su na statnych leżownosćach njetelstu worschtu kamjentneho wuhla we hłubokosći 120 metrow a w tej samej hłubokosći petrolej nawjerećeli. Mózno je, so je namakanje petroleja wjazy hódne, dyžli namakanu wuhlowu worschta. Na druhich městnach Braniborskeje so tehrunuja za wuhlom a petrolejom wjerći. Njemóžne njeje, so so to też tam se wuspěchom stanje. Po geografiskich zhłódźenjach je w Europje swižowaza kamjentnowuhlowa krajina, kotraž so ſ Němskeje přches połnóznu Franzowsku, Belgiju, Porschisku, Delnju Sakiju do Delnjeje a Hornjeje Schlesyskeje cehnje a też petrolej wopschija. Do tejele krajiny też połodnischi dźěł Braniborskeje a dźěł Sakiskeje dołaha. Tohodła su w Braniborskej za kamjentnym wuhlom a petrolejom zhłódźili. S tym je so dopokasało, so je měrnjenje wuczenjerjow prawe. Połnózne strony wot Barlina do kamjentnowuhloweje krajiny njeskłuscheja. Tam znadź kaliowe worschty leja, kotrejž pak so nětkole njechodza wuhwinjeć, dokelž su je tyhaz metrow hłubokej worschtu pěska přchikrynte.

Zapłomnjenje nowcho njepřećelstwa mjez Pólskej a Litwu.

Po lońschim přchewrótu Pilsudskeho je so nadźija wuprajiła, so hwada mjez Pólšej a Litwu, wobėmaj statomaj schłódnu, do fruhodnych přchećelskich pomérow přcherdże. Wobmjel nětkole ſ Litwy a Pólšeje nawopaczne powěsće přchikhadźeja. Wone pokasuja, so je so přchećiwnistwo mjez wobėmaj statomaj sbórschiłko. W Litwje je so njenadźijy přched tydźenjom 300 pólskich wuczerjow se šknjeu puschczilo, ſ wudawanjom, so njerozumja litewsku rěcz. Puschczenych wuczerjow su do zhromadneho šehwa tylli a wyše pólske šchule sawrjeli. S pólskeje strony je so na tónle njepřećelskeli nadpad ſ represalijemi přchećelnio Litewzam we Wilenskim wokrjesu wotmołwiło. 11 wjednikow litewskeje mjeršchiny a 10 litewskich duchownych sajachu. Sdobom je 45 litewskich schulow zawrje, kotrychž sarjadowkow winuja, so su agitaziju přchećiwo Pólskej dźěłali.

Rosbhorjenje we wobėmaj krajomaj je wulke. Litewske nowiny wótre nadpady přchećiwo dotalnej pólskej politiky cźinja, we Warschawje wulka wjetschina dźenikow bjes rozdźěla politiskeje strony litewske postnpanje nowe wuždanje wjenuje. We Wilnu pa pólske strony 9. oktobra wulku manifestazišku zhromadźiznu přchećiwo litewskemu počinanju powolale, mjez tym so dźedźa w Litwje politiske strony zoufstawu w tym smyśle přchemětniś, so by so Wilno — **nětkole pólske** — zwjatoczinje sa hłowne město liewskeje republiki wuwołało.

Pólske wojsewjenje wo Wilenskim konfliktu.

Wójwoda Wilenskeho wotkjeża Raczkiewicz je sastupjerjow nowin přchijał, kotrymž je wobšcherku rospravu wo pólsko-litewskim konfliktu podał. Wšchě pólske knjeżerstwa, praji, su přchezo litewskej mjeršchinje wšchě prawa zwobodneho roswiwanja dawale, mjez tym so litewske knjeżerstwo přchećiwo pólskim mjeršchinam w Litwje politiku přchećeżenja nałożowalsche. Knjeżerstwo Pilsudskeho zyłenu rjadej litewskich zakonjow nayschećo přchihnje, dowolejo, nowe litewske schule załoźić, położejo namjetny wobkhad a dowolejo zbyh rjad litewskich towarstwow a organizazijow w pólskim kraju, bynnjej jich założerjo njebyli přchezo prawnu k pólskemu statej. Knjeżerstwo Pilsudskeho nadźijesche so, so tak přchihódne wumělenja zhromadneho žiwjenja mjez pólskim a litewskim wobydlerstwom wutwori. Přchećeżenje pólskeho schulstwa w Litwje, kotrejž je litewske knjeżerstwo přchikałało, je mjez pólskim wobydlerstwom wulke rozherjenje zhudźiło a je słónčne pólske knjeżerstwo pomnožiło, so by ſ napravami wotpłaćiło, hdyž njemóžesche ſ měrkubowanym zakreżenjom ničo dozpieć.

Sdrjedu su po roskazu pólskeho knjeżerstwa wschu hranadźe 29 zhromadow, kotrejž litewske towarstwo „Ritas“ wondźerżowasche a litewski wuczerski seminar samknyli.

Jimanje Litewzow a sawrjecze litewskich schulow.

Kaž Warschawske nowiny powedźa, su we Wilenskim wokrjesu wšudże 100 Litewzow sajeli. We Wilnu su pódla wuczerskeho seminara też litewski gymnasij sawrjeli. Też we Sdźenzjanach su Rusku gymnasij a w Lidzkim wokrjesu wschě litewske ludowe schule sawrjeli

„Njezminliwa wójna.“

Moskowska „Prawda“ k Hindenburgowym 80 lětnym narodninam pische: Bolschewikska Rusla njemóže zanych zhorjopschecżow do Barlina pósłać. Němski president pak hischcze dźeń docżaka, na kotrymž budże druha swětowa wójna w Europje sakhadżeć. Wot mudrosće Němskeje budże wotwisowacź, so so wojownischego mjez Ruskej a wjeczornej Europu njeschcźini.“

Tón samy dźeń měsjeche president ruskeho knjeżerstwa **Stalin** nowu wójnsku rěcz. Po „Prawdże“ je rjekł: Mamy 37 fabrikow sa jedojte dymy a sapalne bomby přchisprawjenych. Bronimy so. Wójna, kotruž chcedźa nam wjeczorne mozy nanuschować, njechodźi so wobeńcź. Boju so, so so hižo 1928 sapoczinje.

Moskwa nima so čo spěcha, francowske žadanja dopjelnić.

Ruski ludowy komnisar swonkowneych należnoscżow Cźicżerin so wotwołakuje, ſ franzowskim pósłanzom Herbettom wo wotwołanju ruskeho pósłanza Rakowskeho we Parizju jednacź. Wudawajo, so je khory, je wón Herbetta proschył, so by jeho hakle sobotu wopytał. Franzowski pósłanz je tohodla njedobrowólnje dyrbjał, prjedy hač je mohł žadanja swojeho knjeżerstwa přchedenjesć, někotre dny czakacź. Franzowske knjeżerstwo na tym wobstawa, so ma Rakowski Paris wopuschczicź.

Parizjske nowiny „Le Soir“ su jchwórk rosrěczenje swojeho dopisowarja ſ ludowym komisarom Cźicżerinom wo wězy pósłanza Rakowskeho wocżischczale. Bolschewikski kommisar swonkownych należnoscżow praji: Najprjedy za to pokasuju, so bolschewikske knjeżerstwo njeje do wotwołanja Rakowskeho swolito, ale na wopak so je so přchezo přchecżiwo tomule žadanju stajało. S druha pokasuju na to, so so njeżdżiwo żenje imprajił, so sym ſ pósłanzom Rakowskim njespokojom był. Nawopak mam wschě přchicżimy, so bych hebi jeho dźeło jara wyšoko wažił. Sdym ſ nim we wschech wezach solidarny, kotrejž jeho dźełko w Franzowskej naftupuje. Mi je njemóžno, wopschiczeć, kajke přchicżimy powschitkownego kharaktera bychu jeho wotwołanje žadale. Jeho płódna dźeławosć ſa sbliženje Franzowskeje a Ruskeje a wustamne wuspěchi, kotrejž je přchi praschenju imprawjenja dołha dozpił, njechodźa so přcź. Kaž dałeko wo podawk, nastaty ſ wopaczným wuložennjom jeho podpisa dże, je nam franzowski pósłanz Herbette formalnje dźełił, so je po imjeńwérlenju, kotrejž sym wo tym podał, móżno, wéz sa wotbyhu wobhladacź. Wot teho czasa ſo žana druha přchicżina njeje sa wotwołanje Rakowskeho njenowała. Pósłanzowe wotwołanje žadacź, je politiski akt najwjetschcje khutrosće, kotryż nima so čo spěchać.

Nowy attentat macedonskich komitačow.

Pjatk dopołdnja je přecej mazedonsko-bolharskich komitačow serbsku mjesu přchekročiło a we wjesnej Klišurje a Slonsowdrje pola Monastyra přchi grichiskej mjeży 29 bombow do finanzneho hamta, żandarmerskich kasarnow, do pólskeho twarjenja a zlonstwo sjnjetało. Twarjenja su so wobschkodźiše, tola njeje nichtó ſ ludźi do schkody přchischół. Żandarmowje su so sa nadpadnikami puschczili a ſ nimi wojowali. Se żandarmow njeje so żadyn sranił.

*

Po słónzowanju generała Kowaczewicża su so hnydom do wschěch stron patrouille pósłałe. Kóždy wobkhad so krucże kontrolluje. Wjele wozbowow je so do přchepytowanja jatby wjało. Wschě dotalne dopokazy wobsmudźeja, so su złoczerjo attentatow mazedonzy Bolharjo. Niz jenoż pistolije „Vera bellum“, ſ kotrymiž su bobutkowy mazedonskich bandow wobronjene, wobsedje też bomba systema „Orsini“, njedałeko města njesłuscha namakana, so w bolharskim wójsku wužija. S tym je dopokasane, so su so kollaborjanc ſ bolharskich wójskowych składow bránje wudałe.

Wobsedity dopisowar „Politiki“ w Skopli wo zjenjenym zórle komitačow pischе: Njeznjemy jadyez, so su morderjo hakle njedawno wulku sumu zjenjes wot organizazije generała Protogerowa dostali a so su tele zjenjesy se Zdolfeje přchischle. S nadamanych dokumentow je so wjedało, so je general Protogerow tele dny wjetschu sumu [illegible] w Ameriju budźiwych, dostał. Njeznjesy [illegible] so, łdyż bódamy, so trólne zjenjesy też ſ druhich [illegible] Europy přchichadźeju.

Raschan w połodnischej Serbiji so powě, so je wjedne [illegible] komitačow, Pétr Angelow, ſ 15 towarschemi do albanskeje mjży Wodnika přchischol. Wocżakuje so, so je w najbližschim czasu do južnoslowjanskeho kraja nawali. Bolharski wójwoda Maxim Stzebow je přcheda někotrymi dnjemi južnoslowjanstu mjesu pola Prežyp přchekrocżił.

Sderžanje sa morderjemi.

S Beograda so powě, so su żandarmowje dwě wosobje, kotrejž stej nadpad na generała Kowaczewicża sknježiłej, we ležach pola Schtipa sajeli. Policija ma pjeża gled sa tjeczim winikom. Južnoslowjanskemu pósłanzej w Sofiji je so pjeża poruczże, bolharskemu knjeżerstwu naprawy sdżełicź, kotrejž budże južnoslowjanske knjeżerstwo cźinicź, jeli njeby bolharske knjeżerstwo mohło sadżéwacź, so so bolharske bandy do Stareje Serbije nawaleja.

Bolharskemu knjeżerstwu so hischcze njeje nota přchepodała.

Južnoslowjanska njeje hacź dotal hischcze żanych krocżelow pola bolharskeho knjeżerstwa dła sjónzowanja generała Kowaczewicża cźinika. Wu tu khwilu w južnoslowjanskim ministerstwje nota wuradźuja, kotraż so bolharskemu knjeżerstwu w bližschich dnjach přchepoda. Wobkhad żeleznischich człowow přches bolharske njesmy je so sastajił, jenož internazionalne człahi hischcze jěžża.

Hłowny winik attentatow w połodnischej Serbiji.

Beogradska „Politika“ dopokasuje, so su so njedawno attentaty na roskas bolharskeho generała Protogerowa sknježiłe, kotrejž je roskaz k krwawnym njesktutkam wudawał. Wón je w Bolharskej na swobodże žiwy a po swojej woli nunnjijże składy bolharskeho wójska wužije. Protogerow krwawny terror wodźi, tola najwjetschi samolwitosć nima jenoż Protogerow, ale jeho sčłitarjo w bolharskim knjeżerstwje. Beogradska „Wreme“ tohodła pische, so morderski nadpad na generała Kowaczewicża dopokasuje, so je twudawanje bolharskeho knjeżerstwa, jako by so wo přchećelske dojednanje ſ Južnoslowjanskej prózowało, łża. Dostojnosć Južnoslowjanskeje žebi żada, so by wschě mjne naprawy cźinika.

Nażyłnosće w Toulonu.

Po powdźescach ſ Toulona je tam schtwórk ſ nowemu přchipadej doschło. Někotři matrosojo dyzchu so na hermanik na stoły zynycź, kotrejž běchu hižo sa inżenieurow wótrskeho łódźstwa pokładzene. Tuchi protestowachu a zwoje offizjerske wupokasy pokasachu. Na to jedyn ſ matrosow rjekny: „Hwisdam na to, wopruschczu wójnske łódźstwo. Da so do jeneho ſ inżenieurow, srani jeho we wobliczu a hdyž k seni padasche, do njeho kopasche. Nadpadnikej so poradźi, cżeknycź.

Na Salomonskich kupach ztónzowani.

Wschelkaps, kotrýž je ho ſ kněježſtwowsej parnej łódzu ſe Salomonskich kupow do Sulvy pſchiwjeſł, powěda, ſo ſu domorodni distriktowego kommiſara, druhego běłeho cyłżera, 15 domorodnych policiſtow a ſtoro zuku wobſtadku knježeſtwowseje parneje łódze w Sinaraqu pſchi pokuſowanym brjoſy kupy Nalaity ſtónzowali. Łódźiny czołmač a ſchtyrjo ſranjeni policiſtojo ſu jenicžy, kotříž ſu žebi žiwjenje wukhowali.

Pangalowu zwójbu ſ jatby puſchczili.

Mandżelſku a žiwu nětbuſcheho diktatora Pangala a wóſom ſ jeho pſchiwiſnowarjow, kotrychž běchu pſched tydźenjom ſajeli, ſu ſ jatby puſchczili, dokelž pſchepytowanſki ſudnik njeje ſaneje winy na nich namakał. Finſ ſo njeje znohło dopokazać, ſo ſu ſo pſchi zběžkariſkim bibanju pſchecziwo knježeſtwu wobdźelili.

Revolucija w Mexiku so połłóčiła.

W Mexiku ſu ſchtwórć **dwanacže druhich wjednikow revolucionarneho hibanja zaſtrělili,** mjez nimi nahladneho generała Quijanu, roſkaſowarja jěſdneho regimenta, w mieſce Mexiku leżazeho. Jednanje wójnſkeho ſudna bě jara dramatiſke a wóſom hodźiu trajeſche. Pſched ſudniſkom bě ſo wulka cżrjoda ludźi ſeſchła, kotraž wukſud wocżakowaſche. General Quijana praji, ſo je ſo nózny wukſud ſ Mexika mylnje ſtał. Nowinu cżitajo a zigarety kurjo wón na wuſud cżakaſche. Hdyž ſarcżuił a jeho pſcheczelej jeho roſchćiowachu, wón praji: „Stym wojak“. Po wotſiwjenju ſmjertneho wuſuda Quijana ſmějſkatajo wotſtupi a ſo do ſwojeje kletki dowjedże. Pſched ſaſtrělenjom w jaſtwowym dwórje ſo Quijana ſdwórilnje pſched pſchitomnymi oſtſiarami pokloni, prajiz: „Na bórſy ſaſnowidźenje!“ Potom ſalwa ſahrmeſnu. Dokelž bě Quijana hiſchcże žiwy, jeho jedyn wojak do wutrobna ſtřeli

Powyſchenje zlow w Ameriży.

Kanadiſke ſarjadniſtwo (wokładowy ham) Sjednoczenych ſtatow połnóczneje Ameriki je zlownym wyſchnoſcham poručił, **dowoſne zła na wěſte němſke a franzowſke twory powyſchiċ,** ſo bychu ſo jenak wulke zlowne ſkadby dospołe, kotre ſo ſa amerikanſke twory jenakeje drużiny pſchi jich dowoju w Němſkej a Franzowſkej zadaju. Schef ſlowniſtwa, Camp, praji, ſo tale naprawa njeje repreſalija, ale **jenoż** pſchejeniſczenje ſ nowymi němſkimi a franzowſkimi zlownymi ſadſkami. Pódła teho maju tele powyſchenja **jenoż** małe wótma na zlowne dochody, dokelž ſ wjeſcha wu **wózu,** każ pſchiſſluſchi automobilow a podobne wózy ſe, **kotrychž** dowos je jara ſnadny.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu 8. oktobra

1893 ſwjenja ſkładżowanka „Łužicarjow“ (spisowaćelow „Łužicy“) na Wotrowskej farje.

Hinak njemóża.

Hlej, róża hinak njemóże,
Hać drěmać ſłódke wonjenja
A dyrhać dymki balzama,
Kiż płodźił Bóh je do njeje.

A ptačik hinak njemóże,
Hać w meji pěſnić fikolki,
Hdyž w paradiſnej radoſci
Jom' wutrobička zejhrawje.

A pěsnjeż hinak njemóże,
Hać ſpěwać rjanym holičam,
Tym nježnym lubkam lilijam,
Hdyž młoda krej jom' w żilkach roji.

Jan Radyserb.

Njedżelu 9. oktobra.

17. njedź. po ſwj. Trojicy. — 18. njedź. po Swjatkach.

† 1926 Pawoł Wušik, ſerbſki pismikſtajeř w Smolerjee knihićiſćerni, hdyž je 45 lět ſwěru dżěł.

Cłowjek dyrbi ſo nad kóżde ſtworjenje pſcheczujeſć, ſebje ſamoho dospołne wopuſcżić w duchu wutorhnjeny wobſtajnje woſtawać a zrozumić, ſo je Bóh ſtworiół wſcho a tohodła ze ſtworjenjemi nicžo podobne nima. — Je mało tajkich, kiż ſo wot ſtworjenjow dospołnje dżěliċ wědża.

Domaš Kempenski: Kročenje ża Khrystuſom.

*

K zapokazanju nowcho ſuperintendenta Budyſkeho cyrkwinſkeho wokrjeſa.

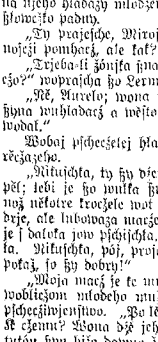
Jutſje, 17. njedźelu po ſwj. Trojicy, ſaſtwita ſa evangelſke woſadły Budyſkeho ſyrkwinſkeho wokrjeſa wulky wažny dżeń. Na tutym dnju naſtupi nowy ſuperintendent, knjez duchowny Handrij Fröhlich pſched ſchromadżenej woſadu ſwoje ſamoſtejnjenja połne ſaſtojnſtwa. Mnoho nadawkow cżaka na njeho, ale ſ dowěrjenjom na Wſcheſoſmožneho wón bjes bojaſcże do pſchichoda ſtupa. Budyſka Pětrowſka woſada a wſchitke woſady Budyſkeho ſyrkwinſkeho wokrjeſa wutrobnje na ſwjatoczneſt dżěłaſcżi. S dżakowej wutrobu ſkładnja woſady k Bohu, ſo je jim tutoho muża wobdarił, kiż ma muża, wěry a ducha, kiż budże wſchitkim evangeliſkim woſadam ſwojeho wokrjeſa prawy wodźeř. Njech Bóh tkadże ſwoje żohnowanje na jeho ſkutki a njedo jemu ſpożczenje muſ ſ wyſoka, kiż je ſwojim cżeżkim ſaſtojnſtwje trjeba, ſo by zyła eforija pſches njeho żohnowanje mełła.

K wječera wocżiſchczanemu programej dodany hiſchcże, ſo ſtupiſchcża tuprjedy poſtawnišći chór cerkuſch pſchednjeje, hdyž ſwjedżeniſki cżaſ na dróhu ſtupi.

*

— **Wo wjedrje.** Wſchelake ſmamjenja pokazuja na wuwjedrjenje a wocżoſnjenje. Wjedrowe mjenja, ſo nad Jendželſkej leżaza wyſchiny ſu nałchim ſtronam wuwjedrjenje pſchinjeſe. Nad Atlantiſkim ozeanom je ſo johorunja wjedro ſtajiło. — Jutſje 17. njedź. po ſwj. Trojicy ſkhadża ſłónčko 6,15 hodź. a khowa ſo 5,18 hodź. Měſaczk pak ſkhadża pop. 5,20 hodź. a khowa ſo na ranje 3,37 hodź. Pódnjeżu je połny měſaczk. Pſchedźenak ſtaja wocżakowane wjedro. — Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 752, thermometer +5, thermometer we dnju +13. Dżeńſa rano we 8 hodź. barometer 757, barometer +4, thermometer w nocy +8. Wuhladny na njeſtajne wjedro.

— **Naſch wjedrowanſtajnu** ma ſo nowy tydźeń tuto wjedro ſa móżne: Njedźelu, pónđźelu, wutoru a ſrjedu rjane; ſchtwórć mutno a hyma; pjatk a ſobotu ſylne nětry.

Faraf Heumannowe
hojeńſke ſrědki
su ſtajnje na ſkładże
w Hrod, haptycy w Budyſinje na Hošic hasy 27.
Faraf Heumann-knihu
272 ſtron z 150 wobrazami dostanje kóżdy ſinf dokładnje **darmo a bez porta** wot firmy
Ludwig Heumann & Co. Nürnberg M. 2

— **Po khodżenju hwězdow a njebjeſkich ſnamjenjow:** Njedźela a pónđźela ſchpatnej dujej ſa Němſku a wſchelake kataſtrofy; wutora a ſrjeda dobrej dnjej ſa wobſtoj a dowjerjenje powołanja; ſchtwórć a pjatk ſchpatnej dnjej ſa tatſtwo, wołkhod a pſchemyſło; ſobota dobry dżeń ſa domjacżnoſcż, ſchpatny ſa pſchemyſło.

— **Dżenjſniſche tydźeńſke wiki.** Proſtatow běſche dżenja wjele na wikach, wone pak hubjene dźěchu. Butra pieczęſche la 1,05—1,15 hr., jeja 15—16 pj., ſwarjuły 25 pj., na ſeleninowych wikach płaczęſche pint czerwjeneho kalu 10 pj., běłeho 6 pj., zyble 15 pj., morchwje 12—15 pj., bunki 25 pj., ſelerij, ſchtuka 20—40 pj., róża kwětkoweho kała 20—70 pj., punt górkow 30 pj., litr boſanki 15 pj., punt tomatow 20 pj., běrnow 5 pj., zentnar běrnow 4,30—4,50 hr., punt jabłukow 10—40 pj., kruſchwow 15—35 pj., ſłowkow 30—40, włáſtich worjechow 60 pj., litr lancho wolija 1,60 hr.

— **Budyſchſke wiczne płaczińy,** kotrež dotal w „Hoſpodarſkim roshładu“ pódźelniſchcżu cżiſła wojſerwjachmy, pſchinjeſenu wot dżenjſnjſcheho dnja ſaſo tóżdu zwotnu. Naſchim cżeſcżenym cżitarjam budże to wjeſcże jara witane.

— **Jubilej.** Sobotu 1. oktobra běſche runje 50 lět, ſo proſzaſzy wikowaſ knjez Michał Kobert ſ Kulowa Budyſke proſzaſzy wiki wopytuje. K tutomu ſdnemu jubilejej poliſzajſki hamt (pſchemyſłowy hamt) dżenja ſobotu ſtareho knjeża, kiż ma mjes wikowarjami wjele pſcheczelow, ſe ſwoſzo pſchejazym liſtom poczeſeſi.

— **Buoyſke haptyki** ſu wſchědne dny hacż do 7 hodź. wjecżor wotewrjene, njedźelu pak ſamknjene. Nóżny ſłużbu a njedźelu wotewrjene ma jenicż jena haptyka ſ mjenjanym wotmjenjenjom. W oktobrje je to Wettinſka haptyka pſchi ſudniſkowym twarjenju.

— **Tudomna kriminalna policija** je nutſkamarja, kiż je ſo ſa Worina ſ Lyngoſcża (Brombork) wudawał ſajala. Woma je ſ tym dobry pogad ſcżinila. Sajatu je cżekſi ſłoſtnik, kotrehoż wſchelake wyſchnoſcże hižom dawno dla nutſkamanja a wulkich ſobuſtworow pytachu. Jeho prawe mjeno je Scruttſeben a wón ma hiſchcże dołhoſtatne khoſkanſke w khoſtańni wotſpedżecż.

— **Do tudomneho měſaczkaniſcheho ſahrodniſtwa** je ſo w nozu k 5. t. m. paduch dobył a ſ jenicho piſanſkeho puita 170 hriwnow kradnył. Kriminelne wotdźelenje wuſtiſkuje jako paduſcha jenoho tudomneho hólſacżerja, kiż běſche ſ wjetſchim dźełom kradnjenych njenjeſ ſwoju domjazu wudobył wudopołnił a ſrěd ſ nimi ſcż ſchatk a wobleczenje kupił.

— **Kradnyni** ſu 6. 10. 27. we wokolinje motorſke koło ſwanki D-koło, ſpołmowaniſke cżiſło I — 8740, cżorne, kroſnje ſe ſelenymi ſnuhami, fabrikſke cżiſło 20527, 8 PS., 1,9 dawkowaje ſamóżwoſze, ſe ſozinſkowym ſedłom a elektriſkim wobſwětlenjom. Wo wjeſowne ſpóſczenje proſzy kriminalne wotdźelenje we Budyſchinje.

— **Automobiłaj do ſo ſrahnuł.** Na khcżiżinſkeczu Wettinſkeje a Paulſkeje dróhi ſchtwórć pſchiw. wokoło 1/4 hodź. wopoſobowaj automobiłaj do ſo ſrahnuł. Pódi frajenju ſu nutſkaſedżaza wołoſa jenoho automobiła na dróhu wjerhnjena. Na ſkożo pak wuczinjenjeju bjes wjetſcheje cżełneje ſchkody wotewrjeż. Wobaj autaj buſchtaj cżeżko wobſchkodżenaj. Po nutnym wnporjedżenju możeſchtaj wobaj ſamokhodaj ſa dłeſchcu khwilku ſaſo dale jeć. Kotryż je na njeſkożu wina, njeje hiſchcże zyle wuſaſujſnene.

— **Njeſchoże.** Pjatk pſchipołdnju wokoło 1 hodź. na Rathenauſkim nameſcże hoitwinſki wóſ ſ dwěmaj konjomaj a wołoſowoju auto do ſo ſrahnuł. Wozjo hoitwinſkeho woſa a dwě ſchcżeży auta dźěſcżeju do kruchow. Ludźo woheju wojow a ſkocżeżi cżes ſchkody woteſdżechu.

S **Hornjeje Kiny.** Dżenja dopołdnja 1/9 hodź. wuhrjeli w brózni tudomneho Trobuſez kubła na dwoju koni, kotreż běſche wěſdy Rychtarjez, ſchkodnu woheń, kiż brózni a hródże do popjela pſchewobroczi. Domſke je ſtejo wo-

— **Po khodżenju hwězdow a njebjeſkich ſnamjenjow:** Njedźela a pónđźela ſchpatnej dujej ſa Němſku a wſchelake kataſtrofy; wutora a ſrjeda dobrej dnjej ſa wobſtoj a dowjerjenje powołanja; ſchtwórć a pjatk ſchpatnej dnjej ſa tatſtwo, wołkhod a pſchemyſło; ſobota dobry dżeń ſa domjacżnoſcż, ſchpatny ſa pſchemyſło.

— **Dżenjſniſche tydźeńſke wiki.** Proſtatow běſche dżenja wjele na wikach, wone pak hubjene dźěchu. Butra pieczęſche la 1,05—1,15 hr., jeja 15—16 pj., ſwarjuły 25 pj., na ſeleninowych wikach płaczęſche pint czerwjeneho kalu 10 pj., běłeho 6 pj., zyble 15 pj., morchwje 12—15 pj., bunki 25 pj., ſelerij, ſchtuka 20—40 pj., róża kwětkoweho kała 20—70 pj., punt górkow 30 pj., litr boſanki 15 pj., punt tomatow 20 pj., běrnow 5 pj., zentnar běrnow 4,30—4,50 hr., punt jabłukow 10—40 pj., kruſchwow 15—35 pj., ſłowkow 30—40, włáſtich worjechow 60 pj., litr lancho wolija 1,60 hr.

— **Budyſchſke wiczne płaczińy,** kotrež dotal w „Hoſpodarſkim roshładu“ pódźelniſchcżu cżiſła wojſerwjachmy, pſchinjeſenu wot dżenjſnjſcheho dnja ſaſo tóżdu zwotnu. Naſchim cżeſcżenym cżitarjam budże to wjeſcże jara witane.

— **Jubilej.** Sobotu 1. oktobra běſche runje 50 lět, ſo proſzaſzy wikowaſ knjez Michał Kobert ſ Kulowa Budyſke proſzaſzy wiki wopytuje. K tutomu ſdnemu jubilejej poliſzajſki hamt (pſchemyſłowy hamt) dżenja ſobotu ſtareho knjeża, kiż ma mjes wikowarjami wjele pſcheczelow, ſe ſwoſzo pſchejazym liſtom poczeſeſi.

— **Buoyſke haptyki** ſu wſchědne dny hacż do 7 hodź. wjecżor wotewrjene, njedźelu pak ſamknjene. Nóżny ſłużbu a njedźelu wotewrjene ma jenicż jena haptyka ſ mjenjanym wotmjenjenjom. W oktobrje je to Wettinſka haptyka pſchi ſudniſkowym twarjenju.

— **Tudomna kriminalna policija** je nutſkamarja, kiż je ſo ſa Worina ſ Lyngoſcża (Brombork) wudawał ſajala. Woma je ſ tym dobry pogad ſcżinila. Sajatu je cżekſi ſłoſtnik, kotrehoż wſchelake wyſchnoſcże hižom dawno dla nutſkamanja a wulkich ſobuſtworow pytachu. Jeho prawe mjeno je Scruttſeben a wón ma hiſchcże dołhoſtatne khoſkanſke w khoſtańni wotſpedżecż.

— **Do tudomneho měſaczkaniſcheho ſahrodniſtwa** je ſo w nozu k 5. t. m. paduch dobył a ſ jenicho piſanſkeho puita 170 hriwnow kradnył. Kriminelne wotdźelenje wuſtiſkuje jako paduſcha jenoho tudomneho hólſacżerja, kiż běſche ſ wjetſchim dźełom kradnjenych njenjeſ ſwoju domjazu wudobył wudopołnił a ſrěd ſ nimi ſcż ſchatk a wobleczenje kupił.

— **Kradnyni** ſu 6. 10. 27. we wokolinje motorſke koło ſwanki D-koło, ſpołmowaniſke cżiſło I — 8740, cżorne, kroſnje ſe ſelenymi ſnuhami, fabrikſke cżiſło 20527, 8 PS., 1,9 dawkowaje ſamóżwoſze, ſe ſozinſkowym ſedłom a elektriſkim wobſwětlenjom. Wo wjeſowne ſpóſczenje proſzy kriminalne wotdźelenje we Budyſchinje.

— **Automobiłaj do ſo ſrahnuł.** Na khcżiżinſkeczu Wettinſkeje a Paulſkeje dróhi ſchtwórć pſchiw. wokoło 1/4 hodź. wopoſobowaj automobiłaj do ſo ſrahnuł. Pódi frajenju ſu nutſkaſedżaza wołoſa jenoho automobiła na dróhu wjerhnjena. Na ſkożo pak wuczinjenjeju bjes wjetſcheje cżełneje ſchkody wotewrjeż. Wobaj autaj buſchtaj cżeżko wobſchkodżenaj. Po nutnym wnporjedżenju możeſchtaj wobaj ſamokhodaj ſa dłeſchcu khwilku ſaſo dale jeć. Kotryż je na njeſkożu wina, njeje hiſchcże zyle wuſaſujſnene.

— **Njeſchoże.** Pjatk pſchipołdnju wokoło 1 hodź. na Rathenauſkim nameſcże hoitwinſki wóſ ſ dwěmaj konjomaj a wołoſowoju auto do ſo ſrahnuł. Wozjo hoitwinſkeho woſa a dwě ſchcżeży auta dźěſcżeju do kruchow. Ludźo woheju wojow a ſkocżeżi cżes ſchkody wotewrjeż.

S **Hornjeje Kiny.** Dżenja dopołdnja 1/9 hodź. wuhrjeli w brózni tudomneho Trobuſez kubła na dwoju koni, kotreż běſche wěſdy Rychtarjez, ſchkodnu woheń, kiż brózni a hródże do popjela pſchewobroczi. Domſke je ſtejo wo-

Za wyſoku płaczinu.

Powědańcżko ſ naſchich cżaſow.

Napiſała Kriſtina Nowowa.

[8] (Pokračowanje.)

„Cżeż Margita? Ty maſch prawje, Nikolaj, to je wopraſwdże wjaſy ſkaż rjenje. Ale ty ſo dożyła njeprajeſchcżeſch, njedźiwaſch-li ſo mi?

„Tebi? Ty ſoła wěrjeſche do Boha a do wěcżnoſcże. Kak łohko cżi bjeſche, zyłu wěrnoſcż ſpóſnacż! A ſo je twoja dnſcha w poſłednich njedźelach boj wojewała, to ſym pytnył. Jenoż to mi praj: Hdy da cżi Knjez Jeſuſ wěcżne żiwjenje?“

„Kak derje hy ſo wuprajił! — Wječera w nozy. A tebi?“

„Tſenſa rano. Nimale nadobo.“

Do rosmołwy pomjerjenej pſcheczelej ani njepytny ſchtaj, jo bě ſo tjana khwila minyła, doniż ſo durje njewotewrichu a Ursiny ſajmuji.

„Derje, ſo pſchikhadżeſch!“ ſawoła młody doktor. Won dżeſche pſchecżelej napſcheczo a chżiche hiſchcże pſchidacż: „Mój dyrbjenej ſo tebi wobaj ja ſwoje nětcziſche ſłoże dźakowacż.“ Ale ſchehladnywſchi jemu do bledeho wobliczа pſcheczelowcho ſo ſatorhnyſchtaj. „Ża njeho je tudy cżeżke dżeło,“ pomyſli ſebi.

„Wodaſtaj, ſo ſym waju tak dołho wostajił, a też nětko pſchikhadam ſ wuſtej próſtwu.“

Łahodny hłoſ młodeho prowiſora ſo łamaſche: „Dowoliſch-li Mikuſchka, ſo cżi nětchto praji?“

„Sło ſamo rejmuj, praj jenoż wſcho a żadaj, ſchtożkuli ſeczeſch; mój ſmoj pſcheſwuſkaj dołżiłaj, hacż ſo njedyhmoj wſchitko cżiniłoj, ſchtoż w naſchej mozy ſteji.“

„Schtoż ſebi ja wobroſchu, to je w twojej mozy Mikuſchka. — Wječera ſo wjeſcżerjej pobożnoſcżi namakach wonka na lawzy pſchi naſchim domčku zuſu żónſku ſedżo, kotraż bě dalece puczowanje dokonjała, ſo by nětchto blížſcheho wo ſwojim khorym ſynu naſłuſnika; ale pſchiwuſnuch, ke kotrymż dyſchješe, njenaſdże doma. Tuż dyrbjeſche nóżne łěhwo to hotelu pytacż. Bě wot bołoſczow tak pſchewjata, a dokelž bě runje hałle cżeżku khoroſcż pſchetrała, njeměješche wjacy mozow, dale hicż. Dokelž ma H . . . . owa tu we domje hóſcżinſku ſtwórcżu, ſo hym jej to ſdżełił, a wona tutón poſtſcżeny ſkhow ſ dżakownoſcżu pſchija. Ale pſchewulke napinanje a njewſchedna cżełna pſchepjatoſcż pſchemiſłſchcżej żónſtu; wona je ſnowa ſtworiła. Słowna jenicża nadżija: ſo by muſła ſwojeho ſyna wuhladacż; to ja měnju, by ju tak dałeko pożwliło, ſo by muſła pucż domoj naſtupicż.“

Ursiny njeczeſcżeſche. Se ſpodżiwanjom a ſajimawoſczu na njeho hladaczy młodżenc njepytny, kak cżeżko jemu kożde ſłowjeſko padny.

„Ty prajeſche, Mikroſlawo, ſo mam cżi w tutej naležnoſczi pomhacż, ale kak?“

„Trjeba-li żónſka ſnadź hrědłow abo łoni na dwórniſchcżo?“ wopraſcha ſo Lermontow.

„Nć, Aurelo; wona niczo dale njetrjeba hacż ſwojeho ſyna wuhladacż a wěſtoſcże nadobycż, ſo je żiwy a ſo jej wodak.“

Wobaj pſcheczelej hładaſchtaj ſ wulkimaj wocżomaj na rěczażcho.

„Nikuſchka, ty ſy dżiwna to nowe, wěcżne żiwjenje dajpěł; łebi je ſo wulka ſmilnoſcż ſtała, njedźiwżeſch? Ale jenoż nětkore krocżele wot naſ ſdaleka leżi twoja ſabłudżena durje, ale łubowaza marjeřka, kotraż wot ſtyłkanja cżerjena, je ſ dałeka jow pſchiſchła, ſo by jenoż nětchto wo tebi ſhonita. Nikuſchka, pój, pruſchu ſ njej; jenoż na wokomik, dopokaż, ſo ſy dobry!“

„Moja macż ſe te mni pſchiſchła?“ Nad ſmjerzeżkłěbym wobliczom młodeho mnjiſcheho ſabłyſła ſo hordy hněw a pſchecziwjenjenſtwo. „Po łétach je ſo dopomniła, ſo na ſynu? K cżemu? Wona dże jeno nima, runje tak mało każ nima tutón ſyn hižo dawno ſaneje macżerje! Nć, Nikołaj. Korinſkich njemóże żenje ke kujeni baronzy Rainerowej hicż!“

Hórkoſcż pſchihłodżenje duſche a ranjenje wutrobu wuſkinuła ſ młodżenzowoho hłoſa.

„Njeſkodżże, a njebudżeſcże ſnudżeni; wodaješe, a budże wam wodate!“ pſchihłoſe ſcżicha ſ exta młodeho provifora; wón pſchiſkoni ſo k ſcżenje hliſko durjow.

„O, Mikroſlawo, żadaj wſchitko wote mnje, ale jeno tole nicż! Hdyż ty chżeſch, to chżu jej wodacż a żenje wjazy na to njemyſlicż; ty możeſch też moje dła k njej hicż a jej to rjec: ale widżecż ju ja njemóżu, nć, nihdy!“

Nadpſchirodżenſke roſhorjenje roſtſchaſże nężmu poſtawu młodżenzowu.

„Mikroſlawo, ja njewoppſchimnu, kak możeſch taſte nětchto wot wjeho żadacż!“ ſawoła młody lěkaŕ. „Njewidżiſch-li, ſo by jeho to moriło, hdy by ſ tobu ſchoł? Chżeſch-li jeho żiwjenje pożadanju taſteje żónſteje wopruwacż?“

„Khrystuſ je, hdyż běchny hiſchcże hrěchniſzy, ja hjeſłożnych wumrěł,“ rjekny młody provizor ſcżicha, a jeho njeſtónczuje trudne pohladnjenje ſłoji ko na wobeju pſcheczelow. Potom ſtłoni nadobo ſwoju hłowu na wutrobne, ſjedże ſ ruku po ſcżenje łaż cżłowjek kotremuż ſo pſched wocżomaj ſacżěmni, wotewri durje a ſamknu je ſa ſobu. Won dałeko njeidżeſche, jenoż hacż ſe ſtokeřej do pſchedeſtwa, tam ſo pożbjże a ſeprě hłowu do dłońjow.

Nadobo ſo ſa nim durje wotewrichu. „Mikroſlawo, ſy tu hiſcheże? Dy, tak derje!“ łaſtnicża nad nim ſ łubym, wjeſełym hłoſom. „Ssym, cże ſarudżił, ale wodaj! To bě tola żałoſtnje, ale ja ſym dobył. Pój, dowjedź mje ke njej; dżu dopokaſacż, ſo ſym wowcho żiwjenja ſódnu.“

„Mikroſlawo, ſy ty na naj hněwny? Sſy ſo we namaj mylił?“ rjekny młody lěkaŕ a nałkiſi ſo k ſcżedżacemu.

Skónczuje ſwjeſeſchtej ſo ruzy ſ wobliczа; ale wobaj pſcheczelej wuſtrožiſchtaj ſo pſched jeho żałoſtnej błędoſczu a tak bě wono wot żahadła mutſkowneje bołoſcże pſchemněnjene.

„Tak jara ſmój cże ſarudżiłoj?“ wobja Nikołaj Korinſki ſwojeho pſcheczeła.

„Niż mje.“ Ursiny ſpyta ſo poſmněwłknycż. „A jo dżakuju ſo ja łubeje, kiż mi wopokaſujetaj, wobſcże ty Nikuſchka. Dy, wěſ mi, żenje njebudżeſch ſo dobrotu facż, kiż nětko ſwojej macżeri wopokaſaſch. Wěſ mi, wona nje je tak winowata, każ ſebi muſłicże. Wjazy winy maju ci, kotſiż dachu jej bjes Boha wotroſcż, bjes ſakłada a bjes ſpjery. Hdyż njeſboża pſchihłodże, to wona njewudżeſche, hdże by ſo wucżekła, njemějeſche miczo wo cżoż by ſo ſepreła, — ach, tak je padła. Ale ſchtóż je ſ naſ bjes hrěcha, njech prěni kamjeń do njeje cżiſnje. Pójtej, pójmy k njej!“

(Pokračowanje ſcżehuje.)

stało. Brózeń stejesche tiama, hródź pak tworjeschi s domsim jene twarjenje, bésche pak wot njeho i wopalnymi wuśtiemi dźělema. Wobeń je 6-létny hólc fusoda Bocka założił, kotrehoż starschej béschtaj w tiamźnem cźasu na polu. Po śdaću je pschi tom tiam byl. Krótko psched wudyrjenjom wohnuja je nimodnuzy żona hólcźa s śapałkami hrajacź widźała, njeje pak źrebi na nicźo śe myślika. S brózenju śwali go zyle njewumiłośćene żito, wosy a druhi grat śu tak hóźała wutkowali. Też śtót bu wschitkim wutkowany. Nimo wujeńeje śtukawy pschikwatachu na ponoz Dźěźnjeńaśka śtukawa jako prěnja, Hornje-Wórcźańska jako druha a motorska śtukawa s Budyśchina. Wobźědźeć je drje měł sawěśćene.

S **Radworja.** W nawěźchikowym dźělu dźenźnjischeho cźiśła wośejowataj k. Jan Kral a jeho knjeni mandźelska so staj tudomny hósćenc „K jandźelej“ pschewzałoj. Hosćenc je rjenje ponowjeny a postiśiuje tak kóždemu pschijomne pschebywanje a towaršwant witane městno k wuhonjenju śwjedźenjow atd. Hosćenc nad porjedża dobre piwo wot śnatoje Budyśkeje firmy Richtera a likery wot Reulinga. Radworźanzy a wokolni wobydlerjo cźakli Kralez mlode pschedewsaće pschećźiśnje odpraweź.

S **Njeswačidła.** (Dopis.) Njedźeła 2. oktobra wośejowa 60. narodniny. Sośejatozknjosć japorja jo wjeczor we 8 hodź. Po powitanju pschedbydny, knjeza Śauberlicha pschednjese knjezna Gerda Scholcźig ź Njeswačidła prolog. K tomu pschisaunachu pak te nékotre śpéwy muźśkeho śpéwnego towarśtwa. W friedźiśkeju wjeczora śtojesche śwjedźeńska rěć knjeza dra. Kauffmanna nad wuczerkubłomaj we Łuźy a Khażowje, po kotrejź knjesej Schneider ź Noweje Wśy a Bräuer ź Njeswačidła rjanej deklamaziji pschedwjeseschtaj. Skónćnje pschesłachu jo dźiwadła „Stari ź Tamnenberga“, kotrež na pschipośłuchanjow mózny facźiśchej sawostaji. K porjeńśćenju śwjedźenja pschinoschowaśche wiele, so bésche knjes wobsedźeć hornjeżenje Bartsch ź Noweje Wśy kraśne ź rutu malowane kwětowe vaśy podak. Kwětowum puchu, rjane dalśe, béschtaj towaršej Schneider ź Noweje Wśy a Sperling ź Łuha w nédźe 70 druźinach podaloj. Wschitke pschedwjedźenja źnjéjachu źiwy pschikład. Śwjezdźeń béschtaj tudomnej wojeršej towaršnje wuhotowałej. Sała bésche pschepołnjena a śwjedźeń je po nanajlépje poradźił.

Z **Pančic.** Radupodawanje maćerjam je pjatk 14. oktobra popołdnju w 2 hodź. w soćencu. Lékař budźe pritomny.

Z **Khróśćic.** Jutre njedźelu, 9. winowca, swjeći tudy knjez Jakub Brěźan ze swojej śeśenej mandźelskej swój złoty kwas. Brěźanec nan je lěta dołho jako poselnik do Budyśina jězdźił a ludźom wěcy swěru wobstarował, tohodla je mjez Serbami Khróśćanskeje wokoliny derje znata wosoba. Hłowna wěc, je dobry Serb a cita też Serbske Nowiny rad. Tohodla pśejemy śeśenymaj jubilaromaj wjele zboża a strowe léta do pschichoda.

Z **Worklec.** Zajtśeńy śtwórtk, 6. oktobra, swjećeśe tudomny wojnarski mištr knjez M. Rjelka swoje 80. narodniny. Wón je znata a lubowana wosoba cyleje Khróśćanskeje a Ralbićanskeje wosady. Wón wobdźěli so też na wójnje 1870/71. Bóh spožo jemu hišće dołhi słónčny wjećor źiwjenja.

S **Halschtrawa.** Tudomny wobchod kolonialnych towarow firmy F. A. Günther Swjeći dźeńśa śobotu swoje 50-létne wobstaće. Knjez Günther, założeř firmy, je hižo psched 18 létami śemrěł. Jeho mandźelska wot toho cźasa wobchod źiwa dale wjedźe.

S **Kulowa.** Jutśiśchu kermušnu njedźelu śu klamy w nasadźe mšeśe hač do 5 hodź. popołdnju wotewrjene.

Se **Slepa Komorowa.** Pjatk rano 1/3 hodź. famoła za wohnjowu wóboru na śtadowniu śtaršeje po rjekły muzejskeho mištra Jura. Tam paleśche śo wotewrjenje drjewowa hólnja, w kotrejź też 2 wosaj je schpundowanjowymi deśkami śtejeśchtaj a béschtaj na 5000 hr. hódnaj. Wobźědźeć nima sawěśćene. Wobeń je śłostnika ruka założiła.

K **Wóśnowu.** K. k. okrjesnowy bóśe so 25 łět wobsedźi, zo je knjez wyśši wučeř Khójćka z Bunclawskeho wokrjesa w Ślezyskej k nam přišoł. K česći jubilara běchu so zańdźenu sobotu knjeża śulskeho pródkstejeństwa a śulskeho wubjerka zhromadźili a jemu nimo wutrobneho zhožopřeća widomne znamjo dźaka přepodali. Před nim wučośe při naśej śuli knjez wučeř Łaboda, kiž wot tuteho cźasa w Husecy skutkuje.

Z **Trjechowow.** Srjedu dopołdnja w domskim skalarja Augusta Pětřa pod třěchu woheń wudyri, kiž běše na synje nastał a namaka tam wjele cyroby. Ludźo so wobnja knydom dohladachu a jón haśachu, zo bu jenoź snadny dźeł ze śćěpjelcom kryteje třěchi wobśkodźeny. Wjetśu śkodu pócećpi twarjenje pod wodu. Hinjany wjećch je sylnje přemokał a śćěny su wobśkodźene.

Z Łužicy.

Se **Śmilneje.** Schcźěpjerja Rudolfa Janascha, kiž we tudomnej Strehlz śkale dźela, pschećeśće polny nakładźeńśći wós, jo śo jemu noha nize kolena tłama. Snjesłobjenemu posticźi kajes dr. Kubiza ze Śeniz přeńju pomoz. Na to dołojeschu jeho ź khorobnym autom do Budyśkeje khorownje. Njesłoje śta śo dopołdnja wokoło 9 hodź. Snjesłobjenemu bésche bóźko wupadnyło. Jako jo śa nim ichili, jo njeběsće śta. Janascha njeje wożenjem.

* S **Wopakeje.** Tudomneśo wuczerja pschi ludowej schuli Trenklera běchu wobškorźiti, dokelž bésche njepośłuchnyło hólca ź kijom pothłoskał. Lawniśki śud sašudźi jeho k 10 hrivnam pjenjeźneho khóśtanja.

* Se **Žitawy.** Najśtarschi Žitawśki wobydleř, invalidny rentnar August Lorenz na Mikulšez wuśy 5, śwjezdźeśe schtwórtk 6. oktobra śwoje 94. narodniny. Psched schtwórćź létkom śmjedźeśe swój 50 létny jubilej jako měšćenźan śwjezdźeńcź.

S **Rychwalda.** Na 40 lět śwojeho śastojnśtwa śmjedźeśe 1. oktobra tudomny knjes kantor Marko śhladowacź. W lěcźe 1887 bu wón sa druheho wuczerja do Rychwalda potwokany. Na to śtukkowaśche léto dołho na wuczerśkim městnje w Wjacholzu. Wot tam wrócźi śo jako wuczer a kantor do Rychwalda.

Pawoł Krječmař:

Hłós z Budyśina.

Nad skalnym brjohom Budyśina stoji Serb.
Wutroba mócnje jom' klapa
Złoži woći k njebju a płaka.
Płaka nad bědu swojeho luda —
Płaka pod ćežu cuzbniskoh' kŕuda.

Słónćne pruhi saja błyšć z njebja
Złote purpurkrasnje skału dobja.
Skała błyšći, trepota —
Z dala wichor zahrima:
„Stoj kruće bratře — Łužica!“

Nad skalnym brjohom Budyśina stoji Serb.
Wutroba mócnje jom' klapa.
Złoži woći k njebju a ćaka:
Ćaka na přichod swojeho luda —
Ćaka na ranje wyšśeho suda.
Mječ a hlebiju Serb w rukach nima,
Pjasć a wolu wón k skutkej spina.

*

Přednjesła při swjatoćnym witanju kraničarjow w Ml. Boleslawje a na lětnišim nazymskim koncerće knjeżna Měrana Lešawic.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Schandauskich kupjelow.** (W horach delepadnyk.) Póndźelu dopołdnja je pschi Płobeźkich sćěnach njedaloko Wulkeje Śymšeje hory schuler Techniśkeje wyšśeje schule w Drjeźdźanach Küttner z Kluća delepadnył a śo ćežko franił, jo dyrbjachu jeho do khorownje dowjeść.

* S **Birny.** (Njeśboże ź automobilom.) Na dróży ze Königśteina do Pirny sajeźdźe ćežkotowakśi automobil je pokuć pjećhnućich do śchtoma, wośta je sadnimaj kokomaj a rostorhnu śo do dweju dźělow. Nutśkażedźaze wosboby buchu lohko franjene.

* S **Drjeźdźan.** (Pschi pukach sarażeny.) Sźrjedu wjećor na Wulkej Bratrowskej haju někotři njedorośćeni pachałoju 54 létneho twarskeho famkarja śjeś kóždeje pschićinjy pschećećhadu. Mjes nimi dóndże k pukam. Pachołja ćžinjuchu twarskeho famkarja tak njeśbożownje wo jemju, so ź hłowu wo kamjeń dyri. Jeho dowjeśechu na hrodowu śtrožu, hdźeź wón bórzy wumrě. Policija nékotre wosboby śaja.

* S **Nossena.** (Ćežke njeśboże ź automobilom.) Schwórtk popołdnju wokoło 4 hodź. śmjeśbożi wuczerkubłeŕ Claus ze Nóthnjy njedaloko Khorenjśkeje wětrnika ze śwojimi wosobnym automobilom, dokelž bésche wodźidło śaprajiło. Wós sajeźdźe do dróhowego pschikopa, hdźeź śo pschećeźiny a pjeć wosboby, śi w nim śedźachu, pod śwu pokrjeba. 7 létna dźowka wobsedźerja hnydom morwa leža wośta. Mandźelska bu na nohomaj ćežko franjena, ko dyrbjachu ju do khorownje dowjeść. Claus a dwě dalšej wosboje wośtachu njefranjeni.

* S **Lunzenawy.** Pschi njewjedźeje, kotrež śo nad Niederedelsdorfom rośpuśćeja, śarafy błykł jemu krumu tamnišcho kubleŕa Schrötera, kotraž je na tuhy paśeśche.

* S **Kamjenjcy.** (Spinalne wotkromjenje dźěći.) Mjes dwě hač dźeśaćśetyrjoni dźěćimi je tu w cźasu wot 16. śeptembra hač do 4. oktobra śchećej dalšich dźěći na śpinalne wotkromjenje śtorikło, je tu dopołdnja 17 dźěći na tute śtrašnu natykowazu khorošć leśeśche. Dwě dźěći śtej wumrěłej.

* S **Annaberga.** (Nowy hnězdo w Rudnych horach.) Śpomałětka jara jahe śwojich pózłow wudpóśćele. Na wjerśchach Rudnych horow je śo nowého śpuchu naichło. Na Schmiedkowej horje śchtwórtk rano 8 zentimetrow wyśoko śněžeše. Mróźny cźas wś ź śwojich hnězd.

* S **Lehnjy.** (Běrnjazy rak.) Na tśioch polach Lehnjskeho wokrjesa śu běrnjazeho raka śwjeźejli. W posledńich dnjach śu je wschelakich kónćinach Schlesyśkeje powdźeśe wo běrnjazym raku dóźche. Wćzwuśtojni ménja, so śu nanapadnjene běrny kymjeńśne běrny ź jenoho źórła mńe.

* S **Wróśławja.** (Rosbuchenjene ź płumom.) Schtwórtk rano w jenym domie na Opperawiśej dróży śo ź hišćece njeśnateje pschićiny jara śylne płumowe rosbuchenjenje sta. Zbyły prěni pośłhoś śo śahnyny. Cźłowjekoju pak na śwoje do śchkody pschińśchli njeźbu.

* S **Magdeburga.** (Woheń w synagogy.) Schtwórtk na wjećor mašta dla powalenja śwěćeźi w synagogy a w bybłdenju kapellenaje woheń, jako běchu w njej sta ludźi źhromadźenych. Dokelž śo do bybłenja a do synagogi po śamnym ihdobe khodźi, nasta mjes Źidami wulke rosharjenje. Wobsedźerjowe wosbory pak wuźe śavschimnychu a cźežke njeśboże wotwobroćićhu. Woheń bórzy zhaschachu.

* S **Dobrilugka.** (S konjowym topnjenjom morjenj.) W blišćim Friedersdorfje namaka kubleŕ Waldemar Kuśa nahłu śmjerć. Jako je śwojimaj konjomaj dźěśaśche, kopny jeho jedyn kóń do żołdka. Kuśa bu na najźerje śmitskach ćežko franjeny, pschetož wón wumrě pod njewurjekliwymi bolośćemi.

Přilopk.

* 30 **wozłobow ź mjasom śaježdźenych.** W Riedern w Śćmólnych horach je 30 wozłobow zhorjło. Zhorjeńi běchu zkazenu juśu jeźli. Wyśchnjośći należnjośći pschepytuje.

* **Němśkeho rubježneho morderja we Hollandśkej śajeli.** Amśterdanśka kriminalna policija je 51 létneho Němca śajała, kiž běśche śo tam śa pjenźnika pschińśtajił. Němśke wyśchnjośće jeho dla rubježneho morderśtwa, kiž běśche we lěcźe 1919 we Welnern w Hannoverśkej na pschećupnikim pućeźowazym śtuźił, pytachu. Jednanje wo wudaće rubježneho morderja je śo ź hollandśkeje wyśchnjośću śapoćało.

* **London w kurjawje.** Hačrunjež maju po zyłej Jandźelśkej najrjśche błónčne wjedro, ma London śaśo raś śwoje wajhórśche kurjawowe dny. Mha je ś mźtnami tak huśta, so wobkhad jeje dla ćiełmi. Też ketamśchego we Croydonje je tak śakurjene, so dyrbjeśe dźeń źeladow do Kinleya aba Biggin-Hilla dale kśeśeć, so by so ke śemi puśćeśeć mohło.

* **Dźiwadło ho wotpalilo.** Historiśke dźiwadło w Ajaźiju na kupje Korśika je woheń do popjela pschewobrośćił.

* **Nowy łéśny woheń pola Nizzy.** Po powśeśći francoźśkeje nowiny „Petit Parisien“ ź Nizzy, je w Trinite-Victor nowy łéśny woheń wudyrił. Hakle połdźe je nozy móźeśche wohnjowa wobora ź Nizzy, alpowskich honjerjow a wołdźelenjow pschikłow woheń podnuźyć. Wćhźe 20 hektarow łéśa bu śapuśćene.

* **Pschi źiwym cźele śo śpaliłoj.** W jenej żelesolijerni we Villerupje pola Nancya w Franzoźśkej je śo hrójbne njeśboże śtało, pschi kotrymž staj dwaj dźěśaćerjej śwoje źiwojenje pschińdźałoj. Maśchinitś a tejśi běśchtaj na lokomotivu fabrikśkeje żelesnišcy śtupikoj, ko byśchtaj hudobje ze żahłym żelesom wotwjeśłoj. Dokelž pak běśche wono jenoź ź jeneho boka śwěśene, śhubi runowahu, so śo żahłe żelezo na jenym wuku. Kuśe rozbuchnjenje a wraśca wobeju dźěśaćerjow śtejeśche hnydom w płomjenjach. Njeśbożowmaj dyrbjeśchtaj śo pschi źiwym cźele śpaliś.

* **Wjelcźa cźiwila we Wuherśkej.** W Matraśkich, horach, hdźeź śu psched lětdźeśatkami pośledńjeho wjelka śaśtrělili, śo śaśo wjelki pokazuju. Wone pschikhadźeja w śtadach 20 a wjaźy wjelkow. Cźiwila je lěśach je hižom tak wulka, so hišćeze jelenje njernja, kotrychž cźaś pak nětko je. Tute śwěrźata pak wélcze wjelki cźiła a nochźeja je ćebi na schiju śwabicź. Wjelki śu ź Karpatbow pschićišće. Wobydlerjo wotmětuaju wulke honitwy, so bychu wjelki śniežiłi, kiž na śwérinje wulku schkodu cźinja.

Najnowiše z cyleho świeta.

— **Schkrowa powěśeź wo wjedrje śa jutśiśchu njedźelu:** Mróźcźele śo pschećeźahuja, śuchjo, w nozy śymno a kurjawojte. W Jendźelśkej a w połnóznej Europje śynnišcho, śuchjo, mróźy padaja.

Kreditny wusław Němśkeje renśkeje banki je wot 1. nowembra daś ża króśkocźaśne personalne kredity wo 1 procent powyśchił.

*

Pruśke provinzy śu śa Hindenburgśki dar 200 000 hr. pschijwolile.

*

W świšu ź jimanjom Litewzow we Wilenśkim wokrjeśu śu ześ w Białystokim wójwodźtwje 40 litewśkich wjeźnikow, mjes nimi dweju duchownyeju, śajeli. We Śćwiencianach śu direktora litewśkeho gymnazija śajeli. Wschitkim śajatym śo wjelepiśchenadriśka dźěłaćowośći pschećiwo Pólśkej porokuje.

*

Na jěśbje do Ćeśinja je śo ź 10 żandarmami a nékotrymi wojakami wobsedźeny automobil do wjerhanja dał a do 20 metrow hłubokeje wudrjeśeny padnył. Nékotři żandarmoje śu śo śaraźili, druhi śo ćežko franili.

Swójbne powěśće.

Swěrowanaj: Kurt Knauthe ź Johannu rodź. Enkeź w Bilskopicach.

Semrěli: Thekla Jürgensowa rodź. Müllerez w Budyśchinje, 56 lět. — Jan Arnošćk Kśchiźan, hośćenźak w Brěśnje. — Pawoł Wuheń we Wulkanćźicach, 52 l. Marcźin Łukaš we Wulkanćźicach, 26 l. — Robert Rohleder w Suborwicźy, 47 l. — Emilia Karolina Swob. Pelzerowa rodź. Frendenbergez w Jelenjowje, 74 lět. — Alwin Bäßler w Lubiju, 49 lět. — Erich Hanźo w Liwinach, 13 lět.

Semrěli: Mina Lésez rodź. Niedlez w Budyśchinje. — Jurij Mayer w Budyśchinje. — Jurij Lehnigk, murjerśt połěr w Běłej Wodźe, 47 lět.

Zemrěli: Dr. Hildegarda rodź. Celle, w Budyśchinje, 65 lět. — Korla Max Henza, domownik a ékonom krajnoźtawskeje wyśchśeje śchule w Budyśchinje. — Franz Baumark, muthibař kolijow we Wojerezach, 90 lět.

Towaršwowski powěśtnik.

Budyśin. „Nadźija.“ Śpěwny wotrjad prukuje pśich. wutoru (11.10.) wjećor z dypkom we 8 hodź. w Kat. towaršowni za blizki sokolski swjedźeń. — Wśitcy zamołwjeni śpěwarjo a śpěwarki maju wśeće a z dypkom pśińć. Druhe sobustawy a hośćo su nam stajnje wutrobnje witani. Předsydstwo.

Budyśin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu pónd ź elu w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Jedn. Sokol“ zwuźuje kóždu sobotu wjećor we 8 hodź. Pśińdźće z časom!

Hrodźišćo. Tow. „Zerja“. Naš śpěwny wotrjad zmóje pśichodny śtwórtk (13.10.) wjećor zaso śpěwanje, a to w Njechornju. Winowatoś kóždeho śpěwarja a kóždeje śpěwarki je, zo zasy cyle wśeće pśińdźe a hišće wjacy śpěwnych mocow sobu pśiwjedźe.

Předs. a dirig.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wjećor we 8 hodź. w korćmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Luž.-serb. Sok. Zwjazk. — Předsydstwo a wubjerk zmóźetej njedźelu, 9. winowca, dop. w 10 hodź. posedźenje we „Serb. Domje“. — Kóżda Jednota dyrbi zastupjena być. Starosta.

Zjenoćeństwo serbskich wučerjow a z dobom tež komisija za „Raj“ so skadźujetej pśich. srjedu, 12. winowca, pop. w 3 hodź. w Serbskim Domje w Budyśinje.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolef w Budyśinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyśinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěśtki: G. Janak w Budyśinje.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — **Filialy we Wojerecach a w Khoćebuzu** — Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 5—8 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž tež zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! — Pjenjezy so wupłaća tež pola agenturow! — **Tresor!**

Poskićam po přihódnym płaćenskim połoženju

D-motorske k oli, dobre znamki z druhe jězdne kola, šijace maśiny, centrifugi, hutrowe maśiny, žamace maśiny, płasce maśiny, rěźadła, zynkowe płaty, připrawa a narunanja wuporjedźenja najlutšo

H. Paul Gräfe
wuporjedźerja
w Kamjencu
blizko kat. cyrkwje. Tel. 470.

Wšě nowosće su dóšłe

Přesłapjace wubjerki we kožuchowych počehnjenjach, *khabatach*, rubišćach, sórcuchach

tkaniny na zwjerśne a spódnje suknje
čorne a brune kašmérowe rubišća
wšo w najlěpšich kajkosćach hižo też po najtuńšich płaćiznach
Pošća • canki • knefle

Alfons Schauscil w Budyšinje

Wosebity dom za serbske drasty!

W. Köhler

w Budyšinje, Hłowne torhošćo č. 9, pódla Kupnicy zhotowja **moškowe a wolnjane plachty za hodowny blido**
Mošk a wołmu móže też kóždy sam k tomu podać. Najl. zhotowjenja. Sprawne płaćizny.

1500 hr.

na 3 lěta za dobru dań so pytaja 50.— hr. so měsačnje wróćo płaća. Poskićenja pod D 61 na wud. Serb. Now.

Wšě druziny hnojidłow

ma stajnje na składźe
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Vogtlandske wumělske Madraske **gardiny** tež za małe wokna, tunje vitražowe tkaniny, canki, krom
Ida Erlerec zwoź. Würkerowa
w Budyšinje, Zw. Lawska hasa 16 rožk Kronpryncowego mosta.

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Vogtlandske wumělske **gardiny**
kupujeće stajnje tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11, znapřeća hosć. „Zł. Hwězda" / Rěču serbski

---

Do Budyšina přišedši zetkujemy so stajnje

w Lehmanec kofejowni

na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118

ff konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pječwa / jěchny lód
štomowe tykancy / šokoladu

Wosebitosć: torty
z kóždym lubym napismom k wašim składnosćam so hodźacy dar

Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja

We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Alfred Kratzsch hojer a magnetopath

w Budyšinje, na Kaecubierskej hasy 3
přez Krónpryncowy móst

Rěčne hodźiny jenož wšědne dny (njedźelu po připowědźenju) dop. wot 9—½2, pop. wot 5—7 hodź. štwórtk pop. žane rěčne hodźiny. — Wopytam też w domje a přijědu na wsy kóždy čas.

Wosebitosć:
hojenje čuwow a hladanje wutroby
po znatej komb. hojenskej mag. methodze.
Připuščeny ke khorobnej podpjerańskej pokładni „Volkswohl"

Kedźbu!

Hermank 9.X. w Kamjencu

Přinjesu wulku dźěłbu přewobleków, zymskich mantlow, njepřemokawych kabatow, kholowow za kóžde wužiwanje a wšě wulkosće.

Trikotaže, kordowe, manchestrske a tkaninowe wobleki

Prošu, přińdźće ke mni, poskažu Was wosebje derje a tunjo

K. Richard Birn rožkowa buda na boku radnicy
Na wikach cyle před pjekarnju. Ruču serbski

Wotewrjenje wobkhoda

Pjatk 7. oktobra 1927 sym na Hrodowskej hasy 4

mjasowy a kołbasowy wobkhod

wotewrił. Budu so stajnje pócować, česćene wobkhadźerstwo z podawanjom jenož dobrych tworow spokojeć a prošu, mje z mojim předewzaćom přećelnje podpjerać. Z počesćowanjom

Richard Rabowsky w Budyšinje

Wotewrjenje wobkhoda!

Pónd'elu popołdnju w 3 hodź. wotewrju na Zwonk. Lawskej hasy 12

Hornjołuž. drastowy a šatowy dom

Prošu wo žiwu podpjeru a budu so pócować, wšě přeća česćeneho wobkhadźerstwa dopjelnić.

Pawoł Vogel w Budyšinje

Prošu wo wobkhadźowanje mojich wukładnych woknow.
Tunje płaćizny! ——— Sprawne posłuženje!

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj
papjerowy wotpady po 3 pj
lapy, błeše běłeho wina
błeše čerwjeneho wina
sektowe błeše, wšě druhe błeše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnoše.

Popp na Hornjerśk. hasy 18 telefon 3427.

Lěto stary **kundroz**
k płahowanju je na předań
w Komorowje 28 p. Raker

Vogtl. gardiny
kupujeće jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitn. wikach 11 znapř. hosć. „Złota Hwězda". Rěču serbski

Wobkhodźerjo!

Wot 1. oktobra 1927 wotewrimy w Budyšinje, Hłowne torhošćo č. 9, pódla Kupnicy **wobkhodźerske wobchadźenje**, kotrež budźe so wosebje na wobkhadźowanje wobkhodźerjow zarjadowało.

Wobkhodźerjo, kotřiž chcedźa so na nowe wobkhadźowanje přestajić, njech so hnydom přizjewja.

Wobkhodźerske wobchadźenje **Budyšin**

Přewzaće wobkhoda

Česćenemu wobydlerstwu w **Radworju a wokolinje**, wosebje też česćenym towarstwam z tutym wozjewjamoj, zo smój

hosćenc „K jandźelej"

přewzałoj. Budźemoj so pilnje pócować, wobkhod cyle sprawnje wjesć a **najlěpše jěche a napoje** podawać. — Prosymoj wo přećelnu podpjeru naju młodeho předewzaća

Z počesćowanjom
Jan Kral a mandźelska w Radworju

KELLING

płoka z rukowanjom w mjechkej wodźe z wužiwanjom najlěpšeho mydła a płoćiwje

zwjerśne košle, kornarje manšety

Mój wosebity system **Beda** rukuje za kajkosć.
Samsne přijimarnje:
w Budyšinje na Kěžorskej drózy čo. 6 telef. 3638
na Přiščanskej drózy 16
w Khoćebuzu na Hródkowskej drózy čo. 4, telefon 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy čo. 22
w Běłej Wodźe na Bismarckskej drózy čo. 26

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźěło, ma jenož na składźe
wobućowy dom Mark w Kukowje.

Naturska hojeŕka H. Freund

Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty
na Jägerskej drózy 5
3 mjeńšiny wot dwórnišća
Rěčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobotu

Professor dr. Hess

ma wot srjedy 12. oktobra zaso rěčne hodźiny
Wot pónd'ele do pjatka 1/4—1/2 5 hodź.
po připowědźenju do časa
w Budyšinje, na Wallskej hasy 7, telefon 3201

Žita k wusywam

Leutewitz-ska Diekkopf-pšeńca
Struwes Diekkopf-pšeńca
Pancerska pšeńca III
Petkuska symjeńtna rožka
Wšo připóznate prěnje wusywy wot originalowy poruča

Albert Paatz

Filialka w Halštrowje.

K złotemu kwasej

na jutřišej njedźeli wupraja wjelećesćenymaj mandźelskimaj

Brězanec jubilaromaj

w Khrósćicach
najnutrniše zbožopřeća a prosty wo dalše Bože žohnowanje
Za wšu swěru a lubosć wěčnje dźakowne
dźěći a dźěćidźěći.

Příloha k číslu 236

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 8. oktobra 1927

Narodna idea w swjatowjacsławskim kulće.

K swjedźenju swjateho Wjacsława. 28. pożnjeńca.

„Republika československa“ pisa: Stawiznar njemóže bjez čućiweho rozhorjenja rěčeć wo dobje knjeżenja swj. Wjacsława a je-li jeho rozšěrjowanje křesćanstwa, zo bychmy najklódnišeho słowa wužili, kiž njemóže sebi wězo prawo činić, zo by wuprajiło lubosć najšlachotnišeho knježićerja z Přemysloweho rodu ke Khrystusej, wotwažuje so jako woprawny kulturny skutk a zjew zdobneho domyslenja statniskeho, hdyž wobroća kedźbnosć na jeho lubosć k potłóčowanym, na wotstronjowanje njewolnistwa, pomhanje khudym, potom historik ze swojim sćežkenjom jenož wobkručuje, zo měješe lud prawje, hdyž z jenakej lubosću ke Khrystusej sćini wjercha Wjacsława za swojeho swjateho a za swjateho škitarja swojeho žiwjenja a swojeho stata. Nic jenož sprawna pobožnosć, ale też strowe předćuće założi hižo před tysac lětami lubosć ludu ke wjerchej, wokoło kotrehož postawy zkoncentrowaše so móc narodneho žiwjenja, statnosć naroda, jeho kultura a dowěra do swojeje samsneje mocy, přetož swjaty njebě ani w historiji ani w mysli naroda ze słabuchom. Tajki, kaž je jeho Myslbek zwobrazował: ryćeŕ lubosćiweho wobliča a mudreho wóčka a z groćanej košlu. (Postawa stoji na Wjacsławskim naměsće w Prazy.)

Lětuše wosławjenje historisko-tradičneho narodneho rjeka a cyrkwinskeho swjateho je po prawom zawod k jubilejskim swjedźenjam w přichodnem lěće, hdyž kultus swjatowjacsławski budźe so napojować k ideji čěskeje samostatnosće, před dźesać lětami znowa doćerpěteje. Kult swjatowjacsławski ma wězo stare datum a staru tradiciju. **Tysac lět wězo wjele znamjenja we stawiznach a wuwiću narodow**; wulke přewróćace so přeměnjenja w běhu swětowych stawiznow, přeměnjenja w filosofiskim nahladu čłowjestwa a jeho wšelakich šulow na nje, dźesać stokow znamjenja khablatosć wobdoby ze stawanjom a zaso ze padanjom w narodnem žiwjenju, su tu doby derjemeća, rozkćěwanja, wjacy wšak wojowanjow a wójnskich pokhodow ludow přećiwo ludam, su tu dobyćerstwa a za wójnske katastrofy, zasakle boje na žiwjenje a smjeŕ nic pola jednotliwsow, ale pola cyłych narodow, filosofija křesćanstwa přewróći so do zhromadneho mordowanja a rubježnistwa, přikhadźa wotroćstwo, a tak daloko hač nas, (Čechow) potrjechi, zaso z morwych stawanje, wozrodźenje a nowa samostatnosć.

Narodny swjaty, při zestarjenych formach stata w běhu tohole lětsyaca sta so tehdyšemu ludej ze symbolom nic jenož zemje, ale też wšeho, štož běše jemu drohe. Wšako też najdróžši drohokamjeń, češka **rěč**, mjenowaše so we wozrodźenskich dobach stajnje swjatowjacsławska. W najstaršich časach, tak daloko, hač je stawizniske žórła mjenuja, rozpalowachu so w mjenje wjercha abo „wójwody češkeje zemje“ češcy wojownicy k boju, narod češćowaše jeho nic jenož dla pobožnosće a dobročinosće, ale też dla zmužitosće. Swjatowjacsławski kult znajachu lěpje prjedawše wěki dyžli pozdźiše.

W Jendźelskej na přikład znajachu derje pěseń wo „Dobrem kralu Wjacsławje.“ Tale pěseń běše też znata wo Narańšej Indiji. Dr. Jos. Kalousek w „Časopisu musea“ z l. 1900 sledowaše za jeje nastaćom a dóńdże k přeswědčenju, zo jendźelsku pěseń „Good King Wenceslaus“ je napisał češćowny Neale, doktor bohosłowstwa a zarjadowaŕ kolegija Sackvilleskeho w Sussexu a naspěw je złožił rever. Thomas Halmore při kralowskej kapali. Pěseń je nastała traś lěta 1856 a bu spěwana při narodnych swjedźenjach jendźelskich.

Njeje možnosć wujata, zo jendźelscy duchowni znajachu spisy znateho předarja z rjadu Bosakow Abrahama a Santa Clara (1644—1709), kiž rěkaše po prawom Hans Ulrich Megertin. Tutón zajmowny muž znaješe Čechow derje a swjatowjacsławski kult. Swj. Wjacsław bě pola njeho „přenja medicina pola Čechow.“ Zo woznamjenješe łańanski wuznam lěkować (medeor) tosamsne, kaž pomhać. Swj. Wjacsław po jeho wuprajenju lěkowaše wódnicu, suchoćinu, suchoćinu płucow a druhe złe khorosće z tym, **zo khudych nasyćowaše, drasćeše a běše z cyła šćedriwy**, potajkim — dobry kral Wjacsław.

Tutej legendźe wěrjachu najhóle. Dobyćerstwo češkich wójskow na bitwišćach we srjedźnowěku dawaše přičinu k natwarjenju kapałow a cyrkwičkow. Hižo něhdźe sto lět po Wjacsławowej smjerći, hdyž Břetisław sławnje doby nad Hendriehom III. pola Bródka, bu tam kapała natwarjena. Potom zakhowa w běhu stawiznow Europu reformacijne hibanje, kotremuž so ani Češka njewuhibny, w dobach husitskeje revolucije město swjatowjacsławskeho kěrluša zaklinča z rjadow ludoweho wójska skěršo khoral „Što sće Boži wojownicy!“

A zaso přińdźe po sławnych zrudne časy, Běla Hora, wotprawjena, wuhnanstwa, konfiskacije, dragonady, přesćěhowanja a přećiwjenja češkeje cyrkwje, při kotrejž mějachu hłownje jezuića swój podźěł jako misijonarojo.

Hdyž spalachu so češke knihi, bu też tupjeny češki jazyk, zo by w kóncu XVIII. stotka zapadnył do najwjetšeho zapadnjenja wot wjeleslawinskeje doby.

A tola namaka so mjez tutymi zaćepćywni jezuitami hižo před tym znajmjeńša jeničći Bóh dar Balbin, kiž w swojim wótčinskim historismu so dopomni na stary kult, kotrehož wuzi k pomałkemu zbudźenju rěče a z tym k posylnjenju myslow hižo potupjenych. Wón modleše so pjeća w časach jara złych, hdyž cuze wójsko přeśahowaše po Europje a po Čechach a je zapusćowaše: „Spomni, swjaty Wjacsławje, hdyž přewinje nas njeprećel a wobsadźi tutu zemju, tak zo budźe so cuza rěč tu rozlěhować, zo njezmjeje tajkich sprawnych češćowarjow, zo njebudźe-li Čechow, njebudźe twoje mjeno na pomoc a wo zastupne prózdny wołanc. A tohodla njedaj, slawny dźěduičco češkeje zemje, zahinyć nam ani přichodnym!“ Po stopach Balbinowych dźěše pozdźišo rjada wučenych wubudźowacych duchownych, kotrjž pokračowachu potom w zbudźowanju ludu a čisćenju češkeje rěče, při čimž běše jim z hłownej pomocu a po prawom z přikładom přeswědčeny nowinaŕ Wjaczlaw Matej Kramerius a jeho towaršojo. Jenož tak so sta, zo swjatowjacsławski kult z narodnej ideju dowukhowa so hač do našich dnjow a hač do přichodneho lěta. Hdyž je dźesać wěkow překonjał, njeje mózno dwělować, zo je sam w sebi khmany, jenak móceny jako bytostny wobstatk narodneje ideje, njech też we wšelakorych předstawjenjach a formach.“ —

* * *

Za nas katolskich Serbow je ważnje wědźeć, zo bě Łužica jónu też parła swjatowjacsławskeje króny, a tohodla dyrbimy też my w nuzach a přesćěhowanjach naroda swj. Wjacsława na pomoc wołać jako swojeho patrona a tohorunja słowjanskeju japoštołow swj. Cyrilla a Methoda! Jan Serbin.

Z wahladka Serbskeho Domu.

Štwórtk. Boje słónčko lubeli so we wotnjesjechu a tuj je spěšnje wotewrju. Symo wěje mi do mojeje komorcźki. Na blidu mam rjane kwětki, trasch poślednje, jtej: Čerwjeń kražnu róžu, pomorańczowčerwjenu kjrotku a jahnoměrnu asterku a krjedź njeju selenenu. Luba ruce mi je tam stajł a mje pěknje swjesełeli. Sšónczko so te kwětkam kradnje, je majka a wokolki, trasch pośledniemu rasej. Wonka, runje znapsćerja Sserbskeho Domu kradnje do selenin lisća so złotajotta rjana pyšcha, ale šmjertna barba. Wětřik kraje kopjejcka do wysokin, sjore hać k mojemu wokńejschu. Bożemje chjeźda prajić, lubi pichećejlo nałeća a lećza kiž kražnicku mi pichebyć bycza. Wokolo Lawfeje wěže sarnja Wětrjej hólzy, hudźa šmjertnu hudźbu a kopjejcka wotnjeżu w dźiwej reji do šlubiny, do pjcha.

Pjatk. Worowrju wotnjesjchu. Mily dejchežit kaje so je jaćemnjeneho njebja. Pohladnu do naschich nejšćanjiich wuhodźowanischćowm. Też tu barbi nasjwna je njemdrej spěchnojcju, a kajke barby tam nałożuje? Dw, bjcże ras tam pohladać. Każ frinfotate banty wija so złotajotte, krewjerwjene barby pjches selenim jchtomow, pjchituleja so módrofelenym pjchejtrjenam trawy. Sšrjedź nich, tam wokkchenja nasche wóczko hjchcje mnohotne barby dalschjjow a druhich półdnych, ale kražnobarbnych kwětkow. Dorosćeni wuhodźuja so w tutym haju a pełno spodźiwanja hladaju k wjerschkam jchtomow, do hujnych pjchinjejnych kerćkow. Haj, nasjwna je mnohotja barbjerka a njenamała we cłowjesćnym skutku runjeca

Nasjwnska barba — šmjertna barba. Kk cjaśe klinczi swónczi | pohrjebnischcja: Kój dom, pój dom. Każ lećne kraja tlaje, tak pominje so też w nasjwnje mnohe cłowjeske žiwjenje. Swony Pětrowjeje wěže bopjelnichu w dujach tutoho wotsenia poślednje pjchcje swojeho starcho wężarja, kotrjž bě jim lětdźesatti dołho je zwěrnym towaršjchom. Wujeło nad městom strażowaschče, wo dujo a w nozy, cjaśe pichinuty je postronk swonow, jo by j wschšiny jjewił hrózbnosć wohnja we wokolinje, pak pośledni senitki puci bohatschcho měšćana, aby wažnosć duja a jo by jasnonił swjaty wjecjor hdyż rozpschestrěwaschče nóśa swój cźinum płaschcj nad Budyšinom. Swony Pětrowjeje wěže běchu jemu j pjchcjełom cjaś žiwjenja, swony pjchiwołachu jemu j wyschim wěže pośledni postrok do cźemnoje komorki na Tudowitim pohrjebnischcju. Zuprcźy a šujterne wjecjory ljncja jemu wěčnu melodiju bycza a tlacja. Lopjejchka łaja po na cźcśtmu hórku j nim po sjedmcja k poślednemu sparej. Dale klinczi swony Pě-

Kak to přińdźe,

so 20. žnjeńca 1879, napoł jenej připołdnju, Rakuska njebu zničena.

(Pokračowanje.)

„Kurjata dam po dwěmaj dwacetnikomaj, holbje po jenym“, bórbota za sebje a pacha. Přistupi zawality słodeńk. Słodeńk abo słodeńkowa so póznawataj njezmylnje po tom, zo słužowna za nimaj nosy dóńcu z mědźanymi wobručemi. „Sto płaća te kurjata?“

„Što płaća?“ měnješe pomałku Pokorák a přesunu dymku z jeneho kuta huby do druheho. To bych hłupy był, hdy bych to prajił. Ale předawam je po štyrycći dobrych“.

„Dźiće stary błaznje, što sej to mysliće. Po dwajatřicećich. Cheće? Wozmu jich šěsć.“

Pohorák jenož mjelčo zawjerći z hłowu, sydźe so zaso a pacha. Słodeńk so zdali.

„Pohoráko, dźensa to za to njepředaće,“ měni susodna předawaŕka, kotruž bě prjedy mjenowaŕ „knježničku.“ Njedźerźe so, je toho wjele na wikach.“

„Sto so to babisko wo to staraš! Ja sej předam, za čo chcu. Staraj so wo swoje wěcy. Pohoráka budźeš předawać wučić. — Ja hdybych ničo njepředał, mam dźensa hižo dobytk w kapsy,“ přida po khwilcy, wučeże z westy nješto złotych a macha z nimi we powětře.

Knježnička mjeléi. Pohorák też, bě dźěn sej swoju złósć z palencom spłoknył.

Knjeni ze służobnej.

„Što płaća kurjata?“

„Po štyrcyćich.“

„Tak drohe! Po pjećatřicyćich — Njepředaće?“

Pohorák mjelči.

„Nó, njebudźće tak swojeje hłowy.“

„Eh, što, ja za to njemózu — ja sym sej do hłowy stajił a kóne — hinak njepředam.“

„Miłosćiwa knjeni, pójće dale“ namołwja służowna, wšak su bjeztoho wšě skoro zelene.“

„Sto — zelene — ty sy zelena — ty wohruzko! Moje kurjata hraja we wšěch barbach,“ wza nješto kurjatow za nohi a wjerći z nimi w powětře. „Ichmelu. Wšitke předawarki wokolo so wótře směja. Pohorák zapija złósć.

A tak to dźe dale.

Wiki pustu. Holbje a kurjata Pohorákowe stajnje hišće njejsu předate. Druhdy wšak Pohorák tola, kaž by so chcył prašeć, pohladnje po swojim wózyčku, a potom sej zabórći: „Mózu ja za swoju hłowu.“

Palenc počina skutkować.

Přikhadźa kołbaskaŕ. „Cople, ćople!“

„Daj sem jedyn.“ Pohorák sej wozmje kołbascy a zjě jej. Mjez tym předawa kołbaskaŕ pódlauskim předawarkam. Po khwilcy so wróći k Pohorákej.

„Kmótře, tři dobraki za kołbascy.“

„Za kajke?“

Předawarka napřeco: „Wšak sće jej runje zjědł!“

„Ja sym zjědł kołbascy? To sće wšitcy błazni!“ Swarjenje. Pohoŕák kleje. Kołbaskaŕ macha z grotom w powětře a wola pólcaja.

Pólcaj: „Sće kołbascy mél?“

Pohorák wuwali na njeho woći: „Mél.“

„Tak zaplaćće!“

„To so rozumi! Runje sym so dopomnił — wšsće knjez Hopola — sym stary khadła — mam hižo dźiwnu hłowu.“

Wokolo smječi. Tola Pohorák zruduje so syda, nješto króć za sebje zabźdnje: „Ta hłowa, ta hłowa!“ potom dopije błeśku a kuri.

Słónco njemilosćiwje praži. Pohorákej je hubjenje. Pohladny na psa, kak w khłódku pod wozom spi pomałku so zbeha, přikryje kurjata a hołbje z płachtu a lěze pod wozyk.

Korby a wěka so zlubjuja. Předawarki wotnošuja swoje kisty z jejami. Pólcaj khodźi a wola „rumować!“

„Tu wosta stać před Pohorákowym wozykom.

„Rumować! Čeji je wozyk“ a přimny za wóz. Čěmne worčenje zpody woza. Pólcaj tam pohladny a widźi Pohoráka, kak majo čapku pod hłowu, měrnje na słomje spi. „Pohoráko, stawać! a začahny jeho za nohu.

Tu pos wuskoči a zatorhny z wozykom tak, zo dźěše koleso Pohorákej přez ruku. Pohorák spi dale. Pólcaj so wusmje

„Posłuchajće, polijće jeho trochu“ wola na jedneho z mjetarjow, kotřiž runje započinachu wiki mjesć. Plumps a poł kany wody so wula na wbohu Pohorákowu hłowu.

Pohorák ze sobu torhny, so sydźe a trěje sej woći.

„Stańće!“

Pohorák pomałku stawa. Sym wšón něhak zbity — sym hižo stary na to drěnje.“ —

„Nó tak pójdźeće, wujko, zo mnu. Tam so wuspiće.“ —

„Nó, kaž chceće.“ A Pohorák wza wojo a dźěše, hdźeż jeho pólcaj wjedźeše mějo hłuboku žałosć we wutrobje. —

Na hornjej hubi pola Rumpálec rozhorjena zhromadźizna. Wzajomne přisahanje, zo nihdy nichtón ničo njepřeradźi. Referat Jana Žižki z Trocnova: „Widźach jeho, kaž tu stóju — torhaše to we mni, tola njemóžach jemu pomhać!“ Jenož Mikławš z Husi njebě přitomny, bě hižo na puću k rakownikim lěsam.

Kóne snjetjenych wuzkosćow w šesćich wjećor. Ze wobćežemi wlečeše Pohorák swój wózyk do hórki a zasta před Rumpálec klamami. Prohop Holý poslućhaše z třepotacej wutrobu za skleńčanymi z klamow do jstwy wjedźacymi durjemi.

„Sćini so mi hubjenje — dyrbjachu mje wotwjesć, a tam sym so trochu wuspał. Dyrhju wostać přez nóc w Sćrokim dworje — dźeusa běchu hubjene wiki — snadź budźe jutře lěpje.

Nješto dnjow pozdźišo so namaka w kuće pódla studnje nowa póstola. Nichtón njewědźeše, kak bě tam přišła a powědachu so dźiwne wěcy.

A hakle za štyri njedźele přitoči so Prohop Holy k Pohorákej, kiž runje z prózdnym wozykom jědźeše z wikow a praješe so jeho: „Pohoráko, što sće činił z tymi šesćimi złotymi?“

Pohorák zasta. „Kajkich šěsć złotych?“

„Nó wěsće, kiž sym Wam dał, zo byšće nam — zo byšće mi kupił trochu procha.

„Mi šěsć złotych? Józefko, Józefko — mi so zdaj zo spytuješ starych ludźi — a starych ludźi spytować to je hrěch a zběhny napominajo porst praweje ruki.

(Kónc.)

trowskeje wěže k wjeseln — k srudobje. Cžaŋ ront njepschestawajzy dale, do bjezdna hlubiny.

Pohladnu ſ wohnjeschka deke na Lawske hrjebje. Nimo ſtuje ſo nadobo naſcha elektrika, polna ludu. Budże wós hobrſkemu nawalej pożadaŋych ſroſcženy? Wšěcze niż. Budyšchin njetrjeba dwě elektriki — ně — dżeſacź. Naſche měſto roſcże ſ ſkódnym měſaŋom. Do wyſchich ſtronow ſo ſo roſcherja a ſamo ſyle nowe dżela měſta naſtanu ſwonka ſtareho ſwuzeneho wobiwoda. Pohladajmy toka ras ſ wuhladka do ſtrony, hdżeż wěmy ſ woſerſkeho cžaſa ſem nowe fabarny pěſchkow, artillerije a huſarow. Tam je ſyle nowy dżeł měſta, mohł rjez ſe ſemje wurotk a kał pěkny. Khdżi wobdawaju ſahrodki, w nich rjeżeja kwětki hrajfaju zżerwjenolicžate dżeći. Hara je tu womjelita, cžiſchina knježi, cžiſchina ſhoża w ſwojim. Pohladajmy k ſtronje, hdżeż ſtoji katholſki ſeminar. Też tam je ſyle nowa pſchestrjen rjanych, ſe ſahrodkami wobrubjenych domow naſtało a pitnje twari ſo dale. Na Drjeżdżańſkej dróſy, tam wuſpina ſo zyły rjeczas nowych pyſchnych domow a ſady wuſkeho mosta, tam je naſtał nowy dżeł měſta. W ſtronach, hdżeż wupinaju fabriki żiwoje ſyże, też tam knježi nowe żiwjenje, żiwobudniſche żiwjenje. W nowych domczkach maju tam dżełaczeju blizko tworjowy ſrjódź pſchebytk. Rjane wokruſeſchka pſcheradża, ſo nimo ſhudoby też ſhożo a pokoj we ſhodi. — Dźiwi ſkutkowanje wotpuſczaja we kamjenjach ſtóżebo cžłowjeka, na jenych cžeſo, na druhich łóża. Najcežſchi dóſt tworja żeby cžłowjekoju mjes ſobu a cžaſto doda horboſcž, pak njedorozumjenje to ſiwoje. Sčajmy ſo hoſcž jedyn druhemu do wutroby a też my budżemy potom Luboſcž żiwcž, niż hidu. — Wobſhod w Budyſchinje jenoż nowoſcže a ſchtóż njeje żeby hacź dotal cžaſ wſaſ, Budyſchin żeby bliże wobhladacź, njech to nětko w naſtupnim cžaſu cžini, hdżż pſchiroda njewabi won do dola. Haj pohladajmy nas ſa Budyſchinow ſwonka mężiſchczanſkich ſtarych murjow a wężow. Sa nowoſcže je cžłowjeſka duſcha ſajimna a ſajk doda potom lubym ſnatwm to ſiwoje. Sſudnymy ſo też do maleje ſotteje mężiſchczanſkeje elektriki a dożdżemy tam hdżż cžaſ a khwila ſiwobody nam to dowoli. Nješchto Budyſchin wożcże w najſlibſchim cžaſu wjazy taſtich małych autobuſow do wobkhoda ſtaji a wobkhad ramón do ruki woſmje, kiż na nětko priwatnik.

Ssobota. Budyſchin wuhladaŋ pſchego hiſcheże we ſwjedżeńſkej pyſche a ſelene pletwy wija ſo po murjach khežow a pſcheż haży wot doma k domej. K cjemu to?

Wšěcze hoſpoduje Budyſchin hiſcheże kchelekulerjow we ſwojich murjach. Wěſo. Futſiſcha njedżela pak jewi nam ważniſchi ſkutk: Jeſo magniſizeny knjeſ krajny biſkop D. Jhmels wopyta Budyſchin, ſo by nowoho ſuperintendenta Budyſſkeho ſpnorje, knjeſa duchownoho primariuſa Fröliha do ſaſtojniſtwa ſapokaſaſ. Njedżelu doſ. poczſehnje ſwjedżeńſki cžaŋ wot Kupnizy ſem do Pětrowſkeho domu. Żyrkwinſke a ſwětne wyſchnoſcže budża ſo na ſwjatoczne ſapokaſanje k wulkotnemu a ważnemu podcehdżenju. Khorhoje njedy ſmahuja ſo ſe Budyſchi domow pokne radoſcže. Swony njedy njeſu powěſcź do kraja a evangelſkich wěrownych pſchiſjewja waſne podcehdżenje. Njedy je nowy ſuperintendent tu ſwojim ſakſkim wěrſybratram ſe ſprawnym wjednikom a pſcheczelkom, ſo njebychu ſo w duchu ſmahowake żarowańſke khorhoje ſ domow pobożnych khcheżanow, njemeżaſch ſwojich Božich a narodnych prawow każ katolſky Sserbja Budyſchina a wokolinh. Sprawne wojowanje wjedu wo ſiwoje ſwjate prawa a hyrnjeſch by tón abo tamón ſchkrieżak, na jadru praſchenja a żadanja njeje hacź dotal hiſchcze nichtó ſamoht wopacžnoſcź ſpóſnacź ale wěrnu prawdu a prawe żadanje je kóżdy roſumny a njejenoſtronſki cžłowjek dawno ſpóſnał. Hiſchcze ſo tu a tam ſchkrieżka hidy ſażeſhi, ale — luboſcź a prawda dobudże a Budyſchiny Sserbja po krutem ſprawnym wojowanju tola ſiwojeho ſerbſkeho żaraża dóſtanu, je-li hiſchcze ſprawnoſcź na ſemi knježi, kiż je ſjew Boži a ſkutk jeho luboſcže k tym, kiż bo njeho wěrja, ſo jemu dowěrja!

—r.

Cyrkwinske powěſce.

S Budyſchina.

17. njedż. po ſwj. Trojżu, 9. oktobra 1927:

W Pětrowſkej żyrkwi ma rano ⅛8 hodż. farař Siegemund předowanje. Pſchih. ¼12 hodż. je ſwjedżeńſki kemſchenje — ſapokaſanje ſuperintendenta Fröliha pſcheſ jeho magniſizenzu knjeſa krajneho biſkopa D. Jhmela. Předowanje: ſuperintendent Fröhlich (ſyrkw. hudźba: Tón knjes je moje ſwětło a moje ſboże, ſ4- hacź 5-hłoſna motela po ſilowach 27. ſpalma „wot Marcžina Gruberja“). Swjedżeńſki cžaŋ hiba ſo krótko po 11 hodż. wot Kupnizy do Pětrowſkeje ſyrkwje. Dżeći wobeju dżeżkemſchenſkow Pětrowſkeje a Marijneje-Marcžinje ſyrkwje ſhromadża ſo ¾11 hodż. na Hłownym torhoſcžu k ſ...orjeniu ſpalera. Żyrkej je ſa tych, kotriż ſo na ſwjedżeńſkim cžaſu njewobdżeła, wot ½11 hodż. wotewrjena. — Wjeczor ½6 hodż. ma farař Mencha ſpowědź a ſwj. wotſafanje.

W Marijnej-Marcžinej żyrkwi na dop. w 9 hodż. farař Siegemund předowanje; wjeczor w 6 hodż. farař Große miſijónſke kemſchenje.

Sbérka ſa mężiſchczanſke a wokrjeżne towaſtwo ſa miſijónſtwo (ſtuttgkowne).

Wutoru pop. ⅔3 hodż. je w Pětrowſkej żyrkwi modlitka hodżina ſa njedżelnicže.

Wutoru wjeczor we 8 hodż. ma farař Berg w Evang. towaſchowni bibliſku hodżinu.

Sſrjedu wjeczor we 8 hodż. ma ſuperintendent Fröhlich w Tuchoritkej żyrkwi bibliſki wjeczor.

Schwórtk wjeczor we 8 hodż. je w Młodżinowym domje na Srodowſkej haży 6 pſchihotowanje ſa kemſchenje ſa dżeći: farař Große a farař Siegemund.

Pjatk wjeczor we 8 hodż. ma farař Siegemund we w Evangelſkej towaſchowni bibliſku hodżinu.

Pjatk wjeczor we 8 hodż. je w Tuchoritkej żyrkwi ſtóżebo [illegible] towaſtwo. Pſchedniozk miſijónſkeho [illegible] Gerbera ſ Lipika wo „naſchich nadawſa[illegible]“ [illegible] cžaſa we ſwětowym miſijónſtwje.“

Jutſi ſtu ſtużbu ma w Pětrowſkej a w Marijnej a Marcžinej żyrkwi farař Große.

Sokołstwo, sport a hry.

Wo ważności cžłowzwučowanja.

Cžłowzwučowanje a sport je dżensa też we Němskej ważnoſcź docpeł, kotruż sebi jeju spěchowarjo naſ př. do wójny żenje dżeć njedachu. Na městno prjedawſeho militarisma je stupiło samowólne zwučowanje cžła. Dopózna je so, zo zamóże cžłowjek, kotryż porjadnje a systematisce sport pěstuje, swoje cžło skruſacź, pſcheciwo wšelakim stracham cžłnych khorosćow. Z toho so logisce wotwodźuje skručenje ducha, dokelž jenoż w strowym cžle bydli strowy duch, khory cžłowjek je bjezmócny, nima energije, njemóże mysle koncentrować, je potajkim bjezwólny. My pak trjebamy strowych ludźi, kotriż maju twarić swójby a stat. Prjedy njehó w Němskej požadanje za duchownje skrnčenymi cžłowjekami tak sylne każ dżensniſi dżeń, cžłowzwučowanje so drje pěstowaſe ale w jara małych rozměrach. Młody cžłowjek, hdyż bě 20. lěto docpeł, zebra so do wojakow, a tam so nětko tak rjec każ mašina wuwući za trjebanje tżělby a druheho wójnskeho gratu. Jeho bjezwólne stojniſčo so husto dosć bóſke wosebje też wot mjezi přednastajenych znjewužiwaſe. To bě wšo druhe, hač cžłowzwučowanje a swobodne wuwiće młodeho cžłowjeka k sylnemu sebjewědomemu stawej stata. Tehdomniſa knjeżaca wotsta trjebaſe podwólne kreatury, a dowójnski militarismus bě dobra ſula za to.

Casy su so mjez tym też w Němskej přemeniłe. Kóżdy cžłowjek wobhladuje so tak rjec jako małe kolesko cyłeho wulkeho statneho apparata. Jednotliwe ma zaso wjacy ważnoſcże. Tohodla pak so też wjacy ważnoſcże na jeho strowotny a duchowny staw kładże.

Spěchowarjo cžłowzwučowanja a sporta, su tele přihódne momenty derje wužili a su ze wuspěchom interesy ludowych worſtow na tute ważne polo zwjedli. Z tym pak so zdobom też woćehnjeńſke přenjenje wotrosćaceje młodźiny rozrisa. Po wójnskich létach, hdyż so dyrbjeńſka wojeńſka słužba w Němskej zbožny, so mnozy wo nas dorost bojachu. Měnjachu, zo nětko so cyła moraliska podłoha zhubi, a zo młodźina praweho puća zamyli. Dopokazy tu hižo su, zo tomu tak njeje a też njebudże, dokelž cžłowzwučowanje a sport młodeho cžłowjeka najlěpje přewjedże přez strachi wšelakich škódnych spytowanjow. Dokelž pak so młody lud zhromadżuje dobrowólnje we cžłowzwučowańſkich a na sportowniſčach, ma so to dwójcy pohódnosćić. Tajke dźěło njeje jim z někajkim „drillom“, ale woni tak rjec hrajo sebi knjeſtwo nad swojim cžłom a duchom wudobudu. Młodźina ze tajkimi wosebitosćemi so sčini skónčenje z hódnym wobkněježerjom statnych nadawkow a z tym spěchowarjom zboża cyłeho luda.

Stoż pak je tu w předkhadżacym prajene wo cžłowzwučowanju a sporće, płaći w njepomjeńšenej měrje też za nas Serbow. Smy podrjadowani němskemu stateju a zdobom podźělnicy při wšěch statnych zarjadowanjach k zbožu abo też k njezbožu luda. Z toho sleduje, zo mamy też my Serbjo sport pěstować, jeli njechamy na hódnosći pozhubić.

Je na čas, zo přestanu naši serbscy nanojo swojim synam powědać wo „rjanej aktiv-słužbje“ pola wojakow. Rjany a krasny tajki čas njebě, to chcemy tola sprawni być. Něchtóžkuli widźi wězo wšu zaděanosć rózojtu, kotraż pak bě traš runje za njeho najbóle černojta. Dyrbimy wuknyć zeznawać nowy čas a jeho žadanja, potom móžemy też dopóznać přewahu dobreje strony dżensniſčeho doprědkafstwa.

Zo pak so nětko snadź naša serbska młodźina njeby rozbrojiła we sportnych zjednoćeńſtwach našich susodow a skónčnje so swojej serbskej maćeri wozuzbniła, je so założiła pola nas cžłowzwučna organizacija Sokoł. W tutej organizaciji dyrbju so zjednoćić wšitcy Serbjo k samsnemu nadawku, każ naši susodźa w jich „turnvereinach“. Smy so rozsudźili za sokolski cžłowzwučowański system, dokelž je připrawjony za słowjańske ludy a jich wašnja. Też my Serbja smy Słowjenjo a njechamy, zo by so tajka naša wosebitosć zhubiła. Tohodla nam to nichtó za złe měć njemóże, zo smy Sokołstwo jako to jeničke prawe a přihódne za nas spóznali a to wjele bóle, hdyż tola we wobluku tuteje organizacije žanym politiskim zaměram njeslužimy.

Sokoł chce jenoż wutworić z nas Serbow krutych a sebjewědomych, na čele a duši strowych cžłowjekow. Jako tajcy pak smy hódni nošerjo naſeje serbskeje kultury a zdobom swěrni staćenjo.

Njech tuž dźeń a bóle rosće zajim też w Serbach za cžłowzwučowanja a sport, — za naše serbske Sokołstwo. Je to skónčnje něšto, štoż móże nas wšěch w jenom nadawku bjez rozdźěla zjednoćić. Serbscy starši, hladajće na to, zo naša serbska młodźina dže puć njeskaženeſče! Naša swjata winowatosć napřeco serbskej narodnosći a knjeżacemu statej sebi to żada. Tuž pomhajće skručić organizaciju Serbskeho Sokoła!

-a.

Sporiski tudżeń Budyskeho kchelekulerſkeho zwjazka.

Cžehoż ſu ſo ſ wotewrjenjom domu kchelekulerjow nadźeli, je ſaſtupiło. S blížſcheje a dalſcheje wokoliny pſchihódżeja njepſchestawajzy nowi kchelekulerjo. Wot dop. 9 hodż. hacź do wjeczora 11 hodż. kuleja ſo kule bjez pſchestajenja. S napjatoſcžu ſcžěhuja pſchihladowarjo jenotliwym wuſpěchkam a wojowanjam. Přenje tři wojowanja pſchecžiwo Kamjenicy, Drjeżdżanam a Sworjelej běchu ſa Budyſſich k ſhubjenju, dokelž njejſu hiſchcze dóſcź hładke kulerſkje ſwuzeni. Dożyła pobrachowańſke ſwuzowanje na hrjadach, hdżeż běſche Sworjela ſ miſchtrom. Na aſſalcže běſche tudomne muſtwo pſcheciwo Sworjelej w lěpſchinje. W dalſchich wojowanjach pſcheciwo Noſſenej, Lubijej, Hornjokuſizy I a II a Hornjej Schprjewi mózachu tudomni Hornjokuſizy I a II a Hornjej Schprjewi mózachu tudomni muſtwa dobyć. Wobeſhe napjate běchu wojowanja mjez Noſſenom pſcheciwo Hornjej Luſizy. Pola wobeju wo-Noſſenom pſcheciwo Hornjej Luſizy. Pola wobeju wojowanjow rozhudži poſledni muž a tutón běſche na ſhoże mérny a ſpuſcheſomny cžłowjek, ſtaromiſchtr Alfred Nocka. Runje tak ſajimawe ſu wojowanja pjeczi-muſtwow. Najlěpſche muſtwo na nětkole Kamjenicy w ſwojim muſtwje ſ 1386 dżewja. S Budyſchi muſtwow je ſwjatkowe muſtwo „Erholung“ 1298 dżewja dożpěło. W klubowym muſtwje pjeczoch na dotal „Kameradſchaft“ ſ 1256 dżewja. Kulerinja cžeſtnych dypkow je derje wobhadżena a wróći prěnje ſi dny 25 pj. na dypk a ſyrjo 30 pj. Tej indutrjowa kulerinja namaka pilnych pſcheczelkow, dokelž ju jeje cžeſtne myto hódnje, ſo ſo na njej połpyta. Tehorunja pſchiwabjaze ſu kraſtne porzelinowe myta. Dotalne wunoſchki ſu pſchezo hiſchcze tajke, ſo ſo połpyta na turej kulerini ſe nabladnymi wunoſchkami mytuja. Nožiżowa kulerinja je wjele lubowarjow namakała a prěnja ſerija bu hižom wuplacžena. Druha ſerija je hakle jene 23 pſchinjeſła. Na hrjadowej trajnej kulerini je hakle jónu 68, pjecź ſtócź 47 a jónu 46 padnyło, tak ſo ſu tam hiſchcze dobre wuhladu na hódnoſtne myta. Serijowa hrjadowa kulerinja je tehorunja prěnju ſeriju wotlicžika a druha ſerija njebu hiſchcze ſ wulkim wuſpěchom ſapoczana. Cžeſtna kulerinja, wutowana ſ wurjadnje drohotnymi mytami, njemóżeſche dotal. hiſchcze żadneho wotpeſitelho wuſpěcha. Dotal ſtejí hiſchcze 63 na wjerſchku. Wobeſhe ſajimawe je też ſjoſobi na aſſalcže, hrjadach a nožiżach. Też tu ſu hiſchcze dobre wuhladu, cžim dóle, dokelž tutón tżěbi pſchihódna kulenje jako na cžeſtnej kuleſni płacži, móżemy prajić, jako jenotneje cžeſtneje kulerinje. Kuleńja ſportiſčich ſnamjeſchoh je jara pożadana a je dotal 6 dopjelnjerjow pſchinjeſła. Ssu to: Schramka ſ Khociebuża 1104 dżewja, Korla Bartel ſ Drjeżdżan 1122 dżſ., Werner ſ Wjaſoiży 1113 dżſ., Zaunſegel ſ Drjeżdżan 1100 dżſ., Faulenreiter ſ Bulkeho Hajna 1100 dżſ. a Domaſch ſ Drjeżdżan 1127 dżſ.

W tutych dnjach knježeſche w nowym domje też żiwa towaſchniſcź. Póndżelu wjeczor běchu ſwjedżeńſke reje jara derje wuputane. Wutoru, hdyż běſche ſwinjorſanje pſchipołnjedżene, pſchinjeſe tajke ſyłe hoſći, jo běchu nuſowani ſalu woćiniċ. Na ſamſnym dnju buchu też dźeſacźerjo, kiż ſu dom twarili, we wupomoznym połdańſkim ſwjedżeńſkim ſtanu ſ wobjamkowajej hoſćinu ſ trěbnym pićom pohoſćeni. Sſrjedu běſche ſwjedżeń dżeći. Mnoho dżeći je ſwojimi pſchimuſmymi ſu na nim wobdżěli. Wone dóſtachu tykanz a koſej; też ſchokoladu we wſchelakich formach dóſtawachu pichi kracžat. K wjeczeri ſydańſche cžoſke kołbaſi. Popołdnju dóżdże też kaſchporowe dźiwadło. Dżeċżom je ſo na ſwjedżenju jara lubiło a wjele ſ nich pſchejeſche ſpět, ſo bychu hižom nětk kchelekulerjo byli. Też ſchtwórtk běſche na wſchitkich kuleſnjach żiwe wobhdżenje, nadżiſomnje wurjadnje żiwy wopyt też dale woſtanje. Pjatkowne popołdnju ſłużeſche knjenjam. W 5 hodż. ſendżechu ſo k cžahej. Ssobotu budże wopraudżity bayerſke piwny ſwjedżeń. To budże picže a wjeczor budże na pſchenoſchach atd. bohaty.

Ssobotniſchi wjeczor pokaże ſjawnoſći dobycžerjow a wobjamknje ſ rozdźělenjom mytow a ſlědowazym wobjamknjeńſkim balom tutón prěni ſportiſi tydżeń.

Wubjerk za cžłowzwučowanje w Budyſinje.

Nazymski běh.

Poslednje wjetše zrjadowanje skónči so z nazymskim běhom njedźelu 16. oktobra 1927, spočatk dopołdnja ½9 hodż. na Třešniku; kóne tež tam.

2 km-běh za žónſkich wobdźělnikow;
3 km-běh za mużsku młodźinu a
10 km-běh za wſitkich mużskich přez 18 lět. (dokołowokoło Budyšina.)

Přizjewjenja hač do 14. oktobra 1927 z připołożenjom přizjewjeńſkich zarunanjow, 0,50 hr. za mużskich přez 18 lět a 0,25 hr. za žónsku a mużsku młodźinu. Dżeń narodżenja ma so připisać.

Wobdźělić smědża so wſitke sobustawy přizamknjenja towaſtwow. Přisłušnicy němſkostatneje wobory běża wosebje.

Tute dołhe běhi wěſce zaso raz wjele zajima zbudża. —

Přizjewjenja přijomneje 1. sportowy wothladaŋ W. Liebš na Sprjewinej hasy 1.

Wotewrjace sportiſkich znamjenjow,

srjedu 19. oktobra 1927, pop. ½5 hodż. we wyſſej realcy.

Nowy swětowy rekord w kołajczdżenju přez 500 m.

Italčan Mori je w Milanu nowy swětowy rekord we kołajczdżenju přez 500 metrow postajił. Dotalny swětowy rekord mějeſe wšsty Oskar Egg z 32,8 sekundami Mori trjebaſe za tutu dalokość jenoż 32,2 sekundow.

Smjerć při boxowanju.

25lětny powołanski boksar Italčan Arnaldo Olivieri so při boksowańſkim wojowanju w Milmu bjez wědomja zwjeze a biſče w samsnej nocy na krwawjenje mozhow wumrě. Wyšnoſć da należnoſć přepytować.

W Amsterdamje

maju so w lěce 1928 wulke olympiske hry wotměć. Ke tomu twarja wulki stadion, w kotrymž jenotliwe wojowace skupiny wustupja. Stadion je hižom tak daloko natwarjeny, zo jenož hišće třešca pobrachuje.

Žohnowanc žnč.

(Wobras je wbjł.)

„Nó, cłowoške dźěći," pohmětnješe jo njedźelski wótz wyšchin dele na hrěšchnu žwót, „to jej dajcše na dźeń a lětko sahju derje žłodźicej! Njejsym ja wami sahju derje měnił? Njeje maczerska jemja wšcho mózne cźinića a wuplodźiła, schtož nětkat mózesche? Rošmyšleje jej tak prawje thuninje, kak bohacze a wschelakorje je wam blido pschikrywa." Nóži polne brózńnje a fajmy, so nam Bóži thlěb dožaha. Pschenźy nadosćej sa tykanzy, plinzy, zalty a druhe pjeciwa, jeczmjeń sa kury, piwo a kofejpakenju a druhe a wowsa dosćej sa konje, so móža prawje derje cźahać. Ale w mězach jich wjele wjazy njewidźićh, to wschо ј cźežitymi autami woza. Po cźažu žo tam bozyła słužba a měschcźenjo hnuc pósledneho konja wutykanego w žiwotim muzeju widźeć móz. Na mžach też ј tym hižom sapoczinaju. Mamy hižom dosćej cźežitych autow a nětorzyžkuliž tón dže pschejahe na wumjeńt, to rěka k draczej. Ale bjes wowsa pola koni njeńdże, hewak móźesch jich hrjebla po jenym liczicź kaž pola Draczeja Lišy. A běrnow, žej množku, mamy dosćej a nadosćej, wjazy hacź junu telko kaž koni. Też górki, kak a morchej žu žo derje radźiłe, tehorunja rěpa a jahły, tiž je Bóh luby Knjes wožezbe delanskim buram dał.

A še žynom a wotawu móżemy też ј spokojom bycź, kaž też ј dźeczelom. Pschi schcźežkach a puczach, w hrjebjach a na mjezach — wschudże běžche dosćej trawy. Maišba, scradały a kolija běžche nadosćej, so wyšoke góry ј konjom a še ј pjenu domoj wožachu. A na paširokich cźažach dadźa žej howadła w nětódnej trawje derjebycź.

W lěsu a kerkach je Bóh luby Knjes ž wojim wěz derje cźinił. Nětorzyžkuliž koschik jahodow a hribow je polny domoj žo donjeść a mnohe dźěći, młode a stare žónki su žej rjany pjenješ sašłužiłe. Sa wschelake ž wójby je cźaš jahodow jenicźe dołhodne žórto. A w sahrodach je bohate žohnowanje — žołotej kaž dźěcźaze hłowy, schpinat, rjetkej, hróch, boby (buny) a dobre a k temu hišćeze thěrno wulke, kaž njedawno ј Kamjenšskeho kónza žo pišasche. Buny wišachu na wuzkolich žerdkach. A trulkalzy, wulke a cźerwjene licźkate ј kotrychž žej Bohacźtezy žłódnu bowlu ž wotwichu. K temu hišćeze hromak, zyhła, kak wschech druzin, selerij, pětrschćółku, ž wjatojanske jahody, kokmaczki mateny. Husto dźěći w nich ž lědźachu a do wina ž kładźachu.

Też se žadom je žo lěcźo prózowało — wischnje, kruschwy, jabłuka, ž łowki, brěschki a worjechi. Kak ju je ludźo tschašli, schcźipali, ž berali a ž awarili. A potom nij ž abjeć na měd. Hižo lěta dołho skoža naschi pcźokarjo a tola hromadża pólne zyroby, hdźež paširokich cźo kiwa. A lekko pizy je bjło pschihotowane ža wschě ž wěrzata, so bychu bjle nam k muzitku.

A tak je Bóh lube Knjes ž wojim lubym jenišćim dźěcźatam wschо w bohatej měrje dał, na połach a łukach, we lěsach a ž ahrodach, ž wschech kuczištach a rózkach, we wodże a powětrje. Wulke pschikrzte blido kaž na ž watańch. Měžazy je cźinićz měr, so by ž wojo ž žohnowanje na wschu jenju wupschestrěł. A sahży je na lětko naš ž astarak. Budże dobrahacź. Tebo žo bojecź njetrjebamy. Wschо je polne — kolnje a brózńnje, pinzy a hornje lubje. Dołhe běrnjazy a rěwowe hromady cźahnu žo sa hunami. Blesche, horuzh, ž ižny, ž udy, połzy, ličhinje a hubje žu polne. A po lowrišach žu žo płody bližsche pschedawake. Pschi rjanych dnjach budże pólne žohnowanje hišćeze žo wukhotowacź.

Wopraudźje, ž polnymaj rukomaj je lube Bóh cźłowške dźěcźi ž astarak. A nětko kiwaja nam kermuschki a kermusche a we wjeśnej korczinje žo wjeśele rejuje a pije, wjazy hacź może nětchžołki ž injsicź na ž tawadły a mošchni. Wšo wjeselicź žo cźłowjek dyrbi, ale po prawem waschnju. Wožeshje mu wjeśnjenjo mamy wschu winu k tomu, hdyž je najbórsche dźěło lětka nimo. Wschitzy dyrbja žo wjeśelicź, też nješchcźenjo. Cźi najwjazy teho pschetrjebaja, schtož wjeśnjenjo wupłodża. A wjeśeła mužł porjeńscha žimjenje. Ale niž žo wjeśelicź, kaž wunidy we Wonjeczanšej korczinje, hdźež śej ž wjeśełoscźu ž karanczkami dźěry do ž hłowy wubichu. Ně, radowacź cźmemy žo nad Božim žohnowanjom, tiž je wschо žo tak derje poradźicź dał. K njebju dyrbimy wschi ž wschém wjeśelu nasche myšle ž słoscź a dźaknje pschipósnacź, schtož je Bóh Knjes sašły na nami cźinił. Sšym wjazy pschikładow nastomnik, kak bohacze je wschudże nam blido pschikrywa. A tuž je śej dźaka ž naschece ž strony sašłyšił. Wschо, schtož na blido pschińdże, dawa nam ž wojej wótzowskej dobrocźiwosći. Tuž žo też wjeśeli, hdyž žo jemu dźakne thěrlusche ž pelwaja. Tuž njejmě žo pschi wschej radosći a wjeśelu na njeho ž abyć. Njechamy jeho jenož ža dobreho muża dźerzeć. Wschém budże dobrahacź a tuž žo njetrjebamy wadźicź a jedyn druhemu ž awidźicź, hdyž ma luby blížši nješchto wjazy. Dotónczene je žu wuras luboscźe, žohnowanja a ž njeśliwoscźe. Mějmy žo po tym!

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Nacźiłk wo schćiwórtym dźělu ž adowanja Schprjewje — ž adowanje Wulkeje Schprjewje mjes ž órbatkom Mały Bicźań a dróhowym mostom w Połpizu — je sakle ž finanzne ministerstwo dowolło a wón wuleźi k nutspohladanju na hamtskim ž ejtmanstwje w Budyšinje.

Tuto po § 24, wotrěźi 2 ž hromadnje ž § 33 wodowesoj ž akonja ž namolwjenjom wožjewjamy, so bychu žo pschihotowane pschecźiwjenja w běhu 2 njedźel wot wudacźa tuchjo wožjewjenja žo na podpišane hamtske ž ejtmanstwo, hdźež też wacźišći k nutspohladnjenju wuleźa, ž apob...

Wobdźělenci, kotříž žo w tutym postajenym cźažu njesamolwja, ž hubja prawo pschecźiwjenja.

W Budyšinje, 6. oktobra 1927.

Hamtske ž ejtmanstwo.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 8. oktobra 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1915	100 pólsk. złotych	46,85
Jendźelski punt . .	20,405	100 čěskost. krónow	12,421
100 šwajc. frankow	80,79	100 franc. frankow	16,49

Barlinska bursa pschinješe wczera efektam powyschene kursy. Też kursy někotrych rentowych a dołžnych ž isćinow žo połdźehowachu.

Produktowe wiki běchu wczera wožebje w thěłowym ž icźe trochu skreczene po powěsćach ž Ameriki, so tam płacźiny horje bija. Pschenźa bě 5 pf. a rožka 10 pf. brózńscha. Jeczmjeń a wowsa po dotalnych płacźisnach pschedawachu. Zemnał płacźesche

w Barlinje.

pschenźy 12,65—12,70 hr., rožki 11,80 hr. hacź 11,95 hr., jeczmjenja nałtnjeho hr. 11,90—13,25 hr., wowsa 9,65—10,60 hr.

w Drježdźanach (sadźenu pondźelu)

pschenźy 12,80—13,05 hr. (12,70—12,95 hriwnow),
rožki 12,75—13 hr. (12,60—12,85 hriwnow),
jeczmjenja nałtnjeho 12,85—13,60 hriwnow, (12,85—13,60 hr.),
nałymskeho 11,50—12 hr., (11,50—12 hr.),
wowsa 10,60—10,90 hr. (10,50—10,80 hr.),

w Zhorjelu

pschenźy 12,50—13,30 hr., rožki 12—12,90 hr., jeczmjenja nałtnjeho 12—13,50 hr. nałymskeho 10,50—11 hr., wowsa 10 hr. běrny 2,75 hr.,

schtwórtk w Kamjenzu

pschenźy 12,25—12,50 hr., rožki 12,25 hacź 12,50 hr., jeczmjenja nałtnjeho 12,70 hacź 13,50 hr., nałymskeho 11,50 hr., wowsa 9,75—10 hr.,
hušy punt 1,20 hr., běrny 3,25—3,75 hr., prošata 14—18 hr., běchaki 50—70 hr.,

W termijowym wikowanju

ža oktober: pschenźy 13,55 hr., rožki 12,35 hacź 12,30 hr., wowsa 10,72½ hr.,
ža dezember: pschenźy 13,65 hr., rožki pak 12,30—12,27½ hr.,
ža měrz: pschenźy 13,87½—13,85 hr., rožki 12,48¾—12,43¾ hr.

Wiki wuzitkowego ž kotu wczera pjatk w Barlinje (Magerweihhof Friedrichsfelde).

Na nje běchu pschihotowali 491 młodych bóskow, ž uczelnych krowow a ž alożow, 4 byki, 6 prózdnikow a 126 cźelatow.

Młode bóski a ž uczelne krowy płacźachu 250—590 hriwnow.
Sžuczelne jaloży 220—490 hr.
Byki, prózdniki, ž kot k wjasanju a ke kormjenju 46 hacź 50 hriwnow po zentnarju.
Wubrany rjany ž kot bozyła hišćeze wyschesche płacźiny.
Wiki ž kazachu. Płacźiny cźichu ž ferje dele bicź.

Na pschedań:

Kachle hlinjane w Zitawje, Swonk. Zitawska haša 28.
Zimnoscź 13 górzow, ž pohnym inwentarom a maširynami twarjenjemi w Minakale 34.
Wóz taflaty w Semizach 14.
Ž itwinski a dźěcźazy we Wjelkowje, kolonija 8.
Kóń liška, kobła, Sauer w Budyschinje, Wettinski dwór.
Klawěr w Budyschinje, Hlowne torpschesco 2II na prawo.
Kola motorike w hoschcźenzu „K selenemu schtomej w Muzakowje.
Ložł, żelesne a drjewjane, Bergsowa w Běłej Wodze, we Khwaliczu 6.
Konjej, dwě 5- a 6-lětnej liščhaj a jedyn staršchi kóń, piwarnja w Kulowje.

Kupicź pyta

Sslomu, schamotowa fabrika w Thombergu pola Kamjenza.

Pschistajicź pytaja:

Bernyšberrarjow, knježi dwór w Ruholzu.
Siwinika, knježi dwór w Chołmje.
Murjerjow, Lemm w Běłej Wodze.

Ssudnizy na pschehadźowanje† pondźelu 10. oktobra 1927:

we Wulkich Sozarach dop. w 10 hodź. w Strzebłej korczinje mužaze kolo,
w Kulowje pop. w 2 hodź. w hoschcźenzu „K 3 krónam": Billard, waha, schijaza maschina, połzy, nješchto zentnarjow ž ita, boram, kosa, prošo, 9 kur, murjerske žyhele;
w Korczinje w hoschcźenzu pop. w 4 hodź. ž winjo,
w Małej Nowej w Müllerez hoschcźenzu dop. w 11 hodź. elektromotor 7 PS.

Ssudny kapitel!

Po poruczńowscźi ž finanzneho ž amta byrdzienzy na pschehadźowanje:

pondźelu 10. oktobra 1927:

w Kulowje dop. w 10 hodź. w hoschcźenzu „K 3 krónam": 3 kruwy, cźorne schaki, pišanske blido, kamor,

wutoru 11. oktobra 1927:

w Hójku (kupzy žendu ža dop. ½12 hodź. pola gmjenskeho pschedstejicźerja) ž winjo, nješto 2 zent.;
we Ssulschezach (kupzy žendu ža pola gmjensk. pschedst. dop. ½10 hodź.): kolo, 2 kruwje, cźornej schaju.

Kruwy a ž winjecźi je ž finanzny hamt wšcze dla nježa płacźenych dawkow pola ratarjow cźahacź dał. Loni je ruzne w tychle ž tronach wulka woda a mokrota ž amnym ratarjam wschě ž hnuła a Lětha ju ž krupy ž nuž ž wulkho dźěła ž hile. Naschich ž amnischich pschecźelow proschumy, nam wo ž aždich cźahanjach drobnoscźe podacź. Je-li ju potrjechenł ž njebožom do nuły pschischli, potom je na cźažu, so ž aże cźahanja ž łamnje rospominamy, wožebje dźenża, hdyž je tola ž mate, so ž njejim dworam dawki ž puschcźuja a też ž mate, so te ž wojetscha dokhódneho dawka njepłacźa.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 pódź.: Wiki ž u pornjo wczerawschemu malo pscheměnjenje. Wobrot je ž nadny, rožła wo něhdże 5 pf. ž uišcha.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płacźizny po złotej hriwnje.

	7. 10.	6. 10.		7. 10.	6. 10.
Pšenica	253-257	252-256	buny	22-24,00	22-23,50
rožka	236-239	234-237	woka	22-24,00	23-24,00
nal. jeczmjeń	218-265	218-265	módre lupiny	15-16,00	15-16,50
nasz. jeczmjeń	217-224	217-224	žołte lupiny	—	—
wowsa	198-212	198-210	xeradella	—	—
kukurica	193-195	192-194	raps. wosušk	15-16,00	16-16,40
pšenź. muka	32-35,50	32-35,50	lany wosušk	22-22,50	22-23,00
ržana muka	31-33,50	31-33,50	posm. melasa	—	—
pš. wotruby	14,25	14,50	běrnj. kruški	23-23,00	23-23,00
ržane „	14,25	14,50	syno, 50 kg	2,40-2,75	2,50-2,65
raps	305-315	305-315	ržana sloma	1,20-1,40	1,15-1,30
lane symjo	—	—	pšenź. „	0,80-1,20	0,80-1,15
hróch	30-33,00	30-33,00	wowsna „	0,70-0,95	0,70-0,90
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jeńa „	0,70-0,90	0,65-0,85

Drježdźanska burza (3. 10.)

Pšenica	256-261	běrnjace kruški	25,00-26,00
rožka	255-260,	pšenź. wotruby	14,60-15,10
nałětni jeczmjeń	257-272	ržane wotruby	15,30-16,80
nazymsk. jeczmjeń	230-240	pšenična muka	45,50-47,00
wows	212-218	ržana muka	37,50-39,00
čerwjeny dźećel	225-230	woka	—
raps	300-310	pjeluški	—
kukurica (Mais)	195-198	hróch	—
suche truhančki	13-14,00	cokrowe truh.	—

Wiéne płacźizny w Budyšinje.

8. oktobra 1927.

Wšé płacźizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniša płacźizna	najwyša płacźizna
Pšenica, nowa	50 kilo	12,75	13,00
Rožka, nowa	50 „	12,50	12,75
Jeczmjeń,	50 „	12,50	13,00
„ nazymski	50 „	10,50	11,50
Wows	50 „	—	—
„ nowy	50 „	9,75	10,25
Raps	50 „	14,00	14,50
Běrny (we wjetš. dźěłb.)	50 „	2,50	3,25
Butra	1 „	4,40	4,60
Syno, nowe	50 „	2,00	2,50
Sloma, z maš. młóć., pras.	50 „	—	1,00
„ „ „ k zast.	50 „	2,10	2,30
„ z cypaml młóćena	50 „	2,70	2,90
Pšeńčna muka, 60%	50 „	21,50	22,00
Rżana muka, 60%	50 „	19,00	19,50
Pšeńčne wotruby	50 „	8,25	8,50
Rżane wotruby	50 „	8,50	9,00
Jeja	1 štk.	0,14	0,16
Prosata 939 štuk	1 štk.	7,00	20,00

Drobnowikowanske płacźizny w Budyšinje.

8. oktobra 1927 po hamtskim postajenju.

Wšé płacźizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora	najniža. płacźizny hr.	najwyš. płacźizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi . 1 kg	2,00	2,60
Ćelace mjaso . . . . . 1 „	2,40	2,80
Skopjace mjaso . . . . . 1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso . . . . . 1 „	2,00	2,60
Tukrajny swinjacy šmało . 1 „	2,40	3,20
Pšeńčna muka . . . . . 1 „	0,56	0,60
Rżana muka . . . . . 1 „	0,44	0,46
Khlěb . . . . . 1 „	0,38	0,40
Jědźne běrny . . . . . 1 „	0,08	0,12
Rajs . . . . . 1 „	0,48	1,20
Hróch . . . . . 1 „	0,70	1,00
Soki . . . . . 1 „	0,80	1,20
Amerik. swinjacy šmało . . 1 „	1,80	2,00
Sušeny połć . . . . . 1 „	2,40	2,80
Dobre mloko . . . . . 1 lk.	—	0,28
Jědźna butra . . . . . 1 kg	4,40	4,80
„ „ wukrajna . . . 1 „	—	—
Jeja . . . . . štuka	0,14	0,16
Jědźne buny . . . . . 1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny . . . . . 1 „	—	0,66
Petrolej . . . . . 1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.) 1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty . . . . 1 „	—	1,30

Wiéne płacźizny štwórtk w Kamjencu a w Lubiju

6. X. Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn	w Lubiju za 1 centn
Pšenica	12,25—12,50	12,60—13,15
Rožka	12,25—12,50	12,25—12,75
Jeczmjeń (nazym.)	12,70—13,00	12,50—13,50
Wows	9,75—10,00	9,70—10,20
Syno	2,70—3,00	2,00—3,00
Sloma z maš. młóć. . . .	1,20—1,50	1,20—1,50
Sloma k zaslanju	1,75—2,00	
Sloma z ruku młóćena . .	2,75—3,00	2,50—3,00
Běrny pola ratarja . . .	3,50—3,75	3,50—4,00
„ hač na železnicu . .	—	—
Butra	2,20—2,30	1,10—1,15
Jeja	0,14—0,15	0,15
Pšeńčne wotruby	—	7,90—8,20
Rżane wotruby	—	8,00—8,40
Pšeńčna muka	—	21,00—21,75
Rżana muka	—	19,00—20,00
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	14—18	—
„ małe	—	—

Strowotnistwo.

Wjercje žo na kedžbu pšched skaženymi pšami

Často žłuchinny abo cžitanny, so je koho abo tanneho skaženy poš štukat. Skaženosć je najbórscha thorosć, kotruž może cžłowjek na šwdcje porsekpjecz. Hacž dotal njejsu nakazliwinu spótnali, kotraž tutn thorosć sawinje. Najskaleišcha thorja pša na skaženosć. Druhdy pak žo teš druhe šwerjata natykna. Najhórje je hdyž bywa cžłowjek i teše straschnej thorosću natyknjeny. Swjetscha žo je kužnjenjom jenoj thorosć pšchenješe. Tola pak mošenny žo teš natyknjecz, je-li naš skaženе štocko lisako. S toho mošenny hudžicz, so žu saporodnik na skaženosće jenoj w klinach šwerjatom. Na cžim špótnjawenj, so je skacžo skaženе. Inkalacžna doba, to je cžaš, mjes pschenšženjom nakaščiwinny do cžłka a wudwrjenjom thorosće, traje wschelaki cžaš. Pola pšow traje inkulacžna doba 3—8 njedželi, pola kocžkow 2—4 njedžele, pola howjadłow a koni 4—8 njedžel, pola wowzow, kofow a šwini, traje wokolo 2—4 njedžele. Druhdy traje hišchže dłeše.

Skaženeho pša špótnjawjenу hnydom na prěni napohlad. Poš, kotryž bé hewak dobrocžiwy a duschny, měrny a poslušchny je, nadobo šy, rosborjeny, njedotwarny abo šo radły wschudże khowa. Mnohi poš žrebi lisa abo kuža tajše městno, hdjež bu nas kužnjeny, ale kotreš pak je jemu dawno sažiko. Dale žo zyše cžuecže pša pschenčiti. Skocžo njecha wjazy žracz. Sa to pak kuža do wschoho mošneho cžłoz jemu runje na prěti pschihłže, wschelake twjerde weczy jako drjewo, kožu, zkonu, běrny, kuti sešela a šamo kamjenje. Po tutych prěnich šmamjenjach sa 2—3 dny cžze poš nadobo cžekanyez. Jo-li poš jawrjeny, hlada so aby šo nětkle wudobyt a potom błudži hdes samérz po wušach a to cžasto dosez dałoko. Druhdy šo wrócži hišcheze šamy dšeń domoj. Se šapocžatka kuža poš jenoš do mertwych pschedmjetow. Posdajšicho kuža štót a ludži a na pohledku wscho, schtoš jemu na prěti pschiłdże. Druhdy wschak skaženy poš šnatych abo domjazych ludži njekuža, ale jenoš zušych. Derje wuwuczeny poš je šwojemu knjesej šamo hacž do konza pschikhileny. Bórzy šo teš hłóš pschemèni a runa šo staro k wucžu. Tuto cžinjenje traje 3—4 dny. Pschi tym poš špótnjenje dele bjerje a je wschón tschiwy a zyle prostinje. Najprjedy špótnju jemu prozeradka. Poš njemóže skoro zgbła nicžo pózeracz ani slimy niz a tohodła stajnje žlini. Dale špótnje jemu delma klama, jatyk a skónczinje sadk, tak so stocžo pjaty, wošmy abo dšeżaty dšeń leżo wostanje. Nekotry poš ma teš tak mjenowanu cžiłku skaženosć, a poš hinje na 3.—4. dšeń.

Skaženu tóczku špótnjenemu na tym, so tóczka stajnje drapa, kuža, chze cžekneez abo krostnje mjawczi.

Najhórsche pak je, so móże šo skaženosć jara lóhke na ludži pschenjesez. Dožrunjez bywa malo ludži, kotrychž je skaženy poš kužnuł, dha šo to tola druhdy stanje. Tajke kužnjenje je jara straschne a ma šo hnydom lekaršky pschesiwo tomu sakrocžiez. Cžłowjek, kotrehož je skaženy poš štukat, ma šo hnydom do Drježdžan podacz, so by šo we kannymi wustawje pschе kaženosći schežépicz dał. Cžim prjedy šo nědžtó pschecziwo skaženosći schežépicz da, cžim lépsche šu wuspěchi. Jako prěnju pomoz radžimy, so šo rana hnydom po kužnjenju wupali a to je želiwym želesom, želiwym nožom abo podobnym. Też móženy šebi z kišalinu dušiwnej, šyrikowej (Schwefelsäure) a želowej rana wupłokowacz. Rimanny-li jane tute žrědki hnydom k ruzam, šwopłokujeny ranu snajmjenšcha z kišalom a ju krucže šawjasamy. Se šuplimatom a z šarbolowej kišalinu njeznémy zenje tajki rani wopłokowacz. Tu ranu wuzwjacz njeznémy. S zyła njeznémy šo tohorenm pšej licžacz dacz. Šamy-li šwješcžili, so mamy skaženeho pša, mamy to hnydom wyschnosći wossewicz.

Přilopk.

* **Žarliwa žona w kofru.** Warschawskej nošcherjej žłyšcheschtaj žłabe stonanje w jenym kofru, kiž na dwórnischczu do cžaha njeješchtaj. Wonaj po policiji wossewischtaj, tuta kofr wotewri a namaka w njej žonu, kotraž šo jako mandželska šnateho Warschawskeho industrielneho wupokaza. Žona wušna, so je šo žona do kofra šawrjeła, so by jako šwjacžok šwojeho muža žobu puczowała. Cžłowjek šwojeho mandželskeho wobkedžowacz, dokelž šo ji šdasche, so mandželstwu šwéru njedžerži. Noschesaj stej kofr wopaki nejłoj, wyrnjez na nim stako „Nix wobroczijez.“ Tak pschińdże žona do bolostniweho położenja, so šwolocžu stonasche.

* **Sešwjatny drama w Kopenhagenje.** Jedne 40 lětny wiktowar w Kopenhagenje, kiž dyrbjeschе dla hubjanych hospodarskich wobstejnoscžow swój wobkhod pschedacz, dowjedži mimo tuteje starosče Bóchcže, so jeho mandželska wodjadschе z nim w khudšich wobstejnoscžach hromadže žiwa być. Jako žona k wěcžnitkej bjéšče, so by šlórzku na rosnjasajnje mandželstwa sahodała, shrabny muž we šwojim sadwołowanym wošsonnikim dżonżu a cžišny ju je schtwórceho poschhoda na dworu dele, hdjež macž bjéšče. Nako polizija pschińdże, słocži muž na dwór dele, hdjež šmjertnje šranjeny leżo wosta. Pola bjéšeża maja nadžiju, so šaso wotkhori.

* **Tiger, kiž je na 200 ludži sżonżował.** S Allahabada bóndże powješez, so je so sżonżenje poradziło, tigra šarsteti, kiž bé najwjetscha cžuła za zyle wobydlerstwo a je jo bżu 7 lět wa njenje hacž 200 cžłowjekow sżonżował. Po cžašu bé k wulkej „šlawje“ dójschoł, wschо šo psched nim bojeschе a ludżo šo staro wjazy je šwojich domow njeswércjachu. Sydżżo pak też rozumjeschе, so wschemu powadżenju wumóżnej, hyrnjez w poslednim cžašu zyłu eksperiżiju pschecziwo pšenu wupóšłali. Alе wschо bé podarmo. Krjeżerstwo, polizija a wojacy łójachu za nim bjes wuspěcha, schо njepschestała powabnycz abo šatsetsez. Stónżżuje je šo nětko kapitanez Petlej štuk powšadżił. Bżéche pak też mjnjwetschi cžaši, dokelž bé w krótkim cžašu jaño 8 ludži sżonżował a bojoscz wobydlerstwa dżeń a bóle pschibżéraschе. W poslednich mežnazach bé hižo tak dałoko, so šo ludżo we šwojich khlěwach šawrjechu, hdyž bé šo błonczko sżhowało. Tehdom najbóle ludži nadpadowaschе. Ssamo to mjenowanu sżhe. Khrobłoscz tigera bżéschе tak dałoko, so durże łóschо twarjenych khlěwow wustorcži a sżej po šwoje wopory bżéżże. Tak bé sżonżowanje tuteho mordarja jara wożne praschenje za zyłu wokolinu.

* **Cžežke njeschoże z automobilom w Indiskej.** Na żelesnischim pschekhodże pola Amritżara srašy polnje wobšadżeny autobuš do żelesniskeho cžaha. Pjecz wojowow z autobuša, mjes nimi autowy wjednik, buchu hnydom morżenych, 23 wošobow bu franjenych.

* **Wobsirżiha jeneho egyptowskeho pryncza na miljiono.** (Wobrješe narunanišle żdanje na jendżelski stat.) Ahmed Seid Eddin, kotrehož hotre je z turkowskim egiptowskim kralom Fuadom wożenjenu, je dżesi cžaš we šwadże se swojej šwójbu żiwy a mérni, so šu jeho w šwojim cžašu do bludżiży tyli. Jeho cžekanje z bludżiży w Jendżelskej wubudżi w šwojim cžašu powschitkowe spodżiwanje. W šaschłych dnjach ... jako Turka naturalisérowany t. r. turkowski štacian a je nětko wobširżiu pschecziwo jendżelskemu statej šapodał, so ma jemu 80 miljionow hriwnow schkody šaplacžicz. Pryncz bé 25 lět w Eżipschej bludżiżu, hdżež šu Eddina jeho šwójbni šawjeczi dali, hdyż bé 2 lecże jaštwa japokucził — dyrbjeschе po pravom 7 lět w khłostarni ... cžez, schtoż bóchu woni šamowołali. W běhu jatby bé jara khorił a dżarjo bóchu šo ža to wuprajili, so poczime bludnicž. Wón bu tehodła šajudżeny, dokelž bé na šwojeho šwaka tżłat a jema wumjetował, so šo wo šwojim żywu, Ahmedowim bratru, nżestara a hrubje i njej wobkhadżuje. W běhu jeho šajeża a pschebywanja we wuśtawje (bludnizy) šarjadowa jendżelske kużeżerstwo jeho šamoknje, kiž letnje 200 000 puntow šterlingow (na 4 mill. hr.) wunjeże. Pryncz wobkrucžuje, so je jendżelske kużeżerstwo jeho kubło hudżenje šastarało a tuž šej pod tutym titulom šarmanje šchkody wo 80 mill. hrimnow żada.

Smeški.

** **Dobycže w lotteriji.** „Djeże mi ſ waschej dobrocžejšej lotteriji!“ — „Cžehodła?“ — „Šsym kiſtu ſigarow dobył. Njerjad wot tobaka. Wčh wjeſkoły, hdyż ju ſa 3 hriwny pola pschedawarja ſigarow wotbych.“ — „Cžehodła potom tak hewjekiach, ſy tola dobył.“ — „Haj, wżdżo njeje hišchże ke konzi. Moja żona dżeże ninno tamnych ſlamow a wuhlada tu kiſtu ſ napiſmom: „Pšchiſlep kup ſa 5 hriwnow,“ ſaſunyi do wobkhoda, kupi ſigary a dari je mi k narodninam.“

** **Njerwé.** Starý pschecžełny kujes trjechi na wuzku malecžko hółcżeza, kiž jara płakaschże. — „Schoław sebi je? praschesche jo jeho. — „Šsym šo šhubił“, wotmołwi hółcżej płacžo. — „Ż, hłupoſcz, hdże bydżeſch?“ — „Njerwém, šamy šo dżenša pschecžahowali, šsym zuzku a cžišlo jabył.“ — „Nó, kak dho rétaſch?“ — „Ty je też njerwém.“ — „Ży to njerwéſch? Schto na to rikaesche? „Haj moja macž je šo dżenša woženila a tuž je wón mjenjo njerwém!“

** **Niż za kżdżeho.** „Knics pinczniko, bych rad tżłaſu jerschei jédł, je-li šu tu dobre, a poteom za mojeho cżu wjetschu pózżon pżhżeże jédże.“ — „Ju, jerschen je bu rjadnje dobra, ježlinježu ju hnydom, ale pżhżeże żrasi bez ſtanu pola naſ jene wyschędni hoſcžo.“

** **Mały rejaf.** Mały bratſiſ bé hižo wjazy rajom dopokajał, ſo nas ſtrowe płuza. Jeneho dnja pschejedże Kant maccżeri: „Macżej, njewérno, bratſiſ je ſ njebjes pschiſchoł?“ — „Haj, Janko.“ — „Ao khwili rżeżeſche dołoſchoł?“ — „Haj, Janko.“ — „Nó, ſchtoha chżeſch Janko?“ „Njemóżu jandżelam ja ſto mżeż, ſo šu tuteho malecže rejaka won cżiſłi.“

Porjedżerski cžesla

poruča so k wuwjedżenju wšoch dżełow tunjo też na wsach. Hdże prajł wud. „Serb. Nowin“.

Samowupruhowane najlépše wuċehnjenje

pšenčne muki

za kermušne pjecžwa

poruča tunjo

Paul Treško

pjekarnja a konditorija

w Khrósczecach

Synku wy-sokosuċelnu **kruwu** z 2. cżełom, najrj. wysokosuć. Jalojcu a 1 jara rjanej rażo-pruskej **mužkej dejnej kruwje** kaž **młodu kruwu z cżełcom** kaž **běłuka** ma tunjo na pżedań abo k zamjenjenju w Knjeżim hoscżencu w Njeswačidle.

Max a Paul Köhler.

Serbjo

podpjerajesze šwoje

Serbske Nowiny.

Magnetny dom!

Dom tunich płaciznow!

GÖRLITZER JOHANNES

Kaufhaus Stadt

BAUTZEN

Serbow kupiż w swojim domu!

Wołmjane museliny a pisane šidy za šórcuchi

zelene, cżerwjene a módre sukno za suknje

cżorne poċehnjenje za kóntuże

pisany barchent za kóntuże

cżorne wobsadki za kóntuże

pisane wobsádki a banty wokoło žiwota

wołmjane tkaniny a šidy za nahłowjace rubiśca a pżihódżacymi šidżanymi francami, chenillowe rubiśca

Wosebje tunjo:

satinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne 3.50

hotowe kapy a banty za holcy . 0.95

cżorne, běłe a różobarbne Moiréjowe banty 2.50

Dobre cżehnje k sebi!

Ballon-kolesa!

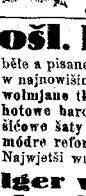
Najnowše kolesa su

Janko-ballon-koła!

Jédżże na pruhu, kupiże wésče!

Jan Schiebak w Budyšinje

na Mużakowskej dróży 4

Fotowe projekcijowe powjeścženske domj. kinowe | **aparaty**

a wšé wěcy za amatérske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha

mjéjeł Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy cż. 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž też wotcżehl wšcżwustajenja a najspěšnisco.

Košl. barchenty

běłe a pisane, khabatowe a drastowe barchenty w najnowišim wuběrku, na pol wołmjane a čisto wołmjane tkaniny za drasty, bluzy a šórcuchi, hotowe barcheatowe šaty, běłe a pisane, podšlcowe šaty za žony, mužskich a dżéći, podšite módre reformske kholowy **cyle tunjo.**

Najwjetši wubjerk. Hišże stare tunje płaciżny.

Hilger w Budyšinje 2

na Seminarskej hasy

Hermank a skónne wiki

w Kulowje

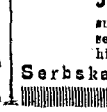
Wutoru, 11. okt. 1927

Wulki wubjerk płahowanskeho a wužitkoweho skotu prenjeje rjadownje.

Přihódna kupna składnosć. Přihódne płaczenjanje je lotoreja.

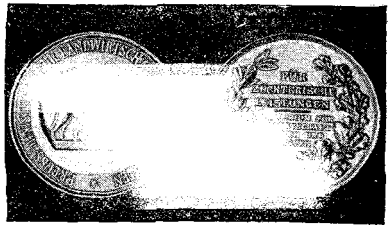

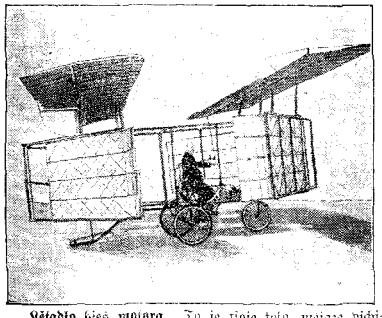

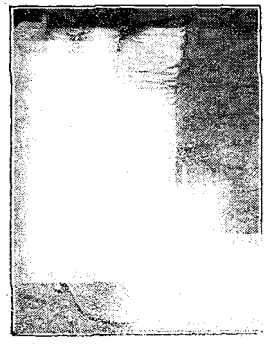
Němšći wupołanj žwobodny tujes j Maltzan je žonu a dźěśeśom.

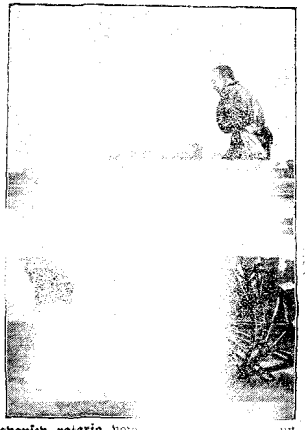
Wowcžeŕ Friza Riebenstahl dosta bronjowu medaillu ja dobre dreśérowanje pśow. (Cžohodla njedostanu ju němšzy wucžerjo w schulach w pruskich Sśerbach, wschako je tych wucžba teš jenoj dreśura śerbskich dźěcži, tola žane rozwucžowanje.)

Lětadło bjes motora. To je tśoje tolo, mejaze pschiprawy za leczenje. S nohu teptanjom najprjedy jědže a potom pośběhnje go laž lětadło do powětra, jo by propeler z teptanjom pohanjawschi lecźało.

Najnowschа žonjaca mjeda. Wyšoki kosatski cźrij jako žonjace wobucžo, je go pola wukrajenskich a słowakskich žonow naschim měschczańskim klankam jara spodobak.

Japanšzy ratarjo pore[illegible]m lokom swoje pola.

Hdže je drjewai?

Wupytanje wobrasa w tydźeńskim cźišle:
Wobroczśe wobraz na lěwo; hlowa, schija a prědnjej nogy pša leža mjes prěnjej a druhej bŕešowej hakosu.

Hódanczko:
Cžohodla nichtó rad blisko pschi hordaczku njeje.

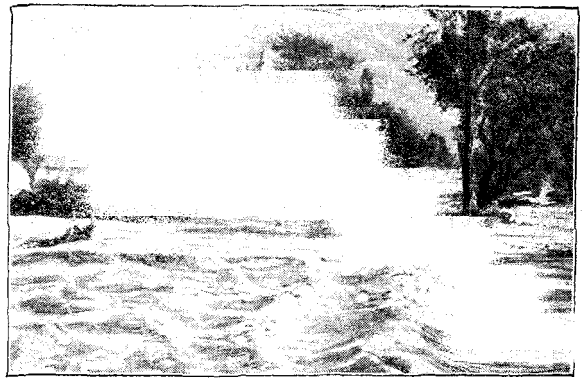
Wuhódanje hódanczka w tydźeńschim cźišle: Drjewowy pjenk.

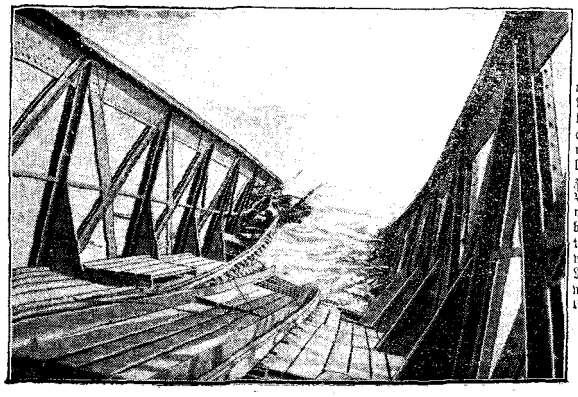

Čo. 41 W Budyšinje, 8. oktobra 1927 3. lětnik

Powodźenja w Šwajcarskej.

Loni a lětša smy wjele wo strašnych powodźenjach cźitali. Loni su wulke powodźenja też naschu domowinsku Łužicu potrjechiłe. Lětša w julinju we naschej Sakskej žałostne powodźenje w ranschich Rudnych Horach na 150 ludźi mori a do wjele milionow schodu naczini. Podobnje loš w Rudnych Horach j wyšokimi skalnymi horami a wusšimi dołami bě psched dwěmaj njedźelomaj we ranschej Schwajzarskej na mjesach Tirolskeje a też w Tirolskej žomej. Nasch wobraz wjedźe naš do tuteje powodźeneje krajiny. Tu hischcze znadna rěcžka Rhein je žo pscheiworita do hewrjeze,e a dźiwjeje žołmjazeje rěki.

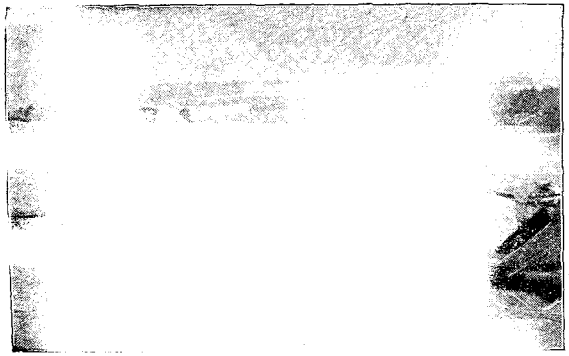

Podmlěty möst żelesnizy.

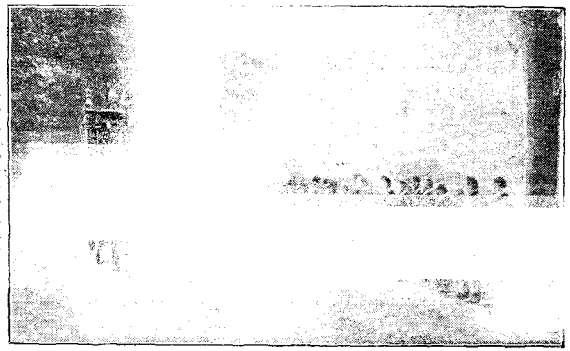
Pśches Tirolsći a Arlbergski wokrjeź wjedźe żelesniza pśches horatu a nimo měry sajimawu krajinu do Schwizarskeje. Na awstrijskej stronje je poślednja wjetscha stazija Feldkirch. Lubosnje leži w rjanej dolinje. Na schwizarskej stronje je prěnja stazija Buchs tehornja mała pscheczelne městaczko. Runje w tutych stronach bě powodźenje najhórsche. Tu torhaze žołmy wsches rěku Rhein wjedźozy żelesnjsći möst podmlěchu. Na naschim wobrazu widźimy, kak woda pśches podmlěty möst a kolije go wala.

Najwjetse njezbože w němskim létarstwje.

Létarstwo je wo cłaś wójny wuskok tłodźenk dokonjanosće dozwiło. Haj, móżemy prajiś, njebudźejśe-li wójny było, njebychmy i létarstwom hišće tak daloko byli. Naše stari wojacy móża nam najbóle powiedaś, kelko létadłow jo w powśitku wohladali, wołebje też i *njepśećelskeje strony*. Po wójnje su wšykne kraje k temu přichilili, we wójnje nahromadźene nałožonja dale nałožowaś. Też w našim kraju su létarstwo stajili do słužby wobłada. Sto mě, njewoleńdże bjes njebožow. Najwjetše bě to pjatk, 23. sept. wola Schleiza. Mjes Barlinom a Mnichowom wobładaja létadło němskeho družstwa „powětrowa hansa" (Lufthansa). Wono nošy wołoby, pakety a listy.

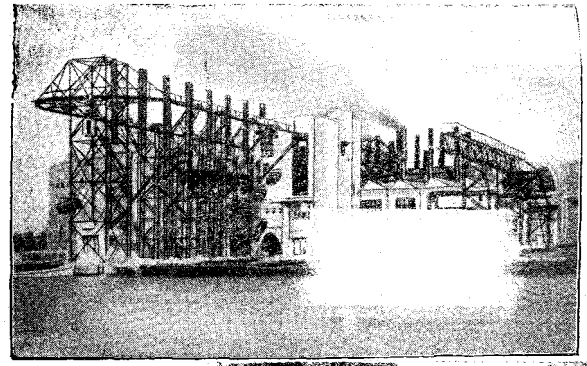
Schtóž chce so swěšnje z jenoho města do druheho podaś, doněri so dźenża létadło. Tó němski wupósłanc Swobodny knjes z Maltzan leśeše piatk přeco dwěmaj njedźelomoj do Mnichowa. Pola města Schleiza w Thüringskem létadło k semi padnywšy so despoknje rozbraše. S našim prěnim wobrazom stupimy k jeho rozpadankam. Wšykne w nim sedźece wołoby buchu morjeni, też Maltzan. Na póbłaśe jazym wobraźu widźimy, kak jeho cźeło do domizny přechowjedu.

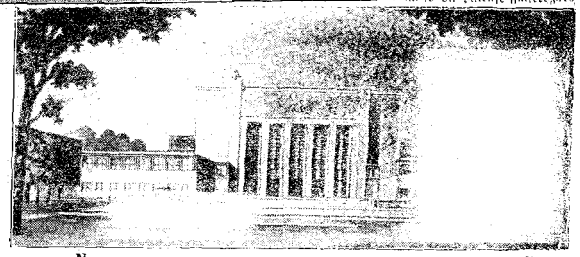
Pohrjeb Maltzana.

Swobodny knjes z Maltzan bě z němskim wupósłanzom we Ameriźy. Jeho kmała jako wobrótneho zastupjerja němskich zajimow. Jeho zwójba je bjes dwěma herbstkeho pokoda. Wona wulkdźa z roda Maltzanow. Jeho zwójbne kubło je we Wulkim Lukowje w něhdy prażerbskim kraju Meklenburgskej. Sem jeho cźeło do jeho domizny, Wulkeho Lukowa, přechowjechu. Póbła stejacy wobraz přechadźuje nas do hroda jeho wótcow. Tu su jo přechowadźerjo zeschli, so buchu na tak zalostne waschnje zemrětemu posledńu cześć wopokazali. Póbła jeho bliskich přichowanych stej też statne knježeństwo a amerikanske wupósłanstwo zastupjene.

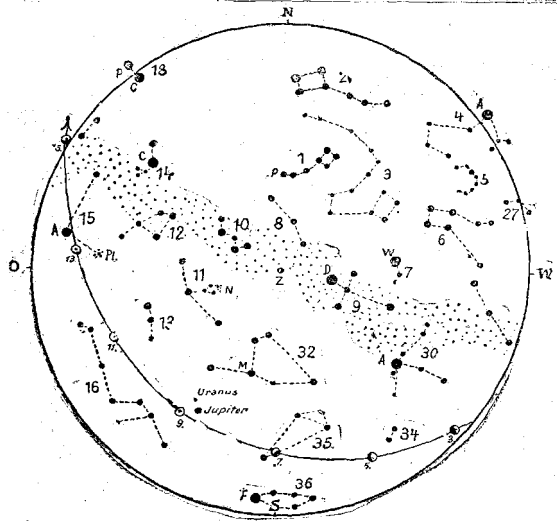
Přichprawa za palenje žmjerčkow.

We wulkich městach njewěźa wjele žaneje rady se žmjerčkami a wotpadańkami. Naših Budyšin je pomérnje małe město. Tu su se žmjerčkami po śełach wšykne města wobdawoze hrjebje a wšelake jamy a dolinki wupołnili. Kak ruche wunoj dolinki póbła Mužakowa wuróstu! Za wulke města je wotwónjenje žmjerčkow jene z najwažnišich praschenjow. Někotre su na myslicźki přichsli, žmjerčke a wotpadki palicź. Njedawno su w Amsterdamje we Hollandskej taste wjezy do trjebanja wzali. W bohatych pjenjach žmjerčke a wotpadki do šmadneje chromadki popjeła přechewarjeja. Móžne dujaki wobarjeja, so by palenje žmjerčkow

Hygienisku instituta w Drježdźanach

W lěcze 1911 wotmě̂chu we Drježdźanach wulku a derje zarjadowanu hygienisku wustajeńcu. Hyšći je wuchwała wo strowotnej. Tale wustajeńca bě wulku powdźěwanja a zawoła hłuboki zajim na ludźi. Wona měrješe so jedyn Drježdźanski zbohatnyny wěsty Linguer wulke zasłužby. Někto su zakładny temjeń pokazali, jo buchu na samom zakładze małej wustajeńcy.

1. Mały mjedwjedź (Bär)
P = Połnozna abo polarna hwězda.
2. Wulki mjedwjedź
3. Smij 4. Cźołmaj
A = Arktur.
5. Króna. 6. Herkules.
7. Warnik, (Leier)
W = Wega
8. Cepheus
9. Kołó (Schwan)
D = Deneb.
10. Cassiopeja
11. Andromeda
N = Mira.
12. Perseus. 13. Voran.
14. Wóźnik (Fuhrmann)
C = Capella.
15. Byk
A = Aldebaran.
Pl. = Plejady.
16. Morska ryba.
18. Dwójnikoj.
C = Castor
P = Pollux
27. Had. 30. Worjoł
A = Atair.
32. Pegasus
M = Markab.
34. Kozjoróžk
35. Wódny muž. 36. ryby.
F = Fomalhaut.
Z = Zenit.

Planety abo tłodźaze hwězdy: Jupiter a Uranus.

Hwězdna tharta na oktober. Diwjerske „wótcy" wojajaja dypkate cźerki a žu cźikkowane. **Wuzmiki** žu pschikrěpjenki mjenow jažnych hwězdow. Schip pokazuje, kak mjezacźł tłodźi.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,50 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a přiwši Smolerjec knihičišćerńja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so staja nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. = =

Čisło (Nr.) 237 — Budyšin — Pónjelu, 10. oktobra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Měšćanske wólby w Hamburgu.

Njedźelu su w Hamburgu měšćanske wólby byle. Wólbnych wokrjesow bě 712. Njedźelu w nozu 11 hodź. bě wunoščk z 550 wokrjesow znaty. Po nim je so wotedało: za kommunistow 91 049 hłosow, za demokratow 54 616, za sozialdemokratow 198 629, za němsko-ludowu stronu 54 923, za zentrum 7992, za němsko-nazionalnych 77 210, za nazionalnych sozialistow 8398, za hospodarstwowu stronu 23 181, za nahodnoscerjow 6629. Porno prjedawšim wólbam je liczba hłosow za sozialdemokratow a kommunistow wotedatych móznje pschibyła.

Ludendorff z evangelskeje krajneje zyrkwje wustupił.

Po powěsći z Mnichowa je general sw. św. Ludendorff z evangelskeje krajneje zyrkwje wustupił. Hižo ras rěkasche, so je wotwlakuje, zyrkwinsk dawki płaćiś.

Dr. Stresemann wo nadawkach němskeje młodźiny.

Po zjobotnischim pohedźenju němskostatneho młodźinskeho zwjaska němskeje ludowje strony je njedźelu pschi pomniku khězora Wilhelma zwjatocznja Boża žiłuža wotmě. K tomu je dr. Stresemannowa rěcz pschistamkny. W njej wón praji, so je nad **synpnjenjom a wójnskim cząsom dwě swjeselazej myśli znoschujenej: pozwolenje němsostatneje myśle, prózowanje w němskim** staće **rosenčz a żywny zwiz kulturneho zhromadźeństwa** z **wutrajnym Němzowstwom, kotrež njeje żenje tak możnje wustupował, kaž po cząsu njesbožowneje wójny.** Po Stresemannowej rěcži zhromadźizna tśeću schtuczku němskeho spěwa wuspěwa. Na to rěčazchu sastupjerjo Sudetskich Němzow, němsko-awstriskich a Saarskich Němzow. Němskemu presidentej zo holdowanjki telegramm pózła.

Pilsudski je do Wilny wotjěł.

Protestowanjske demonstrazije pschećiwo pschesćahanju pólskich mjenischim w Litwje zu wulku politiku wažnosć nabyle. Ministerski president Piłsudski je zjobotu mjeżor-šam do Wilny wotjěł. Pódla tutoho zo też ministrojo a mnoho wyšokich sastojnikow a offizěrow pschi demonstraziji wobdźěli. Też general Żeligowski, kotrež je psched schěsć lětami Wilno bjes krejpschelecza Pólskej dobył, budźe pschi zwjedźenju 7lětneho dnja tutoho dobyća pschitomny.

Po póslednich powěsćach, kiž su z Litwy do Warschawy dóschle, je zapołożenje zhórschiło. Litewske knježeństwo ma po nich wotmyslenje, **w Litwje bydlazych Polakow po dyrbjeńskim waschnju do rańschoje Litwy pschewjesć a tam sabydlić.**

Pschi pólsko-litewskej mjezy je k małym wojeńskim njepschećelnoscham dóschło. Po pólskich powěsćach zu je litewšzy namjesni wojazy wužadali. Pólske knježeństwo je też letali litewskeje wojerstwo wyschnosće do ruču dostało, kotrež zjawnje k wójnje pschećiwo Pólskej namołwjeja. Wone zo w namjesnych stronach rosschěrjeja.

Wilenske wobydleństwo je marschalla Piłsudskeho z wulkej zahorjenosću witało. Popołdnju zo pod pschedzydstwom Piłsudskeho politiska konferenza započa, pschi kotrejž zo znutskowny minister, rosmuwjowanjki minister, sastupjer zwonkownych należnoscow, pólski pósłanz w Rizy, direktor rańscheho wotdźělenja, Wilenski wójwoda a roskasowar namjesneho korpsa pschi pólsko-litewskej mjezy wobdźělichu. Konferenza zo po hłownym dźělu z reprezentantami sabéraše, kotrež maju so pscheczźiwo Litwje dla pschesćěhanja pólskeje mjeńschiny stacz.

Wilenske zjednoczenje Polakow a Litwjanow je napominanje wudało, w kotrymž zo praji, so dyrbi zo po puću, na kotrež je Piłsudskeho knježeństwo napschećo Litwje stupiło, dale krocźicz. Wschě wojerske organizazje Wileńskeho kraja su druhe napominanje wudałe, kotrež so niz pschećźiwo litewskemu ludej, ale pscheczźiwo **„kliny Kowenskich pscheradnikow“** wobroczja.

*

Njedźelu popołdnju je so pschipowědźene protestowanjke wustupjenje pólskich měšćanskich stronow pscheczźiwo potłóczenju pólskeho schulstwa w Litwje wotmě-ło. Po někotrych rěčach zo rezolucija pschija, w kotrejž zo wurasnje mjes litewskim ludom, pscheczźiwo kotremuz mjes Polakami njeje żaneho njepschećelstwa a nětczišimi knježerjemi w Litwje cźini a zo wobnowjenje pólskich schulow w Litwje żada. S dobom zo práji, so żebi Polazy njeżu wotmyślili, kej bratrowskeho litewskeho luda pschećelećz, ani za jeho njewotwisnosću pschimacź.

Wulki wunoschk běrnow w Czěskosłowakskej.

W Czechach běrny lětša wulki wunoschk dawaju. Sběranje je so z wložnym wjedrom póslednich dnjow sadźerjało. Dla wulkeho wunoschka su placźišiny khětro spadłe. Pornjo lońschemu létu je placźišna wo 100 proz. spadła.

Wójnske brónjenje na litewskej stronje.

„Kurjer Warschawski“ z litewskeje mjeży zhoni, so je zo mobilisazija litewskich dobrowólnikow hižo spatk sapoczała. Sso samolwjazy dobrowólnizy brónje dostawaju. Kompagnije a bataillony so tworja, kotrež so ke pólskej mjeży sćelu, hdźež litewsku namjesnu policiju w jenej słužbje podpjeraju.

W Litwje zo pschi pólskej mjeży łětali rosschěrjeja, kotrež su wojerske a wótczinske litewske zwjazki podpisałe. W tychle lětalach zo Litwjenzo napominaju, so bychu pscheczźiwo Pólskej wojowali a sta lět stare litewske hłowne město Wilna dobyli.

Na litewskeho presidenta Szmetonu attentat zo spytał?

Powěsće z Kowna wo spytanym attentatu pscheczźiwo litewskemu statnemu presidentej Szmetonje powědźa, wo czimż pak knježerstwo krucźcź mjelczi. Attentat je zo pjeca pschi pozwjeczenju regimentskeje khorhoje pschihotował, pschi czimż dyrbjesche zo president wobdźělicź. Hrajkaze dźesći sapalnu bórnizu namałachu, kotraž bě zwoby regimentowoje klubowoje městnosće połoźena. Tam hromadu rosbuchadkow namałachu. Tajna policija je sa winitami śledżo i nowa ludźi sajała.

Rusta a Franzowska

Strach, so zo diplomatiske stykl mjes Ruskej a Franzowskej wotlemja, sda zo wotstronjeny bycź. Kaž zo i Moskwy powě, bolschewiske knježerstwo franzowskemu pósłanzej nowu notu za franzowske knježerstwo pschepoda. S derje wobhoniteje strony zo dźěluje, so Rakowski źridu abo najpodźišcho schtwórik Paris wopuschczi, so by do Moskwy puczował. Njedźelu wjecźor je pjeca pschedsyda wukonjazeho komiteja bolschewiskeje unije Kalinin wobsamknjenje wo wrócźostupjenju Rakowskeho podpisał.

Přezjenosć mjez Chamberlainom a Briandom.

Sobotu rano je franzowski zwonkowny minister Briand k cźesći jendźelskeho zwonkowneho ministra Chamberlaina, tele dny w Parizu pschebywazeho, zhnjedanje wuhotował, na kotrymž zu zo też ministerski pschedsyda Poincare, mnohy wusnamni politikojo a někotre zobustawy jendźelskeho pósłanzstwa w Parizu wobdźělili.

Rosrěčenje mjes Chamberlainom a Briandom wo praschenjach, wobcej krajej nastupaznych, je dospołnu pschesjenosć wobeju statnikow pokazało. Kaž Havasa agentura zhoni, je zo wosebje wo Tangerstim praschenju a wo poćahach k Ruskej jednało.

Zapokazanje Budyskeho nowcho superintendenta.

Swjedźenski dźeń Budyskeho cyrkwinskeho wokrjesa.

Sswjedźenjšticzi dnjow drje w naschim cźasu dosez dożiwinuty, kotrez ju mjenje abo bóle na mjenjšne kruhi wobmjesowane. Sswjedźenj pak, kiž so wczerawšchu 17. njedźelu po św. Trojizy, 9. oktobra 1927, w Pětrowskej cyrkwi w Budyschinje zwjerjesche, njehodźi so z druhimi swjedźenjemi pschirunacz. Knjes krajny biskop D. Jhmels z Drjezdźan bźesche pschichwatał, so by prenjeho superintendenta Budyskeho cyrkwinskeho wokrjesa, pschez sjawnej wobadu w swjedźenskim kemschenju swjatocznje do sastojnstwa sapokasał. Duchowni je swschitkich 34 wozadow tudomneho cyrkwinskeho wokrjesa bźechu pschischli, so bychu swjedźeli we wulkej wažneho skutka, cyrkwinsky a druhy sastupjerjo a wobadni je mésta a je wobsow wobdźelichu so na swjedźenskim kemschenju.

Wot ¾11 hodź. dopoldnja zhromadźi so swjedźenski cźah w poźedźenjez sali mésczańskich sastupjerjow w Kupnizy; knjes hrabja z Witzthum jón nawjedowasche. Jako

swjedźenski cźah

¼12 hodź. z Kupnizy wustupi, potwitachu jón posawnjske chóry Budyskeho cyrkwinskeho wokrjesa z kérluschom. Se wobeju stronow pucza bźechu so dźesći dźeczikemschentjow Pětrowskeje a Marijineje Marczineje cyrkwje sestupace a tworjachu špalérarj. S nježow a z mésczańskich a privatnych warjenjow smahowachu so chorhoje. S wěže Pětrowskeje cyrkwje zwonjachu nowa cyrkwinska chorhoj, kotraž so z pschileżnosczu wažneho dnja za zyku Budysku eforiju k prenjemu rasej w powětrje smahowasche. Je to bźła chorhoj z violetnym tschijom wotrjedża. Někotre privatne twarjenja bźechu tež selenu pychu wobleczene. Na cźole zwjatocznoho cźasa kroczejsche Jeho magnifizenza knjes krajny biskop D. Jhmels, knjes superintendent Fröhlich, knjes tajny cyrkwinski rada Rosenkranz, knjes wyschi cki farar Domaschka, nan nowcho superintendenta knjes farar Fröhlich a knjes wyschi cki cyrkwinskohamtski rada dr. Thomas. Sa tutymi knjesami kroczachu knjeza duchowni Pětrowskeje wosady, duchowni cyrkwinskeho wokrjesa, na to cźestni hosczo, cyrkwinsky patronoso, sastupjerjo wschitkich mésczańskich a statnych wyschnoscżow z zyleho Budyskeho cyrkwinskeho wokrjesa, zykwinsky pryschtejerjo a sastupjerjo Pětrowskeje wosady, sastupjerjo zbytnych wosadow cyrkwinskeho wokrjesa, sastupjerjo zykwinskich towarschwow atd.. Dospyla wobdźeli so na swjedźenskim cźasu pschez 300 wosobow. Po zuzym puczu wot Kupnizy hacz do Pětrowskeje zyrkwje pschewodowachu jón swonny wschich tudomnych evangelskich zyrkwjow. Huste žyły luda bźechu swjedźoso swjatocznoho cźasa.

W zyrkwi bźeše woztak rjenje se selenej-pychu wobdata a pela stokpow wožiwjacych schmrěczki Boži dom. Hižom dawno bo swjeczatka Bożeje służby pschinjesche wosada wulki rumny Boži dom.

Jako knjes krajny biskop a nowy superintendent do Bożeho domu sastupischtaj, bźeše so w bohatej žyle zhromadżena wosada poslěbnyła a Budyski a Drjezdźanski posawnistwi chór powitaschtaj jeju z pschednoschkom z Judaicha Makkabeja. Mjes tym, so bo duchowni a dalschi wobdźelnizy swjedźenskeho cźasa na wołtarnischczowe stoły a prednje lawki sesydachu, hrajesche knjes kantor Horst Schneider je znatej wustupnoscżu preludium: C-dur wot Bacha. Na to wosada z untroscżu dwě schnuczky kérlusch a „Ow Jesu, kralo kraschnoscże“ wuspěwa. Posawny tutón kaž tež dalsche kérluske pschewodźachu a Bożu służbu porjeschachu. Wotcarmi liturgiju mésjeske knjes farar Berg hacz do pschecżitanja epistole (Eféz. 4, 1—6). Po kérluschowej schnuczky „Pschińdź, swjaty Duchoł“ stupi knjes krajny biskop D. Jhmels k woltarju a dźerżesche

sapokasanju rěcź.

Ju salozowjaschе na słowo se Sjewjenja św. Jana na 21. kapje w 5. schnuczky: „Hlaj, jaczinju wschitko nowe!“ a wopischjesche jeho sapokasańske rěcże běsche nětdźe sćěhowaze: K prenjemu rasej předowach wo tutym słowje, jako nowa zyrkwinska wustawa do mozy słupi. Nowa zyrkwinska wustawa pschinjese sa evangelsku zyrkej najwuzše sjednoczenje, wutwori nowe eforije. K prenjemu rasej wotmiéwa so w tutym Bożim domje žywjatocznosć, kaž tuta je, mi jenoż sa Tebje, luby bratrje, ale tež sa eforiju, kotraž so wokolo Tebje zwjazuje. Schto dyrbimy tedy dźensa pschecź? So by nasch Knjes tež nad tutu hodźinu napjatk: Hlaj, ja cźinju wschitko nowe! Ludźo mója drje nowe wustawy postajecź, ale njemóża smitskownje wschitko nowe scźinicź, to je jenoż wěz naschcho Knjesa. Tuto Knjesowe słowo dopelni so wěso hakle wotnje, hdyž wón sapopschindże a nowu semju a nowe njebjeża za žiwoju gnejnu stwori. Tola thwalemy budź nasch Knjes, so wón tuto słowo tež w naschim cźasu dopjelnja, hdyž sedmke dźěcźo psched nowym sapoczatkom stejo; la Jesu-jowych wucżobnikow je to wosebje wažne. Ja, luba wosada, nochcyš stejecź na tutym měsnje, hdyž nochcyš wěricź, so nasch Knjes tež w tutej hodźinje nochcyš swoje słowo prajicź: Hlaj ja cźinju wschitko nowe. Tola cźyš pak so wjeselicź, by-li hłoš z wascheje hrjechojsny w smitskownym prajit: Dyrbi dha so evangelsjon ponowicź? Khwalemy budź Bóh, cźoby pschindu a du, wustawy zyrkwje so pschemjenjeja, ale stary evangelsjon wostanje. Nascha zyrkej wě, so na wustawje njesaleji, ale na tym, so evangelsjon wostanje. Bratram, kotrajž hu dotal stutkowali, dźi so dźakowacź, so žu evangelsjon zachowali, tež tomu bratrej, kiž je dotal tutu eforiju sastarał; nowemu pak pschesu, so by stary evangelsjon pod nim we wožadach wožiwił. Schto budże dźensa nowe? W tutej hodźinje nyšlimy na to jene nowe, so nowa wustawa jenoliwe wosadu z jeji sararjemi sjednoczuje do eforije, so so w pschichodże wosadu ze žywoju duchownym wjednikom wusko swjazaju a pschejemy jeji z zyłej wutrobu, so so to wopraudże stanje, so by wobstate wopraudźite sjednoczenstwo mjes eforiu a sararjemi, mjes zyrkwinskimi pryschtejerjemi a wosadu. Nowy eforitz pschinjese k wam jenoż z pschecżom, so by był we waschej žrjebjatnje Khrystusowu žitżobnik. Sbromadżcże so wokolo njeho k zhromadnej žitżobje. Dotal bźechu sararjo w konferency hižom sjednoczeni, njech je tuto sjednoczenstwo w pschichodże kruczische a njech so pokrjebaju wschitke roskory, so by bychu wschitko nowe. Tež zyrkwinsky pryschtejerjo njech so w tutej hodźinje wokolo swojeho eforusa sjednoczu, so by so w zyrkwinstkim wokrjesu wschitko nowowilo. A wschitcy wobadni z Budyschina a ze wsow, sluźbże w tutej hodźinje, je wona njejsmé podarmo bycź. Stary evangelsjon z nowym zwjatym sluźbjenjom dyrbi nuts do wosadow. Dźensnischi tekst wo zastrowonku we Filibi ma nam wosebje prajicź, bratram w predarstwim hamcże a wschitkim druhim; Bóh chyš dacź wjele hnady, so by kóżdy ze evangelsjon swědczicź mohł. Nasch Bóh je dźensa hischcze pschi dźele, so by dusche nuswał, so bychu so evangelsjej dowérile. Evangelsjon ma bycź wopraudże jako wjeselea powěsćź předowana. Nawukinuty to. Evangelsjon dyrbi so bóle pschedobywacź, so by wjazy hłodow njejšło. Wobadni zastupjerjo ju samolwicźi, so je evangelsjon w jich wosadach jena nóz. Wo to maju prošbu z a so starace. A ty zyła luba wulka wosada sy ja to zamolwita, so so pschez evangelsjon wschitko nowe scźini, se modlenjom zamášcźi rěcź zohnowanja z njebješ scźahnyc. Luźim thwala, so je zykwinsky zmyšlena, njech i zyrkwinskeho zmyšlenja wjazy a wjazy wobohinsteho khcheścźanstwa wotrocże. Kóżdy ma i tym sam na scźi sapocżecź, ty, luby bratrje, pak pschede wschźmi. Potom dopjelni so słowo: Hlaj, ja cźinju wschitko nowe. Luby bratrje, wobsebita hnada wot Boha je, so Cźi w pomérnje mlodych létach taiftu wažnu hodźinu dożiwicź dawa, to poczéri cźe do komorki psched wobliczo twojeho Boha, hdyž dostanjesch wěstosć wuzitkjschenja. Fararjo su pschischli, so bychu so za swojeho eforusa modlili. Dajcze žebi tutu hodźinu zohnowacź, so je swjatym sluźbjenjom domoj dźesće: Knjeże, sčźiń pola mje wschitko nowe. Na zyrkwinskich pryschtejerjerow a wobadnych sastupjerjow wobroczam so z jenicźkim praschenjom: Sceże ko za swojeho eforusa modlili? Potom zyła wosada, słódzy jenotliwy. Saležu na tschesczanstwje jenotliwych. Wróczmy so do swojich domow se słubjenjom: Haj, Knjeże, wschitko dyrbi nowe bycź.

Tutej sapokasańskej rěcźi knjesa krajneho biskopa sledowachu

postrowjenja nowcho superintendenta.

Jako prěni poreża knjes tajny zyrkwinski rada Rosenkranz: „Wón dyrbi rosćź, ja pak dyrbju wotebźeracź. To je postrow starcho na mlodcho; jeneho, kotrehoż sastojnstwo je sandźenosći leži, na jeneho, kotremuż pschichod žinscha. Wobaj zhromadnoj jemu, tomu jenicźkemu. Wón dyrbi rosćź, to wostanje hežko, to placži tež za sastojnstwo. Wschitkim bratram za jich pomoz a zohnodźko so twutrobnje dźakuju, bźchu mi drohotny dar, njech je tebi, luby bratrje, tež spožecźeny. Mój poźledni sastojnski postrow na tebje mlodcho budź: Njech je i tobu Knjesowe zohnowanje.

W mjenje wokrjesnego zyrkwinskeho hamta porcża knjes wyschi cki zyrkwinsko-hamtski rada dr. Thomas. Spominasche na sandźene léto, wo kotrehoż zyrkwinski wokrjeż hornjolužiskich wosadow wobsteji a na nowu zyrkwinsku wustawu a wusdźelny, so sceja hakle w zpoczatku zwjedich nadawkow. Wón dźakowasche so wschitkim, kiž bźchu powolani, sluźbu pschepokasanskeho dźeła cźinicź a pucże rumacź. Dźel sarjadnistwowcho dźela maże Wy, nowy superintendento, zani dokonjecź, druhi dźel pak mamoj zhromadnje. W dwojim smyśle Waż witam, w mjenje zyrkwinskeho wokrjesa a jako sastojnskeho a puczowcho towarschza. S połnej dowéru chzu do wusdźelcznoho zhromadneho skutkowanja wéricź.

W mjenje eforalnych duchownych postrowi knjes wyschi farar Domaschka nowcho superintendenta. Jeho słowa bźchu nětdźe sćěhowaze: Wosadni Budyskeho zyrkwinskeho wokrjesa zu so w habrischich zylach seschli. Faraarjo, stari a mlodši a sastupjerjo k tomu. Witamy w tutej hodźinje zwjeho superintendenta a hischcze wjele wjazy! W tutej zwjatej hodźinje a kóżdy wokomik pschijabamy zwéru. Prožnymy zhromadnje: Knjeże pomhaj, daj so derje radźicź! Budźesce nam superintendent, niz jenoż jako tajfi, kiž naż je zwojimi daranmi a wědomoscżemi pschetrjechi, — kaž wulke a wažne to też je —, nż, schtož prožnymy, so bychcże był wjednik z cźopjej wutrobu za zwjate sastojnstwo, k tomu wjednik i duschepytajez ljubošcźu, wjednik, kiž kóżdeho bratra, kiž zbze wosprózniscź, z nowej wjeselocźu napjelni. Budźesce nam wjednik, kiž nam priedy dże we wérze a z jasnym pschikładom we zkowach a skutkach, wjednik we wojowanju z wulkimi prascheńjemi zżiwenja tam wonkach. Schtož ljubimy a thutnje do zwédomjenja wolamy, je, so mamy so kruteże sjednoscźicź, duchowni a wosadni k zwérnej dźekarscźerskej zyle za Bože kralestwo. Thzemy wokolo Waż stejecź, kotre koło bratrow, so bychmy nowu wjeselescź do naschcho sastojnstwa a zyłu ljubosć, a zyłu duschu a zyłu zwérn. Bóh chzyk jo z hnadu zohnowacź.

Po tutych wutrobnych powitanjach wotpołoji knjes superintendent Fröhlich zwjatocżne słubjenje pod assistenzu knjesow tajneho zyrkwinskeho rady Rosenkranza, wyschi cskeho farara Domaschki a jeho nana farara na wotp. Fröhlicha z Drjezdźan-Wrějez. Pschi słubjenju a jako knjes krajny biskop nowcom superintendentej zohnowanje wudźeli, postawy wožada. Knjes superintendent Fröhlich dźerżał. Sa zwjedźenskeho tekst bźeše zwjebi wuzwolił słowa ze zhwalospewom „Cźeść budź Bohu we wyskosczi“ a wuczita na to je sesenja zwj. Jana 15, 1—5. Zyrkwinski chór zwj. Pětra pschednjese 27. psalm, moteta wot Mar-

Po tutych wutrobnych powitanjach wotpołoji knjes superintendent Fröhlich zwjatocżne słubjenje pod assistenzu knjesow tajneho zyrkwinskeho rady Rosenkranza, wyschi cskeho farara Domaschki a jeho nana farara na wotp. Fröhlicha z Drjezdźan-Wrějez. Pschi słubjenju a jako knjes krajny biskop nowcom superintendentej zohnowanje wudźeli, postawy wožada. Knjes superintendent Fröhlich dźerżał. Sa zwjedźenskeho tekst bźeše zwjebi wuzwolił słowa ze zhwalospewom „Cźeść budź Bohu we wyskosczi“ a wuczita na to je sesenja zwj. Jana 15, 1—5. Zyrkwinski chór zwj. Pětra pschednjese 27. psalm, moteta wot Mar-

Za wysoku płaczinu.

Powědańcźko z naschich lanjow

Napisała Kristina Nowowa.

39] (Pokračowanje.)

Hdyž pśches próh jśtwicźki pschestupichu, posdźehny so pschi łožu ředźaze bolcźo a wusdże jara jcźicha nimo nich. W zhromadźeńskej jśtwi pak padże na zwojej koleni. Ow, kak jara žu tola tam cźerwjecże wutroby muzy z njebjeskich wyschin k nětko sczehowanemu wokomiku potrébni! Mózi trjebasche mlody, mużnje z łożu kroczazy młodzenz, ale wasejebje žónita, kiż ležeshe każ rjana, ale j pschewulkej horzoty zwożahłana wótka we zwojim łożu.

16 dolhich lét bź so j tamneje hodźiny pominyło, so bźesche Nikolaj Korimity zwoju nutrnje lubowanu macź k posledujemu rasej widźak. 16 lét bź jaschto j tamneje zakoñczeje nozy, hdyž sadurdowazy nan je žudnitwe so wrócźi a płakazenu pacholeż na jeho praschenje: „Ždy pschijidże macź je kotficzka?“ wotmolwił: „Wona jenje wjazy so njewrócźi; ny žuny sa wschě cźasy dźelenj!“

16 lét bź so pominyło, j toho ranja a tamneho, hdyž bźesche Nikolaj zwojemu nanej cźekmk a njeb ž prjedy jastak, dóniż w Orlowskim schtomowniku zwojeho dźeda na aleji sekka a j hórkim płakanjom jeho hmetjeschе: „Daj mi mu mamu, ja dżu mamu a Margitku!“ a wotmolwu dosta: „Ty nimasch mamy; znajmjenjscha pola mje njeżumjeschi ju pytacź; ja nodżu nikoho j waż wjazy widźecź. Njeżwaj so, jenje wjazy, pród Orlowa pschichitnjcź; Korimitu nima tu niczo wjazy pytacź!“ S tutymi žłowami wsa hises Mikławskich dźeżo, kiż bźżo njepokakasche, ale na dźeda, kotryż bźeshe bewak pschego najti łuby był, j dźeżaszy sadźiwanym wóczłom pohlada, za ruku, dowjedże jo psched wrota, a wuzyknuwschi jcźo je zahrodu a j wutrobu, zawrě wrota za nim.

A nětko hladasche tutón Nikolaj Korimity po 16 létach z prénjemu rasej jażo do zpodźiwnje rjaneho, drohebo wobliczа macżerje. A w tutom wokomiku postany j rowa žiwje pohrjebana, so łabykżym zamjetawa, ale wa wotewrěta dźeżaza lubosć. Léta zakofnuchu dźelenja sedźachu so jemu każ sty kóń.

Nikolaj nakhili so nad špjazu, każ bo bycź ida, macź. „Macżerka, moja macżerka!“ špkakowaschе wón na pak wótsje.

Ale žónita nespasche. Stote mikawczki posdźehnychu so każ schidła sespłóschcanego hołbja. Wona wocźi posdźehny. Njebě so pschewerenka, žyn ju špójna; ale špóznaje tež wona hólczeza, po 16 létach jo j mlodźenzom staluschego, hischcze?

„Macźi, ty njespišch? Abo žyn cże w spanju mylił?“ rjekny zastrózany mlodżenz.

„Nikuschka!“ zawola žónita, posdźe so o a wobja žadoscżinje z rukomaj schiju žynowu a scżeze jeho k sebi. „Nikuschka, ty žy tu, žiwy a strowy, a za žnjem cże k sebi stłóczicź? Ty žy ke mni spischchoł? Njezbj na mnje hnéwny? Aba ty mi wodaš? Niz-li, to wodaj, ach wodaj žwojej njesbożownej macżerji!“

„Ja žym wschitko wodał, macźi; njerěczmoj wo tom. Radźcho tebi praju, so je žo tež mi wulka hnada dostała; žym Knjeża Jesuża špóznał. Wón je mi sebje žamcho dał a nowe, wěczne žiwjenje.“

Sžym hladasche słabe cźało a słote wokoło macżerzyne. Wona stłóczi jeho ruku k žwojej hrudźi a hladasche do jeho rjaneho, wot džiwneho žwětła wobžwětleneho wobliczа.

A njedaloko wot njeju stojeschtaj wobaj pschecżelej, kotraj wobžeschtaj, so tutón wokomik dyrbjeschе so bórsy skóńczicź a so potom scźehuje dźelenje na pschezo: „Kak pschenjeżetaj wobaj tole dźelenje?“ pomyšli mlody lékar.

„Schto je cźi po pravom, macżerka, jaży thora? wopraschcha so mlodżenz polaty lubosće a sobuczeża.

„Mi? Ach mi wschak niczo njeje, hdyž mam tebje, mój Nikuschka! 16 lét cżerpjesche moja wutroba je zedżenjom za tobu, ty mój drohi, prénjorodźeny pokład. Potom dostachi zakofnu powěsćź wo twojim skorcżenju; to bź pschewjele. Ja podźiezach a skorcżich, woni wotwjesychu mje daloko prjecź do kupjelow a hladachu mje, so bychu mje wulekowali. Hdyž skónczuje Kanna swostach, dźech žebi žama za swojeho eforusa modlili. Dajcze žebi tutu hodźinu zohnowacź, so je swjatym sluźbjenjom domoj dźesće: Knjeże, sčźiń pola mje wschitko nowe. Na zyrkwinskich pryschtejerjerow a wobadnych sastupjerjow wobroczam so z jenicźkim praschenjom: Sceże ko za swojeho eforusa modlili? Potom zyła wosada, słódzy jenotliwy. Saležu na tschesczanstwje jenotliwych. Wróczmy so do swojich domow se słubjenjom: Haj, Knjeże, wschitko dyrbi nowe bycź.

Tutej sapokasańskej rěcźi knjesa krajneho biskopa sledowachu

postrowjenja nowcho superintendenta.

Jako prěni poreża knjes tajny zyrkwinski rada Rosenkranz: „Wón dyrbi rosćź, ja pak dyrbju wotebźeracź. To je postrow starcho na mlodcho; jeneho, kotrehoż sastojnstwo je sandźenosći leži, na jeneho, kotremuż pschichod žinscha. Wobaj zhromadnoj jemu, tomu jenicźkemu. Wón dyrbi rosćź, to wostanje hežko, to placži tež za sastojnstwo. Wschitkim bratram za jich pomoz a zohnodźko so twutrobnje dźakuju, bźchu mi drohotny dar, njech je tebi, luby bratrje, tež spožecźeny. Mój poźledni sastojnski postrow na tebje mlodcho budź: Njech je i tobu Knjesowe zohnowanje.

W mjenje wokrjesnego zyrkwinskeho hamta porcża knjes wyschi cki zyrkwinsko-hamtski rada dr. Thomas. Spominasche na sandźene léto, wo kotrehoż zyrkwinski wokrjeż hornjolužiskich wosadow wobsteji a na nowu zyrkwinsku wustawu a wusdźelny, so sceja hakle w zpoczatku zwjedich nadawkow. Wón dźakowasche so wschitkim, kiž bźchu powolani, sluźbu pschepokasanskeho dźeła cźinicź a pucże rumacź. Dźel sarjadnistwowcho dźela maże Wy, nowy superintendento, zani dokonjecź, druhi dźel pak mamoj zhromadnje. W dwojim smyśle Waż witam, w mjenje zyrkwinskeho wokrjesa a jako sastojnskeho a puczowcho towarschza. S połnej dowéru chzu do wusdźelcznoho zhromadneho skutkowanja wéricź.

W mjenje eforalnych duchownych postrowi knjes wyschi cki farar Domaschka a nowcho superintendenta. Jeho słowa bźchu nětdźe sćěhowaze: Wosadni Budyskeho zyrkwinskeho wokrjesa zu so w habrischich zylach seschli. Faraarjo, stari a mlodši a sastupjerjo k tomu. Witamy w tutej hodźinje zwjeho superintendenta a hischcze wjele wjazy! W tutej zwjatej hodźinje a kóżdy wokomik pschijabamy zwéru. Prožnymy zhromadnje: Knjeże pomhaj, daj so derje radźicź! Budźesce nam superintendent, niz jenoż jako tajfi, kiž naż je zwojimi daranmi a wědomoscżemi pschetrjechi, — kaž wulke a wažne to też je —, nż, schtož prožnymy, so bychcże był wjednik z cźopjej wutrobu za zwjate sastojnstwo, k tomu wjednik i duschepytajez ljubošcźu, wjednik, kiž kóżdeho bratra, kiž zbze wosprózniscź, z nowej wjeselocźu napjelni. Budźesce nam wjednik, kiž nam priedy dże we wérze a z jasnym pschikładom we zkowach a skutkach, wjednik we wojowanju z wulkimi prascheńjemi zżiwenja tam wonkach. Schtož ljubimy a thutnje do zwédomjenja wolamy, je, so mamy so kruteże sjednoscźicź, duchowni a wosadni k zwérnej dźekarscźerskej zyle za Bože kralestwo. Thzemy wokolo Waż stejecź, kotre koło bratrow, so bychmy nowu wjeselescź do naschcho sastojnstwa a zyłu ljubosć, a zyłu duschu a zyłu zwérn. Bóh chzyk jo z hnadu zohnowacź.

Po tutych wutrobnych powitanjach wotpołoji knjes superintendent Fröhlich zwjatocżne słubjenje pod assistenzu knjesow tajneho zyrkwinskeho rady Rosenkranza, wyschi cskeho farara Domaschki a jeho nana farara na wotp. Fröhlicha z Drjezdźan-Wrějez. Pschi słubjenju a jako knjes krajny biskop nowcom superintendentej zohnowanje wudźeli, postawy wožada. Knjes superintendent Fröhlich dźerżał. Sa zwjedźenskeho tekst bźeše zwjebi wuzwolił słowa ze zhwalospewom „Cźeść budź Bohu we wyskosczi“ a wuczita na to je sesenja zwj. Jana 15, 1—5. Zyrkwinski chór zwj. Pětra pschednjese 27. psalm, moteta wot Mar-

ma po wokrjesnje. To bych cże widźecź mohła, tute nadźije jit njemóżach; pschetoż myślach, so by hischcze na juhu; je nad wélm powdźeż chzyk nashonicź. Ale nětko mi nicżo njepotrachuje, nicżo.

Ty dźerżicźi mje we zwojimaj rukomaj, majch snajmjenscha trochu lubosće ke mni, to mi dożaha. Mam je nad hischcze jenu žadosć: takle w twojimaj rukomaj, na twojej wutrobje wumrěcź mój a tak smjecene, smylene bjes samérne, njewjzitne žiwjenje skónczicź.

Baronka sandźeli wocźi.

„Njerecź takle, macżerka!“ snapschecźiwi wustrózany, mlodżenz, a jcho hubje sćłóczijchtej horje wokoschenje na sklebnjenej, bolosnje sjatej hubje žónsteje. Wona žynny so hrmadu. „Abo njechach wjazy žiwa bycź? Ty by hischcze tajka mloda!“

„Žiwa bycź? a k cźemu, Nikuschka, hdyž ty mje wopuschcżijsch?“

Mlodżenzej so sezny; špótnata wérnosć pschekłóbe każ wotrosej wurzla. Jako byschtaj nadobo dwaj muzej jemu pschi boku stałoj: jedyn měsjeche wobliczo nanowe, tón druhi bź baron Rainer.

Hdyž žónjta nadobo šaplakny, pokoji je twón, wrócźo bo šahłkow, pokłakny so pschidybła łoża, sthili słotowołoženu hłowu k jeje wutrobnu a płakasche tej, ale jenoż wokomik, potom pschestała.

„Wjepłacz, macżerka“, rjekny nadobo je špodźiwnym hłokom; „pytaj Bóźsu wérenoscź, wjmi Knjesa Jesuża do žwojeje wutrobý. Wón mje naruna tebi tudy na semi, każ je Jeho Tan Marìji narunak. A hischcze je dże žiwjenje; tam — wécźne — a mżże hyzi prawje bórzy, — na šajowidźenje! Nětko pak Bóh budź z Tobu!“

Wón sthócźi łołże cźyrke wokoschenje na hubje žónsteje, kotraj jeho jenak nutrnje šaże wokoschi. Hischcze ras pomuri so macź do rjanebo žynowego wobliczа, do jeho šylłojteju woczow; hischcze ras majtajche wón jej cźoło a wołoży a wokoschi jej ruzy; potom so wobroczi a j njewěstymi krocżelemi wundże won je jśtwy.

(Jutsje pokračowanje.)

zina Graberta „Tón Kujes je moje žiwjenje a moje zbože.“ Po khromadnymaj kěrluschowymaj schuzkomaj wošadny stupi superintendent Fröhlich na kěrtku, so by

šiwjedženske předowanje

dźerżał. Sa žiwjedženski tekst běrše žebi wulwolił spowa se 2. lista na Korinthiskich w 4. znjawje we 6. schuzkowy. Swoje předowanje sleji pod hesłom: „Schladujcemy na Božu žiwětku jasnosć.“ Jako duschi Pawoła sahuba hrožesche, pschiwdże k njemu žiwětka jasnosće. Wot teho czasa znaje duscha jenož jedyn saměr. Wo niczim druhim so też w tutej hodźinje jednacz njemože. Schtož hižo cźi 99 předarjow pschipowědali, kotrež su wot dujow reformacije tu skutkowali, to 100. też cźini, předowacz Khrystuša, toho Kschižowaneho. Hdyž dyrbi so w lěcze 1927 to sa naschi Budyschi zyrkwinski wokrjeh dopjelnicz, schtož sebi visitazijna knižka z lěta 1527 žada, dha dyrbimy na to kedžbowacz, so by Khrystuš pschez hole frohujenej był w zyłym zyrkwinskim wokrjesu. We tutym smyśle strowju žiwojich sastojnskich bratrow, dźakuju so muzej, liš je pschede mnu tu khodźił we wérje a šwérje. Stejmy khromadze w prawej bratrowskej luboscji. Nam je nadawk pschepodaty, so bychmy cźlowjesku z jaśnoscju evangelija pschelamali. Tohodla njepphajmy ženje to žiwoje, hladajmy na Božu žiwětku jasnosć. We Khrystušowym mjenje strowju zyrkwinskich patronow a wošadnych sastojnjerjow, niz najmjenje tebje, moja luba Pětrowska wožada w Budyschinje. Chcemy twarcz ludowu zyrkej, pschede wschěm dyrbimy měcz krjedźelsche. Khrystušowy Duch dyrbi naš wobluknjesc, so bychmy jemu słužili, w tutym smyśle dyrbi eforija zyłk być. Sastojnstwo wjele łohke, dokelž je błesbožnosć wulka na jemi, tola pak njetrjebamy zadźiwowacz. We tutej nam wot Boha spožčenej hodźinje, liš ma nam wěrn pokazniez, hladajmy na Božu žiwětku jasnosć:

1. We Khrystuša pschiwdże Boże žiwětko. To je dyrbjał mózny wotkmit być pschi spočatku dujow, jako wěčny Wótcez žiwětko jewori. Tutomu žiwětku dźiwajmy so sa wschitko, schtož mamy na rozczenju, pschidźerjenja a płody njeczenjun. Hdy by so jenoż też we wutrobach jaśnilo! Nětdy běsche tomu tak, nětko pak je cźma, busche su dromiły jasedojcźene; tohodla dyrbi so nasche wožobinske žiwjenje ponowicz. Nimo winy jenotliwych wobsteji też hišcźeze khromadna wina. Žadyn nima prawa, so by mjes sobu a swérkom tam wonkach dźělenišu šmuhu sczahnył, wschitcy mamy podzel na wulkej cźěmnoscji nad naschim ludom. Tu pak njemože žadyn cźłowjek pomhacz, też niz wyšoka wědomosć, też idealismus je podarmo. Ssamo powołnosć tu njepomha, dokelž wona też njemože nicžo bycz hacz morwy słutk. Jenoż we Khrystuša pschikhadża Boże žiwětko. Hdy bychmy to jenoż naschej dźenżnischej schlachcze rosjaśnicz mohli. Pschi błiźschim wobhladowanju dobudże so Khrystuš do nas. Jeho bycze cźinjesche na ludźi jeho cźaża wulkti facźischcź. Jeho słutk běsche wojowanje pschecźiwo hrěchej a nozy. We běhu wschitkich 19 lětstotkow namakachu cźłowjetoju jeho jenoż pod jeho schijom. Wola naš je nóz, dokelž smy so wot Khrystusa sabkudźili. Kajke wołanje sa Khrystušom dże pisches wožadu!

2. Dale dawacz je nascha winowatosć. Krasny napohlad ma nastawazy dźeń. Sa naš wschitkich dyrbi hodźina pschinicz, hdyž w naschej duschi dźeń sekhadża. Tohodla proschmy Boha wo to, so bychmy stroschtni smoju drohu cźahnycz mohli, a so nam žane cźěžnosce njeseschkodźała. Swonka zyrkwinskeho gmejnstwa njeznamjenuj wostacz, dokelž Khrystuš potom w naš rozcz njemože. Tohodla wy lube 34 wožadow, to dyżemy žebi dźenża prajicz dacz: Boże służby a bibliske hodźiny nucźi porjadnje wopytowacz, ha wo to šmužko we nasch pohromadźenjako. Dźensa je mitšijónski cźas sa nasch lud, kaž dyżemy dha służicz. Niz tak, so njeje wěcźimy, ale so sa naschim mišionskim khodźimy. Na sastojnjerjow wožadow hladaju ludźo na wsach a we měsze, tuž dyrbja woni w donje a žiwjenju se słutkom wopokazacz, so žu Knjezowi. Luba wožada, do ludowoje zyrkwje wupschindże žiwětko pisches służbu cźakanja, kaž je jo Knjez w žiwojim pschikrunanju wo pjanzy mjes pschenzu prajił. My hladamy na Boha, dajmy jeho wotbłyschczej widzecz we swojich słutkach, won może wschu cźěmnosć tkamacz, won je też z krałom nad naschej zyłej lubej krajnej zyrkwju; tohodla njeměmy jemu na puczu fleczacz, ale dyrbimy jo rozkudźicz sa jeho žiwjatu służbu. —

S modlitwu, požohnowanjom a dźakunym kěrluschom stónczi so šiwjedženske kentschenje. Jako šmły luda zyrkej wopytschežichu, powita jich wonkach posatwništi tšór pod nawjedowanjom knjeza farara Adolfa Müllera z kěrluschom „Jeh'n twjerdy hród je naseh Bóh ham“ a postleži hišcźeze dalsche posatwnowe pschednoschki.

Duchowni a druhy wobdźělniży šiwjedženskeho cźasa khromadźichu so w 2 hodź. w „Sejcźat“ k wobjedej.

Sowjedženski dźeń je so pominył, jeho sacźišcźez pak njech wostanje we wutrobach. Tón Knjes pak, wot kotrehoż wschitke dobre a dokonjane dary pschińdu, dżerż swoju ruku nad naschej eforiju a žohnuj jeje wjedźenjow a wschitkich, kiž pod nim sieja. Runje jako Boże słónczko na dnju sapołokasanja mile šwěczesche, tak šwěcź też słónczko Božeje miłosce nad naschim zyrkwinskim wokrjesom.

Dcź.

Ze Serbow.

Dujownica.

Pónđżelu 10. oktobra.

† 1875 ruski basnik Aleksej Tolstoj přebywa w Budyšinje a wěnuje nam krasnu baseń.

† 1692 Měrćin Golian we Wotrowje, dobroćel.

Ha widżu-li ptačata čalmyć,
Hdyž liščowy žołći so štom,
Chce myslička sobu so kranyć
We lwězdach pak pyta swój dom.

Ha wulźu-li maróčelow čabi
Kaž sony puć pod njebjom jěć,
Hdyž łuka je płowa haj nahi,
Chce myslička křidła też měć.

Handrij Zejler,

*

— **We wjerdje.** Schkleńza je z njeho na rjane kupiła. Woma pokosuje nimale na „jara kucho“. Nad hrjebjenej Europu šymi wujschina leži a nam, kaž wjedrańje mężna, hišcźeze na nětkotre dny rjane wjedro garuczenje. Sewjerna Jendźelskeje wschak je nižina, a tak nasche wjedro hišcźeze njewohrožuje. Dokelž je so wjedro na połnu měsacź klajiło, mamy nadźiju, so dźesche cźas rjenje wostanje. — Kupsje wuteru płhadża płónečko 6,10 hodź. a khowa so 5,14 hodź. Měsacźk płhadża wjecźor 6,01 a khowa so rano 6,33 hodź. — Wjecźera wjecźor we 7 hodź. thermometer we dwoju +14. — Dźensa barometer 761, hygrometer —5, thermometer w nozy +6. Wuhladaj na njestajne wjedro.

— **Sserbske towarstwo „Nadźija“.** Jutše wuterni sedźu so spěwarki a spěwarja małeho Kruceńskeho spěwcźeho wotrjada a pruhuja wot 8—9 hodź. Po tym pruhuja wschitcy wot 9—10 hodź. w Katolskej towarstwowni. — Dypkowne a połnoliczne pschitomnosce. — Cźestna winowatosć! Hosći stajnje lubje witamy!

— **Budyschczy měschczańscy sastupjerjo** sejdźechu so sajdźenu schtwórtk k swojemu 19. posedźenju, kotrež 4 hodźiny trajesche. Mjes druhimi mjenje ważnymi dyrbjachu sebrachu so z podpjerom sozialnych a małych rentnarjow, kotrež ma pschi wojsanskuenju Sserbowanja la 1926/27. 624 000 hriwnowe njedostatka. Dale jednachu wo žadanju Twórchowskeho towarstwa za pschewostajenje 1500 kóžnych metrow wulkeje twórčkeje kožownosce w naraźischim dźěle města, hdyž chce wona wona pschedawarjam natwarić. Wobkrjesnemu zyrkwinskemu hamtej pschiwolichu dźěl městnoscze w kupinju, kotrež je swojim cźasu jako wupołožcźenja służesche. Wudawki sa pschewarjenje, 1250 hriwnowe, pschewostuje zyrkwinski hamt, khdyž so k tomu 500 hriwnowe płacźicej, płacźi k połozy město a k połozy zyrkwinskeje hamt. Wotnajeńsći pjenjes wucźinja lětnje 220 hriwnowe ljeb dawka. Skónczuje rěczazu sastupjerjo wo połwjetschernym Schprjewinje linparije.

— **Dulscki pas spinanczeho dźěrżazeja wokhromjenja we** Budyschim wokrjesu. 16-lětna Sserbowa hołza, kotraż we Wikowjezach służesche, je we tule lhorosći khorita. Jeje starschi bydlitej we Wsedmarjezach Schporjanu pa do Budyschkeje khorownje dowjesli.

— **Pschepołożenje pišarinje wotrjadnego sudnika ra-dy.** Wot 11. t. m. pschiwotdżiju su pišarinje městnoscze Budyschko wokrjesneho schulskeho rady na Drježdżanskim hrodze w połwótrym twarjenju po 2 schodowaj.

— **Autowa cźara z Budyschina do Kamjenza.** Autowe sajadnjenstwo je z pschejesnjesću z kuwrjejskimaj zwjasknmaj a mišowanj, kotrejż pósći Budyšk.-Kamjenskeje cźarje łażeli, wot 2. oktobra 1927 jésdnj plan sajedź, kiž 4 jésdy wjedźenje mjes Budyschinom a Kamjenzom wo kóždu stronu pschedpisuje. Wonja dotalnemu jésdnemu planej pschinješe nowe lépšinu, je dotalny nježdżeli, wokoło 10 hodź. z Budyschina, w pschichodże wschednje jésdzi a popołdnju pschichodnje 2 wołaj z Kamjenza do Budyschina jédżetaj. Nimo teho je ho też na stare pschecze dźiwało, so tej njejedźu rano wós z Kamjenza do Budyschina jésdzi. Hornje naprawy załožuja so na tym, so wupraschenje pschecze a je tohodla nadźija, so je nowy jésdny plan sajimanzom jara po woli. Dokelž je ho tuniwanje Budyšk.-Kamjenskeje autoweje cźary w połslednim cźasu kšetko połepschiło, smě so też wocźakacz, so nowy jésdny plan też dalsche połepschenje wobthada pschinjesze.

S Mateńcz. Wjecźera wjecźor w 11 hodź. wotpali so brózeń tudomneho kubleraja a měšćanskeho Zuraka. Brózeń, dokelž be łónjowowa ko do cźisto spali. Woheń je hjes dwěla słónjkatka ruka załožila, dokelž so hižo psched měsacźnymi niedźelemi palesche. Tohdom pak so worasdi, wotkuł i cźakom šaleć. Se šulaxow na pomoc pschikhadżachu, hdyż Brězinczanja prěnje wuzy.

S Wětšich Rosłij. Sérjedu wjecźor sajsa psched tudomnym Bergmannez hosćencom japichaj i ljsoni konjemi. Pohonc swoje konje pizowajsche. Beczmuncź je ho swódomnicznym pohonc wo swoje konje staral, je ho tola padchołi poradźiło, konka, kiž běsche tady wola pschiwjazany, wutuhnjacz a jeho na polo sehnacz. We nozy je pozdat konja wobsydlej z Drježdżina na Wětš Rosłowskich łukach namakał. Kóń be pravemu wobsydlerjej sajsa wróczenu. Klubnczinjak pal njeběsche na to ličźił, so jeho ..... powrit wobkedźowaschče. Tutón je jeho spósnał a jeho wzjele běsche króte.

S Wóspurka. We hosćencźarstwje tudomneho dwórnika cźiowsko hosćenza je so pschewobnjenje stało. Dotalny arendźer, kujes Pawoł Kluga, dosta wot nemikostatnje sejmanjeju wjelkich dwórnikowskich hosćenzow w Zwenkowje nake Lipske pschepokasany. Won je hižom nowe hosćenzarstwo wusał.

Hospodarski rozhlad.

Pándżelu 10. oktobra 1927.

Barlinska burza sajdźeny tydżeń z mérnym wobkhadom stómkeji, kuzby efektow běchu derje skruczene.

Prosuktowe wiki běchu mérne. W płacźiznach pomjo płatki žowsko pschemjenjenja njepschinjeschu. Szobotu płacźesce zesmjak

w Barlinje.

pschenzu 12,65—12,85 hr., rožki 11,80 hr hacź 11,95 hr., jecźmjenja nałkitejho 10,90—13,25 hr., wowsa 9,75—10,60 hriwnow,

W termijowym wikowanju

sa oktober: pschenzu 13,56¼—13,57½ hr., rožki 12,30—12,26¼ hr.,
sa dezember: pschenzu 13,63¾ hr., rožki 12,22½ hr., wowsa 10,55—10,60 hr.
sa měrz: pschenzu 13,55 [illegible], rožki 12,47½ hriwnow,

Na pschedań:

Kóń 5-letny Oldenburgski, njedźelski komoł, słomowa praša, šnjawa, bkrmywnjesdźowak, wobzuata walza, kultiwe hrože, tarczata pila, parkowy wós, Gruhl w Jilogach cźišto 11.

Hubse w Budyschinje, Schlachthofstr. 31 na prawo.

Prošata, běhali a wuskokowacźelna krowa, kujeli dwór we Horním Porchowje.

Prošata, kujeli dwór w Nišcźu pola Hróbka, w Wětšej Horje 20.

Krowa wuskokowacźelna, wjedźer starschi w Górsku pola Mužkowa. — Wuskokowacźelna z 2 cźelcźatom we Wutjesku Khójnicy 8. — Wuskokowacźelna podskoba we Wutjesku 41 pola Buka. — Wuskokowacźelna we Khójnicy cźo. 15, w Delnjej Kinje 26.

Załožja wuskokowacźelna we Lupoji 14.

Kachli żelezjej we Lubiju, Lipowa haša 3.

Koło motorske, Förstar w Sadowje.

Byk 1¼-letny, na Zidowje 185.

Durje wichelake, Wickerling, nažl. w Lubiju, Dwórnischcźowa haša 21.

Kóń šrimjotletny w Klukschu 6, 2 Kubschizach 15, starschi we Sstarej Borschczi 21. — Starischi a młodschi kóń podskoknik w Korczinje w Nowej Wsy pola Nakeja.

Kupicź pyta

Kopja, skerje łohkeho a mlokowy ...s, mlokarnja na Zidowje, Telefon 5082.

Sstomn, Mützlich w Kamjenzu.

Pschihódżejcy pyta,...

Hospoda do Laloweje krom. Pola korczmar. Posliczenja **pod** A. B. post... do Lohja O. L.

Hospodarjeja pow... ka, Israel w Starem Lubiju 51.

Holzu do domu, Saundowa we Wósporku. — Mlyn we Wjeckowach.

Pohonca, mlyn we Wjeckowach. — Necker w Hródku. Pětr w Jěsowje. — Mlokowcho, kujeli dwór w Debrjesach.

Schelarka, kujeli dwór w Schrjesźy.

Dźowka a furjerka, Kowigerowa we Lutejezach.

Dźowka, rěmat Sswindner w Halschtrowje.

Domownika. Linka hojsczeń w Wětši Wodze. — Reichsbei w Lubiju.

Kowarskeho wuczohowka, Grunwer w Hródku, Wilhelmowa haša 11.

Krawca, Mejnej w Kamjenzu.

Pohonca, mlokowcho, Nicolaus w Kschidowje.

Sšo porucza:

Tschacze-li kuchařku sa kermuschke abo swódomnje, wobroczcze so na Handrikowu na Hausenzej dr. 77 w Budyschinje.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenża dop. ¾12 hodźin: Wiki stajne, płacźizny sterje skruczene.
Dopołdnja ¾12 hodźin: Kaž pisched hodźinu.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wołowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacźizny po złotej hriwnje.

	8. 10.	7. 10.		8. 10.	7. 10.
Pšenca	253-257	253-254	buny	22-24,00	22-24,00
rožka	236-239	236-239	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jecźmjeń	218-265	218-265	módre łupiny	15-16,0	15-16,00
nsz. jecźmjeń	—	—	žołte łupiny	—	—
wowsa	192-212	195-212	zeradella	—	—
kukurica	192-194	193-195	raps. wosusk	15-16,00	16-16,40
pšeńc muka	32-35,60	32-35,50	lany wosusk	22-22,50	22-22,80
rżana muka	31-33,60	31-33,50	pozn. melasa	—	—
pš. wotruby	14,25	14,50	bórnj. kruški	23-24,6	24-23,0
rżane „	14,25	14,50	syno, 50 kg	2,40-2,75	2,3|-2,65
raps	305-315	305-315	rżana słoma	1,30-1,40	1,15-1,30
lane symjo	—	—	pšeńc. „	1,90-1,20	0,80-1,15
hrócheń	30-33,00	30-33,00	wowsna „	1,70-0,85	0,75-0,90
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jećna „	0,70-0,90	0,65-0,85

Płacźizny ręcznho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

8. oktobra 1927. Płacźizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenja.

Woły: 691.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rézneje hódnosće hač do 6 lět	59—61
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	54—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	49—52
Mjenje picowane wšěch starobow	36—45

Byki 428.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rézneje hódnosće	60—62
Połnomjasne, młódše	57—58
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	52—54
Špatne	46—50

Jałojey a kruwy: 923.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rézneje hódnosće	48—51
Połnomjasne, wukormjene jałojey najwjetšeje rézneje hódnosće hač do 7 lět	37—45
Mjenje wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojey	30—35
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojey	22—25
Mjenje a špatnje picowane	—

Cełata: 1200.

Najlépše wukormjene (2. druž.)	90—100
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	80—90
Špatne (4)	60—75

Wowcy: 6453.

Młódše a starše wukormjene (1 družina)	55—60
Starše wukormjene (2.)	55—58
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	50—58

Swinje: 9874.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	76
Wukormjene	73—75
Mjasne	71—73
Špatne	66—70
Rancy a kundrosy	61—64

S Maleje **Pschesorenje.** Wčerawschu njedźelu swjeżcheše tudomny ratar a nětko wuměnkar Jan Schołta je swojej mandželskej słoty mandželski jubilej. Wulke kołbóčki a pschiwuzmi so na tutym čżestnym dnju wokolo jubilarowu shromadźi. Jubilejny nawoženja, kiž steji we 78. lěcze žiwjenja, je trochu khorowaty, jubilarka pak je njedźiwajo swojich 75 lět wubjerne strowa.

S **Wóspurka.** Wospjetne wobkedźbowanja su dopokazale, so ludźo bjes dowolnosće na hórnischcze khodźa a hižom tam sa běrnami rjaja, hdyž hischcze sbórane njeje. Psched někotrymi dnjemi su jasno někotre wosoby na polu wadeschli, kiž hischcze njeběchu k dobóranju pschizwolene. Wobkedźbuje-dha tutych ludźi pches swojeho šoforika z pola pokasacz a jich mjena napisacz. Njech tohodla nichtó bjes dowolnosće późnych wobkedźerjow běrny dobórać njethodźi.

S **Wukranczizy.** Houtwa, kotraž je na tudomnych **gmejnskich honach** wotmě, pschinješe 3 sajazy a 13 hazjantow. — Běrnowy **wunoschk w naschej wsy** je lětsa jaar bohaty.

S **Khorzebnja.** Schtwórtk popoldnju w pjatej hodźinje na rózku Drjowkowskeje a Eilenburgskeje dróhi kokoješnaj do so sajedźejschtaj a we wulkim kole na pleste padnyschtaj. Jenemu so dale nježe njeschta, druhi pak i cżežkim junstkownym franjenjom leža wokoło, so dyrbjachu jeho do khorownje dowjesej, hdyž pjatk rano hischcze bjes wědomja ležejsche.

S **Rósbórka.** Wczera pjatk popoldnja 1/28 hodź. je wobkhodny wjednik małeje żelesnjacy mjes Hórku, Rósbórkom a Pschibjusom, Hugo Halbauer, do smjertneho njesbože pschischoł. Món chajsche na jědzazym czah tkoczicz, wobhnuny pak so a pschidźe pod kola, kiž jeho sajědźeli. Snjesbożeny běsche wot lěta 1924 na tudomnej staziji a běsche 50 lět stary.

Z Łužicy.

* Se **Schérachowa.** Sobuskutkowej hoczy na tudomnej evangelskej farje wudawasche mjesnaty Nowjet, jo ma nadawk, w pacżelskej jtwě harmoniam wupotrjebjeć. Jako hischcze wobkruczowasche, so ma k temu też dowolnosć wot tuteje kantorki, hu jemu wupotrjebjenje pschewostajene. Zyrkwinski službowar jemu na jeho žadanje 20 hrimowu sa twporjedenje wuplaczi. Někotre dny posdyschko pak pytnychu, so bjesche njebołak mošazne dźele wo stronii, so ho harmoniam trjebać njehodźi.

* S **Noweho Gersdorfa.** Sobotu popoldnju w mješczanskim lěsu njedaloko cżeskosłowakiskeje mjeje jaku do wětra, kholowy a běle spódnje kholowy z kwoju womalowane namakachu. Schtwórtk rano pschidźe policija i pjan. Dotal pak njeběźe možno, nětcho dalsche wuhladźeć.

S **Leutersdorja.** Tudomna nětdźe 60lětna Neumannowa je žebi we swojim bydlenju z wobwěsnjenjom žiwjenje wsała. Dohołetna khorosć je była i pschicżinu srudneho konza.

* S **Rychwalda.** Saidźenc frjedu wotmě ho w Rychwaldze hermank je skótnymi wikami. Na witi běchu 35 kruzwow pschiwjedli. Naschi kataxjo pak jara mało kupowachu. Popoldnju běsche ho na hermank wjele ludźi sechło. S khowneho dźela kupowachu cżopte symsne wobleczenja.

S **Rychwalda.** Saidźenc frjedu snjesbožu schofer hoscżenzarja Geißlera i jeho10lětnym synom na motorsčim kole. Schofer rosbi žebi mjeswoczo. Wobaj, schofer a hólz, dyrbjeschtaj lěkarsku pomoz pytacz. Kamjeń, kiž je na drózy leżał, je pjecza njesbožo sawinowak. Schofer je hewak měrny a spuschczomny cżłowjek.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Lipska.** (Cżežke wjesbože s motorskim kolom.) Na drózy mjes Hallu a Lipskom je so cżežke wjesboże s motorskim kolom stało. Dokelž wobmcz sdkodu poczerpi, padże motorske kolo, na kotrymž dwě wosbože jedźeschtej. Jedyn jěchcze morwy na drózy leżo wosta, druhi pak ha cżežko sranjeny.

* Se **Zwikawy.** (Pschi bólhracżu sranjertnje pschesdźeny.) Na drózy w Niederhaßlawje běżeschtaj mały hólzaj za parnej dróhowej walzu. Jako jedyn z njeju ha walzu wuskoczi, so hy ha bólom dobrzał, pschihnu z napschecziwneje strony wosbobowy automobil, kotrehož wjednik dźěcżi sa walzu njeběcże widzecz mohł. Auto pschjedźe hólczka, so hijom wumrě, jako jeho do khorcżownje wjesechu.

* S **Oldenburga.** (Mordaństwo.) Schtwórtk popoldnju namakachu cżežko wběteje Schäferez w pingu jeje bydlenja pod pochor schjezbanu. Wopalenja na cżele a druhe rany pokazuja na mordaństwo. Hijom psched někotrymi dnjemi je so Schäferez zwakowa sdhubiła. Tohodla žebi myslą, so je wona zwakowu sdmóżowała.

Zemjerżenje w Srjedźnej Europje.

Sobotu wjecżor nětkaje pjecz mjeńschinow po 9 hodźinach we **Winje** zyłny podjemski stork saczuchu, kotryž nětatre sekundy trajesche. Stork bě tak zyłny, kajkehož wot wjele lět njeje wjazo bykło. Wó sdkwach meble a lampy thablachu, durje schczabotachu a sa zyły czaš bě podjemske kulenje saczuczż.

Semjerżenje je pomérnje mało schkody nacżiniło. Wohnjowou woboru w schčerż padach na pomoz sawołachu, dokelž běchu so muhnje sabypke. W jenej starej khěži je so scżeny wobschkodżichu. Wobhderšiwo je do hrosy da. W někotrych hasach ludźo na dróhu thwatachu. Też je Winjeje wokolnosće, se St. Pöltena, Eisenstadta a Schwadorfa so powě, so je tam podjemski stork jara zyłny był. Na poslednim mjetnje je so thětra schkoda nacżiniła.

Też w **Prazy** a jwonka njeje žu s mjetnami lohke semjerżenje saczuke. Też w **Bratislawje** semjerżenje pytnychu; wone pjecz hacz schesez sekundow trajesche. Wono bě tak zyłne, so ho wó sdkwach na scżenach wiżaze wežy hibachu a w horních poschodach samo wobrazy je scżenow padnychu. Semjerżenje je samo hacz do Drježdżan dożahało. Na wschelakich mjetnach w Drježdżanach kaik s murjow wotpada a wiżate lampy žo saczumpachu.

Přilopk.

* **Franzowske bombowe letadło dele padnyło.** S Parija powě telegram, so je schtwórtk popoldnja na letanischczu pola Reinja bombowe letadło dele padnyło a žo rozraspło. Nutskadźejacej wosboże běschtej hnydom morjwej.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje sa julije wutoru: Wobłajne, rjane a žuche najmjse wjedro. Też w Jendželskej. W nozy mróży padaja.

W Drježdżanach je žo zobotu sakkadny kamjeń ke hygienischemu musejej położił.

*

Ssyre konjaze mjasso jedźachi je w Rychbachu we Vogtlandskej 178 wosobow ikhorio. Jena wosboża je wumrjela.

*

Létaŕ Könnecke z Kólna je žo na lětu wokolo swěta 9. oktobra do Bendera Abbasa pschi persischim mórskem salíwje na semju puschcził.

*

W Dobrudži w Rumunskej je z njepschestawazymi dešchcżemi wulka woda nastała, kotraž je pola Dobricza 143 thěžow wupuschczíła. Woda na dróhach 4 metry wysoko stejesche.

*

Londonska stenotypistka Gleitzez je mórski kanal mjes Jendželskej a Franzowskej sa 15½ hodźin z franzowskeje strony pschepruwała. Pola Falkestona w Jendželskej wona k bjrohej dopluwa.

*

Měr z Cżangkaišekom?

„Times“ z Pekinga powěda, so je gouverneur Schansischeje provinzy, kotrehož wójsko pschecżiwo Pekingej postupuje, **Cżangkaišekej měr policził** z wumjenjenjom, so Cżangkaišek žo na to jwjasa, so budże swoje knjezeństwo po sašadach Sunjatzena reformowacz. Cżangkaišek je wotmołwił, so je swólniwy měr cżinicz, so pak ho sapowěduje, thorhoj pschemjenicz a kommunistiski system sawjesej.

*

Wazory revolucije w Mexiku.

Po powěcżach z amerikanskich nowin su wot wudyrjenja pożdźejschejeje mexikanskeje revolucije 40 snatych generalow, politikow, rěcżnikow a nominarjow wotprawili. Kak dalako je Callejowa krwawa politika wulpech mětka, njeda mexikanska zensura spóznacz. Měrje pak žo sda byczź, so general Gomez hischcze njeje sajaty.

„Panamerican petroleum transport company“ wosjewja, so je dźeł swojich pschiprawjenjow z Mexika do Venezuele dowjesł dala, dokelž su jej wobstejnosće we Mexiku pschenjewjerje.

Strowotnistwo.

Dychanje z nošom.

Wichódnje mózemy wjele ludźi, wosbeže dźěcżi wobkedźbowacz, so prawidkowje z nošom njedychaju. Je to dwjescha jenož hłupe nawučenje, pschi tak mjenowanym jednorym dychanju hubu wotewdrjacz. To njeje jenož we symje strajchne. Też w lěcze móże nam to swadżicz a gnadź hischcze hórje. Wschelake nakaźliwiny su wešo w lěcze wjele powěsće w rosschérjene hacz w symje. S jednym jenicżkim dychnjenjom mózemy wjele nakaźliwinow do sebje nasrébacz. S pschepytowanjom su dopokakali, so móże žo w naschim nosu sa 1 hodźinu na 20—50 tyšac nakaźliwinow sahnebdźicz. Te pak žo do płuzow njedostanu, dokelž je z nošom sažo wuzmorkanu. Dycha-li pak nječto z hubu, dha zybdu so nakaźliwiny w schiji a wot tam žo bórzy do płuzow shuja. Tak pschihódu nakaźliwiny też do krewje a wot tam po zyłym cżele. S toho nastanu potom wschelake khorosće. Tohodla budźmy też w tutym nastupanju prawje kedźbliwi a budźemy cżim strowischi.

Swójbne powěsće.

Semrěłej: Margareta Pěschowa rodź. Mučinkec we Holeschowje, 32 lět. — Helena Jakpetkowa rodź. Richardez w Budyschinje.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wobkedźeć młyna **Hancża w Njechornju** wo dowolnosć k powyschenju dowolenje wodowoje napjatosće pschi warcu Ryhlowskeho młyna na 1.80 mtr. prohi.

Tónle namjet žo po § 33 wodowoho zakonja a § 17 pschemysłowoho porjada z namołwjenjom wojewja, so by chcu žo pschipadne pschecżiwjenja pschecżiwo pożadanemu wužiwanju wody sa dwě njedźeli wot dnja wudaca tuteho wozjewjenja na podpisane hamtske hejtmanstwo sapodate.

Wobkedźeleni, kotříž žo w tutym czasu njesamołwja, shuba prawo pschecżiwjenja pschecżiwo rjadowanju, kotrež wyschnosć pschehlwedźe.

W Budyschinje, 29. septembra 1927.

Hamtske hejtmanstwo.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Wobkhódny cżaš podpisaneho sudnistwa je wot 17. oktobra 1927 takle postajeny:

wot 8 hacz 1 hodź. a wot 1/23 hacz 6 hodź.
poslědni dźělawy dźeń w tydźenju pak wot
8 hacz 1/2 hodź.

Wobkhodne mětnosće wostanu popoldnju, poslědni dźělawy dźeń w tydźenju wot 1/21 hodź. sa sjawnosć jawrjene -- i wunjasnom nuzowych naležnosćow.

Hamtske sudnistwo w Lubiju.

Hermanka a skótne wiki w Kulowje

Póndźelu, 10. okt. 1927

Wulki wubjerk plahowanskeho a wužitkoweho skotu prěnjeje rjadownje.

Přihódna kupna składnosć. Přihódne přizamknjenje za železnicu

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadžija.“ Spěwny wotrjad pruhuje jutře wutoru (11.10.) wječor z dypkom we **8** hodź. w Kat. towarščowni za blizki sokolski swjedźeń. — Wšitcy zamołwjeni spěwarjo a spěwarki maju wšěsa z dypkom přińć. Druhe sobustawy a hosćo su nam stajnje wutrobnje witani. Předsydstwo.

Budyšin. Kedźbu! Naša „Jednota Sokol“ wuhotuje njedźelu, 23. oktobra, we Měšćanskej zahrodźe swój prěni Sokolski swjedźeń. — Přeprošujemy nanajwutrobnišo wšě bratrowske jednoty a wšěch lubych Serbow.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.

Hrodźišćo. Tow. „Zerja“. Naš spěwny wotrjad změje přichodny štwórtk (13.10.) wječor zaso spěwanje, a to w Njechornju. Winowatosć kóždeho spěwarja a kóždeje spěwarki je, zo zasy cyle wšěse přińdźe a hišće wjacy spěwnych mocow sobu přiwjedźe.

Předs. a dirig.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Luž.-serb. Sok. Zwjazk změje njedźelu, 23. winowca, pop. w 2 hodź. w „Serb. Domje“ w Budyšinje wurjadnu hłownu zhromadźiznu. — Dnjowy porjad so wšěm Sokolskim jednotam připósćele.

Starosta.

Zjenoćeństwo serbskich wučerjow a z dobom tež komisija za „Raj“ so skadźujetej přich. srjedu, 12. winowca, pop. w 3 hodź. w Serbskim Domje w Budyšinje.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Gardiny

přikrywy ◆ dźěcace šaty

W. Köhler w Budyšinju

na Hłownem torhošću čisło 9

Dokelž dźěši čas doma njebudźeny, rozpředamy

80 běłych Leghornskich kokošow

lětuše a lońše lohnišćo

Swobodne kubło w Lětonju

Přesadźowarnja Wuschick w Budyšinje

(přjedy Kurt Willnitz)

Srjedu, 12. X., přesadźuju swobodnje a zjawnje na Zwonkownej Lawskej hasy 16 z wrotami na lěwo wot dop. 1/210 hodź.

2 knježskej jstwi

čěmny dub, kóžda ma pisak a stóle, khamor za knihi, stółcy, blido a lampu.

Mahagonijowa jstwa za knjenje (z vitrinu), elektriski klawěr z 58 platami, phanola, šatowe a drastowe khamory, wjele ložow z matracami, sypowanske kachle atd. Pop. wot 1/3 hodź. **mužace a žonjace drasty**, **strykowane jaki**, **črije** atd. Wobhladanje wutoru wot 4—6 hodź.

Arno Wuschick, přisah. a zjawnje přist. přesadźowar

Zita k wusywam

Leutewitz-ska Dickkopf-pšenica
Strawes Dickkopf-pšenica
Pancerska pšenica III
Petkuska symjentna rožka

Wšo připoznate prěnje wusywy wot originalow poruča

Albert Paatz
Filialka w Halštrowje.

Vogtlandske Madraske wumělske **gardiny** story, etaminy, kromki, tkaniny za vitraže kupujeće jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje, na Žitnych wikach 11, znap. hosć. „Złota Hwězda“. Ręcu serbski

Visitne khartki zhotuje spěšnje a tunjo Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje.

Rězam po domach

derje a wěcywustojnje. **J. Šěrak w Kulowje.**

Z telef. pod čo. 37 Při dorězowanjach sym naispěšn. k ruce

Příloha k čisu 237

SERBSKE NOWINY

Pondźelu, 10. oktobra 1927

Dalše polépšenje dźěłowych poměrow w Sakskej.

Wo dźěłowych poměrach rozprawja krajny haupt sa wobsorjenje dźěła:

Po rozprawach sjawnych dźěłowych saradźerjnjow je polěpšenje dźěłowych poměrow, kiž hižom tydźenje dołho wobkedźi, dale postupowało. Powołanja, kotrež běchu hišće trochu hubjenše, buchu wěst tež wot powschitkowneho wožiwjenja sapschimnjene. Prózdnych městnow běše pomałim sa wschitke powołanja dostać.

Wobratarštwje je napraschowanje sa dźěłaršskimi mozami pschez hišće hybniše hač pokhćenje mozow, hačrunjež so nahnmke dźěła pomału k swojemu kónjej bliža. Sa industriju kamjenteho wuhla pytaja jasno dźěłaćerjow. W schkleńzowej a kamjenjowej industriji, w keramiškim pschemyšle a wobornjeńernjach, wschudźom tamale w polnym wobsahu dźěłaja. Wobsebje wjele mozow trjeba jasno metallowa industrija a textilowa industrija, tak jo mnohe hódnotne dźěłaćerjo tam dźěło namakaja.

Wunjadnje pschihódne je tež połoženje w papjerowej pschedźěłazej industriji.

Malo dźěła namakaja pak hsedlarjo a tapežerarjo a piekarjo a rěźnizy.

W industriji błódkich tworow a w zokrowej industriji pschibywaja běžnje dźěłaćerjow. W dźěłanju zigarrelow hebi pak pschibywanje a rozmah dźěłanišchich mozow wahu dźerźitaj. W friserstwje pytaja jo hišće mužske mozy. W twarstwje je wulke napraschenje sa murjerjemi, hačrunjež mamy hižom nasymu. Też we kminičźišchćerstwje dostachu mnohi dźěło. We hoteležanźarskim pschemyšle je sa pobłužowanišchim personalom mjenje žadanja, ale domowe a kuchinske holzy njedostawaju. Sa njewučenymi dźěłaćerjemi wobsteji też dalewonk wulke napraschowanje, młodostnych dźěłaćerjow nimaja tamo dosć. Ale połoženje pschekupskich pschistajenzow je dale dobjene. Městna, kiž tu dorěcźe dostać, buchu swjetschа s młodymi mozami wobsadźene.

Wot hrabinki k nadróżnej předawarcy.

Wopor semrětkeho zygana Rigo.

Psched někotrymi dnjemi semrě w Newyorkskej khudobni jena nadróżna pschedawarka, kiž bě w najthudšich měšćanskich kruhach jako „módra Mizzi“ znata. Jeje dźiwi žiwjenja je tak spodźiwny, so njeby někajki spisowaćel romanow wěs jej lepje wumyslić mohł. Wona běše rodźena hrabinka d'Alecon, běše w Bretagne (nawjeršnej Franzowskej) žiwa a wożeni po 16 lět stara se wěstem marquisom d'Ulfe. Dokelž měšeješe k jenemu wujej njehorne požahi, nasta wulki kandal a marquis rozwjaja mandźelstwo.

Měłko sapožinjaše jo sa kontešu jara wotmětnjaze žiwjenje. Pak bě w Pariškich salonach k widźenju, pak we Londonje, potom sažo w Romje, Benatkach (Benedig) a Monte Carlo. Tu wobsebje husto pschebywaše, dokelž tu hrace jara sajimaše. Wona rosumješe, za krótki cźas swoje rjane samożenje, kotrež bě po maćeri dźědźała, rozmjetać a pschehrać. W towarstwje tuteje hrajneje jamy sejna jo psched létami s zygeunowym primašom Rigo, kiž tu je swojej lubku s prinzeßu Chimay, pschebywaše. Wona měješe k njemu wuzše požahi a wón hišćeše narěcźa, wschelake spekulazije pschewojeć, kotrež słuźi jeje samożenja spožerachu. Wona bě nětko na swojeho lubeho (Rigo) pokasana, kiž pak měješe ju bórzy žytu. W jeho towarstwje běchu wschelaze ryćerjo swoja, mjes nimi jedyn Amerikan Charles Brown, kiž jo do njeje salubowaše a dźiwaše jo s njej woženić, je-li wona do toho swoli, jeho tam sćěhowaćej. Hdźežkuli hromadźe do San Francisko, hdźež w jenym hotelu swostaštaj. Bórzy pak sa sa tym pschindże, so je tak mjenowany hotel zyle nječisto druhe a so jeje sawjedźeć do zwólby wikowarjow s holzami słuśiła, kiž bě hižo doprědka swoju mšu sa nju dostał.

Jej deje jo poradźi, bórzy s tuteho sajtwa cźahnyć. Tola njemóžeše jej w Ameriźu trajacu eksistenzu swěźić. Njebě niczo nawukła, jeje rjanosć bě do pjezy a tuž ji niczo njesbywaše, hač pschilepne lózšče dźěło pschewsać. Tak sapoca jako słužownа w jenym hotelu a kónc ji jako pschedawarka sapałkow na měšćanskich drohach. Padałe pschesa niže a niže, poda so palenzej, kotrehož bě jako „trošćarja“ w żwojej nuzy sejnała. W dalšich widźimy ju w korćmach, hdźež hrubi namórniźy wobkhadźowachu, se wschelakimi wežami wikowaćej. Sswoje mjeno „módra Rissi“ měješeše wot módreho komočanego wobleczenja, kiž bě s pychi saschkoh cźakow hišćeše wobkhowała a kotrež nětko dźeń wote dnja noschešeše. Wěsu słoji tajke drasćenje w tajke wokolinje kedźbnosć na nju a tuž dósło tamne pschinjeno.

Kapitalnowe złóstnistwo.

Jenej Barlinskej nowinje jo pische: „Psched někotrymi dnjemi poda so w pschistawje Gdingen, blisko Gdanskej pschi pólsko-baltiskim brjohu, sćěhowaze: S 12 wuczekanimi wobkbaženy cźołm, kotrež swoje pródniny w Gdingen pschećinja, so powróći da wulkich junohow nimojeźdźaceho parnika „Sachsen“. Parnik a cźołm běschtaj ledy někajke 100 metrow róžno. Sadwélowaze wołanje wo pomoz do wody padnjenych knježnow njemjelskeje kapitena Seytha. Pałaźerjo na parniku rěcźachu kapitenej, so by wumóžaze cźołmy wutuźdźił. Ale wotmołwi jkrótka: „Połazy njech jo w mérje jatepja.“ Tute słowa złyschachu wschelake wobohy na parniku a dźeźa je psched žudom wopschischnjahacź.

W pożlednim wokomiku pschikhwata s Gdingskeho pschistawa, hdźež běchu podarok wobkedźowali, motorski cźołm pólskeho kedźbnistwa na pomoz a wumóži wschitkich. Kapitena parnika „Sachsen“ sajachu a budże wobsorjeny. Hižo je se sastopnstwa puscheženy. Wbohe s wody popadnjene wuczekli dowjesechu do khorownje w Gdingen. Parnik słuśiła wésteum knjesej Ahnertej s Kamjenizy.“

Tule powołcź bě njenowana nowina hižo psched dźěšcim cźasom dostała. Ale wona měješeše wobmyślenje, dokelž jo jako górlo sa nju stroniła narodny „Dźenik Pósnanski“ njenowasche. Mjes tym pišasche zyle pólske nowinarstwo wo tym. Ssamo jedyn minister to rosćerjeschе. Dalsche mjelczenje němskeho nowinarstwa — tak pische tamna Barlinska nowina W. a. M. — by jo jako wotwlakowanstwo wobhladowało.

Přilopk.

* Njewinowaty k śmjerći sapuščeny. Wopor justizneho (žudniskeho) smytka sda jo pjeca ratak Anton Langa (mlódschi) w Lichtenawje pola Direna (we Westfalskej) był. Dnja 4. junija 1921 wot Paderbornskeho pschisaženeho žuda na podłožku indizijow (t. r. pschipadnych dopokasmow) k śmjerći sapuščeny, dokelž bě swojeho bratra samordował. Tola wobkhadźichi jeho ke khłostanju na cźaš žiwjenja. Mjes tym pak tukachu na žiwakowu, so je swojeho muža žama kłonowała. Tuž žo namjet staji, so ma jo wěs hišćeze ras wošćudźić, tomu pak žudniske najpriódny njepschichłostowasche. Hakle nětko běchu prózowanja jeho sakitowarja wuspěšne, so jo je zona, kiž najlépschego njena njemjelšeše, saběrachu a stónczuje so khódny tuhnyć. Wona jo tak sarjekowasche, so na jeje winje drje nichtó wjazy niedwěl wasche. Tuž so i tym liczi, so Langa bórzy sažo swoju swobodu dóstanje a swójstwo jenu nastatu schkodu sarunа.

* Němc jěde sam w mjerschćim cźołmje do Ameriki. Kaž so s Palmaźa na kanarischich kupach wosćawja, je jedyn Němc, z mjenom Hugo Hoorna, s nа 40 stopnjow (sunadź wokoło 13 metrow) dołhim cźołmom, na kotrymž je swojim pšonu a 1 kócźku so žiwjesche a kotryž tež sam wjedźeše, do Providence w Sjednoczenych statach pschijeł. Je ma 4000 mil. (jendź. mila je 1,8 km, potajkim na 7200 km) dołhi puć w 45 dnjach pschejeć a jenieźkaj mórskej instrumentaj, jedyn cźaśnik a kompaś rjebał. Wšěch pryedy wujschichi namórnik (Maat) na němšim tworowym cźołmje „Walhalla“. Sa cźaś wójny běchu jeho na kamarilskich kupach sajeli. Wożeni jo s jenej sakhodnjenej Spartcźanku. W lěcźe 1921 jědźeše do Ameriki. Je jej žiwót cźołm sam natworił a dźiwje sćiwju zonu a dźěcźo wopytaš.

* Nowa horzota w Newyorku. W Newyorku mějachu minjenu njedźelu tajku horzotu, kajku, ji wot załoženja wjedrarinje w lěcźe 1871 w oktobru ženje wobkedźowali njejsu. Njedźelu rano w 6 hodź. pokasowasche thermometer hižom 20 stopjenkow po Celsiju, popołdnju pak samo na 32 stopjenkow. Pot mitšiona ludźi wopuschći město. Pytasche wocźešćenjenje pschi mórskim brjohu. Wjele wozowon je hłonćko sežahało, jena je na to wumrěła.

* Sestra Barcettija, znatehp anarchista, kiž bu njedawno w Bostonje w Ameriźi je Saccom hromadźe wotprawjeny, je so s łódźu do Cherbourga w Franzowskej wróćiła a Barcettijowy popjel hobupschinjeła. W dwémaj koprowomaj kaschćomaj da popjel se żelezniźu do Kalkheje domoj dowjesć.

* Studowanje dowolene — ženjenje zakazane. Młoda žónska cźaka w tu khwilu na swoje wuhnanstwo se Sjednoczenych statow w Ameriźy a to jenoż tohodla, dokelž je na hłoźy swojeje wutroby popłuchała a ju woženika. Jeje mjenu je Domenico Cascio, mandźelska nahladneho žendźelskeho lekarja, kiž w tutych dnjach w Newyorku prozeß wo pschipósnacźa amerikanskeho staczanstwa wjedźe. Jeho młoda zona bě s Italskeje do Sjednoczenych statow pschischła, so by na Columbijskej univerzitze studowała. Jako studentaz bě ji pschicźehnenje bjese wschcho dowolene a njedźiwajo na to, so bě liczba sa pschicźahowanych Włochow (Italskich) hižo pschekrocźena. Ale lubosć bě žylnicha hač wschě dalsche wobmyślenja a dari dr. Cascio swoju wutrobu. S tym pak bě wona po měnjenju pschicźahowanskeje wjednoscze swoju samotnosć jako studentka słubila a tohodla bě tež jeje dowolnosć k pschebywanju stónczena. Wjachnosć tohodla postaji, so ma jo młoda žona wupokasacź, hyrnjež wona swólniwa była, universitu dale wopytowaš.

* Tajny kral žwěta. J. P. Morgan, dźědzenz njejmjerneho bohatstwa, dźe swój puć žiwjenišći samotny, hdyž pschecźelowo a žnadź tež hdyž wjeselа. Wschitko pschejmérne na žwěze tłóczi — tež pschewulke bohatstwo je cźeza. A tola njewotpokasuje nichtó tutu cźežu wot jo. Tu rěcźi tradizija zobu. John Pierpot Morgan młódschi je we

Korćmarjec Mařka.

Powědańczko se žerbskeho žiwjenja, napisał P. W.

Bě to w jenej wjeźy w naschej ludej delanskej holi. Wo žrjedź wšy běšeše korćma, hdźež jo wjerzoř wschelazy wojeni mužojo k wjeßokej hłeßadźe seńdźechu.

Tele dny pak bě srudnje w korćmarjez domje, jara srudnje. Jeho žona Hańża bě cźežko thora a njemóžeše jo ani na žwojim khorokoźu hnuez. Do korćmy w pożledním cźasu jara mało ludźi thodźeše. Tohodla też w zyłym domje ani pjenjezka njebě. Korćmař pak trjebaše nusnje pjenjezy, so by mohł k najnjeschemu lekarstwu ke žwojej thorej žonje kupicź, kotrež pak bě jara drohe. Korćmar bě hižo někotre lěta zyle pschedołžena a nichtó jemu njeschaše niczo wjazy požećicź. Wón njemjeješeše ani pjenjez na nakupjenje piwa a wina a tak jeho hoseźo też wjazy njewupytowachu, dokelž niczo wjazy na pschedaŕ njemjeješe. Zyły dźeń bě prózdna korćma. Też wjeczor nichtó do korćmy njepschińdże. Korćmař thodźeše po domje jako pjany. Wón ani žama na žebje wjazy njedźerźeše. Wjazy njedźeli jo njebě hižo truhak. To běchu hubjene cźasy za korćmarjez žrjódźu.

Stušodźa jemu njechachu niczo požećicź, dokelž bě wón njesprajtliwy a hrubу a njemóžeše mérnje s ludźimi jednacź. Nikomu niczo njedaše, domišch so jemu hišćeze derje wjedźeše. Měješe-li jemu něchtó placźicź, to ani dźeń cźakacź njechaše. Ani schtlenczku wina khoremu njepopicha. Tak cźahnu jemu to ludźo nětko sarunacź a sažo wotpłacźicź. Mohł by bycź widźany muž, ale bě hrajeř a pschehra często wjesele sumy pjenjez. Pschi tajtim jednanju njeridźeše jemu w hospodarstwje nihdźe k žohu. Wón měješeše jara duschmy žonu. Bě pak pschesłaba a mérna na njeho, so by jeho na lépschi puć pschiwjedła. Cźasto wohnał jeho napominaše, tola wón na nju njepožłuchaše. Sa žo hižom tak pschiwucził do žwojeho hnacza, so je njeměješe wostajił. Wšelcźežeju běchu jemu korćmu pschewzali, tola na njej wjele njeměł. Hdźež bě hewak nětajka bedźe žrjódźa, tu korćmař wotorhny, dokelž na nakupjenje krjewa k pelenju też pjenjezy njeběchu. Najsajimarowsche pak bě to, so žwoju mandźelsku Hańżu njeßmérnje lubowaše. A tohodla thodźeše tak bjes mýßlow po domje, hdyž jemu zona ani sa tydźeń njestany. Njewjedźeješe schto cźini.

Jónu sawoła sažo lékarja ke thorej. Stary nasłonity lékař ju derje a dołkadnje pschehlada a praješe jemu je cźicha, so by był bźiw, jeli so by jeho mandźelska thorosć pschetrała. Korćmař łamaše ruzy a prošćeše so by jemu tola pomhał, žiwjenje žwojeje žony sałkowacź. Tola lékař hušaše s ramjenjomaj prajiwy, so jej hižo nicko druhe njepomha, khiba lékarstwo, kotrež na pschedpiš napiša.

Jako bě lékař wotešchoł, pschećźika pschedpiš. „Haj wschak, tute lékarstwo pomha, ale hdże mam je kupicź, hdyž nimam pjenjez.“ Sawoła žwoju dźowcźiczku Marku a pósła ju do lékarnje po lékarstwo sa macź.

„Ale pjenjezy nano,“ dźesche rosomne dźěcźo. Korćmař zbłdny. „Haj, pjenjezy! Ale ś wotkel je wojmje? Se wotkel. Wš zyłym domje nima ani pjenjezka. Schot by je nětkaže pokradnył, tola to hacź dotal cźinił njeje. Tak daloko žo njeje hišćeze sabył, ale schto cźinicź. Sa zonu by žamo wschě wopory pschinjeść, jeno so by ju wustrowił. A taš łubowasche žwoju mandźelsku, tak też łubowasche žwoju dźowku Marku.

„Nanko pjenjezy,“ wospjetowasche Marka.

Korćmař drapasche žo sa wuschomaj. Hdże jeno by pjenjez nabral?

Nětko jemu pocźa do hłowy ślupacź, kelko pjenjez je sobytnje pschećźinjał, pschehrał a pschepił. Schkoda tych pjenjez. Dźenża by je trjebał.

„Dźi, Marka, nimam pjenjez, dźi jenoż do lékarnje a prošch knjesa lékarnika, so by doćakał. Ja jemu sapłacu, tak bórzy hacź smeju pjenjezy. Praj jemu, so budu dźěłacź. Poidu na nowy tydźeń na dźěło a potom jemu wschitko sapłacu.“

Marka dźesche. Doschedschi do lékarnje, da jemu list. Lékařnik mějesche tajke waschnje, so ś jenej ruku list pschimaschе a ś druhej ju hižo po pjenjezy nacźahowaschе. Bě doseź stupy.

Jako widźesche, so je lékarstwo za korećmarja, praschesche jo hnydom:

„Masch pjenjezy?“

Marka wotmołwi, so nima, ale so jeho nan proßy, so by lékarstwo dźenża dał a so jemu po możnosći bórzy sapłacźi. Lékarstwo pak za thor... macź nusnje trjeba, hewak jim wumrěje.

„Niczo tomu hrajerjej na dół njedam. Wón je mohł pryedy lutowacź a by dźenża njetrjebał tradacź. Cźehodla je pił a njetrjebawschi brojił. Niczo njedam!“

Marka sapoca prošyjeź, tola podarmo. Njeczuźiwy lékarnik ju ś durjemi wustorka. Holcźka běžeše płaczu domoj. Korćmař hižo cźakaschе a jako płakaju holcźku wuhlada, wobźeschе hnydom, schto je so stało. Wutorhny Marzy lisćeł a běžeše bjem do lékarnje.

„Sstyhcźte knjeże lékarniko,“ mam doma thoru zonu, dajcże jo naproßyć a dajcże mi lékarstwo. Sapłacźu Wam je posćišćho.“

Lékarnik so jeho bojeschе a khowajeschе so sa durjemi. Prajeschе, so jemu lékarstwo njeda a so jo lékarstwo ś zyła na dół njedawa.

Korćmař so nimo měry rosnjendri a rejeschе na lékarnika. Tón pak wo pomoz wołakaschе. Durje běchu wotewrjene. Po dróhy wjazy ludźi nimo dźěschе. Tuzit hewórjeńkanju saßłyschachu, pschiliżachu na pomoz. Lékarnik wotłoschе, so dże jeho korćmař sarasyć. Korećmarja s lékarnje wustorkachu.

Korećmař so thróźi. To jemu tola hacź dotal hišćeze nichtó prajił njeje.

Njemdrje rejeschе na lékarnika: „Spomjatkujcże žebi to, so sće mje njewinowatemu wobtorźił. A mojej wbohej žonje sće so sapowěł, lékařskemu dacź, kotrež by ju wustrowiło. Dha žebi je dźerżeże.

Korećmař cźerjeschе domoj. Hnydom dźeschе do komorki, hdźež thora leješeše. Na tłoczku pschi thorokoźu žedźeschе Marka a bě hłowcźku na hłowak pokojła. Wobej drěmaschtej. Bě wjeczor. Wonka bě krajnje. Měłkaźe runje sthadźeschе.

Korećmař salorje mjelczo durje a žydny so w hoscźeńskej ißwi sa blidom. Też won žebi dźěmnuł.

(Wokraczowanje sćěhuje.)

sćinje žiwjeho wschehomóžneho nama wotrosti a hischeje dźenja wobsćežni hobrjku faktnosć tuteho złotkowoho pjenježnika jeho žiwjenski puć. Narodźi so 7. junjora 1867 w Irwingtonje w stacje Newyork. W hymnej wokolnje dollara wotrosćeje. Wón drje studowaše na Harward universitze — ale pischeczełowe tam njenamaka. Kaž njewidźanne marja dźiwske jeho bohatstwo wot druhich człowjekow. Snadź wonaj s nim. Ssamotny je pjenježny kujeczeł, kaž nowinarjo, a to amerikanske, we kotrejž je wot žo dźerżeć. Wulkich je tón, se wonu jeho sa namóžnoho człowjeka dźerži. Wón sapołka hymnje sławne mésjenje, njech je wobras, kiž hebi wo nim cźinja, bóle wopaczny — ichto to jeho stara? Je cźitowar w najwóle demokratiskim stacje. Tam lehjerja mjenuja jeho najnjebohatšeho człowjeka Ameriki. Twjerdźe a srdźka wuhadźeja słowa i jeho ertu. Tak prajesche w jenym prozéru, hdyż so jeho sudnik praschesche, hacź je dźesaci dollarow tydźenskje sahrabnju sa namórskeho dźiwadźerja dosćej: „Jeli wjacy dostacź njemóže a to Kerje, dha ménju, so je to sa njeho dosć." Tuto wuprajenje so rozsćerdźesche a wunjese njeswérnum hidu khudych a poczisćowanych. Pod tutej hrubej skoru thowa so wésta boleść. Podobnje dźesce so jeho mamej. Tutón symny liczeł a finanzny muż wérjesche każ Wallenstein do stejnischo śwedom. Tak sabawjesche so Morgan starschi tóżde raniz psched swojej dźesaczej dźiwadźerju wésty cźas w swojej hobrjtej knihowni a cźitasche nékotre hyrike pěsnje abo wunjesche a stawjesnarske nastawki.

Runje kaž jeho nan wobhędźi młódschi Morgan hobrjte cźelne mozy a wobsahnjku smuźitoscź. Tak stupi 1915 jenomu wowrótnjenemu napischecoju, kiž bé do jeho domu so dobyl a kiž so jemu z pobłóhnjenym revolwrom napischecju stupi. Wulkeł wuprajny a trjechi Morgana do żiwota. Ale njedźiwajo na tranjenje, bozowadsche Morgan nadpadnika k semi a dźerżeczke jeho tak dołho kruże, donjż alarmérowa, a flużowenjuj na pomoz pschihdźechu. Runje tak smuźity wopokaza so pschi rosbuchnjenju jeho banki na Wallstreet. Psches rospadanli a sahnypli pytasche jeż pjenz do dounjeho a cźahasche swojich direktarow pod pisańskimi blidami won, lotrjż béchu tam błędźi słowali. Każ tajscheł kral dawa swojemu ludej hobrjte dary. Tak dari w lésze 1924 krajej wulkotnu śniżowanju w hódnotnjej na 8,5 millionow dollarow a nimo toho hischeje 1,5 millionow dollarow za jeje wobhładanje a dźerżenj. To je wschu hromadze na 42 millionow hriwnow.

Listowanje.

S. E. Hdyż jeże hižo wschelake średni podarmo nałożował, piwowe blaki je źiby wosttronicź, dha ju dajeże chcyniżyn cźiśiśeć. Tola podarmo Wam tu rezept sa blakowu wodu, kiż ramo najnjeźniśche barwy njepschimna: 80 gr. wucźiśczerecho terpentinowoho wolija, 10 gr. cźiśiże wiśmuty (Weingeist), 10 gr. schwabłowoho ekera, 56 kapkow zitronowoho wolija. Tute dźele w jenej błyśći bromadźene prawje pschetschasće, derje sawrjeć a wukhowacź. Połojeż pod źidu błyt pisaf, hdyż ho wodźała. Pisaf ma nasnaweć wupstrędacź.

M. P. § 616 stat. sak. knihi njechodźi fo tomu, kiż je jene dźeło pschihotajeny, neboa pschihrótschisce abo wjace, hdyż wono niż pschedołhi cźaś je sadźewany, jiwoju winowatsce dopjelnicź, hdyż wina w nim njeleży (na psch. pschi thorowścii, na korcź je bjes winy). Tole zyrbi fcź tu jenu wotliczecź dacź, kotruż je po sakonskim puću i wobstejazeje thorobnoje abo invalidnoje kapy dóstaf. Mjeno ma fo w tom padże placźicź fa pschihotajenśki cźaś, tola swjesche niż dłóże hacź 6 tydźenjow.

R. E. 1. Dźędźinski (herbiśki) dawk fo po wosobinskim pomérach dźędźinzow k wottajarcej w fcźéhowajucych 5 klasach źekha: I. rjadowanja: Mandźelski, dźeći, wobożby, kiż po sakonju jenu bliźko fcźa każ mandźelske dźeći, mjeno dźeći pschiwsate wobożby, pschirowne dźeći a wot nana pschipóśnate njemandźelśti dźeći. II. rjadowanja: Potomnuj, „bećmej też tak cźinikoj, mohłoj nétko cźe schtomowniju méći!"

Ford a Roakowa archa. Duchowny Forbej, swatemu amerikanskemu wulkomu prajesche: „Nad Amerilu je śiśerjaca bleć sprawnje khłostanje sa naśim nahrabnosć cźinił, je-li by fo naśi zyły kraj powodźił budu", napschecźiwi Ford mérenje, „lunie (kaschcźe) twarieć sa dwé wobsaje wo — Może bycź, so tutón fcźet i powodźenje wutkadźa. Tam bé fcź 700 cźłowjekow, kiż by so druha śijaca pschichyle, po Noachowym wulki kaschcź wukhowarile, do kotrehoż fo wsich dwojich a wsuchow sfót wukhowacź. Ale flom Noach je wo wsich wjazy wo twarie tajscheł archow rozumiał, kedy bóhu fo do derjewjanerje kłaże wukhowacź wam, śpéschnje „schtiknaju kaschcź" wopuschcźichu.

Železniški jězdny plan. — Płaćacy wot 2. okt. 1927.

S Drježdżan a Arnsdorfa do Kamjenza.

S Drježdżan, Hł. dwórn.	0,20	2,59	6,03	9,32	12,20	14,46	18,55
„ Drježdżan, Nowe mésto	0,24	3,15	6,16	9,47	12,35	14,59	19,08
do Arnsdorfa	1,16	3,49	6,48	10,14	13,09	15,35	19,38
ſ Arnsdorfa	0,18		3,53	6,55	10,26	13,33	16,18	20,32
„ Małych Nédarjez	0,24	—		7,03	10,34	13,41	16,26	20,40
„ Wulkich Nédarjez	0,31	4,04	7,11	10,41	13,49	16,33	20,48
„ Połcźnizy	0,40		4,13	7,20	10,50	13,58	16,42	20,57
„ Bischheima	0,47		4,21	7,27	10,57	14,05	16,49	21,04
do Kamjenza	0,56		4,30	7,36	11,06	14,14	16,58	21,13

S Kamjenza do Arnsdorfa a do Drježdżan.

S Kamjenza	1,22	5,17	8,06	12,24	14,49	15,30	19,22	22,19
„ Bischheima	1,33	5,28	8,17	12,35	15,00	15,41	19,34	22,30
„ Połcźnizy	1,41	5,37	8,27	12,44	15,09	15,50	19,45	22,41
„ Wulkich Nédarjez	1,49	5,46	8,36	12,54	15,17	15,58	19,56	22,51
„ Małych Nédarjez	1,56	5,51	8,41	12,57	15,22	16,03	20,01	22,5
do Arnsdorfa	2,01	6,00	8,50	13,06	15,31	16,12	20,10	23,
S Arnsdorfa	2,07	6,33	9,20	13,14	16,02	16,38	20,27	23,11
do Drježdżan, Nowe mésto	2,33	6,56	9,46	13,40	16,27	17,20	21,00	23,37
do Drježdżan, Hł. dw.	2,48	7,09	9,59	13,53	16,41	17,33	21,13	23,5

S Kohlfurta do Wojerez a do Falkenberka.

S Kohlfurta	4,20	5,56	13,28		17,57	20,00	
„ Hórli	4,48	6,49	14,10		18,22	20,39	0,20
„ Nilseje	4,58	7,04	14,22		18,29	20,46	0,27
„ Hóhnizy	5,07	7,13	14,31			20,55	0,36
„ Mikowa	5,12	7,23	14,37			21,00	0,41
„ Klinscho	5,23	7,35	14,48			21,11	0,52
„ Dein. Wujesda	5,32	7,47	14,57			21,20	1,01
„ Laja	5,42	7,58	15,07			21,30	1,11
„ Werminghofa	5,51	8,08	15,16	66		21,39	1,19
„ Wojerez	6,11	7,15	8,28	13,30	16,00	18,00	19,09	21,58	1,37
„ Ciorn.-Chołmza	6,20	7,24	8,38	13,39	16,09	18,09	19,18	22,03	
„ Rólanow	6,50	7,52	9,16	14,09	16,46	18,51	19,44	23,00	
„ Witowa	7,30		10,06	14,54	17,25	19,33	20,13	23,56	
do Falkenberka	8,10		10,45	15,33	18,06	20,14	20,37	0,36	

S Falkenberka do Wojerez a do Kohlfurta.

S Falkenberka	4,20		8,45	10,33		14,03	16,41	18,24	21,19
„ Witowa	5,02		9,17	10,58		14,52	17,15	19,02	21,45
„ Rólanow	5,48		9,53	11,28		15,34	17,57	19,46	22,40
„ Ciorn.-Chołmza	6,17		10,15	11,35	14,30	16,00	18,43	20,17	23,07
„ Wojerez	6,25	6,35	10,28	12,05	14,43	16,14	18,51	20,42	23,15
„ Werminghofa		6,45	10,37		14,52	16,23		20,51	
„ Laja		6,54	10,45		15,01	16,31		21,00	
„ Dein. Wujesda		7,05	10,56		15,11	16,41		21,10	
„ Klinscho		7,14	11,02		15,19	16,50		21,18	
„ Mikowa		7,27	11,13		15,31	17,01		21,30	
„ Hóhnizy		7,34	11,18		15,37	17,07		21,36	
„ Nilseje		7,48	11,27	12,47	15,47	17,18		21,46	
„ Hórli		8,20	11,45	12,56	15,57	17,54		22,04	
do Kohlfurta		8,58	12,16	13,18	16,29	18,22		22,32	

Shorjelz — Choczebus — Barlin.

S Shorjelza			4,17			6,17	7,46		11,15		13,21	17,17	17,49	20,08	23,45
„ Charlottenhof			4,31				7,59				13,34		18,02		23,58
„ Koberdorf			4,38			6,34	8,07				13,42		18,10		0,06
„ Hórli			4,54			6,42	8,17		11,38		14,02	17,42	18,26	20,32	0,16
„ Hufmanez			4,59				8,22				14,07		18,31		0,21
„ Hänichen			5,06				8,31				14,15		18,39		0,28
„ Nécźizy	T		5,19			6,56	8,39	T			14,23		18,48	20,48	0,37
„ Bźeje Wody	4,28		5,44	6,00		7,12	8,59	11,10	12,04		14,40	16,51	19,08	21,05	0,55
„ Slepeho	4,40		5,54	6,10			9,09	11,21			14,50	17,02	19,18		1,05
„ Hrodła	4,57		6,10	6,53		7,30	9,22	11,38	12,22		15,02	17,16	19,33	21,25	1,17
„ Wagenza	5,14		6,22	7,05			9,34	11,52			15,13	17,30	19,45		1,29
„ Kowanza	5,20		6,29	7,11			9,40	11,58			15,19	17,36	19,51		1,35
„ Kibnicka	5,28		6,37	7,19			9,48	12,05			15,27	17,43	19,59		1,42
„ Choczebusa	5,25		6,44	7,26		7,62	10,14	12,13	12,50	13,31	15,48	17,51	19,07	19,38	20,38	21,26	23,48	1,50
„ Wirschowa	6,50						8,19		13,58	14,18	16,18		19,24		21,03	22,13	0,15	
„ Lubnjowa	7,10						8,33		14,16	14,36	16,32		19,33		21,22	22,33	0,34	
„ Lubina	7,27						8,46		13,29	14,33	16,51		19,52		21,40	22,43	0,51	
do Barlina	9,20						10,00		13,10		14,39		18,40		21,11		23,21	24,00		

Barlin — Choczebus — Shorjelz.

S Barlina	—			—	7,05	8,00	11,00		12,47	14,28		14,55	18,28	20,58
„ Lubina	2,08		5,06	5,55	8,52	9,21	12,11		14,28	15,44		16,41	19,44	22,37
„ Lubnjowa	2,23		5,31	6,29	9,08	9,36	12,24		14,45	15,57		16,59	19,58	22,54
„ Wětschowa	2,42		5,55	6,55	9,25				15,02	16,11		17,17	20,11	23,11
„ Choczebusa	4,26	6,20	8,01	7,30	10,22	10,16	12,56		13,58	15,40	16,38	16,45	18,16	20,40	23,52
„ Kibnicka	4,33	6,27	8,10		10,29				14,05	15,47		16,54	18,23		0,02
„ Kowanza	4,41	6,35	8,18		10,37				14,13	15,55		17,06	18,31		0,10
„ Wagenza	4,48	6,42	8,25		10,44				14,20	16,02		17,13	18,38		0,18
„ Hrodła	5,01	6,57	8,43		10,59	10,43	13,20		14,40	16,15	17,02	17,30	18,52	21,06	0,40
„ Slepeho	5,14	7,09	8,57		11,11				14,56	16,28			19,07		0,55
„ Bźeje Wody	5,28	7,22	9,08		11,25	11,04	13,39		15,07	16,45	17,22		19,23	21,27	1,08
„ Nécźizy	5,47	7,38			11,42					17,03			19,40	21,44	
„ Hänichen	5,57	7,47			11,51					17,13			19,50		
„ Hufmanez	6,05	7,54			11,59					17,21			19,58		
„ Hórli	6,16	8,05			12,09	11,41	14,06		15,58	17,33	17,52		20,07	22,07	
„ Koberdorf	6,25	8,13			12,17				16,06	17,41			20,15		
„ Charlottenhof	6,31	8,22			12,27				16,15	17,50			20,25		
do Shorjelz	6,50	8,34			12,40	12,06	14,31		16,27	18,03	18,18		20,38	22,34	

Běła Woda — Muzałow.

S Běłeje Wody	5,40	7,28	9,18	12,07	12,27s	14,45	16,42	19,24
„ Waldhana	5,52	7,36	9,21	12,14	12,34s	14,53	16,53	19,38
„ Kijanskeje Héty	6,01	7,45	9,30	12,21	12,41s	15,02	17,00	19,39
do Muzałowa	6,06	7,50	9,35	12,25	12,45s	15,07	17,04	19,44

‖ Dźěławy dźeń. s Jenoż njedźelu.

Muzałow — Běła Woda.

S Muzałowa	5,06	6,44	8,26	10,35	13,03	15,56	18,36	20,38
„ Kijanskeje Héty	5,12	6,49	8,32	10,41	13,09	16,02	18,42	20,43
„ Waldhana	5,19	6,56	8,41	10,50	13,18	16,11	18,50	20,50
do Běłeje Wody	5,25	7,02	8,48	10,57	13,25	16,18	18,56	20,56

‖ Jenoż dźěławy dźeń.

S Kamjenza do Budyšina.

S Kamjenza	4,30	5,30	6,30	7,30	8,30	9,30	10,30	11,30	12,30	13,30	14,30	15,30	16,30	17,30	18,30	19,30	20,30	21,30
„ Bischheima	4,41	5,41	6,41	7,41	8,41	9,41	10,41	11,41	12,41	13,41	14,41	15,41	16,41	17,41	18,41	19,41	20,41	21,41
„ Połcźnizy	4,49	5,49	6,49	7,49	8,49	9,49	10,49	11,49	12,49	13,49	14,49	15,49	16,49	17,49	18,49	19,49	20,49	21,49
„ Wulkich Nédarjez	4,57	5,57	6,57	7,57	8,57	9,57	10,57	11,57	12,57	13,57	14,57	15,57	16,57	17,57	18,57	19,57	20,57	21,57
„ Małych Nédarjez	5,04	6,04	7,04	8,04	9,04	10,04	11,04	12,04	13,04	14,04	15,04	16,04	17,04	18,04	19,04	20,04	21,04	22,04
do Budyšina	5,20	6,20	7,20	8,20	9,20	10,20	11,20	12,20	13,20	14,20	15,20	16,20	17,20	18,20	19,20	20,20	21,20	22,20

S Budyšina do Kamjenza.

S Budyšina	4,30	5,30	6,30	7,30	8,30	9,30	10,30	11,30	12,30	13,30	14,30	15,30	16,30	17,30	18,30	19,30	20,30	21,30
„ Małych Nédarjez	5,46	6,46	7,46	8,46	9,46	10,46	11,46	12,46	13,46	14,46	15,46	16,46	17,46	18,46	19,46	20,46	21,46	22,46
„ Wulkich Nédarjez	5,53	6,53	7,53	8,53	9,53	10,53	11,53	12,53	13,53	14,53	15,53	16,53	17,53	18,53	19,53	20,53	21,53	22,53
„ Połcźnizy	6,01	7,01	8,01	9,01	10,01	11,01	12,01	13,01	14,01	15,01	16,01	17,01	18,01	19,01	20,01	21,01	22,01	23,01
„ Bischheima	6,09	7,09	8,09	9,09	10,09	11,09	12,09	13,09	14,09	15,09	16,09	17,09	18,09	19,09	20,09	21,09	22,09	23,09
do Kamjenza	6,20	7,20	8,20	9,20	10,20	11,20	12,20	13,20	14,20	15,20	16,20	17,20	18,20	19,20	20,20	21,20	22,20	23,20

S Lubija do Hora. Oderwizy a Zitawy.

S Lubija	5,05	8,30	12,01	15,20	17,31	21,45
„ Wulkeje Swodnizy	5,13	8,38	12,09	15,28	17,39	21,53
„ Nowoho Kunnerzdorfa	5,19	8,43	12,15	15,33	17,45	22,00
„ Hornjo Kunnerzdorfa	5,25	8,49	12,21	15,39	17,52	22,06
„ Herrnhuta	5,34	8,58	12,31	15,48	18,03	22,15
„ Ruppersdorfa	5,41	9,05	12,38	15,56	18,10	22,22
do Horn. Oderwizy	5,47	9,11	12,44	16,01	18,16	22,28
ſ Horn. Oderwizy	5,48	9,12	12,45	16,02	18,18	22,29
do Zitawy	6,07	9,31	13,04	16,22	18,37	22,48

Powdaćelu ſ Lubija rano 6,11 do Herrnhuta 6,39; fóżda dopołdnja dźesi ſ Herrnhuta 6,49, do Zitawy 7,18.. Cźisti fastanje wuznamjenjene.

Se Zitawy do Horn. Oderwizy a Lubija.

Se Zitawy	6.37	10.26	13.36	17.20	18.07	20.08	22.13
do Horn. Oderwizy	6.57	10.47	13.57	17.43	18.33	20.31	22.34
ſ Horn. Oderwiza	7.03	10.48	13.58	17.44	18.31	20.32	22.35
„ Ruppersdorfa	7.07	10.55	14.04	17.51	18.38	20.39	22.42
„ Herrnhuta	7.15	11.02	14.12	18.01	18.44	20.47	22.50
„ Hornjo Kunnersdorfa	7.24	11.10	14.20	18.10		20.55	22.59
„ Nowoho Kunnersdorfa	7.30	11.17	14.27	18.17		21.02	23.06
„ Wulkeje Swodnizy	7.36	11.22	14.33	18.23		21.07	23.12
do Lubija	7.43	11.29	14.40	18.30		21.14	23.19

‖ Jenoż w nowy wot niedźele na póndźelu.

S Lubija do Habrachcźiz.

S Lubija	5.29	8.42	12.00	14.50	17.23	20.45
„ Wulk. Swodn.	5.37	8.51	12.08	14.58	17.31	20.53
„ Dürrhennersdf.	5.48	9.03	12.18	15.08	17.42	21.04
do Habroczźa	5.58	9.13	12.27	15.18	17.52	21.14

† Jenoż njedźelu.

S Habrachcźiz do Lubija.

S Habroczźa	6.17	7.28		11.03	13.33	16.33	19.30
ſ Dürrhennersdf.	6.28	7.38	9,14	11.13	13.43	16.43	19.42
„ Wulk. Swódnk.	6.38	7.46	9,24	11.23	13.53	16.53	19.52
do Lubija	6.45	7.53	9,31	11.30	14.00	17.00	19.59

Běła Woda — Barschcź — Gubin.

S Běłeje Wody	5.42	7.24	11.06	13.41	16.40	21.30
„ Brěwnoł	5.52	|		13.51	16.50	21.40
„ Cźišći	6.01	7.40	11.22	14.00	16.59	21.50
„ Fryzowejo Haja	6.08	7.47	|	14.07	17.06	21.57
„ Dobrinje	6.14	7.53	11.32	14.14	17.12	22.03
„ Kólšla	6.29	7.59	11.38	14.20	17.18	22.09
„ Zimorozeja	6.32	8.11	|	14.32	17.30	22.21
„ Barschcźa	6.56	8.27	12.02	14.48	17.46	22.37
do Gubina	8.10	9.12	12.57	—	18.47	

Gubin — Barschcź — Běła Woda.

S Gubina	5.30	—	7.30	10.50	14.12	—	18.58
„ Barschcźa	6.39	5.49	9.40	12.24	15.30	18.51	18.51	20.05
„ Zimorozeja		5.52	9.52	12.35	15.42	19.03	19.03	
„ Kólšla		6.04	10.04	12.47	15.54	19.15	19.15	20.27
„ Dobrinje		6.15	10.11	12.53	16.00	19.21	19.30	20.33
„ Fryzowo Haja		6.21	10.17	12.58	16.06	19.26	19.36	20.38
„ Cźišći		6.28	10.24	13.04	16.13	19.33	19.48	20.44
„ Brěwnowli		6.37	10.33	|	16.22	19.42	19.57	|
do Běłeje Wody		6.45	10.41	13.20	16.31	19.51	20.05	21.00

† Jenoż dźěławe dny. ‖ Jenoż njedźelu a swjate dny.

Serbja kupujće

a dawajće jako dary jenoż

Zejlerowe spisy

IV zwjazki

Z rozšérjenjom podpjerace serb. studowacych a zwjeselice kóždeho, kotryż tajki spis dostanje.

Skład w Serbskej kniharni w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a poła dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde do. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćernja, nap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 kloć. pj. Wobchěnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 238 — Budyšin — Wutoru, 11. oktobra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Wólby do Hamburgskeho měšćanstwa.

Pśichi wólbach do Hamburgskeho měšćańskeho sejma, kótrejž ga so njedźelu wótmeśe, ga go kśiwostne pomery politiskich stronow na šćikodu měšćańskich stronow pśeśěgnuśe. Pśichi tym dobuchu sozialdemokratoju 63 śydłow, měšto dotalnych 53, němska ludowa strona 18 śydłow (23), demokratoju 16 (21), zentrum 2 (2), němsko-nazionalni 24 (28), nimšy nazionalni sozialni 2 (4), komunistoju 28 (22). Komunistoju, kótrejž běchu pśichi pśejedawšich wólbach 78 522 głosow dostali, jich tón króć 110 294 dośěchu. Hdyž buchu go sozialdemokratoju a komunistoju sjeditowźiłi, buchu Hamburgskim měšćańskim we wjetšinu měli. Pśichi wólbach pak ga so tak snjepśeśeśeli, so je nětkole njemóžne, so buchu go pśeśeźiwo njesozialistiskim stronam swjasali. W Hamburgskim měšćańskim je tohodla dotalny swjask sozialdemokratow a demokratiskej a němskej ludowej stronu wobnowił.

Nowy pśichpad we wonkowneju kraju.

Pólnik Jurij Haas z Cronberga sobotu wjeczor na puću z Cronberga do Königsteina jendźelskich wojakow pśeśełapi, hdyž gad kradnyšu. Hdyž go z nimi tohodła wurěźowaše, jedyn z wojakow Haasa k seni poraźi, kótrejž je w nogu na śěžkowkach poćeźerpjeneho sćišćaśenja pomoc wumrjek. Mjena wojakow hišće njeznaju.

Němske pśeśelstwo z Francowskej a Pólskej.

W rěcži, kótruž j president němskeho sejma Löbe we Hirschbergu w Schlesyjskej měł, ga wón se swonkowno-politiskimi samerami němskeje sozialdemokratije zaběrasće. **Njedźiwaju wšcheho, ščitoj je go stało, sozialdemokratoju pśeśelstwo z Francowskej pytaju. Teź z Pólskej sozialdemokratoju pśeśeśelstwo pytaju, haćrunje maju korridor za njeprawy.** Wona pak teź tu njeby po kwalownym puću ščita, kótruž by gu Europu japalił. Rěcznik potom zagźady pśehedujeźe, kótrejž dyrbjaše we wšěch krajach płaśiś. Wone rěkaju: Pśerni, kótriž buchu dyrbjeli do śělnych hrjebjow hiś, buchu dyrbjeli statiśy byś, kótriž su wójnje pśihipowědźenje podpisali, a druhi nowinarjo, kótriž su wójnu zadali. Dale njeby gmělí nichtó wjazy nutowany byś, bróniś nožyś. Słóncznje Loebe hišće němsko-nazionalnym njedobry wólbny wunoščk wěsćeźesće.

Nowy martraŕ w połodnišćej Tirolskej.

Tele dny je Bozanski **rěcznik dr. Rento Nikolissi**, něhdy zapósłanc Němšeho swjaska w italskim parlamenu, pśeś hory do Innsbrucka cekny, so by go italskim žandarmam wukhował. S tym dźe wojowaca połodnja Tirolska jeneho se gwojich najchrobliśišich zastupjerjow słubiła, na druhej stronje pak noweho nazionalneho martraŕa dobyła. Pśichi pśenich wólbach po rostorhnjenju Tirolskeje Nikolissi jako zapósłany do parlamenta w Romje zastupi. Wón, kótryž bě go we wójnje wospjet wusnamjenik a go franik, bě zastupjeny se gwojim mužnjwym wustupjenjom wospjeje z pohórśkom. W pózledniem cźasu pak pśeśeśeźanje we tajśej měrje pśichibjeśaše, so dyrbjeśe go Nikolissi najhórśeho bojeź. Hdyž běchu jeho se zapiśa advokatow wuschmórnyli a jemu z tym wšchěmu thlěb wsali, njemóžeśe wón dźeje w domišnje wostaś.

Maccedonska demonstracija w Sofiji.

W Sofiji, w głownym bolharskim měśe, je go njedźelu wulka magedonska demonstracija pśeś hotelom wotměła, w kótrejž jendźelśi wotpósłanz ligi swjasła ludow, lord Gladstone, je gwojej mandźelskej bydli. Nimo cźehnjenje, kótrejž go pśeś pśiśaniu magedonskeje narodneje hymny sta, pśeśeś hodźinu trajeśe. Pśeś demonstraciji go wšeśe bobustawy magedonskeho komiteja, kótrejž gu w Sofiji pśichitomne, wobdźělichu. Bolharśe knjeźerstwo bě z jednanjom dospiło, so go cźišće bolharske organisazije pśeś cźahu wobdźělichu, so by organisazija pśeśejara irredentistiśi charakter njeměła. (?) Lord Gladstone k spromadnemu jendźelśeje liberalneje strony hyšo wudał: Magedonska Magedonzam. Posłušiśo lord Gladstone wotpóśłanzow z Thrazišćeje, Magedonśeje a Dobrudźe pśichija, kótriž bary pśeśepodachu. Bolharśi parlament go pjeźa na pjatk zwoła. W pśenim pózledźenju ga najśerje sakonjowy nacźiś wo pśichipowědźenju wobłěhańskeho śława w magedonskich wokrjeźach pśeśedpołoži. Dale swonkowny minister rospravu poda. Jědnaco magedonscy wotpósłanzy, kótrymž go dźeł knjeźerstwowych stronow pśichtamknje, najśerje knjeźerstwu njedowěrjenje wupraja. Tohodła njeje njemóžne, so ministerstwo wokžo stupi. Knjeźerstwo potom žnadź na muzi pśeśeźe, kótriž budźa Južnoslowjanskej njepśeśeźelniścho sunyśleni dyźi nětcźišći ministrojo.

Swonkowny minister Burow wo położenju: „Symna krej je ruina".

Dopiśowarja Beogradskeje „Politiki" je njedźelu bolharśi swonkowny minister Burow pśihjak. Pśichi rozrěcźenju swonkowny minister mjes druhim praji: Najprjódzy dyrbju rjeź, so bolharśi lud attentaty, kótrejž njesamolwiśi ludźo naparaju, sajudźinja. Mamy wolu a pśeśeźe, so je Južnoslowjanskej dorosćunieź a mamy za nuźne, so go wobaj krajej zbliźitaj. Bolharske knjeźerstwo ma dobru wolu k dorosćunjenju a wono je pśeśeśwědźene, so je teź gamu wola na stronje južnoslowjanskeho knjeźerstwa. We nětcźišćim wukoniku je nuźne, symnu krej wobkšhowaś. Teho dyrbja go wobźebje nowiny dźeržeź, so go sjawnosći njeby na wopaćne puśe wodźiło. Južnoslowjanski pósłanz we Sofiji je swoje sakrocźenje zyle prawje wuwjedł a rjekł, so go nadźija, so go z pobźednimi podawkami njebudźe pśihotowazemu bolharskemu južnoslowjanskemu sbliźenju zadźewaś.

Kowačowičowych mordarjow zajeli.

Wo sajeću mordarjow generala Kowačewieźa go se Beograda pśeśe: Sadźenu sobotu popołdnju tśo mužo do wšy Desanzo pśichódźeźu, kótrejž go ratarja Abdarahmana Mejmeda za najbliźšim puśom do Strumizy wopraśachu. Natać, kótremuž go prošerjo podhladni byś žadachu, jim thlěb a zigarety pośiśi, so by thwile měł, wyschnoseśi powěźeź daś. Puśejowarjo pak jeho posśiśeźenje njejsćijachu, ale skoku wotendźechu. Abdarahman Mejmed hnydom k měšćańoseśe Osmanej dźeśe a jemu pśeśi, so je go z zujmi sekał. Osman hnydom muźiśe wobydleŕstwo sawoła, kótreż go z milizami za zujmi puśeśi. Tuśi cźekajo go do śkałohy blišćo wšy Mališća sthownachu. Pśinuwšći, so gu jich khowańku wuplěźili, do go bliźazych wjeźnjanow a wojakow śěłachu.

Njedźelu hišće 80 wojakow wobłěhowarjam na pomoz pśiśeźeše. Pod wjednišćiwom generala Tomića a policajskeho śefa Lašića śłóśnikow dopołnuje wobśinjachu. Do śkałohy njeznóźachu wobłěharjo zakśiwjeź, dokeź bychu tóžeho, kótryž by go pśichliźił, se gwojeho powyśćeneho stejišća zatśelili. Njedźelu rano w 7 hodźinach wyśichi leutnant Radulowicź z 12 milizami a dwěmaj žandarmomaj k śkałohe pśišłeźy. Někotre krocźele i boka śkałhoda do śkałohy stupiwšchi wón śłóśnikow namolwi, so bychu go poddali. Cźi z revolwrom tśělejo a bomby mjetajo wotmołwichu, tola nikoho njetrjechichu. Na to **offizer** bombu do śkałohy nuts cźišnu, kótraž hnydom rosbuchny. Na to tśělenja pśestа. Wobhladniwje go offizer k śkałohe bliźeśe a, dokeź jim nichtó njewobaraśe, bo njeje zastupi. Sa nim jeho pśehewodźerjo śledowachu. We pródnjeśnjej go jim žałostny wobraz posticji. Jeneho i morbarjow bě bomba pobźownje rostorhała, mjes tym so bě go druhi że bombinej śćełku do głowy trjechił a go morił. Sa tśeśim njebě najpśódzy žaneho śledа widźeź. Tola po wjazyhodźinskim pytanju w śkałobinych dalokodobaźnych pródnjeźach jeho pod hromadu kamjenjow śhowaneho namakachu.

Španiska hrozy, zo Španisku Marokkowsku wopušći.

Schpanielśi diktator Primo de Rivera je w rosrěcźenju se zastupjerjom „Sunday Times" rjekł, so je Chamberlain njedawno do Palmy pola Barcelony pśijśeł, so by go posćiśił jako njeinteresowana strona wjele **wobcźejnoseźow wulkeje internazionalneje ważnoseźe mjes Schpanielśi a jeje žuźodami rjadowaŕ.** Tónle namjet Primo de Rivera njeje ani pśijśał ani wotpokazał; pśechetoź k tomu je **nětcźo cźasa k pśichmyślenju trjeba.** W zaźdźenoseźi je **Schpanielśa wulke wobcźejnoseźe w połnóznej Afriźy měła. Franzowska,** kótraž ma nadknjeźitwo w Marokkowskej, schpanielśim zajimam jara blisko steji. Jendźelśa nima wjele abo žanych zajimow w połnóznej Afriźy, a Primo de Rivera rucźe k pśiśeźiwdźenju dóńdźe, so by **lěpje było, so njeby Schpanielśa źrjała žanych zajimow měła, dokeź i nich zajnje wobcźejnoseźe a pjenježne wudawki za schpanielśe knjeźerstwo nastawaju.**

Tola je pśeźco straśniwa kwocźel, druhim mozam wobžaźenstwa pśichwoślajicź, tśiba so go jara **spokojaze wurunanje dozpije.** To žnadź budźe Chamberlainej mózno. **Jendźelśa rukuźawdawśchi z nami póndźe.** Mózno je, so go sćerpjenje mjes nami dojdena, po kótrymž budźe wuczinjenje schromadneho industrialneho spomoženja a internazionalneho wikowanja sledowaś. W zaźdźenoseźi gu pomery mjes Schpanielśi a Jendźelśej tśěrko sćenje byle. Nětkole je go najwuźše pśichwalenje wuźiwnjenje wutworiło. **Chamberlain směje hišćeze wjele rosrěcźenjow z Primom de Rivera.** Sźnadź budźe ruton w bliźšim cźasu dyrbjeć London wopytaś, so by go z jendźelśim knjeźerstwom rosrěcźał.

Diplomatiśi dopiśowaŕ „Daily Telegraph" k tomule rosrěcźenju praji: Schpanielśa je poślednje lěta z najnjeźeńsche bižo tśi króć podóśka, to połnózmu Afriku špuśeći, jeli so **kontrolu nad Tangerom njedostanje.** Po twšem: źaco jendźelśemu knjeźerstwu wo to dźe, so Schpanielśej wikowańke sćerpjenje po pśichkładze jendźelśko-němśeho sćerpjenja wobsahnuś.

Druha turkowska nota na Persiśku.

S Konstantinopla go powě: Njedźiwajcy měrneho wopśijśerja persiśeje noty dla nowalow kurdiśkich bandow pśeś turkowske njesmy je turkowske knjeźerstwo w Angorje druhu notu do Teherana pósłało, w kótrejž go hnydom schromadne dźelo dla rospuśeźenja bandow namjetuje.

Kalgan sažo w Cźangkśolinowej ruzy?

S Pekinga go wo nowych dobyćach Cźangkśolinoweho wójska na Schansiskim wójskom powě. Spomnjenja hódne je, so gu bróniše, kótreż gu go sajanym wojakam Schansiskeho wójska wotewsałe, w Ruśej dźěłane.

Kaž telegrafowa agentura z Tocha powě, je go Cźangkśolinowemu wójsku hižo sažo poradźiło, po mésta Kalgana znuzowaś. 29. oktobra dyrbi go w Pekingu sapoćeś we wobśamknjenju wšchelakich chinesko-japanskich sćerpjenjach jednaś.

Cźangkśolin nad Schansiskim wójskom dobył.

Po powěźcach z Pekinga je Cźangkśolinowe wójsko Schansiske wójsko wotrasło a Hśiambuźu k dolhemu wjeśerej wot Pekinga sažo wobśadźiło. Pśecź bataliłonow Schansiskeho wójska gu sajeli a wotbrońili, pśichi cźimž gu go wulke bromady munizije zebrale. Njedźiwajcy tejele powěźcze měnja, so je Pekingowy wobsud hišćeze pśesego njewěźiły.

Dawezowy plan so njchodźi dopjelniś.

Banka of Amerika w gwojim měśaźnym rozhladze nadrobnje wotsćkadowańske (reperaźiske) prašenja rospomina. Dokhody Němśeje drje dośahaju, so by najwjetše winowatośe z Dawesowyho plana dopjelnika, a so go pśenje pśichśejśeje lěto wjetše pśichtraje. Banka pak měni, so polěpśene hospodarske a politiske pozdaśi Němśeje i pśejedawšichi pśeśeźiwnikam na to pokazuju, so go reparaźiski plan w njedałokim pśichśodźe dośćinźeje wuprawi. We tajnje pśichibowajej měrje sjawne měnjenje w swjasałaŕskich krajach spóznawa, so sunu, po Dawesowym planje go žadaze, Němśeje płaćenśku samóžnoseź, pśeśekroźa. Cźasy dyrbi stónenje pśichśeź, kótruž nowe postajenje zyleje saplaćomneje sumy pśichinjeje.

Rosbuchnjenje w Newyorku.

W italskim měśtowym dźělu Newyorka je go sobotu je rosbuchnjenjom jena khěża sajpyła. Pśecź ludźi, mjes nimi dwě dźśeśi, je pśichi tym žiwjenje zhubiło. Dwanaceke wožobow, z dźěła cźežko sranjenych, gu mohli z rospadanskom wukwobodźiś. Po zhlynoseźi wubuchnjenja sudźachu, so je we khěži dynamit rosbuchnył, dokeź z rosbuchnjenjom palenźpałerinje, na cźož ljebi z wopśedka myślachu, njeby go mohła khěża sypnyś. Policija, kótraž go horkiwje pśeźuje, potajmy podawk rosjaśniś, je dopóśnała, so gu go nětkore měśtnoseźe wupuśćeneho doma k dźěłanju bombow wuźile. Pod rozpadankami gu bombu namakali. Wona bo zyle bombje runa, kótruž gu w augusće za cźaj demonstrazijow sa Sacca a Vanzetta na podśeśiśej żelesnicy namakali.

Wuspěch generala Gomeca.

Kaž „Chicago Tribune" z Mexika powě, je general Gomez pola Perota knjeźerstwowe wójsko sbił a 300 muži sajał. Po tymle dobyźu go boja, so jóźkarske hibanje nowych mozow nabudźe.

„Newyork Herald“ powě, so hu generala Villanuwu w Zacatlecas se satsełenjom wotprawił. Móžnomnaće sběžkańskich wobhładerjow w San Luis Potosi hu sajeli, tchorunja zhromadźenu gmejnsku radu w Tapachuli. Jenož měsćanosta je ćekmył.

Guertowi pschiwižowarjo w Kalifornistej, kotśiž s Gomezom hromadźe du, powědaju, so ma hižo 30 000 wojakow sbromadźenych, kotrychž liežka so sa krótki ćas na 70 000 muži rosmnoži. Gomez sam je pismo psches zensuru pschešmykał, w kotrymž praji, so staj Calles a Obregon jeho do revolucije nuts honiłoj, wonaj staj wobsamknyłoj, jeho wotstronićej.

We Washingtonje podawki w Mexiku s najwjetschej kedźliwosću wobledźuja. Prajschenje, hacž hmědźa so Callesej bronje se Siednoćenych statow podawacj, njerěkaja so rozrěźaćej, dokelž Calles hischcze njeje sa žanymi zadał. Hdy by pak je wón skasał, by to kokrozima wěz bykła. Po dotalnej politiky bychu Siednoćene staty dyrbjeli Callesa podpjerać, dokelž wón pschećiwo revolucije wojuje. Njedźiwajcy toho hu hłoby křiščerjo, so by so Callesowy namjet wotpokasał. Wschelake nowiny samo pischu, so Siednoćene staty njechcychu Obrezona jako presidenta pschipóznać, jeli so bychu jeho wuswolili, dokelž je so wólba njeskorżiła stała. Te same nowiny wudawaju, so nowy amerikanski pósłanz sa Mexiko-Morrow, do Mexika njepóńdźe, kaž dołho revolucija traje.

Calles pschisahu offizěrow żada.

Po powěsćach s Mexika wójnski minister po poruczenju presidenta Callesa żada, so bychu offizěrojo pschisahu stwórnosće na mexikanski wustawu složili a ślubili, so że njebudźa politiju nětkitschoho mexikanskeho knježerstwa spjećowacj. S offizěrami, kotśiž pschisahu sapowědża, dyrbi so kaž se sběžkarjemi wobchadźeć.

Měsniski jubilej knjeza farja Knježka.

Z Mišna so nam pišo: W zaslych dnjach swjeceše wjeledostojny k. farař Pawoł Knježk swój 25lětny měsniski jubilej. Ćesćeny jubilar narodźi so 15. jan. 1875 w Krjepjecach pola Halštrowa jako syn dobreju serbskeju staršeju. Wopytawši najprjódcy wosadnu šulu we Wotrowje, poda so po krótkim přebywanju w Budyšinje do Prahi, zo by tam swoje gymnasialne studije dokónčił. Hižo we swojej nětnej młodości běše horliwy sobustaw „Serbowki“, tež jeje starši, kaž też pozdźišo Hłowneje składowanki stud. młodź. 21. pózńjeńca 1902 bu w Běrzany pola Prahi na měsnika wuswjećeny. Swoje prěnje zastojnstwo nastupi jako kaplan w Žitawje a zwosta tam hač do lěta 1905. Pozdźišo pře-ydli so do Marienberga w Rudnych Horach za expositusa, hdźež hač do 1. oktobra 1910 zbožownje skutkowaše. Na krótki ćas — nic hišće 2 lěće — wróći so do Serbow jako farař we Wotrowje. Jeho tehdomniši wotkhad je so jara wobžarował. A tak widźimy jeho hižo 1. augusta 1912 jako fararja w Nowym Leuterschorfje pola Žitawy skutkować. Tutej wosadze je na 14 lět swoje mocy wěnował. Loni 1. oktobra bu na čolo tudomnišeje katolskeje wosady powołany a tak skutkuje na 23 lět w němskej diasporje k dospołnej spokojnosći jemu zdźěrjenych němskich dušow. Wšudźe su Němcy z nim jara spokojom byli, ale jenož w Budyšinje nochcedźa serbskeho fararja měć, kiž by wobsamknył narodomaj służił. Ale němska wyšnosć nochce, zo bychu serbscy duchowni swojemu rodej służili, so bojo, zo nóhli jich narodne natyknyć. W druhich kónćinach za Němcow so wudróž su wone dobri dosć. Tak sej „sprawnosć“ žada. W Budyšinje ma němski farař pódla swojeho zastojnstwa hišće druhe njepisane funkcije w zajimje Němcewstwa wukonjeć.

Z přileżnosću tutoho ważneho jubileja bu jubilarej nětko póndźelu 2. oktobra na tudomnej „Tšešerni“ wosadny (swětny) swjedźeń wuhotowany, kiž bě jara sylnje wopytany. Po prawym dyrbješe so cyrkwinskemu swjedźenjej přizamknyć. Ale dźiwaju na tehdomniši winiowarski swjedźeń w Mišnje bu na tydźeń wotstorćeny. Swjedźeńska swjatočnosć wotewrji so ze ludźbu (styrivačny kruch na klawěrje). Potom tolmačeše k. dźěłaćerski sekretar Pladecki zobožopřeća cyleje wosady. Jako dar přepoda jemu krasny kwětkowy kwěćel, w kotrymž 1000 hr. tšeše za nowe zwony. Swjedźeńsku rěć dźerżeše k. arcyměšnik Rudolph z Hubertusburga, kiž też z dobom zbožo přeješe we mjenje duchowneje konferency. We swojej rěći slawješe ważnosć a dostojnosć duchowneho powołanja, kiž na wšěch přitomnych hłubcki začiše wuwostaji. Spěwy, deklamacije a dźiwadłowe předstajenje wobrubjachu derje poradźeny swjedźeń. Wosebje lubješe so bajkowa hra, kotruž črjódka dźěći předstaješe. Wjacyhłósne spěwy přednjeseštej wosadnej spěwnej towaršwje pod nawjedowanjom knjeza Talkenberga. Na kóncu wupraji knjez jubilar swój nutrny dźak za wšu w tychle dnjach wopokazanu lubosć, za mnohe zbožopřeća a wuznaća česćownosće a za tak wšelakore dary, kotrež w přichadnomnej přiwisności napřećo swojemu dušepastyrjej swědźa. Na wšěm je so jubilar jara zwjeselił, ćim bóle, dokelž su jeho z mnohim překwapili. Z třikrótnej sławu na duchowne a swětne wyšnosće skónči jubilar swoje dźakne słowa. Ze zhromadnym spěwom namaka rjenje poradźeny swjedźeń swój wukónc. Wulke zasłužby wo njón maja wosebje k. kaplan Bitter a milosćiwe sotry. Też „Serbske Nowiny“ přeja knjezej jubilarej dalšu rěelnu a duchownu ćilosć a strowosć při swojej wobšěrnej dźěławosći wo winicy Knjeza.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru 11. oktobra.

† 1915 w Neveklovje w Čechach naš basnik Jan Handrij Čěsla jako wokrjesny lěkař.

Ha lisćička lopjeuka padaja,
Kaž pyšne a lube teć běchu.
Kaž wysoko meja je zesadźa
Na hałžki nad njehjesku tšěchu;
Jich pokrjechno zwony su wichory,
Te božemje jim howrite zwonja
A khować je khwata sněh moskokity
A hałžki tak zrudnje so klonja.

Handrij Zejler,

*

Pola nas je wšo możno.

Khudy, we wójnje wobschkodźeny wešny Hch. P. s Čěžkeho bě swój pschi Łašowskim puću něschto hribow nasłódał. Jako je swojim korbikom domoj dźěšeše, letka so s dohladowarjom w holi. Tutón so do njeho da, ćkohodźa je hriby sběrał, bjes toho, so bě mět pismeje dowolnosće k temu. Jemu też njewěrjesche, so je pschi swojim hriby sběrał. Holaršli dohladowarjo pschepoda wěz kudowskim. Te pschipóśła P. khłostanje na 5 hr. P. so s pomnym prawom hórcheschce. Samožli sud w Nowej Wodze jeho winowatowa. Staršny rěčnik sam namjetowaše, so by sud jeho winowatował a wjace wudawki statnu pokładnji pschewzjała. Wušud hamtskeho Juda budźe sjawnosći, kotraž wo tom zwoni, wšeje spokojeć. Sjawnosć by wšerje sajimowała zhonjeć, schtó je la tón holaršli dohladowar a w ezjeej słužbie stej. Tam dejka knjeństwa a jich zastojnscy mjuja, so statna mać jenicžaj w jich słužbje stej a wschědny tud na jim kaž w robocžanskim ezańu s pjećej podawnosću poslužnjacj.

— **Wo wjedrje.** Nad srjedźnjej Europu hacž dalske nad ranschej zylna wyschina leži. Tak mamy najkrasniše mjamyske wjedro. Raschi ratarjo pilnje na swojich polach dźěłaja. Wěrny hižo dospěwaja, zyja a hižo runklizu domoj woża. Schkleńza steji hischcze pschego na swobstajnym wjedrje. Pozniso wczerawschemu wschak je wo něschto mało wróćko schła, bjes toho, so by nasche wjedro wothrožene było. Jutsje srjedu schadźa hłowežko 6.21 hodź. a khowa so 5.11 hodź. Mjeńacz schadźa wjeczor 6.24 hodź. a khowa so dow. 8.02 hodź. — Wczera wjeczor w 7 hodź. khowa so dow. 8.02 hodź. — Wczera wjeczor w 7 hodź. *barometer 757, hygrometer +5, thermometer we dnju +16.* hodź. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 755, hygrometer +3, thermometer w nozy +7. Wuhlowy na wjesnjanje wjedro.

— **Pjerj hrimnow bjes „5“.** Na nowych pjeczhrimowarjach, kiž su psched něschto dujemi było wudate, je so „jabłko“, na pjerjes liczbnik „5“ narasnjeł. Jenož w pismikach steji na nich „Filmi Reichsmark“, a to tak tahodnje nabite, so to spóńajesch, dokuż je khwilu wjerzał a wobroćał. Sa zusejho, kiż nemikeje rěcze zyle możny njeje, je swajnjenjscha cżežko, so bórzy domasaċ. Dołowny schtom abo worjok sajimuje pschewjele nastrna. Mjes tym so je wa wschitkich orulich pjenjesach tež liczbnik nabiła, njesu to pschi pjerchrimowarju cżinili, najkerschio niż tohodła, so sjanna wulkosć pjenjesa jón na dośahaze wašschnje wotnamjenja.

*

S **Budestez.** Sobotu dopołdnja wokolo ½10 hodź. je so pschi stśełtym dnju na sjawnym puću z Budestez do Lejna throkle rubjeńtwo stało. Sćedlaršiej wudowje Jamaschowej z Drježdźan, kotraž w Budestezach na wopytje pschebywasche wuterhnuły młody cżłowjek ruczku toschu a cżekny z njej do Poratez kerkow. Policija pak nadpadnika bórzy wuzjedźi jako šamtarja Richarda F. z Budyschina. Sobotu popołdnju wokolo 5 hodź. jeho hižom saja. Jeschce hacž do 7. oktobra w Rauśgendorfez maschinowej šabrizy dźěłał a dobrowólnje dźěłacz pschestał. Pschi jeho wotchodźe bu jemu 11 hrivnow wuplaćene, kotrež je hižce sanuny dźeń hacž na 2 hr. pischerjinli. Dokelž pak musnje nowe šnupnje tricbaschc, chyżyschc jedi 8. oktobra na tóżdy dań pjenjesy wobstarać, so by jedni nowe šnupnje kupicz mohł. S 2 hr. w dypsaku dźeschc sobotu rano na dwórnischcu, tam widźeschc derjedrafejenu F. z toschu, kotraż do Lejna dźeschc. Snydom je jemu na myśle pschischło, so ma zusa kupeni wesce wjesschi pjenjes pschi sebi, a je wobsamknył, so chze so na tóżdy dań kutrych pjenjes smrowacż. Nahe 700 metrow dalsko dźeschc za zomu, pschego 4 metry sadu njeje. Stónćnje so wón k žonje šunu a pi toschu wuglarnu a so s njej w kekkach sjubi. Tam je pjenjes wom wsal a toschu pscjeć cżinył. Na to je rucże do swojeje jitwy w Raschowje schał a so pschewoblekł, so njeby k spósnacju był, a je do Budyschina jół. Tam je sebi stupnje a nesćhtke ke turjenju kupił. Njedźelu paducha statnemu rěcżnistwu pschepodachu. Stójmi je hatle 18 lět stary.

*

Ze **Spytez.** Nascha wohnjowna wobora chze tónle tydźeń swoje muśtwo jemu rož. ofarmowacż. Niech tohodła nikoho, schtóż k njej njeschluscha, pschkanje njenastróji.

*

Z **Khrósćic.** Nazymske ratarske dźěła mózachu so porjadnje wuwjesć. Wjedro je ratarjam jara naprěco přišło. W połnjeńcu bě z dźěła jara sncho a tak póda jara stwjerdny. Ale potom zastaji deśćik, zmjehći zemja a tak wšě skórzby wotrajelknychu. Neplace žně wotwiwachu so bjeze wšěch zadźerkow. Noplacy hrjebak, kiž je też w mnohich mjeńšich hospodarstwach z domom, wołóżowaše spěchowaše dźěło jara. Wot wjele lět sem njeje v sk neplow tajki byl kaž lětsa. Z wjetša su neplo derje doroščene, strowe a wulke. Na kóreu maja 100 a wjacy centnarjow, samo na 140. Też rěpa dawa bohate žně, runje tak też kał. Hlowy na 8 hač 10 puntow njeje nicžo wosebite. Też w zahrodkach je so wšo derje radźiło. Nětko je mnoho dźěła z přibotowanjom za přichodne lěto. Wjele polow, kotrež před nětkotrymi dajemi hišće neple a druhe płody njesechu, su hižo dohotowane za přichadny wusyw. Pódla toho dyrbješe so

---

Za wysoku płaćizu.

Powědanjcko s nasich linjow.
Napisała Kristina Rogowa.

90] (Pokrjačowanje.)

Pischerjelowa ruka jeho wobja a wuwjedźe jeho podyjerajo do cżerstweje pschirody won do nalecża.

„Nikuschka, njebjeć šebi to tak k wutrobje! Wschako by wschu cżinił, schtóż by mohł, by schlachtowje jednał, by woprawdźe dopokazał, so nasich nowe, wěrzne zhonjenje; nětko pak dyrbjisch na nana myślicż a so pschewinycż, so by wón njeżo njepytnył.“

„Ja to wěru, Aurelo, ja wschak wěm; tohodła też wotendżech, pschecżo cżinjach, so bje nad naju mozy. Tola měł scżerpnosć je mnu. K njej dóńcż! Mi bě wona nicžo cżinika njeje; mje hu jej s gwaltom wsali. Moja wobcha macżeńka! Wona je thora; njebudźeschc-li Miroślava so derje wo nju starać, by wona zyle wopuschczena była. Wón je zuły a žně so za nju staraeż, a my, Margita a ja — —!

Ach, Margita, by-li ty tola wědała! Aurelo, bji nuts a pohladaj, schto mojej macżeri je? Ty sy lěkař, ty to mózeschi, ow, pomhaj jej!“

„Ja du, Nikuschka, smérnuj so, drohi pschecżeżelo. Ty dże sy njerwinowaty na zylej wězu a wěsch nětko, hdże masch pomoż pytaċ a žebje a za nju, njewěrna?“

XXXII.

Runje dźeżaċich cżepjeschce: We dworje pod roswalinami rjedźachu wós a cżišcżachu grat za kuże. Knjes lěkařnik sam roskasowaschc swojim ludźom psched wotjěsdom. Doktor Jermontow rjadowaschc swoje a pschecżelowe papjery a wša zyły retomaš do wjeśnjeho wuhnanstwa šubu. Pschi tom rjadowaschc swoju ruczku lěkarsku a nětkotrezkuli lěkarstwo santéri na nowe i Korimskeho lěkarnje. Pribołka sapakowa do kofra wschelake delikatne wězy, pjecżenje, tykanzy atd. jako žiwnosć za knjesow, hdyż budźetaj samoj.

Kožzdy w lěkarni mějesche ruzy polne dźěła, jenož domjazy hym, so pucżowanje hižo zhotowany, a na divanje wotpocżewacż, njemějesche nicżo za dźěło. Ale po rjanem, pschewidnem, ale nětko šrubnem wobliczu bě widżeć, so by w młodej, muczjej postawje też mogł k dźěłu njebyła. Wocżi běschtej sandżelenej, hłowa trochu witrom zhibjena, ale wón njeschasche. Njedźiwajcy toho jědźe won so s sparą wuhotschanym hromadu, hdyż pschijědże njeho cżichi hłoß po wopraschcha: „Nikuschka, schto je s tobu?“

Wón wotewri hnydom wocżi.

„Miroślavo, hy to ty? — A samkutki?“

„Haj, najlubschi, dunje sy sawrjene, a wschitzy pschi swojim dźěle.“

To je derje, pschetrjej dyrbinoj hišchcze hromadże rěcżeć.“

Młody pschisior so wotsahny, wja poješcżemi prawiżu do swojeje a rjekny: „Sšym pschischol, tebje prohnyć, so by mi muju sważliwosć wodał, i kotrejż žim cże mjelowat, i twojej macżeri hicż; to je cżi schkodołko. Aurel mějesche prawje, ale ja hinak njemóżach.“

„Njerěcż, Miroślavo; dyrbi so cżi runje dźakowacż. Haj, z zylce wutrobu ty cżi dźakuju, so by mje nucżił, swoju hebicżnosć pschewinycż. Ow, hdy bych hnydom wumrěcż dyrbjał, to tola nihdy wotkonik njewobžaruju, hdyż žym w rukomaj moje macżerje, moje rjaneje macżerje wotpocżinyć mohł, ow, Miroślavo!“

Młodżenj płakaschc a jaky wobliczo na pschecżelowem wutrobnje. „Wona njeje nje japomnika, a lubuje mje — a ja dżch tak bjeszczużimy! Wona je thora te nuje pschischła, a ja njechach ju ani widżeć! Wona je thora a tak wopuschczena. Ja njemóżu ko wo nju staraeż, ach, ja njemóżu! Pschetrjej k nam wona jenje wjazy njeżmé. Dżeń a Margita hnadź bychtaj ju pschijaku, Margita zyle wjeżże; ale wonaj njejstaj w Orlowje, a do Górki njemóże naż dla ćicż. Ow, Miroślavo, schto budże so wo moju macż staraeż.“

„Ja, Nikolaj; budź bjes starosće — a wożehje Knjes Jesuš.“

Młodżenj hladaschc do zunjeho, ale jara tśěbeho wobliczja młodeho prediora a zdychny:

„Ty dżesch so staraeż? To wěrju. Ty dże sy hižo we nju so staral. Wschudźeschc-li lebje hołe, to by někto moja macż w masanem Podhradskim hoscżenzu leżała, moja macż, kotraż je wot dźěrżaństwa knjezskeho pożnużowana jowcżena.“

„Pożnużowanje, kiż so jej někto dostawa, njeje drje po knjezźu; ale lubosć może nicżo narunacż. Njehłowaj so, Nikuschka, a wěż ni: wschu, schtóż mózu na twojim mjetnje cżinicż, dyrbi radschje cżinicż, a ja cżi pomóżcż dam.“

„Ow, měj dżak! Ale kak jenož, jo by nan toho njepytnył?“ starosche so młodżenj.

„Njedaloko Borobje je dolina Dubrawy. Tam nam pschecżela f njemom Sczéhan; wón je bratrowz Pribowskeje. Ja jemu dopischnu; a wón cżi list pschinjeże, ani so by schtó wo tom pytnył. Wón mózé to cżim lożo, hdyż jeho wowka pola wasż pożłużeże.“

„Ow, kak so cżi dżakuju! Ale je hižo macż cżežko schorjeła?“

„Knjes da, so je to njestanje; jedi tola, to sdżelu knjesej Orlowskich telegrafiżu. Ale Aurel mění, so je to jeno wulke pschewinapinanje nerwow było, a to so w cżišchinje a zamroże najthetschiho pominje, wożehje, dokelż je nětko je jeże žedżenje jo dopjelnika. Hdyż wotendżech, spaschc twoja macż zyle smérnom.“

„Wěr mi, Miroślavo, wjele bych sa to dał, njedwójali nětkole wot Bodbrada preć.“

„To cżi wěrju, Nikolajo, ale tak je to lepje; twój wopjetny wopyt mohł twojej macżeri jeschchodżeć, a tebi wschak też.“

„To może być; ni bjesche prjedy jara hubjenje. “

„A nětko?“

„Nětko je mi sašo lepje, jenož starosć mje tłóżi.“

„Wschitke twoje starosće wotpołożje na Njeho, pschetož Wón so wo waż starał.“

(Pokrjačowanje jeżdbuje.)

ludźi, zo bychmy wusywa měli. Rožka je z wjetša rusyta, z dźela też pšenca. Nětčiše wjedro dopomha k dočinjenju na polach, wosebje tam, hdźeež hišće lejsu neple dozběrali, kaž na knježich dworach. Ze zajmym wjedrom přisporja pak so też myše a w druhich kónčinach so na nje khětro skorži. Přihodne nazymske wjedro by k docyłnemu wukhowanju zbytnych pólnych płodow jara přinošowało. Nadźijamy so toho.

S **Hajschtrowa.** Jako wonu wjesnu dialonisku šu tu a sa Sśmjeczkeju Klaru swuo. Träberku sapotkasali. Sa wosadu, hdźež Sserbja bydla, bychmy rjebi Sserbowku pschesli. Widźimy, so też w rjyh serbskich wosadach na tele prawnje žadanje njedźiwaja. Sserbskemu ludźi zuła žónska njemóže rjebi ženje tu dowěru dobyć, unsnu sa tak wažne a ważene powołanje. Prošmy najsche knjesa wyschschego sorarja jako sastupza superintendenty, tu dobre słowo sapołožić.

S **Wachaz.** Schtwórk krótko po połnocy wudyri we mnohich wozach z zuhelemi kruhej tólni serkwinskeho kubła Jana Laduschka, mjenowaneho Hundro, waseń, kiž w tamnischich kładach na walcźinje, drjewje, płuwach, žnuje a hlonje bohatu zrubu namaka. Też hospodarski grat so sobu spali. Woheń wupschestrě so też na hródze. Wot wobeju twarjenjow wostachu jenož murje stejo. Schkoda je so sawěschcenem kuta. Wobnjowni wobornizy a šuflerska stej wuschowachu. Kak je wohenj nastał, njeje znate.

S **Wojerez.** Dwě njesłoži z motorstimaj kolomaj stajchetej so pjatk a sobotu. Schewzej Pětčuy buchu rjebła a wschelake druhe koscze słamane a jeho dyrbjachu do wotkrjewnje khorownje wotwjesć. Ratar Pětčh woteńdże se strózelemi, ale jeho motorske koło bu zyle stónzowane.

S **Kotzkurta.** (K wojowanju pschećiwo běrnjazemu rakej.) Hamtski pschedstejićer pokazuje pschi pschiwozowanju běrnow na to, so smědźa ko po knježeńskim policajskim pokazu dla wojowanja pschećiwo běrnjazemu rakej běrny w sakosanem wokrjesu (Sperrbezirk) jenoż z dowolnoscu hamtskeho radźićela dowozowacj. Běrny, kiž su wikowarjo pschiwześći a pschedawaja, smědźa je jenoż k jedźi wuzicz a hiz jako zymjentne.

Z Łužicy.

S **Wulkeje Sswódnizy.** Pjatk dopoldnja padże twarski dźěłaczeń Powol Streit z Hornich Kundraczizy, kiž pschi twarschich dźěłach na Dunkanskej płatowej industriji na sobodle dźěłasche, 4 metry wyschoko dele a bu pschi tym na hłowje a rjapje sranjeny. Snjesboženeho dźěłaczerja dyrbjachu do Lubijskeje khorownje dowjesć.

* S **Reichenbacha.** (Sajedźenjenje z njejasnym.) Hacź dotal je so 178 padow sajedźenjenja z njejasnym, hdyż běchu žiwe konjaze njejasno pojedli, hamtsky wjesewito. Nimo jeneho žmjertneho pada njeje jich na swoje wjazy ludźi wumrěło. Khorym so hižo sasó wjele lepje dźe.

Wuhlowa jama „Olba" w płomjenjach.

W brunizowni dyrbja dźěło sastajić.

Woheń w brunizowej jamje „Olba" w Subornicźy je hrózny rozmjery nabył. Hacź do sajdźeneho schtwórtka běchu dźěłaczerjo z haschenjom wohnja na spokojaze waschnje pokrjeżowali. W nozy k pjatkej pak so pokjenje hórschi, woheń wuruba žebi pucź do zwjercha a rozschěri so tam. Sbohny kur a 50—60 stopnjow horzoty njedowoła na dohasowanje waschnje pschećiwo wohnjej wojowacj. S tym su wschitke wuhladny wsate, so so jama hischcze dźensa dźěłacj hodźi. Wjednizy wohnjowych woborow njemóžachu samolwicj, so muzźiwa w podkopkach wostajichu, kiž běchu z wuhlowym rozdowym płunom najwelnjene. Tak dyrbjachu wojowanje pschećiwo wohnjej sastajicj.

Sa haschenje njeběsche druheje możnosce, hacź jenoż z wodu. Wschitke druhe waschnja haschenja bychu tak straschne byle, dokelž bychu pschi nahłym wrócenju płunow a dymow w jamje dźěłacy hischcze žiwoje žiwjenje pschibadźicj mohli.

Tohodla su so rozsudźili, so pschi wobstejacym puczu wohnja jenoż hischcze materialije wuhlowaja w khodach, hdźeż na cźerstwy powětr pschistup. Tuto dźěło poczełnje so hischcze někotre dny a da dźěłaczerjam sasłużbu, kotrejž su bohużel swoju existenzu zhubili.

S tym drje może so wobsamknjeńska smuha pod dźěło sczahnjeć. Wuhlowa jama běsche ipi letdźesatki dołho se wulkim wuspjećom w hospodarskim žiwjenju połnócznje Hornjeje Łužizy. S dweju nóznoju wuhnjow so wjazy njekuri. Wšěło njeju wuhlowe składy jamy „Olba" hischcze zwuczełpane, ale zapoczeczo na nowych žiłach ryć, žada sebi tak wulki kapital, so je jara dwělownje, hacź so wjedriwe dźěło k tomu rozsudźi.

Wobsebna tragika leji w tom, so „Olba" z wohnjom kónz namaka, hdyż běsche tola pschezo woda jeje najwjesczi njepschećelel. Pschećiwo wodze běchu wobschérne schkitanske naprawy czinjene. Někto pak pschiźidze nahły kónz se druheje strony.

Hospodarska schkoda sa naschu krajinu je jara czeżka. W „Olbje" dźěłasche dotal 260 muzi. Bjes dwěla namaka z nich wulki dźěł dźěło w žuzbodnych jamach, kiž su swóžnine hórnikow pschikazujecź. Sa tych pak, kotrejž maju žamne rjane a lezowniosce, je wosebje czeżko, dokelž njemóža swoje wobstejenstwo wopuschczicź. Nadźijomnje namakaju so hrědki a pucze, so by so z najmjenschcha w krótkotowni dźěłacj hodźało a so by so z tym hospodarske žiwjenje sa so posběhnyło.

Wóczity zwědź dodawa hischcze sczehowoze: Wo pschicźinje wohnja su wschelake ménjenja: Najprjedy je so powědało, so je někto zehlazy konczk zigarety prjeczeżijnył a z tym je woheń nastał; tola to pak njeda so dopytacź dopokazacź. Tuž brje je bóle prawdze podobne, schtoż nalsonicź hórnizy wo pschicźinje nastacza wohnja praja, so je je so błoto saparko a saharko, tak podobnje, kaž bo to też je parjenjom žyna stawa. Pisches to, so je wětšik žylnje pschedurwał, je so potom pocżało z wotmachom palicź. S wohnjom je so wjele gratu tamnischich hórnikow sniczilo. Lubšo su z tutym njesbožom też sobu wulku schkodu pocżerpiki, wjelo też cźi, kotrejž su tam wot swojeho pschemysła so sobu žiwili. Tohodla je wobydlerstwo jara poražene. Někotri pschikhadnitzy cźahnu wotsal, so bychu žebi druhdże swój khlěb pytali.

Krawc — Handrik — Jacka

bjes dwěla žywjo serbskich starschich, ale wósce pschemyslenem. Krawz bě je sobuslawom „worzłowego kunka" we Wojerezach. Bě na pschedwjeczorn Hindenburgowych narodninow kaž i němsko-nazionalistiskimi nowalnymi myslicźkami wabrěwany, so se swojedelenja duzy domoj z zule njesnatym swadu sapocza. Hacźrunicź je pola nas wschedowemu cźłowjekej sakjane, tźełbom nosnej, dyhlaka puckawu, revolwer njemowany, wucźahowyschi, pjecź rajow do jenu zyle njesnateho wulkeri, jeho cźežko fraunyschi. Siedwocźełstwo „worzłowy kunk" jeho wustorcźi. Polizija jeho saja a bóry pschidźe psched sindnika. Tón jeho wósce na někotre kita do zastwa pósczese.

Handrik a Jacka podlemischtaj w nozy k swojemu Michalej we Budyschskich wukhodowanischczach dub, žadnemu k dopomnjeczu na prjenjeho presidenta němskeje republiki mjeńocźiełeho Eberta. Kóżdy stacźan ma presidentu sworeho stata, mjech pschijatkusha politiskej stronje, kajkejž chce, pschijatkusnyje czełesczicź. Snicźenje pomnika je njehanbicźowy skutk, kotryž nasch jakoh krucze a z jastwom thłosta. Handrik a Jacka, młodostnej cźłowjeka, twdakwataj, so staj pschijatkusknikaj nazionalno-sozialistiskeje dźěłaczeńskeje strony, potajkim strony, jara blizko „worzłowemu kunkej" stejazej.

Schto wucźitej tutaj srudźazej podawkaj naš Sserbjo? Wschitzy tkjo su, kaj hižo prajachmy, pschemémczeni žywjo serbskich starschich. Pschemémczeny Sserb je po nasich nasbonjenjach cźłowjek bjes dusche. Sbožik je swojeho snatskowneho cźłowjeka. Sserb je po rodze ale ju bycź wscha. So by to byk tak prawje widomnje, pschijaumjuje so swojetscha najradikalnischemu němskemu pschesbéhnjenju.

Luba serbska macźer: Chzesch, so bychu twoje dźěcźatka hamy pucź hańby schle: mjenuzi i nimi, w schuli sakasaj, so mjedzbychu nicźa serbzy wukle, so wé, daj je pschedrzwischem jednym cźrij rjaneje rejwarki tam w błócze tcźazym, wubeżeschtaj wujednanaj sajo i mokreho žiwjola, so bychtaj trochu dyrkolajo a i huzazej kožu, kaž to po lajkej njelubej tupjeli bywa, ale tola w starej luboscźi dale domoj běžaloj.

* S **Drježdżan.** W měsazu septembru tohole léta buchu 191 cźełkow spalenych, a to 97 muzźikich a 94 žónskich. Se dnja 22. mezy 1911, hdyż je so palenje sapocżało, je to hižo 22 413 padow.

* S **Lipska.** 72 lět stara žónska, kotraž běsche 15. septembra w Lipsku-Reudnizach na prjeczeżijnjenu bananinu bliżšu stupiwschi wobsunyła a padła, je na swoje sranjenja w žiwj. Jakubowej khorownji nětko wumrjela. To njech je i wospjetnym warnowanjom sa ludźi, kiž rad žadowe zbytki na haju njetaja.

S **Hłohowa.** W Dalkowskich horach budże kapała žiwj. Hany k lětu swoje 200 lětne wobstacze žiwjeczicź.

* Se **Schweidnitz.** (Dwě dźěłaczi po sadušpschitej.) We Birkholzu (Schweidnitzi wokrjesej) sadušpschitej su dwě dźěłaczi. Sswójba, kiž na tamnischim knježim dworze dźěła, dźěsche rano na dźelo, njeshadźiwschi w nječezi wotheń. Dwě dźěłaczi w starobje wot schtyri hacź pjecź lět, swojstawczej žanej w bydlenju. Sa nékajši czas pytnu hrodowy zahrodnik, kak je i wobydlenja knr wala. Bytanyschi za pschicźinu, namaka wobě dźěłaczi mortwej. Wusmrtowanje płuny běchu dźěłaczi sadušyle.

* S **Lehnic.** (Rubjena khorhoj.) Rothkirchenskemu wojeńskemu towarstwu rubichu Berlinjzy kommunistaja pschi Hindenburgowem pocżeścżowanju khorhoj.

* S **Potsdama.** (Knježina rězniska.) Pschi pruhowanju towarschnikow za rězniske pschemysłowstwo w Potsdamje wobsta 21 létna dźowka rězniska Thale we Wulkim Schulzendorfje rězniske pruhowanje je sruamku „jara derje". Wona mějesche nadawk, krome cźelo sarěsacz.

* S **Oppelna.** (Essydom lět khłostarinje sa mitsdobywarja.) Hižo k schtyrjom létam jastwa sasudzeny 24 létny

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 11. oktobra:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

Dollar	4,1835	100 pólsk. złotych	46,775
angelski punt .	20,402	100 čěskosł. krónow	12,415
100 swajc. frankow	80,78	100 franc. frankow	16,45

Barlinska **bursa** bě wczera wschelaka. Kursy efektow so z khwilemi sesłabjowachu, z khwilemi sasó skruczowachu.

Produktowe wiki też wczera zanjeho pschemeńenja njeskhersnechu. Sa poździsche termije bě menjenje lepsche. Wczera płaczeschе zenitnar

w Drježdżanach (pjatk)

pschenzy 12,80—13,05 hr. (12,80—13,05 hriwnow),
rožki 12,75—10 hr. (też tak),
jeczmjenja nałetnjeho 12,85—13,60 hriwnow (12,85—13,60 hr.),
jeczmjenja nazymskeho 11,75—12,25 hriwnow (11,50—12 hr.),
wowsa 10.60—11 hr., (10,60—10,90 hr.),

w Barlinje.

pschenzy 12,65—12,85 hr., rožki 11,80 hr. hacź 11,95 hr., jeczmjenja nałetnjeho 10,90—13,30 hr., wowsa 9,90—10,60 hriwnow.

W termijowym wikowanju

sa oktober: pschenzy 13,56¼ hr. hacź 13,57½ hr., rožki 12,32½—13,27½ hr.
sa dezember: pschenzy 13,77½ hr. hacź 13,67½ hr., rožki 12,22½—12,21¼ hr.,
sa měrz: pschenzy 13,87½ hr., rožki pak 12,01¼ hr.,

Stótny hermank.

W Hródku je pschichodny nazymski stótny hermank wutoru srjedu 12. oktobra.

Pschisłušejcy pytaja:

Murjerjow, Gnauck w Borchowje.
Klampnarskeho wuczobnika, Bückenauer we Wojerezach.
Kontoristku, znajazu pišański stroj a sjenografiju, Vereinigte Hoyerswerdaer Glasfabriken Strangfeld u. Hannemann Hoyerswerda.

Na pschedań:

Kolo motorske w Běłej Wodźe, Sstrjedźnia haja 1. — Przewnejsen w Běłej Wodźe, Aus 108/10.
Kóń we Lutejezach, Sstadowa buda.
Kachle żelezne, Weiß a Hyn we Wojerezach.
Wohnjskeho żelezne (Herd) w Hornjej Kinje 7c.
Was ólecźany we Wojerezach, Goethowa haja 14ll.
Cello. Tischcina w jamje Erika, Wolnózna haja 10.
Natowy běbl. kruschwinowej sdonkaj, pjezny kaschczik we Wulkich Noslizach 9.

Ssudnizy na pschešadźowanje:

srjedu 12. oktobra:

we Wschernecach dop. we 11 hodź. w hoscenzu „K slotemu lawej": Dźěła zonjazeho a muzazeho wobuęża, motorske kolo, wukładny kaschczik, schernska schijaza maschina, wschelake pschiprawy za radio, kofr, wschelake barbicze a schczerce:

schtwórtk 13. oktobra:

we Wojerezach dop. ½11 hodź. 13 hoscenzu „K slotemu lawej" klamarski skład w zyłem;

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Ssnadny wobrot, wiki malo pschemeńenje. Tendenza: stajna.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a woljowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	10. 10.	8. 10.		10. 10.	8. 10.
Pšenca	253-257	253-257	buny	22-24,00	22-24,00
rožka	236-239	236-239	woka	22-24,00	22-24,00
nal. ječmjeń	218-265	218-265	módre łupiny	15-16,00	15-16,00
naz. jeczmjeń	—	—	žołte łupiny	—	—
wows	198-212	198-212	zeradella	—	—
kukurica	192-194	192-194	rapa. wosusk	15-16,00	16-16,40
pšeń. muka	32-35,50	32-35,50	lany wosusk	22-22,50	22-22,80
rżana muka	31-33,50	31-33,50	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	14,25	14,50	běrnj. kruški	23-24,50	22-23,00
rżane „	14,25	14,50	syno, 50 kg	2,40-2,75	2,30-2,65
raps	305-315	305-315	rżana sloma	1,20-1,40	1,15-1,30
lane symjo	—	—	pšeńč. „	0,80-1,20	0,80-1,15
hróch	30-33,00	30-33,00	wowsna „	0,70-0,95	0,70-0,90
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jeczna „	0,70-0,90	0,65-0,85

Płaćizny rěcznoho skotu na Drježdżanskich skótnych wikach.

10. oktobra.

202 wołow, 227 byk., 296 kruw. a jałoje., 624 ćelat., 763 wowc., 3327 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 60—63, 2. 52—58, 3. 44—50, 4. 36—41;
byki: 1. 62—65, 2. 54—60, 3. 47—52;
kruwy: 1. 53—56, 2. 42—49, 3. 33—39, 4. 27—32;
jałojcy: 1. 57—60, 2. 46—54;
ćelata: 1. 87—92, 2. 78—85, 3. 65—75;
wowcy: 1. 62—65, 2. 55—60, 3. 48—53;
swinje: (přez 300 pt.) 75—76, 2. (240—300) 74—75, 3. (200—240) 72—73, 4. (160—200) 68—70, 5. (120—160) 64—67. Rancy 60—65.

Drježdżanska burza (10. 10.)

Pšenca	256-261	běrnjace kruški	26,00-27,00
rožka	255-260	pšeń. wotruby	14,60-15,00
nałetni jeczmjeń	257-272	rżane wotruby	15,30-16,80
nazymsk. jeczmjeń	235-245	pšeńčna muka	45,50-47,00
wows	212-221	rżana muka	38,00-39,50
čefwjeny dźaćel	225-230	woka	—
raps	310-320	pjeluški	—
kukurica (Mais)	195-198	hróch	—
suche truhanski	12-13,00	cokrowe truh.	18,00-21,00

Ze Sakskeje a dalších krajow.

S **Nowomesta.** Jara drastiski podawk sta so tu na domojpuczu z fermuschnych wjeselow. Mjes dwěmaj lubowaznymaj bě k njedorosumjenjam doschło, dokelž bě lubosna njewjesta pjerja za rejemi pschejarca so za druhimi wobhladowała. Po wulkim wurěcźowanju, pschi kotremž žarliwosez sanjechaneho lubowarja pschezo bóle pschiběrasche, sfoczi ton krótko so rozsudźiwschi do blisseho hata, so by zebi žiwjenje wsał. Dokelž pak bésche tam wyschе pol metra błóta jeneż na pol metra wody, to woda jenoż wyschе bjedrow dosahasche. Tak bu i wotkłódnjenjom jeneho dźěła a z radostnym woprowanjenj zebje žamoho druheho dźěła prawje bórzy žarliwosez lubowarja poduschena a wostajiwschi jedyn cźrij rjaneje rejwarki tam w błócze tczazym, wubeżeschtaj wujednanaj sajo i mokreho žiwjola, so bychtaj trochu dyrkolajo a i huzazej kožu, kaž to po lajkej njelubej tupjeli bywa, ale tola w starej luboscźi dale domoj běžaloj.

* S **Drježdżan.** W měsazu septembru tohole léta buchu 191 cźełkow spalenych, a to 97 muzźikich a 94 žónskich. Se dnja 22. mezy 1911, hdyż je so palenje sapocżało, je to hižo 22 413 padow.

* S **Lipska.** 72 lět stara žónska, kotraž běsche 15. septembra w Lipsku-Reudnizach na prjeczeżijnjenu bananinu bliżšu stupiwschi wobsunyła a padła, je na swoje sranjenja w žiwj. Jakubowej khorownji nětko wumrjela. To njech je i wospjetnym warnowanjom sa ludźi, kiž rad žadowe zbytki na haju njetaja.

S **Hłohowa.** W Dalkowskich horach budże kapała žiwj. Hany k lětu swoje 200 lětne wobstacze žiwjeczicź.

* Se **Schweidnitz.** (Dwě dźěłaczi po sadušpschitej.) We Birkholzu (Schweidnitzi wokrjesej) sadušpschitej su dwě dźěłaczi. Sswójba, kiž na tamnischim knježim dworze dźěła, dźěsche rano na dźelo, njeshadźiwschi w nječezi wotheń. Dwě dźěłaczi w starobje wot schtyri hacź pjecź lět, swojstawczej žanej w bydlenju. Sa nékajši czas pytnu hrodowy zahrodnik, kak je i wobydlenja knr wala. Bytanyschi za pschicźinu, namaka wobě dźěłaczi mortwej. Wusmrtowanje płuny běchu dźěłaczi sadušyle.

* S **Lehnic.** (Rubjena khorhoj.) Rothkirchenskemu wojeńskemu towarstwu rubichu Berlinjzy kommunistaja pschi Hindenburgowem pocżeścżowanju khorhoj.

* S **Potsdama.** (Knježina rězniska.) Pschi pruhowanju towarschnikow za rězniske pschemysłowstwo w Potsdamje wobsta 21 létna dźowka rězniska Thale we Wulkim Schulzendorfje rězniske pruhowanje je sruamku „jara derje". Wona mějesche nadawk, krome cźelo sarěsacz.

* S **Oppelna.** (Essydom lět khłostarinje sa mitsdobywarja.) Hižo k schtyrjom létam jastwa sasudzeny 24 létny

jahrodnik Ewald Bujara z Ratibora bu dla wschelakich pa-duschstwow a pschekschiwjenjow, w haprleji a mezi we Oppelnje sluzenych, wot Oppelnskeho rosichérjeneho zawnitkeho suda z hydom klam a zdéwcz mésnazan khlostanje a vjecz letam sbudzenje czejcje sabudzeny, pschi czimz bo schtyri léta sajsma budu do khlostanja wobsirjchu. Bujara préjesche wschit pschesidzenja, tola sud mésesche jeho tola sa pschepokasaneho.

* S **Leisnika.** (Rjsak bo wotkasil). W rézaku tu-domneje Sesuschcz twarskeje firmy wudyri wulki wohoń, kiz zuly rézak do popjela pschewobroczi. Wohnjowa wopora haschesche woheń je jedniuni habizami, wona dyrbjesche pschedewschim prózowacz, fo woheń njeby hisko twarjenja a drjewowy sklad zhrabnuł. Schkoda wobliczo bo na 35 000 hriwnowo a je za sawésczenjom farmana. Kak je wohoń nastal, njeje znate. Pschi haschenju sujesbudzichu nékotri wohnjowi wobornizy, jo dyrbjesche jim sanitetna kolona pomoz posliczecz.

* S **Barlina.** (Wotwjedzene dzécko namakali). Wotwjedzenu Rosemarju Illigez, dzowku pschednuza dra. Illiga w Barlinje Halensee, kotruz su w mérzu sajdbanskeho léta jeje wowka a jeje czety wotwjedzc, fu po wosjenjenju jenych Barlinskich nowin sandzeny tydzeń w jenym klo-sterje w Anglicy, hdzez bu Rosemarja dzensa namakali. Dzécko, kotrez ma po sudnistkim wobsamknjenju na nan-tralnym méstnje pschebywacz, donit nalesnoje dorostrjana njeje, pschebywa w jenym domje sa dzécz! w Hermsdorfje pola Barlina.

* S **Kolna.** (Spinalne wolhtonnjenje dzécz.) We wokolinje Kolna a w méjese gamym fo spinalne wokrom-mjenje tez fyhtje rosscherja. Dozhla je tam dotal 16 wo-sobowp na tule natyknowacu khorosez sthorito. Njeje pak tam zaneje pschiczinu k njemérej, dokelz fo khorosez na mérne waschnje wotwiwa.

* S **Frankobroda** nad M. (Sesmjerez w garaz!.) Tu bu 21 letny schofer, kiz w garazi pschenozowasche, z wulkim-natym plunom dzélazeho motora morjeny.

* S **Ebmath.** Nékotri pschesmykarjo chzychu w jenej z posledich nozow tsi kormjene woły do Salkeje pschesnu-wacz. Hdyz namjesni straznjo néschto krocz wutsélichu, czek-nychu pschesmykarjo sawoltajsnych sot za njesami. Woły pschiwsedchu na zkowniftwo w Adorfje.

* S **Nowomésta** w Hornjej Schlesyjskej.) Se japatkami hraikaze dzécz! japalichu w Niegersdorfje na Reimano-wem wobsydstwje kolnju. Pschi wulkim wétsiu pschestoc-czichu plomjenja tez na zinjosne domske a hrodze a pschez-wobroczichu wobé twarjeni do popjela. Nacziniena schkoda je wulka.

Přilopk.

* **Spodziwny pazient.** Na dzinne waschnje bljesche jo jedyn muz pyches zivjenje, tiz jo Hermann Bobin se Dernikky mjenowasche a jo sa wokhudujenym jenjan wu-dawasche. Pschichodze do khorownje do Eisenburga (blize Lipska) i wotewrjenej ranu na brjusche a tiz jeho pschi-wsachu. Dokelz zanych wupokasnow njemésesche, poscza jo policija wo njeho sajinowacz a postajz, za wot mésta k mé-stu czahajsche a jo do khorownjow pschiwsacz dawasche, po-kasujo na ranu, tiz mésesche na brjusche. Rana wotkadje-sche i jeneje operasije na zlepe czjewo a tón muz jit wo-spjet sasy natorhny (!), jo by jo w khorownjach derje sa-staracz dal. Policija dale wobkrucsi, so njeje jenjar, ale jenoz pschilezny dzélaczer, kotrehoz bla paduschstwa atd. stat-ne réczniftwa w Erfurcze, Weimaru a Naumburgu pytaja.

* **Sswójbna struchotna.** W Reichelsdorfje pola Nürn-berga tsél dzélaczer swojej mandzelstej kulku do hlowy a ju satsél. Sswojeho 19 letneho zyna srani se wutselom do huby. Na drózy setka zwoju pschirodnu dzowku. Tu dzsysche też satsélcz, to pak fo jemu njeporadzi, dokelz fo wona hischeze w prawym czasu wutkowa. Mordaf tlaji fo po zywojim njesluchu zam policiji. Sswójbne roskory a swady ju dzélacerja k njesluchej nawabile.

* **Powodzenja pschi Delnim Rheinje.** Woda w delnim Rheinje je posledenje dny stajnje pschibérala a je ...es to ruwiny pala Tony-Talcara a Hauterre falk pschejsla. Wsitko hollandskeho lésa steja luki mile daloko powodzene. Wulke wody njewjedrowaje katastrofy w Alpach fu nétko hacz k Delnjemu Rheinej dozpéle.

* **Pjecz wozrobow i blyskom saraczene.** W Galati na kupje Siziliji dyri blyk do jeneho domu a mori jenu zonu, jeje zyna a tsjoch starych muzow.

* **Sso satsélil, — dokelz hebi njemózesche schlips swjaz.** W jenej kofejowni w Trjesce satsélí fo mlody cskowjek. Na pajsefku, kutruz bésche saswstajil, bé napisal, to je zivjenja zyty, dokelz fo jemu dozpla poradzicz nocsze, so by hebi swój schlips po najnowischim waschnju swjazacz mohł.

* **Zelesniti wós jako straschidło.** W méstezku Schot-ten (blisko Pbyczejce hory) wobsamknychu méschczanisky sa-stupjerjo, so podruznizy, kotrez w pravoom czasu njeplacza, dyrbja w zelesnitkim wozu bydlicz. Hdyz prent zelesnitki wós pschinjesjechu, saplaczichu podruznizy sastatty podruznizy njemjes ano wotplaczichu nészto. Tola wós wostanje jako straschidło sa njeplaczazych podruznikow na mésnje.

* **Tenora w awcje wotwjedli.** (Winszy czinja zez jedyn zort.) W jenej Winsfej wjeczornej nowinje zdjelaje znaty tenorista Abgard Oestvig, so zu jeho po njedjelstim pschedsta-stajenju opery „Morkwe méfto" wot Korngolda w awcje wotwjedli. Kaz je fo jemu wjazy krocz stalo, bechut jeho pschi dziwadlowym wuthodze zahorjent pschiwinjezy na ramjo wsali a do awta donjesli. Tuz zez myhlesche, so je to wós jeneho pschecela, kiz chze jeho domoj dowjesez. Na dobo spojina, so je w jenym jemu zyle njesnatym awcje. Wós jedzesche spéschnje dale. Klepasche podarmo do wokna, schofer to klepanje njecztyscha. Schtyri hodziny dolho jedzesche wós i njenschednej spéschnoscju po czemnowych dróhach a puczach, dokiz psched wrotami rosswétleneho rjaneho hroda njestasta. Tam jeho lakajo witachu a do jedzerzje wjedzechu, hdzez jeho najwobzednische worschty Winskeho wobyderstwa k wjeczeri wocz'akowachu, kiz bechu zez zort czinili, spéwarja wotwjesez. Jeho prenjotna ros-horjenosez na tutym fluku fo dorhy slehny a je fo na tu-tym wotrawdze Winsfim fluku zwojich saharjenych pschi-wizowarkow podsijicho jara swjeselil.

Najnowiše z cyleho swęta.

— **Schkrewa powésez wo wjedrje sa jutnischu zrjedu:** Sso pomrózenje. Trochu khlodnischo. W Jendzelskej: dotalne wjedro wostanje.

Jednanje wo mjdze we wjeczornej satskej textilnej indu-stritji njeje hacz dotal k zanemu dojednanju dowjedło.

*

Pólski zwonkowny minijer Salesti je w Pariju ros-krczenje i jendzelskim zwonkownym ministrom Chamber-lainom mél.

*

S morjenych mordarjow generala Kowaczewicza jedyn pjecza mordarjam nébndischeho bolharskeho ministerskeho pschedstajdyh Stambulijskeho pschijkluscha. Mordaf, kotryż je zinj wostat, Litinkowicz réka. Posledni czah je w Schtipu jako krawz dzétal.

*

Bolharski kral Boriz fo zrjedu i Italskeje do Sofije wrócz!. Powésez wo jeho zlubje z italskej pryncznju Gio-vannu je wumyslena a nima zaneho podlosta.

*

Bolharske knjezerstwo je na znjenoslowjanstku notu wot-molwiło, so budze fo hromadze i znjenoslowjanskim knjezerstwom prózowacz, wobczejnosze w Mazedonskej wotstronicz a so budze wscho czinicz, so bychu fo wutrobne poczahi mjes wobémaj krajomaj zdzerzane.

*

Franzowskaj lékarjej Costez a Lebrix slaj fo pondzelu dopoldnja z lékadłom „Nungesser-Coli na lét do poludnis-skeje Ameriki pschejsłoj.

Hamtske wozlewjenje z Budyšina.

Lezownostny dawk.

Tsecze podézne placzenje lezownostneho dawka sa sl-czerske léto 1927 ma fo hacz do 15. oktobra 1927 na pschi-slusnym dawkownju wotwjesez.

Placzili fo hakle po 15. oktobru 1927, to wobliczi sym mimo dawka hischcze 10 prozentow sokrateje danje.

W Budyschinje, 10. oktobra 1927.

Hamtske hejmanstwo jako lezow. dawk. wyschnosez.

Schtwórtk 13. oktobra 1927 dopoldnja wot 10 hodzin budze fo w pschedadowarni justizneho twarjenja na pschedadowanje pschedawacz:

1 wulke dwédzélate klamarske blido, 1 klamarska po-kladnja „National", 2 regalaj sa twory, tsi a pjecz-dzelowe, 1 maschina sa kitskat z 2½ PS motorom, 1 tsi-dzélowy tworowy thamor, 3 tworowe thamry, 3 klamar-ske blida, 1 wolijowy wobras, 1 schijaza maschina, 4 bruety, 5 pisanskich blidow, 2 wucjahowanskej blidze, 1 sofa, 1 turjerske blido, 2 stólczlaj z wobkozenjom, 4 drasz-ne thamry, 1 hudzbny aparat, 2 tinhowmaj khamoraj, 1 dzélanske blido (drube), 1 toczerski maschina sa hébl0-we noze, kulojte maschiny atd., 1 stejaty czahnik, 1 wulki stokpizay schpihel, 1 Singerowa maschina, 2 stejatej pul-taj, 8 taflow barbojteje schkleuzy, 28 taflow schpihelo-wych schkleuzow wischelakeje wulkosce. 2 schtozaj dube-wych kijow, 4 sofy, 500 paketow Te-ca sapalkow, 1 fre-denza, 1 pianoforte, 1 lodowy thamor, 3 pisanskich ma-schinow, 1 toiletta se schpihelom, 1 Elo-apparat, 1 klubo-wy stol, 5 blachowych tysow z plazami, 1 klawer, 1 ver-tiko, 1 wucjahowanske blido, 1 lehanske sofa, 4 matta-dzenke matrazy, 1 loz0, 1 radioapparat se 4 rolami, thc-morom a wotsjerczakom, 1 pokasowaf smerdawanja sa-jesbu, 1 polza se 4 sajsuwazymi kaschczemi, wschelake dru-zziny kakawa, czaja, konfirnow, wolijowych rybiczkow. Dale budze fo se fwobodnoje ruti pschedawacz 3 schpihe-lowe drjewa 1 toczenymi sajezatami, najmjenjse posli-czenje 11,25 hr.

Ssudnisti wukonjer Budyskeho hamtskeho zudnistwa.

Swójbne powésce.

Sslubjenaj: Hildegard Krawczz w Adolfskej [illegible] a Waltaf Barkel w Klukschu.

Swérowanaj: Maximilian Bohma z Dom rodz. Nowez w Budyschinje. — Waltaf Dilk z Hanku rodz. Ra-czez na Zdowje. — Bjarnat Teubrig w Dolschcze z Drjezdzanu z Friedu rodz. Wilhelmez w Rakezach. — Otto Waltaf w Langebrucku z Friedu rodz. Sznajdrez z Malych Debschezach. — August Schroder z Jac... Birkholzez w Welej Wodze.

Towaństwowski powéstnik.

Budyšin. „Nadzija." Spéwny wotrjad pruhuje dzensa w utoru (11. 10.) wjecor z dypkom we 8 hodź. w Kat. towaństwowni za blizki sokolski swjedzeń. — Wsitcy zamolwjeni spéwarjo a spéwarki maju wsa-kaz dypkom pschi. Druhe sobustawy a hosco su nam stajnje wutrobnje witani. Predsydstwo.

Budyšin. „Jednota Sokol" ma swoje zwuczowanje kózdu sriedu wjecor we 8 hodź. w „Towaństwni" (Christl. Vereinshaus) na Hornczerskej hasy. Nétkle su wosebje wazne, dokelz so na swjedzeń pschinoc-jemy. Nacolnik.

Bukecy. „Radosc" spéwa jutre srjedu (12. t. m.) wjecor we 8 hodź. Dokelz chcemy sa za swjedzeń w Bukecach pschitowacz, njech wsitcy pschidu. Dirigent.

Khrósczicy. „Ratarski Dorost" prosy towaństwa, kotrez wobsedza dziwadł. kruch „Burska krcz", zo bychu nam jón za zarunanje k predstajenju prewo-stajili.

Hrodzisco. Tow. „Zerja". Nasch spéwny wotrjad zmeje pschichodny stwórtk (13.10.) wjecor zaso spéwanje a to w Njechornju. Winowatosc kózdeho spéwarja a kózdeje spéwarki je, zo zasy cyle wésce pschidza a hisce wjacy spéwnych mocow sobu pschijedza. Preds. a dirig.

Luż.-serb. Sok. Zwjazk zmeje njedzelu, 23. wi-nowca, pop. w 2 hodź. w „Serb. Domje" w Budy-sinje wurjadnu hlownu zhromadzizny. — Dnjowy porjad so wsém Sokolskim jednotam pre-posele. Starosta.

Wulki Cisk. „Jednota Sokol" ma kózdu srjedu a sobotu zwucowanje.

Hlowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerjec w Budysinje. — Za lokalny dzél a feuilleton: A. Dučman w Budysinje. — Za hospodarski dzél: Arnošt Bart w Bu-dyszyncy. — Za nawésti: G. Janak w Budysinje.

Jézdny plan póstowcho automobila z Kamjenca do Wóslinka.

Płaci wot 2. oktobra 1927.

—	710	1000	W1430	S1820	Wóslink	845	1310	W1750	S2000	—
—	713	1003	1433	1823	Skaskow, dzélenje dróhow	842	1307	1747	1957	—
—	718	1008	1438	1828	Debricy	837	1302	1742	1952	—
—	724	1014	1444	1834	Jitro	831	1256	1736	1946	—
—	733	1023	1453	1843	Křidoł	822	1247	1727	1937	—
—	737	1027	1457	1847	Cornow	818	1243	1723	1933	—
—	748	1038	1508	1858	Kamjenc, Sakski Dwór	807	1232	1712	1922	—
—	750	1040	1510	1900	„ dwórnišco	805	1230	1710	1920	—
—	—	—	W1515	—	„ pósta	—	—	W1700	S —	—

Jenoz šwórtk

Jenoz šwórtk

Zeleznicske přizamknjenja:

—	806	1224	1530	1922	z Kamjenca do	736	1106	1658	1658	—
—	947	1363	1708	2113	do Drjezdzan z	603	932	1514	1514	—
—	—	1122	—	—	z Kamjenca do	755	—	1446	—	—
—	—	1240	—	—	do Biskopic z	650	—	1342	—	—
—	801	1310	—	—	z Kamjenca do	750	1217	1523	1904	—
—	1008	1620	—	—	do Lubnjowa z	405	954	1230	1702	—

Na wobkhodze ma dohlad pósta w Kamjencu. Wso dalse wukaza pósty a wozowi wjednicy. Ska zanki wosebitych jézbow a doprédne skazanja méstnow přijimujetej pósce w Kamjencu a Wóslinku.

Sylny jenopřežny **kóń** je na předań **Kowarnja w Kupoji**

Młodu, do našeho powołanja so hodżacu **předawarku** za wobkhód z nohajcami a wol-mjan. tworami knydom pytamy. Dyrbi serbsku réc wobknježić. Poskić pod D 62 na wud. „S.N."

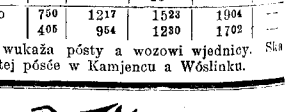
Vogtl. gardiny kupujoce jara tunjo pola **K. Erler w Budyšinje** na Zitn. wikach 11 znapi. hosć. „Zlota Hwězda". Réču serbski

Dokelž dléši čas doma njebudżemy, rozpředamy **80 běłych Leghornsk. kokošow** lětuše a loñše lehnidło **Swobodne kubło w Lětonju**

Běły bardent dobra twora, metr jenoż 60 pj. **K. Erler** na Zitn. wikach 11.

Wuporjedżenje wobuwa solidnje a tunjo w najkrótšim času. **z ruku šite z drjewowymi hozdźikami Ago** (bjez šowa a hozdźika **Crepe-gumijowe póduše** so na wšě črije přičinja **Heinrich Mohr** w Budyšinje, na Zitn. wikach

Makulaturu ma na předań **Smolerjec knihiličerńa w Budyšinje**

Jurij Hänsel w Budyšinje na Sukelnickej hasy 34 :: Telefon čo. 2736 Hlowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje **Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch druzin**

Sokolski spěwnik Njech sebi jón kóždy Serb kupi. Płaci jenoż 50 pj. Na předań w Serbskej kniharni w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóždo čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihiličerja, nap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2657.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobsěžne so etajce nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy z w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. z z

Čisło (Nr.) 239 — Budyšin — Srjedu, 12. oktobra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Němski sejm so 18. oktobra zeńdźe.

Němski sejm je so na wutoru 18. oktobra swołał. Na dnjowym rjedźe na prěnim městnje němskonarodny schadźi zakoń steji. Dale so zakonjowy naćisk wo wobchodźe we powěrišne mjes Němskej a Jendźelskej a zakonjowy naćisk wo dojednanju s Polskej wo sarjadowanju rěki Warty, kaž daloko je s mjeju, němskemu žejmej pschedpokoj.

Ludendorff a druidźi rjad.

Zyrkwinska wyschnosć je potwjerdźiła, so je general Ludendorff s krajneje zyrkwje wustupił. Jako pschičinu za tute kročel Ludendorff mjenuje, so hižo wot wjele lět wjazy na zakoržu zyrkwje njesteji. Myśla sebi, so je Ludendorff pschi tym pod wliwom swojeje druheje žony, lěkarki dr. s Kemnitzez stał, kotraž so žiwje za němsku pohansku nabožinu sajmuje a druidźemu rjadej, po staregermanskim pschikładze sakoženemu, pschitřłuscha.

Zakazany strajk.

Wot 15. septembra 1927 w Kamjenicy cźełbloju w podźělnym strajku steja, so bychu jiwonka tarifa powyschenje ansyły wo 25 prozentow dozpěli. Swjask dźěłodawarjowje je so na krajny dźěłowy žud je žadanjom wobroćił, so by je strajk jako njesakonjsti sakasał. Tón je wuhudźił, so ma so podźěłny strajk cźełbloju w Kamjenicy hnydom sastajacej a so strajkowe wjednistwo rospuschcejcej. Nowe strajki, s kotrymiž dyrbi so wjetšcha mida, hač je so w nidownym tarifu se 14. julija 1927 wuzwinila, wubědźicź, su sakasane. Njesakonjcy strajkowarjo so s pjenjezným khłostanjom abo se jatbu pokhkostaju.

Strajk pola Barlinskeje wyšokeje železnicy.

Železnicarjo Barlinskeje wyšokeje železnicy wot wutory rano strajkuja. Techniski jěźdny personal nusne dźěło cźini. Železnicarjo hebi wósomhodźinske dźěło, a tśicezi abo schtyrcezi prozentow pschinjeśa za khorobnu unjdu a pokhyschenje dowolenzy žadaju.

*

Jednanje strajkowarjow psched rosrišowarjom městа Barlina je po schěsćehodźinskim tracźu k wurunanju dowjedło. Wobkhad na Barlinskej wyšokej železnicy je so jutšu sajo w polnym wobsahu wotewrił.

Swada Pólskeje s Litwu.

Warschawski „Kurjer Cźerwony" s Wilna powě: Ministerski pschedsyda, marschall Pilźudski je so rosćišył, so pólsko-litewsku swadu Swjatej Ludow rozsudzaj da.

Póndźelu je Pilźudski pólskeho pósłanza pola lotyschkeho knježerstwa Lukaśiewicza pschijał, kotryž runje we Wilnu pschebywa a je s nim dźěłschu konferenzu měł.

Pólske łahodne postupanje pschećiwo Litwje.

Wo wukasu pólskeho knježerstwa su so wschitzy sajecy litewzy buchowni a wucerjo s jatbu puschcźili. Druhim jasym so najsćerje justje swobodа da.

Bołharske knježerstwo pśeciwo maccedonskim komitačam zakroči.

Dźiwajo na naležne namołwjenje južnoslowjanskeho knježerstwa je so bołharska ministerska rada rošćišyła, kralowy pschijěź njewozakawschi wutoru s kralowym telegrafiskim schwalenjom wukas wudaćz, s kotrymiž so **staw wobkhnjenja w Kistendźilskim a Petricźkim wokrjesu pschikazuje.** Wukas teź **nałoży žud** postaja. Wšcho sjawne sarjadowanje we wokrjesomaj do rukow wojerskeje wyschnosće pschenjedźe. Wojerske wobkhadi so pospušcźa, nětkte regimenty so s bóle dowěrjenja hódnymi samenja, kotrejž budźa wšitkej mazedonskich komitačow lěpje napschećzo stejeć. Pódła teho je so wukas wudał, s kotrymiž so parlament k wurjadnemu pósedźenju na 15. oktobra swoła.

Hač žebi knježerstwo swěri, organisaziju mazedonskich komitačow wukorjenicź, kaž by to trjeba było, na tym žnjě so dźiwjołowaćz. Tale organisazija je skutk nětkuschcheho bołharskeho wjećha a poldźiłcho krala Ferdinanda. Hdyž hischće połodnischa Sserbija turkowskemu sultanej skuschese, bě žebi wjerch Ferdinand wotmyślił, ju jónu swojemu knježerstwu pschisamknuwć. Tonule wotmyślenju by šerbiše wobydlerstwo w połodnischej Sserbiji sadźiwało. Tohodła so rošćišyli, jo po nječim wutupić. Mjes mazedonskimi wobydlerjemi, kotšij namjerchanu šerbsko-bołharsku narěcź rěcza, so **mordarska zjwołha organisowasche**, kotraž dyrbjesche sa pjenjezy šerbiše wobydlerstwo po awstriskim nadpjerancju albanjše bandy i wuhubchom cźinić. Hdyž bě šerbski kral Pětr połodnischu Sserbiju 1912 s turkowskeho pschaha wuzwobodźił, wutupjaja morjenza mjes tamnischimi šerbskim wobydlerstwom nakwilnje popuschcźeśi. Politika A. Stambolijskeho sa sdźerjenje Južnoslowjanskeje k Bołharskej so mazedonskej organisaziji a bołharskim generalam, pschiwiwowarjam wotchnatcheho krala Ferdinanda, njelubjesche. Hdyž Stambulowe syna, nawalam komitačow do Sserbije wabowaraćz, komitačojo w lěcze 1921 jeho justskowcheho ministra Dimitrowa sfonjewachu. Dwě lěcze poldźicho woni s pomocu generalow a druhich wyšokich generalow Stambolijskeho a nětkotrych druhich ministrow morjwschi Južnoslowjanskej pschecźelne knježerstwo powroćicźu. Wot teho cźasa sašo mazedonscy komitačojo we [illegible] politiku rošćišaju xóli hrajachu. Cankowowe [illegible] tajšne Ljapčejowe knježerstwo pod wliwom mazedonskich organisazijow šlejeche. Knježerstwo dyrbjesche cźerkwinskeho generała Protogerowa komitačow s revolwrami, municiju a bombami i wójskowych składow wuhotowasche. Nětko Južnoslowjanska žada, so by Ljapčejowe knježerstwo mazedonsku organisaziju rospuschcźiło. Samóže to Ljapčejow? Snadź je na tym dźiwa, hač runje ma Ljapčejow dobru wolu k tomu. Wón to njesamóže, dokelž w jeho knježerstwie ludźo žydaju, kotšij swoju justskowu politiku móž na wobwonjenje mocy mazedonskich terroristow sałožuja a dźěłaja, so by so tójšu placźiłu w knježerstwje sdźerjeć. Hdy by Ljapčejow spytał, žadanja Južnoslowjanskeje dopjelnicź, by jeho snadź wosud Stambolijskeho podešchoł.

*

Franzowske knježerstwo je zwoji mał pósłanzomaj we Beogradze a Sofiji poručiło, so byschtaj swoje pósrědnistwo pottšicźiłoj, so by so južnoslowjansko-bołharski konflikt bjes sakročenja Swjatej Ludow wurunał. So by so Swjatej Ludow nětkole na beli wojsatj, wo to franzowskej diplomatiji nětkole najbóle dźe, dokelž wě, so by so pódła Južnoslowjanskeje a Bołharskeje **tischcze tšeśa móz** do tejele naležnosće zešahnyła, hdy by psched Swjatš Ludow pschišchła.

Parišći „Matin" wuraśuje pischo, so žebi Južnoslowjanska njeje ženje pomyślika, bołharske knježerstwo sa nawale komitačow samołwitne cźinicź. Tohodła so teź njeheji, wo konflikće mjes Južnoslowjanstej a Bołharskej rěcźeć.

Parišće nowiny lěwizy, kotrež pschećziwo fašsistiskemu knježerstwu w Italskej wojuja, sjawnje praja, so dyrbi so italskim wuzdaćzam na Balkanje kónc cźinicź. Nowiny prawizy njesamjećicźeja, so woprawdźe Italska sa Mazedonzami steji.

Komitačojo w Grichiskej.

Póndźelu w nozy je wobdźělenje grichiskich žandarmow do cźerkwy bołharskich komitačow we wjecźornej Mazedonskej njedaloko Floriny srašyło. Po jenohodźinskim wojowanju žu so komitačojo sawostajinjschi dweju morweju na bołharsku stronu wrócźili. Morweju su w Florinje sjawnje wustajili.

Komitačojo su teź na druhich městnach mjesu pschekrocźili. Teź Albanesojo so hibaju. Cźerjóda wobronjenych Albanesow je grichisku mjesu pschekrocźila.

Mussolinowa ruka na Balkanje.

W swjazu s podawkami w Mazedonskej „Adevarul" pischo, so je wosnamne, so je attentaty runje w nětkrišchim cźasu stawaju. Wot nětkotreho cźasa južnoslowjanske knježerstwo pyta Južnoslowjanski k Bołharskej sbližicź. Hakle njedawno je južnoslowjanski swonkowny minister dr. Marinkowicź s tymle wotpowědami w Sofiji pschebywał. Tohodła su poslednje njeskutki mazedonskeh komiteja tajke dźiwanje sbudźile. W Beogradze mjenja, so sady organisazije komitačow nětko ruhi sjeji, nětko, kotryž chze sa tójšu placźišmu sbliženju mjes Južnoslowjanskej a Bołharskej sadźewacź, dokelž bychu je helwak jeho politiske plany pschesćinowarnyle. **Tónle nětko może jenož Mussolini być,** kotryž žebi myśli, so może na tajke waschnje swoje wotmyślenja na Balkanje lóžo pschewjesć. W Beogradze to jara derje wedźa a tohodła je srosumnicź, cźehodła Južnoslowjanska jara łahoduje pschecźiwo Bołharskej postupuje.

Seipel pśeciwo socialdemokratam.

Awstriski swjazkowy kanzler Seipel je w kschesćijanskosocialnym ludowym swjazku wótru rěcź pschećziwo socialdemokratiji měł. Pschede wschćim so pschećziwo socialdemokratikkomu namjetej wobroći, po kotrymž bychu so dyrbjeli sapalerjo justizneho hroda pschi pósledním julijowym spěźu wobhnadźicź. Rosdźěl je mjes mikosću a złakboścźu, a nic wschitko, schtož so sda mikosć być, žebi tole mjeno njesałužu.

Na konzu so Seipel **pschećziwo knježerstwowej koalizizji** je **socialdemokratami wupraji.** Nicźo naš njemuluje, praji, stejischcho pschemjenjenicź, na kotrymž w pósledním lěcze stejimy. Samóžeše so nam njesałeźi, nerwosnje sa druhimi puscźemi sgladowacź. Rosšudźenje wo knježerstwje w **našej ruzy** wostanje. Hdyž cźakacź dać druhich nerwosnych cźini — nasche cźuwoty pruhu wudźerža.

Pśeniewe wójsko wobhladował.

Franzowski wójnski minister je so póndźelu s dohladowanišchu puczowanja po někotrych wójskowych lěhwach, we kotrychž běchu reserwisty k špinezowanjam sshromadzeni, do Parisa wrócźił. Minister je so wo tym pschehwědcźił, so su strowotne wobstejnjosće a jědź w tychle lěhwach powischtkownje dobre a so njejsu j pschicźinu złakboty byle. Wo njemórach, kotrez su so w někotrych lěhwach stale, minister jasnjerjam nowu praji: „Sćuny dyrbjeli pschecźiwo tym wojowacź, kotšij praja, so je so j wróćenjom k reserwistiskim špinezowanjam drohotny cźas sgubił, a kotšij su tohodła špytali, reserwistow wobšerjeć, so bychu swoje winowatosće dopjelnili. Wobcźežnosće su so wotstronite, a wschitzy cźi, kotšij běchu pschi špinezowanjach pschitomni, su na konzu dobre dźerżenje wojakow a twjerdy swój jenotežom swěcźi. Špomandane wuwuczenje infanterije, artillerije a kawalerije je jara špokojazy wunoschk dospjło. Powědanje we „złubjenych njedźelach" je so dopołnjowdako, a špołanje rejerwistow w tymle lěcze może so jako prěnja woprawdźita krocźel k pschichródzenju wojerskeho złužbneho cźasa wobhladacź. Pschichodne wójsko budźe pschede wschćim wójsko reserwistow. Tohodła je nusne, so je napinanja w tymle duchu sniježu. Experiment bě špožowny. Wón nam dowoli, i dowěrjenjom do pschichoda hladacź.

Spjerjenza franzowskich namórnikow so łahoduje pośudźi.

Kaž Parišće nowiny s Toulona šponja, je minister wójnskeho łódźstwa Leygues poručił, so bychu so wobdźělenicźi njedawnich **nałuzowanjow** na łódź „Ernest Renan" łahoduje šudźili, dokelž muśiłwo swoje mišnjenje wobzamknuwe a pósłuschnosć lubi. Jenož wjedniłkow a nadpjerarjow spjerjezeju kruże pośłkołaju.

Primo de Rivera pśeje.

Parišći „Journal" s Madrida powě: W sdźelenizy, sjedu nowinam pósłanej, diktator Primo de Rivera praji, so je dopušćował „Sunday Times" wopschijcźeje jeho rěcze zyle wopak srosumił. Primo de Rivera a Chamberlain njejstaj so ani wo Tangerskim praschenju rosrěcźałoj, ani žebi na to pomyślikoj, so Schpaniška swoju marokkowsku koloniju spušcźeji. Jenož na Tangerskej konferenzy, je žebi Schpaniška žadała, so dyrbi so jej nusne rukowanje za to dacź, so njebyschtaj Tanger a jeho sadni kraj hnězdo za pschećzelow wostałoj.

Marokkowšzy franzowšku špójś a nadpadli.

„Matin" s Rabata w Marokkowskej powě: Domorodni su dźesaćz kilometrow wot Tenifoy franzowskeju mandźelskeju, jeju dźowcy a jenu pschećzelerjku na wukhodźowanju nadpadli. Mandźelskeju su morili, pschećzelnizu cźežke sranili a dźowcy wotwjedli.

Wójna w Chinje.

Cźangkšolinowe dobycze.

Powěšeše wo wušpěšnej napschećziwnej offensiwje Cźangkšolinowcho wójska pschećziwo Schanšiskemu gouverneurej šo po špdach jako wěrne wupokasaju. Londonskenn „Evening Standardej" so s Pekinga telegrafuje, so je so Cźangkšolinowemu wójšku poradźiło, **Schanšiske wójsko 60 mil daloko wróćo cźišnyć.** Cźantšolin je hižo w Pekingu wojsewicź dał, so šwoju offensiwu hakle potom sastaji, hdyž budźe w zyłej połnóznej Chinje bolschewiski strach **na** pschećzo sastajeny. **Cźangkšolina pjecza Franzowska wurjad-**

nje podpjerunje. W jeho generalnym stadje su pjecžo offizjerow franzowskeho generalneho staba, mjes tym so maju jeho armeje wurjadne wuhotowany lětarski korps k swojej słužbje, kotrehož štadła su poslednje dny na Schansiske wójsko z wuspěchom bomby mjetałe.

Cžangtsolinowa wójska rosprawa 1 11. oktobra praji, so jeho wójska na wšěch frontach wuspěšnje postupuja. Schansiske wójsko je so na **Tingczaw wrózo cžišło.** 10 000 muži je so pšcki tym jałało. Cžangtsolinowe wójsko je wažne železniske kschižnišcžo Schihčžiačwany dobyło. Wono so někotre na nawal do Schansiskeje provinzy pschihotuje. Dospołne poroženje provinzoweho gouverneura Jenhišchana sda so jenož praschenje cžasa być.

Njeměry na Salomonskich kupach.

Na Salomonskej kupje Malaicže su njedawno domorodni policajsku stažiju nadpadli. Jendželskeho kommandeura jeneho ladetta, dwajcžoch domorodnych policistow a někotrych namorjakow su pschi tym morili. Dokelž so australske knježerstwo boji, so na Salomonskich kupach powschitkowny spěšk wudyri, je so kschižakej „Adelaidže“ pschikasało, so by hnydom k Salomonskim kupam wotjěł a dalschim njeměram zadžewał. Domorodni na Malaicže dyrbja so pokhostacź.

Konc petrolejowcho skandala w Zjednoćenych statach.

Wyschi schi swjazkowy žud we Washingtonje je wušud pschečiwo petrolejowemu wikowarjej Sinclairej wuprajił, kotryž je žebi z pschekłóčom wutwuživanje dalokich krajinow statnych petrolejowych reservazijow saradźił. **Sinclaira žu zajandźili, so dyrbi petrolejowe krajiny wróciecź.** Srěčenje, mjes nim a statnym sekretarom Fallom wobsamknjene, je so za njeplatcžaze wuprajiło. S tym je so wulkej wjecži cžinjazy petrolejowy skandal skónčił, kotryž je pod Hardingowym presidentstwom tohodla wulke spodźiwanje žudźił, dokelž je so někotrym presidentowym dowěrnikam najwjetša korrupzija dopokasała.

Revoluzija w Mexiku.

We wokolnosći mexikanskeho generala Huerty, we Kalifornistej pschebywazeho, so powź, so je mexikanske knježerstwowe wójsko pschisławne město Vera Cruz wopuschcžiło.

*

Tenu napschecžiwo president Calles powź, so je so **sbožkarske** bihanje potłóčiło. General Ecobar je **sbožkarskeju** wjednikow Gomeza a Almadu k bitwje nusował, we **kotrejž** je so 600 **sbožkarjow** sajało a 50 morilo. Sbytk, **mjes** nim wjednikaj, z kotrejuž na **tóždy** nanajwjazy 50 **pschewodnikow**, je cžeknył. Knježerstwo dale swojich pschecžiwnikow njeschłódnych cžini. General Fontesa, pschedawscheho direktora železnizow, a jeho pjatnacže pschecželcow su pola Jalapy zastrělili.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu 12. oktobra.

† 1321 biskop Bernard z Kamjenca, założer Marijacej Hwězdy.

Zdychnjenčeko.

Wzmi mje, Knježe, pod křidła
Hdyž so njebjo zamróčuje.
Cežke bija njewjedra,
Honjo zymny wichor duje;
Pod swoje křidła wzmi,
Hdyž je styskno w duši mi.

Wzmi mje, Knježe pod křidła,
Dołuž nóc so njerozjasni,
Njebjo módre njesměwa.
Kotrež słónčko zboża krasni:
Pod twoje mje křidła wzmi,
Dóńž dżeń rjeńši njeswěci.

Korla Fiedler.

*

— **We wjedrje.** Wuschinu so pschezo hischcže nad brjehowej Europje wotmysla. Tola je někotre na mozy pschihadźiła, byrnjež schkleńza na wobstajne wjedro pokazowała. S połnowy pschikhadźaze wětrow je kuja so w naschich stronach z cžopłymi z połonja, sawinuto kurjanu, kotraž stronach z cžopłymi z połonja, sawinuto kurjanu, kotraž so do maczażaze pschetworicź móże. Schkleńza wschak je po prawom wot wocžerawscheho ńem jako dale we rjane stupika. Jutże schwórčk schadźa słónčko 6,23 hodź. a khowa so 5,09 hodź. Mjezačk schadźa wjecžor 6,52 hodź. a khowa so dop. 9,30 hodź. — Wčera wjecžor w 7 hodź. barometer 754, hygrometer +2, thermometer wo dnju +19. Dźensa rano we 8 hodź barometer 755, hygrometer —2, thermometer w nozy +8. Wuhlady na malo so pscheměnjaze wjedro.

— **Sjawna asylosaradźernja za Budyschin a wokolinu.** W septembru je so licža poddźerzanych dźěłonjemějerjow we wokrjesu wo 42,13 procentow abo wot 915 na 529 ponižiła. Woni rozdźělowachu so z 454 (273 muzikich a 181 žónskich) na město Budyschin a 75 (52 muzikich a 23 žónskich na wjesne gmejny. Nimo toho buchu316 dźěłonjemějerjow (222 za město a 94 za wjeź) z nuzowymi dźělami sawospětowani. W sašalem měsazu pschewostachu so 1160 dźěłopytazych, 955 so w běhu měsaza pschipowědźichu a 1270 wotpowědźichu, mjes wimi 969 (běs nuzowych dźěłacžerjow) z pohrěbnišwowe pschiwdu 839 na hłowninu Budyšku saradźernju, 61 na podšanku we Wulkej Dubrawje a 19 na podšanku w Budestezach. Dźěłowe połožnje bě za mnohe powołanja pschihódne. Běžnje žadachu a pożrědowachu dźěłacžerjo wobleko a łoże a za pschistajenych, byrnjež so też za tutych trochu połpschisłe.

— **Pokradnjena bu** 3. 10. we wokolnosći železneho mosta Budyschin-Zjelany je železniczneho nakładneho wosa schěra stanowa płachta jako wodźerje na wós z wosnamjenjom „Hirschberg (Schles.) Nr. 48.“ — We wjelowne dźělenja prošy kriminalna policija w Budyschinje. — Dale bu pokradnjene wjecžor je sahrodniskeje leżownosće na Nowartowej dróhy lohke motorowe kolo znamki „D. K. W.“ znamjenja I 10240, motorowe cžisło 66 535, prawidło PS 0,68, krohna cžorne, tankowy a gratowy kaschczik cžerwjeny, wyšokosthibnjene sniłiowane wodźidło, swonkowna tarcz wjasny wuhodźenca (defekta), tohodla k jědženju njepschihotowana. Na prawej widlizy a na tanku je prawa zapuchlina. Wobě žedelowej pjerje stej złónzowjenaj a z grotom hromadu zwjasanej. Wobźidło zwukowaje słehawy je wukhodźene. — Dale w nozy k 9. okt. z jeneho dwora teje žamžneje haby 1 muzaze kolo (wokhodne kolo) cžo. 470 906, cžorne krohna, wyšoko sthibnjene, jara schěrke wodźidło, brjewjanej pschimadźe, žołte zwjena z cžornymi zmuhanmi, pedalgi z kožanymi sapołožkami (klozkami), cžorne blachi, zwónczk z napisnom „Wilhelm Nocke, Cunewalde“, ruczne spinadło, brune motorowe kolowe łožane žedło, znamki Lohmann, žamobój Gritzner, cžerwjene gumijowe wobruczje. Kolo je wobeže žylnje twarjene. — Wo wężowne dźělenja prošy kriminalne wodźelenje we Budyschinje.

— **Hlowne dobycža schitwórteje Zwingerskeje loterije** padžechu na sežehowaze cžišła: Premija 30 000 hr. na cžo. 401 508 z dobyczom 3 hr., 1 hlowne dobycže 20 000 hr. na cžo. 439 295, 1 hlowne dobycže 10 000 hr., na cžo 79 700, 1 hlowne dobycže 5000 hr. na cžo. 285 050, 5 dobyczow po 1000 hr. na cžo. 35 389, 119 901, 89 445, 91 728, 32 597. (Wschě cžišła běs rukowanja.) Liščina dobyczow budže 20. oktobra 1927, hotowa, na kotremž dnju je poczite žo wuplaczenje dobyczow.

— **Pschicžina wohnja** w Hornjej Kinje wujasni. Kaž je so hižo pisało a mjetko dopokrucžiło, je dźesko, kotrehaze je sapałkami hobotnicžki wopeń na Rychterjez hu w Hornjej Kinje zamischkiło. Hdyž bě wós, hotowy z saježdże do brózneje a z wotawu nakładženy, sapałki, so dźo, schto bě wuparał, bźezeche prjeck a pschihładowa nadału, kak so wschitko poeza palicź. Potom so wón hakle Pjeschke domoj a wupowęda macžeri, schto bě so stało.

S **Nadźanez.** Sawczerawscheho wokolo połnocy wuhladachu ludźo nadobo na Wósporskej dróhy blisko Nadźanez pschewoje pschewoje zamy wulku žrzołkosć, z cžez ropot da so zhlyschcež. Nakładne auto ratarja Lindnera w Porschizach bě so na njerozwjasnjenje waschnje sapałiło. Jedyn Bjelanez bě z nim dwójzy bérny do města wotsoł a dyžsche jón sajo wobsedżerjej wrócžo donjesecź. Tu so jemu njesłuschało, tu so zyke auto hacź na predkowne wobruczje, tiž mógachu hischcže wotstronicź, dospołnje wotpali. S tym je wobsedżeč wulku schkodu cžerpjeł, dokelž njemějeshe zawěsczene.

Se **Kiečejna.** Pjatk bu gmejnska honitwa gmejny Kiečejna rycžerskibkerjej wotnajata. Sa honitwinskeho pschedsydu burschtaj jenobłóžnje knjes ratař Löhnert a sa jeho sastupjerja wobsedżeč mlyna A. Gilde wolenaj. — Kiečejska gmejnska skała bu knjesej Hänšej na dalsche 5 lět za 500 hr. pschenajata. Wón ma ju hižo wjele lět jako najemk.

S **Wjeleczina.** Póndźelu dopołdnja w 11 hodź. sapołkaja knjes schulisi direktor Hanka na Dreždżańskim technitkim wustawje wuwuczenu wucžerku knjezu Cžonerej z Budyschina jako wucžerku tuczných dźełow w pódlanskim sastojnistwje w ludowej schuli sa schterenu wucžerku knjezu Mawiusa. Popołdnju w 4 hodź. bu potom też jako hospodarska wucžerka pschi tutej holczazej powołanskej schuli wot schulskeho wjednika, knjesa wucžerza Birnsteina, w pschitomnosći schulskerkow sjerjeho lětnika sapokasana.

S **Khwaczij.** Wojerske towarstwo, kiž wotmě hdoba jara derje wophytane shromadźiznu, mózesche w njej sluschnje mlodych sestajecź. Pschebyhda, towarsch Kuschka, je postrowjazymi słowami powita pschitomnych. Po pschecžitanju wustawkow swjasachu so mlodomužowje na winowatosće je sawdaczom ruki. So by so je sklupiny mlodych kapała wutworiła, pschiswolichu jo trěbne srědki k wudspołnjenju nastrowa. Po namjerze nasli so jednotne wobleki abo cžapki sawjesez. Towarschej Reichej pschepoda so dalsche wutworjenje a nawjedowanje. Tutón słubi, je budże k lěpschemu wótczinny hobudźełacź pomhacź a mlodym towarscham dalsche wukaju dawacź. Wosjewi so pschiproschenje do Wulkeje Dubrawy. Sa njesłodżownych psches wulku wodu bu mjes shoduławami hromadźene. Wo prašchenju wójnskeho pomnika budże so w nalěcžu dale jednacź. Wšěm yjenjes bu k jeho lěpschemu pschijimowanju. Nashmiše sawježelenje wšěch wobstojnoscow dla wupadnje. Wobjamknu so, so ma so na sjutrjentnej njedźeli jednowa parada wotmecź. Dwaj wažnaj namjetaj buschtaj na hlownu shromadźiznu wotstorczenaj. Rutskownje nalez wosce wjedżenje k sabawnemu bźělu shromadźiznu. Nadobo so k wohnjowej trubjesche a tuž so wschitcy rozeńdźechu.

S **Koperz.** Sanźdżenu njedźelu wotmě so tudy rewisija nascheje dyrbjejsteje wohnjowoje woborny a zykawy, kotruž wuwjedżeschtaj knjesaj Wieke z Seiffennersorfa a Ulrich z Lubija. Mužstwu a zykawje bu nazwjescha khwalba wuprajena. Sšykawa wodu za 1½ mjerischchiny na městno pschedstawjaze wopalnischczo, poda a ju 5 metr. pyches nasch hrób mjetasche. Sšykawa móże je wschźém małym gmejnam poruczecź a je zyle dobrajaza. Kupjena je pola sasłužbjerja knj. Schobera w Budyschinje, wot firmy Koebe z Lukenwaldy.

S **Splóta.** Tudomna dobrowólna wobora wotmeže wot 10. hacź do 14. oktobra swoje nóżne swuczowanje. Tuž budże je k wohnjuju trubjeć, schtož so tudy wosjewja, so njeby nichtó bo samyslił a njetrjebałoschi strach wuzłał.

S **Wósporta.** Sašłužbny měschczan naschcho města, knjes pschekupc B. Anders zwjeczi dźensa swój 70. narodź.

Za wysoku płaczinu.

Powdańczko z naschich knjeow.
Napisała Kristina Nowowa.

91] (Pokračowanje.)

„Ow, Miroślavo, modli so je mnu, so maja macź a sa mnje!“

Młodźenz stany a wobaj pschecželej kleczeschtaj bórzy potom psched Knjesom w nutrnej modlitwje; potom cžitasche Urjenu hischcže je złowa Božeho. Runje hdyž běschtaj stawa słonczikej. tlepasche bo wo durje. Korimsky pschindże sam po zyna a pschipowědźi, so je wschitko k pucžowanju hotowe, kiž mějeshe so z wosom dokonjecź, dokelž njemějeshe Nikolaj jěsu je železnizu poknu hary radu.

Ani pol hodźinki so njeminy, a hižo běsche dom pod rozwalinanmy pušty, a schumelaj njeżeschtaj zyna dale, a dale, mjes tym so bě jeho mutroba tam w malej khěžy pola khorcže, wopuschczeneje maczerje wostała. So by wobłe lěpje rosmyślowacź, sandżeli wczži a sleny hlowu do hlowakow. Nan a pschecžel jeho njemyleschtaj; kóždy mějeshe zam sa so dosez myslicź.

Korimskemu stojachu złowa wežera pschecžitaneho lista psched wocžomaj a potom bórsowne sažowidźenje z Adamom Orlowiskim.

A Aurel? Młody Ruża pschihotowasche so k boju, je kotrehož dyžsche jenoż jako dobyczeč mnicź. Wón wědżeschе, so w nim njebě žaneje mozy, wón wědżeschе, so njebě to maliczkosć, Orlowiskezom z luboscju sarunacź, tchtož běchu cži na jeho nanje, na jeho maczeri a na nim samym sawinowali. Ale wón dyžsche tak jednacź kaž je to kschesczana hódna, a wěrjeschе na dobryeže a Božu pomoz.

Ach, a pucžowanje na traznem mejsscžim dnju běsche tajke kusforjane! Schkoda, so pucžowazy niczo wo tom njehytnychu. Halke wjecžor mózachu do Hórki dojcź; pschetoż w P. hodźinku wodychnychu, so bychtaj konjej so trochu wuwotpočźowacź mohlej.

Korimsky sajmi do korczmy. Nikolaj proschesche, so bychu wós sacžinili; jomu njechasche so wuježcź. Młody Ruża wucžeje swój sapiśnik a rukowasche z dołhej khwilu rozpadanki starcje hużiskeje zyrkwje, tiž stajesche na napschecžiwnej hórzy.

Nadobo sahlyscha, kak koleża saridowachu. Psched korczmu sasta drožka, pschijěwschi wot dwórnitschcža, i njeje wuležе knjes we wobžebnym pucžowanjskim wobleku. Dokelž njemějeshe dokior Lexmontow niczo za dźěło, wobgladowasche žebi wón zyke jewjenje pucžowazeho. Tón bě frenje-je wulkosće, impożantna postawa po wobliczu mózeshe jemu schtyrzecźi let abo njeschto wjazy być. Młoży a broda běschtej žwětleje barby, wocži podobnostej a módrej, dschapolne cžoła, a też cri pschederadżeche energijsku naturu.

Hdyž wón z pohonczom tak so rosmołwjeshe, to na nim pytnychu, so wón z małe złowami wjele narjadowacź. Rěcžeješe bjespororaczu němczinu. Aurel hladasche sa nim, też hdyž bě so hižo w korczmje zhubił. Nješchto mjeschchinow potom žedżeshe wot njeho wobkedżbowany sajimawy cžłowjek w jědżerni; wón da žebi něschto k jědži pschinjeseź, kaž tohorunja za druhim blidom žedżazy taješ Korimsky. Tutón mějeshe nowiny psched sobu lcžo, tola njeczitasche, ale lcžeješe něschto na kromje hromadże, a nowy pschikhadżazy hójcź woja swój sapiśnik a pisasche tehorunja. Wonaj bo běznje pschestrowjichtaj, kaž to maju to ludźo w korczmach waschnje cžinicź; dale jedyn druheho njemylesche. Hdyž jimaj jědże podachu, njeskłodżesche ani tonu ani druhemu. Nadobo stawy njesmaty. „Dowolże praschenje, knjeże,“ wobroczi so Idworilvoje ke Korimskemu.

„Proschu, radv,“ sinapischczivi kitarnik runje tak Idworilvoje.

„Stej wottud wješ Borovze a kajel Horka hischcže dalako dalenej?“

„Horka?“ wopraschа so Korimsky spodźiwajo. Nebdże dźe abo połtscža podbjinz.“

„Djakuju so!“ Njesmaty so potkoni.

„Wobdźeje praschenje,“ sadżerza jeho Korimsky.

„Puczujeczeli wy do Horki abo Borovze?“

„Do Hórki.“

„Šmikmeli so wopraschecź, schto waż do tuteje gamoty wjedże?“ wopraschа so Korimsky dale a pschewinny jenoż cžežko žwój pschihbéraz sajim.

„Ja mam tam dźowku,“ snapischczivi i wožebnym, sdwórlinym pożmewkom zusły; tola jeho šmékotanje jo nadobo zhubi. Pschetoż něšto bě na nim, mi mjenje jaimany zyke horde jewjenje wobkedżbjeneho muża wobkedżbowacź.

„Kohož wy tam macže?“ praschejchtej so drkolazej hiže je Korimskeho hymje.

„Ja hym prajił, dźowku. Sda so wam to tak dźiwne mój knjeże?“ snapischczivi zusły a wupja so hordże.

„Dokelž to můžno njeje. Kelkoż ja wém, je i knjeji cžerku w Hórzy Margita Orlowska, a druheje jónkeje, tiž měša wsacha dźowka być, pola njeje njebówa!“

„Ja njejsym prajił, so je to moja cžórna dźowka, ale ja so nadjsam, Wascha milosczj njemóże mi nanowite prawa na tile žónišu wotrjez, kotrejež macź je moja žona a kotruž hym ja wukubłował. Tola schto je wam, knjeże?“

Boron Rainer stupi ke žmjerczej bledowni Korimskemu.

„Njeżo, saiwola Korimsky a wupischeftrě wobaraju mu. „Kajšej njech su też tele weju,“ rjekny wón i napiminjom, ale ze łod hymnjeczu, „ja nikomu njedowolu, też wam, kijes baron niż, žebi prawa na moju dźowku cžinicź!“

„Korimsky? Njemóże być!“ Baron Rainer stupi wokrožeł nasadz a diwaj muzjej měrjeschchtaj so je spohladowanjom, kotrehož pjero wopiśkał njejamóże.

Baron so prěni pschewinny: Na tóždy pad budżejche dosć było, njebudżechtnoj so w žiwjenju ženje zetkałoj; a to nje by so byke sawěsče stało, njebudżechu mi wopaczni wo wěsej špdźelili, a ja žebi njebyl myślił, knjes Korimsky je na pucžowanju. Hdyž pak je so to wšitko stało, to mójm se bi pucžowanje do Hórki salutowacź. Diwaj nanaj dźowku wopytacź, to tola mjždy mózno njeje, kaž so komu zdyni. Schtož dyžsch wot Margity Orlowiskeje słyschicź, to nječe mi knjes Korimsky też rjez, a mój pódźemoj na wěši žebi je pucža.“

(Pokračowanje sležhuje.)

nj dżeń. Wón je hižo pśiches 20 lět w zyrkwinskim pśichodstojeńcerstwje a je w nim spomóžne dźěło wukonjał. Tej je pśiches 15 lět w měšćańskim parlamenće sedźiwał. Swój wobkhod je l. 1885 fakožit a 1919 dwójcemu žywej wótstupił. Knjez Anders móže žiwoje narodniny w dospołnej cyłosći cełka a ducha žiwjeźiś.

S **Wósporka.** Pśichódne zaradźenje maćerjow budźe pjatk 14. oktobra 1927, pop. ½3 hač do ½4 hodź. na farje.

Se **Smilneje.** Pśichi pśichełhodźe kołijow na dróhu do Baldrijanez wukonja pśichitomuje firma Rob. Berndtez žynowje, pósejński twar, Budyšin wobdźěłenje, wulke twaŕske dźěła; tohodla dyrbja wóśniśp se žiwojimi sapśichahami tam jeźiś pśiches kolije jara kedźbliwi być. Nowopokojena bu wot Žitawskeje kłownoje pódlanska kolija ke pśichpódła stojasej schleńceńcerni; nimo toho pśichepokojichu hižo pśiedy wobstojazu pódlansku kolinu wot Bitkopiz abo wot dwórnišćeja pśichitkadźazu dale k mjeczorej a kłownu kolinu znowa wuśpjachu.

S **Wehrdorfa.** Tudy pśichełkwaja šmjercej źónjstu na rejwanskej łubi, hdyž wótmełwjacke žo w Steinigswólmsdorffskej Herbstej gerchełe bal wobnjoseje wobory. Žónjka bě Boža ruczka sajała, a wona wunuŕě w šamjenej nozy.

S **Kulowa.** (Nuzcyne wobśladowanje cźěkow.) K wjosnowanju pśicheśiwo tśufuje je so nuzcyne wobśladowanje cźěkow sa městó a hamtiśi Kulowskich wokrjesh pśichitkało. Hač dotal dyrbjachu žo jenož cźěła dźěćeji, kiž njebźichu šćo kare, wobśladowaći.

S **Wojerez.** Pśichódny wokrjesny dźeń budźe pózdźeju 24. oktobra 1927, ½1 hodź. pśichipołdnju, w posedźeńskej sali wokrjesnego domu se sćěžkowažnym porjadom: Pruhowanje a wuśinowadźenje śiežowanja wokwaŕje domskeho sa wokrjesnych šaśtojnikow; wudźeśenje spol mómóznjenja sa wokrjesny wubjerk k wobstaranju materiala, trěbneho sa śiežowańske léto 1928 sa wuporjadźenja wokrjesnych dróhow a hlownych pśichełhódnych dróhow. Pśichodace wokrjesnej pśichiśluchnych parzelow, kotrejž žwostachu pśichi rjadowanju leżownostnego dobrjeza sa Bluxwowsko-Wojerowsku żelesnizu, wokrjesnej jako šmjśiwstwo, němskotatnej żeleźnikej towaŕschnosći. Pśichewjacze nowowutworjenje dróhi mjes Hojerom a Lutami do wokrjesnego wudźeržowanja. Pśichewjacze rulowanja sa 40 000-hriwnowsku statnu pożeżońku, kiž ma sa nowotwar šule zyklonow swjasć Kulow-południo jako doły na so wjaz. Pśichiśłoswanje k wumeńenjam, pod kotrymiž je so nasćipanjo porjadź sšěranje hońtwiniskeho dawka sa Wojerowski wokrješ dohladowarśiźy pśichiwolilo. Pśichiłoswanje ke wumeńenjam, pod kotrymiž je so dowolnosć k podlěschenju płaćiwosće korcźmaŕskeho konześijonskeho dawkowego porjada sa Wojerowsti wokrješ dała. Nowowótka sa rzkowy wubjerk a sa sastupjeśiśerow lajinow pśichi Sprewi. Wólba wubjerka sa wuśinowadźenje wosobow, pśichidatych so sa kawmikow a pśichiśaśnych. Wólba sastupjerja hamtiskeho pśichedstojeźerja sa Wujeśdźańśki hamtiski wokrješ. Wólba smérzow. Wšelećiny.

Z Łužicy.

S **Habrachejźa.** Wobwěšnjeneho namakachu pjatk dopołdnja na Schlechtebergu 17 létneho pśichełkyseho wuczobnika Waltera Micklicha z Drježdźan, kiž tu nimodaju pśezwatowaše. Wón je najskerjcho se strachom zmjerzł pytał dla někajkeho małeho pśicheśiśenja pola swojeho Drježdźańskeho dźěłodawarja. Micklich bě 4. oktobra se swojim pśicheźelom z domu wotekchoł.

Se **Stwódnizy.** Sawczeravoschim zenrě tudy dalako pśiches mjesy Sakśeje znaty a waženy medizinalny rada dr. Nerlich, zastupjeŕ direktora tudomneho krajneho wustawa, pśiche wutrobnu khorosć, kiž bě pśiches dwoju jara napinacu źiwiźbu, wobźeje we wójnskich létach dostał. Mjes tym so bě wustawny direktor był do Dofena komandowany a potom pok léta dołho khorowaty bywał, nawjedowaše dr. Nerlich tehdom sobom nic jenož zyke wustawne zarjadniśtwo, ale też jeho khorowne wotdźělenje z wulkim podaćom. Wón bě źiwojim podatym sprawny pśichedstojeźer, źiwojim khorym luboćiwy nan. Wjazy hač 17 lět dźěłaśe pśichi wustawje a bě powschitkownje lubowany a cześćeny.

S **Hornjeho Ullersdorfa.** Njeboźo potrjechi sobotu wjeczor na hornim Biebiga dźěłaćerja barbjerńje Hermana Moraweka. Hdyž je swojeje lejownosće na dróhowu sejźelku stupi, sajźdże do njeho mlady kolojźěźny, kiž na wopaczнej stronje a bjes žiwoju pśichijźdże, tak jo padny a žo we wobliczu sranišchi dyrbjeśe k lěkarjej hiś. Kołeśdny bohužeł njesposnaty cźeku.

* Se **Zitawy.** Tu žu druhi pad wotkromjenja śwjećeli. Poldrałeta stare dźěćo na Shorjelskej haju hydlazeje śiwójdy, kiž běśe nejchto nejcho dujow w dźěćowni pobyło, je po lěkarskim wuprajenju na dźěćazse wokhromjenjenje khorjeło. Tohodla je mějećźanska rada dla tohole nowego pada khorjenja hnydom domjaznoseć zaprjecź dała.

* Se **Shorjelza.** Wječera wjeczor w 11 hodź. wuešanych cźěło 75létneho rentnarja Ernst Müllera z hata. Dla swojeje njewulěkomneje khorosće dże je so bźeschi cźaš je šantomerdaŕskimi myślenmi zaběraŕ.

* Se **Shorjelza.** Smata wulka firma Otto Straßburg šwjećeńskeje mjedźelu 9. oktobra swoju 40létne wobstacje.

* S **Rothenburga O. L.** Na tudomnem malem dwórnišćeju chyzše naiwjedotwar Hallbauer na jédźaju cźaj jśeńcźi, ale padnywschi pśichińdże pod koleza a bu hnydom morjeny.

Kajkiž wusyw, tajke žně!

Cźitowschi wobrazowske rozmnoženje „Krowy, Haudrik, Wjazka“, sahotajcych schamale śtukki tutych śisoch sabludźenych, pschipósnach słónczne rosmoninania a pschispomnjeńja śpiśarja mjenowanych rjadkow. Schtóž śtubi pozlohu pod wohnjom, padnje do hłubiny. Schtóž pyta cźmu, tehdy wona pójźeze. Jenož kwólko a śtukk wyschkim je śkalny fakład zbožownego źiwjeńśkego bycźa! Schtóž rubi druhemu śtwółko a wotpindli jeho k dźěćeju cźmě, je cźłowiek cźornego dusche a grat djabołka! Kajke pucźe Bóh Knjez nam pokasa? Wón nam pokasa zyłenm śwětłej puć śwółka a dobrjeza!

Starschi žerbskeho połhoda chzyli so haubowaś, pak Bożej woli śkutkowaś? Chzyli so haubowaś, dar Bożi śwojim dźěćom pschełhowaś, kiž krašnjejsche jich žiwjeńsku bytnosć? Njejźu tajzy starschi zrat druhich, śtych elemenow. Njewojuja tajzy starschi „pschećiwo pschirodnym prawam? Pschirodne prawa nětkomu rubiś, rěka: we wschitkich jeho ś maćerje semje, dowěrichu jeho hrě elementow, žolmam howorjejeho morja žiwjenja bjes pomocy a nadjata na wumołaju pschiśtaw. Hdyž ći, ji sa tajkich „mócne śwółko“, so by jim potom puć śwoja a wukhowa pokasałe? Ridźe! Starschi dowěrichu śwoje dźěćo cźmi, njeschkóžnej hłubokej cźmi. Schtó ś tych, kiž je hižo schoł puć cźmě, cźasyl prajiś, so je so pschi tom śtajnje śwóżowały cźmi. Jenož tehdy je so śwóżowały cźmi, hdyž je žerbje hamtcho śilepił ako jeho śilepjesche wokolnik! We cźichich khwilach krawjeschke też jeho mutroba, tyschesche też jeho dónt, bych śwjaśiwy žyn śwojeje domizny. Schtóż cźi Bóh postaji jako swoje nan ... dom, to sałhowaŕ! Schtóż so herdźiśim starschim ob rakow da ś dusom naroda dźěćeca, to wjech wopomnja a njech hamowólnje nje-zamjećedaja! Nierěka jenož dźěćo do śwóta śadźeć łaž luka kwětki jewi hrjedź seleminy, ale rěka: Dar Bożi cześćezonnje pschijimaeś a jemu cześćezonny pschichod hwěćeć, sarnećeć. Jeli to starschi zamećeja, njejźu hódni swojich dźěći!

Smatu śwójbu — nan a maći žerbskoj! Maći nёmpuschelsche wot wschoho spočzatka rad, rěka też ś dźěćimi. Wuplód toho. Dźěći, kjes rosśuda a rjadna žebjewdomoseje, cźumpate wikli. K cźemu to? Dokelž wutorhnychu jich ś maćerje semje, dowěrichu hrě žiwjenja. A schto dźiwa? Dźěći su wotrostle, maju sadźo dźěći, a schto cźinja wschitko hromadźe? Wuzmějschuja jich dźěda a wowka a to jeźu pśiched zuśymi haubuja! Cźehodźa? Dokelž dźěći a wowzy hišće dźensa Serb na hubu bźe! Schto śe dozdźeli? Žiwk, kajšci běli pschećachu! Znž, wupłoh cźmi a njepłodneje rose. Bóh Knjez da śrowy sadak, cźłowiek jom śniźi! Bóh Knjez śpožći śloty dar a cźłowek jón zamjecha, wot žo wjerhny. Dźensa tyschi tajkich žerbskich starschich dóśi jich śkutka — jónki zapjecze a zaśudźenje. Śkutk cźmě pózdźe pschećeka cźmi a wjerhny jeho do hłubiny zatamanja! Śkutk śwótka haha k wyschinam a płodźi śrowy, kruty sadak! Sserbźzy starschi, rěcźeze se śwojimi žerbźzy, wukubłujeze je po Sserbow waschim a dajcie jich hrěbacź duch domizny, kiž teź Waš žiwjeńsche k bojej a — skutkej!

Sserbźzy starschi maju pschichod žerbskich hordow w rukach! Sserbźzy starschi maju pschichod žerbskich hordow, domow, statkow a hubkow w rukach! Jich skutkowanosć je rosśudna kroczel za wjach zyły lud. Pśiches jich śkutk stanjemy, pak padnjemy! Na straschi stojmy! Skutkujmy dóniž je dźeń, hewak pschińdże nóz — kiž mow. ruputa — Sserbstwo — k dźěćeju cźmě zatama! Sserbźzy starschi: Waśch śkutk — waśch pschichod. Bóh dal, so bu sboty był! -č.

Přepytanje w Konnersreuthskim padze.

We wujašnjenju z 4. oktobra wojerowa Regensburgski ordinariat wuśiełdk lékarskeho pschepytowanja w padze Terezije Neumanez w Konnersreuthu. Se lékaŕskej autority a pod kruthym wobstrašowanjom je so śwěśiło, so Neumanez za cźaš wobkedźbowanja (15 dnjow) njeje žanu zyrobu k žebi brała.

Bamberski arcybiskop dr. Hauk wuproši, žo w jenej śhromadźinje w Nürnberku, kaž „Germania“ pische, wo tutom padze: „We pokledniom cźasu je Konnersreuthske praschenje najsćerśnjom sjawnoscej rosbudźiło. Też katolikow. Tutych wjazy hač dosć. Hač Konnersreuthske jewjenja potrjebaju nadpschirodźinske rožašnjenje abo nic, to žo zyrkwje njedóta. Ta njetrjeba nowych wobkrućenjow. Tohodla bich chcył wo jene prožeć. Zyrkwi rosważnje wo tajkich wězach dołho, se wschej wobkładnitwosću a dokładnosću, pschedy hač rosśudźa. Za prožchu katolikow, so njebychu se śwojim rosźnjdźenjom dopschédźe pschimikali. Jenož zyrkwi rosśudźi.

Kedźbnjeze na napominanje bayerskich biskopow, kotrejž su jenomyślenje w Freisinku so wuprajili. A sdźerżeze śwoje ménjenje za so, bynjež by žo hišćeze dłéschi cźaš hač do rošśudźenja pominył. Zyrkwi móże ś druheje strony zadaeź, so teź Terezija Neumanez jeje namołowanju žo podwoli a wobkedźbowanju žo podcźinje, hdże, w kajkej formje a psched kotrej komišiju hišlepja postaja. Požtuschnosć napschescho zyrkwi je se śpytadłom katolikeho mýšlenja. Ja žo nadźijam, so poštuchaju tej w Konnersreuze na napominanje biskopow a wschitko cźinje, wotpokasaez a wotdźerżowaez wopyty, kiž cźinja žo se šenjasiju.

Čwilowarstwo žónskeje.

Zakońne śwójbne ponjery wotkryj pośledźenje pschišłušnych śudnikow w Trierje, hdźež mějeśe žo dźěłaceer se Bernkastelskeho wokrjeża dla saraźenja śwojeje žony šamołwjeceź.

Tutón cźłowjek njedawaśe śwojej žonje ani pjenjeza, khodźeśche nimale kóždu nóz po korcźmach a pschischedschi posłoe domoj, bijeśe žonu a dźěći hač do krwe. Jenoho dnja wuprajeśche hrožeńa, tak fo mějeśe žona za radno, se śwojimi dźěćimi do žuśodneho domu fo wucźekneeź. Surowy cźerjeśche za njej a porahy ju se żelesnej žerdźu k semi. Potom kłó ju do žiwota. Cźerpjerka wumrě hišćeze we šamjenej nozy.

Statny wěcznik namjetowaśe dla saraźenja wośm lět khłostańze a trajne wotrjeknjenje mějećźanskeje cźeśeze. Sud pak powyschi khłostanje na 10 lět. Mardaŕ wuśhyscha wusud z pośmějkowanjom. Schtyri dźěći pak běchu teź zara wjeśole, jo nan ś nimi domoj njepódźe; wone budu we žyrotowni lépje saśtarane.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Offenbacha. (Sšamomordaśtwo 17-létneho.) We Offenbachu wobwěšnjy žo 17-létny muzobnik w płokarni. Haczrunkejž pschińdże bórzy pomoz, wumrě tola krótko po pschewjesjenju do khorownje. W sawostajenym liśe wudawa sa pschićiwny, so na njedźelach mjenje pjenjez do kapły dostawa hač jeho bratra a jeho pschezo ławnarja, hdyž wjeczor po 8 hodź. domoj pschichadza.

* S Gablonza. (Napadnjeny a pschiwisany.) Njehańbity napad wunjedźeschtaj dwaj njesnataj pachołaj we Gablonzu, wažiwschi žo na mlodeho cźłowjeka, dyrnuschi jeho do tyła tak, so pschedmjety pschiwisaschi za kinku pschi khěžnych durjach. Nimo hodźazy ludźo wotwjasachu mlodeho cźłowjeka a donjeseechu jeho domoj, hdźež počza njemdrjeć, dokelž běchu jo jemu z morjenjenjom do tyła cźuwy rostrěsali.

Běły Radša ze Sorawaka.

Njewschědny hósć je njedawnomu jendźeśe hłowne město London wopuschćeł, so by ś pschišłuwa Marseilla dołhu jśbu do Indiskeho archipla (wulke kupy w Indiskim morju) nastupił. Woprawdźiśty Radźcha, indiśti wjeśk a tola žadyn wuwołany exotiśti potentata (wukrajny namózník.) Dokelž Radźcha je Sserawaka, wo kotrymž je tu rěcź, ma běłu kožu a europśke mjeno. Rěka po prawom Byner Brooke a je Jendźejcan. Tuž njetrjeba nichtó Bóh wě kajku romantiśku stawiznu abo dyrdomdejśtu aferu za tutej zdźěłcitu wocźakowaez, so je Radźcha je Sserawaka ś knjezu Brookej w Marseillu na tódź stupił. Skandale, do kotrychž běchu w pośledźenych létach někotśi indiśi wjerchowje zaple-

Hospodarski rozhlad.

Ssrjedu 12. oktobra:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,189	100 pólsk. złotych	46,775
1 angelski punt	20,401	100 česksl. krónow	12,413
100 šwajc. frankow	80,77	100 franc. frankow	16,45

Barlinska **burša** pschinjesche wječera sašo wobdźełanje **kurzy** wschelakim efektam. Na wikach z dołžnymi a rentowymi liśćinami běchu kursy rentowych liśćinow skrućene, te dołžnych liśćinow sesłabjene.

Produktowe wiki też wječera mérne **wostachu** a zapisachu nimale pódlelike płaćiwy. Jenož nałetni jećmjeń bě 10 pj. drójschi. Wječera płaćejeche zentnar

w Barlinje

pschenicy 12,65—12,85 hr., rožki 11,80 hač 11,95 hr., jećmjenja nałetnjeho 11 hr. hač 13,35 hr., wowsa 9,90—10,60 hr.

W termijowym mikowanju

sa oktober: pschenicy 13,57½ hr., rožki 12,27½—12,25 hr., wowsa 10,72½ hr.
sa dezember: pschenicy 13,67½ hr. a rožki 12,20¼—12,20 hr.,
sa měrz: pschenicy 13,85—13,86 hr., rožki 12,42½ hr., wowsa 10,87½ hr.

Na pschedań:

Wrošata. Póp w Ledźborjecach.
Krowi, kmorosć, kóń 8-létny, konjazy arat a dwojopschejmy dešowany wós w Němskich Pasłijach.
Wiano, Lšich w Mužakowje, Barf. Jowska dr. 2541.
Jałowja wyšokoproducelnja w Drožźinu 34.

Pschisłužacej pytaja:

Holzu do domu, rěsnik Müller w Bilkopizach, Nowomšćanska dróha. — Schołta, hospodarja w Minakale. — Heimbergerka w Hródku, Heilige Geistst. 3. — Do Budyšcina, Mjasowe torhoschcźo 20.
Materiśtka Schweider a Hampel w Hodźiju.
Schwóžerka do Budyšcina, Fichtowa hasa 6.

Murjerjow a cźešlow, Mitag w Biskowicach.
Murjerjow, Hoch- u. Tiefbaugesellschaft in Hródku.

Sndnišzy na pschedawanje
schtwórk 13. oktobra 1927:

w **Lubiju** na hudnišwje dop. w 10 hodź.: Meble, hobanka, draschka, motor, klamaŕiski kamor, pokładna, stoł sa broduthuarja je schpiheloun, rowowe pomniki;
w **Kamjenju** dop. w 9 hodź. w kasarnach (Kammergebäude) kredenza, stejazy cźahnik, 1050 zigarow, sodowy kamor, wuhotowanje leharine, pisaŕski stroj Mignon;
w **Małbzach** (kupzy šeidu žo ... w 10 hodź. na gmejnskim hamcźe) klawer.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje žjednja dop. ¾11 hodź.: Pschi žlabschim zakładnym ménjenju wiki hischeze dospołnje njeroswite.

Dop. ¾12 hodź.: Tukrajne pośtiśenja dale žnadne na zakładze žlabschich wukrajnych wosjewjenjow. Efektowe a dodawarśe wiki wožlabjene, wobroty žnadne.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	11. 10.	10. 10.		11. 10.	10. 10.
Pšenica	253-257	253-257	buny	22-24,00	22-24,00
rožka	236-239	236-239	wowsa	22-24,00	22-24,00
nal. jećmjeń	220-265	218-265	módre lupiny	15-15,50	15-16,00
naz. jećmjeń	—	—	žolte lupiny	—	—
wows	198-212	198-212	zeradella	—	—
kukurica	192-194	192-194	rjadowe wosuśk	15-16,00	16-16,40
pšeńe muka	32-35,50	32-35,50	lany wosuśk	22-22,70	22-22,80
rźana muka	31-32,60	31-32,50	poen. melasa		
pš. wotruby	14,25	14,50	bŕmj. kruški	25-25,60	23-23,00
rźane „	14,25	14,50	syno, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,75
raps	305-315	305-315	rźana słoma	1,00-1,40	1,20-1,40
lane symjo	—	—	pšeńe. „	0,80-1,20	0,80-1,20
hróch	32-35,00	30-33,00	wowsna „	0,80-1,00	0,70-0,96
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jeźna „	0,80-1,00	0,70-0,90

cjeni, na psch. kaž Mohoradscha ſ Judore, kiž chžyſche rejowaſu holeżki, do kotrejež bě ſo ſalubował, ſtónjowacz dacz, dokelž bě jemu cjekta, abo bratrowcz kažiměrſkeho Makaroduche, kiž mějeſche jako „miſter A.“ w Londonje njeluby dydombej ſ jenej żonu Robinſon a ſ jeje zwólbu żu hiſchcże w dobrym dopomnjeſu, tak ſo njemóżeſch wjele wěricz. Tola w pſchedležażym padże njeże žanych wobmyſlenjow. Puczowanje Sorawakſkeho Radſche ſ knježnu Brookez je zhle njewinowate. Knježna Brookez je, kaž hižo njeno praji, Radſchowa dżowka.

Miſter Byner Brooke, kiž je najſtarſe jenicžki Bły orientalſki knježeżeſz, na kóżdy pad jenicžki Jendżelczan, kiž ma tutu dóſtojnoſcz, njeje runje wjazy najmłódſchi. Wot dżeſaczy lět żem wjedże frekwo w Sſoarawace, żiwojich na kupje Borneo, kiž wot 1888 pod jendżelſkim protektoratom (ſchkitom) ſtoji. Jeho pſchedtdóhdnik bě jeho nan Charles Brooke, kiž żiwojeho wuja Jomes Brooke ſcżěhowaſche, kiž bě bźe knježeńſtwo w Sſoarawaka ſałożił. Tutón Jomes Brooke dóſta w tſicżeſich lětach ſaindżeneho lětitotka titul Radſcha, hdyż bě lěta dołho w Indiſkim archipelu wokoło puczował a bźiſche ſej pſchi ſarjadowanju tamnych krajin, hdżeż hiſchcże tehdom barbarſke wobſtejnoſcze knježichu, wulke ſaſtużby měſ. W lěcze 1838 żedżeſche ſe żiwojim cżołmom do Sſoarawaka a podyżerafche ſ nékotrymi mużemi, kotrež bě żobu wſak, Radſchu Muda Huſſuna we wojowanju pſchećziwo Dejakam, tak mjenowanym hłowjazy hońtwjerjo. S dżałowinoſcze wſda ſo Huſſim ſwojeſo knježeżſtwa Ekpſchemu Brookera, kiž bu ſ tym Radſcha. Hacž do ſwojeże ſmjerzeże wěnowaſche ſo Bn Brooke njewuſtawajcy ſozjiſmom żiwojeho kraja. Hdyż wumrě, pſchewza jeho bratrowz Charles Brooke knježſtwo.

Byner Brooke bu w Jendżelſkej woczehnjeny a ſtudowaſche w Cambridge, ale wróczi ſo ſ cżaſom do Sſoarawaka, ſo by ſo bo wobſtejnoſcżow kraja ſadżekał. Pożdżiſcho wożeni ſo ſ dżowku lorda Eſchara, ſwjatowacżeſkeho jara wobharjenej żonu, kiž je wjazore literatiſke knihi ſpiſała. We Kuchingu, hłownem mjeſcze Sſoarawakſkeho kraja, wobydli miſter Brooke ſ orientalſkej pyſchnoſcżu wudebjeny palaſ. Sſuſto puczuje do Londona, hdżeż ma też jara pyſchny ſtatok, ſo by w jendżelſkim towarſtwje ſahy ras pſchebywał, każ je tute lěto cżiniſ. W ſtacze, kiž ſo jeno na jendżelſku wojerſku mózy ſjepjera, nima lohże żiwjenje. Wokoło bydlaże rody njepſchiſpóſnawaja dobrowólnje jeho knježſtwo a ſamo bżenża ſo hiſchcże ſtanje, ſo ma khłoſtańſku expedizju pſchećziwo nim pſchewjeſcz. W pożledním cżaſu bu wobroſty jeho knježſtwo jedyn naſkédnik. Nadobo ſo młody muż ſjewi, kiž wobkruczejeſche, ſo je wopraunty dżędżenz ſoarawakſkeho tróna. Chże pjerża dopokaſacz, ſo je ſtary Jomes Brooke ſo ſ dżowku tukrajneho wjerſka wożenił, tola tute mandżelſtwo pſchepoda ſo Amerićanej, kiž na kupje Borneo pſchebywaſche a je żobu do Ameriki wſa, hdżeż bu wozehnjene. Pretendent, tróſtki wopraunik, nětko wobkruczuje, ſo je żhn tutehu prénjeho europiſkeho ſoarawakſkeho Radſcha, potajkim wunk Jameża Brooka. A tak ſej żiwoje prawo na tróń cżini. Ale to budże drje podarmo. To je krótka ſtawiſna je żiwjenja běſcheho Radſche na kupje Borneo.

Přilopk.

* Liſtowy kaſchežik, kiž ſam frankěruje. Jenemu Lipſcżanſkemu maſchinſkemu konſtruktorej je ſo poradiło, liſtowy kaſchežik wunamakacz, kiž ſam frankěruje, t. r. kolkuje. Jedanſtwo je pſchi tym wujamknjene. Wjes dwěla ſmjeże nowe wunamakanje wulki wuſpěch ſa liſtowy wobchod. Wunamakaſ je ſwój liſtowy kaſchežik hižo pola patentneho hamta pſchijnowdżił. Też póſtowe ſarjadniſtwo aparat nadrobnje pruhuje.

* **Rosbuchadło w ſchijazym koſchiku.** W Lipſku bydlaſy wjedmik jěſdneho ſtoła chżyſche żez knefl pſchiſchicz. Pytaſche w ſchijazym koſchiku ja jehłu. Nadobo ſo ſyhnje prażuh. Muż padże krawny k ſemi. W ſchijazym koſchiku bě hormi dżěl jeneho rosbuchadła namakał, kiž rosbuchny a jemu wſche porſty praweje ruki tak cżežko ſkami, ſo wyrbjachu jemu je prjecz, wſacz. Pſchi tym ſhubi też jene wóczko. Też jeho żona bu khětro ſranjena.

* **Klanka** ſmjercz ſawinowaſa. S Cranja ſo piſa: Tragiſki kónz namaka 2-letny ſynk rěſnika w Mitſenje. Dżěſcza dari ſo klanka ſ zekałoła, ſ kotrejž ſej wón hrajkaſche. Jemejho dnja pſchińdże k wotewrjenemu wohnju pſche blisko. Nadobo klanka woheń popadże a ſo hnydom paleſche. Dżěcżo wopali ſo na rukomaj, hłowje, w wjeſewoczu a na ſchiji jara ſyhnje. Po dołhim tydżenju bolożeże ſemrě w khorownji na ſcżěhowkach ſpalenja. Hdyż khorowata wonka wo ſmjerczi ſwojeho lubińſkeho ſynka, dha ſo tak ſtróżi, ſo też bórſty po tym wunjeſe.

* **Woheń żapa ſe jenje.** Pſchi ryczu ſtudnje wudyri w bliskoſczi jenje wohń w Theſſaliſkej (tutón kraj leżi we Grekſkej) město wody woheń. Se jenje żapaż plomjo bźiſche wa 10 metrow wyſoke. Wone ſo njeporadżi, nurtu dźerń pſchikhrcz. Wohnjowe plomjo ſ njejſkódnemi hżi mozu ſe jenje żapaſche. Wyſła żej, ſo ſu podſenitſ pluny ſo ſiedmocżile a ſapalile.

* **Drama wożrjeżej morja.** Kaž ſo w mowinje „Matin“ ſ Libreville (ſe Sſrjedżneje Afriki) piſa, je ſo na żenej franzowſkej tworowej łódzi, kiž bě na puczu do Pointe-Noire, hróſtny drama wotmě. Tutón parnik bźiſche w prénich tydżenjach ſeptembra Le Havre wopuſcżił a bě bźeſe mékatkeho pſchipada k ſłonomu brjohej pſchiſtorezżił. Nadobo ſemrě prénji maſchiniſta na potajnej khorońcżi a to ſa nékotre hodżiny. Cżeło ſawalichu do wulkeho rubiſcża a puſchcżichu je do morja. Na to jěduſche łódź dale. Nékotre dny pſchińdże prénji łódźny oficżer ſ revolwerom w ruzu a ſatſeli bźeſe wſcheho roſkaſanjenja kapitenk. Łódźneho telegrafiſtu, kiž na wnitſeſ pſchińdżeſa, tehorunja ſ dwěmaj kulkomaj cżežeju frani. Na to ſkoczi ſ łódźe do morja a ſhubi ſo we wodże. Tak bě parnik ſwojeho kapitena, prénjeho oficżera a maſchiniſtu ſhubiła. Tuż pytniſke wuczeſ w jenym pſchiſtawje.

Směšk.

** **Dobroczińwoſcz.** „Bój, dam cżi tutón rjany kuſk tykanza,“ praješche Jurk Madlenzy, „a ja wojinu żez tutón grawoczińwy wulki kruch!“

** **Tchodła.** „Nochcżeże jenje ani pjenjeżka na banku dacz? Seże wěſcże pjenjeży ſhubił?“ — „To runje niz, ale ja żym direktor jeneje banki był.“

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powješcz wo wjedrje ſa juſiſchi ſchtwórk:** Wſchudże khłódno bźeſ deſcża, druhdy ſo wuſaſnuje; we Schwedſkej nózte ſmjerſti, w połnſkej Europje deſchżiſi, hewak wſchudże ſucho.

Němſke ſinanzne miniſterſtwo je w mežazach wot haprleje hacž do auguſta 1927 w porjadnym hoſpodarſtwje 775 miljonow hr. pſchesbyłka a we wurjadnym hoſpodarſtwje 409 miljonow hr. wjetſchich wudawkow mělo, tak ſo je 366 miljonow hriwnow ſbyłka woſtało.

*

Hornjoſchleſiſke wójwodſtwo je ſo pólſkemu wikowanſkemu miniſtrej na to ſwjaſało, ſo na ſamſne khłoſtń dwě wikowanſtej łódźi kupi a jej wikowanſkemu miniſterſtwu k poruczenoſczi pſchewoſtaji. Też Lódźſke wójwodſtwo chże 1000 tunowſkin wikowanſku łódź kupicz.

*

Sſrjedżiſchczjo poſledneho ſemjerzenja w ſrjedżnej Europje je w Schwarzſke pola Wirna było. Tam njeża jane twarjenje njewobſchkodżene woſtało. Najſtata ſchkoda njehodżi ſo pſchewidżecz. Sandżenu njedżelu a pónjelu ſu tam ſnowa podſenitſe ſtorki ſaczuli, kotrež běchu ſłabiche. Do Schwadorſa je ſo wojerſka pomoz póſłała.

*

Romiſke wobydlerſtwo je ſo wutoru je ſylnym podſenitſkim ſtorkom wuſtrózito, kotryż 15 mjeńſchinow trajeſche.

*

Na Cżornym morju w tu khwilu żyſne wětry ſathadżeja. Njedżelu je ſo 47 rybaſkich cżołmow potepiło. Ruſkim wójniſkim łódźam je ſo pſchikaſało, ſo bychu rybakam a namorjakam na pamoz wuješe.

Hamtſke wozjewjenje z Budyšina.

Pożedżenje ſpomożeſcziſcho wuběrka, ſrjedu, 19. oktobra 1927 popołdnju 1¼3 hodż. w pożedżeńſkej ſali Budyſkeho hamtſkeho hejtmaſtwa.

Wokrjeſny ſpomożeſtſi ſwjaſk Budyſchin-kraj.

Sſawny puci mjes Dżiwiſkemi a Cżornymi Nożiſami budże dla wažnyſowanja na Dżéżnicżańſkich ſahonach wot 12. hacž ſ 25. oktobrom t. l. ſawrjeny. Jedźicź może ſo w tom cżaſu pak pjches Dobrnſch, Sſtonſkeju pak Hornju Hórku.

W Budyſchinje, 11. oktobra 1927.

Hamtſke hejtmanſtwo.

Towarſtwowſki powěſtnik.

Budyšin. „Jednota Sokoł“ ma swoje zwučowanje kóždu ſrjedu wječor we 8 hodź. w „Towarſownje“ (Chriſtl. Vereinshaus) na Hornječeſkej haſy. Nětkle ſu wosebje ważne, dokelž ſo na ſwjedżeń přihotujemy. Načolnik.

Budyšin. Kedžbu! Naša „Jednota Sokoł“ wuhotuje njedżelu, 23. oktobra, w Měšćanskej zahrodże ſwój pręni Sokolski ſwjedżeń. — Přeprošujemy nanajwutrobniſo wſě bratrowſke jednoty a wſěch lubych Serbow.

Bukecy. „Radoſć“ ſpěwa dźenſa ſrjedu (12. t. m.) wječor we 8 hodź. Dokelž chcemy ſo za ſwjedżeń w Bukecach přihotować, njech wſitcy přińdu.

Dirigent.

Hrodźišco. Tow. „Zerja“. Naš ſpěwny wotrjad změje jutře štwórtk (13. 10.) wječor zaſo ſpěwanje, a to w Njechornju. Winowatoſć kóždeho ſpěwarja a kóždeje ſpěwarki je, zo zasy cyle wěſce přińdże a hiſće wjacy ſpěwnych mocow ſobu přiwjedże.

Předs. a dirig.

K. A. Fiedlerjowy Towařſny Spěwnik je z nowa wobdźěłany wušoł. Tutón nowy wudawk je tohodla jara zajimawy, dokelž ſu wſelake mjenje ważne ſpěwy prječ wostałe, za to pak je wjetša liczba nowokomponowanych ſpěwow přijata. — W žanym ſerbſkim towarſtwje a w žanej ſwójbje njedyrbjał naš rjany ſerbſki „Spěwnik“ pobrachować. Dostanjeće jón w Smolerjec knihariſni w Serbſkim Domje w Budyšinje.

Khróśćicy. „Ratařſki Dorost“ proſy towarſtwa, kotrež wobſedża dźiwadł. kruch „Burska krew“, zo bychu nam jón za zarunanje k předstajenju přewostajile.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwučuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smole w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Wšě nowosće su dóšłe

Žonjace drasty

mantle
kostumy
wobleki
bluzy

hładke a mustrowe, **tkaniny na drasty** w hobrskim nazymskim wubjerku a po wšelakich płaciznach. **Hładke a mustrowe židy, Lindenske wobleki * somoty * somoty do płokanja**

Alfons Schauseil w Budyšinje

:: Wobhladajće sebi wukładźenja w mojich woknach! ::

Vogtl. gardiny kupujeće jara tunjo pola **K. Erler w Budyšinje** na Žitn. wikach 11 znapř. hoać. „Złota Hwězda“. Ręču serbski

Visitne khartki zhotuje spěšnje a tunjo Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje.

Najwjetši skład w měšće!
spanske jstwy wšěch drjewowych druzin a po wšěch płaciznach
jědzne jstwy tohorunja z 150—240 cm
knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom
bydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stólcy
Samsna dźěłarnja za twory a meble
Clemens Schmidt w Budyšinje
na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměſtnje 2

Transmisije kóždeje druziny **wolije, bencin atd.** podawa ze składa **Carl Gast** w Budyšinje na Drjewowych wikach čo. 27.

Płachty na soła dołhe 2,90 płachty na diwan . . 5 mtr. **wóskowe rubły,** wulk. wubjerk, tunje płaćizny. **Ida Erlerec zwož. Wirkerowa** w Budyšinje, Zw. Lawska hasa 10 rózk Kronprynceweho mosta.

Por hišće dobrych sylnych **Oldenburgskich liśakow** kotrež w fabricy khodźitej też jenotliwje předawa **Drježdżany - N.** Lößnitzstr. 3

Sylny jenopřežny **kóń** je na předań **Kowarnja w Kupoji**

Wuprajenja přećiwo knježni Emje Měrćinec w Deln. Wujezdże z tutym wróćo bjeru a warnuju před dalšim rozšěrjenjom. **Arnošt Peter w Idjnach.**

Jurij Hänsel w Budyšinje
na Sukelnjej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
w Budyšskim hamtskim hejtmanstwje
Skład ratarſk. mašinow a gratu wšěch druzin

Naturska hojerka H. Freund
Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty
na Jägerskej drózy 5'
3 mjeńšiny wot dwórniša
Rěčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobotu

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 np. pj., we pósle a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 np. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiličerňa, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabela so wyše wobličeja. Za reklamowy z w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. z z

Číslo (Nr.) 240 — Budyšin — Stwórtk, 13. oktobra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Zjězd internacionalnoho dźěławoho hamta w Barlinje.

We wudebjenej świedźeńskej sali němskeho dźěłowoho ministerstwa w Barlinje je so wutoru 37. fšěch sarjadowańskeje rady dźěłowoho hamta wotewrił. Sastupjeni su knjezerjstwo, dźěłodawarjo a dźěłacerjo z Němskeje, Francowskeje, Argentinskeje, Indiskeje, Japanskeje, Belgiskeje, Norwegskeje, Jendźelskeje, Kanady, Italskeje, Pólskeje, Czechoslowakskeje, Polodnišcheje Afriki, Hollandskeje, Schwedskeje, Danskeje, Južnoslowjanskeje, Schwajzarskeje a Awstriskeje.

Němski dźěłowy minister dr. Brauns w mjenje němskeho knjezerjstwa zhromadźiznu powita. Dopomnjiwši na mjeny twar němskeho sozialneho zawěsćenja, kotrež je so letša je zakonjom wo zaradźenju dźěła a wo zawěsćenju dźěłoněmjezerjow rozmnožiło, wón zjězdowemu presidentej potwjerdźaju liščinu Němskeje k Washingtonskemu dojednanju wo dźěłanju žónskich pśiheb porodom a po minu pśicheboda. Němska je pśeni wulki industrijowy kraj, kotryž tole dojednanje potwjerdźa. Dale je němske knjezerjstwo pśechodnym dijenjam němskostatnej radze pśicherodało pśicheboch k potwjerdźenju dojednanja wo zawěsćenju pśiche khorosći zjemjeźelniskich a katarskich dźěłacerjow, kotrež je letša internacionalna dźěłacerska konferenca pśijimała.

Też w nastupanju **schkitanja dźěłacerjow** je Němska wulki sozialno-politiski skutk stworiła a ś wěstosću je wocakaś, so budźe nowy dźěło schkitazy fakoń jedyn z pśenich wulkich fakonjow, wo kotrymž budźe němski rejchstag muradźeś.

Na powitańsku rěc presidenta sarjadowańskeje rady **Fontaine** wotmolwi, so wjeselo, so móże so jśěd sarjadniskeje rady runje w Barlinje wotmeś. S najwjetšim pśichwalowanjom president na twar němskeho sozialneho zawěsćenja spominaśe a pokaza na fylnosć a dišciplinu němskich dźěłodawarskich a dźěłacerskich swjatkow pokaza.

Direktor internacionalneho dźěłowoho hamta **Albert Thomas** je też je swojeje wróny za cześne powitanje podakowa, kotrež bě je sarjadnistwej radze dźěłowoho hamta w Barlinje pśichotowało. Barlinska wótnoźka budźe po wšem sdaju za krótki cas najwjazy publikazijow mjes wšěmi swonkownymi mějinami internacionalneho dźěłoweho hamta wotbywaś.

Wotplacenje wójnskeho wotškodźenja.

S wójnskeho wotškodźenja, kotrež je Němska měła 30. septembra sapłaciś, dostanu: Francowska 69 967 575 złotych hriwnow, Jendźelska 23 746 112 milijonow hr., Italska 5 180 447 zł. hr., Belgiska 5 671 890 zł. hr., Južnoslowjanska 4 209 347 zł. hr., Amerika 3 117 857 zł. hr. Skutk wotškodźenja rozdźeli je na Rumunsku, Japansku, Portugalsku, Grichisku a Pólsku.

Strajk w srjedźnonjemskich brunicowych jamach.

W srjedźnoněmskich brunizowych jamach je pónjeźelu strajk sapoczne, dokelž su je dźěłodawarje sapowědźili, do žadanja dźěłacerjow za powjeršnjejšej nyelu śiwliś. Dźěłacerjo wuhlowych jamow swoje žadanje na to zakoźiju, so je jich nyda najnjižšcha a so je śežiwjenje wjazy njedosahła, dokelž su je wo pótlednim czasu płacźiny štoro za wusće žiwjenjowe potrjebnosće powyšśili.

Też hórnizy w Porurskej su pśichwalowali, so budża strajkowaś, jeli so je jich žadanja ja wjetšej mjeru wotpokaża.

Smjenjenje jendźelskeho wobšadźeńskeho wójska.

Jendźelska wobšadźa je w Königsteinu w Porheimskej wo połbataillona, we Wiesbadenje a Biebrichu, tehorunja wo połbataillona smjenjeńši.

Bojowanje wo Mussolina w zhromadźiznje w Němskej.

S Duisburga „Vorwärts“ rozpravja: Po namołwjenju němskeho měrowego towarstwa je wutoru wječor we Duisburgu prjedawtscha Mussolinowa sekretarka Angelika Balabanowa wo themaće: „Fajšizmus a wójnski strachy“ rěcała. Italski konsul w Duisburgu je ko podarmo wo to prózował, so by policija pśichodnoscht zakazała. Policija da jeji Balabanoweje dokumenty pśichodkoloźeś, te pak běchu w połnym rjedźe. We debacźe je jedyn sastojnik Duisburgskeho konsulata złowa jimasche a chzysche fajšizmus schkitaś. Eduard Mussolinej złamu wunjeźe, so jemu wotmolwi z wołanjom „Pśeć z Mussolinom!“. Na to konsulatni sastojnizy zhromadźiznu wopuśćeźichu.

Konflikt pśichi cześkoslowakskich železnicach.

Cześkoslowakšky železnicarjo su železnicnemu ministrej, kotryž je jo pśichezo jich žadanjam wuhibłak, ultimatum wo mjedownym a słužobnym porjedźe pśichepodali. Jeli so minister njeby hač do pjatka poknogu jich žadanja pśichijał, bychu wobthad na železnicy z pažiwnym pśicheźiwjenjom haćili. Kaž je sda, budże minister dyrbjeć do žadanjow železnicarjow stwoliś.

Polska dollarska pożčonka so wobzamkła.

Pólska dollarska pożčonka je so słóńcznje wutoru we wozu wobsamkła. Pólske knjezerjstwo je dospiło, so ju banki po kursu 92 wudadźa. S wopśedka dejachu jenož kurs 90 postajiś, tola pólske knjezerjstwo kurs 92 žadasche a wjazy króć so tohodla jednanje wo pożčonku zastajiło. Skóńcznje su banki wudawańśi kurs 92 pśichiwolili. Pożčonka dyrbi so 13. oktobra podpisaś. Wona njebudże 72 milijonow dollarow wuczinja, so ś dobom 15. oktobra na 20 lět wuda a so je 7 procentami sadani. Wotplacenje so na tajke waschnje stanje, so so pśenje 4 lěta kóžde lěto 4 procenty wotplaca. Na to so kóžde schtwórcźětko wotplacenje wot pol procenta powjetšichi. Pólska ma pravo, pożčonku do jejneho dowotplacenja wrócźo kupiś.

Wulkopólske lěhwo so rozpuśćeźiło.

W swiju s wušledźenjom fajšistiskeje tajneje cźišcheźerje wulkopólskeho lěhwa w Lwowje, w kotrejž su je letali z wopśijanjom měnliweho stónzowanja generala Sagorskeho cźišcheźe, su nekotrych wjednikow fajšistiskeje organizacije jaseli. Wobcźežowazy material je so namakał. Na zašołte tehole wobcźežowazeho materiala je so po wobsamknjenju smutkowneho ministra **„organizacija wulkopólskeho lěhwa“** w cźišcheh rańšich wójewodźiwach rozpuśćeźila.

Južnoslowjansko-bołharska napjatosć popuśćiła.

Kaž je jo hižo za wcerawšim spóźilko, je južnoslowjanski pólstanz Nescheć rozsrěcźenje z bołharskim swonkownym ministrem Burowom měł. Powschitkownje maja faćišćerjo, so je krisa pśechětrała a so je pśichetkódne wobcźežnośe, kotrež su nastałe, skoro wurunane z dobrej wolu, kotraž je na woběmaj stronomaj pokazowała.

Powěsćej wo wobłěhanjskim stanje w bołharskimaj najwjetšimaj wokrjesomaj, kotryž je bołharske knjezerjstwo pśichipowědźiło, je w Beogradskich kruhach dobry faćišćerj cźinika. Wocakuje jo, so, jeli so jo naprawy bołharskeho knjezerjstwa wopraudźe pśichewjedu, ko konflikt je stónzowanjom generala Kowaczewicza nastały, mjes woběmaj statowaj na wórne waschnje wurunu.

Wušnace sajateho nadpadnika.

Po rozpravje, kotruž je schef flatneje policije Lajić jatupjerjam Beogradskich nowin dał, je sajaty Kraljew, kotryž je mordarśi nadpad na generala Kowaczewicza śiwliś, bu wušnał, so je pśeni króć w južnoslowjanskim kraju był, so je 25 lět stary, bołharski staćan a po powolanju pschekupz. S podrobnoscjow, kotrež je pśichi pśeslyšenju powědał, móże jo šudźiś, so cźinjoscź a politiku wubjerka mazedonskich organizazijow derje šnaje. Schef policije je jo sapowědźił, nadrobnoscje sdźeliś. Cźełe Kraljewowemu towarschowi, kotrajž staj jo w złakobje s bombu morikoj, stej jo wutoru sjojnałej. Morjenaj rěkałaj Lilinkowicź a Rosgiwor. Po Kraljewowym wušnjacu staj Lilinkowicź a Rosgiwor Kowaczewicza satśeliłoj. Kraljew je wschón wustał, bdyž jeho sajachu. Wón njebě cźi dwaj niczo jědł. Pśichiwušnych morjenju mordarjow w Schtipu su sajeli a wot nich sdonili, schtó morjenaj staj. Bdyž Lilinkowicźowa maćj źiwjeńo žyna spóśna, sawoła: „Haj, to je mój šaflaty hyn, daj Bóh, so by jeho semja wucźišła!“ Wona dale žyna tamasche, bdyž ju jejny muž wotwjeźe. Wotenźdo je cźełe łapny, mjes tym so nan na njo plimy. Też mjeno druheho morjeneho je so śwěźeśi.

*

Sajaty nadpadnik Kraljew je, kaž je so Schtipa powě, pśichi pśeslyšcheńu organizaziju tśitawatych nadpadnitich błónkow wotkrył, kotrež bołharsko-mazedonski komitej do polodnišcheje Serbije a Grichiśeje sćele, so bychu tam attentaty stureźiłe. Po Kraljewowym wudawanju **mazedonski komitej direktnje z bołharskim knjezerjstwom wobkhadza.** Nadrobnoscje tehole wušnaca pak so njewoźjewja.

S **Beogrado**, 12. oktobra. Wožebity dopisowaŕ „Polititi“ se Sofije powě: Sastupjerjo Jendźelskeje, Franzowskeje a Italskeje su wczera k swonkownemu ministrej Burowej pśichiśli a su pśicheze swojich knjezerjstwow wupraji, so bychu so dobre pomjery mjes Južnoslowjanskej a Bołharskej sakhowale. Sofijske nowiny pischu, so su je sastupjerjo wulkomocnych je Kubjenjom swonkowneho ministra spokojili, so měr na Balkanje njeje w strasche.

Organ demokratow „Nasawižimilost“ pśichipowědźenje wobleńnjenskeho stawa rospominaja, prajt, so wobleńnjenśi stawnjesmje k mordarśemu bratrowstwemu wojowanju pśicheczo komitaczam dowjesć. Wobleńnjenśi staw je jo jenoź dla schkitanja bołharskeho kraja pśicheźiwo pśichibywajej liežbje wucźahanjow i Južnoslowjanskeje sawjedź.

*

W **Beogradze**, 12. oktobra. Wječera popołdnju je diplomatiski sastupjer cźeskoslowakskeho pólstanstwa, dr. Hrb, sastupjerja swonkowneho ministra, Pawlowicza, wopytał, so by w mjenje cźeskoslowakskeho knjezerjstwa dla słónzowanja generala Kowaczewicza dobuźelnjwosć wuprajił.

Mjeńšiny w Kalskej.

Kommišija mjeńšchinskich ligow Swjatka Ludow je wutoru swoje pośedźenja słóncziła. Wutornische pośedźenje je jo jeniczki **z němskimi a słowinzskimi mjeńšchinami we Italskej** saběrało. Président Aulard we dotalnych jednanjach po poślednim Barlinskim sjedźe rosprawjesche. Bakkerowa Van Bosjyna z Barlina je nadźijesche, so staty, kotrymž měrowe sćeźenja mjeńšu žanych winowatosćow napschecjeo mjeńšchinam napołožiłe, j nimi runje tak pschecźeliśe wobłhadźeja, kaž staty, kotrež su na to swjasane. Jendźelcźan Napier w tymle nastupanju na dobry i schkład Kanady a Połodnischeje Afriki pokasa. Sastupjer Němzow w połodnischej Tirolšej, hrabja Sternberg, praji, so je Němzy w połodnischej Tirolšej nochzedża wot Italskeje wottorhnyć, tola žebi žadaju, so by je na jich kulturu a tradizyju dźiwało. Hrabja Sternberg wobzeže naspomni, so su němske schule w połodnischej Tirolšej jakasane. — **Luźiśich Sserbow w ćišy Swjatka Ludow nichtó njesaśuposchasche.** Tohodla jejne žohnutawy niczo wo tym njeschonichu, **so je šerbšta rěcź w prušćich schulach runje tak potlóczena kaž němska w połodnischej Tirolšej.**

Južnoslowjanski sastupjerjo śišu wo tym pschedpokožichu, kak Italska pyta słowinzske mjeńšchiny pscheitaliśeśiś, haćwunjeź su Italczenjo po wójnje žlubili, so słowinzskej rěcźi jejne pravo w šchuli wostaja.

Italski wotpółłanz Giannini snapschecźiwi, so je praschenje mjeńšchinow cźišce šmutkowna należnosć Italskeje a kóžde zuse zakrocźenje móże rosrišanje tehole praschenja jenoź poćežiś. Junghann z Němskeje je no na ducha Swjatka Ludow połwola, kotryž žebi žada, so by je s mjeńšchinami cźłowjezy wobkhadźało. — Wón budźišche do dyrbjeć na Pruśku wobroćiś.

Argytropoplos z Grichiśeje resolueiju namjetowasche, kotraž nadźiju wuprají, so budża italiske ligi wjetšinow a mjeńšchinow k tomu dopomhaeś, so je sahadne praschenja rosrišaja. Tale resoluźija je pschija, runje tak resoluźija Bakkerowoje, w kotrejž je na wobšamknjenje šhromadźizny Swjatka Ludow w septembrje 1922 dopomnina, so bychu žohnutawy Swjatka Ludow, kotrež njeśu i měrowymi sćeźenjemi swjasane, je swojimi mjeńšchinami runje tak wobkhadźake, kaž staty, kotrež su na to swjasane. (Pruśka je na to swjasana, tola wona na swoju winowatosć do zyka njedźiwa.)

Cosgreve je znowa wuswolił.

Nowy irśi parlament je prjedawšcheho presidenta Cosgravu za presidenta wukonjazeje rady irśeho žwobodneho stata sabo wuswolił. Sa Cosgravu je je 76, pschecźiwo njemu 70 hłosow wotedało.

Nowy sbėžk w Marokkowskej.

Po powěźeńi z Kasablanki je wschelake śplahi w połodnischej Marokkowskej pschecźiwo Franzowjam postanyli. Sbėžkaśiy domorodni je karawanu nadpadli. Schtyrjoch muzow z karawany su morili, druhich wotwjedli.

Wójna w Chinje.

Cźangtśolinowe dobyeze pśiched Pekingom.

Bitwa pśiched Pekingom je je so Cźangtśolina z wulkim dobyźom słónczila. Schanśiske wójśło je je 150 kilometrow pśiched Pekingom w krutej bitwje złoło a je na Tingschaw wrócźo cźišło. Cźangtśolinowe wójśko je pośdźi

ſcho tole mĕſto wobſtaðžiło, ſ čimž je ſo Schaulſtkemu wójſku ſawěcźny puć ſalechuył. We wokolnoſći Tingſchawa ſo tohodla blížſche dny wulka bitwa wočakuje.

Zjednoćene staty swoje wójnske łódſtwo poſĕpša.

W roſcérjenju ſe ſaſtupjerjom „United Preſs“ je ſekretaŕ wójnſkeho łódſtwa Sjednoćenych ſtatow połnócneje Ameriki Curtis Wilbur rjekł, ſo dyrbi wjednitſwo wójnſkeho łódſtwa, pječ druhich bitwiſkich łódžow **„modernizowaś“**. Potrjebuje a pjenježne ſrĕdki k tomu budža ſo wot kongresa žadaś. Dokelž je ſo konferenza ſa wotbrońenje na morju w Genfu ſ njewuſpĕchom ſkónčiła, ſo kongresej dale **„tajny łódſtiwowy twarſki program“** pſchedpołoži. Twarſke wotdźĕlenje wójnſkeho łódſtwa bě tónle program ſeſtajało, a ſekretaŕ wójnſkeho łódſtwa bě jemu pſchiſłoſtował, prjedy hač bě ſo Genfſka konferenza ſwołała.

Wilbur dalſchich nadrobnoſcow wo łódſtiwowym twarſkim planje njeſdźĕłł, we wobhonitych kruhach pak chcedźa wědźeć, ſo budże wjednitſtwo wójnſkeho łódſtwa djelwjeć 10 000 tunowſkich łódźakow žadaś. Po zdź natwarjenju ſmĕja Sjednoćene ſtaty na nowocźaſnych łódźakow tonaźu 250 000 tunow pornjo 332 000 tunam teje ſamoje rjadowne ſu jendželſkeho wójnſkeho łódſtwa. Pſchewaha, kotruž by Jendželſka w tejle rjadowni pſchezo hišće wobkhowała, dyrbi ſo ſ pſchewahu Amerikanow na ſaniczakach torpedowych cjołnow narunacź.

Posedźenje Zjednoćenſtwa ſerbſkich wučerjow w Serbſkim Domje.

W Budyšinje, 12. winowca 1927.

Swĕrny zdonk ſerbſkeho wučeſtwa na ludowych ſulach, drje po liĕbje ſnadny, tola pak z horjacej luboſću za wohrożeny narod a z worelowej wolu w dźĕle za nj0n, zeńdźe ſo wćera k ſwojemu nazymſkemu poſedźenju. Pilny, njeſpróčniwy předſyda, knjez wyšši wučeŕ K r a l ' - Zaŕĕčanſki, witaše malu čŕjódku ſwojich ſwĕrnych. Najprjedy pſchečita wot njeho zeſtajenu wotmołwu na **ministerſtwo dla ferialnych kolonijow ſerbſkich dźĕći w Čechach**, wo kotrychž bĕchu ſo wopačnoſce rozſĕrjałe a też k wuſomaj ministerſtwa dóſłe, čehoždla wono potom znaty wojſki-wukaz — nastupajo wobdźĕlenje ſerbſkich wučerjow na tutych kolonijach — wuda, po kotrymž mĕješe ſo ministerſtwo najprjedy wo dowolnoſć proſyć. Při tym ſo też na „Kulturwehr“ pokaza, kotraž je ſo z tutej maćiznu zaběrała. Wotpokazowšy wšelake wopačnoſce „njeje we ſwojej wotmołwje doſć podstajnje kritizowała, zo cheedźa wĕſte woršty nowe Serbſtwo z wukrajnym Słowjanſtwom pŕekſnać, kiž we ſwojim wukóncu na wottorhnjenje Łužicy (!) dźĕła. Tutón porok nima nĕtko po wosmich lĕtach — hižo při ſerbſkim hibanju wo tym žanych rĕčow bylo njeje. bĕchu jenož hołe wumyſlenja — žaneje wopraſnjenje pod lohi wjacy. Rozjasnjacy ſpis ſo ſkhwali a ſo wotpóſele.

„Raj“, časopis za naše dźĕći a „bołoſćiwk“ Swobodneho Zjednoćeńſtwa, **mĕł ſej wopraſnjć** wjacy zajima žadać we wšĕch worſtach naſcheho ludu. Njebudźa-li dźĕći zwonka ſulſkich hodźin wjacy ſerbſki čitać, potom drje też rĕč hłubſich korjeń dla młodſtnych wutrobow njezapuſća. Nĕtiši redaktor, k. wyšši wučeŕ Jan R ĕ z a k — jemu je ſo ſoburedaktor k. wyšši wučeŕ H a n ĕ k a - Poršćanſki přidrużił, ſtoż ſo z wulkim džakom a z khwalbu přiwza — dawa ſej wšu prócu, zo by časopis ſo do boła zakonjenił. Kak je z jeho nazhonjenjow ſłyšeć, njeje w nĕkotrych wučeńſkich kruhach hišće doſć zajima za wopraſnjenje ważnu wĕc. W mnohich ſulach ſo „Raj“ přiſtup zawjera, ſamo tam, hdźež ſo porjadna ſerbſka wučba podawa. Wo druhich njechamy z cyła rĕčeć, tam ſo ſerbſkim dźĕćom ſ e r b ſ k a rĕč njerje, wózo pod ſkitom nĕtčiſeho ſulſkeho zakonja, kiž ſej d y r b j e j - ſ k u w u č b u nježdża. Smy hižo wjacy króć na tutón njedoſtatk pokazali, ale wotſtrońił ſo dotal njeje. A drje ſo też njewotſtroni, dokelž ſo w tym padže na „demokratiju naſcheho časa“ powołaja, kiž jenož za ſerbſku rĕč płaći, nie pak za druhe njeje ważne ſulſke předmjety. Kak dołho hišće!

W rozmołwje ſo wšelake ſrĕdki a puće narĕznych, zo by ſo wotpohlad, wšón ſerbſkim dźĕćom „Raj“ přiſtupny ſćinił, přewjedł. Wĕzo najwjacy na kanježich wučerjach zależi. Byli w nĕkotrych kruhach wjacy luboſće a dorozumjenja za wĕc knježiło, by też „Raj“ ſo wjetſcheho roſſĕrjenja zwjeſelić mohł. Potom njebychu ſerbſke dźĕći tež tak za nĕmſkej maćizu hrabałe a ſwoje ſnadź zapiwałe. Ertnje a piſomnje je ſo namołwjało, jenotliwe a towaŕſtwa nadběhałe, zo bychu redaktorej w roſſĕrjenju tutoho njuznoho časopiſa k pomocy byli. A tuž hišće raz na wšĕch zamołwitych apeplujemy: **Pomhajće nam we tutym ważnym narodnym dźĕle!**

Z wulkim zajimom ſo powĕſć přija, zo je ministerſtwo dyrhjeńſke hodźiny za ſerbšćinu na wyššich ſulach tydźenſcy na dwĕ powyſiło. Trĕbny plan je k. wyšši wučeŕ S y m a n k — tu khwilu wučeŕ za ſerbšćinu na wyššich ſulach — zhotowił. K dowurjadowanju a k dorozjadowanjam za tudomne wobſtejnoſće bĕše ſo wosebity wubjerk poſtajił. Do njeho ſłuſnachu kk. měšćanoſta Niedner, gymnaſialny direktor Ruga, wyšši wučeŕ Polan, ſołaſtikus Hejduška a hišće dr. Na ſerbſkich ſtaršich a ſulerjach nĕtko zależi, tutón witann přileżnoſć prawje wužiwać, tež na wyššej realcy.

Předſyda naſpomni jedyn nastawk z „Paedagogiſche Warte“, kotryž wo tirolſkich (nĕmſkich) mjeńſinach jedna a dopokaza, zo we wšĕm tak njeje. kaž nĕmſke nowiny wo Tirolſkej a poćišćowanju Nĕmcowſtwa pisaja. Naſpomnjeny časopis dawa nĕmſkim wyšnoſcam dobra radu, ſwojim tukrajnym mjeńſi nam wšĕ trĕbne prawa dać, zo móhli ſo wukrajni Nĕmcy na to powołać a ſej wot ſwojich knježeńſtwow tosame žadać. (Smy při druhich přileżnoſćach na to pokazali, zo mĕja Nĕmſka, kiž ma najwjacy narodnych mjeńſin, přikładomny zakoń za nje postajić, kiž **mĕže** so widźeć a ſłyšeć dać.)

We ſwojej knihowni bě předſyda zajimawu knižku wurył „Urgeſchichte der Wenden“ wot wĕſteho Oberměllera, kiž w njej cyle hinajſe myſle wo ćahanju ludow (w ſrĕnjej dobje) rozrisuje hač smy dotal we wuče ńſkich knihach zwučeni. Wĕzo wšo před hiſtoriſkej a ethnografiſkej kritiku njewobſteji.

Z jeneje ſtrony pokaza ſo na potrĕbnoſć **ſerbſkich pismikſtajerjow**. Tuž ſo namjetowaše, zo bychu wobdarjene ſerbſke dźĕći na tute powołanje ſo kedźbne činile, ale h n y d o m, dokelž ſo trĕbne pruhowanja hižo kóne oktobra wotmołwaju. Wšo dalſe přiſtejacy knjez wučeŕ rozjasni. Při pruhowanju ſo němſki nastawk (snadź: „Čehodla chceš pismikſtajeŕ być?“), diktat a druhe powſitkowne wĕdyłódne wĕcy rozpominaja. Štož wukubłanje w ſerbſkim nastupa, wo tym ſo potom Smolerjec knihićiſćeŕnja přeswĕdči. Tuto powołanje zeźiwi ſwojeho muža.

Po rozpominanju wšelakich znutŕkowných należnoſcow ſkónči zajimawa zhromadźizna wokoło 1/6 hodźin w nadźiji, zo budże přichodna lĕpje wopytana.

Ze Serbow.

Wuſnownica.

Stwórtk, 13. oktobra.

* 1879 Bjarnat K r u ſ w i c a, zaſłužny ſerbſcy čłowjeſ farař we Wjerchnje.

Sto chcył być!

Ja chcył być zephyrk, najlubša,
Kiž w Twojich włoſkach hrajka,
A nĕžna, bruna kudźefka,
Kiž lička Tebi majka!

Ja chcył być nócna hodźinka,
Kiž Twojej wóčcy zamka,
Són ſłódki, kiž Će koleba,
Najemišo hač do ranka!

Chcył być na Twojej wutrobje
Ta róża, kiž Će dobi,
A mrĕžo hiſće zhladuje
Do mihaŕ wóčka Tebi!

Korla Fiedler.

*

— **Wo njedźelu**, 23. januara, ſpěwa hač do połnoca. Wot tam pódkhadźeja ſpjarne wětry. Wćera na połnjelu je wuměłało. W nozy mějachmy hnyzy mróz. Schkleńce ſej wuměłaju. Na wobſtajne njedźelo połaſuje. Tohodla mamy tež pſchicźiſnik, ſo nadźijeć, ſo wjedro ſnadź wobſtajny ras wobkhowa. Dokelž je wot kuzy Jšlanda niſina k połnocy ſćěła, ſmamy ſmarny powĕſć ſ jutſcheho kuta popſchejeńſke a wjedro ſaſo wočakaś. — Dnjeſ pjatk khłodźa ſtónčka 6,24 hodź. a khowa ho 5,27 hodź. Mĕſaćk khłodźa wječor 7,25 hodź. a khowa ho 10,56 hodź.

— **Budyſchinſko-Lubijſka wokrjeſna ſkupina** ſaſtkeho ſwjatka gmejniſtich ſaſtrojnikow může ho w haprleji pſchichodneho lĕta na 50lĕtne wobſtaće wróćzohladaś. Lubijeć na to w Lubiju wobſtejećej a to ſdobom ſ wotmĕwanju ho wokrjeſnym jĕdźeńt. Lĕża ſ 400 wobſoŕami, tiž ho pſchi tom wobhoſća. — Dwojakowy ſjĕźd ſaſtkeho ſwjatka gmejniſtich ſaſtrojnikow, kiž wotmě ho wot 7. hač 10. oktobra t. l. w Kławicy, je po namjetu Lubijſke měſtneje ſkupiny jenohłoſnje wobſamknył, ſo ma ho ſwjatkowy ſjĕźd pſchichodneho lĕta, kiž budźe 4 dny traćeć a ho ſnajnjeńſho wot 2500 wobſtejećim wopyta, w Lubiju wotmĕwaś. Cjaſ ſjĕźda njeje tatkomuſi hišće ſnjeſe poſtajeny.

— **Hinderburkowa ſwjatoſćenoſć Měſchćanſke wyſchſe wótwarſtſke ſchule**. Sćěwjeńſka rĕć ſwjeſa wuſadneho wučerja Barteła, w kotrejž ſzjedźiſchcza ſtajeſche Hinderburga jako cyłowjeſ, wjednik a ſtatnik, bě wobſahowała wot ſpĕwow ſchulſkeho khora, deklamazijow a klawěrowych pſchednoſchkow. Knježaj wyſchi (Balzer ſ 1. rjadownika). Studijny direktor dr. Heiſe a Melichar jako přejdawſchi ſchuler poſtſećěſtaj ſchtyri ruczny pohod wot Kretſchmara, a k. Melichar, kiž je ho jako derje (pola knježa domowneje organiſty Horſta Schneidera) pianiſtiſaj dale ſwjeſował, pokaja nimo toho hiſćeze ſwoje wunjeſtkowe w kraſnem pſchednoſchu Beethovenowoje Longte Pathetique l. dźĕl. Jako pſchijimanſkunje k ſwjatoſćenoſći, kotraž ho je ſhromadnym ſpĕwom ſtónći, pſchedstaji knjes wyſchſchi ſtud. rada dr. Heiſe knjeſa ſtudijnego. aſiſtora Greideweiſa jako najnutſka knj. ſtud. rady Marſchnera, kiž bĕſche na krajnjeſtawſtwi wyſchſchu ſchulu pſcheſchoł a kotrehož bĕſche hižo w pohlednje konferenzy pſched próſdnikami ſ wutrohnymi khwalami roſkohnował, a też **kandidowanu** ſa wyſchſche wiſewańſke ſchulſke ſaſtojnſtwo, knjeſa Schneidera ſchulſkemu kolegiju.

— **Wojeſke towaŕſtwo kavalerije ſa Budyſchin a wokolnoſć** wotmě 9. oktobra w ſwjatoſćnoſcje wupyſchenych měſtnoſcjach **towaŕſtwowego domu ſwoje 35. lĕtnu khowanſku ſwjatnu**. Wopyt ſe wobeſhe ſpłnił, ſa čeſtnej tajſe bĕſchtaj ho mjes druhimi wokrjeſnju pſchedſtojićejer major Klemm taj rittmiſtſkim ſw. ſłužby. ſ Bećewitz ſaſtupaſej. Prjedy hač ho ſ djelſkemu porjadej pſcheńdźe, ſpomni pſchedſkyda na waſcheho powoſchitkownje cześeſcenego nĕmiſſtatneho preſidentu ſ Hindenburka, ke kotrehož czeſći pſchitomni ſ měſtnow poſtanychu. K 1. dypſej mócźeſche liczba nowych towaŕſchow ſo pſchijimaćz. Lĕtna rosprawa piſmawjedźeſća do roſhlad po wobſchěrnej wobkhodnej dźĕławoſći w poſledninm towaŕſtwowem lećze. Wotemrĕte ſpołſtawy poczeſći pſchedſkyda towaŕſch Maks Jenež ſ woſebitym wopomnjeńſkom. Pokkadnjowe wobſtojnoſcje ſu po rosprawje pokkadnika w najlĕpſchim porjadku, tak ſo maje ſche ſo tón po pjeńſkładanju pruhowarjow wuſtrowjenja. Wólby ho hładźeli ſamnjenych. Saſtupnym pjenjes bĕ po namjecze wo pokoj ponjeny. 5. novembra wotmĕje ſo w Krónje 35. ſałonſki ſwjedźeń, pſchi čimž budźe kon zert a wſchelake pſchedneſchki.

— **Konzert na dwĕmaj klaverowaj 17. oktobra we Krónſkej ſali.** Wot domowneho organiſty Horſt Schneidera a Helſmuta Pflügera, wucźerja wyſchſche ſchule ſa klawĕr w Drjedźanach, hrajaze ho dźĕła ſu ſa Budyſchin wſchĕ nowe. Mjes druhim pſchedneſchetej ho wobe pacźiſi wo Beethovenowej Saint-Saëns a Regera. Wejmy chomu Paſſacaglie ſahra Horſt Schneider hižo 1921 pſchi

Za wyſoku płaćizu.

Powedańcźko ſ naſchich Indiſch.
Napiſała Kriſtina Nowowa.

32] (Pokračowanje.)

Pod wliwom barona Rainerowoje hymnieje duchapſchitomnoſeje nanaka też Korimſky też ſwoju ruunowahu ſaſo, hačrunjej bĕſche jeho pokojenje njewuſchędnje kołſcheſche. Sa čo dyrbjeſche jeho unuž mĕcź? Kajke ſapſchijeńſe może **unuž** dźĕłeneje žony wo jeje prĕnim mandźelſkim mĕcź, dokž tule žonu lubuje a jej wĕri?

„Schto pſchejeſche ſebi knjes baron wot mojeje dźowki ſchonicź?“ rjekny wón ſtónčnje ſ njewſchędnej mĕrnuwoſcju.

„Ja dyrbjach wědźeć“, ſnapſcheſtiwi baron Rainer, a ſjedźe ſebi ſ ruku po cźoke. „hač je pewnĕſć wo njeſbožu, **tiž** je ſo ſ jeje bratrom ſtało, mĕrna, a hač je jeho wopraſnjenje ſhubiła abo hač jeho hórſy ſhubi. Mjes namaj derje mjele rĕczow nójno njeje; njedźiwajcy toho je mi Margita Korimſka je ſwódkam, ſo ſym jej wſchitko poſtźĕć, ſchtož we mojej mozy ſtojeſche, ſo by ho w mojim domje derje cźuła. Hač do ſwojeho ſydmeho lĕta cźujeſche ſo wona ſaš doma; potom ſhoni bjeſ mojeje winy wětrnoſć, ſo je rodźena Korimſka, a wotzuſnjowała ho mi. Ale też potom njemóże rjeć, ſo ſym jej też jenicźky ſ jenym ſpohladnjenjom hołoſeje nacźinił. Tohodla drje mam wĕſte prawo, ſtajinjenſicźka jako jeje wukubłowaŕ dźĕłbraćz na jeje wohſużbje, a proſchu we ſdźĕlenje prawdy.“

W Korimſkeho wutrobje howrjeſche dźiwi wichor. Lĕta **dołho** hižeſche wón inżenĕra Rainera a mĕnjeſche, ſo na **prawo**, jeho ſazpĕwaez, a nĕtko widźeſche, kelko je tutom cźłowjeſej dołžny. Pſchetoš njebudźeſche Rainer jeho dźĕćo cźwilowaez mohł, haj, cźwilowaez hač do ſmjerzće? A njebĕ nawopak jeho dźĕćo w derjemĕcźu wotroſtło a ſ wubjernym wukubłowanjom wuhotowane? Haj. „A tebi nicźo druhe njeſłuſchna“, prajeſche ſwódomjo, „hač jenu ko dźakowaez. Dy zakoſtnje! „Hdyž pak ty to njecźiniſch, to budźeſ wón wyſkoſo nad tobu ſtaez, wobſeſe po tutej kroczeli, hdyž — dokelž maez njemóżeſche — bĕſche wón pſchiſchoł, ſo by ho pſchejſwĕdcził a Margitu troſchtował.

„Nikolajej wjedźeſche ho jara hubjenje“, rjekny wón po tſwili tłóczaſeho mjelcźenja. „Wón pak ſaſo wotthoruje a je tamle wonka we wofu; my dźemy do Borowe. Margita ho ſwjeſeli nad pſchijihadom a na pomałkim wnitrowjenju bratrowym. Jej ho derje wjedźe. Wećera je tej pjecźa Adam Orlowſky ho wróćił; ja ho nadźijam, ſo jeho a tej tnjeja Nikolaja Orlowſkeho tam nantakam. Wjazy ja prajicź nimam.“

„To mi też dospołuduje doſaha. Ja pſchejm ſoju k wnhojenju ſyna a k wurunanju należnoſcje a dźakuju ſa dźĕłenĕm.“

Baron Rainer ho pokloni, tykny ſebi rukaźy a dźeſche. Wón bě hižo pſchi burjach, tu ſatwola ho ſa nim: „Ja dźakanju ho wam też ſa wukubłowanje mojeje dźowki!“

Wón ho wobroczi a mĕrjeſche ſ ponižewaznym ſpohladnjenjom horde jenjenje Korimſkeho.

„Ja to njepſchijimam; pſchetoš ja njejeſym knjeſej Korimſkenm dźowku wukubłował, ale dźĕćo mojeje horzoluboważeje **żony, dźĕćo, kiž njemĕješche nana.**“

Sſkowa bĕchu **wuſkincźaſe**. Korimſky dyrbjeſche je ſłyſchcź a pſchijimaez; **wón njemĕješche wotmołwy na to.** Tola ſpodźiwuje, wón pſchi tom dyſchaſche ſwobodniſcho. Pſchedbładźaza ſchlachotnoſcj baruna jeho nimale podużku; ale tele ſłowa wojſewidchu, ſo nĕwaſche wón ſamſne cźuza Korimſkemu napſcheczo, **kaž Korimſky napſcheczo Rainerej**; wonaj ſtojeſchtaj ſebi potajkim jenakſmyſlenaj napſcheczo.

Wón bĕſche ho wo **Margitu** niż jeje dla, ale ſ cźiſeje ſebi wuh pſchicźiznow ſtarał, dokelž dźĕſche dźowka ſonj, kiž ſtruj lubowaſche. Pſchi myſlicźej pak, ſo Rainer Natalkin, jeho Nataliju, tak ſwalitwje a ſtatwje ſwoju ſonu mjene waſche a to w jeho pſchitomnoſeji, poſtĕże ho takki wichor w jeho wutrobje, ſo by najradſcho był k burjam ſkocził a k nim bĕżał — a ſchto? Wón ſam njewĕdźeſche, ſchto — ale nĕſchto ſtraſchneho budźeſche wón jemu nacźinicź dyhl.

Wón cźiſny ho na ſtólcźt pſchi blidźe, ſłoji hłowu we ſtyjnjenej ruzy a ani njepytny, ſo ſuchi, wjetſi žid, kiž mał, bě po tſwili do ſtwy ſaſtupił, ſo by pohladał, hač knjeſim niczo njepohrachuje. Wón bĕſche runje ſ mandźelſkim pokłonanm wyſkoſeho hoſcza k woju pſchewodźał a wobhladowaſche ſebi nĕkto **wežipnje** Korimſkeho.

Hdyž baron ſ korczinu wuſtupi, bě Aurel runje ſ ryſowanjom hotowy; wón wotewri wóſ a ho wopraſche: „Pſchejeſche ſebi nĕſchto, Nikſchka?“

„Ach haj; wotewri, praſchu, woſowe durczła trochu“, prajeſche hłoß wot mutſka.

Tak ho ſta, a bornowej wocźi hladaſchtej do rjanoho, bĕdźeho wobliczja mlodźenzowjeho, **kotreż tak jara**, ach, pſche jara na druhe drohe wabliczo dopominaſche.

„Hdy by jeho takle widźeć mohła!“ ſabłyſchny to po jeho mniſach — a potom ſchtó dha wĕ, ſchto hiſćeze. Wón ſmorſchcźi cźoło, budźe ho do dróžki a wotjeźe.

Sa nĕſchto wokomikow jĕdźeſche też Korimſkeho wós dale.

Ach, Margita, njebudźeſche tohole, kaž ſwĕt praji, pſchi padneho ſekkanja njebyło, ſchto bnđźeſche ty k wopytej twojeho pſchitrodneho nana w nanowej pſchitomnoſeji rjeſła? A ſchto hakle Nikolaj?

(Pokračowanje ſeźěhuje.)

prénjornem pschedwjeczerju w Lipsku. Njedawno hrajesche wón psched pschepjelnjenym falom Chopina na wjeczoru w Mittweidze. Tamnjsche nowiny pišaja mjes druhim: „Wudokonjane muminjeftwo w hraczu, wschudże blyschezata technika. Duchownje kaj fyfikzy mischtrowske dżeło.“ Sa pschichodnu konzertowu symfu je wón też do Wrótslawy, Lipska, Weimara a wjazy krócz do Drjezdżan a Kamjenitzy ho zwjasak.

— **Cżežke njesboże** sta ho wczera pop. wokoło 4 hodź. w Budyschinskej wagonowej towarni. Tam wuporjedżachu dworowi dżelacżerjo żelesne fażunwaze wrota. Hdyż nadobo rjadownarki wós tajte wrota se sloboru wuhdebny a wone ho na dżelacżerja Röthiga walichu. Tutón pocżerpi cżežke rany na hlowje a smutskowne sranjenja a jenm kwatachu dżelacżerjo samaritojo na pomoz. Se cautom wotwjesechu jeho do thorownje.

— **Kradnjene** bu 11. 10. 1927 na wjeczor f prédkżeje na Hoschcu haßy mužaze rjrowe koło znamki „Schlaritz“, **cżorne kroßna, tajke też blachi, żołte jwjena** f dwémaj wuschimaj cżornymaj żmuhonoj, strizn nékotre cżornje emajlowane, sdżahowowe spindło, brune kożane sedło znamki Stephan, rotefkowy pschimadłomaj, schćere gumijowe wobrucże. Koło bé jara famajate, ładni blach feserfawjeny, schrubik pschefcerfawjeny, ładnje spdłowe pjera wubéhuja dżiwnje. Wo wżeowne dżélenja prosby kriminalne wotdżelenje we Budyschinje.

— **Podjera jozialnym rentnarjam** ja oktober wuplacżuje ho pónbdżelu 17. oktobra 1927 dop. wot ½9 hacż do ½1 hodź. w Zejmowni na Hrodowskej dróży 10 pschi jemi (we wuplacżerni). Pschi tom ho nuraschnje na to pokazuje, ho wuplacżuje ho podjera jenož w pschedwihanych hodźinach.

S **Wósporka.** Sbożo pschi njesbożu mésesche wulomu na statnej dróży Wósporkito—Budyschi kujes dr. med. Schubert f Wósporka, kiż je zwojim motorikom kolosm pschijédże a ho wajkerschu drjewjanych kólow njedohlada. Tute bé majeik sradu wostocże a sawobaranja swojeho sadu dla tam na dróży wustajił. Dr. Schubert powali fosoła a postajenu rébl, na kotremż na sbożo nichtó njesteješe. Rébl ho roslama. Każ ho sda, je kujes doktor se hnanym strachom woteschol.

Se **Semiz-Tumiz.** Pónbdżelu rano, ledy so bé ho do dżela dat, sujesboži pola firmy Sakkse fornowzowe podść. tow., prjedy C. H. Kunath dżelakwy kamjenjeschczepjeř Rüger f Hornjeho Wujesda. R. bésche nékdże 50 zentnarjow cżeżki kamjeń se sdżahadłom nasdźinył, so by rolu je spodły wucżahnył; mjes tym poczа sdżahadło ho žuwacż a kamjeń rosmjeże skalarjej zyle prawu rulu. Dżelacżerjo samaritojo posticżichu prénju pomoz a dowjedżechu wobżarujomneho cżłowjeka k lékarjej, kiż pschikasa, njesbożowneho hnydom do Budyschkeje méschczanskeje thorownje wotwjesć. Se sanitetnym autom f Biskopiz dowjesechu jeho do Budyschina.

S **Kamjenza.** W jenej f posżednjschich nozow buchu jenej korczmarczyn w Lépkarjezach wschć rybu w jeje karjowajem hacże majsterscho wsches to, so béchu do njeho chemiske macżiny untscżinyli, niczene. Schkoda je wjeso jara wulka.

S **Kamjenza.** Sobotu wjeczor je w Wienje a Prahy semjetschasenje bylo, kotrejž ho też tu a tam w Saksej saczuli. W Kamjenzu, każ ho powéda, béchu żobotu wokoło 9 hodź. wjeczoru nékdże 3 sekundy trajace satschasenjenje (tak podobnje, każ by cżežkonakładowy nakładny auto nimo jéł, pytli. Ludżo njemożachu żebi wujasnicż, f wolkel taiki rowoi pokhadża, dokelż w tutom czażu béchu haßy bjes wobchoda a tuż njemożesche ho tole satschasenjenje f tajeje pschicżiny stacż.

Z **Kulowa.** Z pśileżnoścu tudomneho hermanka wotmé so njedżelu wjeczor w korčmje „K němskemu kněžorej“ dżiwja pjastowanica. Po postorkowanju w sali séchoważe po zwučenju zapocżata zwada wonka dale a hnydom séchoważe prénja serija pjastowanja tak techniscy dokonjana, zo njemóżeše nichtó wjacy woprawdżitosće prepóznać: „Tu so reelnje pjastwuje!“ Bohużel bu bój hižo do rozsudżenja pretorhnjeny, mjez tym so sobużelne auto jenož hiśće pasivneho pśećiwjenja khmaneho pśećiwnika ruče k wjecżornej stronje wotwjeze. Mnoho pśihladowarjow bé pśišło, kiż z wulkim zajimom wjesełemu dźiwadłu séchoawchu, pśetož „prače a krawalle“ su tu jara luhowane.

Z **Kulowa.** Skórżbu wo narunanju škody je klóštr Marijna Hwězda pśećiwo podkopkowemu podżelnemu towarstwu „Eintracht“ zapodał. Jutże pjatk započnu so pśenje jednanja we Wojerecach. Mjenowane podkopki wotwjeduja swoju njewućišćenu jamowu wodu z Ciska do jeho leżownosćow. Pśirowy njejsu dosć wulke, zo bychu mohle njesmérne wody, kiż so do nich nawaleja, wopśijeć. Cerny Halstrow ma malý spad. Sćroke prestrénje Nowowjesćanskich a Dubrinkskich lésnych rewérow steja wobstajnje pod wodu. Nje jenož młody lés, ale też wysoki dorost, zdonki hač do dweju metrow, wotemréwaju pśez wodu ze swojim śerwjenym błótom. Wużitkowa trawa Zeleneho lésa ze swojimi wjacy hač 300 parcelemi je zniśena. W réćy Morwelho muža a też nic we Vincencowej réćy njepokazuje so żana rybiśka wjacy.

S **Kulowa.** Na fótnych wiłach, kermuschny hermanek ho wotmétwaceych, béchu 20 proßatow, 12 béhakow, 73 kuriowow, 29 koni na pschedań.

S **Wojerez.** Podpjera jozialnym rentnarjam wuplacżuje ho żobotu 15. oktobra 1927 wot 8—9 hodź. dop. we méschczanskej hlownej polladni.

S **Werminghoffa.** Wot dżelacżerstwa tudomnych wulkowych jamow je jenož mała prozentna dżélba wupowédżika. Sstwoje pišomne abo ertne wupowédżenje pak wschelażu dżelacżerjo potom saho wrócżo wsachu, tak so tudy że sastaczom dżéla njeticża.

S **Bélcje Wody.** Založtne njesboże sta ho njedżelu wjeczor wokoło ½8 hodź. na schoßeju Graustein-Bródk. Tkalz Kschesejan Budich a jeho żona wumakaschtaj na dróży, blisko starcże zkowmowje, cżežka franjenoho kokojeschnoho se slamanym sc'elnjom leża. Wón wudowasche, so je jeho motorowy kokojeschny, kiż je na cżole nékotrych druhich motorowych kokojeschnych jeż, pschejeł. Cżi žu, njestarajo ho wo njeho, dale jeli. Mjes tym so staj ho wobaj wo franjenoho starakoj, je pjecża nadobo w minuće spéschnym tempje auto f Hródka pschijéł. Klschesejan Budich je potom latarnicżku swojeho koła wjat a signal dał, so by auto zasderżał. Tole auto je potom też zwétkownjetaki podwupsło a pomalschо jeło. Nadobo pak je saso f pawyschenej spéschnosćcu a f podwschenym zwétkom dale jeło, tak so staj wobaj jenož hischcze czaß méjo do boka skocżeż. W pschichodnem wokomiku je potom auto psches hiśće wobjezdż dróhi leżazeho cżežkofranjenoho jeła, kiż je był nébdże wokoło wóżm metrow sobuwlecżeny a morjeny. Każ je so swétczilo, bé so nep pukngł a nékotre rjebła skamałe, schtož je hnjerzej sawinyło. Auto je dale jeło. Snjesbożowjenym je 42 létny kolijowy straśnik Domula se Sslepeho. Hacż je wón pschi sranjenju f motorowym kolojéżdnym na kole jéł, njemożachu swétczicż. Kolo je njewobschkodżene. Latarnicżki pschi kole njeje. — Po wobhonjenju we tutom njesbożu su żcżehowaje podrobnosće sbonili. Auto je był f Bélcje Wody, a njednik jam wudawa, so je hižo f nadala swéży kokojeschnoju widżał a tohodła po pschedpisanje swoje swéży podukył. Wón je też widżał, so staj f latarnicżki wotkimnyłoj, ale nadobo do boka skocżiłoj. Tohodła je ja to mét, so je dróha żwobodna a tuż je dale jeł. Nechto metrow pryedy, hacż je k nimaj dojeł, je nétko, hdyż staj kolojéżdnaj pschi kromje dróhi stałoj, swéżu saho sawjesej cżuył a w tom wokomiku hacże je widżał, so muż na dróży śedżi. Budżeschtaj kokojéżdnaj wobjezdż dróhi sieje wostaloj, budżesche won na kódży pod sastał. Wołanje żane słyschał njeje a njedy je też w sawjenem wosu słyschał. W swojim rosharjenju njeje jam wedżał, hacż je toho muża pschejeł, abo niż, f cżehož wuzaśnuje ho jeho dalscha jésda. Też pschi wosu njeje niczo pytnył. Dokelż pak je jam njewésty był, hacż je ho nécżto stało abo niż, to je ho nasajtra hnydom policiji stajił. Ta ma nétko wéż k dalschemu pschepytowanju w rukomaj a dże rosjasnji tole pod wobżelbitymi wobstejnosćemi ho stawsche njesboże. Motorowych kokojéżdnych njemóżachu hacż dotal hiśće swésżicż.

S **Wukrancżiz.** Tu béschе pónbdżelu sbromadne posedżenje evangelskeho a Lutherskeho schulskeho pschedsydstwa pod nalydowanjom knjesa schulskeho rady Schindlera se Rišeje Wurradżawschе ho wo nużnem hromadu kładżenju wobeju schulow dla ponjenschenja schulskich cżełow. Sstónżne wobjamknjenja njebuchu cżinjene. — Psches sulcżenje brunowuhlowych podkopkow „Olba“ puschczeni dżelacżerjo f Wukrancżiz ju jaßka pola barakowoje fabriki Christoph & Unmak w Rišej sdżela jako kżesni dżelacżerjo dżeło namakali.

S **Khorjezbuja.** (Kutowe njesboże pola Drehkowa.) We mésesche srnaty wobsedżer piwarnje Kircher mukeza hrbi wczera popoldnja je swojej mandżelskej a swojim bratrom a f jenym pschekupzom do Drehkowa. W blizkosći Starhoschcza puhny po wobruczi sadnjeho praweho kola, wós ho wokoło ho swjerchu a sajdże pod schkrikom w nim bedżazych do sryjeże. Wahażkrjoja slezachu f auta, kiż ho dozyła rosbi, pschi padawszu ho ménje abo bóle cżežscho sranich. Wobdżedżer piwarnje a pschehnjy Selle żežitaj najbóle franjenaj w thorownji, mjes tym so Kircherowa mandżelska a jeho bratr bórzy saho puschczikschtaj. Lódżo franí ho schofér. Starboschże knjeżstwo, w kotrejž blizkosći ho njesboże sta, starasche ho pschikazanenje wo franjenych a sawola hnydom telesonijsku thorobne auto Khorjezbuskeje sanitetneje kolony, kotrejž franjenych do Khorjezbuskeje thorownje dowjese. Wyrnjeż Kircher cżežzy franjeny był, dha tola strachu wo jeho żiwjenje njerosbjeri. S tcho widżimy wosbjet, kajke sczehuki może njesboże mécż, na kotrymż nichtó winy nima. Tuż réka kodżosiwje jéż a ...s we wschém derje pschehladacż.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 13. oktobra 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,187	100 pólsk. złotych	46,95
Jendżelski punt .	20,394	100 českosk. krónow	12,409
100 swajc. frankow	80,786	100 franc. frankow	16,44

Barlinjska bursa sapisha wczera mjerna fyslne ... nake cieknownych kursow, wosbzije bisachu kursy wuzamjenych a to pschedewschém bolgatskich akzijow dele.

Produktowe wiki bédżu wczera jara slabe. Wosbzije pak pschejeża 30 pj. po zentnarju pschikadżi. Rożka bé 5 pj. a malkini jeczmjeń 10 pj. tuńschi. Wczera płacżesche zentnar

w Barlinje.

pschenicży 12,40—12,55 hr., rożki 11,75 hr. hacż 11,90 hr., jeczmjenja nalétnjeho 10,90—13,25 hr., wowsa 9,90—10,60 hriwnow,

W termijnowym wikowanju

so oktober: pschenicży 13,55—13,57½ hr., rożki 12,17½—12,16¼ hr. wowsa pak 10,75 hr.,

sa dezember: pschenicży 13,65—13,62½ hr., rożki 12,15—12,17½ hr.

sa merz: pschenicży 13,76¼—13,80 hr. a rożki 12,33¾—12,40 hr. wowsa 10,87½ hacż 10,95 hr.

Sswinjaze wiki wczera fjedu w Barlinje.

Na rje béchu pschifihali 235 cżehakow a 912 proßatow. Ze płacżachu

béhaki:

wulke	45—58 hr.
srjednje	30—45 hr.
małe	20—30 hr.

proßata:

wulke	11—12 hr.
srjednje	7—12 hr.

Někotre płacżiny f wczerawschich Drjezdżanskich wikow. (Markthallen).

Sarésawa ysyrjna: Kury stare 1.30—1,60 hr., młode 1.40—1.80 hr., huśy 1.30 hr., kacżki 1.40—1.60 hr. holbje 0.50—1.30 hr., karpy 1.40 hr., schcżuki 1.20 hr., linh 2.40 hr., roki 10—75 pj., bobniki 30 pj., wrubnizy 40—50 pj., brjóżki 0.50—1.50 hr., fjołwki 35 pj., knuschowy 10—45 pj., jabluka 10—50 pj., bérny zentnar 4.50 hacż 5.50 hr., butra 2.10—2.40 hr., twaroh 32—35 pj. a **jeja** 16—18 pj., pschenicżna **muka** 28—34 pj., kurjatka 50—60 pj., prawoki 1—1.40 hr., méd 1.50—4 hr.

Na pschedań:

Loži żelesnej w Hródku, Selena haßa 21.
Wós dżeżany w Hródku, Kochanwjski puć 5 II.
Krowa młoda blišo k cżelenju w Sśmochczizach 21.
Rėsak w Panczizach 22.

Pschistajicż pytaja:

Krawjetcho, Dümmler w Bélej Wodże, Wilhelmowa haßa cżisło 1.
Cżéżlu, Strehlig skala w Sśmilnej.
Dżelacżerjow a dżelacżerki, Schmidez rżsak w Bélej Wodże.
Pleskarjetchu, Petrich w Hródku, Wilhelmowe kamjeństo.
Polzu do domu, Fichtowa w Bistopizach, ... Sdżerjejcu zo. 31.

Soudnišzy na pschesadżowanje:

pjatk 14. oktobra 1927:

w Płacżezach dop. w 11 hodź. w hoscżencu: drostiny kanor, błido, łożo f matrazu, kuchinki kanor,

pschip. ½12 hodź. w hoscżencu „K lipam“: meble, kóń a wós;

w Brétnje pop. w 3 hodź. w hoscżencu: meble a dostowany wós

Ssudnišzy na pschesadżowanje:

Khéżkarjska zjiwnosć, pisches 36 jutrow pola, luki a hole, klusicżaza Hanź Nowakowej w Zymplitz, na pschesadżowanje pónbdżelu 19. dezembra dop. w 10 hodź. w Rišej na sudnistwje, jstwa 7.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżenża dop. ¾11 hodź.: Wiki fu bjes żylnischeho wobthada, płacżiny fo hacż do 5 pj. wotdrjebichu, hacżrunjej je żito na wikach żadne. Dop. ¾12 hodź.: Każ psched hodżinu.

Płacżiny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wollowa symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacżiny po złotej hriwnje.

	12. 10.	11. 10.		12. 10.	11. 10.
Pšenica	248-251	253-257	bony	22-24,00	22-24,00
rožka	235-238	236-239	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jačmjeń	218-265	218-265	módre łupiny	15-15,50	15-16,00
naz. jačmjeń	—	—	żołte łupiny	—	—
wows	192-212	193-212	zeradella	—	—
kukurica	192-194	192-193	raps. wosusk	15-16,00	15-16,40
pšenc muka	32-35,25	32-35,50	lany wosusk	22-22,70	22-22,80
rżana muka	32-33,50	31-33,50	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	14,25	14,50	bérnj. kruski	25-25,60	23-23,00
rżane „	14,25	14,50	syno, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,75
raps „	305-315	305-315	rżana słoma	1,00-1,40	1,20-1,40
lane symjo	—	—	pšenc. „	0,80-1,20	0,80-1,20
hróch	32-35,00	30-33,00	wowsna „	0,80-1,00	0,70-0,95
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jačna „	0,80-1,00	0,70-0,90

Płacżiny ręcznoho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

12. oktobra 1927. Płacżiny po centn. a zt. hriwnach.

Skótne drużiny a woznamjenjenje.

Woły: 465.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetsże rżeneje hódnosće hač do 6 lét	57—60
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	52—55
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	48—50
Mjenje picowane wšéch starobow	35—45

Byki 401.

Polnomjasne, wurosćene, najwjetsże rżeneje hódnosće	58—60
Polnomjasne, młódše	55—60
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	50—52
Spatne	45—48

Jałojcy a kruwy: 742.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetsże rżeneje hódnosće	46—49
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetsże rżeneje hódnosće hač do 7 lét	35—42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	28—33
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—23
Mjenje a spatnje picowane	—

Cełata: 2607.

Nailépše wukormjene (2. druż.)	58—96
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	70—86
Spatne (4.)	53—68

Wowcy: 4475.

Młódše a starše wukormjene (1. drużina)	54—57
Starše wukormjene (2.)	60—64
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	48—56

Swinje: 14813.

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lét stare	72
Wukormjene	68—71
Mjasne	66—69
Spatne	62—66
Rancy a kundrosy	58—61

Z Łužicy.

Se **Ssohlanda.** Wyssobywali fu ho w nozy k wintorje na sjoch méstnach w dżele Nowoje wsy. Pschitom smożowachu so padnschi pjenjes a cżohnikow. Pschi dalschich pojpytach swischerichu dobywarjow. Dopoldnja bu policajsti poż puschczenu a tón błędżesche za cżaru hacż do Hainspachskeje dróhi. Ménja, so fu padnschi psches mjesy cżekli.

S **Wehrsdorfa.** Wyżoki schulski żwjedżeń wocżakuje nascha gmejna. Pschichodnu żobotu wosmjerzeji 50létne wobstacże schulskeho trwanjenja.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Heidenauwy. Sćinjertne njesbož se zhlynym elektriskim prudom. W mlokarni fusjeboži tudy 24-lětny mlokarnjowe pomocnik Max Sulkowsky z tym, so jo zhlyneho pruda dótkny. Lěkař a samaritojo prózowachu jo pak wodarnjo, jeho znowa wožiwić. Elektriske dyrjenje je wosebje tohodla zhlynje skutkowało, so je fusjeloženy na mokrej podłosy stał.

* S **Nossena.** (Spinalne wokhromjenje dźěći.) Wjeza na tudy pola puschesta lětneje holćći sazo jedyn pad wokhromjenjenja zwěrjeny. To je tśeśe zhorjenje, kiž su jo w našim měśće zchipowědźile.

* S **Lipska.** (Wohoń w kavěrowej fabrizy.) Wulki wohoń śmići wjeźera w fabrizy Gustava Fiedlera podź. tow. we Lipsku wjetšemu ličbu na pół zhotowjenych nastrojow. Hakle sa hodźinu możesche wohnjowa wobora wohoń salećz.

* S **Lipska.** W Ernst-Meyerjej drózy w Plagwizach sazyrnychu jo roschity; tśo dźěłaćerjo padnychu do hłubiny. Jedyn bu śěžko franjeny, druhi bě žebi śěžko žiłki hnut a tśeśi njesranjeny.

* S **Lipska.** W 20. junija słubjeneho 23lětneho stśěrowego schulerja R. su nětko w Lohmenskim statnem lěsnem rewěrje w Sakskej Schwizy saześeleneho namakali. Pschepytowanje je pokazało, so je bobrowólnje sej žiwjenje wsak.

* S **Meerane.** W pschepytowanjom jaslowje pschebywaza Helena Bertha Kirste, rodź. 1896 w Luwigsburgu, kotraž měśesche dźěśći cźaj hišćeze žedźecź a běśe cźasto jako paduschnjiza a jebarka wustupowała, je na jenom f posledních wjeczorow f tudomneho jastwa hamtskeho sudnistwa cźekła.

* Se **Schwarzenberga.** (Po kwasu na spinalne wokhromjenjenje wumrěła.) Na wolajej hkowje, w tak mjenowanych hajnskich khěžkach, je dwaneześi lětna žónska, kiž běśe krótko pśed tym žwój kwaš finjeczita, na spinalne wokhromjenjenje wumrěła.

* S **Plawena.** Duzy po puću f Tanny do Delnjeje Kośkowy bu w nozy 12 hodź. wjednik auta wot njesnateho pśesa cźoło dyrjeny. Krótko potom wutśeli so w tej samsnej wokolinje na druhe auto f Tanny, dwójzy, hdyž f Delnjeje Kośkowy pśichodźe.

* S **Plawena.** Pśed staziju Schönbergont sastajichu f Plawena pśichadźazy wožobowy cźah sacźahnywschi nuzowy powjaz, dokelž bě f jeneho wosa 4. rjadowny 5 lětne dźěćo padło. S padnjenjom bě so dźěćo tak cźežko sranikło, so dyrbjachu so jemu wobě nohi wotewsaś.

Najwiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutśišći pjatk:** Samrócźeno, milisćo, wihaśe, haj scherjate wjedro. We Jendźelskej samrócźeno a deschćowanje.

Nowy mjidowy tarif za rauschojakku textilnu industriju je so za swjasazy wuprajił.

Na spinalne wokhromjenje su sthorite: w Nosenje 5¼-lětna holćka, w Shorjelu poldrakletne dźěćo, w Schwarzenbergu dwaneześiletna žona, kotraž je halle pśed nětorym dnjemi kwaš měła.

We Wilhelmshavenje staj so nowaj fanicźakaj němskeho wójnskeho łódźstwa na morjo puschćiłoj. Wonaj so na mjenje „Iltis" a „Wolf" wulkeschćišchtaj.

W Južnoźlowjanskej je wutoru semjerźenje było. Wono je 4 sekundy trało. W Arandjelowje so wobydlerstwo do hrozy da. Schkody so njeje nacźinilo.

W Mozambique, portugalskej koloniji w rauschej Afriki, je sběžł domorodnych wudhrił. Kněježeństwo je wojakow k potłoczenju sběha wotpósłało.

Wo létadle miž Ruth Elderez, kotreż f Ameriki do Europy leśi, njeje so wot wutoru wjeczora žana powěsć wjazy dostała. Boja so wo létaźnym wohnjo.

Towaŕstwowski powěstnik.

Drježdźany. „Serb. towaŕstwo „Čornobóh" wotmėje pŕich. sobotu, 15. winowca, wječor we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu pola našeho sobustawa G. Zmija na Khrystianskej drózy 22. — Njedźelu, 23. winowca, zeńdźemy so k swójbnemu wječorej w 6 hodź. pola našeho sobustawa, hosćencarja Póltera w Nowym měśe, Torgauskej drózy 31. — Wšitke sobustawy, znaći a pŕećelojo so na tutón wječor wutrobnje pŕeprošuja. Wo bohate wobdźelenje prosy předsydstwo.

Drježdźany. „Jednota", tow. kat. Serbow, změje wutoru, 25. oktobra, wječor w 9 hodź. na Hornčeŕskej hasy (Töpferstraße, Bayrischer Hof) swoju hłownu zhromadźiznu. Porjad so w zhromadźizne wozjewi. Naše sobustawy prosy naležnje wo wopyt předysdstwo.

Khrósćicy. „Ratarski Dorost" prosy towaŕstwa, kotreż wobsedźa dźiwadł. kruch „Burska krew", zo bychu nam jón za zarunanje k předstajenju pŕewostajili.

Łuž.-serb. Sok. Zwjazk změje njedźelu, 23. winowca, pop. w 2 hodź. w „Serb. Domje" w Budyšinje wurjadnu hłownu zhromadźiznu. — Dnjowy porjad so wšém Sokolskim jednotam pŕipóśele. Starosta.

Njebjelćicy. „Sokol" zwučuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Poršicy. Serb. tow. „Swěra" změje pŕich. njedźelu, 16. winowca, pop. w 3 hodź. posedźenje pola Lindnarjec. Knjez wučeŕ Nawka chce nam přednošować. Wo bohaty wopyt prosy předsyda.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Tuni cokor

punt **30** pj.

Jenož **2** dnjej, pjatk a sobotu!

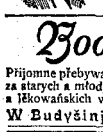
Ke kermušnym pjećwam!

pšeńcnu muku punt jenož 25 pj.

sultaniny, rózynki, korynty, kokosowe worješki } punt **80** pj.

mandle ¼ punta jenož 60 pj.

Thams & Garfs
w Budyšinje a w Kamjencu

Brúchnerec hosćenc w Budyšinje
na Hošic hasy
Pjatk a sobotu

swinjorčzanje
Pjatk rano w 9 hodź.
čerstwe jatrowe a hejd. kołbasy
Pŕećelnje pŕeprošuje Osw. Zschuppe a mandź

Zodega Espanola
Pŕijomne pŕebywanje za swójby pŕi hudźbnej zabawje. Zetkanišćo za starych a młodych. Tunje a dobre nakupowańske žórło južnych a lěkowańskich winow za domjacnosć kaž za zasopředawarjow.
W Budyšinje, na Mjasowym torhošću čo. 7

Dźěćace wozyčki
dobre kajkosće po tunich płaćiznach a wšeco najnowše
Paul Böger
w Budyšinje na Suiskej hasy 5

Chcośe-li kupić **šijacu mašinu** tak wobroćśe so na nju. Hižo lěta dołho předawaju jenož pŕinjesojadne fabrikaty pŕi małym napłaśenju a tydźeńskim wotpłaśenju wot 2.50 hr. Pŕidźśe sebi jenož mój bohaty skład wobhladać, też hdyž njekupujośe.
Johs. Klemm w Budyšinje na Serbskej hasy 1 I.

Trjebane a nowe
meble

kał. też **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4
Dźěłońje płaćiś dowolam

Ballon-kolesa!
Najnowše kolesa su
Janko-ballon-kola!
Jědźśe na pruhu, kupśe wšoźe!
Jan Schiebak w Budyšinje
na Mužakowskej drózy 4

Fleischerec
pjekarnja pšeńcnych a woseb. pjećwow
Telefon číslo 2965 na Hornčeŕskej hasy
poruča nimo toho swoju
nowu pŕiprawjenu jenož
wodnjo wotewrjenu
kofejownju
z wuběrnymi kondiťarskimi wudźěłkami
k wšědnemu wopytej.

Standard-separatory
nawjedowacu mlokowu centrifugu
podawa wosebje pŕiłodno
Korla Gast w Budyšinje
ratarske mašiny a z mocu ćerjace wozydła.

Dźěłaćeŕki
a młodostne dźěłaćerjo so pytaju. Pŕipowjedźenja kóždy čas pola wrótnika
Porcelanowa fabrika Schomburg k synojo w Margarećinjej běće
pola Wulkeje Dubrawy.

Dobra składnosć.
W katolskej cyrkwinskej wsy je hnydom 45 kórcow wulke
kubło
na kat. Serba na předań. Poskóźenja pod **D. 63** na wudawańnju Serbskich Nowin.

Hejduška
a wšě korjeniny poruča *Rauchtuß na Žitnych wikach* 9.

32 pj.
płaći pola nas punt
mlećeho cokora
60 Pj.
¼ punta **palenicho**
bunoweho kofeja
dale wšě **słódke twory**
čerstwe a tunje
„Küri" predawarnja
w Kamjencu
Bismarckowa dróha čo. 7 a
w Połčnicy
Nowe torhošćo čo. 4.

Kwětkowe cyble
wšěch druzin poruča
Rauchtuß na Žitn. wik. 9
wikowańnja ze symjenjemi.

Łožowe damasty
běłosmuh. nawoblečenja, łožowe płachty, najl. wupjerki, pisane łožowe nawoblečenja
kupujeśe jara tunjo pola
K. Erler, w Budyšinje, na Žitn. 12, w wikach 11, znap. hosć. „Złota Hwězda". Rěču serbski.

Kože wšěch druzin
kupuja po najw. płaćiznach a
čŕjewa
předawataj
Kießling & Erdenberger
na Zwonicu. Lawsk. hasy 54 III.
Sobotu w „Pol měsacu".

Wosebje rjane a tunje
mantle
za žony a dźěći
poskića
W. Häcker
w Budyšinje
Žitna hasa 7

Hadrešća kupuje a tuńuje, po 40 pj.
Rauchtuß na Žitnych wikach 9
wikowańnja ze symjenjemi.

Najlěpši
sušeny połć
najl. kołbasy pł. hižo wot 80 pj.
Pŕeco čerstwe howjaze, swinjace a ćelace mjaso najlěpši wuškrěty kołbasowy a šwjerćowy tuk po nizkich dnjowych płaćiznach najl. dopte kołbaski a kobutkowe kołbasy poruča
Richard Pötschke
rěźniski mišter
w Budyšinje na Žitnej hasy

Barchent, płat za košle, rólocuchi, wołmu k štrykowanju we wulkim wubjerku.
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću čo. 9.

Latańje
za kolesa, Dinamos, gumije a narunanske dźěle (jenož fabrikaty dobrych znamkow) po najnižšich płaćiznach.
Johs. Klemm w Budyšinje na Serbskej hasy 1 I.

WŠĚ ĆIŠĆEŔSKE WĚCY
serbske a němske, kaž listowe hłowy, zličowanja, kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, plakaty, slubowe khartki, wěrowanske khartki, smjertne khartki, programy a
tež
pŕeprošenja, visitne a dźakne khartki, česťne dopisy, wěncowe sekle, dopisnicy.
wšě wěcy jeno a wjacobarbne, jenož najlěpši material, zhotowja swědomićiwje, spěšnje a płaćizny hódno
SMOLERJEC KNIHIĆIŠĆEŔNJA
z. dr. z w. ruk. **W BUDYSINJE** w Serb. Domje

Miele *die erfolgreichste Zentrifuge*
erhöht die Einnahme

Mielewerke
Aktiengesellschaft
Grösste Spezialfabrik Deutschlands
Gütersloh Westfalen
Fordern Sie Preise und Zahlungsbedingungen vom nächsten Händler!

Derje dźeržace
sćejace
ležace
wumělske
pliseje
we wulkim pŕikładnym wuběrku
podawa ruče a płaćizny hódno
W. Kelling
barbjeŕnja a chemiska ćišćeŕnja.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,50 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde so. płaca 10 zł. pj. Wudawa a ćišći Smolerjowe knihićišćernja, zap. dr. s w. rmk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Číslo (Nr.) 241 | Budyšin — Pjatk, 14. oktobra 1927 — Bautzen | Lětnik 56

Znižnje wobsadźeńskeho wójska w Porheinskej.

Sdźělenka němšćich nowin, so maja do ličby franzowskich wojakow, wo kotruž ma žo franzowske wobsadźenske wójsko wo smjenješćich, hižo w juniju wróćo wsate 4000 muži žobu ličiće, Pariješi „Excelsior“ potwjerdźa. Wón pišche, so žu swjatkarjo w lěče 1925 w nowembrje Němšej zlušbili, so žo wobsadźenske wójsko wot 72 000 na 60 000 muži smjenješći. Hdyž žo na měšacžne thabkanje mjes 1000 a 1500 muži dźiwa, kotrež je sastajenjow nowych rekrutow a woteńdźenjom wuwuczenych naštawa, žo franzowske wobsadźenske wójsko wo wjacy dyžli 9500 muži smjenješći. **Prěnje 4000 muži je Franzowska w juniju 1927 wróćo wjala, tak so by žo franzowske wobsadźenske wójsko dyrbjało hišće wo 5500 muži smjenješćich.** Cźile wojazy budźa žo po nětčim w druhej połojcy oktobra wróćo braćz. „Excelsior“ z tychle ličbow źiwdźi, so swjatkarjo swoje ślubjenje dopjelnja.

Wobzamknjenja němskostatneje rady wo němskostatnym šulskim zakonju.

Druhi raz němskostatny schadźi sakoń wuradźuje je jón wubjerk němskostatneje rady po nanjetach prašenkach a sakłakeho knježerstwa a někotrych mjenjšich krajow pschemenił. Jedna žo wschede wschěm wo wótrische sestajenje pschedpisma, po kotrymž ma shromadźenišća schula jako realna schula płaćiće. Dale je žo wobsamkło, so ma žo **zyrkwinske bohladowanišće prawo wo nabožeńskej wuczbje wumaśnjeć.** Stónčnje je žo namjet Sakśeje pschijał, kotraž žebi tehorunja žada, so dyrbi so simultanska schula lěpje schitać. Połne pożedźenje němskostatneje rady wo tym rozsudźi, hač žo tele radikalne pschemenjenja pschijimaju.

Postawje prěnjeju němskeju presidentow w němskej žejmowni.

Prjedy hač žo blížicu wutoru němšći žejm shromadźi žo w žejmownych pschehladźišćach postawje semrětcho němskeho presidenta Eberta a němskeho presidenta z Hindenburga postajitej a žo z němšćim parlamentom žwjaćoćinje pschewotmjetej.

Socialdemokratiske napraśenje dla drohoty.

W němšćim žejmje je socialdemokratiska frakcija napraschenje zapodała, w kotrymž žo na to pokasuje, so ludowe hospodarstwo pschi nowym potschadźenjom z dalšich drohotu, snižnjom realnych mzdow, poćeźenjom žiwjenjoweho kondźerźenja wschitkich pschetrjebarjow a powjetschenjom nuzy rentudostawarjow stej, jeli so žo hnydom naprawy njeźinja, kotrež dalschemu powyšchenju płaćiznow zadźěwaju a powjetschenje dohodowych spěchuja. S pospěschenym snižnjom zlow, wobsamknjenjom wikowańskich trěźenjow a z wobaranjom pschećiwo wuroskam kartellow dyrbi žo dalschemu powjetschenju płaćiznow zadźěwać. Dźěłacerjam a pschistajenjam dyrbi žo wumranje za powjetschenje žiwjenjerišćich wudawkow a podźěł na dobytkach razionalisowanja zarućiś. Nuzne je dale sozialne renty powjetschiś.

Sozialdemokratoju žu dale sakonjowy naćišć k **snižnju mšdoweho dawka** zapodali. Wón žada, so by žo bjesdawkowy existenzny minimum je 100 hriwnow měšacžnje na 140 hriwnow měšacžnje pschi wotpowědźazym powjetschenju žiwjobnych pschirazkow powyšchił. Žadanje žo na wobsamknjenje němskeho žejma sakazuje, so ma žo mšdowy dawk snižiś, hdyž je jeho wunoschł lětnje 1½ tśi. milijonow hriwnow pschekročił, tchtož je žo někotre stało.

Wjesdźelnosć w Němskej dale wotešěra.

W druhej septemberskej połojcy je ličba mužitych dostawarjow hłownje podpjery wot 303 000 na 286 000 wróćo schła, ličba žónskich z 78 000 na 69 000, zyła ličba je 381 000 na 355 000. Zyłe woteńdźenje po tajfini 26 000 (6,8 procenta) wuzinja. Ličba dostawarjow pschirazka (prawo na podpjeru nětjažich žiwobytnych pschiražkow) je žo w tym samym cźasu z 426 000 na 406 000 smjenschła. Zyłe woteńdźenje ličby dostawarjow hłownje podpjery w měšacu septembru 49 000, (12,1 procenta) wuzinja.

Pjenježne srědki za powjetšenu mzdu zastojnikow.

Němskostatna rada je wo swjedźenju srědkow za powjetschenu mšdu zastojnikow jednała. Wobsamkło je žo, so dyrbja wot 1. oktobra 1927 němske kraje 80 procentow z wunoschta z dołhodneho a towarstwoweho dawka dostaś. Statny sekretar dr. Popitz w mjenje němskeho knježerstwa namjetowasche, so by žo w tymle dypku po knježerstwowej pschedłohy wobsamkło. Namjet němšćeho knježerstwa pak žo je 37 pschećiwo 31 hłosam wotpokasa.

Wo swjedźenju srědkow za powjetschenu mšdu zastojnikow zakoni pósłanz dr. Graduaner wobzarowanje wuprajł, so němske knježerstwo njeje prašcheńe pruhowało, hač móża gmejny a kraje pjenježne srědki swjeźeć. To je jeho winowatrosć była, a wono njeje śmjało pschedłohu němskemu žejmej pschedpołožeć, pschedy hač žo njeje z krajemi wo swjedźenju srědkow dorěčało. Sakika tole sakomdźenje najpołožnišcho wobzjanje, tola pschedłohy pschihłokuje.

Bayerski pósłanc a zastupjerjo Hessenskeje, Württembergskeje, Durinskeje a druhich statow prajichu, so dyrbja žu nuzowane, w zajimje zastojnikow pschedłohu pschijeć, tola so móża to jenož z wumjenjenjom cźinić, so němske knježerstwo krajam możnosć da, srědki za nowe wulke wudawki namakaś.

Statny sekretar dr. Popitz pječiesche, so je němski finanzny minister zakomdźił, žo z krajemi dorěčeć. Zastupjerjo krajow pak stejišćeju zastupowachu, so kraje njeby hinak stajene dyźi němski stat. Teć němski stat móże nowe wulke wudawki jenož cźinić, hdyž z nětčišćich dawkow wjetschi wunoschł dostanje.

Sakski pósłanc dr. Graduaner žo pschećiwo prajenim wuprajł, so žu němski stat a kraje w jenakim połoženju. Wo tym njemóže žaneje rěče być. Połoženje němskeho stata je objektiwnje wjele pschihódniše dyźi połoženje krajow, kotrež maja wulke dešitny a njewědźa, kak bychu mohle też pschi najšłutnišchim hospodarjenju a połěpschenju dźiwkowych dohodow wjetschu mšdu za zastojnikow zwjeźeć.

Strajk w žrjedźoněmšćich brunizowych jamach.

Wo hrožazym strajku w žrjedźoněmšćich brunizowych jamach „Telegrafowa unija“ zhoni: Mjes 72 000 wuhlowymi dźěłacerjemi w žrjedźoněmšćich brunizowych jamach je 52 700 muži dźěło wupowědźiło. W někotrych jamach je wschědne wupowědźenje zawjedźene. Tohodła tam njeje mjenje, dźěło wupowědźiś. Ani dźěłacerjo ani dźěłodawarjo nochcedźa wuschnjenišći swadu rozsudźiś dać. Radźi jeja žo, so žo hišće je w poślednjej hodźinje dorěčeja.

Dollarska pożeńonka za němske katastrofy.

Kreditny wustaw rentiskeje banki je pola National City Company w Newyorku nowu ratarsku pożeńonku, potajkim tśeću wukrajnu pożeńonku we wyšokosći 50 milijonow dollarow wobsamknył. Pożeńonka, kotraž žo z kurzom 92½ wuda, ma žo je 6 procentami zadanicz a žo z 33 létami po nětčim wotpłaćeć. Pożeńonka budźe žo pschede wschěm k tomu wuźiś, so žo banzune pożeńonki na wołoobu do realnych pożeńonkow pschemjenja.

W Stuttgarin wobydlenja kommunistow pschepytali.

Stuttgartska policajska direkcija je wosjewiła, so su kommunistoju w poślednim cźasu létaki rosćěrili, z kotrymiž su žo dyrbjeli schkitowarjow policijstojo a wojacy němskeho statneje woboty k njepožłuschnosći nasćěhowaś. Tohodła su žo w Stuttgarin wobydlenja kommunistow sa tajkimi létakami pschepytale. Pschi tym su we wobydlenju jenoho kommunistiskeje pschistajenjeje wal rosćěrjenych létakow namakali. Pschistajenc a jenm macź, kotraž je spytała, wat skhowaś, su dla pschihotowanja k wjelepschewadje sajeli a psched policiju pschełožiłoheli. Pschistajenc su we. jatbje wobkhowali, macź su na swobodu puschćili.

Trožeho njepschećelskla rěcź pschećiwo Němskej.

Hawasa telegrafowa powěsćenja je wopschijesce rěcze Trožeho we wukonjazym wubjerku rosćěrila, kotraž wschelake najeźdy pschećiwo němskemu knježerstwu a wobžehowanje pschećiwo němskemu zwonkownemu ministrej dr. Stresemannej wopschija. Němske knježerstwo je wo rěcźi njewuprajło, dokelž je žo wona w samknjenym kruhu pschednjesła, a žo teć njehodźi swěsćicej, hač je w njej wuraženy wosjewjenemu wopschijerja nam.

Madźarske falšowarstwo.

Madźarojo njemóža žo do myśle poddaś, so su so nich kraje, kotrež su žo jim po žiwjetowej wójnje wotewsale, na wěcźne cźasy sklubjene. Wójnu, kotruž w lěče 1919 pschećiwo Cźěskokowakiskej sapoczachu, su pschěgrali. Psched dwěmaj létomaj žo na nowu wójnu hotowachu. Pjenjezy, kotrež so we wójnje najmsnischo trjebaju, běchu žebi z falschowanjom cźěskokowakiskich a franzowskich bankowkow pschihotowali. Hdyž pak chcychu je we wukrajni saměnić, žo wobschudźerstwo wotkry. Wójna žo tohodła njechodźeše wjeśeć. Lětża je žo jim poradźiło, pola bohateho Jendźelcźana lorda Rothermera, wobsedźerja někotrych dalekorosćěrjenych nowin, sajim sa fingowany plan dobyć. S jeho pospědnistwom su powěśeć rosćěrić dali, so je franzowske knježerstwo w lěče 1920 Madźarami žlubiło, dźeł žłubjeneho kraja wróćiś, hdy bychu Pólšej, do kotrejež bě žo tehdy ruske wójsko nawaliło, schtyri dźiwizije wojafow na pomoz pósłali. Móżno wschak je, so su Madźarojo žebi zami tónle plan wumyślili, so bychu žebi wojerišu pomoz sa Pólšu pschećiwo Ruskej z wrócźodstaćom žłubjeneho kraja saplacźiś dali. Franzowske knježerstwo pak jim njeje tajke poliśćenja cźiniło. Palcolegne, kotruž je 1920 z franzowskim ministerstwom pschedsydu był, je w naležnosći madźarskeho wosjewjenja wo politicznym žwjazu na Madźarskim je strony Franzowskeje nětčežischemu rumunskemu pósłanzej w Pariju, Diamandiej, flédowaze pismo pósłał:

„Luby pschećelo! Běch wěsty, so njebndźecze samolwiće cźiniej franzowske knježerstwo sa posdacźne jednanja, kotrež je wono pjecza w lěče 1920 z madźarskim knježerstwom wjedło, a kotrej wot někotrych njedźel madźarske zjawne mjenjenje tak rosharja. Tajke jednanje njeje so jenje stało. S mojim mjenom podpšikana wola, z kotrejž so w madźarskich nowinach telko harу cźini, je wot prěnjeho hać do poślednjeho rjadka wumyślena.“

Stónčnje drje lord Rothermere dopóśnaje, so su jemu Madźarojo wocźi namydlili.

Dorozumjenje mjez Južnosłowjanskej a Bołharskej.

Južnosłowjanske knježerstwo je z rtom zwjeźeho pósłanza w Sofiji **Neschcija wosjewicej dało, so je z naprawami bołharskeho knježerstwa pschećiwo komitaćam spokojene** a so na dowěrjenje do jeho dobreje wole, pschičiny južnosłowjanskich wobcźežowanjow wotstronicej. S tym je wójno, kšiu mjes Južnosłowjanskej a Bołharskej za pschewinjenu wobhladaćej k radosći wschitkich pschećelow myśle *swobodnosći wuchodu rjaźnosćerstwa*. *Sće plaćcy ca* sbudźenje njemérow na Balkanje njejsu tón krótć wuspěcha nječe.

Poincare jako financny diktator.

Knježerstwo pschećiwni kaž też knježerstwu pschećelni sapóstanzy, kotřij finanznej kommisiji franzowskeje deputertskeje komory jako zbosławy pschijšłuscheja, su Poincarcowy naćišć wo statnych dohodach a wudawkach jako njepschihódny pohubdźili. Njedźiwajcy wótreje kritiki nochze Poincare na žwojim naćišku nicźo pschemjenić. W „Echo de Paris“, kotryž j finanznemu ministerstwu informazije dostawa, žo hrosy, so Poincare wróćo stupi, jeli so by komora jeho finanzne plany saćišła. **Kóžde pschemjenjenje won jako wuprajenje njedowěrjenja wobhladaćej a w komornej debacje stajnje praschenje dowěrjenja ześi,** jeli so by to trjeba było. S druhimi słowami: finanzny minister žada, so bychu **naćišt bjes wumjenjenja pschijeli.** Namjety na jeho pschemjenjenje won rańuje wotpokaże. W „Echo de Paris“ žo praji, so žo dešijt pol milijardy jenoš z powyšchenjom dawkow wotstronicej hodźi. Jeli by komora dla pschičinow wólbnje politiki chcyła naćišt powalicź, by žo finanzne ministerstwo psched njepschewinliwe wobcźežnosće stajiło. Dowěrjenje do franka by žo rucze słubiło. Tomu hrachej Poincarej nocze Franzowsku snowa wustajicź. Wón tohodła wot žwojeho zastojnstwa wróćo stupi, hdyž zapóstanzy, so bychu žebi khwalbu a spodobanje wuzmoherjow dobyli, kraj do finanzneho hubjenstwa storcza, z kotrehož je Franzowsku wumohł.

Zjawne němske dźiwadłowe pschedstajenja w Strazburgu žo zakazale.

Strazburgska prefektura je w Strazburgu zjawne němske dźiwadłowe pschedstajenja zakazała. Edenskemu dźiwadłu, w kotrymž wot wjele měšacow němske dźiwadłowe zjednoćenstwo hraje, su žo dalsche pschedstajenja w němskej rěcźi zakazale.

Kommunistiska agitazija w Lyonskich kasarnach.

Policija je pišarnju kommunistiskeje strony w Lyonje (w Franzowskej) **žu dla rosdźelenja antimilitaristiskich lekow w Lyonskich kasarnach** pschepytała. Pschi tom žu wschelake pišma, rosmnožaze a pišanke maschiny sebrali.

W Schpanistej hromadu ludzi sajeli.

W swišu z wotkrjezom špschihabanstwa pschezšiwo kujezšestwu Prima de Rivera žu w Schpanistej njedźe 500 wozšobow, njes nimi offigjerow schpanistkeho **wójska**, sajeli. Najwjazy ludzi je žo w Madridze, Bilbau a Barcelonje sajalo. Sdobom je policija pschihoty cźinika, so by žo generalnemu strajkej sadźewalo.

Srěcźenje wo pólskej pozcźonzy žo podpisało.

Schtwórtk rano je žo srěcźenje wo pólskej pozcźonzy pola amerikanskich bankow we Warschawje podpisało.

Dalsche porazenje mexikanskich sbězkarjow.

Mexikanski wójnski minister wosjewja, so žu kujezšstwowi wojazy sbězkarjow schtwórtk pola Boquilla sbili. Tjoch druhich sbězkarskich generalow žu satkelili. We wosjewjenju presidenta Callesa so praji, so je hižo 15. sejcźenbra we revoluzionarnych planach zhonik. Njedźiwajzy **teho** je wón tehdy wschě dwělne elementy we wójsku wustajił, so bychu njeměrny mjes wójskom njenastake.

Profesor Feyerabend †.

Wječera dóńdże trudźaza powěsć do Luźicy, so je prof. Feyerabend hrjeduc we Würzburgu (w Bayerskej) semrěł. To njebudu jeno w Shorjelu, hdźež je dlěše hacź jene cźłowjeske žiwjenje skutkował, je trudobu pschijeł, ale daloko pscheschesche a luźiše mjesy. Semrěty stojesche wschadźe tam w prěnim rjedźe, hdźež so domjaze stawizny wědomostnje pschepytowachu, so bychmy i teho nowe poćiwy nadobyli. S nim je žiwjenje luźanskeho, ćiž je wotprowasche za wědomostne zhptanje a hišcźe dołho na lónzu žiwjeneho žiwjenskeho dźěła niestejesche. Sserbam, wosebje Wotrowskej wosadze, je tnaty pschez swoje wurywanja na Wotrowskim hrodźišcźu, kotrež w lěcze 1912 se knjesom sararjom Kschiźanom nawjedowasche. Pschi tym nadeždze starožitnoscze, kotrež mějachu wulku podobnosć se wurywankami na trojanskich nałypach (w Małej Asiji), cźehodla potom Wotrowskemu hrodźišcźu je swojim dwojim nałypom pschimjeno „Sakske Troja“ da. Tehdom pschebywasche prof. Feyerabend tydźenje dołho w šerbišim kraju a bě žo z Wotrowcźanami a druhimi Sserbami tłóschtrjskeje krajiny wobzbinjzy setnal. Tute parschonske posłahi wjedźechu też k tomu, so ras sobustawy Pancźiczanskeje „Lipy Sserbskeje“ pschi swojim wulcźe na Bubnik pola Shorjelza (Landskrone) jeho w swojim domizilu wopytachu a wón sim Hornjołuźiskemu wopomnjeńskemu halu pokasa. Jeje wutworjenje a dohotowanje běšche jeho najwažnischi nadawk žiwjenja, jzbla hdyž ju nimale wróśmu pschewsa. Hižo po někotrych lětach mějesche bjes wědomostnje pomozy hižo rjanu wobrazowmu galeriju, kaž też wotdźěle sa wumjelske rjemjesła, kulturne stawizny Hornjeje Luźicy, sa ludowu a domjazu wěru, pódla też hišcźe pjenjezny kabinet. Hłowna wažnosć tutych hromadźenkow tcźi w tym, so je w swojim dźěle na Hornjołuźiske wumjelstwo a kulturu samjesowasche. Srośmjesche nahladnych wobrazow hižšcźe a dalsche wokoliny sa samér Wopomnjenskeje hale sajimotwacy a jich k nakuzowanju pjenjezných frědkow a k pschiwobroczenju drohotnych darow sa musej nawabicź. Tak musej nastajnje wojezsche, ani jo bychtaj město abo stat hacź do hapriele 1924 frědkow politickałej. A tola reprezentowasche wusej hižo tehdom milijony.

Hišcźese w pośledních lětach zarjadowa sbérki w muzeju systematišzy znowa. Hakle po tutym nowozarjadowanju bě wschěm jazne, kak je tutón muž jene zyliczke cźłowjeske žiwjenje z pezołajej pilnosću dźěłał, zakhowane domizaze pokładu na źwětłosći pschinjeść, so bychu też druzy na nich swojeho wjeźela měli. A pschezo hišcźese dźěłasche hacź skoro na žmjertnym łožu a dźasyse hišcźese wschelake nowe plany pschewjesełe. Jeho heźło bě: „Cźełosći žiwjenja žo najlóšzho snješe, dokhy žej cźełe nadatoki stajesech. Winowatosći leži w nich a Boże zhromadzenje wotpocźuje na dźele.“

Wobzbitu sazłužbu ma prof. Feyerabend wo założenje „Towarstwa sa anthropologiju a pratawisny Luźizy“, kiž jej bórzly nahladnosći dosły a létne seschinki wudawasche. Też jsmka Luźizy mějesche tuto towarstwo wjele pschesełow a pschiwisnikow, dokelž mějachu jeho hkowne zhromadźizny wědomostny wusnam. 1913 mózesche swoje 25-létne wobstacze swjeczicź. Psches swoje pschednožki we domisnje a swonka jeje mjesow běšche jej nahladnosć w tutej wukraju nadobyk. Schtož je hacź dotal wo prastawisnach Luźizy znate, mamy žo z wulkeho dźěła létdźesatki dołhemu dźěłu zemrětemu dźakowacź. Tutu cźesćz njebudu jemu cźi wjacź móz, kotrjž i wětšej bjesdźěłnoscźu na jeho prózowanje shładowachu. To wschо wukonjesche pódła swojeho powołanja, w swojim swobodnym cźasu. Hižo i teho je jeho njesprózniwosć a pilnosć widźeć. Hižo i młodych lět mějesche pschikhilnosć k tutym wědomostnym studijam. Wone wjedźechu jeho pschez zyku Němšku, do ženwjernych a južnych krajow a psches powołanje na tuto městno je jemu wutrobne pschesze dopjelnilo. Po žiwotnje narócze w lěcze 1885 do Shorjelza wěnowasche žo z wulkej pilnosću prastarym pschepytowanjam wuzšeje domizny.

Ssmjercź staji jeho pilnemu dźěłu nadobo mjesu. Spoczatk pózńejsza (septembra) poda žo do kupjele Margentheima w Badenskej. Tamne pschebywanje tyšesche jeho bednemu cźełu a tuž žo na domputź poda. Nadobo jeho stara thorosć na pucheć nahapdże a tuž žo do Würzburgskeje univerzitnete kliniki na operaziju poda, hdźež mějesche dwě njedźeli dołho wjele pschecźerpjecź, dokiž jeho žmjerćz njewumoźi. Krótko do swojeho 72. léta (17. winowza) je žiwi žiwjenski běh skóncził. Jako wutworjeŕ Shorjelskeho muzeja a założeŕ Hornjołuźiskeje wopomnjenskeje hale, kotraž w pschichodnym měsazu swoje 25-létne wobstacze swjeczi, budże semrěty sjednoczeny se stawizsnami města Shorjelza tak dołho hacź wone wobstoja. Też w Sserbach wostanje jeho wopomnjece žiwe.

Ze Serbow.

Dujownica.

Pjatk, 14. oktobra.

† 1794 kanonik Michał Walda, prěni katolski kěrluśeŕ.

Ach, njejo wjac' nihdźo
Kerjašk mi zeleny?
Njej' žana mi róża
We zahrodcy?

Łopjeńka zelene,
Różički kčójate;
Žane mi w zahrodcy
Njejsće wjac' tu!

Handrij Zejleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometr 755, hygrometer +2, thermometer w nozu +13. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer +2, thermometer w nozu +2. — Dźensa rano mějesche mějacź dwór a sčkleńca je nimale na njewobstajne wjedro wróćco schła. To by rěkało, so je mašche wjedro wobrozene. Pola kupy Island sewczerawschim so jewjaza nišina je k ranju žo wotšalujo, wyschimi nad srjedźnej Europje leżazu, sesłabiła, haj dźělila. Pschez Jendźelsku leži jena wolosza a druha wotšaluje so k Cźornemu morjej. Nad Schpanistej bě wječera rawo tehorunja nišina spóńjacź. To pokazuje na trošchu schersate a wibzate wjedro, njetrjeba pak žo hišcźese do žameho panzanja dacź. Mišy desche cźił nałymšim žiwjenje z pezołajej pilnosću dźěłał, zakhowane domizaze pokładu na źwětłosći pschinjeść, so bychu też druzy na nich swojeho wjeźela měli. A pschezo hišcźese dźěłasche hacź skoro na žmjertnym łožu a dźasyse hišcźese wschelake nowe plany pschewjesełe. Jeho heźło bě: „Cźełosći žiwjenja žo najlóšzho snješe, dokhy žej cźełe nadatoki stajesech. Winowatosći leži w nich a Boże zhromadzenje wotpocźuje na dźele.“

Wobzbitu sazłužbu ma prof. Feyerabend wo założenje „Towarstwa sa anthropologiju a pratawisny Luźizy“, kiž jej bórzly nahladnosći dosły a létne seschinki wudawasche. Też jsmka Luźizy mějesche tuto towarstwo wjele pschesełow a pschiwisnikow, dokelž mějachu jeho hkowne zhromadźizny wědomostny wusnam. 1913 mózesche swoje 25-létne wobstacze swjeczicź. Psches swoje pschednožki we domisnje a swonka jeje mjesow běšche jej nahladnosć w tutej wukraju nadobyk. Schtož je hacź dotal wo prastawisnach Luźizy znate, mamy žo z wulkeho dźěła létdźesatki dołhemu dźěłu zemrětemu dźakowacź. Tutu cźesćz njebudu jemu cźi wjacź móz, kotrjž i wětšej bjesdźěłnoscźu na jeho prózowanje shładowachu. To wschо wukonjesche pódła swojeho powołanja, w swojim swobodnym cźasu. Hižo i teho je jeho njesprózniwosć a pilnosć widźeć. Hižo i młodych lět mějesche pschikhilnosć k tutym wědomostnym studijam. Wone wjedźechu jeho pschez zyku Němšku, do ženwjernych a južnych krajow a psches powołanje na tuto městno je jemu wutrobne pschesze dopjelnilo. Po žiwotnje narócze w lěcze 1885 do Shorjelza wěnowasche žo z wulkej pilnosću prastarym pschepytowanjam wuzšeje domizny.

Ssmjercź staji jeho pilnemu dźěłu nadobo mjesu. Spoczatk pózńejsza (septembra) poda žo do kupjele Margentheima w Badenskej. Tamne pschebywanje tyšesche jeho bednemu cźełu a tuž žo na domputź poda. Nadobo jeho stara thorosć na pucheć nahapdże a tuž žo do Würzburgskeje univerzitnete kliniki na operaziju poda, hdźež mějesche dwě njedźeli dołho wjele pschecźerpjecź, dokiž jeho žmjerćz njewumoźi. Krótko do swojeho 72. léta (17. winowza) je žiwi žiwjenski běh skóncził. Jako wutworjeŕ Shorjelskeho muzeja a założeŕ Hornjołuźiskeje wopomnjenskeje hale, kotraž w pschichodnym měsazu swoje 25-létne wobstacze swjeczi, budże semrěty sjednoczeny se stawizsnami města Shorjelza tak dołho hacź wone wobstoja. Też w Sserbach wostanje jeho wopomnjece žiwe.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometr 755, hygrometer +2, thermometer w nozu +13. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer +2, thermometer w nozu +2. — Dźensa rano mějesche mějacź dwór a sčkleńca je nimale na njewobstajne wjedro wróćco schła. To by rěkało, so je mašche wjedro wobrozene. Pola kupy Island sewczerawschim so jewjaza nišina je k ranju žo wotšalujo, wyschimi nad srjedźnej Europje leżazu, sesłabiła, haj dźělila. Pschez Jendźelsku leži jena wolosza a druha wotšaluje so k Cźornemu morjej. Nad Schpanistej bě wječera rawo tehorunja nišina spóńjacź. To pokazuje na trošchu schersate a wibzate wjedro, njetrjeba pak žo hišcźese do žameho panzanja dacź. Mišy desche cźił nałymšim

— **Wosebite wobchadanje z pjenjezami.** Wot 1. oktobra 1923 su wosebite wobchadanje z pjenjezami zakhowane. Wone wobsedźa wosebite wobchadanje z pjenjezami, kotrež su wot 1. oktobra 1923 nabyte abo wot 1. oktobra 1923 wobdźěłane. Wosebite wobchadanje z pjenjezami wobsedźa wosebje: 1. Wobchadanje z pjenjezami, kotrež su wot 1. oktobra 1923 nabyte abo wot 1. oktobra 1923 wobdźěłane. 2. Wobchadanje z pjenjezami, kotrež su wot 1. oktobra 1923 nabyte abo wot 1. oktobra 1923 wobdźěłane. 3. Wobchadanje z pjenjezami, kotrež su wot 1. oktobra 1923 nabyte abo wot 1. oktobra 1923 wobdźěłane. 4. Wobchadanje z pjenjezami, kotrež su wot 1. oktobra 1923 nabyte abo wot 1. oktobra 1923 wobdźěłane. 5. Wobchadanje z pjenjezami, kotrež su wot 1. oktobra 1923 nabyte abo wot 1. oktobra 1923 wobdźěłane. 6. Wobchadanje z pjenjezami, kotrež su wot 1. oktobra 1923 nabyte abo wot 1. oktobra 1923 wobdźěłane. 7. Wobchadanje z pjenjezami, kotrež su wot 1. oktobra 1923 nabyte abo wot 1. oktobra 1923 wobdźěłane. 8. Wobchadanje z pjenjezami, kotrež su wot 1. oktobra 1923 nabyte abo wot 1. oktobra 1923 wobdźěłane. 9. Wobchadanje z pjenjezami, kotrež su wot 1. oktobra 1923 nabyte abo wot 1. oktobra 1923 wobdźěłane. 10. Wobchadanje z pjenjezami, kotrež su wot 1. oktobra 1923 nabyte abo wot 1. oktobra 1923 wobdźěłane.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometr 755, hygrometer +2, thermometer w nozu +13. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer +2, thermometer w nozu +2. — Dźensa rano mějesche mějacź dwór a sčkleńca je nimale na njewobstajne wjedro wróćco schła. To by rěkało, so je mašche wjedro wobrozene. Pola kupy Island sewczerawschim so jewjaza nišina je k ranju žo wotšalujo, wyschimi nad srjedźnej Europje leżazu, sesłabiła, haj dźělila. Pschez Jendźelsku leži jena wolosza a druha wotšaluje so k Cźornemu morjej. Nad Schpanistej bě wječera rawo tehorunja nišina spóńjacź. To pokazuje na trošchu schersate a wibzate wjedro, njetrjeba pak žo hišcźese do žameho panzanja dacź. Mišy desche cźił nałymšim

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometr 755, hygrometer +2, thermometer w nozu +13. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer +2, thermometer w nozu +2. — Dźensa rano mějesche mějacź dwór a sčkleńca je nimale na njewobstajne wjedro wróćco schła. To by rěkało, so je mašche wjedro wobrozene. Pola kupy Island sewczerawschim so jewjaza nišina je k ranju žo wotšalujo, wyschimi nad srjedźnej Europje leżazu, sesłabiła, haj dźělila. Pschez Jendźelsku leži jena wolosza a druha wotšaluje so k Cźornemu morjej. Nad Schpanistej bě wječera rawo tehorunja nišina spóńjacź. To pokazuje na trošchu schersate a wibzate wjedro, njetrjeba pak žo hišcźese do žameho panzanja dacź. Mišy desche cźił nałymšim

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometr 755, hygrometer +2, thermometer w nozu +13. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer +2, thermometer w nozu +2. — Dźensa rano mějesche mějacź dwór a sčkleńca je nimale na njewobstajne wjedro wróćco schła. To by rěkało, so je mašche wjedro wobrozene. Pola kupy Island sewczerawschim so jewjaza nišina je k ranju žo wotšalujo, wyschimi nad srjedźnej Europje leżazu, sesłabiła, haj dźělila. Pschez Jendźelsku leži jena wolosza a druha wotšaluje so k Cźornemu morjej. Nad Schpanistej bě wječera rawo tehorunja nišina spóńjacź. To pokazuje na trošchu schersate a wibzate wjedro, njetrjeba pak žo hišcźese do žameho panzanja dacź. Mišy desche cźił nałymšim

Za wysoku płaćiznu.

Powědańčko z nałchich Lnjow.
Napisała Kristina Nowowa.

33] (Pokračowanje.)

XXXIII.

W salonje pschiprawjenem je wschej pohódnosću, kaž nóże je jenoż lubosć, bźěcźaza lubosć wokoła lubowaneho cźłowjeka pschihotowacź, khodźesche knjes Miklawsch Orlowšt tu a tam. Wón bě sam. Nětkuże pschied pol hodźiny běšche na verandze stał a sa zwojimaj dźěcźomaj hladał, kotrejž, chyžo so dźěše pschethodowacź, běschtaj wočzakowanym hoscźom napscheczo schłej.

Też nětko mějesche rjanu dwojizu pschcźo hišcźese psched wocźomaj. Stary knjes je dapóńtał, so dźěchtej jeho dźěcźi jara pschesłabiłej. Hdyž ł Podolinow go domoj nawróćesche, hdyž žo duzy po puću na Adama mjerjesche, so bě Marginu sapřěwał, wobja jeho Adam se słowami: „Njebudź hněwny na mje, dźědo, twschak je hižo jsticho we rjedźe,“ a sawrě jemu ert i cźołym wokoschom. Potom bě wocźimy, kak budźe Margita Adama witacź. Ale wona pschińdże jimaj napscheczo tajka rjana a błyschcźata, kaž mejšte rano kokodokota a źmějchotacźe žo na Adama tak pschecźełesche, so by był starz ł radosći sloro saplakał. Hišcźese mějesche starošcź, hacź to tak wukhezcźi; ale wudźerża. Adam pschinješe wjele rydźowankow hobu; wona pschiwobroczi wschém wulku ludźomnosć! Knjes Miklawsch njemóžesche když swojej wocźi wot njeje wotwobroczicź, tajka dobra žo wona jemu sesda. Wona poštinžowasche jimaj a jeju sabawjesche, a hdyž knjes Adam ju po wobsedze prošesche, žobu hrać, to wona jimaj k woli to cźinjesche.

Hdyž běšche Adam nětcźto mujnych listow na jeje pišanskim blidźe napisał, k cźemuž běšche wona jeho samoho namotywjała a jemu wschitko k rukomaj pschiprawiła, běschtaj wobaj do Borowškeho dworu schłoj, a hdyž běschtaj žo wottam wróćcźiłoj, rjekny Margita, jo chze nanej napscheczo hicź. Adam žo poźicźi jeho hicź, a wona to dowoli: Stary knjes dyrbjesche pschcźo na to myślicź, kak wonaj wobaj dźěschtaj, a kak jemu hišcźe z dalka kiwachtaj, Adam se kobłukom, Margita z rubišchkom, domiž njeběschtaj žo šubitej.

„Wonaj budźetaj hišcźe žbožowaj; wonaj budźetaj hišcźese žbožowaj!“ trěješche žebi starz žwjeselenu ruzy.

Dokelž cźišješe žo samotny, dóńdże do makeho salona žwojeje wnuczki. Tu běšche žlotemu dźěšcźu trochu bliže. Wón wobkładowasche žebi wumjelcźaj sestajane maliczkowe, wobkładowasche žebi też blido a wschelake knihi na nim. Stónczuje pschimmy sa neju; ta bě trochu wjetcźka a jemu napadny. Wón wja a wocźini ju a widźeschе, so bě to pólska a nabożna kniha. Najšterschcźo jena ł tych, kiž běšche tachant Turczky słasał.

„Wopraudźe,“ pomyšli starz, „dyrbju žo kapłana Langa wopraschcźeć, schto žebi wo žwojej schulerjep myšłi. A ja dyrbjał też ł Margitu wo tom rěcźeć. Ale to ma tola hišcźese cźaša dołeš; k cźomu ju nětko ł nabożnu cźiwilowacź? Wona je kmanišcźa šchepcźanšta kaž my wschitcźju.“

Stary knjes chžyschе hižo knihu saczinicź, hdyž jeho wocźi runje na žlowa dobładaschcźej, kiž jeho możnje pschewsachu: „Mózeš-li też žona žwojeho dźěcźa sabycź, so by jo njeměłnilo nad žynom žwojeho žiwota? A by-li jeho sapomnita, to tola ja tebje njesapomnju.“

Na njeczišcźanem mějtnje pschipyšbła stojesche je Margicźinej ruka napišane. „Nanej žu mje wsali, macź mje njelubuje, ale ty, mój Knježe a Bożo, njejšy na nunje sapomnił.

Dźěbej sasnupschtej wócźzy. Cźišcźeźane a też napišane žłowa klincźachu, jako by wona jemu chžyła winu dawacź. Kajke pschišłopomnjenje by Ferdinand pod tole městno napisał abo Natalia?

Knjes Orlowšti pothili hłowu. Jemu bě, jako hyschtej wobě drohej dźěcźi pódła njeho stałej a ko jeho praschałej: „Nano, cźełodła žo naju do zahuby stworźił?“ Njebudźe-li jeho twjerdoscźe hyło, to by Ferdinand dźensa hišcźe žiwy był; ale wón bě jeho wustworcźił.

A budźejsche-li wón tehdy ł dźowku hinak wobkhadźował, hdyž wona tajka sadwělowana a roshorjena ł njemu pschišłe, budźejsche-li jej po woli, był, to by była wona w Orlowje swostała, hnadź hnadźesche žo wona sažo ł Korinskim wujednała, hižo dźěcźomaj ł lubosći; ale wón njebě žo žmišił. A hdyž běšche wona ras precź a bě tajka młoda a tak wopuschcźena, je dha to dźiw, so je žebi mkodeho, nadobneho muża wjsała, kiž je wo jeje ruku požadał? To njebě prěni a pohledni pad na jemi. A so bě inžeńer Rainer muj ł powahu, to knjes Orlowšky derje wědźeschе. Wschetcy hačzrunješ so sejsa jako by žo wo dźowku dozyła njestarał, žlědowasche wón tola starošcźiwje ža jeje wuzbudom. Nasbě wón Rainerez mandźelskej w kupjeli widźał, ani so bychtaj to wědźałoj. Wón widźeschе, kak derje běschtaj hromadźe žiwaj a schtoš běšche hewak wo Raineru žhonił, bě wschitko cźešne a dopakaja, so je muj tharaktera. To dopołkała też to wusnamjenjenje, so je był bo semjanstwa pošłehnjeny a žwojej žonje baronski titul k nohomaj położył.

Też běschе Margita na jeho praschenje: „Kak je so inžeńer Rainer napschecźo tebi sadźerżał?“ wotmołwiła: „Pschecźo schlachotnje dźědo; hdy by ja jeho dźowka była, njebudźeschе go ko wón lepje sadźerżecź mohł!“ też to wujedna jeho ł baronom Rainerom tak, so go hižo dozyła na njeho njemérwaschе; a njebudźeschе Korinski hišcźese žiwy był, to by wón jeho dźakownje sa pschichodneho žyna wschijał, ale tak — — tele njepschihódne pomérny!

So by žebi žrudne myślicźki saczérił, pschebéraschе žo wón w knihi dale, doniž jeho wocźi sažo na wosnamjenjene městno bo njeschłychcźi: Hdyž pak cźłowjekam jich hrěchi njewodawacźe, to też wam wschi Wótcz waschе hrěchi njewoda.“

A pod tute žłowa bě Margita napišała: „Ja njemóžu wodacź, a tuž też mi žo wodacź njemóže — ach!“

Knjes Miklawsch kopjena dale twobrocźeschе a namakasažo podchmórnjene a kaj ješerstwa napišane: „Pschichodźeš wschitkich ke mni, kotšiž wy ſprózni a wobcźeženi sće, namokasće pokoj sa žwoje dušche.“

(Pokračowanje ježe.)

— Jenotkróčna powětrowa pósrowa pożyłka z lětadłom do Ameriki. Litty, wotedate z powětrowej póstowej pożyłku do Ameriki, žu 4. oktobra z lětadłom D 1230 wot Nordenaja byte wotpósłane. Wone žu byłe, prjedy hač buchu dale pósłane, na Nordenejskim póstowem hamtše na tom žu kollowane.

S **Boschez.** Boschečanska = Zyježanska dobrowólna wohnjowa wobora šmeje wot 13. hač do 19. oktobra žwoje alarmowe šnuczowanja. So by žo šmylenju sadźiwało, činimy z tutym žušobne wobery na to kedźbne. K wohnjej budźe žo trubić.

S **Wjeleczina.** Wobwjedźerjam kěžow a drjewow, we gmejnskim wokrjesu leżazych, pschi pósćelu žo tele dny naprašchowanske lisćiny wo lěsnikim wužiwanju pódy, katrej je z wukazom hospodarskeho ministerstwa z 2. meje 1927 wukasane. Tele napraschowanske lisćiny dyrbja žo pschi zwjednitem wobwjedźowanju pschedźišchčanskeho narjadowanja wupjelnić a hač do 15. oktobra w gmejnskim hamtše wo jimje 2 wotedaćj.

S **Wulkeje Dubrawy.** Sedemne poseźenje shromadneho schulskeho wokrjesa šešče sandźenu wutoru. Mjes pschipósłanym pschedležeše też wosjewjenje wot wokrjesneho schulskeho hamta, so wupomozna wučzetka knježna Kraftez z Wulkodubrawskeho wučzerskeho kolegija z 1. oktobrom wustupi a žwoju žłužbu wot toho dnja w Khrósćezu-Lomšu wukonja. S tym nastanu pschesbytk hodźinow pschewosunu Wulkodubrawšej wučzerjo. Wo dypku němškostaneho schulskeho zakonjoweho naćiška rosšaženja knjes wyschi wučzeŕ Wicjos podrobnje. Na to sapoča žo jara žiwe rozmolwja. Wupraschachu žo pschečiwo nacźišćej schulskeho zakonja a pschijachu k tomu zenlohłóžne resolusije. Mjes wschelećźinami žebi wo wischelakich wuporjedźensach schule rozpowědachu.

S **Bukez.** Wutoru wječor we 8 hodź. měsesche mjadźe žiwe towarstwo shromadźiznu pola Staugez, ke kotrejž běše knjes farar König-Ketlicźanski pschednošk wo Afriki, hdyž je jako młody misijonar 7 lět dołho skutkował, pschihnuł, tuž běše wopyt jara lohaty. Najprjedy knjeni Krawzowa jako pschedsydka žobustawy a hoicźi powita a wosjewi, so prěni króć knjeni Hänelka z Trjebjeniz jako holowa wobsładowarka (Landpflegerin) mjes nami pschebywa, na cźoj zu knjes farar Mjerwa do jeje sastojnstwa pokaza a wutrobnym žožopschećiwom; prošcheše, so bychu też hišće te gmejny, kotrež žo wotwołakuja sa nju podźerny posłućeć, k tutomu dobremu skutkej pschihamłke. My Serbja możemy žo wjeselićź, dokelž je knjeni Hänelka Serbowka. Na to žo Ketlicźanśki knjes farar žwoja jimanske a pschi tapoczatku žwojeho pschedźiwadła nam wuja̧ri, so jej jeho pried̆owniki bychu jeho wulki dźeł Konik we Wukezach, hdźež mjeseše žiwnosć a kamarátwo a tutón statok mětkole knjesej Schorschej w Zenkezach žłuschu. Dale je jeho dźeł był šerbski duchowny w Kłukichu. (Skłoda, so mjeno jeho potomnich šerbšku rěč wjazy njewobkněza.) Potom nam rozpowěda žiwjenje tamnych cźornuchow na jara zwrtne waschnje, dokelž žu cźornuchojo tež wjeselźy a zortwy ludy; tola też tam žu, kaž pola nas w němškim kraju, wschelake njeluboscnosće, wjelo jich rěcź dyrbja mišionarojo nawinować, i kotrež mohja jich potom roswucźowarć a jim pomóc k žiwemu Bohu pokasać. Nječzuny wótczełnasch we jich rěźi pschedewsche. Wschon [illegible]chadźu.

Hdyž bě wschedrowski wuczerpany a běchu žo hodźinki cźele wominyli, wuprajі žo knjesej fararjej za jeho prózu wutrobni dźak a kóždy žo jara spokojeny do žwojeho statka wróći.

S **Lubija.** Na [illegible] wuhadźazeho druheho měsejnskeho Peiferta je žo we wušmórkodźene městno něhdže pscźahydomdźesaćź wobzobow samokwikow, z kotrymiž pschindu tu tśi knjeza do wuzźicźe wólby. Tónle pjatk maja žo w njesjawrem poseźenju městnych zapósłanzow pschedstajićź a pschednoschki dźerzećź.

S **Druźkez.** Tudomna wobnjowa wobora wotmeje we cźasu wot 13. hač do 18. oktobra nózne šwuczowanja. Ke wobnjej žo satrubi. To žo ź tym wosjewja, so njeby žo nječto jmylił.

S **Kulowa.** Zykwinste pschedstajeńcźstwo je we žwojim poseźednim poseźenju wobsamkło, po polizajskim postajenju w nałećźu wottorhanu murju šašo hač do podnoze wyšoko nattwarcź dać. Sa nawjeźornu a połnócźnu stronu rosšérjeneho dźěła ma žo żelezny abo grocźany plot zhotowić. —

S **Wojerez.** Wojeźke towarstwo „Hohenzollern“ wopsjeći pschichodne lěto 25. sakoženśki žwjedźeń. Jubilejski dźeń ma być na jenu njedźelu kónz meje abo špoczatk junija postajeny. So by žo iwo tom dopreda wuradowało, wotmě žo 8. t. m. w lokalu towarstwa Kralwa ź žhromadźizna. Dokelž dyze towarstwo žwój cźestny dźeń na pschimérjene waschnje wošmórjeśćź a žo nadźija, so druhe pschiwsitne towarstwa a žnadź tež město žame žwój sajim na jubileju pokaže a žo bohacze wobdźěli, to njeźmě towarstwo samo w žwojich knihach sapasć, wschě mozy wpinacź, a dobdla buchu na poźednim towarstwowym wjecźoru wschitcy namołwjeni, so bychu w prawem cźasu žo pschihotowali a ź mozu a dobrej wolu k dźeku pschistupili. Cźestna nałeźnosć kóždeho towarstwa je, so by k poradźenju žwjedźenja dapomhał.

S **Wojerez.** (Warnowanje.) Kaž tudomne rybarske towarstwo (žap. tow.) w nałećźichu Wojerowskeje nowiny wosjewja, budże žo kajźkuli njewoprawnjene rybnjkowanje (wudźenje) w Mlynšich rěkach městnježanskich rybarskich wodow bjeze wscheho dźiwanja na wošobu po šakonju pschesćźowacź a khłostacź. — Paduschi salěsćeu w nozu do dwora gmejnskeho pschedstajićźerja Metana w Małej Nydźeji. Weni pak możachu žebi jenoź šhytki wobkrowanje milokoweje kaźy pschijšwjeźć, tak so dyrbjachu njeśpokojom je žwojim popadom šašo wotesć. — Na šobotnischi, 15. oktobra žo ź dypkom 20,20 hodź. we dwě reformowanej realneho gymnasija wotmětwaźy pschedwodźk je šwětkowobrazami žo bjeze raš zyle wošeze kedźbne cźini. Šastupne tkartki sa žobustawy towarstwa šozjalnych a małych rentnarjow žo darmo dostanu pola pschekupsoweje Lehnertowje ź wupokasanjom se žobustawskej tkartku. Tam też dostanu mładostne towarstwa schuleške tkartki psches žwojich wjednikow. Schtóž podźiłsko pschińdźe, budże jenoź w pschedwjedach nuts pnjschezenja. —

Se **Sślepcho.** S tudomneho polizajskeho jastwa je žo brjedu wjecźor cźeśki šlósnik wudobył, kiž ma papjery na mjeno Kurzreiter pschi žebi. Jako běšche nětkole dwa pola jeneje dźělaćeńki w Běłej Wodźe pschebywał, kotrejž běšche jeho nětkole dny hospodowała, wotekźe njeśajny, dźělaćeńku wobkradnywschi. Krótko prjedy hač je njeho pschitrjechu, běšche žo wón wudobył. Wón je žo najźerje ke Khoćebuzej abo Barlinej wobroćźił. Cźełaźny je nětkaž 1,75 metra wulki a 29 lět stary. W Běłej Wodźe je wón 130 hr. a 2 cźapinkaj, bróšchu a šwjeśćźnik kradnył.

S **Běłeje Wody.** Sandźenu wutoru zajachu tu wojaka němšłostatneje wobory, kiž běšche je žwojeje garnisony cźełnył. Jeho šašo do Budyšchina dowjesechu.

S **Běłeje Wody.** Na 30-lětne wobstacźe może firma Ladiges, Greiner a Co., schleńcźanska „Luisenhütte“ — druźtwo ź wob. ruk. — špładowacź. S postupowanjom schleńcźanskeje industrije w nowšich dźesatych lětach šandźeneho lětstotka bu schleńcźanska 1897 složena. Wot prjedawšich měsacźelow je techniśki nawódnik, Adolf Greiner, psched nětkrótkim ětami šemrěł, mjes tym so knjesaj Jan Paltmann a Richard Breitenfeld pschešcze nětko ći pschesłuschitaj. "Firma je w poslednich lětach šwój wobkhod khětro powjetschiła. Dwórnja podawa wulkej liczbje dźělaćerjow a pschišłužnym dźěło a šaslužbu, kotraž w najrjeńšich pschešjenoścach ź firmu dźěłaja. Schleńcźanska „Luisenhütte“ może ź horduscźu na žwoju šandźenoscź špładowacź. Sdruscha tola majstarschim naměstnym schleńcźanskim a je k rozwiwanju města pschinošchowała a tak žobu rózkwoj kamjeń w jeho stenźinach. Schto by ź naschim městom było, njebychu-li mnohe industrijelne wobtkhody, kotrež mózachu hižo žwoje jubileje žwjeźcźeć, tu nastać. Tuž ma město najwjetšcheho šajima, hdyž schleńcźanske kčeša a dźělaćerjo dojdź bźěła maja. „Šastawk je dostawk“ a postupowazy wobkhod je [illegible] žohnjowanjom sa město a wokolinu.

S **Lutolu.** Sdźiwjeny je ź 16. augusta t. ł. samkaćźi wučzownik Jurij Ortjger, rodźeny 2. meje 1912 we Wulkim Wulkim Kojschezu. Tutón je 1,58 hač 1,60 m. wyšoki, ma schwiźnu postawu a bě w dźělaćskim wobkeru. Nošeschcze małkrubjetnik a měsesche jěšone koło. Wučzownik, kiž bě duzy po puću k wučzobnemu městnej we Slem Komorowje, njeje tam dóschoł. Wo jeho pschebywanju njeje nicźo šnate. Kajšekkuli šdźělenja pschijimujetej městna policija w Lutach a też kóžda šlazija krajnych šrażnikow — Landjägerstation.

S **Mužankowa.** Jedyn dźělaćeź ź wuhloweje jamy Babiny šandźe žebi duzy domoj do korcźmy a žebi tam wušmy. Jako šašo wotucźi a za žwojej mólchnju hladaśe, běšche ta zrjeczź. Dokelž maju na wšelku wošobu žyłny podhlad, dyze policija paducha bórhy šaji.

S **Gojnza** (pola Khoćebuza). Hobrškeho šuma (Wels) wopadnyli. Wo popadże hobrškeho šuma je nam pischo: W wózu ź 6. winowzej dožiwischu rybaju na Schwiśowškim jězoru městno muršadne. Tutón Hor je Max Mohr wot Hrabje v. d. Schulenburg (kiž je też knihu wo Sserbach wudał) wotmajał. Hdyž jeho ludźo šak po prěnim wucźišnjenju ź jězora wuczahnychu dźaczku, widźachu, so je žo mjes druhim hobrška ryba popadnyła. Nóž bě jara cźežmna, tuž dyrbjachu jara kedźbliwi dyež. S pomozu dźewjećoch muži ńkónźnje njewschźbnu popad wutkowachu. Jedwasche žo wo šuma, kiž bě 1,83 mtr. dołhi a na 70 pumtkow wažesche. Wo běhu 30—40 lět njemóža šo stari rybaźy dopomnićź, so je žo tajše šwěrtško w domjazych wodach popadnyło. Sbožownu wobšędźeć tuteje ryby žo direkcije zoologiskeje sahrody w Barlinje napraschowaschе, hač nóža ju w tamnischim aquarinmje trjebaći. Na to pschijědźechu pschistajeni ź Barlina a wšachu rybu žiwu žobu. Tuž nóža ludźo hobrškeho šuma w tamnischim aquariju wobdźiwaći.

Z Łužicy.

* Se **Zitawy.** General ź Lettow-Vorbeck, šakitaŕ Němšeje Narańcźeje Afriki, měsesche tu jimazy pschedrostchi wo rjekowskim wojowanju němšeho šakitowazeho wójska pschećiwo dwazetorej pschemocy šwjatšatskich wójskow ša cźaš šwětoweje wójny. Wulka shromadźizna šeźełowaschе ź napjećzom wopisowanja šmužitcho wjednika šnadneho němškeho wobaranskeho wotrjada, kiž dyrbjeschе njepschedobyte bróńe złožićź.

* Se **Zitawy.** Cźełe zlowne šarjadnistwo na mytyle, zlownu direkzju w Liberzu (Reichenberku) šobjehnyć. Jako jeniczku w Sewernych Cźechach chodźa w Chebu (Eger) zlownu direkzju šałužeć.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Mischna.** Tudy šemrě direktor němškich jutowych pschedźerńjow a ćkajerńjow w Mischnje Otto Richter. Tón je pschez połsta lět njewuštawajcy dźěłaju šwoje bohate pósnaca a dźětkowu mózrozwiću towarstwa wěnował.

* S **Mohorna.** (Šamjertne njeźhoźo pschi šylnym prudowodźe.) Dźělaćeŕ Grumbel ze Ssomsdorfa dótkny žo ź grotom žyłneho prudowoda, ź 16 000 voltami nabiteho, a bu na městnje morjeny.

* S **Freiberga.** Do dohladowańskeje rady Rudowohórskeho drjewowoho pschemyšła Brand-Erbisdorfše bu prynz Ernst Hendrich, tśeśi žyn prjedawšcheho krala, wolany. Prynz šastupuje wobtkhodne šajimy Wettinskeho domu, kiž wobdźěli podźele pschi aktionewm towarstwje Rudowohórskeho drjewowoho pschemyšła.

S **Kamjenju.** Po runje wosjewjenej mězačnej rozprawje statiltiskeho hamta města Kamjenja wuczinja liczba wobydlerstwa ź 1. septembrom 344 000 dušchow. To wošnamjenja w běhu jenoho lěta pschirostk wo 8000 dušchow.

* S **Lipśka.** (Spitzowaczel jako paduch knihow.) Kriminalna policija je 35lětneho špitzowacźela Alfreda Guida Barthelša ź Drjezdźan šajała, kiž chžyše Lipcźanskej knihaŕni dźěrbu knihow pschedaćź. Barthels pśeješe, so je pola njeho namakane knihi kradnyć a wobkrućeźeše, so pschedawa je za provisiju Lipcźanšej knihaŕni. Mjeno žwojeho dodawacźela a porućerja pak nochze mjenowaći.

dokelž njecha pjecza wobtkhodnika do fatalneje nałeźnoscźe šaplećź. Kaž žo šda, žu jeho wudawanja wumyślene.

* **Se Schwarzenberka.** Zalotne žhromadu šrażenje šta žo na šatnej dróšy mjes Schwarzenberkom a Johanngeorgenštadtom. Tam šajědże twarzowy žyn še žwojim motorowym kokom na poknej jěźdźe do woja ź drjewom nakładźeneho woša, kiž jemu napschećźeho pschijědźe. Wojo šarz žo njeśbožowanemu do podhrudźina (Brunškorb). Wobžarujenumy bě na městnje morwy.

* S **Plawena.** Psched domom na Pósłowej dróšy 10 je njesnaty cźłowjek dźěrgaju wóš ź 8 njedźeli šarym dźeścźom wotwjesł. Hdyž šej wóš a dźěrgo wostaśej, njeje žo hač dotal nicźo wuhladźeć hodźało. Jedna žo wo dźěrgo dźělaćerja, kotrehož žona mějeśche w mjenowanej leżownoscźi měšcźo wobšaraćź.

* S **Torgawu.** Pospěšnym wozbiwšli cźah šajědże we hustej kurjanje pschi Dobročanskej šlaźiji do cźrjódy železńiških dźělaćerjow, pschi cźimž buchu dwaj morjenaj a někotši šranjeni.

* S **Lětnizu.** (Dobywanje do villy.) W šaschlej nozy dobyschtaj šo dwaj matšebohrwarjej do villy, šlojaceje we Sahrodwej haju. Wonaj pokradnyschtaj ź pjenježneho kamora, kiž wotewrischtaj ź kluczom, leżazym w pišmiśku blidźe, wjele pjenjes. Tuž łajaschtaj mnohim šlotym a šlěbornym wězam žobu. Sšamo šłužobnej holaj pokradnyschtaj pjenjeŕ a hódnoscźenki. Wróćźiwschi šo še hojedźenja, wobhladźeschtej villy pschešłapi dobywarjej, kotraj šawostajiwschi dwě łoschi a wschelaki grat, cźékkaschtaj. Podarmo seju pschešćźohowachu.

* S **Teischena.** Njesnaty, roshotowawschi šo na Děźinšem mostu, łkoźi do Łobja, žebi žmjerćź pytajo. Cźeło njemóźachu hišće namakaćź.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěść wo wjedrje za jusišchu žobotu:** Mróćźele šo pschešahuja, tola je trochu schersate a wošlaje khłódno. W Jendźelšej je šašo wobšajne.

Němške knježeŕštwo je wo praschenju muradźowało, na kaźe waschnje mohło šo po powšchenju mšdy šastojnikow podrožowanskej žołnje wobaraćź.

*

Němške lětadło D 1230, kotrež bě žo na lětu do Ameriki dyrbjało pšched nětkrótkim dnjemi pola Lišsabona na morju puschćiśź a žo ź łódju do Lišsabona dowjesć dać, bě žo schtwórśt na dalšich lět podało. Nad Lišsabonom pschelećźawschi je dyrbjało šašo ź šemi pschistaśiź dokelž jedyn ź motorow hubjene dźěłasche.

*

Běłogradšte nowiny wušnaće šajateho komitaca Kraljewa wojšewjeja, kotrjž je šo pschi ištónzowanju generala Kowačźewića wobdźělił. Po nim je šo plan za ištónzowanje generala w Sofiji wobšamknył a wumjeźowaze wołoby ju šo w Sofiji wubrałe. Też druhe mordarśtwa a attentaty šu šo poručźile. Wotrjesnyn injpektor bolharśkeho namjesnego šarjadnistwa je mordarjam pschewodne wobšwědčenje do Južnošlowjanskeje žobu dał.

*

Amerikanśke lětadło „American Girl“ je šo dyrbjało 800 mil wot Landend pschi krótkowjeźcźornym brjoźy Jendźelšeje na morju puschćiźć, dokelž bě šo radiator wobłchodźił. Hollandśka łódź Varendrecht je lětarjow pschijała. Wschitcy šu cźili a cźerśtwi. Lětadło je šo we wokomiku, hdyž šo lětarjo wukhowachu, ź wohnjow šniciśko.

Towařstwowski powěstnik.

Budyšin. Kedźbu! Naša „Jednota sokol“ wuhotuje njedźelu, 23. oktobra, w Měšćanskej zahrodźe swój prěni Sokolski swjedźeń. — Přeprošujemy nanajwutrobnišo wšě bratrowske jednoty a wšěch lubych Serbow.

Bukecy. „Jedn. Sokol“ zwučuje kóždu sobotu wječor we 8 hodź. Přińdźće z časom!

Delni Wujezd. Naš „Sokol“ ma kóždu sobotu wječor pola Haškec zwučowanje.

Domowina, Zwjazk serbskich towařstwow. Sekretariat w „Serbskim Domje“ w Budyšinje. — Rěčne hodźiny tudomneho jenoš kóždu sobotu popołdnju 3—5 hodź. (Krječmar). Přinoški přijima jenoš pokładnik Wojnař, kiž je w Serbskej Lud. Banej wšóžnje je rěčam. Wšě pisma nješ so podawaja pak posrědnje přez Sekretariat, pak njeposrědnje na předsydu, fararja Šewčika w Khróšćecach.

Drježdźany. „Serb. towařstwo „Cornoboh“ wotmeje jutře sobotu, 15. winowca, wječor we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu pola našeho sobustawa G. Zmija na Khrystianskej dróze 22. — Njedźelu, 23. winowca, zeńdźemy so k swójbnemu wječorej w 6 hodź. pola našeho sobustawa, hosćenarja Pöltera w Nowym měšće, Torgauskej dróze 31. — Wšitke sobustawy, znaći a přećelojo so na tutón wječor wutrobnje přeprošuja. Wo bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Drježdźany. „Jednota“, tow. kat. Serbow, změje wutoru, 25. oktobra, wječor w 9 hodź. na Hornđeŕskej hasy (Töpferstraße, Bayrischer Hof) swoju hłownu zhromadźiznu. Porjad so w zhromadźiznje wozjewi. Naše sobustawy prosy należnje wo wopyt předsydstwo.

Lipsk. Naše „Serbske błido“ skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Porjcy. Serb. tow. „Swěra“ změje přich. njedźelu, 16. winowca, pop. w 3 hodź. posedźenje pola Lindnarjec. Knjez wučeŕ Nawka chce nam přednošować. Wo bohaty wopyt prosy předsyda.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolef w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězynzu. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

Naš princip!

Hišće tuńše płaćizny! ◆ Hišće wjetši wubjerk!
◆ Hišće lěpše kajkosće! ◆

Kupujće pola nas

mužace mantle — **žonjace mantle**
„ wobleki — **„ kostumy**
„ jupy — **„ wobleki**
nimo toho
kholowy a lacy — **bluzy a suknje**

Hołcace a hołcace drasty w najwjetšim wubjerku

Drježdźanski drastowy dom

při Mjasowych jětkach 5 W Budyšinje při Mjasowych jětkach 5

Hotel „Běły Kóń“

mějićel: Curt Lange
telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšerńši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja
snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

---

Stój! Njedźelu a póndźelu, 16. a 17. okt. zetkaja so wšitcy

w Lutobčanskim hosćencu

Najlěpše jědźe a napoje!

ke kermuši!

August Lehder a mandźelska.

„K woprawnemu“

(„Zum Echten“)

w Budyšinje znapř. dźiwadła
Telefon 2515

Toči wosebite Weihenstefanske Dob.a kuchina ◆ Rjane towarstw.lstwy

Herman Wićaz (Lehmann)

Poskićam:

čelace mjaso	punt	**1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt	**1.00—1.30** hr.
zmjerznjene mjaso	punt	**0.80** hr.
howjaze mjaso	punt	**1.00—1.20** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu		**10** pj.
ćopłe kołbaski		**10—20** pj.
wšelaku kołbasu		**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rězniski mištr, na Šulerskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Sokołski spěmnik

Njech sebi jón kóždy Serb kupi.
Płaći jenož 50 pj. Na předań
w Serbskej kniharni w Budyšinje

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do mlokarńjow, kwasne dary, kaž tež wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje
klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

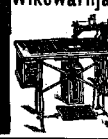
K wudebjenju
swjedźeńskich měsinow
poručany towarstwam

khorhojčki

w serbskich barbach.
Serbske knihiarnja
w Budyšinje

Wikowarńja z jězdnymi kołami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornčerskej hasy 10

jězdna kola
šijac. mašiny
žim. mašiny
gramofony
z platami

Wěcywustojna wuporjedźerńja.

Vogtland. wumělske Madraske **gardiny**

tež za małe wokna, tunje vitražowe tkaniny, canki, krom

Ida Erlerec zwož. **Würkerowa**
w Budyšinje, Zw. Lawska hasa 10
rožk Kronpryncowego mosta.

Wuporjedźenje wobuća
solidnje a tunjo
w najkrótšim času.
z ruku šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa a hozdźika)
Crepe-gumijowe póduše
so na wšě črije přišinja

Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Pisane ložowe nawobleńenja a ložowe płachty, wupjerki, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo
K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeča hoteła „Stern“
Rěčn serbski!

Copłe spódnje woblečenje:
wobleki, košle, kholowy, šlupfry, prynceske suknje, chenilijowe rubliča, zcki, nohajcy nětk hišće jara tunjo.

Walter Noebel
w Budyšinje na Bohatej hasy 14

Žony! + Žony!

Wuplókowace aparaty irigatory, životowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeluškowe kholowški podtaćki, štaćički za prědki, štaćički za paćenć.
tež wulki wubjerk wšelakich
gumijowych tworow.
Wobroćće so dowěrliwje na

K. Wagnerowa
w Budyšinje
před Šulerskimi wrotami čo. 9

Dźěćace wozyčki

dobre kajkosće po tunich płaćiznach a přeco najnowše

Paul Böger

w Budyšinje na Suiskej hasy 5

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

na Jägerskej drózy 5

3 mjeńšiny wot dwórišća

Rěčne hodźiny: štwórtk. pjatk a sobotu

Kholowy za fabrik. płaćizny

wot 30. sept. hač do 5. oktobra

dźełanske kholowy, cwernowe	wot **3.40** hr.
jendźełsko-kožane kholowy	**4.85** hr.
Manchestrske kholowy	wot **6.90** hr.
wukhodźow. kholowy, rjane smužki,	wot **4.35** hr.
Breecheske kholowy z dwojnym zadk.	wot **7.90** hr.
dźełanske lacy	wot **2.50** hr.
njepřemokawe khabaty	wot **8.50** hr.
gumijowe mantle	**10.90** hr.

woblečenje

w Budyšinje
na Mjasowych wikach 11.

Drastowy dom

w Budyšinje **Karl König** **Žitna hasa 4**

Telefon 3480

*

Znamjenite nowosće

žonjacych, mužacych a dźěćacych drastow

Hobrski wubjerk a přeco najnižše płaćizny, přitom hišće kajkostne twory!

Sol. dwojorjadny paletot najn. fasona ze somočan. kornarjom wot 45—98 hr.

woseb. suknjowe paletoty wot 52—95 hr.

nowoč. ulstry w krasnem, solidnem wuwjedźenju, wot 40—95 hr.

eleganfne wobleki na reje z Charlestonskimi kholowami wot 56—100 hr.

Smoking-wobleki wot 70—115 hr.

Wosebite žonjace mantle z Ottomanskeho suknja, velour de laine, z plyšow. abo pjelšćin. wobsadkom, też bjez njeho, kras. sedźa.

Najl. kajkosće žiłdźanych a plyšowych mantlow wot 70—185 hr.

prasow. žiłdźano-plyšowe jaki, wulka móda, tunjo.

njepřemokawe khabaty, kosmičkate a gumijowe mantle za mužow a žony.

Dźěćace mantle za hólcy a holcy
w hobrskem wubjerku!

Dobre zhotowjenje po měrje po jara nizkich płaćiznach!

Přesadźowanje palneho drjewa.

Njedźelu, 16. t. m., pop. 2½ hodź, budu zjawnje za hotowy pjenjez na puću wot Jitka do Trupina na přesadźowanje předawać wokoło

50 rm bŕězowcho, dubowcho a khójnowcho drjewa.

K. Bauer,
tu khwilu w Konjecach.

Wulki transport 40štuknjewšadnje rjanych, mlodych, sylnych org. rańšoprusk. hollandskich **kruwow, jałojcow a bykow**

z najbóle dojnych stadłow rańšo-pruskeje z najlěpšimi dojenskimi dopokazami, mam wot soboty w mojich hródźach

w hotelu „Zum Kurfürst“ w Budyšinje na Drjewowych wikach

jara tunjo na předań

Emil Grüße, skótna wikowarnja.

Telefon 2063 a 2418. Telefon 2063 a 2418.

Sym k powšitkownej khorobnej pokładni (Allgemeine Ortskrankenkasse)

w Njeswačidle

jako lěkař připušćeny.

W Khrósćicach, 12. oktobra 1927.

Dr. Bettkober,
sanitatny radźićel.

Přiloha k čisłu 241 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 14. oktobra 1927

Poswjećenje Hindenburgowcho mosta w Lubiju.

Wjele tyšac pschihladowarjow bě so pondźelu w 11 hodźinje na dźiwadłowem naměsće jeschło. Wschitzy chzychu se zwědkom być, dokuż so nowy kamjenitny most psches Selteretnirski dół poswjeći. Pomjenowachu tutón monumentalny twar Hindenburkowy most.

Khorhoje wschěch barbow, republikanskeje, sakskeje luzišteje a města Lubija, so na sjezjorach pschi zkhodach rjanecho mosta zmahowachu. Most swjasuje něsto njepotrjebne wobkhad mjes pokojšchim Lubijom a smutskownym městom a je swojeje krjećdźišnu jara kraśny napohlad na Lubijsku horu dawa.

Pschi polhodźinskej poswjerjeńšej zwjatocznosći běchu wschelazy sastupjerjo sakskeho *zjmanzneho ministerstwa*, wosebje finanzny minister Weber sam, městowy Zitawy, Budyschina a Lubija pschitomni.

Po pschikhadze finanzneho ministra so zwjatocznosće nimale sa zobu wotměchu. Tři rěcze pschi tom mějachu, mjenujcy tuješerši twarski direktor Eichler, kiž je twar mosta nawjedował, finanzny minister Weber a měšćanosta dr. Ungethüm.

Prěnischi rospowěda wschu podrobnje a sajimawje, kak je most nastał a sa twarik. Finanzny minister Weber rěcješche wo tom, kak so pschi wuwjedźenju plana natwarjenja mosta stawizny tšoch letdźešatkow pletu a kajše cjeje dyrbjachu so pschewinyć, so by tole wulke dźěło stónzne muhło dokonjane być. Sdźak z tym wupraji wosebje statnej wodotwarjeńskej direkziji, wyšokotwarnemu hamtej, wuwjedowacej firmje podź. tow. ja betonowe a mondrowe twarby w Drježdźanach kaž jeje pschistojenym a dźělacžerjam, městu Lubijej a wokrjesej sa zjenjeżnu podpjeru tohole dźěła. *Nowy most wotstronja niz jenoż wobkhodne sadźěwki* ale wobuhaca tež wobras zyłeho města. — Jako pośledni rěcznik wustupi Lubijski měšćanosta a wujsběhowaše pschihódne położenje Lubija, kiž pschezo bóle so wuzuje jako ważne zjednóśischcjo wobkhoda so staeš. Na tutom puću wotnamjenja wotewrjenje nowcho mosta, kiž pschijima wobkhad z połskischeje Łužicy, sjesjelazu kroczel do pródka. Město je horde na tutón twar a tohodła žłuscha wschém, kotřiž zu k poradźenju dźěła pschizpěwali, jeho dźatprajenje. Podrobnischo wusłódźny rěcznik tež sastužby dr. Dähnesa jako rodźeneho Lubijeżana wo pschihotowanje słutka kaž tež měšćanskeho sastupjerstwa.

Mjeno Hindenburkowy most ma pschedstajwić cjeżcowanje wjednika němskeje republiki. Po tutej zwjatocznosći w blizkosći Hippez leżowjoscje sjeżkowaschje pschepodaeze Hindenburkowcho mosta pśches finanzneho ministra sjawnemu wobkhedej. Krótko po poswjeżenju kruśeše so lětadło nad zjawnym twarom, kiž je runje pał milijona statnych hriwnow płaćił.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

Michałska zyrkej w Budyschinje.

18. njedź. po św. Trojizu w Michałskej zyrkwi rano we 8 hodź. (nic 7,8!) Boże wotkasanje němske (k. farař Titscher), dop. w 9 hodź. němske a 1/11 hodź. serbske prědowanje (farař Kapler).

Semrěła 8. winowaza: Marja Karolina rodź. ... lerjez, Jana Schübela, wyschicheho żelezniczneho strožnika w Ratarjezach, mandželska, 66 l.

Krajnozyrkwinske shromadźeństwo w Budyschinje pschi Połnym hrodźiku 6.

Njedźelu dop. 1/11 hodź. njedźelska šamła: po Kanju 1/4 hodź. evangelijazińska shromadźizna. Rěcznik k. farar

dźeństwowy wothładaŕ Schmauser z Lubija. Wjeczor njeje žana shromadźizna. Mutoru wjeczor we 8 hodź. misijónski pschedwótschk knjeza misijonara Schaefera z Wiesbadena wo Sudanskim piowerskim misijónstwje. — Sćrjedu wjeczor we 8 hodź. swjatk młodźinu sa rosćud. Khcesnješ. sa młode holzy. — Schtwórtk wjeczor w 8 hodź. biblijska hodźina.

Shromadźeństwowy wothładaŕ Zimmermann smjeje biblisku hodźinu njedźelu popoldnju w 3 hodź. w Rozwodezach, wjeczor w Lubiju, schtwórtk w Budyschinje a pjatk w Tuczicach.

Shromadźeństwowy wothładaŕ Kichizny smjeje njedźelu pop. 1/2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblisku hodźinu w Bělej Horje, njedźelu wjeczor na Zidowje a pjatk w Bukezach.

S Budyšez.

Njedźelu rano smjeje faraŕ Bójz 1/8 hodź. němsku spowědź, faraŕ Domaschka dop. 1/9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske prědowanje.

Njedźelu po potajkim Boże słužby zaso wo pol hodźiny poldźišcho zapoczinu.

Njedźelu pop. w 2 hodź. Boża słužba za dźěći.

Pop. w 4 hodź. shromadźizny mužskeje młodźiny.

Sćrjedu wjeczor 3/4 hodź. shromadźizna žónjk. młodźiny.

S Barta.

18. njedź. po św. Trojizu rano 1/8 hodź. němska spowědź, dop. 1/9 hodź. němska Boża słužba.

S Budyschinka.

18. njedź. po św. Trojizu hudźe rano we 8 hodź. němska spowědź, w 9 hodź. dop. němska a 1/11 hodź. serbska Boża słužba (knjez faraŕ Mikela z Malešec).

S Bukez.

18. njedź. po św. Trojizu rano w 7 hodź. serbska spowědź, dop. 1/9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba.

Semrěli: Marg. Gert. Mikanez, njem. dźěcjo se Cžornowoja, 1 m. 15 dn. stara. — Martha Wilhelmina Tafflig, domjaza dźowka w Pomorzach, 19 l. 9 m. 8 dn.

S Hodźija.

18. njedź. po św. Trojizu smjeje faraŕ Voigt rano 1/8 hodź. němsku spowědź, faraŕ Weser dop. 1/9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje.

S Husti.

18. njedź. po św. Trojizu rano 1/8 hodź. němska spowědź, dop. 1/9 hodź. němska a w 10 hodź. serbska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. dźěćikemschenje a w 3 hodź. khcesnjenja.

S Huczinu.

18. njedź. po św. Trojizu rano we 8 hodź. serbska a dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba.

S Hrodźišchcja.

18. njedź. po św. Trojizu tuto 1/8 hodź. serbski hamt, dop. 1/9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba, 1/12 hodź. dźěćikemschenje.

S Khmaczin.

18. njedź. po św. Trojizy dop. 1/9 hodź. němske kemschenje, w 10 hodź. serbske kemschenje, w 11 hodź. dźěćikemschenje.

Semrěł 7. okt. Heinz Werner Kliemant, njemandźi synk w Dalizach, 4 dn. stary.

S Klukscha.

18. njedź. po św. Trojizy rano we 8 hodź. serbska spowědź z Božim wotkasanjom, w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje. — Pop. w 3 hodź. towaršstwo młodych holzow na farje.

S Kotez

18. njedź. po św. Trojizu dop. w 10 hodź. němske prědowanje, 1/12 hodź. němska dźěćeźaca Boża słužba (wošadny faraŕ).

S Lupoje.

18. njedź. po św. Trojizy dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba, pschip. 1/12 hodź. dźěćikemschenje.

S Malešec.

18. njedź. po św. Trojizy dop. 1/9 hodź. serb. kemschenje z cžitanjom. Pop. w 3 hodź. žónske towaršstwo na farje.

S Minakale.

18. njedź. po św. Trojizu rano 1/8 h. serbska spowědź, dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje.

S Njeswačidła.

18. njedź. po św. Trojizu rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. kemschenje za dźěći.

W 2 hodź. towaršstwo młodych holzow, w 4 hodź. towaršstwo młodych hólzow na farje.

Sćrjedu w 3 hodź. žónske towaršstwo w knjezim hoscenzu.

Pohowanja: Hana Margareta Pielschowa rodź. Mutschinkez w Holeschowje, 32 l. 7 m. 10 dn. stara.

S Nošaczin.

18. njedź. po św. Trojizu rano 1/8 hodź. serbska spowědź, dop. 1/9 hodź. serbska a 3/4 10 hodź. němska Boża słužba, w 11 hodź. Boża słužba za dźěći. Pop. 1/3 h. towaršstwo młodych holzow. Wjeczor w 7 hodź. towaršstwo młodych hólzow.

Schtwórtk 20. oktobra wjeczor 1/8 hodź. towaršstwo žonow na farje.

S Porschitz.

18. njedź. po św. Trojizy hudźe rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba. Dźěćikemschenje w Porschizach ódź. 1/10 hodź. sa młódšche, pop. 1/2 hodź. sa starsche dźěći. — Pop. 1/3 hodź. wošadne towaršstwo młodych holzow pola wošadneje koitry. — Wošadne towaršstwo młodych mužskich wobdźěli so pschi letuschim zwjeczenju Budyschiskeho towaršstwa, wotjědże so z kolami w Nowych Porschizach krótko po 3 hodź. — Mutoru wjeczor rozwuczowanje posaumitkow.

S Rakez.

18. njedź. po św. Trojizu rano we 8 hodź. serbske spowědź, w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje, potom kemschenje za němske dźěći.

Pórdźelu rano we 8 hodź. wiskanje z wěže a rańscha nutrnosć.

S Rychwalda.

18. njedź. po św. Trojizu je dop. w 9 hodź. němske a 1/11 hodź. serbske kemschenje.

S Wóślinka.

18. njedź. po św. Trojizy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. 1/10 hodź. němske kemschenje. Sbérka. Pop. 1/4 hodź. Boże słužba w Dźěkej. Pop. 1/4 hodź. młode holzy na farje.

S Wósporta.

18. njedź. po św. Trojizu rano we 8 hodź. cžicha zwjatocznosć św. wotkasanja, dop. 1/9 hodź. prědowanje. pop. w 2 hodź. św. kchcežeńze, 1/3 hodź. Boża słužba za młodźinu z konfirmandami pośledńich tšoch letnikow (faraŕ Kasnka z Kotez).

Wutoru wjeczor we 8 hodź. na farje: wošadne žónske towaršstwo.

Korčmarjec Marka.

Powědańcko se žerbskeho žiwjenja, napisał P. W.

(Pokračowanje.)

II.

— — —

Po wjacy khodźesche stary herz. Bě to khudy Sslowak. Stary Jan jemu rěkachu. Stary Jan mócžeše wumjeńšiy na hušlach hrać. Jeho junki samocny ludźaze wutrowaše na njewschědne waschnje k žebi putacz.

Wón mócžeše wschě wjesyte a srudne pěsnje. To pschiš, dźe na to, kak so runje zmyślemy a tonu je hrajesche. Hrajesch-li nawoženi a njewjesele pschi twaju, sama zjamuj hoiczi tak rosnjeseleći, jo hacz do ranja rejwadnu. Hrajesch-li pał pschi pohrjebu, dha jasko wschitzy płakachu.

Wón khodźeschje po zwěrce wokoło, dokelž doma njemješeche wjcžo k jedži. Měješche duschmu zonu a 10 letneho žynka, kotrajž běschtaj radoscz jeho žiwjenje. Doma pał njemóžachu so dozywa ježiwicz.

Tuž jowojej mandželskej jenoho dnja prajeschc, so pódźe z hušlemi do zwěta, so by z pjenjezami trěbnu pjenjes zasłužił. Nosłyschewa so z lubymi a dźěcžke. Khodźeschc je wšdy do wjsy, z města do města a hrajesche nimo měry lubcznje na swoje hušle. Pjenjezy hromadźejesche do małeho měchka. Swaru sa hrócje wjele njetrjebaschc. Wě khudże žiwy a lutowaschc. Lócže hpaschc w lěku abo w žymowych khopjenjach. Jeho bohatstwo w měšachu so pschiporjeschc. Pjenjezy khowaschc žebi pod koschu saschikc. Tak někto žiwo tři lěta po swocze khodźeschc.

Stary Jan abo hušlerjo wosebje dźěcži jara lubowaschc. Cžasto jim darmo hrajesche. Dźěcži so wokoło njeho hromadźachu a jinkachu rejwajy. To so hušlerjo wosebje wjeselesche. Měješche jara dobru wutrobu a wěrjesche ludźom.

Tutón runje na tammym wosrudnym dnju do wsy pschińdże a sapocža na nawšy na swojich hušlerskich hrać. Zyła wjeż hromadu bčżesche a wschitzy běchu wesymi, schto tak krasnje hraje. Dźěcži, stari a młodši, wscho so wokoło hušlerja cžischcješche, so bychu so pasli na krasnych a nježnych zynkach. Pschi nětkotrych pěsnjach jim samo krejo w žilach hrajesche.

Tež korczmarjez we swojej jizwi bě wotucził a pośłuchasche na hušlerja. Tak krasnje tola hišcze zenje hrać žiwschał njebě.

Nadobo na druhim konzu wsy, wjeczorny swónczk jasnjesza. Stary hušlerk we zamknjenym wokomiku pschesta swoju wjesołu pěsen hrać a hrajesche tak nježnje a lubosnje kerluschk cjeżcži macerje Božeje. „Knjeżna, tebje strowym.“ Kerluschk klinczeše tak mile a lubosnje, so mejachu wschitzy pschitomni wocžo polne žylow. Swuki hušlerja měšachu so do zynkow wjeczornego zwuka.

Khora korczmarjowa leżesche tuhim lubosnym hłosam posłuchajsche. Bě wjeha hnuta nad krasnym spěwom a płakasche. Swónczk bě zwjecził wjecjor dojdowił a też hušler bě dohrał swój krasny kerluschk.

Ludźo dowdohu jemu pjenjezy, ale wón pak niczo njebierjeschc, prajiu, so žebi za tule pěsen płaczicz njeda.

Stajł žebi khodźt a dźěscze dale.

Nadobo dohlada so na napjatu. Korczma. Sastupi do zjawy a wuhlada korczmarja w jesiwi stejo, kotryž khćtro krucze na njeho hladasche.

„Schto chcjesz?“ dźescze korczmarz.

„Schto chcu? To je prajchenje! Schto dha so w korczmje żada? Jesez a picz. Kusk kołbasy a piwa chcu.“

„Nimam, thiwa kusk thłeba a poskledni kusk wina,“ dźescze korczmarz.

„Hm, tak mi to dajesze.“

Korczmar jeho mjerjeschc wot khowy hacz do nohow. Wě khudże wobleczeny, mysleschc žebi korczmar a kakle krasnje hrać. Khodźt też njeswědczejeschc wo zamym wulkim bohatstwje.

„A maeje pjenjezy,“ prajeschcze so korczmar, dokelž so bojeschc, so jemu herz njeskudże saplaczicz.

Herz Jan so jemu žmějeschc. Na to hrabny pod koschu a wucžahny wot tam wjetschi měschk, kotryž so też žadyschc hódnje cjeżeli być. Jan wuzypya pjenjezy na blido. Wěchu to žname žleborne a złote.

Korczmar wschón je žadoscžu sa telko pjenjezami dyrkotasche. Ani žwojimaj worczomaj njewěrjeschc. Telko pjenjez tola dołho wjazy widżat njebě. Wložyj jemu na khowje stawachu. Njemyślesche tukhwilu niczo druhe, na kajše waschnje by jenoż telko pjenjez dostał. Rospomnjnasche, jchto by sa telko pjenjez wscho dohromady nakupił. Jenje lékarstwo, wschelake zwery do hospodarstwa atd. . . . .

„To žnacz dożaha,“ žmějeschc so hušler.

„Haj, hm,“ borczesche korczmar że sawiscžu na tu hromadu hladajo, kotruž hušler zaso do měschka zypasche

„To je pschewjele,“ wotmuwi korczmar, wottkhadżejo do pinzy po wino za hušlerja.

„Kóts dracz, to je pjenjes“ dźescze korczmar žebi sam w pinzy. „Jenoż położju toho *hych chzył měcz, a hych* być zbożowny, jenoż położju. Nic jcżto pomha mi położja, to tola radscho iscžo. Schto dha ma i toho tón starý hušler, niczo. Nčdżo by jemu pjenjezy hiscžeze pokradnuł a po nich by hyło. To by tola hyła wulka schkoda. Tajte bohatstwo drje nihdy wjazo pod zwojej štěchu njesmějm.“

Korczmarja sajachu hrosnje myslc.

Pjenjezy dyrbja być jeho!

Mjes tym so še korczmar w pinzy, sajnuł Marka ke zusemu hušlerjej do hosczeńskeje ślwy.

„Ach tole je jchiwana holczka,“ sawoła Jan.

„Ja mam też doma tajscho hólczka, hnacz je wo nješchto mało starschi. To by hył hnydom mały por,“ zortowaschc Jan.

„Knjeże,“ prajeschc Marka, „hych waš mohła wo nješchto prošyć.“

„Mje proshyć,“ žmějeschc so hušler, „tak rěcz, tajši jandżelk kaž ty, žebi tola njemóże niczo że zodacz. Schto žebi potajkim žadasch.“

(Pokračowanje ježnje.)

Złostniske wotmysleńje přeciwo Lipsčanskemu cahej.

Lenjanske dwórnischčo (Lehndor w Altenburkim wokrjesu) budżeše so storo wuturu krótko po 19 hodź. z jenzitschčom wulkeho železnischeho njeshoa stało. Na Lipskowskej-Zwikawskej dróhi kuhwihu dróhu kolmatuja. K tomu trěbne kolmatowe cżiwizy z blacha 90 krócz 50 zentimetrow wulke a 150 kilometrow cżežke wottkaduja so wot dróhowarjerskeho sarjadnistwa we wěstych rosstupach po dwěma kruchonoma přichi wodżěłajomnem dżele dróhi. Dwě tajkej cżiwizy leżeschtej też njedaloko wot železnischeho mosta we wěži Lenje. W cżasu wot 18,30 hacź do 19 hodź. bu jena z tuteju cżežkeju cżiwizow wot njesnatych stótnikow po železnischim nawiżu dele kulena a nětkle 10 metrow přched mostom wožrjeda kolijowu cżaru Lipsk-Hof postajena.

Nakładny cżah, kiž 19,07 hodź. měsesche Lenjanske dwórnischčo pschejeź, njepytny tutón sadżěwk hnydom, sawadżi do njeje, rosbi ju a wležesche ju pod ju hnydom. Nakładny cżah sasta psches šamodżěławe powětrowe spinadło. Nimo toho běchu so pschi njeczich wosach deleka pschicżinjene spinadłowe honacże powětroweho hlóżadła wottorhe a lokomotiwa bu pschi tom też wobschkodżena.

Wot kriminalneje policije z Lipska puschczeny cżuschčerski poš njemějesche wuspěcha. S wěstosću da so myslić, so staj wobaj skuczerjej na 8 njeměschinowu posdźischo dnju do Lipska pschikhadżaj spěschny cżah 867 swój wotpohlad nałoż. Chcyjo cżežku cżiwizu pschez kolije pschekulicź, staj wot nakładneho cżaha hyboj pschestajenaj a cżežkoj. Budżesche-li na tutom městnje cżah z kolijow wujěź, to by pod mostom zakotna hromada rospadankow nastała a nichtó njeby zběh žiwjenje wuthrowal a nimo toho by so dróhowy most dohromady zhrynył. Podhladnaj je tutom njestutku, kaž so ida, staj dwaj nkodaj pachołaj w starobje 25 lět, kotrajž krótko přched njeswožom do Altenburka dżěschtaj.

Přilopk.

* **Plüškowcho nowe zhytne puczowanje.** Kapitenski leutnant Günther Plüškow, ze zwětowoje wójny znaty „Zingtausti lětar", je w saschlych dnjach nowe zhytne puczowanje nastupił. Pozdźe z jenym sa tutón samér wotbehcze twarjenym cżołnom z Wušumna (mała kupjel pschi Seewjernym morju) do Brasilskeje, dże žel do smitskowneje hischcze malo pschepytanje Brasilskeje dojdź a potom pschi morskim brjohu hač k Feuerlandskim kupam (najjužnischi wukonz južneje Ameriki). W Buenos-Arenos dschewosmuje letadło, wot jenscho parnika tam pschimjesene, a poleczi z nim do smitskowneho Feuerlanda, hdżej hischcze žana noha Europeżana znutřka njeje. Po tutym zhytnym puczowanju, kiž budżen a wschě 1½ léta trać, chce kapitenski leutnant Plüškow pschez južnu Ameriku leczeć a pschi tym němskich sabudženikowu opytać. Na ekspedizji wobdźěła so pódła kommandanty Plüškowa hyšcże tjo bobudźełačerjo. **Cżołm ma mjenu „Feuerland"**, a letadło mjenuje so „Zingtau". Kaž nowiny piša, je hižo 9. winowoza z Wušuma wotjeł.

* **Drama na morju.** Jeneho dnja widżachu kupjelanjo hoscżo w Hordelecze pola Boulogna (w Francowskej) mału jendżelsku cżołn, kat mjenowany „Sea Wolf," kat so franzowskemu brjohej bliži a cżežko se žołmani wujne. Pucź měrjesche so runje na brjoh, ale žołnjaze morjo cżišćasche jón wrócżo a cżołnik rejowasche na wodze tak worjeschowa schkorpijna. Hdyž bě jaho chětro blizo k brjohej, skoczi nadobo jena jónska do wody a spytasche brjoh doprěć. Wuschitni plewarjo khwatachu ji napschecżo a donjesechu ju na šuche. Jónska, kiž bě zyle zhotowana do morja skoczała, bě blizko k sadwólowanju. W prěnich wokomikach njemóżachu ani zhłowcża z njeje wuschuschicź. Hdyž bě so tróschku směrowała a wocżerstwiła, zhonichu wot njeje, so je žama na cżołniku hyła, tšo i jeje pschewodnikow běchu so zatepili. Posdźischo powědasche nadrobnischo, so je zakońne podeńdżenje. Na cżołniku bě so hróžne drama wotmiło. „Lea Wolf" złuschcżowe wěstemu knjezej Geodyeorej, kiž bě zohumnějcżej jeneje inżenjerskeje firmy we Dudleyu a běsche zej pschedewsal, swój dowol na tutym cżołnje pschežiwicź. Se swojej žonu a dżowcżičzku a jenym łódźnikom z Portsmouthu jědżeschе do morja won. Chžydsche franzowskemu brjohu pschistajicź a potom po franzowskich rětach hač do Dordżdrjeho morja dospěć. Njedaloko franzowskeho brjoha pscheměni so wjedro, wulki wětr nasta morjo bu jara njemérne. Nadobo sněhny so žylny wětřik, hrahny Gětne dżěscho a cżišny je do morja. Łódźnik słoczi sa nim do wody, so by je se žołnow wumołił. To so jemu też poradźi. Hižo lěsesche y dżěscżom do cżołna nuts. Njesahżu nawali so hohrika žołna a storknu wobej sahy nasmjet. Hnydom słoczi knjez Goodyeor sa nimaj, ale dżiwje morjo pózrje wschěch tijoch. Tak namakachu muž dżěczo a łódźnik psched wožomaj knjenje Goodyeorowoje smjerej. Tuž słowasche jenoj žama a spytasche je swożimi nozami brjóh doscżahnyć. Dokelž pak łódź wjesej njerosumjesche a wschě jeje popytny, k brjohej frasnyć, běchu po darmo, słoczi hnydom w drasce do morja.

Listowanje.

S. 100. Tak mjenowany „Schneeballsystem" je sakasany, dokelž so tu wo sjowonym wuhrawanju jedna. To so po § 286 wot. 2 němšeje khłostańskeje knihi khłosta. Na dźimy wěz statnemu rěcznistwu (Staatsanwaltschaft) wosjewicź.

A. R. Po naschim ménjenju njeskluschcże do schenskeho sjednoczeństwa (Innung), hdyž jako pschiležny schenc hrubdy cżrije sapłatcże a pschi tym wob léto jeno 30 hr. saslužicże. Finanzny haunt njestara so wo tajke maliczke pódłanje dochody, kotrejž zaneho wliwa na dawk nimaja. Tuž so njedasce w swojej pilnosći wuhicź.

J. K. „Sebjepomoz" (Selbsthilfe) je sawěsćaze towarstwo na wotpowědnosć (Gegenseitigkeit) a ma po wuslawkach prawo, pschinoschki doběracź, jeli so wupokasa, sa dochody k wurunanju wubawkow njedobałaja. K temu postaja statny zakoń, so tajkim dobéram a dopłacżenjam dyrbja też te zabustawy pschinoschowacź, kotrež tu w běhu wobthodneho léta wustupiše. Tuž Wam niczo druhe njeswyma hač sapłacżicź.

P. T. Dyrbiesce hospodarjej abo wobsedżerjej thěje wožoubu teho knjeza dospołnje wosnamjenicź, kotremuż dżesce mebłowanu jstwu pschewostajicź, dokelž może z wažnych winowu pschenajeesce sakasacź. Po § 29 podruznikowoh schitaneho sakonja smě podruznik wujednańki hamt z pomocu wsacź, hdyž so jemu wotnajesce sapowě. — Wotnajeć ma jeno prawo, zakoušći podruzny pjenjes běi žadacź, potajtim wot 1. oktobra 120 proz. dowójnstwo, zyle wscho jene, hacź podruznik wot swojeho wobydlenja jenu abo wjazy jstwow na druhich wotnaja.

Smĕškl.

** **Wulkomĕschczanska zwójba.** Njeje twoja macź zwarzela, so njejsy pryedy domoj pschischoł?" „Macź zyła sa tym pschischła njeje, dokelž też domoj pschischła njebě." „A schto ménjesche nan k tomu?" „Tón bě zmjercź wjesoły, so macź hischcze domoj njebě, hdyž wón so na ranje wrócżł."

** **Njepschihódże daloko.** Schef: „Płaczu Wam płichtojnje dokhody — mĕšacżnje 400 hr. a mĕnicże, so z tym daloko njepschihódżece — — —?" Pschistajenyr: „Jenoż hacź na korridor, tam cżaka moja žona a je mi hnydom wotewja."

** „Hdżeha by zyricżku móz był?" — „Ssym diwjeoch pschećelkow domoj pschewodżał." — „A potom?" — „Potom tu žadyn wjazy njebě, kiž mohł mje domoj dowjeźeć."

** **Hospoza: 50 hriwnow mšdy sej žadacże jako wupomoz we wschém? Ale warićej njetrjebacże, to cżinju žama!" — „Potom sej 60 hriwnow žadam." —**

** „Mamy doma cżažnik, kiž metodiju pipka: „Kajka je to powĕścź?" — „Ach to niczo daše njeje. Mamy doma cżažnik, kiž w sjmje spěchnischo dże hacź w lĕcżel" — „Wó, kajki spodżiwny cżažnik to je?" — „Plunowy cżažnik!"

** **Sawjasany.** „Jano, cżehodła sy tak sawjasany?" „Njejsy dha sjtschał, so sym je schtwórtego połkhoda dele padnył, hdyž wotna rjedżach?" — „Ach, so je to tak jsć, wódżał njeschym. Sčym sjtschał, so bě to z druheho postoa!"

** **Nosumi.** „Nosumi Waschi pschećel. nĕschto wo elektrischich zhitprawach?" — „O haj, hnadna knjeni, won pschepo jwónčź bo kuchnje wotstaja, hdyž ke mni pschińdże."

** **S nim hobu.** Hólczejcżej jejitaj z nathrójetinkom na dwórnischču. Dam so z nimaj do rĕcże a praschaju so jeneho z njeju: „Hdże dżesch, hólczo?" — „Nihdże!" — „A ty? — „Du z nim sobu!"

** **Chemište prawidło.** Profesor so studenty praschа: „Schto chemište prawidło (Formel) A S 203 wosnamjenja?" — „Prawidło — — — prawidło A S 203 .... mam hižo na jazyku, knjes profesoro." — „Dha wupłacże špěchnie. dokelž to je wotruch" (Arsenik — strašny jed).

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 14. oktobra 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,186	100 pólsk. złotych	46,925
jendżelski punt .	20,393	100 čěskosł. krónow	12,406
100 šwajc. frankow	80,14	100 franc. frankow	16,44

Na Barlinskej burzy sastupi wczera znowa jenaczejše kursowe. Tola pschi jeje skónczenju zjewi so nowe zeslabjenje.

Produktowe wiki wokroczowachu wczera we zeslabjowanju zitnych placżiznow. Pschenża bě sa posdźischo termije zeslabjena. Rožża pschischadżi po zentnarju 10 pf., cżehoznja nałĕtni żeczinjeni. Wczera placżeschе zentnar

w Lubiju:

pschenży 12,60—13,15 hr., rožki 12,25 hacż 12,75 hr., jeczmjenża naležnjeho 12,50 hacż 13,40 hr., wowża 9,70—10.20 hr., bĕrny 3,50—4 hr.

w Barlinje

pschenży 12,40—12,55 hr., rožki 11,75 hacż 11,90 hr., jeczmjenża naležnjeho 10,90 hacż 13,25 hr., wowża 9,90—10,60 hr.

W termijowym wikowanju

sa oktober: pschenży 13—50—13,47½ hr., rožki 12,15—12,12½ hr.,

sa dezember: pschenży 13,62½ hr., rožki 12,[illegible] hr.,

sa merz: pschenży 13,77½ hr., rožki pak 12,35—12,36¼ hr.

Wiki wczera w Kamjenzu.

Kórki 10—15 pf., **ke kładżenju** kopa 2,50 hr., kotrabi **10 pf.**, morchej 10—15 pf., fijołej 6—10 pf., kwětkaty **kał** 15—60 pf., cżežwjeny 12 pf., běły 10 pf., prużniny 70 pf. litr, **selene bluny** 15—20 pf., **jódżna loboda** 25 pf., wlósći kał 20 pf., zybła 15 pf., **wowże** bĕrny 5 pf., tomaty 25—30 pf., ślonki 20—25 pf., kruschwy 10—25 pf., jabłka 10—30 pf., brjóschki 70—95 pf., winow w kitkach 40 pf. hacż 1.20 pf., huby 1—1.20 hr.

Wiki wczera w Lubiju.

Butra 1—1,10 hr., jejo 10—17 pf., twarohi 25 pf., hušby 1.20 hr., łany wolij 1.60 hr., běły kał 6—8 pf., cżežwjeny 10—15 pf., karoty a morchej 15 pf., jódżna loboda 25 pf., kwětkaty kał 20—60 pf., kotrabi 5—10 pf., tórki 20 pf., zybła 15 pf., burzy 25—35 pf., tomaty 25 hacż 30 pf., fijołej 8—10 pf., rasički 10 pf., rjenżej 10 pf., retchej 10 pf., cżežwjena rżpa 10 pf., sekerji 5—50 pf. banse 8—10 pf., pětrjschilka 30 pf., hrihy 50—70 pf., jabłuka 10—30 pf., kruschwy 10—30 pf., bosanki 15 pf., winowe kicże 50—60 pf., prużniny 40 pf., kĕši 1.20 pf.

Wiki wczera w Shorjelu.

Butra 1—1,05 hr., jejo 12—15 pf., schcżuki 1.20 hr., karoty 1.30 hr., linki 2 hr., kury 80—90 pf., hołbje 80 hacż 90 pf., hušby 1.20—1.40 hr., kacżki 1.30—1.50 hr, prawaki 1 hr., kurjatka 45—50 hr., prużniny 60 pf.

Wiki wczera w Khocżebuzu.

Butra 2 hr., twaroh 30 pf., jejo 16—18 pf., howjaze mjaso 1—1.20 hr., cżelaze 1.10—1.20 hr., skopjaze 1.20 hacż 1.30 hr., swinjaze 1—1.20 hr., žyra płeczina 1.70 hacż 2 hr., kuschmy połcż 1.20—1.40 hr., schmalc 1.20 hacż 1.30 hr., łany wolij 1.40 hr., łinj 1.20—1.70 hr. a schcżuki 1—1.20 hr., karoty 0.90—1.20 hr., młode hołbje 80—90 pf., kury a khapony 2—3 hr., hušby 1.50—1.60 hriwnow, kacżki 1.50—1 70 hr., kornik 0 70—2.50 hr., kotrabi 10—20 pf., morchej 15 pf., jódżna loboda 25—30 pf., kwětkaty kał 50 pf., cżežwjeny 15 pf., běły 10 pf. a zybła 15 pf., bĕrny 4.50 hr., jabłuka 10—20 pf., kruschwy 15—30 pf., ślonki 20 pf., kurjatka 30—40 pf., prużniny 40—45 pf.

Swinjaze wiki wczera schtwórtk w Khocżebuzu.

Na nje běchu pschiwjesli 1298 prošatow a 168 bohakow. Te placżachu:

wrošata:	
małe	8—12 hr.
srjenje	12—16 hr.
wulke	16—20 hr.
běhaki:	
małe	20—40 hr.
srjenje	40—65 hr.
wulke	65—85 hr.

Konjaze wiki jandżenu srjedu w Leeru w rauschej Frisiji.

Pschihnali běchu 650 koni wschěch druzin. Wone placżachu:

Najrjeńsche pokmětne	950—1150 hr.
Tři lětne konje	600—900 hr.
Dwólětne	500—700 hr.
Lětne frěbzy	380—550 hr.
Wot zyza	150—300 hr.
Konje do dżěła	200—500 hr.
Konje k rěsu	60—180 hr.
Powoje	100—300 hr.

Kupzow bě dosch na wikach. Jenoż rjeńsche konje bo derje pschedawachu, w druhich běchu wiki krótke.

Na pschedan:

Koja dobra dójka w Běłej Wodże, Nißler, Shorjelska dr. cżisło 12.

Motor 3½ PS., w Kamjenzu, Arndowa haża 30 dcka.

Kruwa mloda wyssokoproducżerka w Jódłowje 2.

Pschijatajicz pytaja:

Pschekatšeho wuczownika, Freund w Běłej Wodże

Pschekatšeho pomoznika, Wendt w Kamjenzu.

Dźiełaczerjow do drenaże, Richard Kühn w Kamjenzu, na Polnówskej dr. 28.

Schofera, Rajdźij zyhelińa w Njedźichowje.

Soudnišzy na pschedżadżowanje

sobotu 15. oktobra 1927:

w **Bišlopizach** dop. w 9 hodź. na hudnischwje dcka: Kóń, 20 rymežkow běrnow k sbĕranju, kobańka, motor 10 PS, puft, bučej, kredenza, blido, 6 stołow, cżešniški stoł a schwalczišti stejak, kharniški stoł, gramofon, pišańske blido, blido sa kurjerjow, pischkowy sofa, 10 mtr. kamnowo na muzaży wobłek, zonjaze a dżěczaze nohawzy, wotma, kofejowe ruby, łožowe pocżehnjenża, dżěczaze sportowe wobleki, khabat, dżěczaze khabat, dżěczaze matrosowy wobłek, cżovercoat marcźe.

W **Dubrawje** pola Hródka sobotu 15. okt. 1927; Wulka dżělba tješchnych zyhelow. Kupzy sesdu so dop. w 10 hodź. w Nakowskej hoscżency.

W **Hródku** pop. w 2 hodź. (sobotu 15. 9.) na Wojerowskej dróhy 9: Pišańskej strojej, klawěr, drastny a schalowy kamor, łožo z poslescheńom, pišańske blido, balokowidaj, hudźbny automat z 15 deskami, knihowy kamor, hornzy twarske drjewo, klamarske twory.

Schlossbezirk 2 w Šamom cżasu; zenkrifuga.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje, dżenża dop. 3/11 hodź.:
Wiki nimale kaž wczera, rožża na placżišnje wobstawa.
Wobrot wostanje žnadny.
Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Placżizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wotljowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg. Placżizny po zlotej hriwnje.

	13. 10.	12. 10.		13. 10.	12. 10.
Pšeńca	248-251	248-251	buny	22-24,00	22-24,00
rožka	237-259	235-238	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jeczmjeń	220-267	218-265	módre łupiny	15-15,50	15-15,00
naz. jeczmjeń	—	—	žołte łupiny	—	—
wows	198-212	198-212	zeradella	—	—
kukurica	192-194	192-194	rapa. wosušk	15-16,10	16-16,40
pšešć muka	32-35,25	32-35,25	lany wosušk	22-22,60	22-22,80
rżnan muka	32-33,50	31-33,50	poen melasa		
pš. wotruby	14,25	14,25	brnž. kruški	25-25,20	22-23,00
rżnane „	14,00	14,00	syno, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,75
raps	305-315	305-315	rżnan stoma	1,00-1,40	1,20-1,40
lane symjo	—	—	pšešć, „	0,80-1,20	0,80-1,20
hrócheh	35-37,00	32-35,50	wowsna „	0,80-1,0	0,70-0,95
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jeczna „	0,90-1,00	0,70-0,90

Płaczizny rěznecho skotu na Drježdżanskich skótnych wikach.

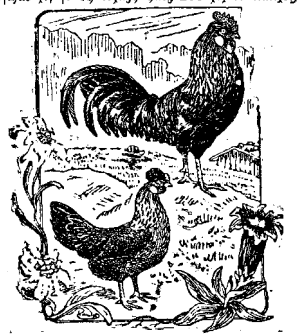
13. oktobra.

1 wol, 1 byk., 8 kruw. a jałojc., 704 ćelat., 26 wowc., 601 swini.

Płaczizny za

ćelata: 1. 87—92, 2. 79—85, 3. 65—75;
swinje: (přez 300 pt.) 74—75, 2. (240—300) 73—74, 3. (200—240) 70—72, 4. (160—200) 66—68. 5. (120—160) 62—65. Ranoy 60—64.

na to pytaniu swojeje žiwnosćeje a też hrubeho wjedra hwuzena. Wona trjeba móžnosćeje, so dalóko wubĕhowacź. Wšymje derje njeje, najšćerje tohodla, dokelž chipra njeje. Schtyrsta kokoschi šłuschca zobu do naschich najlĕpschich njeżełkow w šymje. Lĕtnje šnjeże 150—180 jejow. Zadnjicho wschak je, so by wjazy hacź 200 jejow nanjeżła.

Schtož khmanosćej naštupa, rosełsnawamy dwĕ družinje. Do lohschich derje njeżażych kokoschow šłuscheja staroschtyrste abo też schtyrste urjenowane. Te tak mjenowane Sulmtalske žu derje khormja a jako kormne na pschedań pschindu. Wš Sulmtalu płahuja kukorizu (majź) a dawaja jón kuram. Tón cźeri do mjaża a do tuka. Schtož barbu naštupa hladaja na bĕłe pjerjo a też na tak mjenowaneje barby kurtwotwaseje. Požlednischich barbow pschekhadza je jażnoczerwjeneho bruneho pjerja do cźĕmnoczorneho bruneho. Płahowarjo žu hischcże njeżłu dojednali, kajka barba pjerja woprawnu schtyrsta kokoschi wo šnamjenja. Woni njehladaja na šwonkownosćej ale jenož na khmanosćej. Khaponki waża wukormjene wot 5—7 puntow, kokoische 3½ hacź 5 puntow. Jeja žu bĕło schkorbawożte. Kokosche pschejara njekokaja. Wo prawom žu prawe a woprawne wjeżne a burske kokosche.

Židak (Seidenspinner).

(S wobrasom.)

Židak je 2 zm. wulka mjetel, ma tołste cźĕłko ſ hustymi bĕłymi kožmicźkami. Kschidleschka žu na žołcź-bĕłe je žołtobrunymi šmuschkami na prědnich kschidleschkach.

Židak šnjeże w juliju na 200—300 jejkow ſ kotrychž žo w pschichodnym nalĕcźu hużańzy wulahnu, kotrež žu wokoło 7 zm. dołhe, hdyž žu dorosłe. Wone žu schćerobĕłe, ſa hłowu w tyle horlacźe tołste a maju na kónzu šady mału rózk. Hdyž je hużanza dorosła, sapoczinje je žaks pod brodu wokoło 400—1000 m. dołhu nicź pschacź. Wschi tym pschedźerju žo pschezy wobrocźa a wjerćźi, donjż žo zyle do nicźe njeżawije a njeżamota. W tajšim sapschadku hałke ſa dalsche 18—20 dnjow mjetel wuwinje. Tuta žo potom še sapschadła wudobudże.

Židak je pódła pezołti jenicźki wužitny pschekasanz, kotrež žo jako domjace šwĕrjatko płahuje. W nowischim cźasu žu ſpytali też w Němskej w nĕkotrych krajinach židaki płahowacź. W Cźĕskej, we wokolinje Młodeje Boleślawy žo wjazy lĕt židawki płahuja. Hacź dotal pak tute płahowanje židakow hischcże pschejara njehowjesche. Khana wĕz pschi tym wĕło je, so maruschan (Maulbeerbaum) pola naš howi. Židak žo ſ nicźim druhim njeżiwi, hacź ſ maruschnotwym liśćom. Maruschny žu małe kerćźki, kotrychž łopjeschka žo ninale bŕešotwym runjaju. Jim jenož na tajšich mĕśtnach, kotrež žu psched wĕtrom schkitane howi. Prĕnje žadżenii dyrbimy w prĕnjej šymje nutška płahowacź. Tohodla dyrbimy je do małych łaschczićkow wožjeny, móžemy je hižo nałĕto won žadżecź.

Wone žu potom dosć kmłe, tak so wschełake mjedro a też pschihódnu šymu wudżerża. Sa pjeć abo schĕsć lĕt žo dopołnje ke płahowanju židakow hodża. Dwaj kerćźaj dożahatej na tši mĕżaży ſa 1000 hużańzow w lĕcze. Židakowe jejka žo we wożebitych płahowańskich wustawach płahuja. S tutych wustawow žo hużańzy potom na wschelakich płahowarjow wotedaju. Kaž je mi šnate, mamy my w Němskej jenož jedyn tajši wustaw. Je to židapłahowańske družstwo m. b. H. w Lipšku, kotrež bu psched jĕdnaceje lĕtam ſałożene. Sa židakowymi jejkami pak žo w nowischim cźażu tak prascheju, so tamne družstwo k płahowanju njedożaha. Tehodla žo hischcże ſ wukraja wjele židakowych jejkow kupuje.

Płahowarjo židakow nóża mjetele w tajtich płahowańskich wustawach wotedacź a dóstanu potom je swojich exemplarow jejka. Woprawdźite płahowanje židakow żada ſebi wulku kedźbliwosćej, ale je pak hewak zyle jednore. Jejka ſeżypaju žo na tołſtu papjeru a cźišnja žo na zyle łuche, ale po móžnosćeji wokoło 22° C. cźopłe mĕśtno. Móża žo trochu ſ cźeńkim ſchlewjerom wodsećź. Sa tydźeń žo ſ jejkow hużańzy wulahnu. Małe hużańcźki žu jenož tak wulke kaž hłowcźki jehlicźki. Tute dyrbimy nĕtko na 60×40 ztm. wulke papjerjane tyſy ſeżypacź, hdyž ſwoju prěnju pizu dóstanu, kotraž žo jim tši krócź ſa dżeń podawa. Sa krótki cźaż žo druha, runje tak wulka tyſa pschiprawi a na tamnu ſtaji. Do dna tyſy žo wokoło 2 zlm. ſćerołe dżery wukałaju. Do tuteje ſwjetſchneje tyſy žo cźeſtwe maruſchowe łopjena nakładu. Hużańzy potom ſ dżerami k cźeſtwej pizy bĕża. Tola žo wojazy krócź wospjetuje, donjż hużańza njeje na 3,2 dnjow dospołnje dorosła. Nĕtko dyrbimy jim pschilełžnosćej dacź, so bychu žo ſapschadłe. Najlĕpje cźišnimy, hdyž do jeneje tyſy nĕkotre hałki natykamy, po kotrychž hużańzy horje lĕzu a pschi tom žo ſapschadu. Tute płahowanje ma žo ſ wulkej ſedźbnosću pschewjesć. Nĕtko žo hużańza pomału ſapschedże. Sa tydźeń žo kukałki ſ horzym potwĕtrom, paru abo wuliczнatym kiſliczнikom morja. Židowe kulki, tak mjenowane kokony žo wužuſcha a do pschedźerjnoho pschedadża. Wo jſtrach, hdyž židaki płahujemy, dyrbi hacź do 23° C. cźopłoty. Dalſcha hłowna wĕz je, so mamy maruſchowe kerćźki blizko domu, ſo njebychmy trjebali pizu pschedaloko hromadu nošnyć. Hewak pschewjele cźażu k tomu pschetrjebamy. Zyła wĕz je tak jednora, so mohli ju bźeźi łóhko nawuknyć. We Saſkej je wjazy tajtich ſwójbow, kotrež doma židaki płahuja a ſebi ſ tym rjane pjenjeży ſaſłuża. Wĕſo ſłuſcha k tomu wulka próża a pilnoſć, wužitk pschinjeſe. Se 10—16 kg. cźeſtwych ſapschadkow mózemy dobyć na 1 kg. židy.

Časopis za serbskich ratarjow

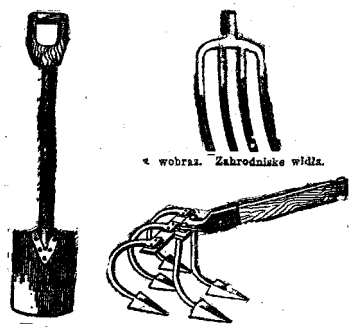
Cisło 14 Budyšin, 14. oktobra 1927. Lětnik 34

Zahrodniske gratu.

(S 15 wobrasami.)

Cźim redlischi masch grat, cźim lóże a ſpĕschnische masch dźĕło. W naschich wjeſnych ſahrodkach njenakłožujemy pschezo gratu a ſtroje, nam nasche dźĕło wołóżaze a wuſpĕch potwjetſchaze. S wulkeho dźĕła tajte gratu a jich lĕpschiny ani njeſnajemy. Tohodla chcemy bźeńża wo tajtich gratach a ſtrojach porĕcźeć a je we wobrasach pokazacź.

Najprjedy pschiwobroćmy žo gratam, nam pomazym ſemju abo pódu wobdźĕłacź. Do tych ſłuſcha pschede wschĕm kopacź (1. wobras). Tu we wschĕch pschedawarńach žeſlenych tworow pschedawaja. Sa ſapraſnitu, cźežku a

1. wobraz. Zahrodniska łopać.

2. wobraz. Zahrodniske widła.

3. wobraz. Ručny kultivator.

ſtwjerdnjenju pódu je liżo kopacże horka trochu twuhornjene. Wuhorſchcź je tohodla, ſo njeby pschi teptnjenju ſ nohu tak wo pódnische a wobucże ſchło. Toporo je runje ſ pschimadłom.

Druhi wobras pokazuje nam ſahrodniſke widły. Te maja ſchtyri a to ſchćeroke ſhuby. Też tute ſ toporom na kónzu ſ wocźkatym pschimadłom pschedawaja. Sahrodnże widły a pschezo hischcże jara mało trjebaja. Schtóž je ſ nimi jónu ſahrodku podrywał, bźeš nich dale bycź nochze. Łopacź potom jenož hischcże k wumjetanju pschĕrowowo a jamow trjeba, a w ſemi. jara pschĕrojcźenej ſ koruſchkami, ſo by je ſ kopacźom pschekałał. Wubjerne ſu widły we pódźe ſ njerjadom jara pschĕrojcźenej. Na nim koruſchki njerjada ſwjetſcha wiżaju woſtanu a hodża žo lohzy wotſtronicź.

Jara khmany a ważny grat je ručny kultivator. Naſch 3. wobras jón nam pschedwjeduje. S nim je mózno, pódu hacź do 20 cm. hłubokoſcźe (nimale pot łohcźa) pschejschkrabycź a pschewrócźicź. Tutón grat dźĕłaja ſ tſjomi, pjeczimi a ſedmymi ſubami, ſa tym hacź je wobſoba, ſ nim dźĕłaga, ſyłna. Cźim mjenje ſubow, cźim lóżo ſo ſ nim wótcźi a jemja pschedwĕrwa. Sa ſyłnu wobzobu je mózno, tajſi grat hischcże ſ wjazymi ſubami wuhotowacź. S wjazy ſubami je mózno, ſa krótki cźaż wjetſchu pschestrjeń pschewrócźicź. Wobjebje w naléćźu, hdyž ma w ſahrodźe połnej ruzy dźĕła, cźi tajſi grat wjele pomha a nĕkotrehožkuli pomocznika ſalutuje. So by w naſymu hižo podrytu jemju do ſypotateje a mjelneje pódy pschetworił, trjebaſch ju jenož ſ ručnym kultivatorom pschejĕſdźicź. Potom je pjerſchej mjelniſcha a hłubſcho pschedźĕłana, hacź hdy by ju ſ łopa-

4. wobraz. Zahrodniska motyka.

5. wobraz. Wasiłowa motyka.

cźom pschekałał. Pschikupny hnój možejch ſ nim wjele lĕpje k pjerſchej pschimĕſchacź. S nim ſalutujeſch ſebi wjele prózy a dźĕła a tola ſemju wjele bóle rosdrjebiſch a pschedźĕłaſch.

Druhe gratu ſu ſiſłubata motyka. Podobna je na rohołku abo bĕrnjazy korſch. Suby žu ſchćerſche a kónczojte. S njej ſamóżeſch ſemju, kotruż dla mokroty na ſymu a we ſymje podrycź njemóżeſche pschekopacź. Hdyž je ſemja ſomjerſta, ſ njej ju tak pschekopaj, ſo ſchkrutty ſawoſtanu.

Nowy grat abo ſtrój je w naſchim 5. wobrazu pschedſtajena motyka. Ju žu waſſiſowu motyku pomjenowali, po wĕſtym Waſſiſu, kotryž ju prěni wudżĕłacź da a nałożowaſche. Mózhi ju też po žerbſki wokatu motyku mjenowacź. To je motyka, ſ kotrejž móże hóždy bjes wulkeho twurcźenja dźĕłacź. Ju pschedawaja w 4 ſchćerokoſejach a to 6, 10, 12, a 19 zm. ſchćeroku. S njej žo njekopa ale we wobłu pódze cźehnje. Na kónzu hrjadki ſakopnuwſchi mjes wohadżenym, bjes pschewrhnjenja zyku hrjadku pschecźehnjeſch. S njej mózejch rjadki, tak cźaſto hacź masch to ja mjno pschewrhwacź. Wożebje nuſne je pschewrnjeſe po dejchcźu, hdyž je je wjetcha pjerſchcź do ſchkory ſeſłka. Roſtlinkam tajſe pſche-

nadejenje widomnije howi. Stónjo a powěr maja fuo-
wa krutschkam pschituy, spěchujo wót a theje.

Wožebite jahrodniske železne hrabje pschedstajnje nam 6. wobras. Te pschedewaju pod fmamku „worjok“ (Adler). Thornuja w wschelakich schérokosejach dželaja a na wiki pschinjeju.

Hdyž rjadki fadjenkow jara rójno njeju, potom je nam hrjebak (po nemfki Wühleisen) bóle k ruku. Kaž na 7. wobrasu widźimy, ma jenož krótke zubiczki. Tohodla ſ nim hrjebaja, žaneje rostlinki podrubnyc njemóžesch, tola ſthadjenju a rosczenju njerodje ſ nim hrjebajo fadžéwajch.

6. wobraz. Zahrodniske hrabje.

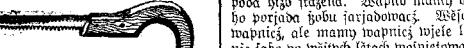
7. wobraz. Hrjebak.

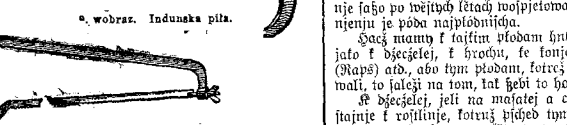
8. wobraz. Sadźépak.

S druhich wschelakich pschipratowow a grotu fajimuje naj na jnmu fad ſchczipak. (Hladaj 8. wobras.) Tu pschedstajene je drje ſtarſcha pschipratwa, tola je ju ſa tak thmany wupokasal, jo nowy a najnowſche wudźélki jon njeju ſamohle na bok ſtorczicz. Ssadarjo maja jón ſa najlépſchi. Jeli je ſubiczkate wenz, méschk a žerdka, na kotruż czi w dobrym rjedže potom mózejch ſ nim ſad też na najbóle ſwonkniez a najwyſchſchej halożjy wotczipnyc, bjes tého, ſo by płód k ſemi padnył a ſo rabił.

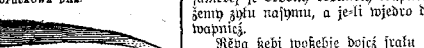
Mésko chczemy ſo hiſchcze mjes ſwami roſhladowacz. Naſch 9. wobras pokaſuje na huſtu tak mjenowanu Judna piku. S njej mózejch czénke a też tołſche wotnożki wotrésacz. Wožebje hodźa ſo ſ njej hromadże ſtejace wotnożki a halożki wotrésacz wožebje te, ke kotrymż ſ druhimi pikami móhł njeby. Hohenheimſka ruczna piwa, (hladaj 10. wobras) ma wyżoki wobluk ale derje pſchiprawjene pſchimadło. Tohodla ſo ſ njej derje a lóhzy réſa. Jédnaty wobras pſchedſtajuje nam wožebity ras pikow. Teje nóż ſo ſhibuje. Jón tyknu na žerdku, ſo bychu ſ nim réſali. Wona réſa mż je ſtorczenjom, ale je ſczehnjenjom. Dokelż wobluka nima, mózejch ſ njej też hromadże ſtejace hakoty woiréſacz. Réš je dobry, tak je mózno ſ njej też tołſche haloży pſcheréſacz.

9. wobraz. Indunska pila.

10. wobraz. Hohenheimska wobruškowa pila.

11. wobraz. Zhibowata pila na žerdku.

Mjes nożemi tak mjenowane rypaki, najbóle naložuja a trjebaja. Naſch 12. wobras nam tajſi najbóle trjebany rypak pokaſuje. S nim je mózno, halożi, dróbne wubiwanki a wotnożki lóhzy a hladzy wotrésnyc. Spódla rypaka méj hiſchcze wſchedny dwójaczny nóż k ruku, pſchetoż ſ rypakom twjerdy drjewo réſajo ſo tón wjele prjedy wutupi, kaž lóhzy druhi nóż. Shibnjeny rypak ſo też wjele wobużniſcho tocźi kaž wſchedny nóż. Schtóż chze witki réſacz, njech k tomu ſchtomownu rypak trjebał (hladaj 13. wobras). Tehdy brént je hiſchcze bóle naſhibnjene a tohodla ſo ſ nim hiſchcze lépje réſa. Też ja ſchczépjenje trjebaja ſahrodninju wožebite na naſchim 14. wobrazu pſchedſtajene nóże. Spódla ſtuka maja hiſchcze pſchipratwu ja pofchitkowanje. Jeli potom mjenja ſ nimi ſtoſche ſtarſe a derje wutonjacz. Sstawe pruczéli pſchitſchiſnjuja wjaz; ſ nożizami tak mjenowanymi ſahrodniſtimi abo rózanowymi nożizami.

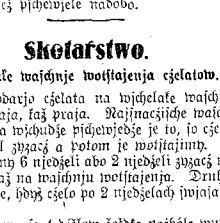
12. wobraz. Zahrodniski nóż.

13. wobraz. Stomowniski nóż.

14. wobraz. Nóż k ſcépjenju.

15. wobraz. Ilusancowe nożicy na žerdku k tyknjenju.

Dalſchi ja ſahrodnika nujny grat ju te tak mjenowane hużańcze nożizy. (Hladaj 15. wobras.) S nimi wotrésnja ſo naléto hużańcze hnézda, ſo bychu ſo ſpalike. Te tyknu ſo na žerdku. Sa powjaſ ſczehnjo, ſo ſ nimi też ſylniſcha wotnożka pſcheréjnje. K tomu njetrjebajch na ſchtom ſaléjeſ. Pod nim abo na rébłu ſtejo mózejch hnézda w kóždej wyſokoſczi wotrésowacz.

To ju je ſahrodniſkeho gratu najnuſnjiſche pſchipranwy a ſtroje. Te dóſtanjenym w kóždej pſchedawarni je żeleſnymi tworanti. W najchim Budyſchinje ſnata firma Waltar Woigt na Jerjowej haży tute grany a pſchipratwy pſchedawa.

Rólnistwo.

Wapno ſkuſcha ſobu do hnojeńſkeho porjada.

Kelko krócz ſmy hižo ſpomnili, ſo we póżde dyrbi nészchto wapna być, hewak wſchó hnojenje micżo njepomha. Wjetſchi dżél naſchich polow a łukow je tak rjez wotwapnjeny a tak też i tuteje póży żenje ſpokojazy wunoſchk nimamy. Je ſhnadniſcho ſtrowa pódu dżerżecz hocz thoru lépowacz. Tohodla nimamy hakle potom wapnicz, hdyž je póda hižo ſtażena. Wapno mamy do trajazeho hnojeńſkeho porjada ſobu ſarjadowacz. Wéſo nimamy pódu pſchewapnicz, ale mamy wapnicz wjele lét a to ma ſo wſchédnje ſażo po wéſtych létach wospjetowacz. Pſchi tajkim wapnjenju je póda najplódniſcha.

Hacz mamy k tajkim płodam hnyłom (direkt) wapnicz, jako k dżeczelej, k hrochu, ſe konjazym bunam, rjepikej (Naps) atd., abo tym płodam, kotrez ſmy pſched tym pétowali, to ſaleji na tom, tak żebi to hoſpodar jóm ſarjadnje.

K dżeczelej, jeli na maſatej a cżežkej póżde, wapnimy ſtajnje k roſtlinje, kotruż pſched tym péſtujemy. K tomu ſamérej je drobny roſnuléty wapnowy najkhmańſchi. Mózemy zyłu naſymu, a je-li wjedro dowoli, ſamo w ſymje wapnicz.

Répa żebi wożebje dojcz ſrału a doſpołnu ſwjeſtſchnu póżu żada. Wona też wożebje jara pod póżinej tżatoſcżu cżerpi. Tohodla mamy naléto ſaże póżu k répje polwapnicz. Polo ſo ſ ſohka jawlóczi a na to ſo wapno roſmjeczje.

Sámy-li polo pſched dwémaj abo tżimi létami wapnili, njetrjebamy telko nadobo wapnicz. Dożaha 4—5 zentnarjow na hórz, a to palineho wapna. S tym bożpjeczne dróbjatu mjelnu pódu a wotſtroninny telko póżinjeje kiſalinu, kotraż by k wotwiczu kulturnych płodow wadźiła. K běrnam wapnimy bórzy po wożadżenju ſwjeſcha do rynicz kow, kaž ſmy to hižo wjazy krócz naſpomnili. Wſché cżežke maſate, na wapnje łhude póży wapnimy ſwjeſcha fóżo ſchtwórte léto. Na druhej ſtronje, pak by hoſpodar moh ſpytacz, hacz by wapnjenje njebyło w ſpeczim lécże mużne.

Na cżežkich pódach liczimy powſchikownje 10 zentnar jow wapna na hórz, to zéła hrubjeho wapna. Mjeſch ſchimerske ſpréjene. Dowjedże to na tajſeſczi wapna a tżas ſcżi wody ſaleji.

Wjazy hacz 10 zentnarjow cżiſteho palineho wapna pak imamy trjebacz. Porjadnje pak mamy radicho cżaſcżi ha wapnjeſ hacz pſchewjele nadobo.

Skolarstwo.

Wſchelake waſchnje wotſtajenja cżelatow.

Naſchi hoſpodarja cżelata na wſchelake waſchnje wotſtajeja abo wjaſaja, każ praja. Najznaczniſche waſchnje, kotrez ſo ſ wjetſcha wżhudże pſchewjedże je to, ſo cżelecżu dany 2—6 njedżel zyzacz a potom je wotſtajimy. Na tym hacz cżelecżu damy 6 njedżeli abo 2 njedżeli zyzacz nihdy tak wjele njeżaleji każ na waſchnju wotſtajenja. Druhdy może dwjez hiſchcze lépje, hdyž cżelo po 2 njedżelach ſwjaſamy, hacz po 6 njedżelach.

Zyzaze cżelo ma je 4 dżelow żołdka najbóle witwity pożledni dżél, kotryż ſo ſhes (Fettmagen) mjenuje. Tuta ſhes może mloko najlépje ſpożiwacz. Pola ſtarſcheho bowjaſeho ſkota pak je kuſło (Vanſen) a kruha derje wuvita, kotrez może hrubu piju ſpożiwacz. Tohodla, ma ſo ſ mloka k druhej piży pomału pſchecz. Żołdk ma ſo najprjedy na druhu piju pſchiwuczicz. Dewak może nam ſkoſo ſamo ſhorjecz. Tajke cżelo nam ſamo druhdy ſabinje a wotſtanje próżcżo.

Swjaſamy-li cżelo po dwémomaj njedżelomaj dawamy jemu hiſchcze potom dwé njedżeli mloko ſ dóńczki a k tomu pſchidawamy wſchédnje nészchto druheje piży, dha je to lépje hacz hdyž hychmy cżelo po 6 njedżelach bjes mloka wotſtajili. Mnoży cżelo ſwjaſaja a potom jemu żane mloko wjazy ſwoptacz njedaju, khiba nékajki napoj, kotryż je ſ mlokom jenoż trochu wobarbjeny. Potom pak ſo njetrjebamy dżiwacz, ſo nam cżelo hladajzy dele bjerje. Snadż ſkoro 2 zentnarjaj wajeſche a nétko je ſkoro wjazy njepoſnajeny. Cżelo je hubjene ſuche, thore a ſrudne. Cżaſto ſhyſchimy, ſo ma cżelo pſchi ſwjaſanju żiwoje cżelace mjaſko ſhubicz. To pak je żyle wopaczna ſabada. Hdyž cżeleczu hiſchcze po ſwjaſanju thwiſku mloko dawamy, dha wjele njepſchiſażdži ani w ſrójtu njeſaſtanje.

Tohodla mamy pſchi ſapoczatku hdyž ſmy cżelo ſwjaſali, cżeleczu runje telko mloka dawacz, każ tehdom dóſtanje hdyž ſyzo. Poſdżiſcho możemy jemu mloko ſ druhej piżu narunacz.

Dawamy-li jemu do dóńczki pſchihotowany napoj, tu je wéſte, ſo khwilku traje, donż ſo cżelo na to pſchimuknje. Cżelo nam wuje a uſecha picz. Mjes tym je napoj wotſtudnył a dołho traje, donż jón wupije. Cżelo może nam po taſtim ſymnym pieżu ſhorjecz a dóſtanje triſtaſku. Najlépje, hdyž cżeleczu 3—4 krócz ſa dżeń picz dawamy. Radno je, hdyž ſmy cżelo 2 njedżeli ſtare wotſtajili, ſo jemu hacz do 6 njedżeli hiſchcze ſamżnu méru mloka dawamy. Mloko możemy potom ſ cżiſtej wodu abo ſ wuſtheranym mlokom narunacz. Do wuſtheraneho mloka abo do wody możemy roſmjeczeny wonż, naparjene wotruby, thlébowe ſrjódki, jeja a podobne méſchcez.

K wjaſanju cżeleczа, dyrbimy wjazy żedżowjeże ſłożicz. Kóżdy ſmyłk, kotryż ſmy ſe ſapoczatka cżinili, może ſo nam poſdżiſcho wjeczicz.

We wſchelakich krajinach pak hiſchcze na druhe waſchnje cżelo wotſtajeju a to ſ mężtnami hnyłom po narodże. Narodżene cżelo njedaju krutwje ani wulijacz. Wuſchudnyja je ſe ſhonjanym wéchczom a potom je hnyłom wordżéła, ſo by hnuka cżelo ſ zyła njepyſnała, ani cżelo krutwu. Tajke wotſtajenje ma też ſwoje cżémne ſtrony, ale ſa to pak mjes druhim wulſe lépſchiny.

Cżelo ſo bórzy na to jwucżi. Na jenom kuble ju to ſpytali Cżeleczu dachu do dóńczki mloko. Hoſpoſa podnuri ruku do mloka a cżelo ſa jejne poritky cżahaſche. Sa dwaj dnaj bé ſo cżelo tak napuczilo, ſo ani porſtow w bójzaj njepytaſche, ale ſamo pijeſche. Mloko możachu cżeleczi poſtupnje ſmyſchicz. Dawachu jemu ſa dżeń 4 krócz, prénje dny 1¼ litra mloka, potom 1¾ litra, w druhim tydżenju 1¾ litra, ſtonżejze wſche mloko tak wot wſchelej thuſtoſcże wuſmjeczene. Potom bé cżelo wotoko 4 njedżele ſtare. Poczachu jemu mloko ze druhimi pizami nar[illegible] ſ wuſtheranym mlokom a ſ wodu, do kotrejeſi tołczeri[illegible]. Sandobja, do kotrychż ſo cżelat. napoj dawasche, bżchu najſtmańſche drjewjanke, kotrez ſ horzej wodu wuparichu. W drjewjanych ſudobjach napoj tak bórzy njewuſtudny. Mloko kotrez dawachu, dyrbjeſche wſo cżiſte we nadejene być a tak wyſoko ihrète, taſkez je dejimy. Hdyž cżeleczu ſo ſtarobje napoj abo mloko pſchidawachu, ſo cżelo bórzy naſképje wuwi.

Cżelo njetrjeba ſnydom po narodże wſché mloko wot krutwy. My tej njewémy, kelko jeho krutwa ma a kelko bychmy méli wudejicz, je ani cżeleczu njepobrachowało ani ſo by ſo też njepſchepiło. Runje pſchi ſpomnjenym nałożku ju wſché tajke njeprawoſcże wotſtronjene a cżelo telko dotſtanje ſchtoż trjeba.

Dale ſo cżeleczu po krutwje ani krutwje po cżeleczu njeſtykła, hdyž je ſwjaſanu, dokelż ſo njeſ ſobu ani njepoſnajchtej. To je wulka lépſchina tajcheho wotſtajenja.

Mysliimy-li żebi, ſo je nékotra krutwa tuberkuloſna, nożemy cżelo na podobne waſchnje wotſtajicz, cżemy-li cżelo poſdżiſcho ſwjaſacz. Wéſo mamy tajkomu cżeleczu potom mloko wot ſtroweje krutwy dawacz. Cżemy-li mloko wot tuberkuloſnje krutwy cżeleczu dawacz, dyrbimy je najprjedy wothwaricz. Dokelż pak ſ warjenjom ſdobom witaminy w mlóſu żoha ſnicżimy, dyrbimy do mloka nékotre kapki wybjazeho tuku pſchidacz.

Tele waſchnje wotſtajenja njemujemy ſchwizarſke a je radno tam, hdżež ſo na pſaſowanje tkotu wjele dawa a hdżež telko na dżele njeſaleſi, kotrez żebi tele waſchnje pſaſowana żada. Njemóżemy-li tute wumeńenja dopjelnicz, dha je radżcho njeſawjedżemy. S wopaczanym wotſtajenjom cżelatow możemy też cżaſto dożcz pjenjes pſchiżbażicz.

Woda pſchi wſchelakich thorowjeach jako hojeńſli żrédk.

Cżaſto nam tkotni lékarjo wobſtaldy łukaſuju. Mnoży pak njewjedża żebi radу tak cżopku dyrbja tajku wodu nałożowacz. Symmu wodu trjebamy pſchi wſchelakich ſmuſkowych thorowjeach jako pſchi bubujenju, kolitu atd. Woda pak ma być wokolo 9 ſtop. po Celſiju cżopła. Pſchi tajkich thorowjeach trjebamy ſymnu wodu.

Pſchi ſymnizymych thorowjeach trjebamy ſymnu wodu ſ wobkładam ke kupanju abo ſ myczu. Hdyž ſtót nahle bubni, pomha druhdy poliwanje ſe ſymnej wodu. Lód abo ſyle ſymna woda je druhdy dobra a pſchiłóżona na ſahorjenje mośhow a to hnydom pſchi ſapoczatku. Poſdżiſcho mamy ſo tajkich ſymnych wobkładow woſtajicz. Na to mężto rosmjeſchamy do hliny wodu a tżkalo a dawamy tajke wobkłady na thore mężtno.

Lżuku wodu trjebamy pſchi ſatrykanju abo kolikach. Se tutej możemy tołſte cżerwa a pożledk wawopłokacz.

Horzu wodu trjebamy jenoż na jédnu, dżemy-li ſo bychu ſmjerthnyć. Tak jédnu pſchedy doſtrandi a ſo puknje. Tu nałożujemy ſmjeſcha wotwar ſymownych pluwow abo wotwar konjazeje rjetwiczki.

Pjeriznarstwo.

Schtwrſta domjaza kokoſch.

(Z wobrazom.)

W dolinach Schwyrſkich Alpow je mózno bylo i jim kur hacz do dżeſatkiczeho dnia ſ ſuſej krwju njeſmi ſanu ſthowacz pſched wjele ſtow lét. Tuta druſina je mjaſna a tohodla dałoko a ſcheroko ſkawnje ſnata. Jeje formne khaponki a kokoſchki na wikach rady kupowachu a kupuja. Ale njedżiwajzy tohu, bżchu kokoſche dobre njeſkerti a pſchejcjahnyduu nétkotre druſiny njeſkerſkew mo wjele. Horate krajiny maja hrubu podnjebſu, hacżrunjez ſo tam ſtónzo wodnjo ejoplſcho ſtaja. Kury wotroſtu tam trute a ſtrowe. To jpoſnawamy hižo na kurjatkach, je ſu wot malowe. To jpoſnawamy hižo na kurjatkach, je ſu wot malowe. To jpoſnawamy hižo na kurjatkach, je ſu wot malowe. Tohodla ſo jeſtwrſta domjaza kokoſch wſchudżom bórzy a lóhzy ſaſiwi, dokelż pſchikhadża ſ hrubeho podnjebja do mjeſeho. Dokelż je pſ-

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

«S. N.» płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěći šmolerjac knihiličerjenja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2697.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěnje so stajece nawěstki a tabele so wyše wobliczeja. Za reklamowy n n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 242 — Budyšin — Sobotu, 15. oktobra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Němskokšatna rada šulski zakoń začisła.

Pjatkowne poteršenje němskokšatneje rady, w kotrymž wótšesche so słóncnje wo šulskim šakonju wobšamknuś, je so ś wulkim pśeciwjenjom słónčkiło. Se 37 pśiseršiwo 31 hłosami je so šakoń wotpokšał. S tymle wotpokšanjom w němskokšatnej radźe pak němskokšatny šulski šakoń njeje wotbył. Němšce knježerstwo swój pśenjotny šakonjowy nacyśk němskemu žeńmej pśiseršiwoju a pśi tym dźeli, jo je němskokšatna rada jón wotpokšała. Ssama wěc je so hižo raz lětša ś zokorowym złom stała, kotryž je němskokšatna rada tehorunja wotpokšała. Němśi žeńm je njedźiwajcy na to zokorowemu złu pśihłosował. Dokelž so němskokšatna rada pśiseršiwjenja pśiseršiwo tonu wotrjekuje, šakoń we zokorowym złu šakonśiu móz dosta.

W poteršenju bě **němski zwonkowny minister ś Kendel** rjekł, jo němšce knježerstwo we wjele dypkach wobšamknjenjam němskokšatneje rady njemóže pśihłosowaś.

Sakši pósłanc dr. Gradnauer pśihpowědźi, jo šakše knježerstwo njebudże móz knježerskowej pśihodłoły pśihłosowaś, dokelž by so ś tejle pśihodłohu šakše šulstwo na njerjśeśne waschnje rostšěšłało a so njespokojnosć zbudźiła. Pśihodłoha so też němšej wustawje pśiseršiwoja. Zeliło by so pśihodłoha šakoń seźinila, by němśi stat ś tym nastawaze pjenježne wudawki pśiweswšacj dyrbjał, dokelž to kraje njesamóża.

Pśiseršiwo šulskemu šakonjej su hłosowali šakaśe rjo Bayerskeje, Anhaltskeje, Oldenburgskeje, Turińskeje, Hessenskeje, Hamburga, Bremena, Lübecka, Mecklenburgskeje-Schwerinskeje, Württembergskeje, pruskich provinzow ś wuwiśaćom Barlina a šakšeje provinzy.

Powjetšenje mšdy a powjetšenje płaćišnow.

W swišu ś powjetšenjom šastojništeje mšdy su so we Bremenskim staśe wěsy za wšědne žiwjenje a rjemjeślnišce dźeło podróžiše. S tym so nětko powjetšenje mšdy wuruna. Šćikodu ś teho maja ludźo, kotrychž dochody so njejsu pśišpjerjone. Bremenski senat je na podłožku wjele **wobźešowanych** žeńm namołwił, so by je wšeje zajnoseju na to skutkował, so by so tajke njewopraśenje podroženje rjestało a so by so wrócyło. Sobom je Bremenski senat **płaćišnowu** kommišiju, ś wikowarjow a pśihetrjebarjow wobśtejacu, napominał, so by hnydom šwěśiła, kajše njewopraśenje podroženje je so hižo stoło.

Khorhojny konflikt w pruskim sejmje.

W šćiwórtkowskim poteršenju pruskeho žeńma so němskokšatnosći na wukas pruskeho knježerstwa wo trjebanju němskokšatneje cžorno-cžerwjeno-złoteje khorhoje a na bojkot hotelow hórschachu, kotrejž němskokšatnu khorhoj njejsu pokazowale.

Ministerski pśihedźiwa wotmołwi, jo su rěcžnizy prawje rjekli, so dyrbi so też symbol šaćbnjenosće cjeśiś. Ministerski president tomu pśihłosuje. Tele wšěy pak njech so pśetrjebnje w muzeju khowaju. S khorhojnego wadźenja halle wuźźimy, hdyž so pśihiwitowarjo starze khorhoje ś datymi wustawnymi wobśćinjonjesemi spokoja. S winowatosću němskokšatne barby cjeśiś, kotruž su němskokšatnosći na knježerstwa šaśupowišći pśihowali, so njesinješe, hdyž je jedyn ś jich ministrow njedawno rjekł, jo je cžorno-cžerwjeno-złote jenož khorhoj politiśkeje strony. Na kórzu ministerski president praji: **Zyle khorhojne praschenje njeje nicžo druheho, dyžli wojowanje mjes starym a nowym knježerstwom.**

Tohodla budźemy republiźnu khorhoj wošebje wyšoko wažiś a ś njepopušćatej wótrosću pśiseršiwo tym postupowaś, kotśi ju hanja. Pruske knježerstwo so sawěsće w žwojim dźerżenju njeda famlicž.

Po hrubych wupadach kommunistow, kotśi ś pśichśeślesanjom nětkotrych tribunowych wopytowarjow cžerwjenu khorhoj nad rěcžnišćej tribunu snahowachu, po ministaŕe Grzesinskim złowa jimasche. Hišće zaś šćejišćnjo šlattneho knježerstwa k nusowemu wukasej rozłožuju praji, so je strach njeměrow a nuza była.

Ladendorff ś hospodarśeskeho sjednoćenjstwa so ś rasnoseju pśiseršiwo bojkotej hotelow wobroćej.. Ludowy Wošt so ministerskemu presidentej sa nusowy wukas dźakowasche, dokelž je ś tym lubošć k cžorno-běło-cžerwjenemu rośtka. Němskonazionalny Seelmann praji, so je cžorno-běło-cžerwjene runje tak derje **załótwjene** we wustawje, kaž cžorno-cžerwjeno-złote. Prawnych pśiśicžinow sa wudaće nusoweho wukasa njeje było. Němskonazionalna strona je we krutej dowěrje žiwa, jo budźe so nětkuy cžorno-běło-cžerwjena khorhoj zaso nad Němšej smahowaś.

Schachtrowanje rěsnego skota.

Katastrowy wubjerk pruskeho žeńma je wo šhromadnym namjecze němskonazionalnych a ludowzow, kotryž chce **schachtowanje rěsneho skota** šakaś, jednak. Wězywustojny rabbin dr. Munk praji, so je wobrjadne rěsanje nabožeńśi cjin židowstwa. Židza šmědza mjaźo jenož tajkich skocžatow jěsć, pola kotrychž žadyn ważny organ njeje na nětkaše waschnje šranjeny. Wubjerk jako druhich wězywustojnych zajadnika Barlinskeho swěrjata schkitazeho towarstwa a direktorow rěsarnjow městow Kölna, Potsdama a Khorzebuša štyrscheše, kotśi so pśeciwjenu schachtowanju swěrjatow wupraśichu. Hdyž běchu so hišće druhy wězywustojni štyrscheli, so pśeciwno hłosachu nazionalnych namjet pśichaja, so kotrymž šmě so jenož hišće stót po potrjebje židowskeho wobydlerstwa schachtowaś, pśeśi cjimž dyrbja so njenuzneho cžiwólowanja skocžatow wostajiś. Dźiwje schachtowanje dyrbi so šakaś.

Nowy wukaz Bocenskeje prefektury za přeitalsćenje.

Bozenšti prefekt je wukas wudał, ś kotrymž so pośledneje hišće widźomne šmanjenja wužiwanja němšeje rěcže w południowej Tirolšej šakajuja. Wot 1. oktobra šmě so w ludowych šulach jenož hišćeze w italskej rěcži wucześ. Wšěch wosiwjenja, nawěšchli a napišma dyrbja jenož w italšej rěcži šestajane byś. Tónle wukas so šamo na šarpte abo wuschiwane napišma na bidowych rubach, ćjizach, šchlenźach, schalkach a druhej nabobje w restauraziach, kofejownjach a hoscenzach wupschestrěwa. Mjes tym pak so cžaš sa pschetrjebanje tychle wězow hač do 30. nowembra 1929 traje, je so cžaš sa wošstronjenje němšich napišmow na 30. nowembra 1927 postajił. Wot tehole wukasa je pschebběžnje jenož schěśi gmejnow wuwsatych. W druhich stronach połodnišcheje Tirolšeje je nětkole tózbe němšce słowo ś dróhi shubi.

Vatikanowe žadanja na Italsku.

Italske banźiše nowiny je hižo dźeśi cžaš je sjednanjom Vatikana ś italskim knježerstwom sabrkaju. Bamźišti „Osservatore Romano" je nětko pśeni króc **wumenjenja wojsewit**, ś kotrymž by Vatikan šwólniwy był be sjednacz. Vatikanowy offizialny organ najprjódy za to dopomina, so je **„rukowanšti šakoń" ś lěta 1870** zyle njedobałazy; wapraulóże je Sćwjaty Wótz žwobodny njeczuje. Wěz italskeho knježerstwa je, spokojaze roskšinjanje namakaś. **To pak njeje móżno, hdyž so myśl na wobnowjenje zyrkwinskeho stata wot wschcho spodzatka wotpokajuje.** Sa bamźowu njewotwisnjosć wot Italskeje a druhich statow dyrbi so **wjes** wumenjenja rukowaś. Vatikan njeda so jenje italskej diplomatiji wumuzyś. **Italska njech kruch kraja, byrnjej mału byl, Sćwjatemu Stolej pschewostaji.** Vatikan žebi na to njepomyślił, so na zuju pomoz wobroćeśej, so by žwoje žadanja pscherśiśchcał, tola nowy italski stat je winowaty, pśedy cjimjenu njepraudu wuhkadkować.

Attentat na albanskeho pósłanca w Prazy.

Na albanskeho pósłanca Cenu beja w Prahy je so pjatk wjeczor w 10 hodźinach w hotelu „Paśsage", hdyž bu pósłanc šwowe měšnośće, attentat ś revolwerom šćinił. Młody cłowjek tśi króc̀ do pósłanca śeli. Pósłanc je po puczu do thorowinje na žiwoje ranjenja wumrjeł. Nadpadnika su jako 18 lětneho albanskeho šudenta Alginiatha Bebia špótnali. Hdyž jeho na policiji pschešłyšachu, praji, so je chcył pscheradźe albanskeho pósłanca pscheciwo albanšenmu statej sadźewacz. Nadpadnik bě hižo zyle popodnje na pósłanca łakał.

Albanskeho biskopa Wisariona šajeli.

S Tirany so powě, so je albanska policija biskopa dr. Wisariona šajała, dokelž je dr. Wisarion loni do Južnoslowjanskeje pucžował a ś južnoslowjanskim patriarchatom wo zyrkwinskich naležnoscach jednał. Biskopa su pschi njeseju šajeli a do šastwa šawrjeli, dokelž bu albanske knježerstwo boji, so je biskop we **wukraju** pscherśiwo njemu dźěłał.

Poincarea sławja.

Jutśe njedźelu dźeźa franzowskeho ministerskeho presidenta Raymonda Poincarea we jeho narodnym měśe Bar-le-Ducu pśeśi wošwjeceńu wojerskeho pomnika na wulkotne waschnje złakwicž. Mnohe elsašto-lothrinske sjednoćenstwa, kotrejž su nětkuy pschi wólbje Poincarea ja presidenta republiki (1913) w Bar-le-Ducu za njeho wustupowale, so pschi žwjedźenju wobdźěla. Wjele politikow Poincarea w Bar-le-Ducu powita, na jich cžole jeho pscheśel Maginot, prjedawši wójnšti minister, kotryž je, kaž je šnate, **poruchnje** pschedewsace org- ńsowal. Potom šnjeje Poincare pschi woserskim pomnikh rěcž. Město Bar-le-Duc a wobdźerstwo so pschi žwjatocžnoscach wobdźěliśej. Město budże ś thorhojenj wupyschene, a žwjedźerśiśi cjoh, kotryž dyrbi też woserśi charakter dostacz, popołdnju po městowych dróhach pocžehnje. Politiśi wosnam tehole wustupjenja so w Parizišich newinach wyšoko pohódnoscja.

Rakowski so wotwołał.

W franzowskim knježerstwje je pjatk nota doschła, kotraž praji, so je bolschewiske knježerstwo Rakowskeho wer wołało.

Sa noweho pósłanca na město Rakowskeho Moskowske knježerstwo datalneho pósłanca w Tokiu, Dowgalewskeho, namjetuje, kotryž je pśedy ś ludowym komišarom za pósły a telegrafy był.

Liči so ś możnoscu, so Moskowske knježerstwo wodźa ruskeje delegazije pschi rusko-franzowskej dołhowej konferenzy w pschichodze wot wošoboh ruskeho pósłanca we Parizu dźeli a tónle nadawk ruskemu finanzneńmu spezialiscej dowěri. Najwjazy wuhladom sa tole sastojnstwo ma prjedawschi finanzny komišar Sokolnikow, kotryž nětkole ruskej delegaziji w Parizu pschitłuscha.

Rakowskeho naślědnik.

Wotwołanje Rakowskeho a pschedwidźomne pomjenowanje nětčišchego ruskeho pósłanca w Tokiu, Dowgalewskeho, šo w Parizišich nowinach jako wulki wuspěch franzowskeho šwonkowneho ministerstwa pobudźuje. Dowgalewskeho wosobu na tak pohódnoscheja, so budże so ruski pósłanc we Tokiu jako technik (Dowgalewski je po powołanju inženieur) ś agitazijskimi naležnoscenmi mjenje saběracz, dyžli politik Rakowski. Nowiny tohodla Dowgalewskeho njepschecželšiju njepschijimaju. Jenož „Matin" nowopomjenowaneho ruskeho pósłanca warnuje, so do šmutkowanych naležnoscjow Franzowskeje měšechcz.

Amerikanska lětatka so ze smjertnego strachu wukhowała.

„United Preß" je ś pośrědnišnym radiostazije Devizes 14. oktobra wot kapitana Goosa, wukhowarja miš Elderowe je a jejneho pilota Laldemana złědowazu šchkowu powěšć dostała:

„Lětarjej staj po pódła „Barentrecht" wojera ½11 hodźin łódźneho cžaša na morjo puschczíłoj. Hdyž na łódź pschińdźechtaj, prajeschtaj, so staj dyrbjałoj swoje pschedewsace dla njedobžahajeho wolijowego cžišcha špuschcžiś. Wšchtaj jara wušłakoj, dokelž je so lětadło wot 7 hodźin wjeczor hač do 2 hodźin rano dyrbjało ś cježkim wětrom bedźjeś, kotryž je lětadło dospołnje pschemacżał a jo ś jeho kurša wotschnał. K wodźe pschińdźinwschi je lětadło njewobschkodźi. Hdyž pak je na łódź horje cjahnyschče, dwaj benzinowaj tankaj rosbuchnyschtaj, a lětadło so do cžišła špali. Tohodła je njeje mołko nicžo ś njeho wukhowacz. Lětarjow na Azorske kupy dowjeźu.

Sekretaŕ amerikanskeho wójnskeho łódźiwa pscheciwo njewužitnemu nadozeanskemu lětanju.

Njedźiwajcy wulkeho wjeselja nad wukhowanjom ozeanskeje letacki miš Elderowoje je tola nowiny njewotstawaju, jejnu žwałliwu łkt kritišowacz. We amerikanskim knježerstwje tajke lětanje wyšoko njepowažuju. Sekretaŕ wójnskeho łódźiwa Davis wo nim praji: Nadozeanske lěty, kotrež wěšemu wědomostnemu samérej njeslužuju, su njewužitne a žwałlive. Njeporadźene lěty jenož njeworpraw. njene pschedtundi pscheciwo zyłenu lětanju potwjerdźuju.

Londonske nowiny ś wukhowanju miš Elderowoje pischu, so dyrbjałe nětko throbołate pschedewsacja pschestacz. So może žo nad oceanom pschelecžeś, je nětko šnate. Dalsche nadozeanske lěty, pschi kotrychž je lětža hižo 17 lětarjow swoje žiwjenje pschipadźiło, su nětkole bješ wschoje pionerśeje bódnoty. Tajke popytny móża so hakle sajo cžinicź, hdyž budźa wopraudźe **khmane** cježše lětadła natwa-

rjene. Tele maschiny bychu dyrbjale z někotrymi motorami wuhotowane być, bychu so dyrbjale móz k morju pschistajicz a znowa so do powětra spěchowacz.

Mexikanski zběžk so porazył.

Président Calles je nowinje „Newyork World“ telegrafował, so je dawno wo hrožazej revoluziji wědźał, ju jasimje krajneho měra pat k njeskónčnej zeskepnosću zběžkarjow wot jich njerozumneho a schkódneho pschedewsacza wotwobroczesz spytak. S tym dha Calles powěsći na pschesco stupicz, so je revoluziju wuzdał abo ludał, so by njeluboh pschecziwnikowo wotstronił. „Newyork World“ tschc, so może Amerizy wschо jene być, kat je k revolucijit doschło, hdy bychu jenoz někto njeměry pschestake. Směrowage je, so na Mexiko samolwite knjezerstwo, kotrez tworzdże w sedle sedzi.

General Obregon, hlowny czakanz na mezikanske presidentstwo, je rzekł, so njeje swólniwy, swoju kandidaturu wróczicz. Callesojowu njepschecziwelsku politiku pschecziwo zyrkwi by won dale wjedł, jeli je bychu jeho wuhotowili.

Mezikanske knjezerstwo je sledowazu rospravu wo poraženiu zběžkarjow, kotrychż je general Gomez natwjedował, podało: S„zběžarske wójsko pod roskasowarstwom Arulsa Gomeza, Hektora Almady, generala Medimy a Oskara Aguilara stojesche. Wono běsche žrbi w Ayahualulca se stsélnemi hrjebjemi dobre stejischcjo wobtwjerdżiło, kotrez so sylnym nadběrom z predla a z boka dobu. Dwě hodźinje po spoczatku wojowanja so Gomezej poradzi wupjerschnyez, swojich towarschow w nuzy wostajinschi. Almada, Medina a Aguilar do wschelakich stron czekowachu. Pschi potwschitkownym rospuschczenju a hrosu so zběžkarjo wotjagy sajachu, kotrjż prajachu, so tu so do tehole dyrdomdeja jenoz z jebawnymi rěczemi saiwedli. K schefej Xalapaskeje garnisony je 500 rospschczichczych, muzilowon a offizerow, pschischlo, kotrjż zuku Gomezowu infanteriju pschedstajeja: hischcze wjazy tajkich ludzi pschitkadża, kotrjż so na hnadu a njehnadu poddawaju jenoz z próstwu, so je njebychu dale pschesczerkali. Wschelake wójkowe woddzelenja su so za wotpadnistkimi wjednikami puschczili, kotrjż su prěni czelli. Swojich ludzi njepschczelej pschewostajinschi. S powschitkownym spokojenjom je so powěsć powitała, so je so dyrbombej stónczik. Kraj je zyje směrom.

Spinalne wokhromnjenje dźěci.

Kak sawobaraju so storschi pschecziwo tutej straschnej natykowazej thorosczi.

Spinalne wokhromnjenje dźěcych žada zwbi pschezo hischcze dalsche wopory. Mažny strach by starschich dyrbjał pohnucz, wschitko cżinicz, schtoż mohło rosschérjenju tuteje straschneje mrětwje sadźewacz. Profesor Schönenberger z Barlinskeho hydrotherapeutiskeho unizverzitneho wustawa (lěkarski nawjedowar khorownje za naturske lěkowanje w Mahlowje pola Barlina) pisa wo spinalnem wokhromnjenju dźěcych w cżasopisu: „Naturarzt“ takle: Spinalne wokhromnjenje dźěcži je natnilo wa thorosczi dźěcżazeje starohy; hrožba dopołnjeni sthorja; I wjetschа su to dźěcži w prěnim hod schtwórtym lecze żiwenja. Hdże khorobny nakazer sanupi a waschnje pschenjesenja njeje hischcze wěste. Jednotliwy měnia, so sthorjenje wuthadża z měrna, hdież je nosowe pózeradło. Sajmujenje jako pschileżnoszina pschicżina pschi tom, każ so ida, zanu rólu niekraje. Epidemiizy pokasuje so thorosczi wosebje w lecze a naimu.

Khorosczi zapoczina so nadobo z wysokej symnizu a pozwschitkownym cżežkim sthorjenjom: z hlowu bolenjom, je żołoscżemi w kschizu a we stawach..cżasto też z womoru. Někotři khori maju symnicznu žawu, pola druhich wustupuje jako zahor duchelnych tsowow (katarrhische Erscheinungen der Luftwege). Sajso pola druhich pokasuje so sthorjenje poziwadźowanych organow (bluwanje, zidlawa). Hlowubolenje, mulka cżuczitwosczi tyla a rjapa, satorhowanja we wobliczu abo widliskach pokasuja na sthorjenje moshow. Wosebje nadpadne je sylne poczenje.

Tele khorobne znamjenja móża w spoczatku dożyła njedyczi abo jenoz so pschipomnacz tak so hakle sczehoważe wokhromjenje na thorosczi pokasuje; cżežke sapocżatki móża so zyle rozhojicz, mjes tym so sthorjenja, je znadnymi jewjenjemi so sapocżaże, móża wokhromjenja so sczehowacz.

Akutny (nahły) sapocżatk z wulkej symnizu traje cżasto jenoz hodźinu abo někotre dny, so so wschitzy nad bórsowanym połdatnym wuthrowanjom swojesela. S hróibu pak macz pytnje, so dżeżo njemóże hlowu wjazy runje dżerzecz (wokhromjenje myschkow schije), so njemóże so wjazy trunacz a wjazy sedzecz (wokhromjenje thribjetowych a żiwotowych myschkow), so njemóże so z rukomaj a nohomaj wjazy hibacz (wokhromjenje pażnych a nohowych myschkow). Pschi spoczatku so pokasowaze wokhromjenja drje so sajo trochu dadża, ale swjetscha wostanu wokhromjenja pażnych a hischcze bóle nohoweje muskulatury. S wokhromjenjom a wuzuchnjenjem jednotliwych myschkowych stupinow dostanu druhe myschkate cżahi (Muskelzüge) pschewahu a sawinuja tak mjenowane kontrakturne postawjenja, każ kopytacże a kónczkojte nohi.

Woprawdżitosczi, so akutne stadium so pokasuje z jara sylnym sapoczenjom, dawa nam pokiw, hnydom pschi sthorjenju prozeduru z poczenjom nakazowacz: parnu kupjel we łożu, postupowazu kupjel nohow abo połkupjel (37 hacz 41 stopnjow Celsia), (Lichtbrücke) z doparjenjom we wolmjanem wodzeczu a symnym stónczným wobmywanjom; psches to wubudźuja so pschirodźinske hojerske mozy a cżełko so wotjedojczi. Symne tykowischczowe wobwicża (Rumpfwickel) a symne wobmywanja su zwoprědka pschi wyschej symnizy schwarne a spomożne. Bristwowe wobwicża (Wadenwickel) a symne nakładżenja na hlowu (Kopfaufschläge) spomożuja wotwjedżenju symnizy.

Sa dospołne wuprošdnjenje so starajcże! Pschi symnizy jenoz zitkoczke k jedži dawacz: zadowu brěczku, wutołczenu juschtu cżerstwych płodow podawacz. Hdyż symnicza popuschcza: seleninu, mloko, rajschowy wotmuschk, starowjeczene zalty, tołczene běrny.

Wokhromjenja dyrbja so systematizju z lekowanskej gymnastiku, masażu, milinu a z wodowym nakazowanjom woddżěkacz.

Njemóża-li staršchi taiske swuczowanje we wustawje pschewjesecz dacz, tak może tola macz w taiskim wustawje najmuniske swuczowanja nawutnykacz, so by mohła zwoje dżeżo doma swuczowacz dacz. Hdyż pak je wokhromjenje hižo wjace hacz 3½ leta trało, to zu wuhladny na wubojenje znadne.

W cżasach epidemije (natykowazych thorosczow) ma so też na bramdnischke iewjenja jara dżiwacz a tak bórzy hacz mózno so z wothladanjom sapocżecz.

So by so pschenjesenju thorosczje zadżewało, ma so khorn w aktutnem symnizatem stadiju wosamocżecz. Hakle po sthescżich niedżelach smě so dowolicz sajo do schule khodzicz. Lětaz je winowaty, sthorjenje pola straswotneho hamta pschipowědżicz.

* * *

Naiważnische pschi prěnim jewjenju thorosczje wschak wjso budże, so so **hnydom** lekaŕ sawola.

Ze Serbow.

Budyschin.

Sobotu, 15. oktobra.

* 1872 Handrij Zejler we Łazu, naš njezapomnity basnik.

Serb bě a pěsnjeŕ čerstwy, čopły w duši
A zwjazowaše jednorosć ze swěru:
Duch tajki rěči tež přez jeho lyru,
Kiž z wyskom pjelni wutroby a wuši.

Dyeli na kletcy a hłós je jemu kušł,
Hrěč lubosć, wabić móc a twarić wěru:
Spěw šwarny jemu dże přez wučbu jěru,
Hdyž pyši kwas a žně a syzu suši.

Serb, předaŕ, pěsnjeŕ, muž a človjek šwarny,
Kiž dźěłał rad a ródnje mjez Serbami,
Móc wutroby a ducha dźěli z nami.

Tak Serbstwo twarił wón na zemi ródnej
A hačił we wosadźe mocy skódnej. —
Kak tebi je to, zańdźelako sparny?

Čišinski.

Njedźela, 16. oktobra.

18. njedźela po swj. Trojicy. — 19. njedźela po swjatk † 1909 naš njezapomnity wulki basnik J. Čišinski.

Žeńe wěsty njejsey w tymle žiwjenju, ale doniž budżeš žiwy, budża tebi duchowne bróńe přeco nuznje trěbne. Mjez njepřećelemi khodźiš a z praweho a z lěweho boka tebje přimaju. Jeli potajkim na wšě strony skit scéřpnosće njenałožeš, njebudżeš dołho bjez ranjenja. — Nimo toho, jeli zo swoju wutrobu njewobkrućiš w Bezy, dha njebudżeš move tuteje horcoty wudźerżeć ani dobyćerskeje palmy zbóžnych dopéć.

Domaš Kempenski: Kročenje za Khrystusom.

*

— **Wa wjerorje.** Schtwórtk zaso pomalku na rjane kupa. Po špaču so mjšna wječera rano wot Schpanjskeje hač k rańšemu morjej šahaze, wotkałanje. S wjecżora Xendelskeje leżaza wuschina so pschibšišnje. Wjetrowe nuenja, to budże pschichodny tydżeń bóle schcerjath a hrubu. Julije 18. njedź. po šwj. Trojizy schadża šćinčko 6,28 hodź. a khowa so 5,02 hodź. Měsacżk schadża 9,03 hodź. a khowa so pschip. 1.21 hodź.

— **Rańši wjedrowuistojny** ma sa pschichodny tydżeń tele wjedro sa mšjane: Niedźelu wětrojto, pondźelu mocżaze, wutoru, sriedu a schtwórtk rjenje, pjatk wětrojto a hyma, sobotu syma.

— **Po thodżenju šwješkow a njebjeskich znamjenjow:** Niedźela: schpatny dżeń sa katarjow, hórnikow a podšesitke dźěla, wuaisiwo a drjewjaŕstwo. Póndźela, wutora, sriedu, schtwórtk: schpatne dny sa Němšu, sa industriju želesnju, wjele wohnjow, sčežki, schpatne sa lékaŕstwo, wojeršstwo a hajnistwo. Pjatk a sobota: Kritiski dnjej 1. rjadowanje.

— **Budyschijzy Ssokolja pscheproschuja na šwjedżeń!** Kaž z dżenjšnišcheho nawješčikami dowidźimy, pschedżeji nam w Budyschinje wulkotny šokolski šwjedżeń. Hacż dotal mějachmy tu kražne šwjedżenje žerbiskich konzertow a wjesołe „Ptacże šwaby“ towaršstwa Nadźije. Nětko pak dże nam nałscha Budyska šokolska jednota, kotraż šwoje dźeło hacż dotal bóle na cżełostruczowarniu wobmjesowasche, šwjedżeń zyle wosebitemu rasu wuhotowacż: šokolenje, budźba, šwjedy, žort — wschо posliczi so w pišanym wotmenjenjin. A na konzu hischcze šlóščitne nóšći na to šwoje pschihudu. Taiši šwjedżeń njemóże nichtó doma šedżo sapaczacz a pschešepacz. Tež nékajka druha sabawa njemóże šokolšti šwjedżeń narunacz. Tuż njech so Ssérbjo te Budyschina a wokolinty hotuja na žerbiski šokolski šwjedżeń njedźelu, 23. winowza w Měšchczańskej šahrodże w Budyschinje! Sapocżatk je wjecżor w 7 hodźinach.

— **Snowasadżenje Ebertoweho duba.** Měšchczańska šahrodnišče šarjadnišwo nam šdźěluje: Snowasadżenje Ebertoweho duba je w bližšim nałěcżu wotmyšlene. Nasyniše šadżenje wjeršcheho duba posliczja malo wuhladna na wuschch, dokelż po taiše schtomy nasymu hušenje pschimnu.

— **Budyške haptyki** pu wschédne dny hacż do 7 hodź. wjecżor wotewrjene, njedżelu pak samknjene. Nózmu šlužbu a njedżelu wotewrjene ma jenoż jena hapitya i měšacżnym wotměnjenjom. W oktobru je to Wettinska hapitya pschi šudnišchowym kwartjeru.

— **Dżenjšnišche tydżeńše wiki** běchu pschi dobrym wjedrje derje wopytane. Prohatom běchu tydżeń pschiwjesli. Wonje pak šo khětro cżežko pschedawachu. Na butronych wikach płacżeschе butra 1.05—1.10 hr., jeja 16—17 pf.,

Za wysoku płaczinu.

Powědańcżko z naschich lanjow.
Napisała Kristina Rogowa.

34] (Pokračowanje.)

Kajke dżiwne słowa! Schto Margita z tym mjenjesche, so je k Njemu schła, te Khrystusej? Kak je schła? Ja dyrbju je wopraschecz,“ pschemyšlowaschе knjes Mikkawsch. A potom smužewa go jeho tajka duchowna lacżnosć a pschešwjedżenje, so je tejele knihi žiwe žórło go žórli, je won cżitasche, cżitasche a cżitasche. Won pschi tom zaby na pschihod hodźi, šwojej dżeżeji a na wschitko.

Mjes tym stupaschtej jeho dżeżi hižo prawje daloko po lěsach, kiž běchu z nałětnjej selenju jenoz šnadnje šdracżene. Margita bě žebi kobut z hlowy šcżahnyła, a Adam jej jón njeješche. Wona schcżipaschе tu a tam kwětli a stupasa je do kwěcżela za šwojeju bratra.

Swoprědka rěcżeschtaj wo Egiptowiši. Margita da žebi „powědacz, tajše kwětki tam rosту; nadoba wonaj wotmjelknyschtaj. Adam hladasche z boka do mžnenko kwětkowego wobliczа šwojeje šcżicha pschipředa njeho kroczażeje mandżelšteje.

„Schto žebi pschejesch Margita?“ woprascha go won nimoho žebje. A Margita myšlesche: Kak zuzobuje budźetaj go nan a brat z Adamom poturowacz, kotrehoż njejnajetaj. Wona cżuješche, so budże pschitkownosć zuzeho cżłowjeka ju žamu a jeju pschitwarjenje we najwutrobnej radżeńi wupušcżi. Nimo toho, schtó dża we schtu Adam we jeje nanje myšlješche. Kak możeješche won dobre we nim myšlicz, hdyż jeho žamžna žona jeho šamužowasche a jemu njewěrjeschе?

Margita šacżu horzu žadosć cżerpi šwojeho lubowanego nana šakitowacz, wona pospšadny z šwojenim mužej, a jeju woczi so šetkaschtej.

„Schto žebi pršeješch, Margita?“ woprascho go won nimoho lnje.

„Ja bych rad wědźał, schto žebi wo mojim nanje myšlischch?“

„We wuja Korimiskim?“ woprascha go won še sprawnje dźiwajo.

„Wuj?“ bórzaschе go wona. „To wschak je wěrno, won je mój wuj; hnadź go jeho tu tež prjedy hižo šnaš,“ šnapschercżiwi wona nimale bojaschliwje.

„To go wě; jónu běchmoj z Nikuschku dobrej pschecżeljej!“

„Tež z Nikuschku? Ow prošchu, wupomnědaj mi tola nječhte wo prjedawšchim žiwjenju.“

„Nadłuhe. hdyż žebi to pschejesch; ja žebi jenoż mušlu, tebi budże to potom jel cżinicz, so je go wschо minuło, każ bě to tež mi jel.“

„Njech tež; ale ja proschu.“

Schto mohł tajšej nutrnej prošnje go pschecżiwjecz? Adam Orlowšti powědaschе, kak jara běsche cżetu Natalija a žotrowa, tiž bě trochu mtódschi hacż won, lubo mšl. So je tež tydżenje dołho w lékarni pschebywnał, a kajši cżekowiši pschikład je jemu Nikuschkowy nan bypał. Won da Margicże dohladowacz do jeho a Nikuschkoweho šwojowanego dżeczatstwa a do šwojowneho šwójšneho jiwjenja jeju šarjschcju. Won pschindże k tomu šćiu, hdżej prěni kwócz do gymnazija dżěsche, šcżinżi: „Hdyż běch go wrócził, šebje šwoja rozpłuwnyło każ žón. Ty go go mje praschała, schto we twojim nanje myšlu? Nětko, hdyż jeho běch z radosću w Hórzy wocżakuje, go wježelu: pschetoż każ bychu te wěžy tež bywale, ja njemóżach žebi jeho hinak pschedstajicz, każ je we wutrobje šwojšal, prjedy hacż go rozšonowachmoj, a da jeho winu ja njemóżach wěricz.“

W šnadżenem wokomiku wobja Margita muzjowu ruku je šwojimaj rukomaj a pušchesi kwětki pujeju. „Wěš mi; won je njewinowaty. Liši, liš je mi pišał, hdyż je go mi k wrénjenu raiej blizšt.“ — tłóš poczа go łamacz, šlzy šabyschcżachu go w jeje cżornymaj wocżomaj, — a nošchu pschesze pschi žebi Proschu, pschecżitaj žebi jón a wěr mi, šnajmjenšcha ty, Adamje — šnajmjenšcha ty! Wona wincżeje šwój šapiščnik a wša i njeho šwedomnicże šloženy liši.

Mjes tym so won cżitaschе, šdźerasche wona rosšypane kwětli.

Adam Orlowšti bě hižo zyku ihwišu liši docżital. Won hladasche pokhmurjenje psched go; w jeho wutrobje howrjeschе. Won hnědwjeschе go na Nataliju Orlowšu, kotruż běsche jónu tak lubował; ale tež na Korimiskeho go hněwasche, jo mózeschе tón tajki hańbu šnjesez. Won budżeschе to nješnjesz, ně!

Tola hdyż bě prěni šnadu go wupłuwił, dowidża won, so njebeš Korimiskowu nicżo druhe šlsko, dokelż njemóżesche dopokasow šwojeje njewinowateje, hacż potuhdżenje šlawneho ménjenja njejsej a je šwojimi dalšchim žiwjenjom ludži wo tom pschebudżecż, so žu jemu šchibdu naczinili.

Hdyż go Margita jaša posbdżny, poda won jej liši.

„Džakuju go cżi ša dowěrn“, rzekny won nutrnje. „A budżeschchi ty jemu wěricz?“

„Margita. mój ja dwěrowacz?“

Wona šatry wobliczo w kwěczelu. Ach, jej běsche tak bolojtno t wutrobje.

Wona go wježeleiche, jo Adam jeje nanej wěrjeschе, a ju to bolesche to mężiesche won prawo, wěricz ado nie. To won cżitasche.

„Wostajmoj te rěcże“, rzekny won šdwórliwje, „nanaj wobšmaj je šatalue.“

Wona cżitasche go wołoženą. Saso dżeschtaj wonaj njejcżežn, dóniż na hórku njedóndżeschtaj.

„Tu chcemoj cżakacz“, rzekny Margita, „wot tam dyrbja pschiricz. Mój tich i nadała wuhladamej. Ja šym cżi djakowno, so žu mi idżeli, kajte wuiše pschecżeljstwo je tebje nébdy i Nikuschku wjasało, tak njetrjebam i najmjenischa ja šwojeho bratra wo trochchu lubosze prožnycż.“

„Ow ně, rzekny won tohonuja mitrnje. „Dżeżaze pschecżeljstwa dadża go jara šnadnje wobnowicż. Jenoż to jene myšlu; schchoda bě, Borowšty dwór kupicż; my bychmy w Hórzy wschichzy dosež mésta měli.“

(Pokračowanje šcżehuje.)

warovej 20 pj., punk šaršanych huš płaćesćhe 1.20 hr. Na seleminowych wikach płaćesćhe punt cžešwjenego kala 10 pj., běłeho 6 pj., róža kwětkojteho kalu 40—80 pj., punk zyble 15 pj., dwaj puntaj morcheje 25 pj., punt bunowu 25 pj., tomatow 30 pj., schtuka selerija 20—40 pj., punk brušnjižowu 50—60 pj., bosankow 20 pj., běrnow 5 pj., zemjnat 4 hr., punt jabłukow 15—40 pj., kruschwow 15—35 pj., błowkow 35 pj., włóšćich worjechow 60 pj., litr laneho wolija 1.60 hr.

— **Njebjerće pšy šobu do zrobowbych pšchedawarjnjow:** W pošledním cžašu dyrbjesche policija někotre raty pšcheziwo wobšhedžerjam pšow zakrocžeć, dokelž běchu pšy do wobšhodow, w kotrychž je zyroba a žiwnosć na pšchedań, bobujšchiwjedli. Pšchi tutej składnosći njech je šwobom na to pokasane, so je teš zakasane pšy na tydženške witi šobu wodžić. Policajšćim zastopnikam je šnowa pšchikasane, so maju pšcheziwo pšchedžerjam, kotrež najpowničnišmy, bjes-wobhladnuwše i kłosćanšćim wojšewjerjom zakrocžeć.

— **Kradnyli šu** 11. t. m. we wokolinje mužaze jšdne koło „Seidel & Naumann“, cžišło 886 478, kiž mějesche w pšódku žolte metallowe šnjena i cžornymaj šmuškomaj, šady kaniene drjewjaze šnjena. Kajšchkuzne wudeło dale mužaze koło cžo. 77 228 je šnamtowej tafličku „Witek Stiebitz“ i cžornymi kruhnami, žołtymi šnjenami, šcherwnej gumijowymaj wobruczenmaj wschednym wodžidkom je cžerwjenymaj pschimadkomaj. — Wo wšowne zdželjenje proša kriminalne woddželenje w Budyschinje, telefon 2802.

— **Hubjene sajecže léto.** W nalécžu mějachu we wschelakich kónežinach Sakšeje dobru nadžiju, so budže létša nafunna wjazy sajazow hacž loni. Tuta nadžija pak so nětko njedopjelni. Wobežbe mako sajazow mamy létša we Łužicy a tu sajo w holandšich rewěrach. S tuteje pšičžiny tež létša na wschelakich měšinach hostiwow njebudže. Sa sajazy je to wšo bobre, wone móža so sajo trochu šhrabacž. Po měnjenju wežmuthojnych je mokry cžas sajazam zara jeschkodał.

Se **Suborezki.** Woheń we wuhlowej jamje „Olba“ so pschezo hišcže dale pali. Kurowe mróžele su so pak pošlednje dny jara pomjenšchite dokelž su šahodny sa-tykali. S ventilatorami honja tur na wjeczornej stronje i podkopkow. Tak jemiožno rumowanšek džela wukonjecž. Pšched hłownym šahodom leža wschelake koła, motory, transformatory, schény a druhe hódnotne pschiprawy, kotrež su hižo i podkopkow wunošyli. Swježelaze je, so je hižo wulki dźěl dźěłacžerjow druhdže dźěło namakał.

S **Lubija.** Jutše njedželu wotmeže so na Wujerowšich honach mjes Drježdžanško-Shorjelšej železnizu a Njemcžanjom wulke sportiske tekanje. Jo wuhotuje powětrowe towarštwo i Halberstadta. Dozyła wobdžěla so na sportiskim tekanju schtyri tekadła.

S **Husti.** Sa kóždeho pcžołarja widženja hódna pcžółniza je létša w rjanym lěsnym połoženju šady nascheje wby pšchi drósy do Noweje Wby nastała. Wona šłuschna jenmu pschišłuschinkej wikowanikeje mariny. Pcžółnizu wothladuje jedyn tudomny pcžołar. Pcžółnica, kotraž wobsteda šadoweje šahrody leži a je w žiwych barbach muhotowana, wopschija w žebi pschehowarnju sa pcžołarja a cžišcžeńnju sa méd. Nimo toho je w njej městna sa 120 kołcžow. Mnoho kołcžow hižo nutska šteji. Dwaj rjadaj woknow puschcžetaj dosć šwětła do šnutskowneje městnosće. Wobžbedžeć ma pjecža na druhich městnoscach hišchcže někotre tajke pcžółnizy.

S **Wětšlinka.** Radupodawanje sa macžerje je pondželu 17. oktobra pop. w 1 hodź. pola knjeza dra. Bergmanna. Lékař budže pschitomny.

S **Kamjenza.** Notarska schnla w Kamjenzu wotjesja, so direkzija pschišjewjenza sa schulske léto 1927/28, kotrež so pondželu 17. oktobra sapocznje, hišcže pschijmuje. Měrjene hodźiny su wschednje wot 10—1 hodź. do połdnja.

S **Kamjenza.** Tudomny gratnicžkarz Jan Gustav Symaczka na Budyschkej dróhy 10 a jeho mandželska Klara rodź. Rjenczez šwjeczeschtaj wječera pjatk šwój šotny mandželski jubilej. Wobaj jubilarej stej hišcže cžiłaj a teš cželowaj. Mandželski trojki ba 74. léta žiwjenja, mandželka pak je 69 let šta. Knjes šuperintendent dr. Schröder pożohnowa jubilarow doma a pschepoda jimaj cžešnu biblišu.

S Kamjenza. We nozy k šchwórtkej su w winzy pschez Lauza [illegible] w Němšćich Pasłačach [illegible] 5 kaschtanowych arorškow a 5 buschkwizow rybjazych mandlowych kradnyczu. Kradnjene wěcy su 14 hriwnow hódne. — We šamšnej nozy su nasškerje [illegible] šamšne wobsoby we Laubachez ska'e w Rikowje kradnyle. Tam mjenuje šhodu lowenu muhlowaku, 6 hriwnow hódnu, šobukašnaku.

Se **Ssepiz.** Do jeneho tudomneho hoscženza pschišłdže muzíki, kiž wudawasche, so je pucžowazy jeneho Drježdžanskeho wokhoda a wotnaja šebi na nóz jtwu. Jako pak so hóšcź najšatra widżecź njedasche, bobuchu so korczmarjeą i mozu do jeho jtwu. Woni běchu pak zyle pschewarjeni, pschetaj namakachu jtwu zyle wuprósdnjenu a hóšcź běsche so šhubił. Ssamo mojnu potjebu, poślescha-cja, gardiny atd. běsche wón šhubułakał. Najšerje je wón w nozy pokradnjene wězy i rěblom se jtwu, kotraż běsche w prénim poschodże, dele šnoženi a potom i autom wotmyłł.

S **Bičanja.** Każ słyschimy, chze nam tudomne šerbske towarštwo „Serniczka“ w blížšim cžašu jašo raš krasny šerbšći wječer wuhotowacź a to 30. oktobra. My pschijmy so na tutón žadny žwjedżeń jara wjeselimy, wěmy tola, so nam „Serniczka“ ſtajnje nětčźo rjane a wuroby wołschewnjaze politicži. — Sto bližazy žwjedżeń pak ma, kiž so powjeda, wjcho detajne hłjschcze wo wjele pschejerjschcicz. Towarštwo tuthmišli pilnje dźěła. Mi be hacž dotal jenej możne wuštrischicz, so žo dwě jara rjane wjeselohre pošlschatej a so nam nešchany chór wjele rjanych šerbskich šnjewow janješe. Wěsće programej wjeselota resta šchitje. Za kym wjedniłjim towarštwa hižo prajił, so dyrbi jaštrupny pjenjez tola po możnosći šrudny być a wone je mi štitołko, so budże so za to staracz, so mohł teš pozdźischi tute rjane hodźiny šobu wužiwacź. Tuž tam wschitkich, štari a nałodši pózdźenju a wěsće budże so nam tam lubicź.

-a-

S **Jabłonza.** Sšmjercz pytała a namakała je hrjedu žónšku w jenej jamowej dźěrje. Motorowy kolešar šitka krótko pšched tym žonu a wopraschа so ju, hacž njecha šobu jěcź. Wona pak jemu njewotmołwi, ale winy šo na puć i hlinjanym dźěram. Motorowy kolešar šo njecheło dobreho wjedniałjeschce a šawola połizaju. Jako šo woboj bliżeschtaj, hedźesche žona na kronje dźěry, šłoczi pak na to hłubom do wody. Wonaj njemóżeschtaj ju wukhowacź. Cžeło jeje schtwórtk namakali. Njeschožowna žónška je wěsta mandželska S. i Hory pola Mukakowa, kotraż je w duchownym šacženmjenju do wody schła.

S **Běłeje Wody.** We nozy k schtwórtkej pyta šo nještaty cžłowjek do tudomneje katolšteje farby dobrjeż. Wón je wokolo farskich twarjenjow jara derje wobhonjene hył. Se dwora katolšteje schule pschinješe frěmi mocžétli rěbl. Pola jědźernje farskeho domu wutłoczi wokno. Rutsbohwarjeri pak šo paduschtwo njeporadźi, dokelž wojerežerši poš schcžowkacz pocža. Njeznaty ištołnik je šo po šdaczu k Mužakowej wotšałił.

J. Cžišchinški:

Nezymski lěs.

Haj pišań, žołcź a cžerwjeń šo
A šrinkol šo kaž herbita drużka!
Sój błónko do šo hłuboko,
Kiž šnjeżi cži kaž šłota mużka.

Błacžk šhychnje cži Božemje,
Špěwcžk cžopły jemu w hordje šłuchje;
Tak šwacź šo i cžicha šemi chże,
Hdyż błédnje luka, poło łhudnje.

Haj pišań, žołcź a cžerwjeń šo . . . .
Wětr jédże hižo w šymnym łuschku.
Wón běże wješe połšchcžeło
A šwobodźeje šparnu drużku.

Z Łužicy.

* Se **Suhrawa** n. Spr. Wukonu pop. wokolo 4 hodź. saběła na Dwórnischčowej dróhy wobšarnika hola motorowemu kolešarjej Waltarjej Hólšeži do motorišeho kola. Hólšeł šłorcži hołzu i jenej ruku na štronu, so žo wona jemu lohko wobodrź. Hólšeł ham pak je šwojim motorišim kołom padże a šebi šlwu wołku zawinił.

* S **Zitawy.** W nozy k wutorje šajědże na dróhy mjes Małym Schumowom a Zitawu automobil, w kotrymž 6 wožobow hedźeschе, do transporta koni. Auto šłorcži do šchroma. Wschitke 6 wožobow buchu pšches schkleńcžy i wosa cžišnjene a njeje abo [illegible] franzmo.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Hańšła** pola Kamjenza. W nozy k schtwórtkej su w tudomnej rězy něhdże 200—300 metrow wschitke rybny šajědźicžili. Rěka běsche wobežbe kohita na pštrubach (forelach). Ludźo tukaju na šamšne wobsoby, kiž su hižom w Lépkarjezach na šamšne waschnje rybły šajědźejcžile.

* S **Kinsbórka.** Pondźelu popołdnju jedyn automobil i Kinsbórka w Khójzu i motorišim kołom i Połeżnicy hromadże šajědże. Ssobujédżazy šaštojmk krajnje wopalne komory bu je šoznjebowjeho hedźa motorišeho kola na hawbu wobołowjeho auta wjerhnjeny. Na wulke šbožo pak nichtó do cžełneje šchkody njeschłuże.

* S **Malych** Wolšranez. Ssobotu běsche Nětty hólz Kleinštück pschi domowjoženju běrnow na wóš šaschł a i woła padnył. Kolo hólza pleschełe a jeho šamkotowarje tak cžeško rani, so je wbohi njedźelu w Radebergšej šhronmi wumrěł.

* S **Drježdžan.** (Do železnišeho cžaha i Kamjenzemi mjetali.) Do wožobowebo cžaha 4037 i Rossena do Wilsdrufa 9. oktobra wjecžor 21,35 hodźin mjes Wilsdrufšim a Grumbachšim dwórnjischczom nědźe šchčź wozebow kamjenje mjetasche. Direžija němškoašttnejze železnizy je na wuhlédżenje njedocžinkow 300 hriwnow myta wušajiła.

* S **Freitala.** (Enjemóžnjeny rubjeżny nadpad.) Jako cžajoże šo pó cžmje pohoncž Hainsbergšeho mkyna na Drježdžansko-Kochcžanšich ležownoscžach do wupomhanjeże dróhi winycž, wuhlada nadobo psched šobu wupschestrjenu rukų i revolvrom. S duchapschitomnoscžu šhrabny ja revolvrom a wutorhny jón nadpadnikej a woteda jón na Freitalšej policiji.

* S **Tharandta.** (Nadpadnik). W Tharandšim štatnym hajnišim rewěrje je šu tele dny ujesnaty cžłowjek ruczných toschkow pokasał. W dwómaj padomaj nadpadże rjaniže, kotrejž šo wulhodżowaschtej a tubi jimaj ruczmi toschki. Na wolanje hnjenjow cžekny nadpadnik hódny krócź. Wón běsche po proschešku šwobłekany, běsche nětdże 20 lét šta a šhěrno wulki. Włoży mějeschе do jady šcžeżane.

* S **Dippoldiswaldy.** (Tjo bratja bjern šebi čii šo-trp.) Tjo bjywajo šlózbwarja Bruna Mayera w Seifersdorfje šu bo we krótkich pschestawkach j tjomi bjarkami domjazeho rěžnika Jurja Glašera wojeníli.

* S **Lipšk.** (Wóšom nowych padow špinjacžeho wokhromjenja.) W Lipšku hamym šu wot 9. hacž do 11. oktobra šchtyri dalšche wožobły na špinalne dźěcžaze wokhromjenje šhorile. Ssamšnu liczbu šhorjenjow powě šo teš i Lipšcžanšteho wokrjeżnego lejimanstwa. Tam štej w Döbelnšim wokrjeżu dwě a w Oschatzšim a Rochlitzšim wokrjeżu dwě dźěcži na wokhromjenje šhorile. W Lipšku njeje mjes šhorjenymi schulskich dźěcži. We wokrjeżnym hejlmanstwje štej dwě schulšle a dwě małej bźěcži šhorilej.

* S **Plawna.** (Lohke nješčožo na železniżu.) Schtwórtk dopołnja pschi šthlnej kurjawje ranžkroważa maschina druhej maschinje do boak šajědże. Se šranjenjom wuškoczichu lokomotiwa, wuhlowy wós a próżnaj wožobowaj a jedyn twarowy wós i kołijow. Dwaj šastojnitaj buchu taj lohko šranjenaj.

* S **Kamjenzy.** (Ssamomordaršwje.) W škładownjach pschi Theresenej dróży namaka šranik šrazowanšeh oa šamkaršeho towarštwa schiwórtk rno w 5 hodź jeneho tudomneho fabrikantu i pschetježelenym šranjem, Sranjeny, kotrehoż žu hospodarške wobšteznoscže do šmjercže nahže, wumrě, jako šeho do thorownje wjeschu. — Njedaloko Głóšowskeje dróhi namakachu schtwórtk rano tudomneho 18lětneho šamkarja, kiž běsche so cžahej pschejeżej dak. Wón je w cžežkich myślach šmjerć pytał a namakał.

* S Primkenawa. (Wot šiorkacžow rosmjeczeny.) Ssobotu wokło 18 hodź. bu železnišći rjadowar Korla Ulbrich i Freystadta wot šiorkacžow dweju železnišeju wołow tak njeschožownje šatłuknjeny, so bě na městnje morwy. Ulbrich, muż w schtyrzetach lětach, chyżuche bo bórzy šajo woženicź.

* S **Moerša** w Porheinšej. (Wulki woheń.) W gmejnje Kapellen šnicži wulki woheń, kotrehoż pschicžina hišcže nje nje šnata, ti twarjenja dołpołnje. Schtyri dalšche twarjenja buchu cžežko wobschkodżene. Dźěl jinjow a też někotre łkocžata bo špalichu. Cžłowjekołjo do schkody njepschiničžichu.

S **Pirny.** (Sso j płunom šajědojcžiła.) Schtwórtk rano namakachu w kuchini jeneho bydlenja na Mitnyšej dróży jenu žonu i płunom šajědojcženu. Žona, kotraż w domje šłužeše, běsche hižo morwa.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěšcžowo wjedże ja jutjischu njedźelu:** Mróżele šo pschecžahuja, hewak rjenje a šuchje, tola błódnje, w nozy i šhwilemi kurjawa, też mróży padaja. We Jendželšej jamróżeno a beschežewanje.

Junkerše łétadło 1230, kotrež bě šo pjatk rano 147 hodźin i Lišsabona na dalšchi lět do Ameriki puschczilo, je we 5 hodźinach popołdnju do Horty na Azorišich kupach pschiłecžało a šo i šemi pschińšlo.

*

Mjes Thunom a Vornom je pjatk popołdnju schwajaże wojerške łétadło i šemi padło. Létarši hejtman Tobel a wyschši lentnant Hugi, kotrajž w łétadle žedżeschtaj, staj šo šarasyłoj

*

Rumunška prynzeża Ileana je i namórnišim leutnantom, naboržnym pschirunežnikom (adjutantom) šemrětšeho krała Ferdinanda, cžełka. Prynzeża a adjutant šłaj šo hižo dłéschi cžaš lubowałoj. Minister kralowšeho doma je nowinarjam rjekł, so šo wo pucžowanjach šobuštawow kralowšeho doma nicžo njewojetnaje. Sunttkowny minister praji, so jemu wo prynzeżnym pucžowanju njeje nicžo šnate.

*

Jendželši minister šir Austen Chamberlain je žedł na šranjowšej łupje Korżiju w šrjedżoseńšim morju łežowajej pschi morju ša 600 000 frankow kupił, so by žedł na njej villu natwarił.

Towarštwowski powěštnik.

Budyšin. „Nadźija“ spěwa pschich. wutoru, 18. okt., wječor z dypkom we 8 hodź. w Kat. towaršowni. Z radoseu witamy wšóch tych swěrnych, kiž zańdźenu wutoru pruhowachu; wězo su nam też wšitky druzy spěwarjo a spěwarki a hoseo witani. Předs.

Budyšin. „Bjessda“ **skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. kofejownj.**

Bukecy. „Jedn. Sokol“ zwučuje kóždu sobotu wječor we 8 hodź. Přinježe so z časom!

Drježdżany. „Jednota“, tow. kat. Serbow, změje wutoru, 25. oktobra, wječor w 9 hodź. na Hornječeskej hasy (Töpferstraße, Bayrischer Hof) swoju hłownu zhromadźiznu. Porjad so w zhromadźiznje wozjewi. Naše sobustawy prosy należnje wo wopyt předsydstwo.

Liebań. „Zernička“ změje přich. wutoru wječor **zaso spěwanje. Naš swjedźeń budże njedźelu, 30. X.** tuž njesmě nichtón wuwostać. Předs. a dirig.

Luž.-serb. Sok. Zwjazk změje njedźelu, 23. winowca, pop. w 2 hodź. w „Serb. Domje“ w Budyšinje wurjadnu hłownu zhromadźiznu. — Dnjowy porjad so wšěm Sokolskim jednotam připósćele. Starosta.

Minakał. Serb. tow. „Statok“ wotmeje njedźelu (23. X.) pop. w 3 hodź. w Lipiču swoju hłownu zhromadźiznu. Dokelž so wo cyle važne tow. należnosće jedna, tuž so wšitke sobustawy na nju wutrobnje přeprošuja. Předsydstwo a dowěrnicy maju połnoličbne zastupjene być. Předsyda.

Poršicy. Serb. tow. „Swěra“ změje jutře njedźelu, 16. winowca, pop. w 3 hodź. posedźenje pola Lindnarjec. Knjez wučeř Nawka chce nam přednošować. Wo hubatwy wopyt prosy předsyda.

Rakojdy. „Jedn. Sokol“ zwučuje kóždy štwórtk wječor z dypkom we 8 hodź. — Dźěći jutře njedźelu pop. w 1 hodź. Načolnik.

Serbske reje pod nasjedowanjom knjeżny Méranki **Leśawic sobotu, 22. oktobra, wječor z dypkom 8 w Serb. Domje. Nowa reja.**

Spěwna kupka „Lumir“ zeńdże so k dalšim studijam sobotu, 22. t. m., 5—7 w znatej městnosći. Noty sobu přinjesć. Hoseo witani. B. Kr.

Zwjazk serb. spěwanskich towarstwow zmje sobotu, 22. oktobra, popołdnju wot 4—5 posedźenje w restawraciji „Zum Echten“ (K wo-prawnemu), znapřeka měsć. dźiwadła. — Porjad: 1. Koncorowe „Naléčo“. 2. Naše wobdźělenje při spěwn. festivalu w Prazy, jutry 1928. Naša pokładnica a hudźbna knihownja. — Wšitke towarstwa maju zastupjene być. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerʼ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězynch. — Za nawěstki: O. Janak w Budyšinje

Dla powyšenja bankoweho diskonta

zadanjamy nalutowanske pjenjezy

wot 1. oktobra hač na dalše z

5% při wšednem trjebanju
6% při měsačnem wupowjedźenju
7% při 1/4 lětnem wupowjedźenju
8% při 1/2 lětnem wupowjedźenju
8 1/2 % při 3/4 lětnem wupowjedźenju
po wučinjenju.

Serbska Ludowa Banka

Do Budyšina přijedši zetkujemy so stajnje

w Lehmannec kofejowni

na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118

ff konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pjećwa / jědźny lód
štomowe tykancy / šokoladu

Wosebitosć: torty

z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar

Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja

We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Za nazymske a zymske nakupowanje

poručam swój

wulki skład nowočasn. wobleńkow z čěsanych tkaninow

módre a we wšěch modowych barbach, wulkeho wubjerka

Palctoty * suknjowe palctoty * mantle * zymske jupy

džělanske jaki, kholowy, lacy, spódnje kholowy, košle, zwjeršne košle, pulovery, dźěćace štrykowane wobleki, kłobuki a čapki

Krasny wubjerk najnowšich samowjazakow!

Pětr Hančka w Kulowje

na Budyskej drózy 4

Wosebity wobkhod nowočasnych drastow za mužow!

Magnetny dom!

Dom tunich płaćiznow!

Sarowy kupny dom

Sarowy kupny dom

GÖRLITZER JOHANNES

Wolmjane museliny a pisane židy za šórcuchi
zelene, čefwjene a módre sukno za suknje
čorne poćehnjenje za kóntuše
pisany barchent za kóntuše
čorne wobsadki za kóntuše
pisane wobsadki a banty wokoło žiwota
wolmjane tkaniny a židy za nahłowjace rubišća z přihodźacymi židźanymi francami, chenillowe rubišća

Wosebje tunje:

satinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne	3.30
hotowe kapy a banty za holcy	0.95
čorne, běłe a róžobarbne Moiréjowe banty	2.50

Dobre ćehnje k sebi!

Hosćenc w Pančicach

Njedźelu 16. oktobra 1927 wot pop. 4 hodź.
kermušny swjedźeń.
Póndźelu 17. oktobra 1927 wječor w 7 hodź.

wulki wojeński koncert

wuwjedź. wot hudź. korpsa 2. bajl. sakskeho pěškoweho połka čo. 10 z Budyšina.
Wjedźenje wyšši hudź. dir. Käppler.
BAL za wopytowarjow so přizamknje

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj
papjerowy wotpady po 3 pj
lapy, bleše běłeho wina
bleše čefwjeneho wina

sektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dujowych płaćiznach, **želzo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnoše.

Popp na Hornjerśk. hasy 18 telefon 3427.

Malešanske serbske towarstwo

wuhotuje **jutře wječor** 1/2 8 hodź.
pola Lipičec

serbski wječor

wšěch přećelow wutrobnje přeprošuje
předsydstwo.

Fotografowy Meister
atelej w Budyšinje na Nježorsk. dr. 15
kóždu njedźelu wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pudownańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewjesćinskich wobrazow, teš na wsach. Tel. čo. 2438.

Poručam:

pšenčnu muku	**pšenčne wotruby**
ržanu muku	**ržane wotruby**
jědźny gris	**picow. wotruby**
čornu muku	**maje, cyły a šrót.**

Kupuju

wše žita za hotowy pjenjez
na dnju podawanja

Młyn w Prawoćicach

Košl. barchenty

běłe a pisane, khabatowe a drastowe barchenty w najnowšim wuběrku, **na poł wolmjane** a čisto **wolmjane tkaniny za drasty, bluzy a šórcuchi, hotowe barchentowe šaty,** běłe a pisane, podšlićowe šaty za žony, mužskich a dźěći, podšlićowe **módre reformske kholowy** ☛ **cyle tunjo**
Najwjetši wubjerk. Hišće stare tunje płaćizny

Hilger w Budyšinje 2
na Seminarskej hasy

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

na Jägerskej drózy 5

3 mjeńšiny wot dwórnišća

Rěčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobotu

☛ Hdyž chceće

woprawdźe dobry wobraz
měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13
Kóždu njedźelu wot 1/2 11—3 hodź. wotewrjene

Parny vulkaniserowanski wustaw

M. A. Fuhrman w Budyšinje

při Mjasowych jětkach 8 Telefon čo. 3053.

Wěcywustojnje zarjadowana z nowočasnymi naprawami wuhotowana, wuporjedźefnja za awtowose mantle, za mantle motorskich, jězdnych kołow kaž tež za šlawchi.

Hódnostna metoda — spěšne a tunje podawanje.

Žane čakanje! Žane čakanje!

Wěstu exisencu!

8. novembra 1927 dop. w 9 hodź. budźe so před Kamjenskim sudnistwom derje předawacy

hosćenc z rěznistwom w Lejnje pola Kamjenca

kotryž je zadołženy, nuznje na přesadźowanje předawać, Zajimarjo móža zo mnu jednać.

W Kamjencu, 12. oktobra 1927.

Bönischplatz 2, złota hora. Telefon 193.

Přisudnik K. Thieme,
mječanosta na wotp., zarjadnik konkursow.

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźěło, ma jenož na składze

wobućowy dom Mark w Kukowje.

čiści chemisey z rukowanj. z benzinom **barbi**

nazymske drasty

Portiery — meblowe tkaniny
teppichi — přikrywy
gardinowa płokańnja

Samsne přijimańnje:

W Budyšinje na Kěžorskej drózy čo. 6 telef. 3635
na Přiščańskej drózy 16
W Khośebuzu na Hrodźkowskej drózy čo. 4, telefon 1734
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy čo. 22
w Běłej Wodze na Bismarckskej drózy čo 26

Eugen Wienecke

w Americy approb. zubny lěkar
čo. 27a w Budyšinje na Nošic hasy čo. 27a
Rěčne hodźiny wot 9—1 a 2—6 hodź.
Připušćeny wšěm khorobnym kasam, kaž tež k sakskej krajnej zawěsćenji.

Přiloha k čisłu 242

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 15. oktobr 1927

We Wětošowje so serbscy spěwa.

Jž. Wětošowsku, małe městačko ſe ſnadź 4 000 wobydlerjemi, leži dźensa na ſamnych rěčnjych hranjach. Želeſniza wjedźaza ſ Khoćebuza do Lubnjowa je dźensa ſ wótrej mjeſu mjes ſerbſkim a němſkim wobydleŕſtwom w naſchej Delnjej Łužizy. Pſched nĕhdźe 50 lĕtami bĕ hiſchcze zyły kraj južnje wot Wětošowa ſerbſki. Wětoſchow je dźensa ſ hłownym wukhodźiſchćzom wſchĕch druhich rĕčezſche, kotrež ſ Barlina wopytuja we ſymje a lĕcze naſche Błóta. Wětoſchow je dźensa też ſe ſrjedźiſchćzom, ſ wottrelž ſo k naſchej najwjetſchej ſrudobje pomału ale wĕcze ſcheri germaniſazija pſches ſpomnjenu hranizu do Wyſokeje, Radušcha, Stradowa.

Saſdźenu ſobotu mĕſeſche Wětoſchow ſa naſ wjeſelſchi wuras. S Barlina, hdźeż maja wĕſte kruhi ſa *nĕſchto ſprawne a dobre pſchezy hiſchcze* ſroſumjenſke pſchiſu exkurſija zentralneho inſtituta ſa wukubłanje a wucźbu a ſwjaſka nĕmſkich towaŕſtwow ſa narodoſpyt do Błótow, ſo bychu ſrjebi niż jenoż leje krajne rjanoſcze wobbladali, ale wobźeje, ſo bychu ſo ſ jeho ſajimawym wobydleŕſtwom a joho kulturu trochu ſeſnali. K tutomu ſamĕrej wuhotowa ſo wobſebity wjeczor, kotryż ma ſa naſ Sserbow ſ wjazorych pſchiczinow wuſnam.

Wjeczor wuhotowa Wětoſchowſke nĕmſke towaŕſtwo ſa narodoſpyt. Sda ſo nam, ſo ſtu ſo na wobſebity poſtiw k porjeſchenju tutoho wjeczora, kaž też k jeho doſpołnjenju pſcheproſyli też ſerbſzu ſodružſtkowarjo. Knjeża ſ Barlina chzychu ſawĕſcze mĕcź njeſtroniſki wobras wo bycźu a tuczu naſcheho luda. Pſchedźenyma towaŕſtwa k. rektor Garbaŕ poſtrowi hoſcźi, mjes nimi min. radu Dr. Janke, prof. dr. Bolte a dr. a witaſche wobeźe też k. ſararja Schwjelu jako hłowneho rĕčnika tuteho wjeczora a k. kantora Jordana ſ jeho chórom, a wulku ſkłu domjazych; mjes nimi bĕ bohużel jara mało Sserbow.

Na to wuſtupi k. kantor Mĕrker ſe ſwojim Błótowſtim chórom, ſ kotrymž bĕ ſo njedawno też w Drježdźanach hordźił. Spěwarjo a ſpěwarki drje bĕchu jenoż do narodnych draſtow wobleczeni. Schtoż nam poſtiſcźichu, bĕchu ſnate nĕmſke ſpěwy, kotreż mózemy wſchudże druhdźe lĕpje ſłyſchecź, tak ſo na zuſych hoſcźi wſchĕ jich wuſtupjenja wobeźe niekutkowachu. Zyle hinaſiſchi ſajim wubudźi k. kantor Jordan ſ Wołoſkeje ſe ſwojim ſchulſtim kwartetom. Byrnjež też hłoſy ſerbſtich ſpěwarjow njebychu byłe wobeźe wuwuczene, tak tola bĕſche zyłkowny ſaczijſchcź wſchĕch poſticzjenjow jara dobry. Schtoż wotrażeſche ſo w źiwym mózmym pichilleſku. Schkoda, ſo mjes poſticzjenymi ſpěwami (Błótka lube, ja was ſmaju; Hanka budź wjeſoła; Sto lĕt kaj mi dźenź je) njebĕ žadyn narodny ſpĕw. Tola pſches to ſmy k. kantorej Jordanej ſa tuto wuſtupjenje dźakowni. Wón dźeń je jenički ſe ſerbſtich wucźerjow, tu w Delnjej Łužizy, kiž ſerbſti ſpĕw pĕſtuje a ſebi ſwaji ſjawnje wuſtupowacź.

S wjerſchkom wjeczora pak bĕſche ſawĕſcze pſchednoſchi k. ſararja Schwjele ſ Deſchna: wo Sserbſtwu w Delnjej Łužizy. Knjes rektor Gräber pſchedſtaji jeho Barliniſkim hoſcźom jako najkĕpſcheho ſnajerja ſerbſtich naležnoſczow. A to ſ dobrym prawom.

Knjes faraŕ Schwjela pokaſowaſche najprjedy na hiſtoriſke žydźiſchcźo naſcheho luda, na joho wojowanje wo ſamownoſcź a ſtónczenje ſaběraſche ſo ſ jeho dźenſnjiſchimi pomĕrami. S narodnoſtneho a kulturneho ſtojniſchcza. Ryžowaſche nam dźenſnjiſche druźiny žónſkich draſtow, ſpomni ſaſchłych muźiſtich, dowjedźe naſ do ſerbſkeje pſchaſy a wuſběhnź jeje wukubłanſki wuſnam ſa ſerbſti boroſt, wjedźeſche źiwje pſchedſtajiczź ſadźerjenje ſerbſkeho luda w poſcźe, w jutrownym cźaſu, pſchi wohnju, ſuchowcźe, powodnjenju atd. Pobohmy ſ nim w duchu na ſerbſtim kwaſu a ſpóſnachmy wſchĕ te ſtare waſchnja kotrež ſu ſ naſchim kwaſom ſjednoczene. Wukładowaſche też, kak ſo ſerbſka młodoſcź wjeſeli a ſabawja, a ſłónczńnje, kak ſerbſti lud ſo ſadźerži, hdyž ſmjerca ſe ſtapa do duri ſerbſkeho doma. Sawĕſcze namakachu joho ſkowa, ſo naſch lud njeje ſ žadnym ſtrachom ſa wulku Nĕmſku, ale ſkerje ſ dobrotkom a ſo by chzył a mohł też dale źiwy woſtacź, hdyž bychu ſo ſ roſumom a lubоſcźu jeho próžowanja ſpĕchowali, pokne roſumjenſke pola pichipoſkucharjow. Knjes kantor Gräber ſawĕſcze ſa wſchĕch druhich rĕčezſche, hdyž prajeſche, ſo rĕčnikej podźakuju, ſo nĕtko ſhładuje na ſerbſti lud a jeho waſchnja ſ zyle hinajſchimaj wocźomaj.

Ke fónzej wjeczora ſeitupa ſo Märkerowy chór ke łwaſnemu cźahej a poſtiſli też nĕkotre narodne reje. W zyłku bĕ tuto wuſtupjenje ſa zułych ſajimawe, pobrachowaſche pak wĕſta doſtojnoſcź, a ſawĕſcze też jara moleſche, ſo ſo pſchi rejach nĕmſke ſpĕwy ſpěwachu.

My Sserbja pak mózemy ſ tutym wjeczorom bycź ſpokojom. Sajim wo naſ je ſo ſo pola naſchich ſuſodow ſnowa ſbudźił a to pola ludźi, kiž ſo ſ nami ſaběracź dorbja. To ſnajmjeńſcha wot horjeka ſpomnjenych towaŕſtwow wocźakujemy. Wuprajamy pak pſchcze, ſo byſchtej tutej towaŕſtwje ſrebi junu ſaſĕkej do Budyſchina, hdźeż bychu jeju ſobuſtawy wo ſerbſtim ludu a jeho kulturje hiſchcze wjele lĕpſche wĕzy ſłyſcheli.

Faraŕ Jakub Žur w Šĕrachowje.

Kajke čestne a dźakne wopomnjeńce je ſebi **ſerbſki faraŕ** pola ſwojeje **němſkeje wosady** dobył, powĕda nam ſĕĕhowaca ſtawizna, wujata ze ſtawiznow mĕſtačka Šĕrachowa. (Přirunaj też „Sächsisches Kirchenblatt“ lĕtnik 1887).

Kóždołĕtnje ćehnje ze ſpočatkom julija ze Šĕrachowa procesijón ze zmahowacymi khorhojemi a ſpěwajo paćerje a kĕrluše přez Serby do Róžanta, zo by tam ſwjedźeń ſwj. Marijneho domanytanja ſobu ſwjećił. Lĕtſa pak mĕjeſe tutón pobožny puć wosebity wuznam tohodła, zo Šĕrachowſki procesijón Khróſčanſke ſwjate polo wopyta a tam na rowje nĕhdyſheho faraŕa Jakuba Žura w Khróſćicach wĕne położi, kotrehž bĕ ſo 40 lĕt jeho ſmjertneho dnja minyło, a procesijón cheyše tam za Šĕrachowſku farſku wosadu z tutym počeſćowanjom ſkutk dźakownoſce wukonjeć.

Faraŕ Žur bĕſche mjenujcy 6. julija 1887 w Pozdecach wumrĕł, wunje hdyž pola ſwojich přiwuznych na wopyće přebywaſe.

„Wosada zhubi we zemrĕtym duſownopaſtyrja, kajkehož wobſedźeć hiſće ſcenje zbožo mĕła njeb, přetož wón njeſtaraſe ſo jenoż za duchowne, ale też za materielne derjemĕće ſwojeje wosady. Ze ſwojim ſprawnym myſlenjom, ze ſwojej čeſtnej a wótewrjonej powahu njeje ſebi jenoż pola ſwojich wĕrybratrow, ale też pola hinak zmyſlenych najwjetſu čeſć a lubość dobył, ſtož też při ſwojim **25lĕtnym faraŕſkim jubileju** najkraſniſi wuraz namaka.

Tak piſaſe tehdyſi ſakſki katolſki cyrkwinſki list. Z tym ſu wulke zaſłużby, kotrež ſe ſebi faraŕ Žur wo cyrkwinſku wosadu a město dobył, wuznamjenjene. 8. julija buchu jeho zemſke powoſtanki k rowu donjeſene.

Mjeno faraŕja Žura woznamjenja mĕznik w ſtawiznach rozwića wosady a města Šĕrachowa. Tohodła bu ze wšĕch ſtron wulcźaru khwalene, zo Šĕrachowſki procesijón tajku dźakownu češćownoſć z přenjeſenjom wónca do Khróſćic na jeho row wopokaza.

26 lĕt je faraŕ Žur we Šĕrachowje z duſepaſtyrjom bywał, přiſudźi ſ. meje 1861 do tuteje wosady. Tehdy wĕzo njemĕješe nichtó ani předćuća, kajkemu wu znamej dóńdźe młody faraŕ w bĕhu lĕt za cyle město. Hdyž w Šĕrachowje ſwoje faŕſtwo naſtupi, namaka ſo jeno mała wĕža na pomóžku Bożeho domu. Mějachu drje myſle, dwĕ wĕži natwarić, ale cyrkwinſka wosada bĕ w tajkich khudobnych wobſtejnoſcach, zo njemóžeſe ſo na wuwjedźenje twara ani najmjeńſeje nadźije ſtajeć. W lĕće 1862 dari drje wobſedźeŕ młyna, Josef Kunze, 2000 tolerk k natwarjenju wĕžow. Tale ſuma, akž ſo ſamo rozumi, daloko njedoſahaše. Faraŕ Žur dźĕše ze zapalom za tym, zo by plan był ze ſkutkom ſo ſtał. Z njeſkónčnej ſćerpnoſću, prócu a woporami zwjedźe twarſku załožinu na 9000 tolerk, tak ſo móžeſe ſo ſkónčenje w lĕće 1866 zakładny kamjeń położić. Prof. Schramm w Žitawje zhotowi twarſke naćołiſki a 18. okt. 1867 móžachu křiž a kulu nastajić. Njeſpróćeniwy faraŕ pak njepopŕa ſebi mĕra, za dwĕ lĕće ſkazachu nowe zwony, kiž buchu 27. hapryla 1869 ſwjećene.

Nĕtko započa faraŕ Žur ſo wo zmutkowne wuhotowanje Bożeho domu ſtarać, kiž bĕše wobnowjenja jara potrĕbny. Wutwarjenje wuwjedźe ſo po naćiſkach profeſora Nikolaja w Drježdźanach. Po faraŕjowej próſtwje dari ſtatne knježeŕſtwo kraſne wołtarne ſwjećo, kiž dźensa hiśće wulki wołtaŕ debi. To je dźĕło profeſora Kießlinga w Drježdźanach.

Kaž je znate, wučinještaj rućne tkalcowſtwo a nohajcaŕſtwo hłowny ſtaw a dźĕło mĕšćanſkeho wobydleŕſtwa. Po zawjedźenju maſinow ſpadowaše tole přemysło, tak zo nasta w Šĕrachowje wulka nuza. Tuž wobroći ſo faraŕ Žur z cyłej mocu přećiwo tutomu njedoſtatkej. Njeprĕſtawajcy próćowaše ſo wo to, kak mohł nowe dźĕło a zaſłużbu za Šĕrachowćanow dobyć.

Wobroćeſe ſo na knježeŕſtwo, pytaſe zwjazki ze předewzaćelemi w Limbachu, Apoldze, haj ſamo we Šwicarſku. Skónčnje wuſłyſa jeho próſtwy a žadoſće wulkopřemyſlnik Hermann Wünſcha w Habrachćecach, pola kotrehož wuſkutkowa, zo tón wulku mechaniſku tkajeŕnju w Šĕrachowje natwari. Z tutym ſkutkom je drje ſebi faraŕ Žur najwjetſu zaſłużbu wo městačko dobył. Wjacy hač 500 woſobow namaka we njej nĕtko dźĕło a ſwarny wšĕdny khlĕb.

Faraŕ Žur, tón njeſpróćeniwy, chcyše ſo też we khudych a khorych ſtarać. Wón wotmyſli ſebi, wućeknišćo (azyl) za khude dźĕći a khorych ludźi natwarić. K ſwjedźenju 25lĕtneho mĕšniſkeho jubileja wĕnowaše jemu mĕšćanſka gmejnja 2440 hriwnow k wuſkutkowanju jeho wotmyſlenja. Tola Žur ſo tohole kraſneho ſkutka njedočaka. Smjerć jemu to wuwjeſć znjemóžni.

Byrnjež bĕše kanonik Žur daloko wot ſwojeje wosady zdaleny wumrĕł, pućowachu na dnju khowanja přez 200 žarowacych faŕſkich wosadnych ze Šĕrachowa do Pozdec. Hižo rano zahe dyrbjachu ſo na puć podać, zo bychu tam w prawem čaſu došli. Wšitke towaŕſtwa pósłachu zaſtupjerjow. Knjez towarnik Wünſche, kiž bĕſi zemrĕtehu wyſoko waźeſe, daše ſo wot ſwojeje mandźelſkeje a prěnjeho direktora zaſtupować, dokelž bĕše ſam w Gaſteníkſkich kupjelach. Samo evangelſcy ſobuměſćenjo bĕchu při pohrjebje bohaće zaſtupjeni. Město češćowaſe zemrĕtehu z tym, zo jenej haſy da jeho mjeno. Radłubje by cyrkwinſka wosada ſwojeho njebočićkeho duſepaſtyrja w Šĕrachowje pokhowała, tola wšĕ próćowanja bĕchu podarmo. Jeho woponmnjeće pak je njedźiwajcy wšĕhe žiwe mjez wobydlerjemi, a to je tola z najlĕpſim dopokazom a ſwĕdźenjom za nich, hdyž **po ſtyreći lĕtach** k jeho rowej khwatachu a wĕne złožichu.

Korčmarjec Marka.

Powĕdańcźo ſe ſerbſkeho žiwjenja, napiſał P. W.

3] (Pokračowanje.)

„Mam na ſmjerć khoru maćeſku.“ Hdyž pak dźenſka waſchu kraſnu pĕſeń: „Knjeźna tebje ſtrowju,“ ſaſłyſcha, bĕ jej nadobo wo ſwjele lĕpje. Pſchi tom bĕ na ſwoje bołoſcze japomnita. Proſchu waź tohodła, ſo byſchcze waſchu kraſnu „pĕſeń hiſchcze jónu ſahrał.“

„Njepſchejeſch-li ſrebi niczo druhe, dha twoje pſchecźo rad dopjelnu“, prajeſche huſłeŕ.

„Ale ezehodła njeſawołacźe lĕkarja?“ praſcheſche ſo huſłeŕ dale.

„Mamy pſchedpiſk napiſany, ale lĕkaŕik nam njeda, na dol lĕkaŕſtwo njedawa. Ja a nan ſmjoj tam hižo pobyłoj a pſchiſłuchoj ſmoj pródźenj wrócźo.“

„Njeźeſneźiwy cźłowjeł,“ ławoła huſłeŕ joſchoh roſhorjeny. Sſahny do kapſy a poda ſtotak małej Marzy, praſtiy, ſo by huydom do lĕkarſtwa ſchła.

Prajeſche, „ſtyrnaj, ja njeſ tym maćeźy tu pĕſeń ſahraju.

Marka hrabny huydom ſ radoſcźu pjenjes, podźakowa ſo a bĕžeſche ſpěſchnje do lĕkarnje.

Jan wſmje huſłe a ſapoca huydom hraćź. Nĕzne a kraſne ſmuki roſnuještechu ſo po zyłym domje. Khora poſłuchaſche ſ wulkej napjatoſcźu tutym ſtonkam.

Korčmaŕ pak, kotryž w pinzu tutón ĕerkuſch na huſłach hraćź wuſłyſcha, ſo ſtróži. Nunje ſo ſ hroſnymi žadławymi myſlemi ſabĕraſche. Khelpſche ſo po ſłodźe horje, jako ſtójnik. Saſtupi do ſtuwy, hdźeż bĕ huſłeŕ tunje dohrał. Stajі jemu wino na błide, da jemu ſ khamorezku kuſt khlĕba ſ twarohom a ſydowy ſo njeſelźiły ſa pódłaſk kuſt khlĕba ſ twarohom a ſydowy ſo njeſelźiły ſa pódłaſk na błide. Jan daſche ſrebi jednoru wjerzor ſłudźecź a pſchiſke

ze zawjenjoceną Jakuba Zura njeńčí je sčohowace hišče podate. Wón narodźi so 9. septembra 1821 na Horjo pola Khrósče. Nimo Khrósćanskeje šule khodźoše dwě lěće do Budyšskeje tachantskeje. Dokelž do ratarstwa žanu prawu nakhilnosć njeměješe, posła jeho poručnik na gymnazij do Prahi. Wot lěta 1840 studowaše najprjedy štyri semestry filosofiju a potom złoži so na theologiju. 31. julija 1846 wuswjeći jeho biskop dr. Dittrich na měsnika. Wot 1846 hač 1861 za fararja w Śrachowoje přebywaše.

Tak daloko tale stawizna. Nětko małe prašeńčko:

Je serbski farař klumany, też za Němcow być ze hódnym a wustojnym dušepastyrjom a fararjom! **Budyšscy Němcy to přeja, tohodla su Serba wotpokazali,** hačrunjež serbscy fararjo **přez sto lět** wosadu při cyrkwi N. L. K. dostojnje a wustojnje zawołstarachu.

Nowy farař, kaž so praji, też toho přeswědčenja njeje, zo mołd w Budyšinje serbski farař Němcam wutrjechić, dokelž je biskop pječa za nowu wosadu **najpřihódnišeho** duchownoho, mjenujcy **Němca**, staji. Wočakajmy taž, kajke klumanosće zaeje wón za swoje serbske wowceki! Takle mudrje prasa so — **jena serbska woweka.**

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Krasne słónčne wjedro zyły tydźeń, z wulkopalcom pośledních dnjow. Tohodla wobdźiwajmy dźeń z Wuhladka to, schtož słónčne prudy w Budyšich murjach krajnjachu. Nasyma na kraju, nasyma w měrje, we wšěch rózach kuka a wuzuje dźiwokrajne motiwy do nasheje domišiny. S wólnosće a powahi, z njedobśdźonneho mischtrjerstwa, se pschituławym waschnjom, pak i postajacej wolu wjedje swój barbicź.

Pschi Mjuntkich wrotach, pschi dołhej pschejschreni Mikawschtschich słohow, pschi Zwingeru, tam herka na Tězmin, delka na Židowje a na Mikławschu, a wokrjožej jeho rozpadankow je so sajpudźiła. Pschi nejlici Karaśelowej wěži, na starej wobwodźanej muri, pschi Michałskej zyrkwi, pschi Wóśliczej horje a we wusce Rybaśkej haśy, we wutkhodźowanischczach, w jahrodowinach, w pobrjebnischczach, w hydlerskich thěłkach, w Bismarck-am haju, w Schprjewinym dole, w jahkudźiwych krčžach wšudźom je so sajpudźiła, se wšěch rózkow kuka. Sćmjerna barba je tu kražu a śmějate słónčko tuleni žiwjenje pschirody k žiwjenskemu sparej. Kaž bohr sapschimnje mózaj nasywny, tuje honi wětřik wot schtoma k schtomej, wot kěčeła ke kěčejcej. Cźaha selenu kražu, khoni ju k jemi a haje lopjeschcza, jedyn semjeńt putnik po druhim śnurja po nim, dešcźej jón słónczneje macźa a śmicź. Wětr wuje dale, schtomy žahaju k wubrubjene swojeje kražu tyscha wobraz a nad nami horja mróczele w dźiwsej reji. Haj, nasyma dobyła. Wizka zrowi, swórba krwawi.

Wjeczor je mathila, cźinicźa sawrěje mi dalschi wuhlad do nasyniskeho Budyschina. Sawrěje wotnjeschcźo Wuhladka; suchmy wrócźo do śtwórcźi, kaźwócźu je kampu a hydmu je k blidej. S wěcze zyrkwje śwj. Pětra zwonja swony wjeczornemu poćtrow. Sta lět dołho hižo to cźinja. Haj naśche stare lube swony, kaž stare dha wone žu? Kajtu staźwisnu wone maju, hdy zwonjachu prěnje ś Pětrowskeje wěże?

Zsydom zwonow pomnja nětdy na Pětrowskej wěži. Najwjetschi zwón je wo lěcze 1582 napukny a 1583 roslecza. Nowy zwón je dwójzy lijesche wot Budyšćeho liérja Pětra Kschjana w lěcze 1585, waźesche 80 zent. a płacźesche po dwójnym lěcźu (dokelž je prěni nas njeperadźi) 1500 guldow. Dokelž pak tutón zwón hižo w lěcze 1587 zwowa rosleczał, bu wot pschiwucźowanych cźerwjenźerjerjow, Urbana Schobera a Pětra Hagemanna zwowa lady w cźežkosći 111½ zent. a płacźesche 2543 tolar. Tutón zwón pak wosta na rószchach pschez krutoju některe lěta jeźo a bu halle w lěcze 1607 do wěże powěšrjeny. Tutón zwón rosćichkrć je ź bobom se wschěmi druhimi zwonami pschi wulkim wohnju w lěcze 1634. Hakle w lěcze 1663 lijesche kurwiješchowski lijeć Handrij Herold ź Drježdźan schtyri nowe zwony. Najwjetschi zwón ź tutych je w lěcze 1763 pukny a je w lěcze 1813 wjazy trjebacź njebeźeschce. S tym wobjamknu je boha zyłeho zwonjenja, dokelž taj dwaj mjeńschej zwonaj kupi Michałska zyrkej, njes tym so teju dweju wjetschcyu wutrjebachu k lećźu nowych zwonow, tiž Fr. Gruhl i Makeho Wjelkowa lijeschc a zwonowi w lěcze 1827. Dwaj nowaj wiśatej w hornjej a śi w delnjej zwonowej komori. Sto lět dołho klinczа a brinczа nam wjeselu a śrudnu powěsć, zaswonja nam wjeczor. Sto lět dołho lěha je jich njedźany śwuk na Budyschin, roni do dala, do kraja — do nasheje domišiny. Jutśje njedźelu ztrowja jich śwtrý se wšěch rózkow Łužicy, pschiwsitaju Budyśtim śotram ź słoczinam. ŕ.

Sakski krajny mlokowy wubjerk.

Prěnja lětna rozprawa sakskeho krajneho mlokoweho wubjerka je nětko wuschła a dawa spójnarc, so je poło błota mjenowaneho pschedewsjacza, tiž bu se sastupjerjom wschitkich na połěhujenju pschetrjebanja mloka ze w privatnym hospodarśtwje a sozialnej politizy ze sajmowacych truhow jako „sapiśane towarśtwo“ sakoźene, jara wobcźerkne.

So bychu wschitke ludowe worschty w městach a na wsach, schule, khorownje, zawěźenje a khorobne pokładnje, organizazije domjacych hospodow, swjasći dźiwodawarjow a dźełacźerjow, hoscźenzarjo kaź tež wschitke towarśtwa za hajenje mlodźiny a cźełostwuczowanja wo hódnosći wužiwanja mloka byke pschepěwdźene, stawaju ze rozsajnjenje a pschiwmabjenje dźela wobzebje a se wschitkimi nowozałoženymi pschiwmabjenskimi prědkami w złowje (pschednoschcźi rozwuczowanske kurzy), w pjénje, (gamiżny cźahapiź, zwonjatkomske lopjeska a domjace hospody, mlokowe warenske knihi), we wobrazu (płakaty, listowe samkanske framki, dopiśnizy) a w kokoschkrćkźiwanju.

Dokelž pak je postrjeżene twory stajnje najlěpschi pschiwabjenski prědk, namołwja krajny mlokowy wubjerk, zo bychu so wschudźom, pschi swjedźenjach, na sportownischczach, zustajenjach atd. mlokowe thěźi abo wosły sa postrjeżene mloka postajene byte a poruca mlokarnjam a hoscźenzarjam (wosebje na dwórnischczach) pschezo sajo, so bychu zebi tajke mlokowe pschedawarnje wotstarali.

Pódła tuteho pschiwabjenskeho dźela wobdźeli so krajny mlokowy wubjerk na prózowanjach k połěpschenju kajkosće mloka a jeho wudźełkow, so by bjesporocznje konsumste mloko na witi pschischło, kotrež je sa maju wobydlerstwa ważnische, hač potwjerdzene kajkosće „prěnjotneho mloka.“ Tak bu pola Natarśkeje komory namjetowane, so bychu so teź w Sakśkej ław w južedźenej Němśkej powołanśke kurzy wo dobyću mloka a wo wikowanju ź mlokom, tiž ju w nowem cźasu pschimjerjene, djerjate. Dale buchu Sakśke města wo sawjedźenje konzessijowece winowatosće sa wikowanje ź mlokom prosćene, na cźož ju so někotre města hižom k tomu rosćudźile, druhe napołožichu spontanéźiskim policajskim hamtam winowatosć, so bychu kuneże a dakładnje dróhowe wikowanje ź mlokom pruhowale.

Tute naprawy k połěpschenju kajkosće njejsu najpodśiły sa nénušże hospodarśtwo ź wužitkom, dokelž kontrarezan wutkaja pomhaja źiabicź a pschewinowaś.

K pschewjedźenju tuteho po móžnosći wopschimnowaseho dźela, tiž bu w najwuzšim zwisku ź němśkostatnym mlokowym wubjerkom zapośaśe, je wósu nuzna rośćerjerna organizazija, kotraż bu pak ź wutworjenjom wotpowědnych měrnych stwórnow, pak ź pschewobrazom tutych nadawkow tiž hižo wobśtejaju wubjerk śetjana. Tak stajі so w městach Budyschinje wubjerk za hajenje spomožerstwa do śłužby tutych próżowanjow. Wón da nastork k rozdźelenju pomjałkownych kopjerow sa domjace hospody w 2000 exemplarach a pschewza wudawki za „měschczanstu mlokomu mloku“, kotraż bu w tśinschich lećinych měsazach pschewjedźena. Pschi běżnym nahrjesowanju dźeći w schulach bu w nowischim cźasu fwjetscha cźerstwe mloko postrjeżene. Nimo teho buchu hrědki k podawanju mloka za ramodnitze zónste a cźełczace maczerje kaź tež za dźeći a chorych pschihotowane, kotrež wobstararuja, tuberkulosnych a rabupodawarnja za cźełczne dźeći a maczerje w mnohich padach wuzwjaschc. Pišmo na hoscźenzarśke towarśtwo a na mlokarnje wulkutkowa, so je nětko na żelesninzych nastupach a w hoscźenzach mloko dostacź. Nimo teho pschiprawichu mlokarnje w někotrych schulach pschedawarnju mloka, Jogburta a butljanki, so bychu w pschestawkach wschitkim žo mloka napicź mohli.

Čehodla Krystof wjacy do Woncc njekhodźi.

(Wobras se wšu.)

Krystof po prawem na wšu njebydleschc, ale we měrcze. Tola dźiwsche rad na kraj, dokelž žo „thorowanu“ cźuješche. Nochzyschc po rezepcze druhich cźinicź — cźi dźěchu do kupjele. To bě jemu wótstudne. S prěnja pijeschc radscho piwo hacź tajke „wulkkowaje wody“ a potom dyrbiśch w kupjelach wschźdnje w dobrej drasce khodźicź a cźiśty thornaŕ měcź. To nicźo za nascheho Krystofa njebě. Hdyž na lećzne bycze dźeschc, dźiwsche wokolo běhacź, kaź je Bóh Knjes jeho stworił. Byrnjeź go grawocźiwiscźo na to hladalo. Tuž jedźeschc do Wonez, do berbiśkeje holanśkeje wjesći.

Pschipadnje khyschcze ras na żelesnizu: „Ale Wonezy to žu majsane sanjeźene hnězdo. Tam žej lischti dobru nóz praja“. Rurje to žo naschemu Krystofej lubjeschc. Tola nochzyschc tam na dobre sboje dojećź. Tuž napiśa najzrjódzy list knjesej měschczanoscze — tam žno bo gmejnski pschedstejicźerjej też tak mjenuje. Chzyschc wschelake wezki wedźecź, kajke żu ześiwjenśke wobsitnoscze, kaŕ ŕ bydlenjom śtejі a kak žo wjesnjenjo pschecźiwo zuśom sadźerkuja a hacź je tam połzaj a druhe. Woprawdźe, Krystof dóśta wotmołwu na żwoju měschczanśku adreśu. A to śtrótka takle: Cźeścźeny kuješe, njetrjebamy wo wšu žanych zuśych. Jeli pak chzesch tohodla pschijźicź, dha pschijźeź. Postrow!

Schcźepan Mutlicźka, měschczanosta.

To Krystofa swjeseli. S Budyschina do Wonez dojećź, njeje cźežko. Ssydnjeschc žo na dwórnischczu do wobohowego cźaha. Tak hušto hacź cźah sastanje, pschestupiich. Druhdy pak žo stanje, so je tamny cźah fuk. Tak žo naschemu Krystofej dźeschc. Tuž cźehnjeschc je ź swojim kofritom pschi dale, drje na wjchź śi hodźiny kaź psches puscźinu Sahara abo hdyž žu Zidja cźahnuli. Stónczńje bě we Wonezach — muczny, wujzahleny, hłódny. Prěni faczischcź wo wjeźu njebě hrozny, hdyž wocźi saczini. Ale hdyž je sašy wocźini, mějesche druhi faczischcź. A tón bě hróbny, jemu žo sezny. Na jenej khći śiesche „K cźernemu rapaku“. Tuž dźeschc dele. Ale žo sawrócźi, hdyž žo na druhu korczmu dohlada. Rikasche „K cźornemu rapakej“.

Nadźijomnje žo nichtó ź wobydleńśkeje kommisije do „Cźorneho rapaka“ njesadźi, hewak žej myśli, so tu nowy jedojty płun dźěkaja. To pak njeje jedojty płun, tón móże žej kóždy sam pschipiwaricź, hdyž takle některe lěta wokna sabije. Jedyn honjeŕ wjesnjanow pak měnjesche, so w lećze na wšu njeidźe, dokelž tehdom tam ludźo wokna swocźinjeja. Spodźiwnje pak bě, so žej muchi tutu korczmu za żwoje hlowne zhromadźišny wuswolichu. Krystof žydny žo k blidu a prajeschc: „Bomhaj Bóh!“ Nětdże sady „Ichenkwaśa“ žo nětchto sastona. Hewak žo dale niczo njesta. Sa pok hodźinki prajeschc hišchcze ras: „Pomhaj Bóh!“ Na to pschiłidże nětkaja żónska statinoscź pomału hacź k jeho blidu. „Haj — móżu nětchto k jedźi dóśtacź? — Hacź maće nětchto jěsći?“ —

Krystof wschak njewědźeschc, so ma pok hłuche stwarjeńcźko psched žobu. Tola pak hischcze ras na nju zareśi, a tak kyłnje, so žo šamo much nakrótzachu. Nětko żónka woteńdże a pschinjeśe jemu karancźk piwa. Potom žo sašy wotšali. Krystof wuczahny nóš a kóśeschc ź nim wschć much ź karancźka. Wšo ŕ jedźi tón wjeczor nicźo njedóśta. Njeběsche teź hłódny. Spodźiwnje. Na dalsche naprachowanje kónczńje shoni, so je Napakej żwójba hischcze wonka na polu a so może jeśe dla tu pschenozowacź. Hdyž we tóju leżeśche, bě jemu sašne, cźehodła žu žej much korczmarśku jśiwu sa żwoje generalne zhromadźišny wuswolike. Léhańcźa abo hoscźinska jśiwa bě ja tki reservowana. Ale w nozy bě so nékajke wjetśche śwérzo do jeho khěrańe pschedobyło, mjenujzy jene żwinjo. Nasajtra hakle žo dobłada, so bě jeho laź żobu wsało. Na wróczenje laza žaneje waźnoscze wjazy njekładźeschc, běźche jeno wjeśoty, žo żwinjo jeho cźašnik ź rjeczałom ichlapnyło njebě.

Rano běchu Napakeju žijo sašy na polu. Krystof žo wopraschа, hacź móże kušk kofeja dóśtacź. Wšo sašy śi rasy a śtupnjowaśe żwoje rejenje. Na to jemu żónśka sašny karancźk piwa pschinjeśe. Někto mějesche dosćź. Wša żwój kij a dźěśche won do lěsa. Po někotrych hodźinach žo wrócźi. Nětko dóśta nějchto k jedźi. Njeby-li k wocźeśćinjenju na wšu byk, njeby žo wšo jédże dótknyk. Pschipołonju pocźa žo deschczowacź. Myśleschc žej, so je to króttí deschczik kaź po hrimanju. Ale dźeschc žo dwaj dnjej. Mjes tym cźinjachu žej muchi ź Krystofowym płěchom żwoje wjeśele, śtoro kaź na muchowej ticźe. Někotrażkuli mucha je žo na błyschczatym płěśe wotšunyła a žej nohi śkamała. Te pjerjeschc Krystof hacź do śmjercze a bě jich tyhaźy sabił. Ale generalna zhromadźišna wo nicźo mjeńscha njeběsche. Dale žo ześny cźornjachu. Jemu napischeczo jedźeśche rapacźi korcźmař. Kóżde pol hodźinti prajeschc nékaju žadu. Sesnadź takle: „Grawocźiwe wjedro to dźenża!“

Sašy padśaśe żwoju trubku. Mróźele, dym. Cźaŕ běźi. Sašy: „Njepojedźeśch śkoro domoj, Krystofje?“

„Ně, žym žej wotmyślił, śi tydźenje tu wostacź?“

„Ta-aat?!“

Kuri dale. Mróźele postupuja. Cźaŕ lećźi. Potom: „To žu mi rjani ludźo, tuczi měśchczenjo!“

Na tjeźim dnju žmaleśche a paleśche śłónczko. Krystof dźeśche na łuku, wušśeka žo a lehny žo do trawy. Mrowje mějachu tez runje hlownu śrhromadźišnu. Měśtnosćj — jeho brjuch. Nadoba śtupi jomu někótó na nohu. To bě jena kruwa. Njeczała na to, doniž žnadź ta teź śkónczńje generalnu śhromadźišnu powoka a pschimny ju ża wopuśch. To žo ŕi najśterje njeluboscźe a ithili hlowu. Krystof pak ŕ tina wědźeschc, so tajke trejišchcźe je sapocźakt bycźeho wojowanja, wša żwoju drastu a cźerjesche wotšał.

Kruwa za nim njeběźeschce, ale wjazori cźeladni a holgo dźiwchu jeho pschetlepacź. Běchu tam wo mérje trawu gyrli a nadobo žo tam połnahi cźłowjek pokaża. Chzychu tutemu „cźerbej“ košcźe rosbicź. Mějachu kohy a hrabje w rukomaj a tuž žo radscho ź nimi do rozmotwy ujepoda. Cźerjesche do wšy. Na tutym na pschemo běźenju wobdźeli žo teź jedyn poš. Krystof je wulki pschecźel śmérćatow. Ale to jemu pschi běźenju rosjaśnicź njemóźeschce a tehodła jeho śkuśa. A to hischcze wot sady!

Kał bě Krystof do „Cźorneho rapaka“ pschischkł, to jemu zyłe jaśne njeběsche. Móźeśche žo jeno dopomnicź, so dyrbiśche jeho późzaj napschećžo rosbohrjenej cźrjódże schkitacź a po měschczanosta prajeschc: „Njeśłyschu dha cźi pišaŕ, so žanych zuśych njetrjebamy?“ A korcźmař jemu radźeśche, wšemu pschi cźmiczaj wopuschcźicź. To teź scźini. Ale to je žej žlubił, so do Wonez wjazy na lećźne bycze njepóńdże. Ma wot prěnjeho raka dosćź. A je kurérowanu wot żwoje „khorosće“. To je dosćź.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

18. njedźelu po śwj. Trojizy, 16. oktobra 1927:

— W Pětrowskej zyrkwi ma rano 1/8 hodź. k 100-lětnemu jwonowemu jubilejej farař Paul předowanje, dop. 1/412 hodź. ma farař Siegemund ćemšeńske ża dźeći.

— W Marijnej-Marćinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. farař Siegemund spowědź a śwj. wotkazanje, w 9 hodź. farař Grośe předowanje a w 11 hodź. kemšeńske ża dźeći; wjeczor w 6 hodź. ma farař Berg předowanje.

Sbérka za wsch błěćzazy dom.

Póndźelu pop. w 3 hodź. je konferenca duchownych. Pschedwośchi knjeśa faraŕa Handrika ź Worschiz wo „Marburgskim śjédźe evangelskeho jenoczinśtwa dźěła.“

Wutoru pop. 1/410 hodź. je w „Sozietät“ kurśus śwjatka žónśkich towarśtwow w Budyschskim wokrjesu. Pschednoschki wo bydlenśkej mšy, k cźemuż ŕ tutym wutrobnje pscheproschujemy.

Wutoru pop. 3/43 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi modleńśka hodźina za njedźelnicze.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. ma farař Berg w Evang. towarśtwowskownji biblišku hodźinu.

Sśrjedu wjeczor we 8 hodź. ma superintendent Fröhlich w Tuchoŕskej zyrkwi bibliški wjeczor.

Schtwórtk pop. w 4 hodź. śeźdże žo towarśtwo wowkow w towarśtwownji.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. ma farař Siegemund we Evang. towarśtwowskownji biblišku hodźinu.

Tydźeńśku službu ma w Pětrowskej zyrkwi farař Paul, w Marijnej a Marćinej zyrkwi farař Siegemund.

Se Sślepego.

18. njedź. po śwj. Trojizy žerbśka śpowědź a Bože śwj. wotkazanje rano we 8 hodź., žerbśka Boża śłužba dop. 1/410 hodź., němśka w 11 hodź. — Sbérka za Adalbertowy diakonišnjaŕśki dom w Kaschnizy. — Sśmjerćny kŕkuśch žo ŕwěna za Hanu Stopirinu ź Trjebina.

Sm e r ć i: Hana śwud. Stopirina rodź. Krawcez we Trjebinje, stara 67 ł. 11 m. 23 dn. a Matej Domnja, żelesniśći dźełaćeŕ w Sślepom, stary 44 ł. 7 m. a 5 dn.

Wurjadne śmjertne winy.

Pśches tragiske njesboże pschihódże žyn znateho franzowskeho industrielneho Charniera we żwoje žiwjenje. Cźiły studenta dé rożżahły automobilista. Hdyž śchofér jeneho dnja do garaże żwojeho knjeśa śtupi, wuhlada, žyna, mlodeho muża klečzo žo njebihajo pódła wozi. Mjeźwocźo bě błędne, wozi dałoko wocźinjenej a jahk wijasche ź hubу. Hdyž bliże pschistupi, pschepwědcźi žo, so młody Charnier

Jogy živy njese. Po sdźěnjenju cźeła widźachu, so bě šlipšowy tónz do motora pschijschol a tam wišaso wostał. Wjedy Chernier bě wotoko njeho něschto cźinił a tehodla o pokiakuył. Wjerćzały motor bě schlipšowy tónz hrabnył a sa wokomik njeslożownemu schiju sadźernył, tak so na blaku morwy. (Na podobne waschnje pschindże rejorka Duncan wo žiwjenje.)

Parišta lokalna krónika sapiśuje hischcze padaj zyle njewschědneje žmjerce. 17letny Józef Dubois nadeńdże žiwoju fotru w spodźitownym stejnischcźu w kabinje (jistwicźy 39) jeneje kupjele. Wona kleczeše psched kupanjesej wanju a jeje dołhe włosy běchu wokoło honacźow sawite. Najprjedy žej myślachu, so jo tu wo žamomordatstwo abo nanajmjenjy nadpad jedna. Tola wyschnoslna komisija wujasni pak na sćežowaze waschnje. Hilża Duboisej bě žo dla wutkeje horzoty w kupjeli swjesła. Wdyž dźiwske žo kromy kupjelanskeje wanje pschimrocź, su jo dołhe włosy do honacźow sawile. To sadźěwa, so wona na twjerde schpundowanje njepadny. Sdobom padże pak tak njeslożownje, so jeje schija na kromu wanje dyri. Pisches nacźehnjenje włosow a cźežkosći cźeła, kiž bu k semi sćišcźene, je so zadusyła.

Podobnu tragiku žmjerć namaka pariski schportownik Rene Deschamps. Pschi rjanym njedźelskim raniu pada žo na ryby lojenje k jenemu hatej w blischcźosći Parija. We jenej ruży mějesche rybjazy kschcźišć a w druhej wudu se cźišteho jendźelskeho worźała. Na njesloże dótkny žo wotzlowa wuda elektriskeho woda mimo jědźazeje maleje żeleznjicy. Sportownik bu psches elektriski prud na městnje morjeny. Prawa ruka, w kotrejž łojeńe naprawu nje-

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 15. oktobra 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

Dollar	4,1856	100 pólsk. złotych	46,80
Angelski punt . .	20,39	100 čěskosł. krónow	12,404
100 šwajc. frankow	80,735	100 franc. frankow	16,44

Barlinska burša dźe wječera jara měrna, kurzy efektow stejachu.

Produktowe wiki pokasowachu swjanjenja skuczenja. Wuslěcźi dźe so dezemberske termine njeschto dróžscha. Rožka nadźewachu zentnar po 10 pj. dróžscho. Jeczmjeń a wowsa pschi rjenkich dotalnych płaczišnach zawostachu. Zantner łaczeše:

w Barlinje

pschenicy 12.40—12.55 hr., rožki 11.85 hr. hacź 11.95 hr., jeczmjenja nalětnjeho hr. 11—13,25 hr., wowsa 9.90—10.60 hr.

w Drježdźanach (sadźenu póndźelu)

pschenicy 12.80—13.05 hr. (12.70—12.95 hriwnow),
rožki 12.75—13 hr. (12.60—12.85 hr.),
jeczmjenja nalětnjeho 12.85—13.60 hriwnow (12.85—13.60 hr.),
mišpyskeho 11.75—12.25 hr. (11.75—12.25 hriwnow),
wowsa 10.70—11 hr. (10.60—10.90 hr.)

w Zhorjelu

pschenicy 12.50—13.30 hr., rožki 12—12.90 hr., jeczmjenja nalětnjeho 12—13.50 hr. mišpyskeho 10.50—11 hr., wowsa 10 hr. hacź 10.50 hr. — Wětr 2.9 hr.

schtwórtk w Kamjenzu

pschenicy 13.25—12.50 hr., rožki 12.25 hacź 12.50 hr., jeczmjenja nalětnjeho 12.70 hacź 13.50 hr., mišpyskeho 11.50 hr., a wowsa 9.75—10 hr. — Suchi purk 1.20 hr., běrny 3.25—3.75 hr., prošata 14—16 hr., běhaki 50—70 hr.

W termijonym wikowanju

sa oktober: pschenicy 13.55 hr., rožki pak 12.15—12.12½ hr.,
sa dezember: pschenicy 13.62½ hr., rožki 12,12½ hr.,
sa měrz: rožki 12.35—12.36¼ hr.

Wiki wuzitkowego skotu sa wčera pjatk w Barlinje
(Magervieh̄hof Friedrichsfelde)

Na nje běchu pschihnali 392 młodych dójkow, jeczelskich krowow a jałojzow, 51 bykow, 12 prósdnikow a 127 telatkow, 482 kónt.

Młode dójki a jucź. krowy płaczachu 250—590 hr.
Sdźelene jałojzy 220—490 hr.
Byki, prósdniki, skót k wjasanju a ke kormjenju (po zentnarju) 46—50 hr.
Konje 200—1200 hr.

Subrany rjany skót dospě hischcze wyschsche płaczišny.

Wiki běchu mérne.

Wiki wuzitkowego skotu sahodeny schtwórtk w Leer w ranšchej Frisiskej.

Pschihnali běchu 5004 howjadłow a 134 schtuk drobneho bita. Wyschokopłaczene krowy płaczachu:

1. kajkosće	750—900 hr.
2. kajkosće	600—625 hr.
3. kajkosće	450—550 hr.
Sdźelene jałojzy	450—750 hr.
Letne byczki	600—1000 hr.
ke kormjenju	200—450 hr.
Połletne cźelcźki	120—350 hr.
Połletne byczki	120—450 hr.
Letne hacź dwělletne prósdniki	200—450 hr.
Cźelata hacź do 2 njedźel k wjasanju 30 hr. hacź 70 hriwnow.	
Prošata 6—10 hr., běhaki 20—40 hriwnow.	
Wowzy a jehnjata	20—55 hr.

Wiki běchu mérne, w bykach klagachu. Na wiki běchu wobźěwje wjele ratarjow pschijěli.

Na pschedań:

Konjej belgiskej, bratraj Friese w Korsymju.
Bosaj šiplnjej, w Rownowoje 56.
Dobre holowaćske, Bernhard Leibner w Kulowsu.
Wysokobrjekat symski, w Kamjenzu, Albertowe naměsto 8, dwórk.

Pschihłašujcź pytaju:

Ratarjow, Kluga w Nitkej.
Ratarjeho wuzamknika a dźiłaczerja, Katzschmer w Bischkowicach, pósta Hasa 131.
Bernikow (Gerselente) jama Wilhelmszeche, Siegersdorf Ort.
Nowak do skały pola Kamjenza. Sso samolwicź p. Schérjo w Semizach 41 e, wjecźor wot 7 hodź.
Wuchlebiatajskeho, Zejmka we Wunjokej pola Wětkoschowa w Delnjej Łužicy.
Wukaźiwego sa lěpsche pjeczwo, Rother w Běłej Wodźe pschi torpschocźu.
Dojny do domu, Geißlerka w Hródku. — Mjokarnja we Běłej Wodźe. Bjedrichowa haša 1 II. — Do Hródka we Nadwej pinzy. — Do Hródka na Wilhelmowu h. 17.

Ssudnistwo na p'chežadźowanje
pónadźelu 17. oktobra 1927:

w Rownošćach pschipołdnju w 1 hodź. w hoscźencu tam lichiża maschina,
we Wulkich Sdźarach dop. w 10 hodź. w hoscźencu „Ke kolpej" pišaniški sekretar,
w Kulowje w hoscźencu „K 3 krónam" pschip. w 1 hodź.: Murjeiske zyhele, sofa, pišaniški sekretar, spinet, schphel, Fredeŕa, nasćelniši cźapnik, blibo še 4 stolami, waša s pjuntami, meble, 2 hłowakow. a pozlesćcźo, nětotre zentnarje žita, boran, kosa, wroža, 9 kur s khapomom, bilard, pjenježny kamor, pišanišk blibo, pišanišk hrož;
w Dubrjenku 3 žonjace koła, hnowatej hrěbli, zentrirapa, hospodarišši grat, meble (sajimaj sendu žo w hoscźencu).

Finanzny haunt we Wojerezach Gurjeńskeje pschedawa

w Kórjinje póndźelu 17. okt. 1927 dop. ½12 hodź. we Kreuzez hoscźencu: krowu cźornu schaka, swinjaci a kolo;
w Delnim Wujesdźe we Wawerez hoscźencu pschip. w 12 hodź. hoćtowišku cźelnu.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Pschi žiwym wobrocźe rožka drózscha, pschenica wostanje pschi wobstajnych płaczišnach.

Dop. ¾12 hodź.: Kaj psched hodźinu.

Płaczišny na Barlinskich produktowych wikach.
Žito a wollowe symjo po tuni abo 1000 kg, wowak 100 kg.
Płaczišny po złotej hriwnje.

	14. 10	13. 10.		14. 10.	13. 10.
Pšenica	248-251	248-251	bury	22-24,00	22-24,00
rožka	237-241	237-238	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jeczmjeń	263-267	220-267	módre łupiny	15-15,50	15-15,00
nas. jeczmjeń	—	—	žołte łupiny	—	—
wowsa	198-212	198-212	seradella	—	—
kukurica	192-194	192-194	raps. wosusk	15-16,10	16-16,40
pšeńc. muka	32-35,25	32 35,25	lany wosusk	22-22,60	22-22,80
rožna muka	32-33,50	31-33,50	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	14,25	14,25	běrnj. kruški	25-25,20	22-23,00
rožne „	14,00	14,00	syno, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,75
rapa	305-315	305-315	rožna sloma	1,00-1,40	1,20-1,40
lana symjo	—	—	pšeńc. „	0,80-1,20	0,80-1,20
hróch	35-37,00	32-35,50	wowsna „	0,80-1,00	0,70-0,90
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jeczna „	0,80-1,00	0,70-0,95

Drježdźanska burza (11. 10.)

Pšenica	256-261	běrnjace kruški	26,00-27,50
rožka	255-260	pšeńć. wotruby	14,60-15,00
nalětni jeczmjeń	257-272	ržane wotruby	15,30-16,80
nazymsk. jeczmjeń	235-245	pšeńcna muka	45.50-47,00
wows	214-220	ržana muka	38,00-39,50
čehwjeny dźeśel	225-230	woka	—
raps	310-320	pjeluški	—
kukurica (Mais)	195-198	hróch	—
suche truhanćki	12-12,27	cokrowe truh.	18,00-21,00

Wićne płaćizny w Budyšinje.
15. oktobra 1927.
Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšenca, nowa	50 kilo	12,75	13,00
Rožka, nowa	50 „	12,75	13,00
Jećmjeń,	50 „	12,50	13,00
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	9,75	10,25
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	14,00	14,50
Běrny (we wjetš. dźělb.)	50 „	2,75	3,25
Butra	1 „	4,20	4,40
Syno, nowe	50 „	2,00	2,50
Sloma, z maš. młóć., pras.	50 „	—	1,00
„ „ „ k zask.	50 „	2,10	2,30
„ z cypami młócena	50 „	2,70	2,90
Pšeńcna muka, 60%	50 „	21,50	22,00
Rožna muka, 60%	50 „	19,00	19,50
Pšeńcne wotruby	50 „	8,25	8,50
Rožne wotruby	50 „	8,50	9,00
Jeja	1 štk.	0,14	0,16
Prosata 1009 štuk	1 štk.	7,00	20,00

Wićne płaćizny stwórtk 13. X. Wšo po złotej hriwnje	w Kamjenzu za 1 centn	w Lubiju za 1 centn.
Pšenca	12,25—12,50	12,60—13,15
Rožka	12,25—12,50	12,25—12,75
Jećmjeń (nazym.)	11,50—12,00	12,50—13,40
Wows	10,00—13,30	9,70—10,20
Syno	2,50—3,00	2,00—3,00
Sloma z maš. młóć.	1,50—1,75	1,20—1,50
Sloma k zaslanju	1,75—2,00	
Sloma z ruku młócena	2,75—3,00	2,50—3,00
Běrny pola ratarja	3,50—3,70	3,50—4,00
„ hač na železnicu	—	—
Butra	2,00—2,20	1,00—1,15
Jeja	0,14—0,15	0,16
Pšeńcne wotruby	—	7 90—8,20
Rožne wotruby	—	8 00—8,40
Pšeńcna muka	—	21.00—21.75
Rožna muka	—	19.00—20.00
Prosata, wulke	—	—
„ srjenje	14—18	—
„ małe	—	—

kupjelanskeje wanje pschimrocź, su jo dołhe włosy do honacźow sawile. To sadźěwa, so wona na twjerde schpundowanje njepadny. Sdobom padże pak tak njeslożownje, so jeje schija na kromu wanje dyri. Pisches nacźehnjenje włosow a cźežkosći cźeła, kiž bu k semi sćišcźene, je so zadusyła.

Podobnu tragiku žmjerć namaka pariski schportownik Rene Deschamps. Pschi rjanym njedźelskim raniu pada žo na ryby łojenje k jenemu hatej w blischcźosći Parija. We jenej ruży mějesche rybjazy kschcźišć a w druhej wudu se cźišteho jendźelskeho worźała. Na njesloże dótkny žo wotzlowa wuda elektriskeho woda mimo jědźazeje maleje żeleznjicy. Sportownik bu psches elektriski prud na městnje morjeny. Prawa ruka, w kotrejž łojeńe naprawu nje-

Sokołstwo, sport a hry.

Wubjerk za cźělozwučowanje w Budyšinje.

Nazymski běh.

Na njedźelu 16. oktobra postajeny běh započnje so na Tšelniku dopołdnja w 9 hodź., hdźež so startowe cźasa wuchawaju. *Wobdźělnicy* poběhnu wot Tšelnika po Kralowsk. waln, Lazarettskej drózy, Schäfferskej drózy, Mužakowskej drózy, Walskej drózy, Lubijskej drózy, Pauliskej drózy, Tšelańskej drózy, Dwórnišćowej drózy, Nowosalskej drózy, Lipowej borje, Drježdźanskej drózy, Kronprincowym mosće, Smutkowej Lawskej hasy, Bohatej hasy, Serbskich hrjebjach, Połnócnej drózy zaso na Tšelnik. Přihłušenja přijimuje hač do soboty wječora w 6 hodź. j. sportski wjednik Wilhelm Labs w Budyšinje na Sprjewinej hasy 1. W zajimje sportskeho přewjedźenja so prosy, zo bychu ludźo hěrjalnje swobodny pać wostajili.

Olympiske hry 1928.

Pilne twarske dźěło na Olympiskim stadionje we Amsterdamje wubudża nadźiju, zo budże wón tule zymu hišće hotowy. Sćejdźane polo a wujeździowarnja za koła stej hižom hotowej, tohorunja wobaj tunlej. Też tribuny su nimale dotwarjene, zo móže so za krótki čas ze zmutkownymi dźěłami započeć. Jene z najwěšich prašenjow při organizaciji pak je rozdźělenje khartow za nowinarjow. Tuto prašenje čini hollandskemu Olympiskemu wubjerkej wulke hłowułamanje. Žadanje za khartami je mjenujcy štyri króć tak sylne. Bu tohodla hižo nětko zdźělene, zo sc njemóže na wšitke přeća dźiwać. Za nowinsku službu samu stawaju so wobšerne přihoty, wosebje štož telefon a telegraf nastupa. Po zdźělenju wubjerka budże so na najwumysleńše žadanja dźiwać. Noša so też z mysłu, zo bychu wojowańske wunoški z radiom rozpřesćěrali. Jednaja hižo z hollandskim finančnym ministerstwom dla wulkeho połóženja namjeznego wobkhada. Při tym mysla sebi najprjedy na sylny automobilowy wobkhad, kiž tu z Němskeje, Belgiskeje a Francowskeje hnydom budźe, hdyž so olympiske hry započnu. Při automobilowych dróhach budźa wosebite taflički za jězdźerjow připrawjene.

Jendźelčanka přepluwa kanal.

Po sedmich prjedawšich njewuspěšnych pospytach je so Londonskej stenotypistce Gleitzee poradźiło, kanal přepluwać. Pjatk rano 2,55 hodź. je so pola předhory Griz Nez do morja puščila a je 15¼ hodźiny pozdźišo do Folkestona připluwała. Morjo běše mérne. Pluwarku, jako běše na kraj stupiła, nimale bjezmócena do Folkestona dowjezechu, hdźež ju wulka syła ludźi ze zahorjenjom powita.

Přilopk.

* **Dźěćaje wołhromjenje też w narańšchej Pruskej.** Se Klingenberga w Braunšwejskim wokrjesu je schtyri dźěći na spinalne wołhromjenje schorjiło. W Krakowju (Krakówskeje) su w běhu dnjeńi njedźel tři dźěći cez spinalne wołhromjenje wumrěle. Wone běchu dwě hačej 7 lět stare a tu dwě njedźeli dołho khore byle. Se Selburga bu dale powěd, so je tam lěto stare dźěćo na tutu straschnu khorosć wumrěło. Nimo teho stej tam hischcze dwě dalschej dźěći zhorjełej.

* **Tyfuš w Horuzej Schlesyjskej.** W Emmaskej jamje w Rybnišćim wokrjesu je 40 wobzobow na tyfuš zhorjiło. Wokrjesny lěkař je nuzne naprawy pschikasał, so bu epidemija njeby dale rozschěrjała.

* **Sšmjertny pad j zyrkwineje wěže.** Pschi wuporjedźenju zyrkwineje wěže w Frauenwaldu pola Ilmenawy w Durinskej, kotraž běše pod wjedrom cźežko cźerpiła, bu dźěł rochtowa sapadny. Dźěłaczerjej z Sannowera, kotrajž runje na najwyschšchim měsinje stejeschtaj, padnyschtaj dele a bu sarasyschtaj.

* **Njesbožowny smykł na hontwje.** Na Zochowskim hajnišćim rewěrje w Mecklenburgskej pschihódże wésta dźěłaczeńka Beatkowzowa dla smykła hajnika wo žiwjenje. Zona schcźipasche w kerkach jahodki. Hajnik, kiž mějesche žonu sa kerćźom sa dźiwje swinjo, tšeli a mori žonu. Ssudnistwo tónle njesbožowny pschipad pschepytuje.

* **Semja dale rěi.** Seismografy we Winje sapisachu schtwórtk rano 5 hodź. 28 mjeńšch. 37 sek. jemjerzenje, kiž běšche nětdźe 90 kilometrow wot Wina sdalene. Tuto jemjerzenje sačuchu też pola Semmeringa. — Seismografiske aparaty w Budapešće pokasowachu pak hrjedu rano 8,21 hodź. na blišše jemjerzenje. Dalšchej podjeńšłaj stokaj stachaj je popołnoju 3,47 a 4,30 hodź.

* **Podnórjena kupa so sa'so sjewiła.** Kaž britiski konsul na Tugaskich kupach rozprawja, praji wojerowanje jenoje jendźelskeje wójnišće tódźe je 8. oktobra, so je je kupa Falkon sa'so nad wodu hłobnyła a je wobeń bluwa. Po dotalnych wobkhadźowanjach je kupa 1600 metrow dołha a 500 metrow šěrokha. Kraterowa hora je nětdźe 100 metrow wyšoka. Kupa běšche je w lěće 1886 j vulkanskim hłobanjom j morja sdobnyła a je dwanaće lět podźišo sa'so zhubika.

* **47 rybařskich cjołnow bu podmurjło.** Po powjeršnjach f Mojšowy zakhadźachu na Čornym morju sandźene dny hyšće wichory. Njedźelu je so pjeć 47 rybařskich cjołnow podmórilo. Rusce wójnske łódźe su pschikas bostałe, so buchu k pomozy na morjo wušłe.

* **Biskop Antonius w Regensburgu je wumrěł.** Wutoru wječor wokoło 11 hodź. wumrě wažke f Božej ruckłu fajaty biskop Antonius-Regensburgski. Wón běše 76 l. stary.

* **Podjemske storki w Ruskej.** S Moskwy so powěsć, so su w Baikalskej wokolinje nowe cjeńke podjemske storki zaczuli. Wjele twarjenjow je so wjeza zakhylo. Želesniska cara je na wjele městnach wobschkodźena.

* **Japanski vulkan woheń błuwa.** Japanska wohenjbluwaca hora Abayama po powěsćach f Tokia tolste čorne mróčele kura wustorkuje, kiž wokolnu dalsku a šěroku f běłym popjelom pokrywaju. Powjetrowy šćěhel pada hač do 70 mil f ranja wohenjbluwajcje hory.

Listowanje.

G. B. 1. Pschi wopačnej pjewjenjskej pschihaji (Offenbarungseid) zaleži na tom, hač je so wuna f njerozu abo wědomnje wopaki stała. Pschimaczi pschihaju dozuła njemóže. Njerozumne wuznanje pschihaje so z zajimanjom wědomnja wopačna pschihaha (Meineid) i khłostarnju (Zuchthaus) khłosta. Khłostanje pschesćěhanje falčnje pschi njerozumje wupraujenej wopačnej pschihaji su 5 lět, pschi wědomnej pak hakle sa 10 lět. 2. a). Dźěd rukuje jenoż tak dalako, kaž je so pschi wuranjanju swjasał. b.) Prawo njemandźelskeho dźěsća njesandźe je žnjerzeju nana. Herba móže dźěsću dźěł wupłaczicz, kiž dźěsću pschisłuschi abo dyrbi rentu płaczicz.

Sch. 61. § 1626 stat. fak. knihi praji: Dźěćo steji domiš wone polnołětne njeje, pod starschiskej mozy. Starschiska móc saždże potajkim f dožiwjenym 21. lětom. W pschihlešazym padże na dźowka, dokelž móže dźělacz, prawo, je starschiskeho wobydlenja wotcłahnycz a tak je nałynlosczam nana smirnycz. Tak dołho hač 24lětna dźowka wanowe krjudowanje dobrowólnje pschinjesmje, njehodźi so pschecziwo nanej zakrocziz, khiba, so je krjudowanje hołzu tajke, so mělo štatne rěczniske pschecziwo njemu dla cźěłneho franjenja zakrocziz. Tola mohło so też wot druheje strony pschecziwo nanej dla kaženja domjeczeho měra hórschicz a to po § 360,11 stat. khłost. zakonja.

Směšk.

** **Rosmalwa pola malerja.** Klient: „Prjedy su malerjo jenoż rjanoscz na płaczu zwěcznili, dźensa moluja też wohidnosczi!" — Maler: „Budźicze dóńtej dźakowna! Prjedy Waš Jadny malerj wołowej nochwy!"

** A tola. „Sy hižo słyschał? Max je sej automobil kupił!" — „Lědma k wěrjenju. Wón tola tak na kjwjenju."

** **Sso pschekhwatał.** „Wěrcze mi, alkohol hischcze Waš do rowa pschinjeseł!" — „Ach schto, hyrn hižo schěrzdźejsa! *Ja a wjele mi wjele pschinjeseł!*" — „Njech je: pschinjesł pomérnje žywy hyl, móhli drje a rad sto lět dožpěcz.

Swójbne powěsće.

Sm rěli: Johanna Linakowa r. ... Mr. ... w Budyschinje. — Richard Beier, twarski mischtr w Budyschinje, 65 l. — Korla Domaich Nyeta, mo.erski mischtr we Budyschinje, 64 l. — Elsbe ha Werjowa rodź. Wagnerec w Běłej Wodźe, 54 l. — Max Schenkat w Pratschnizach pola Hródka, 18 lět.

Drobnowikowanske płaczizny w Budyšinje,
15. oktobra 1927 po hamtskim postajenju.

Wše płaczizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniš. płaczizny hr.	najwyš. płaczizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,60
Čelace mjaso	1 „	2,40	2,80
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	2,00	2,60
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,40	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,56	0,60
Rožana muka	1 „	0,44	0,48
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jědźne běrny	1 „	0,08	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,60
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połč	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lit.	—	0,28
Jědźna butra	1 kg	4,20	4,80
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,14	0,17
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	—	0,40
Petrolej	1 „	—	0,30
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,30

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Poskicam po přihódnym płaczeńskim położenju

D-motorske kolo dobre znamki s druhe jězdne kolo, šijace maszyny, centrifugi, butrowe maszyny, žimace maszyny, pjasce maszyny, rězadło, zynkowe płaty, připrawa k narunanju wuporjadźenja najtuńšo

H. Paul Gräle
wuporjadźer dźa w Kamjencu
hlizko kat. cyrkwje. Tel. 470.

Wšě družiny
hnojidłow
ma stajnje na składze
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Wšě nowosće su dójšłe

Přesłapjace wubjerki we kožuchowych počehnjenjach khabatach rubiščach sórcuchach

tkaniny na zwjerśne a spódnje sukn e
čorne a brune kašmérowe rubišć
wšo w najlěpšich kajkosćach hižo też po najtuńšich pačicznach
Pošica • canki • knefle

Alfons Schauseil w Budyšinje
Wosebity dom za serbske drasty!

W. Köhler
w Budyšinje, Hłowne torhošco č. 9, pódła Kupnicy zhotowja
moškowe a wolmjane płachty za hodowny blidź
Mošk a wołmu móže też kóždy sam k tomu podać. Najl. zhotowjenja. Sprawne płaczizny.

Najlěpšu
pšeńčnu muku
punt 25 pj.
Młyn w Prawoćicach

Młody wowčerski pos
je na předań w Dźěchorecach

Vogtl. Gardiny
mtr. po 50 np., wumjeńske a nadgardiny, story, vitraže canki, khromy — najtuńšo
Ida Erlerec zwož. Wirkerowa
w Budyšinje, Zw. Lawska hasa 16
rózk Kronprynzowego mosta.

Z 25 procent. zniženjom
na prawe płaczizny předawam nowu přikhadźacu dźělbu
wok. 300 št. kolcs. mantlow
najlěpši fabrikat, čerstwe twory we wšěch božnych wulkosćach, też čerwjene a hórske. Mój **hobrski wobrot gumijow** je najlěpši dopokaz zamóžnosće.
Jan Schiebak w Budyšinje
na Mužakowskej dróze 4.
Najwjetši wobkhod a kalosaen we wsy.
Žane klamy — na čo. 4 kedźiwaće!

Wosebity wobkhod
za
nawočnicy, šciparje, (Klemmer)
dalokowidły atd.
Specialist
nowočasneje wočnoje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej dróze 5.

Swjedźeńske znamješka
za wšě towarstwa
wobstara tunjo
Sch... a knihařnja w Budyšinje
w Serbskim Domje.

Khori njezadwěłujće!
Přińdźće ke mni
k přepytowanju
a přinjesće też hišće blošku rańšoju moču sobu, kotraž so we mojim laboratoriju w Zeitzu chemiscy a mikroskopiscy přepytuje.
Wočowa diagnoza
tak daloko hač je tasamna wědomostnje připóznata. Zaběrjm so hižo 25 lět ze wšitkimi hišće hojacymi khorosćemi z bjocziemiju, naturalnym hojenjom a homöopatiju.
Rěčne hodźiny su nětkle pónjedźelu wot 3—7 hodźin a wutoru dopołdnja wot 8—1/2 12 hodźin w Budyšinje na Rjagarneckskej dróze 711 pola Lehmanna, a potom porjadnje kóždu 2 njedźeli, tež hdyž w „Serb. Nowinach" njestoji.
Paul Bohn, naturski hojeŕ.

Konje k rězu
kupuje kóždy čas po najwyšších płaczizn
Kurt Kaiser w Budyšinje,
na Humboldskej hasy a při Mjas. jětkach. Tel. 240

Sch... a knihařnja w Budyšinje
w Serbskim Domje.

Khori njezadwěłujće!
Přińdźće ke mni
k přepytowanju
a přinjesće też hišće blošku rańšoju moču sobu, kotraž so we mojim laboratoriju w Zeitzu chemiscy a mikroskopiscy přepytuje.
Wočowa diagnoza
tak daloko hač je tasamna wědomostnje připóznata. Zaběrjm so hižo 25 lět ze wšitkimi hišće hojacymi khorosćemi z bjocziemiju, naturalnym hojenjom a homöopatiju.
Rěčne hodźiny su nětkle pónjedźelu wot 3—7 hodźin a wutoru dopołdnja wot 8—1/2 12 hodźin w Budyšinje na Rjagarneckskej dróze 711 pola Lehmanna, a potom porjadnje kóždu 2 njedźeli, tež hdyž w „Serb. Nowinach" njestoji.
Paul Bohn, naturski hojeŕ.

Sprawnu, spušćomnu
domjacu holcu
kotraž je šulu wukhodźiła a ma sobu někotre kozy zastarać so k 1. nov. pyta. Předstajiće pop. hač 6 hodź.
Zahrodnistwo A. Pötschke
w Budyšinje na Lacaretsk dr. 399c

Srěnjosyznu, młodu
kruwu z čelećom
kat tež
někotre běhaki
ma na předań a k zamjenjenju
Max Köhler
w Niječ Wsy p. Njeswačidła.

Rybjacy wolij
(Lebertran) z rukowanj. prawy
Winter Mierschec bratr. nasl.
na Žitnych wikach 30

Samowupruhowane najlepše wučehnjene
pšeńčne muki
za kermušne pječwa
poruča tunjo
Paul Trešk
pjekařnja a konditorija
w Khrósćicach

Rjane prosata
ma na předań
Jurij Smola w Bačonju.

Wysokosćelna **kruwa**
je na předań w Khasowje čo. 18

Rjane derjerosćace
prosata
su na předań
w Brózyncy čo. 20

Hojenje přetorhnjenja sytki
Dr. med. H. L. Meyer
Hermes

Bjez operacije, bjez přetorhnjenja powolanja!
Naši dowěrliwi lěkarjo su aproběrowani a wot dr. med. H. L. Meyera w Hamburgu w orthopädiskim hojenju wosebje wuknjubłani.
Tohodła ma kóždy na přetorhnjenje sytki čerpjacy pola nas rukowanje, zo so na zakładze nastajenja wšeteje diagnozy a po wěstym, cyle za swoje přetorhnjenje sytki hodźacym hojenskim planu swědomićiwje lěkarscy wuhoji.
Přez 100 tamnjacy wobkrućenych atestow wuhojenych a referency wuteża k swobodnemu wuzwěwanju w čakarni. Na přikład:
Hermes-Institutej za orthopädiske hojenje přetorhnjenja sytki w Hamburgu chcu z tutym wobkrućić, zo sym z khadanjom swojeho přetorhnjenja sytki, kotrež 20 lět mějach, dospołnje wuhojeny a móžu zaso wšě dźěła bjez wobčežnosće zastarać. 27. 6. 27.
Ida Schubertowa w Rušowje. — Z tutym wobkrućam, zo je mój skłučadłowy překlus (Leistenbruch) na lěwem boku přez „Hermes"-institut w Hamburgu dospołnje wuhojeny. 23. 6. 27. Korla Žur w Sellenwalde.
Rěčne hodźiny našich dowěrnych lěkarjow
w Budyšinje wutoru 18. oktobra pop. wot 1/2 5—1/2 8 hodź. w hotelu „Rachlitz".
w Arnsdorfje wutoru 18. oktobra dop. wot 9—2 hodź. w hosćencu „Wettinschlößchen".
w Lubiju srjedu 19. oktobra dop. wot 9—1 hodź. a pop. wot 3—1/2 8 hodź. w hotelu „Wettiner Hof".
w Hamburgu: wšědnje wot 10—12 hodź. dop. a 4—6 hodź. pop. we wustawje Esplanada 6 z wuwzaćom sobotu popołd. a njedźelu.
„Hermes", lěkafski institut za orthopädiske hojenje přetorhnjenje sytki, tow. z wobmj. ruk. w Hamburgu, Esplanade 6. (Dr. H. L. Meyer.)
„Najstarši a najwětši tajki lěkafski institut

Wšěm čosćenym čitarjam wozjewjamy,
zo so lětsa zaso
serb. wottorhanska protyka
wudawa. — Tak njekupujće cuze!
Serbska knihařnja w Budyšinje

Saſtarſki hród „Humprecht“ w ſewjerných (połnóžnych) Čechach

Lětša 13. meje, jedyn pjatk, kursy wschelakich efektow ſtraſchnje dele fraſchu. To na naſchim wobrazu jaſnje ſpóſnawamy. Statna banka bě njejabzy na efekty pozjecene pjenjezy wrócźo zadała. Tehodla dyrbjachu jo, ſa turi kurs pſchedacź. Wulkobanki akzije tunjo pokupichu. Mali lutowarjo ſ nowa wjele ſtow miljonow hriwnow ſa jenježli dźeń ſhubichu.

General Ssergej Bojcźekowſki, nowy pomjenowany roſtkaſowaŕ w Brnje.

dawno roſſchěrjachu jo powěſće, ſo je ſhorił.

Iſidora Duncan poſcźerpi njedawno žałoſtnu ſmjerć. Jeje ſchawl ſawi jo wokoło koła běžazeho automobila, we kotrymž ſedźeſche. Tón ju ſadaji, ju ſtónczinje na haſu wjerhny, hdźež ſebi wona ſchiju ſłama.

Runje widźach Liſtynoſcherja. Hdźe jenož je?

Wupytanje wobraza w tydźeńſchim cźiſle: Staj wobraz na hłokow. Blišo ſchtomow, kiž hromadźe ſteja, pytaj ſłowu mužſkeho.

Jeho dalſche cźěło namakaſch w hołosach.

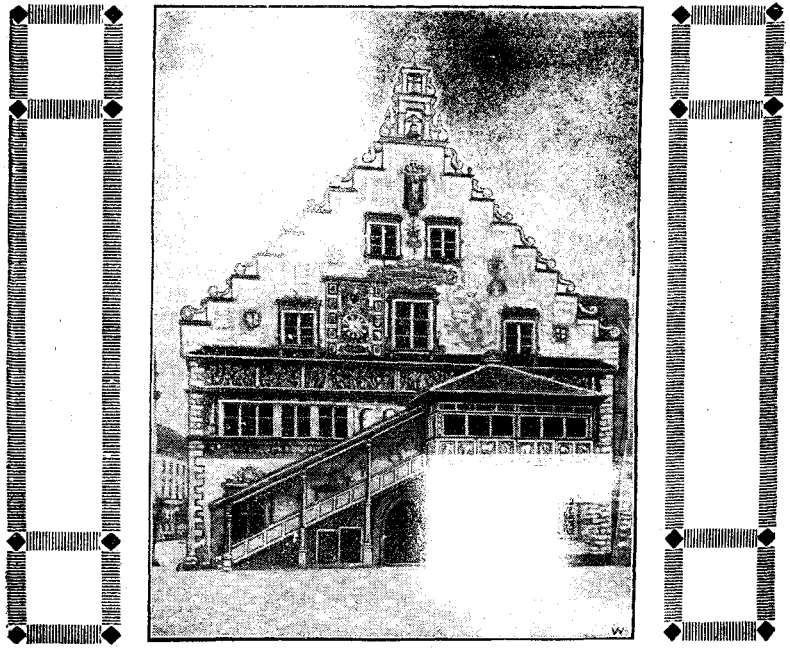
Hódanczko.

Schto wožni je ſymne a w ſymje naš hrěje?

Wuhódanje hódanczka w tydźeńſchim cźiſle: Kóždy ſo jeho puknjenja boji.

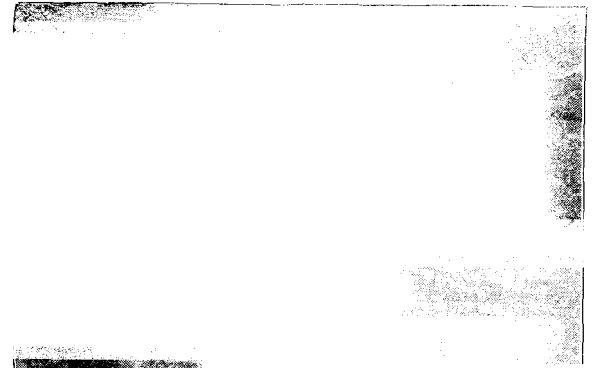

Čo. 42 W Budyšinje, 15. oktobra 1927 3. lětnik

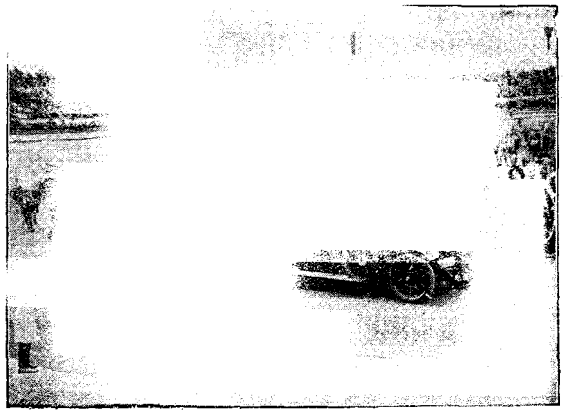
Radnica w Lindawje.

Lindawa je luboſne měſtaczko w Bodamſkim jězoru. Tutón leži mjes Bayerſkej, Würtembergſkej a Badenſkej na jenej ſtronje, a Schwajzarſkej na druhej. Do njeho wuliwa ſo ſ rańſchich ſtron Schwajzarſkeje pſchitkhadźaza rěka Rhein. We wjeczornych tónczinach ſ njeho wuſtupuja twori mjeſu mjes Badenſkej a Schwajzarſkej a połdźiſcho ſo k połnozy winjo mjes nětko ſažo franzowſkej Elſaſ-Lothringſkej. Połdźiſcho běži, kaž je ſnate, pſchez wjeczorne ſtrony Němſeſe, ſo by ſo, Belgiſku a Hollandiſku we wjelewetnohach pſcheběžawſchi do połnózneho morja wuliwaka. Lindawa leži na kupie, ale tak bliſko pſchi brjohu, ſo je ſ nimi 219 metrow dołhim drjewjanym mostom a 555 mtr. dołhej nażypu ja żeleſnizu ſwjaſana. Twarjenja měſtaczka ſu ſaſtarſke. Do nich ſłuſcha też radniza, we ſwojej ſwoſnowej formje a wuhotowanju woprawna debjenka, kaž nam to pódlanſki wobraz praji.

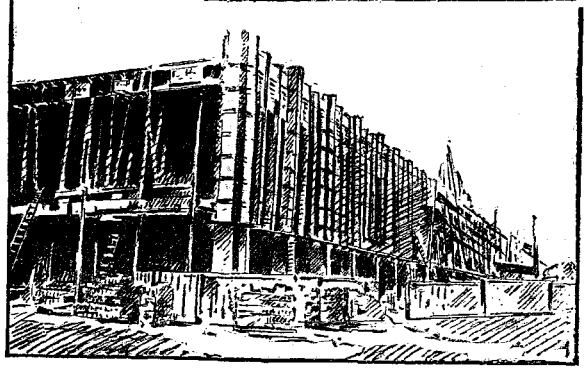
Nemiski jězor.

Nasch podlašejazu wobras pischeßadži naß do złónčnenje Italskeje. Stejimy pichi brjoh tak mjenowaneho Nemiskeho jězora. Tón leži njedaloko žrjedžnoseńskehu morja a też ł nim swiżuje. Po prawom wuwjelnuje kolleschczo starеje, nětko wuhaßnjeneje woherbluwajeje hory. Na horje widżimy sastariki hród. Pichi jězoru stejeschе w starogrichiisko-póharskim czaßu templ wenowany bohowzu Dianje. S jeho rozwadanow wurwwaja sajimawe powoßtanki. Wjeßoru podnurichanéhdy łódże stareho romiskeho kněza Caligula. Nětko žrjebi wotmyßlili, łódje saßsběhacź. Na jich powoßtankach ßo złożuja chżedża pohladnyck do bronitoscze na morju starych romiskich knězorow.

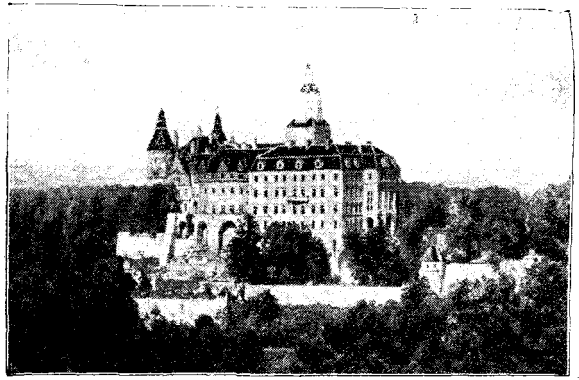
Schulska młodżina holduje Hindenburgej.

Nunje njedżelu, 2. oktobra, žwjerżeschе president němskeje republiki pólny marschal ſ Hindenburg žwoje 80. narodniny. Jemu woßebje pschiwißowarjo prawicznych stron holdowachu. S zyleje Němskeje běchu žo wojerske towarßiwa a ljim blisko stejoze sjenoczeństwa do Barlina podali, so bychu žo na holdowanskim czaju wobdżělile. Też ſ naschеje Lužizy khwatachu žobustawy taßich towarßiwow do Barlina. S nich bě Sitawske wojerske towarßiwo po žwjedżenju žwoju khorhoj něhdże stejo wostajiło a ju dżenża hischcze nima. W tak mjenowanym ſtadionje, měrtno sa ſport, luba schulska młodżina Hindenburgej holdowaschе.

Nowinska wustajenza „Presso“ w Kölnje.

K létu budże nowinska wustajenza w Kölnje pod pomjenowanjom „Presso“. Tuta chżedża k prénjemu raſej nowiny zyłeho žwéta wustajicź a wopytowarjam pschedwjeſcź. Hižo nětko žu sapoczeli ſ twarom k temu trébnych zwarjenjow. Naſch wobras naß psched taſſ twar wjedże. Hižo ſ teho ſpoſnawamy hobrſte rosmery tuteje wuſtajenżu. Każ žkyschiny, ſo też narodne mjeńschiny w Němskej pschibotuja, tam ſe žwojimi nowinami a czaßopißami pschi ſwétowu ſjawnoſcź ſtupicź. Każ létża w Frankobrodże naſch mischtr Krawz žerbiku hudżbu žwéteſ ſ cjeſcżu pschedſtaji, tak chżemy k létu ſ naſchim nowinarſtwom wuſtupicź.

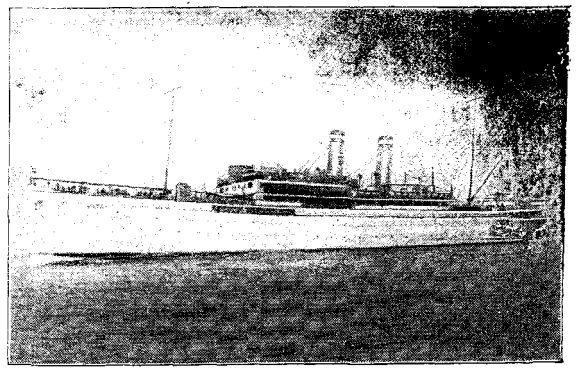

Fürſtenſteinſki hród.

Wjerchowſka žwójba trich ſ roda Pleß je jena ſ najbohatſchich Němskeje. Jeje lubla a wobſedżeńſtwa leża ſwjeticha we Schleſinſkej. Jedyn ſ jich hrodow je Fürſtenſtein. Tón leži w Krkonoſchach (Riesengebirge) we Waldenburgſkim wokrjeżu. Każ hižo ſ naſcheho wobraſa ſpóznawamy, je rjenje mutwarjene a w kraßnej kraſjinje leži. Jeje wobſedżeć Pleßowſki wjerch je jón nětko ſa ſchěrſchu ſjawnoſcź wotewrik. W nim khowaja žo wſchelake ſajimawoſcze, ſtarožitnoſcze ia drohotnoſcze. So je móżno, hród a jeho bohatſtwa wohladacź a wobdżiwacź, budże wěſcze puczowarjow ſ nowa do tutych ſtron pichiwabjowacź.

Parnik „Ozean.“

Hamburg-amerikaniſke łódżiſtwowe towarſtwo je nowy parnik pod mjenom „Ozean“ do žwojeje ſłużby njeſało. Tón njebudże tworu a wożuły ſ Europy do Ameriki, ani ſ Ameriki do Europy wo wyż. W tóżſtm czaju budże po połnóżno-europiſkich morjach ſjěd ieź. Tych, kotrychż to prenjeſu dowoła, chże wotſpcź do najbóle połnóżnich krajnow. Tom žo w mějazomaj junniu a juliju ſ tém̀zo njekhowa, eni njeſłkadża. Dcź tam traie pospechi dwaj měſazaj. W ſymſkim czaju chże puczowarjow wotſpcź do žrjedżarſkeho morja. Hdyż pola nań kruta ſyma tſchéſło, je w nejwjazych tomule morju z jchim ciwaznych krajach lubojne naſchżo a kwětli tam tczéja.

Hobrſke žwinjo.

Pſched nědże dwěmaj njedżelomaj wotměchu w Barlinje wuſtajeńżu kormneho ſtotu. Ta wotměwachu na ſnatych wikach w Friedrichsfeldże pola Barlina. Tam běchu ratario ſ Němskeje, Awſtriſkeje a Cżeſkeje žwój tormny ſtót wuſtajeli. Wuhladachmy tam wopraſnych hobrow wukormjenja. Mjes nimi wuſnamjenjowoſche žo też bumżo na lohke kormjenje wuſlahowaneje raßy. Je naſchim cżitarjam na pódla ſtojazym wobrazu pſchedſtajujemy. Wono wożi pſches 8 zentnarjow. — Taſke žwinje wſchak w naſchich Sſerbach jona ſadnoſcź njeżżu. Raſche hoſpoży roſumja žwoje twicżali też na jara ſpodżiwenia hódnu cżeſu wukormicź, ſo bychu je ſtónczenje farébacź dali.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a šćežl. šmolerjec knihićišćerńja, zap. dr. a w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 243 — Budyšin — Póndźelu, 17. oktobra 1927 — Bautzen — Lětnik 36

Saksku cyrkwinsku zwadu před statnym sudom.

Němčoskatny ſud w Lipsku je ſo ſobotu ſe ſtóžbu evangelſkeje zyrwje pſcheciwo ſakſkemu ſtatej dla nahódnoſcenja ſumy, kotruž ma ſtat jako wotſchkodźenje ſa wſcheſaki ſaſtojniſtwu ſłužbu duchownych a zyrkwinſkich ſłužbnikow ſaplaćiłej, kotruž ſu pryſedy wokadni ſtanu płaćili. Krajna zyrkej ſebi ſkoda, ſo bychu ſo ſumy, kotrež ſu ſo hač do léta 1924 płaćiłe, wot tuteho léta w nahódnoſcenej wyſokoſcej ſaplaćiłe. Statne miniſterſtwo je loni ſwólniwe było, pokoju nahódnoſceneje ſumy ſaplaćiłej. Zyrkej pak ſo njeje ſ tym ſpokojiła.

Po dźěſchim rozprawjenju je ſtatny ſud ſa Němſku ſpředowały nałožiwſki rozſud rozprawił:

Saſki ſtat ma 650 000 hriwnow, w ſtatnym hoſpodaſtwie planje léta 1914 poſtajenych, dźiwajo na ſajimy kraja a krajneje zyrkwje nahódnoſcejcy.

K wurnnanju z němſkimi wjerchowſkimi domami.

Pſchi poſledniim ſamoženjowym wurunnanju ſ němſkim anhaltiſkim wjerchowſkim domom běſchtaj ſo mjedzy nimi prynjej Eugenej mjes druhim dwaj ſčinjaj rewěraj, Stritz a Steckby, pſchirjekłoj. Kaž je ſo ſhonito, je prynz Zilu ſčinjej bayerſkej drjewoſaſkej fabrikju pſchedał, kotraž dyžkuli ſo wjeſo puſcheſcej a wobdźěłacz. Anhaltiſke ſtatne miniſterſtwo je tomule hrožazemu ſniežanju dalekoſe łkateje kraſiny anhaltiſkeho kraja i mjinowym kutaſom ja-dźiwało. Po nim budźe pſchichodnje njemóžne, ſo ſo pri-watny łěſ jako wikowanſki a wukłukaſki objekt ſpuſchcza a industrielnje wobdźěła.

Twjerdźizniske khłostanje za kommunistiſkich redaktorow.

IV. khłoſtanſki ſenat němſkoſtatneho ſuda je pjatk redaktora „Hamburger Volkszeitung“, Hendricha Mexera, a redaktora „Sozialiſtiſche Republik“ w Kölnje, Pětra Stahla dla wohanjenja němſkeje wuſtawy ſudźił. Wobſtorzenaj běſchtaj pod ſwojim ſamoſtwjenjom wſchelake naſtawki němſkoſejmſkeho ſapódſtawa Thälmanna woſjiſchćezałoj, kotreż namotliwjachu, wuſtawne knježeſtwo powalicz a ſozialiſtiſku republiku ſałožicz, pſchi čimž ſo na Hamburgſki pucz ſ oktobra 1923 ſpominaſche. Mexera k jenołetnej jatbje na twjerdźiſnje a k 100 hriwnam pjenježneho khłoſtanja a Stahla k ſtimeſačnej jatbje na twjerdźiſnje a k 150 hriwnam pjenježneho khłoſtanja ſaſudźichu.

Strajk w ſrjedźoněmſkich brunicowych jamach.

Jednanje dźěłačerjow ſrjedźoněmſkich wuhlowych jamow ſ dźěłodawarjemi w němſkoſtatnym dźěłowym miniſterſtwje njeje k dojednanju dowjedło. Tohodla ſo ſda, ſo ſo ſtrajk w ſrjedźoněmſkich a raiſchopołobjanſkich brunicowych jamach njeſchodźi wobeńcz.

Jeli ſo by ſtrajk dźeſchi cząſ trał, njebychu **jeho ſčěſchkli teſ ja Barlin wuwoſtałe**, dokelž ſo w Barlinje z wjeſcheho dźěła bruniza abo ſ njeje dźěłane brikety k tepjenju trjebaju. Bóle bychu hiſcheze miliniarnje w Golhje a w marzy cźerpite, dokelž ſu na tepidło ſe ſrjedźoněmſkich brunicowych jamow pokazane.

Dźěłačerjo ſebi žadaju, ſo by ſo jich trochu niſta mjeda wſchědnje wo 50 pjenježkow powjeſchiła, ſchtož pornjo nětčiſchej mjeje dźeſatk hač pjatnace prozentow wuczinja. Dźěłodawarjo běchu jwólniwi, mjeſu połěpſchicz, hdy by němſke hoſpodarſke miniſterſtwo dowolilo, nětčiſche wuhlowe płacźiny powyſchicz. Němſki hoſpodarſki minister pak njeje tomule namjetej pſchihłoſował.

Džiwajo na to, ſo ſ tymle ſtrajkom **žiwjenja ważne dźěło do ſtracha pſchinjdże**, ſo worzałkuje, ſo **němſki dźěłowy minister** prěnje dny tehole tydźenja ſ wſchej mozu łpyta, wurunnanje mjes dźěłačerjemi a dźěłodawarjemi pożrědkowacz. Tole wurunnanje njebudźe wſchak lohke, dokelž by powyſchenje mſdy w brunicowych jamach na mſdu dźěłačerjow w kaliowym hórniſtwje ſtukowało.

Pólſka pożčonka w Amerizy.

W pólſkim finanznym miniſterſtwje je ſo ſobotu ameriſkaſka pożčonka ſa Pólſku podpiſała. Pożčonka ſo 18. oktobra k podpiſanju wupołoži. S dobrem je ſo Pólſkej banzy pohromóża dała, ſo ſmě dotalneho ſtatneho podſekretara w amerikaniſkim finanzuym ſarjadniſtwje, Charlesa Dewaya, do dohladowarſkeje rady Pólſkeje banki jako ſobuſtaw pſchijeczi.

Skóncowanje južnoſłowjanſkeho póſłanca w Prazy.

Albaniſkeho póſłanza Cenu bega je pjatk wječor młodu-ſchi Albaneja w Pražy w khoſejowni „Paſſage“ ſ dwěmaj mutſelomaj ſ revolwra morił. Po puczu do Prażkeje powſchitkowneje tyrowniye je póſłanz na ſwoje ſranjenje wumrjeł.

Prażka polizija wojjewja, ſo ſo nadpadnik Algiwiadh Bebi mjenuje, ſo je ſo w lěcze 1904 w Elbaſſanu w Albaniſej narodźił a ſo je ſ wuczenjom ſcheſteje cząſowne jeneho gymnaſija w Romje. Algiwiadh je 10. oktobra do Prahi pſchijeł a tam ſkładnoſcej hladał, ſo mohł Cenu bega ſkónzowacz.

Kaž wyſchiſchi pinczník kofejownje „Paſſage“ ſdźěluje, je nadpadnik kofejownju hižo ſi dny wopytował. Pjatk ſo pſchi ſaſtupje bliſko draſtownje ſtudny. „Pſchi wječinom nadpadnik iſi ſchkleńcźki połožа wupi. Wón je franzowſki a italſki rěcźi.

Wječizi ſwědzy praja, ſo je nadpadnik do Ceny bega dwójcy a to wot ſady tſelił. Po cźinu je nadpadnik zyłe ſmérom był. Revolwer je wyſchiſchemu pinczníkej dał prajiwy: „Sym jeho ſaſtrělił.“

Nadpadnika ſu hnyhdom na polizajſki komiſſariat na Hendrichſkej dróhy dowjedli, hdźež ſu jeho pſchešłyſchcheli. Na wopraſchenje, cźehodla je póſłanza ſkónzował, wotmołwi, ſo je to politiſchi pſchicźinow dla cźinił.

Zena bega běſe nětkle dwě njedźeli w Praży a cźiſche tele dny preſidentej Maſarykej ſwoje wobſtwědźenja pſchepodacz.

Mordarſtwo je najwjetſche roſhorjenje ſbudźiło. Cźeſke nowiny wobźarują, ſo je ſo po ſkónzowanju bothariſkeho póſłanza Daſkalowa, kotrehoż je w lěcze 1925 jedyn bokharſki ſtudent na ſjawnej dróhy w Praży ſaſtrělił, hižo druhi króć politiſke mordarſtwo w Praży ſtało. Nowiny žadaju, ſo dyrbja ſo tele mordarſtwa ſ politiſkich pſchicźinow kruczíſche khłoſtacz, hač je ſo to po mordarſkim nadpadže na Daſkalowo ſtało, hdźež ſu mordarja najprjedy wuwinowali a hakle w druhim jednanju k khłoſtarni na jene lěto ſaſudźili. Cźeſkoſłowakiſka njeſmě politiſke mordarſtwa bjeſ khłoſtanja woſtajicz.

Wo mordarjowych ſwójbnych wobſtjenoſcźach je ſnate, ſo je jeho nan ſ gymnaſialnym direktorom w Elbaſſanu.

Skónzowany albanſki póſłanz Cena beg je ſwak albaniſkeho ſtatneho preſidenta Achmeda Zoga; wón je ſo ſ Zogowej ſeſtru wožeńił. Cena beg je ſo w měſeze Djakowje, kotreż je ſo po ſrjedźowej wójnje Južnoſłowjanſkej pſchidźeliło, narodźił a je tam dźeſchi cząſ i měſčanſtu był.

Hač do měrza tehole léta bě Cena beg ſ Achmedom Zogom w puknej pſchešijenoſci żiwy. Hdyž Achmed Zogu w lěcze 1925 ſ pomocu Južnoſłowjanow ſwojeho pſchećiwnika Fan Nola ſ knježeſtwa wotſtorna, bě Cena beg ſ jeho hłownym podpjerarjom. S djakownoſcu ſa to ſo jeho Achmed Zogu ſa albaniſkeho ſmuſkowneho miniſtra pomjenowa.

Hdyž ſo Achmed Zogu w lěcze 1926 italiſkemu knježeſtwu ſa někotre miljony kirow pſchełkła da a ſ italiſko-albaniſkim paktom Albaniju italiſkemu nadwiſnjeſtwu pſchepoda, ſo Cena beg teſle politiju pſchećiwiſche. Tohodla poda, ſo Cena beg teſle politiju pſchećiwiſche. Tohodla poda, ſo Cena beg ſ pomocu Južnoſłowjanow ſwojeho pſchećiwnika Fan Nola ſ knježeſtwa wotſtorna, bě Cena beg ſ jeho hłownym podpjerarjom. S djakownoſcu ſa to ſo jeho Achmed Zogu ſa albaniſkeho ſmuſkowneho miniſtra pomjenowa.

Hdyž ſo Achmed Zogu w lěcze 1926 italiſkemu knježeſtwu ſa někotre miljony kirow pſchełkła da a ſ italiſko-albaniſkim paktom Albaniju italiſkemu nadwiſnjeſtwu pſchepo

mešta steja. W Pekingu je hrimot kanonow słyšeć. Nadśijeja ho, so Schanśijskemu wójsku njebudže móžno, k Pekingskim murjam dóńć. Amerikanśy a druhi wukrańi wojazy su wokoło pósłanzstwow a na murjach postajeni. Po jenej powješći je dźel njepśicerśeśiłkeho wuźeła 15 mil wot mešta śdaleny.

Saźełenje generalow w [illegible]

Obregon, kandidat za mexikanśke presidentstwo je po potwješći ź mešta Mexika, potwjerdźił, ze je revolucija poražena, dokelź njeje žaneje podpory pola mexikanśkeho ludu nadeśćała. *Mexikanśke knježeństwo je dalśich tśoch generalow* wotźaduźiło, ź cźimż je je śłužby puśćenych generalow an 29 supita, 18 ź tychle 29 generalow je ho wotprawiło.

Ze Serbow.

Budyšowica.

Pónd'elu, 17. oktobra.

1869 Hańża Budańka w Mortkowej kotrejž wutrobnje zbožo přejemy.

Ach mrózy, wy rězne,
Lisće sće zedrěli,
A ze zymu róża
Smjertny spar spil
Mrózy su morili
Lisće a rózički:
Spadle su ze zymu,
Njejsu wjac' tu.

H. Zejleŕ.

*

— **We wjedrje.** Wjedro nad Europu je poślednje dny tyle himańske połoženje dośtało. Nad połnóčnej Europu wokańuje ho źiwiśke hibanje nižinow. Jedyn wuběk nižiny, kotrejž ho nad Skandinawiśkej wupśeśerźewa, wjedra hač do kanała mjes Franzowśkej a Jendźelśkej pośahańe. To pokazuje na pomrócźene njemérne wjedro, ź kwalitnymi dešćemi. Dźensa póndźelu śteji mježnk w poźelenim kśiwku. Jutśe wutorn śkhadźa słónćko 6,32 hodź. a khowa so 4,58 hodź. Mježnck śkhadźa jutśe wječor 11,14 hodź. a khowa so popołnoću 2,54 hodź. — Wječera thermometer wo dwě [illegible]12. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer —3, thermometer we wjaz +3. Wuhladny na mało so pśeměnjuje wjedro, deśćeze mózne.

— **Wśchitke radupodawanśke hodźiny na maćerje** we wokrjeżu Budyśkeho hamtśkeho hejtmanstwa za wot 15. oktobra sa̧ho porjadnje wotmiwaja. Wot cźasa, hač běźe jene dźećo we wokrjeżu na śpinalne wołthromjenje hač do 15. oktobra běchu radupodawanśke hodźiny wupadle.

— **Wokrjesny wubjerk** Budyśkeho hamtśkeho hejtmanskwa śmje pónd'elu 24. oktobra 1927 dopołnjeja we 10 hodź. śtawne połoženje w połedńiśkej śali Budyśkeho hamtśkeho hejtmanstwa na Bismarkowej dróźy 21. Dnjowny porjad wopśicźuja 20 dypkow.

— **Śmjertny mór** je awdnrił mjes śwojimi ludźmi kubleŕa Wałtarja Nowaka w Małeśegazh cźo. 57, kaž bu hamtśay śwěźene.

— **Kradnyli** su ź nutśdobywśom 11. 10. 27 popołdnju w nośchim mježu 3 pary mužazych śpódnich khołowow, (normalne śchaty), śchórnem muźom śiwym kłobuk a cźorny uniformowany płaśćeź źiles khośom, 6 metrow róžabarbweho borźenja, kokuchowu pośćiwk (kurt), śchery wojeńśki płaśćeź. — We wokolnie kradnychu je śtuhi ja zuśnk żerjeho hoźeńca gardiny, kobrz (tepich), błidowy pśichrum, kożowu pśichedźelu, twaśki, twaśke a śuśeź, a pośleźeńcu ź bźym porjeźenjenom. — S jenej pinzy kradnychu 5 kaśćekow Harzitkich śmarowow a 5 kuśćekow khołowych marimadow. — Wo tukzowne śdźełenja prośy kriminalne wotdźeźenje w Budyśkinje, telefon 2802.

— **Wopśichijeze póśtoweho śchekowśkeho wobkhada we** Němśkim śtaće. Liczba mějićelow póśtoweho śchekowśkeho konta wuźinjeńśke kónz septembra 1927 916 366. To je 2356 kontow wjazy hač na kónzu pśećedkhadźazeho měźaca. Dopropśanow a wobźeźenjow bu w měźacu septembru 52 361 000 śapiśkow wo 11 205 252 000 śtatn. hriwnow nawjodźenych. Wjes hotowych pjenjes śaplaćane bu ź nich 8 986 829 000 śtatn. hriwnow. Dobromeźe mějićelow póśtoweho śchekowśkeho konta wuźinjeńśke w pśicherźku 567 488 000 śtatn. hriwnow.

S **Wjeteźina.** Gmejnśke wołtacejśke ležownośće maju ho jutśe wutorn wopołdnju 1/46 hodź., 2½ kórza pola a luki nźhnścheje Fiścherez žiwnośeźe, na mětnje hamym pśicherwjeci. Sajimaju śeźdu ho posa khěźi pśicheźkodneho Rendźiśka Ryćtarja.

Se **Semjz-Dumiz.** Śsobotu tydźenja wjeczor pśicheźdże *automobil* na śtatnej dróźy pola hoźeńca „Sächśiścher Reiter" tudomneho 51ětneho dźełacźeŕa Emila Fáhmu. Źeho źu doDudśkeje měśtcźańśkeje tkorownje dowjeźi, hdźeź je hižom śmjerćeu wjeczor wumŕeł.

S **Lubija.** Napohlad śtudźi w nośchim mježu śchěźeź dobyczow do twarjenśow, kiž ho tu w nozu ź pjatkej we někotrych hydlenjach a pinzach noweho mešta śtachu. Kusk dobywanja wopytachu twarjenja na Wjedrich Listowej a Damaśchkowej dróźy, hdźeź ź wotewrjenymi pinczinami a wuśtupowymi wokmami do domow śaśćechu. Lubijśka kriminalna policija z kenu hdźi, so tu padnichi jene a druhe błido rozpaćźali, mjeśtu pak nječo ź njeho kradnyli. W jenźichkim padze kradnychu ź błiśeja 40 hr. papjerjenych pjenjes. W jenej pinzy wupicha pot błeśke wina. Kaž ho źoa, su padnichi jenoź ja wjetśichimi vjeniśkami jehli, pśicoź w jenym hydlenju wośtajiśke hamo mjeńśi pjenjes ležo. Teź ja hódnośtne wěźy tu ho njeźo śajimowali, kaž to śawośtajene śledy dopokazuju. Na někotrych mśinach drje śu padnichi pśichi śwojim ćěmnym dźeśe wot wobhdźerjowym byli, w jenym padze je śłośnik, kiž wjazy njeźo cźaśa njeraźeśće, śiwińe łarje wot nutśka śamkahuja a na to ź wokom do śahrody wuśkaći.

Se **Schamburra.** Dźensa póndźelu śwjeći tudomny błokaŕ rěźnjeho dawka a khěźe August Ziegenbalg je śwojej mandźelśkej śtoty kwaź.

S **Kamjenza.** S njeźtaćeje pśicheźimy je ho kobołu rano wokoło 7 hodź. tudomnym pśicheźkuju Alfred Meśel, kiž na Budyśkiśkej dróźy bydleśeše, faśeźeli. .

S **Hóźla.** Pjatk wjeczor bźchi cźaniczay w jenym śawiśnjeńu na puśu do Ku'owa mo oromy lo'ehat a kolo 6 duy do ho wrośwjećiaj. Na śboźe wobaj kolehaŕjej jo̧ kěž se Krožlenu wotenkśećkaj. Jeźiwe koło bu wjeźo trochu wobśćkadźeze. Wobaj dźećhaj bjes śwěźy śtoj, uźataj pozajźim śhromadnim winu a dwrbitaj śćkodu śhromadnje wjeźeć. 4

S **Wojerez.** Wokrjesny twaśiśi hamt za wokrjesnym drónu ź Pórkhamow do Schpjerwiz a Drěwje dróhowego wothładowarja pyra.

S **Wojerez.** (S khłostańśkeho pohrjebnjeńa tudomneho hamtśkeho ludowśtwa.) Kak wobkhadne njeźboja ź kóżdym dnjom pśichibźaja, to bě teź w poślednim khłostańśkim pohrjebnjeńu cźeć, w kotrejž ho wo tśjoch tajśich wójach ludowśkich. 8. mejc t. l. pśichijźe śchanz Jurij Reichelt ź Lutow je śwojim motorśkim kolom, ża kotrej njeměźeźe dwa njedźiśeźeho wopśima ani porjadne połizajśke cźiśło, ża Lipojśkej dróźy. Wón njeźe pśicheźe pódtajśki wojak pola śwojśkeho kola. Hdyž ź wulkej pśećiwnoścźu ho kraźanej kolizije pola Schendtitzerja korcźmy ho pśichibźowaźe, pomiśli śebi jedun śwódź, kiž runje pśichladowaźe, to to njemóże nikdy śchwarnje wuteźeć, wón nayśleźe, je motorowy kolojźdaŕ w kśiwnjy padnje. Mejto tako, so by ho w nźerśećawśkej kolizije śnajmjeńśka za prawej śtrowje dróźi śtejał, śdźeźe Reichelt nadobo na lěwo, so by kolizija wotkrěnyła, hdźeź jemu śchkeźeźi cźeśći owcźobuat Kunat ź Liwoje je śwojim pśicheźelom na kole napycheźo pśichijźeźchtaj. Njedźiwajcy hylnego śpinanja pśichi cźimż Reichelt ź hlowu wo śwoje wodźidło prażnjh, njeporadźi ho jemu wjazy, śwoje motorowe kolo śaśtajićź a tak śajźe̊e wón ź wotmachom na Kunata, kiž bu ź koła wjerhnjeny a pśichi tom śiebi nop puśnh, cźehoždåa śa někotre dny wumŕe. Kłostońo-li ho jźdźenje śjes wjedniśkeho wopśima tak jara kruće po śakonju, to poła Reichelta zyle wośbeje je wobcźiźowaźe, to je ź wulkej nezpośledkhadnoścźu śmjerć cźłowjeka zawinował. Po namjeśeźelkadnoścźu śmjerć cźłowjeka zawinował. Po namjeśeźe śtatneho rěčnika bu ź 9 měśacami śaśtwa śaśudźeny. — Druhe njeźboja śta ho we Wulkich Śdarach a mjeśjaze ho wjele łahodnjśko. Śkótnowikowaśtki pomoznik Gustow Lehmann teź rad ź motorowym kolom jźdźeśe, jeho bratr pak je śtajnje, hdyž na dźélo dźeśe, famkaśke. Jónu wjeczor w julizu t. l. wumaka Gustow L. śtucź ke kołu, kiž je bratr ležo wośtajił. Wón puśćeśi ho ź motorśkim kolom do Komorowa. Prawje jźdźićź wón hiśćeźe njeměźeźe, ale kaž pśichi jednanju praji, bźśche pichićleaje po dworje ho śwjećowaŕ, wjednjśkeho wopśima wěźo teź njeměźeźe, to pak jemu njeźadźiwaźe, w Komorowje hnydom dwě mlodej holzy, kotrejž dwójśchtej teź raś ź motorowym kolom pośédźićź, na koło ho̊o̊u wjaź a ź nimaj k Wutkim Śdaram ho hnaś. To wśchak by tak dałoko njeźho jara derje bylo, ale, ale — po dróźy pśichijźe wobśkorźenemu *auto wujśeźeźo*, kiž wulki proch njetaźe̊e a tej śwěźu njepodušćh. Lehmann ho ź tym śamuźeŕ a njepyśny pśeź proch a śe wótrej śaźzu wośśepjeny, to na pśiśed hoźu śapśćah rěmiła Alfreda Pohla ź Kulowa. Wón śajźe̊e ź źyłym wotmachom do wośa, pśiśe cźoź buśćiej hołzy we wulkim wobluku ź motorowego kola wjerhnjeńej. Jena holza ślama śebi nohu, tu druhu namakachu bjes wědomja w pśichirowje leźo, ale wśeb̊e ho dale franila. Leźmann hnyn bě śebi jenoź trośku koźu wobodźěł. Pśichi łaźndźenju dźiwaźe śnd na to, so mješeźe auto ź njepodušćeźym śwěźłom po prawom jenićku winu na njeźboju; tohodla wuźwobodźi wobśkorźeźeho wot wobśkórźby njeźpśećhladźeźeho cźeźnego śranjenja. Tola durbiachu jeho ja jźdźenje bjes wjednjśkeho wopśima potkłośtaź. Dokelź je hiśćeźe młody a hewak wźco njepeźkeho wo nim śmaće njeźe, wotcźidźe tón króć pśićheźe raś ź płaćenjom 40 hriwnowy pokuty. — Bratr drje nětko tola knežiź wjazy leźo njewośtaji.

S **Wjeźeźe.** W majśćej wěźy dale pśinje twarja. Śaśdźeny tydźeń ju domh ja jenu śwóźbu pśichi Germanśkej dróźy twarieź śapoćeli.

S **Jabłońza.** K hobotnśkej rozprawje wo śamomordźaśtwje kónśkeje hiśćeźe bodamh, ju morwa njeź wósta mandźelśka S. ź Horh pola Mnźkowa, ale 20-ětna njeźenjena Awoniaźeź ź Mužakowa, kotraž ho w jamje śatepi. Hołza mójśeźe ho wośwěźe lohko roshoriś. Wo śwaźe śe śwojej maćerju hišće śtaršiśiś dom wopuśćeźila a śebi źiwjenje wjała. Jeźe cźeźo mózach jenoź ź wulkimi wobcźeźnjejśemi wuźakhnjeź.

S **Mužakowa.** Pomowjeźiśke śźła na tudomnej ewangeliśkej wośćeźańśkej zyrkh ju dokonjane. Wone ju śchtyri měśazy trałe. Śi tuteje pśicheźiśeźiśke wotmeźe ho śnejeźdźeźe a dźakne konśćenje.

S **Hródka.** Hrózbne njeźboźe, pśichi kotrymž bjes mała dwaj cźłowjekaj wo źivjenje pśichidźeśchtaj, ta ho pjatk wjeczor, jako bźśche ho hižom śaćmiło, na Hródkowśkej-Wejerowśkej dróźy mjes Brniaciznym dworom a Hródkom. Mandźelśka wobjedźerja Heidemüllera ź Plumpy jźdźeśe ź jenym konjom ź poła domoj. Mjes Brniaciznym dworom a Plumpu jźdźeśe wona po lěźiym puću, śaśta tu a cźakaśe na hwojeźo hyna, kiž mješeźe w Brniaciznym dworje wśchełake naknjeź. Jako dwjśće śaźo dale jedźe pśichijźźe ji po dróźy motorowy kolehaŕ napśeźeźo. Tuźon ho śapśchaha, kiž śwěźu njeměźeźe, njedabłada a śajźe runo śunuhu do njeźo. Kóń poźtamy ź pśeźkom a motorowy kolehaŕ jźdźeźe ź pokneź ipśćhneźeźu pod konja. Śśaniźjeźdźeź bźśche na śboźe prjedy dele padnyk. Śrażenje bźśche tak ńyhne, jo jźdźeź ź cźikłowej tafliczka a latarnjowym dźerżakom konja wot wutrobna hač dele zyle roźtrú, [illegible]

Za wysoku płaćizu.

Powźdaniźe ź polśkich ćajow.

Kapitała Kristina Rayowa.

95] (Pokraćowanje.)

„Nan to niechajśhe", śchaźeźke wona ź hłowježku. „Ale my budźemy ho wo to starać, ja dwór budże cźaśećśicho próśny śtać hać Hórka", pśichida wona ź błyśćeźatymaj wočomaj.

Tu łaźyhśhaśhtej wonaj nźhźe dałoko śwonjeńje, a cźołe śmuki dołeźtowachu ńem łaź napominanje.

Margita pohladny nimowólnje ź njeźbu a cźuźeśhe, łaź by ju ź wutrobje kłeło. Prjedy hać bě na tole pśicheźbożowanje śchła, cźitałe kśiźi wotrěź ź Bożeho Śkowa, a tam bźśche naŕiźane: „Je-li ty ź cźłom Kŕiśa Jeźuśa Khrystá wujźawaśh, budźeśh śbożna." — — —

buchu kohoženu kloczeču wóchike cyrkwa wutorhnjenje. Skoro dyrbjachu hyndom dołkicź. Motorowemu kolesarjej žo dale niczo njesta, jenož njeśmérne strózele dźěchu jeho wobjake. Wina na njesboži je zapschaj, dokelž źwězy njemějachu.

S Rosbórta. Minister šnulskownych naležnoszow dosta połnomóz, so pomnoženo referenta pola němskostatneho komišara za dohlad nad zjawnym porjadom Rudolfa Merza za komižarskeho sarjadnika za Rósbórski wokrjeź pomjenuje.

Se Schprjewje pola Rósbórka. Njedawno zakki hóri mandźelska knjeżeho dźěłaczerja Pekina wót bo ruki. Ji pschiha žo zajěbožcenje krwź, na kotrejž wosa po wulkimi bolosczemi wumrě.

Z Łužicy.

* S **Habrachczicz.** W delnim dźělu města hlowna dróha wuporjedźuja. S tutej pschiležnoszu maju žo tež chodniki powyschicź. K temu maju pak žo wschelake zakładki wotstronicź. Jene domske pus hižom zwottorhali. Tež zjerzanska murja, kotraž dróhu jara šmužkuje, na žo wotstorczicź. Posdźischo chodża hischcze nékotre bydlenske twarjenja wotwjerhnyć.

* S **Wulkeje Sźwódnizy.** Njedawno běsche dźěłaczer wRowosalzu-Sprembergu 58 punktow cźežku banju (Kübis) domoj zhowak. Tudomnemu najeźej žiwnoscze Reinholdej Embichtej pak je 72 punkow cźežka banja narosta.

* S **Wulkeho Schunowa.** W nozy wot schtwórtka ke pjatkej dobuchu so paduschi do nowoje 35. schchedawanske Hornjołužiskeho hospodarskeho druźstwa. Se stónzowanym wokom salěchu do pschedawańskich mešnuszowy a krabuchu za 700 hriwnow twarow, wotkeliž wobleczenja. Zyroby padnichi wobjachu. Pjenjez tam njeda žanych nadeschli wjeźu.

* S **Jonšdorfa** pola Hitowy. Liczba lekowańskich hosczi je tu sandźene lécźo zwój najwyschschi zhodźicź dosehła. Tu boły 4600. Mjez nimi běsche žydom, kotrejž tu naschu hórišu wjeź je zwojim cźišym hórškim powětrom a rjanym lézom 25 krócź a hischcze huscźiżko wopytali.

* Se **Zitawy.** Druhi pad khorjenja na spinalne wokhromnjenje žo tež runje jako prěni pschihódnje wotmiwa. Wo wuprajenju ſ wéżywnostnoje strony wésče za wobej dźěsczi žane ſe sczěhkoh njenastanu.

* Se Schorjelza. Cźežke njezhoże sta žo pjatk wjeczor na hlownej dróży se Schorjelza do Schumborna. Wozrobowy auto ſ Lěhnizy jědźesche se Chorjelza k Schumbornej. W dróhowym zawinjenju skorži horna do auta, so tuton tehodła do dróhoweho poboczneho kamjenja sajědze. Dwaj muzikaj ſ Lěhnizy buchu tak ranjowje a cźěle cźežcy zranjenaj.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se **Stolpnja.** (Sso satepika.) Tiličina dźowczišcźa jenoho gratunischtwa w Stolpnjowskim mješczańskim wuhnje padże pschi hrajkanju do Wjasoiźa a žo satepi.

* S **Drježdżan.** (Druhi Drježdżanski mješczańanosta.) Mješczańscy sastupjerjo wuhwolichu w zwojim schtwórtkowym pożedźenju mješczańanostu dr. Bührera ſ Pforzheima ſ 38 hłosami za druheho mješczańanoste mešta Drježdżan. Mjesto druheho mješczańanosty běsche wot powolanja dr. Külza za němskostatneho sunskowonoho ministra njewobžadźene wostako. Nowy mješczańanosta je sozialdemokrat.

* S **Pirny.** (Protestowański wustup w dole rěki Müglizy.) W hosczenju „Zum Müglitztal" w Dohnje běsche hospodarska strona zhromadźisnu powołała, na kotrejž běsche po pschednoschku jesuitskeho zapósłanza Asmanna tež rěcź wo dźěłach komisije, kotraž ſ wulkej wodu nacźinjenu schkodu wobliczuje. W resolucji, kotraž mějesche po ministerskemu prezidenty Heldej pschepodacź, je ſ pohórschenjom na to pokazane, so komišija za powodźenske schkody njenjesły za samerý wuźiwa, kiž ſ wostrowjenjom schkody nicźo cźinicź nimaju. W pożedźenskej sali w radnizy buchu wotka, framu, nalawnaice a zrudnity wo wótnom wupjenje se srédkow powodźenskeho fonda, prjedy hač su pola wobydlenjow najtuniniše schkody wotstronjene. (!)

* S **Lipska.** (Sajedźowjenje ſ mjasom.) W nozy ſ schtwórtkej je jena pschekupska zwójba na Pfaffendorfskej dróży, jako běsche hubaju pjeczeń jědła, pod snamjenjenimi sajedźowjenja sthorila. Hačrunjež hischcze njeje zyle wótsle, so je hubaja pjeczeń na sthorjenju wina, zda pak su lékarjo tola teho ménjenja. Swójba je pjeczeń wožzobom pylna.

* S **Mittweidy.** (Pschekschiwjena sastupjerja podruznikow.) Nětkuschi kommunistiski mješczańanosta sastupjer Jurij Dehma je jako wothłodny wjednik tudomneho towarstwa podruznikow podruznište pjenjezy, kiž běchu jemu dowěrili, pschekschiwik a ſ nimi cźeknyk. Dehma je dale jako mějicźel prawneje wukasańje prozesowe pjenjezy zwojich klientow a wotschkodźenišce pjenjezy sawěscźenskich towarstwow za snjesbożenja, kiž běchu zhětro wyšoke, podrazował a je ſ zwojemu wuźitku nakoženał.

* S **Kamjenicy.** (Licźba wobydlerjow.) Wo runje wotsjewjenej lětnej rosprawnje statistiskeho hamta města Kamjenicy mějesche město 1. septembra 344 000 wobydlerjow. W posledniim lécźe je wobydlerstwo wo 8000 wosobow pschibyło.

* S **Hohenstein-Ernstthala.** (Sapalki w rukach dźěczi.) W Gersdorfje japalichu tři schulske dźěczi zkomorowu fajmu taknischeho kublerja Lindnera.

* S **Plawna.** (Wotwjedźene dźěczo.) Psched domom na Póstowej dróży čzo. 10 je nécźto dźěczaju wós ſ wósom njedźelow skarym dźěczom wotwjesł. Hdyž je wós ſ dźěczom wostał, njemóžachu dotal niczo wuhledźicź. Wésche to dźěczo jeneho dźěłaczerja, kotrehož mandźelska mějesche w mjenowanej ležownoszi nécźto wobstaracź. Nétko pak sźěkhowaje zhonimy: We Wiedenbachu pola Tiefenbrunna zawokachu lékarja pjecza k porodej 20létneje holzn. Holza běsche pak porod jenoż ludała, so by ſ tym potajiła, so je dźěczo na Póstowej dróży w Plawnje kradnyła. Wona chajiche je ſ zwoje wudawacz. Nétko pak dyrbjesche jo starschimaj zaso wróczicź.

* S **Halle.** (Cźežke żeleznik-wótbeje.) Jena lokomotiwa storczi do poźledniich wozow wosbowoho cłaha 574 Halle—Northausen. Pschi tym buchu tśo puczowarjo cźežcy, lokomotiwny wjednik a 13 pożażerow lóžicźo zranjeni. Strach wo žiwnoszi poła žaneho njewobsteji. Tež tójicźo materielneje schkody je žo nacźinilo. Wéz ſo pschepytuje, schtó je zranjenje zawinował.

* S **Halberstadta.** (Cźežke automobilowe njezboże.) Wosobowy auto ſ Hamburga, kiž pschez místo jědźesche, zrasy na dróży ſ jenym kolesarjom. Wyrnjeł schofer we pożledniim wokomiku kruche spinal, zo by tola njezboże. Kolesarja pschejědże, kiž wosta cźežko ranjeny leżo. Auto hó pschez łyniše a spěchne spinanje do wjerhanja pschischoł a ſ njemu hedźnych pod hobn. Wschitcy buchu cźežcy ranjeni.

* S **Moiwoda.** Sandźeny schtwórtk fawjeczesche nébuduschi zalowny fabrikant Röthig ze swojej mandźelskej rodź. Zenkerjez dejmantny kwas. Wobaj jubilaraj staj hischcze cźiłuje strowaj a duchownje cźerstwaj.

* S **Bělogroda.** (Minister bjes tholowora). Ministrej dr. Angelinowiczej buchu na puczowanju do Dalmatiskeje do Bělogroda, hdyž w salonowym wuhu spache, wischa drasta a drohotnoszje pokradnjene, tež diplomatiske akty. Minister ſo hakle na ranje na poduschkowo dohlada, kiž dyrbjesche hač do Bělogroda we łoži wostacź, dokelž jemu ſ wobydlerja druhu drastu njepschinjeschu.

Přilopk.

* **Sźwat bywšcźeho kżora Wilhelma II. wumrěł.** Schtwórtk popołdnju semrě na nanowym hrodze w Greizu wjeźich Hendrich XXIV ſ Reuź starschcze wotnožli na lcźežiwni zahorjenja płuzow, na kotrejž běsche psched nékotrymi dnjemi sthorił. Wjeźich sjesebże w 50. lécźe žiwjenja a běsche pożledni muzikt sastupjer wjeźchowitkeho domu Reuź starschcze wotnožli. Jena žotra semrětkeho wjeźcha, pryncezjna Hermina, je ſ bywschim kżorom Wilhelmom wozenjena.

* **Ssmjerź w podkopiach.** Pola Waldenburga we Schlehyšku njedawno dwaj hórnikaj do njesboża pschinidźeschtaj. W Dawidowej jamje wotwalichu ſo kamjenje na dźěłaczerja Augusta Jekla ſ Konradsthala. Jeho hischcze žiweho wuhrjebachu, wón pak běsche tak cźežko ranjeny, so nimaja žaneje nadźije. Na Cyronowym schachcze pschinidźe wojer Pawoł Kóschka ſ Dittersbacha mjez wukłowaj wosaj, kotrajž jemu stawy złamaschtaj. Wobeju snjesbożenju dowjesechu do hórnischeje khorownje.

* **Lětadło delepadło.** Pschi swurzowańskim slécze pjatk dopołdnja na lětnischcźu w Staakenje lětanišći wuczobnik pschi nahłym zawinjenju na prawo ſe swojim lětadłom dele padże a cźežkoranjenu leżo wosta. Aparat je ſo rosrasł. Snjesbożenoho létarja donjesechu do khorownje.

* **200 żubow pokradnyli.** Paduschi wurubichu jeneho dentista (zubneho lékarja) w Barlinje, kiž mějesche na Késorowej kaleji w pschijeni źrjoł wobkhod. Nošnichu we nosy wokno a sałěchu do bydlenja. Bjes teho, so by nécźto za nim pschijschoł, rozhladachu ſo dokładnje we wobkhodze a pokradnychu wschо, schtož ſo nétkaj na pjenjezy stajicź hodźesche. Kłasachu wulkemu turkowskemu pschestrjenjej (Teppich) zobu, wschitko dale pišanišku maschinu, 200 platinowych zubow, stoiły tłepak ſ blomberowanju, 30 gramow cźišteho złota, tyšu ſ nahrowadźenym złotom a dwjen złebjenych nożow a widliczkow a cźajowych łyžicźow, tchornija tež jerwiche pjerschjenje. Za paduchami nimaja ani śledu.

* **Kubło žo wotpalilo.** Kubło Helmuthal pola Sangerhauzena je wulki wohenj wobkhadnyło. Jenaj dźěł stoi nużacźu wuthowacz. Zně a rataśke maschiny su žo hobutpalile. Kubłowego najeźa, kotrehož wotnajeźili cźaš žo hrjedź oktobra skónczi, žu sajeli, dokelž je podhladny, zo je wobeń sam zapalił.

* **Cźežke njezboże ſ autom.** Se schtyrimi wosobami wobjadźeny auto, kiž ſ Rudolstadta do Jeny jědźesche, sajědże pola Etzelbacha ſ poknej spěchnoszu do schtoma. Auto dospołnje rosbity leżo wosta. S rosbitkow mucźežchu jeneho morwecho zjoch cźežko ranjenych.

* **Wuźmóžcźenje Zelsenoho ličźa.** 47 létny tepjeŕ Ludwig Schmidt ſ Mariensteina w Bayerskej běsche zwojemu pśej żeleznu sticźu wokoło schije powěźnuł a žo ſ nim na to wuhłodźował. Sudnik jeho teho dla na tři njedźele do jastwa zyłnyeź da. Schmidtowe powołanje zaczźipnychu.

* **Ssmjertne njezboże na hontwje.** Fabrikant ſ Mnichowa, kiž běsche žebi pola Jsmaninga na hontwu wuschok, zatśeli w cźmiczaj žonu jeneho dźěłaczerja, kotraž na polu běrny sběrasche a kotruž běsche za kornika mél, na kotrehož hižo nékotre dny khodźo łakasche.

* **Luboszcźinska struchkowa.** Inżeńer, kiž běsche ſ dźělerej žonu hromadze žiwy był, namakachu grejdu popoł dnju w jeho bydlenju w Kólnje ſ cźeźkim wutśełowymi ranami leżo. Teź žona běsche na hłowje ſ wutśełom cźežko zranjena. Njeztukt je po znadźu inżeńer stucźił. Wobaj zranjenaj staj w nozy ſ schtwórtkej wumrěłej.

* **Se spěchnym cźahom morjena.** Schtwórtk dopołdnja 9, 40 hodźin pschejědże spěchny cźah D 41, kiž ſ Frankfurta n. M. pschihna, na żelesniskim pschekhodźe na połodnischim konzu Hersfeldskeho dwórnischcźa ſ nhojom nakładowy sapschah. Lokomotiwa mori 10létnu holcźku a rosbi sadni dźěł wosa.

* **Mitijenak jako pschesrjuwać.** Bozenskeho mitijonara Simionia žu dla pschesrjuwanja zajeli. Jeho husejźske jěchu ſ Bozena do Innsbrucka běhom zinanjez straži poddladnje. Tuž jeho automobil ras sadjerżachu. W aueje sedźachu Simioni, jeho pschecźel a dwě żonje. Spodły jadneho śedła

Hospodarski rozhlad.

Pándżeń 17. oktobra 1927.

Kurzy zaúdźenu sobotu w Barlinje:

1 Dollar	4,1856	100 pólsk. złotych	46,90
jandelski punt	20,39	100 českosk. krónow	12,404
100 šwajc. frankow	80,735	100 franc. frankow	16.44

Barlinska burša mějesche sobotu jara žnadny wobkhod. Kurzy žo dale wotdrjebowachu. Wobrot běsche niski.

Na prowiantowych wikach w Barlinje běsche tendenza zaúdźenu sobotu w pschenicznu kruta. Wikowanje ſ pschenicznu wosta wschak mérne, ale jeje płacźiny trochu postupichu a žo strnczichu. Teź płacźiny rożi žu khětro postupile, ale běsche jara malo tuhrozneje rożi na wikach. Hačrunjež wobkhodowa dale žnadny wobkhod, dokelž běsche w tejschich kwalitnych jenoż hrěbka poptrjebcźeny. Wonaj žadaja tuhu bóle w hrěbkich druźinach, dokelž su lepsche druźiny drohe. — Zemnak płacźiše sobotu

w Barlinje

pschi cźenu 12,15—12,60 hr., rożi 12,10 hacź 12,20 hr., jecźmjenja nošcźinjeho 11 hacź hacź 13.35 hr., wowsa 9.90—10.60 hr.

w wotmiwanym witowanju:

a oktober: pschenicźny 13.50 hr., rożi hr. 12.30—12,22¾ hr., wowsa 10.85 hr.

za dezember: pschenicźny 13.72½ hr., rożi 12.30 hr.

w měrc: pschenicźny 13.62½ hr., rożi pał 12.47½—12,45 hr., wowsa 10,97½ hr.

Na pschedań:

Kóń, dobry do dźěła, Hermig w Pschiwcźizach. — Sstjedomlětna bruna kobla abo 4-lětny brunk walach w Porschizach čzo. 17. — Kóń w Pschiwcźizach čzo. 16.

Krowa, za zwjacź ſ cźelenym, we Lutej 41. — Młoda krowa blišo cźelecźu w Sšmochcźizach čzo. 21. — Młoda bylina cźehniwa krowa blišo cźelecźu w Malschezach čzo. 87. Wyšokoſuscźelena podkobna w Nakojdach čzo. 52. — Dwě wyšokoſuscźelenej w Müllerez Josczenzu w Barcźe. — Wyšokoſuscźelena krowa w Khažowje čzo. 18. — K [illegible] w Hajnjach čzo. 3. — Wyšokoſuscźelena Feitz w Jaženju pola Hródka.

Jałuza blišo cźelecźu w Pschiwcźizach čzo. 20.

Bžhaki, schtyri we Lutej čzo. 52, bžhak w Cyrkowje čzo. 30. pola Kamjenza.

Prošata w Stachowje čzo. 37.

Pschichadnicź pytaja

Holzu, wiz mlódźichu hacź 17 lět, rěnik Schubert we Wjasoiźy II. Starschcu holzu za dom dr. Kleber w Budyschinje pschi połnym hrodźiku 7 zł. — Korla Langner, kožuchar we mišcze w Běłej Wodźe.

Mlynjeka, kiž ma naschonjenje w khłódpjeczenju, mlyn we Slawęzach.

Kamjenjelamarjow, maschinistiski hišerjow a pomocnych dźěłaczerjow, Mišckich, skała w Wórka.

Bohuncja w Budyschinje na Tśišanšej dr. 6. Wyschschi hajnik Ruźiz w Mohrinje pola Połcźnizy. — Njeježenje hajnik Ruźiz w Mohrinje pola Połcźnizy. — Njeježenje **hajnik**

namatacuu 20 pruttow fachariua a 2 puutoj egiptowskich **zigaretow.** Wós a kwety wuśwojichu.

* **Wulki woheń w fabrizy mjaßowych konserwow.** Njedawno rano w fabrizy mjaßowych konserwow a kolbaßow Scholeziz bratrow a synowe w Ludwigskluśece wulki woheń wudyri a ßo ruče skoro po zyłej fabrizy wupschestrě. Fabrißke mwarjenje bu i wulkeho dßela suiczene, jenoż majchinowuja je tießo wostała. Ssobuspalilo ßu ßo wulke dßelby mjaßa, wßeßo 1500 zentnarow kolbaßow a mjaßo wot 60 ßarßanskich ßwinii. W fabrizy dßekasche 200 dßekaczerjow.

* **Najdłubßcha hłubina ßtwóła.** Wurjadnicho wuśpechna może ße italßke towaristwo ßwjeßelicz, liż bomjace podßinike jamy pschepytuje. Na 1500 metrow wyßokej hoze Corno d'Mamiło, kotruż rěka Erisch wot hory Baldo (k ranju wot Gardaßeho jezora) dźeli, ßu pßched dwěmaj ßtomaj naturißku podkopku nadeßchli, liż je 123 metrow hłuboka. SSkónczi ße w małej jamje. Wotnid wjedu ßtudnički dale dele, kotreż ßpytnili jamow ß Verona w lěczu pschepytowachu. Pßched nekotrymi tydźenjemi je ße jim pod nawjedowanjom Jana Cadianki po 27 hodźinßkim dźěle poradßiło, najhłubßche měßtno tutych podkopkow namakacz, njemjezy mały jězor 637 mtr. pod jemju. S pomozu powjaßnych rěbłow ßu ße tam dele puschczili. S tym ßu najhłubßchu naturißku hłubinu jemje pschedobyli a ßdobnu też ßportnje rekord na powjaßnych rěbłach dozpěli. Tutu jamu ponjezewachu „Mußßolinowu hłubinu".

* **Jena hubła a 14 000 hriwnow.** Parißki „Newyork Herald" pschinjeße ßajimawu ßtawißnicku ß Clevelonda (we Amerizy), hdźež je poram ßakßane, ße w ßjawnoßczi koßchicz, je-li ßalubowanej wojenjeraj njeßtaj. Nětko dźeßaj młodaj mandźelßtaj ße ßwojim autom po puczu a dótkwißchaj ße na ßwojim njewjeßezińßkim puczowanju města Clevelanda. Tam koßchesche młody mandźelßki ßwoju młodu żonu. Jedyn połizista, to wuhladawßchi, njemjeßesche niczo mißnicze cźinicz, hacź jeju dla ßjawnoho pobórßcha na najbliźßchi połizajßti redźer dowjeßcz a to pschecźiwo proteßtam młodeho mandźelßkeho, liż jemu wuśta, ja ßtaj muż a żona. Stórżba pschepitneho połizißta ße wotpokaßa a mjeßesche njelubu dohru. Młody muż wobßtorzi połizißta dla ßchwódzenja atd. a mjeßesche wulkotny wuśpech, ße młodaj mandźelßtaj ßa nuźnje ßwobody atd. 14 000 hr. ßaruanej dostaßchej. Nětko mózeßchej ßwoje njewjeßezińßke puczowanje cźim łóźicho naßupicz, hdyż jimaj ßobuwny pschipad tajßi pjenjez do rukow ßrjeße.

* **Sapußczenje ß wichorom w połodnißchej Italßce.** Zaßtoły wichor je w połodnißchej Italßce wulki ßchkodu naczinił. Wobeßbe cźeżky potrjechene ßu krajiny pola Barija, Monopolija a Regija di Calabria. W Monopolißu wotkorhmy wichor paruu łódź a płachtaru łódź wot kórwizyneho powjaßa a ßehna jej k brjohej, hdźež ju na ßkałach rozraßyßchej. Nékotre rybaříße cźołmy ßu ßo podnórile.

* **Kak ßo twarjachu zyrkwje potnißchi.** Khudźi wobydlerjo pschedmětßta Czornagrada we wuherßkej runinje ßo hižom pßched nékotrymi lětami wobßamkli, ße ßebi zyrkej natwarja. Sběrdźi, kotreż běchu ßwjedźi, dośpałachu pak jenoż tak dałoko, ße mózachu ßebi twarßku potrjebu kupicz, ale wożenje zyhelow ß zyhelnicze hacź k mßtnu, hdźež mjeßesche zyrkej ßtejcz, njemózachu wjacy ßaptacz. Nékto pat ßu tamni ßchcheßcerjo jednory pucz namakali, liż może tej drubim ß pschikładom bjeß. Njeßładajo na wośßoń, njedy ßu bohacźi abo khudźi, w dołhim cźaßu na tßoch dźeßatwych dujach wob tydźeń popołdnju wot 3—6 hodź. zyhele ßa twarßwje pschiwożuja.

* **Wjelcza cźwila w ßewjernej Ruśej.** Po potwrdźenych ß Mośßwy ßu wjelki wjeß Wołowka w blißkoßci murmanßkeho brjoha nadpadnyle. Schtyrjoch burow roßtarhachu a bobychu ßo też bo hrobßow, hdźež wulku ßchkodu naczinichu. Wojeźße wothdźelenje dyrbjeßche woprawdźitu bitwu pschecźiwo wjelkam wjeßcz a ßatßeli jich na 120. Wobydlerjo wßy běchu bjzo pßched dźeßicźimi cźaßom knjeżeßtwo proßyli, ße by tu wojakow ßamßcźiło, liż dyrbjachu pschecźiwo wjelkam a mjedwjedźam (barant) wojowacz, liż ju ßo jara pschißporiße.

* **Mathematiße mßto.** Wo franzowßkim mßeße Albert pißa ßtatißtiki hamt jeßehowage ßpodźiwne tczby: Mßto Albert leźi na 50. ßchérokoßcźinym ßtopnje (Breitengrad), je runje 5555 kilomtr. a 55 mtr. wot ekwatora a runje 4444 kilomtr. a 44 mtr. wot ßewjernego cźopa ßdalene.

* **Semjerjenje w Perßißi.** Amerikßke nowiny „Chicago Tribune" rozprawje ß perßißkeho błowneho města Tcheran, ße ju we Choißanu a wokolinje wurjadnje ßylny podßenßti ßtork, liż 8 ßekundow trajeße, ßczuli. Se ßo ßażbu powazmi twarjenjemi buchu ßi wożboły morjene. Wulka tczba ludźi bu ßranjenych.

* **Semjerjenje w njewjedra w połodnißchej Afrizy.** Po cźeżkich njewjedrach traßchejche ßtjedu wobydlerjow połodnißcheje Afrikit tßchajenje ßemje, liż dwacezi hodźin trajeße. SSchkoda ßamjeßuje ßo jenoż na rospułane wotnowe ßchtleźy a nabodu, kotraż ßo łokko rosbije. We Transwaalßkej ßatkadźachu jaar cźeßke njewjedra. Wjele domorodnych bu ß błyßkom morjenych.

* **Dwaj ßwětaj.** W jenym pyrenejßkim klóßchtrje, zyle blißko pßchi ßchpanißkej hranicy, wumrě pßched krótkim nan Bartrom w ßtarobje 89 lět. Hacź do ßwojeho kónza hißcze cźiły ßtarz wobßtarałche wot wjele lět jeden klóßchtrßki jahrodu a dźełaßke originalne ßłótczki, kotreż běchu jara pytane a ważene. Dokelź klóßchtrße pschedpißma trappißtow ßwojim ßobußtawam wßężne njeßcźenje napołożuje, dha ßich wjele njewjedźachu. ßo ßo pod hrubym pjeßom jedyn ß najßtarßchich ßobußtawow Parißkich wyßchich worßchtow khowaße, liż bě nędby wliwapołny politikar, liż je nędby lubußki ßalonow franzowßkeho błowneho města był. Prynz Anßehn Rohan ßłuchßche w cźaßu ßcźeßko franzowßkeho kéżerßtwa najważnißchim a najdóstojnißchim ßobußtawam kéżerßkeho dwora. Na nemßko-franzowßkej wójnje 1870 (wobdźěli ßo jako wyßchßi ofizěr. Wójnße hrośnoßcze jeho ßmyßł tak wulkej mérje traßchachu, ße po ßtónczenju wójny wyßłem ßwětnym wyßełam bożenje prajeße, ßwoje wojerße ßaßtojnßtwo wopußcźeßi a ßo ßa klóßchtrßkimi murjemi ßkhowa.

Swoje njeßmérne bohatßtwa, kotreż běchu we ßtatnych papjerach, leżownoßczach a twarach ßamßczene, wosdźěli na dobroczeßtwe wußtawy. Sastup tajßeje nahładneje wośßoby do jeneho trapißtow klóßchtra bě w ßwojim cźaßu njewßchédna ßenßazija w internazionalnych worßchtach.

Jeho Parißzły pischerßeßo wuhotowachu wßchelake ekßpedizije do Pyrenejow, ße byhu ße do klóßchtra dobyli a ßwětownemu prynzu ßkradu wotwjedli. Snata hrajeßka w Odeßßim dźiwadle weprowaße ßwoje drohotnoßcze w hdonoßci pół milijona frankow temu, liż by prynz ß klóßchtra wotwjedł. Tola wßche poßpyty wośbichu ße na żeleznej woli dobrowólnehoho ßamotnika, liż chyßche ßwoje ßłuby dźerżeczi. Po krutej rjadowej ßakadże pyßchi jednory ßchiż bjez mjena jeho poßledni wotpocźink.

Najnowiße z cyleho świeta.

— **SSchtrowa powječź wo wjedrje ßa jutßichu wutoru:** Trochu cźoplißcho, bóle pomrócźene a deßcźeßowate. Też we Jendźelßkej mile a deßcźeßowate wjedro.

SSakße knjeżerßtwo je wojßewiło, ße ßhorjenje na ßpiałne wotkromjenje dźeżi wołebjera. Tohodła njeße trjeba, ße bychu ße ßchkołße prośdniny podßerßchiłe.

*

Affinßki hród w Bayerßej. w 16. lětßtołtu natwarjeny, je ße wotpalił. Woheń wudyri, runje hdyż wobßedżer hroda, ßwobodny knjes ß Gravenreuth, ß honćiwinßkimi hoßcźemi ßa błidom ßedźeße. Pßchi haßchenju je ße 5 wożbow ßarałyło a 10 ße cźeßko ßranjko. Wjele ludźi je ße wopalilo.

*

Hawaßka telegrafowa powießćenja ß Beograda powjeź, ße je cźrjoda bołharßkich komitaczow w noży pola Zaribroda mjeßtu pßchefrocźiła. Po źiwym wojowanju ßu ju do bołharßkeho kraja wrócźo ßbili.

*

Wo nowym rußkim półßanzu Dowgalewßkim Parißke konßerwatiwne nowiny pißchu, ße wón njeje mjenje ßiroßkeho kommunißtißki agitator dyżi Rakowßki. Hdyż je Dowgalewßki ß połßanzom w SStockholmje był, je ße kommunißtißka agitazija w Schwedßej pospjeßiła. Kommunißtiße błunli ßu ße ßałożiłe, zentralny wubjerk je wulke ßumy do Schwedßeje ßłał, ße by ße ßa Cźeßkowjene wójßko dźełało, a we Dowgalewßkeho wokolnoßczi ßu ßtajnje ßnaczi agentojo cźeli byli.

Swójbne powěßće.

Sßlubjeni: Frieda Binnnrichez we Wósßporku a Richard Gnauck w Brěßynje. — Helena Preßcherez a Richard Biesjold w Ramnowje.

Swěrowanaj: Oswald Vetter ß Jlju rodź. Wederez w Budyßchinje.

Semrěli: Furij Arnoßcht Janaßch na Zidowje, 59 lět. — Alfred Meißel, pßchełkuzp w Kamjenzu, 32 lět. — Frieda Mina Höhnez w Korjezach, 26 lět. — Wilhelm Lehnigk, ratař w Dubrawje pola Hródka, 52 lět.

Towarßtwowski powěßtnik.

Budyßin. „Nadźija" ßpěwa jutře wutoru, 18. okt. wječor z dypkom we 8 hodź. w Kat. towarßownji. Z radoßcu. witamy wßěch tych ßwěrnych, kiż zańdźenu wutoru pruhowachu; wężo ßu nam też wßitcy druzy ßpěwarjo a ßpěwarki a hoßco witani. Předs.

Budyßin. Kedźbu! Naßa „Jednota Sokoł" wuhotuje njedźelu, 23. oktobra, w Měßćanßkej zahrodze ßwój prěni Sokolßki ßwjedźeń. — Přeproßujemy nanajwutrobniśo wßě bratrowßke jednoty a wßěch lubych Serbow.

Bukecy. „Radoßć" zmeje ßrjedu (19. t. m) wječor we 8 hodź. ßpěwanje. Dirigent.

Drježdźany. „Jednota", tow. kat. Serbow, zmeje wutoru, 25. oktobra, wječor w 9 hodź. na Hornjeßkej hasy (Töpferßtraße, Bayrischer Hof) ßwoju błownu zhromadźiznu. Porjad ßo w zhromadźiznu wozjewi. Naße ßobußtawy prosy naležnje wo wopyt předsydßtwo.

Liebań. „Zernička" zmeje jutře wutoru wječor zaßo ßpěwanje. Naß ßwjedźeń budźe njedźelu, 30. X., tuż njeßmě nichtón wuwoßtać. Předs. a dirig.

Luż.-serb. Sok. Zwjazk zmeje njedźelu, 23. winowca, pop. we 2 hodź. w „Serb. Domje" w Budyßinje wurjadnu błownu zhromadźiznu. — Dnjowy porjad ßo wßěm Sokolßkim jednotam připóßele. Starosta.

Minakal. Serb. tow. „Statok" wotmeje njedźelu (23. X.) pop. w 3 hodź. w Lipicu ßwoju błownu zhromadźiznu. Dokelź ßo wo cyle wažne tow. naležnoße jedna, tuż ßo wßitke ßobußtawy na nju wutrobnje přeproßuju. Předßydßtwo a dowěrnicy maju połnoliczbnje zaßtupjene być. Předßyda.

Pančicy. „Jedn. Sokoł" zmeje jutře (wutoru) wažne poßedźenje we Worklecach pola Pjetaßa. Započatk 1/2 8 hodź. Winowatoßć wßěch je, zo přińdu. Star.

Pančicy. „Lipa Serbßka" (měßany khór) ßpěwa ßtwórtk wječor (20. 10.) we wośmich pola Natußec. „Tow. Spěwnik" ßobu přinjeß. Njech wßitcy přińdu. Ma ßo dla prażßkeje jězby jednać. Nowe ßobußtawy ßu nam ßtajnje witane. Dirigent.

Radwoř. „Jedn. Sokoł" zmeje přich. pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje a po tym ważnu zhromadźiznu. Pitomnoßć kóždeho ßobußtawa je nuzuje trěbna. Starosta.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyßinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyßinje. — Za hospodarßki dźěl: Arnoßt Bart w Bezzynicy. — Za nawěßtki: G. Janak w Budyßinje.

Jednota „Sokoł" w Budyßinje
wuhotuje **njedźelu, 23. winowca w Měßćanßkej zahrodze** (Bürgergarten)
Sokołßki swjedźeń
Wulkotny program:
Rjane zwučowanja, hudźba, ßpěw a wßelake žortne překwapjenja
Započatk w 7 hodź. Nizki zastup!
Wßěch lubych serbßkich přećelow a ßokolßkich bratrow a ßotry nanajwutrobniśo přeproßuje
Předsydßtwo

Restauracija a kofejownja
„Baumfelder"
poruča swoje přijomne rumy, hdźež ßo njekuri, a rjanu
zahrodu
při najlěpßich jědźach a napojach k přećelnemu wuźiwanju.
Z přećelnym počeßćowanjom Robert Willkommen.

Kulturwehr
njech ßebi kóždy w „Serb. knihaŕni" w Budyßinje ßkaza. Wukhadźa měßačnje a płaći ßtwórćelßtnje 2,50 hr.

Sylna kruwa
blizko k ćełaću je na předań
w Drobach číslo 17

Ručnedźěła
předkreßlene tunjo pola
W. Köhler w Budyßinje
na *Hłownem torhoßću číslo 9*

Drogerija
Johannes Teich
w Budyßinje
na Bohatej hasy 10
Wßě wěcy za ratařstwo!

Wulke přesadźowanje
w přesadźowarni na Zwonkowej Ławßkej hasy 16 (nutřkhód z wrotami na lěwo).
Srjedu, 19. oktobra 1927 dop. wot 1/4 10 hodź. budu z knjeżßkeho wobsedźenßtwa ßćěhowace **meble** na přesadźowanje předawać:
knjeżßku jßtwu (dub), **jßtwu za knjenje** (mahagoni), elektr. Förßter-klawěr, phonola, worjechowy buffet, worj. vertiko, dosp. kuchnja, klubowy a 5 wßelakich druhich ßofow, chaiselon, pißak ze ßtólcom, dobre łoża z matracami, wulke drastowe kamory, kuchinßke a tworowe kamory, pjenjeżny kamor, regale, blida z wißnjoweho drjewa, wjele druhich blidow a ßtólcow, komody, wulki časnik na ßćěnu, najl. meble za zahrodu, kolesa, ßtrykowanßke a ßijace mašiny, wysoke pißanßke blidka, komorka k telefonowanju, dobry konjacy grat atd.
Pop. wot 1/3 hodź.: nošene drasty, črije, kuchinßku nadobu atd.
Wobhladanje wutoru wot 4—6 hodź.
Arno Wuschick, přißah. a zjawnje přißt. přesadźowaŕ

Nawěßtki přinjesu wužitk!
9999
króć hrimotacu ßławu a wutrobne zbožopřeća
wěnuja ßwojemu lubemu ßokołßkemu bratrej načołnikej
Jurjej Čornakej
w Ralbicach
k jeho dźenßnišim narodninam
Někotři ßokołßcy bratřa.
W Ralbicach, 17. winowca 1927.

Wosebite poßkićenje!
Wot **póndźele hač do pjatka,** 21. okt. 1927.
Při wotewzaću
1/2 punta dobreho paleneho kofeja
1/4 „ kakawa **darmo!**
Cokor punt 30 pj. hejduška punt 33 pj.
korjenje k rězanju — pjećwa — tunjo!
1/1 bleša afrikanßkeho Muskat-wina 1,85 hr.
wohnjojte — ßłódke — tunje!
Hornig a Domanja
mějićel Fr. Natuš / **w Khróßćicach**
ßpirituozy, wina, cigary, we wulkim
wubjerku a wprěnjorjadn. kajkoßćach

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pł., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde so. płaći 10 zł. pł. Wudawa a čisći Smolerjec knihičišćerńja, nap. dr. u w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 złot. pł. Wobdźełanje so stajnje nawěstki a tabole so wyše wobličuje. Za reklamowy u u rjadk płaći so 60 złotych pł. Rabat po tarifje. u u

Čisło (Nr.) 244 — Budyšin — Wutoru, 18. oktobra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Němsko-pólske wikowanje.

Němšy ministrowy žu so dźensa popoldnju po rěcźi němskeho znutskowneho ministra f Keudella wo schulskim zakonju do poћedźenja sešchli, w kotrymž dyrbjachu so prajchenja němsko-pólskeho wikowańskeho rěčźenja rospomnjeć. Tele prajchenja žu w hylnej měrje wot němsko-pólskich politiskich počahow wotwišne, tola chcedźa tule wobešbitu należnosć, kaž dalako so hodźi, f hospodarskeho stejischcza wobhladacź. Najwjetsche wobrjezmoscze pschi tym schło se žadanja Pólskeje sa połoženymi dowospomnymi wumělenjemi sa pólske žwinje a běrny nastanu. Němšy ratarje žadaju, so bychu němske mjezy dale dowosej pólskeho zboża a pólskich tatarskich wupłodow samknjene wostałe, a wěcejsche němske knjezerstwo žebi njeswěri, w tymle nastupanju Pólskej pschichwolenja činiłi. Tohodla je malo wuhladow, so wo němsko-pólskim srěčźenju k nětkelemu dojednanju dóńdże. Zwonka wójna budże dale tracź.

Strajk w srjedźoněmskich brunicowych jamach.

Wot 17. oktobra nětkóże 100 000 dźěłacźerjow w srjedźoněmskich, raišchapolobjanskich a delnjoluzizkich a hornjoluzizkich brunizowych jamach strajkuje. W srjedźoněmskich jamach je žo nětkóże 90 prezentow wschitkich dźěłacźerjow strajkej pschijašnkło. We wjele jamach žu strajkowarjo pucze do jamow wobšadźili, so bychu k dźěłu žwólnjenych wotpołožerli. Najzłabsche je wotdźělenje pschi strajku we Hornjej a Delnjej Lužicy, hdźež nětkóże jenož 30 hač 40 prezentow dźěłacźerstwa wucźinja.

Dokelž je wjele wuhlia na składach, njebudże khwilu sastaranje f wuhlom w strašche. Hačle hdy by strajk dołho tak, by žo dyrbjało wono pschidźělecź a žo f wobžiwtelenjom hutowacź.

Strajk w milinarni w Böhlenje pola Lipska.

W Böhlenskich milinarńjach pola Lipska psches połožu dźěłacźerjow strajkuje. Na nětkotrych městnach je k nałylnosćam doschło. Na dróhy mjez Böhlenom a Zeschwizami žu cźežke automobile Böhlenskich dźěłarńjow saderżeli, wotwobe wokna rosbili a wjednikow pschebili. Wjednikam dźěłacźerskich swjazkow njeje mózno, hromadze f njecź žandarmami porjad sakhowacź a k dźěłu žwólnjenych schtitacź. K dźěłu žwólnjenych f Böhlena a kužodnych wokow žu f jich žiwnych kołow storhnyli a nabili. Zuse elementy žo do strajkowarjow měšchcza a pytaju wschidźe měr kazdź. Dźěł Böhlenskich dźěłacźerjow žo f nałylnosću wot dźěła wotdźerżuje.

18 000 textilnych dźěłacźerjow w Zarowje dźěło wupowědźilo.

Nosrižazy wuzud wo nowym mšodowym tarifje wotpokazałowschi je w Zarowje w schtyrjoch fabrikach 18 000 dźěłacźerjow a dźěłacźerkow dźěła wupowědźiło.

Teje zamjeje pschicźiny dla zu dźěłodawarjo w Münchow-Gladbachu 40 000 textilnych dźěłacźerjow f dźěła puschcźili.

Socialdemokratiska politika.

Na sjězdźe sozialdemokratiskeje strony za Hornju Pfalzu a Delnju Bayersku, kotryž je žo njedźelu w Regenburgu wotměł, je němšokožemski zapósłanz dr. Breitscheid rěcź wo stejischcu sozialdemokratiskeje strony k schtatnemu zakonjej měł. Sozialdemokratija budże tak dołho wojowacź, hacź žo tónle zakoń dospołnje porazy. Na žwětowu schulu sozialdemokratija dźěła. Stónczenje dr. Breitscheid praji, so njeje demokratija, so žo sozialdemokratija zašo ras pschi němskim knjezerstwje wobdźěli, kotremuž by też zentrumska strona pschiščhuschała.

Dla wěrowanja w létadle zaswdženy duchowny.

Kaž je Braniborski konsistorium evangelskej nowinskej žiwnje zdźěli, je prawny wubjerk Braniborskeje zyrkwinseje prowincy wo fararju Teichmannu rozsudźił, kotryž bě wěrowanje w létadle wukonjał. Jemu žu nałożnarjenje a 250 hriwnow pjenježneho tłokstanja napokózili. Na to je evangelske konsistorstwo wotsadźenje je sastojnstwa wróćźiło.

Litwjanow f Pólskeje wupokasali.

Sobotu žu 14 Litwjanow dla njepschecźelskeho sadźerżenja pschećiwo Pólskej f kraja wupokasali.

Na létanischcu w Lwowje žu schtyri zbudowstawy tajneje wukrajinskeje wojerskeje organisazije f podhladom špionaže zajeli.

Po attentaće na albanskeho póslanca w Prazy.

Prazjka policija je po mordarstwim attentaze na albanskeho póslanza Cenu bega zbotku a njedźelu za podhladnymi albanskimi a bolharskimi studentami hladzika. We wunoschku je kruce njeleźi. We attentaze žu je žo zhromadze sajimawe nadrobnosze zhonike. Krótko pschedy hacź Cena beg do Prahi pschińdże, je Prazjkim wschitkosćam zdźi, so je pschećiwo Cenje begej attentat wotmyslany. Tež póslanz wo tym nićehdźe, a jeho žiwlna nerwosnosć, kotruž měchu f wopředka za scźehnk skhorjenja na malariju, je nětko rozsaznicź hodźi. Cena beg, kotryž mějesche w Prazy hischcze f wójnskeho czasa nětkotrych dobrych pschecźelow, jim wo wotmyslenym attentaze powědasche a zamo njeno muza njenowaschc, kotremuž bě žo poruczźo, jón skuczi. Wopraudźity mordar wschak hinak rěka, tola je njeje njemózne, so je běši napadnik wopraczne njeno pschidak, byrnjez měł na tole njeno napitanu puczowanšti paš f italskim pisom pschi sebi. Redyž f pschecźelow Cenу bega praji, so žu póslanzowu zonu, dźěcźo a macź mjerowali, w Albanskej wostacź. Tole mjerowanje je f albanskeho knjezerstwa wuschło. S tym dyrbjesche žo Cena beg wotdźerżecź, pschecźiwo italskopschecźelnej politiji albanskeho knjezerstwa w Beogradze a Prazy dźěłacź. Jeho žwólnjenі žu žo po tajsim jako sastajenzy w Albanskej wróćźo dźerżeli.

Cźežke gmejnske wólby.

W Cźěskosłowakskej žu njedźelu gmejnske wólby byle. Pschi nich žu dostali w Prahy cźěskosł. narodni sozialistojo 96 588, cźěscy sozialdemokratojo 47 103, cźěscy narodni demokratojo 71 043, cźěskosłowakska ludowa strona 25 532, kommunistojo 70 416, cźěskosłowakska rjemjeslnistwa strona 20 634, strona narodneho dźěła 12 561, sasajtojo 9473, słowjanscy narodni sozialistojo (Stříbrny) 11 158, němscy sozialdemokratojo 1982, němscy měschcźanska strona 22 680, němscy nazionalistojo 3631, němscy žwobodomyslni 10 404, žydźi 8204.

Česke nowiny přeciwo Italskej.

Dla stónczenja albanskeho póslanza Cenу bega Prazi „Wjecźerny List“ Italsku cźežko wobskorzuje. Italska pyta Južnoslowjanstu na kóžde waschnje wuzadacź. Wona na kóždy pad zjawnu zwadu hlada. S Roma žo terroristojo wobroњeja a žo f pjenjesami sastaraju, so bychu nětkotrych albanskich a bolharskich politikow, kotrjž italskim planam napschecźiwo stoja, wotstronili. Nadpadnik Bebi bě hižo dawno prjedy hacź tam pschijědże, w Prahy pschipowědźeny. Wěste kruhi su hižo psched nětkotrymi njedźelemi powěsć dostali, so nětchtó da Prahi pschińdże, so by póslanza morił. Cźěscej policiji bě žo to dźěłko, a wona da tajnym policistam póslanza strażowacź. Na njesboże je póslanz krótko psched nadpadom tajneho sastojnika, kotryž jeho pschewodźesche, prjecź póslał.

Do Prahi pschischedschi je **nadpadnik hnydom póslanzstwo wešcźo stata wopytał**, kotryž je f Južnoslowjanstwje we stajnym njepschezelstiwje žiwy. Druhi dźeń po žwojim pschińdhadze hižo Cenu bega znajesche, wědźesche zyle wešcźe, hdźe mózesche jeho nadeńcź. Spodźiwne tola je, so je zusy hižo druhi dźeń tak do drobna wobhonjeny był.

Hischcze jena wěc je tharakteristiska. Pschi jenym zlatym hameze (měnjene może jenoz zwonkowne ministerstwo być) žo njedźelu póldružy wschcźi w Prahy žo sastupajucych statoju zhromadźichu, so bychu žo wo attentaze wobhonili. Jenoz jedyn tam njebé. Tuton njepschindże, dokelž jemu njebé trjeba. Wón bé hižo dawno wobhonjeny.

„Wecźerny List“ praji, so je nadpadnik w rumskej žłužbe był. Na puczowanju wón we Winje pschebywasche a tam nowe wukasanja dosta. W Prahy jeho pschichtad pschipowědźichu. Tónle nadpad njebudże poslědni. Dalsche žo pschihotuja. Morderjo žu w Prahy, Winje a Barlinje pschipowěźeni. Tjo mazedonskeje komitaczoju žu po puczu do Prahi, so bychu tu nowy politiski nadpad sthcźili. Cźěstosłowakska dyrbi žo na tajke pasżnje mjerowacź, so by žwoju kedźbliwosć revolucionarnemu mazedonskemu postupanju pschiwobroćiła.

Wohrożenje europiskeho měra.

Beogradske nowiny žo hischcze jara wobschěrnje je stónczowanjom albanskeho póslanza w Prahy saběraju. „Prowda“ mnenje wuprajі, so stónczowanje Cenу bega europiski měr wohrożuje. Nowiny praja: Poczima-li žo je stónczowanjom sahtupjerjow zuzych krajow, salěta nad Europu hrożaze scherjenje.

Po pschikładze italskich sajzistow czah na Win.

Na statnej konferenzy awstriskeho „Republikanskeho schkitazeho swjazka“ je žo dóklito, so dóge kschcźesćijanska sozialna domowinska wobora pjeza po pschikładze italskich sajzistow na Win pschicźahnyła a žo knjezerstwo znozowacź „Republikanski schkitański swjazk“ wosjewja, so wschitko cźini, so by žo republika psched wohrożenjom mjenowanеje monarchistiskeje woboty wobroka.

Bolšewikski jubilej w Ruskej.

Bolschewiska Ruska nětkole dźesaczlětne wobstacze žwjeczi. Rytkow je f pschicźinu dźesatateho létneho dnia dobyća ruskeje revolucije w Leningradze rěcź měł. W njej praji, so je žo w prénim létdźesatku za skrućenje revolucije wojowako, w druhim létdźesatku budże bolschewiska Ruska žo sebjerajo na podhladanja sandźenych lět hischcze wjele cźežischa nadawki hospodarskeho a kulturneho natwarjenja dokonjecź dyrbjeć, so by žo skónczinje samoh oktoberskeje revolucije, mjenujcy organisowanje noweho sozialistiskeho towarschnistwa dospiko.

Sobotu su prénje tři wukrajne dźěłacźerske wotpósłanstwa k jubilejnemu žwjedźenjej 10. létneho dnja oktoberskeje revolucije w Leningradze dojschke, a to němske wotpósłanstwo f 61 zbudowstawami, belgiske f 11 a schwajzarske je 6 zbudowstawami.

Pischcźiwo nowemu ruskemu póslanzej w Pariju.

Parizske nowiny žo f wožobu noweho ruskeho póslanza Dowgalewskeho, kotruž hischcze njeje do Parisa pschijěł, žiwje saběraju. „Avenir“ pische, so njewědźa f wěstosću, kajki je Dowgalewski krajan. Wěste jenoz je, **so derje ruski njerěcźi**. To žu Japanzy spósnali, hdyž je pschi powjedzenju ruzko-japanskeho wustawa w Tokiu rěcź měł. Dowgalewskeho spezialnosć je, tak njenowane **kommunistiske blunki zakožowacź**. Bjes dwěla budźischo jeho f **Japanskeje wupokasali**, hdy budźiske žo njepschećiwdźi.

Belgiske wójsko.

Belgiski ministerski president Jaspar je w Tournaynk njedźelu wo praschenjach belgiskeho wójska rěcźał. Na rěcź sozialdemokratiskeho ministra Vanderveldy wotmolwjejo, Jaspar praji, so je hotowy, je wschěmi stronami, też je sozialistami, wo praschenju **reorganisazije belgiskeho wójska a wo sniženju žłužbneho czasa** jednacź. Wobstejnosće pak tak leža, so może žo za bjesstrach kraja jenoz **f krutym sćežkym wójskom a f wobmjerdźenjemi pschi raišchej mjerje** rukowacź. Potom by žo hakle mohło wo pschikrótzenju žłužbneho czasa jednacź. Jaspar žwoju rěcź skónczi, so bjesstrach Belgiskeje f wožow njepušchezi a so jkerje wot žwojeho městna wotstupi.

Italska kročel w Beogradze.

Italski póslanz, general Bordrero je njedźelu zwonkowneho ministra dr. Marinkowicza wopytał, so by pschećiwo wuznawanju protestował, kotrež Beogradske nowiny dla stónczowanja Cenу bega Italskej cźinja. Bordrero ministrowu kedźbliwosć na njelubе scźěhnki wobroczi, kotrež f tajsko pišanja Beogradskich nowin za poczahi wobeju krajow nastawaju. Nosrěczenje je žo wot spočatka hacź do dónzo w pschećiwnym tonje wotmólo, mjerjesche pak tkutny tharakter, dokelž bé general Bordrero hižo psched dwěmaj dnjomaj podobnu kročel cźinił, kotraž pak je bjes wuspěcha wostała.

Zwonkowny minister Marinkowicź praji, so budże wschc cźinicź, so by ton Beogradskich nowin zhahodźił, tola na to pokaja, so je w Južnoslowjanskej nowinskej zwobodu. Sdobom pósłanzowu kedźbliwosć na sadźerżenje italskich nowin napschećžo Južnoslowjanskej pschi składnosći podawkow w Mazedonskej zkoji, kotrež je njepschepschecźelske a njekorrektne było.

Wojerske naprawy w połodnischej Serbiji.

Knjezerstwo je komandanta pěschego regimenta w Kumanowje, wyschcka Michailowicza, za prefekta Bregalnickeho wokrjeża pschi mjezy pomjenowało. Tak je žo namjesto kraja, do kotrehož je komitaczišće bandy nahnałeja, zyle pod wojerske njezjawitstwo stajił, dokelž je wojerska a zywilna mó-

tychle stronach někto w jenej ruzy sjednoczena. S tejle naprawu duze juznoslowjanske knjezerstwo dospicz, so dalsche attentaty a njemery w polodnischej Serbiji pschestanu.

Nowy pschipad pschi serbsko-bolharskej mjezy.

Pondzelu poldnju strazowazy wojak tjoch njesluchych olitso artillerisskeho munizitskeho skoda pola Kralewizyn wohlada. Hdyz na nich sahnola, so dyrbja steja wostacz, wonj z stelbow istejo wotmolwichu. Pschi tym bu wojak franjeny. Hdyz druzy wotazy pschibehachu, bu njeznaczi k bolharskej mjezy do czekanja dachu. Nowinu „Rěcz“ praji, so zu bolharsky komitaczojo nadpad na munizitski skad sputali.

Wojowanje wo Peking.

Kaz „Chicago Tribune“ z Pekinga powe, je so pschecziwo Pekingej postupowaze Schansiske wojsko sabo djelozej mil wroczo sahnalo. Wono be horsitu artillerisku pschesko hocze pschekhody k polodnju Pekinga pschinvojesko a pschecziwo Pekingej potajsko. Wschelake znamjenja na to pokasuja, so so Schansiske wojsko k nowemu nadbehej pschecziwo Pekingej hotuje. Dzel Czangtsolinowcho wojska je pjeza wojsko generala Fengjuthjanga do czekjeho wojowanja zaschmatato.

Hrosbne powesze z Mexika.

Rubjeznizy zu w Mexiku spesczny czas Durangowskeje zelesnizy napadali a z njeho 14000 pesetow rubili.

W listze z njewidzomnej tintu pisanym, so sdzeli, so zu w mesze Mexiku 44 studentow zastelili, kotrychz zu winowali, so zu generala Sereana podpjerali.

Ze Serbow.

Enjownica.

Wutoru, 18. oktobra.

1841 Jan Herman Mrózak w Narěu pola Wojerec, pozdzisso farar w Budestecach.

So zbromadzuja placzata
Na stomach a na polu
A maju mysle dzelenja.
Haj wopuscza a holu.

A we wsy lipa wysoka
So pozdeha na horcy,
Ju slónczko rano pozloca
A na njej sedza skórcy

H. Zejler.

— **Wo njedrje.** W polnwozy czahaja nizjny nimo. Wone jewja so pola mah z mérrom. Ton sacžerí nam symu. Se Arnsdorfich kupow bliži so wam wyschine psches Schpanitza a Jaworzku. Schtelenja aschak na njewobstajne wjedro, haj na deschczowanje pokasuje. Może bycz, so je na wétr. Sandzenu njedzelu mjechamy Harca. Na Hawa staj kat a rěka frafej. Naschi ratarjo pjatze cunkligu domoj a do hromadow woza. K temu wjedro howi. Jutrje krjedu sthadza hlónczko 6,33 hodź. a khowa so 4,56 hodź. Mjezacz khowa so w polnozy a khowa so popoldnju 3,24 hodź. — Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer +4, thermometer we dnjo +12. — Dienja rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer +3, thermometer w nozy +7. Wuhlady na malo so pschemjenjuje wjedro.

— **Mój jejdykło tola, ludjiczka, posłajcze 'noż!** (Njekudsche pak jara li, ja schcze to namtlich wschto tak richtig herbzy njemózu.) Ja mam w mésczczanskim Ssokole. Ja wschak jom to zenje tak richtig wérił njejbym, ale wczera je wón to nétt ganz richtig wotpowédal. A mjélcze no hej jemól, schto je mi wón wschto prajił. A tak sein wón to powédasche, wschto tak ganz richtig herbzy. Kak noz wón to mésche, taklepane — ry.. ry.. aha „ryby“ herbzy dyrbjimy rěczecz. Nó, so scha schcze du to tez po czahu richtig nawukuwecz. A njedzelu smeja woni wulki wergnign we Bürgergortaje. Tam dze wam gor fein. Schto woni wschto zibweja. Na hlowje stawacz a psches hlowu njetacz go budzeja. Schczipatez dzed z jich malym Ernstikom budze tez hobu tornowacz. Ah, poklepane, to bze ja njesmem wuhbledsicz, je mi wón prajił: so ty to njeadzeschi dale zjez. To dyrbi namtsch wulka sacha bocz. Ale freciibunki, ganz nowe, budzemy tam widzecz. Mésczczanske holzy budza rejwacz. Na konju a kóliku a na barnje chzedza hnoje kumschty pokasacz. Ben Hur z kinowa tam tez pschijedze a pore dze wulke wagenrennen. Na konju budzemy zebi wschitzy jedyn wjesoly sawjertnycz. A to wschо sa jara tuni pjenjes. Ja tam pórdu, pschijndzeze tam tez!

— **K rasyrjenje wo posczasenju jednorzesstwa serbskich wuczerjow** mélo so dodacz, so mésczanymy so z „Kulturwehr“ sabérace, dokelz je pschi wosscjewjenju ministerstwowego wukasa dla serbskich serjalnych kolonijow we Czechach to, schtoz ministerstwo wuczerjam porokuje, niz jenoz pschidala, ale tez jeniczki możnosez prawebo serbskeho sslublanja wosnamjenila. My pak prejemy, to je so tam szyla mékatka woprawdzita wuczba wobawala, zenje pak taka, kaskaz njeby nadawkej domjazcz wuczby wotpowedala abo jemu napischczjow dzélala a so tez dohladowanju wuczerjo njeszu sarjadnizy serjalnych kolonijow byli a tak tez njeszu niczo z czésskimi sastojnstwami czinicz mélí. Riz serjalne kolonije a Zélczawosez wuczerjow w nich, ale jenoz njedowérliwosez a narodna pschepjatosez mésa mjes narodnosczomaj wobsthejacu napjatosez, wo kotrejz ministerstwo réczi, a kotraz po naschim sdaczu njewostejt, powyschicz.

— **Inowitrijna a pschemyslowa schula** pschi Butrowych wikach ma so powjesczischicz. Dokelz buchu w bliu czasa schuli wschelake powokanske schuze pschidzélene, njejsu mésczanske wjazy dosahace a tehodla ma so pschitwarck na Butrowych wikach, kiz bu tam hizom psched jétami hacz ke prerjenemu posthobej natwarjeny, hacz horje powyschicz, nimo toho ma so praweje strony pschitwarcka nowy dzél pschitwaricz. Ssobotu bésche twarske mésnho hizom z deskami wobbite. Twar ma sa nékotre tydenje potowny bycz, schtoz njedz je k trochczej naschich prajene, kiz z butru na wiki pschindu.

— **Wopyt biskopa dra. Schreibera** w Amerizy. Po powésczkach z Newyorka wotmé so tam njedzelu wjeczor ke czesczi biskopa dra. Schreibera-Mitschjanskeho banket, na kotrymz so generalny konsul z Lewinitz, konsul Klee a sastupjer kardinala Hayesa wobdzélischu. Generalny konsul mulbéhmy we swojej narécži wazanosez wopyta biskopa dra. Schreibera, kiz je tez jako némski wuczeny do Sjednoczenych Statow pschijél. W béhu dnja pschija biskopa kardinal Hayes, kiz jemu se swojeje privatneje schatule wjesczi pjenjes za Mésczanjanstu diózezu pschepokasacz da. Dokelz bésche Newyorkski mésczczanosta Walker w poslednjej njedzelschinje sadzéwanh, pschija sastupowazy mésczczanosta Mc. Kee biskopa.

— **Pschekuz Arnosczt Lorenz** †. Tu semrk z Bozej ruczku sejaty daloko psches Budyschzine murje swaty pschekuz Arnosczt Lorenz, 75 lét stary. Won bésche mjezcez wuhloweje a kaloweje wikowanje.

— **Pschecziwo unohim mésczczanam klamow** dyrbjesche sandzenu sobotu policija z napomnjanjom sakroczicz, dokelz mésaczu swoje pschedawarnje delho psches sakonjzy postojeny czas wotewrjeny a pschedawachu. Tute kontrolu so tez pschichodne dny krocze pschewjedu a pschczesiowizy maju thlostanje wocakacz.

— **Njesboja na dróhach.** Ssobotu pschipoldnju wotkoly 1 hodź. potorhny kolejésiny na mésinje, hdzez Dwórnischczowa dróha do Nowosalskeje dróhi wubéhnje, 6 létneho hólza je swojim kolom. Hacžrunjez padnjeny hólz wjazy stanyez njemózesche, so kolesar hola wo njeho nastarajche, ale wotjedze je swojim kolom njespósnaty. Jedyn knjes donjese hólza do blizischeje lezownosze. Sawokani pomocnizy dzélaczerskeje samaritiskeje kolony hólza, kiz méje nohu slamanu, swobakachu a jeho najprjedy k lékarjej a potom do starschiskeho bydlenja dowjesechu. Schtóz mésze nésczto zdélczi, zdyez k wasej zdesnu kolejédneho dowedze, njech je policiji wozjewi. — Na sichczinskich Wotlinskich a Pankiskeje dróhi sobom popoldnju wokolo 5 hodź. wozbowaj automobilaj do je srasjschtaj. Ludzo tu do schkody njeschkodzesche, tez nahata schkoda je znadna. — Dale wo sobowaj nanoj njedzelu wjeczor wokolo 7 hodź. na rózku Jurjowcze a Tschischtze drózi hromadze jasedzeschtaj. Pschi srasenju buchu mutkasedzaze wosoby (zona a dwé dzesczi) z auta na drózu czisnjene. Na zboje pak so jim zanje czésnje schkody njesta. Schkoda, kotraz je na wobémaj wozomaj nastala, je znadna.

S Khmaczicz. Kaz farski hamt dozeluje, bu we salozku zapodatych podpisanow wasadnych wobsamknjene, so ma so kermusche Khmaczanskeje wosady wot pschichodneho leta jasno kaz do wojny niedelat a pondzelu, kiz sa 16. oktobrom pschichadzetej, swjeczicz.

S Maicschcz. Nasche serbske ...sarstwo wuhotowa sandzenu njedzelu pola Lipiczez pekny serbski wjeczor. Nasch mlodzi dsiwadzelnizy sahrachu nam zinje a wustojnje „Kericz trubku tobaka“ a „Zona sluscha do domu.“ Knjezni Sshkorizz a Warschez swjeselschichtaj mas z pschedwojschkom dweju spewom, z krasnym hlosom a z hnujazym sadczenjom. Knjezna Sshkorizz bodza sluschecze naschim dnjom pschemérjene: „Da widzeli placzatka czahnyez“. Wsche posluczeli, wosebje pak spewy, znejacha krimotazy dsak bohacze seldzenych pschiposlucharjow. K wjesczej rejzy dzél nasseje schwarneje sokolskeje kapaly pitkasche. Sandzenu friedu je swuczowanski wjeczor nasseje sokolskeje kapaly knjes wyschschi wuczez Sstodenik wopytak. Tonle nasch, dokolo pisches serbske mjezy swatby, hudzinik je so wo wuwuczenju nasseje kapaly z jonkej khwalbu wuprajik. To chze nészto rékacz, bdyz nasche pomery wopomnimy. Nasch hudzinowzy steja dzesi wote dnja w czejkim dzele. Kozdy tydzen zu so pschi wschem wjedrje khadowali, so bychu pilnje a nutrnjze wulki. Knjez wyschschi wuczez Sstodenik mém, so zu nétko tak dalako, so moza tez psched schkrtschu a kritiku sjanoez stupicz.

S Nikoz. Tese dny sta so tam njedzoze z automobilom. Budyschtki auto pschijédze z pschedpisanej spésschnosezu je Wholowa. Nadobo jemu z roboczkeho pucza jedyn Kumwaldski motorowy kolesar preti pisches drózn sajédze. Auto so kolesarja schmórknu a na sto do pschirowa sajédze. Jene knjezni so w mjeswoczu sranj, kotrejz knjes dr. Albert prénju pomoz poskicz.

S Hornjeho Wujesda. Sandzenu njedzelu a pondzelu bésche w nasshej wosadze kermuscha. Pschi tutej skadnosczi napomnimy, so smédzijsche nascha zyrkej 12. oktobra na 12dzétne wobstacze zhladowacz. Jeje sakozenski zamjeń su położeny 29. haprleje 1800 a po poldra létnym twarskim dzéle Bozi dom zjawjatocznje posczwjeczichu. Twarske khoty wuczinjachu 9542 tolet 20 krochow. Dzensa zlusczeja do Hornjo-Wujesdzanskeje wosady Wuczezy, Bukowz, Hrjwoiza, Wulki Wozyk, Jedliza, Kaschezy, Maly Wozyk je Njeradezami a Nowym Dworom, Panjezy, Ledzborczym. Lejn z knjezim dworom, evangelsjy z Kanez, Libonja, Nowe Mésta, Nuknizy, Wotrowa, Posdez z Czornezami, Sejiz, Czaez, tak z wosazda nészze 1450 duschow liczi.

S Njesjwaczidla. Pondzelu popoldnju 1½12 hodź. hdyz zelesnizki czah z Wojerez do Budyschzina zédzesche, holujezy stót kuteho knjezeho dwora psches kolije sadeza. Jemu jako lokomotiva zbrahny a jin pschjedze, so bésche na mésinje morwa. Zu zelesnizy sastojnizy z kolijow szahnyuche, so by czah moht dale jécz. Jena druha jakoza bésche tajst stork dostala, so nékotre metry wot kolijow lezo wosta. Za dyrbjacu teq dordzacz. Pastrski hólz njeje dze tu wez prawje pschelewidzecz mohl? Stót pajesche so na tudomnych polach wokolo zelesnitzeje czary.

S Kamjenza. Ssobotu wjeczor bej tudomny wobsedzenjey schkleńzudzékar Mühla z wobwézenjenjom zinje wsa. Pschicziczna zamomordarstwa njeje hischcze wujasnjena.

S Wojerez. Wot wczerawschcheje bohdsle straschnje nasdwjetschi dzél dzélaczerjow we wokolnych brunizowych ja-

Za wysoku płaczinu.

Powdawańczko z naschich lnjow.
Napisała Kristina Rovowa.

96] (Pokraczowanje.)

„Dyrbicze-li wy w nozy pola Nikujschki jwostacz, knjes doktor?“ wopraschowa so Adam rossohnjo.

„Oo nè; wón nje njetrjeba.“

„Nó, tuj pójcze je mam a podzélcze so je mam do mojeje jwanskeje jitwy, njepschejdzecze-li zebi, bycz samotnym a njezelcze-li pschemuczeny; mój mamoj zebi hischcze wjele rjez.“

Wutrobne posliczenje dasche so czejko wotpokasacz. „Dji a wotrunaj z lubosczu,“ wotmoła so w Aurelowej dischi. A wón bésche a so w tom njeroska.

Sprenja mójsche wón hnydom pschi pschikhadze Adama Orlowskeho, kiz so jemu tazi pokasowasche, kaźiz bésche, cejze pójnacz, a potom mésesche wón hnydom możnosez, bratrowzej swoje stajnischczo, na kotrez so jebo wezera, sakozowasche, wujasnicz.

„Wy potajkim njesjeze prawosławneje (grecisko-katolskeje) wéry, knjes Lermontovo?“

„Nè, ja zym evangelsti.“

A wérieze-li wy tez hischcze, hynjez byschcze lékar byl?“

„Ja wérju, so je mi Bóh k tomu zjiwjenje dal, so mohl so někdy k Njemu nawrócziz.“

„Tak, wy wérieze do wécznosneze?“ pośmélwasche so trochu wuzmésczkujuz knjes Adam.

„A wy njewérieze, knjes Orlowsky?“

„Dajcze mi dopokasowoz, potom budu tez wérecz; z rozwa hischcze zadna wrócza pschischla njeje, so by wobzmédzejił, so bywa hischcze zjiwsenje po zmjerczi.“

„Jedyn tola: Jesuz z Nazareha. Hdyz budzeze Jeho znacz, to budzeze tez wy wérecz, so je Wón zjiwy; a hdyz z Wón zjiwy, budzemy tez my wécznje zjiwi.“

Wutroba pohonjowasche Aurela Lermontova, zjiwoje wojowanja, zjiwoje dwélu, tez zjiwoje stónczne dobycze zjwéta nad czémnotu Adamej Orlowskemu sdzélecz.

„Wodzejze,“ rjekny tón, hdyz bésche jomu kedzbliwje pschipobluchał, „wy bésische jasnje myślazy czlowjek, a uétto seze so je zonjerjom stał.

Wy wérieze wésy, kiz nichtó dopokasacz njemózje. Czehodla njejsteze so po zjwojim ströbnem rosumje méł?“

„Dokelz mi to njedosbashasche, kaz bozska zanonna czlowjejej.“

„Ow, proschu, njeprajeze takle; jedyn stoji psched wami, kiz może bjes wéry do wécznego zjiwjenja wobstacz, fortremuz to, schtoz może z rosumom sapschijecz, dobzaha.“

Aurel spohladny do horzeho wobliczja mkdeho wuczenza.

„Njeprózuj so,“ rjekny nutskowny hlós, „pschewostaj jeho Bohu.“ Wón sloji tohodla rosmolwu na nészto druhe, a pschecželnje prajeschtaj zebi „dobru nóz!“

Wonaj hizo spaschtaj; ale pschezo hischcze dwécejsche so w lésharni knjesa Mitkawscha.

Tu zedzejschtaj pschichodny nan z pschihudnym zynom so nabożnje rosmolwijeju; za jeju rosmotwu bé nasskeje, so ju nó pschikrywasche.

Dokelz bywaju wokonniki, w kotrychz by so czlowjek sadubyl, njeby-li samohl nékomu so wuprajicz, schto jeho czischczi, to tez Korimtzy pschichodnemu nanej sdzéli, so bé, schtoz knjesa Mitkawscha njemako rosbori, duzy po puczi zem barona Rainera sekal. Wón wodzejsche, so bé Natalija za wjebożu, stawischim so Nikuschku, sjonuka, ale k hynej njemózejsche pschiticz, won z njej czjeschche. Mysliczka sczébowasche myślicz. Słónczuje stamy stary knjes a położi ruku na ruku pschichodneho zyna, kiz tu z pokhinej hlowu zedzejsche.

„Manfredo, mój blizinoj go rowu, wobzebje ja; mój dyrbimoj psched Boha, a tam, kaz zebi ja myślu, pschindze wschitko na Boze zwétlo. Ja njejsym go tebje hacz dotal zenje praschal, kak wézy stoja: bé Natalijina wobkórzba prawa abo nie? Hdyz by ty sprécziił, tak je to byko a nimo; ja nochzu tebje sabudzowacz a wodawam cji hizo dopredka; ale praj mi jenoz prawdu. Pschetoz zyle bjes pschicziny njebudzesche deje wona tebje zenje wopruschczika; k tomu je tebje wona pschejara lubowaka.“

Bé, jako by wolczenje sprostnjene wobliczo lékarskeje rosjaznika.

„Na tom, so je wotesczka, zym ja njewinowaty“, rjekny wón, dzerzo starzowu ruku we zjwojej. „To zjewi go tez psched Bozim zyudom. Wona je wotesczka, kotraz mésesche mje za njeżwérneho, padujeneho muza. A wona mésesche prawje; za to bé, padujeny cżlowjek, kiz je schesku kasnju Bozu pschestupił, kiz je dobru, lubowazu zonu njezwérnje wopuscził, ale to njebé Natalija.“

„Manfredo, schto ty wéczischcz?“ sawola knjes Mitkawsch a położi drithu ruku wultróżany na horze czoło pschichodneho zyna. „Duschne czzwile tebi mojhy samuczuja!“

„O nè, nano, ja réczu hischcze je strowym rosumom; haczrunjez je dziw, so njejzym hacz do dzensnischeho swarwrótnił. Ty wésch, so ja, prjedy hacz wo ruku twojeje dzowki proschach, njewésti mésach, dzowku wuczerja Borinskeho w S., Ludmilu, holczku, kotraz njemózesche so ani z njanoscu ani ze sdzélanjom twojej Natalij runacz. Ale bé to jandzelska duscha a za zym ju sajwjedł. We wokonnik rospalitelo swoja podleja wona mojemu sawjedzenju. Sywotowanje pschindze na naju, najprjedy na mnje, potom pschez mje na nju kaz na wohen, a w nomaj njebé dosci moralitzeje mozy k napschecziwjenju; mój wobaj padnychmoj. Potom naju mój nan rozdzelnocz. Ale tej bjes jeho zakrocezenja bzélecze nohu hizo hrdch —

Wona czerpjesche pod hrésschnej czezu, widzejsche we nim jenoz winika swojeho padnjenja a ja czjutach w jeje blizschczi, so bech zapréjomny hrésschnik, a so to, schtoz bech sbrdz, nihdy wrócze dostacz njemózu. Mi pschindze nanowe lakanje runje w prawem czazu. Tak so rozerdzechmoj. Ale wona njebé jenoz moja njewjescia, kotrejz bech njeschczomny ras zjwéru pschikhubit, wona bé tez macz mojeho prénjzorodzeneho dzésca, kotrejz zenje wohladat njejzym, a z kotrehoz narodzenjom, kaz zym to zbonik, pschikhadzi ja léto zjiwjenje.

(Pokraczowanje.)

niach. W kamionaj we Werminghoffie a Clara III w Czyprowje dźiłaja jenaj hiśtsche nękoiti. Dźekaczerju żadachu kżebi najpriedy 10 prozentow powyschenia mżdy, na czoż hacj na 8 prozentow dele dźechu. Se strony dźekodawarjow hu 8½ prozenta mżdowneho pschirażka pschiśtwolene. S tym dźekaczerju niedźechu spokojom a pschipowedźichu strejk.

S **Wojerez.** Nowotwar tudomneho hlownego zlownego hamta, ſ kotrymż we lećzu na leżownojści rózk Bismarkowe drohi a Swjasowańskeho puća, kiż bźiche mźto darmo pschewostajiło, sapoczachu, że tak dalko dokonjany, ſo budże tele dny sźehany. Tworjenje na tśoch posthodach cźini pschijomny sacźśiśeć a po dotwarjenju budże wźesce tež ſ pychu naschepo mźsta.

S **Wojerez.** Na njewoprawnjene rybłójenje mźiećelsko-ljśeśkeho prawa jara ſkorja. Mźiko pat wjedadża wjazy na energiśiich napriawach pschećitko cźornym rybakam powrachowaći. Polśaja, rybaśke towarśtwo, wobśiedźerjo a wsejeju krucźe ſa nimi du a dadźa jich bźeśśmilnje khłostaś. —

S **Rśanow.** Tudomny nyschśi farar Wobłak, kiż wot 15. měrca 1918 w wajśej wośadźe skutkuje, bu sa fararja do Weißenborna pola Drożiga w Sakśej prewinsy powołany. Wón w blizśich tydźenjach pschećejśuje.

Wusudźenja.

§ **Krajny ſud w Budyśinie.** W tajnym posedźenju jednaśe ſud jnowa pschećiwo wojenjenemu feliśerskemu pomocnikej Hugej Alfredej Driemlerej ſ Kamjenza, kiż bźiche njeśasnjawa dla wobśkorjenj. Pschećiwo njemu bźehu wobśkorjśbu sapodali, ſo je ſo na 11 lećnej śaśkiej hołzy wospjet na njepóźśiwe waśśnje pschećehał. Kamjenśki ſawniśi ſud bźeśe jeho 17. awgusta 1927 wuwinował, dokelž mźśećelsk ſud wobtwarśtśenje, hacj śmeć ſo jemu na windawanje hołzy jałoźowaći. Se ſtarnjeje pschiśinj ſud powołanje ſtarneho wźeśnistwa jaczśinu.

§ **Skromadny ławniśi ſud w Budyśinie.** Ssud jednaśe pschećiwo nźhonskemu mźśećanoſoe se Suborniczki, 54śtkownu mechanikej a fabrikarjej zementowych tworow Nowakej Hajnzy, kotrejż bźiche dla pschećehśiwjenja w ſaśtojnstwje wobśtorjenj. Hajnza ſaśtawaśe ſaśtojśiwe jako pschipódła wot lśta 1914. Wjes tódźe pomoży mźśećelsk gmejnſki farjadowaći a hamtśe knihi wjeśeć. Hacj do lśta 1923 mźśećelsk knihiwjednistwo w porjedźe, podśiśe pak dozdyła wjazy zone wjedź njeje. Posledźeja zrewiśja bźeśe 10. junija 1923 hyła. Na Hajnzowe namołwjenje bźeśe wot nazymy 1926 knihowy rewisor Apelt ſe Budyśina porjad do gmejnſkeho farjadnistwa pschinjeſł a kiłki ſo pschikomnych dopokaſach windoſpolnił. S pokładnju njemźesche Apelt niczo cźiniez. Apelt bźeśe po knihach wutśiśił, ſo w gmejnſkej pokładni pśches 1600 hriwnow pobrachowasche. Swjatkowy rewisor Hoyer ſwjeśeśi 10. nowembra 1926, ſo w pokładni 16 403 hr. pobrachuje. To też Hojnza pschipóśna. Jeho bźehu wobśkorśiśli, ſo je tute zyle gmejnſke pjenjezy ſa ſebje pschetrjebał. To pak wón prjedźeśe a praji, ſo prjedy hacź je Apelta ſkasał, nicźo we njedoſtatku pjenjeſ pytnył njeje, wón też njeje pśches ſwoje pomjery ſjiwy był a njemź, kak je njedoſtatk nastał. Dokelž je mźł pschewjele bźśła a dokelž je ſebi prawu ruku wośpjet ſlamał, njeje moht knihi wjeśeć. W srjedźenju ſe 12. měrca 1927 je Hajnza dołoy wo 16403 hr. pschipóśnał a ſo na to ſwjaſał, ſo ju gmejnje w mźśećanych podśełach wo 300 hr. wróźo płaśi. — Ssud pschińdźe k pschehwjedźenju, ſo ma ſo wot pjenjeżneho njedoſtatka ſnajmjeńśeha 3000 hr. wotśiśeć, kotrejż pschekpschihwjenje bźeć njemóża. Wot ſdokonych pjenjes pak je Hajnza nźhdże połoju, naj-ſkerſcheho k ſaplaćenju śleźowanjow w ſwojim wobłhodźe pschetrjebał. Hacź je jedyn ſ jeho pschiwuſnych ſo na gmejnſkej pokładni pschepschimnył, njehodźeśe ſo dopokaſaćˇ. Hajnza ſaſudźichu k mźśećanu jaśtwu a k njeſcenju khóstow. Saśtaŕ bźeśe rźczniś dr. Schuſter ſ Budyśina.

Z Łužicy.

* S **Bretnica.** Ssunjertne njeſboże ſta ſo na tudomnum Gebauerez nowotwarje. Jako duchowne ſkampnaśśi mijchtr Nyeźa na tśichu ſalśeć, ſtupi nimo a padże ſ tubinych rośchodow do twarjenja dele, hdźeż bjes wedomja leżo wosta. Sunjeſbożeneho dowjeſeśi do jeho bydlenja, hdźeż je krótki cźaſ po ſnjeſłożenju wumrjeł.

* S **Bjarnaćij.** Sźudny wukóńz mźśećeſe njeſbaże, kiż pśched dwěmaj njeóźekomaj njekaśiſkeho pomjatnika Seidlera potrjechi. Schwórśt dopoałnja dyrbjachu wobjarujomnemu młodźenju cźłowjeſej wobśchłódźenju prawu ruku wotrewjaćˇ. Seidler bźeśe ſo, jako bźeśe ſ kolom jał, ſa cźeźiny auto dźerjał a padnył, ſo je jeho autowe ſaduje koło cźeźiny ſranjeſe. Njerh je nutśi nowy ſrudny pad wſchitkim ſ warnowanjom.

* S **Rengersdorfa** pola Ghorjelza. Pschi hrajkanju ſe prokom wutśeli 7 lśtny ſyn murjerja M. 5 lśtnemu ſynej dźekaczerja Sp. prawe wóźko. Sranjeneho hóra dyrbjachu hnydom do wóźnjeje kliniki w Ghorjelzu dowjeśeć.

Ze Sakskeje a dalśich krajow.

* S **Drjeźdźan.** (Ssunjertne wobłhadne njeſboże.) Pschi pśheſeśeźhnjenju cźeźitteho auta je ſaidźenj pjatk pola kubła w Albertowym mźśeſe na Marinſkej aleji njeśiſchi auto do motoriſkeho koła ſ pódlanſkim woſykom, kiż jenu napschećeco pschijźeźe, ſrahł. Se ſylnym ſranjenjom je ſo motoriſke koło pschećeźiwźyło a 54 lśtny ſaſtupjeſ Arno Thiema bu na dróhu iwerhnjeny, ſo ſ purknjenym nopom morwy leżo wośta. Polizija pschepytuje, śtoż je wina na njeſboże.

* S **Drjeźdźan.** (Słótnika ſajeł.) Saúdźeny pjatk ſaja kriminalna polizija 28 lśtneho khłostarja Grofu ſ Barlina-Schöneberga w jenym tudomnym hotelu. Straſchny słótnik bu w lećze 1923 w Gdańſku dla jebaństwa, ſaſchowanja liſćajnow a padujśiwa k 5 lśtam a 4 mźśacam khłostarnje ſaſudźeny. 3. oktobra 1927 bźeśe ſo jenu porodźenu, wot dźekowneho komanda w Gdańſku cźekneju. We Drjeźdźanach pschebywaśe Grofa pod mjenom montera Krügera, kotrehoż papjery bźeśe ſcheſi na jebaśke waśśnje pschiśiwoſił, ſ kotrymiż dyśiśe pśches mjeju cźekneju.

* **Se Scheibenberga.** (Pśiwoze ſcheźerki.) Wot 1. hapreje t. l. bu na tudomnych leżownoſcach 41 pśiwozowych ſcheźerkow popadujendych a ſa poſtajenu premiju pola mźśećanjeſke radu wotdetanych. W Planizach ſu ſ hata pschi wieźnym puśiku 13 pśiwozowych ſcheźerkow wukopiti.

* **S Meerany.** (Sara pytana jebaćka.) S hamtſkeho ſudniſtwa w Meeranje je ſo na ſtśichu njeſnate waſchnje Helena Kirſtej wudobyła. Cźeńenja je jebaćka, kotraż w mnohich ſakſkich mźśtach wulke jebaństwa ſtucźowaśe. Wona wopytowaśe wośebje domy ja ſtarych ludźi, hdźeż ludźi narećeja, ſo ſo na kśtki cźaſ wotſkoćichu a kradnjeſke mjes tym, ſchtoż ſi pod ruzy pschinidźe. Nekotre ſtatne rźczniśiwa jebaćka pytachu. Jako bźeśe ſo ſtónźnje poradźiło je ſajeć, bu wona je ſhromadnym transportom jatych na Meeranſke hamtſke ſudniſtwo ſ ſaſudźenja pschiwjeſena. Tam pak ſo ji poradźi ſ jaśtwa cźekneć. Mźiko wjele pytanu ſtawa pytaja.

* S **Lipſa.** (Atentat na żeleźnizu pola Altenburga wujaſnjenyˇ.) Nadpad na żeleźnizu pola Altenburga bu hiśom wujaſnjeny. Słótnik, duchownje mjenjeſchadny młody cźłowjek, nźhdże 16 lśt ſtary, ſ mjenom Herbert Kluge, je ſo njejſtatk wuznał. Polizaſſe pschepytowanje doppołachu, ſo dźe ſebi ſpowjedu njeſtatk derje dołoż wedomny njeje hył. Hiźom na wjeźoru, pśedy hacź je njeſtatk wuwjedł, je ſ jenym pśheceźkom, pjekaśśim wuczołonikom Frommolom, ſebi terminy ſwh pschiprawiłˇ, kotryż je na blizźim wjeźoru po nażyżye defekulit, ſo je ſo ſwh je ſylnym wotmachom na żeleźnizu kolije walił. Słótnika bu Altenburgſkemu ſtatnemu rźczniſtwu podali.

* S **Kamjenizy.** (Wupinanjeſnjenje.) Na Rudnohórſej pschemyſłowej wuſtajeńzy, kotraż bo 9. t. m. ſtónźi, bu ſnatym Mielez dźełaŕſam aży. tow. w Gütersloh ſa wuſnamne ſamóźnoſeje ſtota medajlla pschipśizana. Firma bźeśe na wuſtajeńzy wośebźe ſwoje elektrijſke pśkaze maſchiny, ſchatołowe ſimaze maſchiny a ſchatołowe mandle wuſtajała.

* S **Wrunſchwika.** (3 morwi pschi żeleźnikim njeſboże.) Pjatk 23,46 hodź. ſchnórkmu ſo tworowy cźaſ pschi ſaſjeźdźe do warańſkeho dwórnitſcha w Brunſchwiku do nźkotrych wojow, kiż bźehu pschebśikło ke lokſam ſtorcźene, po kotrychż tworowy cźaſ pschijźźe. Lokomotiwa a wóſom wojow tworoweho cźaſa wulkocźiśu ſ lokſipow. Cźahowy wjedniś a dwaj cźahowaj rjadowarjeſ, kotrajż we pakowańſkim wośu pschebywachu, padaju wós ſamjeze.

* S **Naćiborja.** (S bimu ſo ſadźiwſ.) W Srjedźinej hrajkańſke ſebi poldraśétny hółcźt ſ binnami. Nichtó njeźbóże ſo dohladał, ſo bźeśe hółcźk bimu do huby ſtyknył, kotraż ſo jemu do krća ſimy. Po krótśi pocźa ſo dźećo dušiś a bórzy wumrć. Jako lźkaŕ cźśiko wocźiny, nanaka bimu w dyśinju. Wona bźeśe tam pomałku nabubnika a ſmjerć dźeśeca ſawinowała.

Hospodarſke rozhlad.

Wuterń 18. awgusta 1927.

Kurzy zańdźenu sobotu w Barlinje:

1 Dollar	4,184	100 pólſk. złotych	46,875
100 ſkandźeiſki pund . .	20 378	100 ćeſkoſł. krónow	12 40
100 ſwajc. frankow	80.69	100 franc. frankow	16,425

Barliniſka burſa pschiniješe nadźeju wſchěm ſkutkam cźaſowe leſtśidźenje kursow. Górniży a dźełaćerjo wuhlowych jamow a briketowych fabrikow w Srjedźinej Nimſkej ſu do ſtrejka ſtupili. Burſa ſo boji wulkeho ſatiſchaś ſpinja wſcheſcheho hoſpodarſtwa.

Barliniſke **produktowe** wiki też poćera ſnowu wulkeho pschemjenjenja njeſchśiniješcheho. Wobrot wośta knadny a żito je na wikach pschećo hiſchće żadne. Pschenica bźe ſo wo 5 pj. a mowſy wo 10 pj. po zent. dróżſchi. Wećera pokeſchće zenowaŕ

w Drjeźdźanach (pjatk)

pschenicy 12,05—13,10 hr. (12,80—13,05 hr.)
rożki 12,90—13,15 hr. (12,75—13 hr.),
jećmjenja nałetnjeho 12,85—13,60 hriwnow (12,85—13,60 hr.),
jećmjenja nazymſkeho 11,75—12,25 hriwnow (11,75—12,25 hr.),
wowſa 10.80—11,10 hr., (10.70—11 hr.),

w Barlinje

pschenicy 12,45—12,65 hr., rożki 12,10 hr.
hacź 12,20 hr., jećmjenja nałetnjeho 11—13,35 hr., wowſa 10—10,65 hr.

W termińowym wikowaniu

w oktober: pschenicy 13,02½—13 hr., rożki 12,25 hr.,
ſa dezember: pschenicy 13,70 hr., rożki 133,30—13,27½ hr.,
ſa měrz: pschenicy 13,82½ hr., rożki pak 12,47½—12,45 hr.

Na pschedań;

Prowa wyſokoſkuśelńa w Kaliſchezach 17.— Wyſokoſkuśelńa młoda podſobna we Wyſokej 9 pola Kamjenza. — S druhim cźeleśom ſkuśelńa a do cźahanja we Worklezach 8. — Wyſokoſkuśelńa w Sdwitku p. Hródka.

Pśinjiſchko, Bayer w Semjazach.

Kowaćſchko, Gmuk w Budyśinſkich, Hornjećerika haſa 51.

Mołeśkeho, Hinler we Wojerezach, Petrich w Budyśinſkich na Wulkej bratrowſkej haſy 20 a Brandt w Budyśinſkich na Wjeleźańſkej dr. 41.

Pschiſtajicź pytaja:

Bocźa do domu, khójeń dwór w Tumiſach.
Dźekaczerja, Gusta Hołźka w Rikſej.
Dźekaczerja ſa ryće hlinu, Hoch- u. Tiefbauges. w Hródku.

Słóbnjene dyrbjeńśe pschedźawanje.

Słóbnjene je na 21. oktobra 1927 poſajene dyrbjeńśe pschedźawanje żiwnoſeje Otty Lukaſcha w Delnich Brußach.

Saudnišy na pschedźawanje

w Njebelećźiach hrjedu 19. 10. dop. w 9 hodź. w hoſcenju „Ke hoſpodaſkí wóſ,
we Wojerezach 19. 10. dop. w 11 hodź. w hoſcenju „Ke ſtarému ſawjeſi“: kamone połcźa, wobuća, muſzazy kożuch, knihowy kamor, pisańſke blido, **nekotre radiowe pschijimarjow**, źidźańe pocźehnjenale na tampowy ſwój.

Schwórtk 20. oktobra 1927:

we **Struſchkojzach** pola Hródka dop. w 11 hodź. w kuchežej korćmje drastwy kamor:

Konkurſowe pschedźawanje

w **Hornim Wujeſoje** ſrjedu dop. w 11 hodź.: Genjez wuréźne twory.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.: Sdnadny wobrot, tola mźnjenje ſterje krućiśe. Dop. 3/12 hodź.: Wiki ſtajne a mérne.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wołijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	17. 10.	15. 10.		17. 10.	15. 10.
Pšenica	249.252	249.252	buny	22-24,00	22-24,00
rožka	242-244	239-241	woka	22-24,00	22-24,00
nal. ječmjeń	220-267	220-267	módre lupiny	15-15,50	15-16,00
naz. ječmjeń	—	—	žolte lupiny	—	—
wows	200-213	198-212	zeradelia	—	—
kukurica	192-194	192-194	raps. wosušk	15-16,10	16-16,40
pšenć muka	32-35,25	32-35,25	lany wosušk	22-22,60	22-22,80
ržana muka	32-33,65	31-33,50	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	14,25	14,25	bérnj. kruški	25-25,20	22-23,00
ržane „	14,00	14,00	syno, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,75
raps	305-315	305-315	rżana sloma	1,00-1,40	1,20-1,40
lane symjo	—	—	pšenć. „	0,80-1,20	0,80-1,20
hróch	35-37,00	35-37,50	wowsna „	0,80-1,00	0,70-0,90
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jećna „	0,80-1,00	0,70-0,95

Drjeźdźańska burza (14. 10.)

Pšenica	257-262	bérnjace kruški	27,00-28,50
rožka	258-263	pšenć. wotruby	14,50-15,00
nałetni ječmjeń	257-272	rżane wotruby	15,30-16,80
nazymsk. ječmjeń	235-245	pšenćna muka	45.50-47,00
wows	216-222	rżana muka	38,50-40,00
ćeſwjeny dźeſel	225-230	woka	—
raps	310-320	pjeluški	—
kukurica (Mais)	195-198	hróch	—
suche truhańcki	12-12,70	cokrowe truh.	18,00-21,00

Płaćizny ręznego skotu na Drjeźdźańskich skótnych wikach.

17. oktobra.

227 woł., 272 byk., 384 kruw. a jałojc., 521 ćelat., 835 wowc., 3896 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 60—63, 2. 51—57, 3. 43—49, 4. 35—40;
byki: 1. 62—65, 2. 54—60, 3. 46—52;
kruwy: 1. 53—58, 2. 42—49, 3. 33—39, 4. 25—30;
jałojcy: 1. 57—60, 2. 46—54;
ćelata: 1. 86—90, 2. 78—84, 3. 70—75;
wowcy: 1. 60—64, 2. 52—58, 3. 45—50;
swinje: (přez 300 pt.) 72—73, 2. (240—300) 70—71, 3. (200—240) 66—68, 4. (160—200) 62—64, 5. (120—160) 60—62. Rancy 57—60.

Přilopk.

* S **Lutowskeje dźełarnje.** Tele dny, raś dopokdnja mjes 11 a 12 hodź. wobſchódźowachu tudomni wobydlerjo wulke koło w tuczełnych barbach wokoło błónćka. Tajſi „dwór“ je był hnito pośel kunjeje ſymy. Wón naſtanje, hdyż ſo błónćkowe ſwjetło łamje, ſ pschićźinu tehǒ ſu ſodowe ſchijiśi we wulkej wyſokoſći.

* **Widźenje ſhubiła.** Jako ſtarſchej pschitommaj njebźeśtaj, dyżniże w Bźeſi pola Elſterwerdy dźewjećźeśtna hołśa ſwojej ſtśelnej hoſpodźiży na ſpiritusowym warjaku mloko wobwześ. Dokelž ſ narunanim niemnićkiſkeje wołkhadźeſke, wunlińſnu ſo połazy ſpiritus ſ warjaka. Tśiśetna hołśa bu tak cźeſko ſranjena, ſo na wobej wóczi widźenje ſhubi.

* **Lódźnikaj ſo ſatepiłoj.** Pjatk popołdnju ſta ſo pśaſ wulkej ſałojerje w Barburgu cźeſće njeſboże. Jako lódźnikaj fónwiju ſdebjaśtaj, powróćeſj ſo cźołm a wobaj rybaka ſa ſatepiśtaj. Jeju cźeſe dotal njejſu namakali.

* **Sśmjertnje wopalena.** Pschi poſtajowanju bydleńſcheje tepjeńſcheje pschipirowy w Nowiwodu ſo nadobo drasta 22 lśtneje hołzy ſapali. To plomjenjow ſawalena bźeśeſche hołza po nźkotrych ſchodach na dróhu, hdźeż ludźo plomjenja ſ rubami a płaſcheńami ſadušowachu. Hołza, kiż bźeśe po zyłym cźeśe wopalena, wumrć pod njewurſeſliwymi bolośćemi.

* **Tyfuſ w Münſterbergiſkim wokrjeſu wotebŕa.** Dozyła je w Münſterbergiſkim wokrjeſu w Schleſiſkej 130 wośobowu na tyfuſ ſſporiło. S nich je 11 wumrćło. Poſledńi cźaſ ſu wóśli woſkźdźowaćeſ, ſo epidemija wotebŕa. Dotal je jenoż hiſchće 80 wośobowu na tyfuſ khore.

* **Morderſki nadpad na fararja.** W Engersdorfje we Grottkawſkim wokrjeſu w Schleſiſkej ſpyta tśiśetnikryjeſ Sſuchi tamniſcheho farara Cibałja morićej. Wón ſ wotna ſwojeho bydlenja ſ revolwerom do fararjowcje jśiwy tśeli, kotraż bźeśe napschećźiwo jeho bydlenju. Na ſboże pak kulka mińmy a wośa w ſeśnje ſtchaju. Nadpadnika ſajachu. Wón ſwopredka ſwoje ſtśelnińſwo pschejeſche, pośliśicho ſo pak jeho tola wujna. Revolwer ſ muniziju w tśichkrytjerjowej wnbłowej kómi namakachu. Sźuchcho, kiż je morderſki nadpad pjeća ſ wjeźiwoſeje ſtuśił, ſu do ſaſtwa wotwjedli.

* **W unſowym wobaranju do ſwojeho nana tśeli.** We połnóźnym dźelu Barlina wetnć ſo roſhorjaza ſwójbna

krichlohra. 50 lětny domowy farjadnik pschiidże pjany domoj a poćza ho so swojej žonu wadżicj. Dokelž ho na tej pschejschinuny, pschikhodži 23 lětny syn maczerj k posłuzy. Nan na to tej žynu pschejschdschże; jako so tón jeho nadpadow dowobaraczj njemóżesche, wucżeże revolwer a zastrěli někotre kulki do nana, trjechi jeho do hłowy a rani jeho tak cżežko, so dyrbjachu jeho do khorownize dowjesej.

* **Proscher wumčni pjenjes.** Nowina „Pfälzer" Zeitung" wosjewja z Kaiserslautern sczěhowaju wjele prajazy luft: W najbliżschej blikkoszi wot Kaiserslauterna pschidże proscher do jeneho statoka, hdżej be żona hama domu a prodżesche wo jadmożnu. Żona naspomni, so ma jenoż żyke 10 hr. K jeje pschekłapnjenju napschecżiwi proscher, so to nicżo dale njeje, móże wumčnicż. Prajesche, da żonje 9.90 hr. nospjet a tykny papjerowy pjenjes do żaka. Żona wosta je spodżiwanjom stejo.

* Dżinje łowiadła. Na dwórnischczu Obdżelde (na cżarje mjes Steindalom a Hanowrom) cżerny zkotowem wikowarjej jene howjadło, kiż na puczu do blischeje wsy wjese jedkoby nocżini. Tak pschijinjese rossłobjene słocżo schesci ludzi do straczha, kotrjż buchu na dobre złożo jeno łożzy franjeni, z wumjacżom jenoho hólża, kotrehoż dyrbjachu do khorownize dowjesej. Dwoj kolegarjej możesczitaj ho psched nim wutkowacż, so khetrje na schtom salschyschtaj. Stómżnje ho poradzi, dżiwje słocżo satkliczż.

* **Spěschnaj cżahaj jadżetaj 154 wowzow.** Njedalo so Straßburga jadżetschtaj schtwórtk w nozy spěschnaj cżahaj, kotrjż ho letsachtaj, da stadła wowzow, kiż bżesche wot dżiwich żwinl sescherjene a dżysche ho na żelesnischkich kolijach wulkowacż. Wonaj rosnjeczeschtaj 154 wowzow.

* **Jedyn, kiż pżeże mjazo rady je.** Psched nětkotrymi tydżenjemi ho wobdżerżejo pżow w mjeże Arras (we Francowskej) dohladachu, so dżeń a bóle ho pży służbje, schtoż jich jara roshori. Nětko je policija za potajnstwom pschischła. Juły dżelacżer, kotrehoż żiwóba wołsom hłowow wuczini, je w běhu tsjoch njedżel 112 pżow kupił a pschetrjebak. Wón ho njetajesche a mjnjesche, so jeho żiwótsa rad pżeże mjało je. Je ja jeneho pża, kotrehoż jemu jeho towarischojo pschiwjedżechu, pschejcy 5—20 frankow płacżił, żiwajo na wulkosczi a hódnosczi. Dokelž franzowzki sakoń njesakasza, pżeże mjazo jesczi dha njebudże tohodła khętany, ale dokelž pży druhich ludzi jódżesche, kotrež bże pschejcy na sprawne waschnje njedosta.

* **Schwajzarske lětadło dele padnyło.** Pola Kirchdorfa mjes Thunom a Bernom w Schwajzarskej je pjatk popołdnju schwajzarske wojerske lětadło typa Z 816 dele padnyło. Lětarjej, lětakschi hejtman Tobel a wyschschi leutnant Hugi, kotrajż bżechtaj ho s Thuna na swjeżowanisch sżet podaloj, staj bo zarasłoj.

* **Słoto we włoszach — hewak nam niczo njepobrachuje.** We Winje zhromadżichu so mjeschnarodni frijerjo a wnradżowachu wo zymiskej włoszowej módże elegantnych żónskich. Na namjet friżera Fritscha (z Budapesta) ma ho frijura dresche runacż. Włoży maja na pschikład, hdżż ho poslocżane cżrije nosicha, tohorunja poslocżane bycż. Malowanje „bubi"-hłazow njetraje jara datho, ale hodżi ho lohzy a spěschnje pschewjescż.

* **Powodżenje w Botharšku.** Krajina wokoło Warny cżerpi pod wulkim powodżenjom, kiż je ho skoro na zyły brjoh Cżornoho morja wupschestrěło. W zyłej Auchialskej wokolinje stoja wży pod wodu. W jenej wży je ho 13 wowzow satepiło.

* **Cżežke njesboże na nadrósnej żelesnizy w Ameriży.** We Indianapolisju wós nadrósneje żelesnizy a wobtżadny auto do żo srafschtaj. Pschi njesbożu bu 18 wowzow morjenych a 12 franjenych.

* **Henry Ford chże gumij plahowacż.** Dotal pschihładżachu husczischo powěsczo, jo Henry Ford w pokodnischej Amerizy leżownosczje kupuje, jo by tam plahowarnje gumija założił. Tele powěsczo ho nětko j Detroita (hdżeż Ford bydli) wobtrucżeja. Prénje Plantaże chże Ford w najbliżschim cżasu pola Pary j pokodża Amazonskeje rěki zakupjecż. Każ ho powe, je Ford sa 160 miljonow hr. żelzownosczow nakupował. Won chże też 1000 mil dołhu żelesnizu tvaricż a chże we plahowarkujach gumija 50 000 bżekacżerjam dżelo dacż.

* **Wojowanje sc żrawzom.** We pschileżnej pschikonnosczi wsżwody j Yorka w Anstralskej bu 18lětny pólsowy sastojnik se Ssydneya Stanley Gibbs żwjatocżenje psched radnizu pśches wsżwodu Jameho j Wojczejowej (Albertowej) mejdaliju wuznamjenowany. Wysche teho dosta wulku sumu pjenjes, kotrež bżehu pśches zjawnu zbérku nasbérali. Wuznamjenjenje je żej derje sażinżił. Gibbs bżeche njeswschedniu smużitosczi pschi wumożenju jeneho towarischa se klamy żrawza (Saifisch) spytak, pschi cżimż zaunych druhich bronjow njemżesche haczż swojej pjasczi. Młody rjek kiż też pjatnaczeletny hólczeż Merwyn Allum j někotrymi druhimi towarischemi sawjeselachu ho tónj tydżenja w jenej mórskej kupjeli blisko Ssydneya. Gibbs a někotsi towarischojo bżehu żej j motornikom wuńeli a pschi tym kótwiu słubili. Hdżż ho wróczichu, widżachu, jo Merwyn Allum a dwaj druhej hólzaj w niżej wodże słubjenu kónuju pytaja. Nichtó ja mózne njedżerżeschże, so moht ho nekajsi żrawz tak blisko k brjohej sważicj pschi tak niżej wodże, hyrnjeż snate bżeło, so bżehu mórske świerzata jara hużjene łeto mżele a tuż bżehu zyle wuhłodżenje. Lędy bż motornik k brjohej srafschtaj, wuńschjachu nadobo żałostnu tschik. Mładzi luboż widżachu, so na mżelinje, hdżeż bż Allum runje brodżił, ho woda jara wuczesche. Gibbs bż hnydom straschnu situazinju spóznał. Allumu bż żrawz do wody sczahnył, woda wokoło njeho ho bżo czerwjenjesche. Gibbs bż wuschkitny plnwał a thwatasche swojemu pschecżelej hnydom na pomoz. Dosczahnu jeho a pschimnu jeho ruku w tym wokamiku, hdżż ho hólzowa hłowa pod wodu słubi. Mjeż tym ho Allum w żmjertnym strachu ho swojeho pschecżela dżerżesche, dyrjesche tón żrawza j pjasczi a wobdżerżesche jeho j nohomaj. Żrawz ho jeho nadoja a puschczi żywy wopor. Allum rejesche j bolosczeni, żrawz bż jemu pot nohi wotkusnył. Gibbs jeho trochtowasche, tak derje każ możesche a napominasche jeho, so krucże dżerżecż. Hischcże njebżehtaj ho na pok pucża k brjohej wrócziloj, dosta żrawz sażo smużitosczż a wali ho k druhemu rajej na żywy wopor. „Stupich ho we wodże a dżerżach Merwyna krucże," tak powdaschże rjekowski wumożeć wo druhim akeje swojeho wojowanja. Żrawz wot swódy k namaj srafy. Cżujach jeho grubu łożu na swojimaj nohomaj. Wospjet ho na Merwyna wali a jeho sa srasjenu nohu hrabny. Krucże wobdżelach świerzjko j pjasczomaj a j nohomaj, schtoż pak jemu wulku schkodu njenaczini. Tola puki słudżichu w nim njedowéru a tuj naju wopuschczeji. Pschi wojowanju hedżach wopraudże na thribjecże świerzka, a dżerżach ho nakhribjeneho plewadła (Fjosse) a wobdżelach jeho j pjasczomaj. Pobobuje, hdżż jechaż srakoczeneho mula pjerje. Mjeż tym běchu naschi pschecżelja j cżołmom k nam dojeli a wucżahnychu naż j wody. Allum bżesche bjes wědomja a ruka jeho wumożerja krawjesche. Allumą dowjesechu spěschnje do jeneje khorownje. Njekowski fkutk wumożerja wupokaja ho bohużel jako podarmo, dokelž cżeżkofranjeny hólczeż po puczu wumrě.

Najnowiše z cyleho swěta.

— **Schkrowa powěsczo wo wjedrje za jutischu żrjedu:** Mrócżele ho pschecżahuja, trochu schersjate, wětrożte wjedro. Podobne wjedro w Jendżelsku.

Każ „Kölnische Zeitung" pische, żu żobustawy němskeje ludoweje strony nětkole swólninje, w němskim hejmje sa schulski sakoń hłosowacż.

*

Motorska łódż „Ramses" Hamburgsko-Amerikanskeje cżary, je w żrjedżosemskim morju franzowske lětadło, je sjomi wożobanni wobżadżene, kotrež na morju pluwasche, wulkowała a do Neapla dowjesła.

*

Lětadło, j kotrymż dżiwjsche amerikanski lětaż Giles nad Cżichim oczeanom do Neuseelanda leczjesz, je, bdżż dżiwjsche ho j nim na lět puschczjecż, k semi padło. Giles je żebi jenoż łożu wobodrěł.

*

Miż Grayscnowa, cżetka nehdyschcho presidenia Sjednoczenych statow Wilsona, bż ho pondżelu w Old Orcharda (w Sjed. statach) j lětadłom na lět do Danjese puschczita. Dokelž ho jej njeje poradżiło, dosczż wyżoko sterżecż, je ho wona do Old Orcharda wrócżiła.

*

Sażawobżadżenje města Kalgana j Cżantsolinowym wójskom je ho jako wérna powěsczo potwjerdżiła.

Hamtske wozlewjenje z Budyšina.

Do wikowanskeho registra bu dżensa sapisane:

1. Na łopjeno 918 nastupajo „Pedalowa fabrika M. Krjenk, towarstwo j wob. ruk. w Mokym Wjeskowje": Likwidazija je skónczena a firma je sasła.

2. Na łopjeno 978 nastupajo „Mjasowe a tukowe dowożowanske towarstwo j wob. ruk. w Budyschinje: Likwidazija je skónczena a firma je sasła.

3. Na łopjeno 1026 nastupajo firmu „Mierisch a Gärtzel w Budyschinje": Wikowanske sażiwdlenje bu do Wjasonżu pschepołożene.

W Budyschinje, 14. 10. 27.

Hamtske żudnistwo.

Na liczinje 970 wikowanskeho registra, firmu **tonżervowan zabriku. Wichowske hrodowske zahrodnistwo Heynitz & Bollmann we Wichowje** nastupaze, je bo dżenża sapisało: Na zakładze jónkróczeneho wótkazanja Budyschkeho krajneho żudnistwa, Zivilna komora, i 30. septembra 1927 bjerze ho wótkhwilnje pschekupjej Ernstej Bollmannej we Barlinje prawa, wotewrjenje wikowanske towarstwo zastupowacż, domż njebudże w hłownej wobstórżbje wupraject.

W Budyschinje, 7. 10. 1927.

Hamtske żudnistwo.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadżija" spěwa dżensa wutoru, 18. okt., wjeczor z dypkom we 8 hodż. w Kat. towarschowni. Z radosczu witamy wschich tych swérnych, kiż zadżenu wutoru pruhowachu; wężo su nam też wschitcy druzy spěwarjo a spěwarki a hosco witani. Preds.

Bukecy. „Radosć" zméje srjedu (19. t. m.) wjeczor we 8 hodż. spěwanje. Dirigent.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł" ma swoje zwučowanja kóżdu srjedu wjeczor we 8 hodż. w towarschownl (Christl. Vereinshaus) na Hornčefskej hasy. Načolnik.

Liehań. „Zernička" zméje dżensa wutoru wjeczor zaso spěwanje. Naš swjedżeń budże njedżelu, 30. X., tuż njesmě nichtón wuwostać. Preds. a dirig.

Minakal. Serb. tow. „Statok" wotméje njedżelu (23. X.) pop. w 3 hodż. w Lipicu swoju hłownu zhromadżiznu. Dokelž so wo cyle ważne tow. należnosće jedna, tuż so wschitke sobustawy na nju wutrobnje přeprošuja. Předsydstwo a dowěrnicy maju połnoliczbne zastupjene być. Předsyda.

Pančicy. „Jedn. Sokoł" zméje dżensa (wutoru) ważne posedżenje we Worklecach pola Pjetaša. Započatk 1/2 8 hodż. Winowatosć wschich je, zo přińdu. Star.

Pančicy. „Lipa Serbska" (měšany khór) spěwa štwórtk wjeczor (20. 10.) we wosmich pola Natušec. „Tow. Spěwnik" sobu přinjesć. Njech wschitcy přińdu. Ma so dla prażskeje jězby jednać. Nowe sobustawy su nam stajnje witane. Dirigent.

Radwoř. „Jedn. Sokoł" zméje přich. pjatk wjeczor we 8 hodż. zwučowanje a po tym ważnu zhromadżiznu. Pitomnosć kóżdeho sobustawa je nuzne trěbna. Starosta.

Rakołdy. „Jedn. Sokoł" zwučuje kóżdy štwórtk wjeczor z dypkom we 8 hodż.

Serbske reje pod nawjedowanjom knjeżny Měranki Leśawic sobotu, 22. oktobra, wjeczor z dypkom 8 w Serb. Domje. Nowa reja.

Spěwna kupka „Lumĭr" zeńdże so k dalšim studijam sobotu, 22. t. m., 5—7 w znatej městnosći. Noty sobu přinjesć. Hosco witani. B. Kr.

Wulki Ćisk. „Jednota Sokoł" ma kóżdu srjedu a sobotu zwučowanje.

Zwjazk serb. spěwanskich towarstwow zméje sobotu, 22. oktobra, popołdnju wot 4—5 posedżenje w restawraciji „Zum Echten" (K wopravnemu), znapřeća měsć. dźiwadła. — Porjad: 1. Kocorowe „Nalěco". 2. Naše wobdźělenje při spěwn. festivalu w Prazy, jutry 1928. 3. Naša pokładnica a hudźbna knihownja. — Wšitke towarstwa maju zastupjene być. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolef w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšk: G. Janak w Budyšinje.

Najl. Hornjokaufungske běle
kruchate wapno
k twarjenju a hnojenju wotedawa běžnje
Albert Pautz
při Halšterowskem dwórnišću
Telefon čo. 11

Wysokosuć. kruwa
z čelećom je na předań
w Liptnach čislo 3

Najwjetši skład w měsće!
spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płaćiznach
jedżne jstwy tohorunja z 150—240 cm šěrokim bufetom
knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. kłamorom
dydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stólcy
Samsna dźěłarnja za twory a meble
Clemens Schmidt w Budyšinje
na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměsnje 2

Jednota „Sokoł" w Budyšinje
wuhotuje *njedźelu*, 23. winowca w Měšćanskej zahrodże (Bürgergarten)
sokolski swjedźeń
Wulkotny program:
Rjane zwučowanja, hudźba, spěw a wšelake žortne překwapjenja
Započatk we 7 hodż. Nizki zastup!
Wšěch lubych serbskich přećelow a sokolskich bratrow a sotry nanajwutrobniše přeprošuje
Předsydstwo

Wuporjedżenje wobuća
soli dnja a tunjo w najkrótšim času.
z ruku šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa a hozdźika
Crepe-gumijowe póduše
so na wšě drije přičinja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, bleše běłeho wina
bleše čerwjeneho wina
sektowe bleše, wše druhe bleše po powyšenych dujowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnosće.
Popp na Hornčefsk. hasy 18 telefon 3427.

Moje rěčadło
z nowym Elektro-hłóšwjedżenjom maja
najjasniši zynk — žane pódlanske šudrowanje
čiste polne zynki!
Jara nizke płaćizny! Přijomne wotpłać. wumělenja po přeču!
Wulki wubjerk płatow! Wuporjedżenja spěšnje!
Jan Schiebak w Budyšinje, na Mužak. drózy 4
Žane klamy!

Sokolski spěwnik
Njech sebi jón kóżdy Serb kupi.
Płaći jenoż 50 pj. Na předań
w Serbskej knihařni w Budyšinje

Eugen Wienecke
w Americy approb. zubny lěkař
čo. 27a w Budyšinje na Nošic hasy čo. 27d
Rěčne hodźiny wot 9—1 a 2—6 hodż.
Připušćeny wšěm khorobnym kasam, kaž też k sakskej krajnej zawěšćerni.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čisći Smolerjec knihiličerńa, nap. dr. a w ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2537.

Za nawěstki, kiž maja so haš do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 słot. pj. Wobčerńe so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy a nr rjadk płaći so 60 słotych pj. Rabat po tarifje. n p.

Čisło (Nr.) 245 — Budyšim — Srjedu, 19. oktobra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Strajk so zhóršił.

Ležba strajkowarjow w žrjedźončnišćich, rańšopołobjesnišćich a łužišćich brunizowych jamach je wutoru powyšichkowuje pschibrała. Dźěłacerjo, kotříž běchu hišće póndźelu dźěłali, su wutoru ſ dźěła wuwostali. Strajkowarjo pytaju k dźělu dwółnuwych ſ wušpěchom wobrěčeć, so bychu so pschi strajku wobdźěłili. We wšelakich jamach su wichitzy dźěłacerjo dźěło složili. Mér so hač dotal njeje nihdže kašk, jenož strajkowarjo abo ludźo, kotříž chcedźa strajk za žiwoje politiske wotpohladny wunjuzyć, su pola **Wóhlena** nafuhlnoscže skućili, we kotrychž je so wězera powrěšiło.

Se **Slezho Komorowa** so pische, so we łužišćich jamach hišćece dźěłaju. S 21 000 muži nětkle policija strajkuje. S jamy **„Ferdinand“** so powě, so su strajkowarjo k dźěłu dwółnuwych pschesćěhali. W jamowaj **„Henriette“ a „Eintracht“** su so strajkowarjo póndźelu w nozy do fabriki dobyli a mladostnych dźěłacerjow pschebili. W jamowaj **„Werminghoff“ a „Eintracht“** jenož 20 prozentow dźěłacerjow dźěła. **Na kolije železnizy jamy Fisy su ruczny granatu połožili, kotrejež so ſ czasom dohladachu.**

Pola **Dessawy** su strajkowarjo póndźelu nuſowych dźěłacerjow **w Osternienburgſkej** jamje nadpadli. Dessawska policija je njemér bórzy potkórčiła.

Kak dołho budże strajk trać, njehodźi so do předka rjec. Dźělodawarjo njejsu wjazu sjenja. **Wobhbeđerjo** jamow, we kotrychž so wuhlo bjes wulkeje **prózy** wukopuje, su **zwólniwi**, dźěłacerjam nuſu po jich **žadanju** powjetschić. Wulke Lenałske dźěłarnje su to hižo **czinile**. Druhy **wobhbeđerjo** pak, kotříž dyrbja wuhlo we wulkej hłubinje a spodu semje wurywacz a kotrychž pjenježny dobytk je jara **ſnadny**, so wothalkuja, do žadanjow dźěłacerjow **ſwolicz**. So by so strajk po możnosći bórzy stóncził, so tehodła pscheje, so by knjeżerſtwo wurunanje mjes dźělodawarjemi a dźěłacerjemi pohrěchowało. Dołhe tracze strajka by sa němske ludowe hospodarſtwo je schkodu było. Pschetrjebarjo buchu nuſowani byli, wuhlo we wukraju, wotkelež i Čzech, kupować, a wulke sumy buchu sa to do wukraja schle.

Zentrumska a sozialdemokratiska strona stej naprasche-nje sa strajkom w němſtim žejmje sapodałej. **Naprasche-nje zentrumſkeje strony** rěka:

„W žrjedźonńemſtim brunizowym hórnistwje je wulki strajk wudyrił, dokelž so w nuſowym prascheńu njeje dojednanje dospiło. Strajk by, hdy by dłóſchi czas trał, jara njepschihódnje na němske hospodarſtwo a położenje wjele ludowych kruhow ſkutkował. Je němſke knjeżerſtwo hotowe, na skónczenje strajka dźěłacy a społojacy wuprawjenje nuſowe-ho prascheńa ſmjerjicz?“

Sozialdemokratiska ſtrona je naprascheńe póndźelu wjeczor sapodała, w kotrymž so na to pokazuje, so strajkowazy hórnicy njemóża ſ dotalnymi niſkimi nuſdami najſkromniſchu exiſtenzu wudźerjeć. Němſke knjeżerſtwo so prosy, a, **schto žrjebi myſli czinić, so by czeſte ſtrachi wotwobroczilo, kotrež ſ tymle hobrſkim wojowanjom žrjedźonńemſkeho brunizoweho strajka złemu hospodarſtwu žiwenju hroža**, a ſ łajkimi žrědkami ehe hórnikam dołhajoze powyſchenje jich mjezy ſwěſczicz?

Kaž powěſczenja towarſtwa němſkich nowinſtich nadkedźikow słyſchi, chcedźa ſozialdemokratoja na tym wobſkrjeczeć, so knjeżerſtwo na tole naprascheńe hiſchcze we nětčežiſchim pohibanju němſkeho žejma wotmolwi a so so wopraſchenje rozpraji.

Strajk wuhlowych dźěłacerjow — ſ warnowazym ſmamjenjom.

S Barkina so pische: Strajk w žrjedźonńemſtim brunizowym hórnistwje je wudyrił. Hižo su žrjedźončnišće mi-linarnje (dźěłarnje elektrifeje mezy) na ezjelnje waſchnje potrjechene. Wotedawanje elektrifeje mezy (prudu) dyrbi so pschihódźeć, wobſkwělenje dyrbi so na najnuſniſche sa-mjeſowacz. Hiſchcze njeje Barkin potrjecheny. Ale w kratu so liba.

Raſche hoſpodarſke położenje je hižo bjes teho najbórze napjate. Wono žaneho iſchczahenja njeſnjeſe. Tohodla maju **wyſche roſſudzjace inſtanzy nadawk, naprawny czinicz, ſ ko-wiſche ſo zrazit bórzy ſłonjeń**. Jow tym su jenoho mnjenja, so je so wothlowy dźěłacerjeń njemóże ſ 33 hrimwami dyrbi **to** dóſtaſe mſdy jeźowicz. Tſi za tydźeń człowjeſkam dyrbi **to** bożahacz. Też w lěhwje dźěłodawarjow, też pola wſchmo-ſchow ſapſchijeja, ſo dyrbi ſo tu ſapſchimnycz. Tola widża **ſo** jaźnje, ſo **njeje możno, wuhlowe płaczinu powyſchicz, ſo wobhbeđerjo** jamow k wurunanju ſa nuſne powyſchenje **ſwojeho** žadaju, dokelž by ſo ſ tym **zyła czara płaczinoweho ludo-wego hoſpodarſtwa**, kotraž je hižo bjes teho tłoczu bibicie-wa, ſatkahłaka. Kluczk k roſtrižanju w teſte dźěłowej kriſy po taſkim jeniczym w roſhładnju leži, mſdu bjes powyſche-nja wuhlowoje płaczinu powyſchicz.

Tónle nadawk njeje lohki. Tola mamy ſaczſiſchcz, ſo na ſamolwitym měſtnje, **w němſkim hoſpodarſtim miniſter-ſtwje a w němſkim dźěłowym miniſterſtwje njejsu zyłu czeju roſwonja ſ czaſom ſpóſnali.** Dokelž je so dźěło we jamach ſaſtajiło, ſo wurunaze dźěło poczeża, kotrež pſchi-ſłuſchnej miniſterſtwje njeſtej czinikej. Wo tom budże so w němſtim žejmje hiſchcze bliſche dyrbjeć rjez.

Swěſczene je, ſo płaczijnowy roſdźěł njes drobnym pſchedawanjom a podawanjom po zentnarju 75 pjenježkow wuczinja. Njedyrbjał so pucz namakacz, tónle roſdźěł ſmjeńſchicz, njeby so, hdy by so to ſa nuſne ſpóſnało, po-dawaniſka płaczijna mohła nječhto powyſchicz, so mohło so wuhlowym dźěłacerjam ſnajmjeńſcha powyſchenje mſdy pſchipóſnacz, kotrež by jich wot czjwilowaneje ſtaroſcze wo chléb ſa żonu a dźěcżo wuſwobodźiło, ſo pak by pſchedawaniſka pſchetrjebaniſka płaczijna njepſchemjenjena woſtała? Jara wobczežne praſchenje, ale ſnadź praſchenje, ſ kotreho może ſo jeniczky wupucz namakacz. Wěſcze czjnitej němſke hoſ-ſpodarſtwo a němſke dźěłowe miniſterſtwo derje na tym, hdyž **ſo hórſy taktiki wotczakanja woſtajitej**, kaž dołko ſměł ſo ſtrajk roſwicz. Pſchi ſtrajku wuhlowych dźěłacerjow je ſo pſchezo **warnowaniſke ſnamjo** dało, ſo je zyle ludowe ho-ſpodarſtwo do hibanja pſchiſchło. Hdyž ſo w taſkim po-łożenju czaka, móże ſo druhdy pobłednja termija ſakom-dźicz.

*

Wobhbeđerjo wuhlowych jamow w Saſkej wjeſjeja, ſo w hornjołuſiſtim rewěrje ſ **pichtohu ſa żonu a dźěczo wſchędna mſda wuhlowoho dźěłacerja 4 hr. 83 pjenjeżkow wnczinja.** W Hirſchfeldſkej ſtatnej wuhlowej jamje pak ſo wſchędna wopraſchenje ſaſłużena mſda w pſcherěſku 6 hr. 7 pjenjeżkow hacz 6 hr. 39 pj. płaczi, to je 32 prozentow wyſche tarifa. W delnjołuſiſtim rewěrje w pſcherěſku 5 hr. 92 pjen. hacz 6 hr. 27 pjen., w hornjołuſiſtim rewěrje 5 hr. 48 pj. hacz 5 hr. 70 pj. płaczu.

*

Techniſka nuſowa pomoz w Saſkej ſo ſaſtajiła.

Wutoru pſchipołdnju je ſo techniſka nuſowa pomoz we Hirſchfeldſkej a Wóhlerſkej wuhlowej jamje ſaſtajiła, ſo by ſo dźěło w milinarnjach, k woběmaj jamomaj pſchiſłamk-njenych, ſadwěcziło. Techniſka nuſowa pomoz po taſkim zyłe dźěło njewudźeri, ale jenož tak dołho, kaž je wono k ſa-ſtaranju žiwjenjawažneho dźěła kraja (Ihorowinjow, zyro-bowcho dźěła atd.) nuſna.

Po wobſtejazych ſakoſnišich poſtajenjach knjeżerſtwo też jako nakhwilnu naprawu policiju ſaſtaji, ſo by ſo techniſka nuſowa pomoz pſcheżiwo możnym nadpadam na kóždy pad ſatkowała.

Techniſka nuſowa pomoz we wulkich milinarnjach w Finkenheerdźe.

Dla ſawěſczenja ſaſtaranja milinarnje w Finkenheerdźe w Marzy ſ wuhlom je ſo póndźelu nuſowa pomoz ſaſtajiła. Pſchi ſaſtajenju **k dźěłu** ſwólniwych su póndźelu dźěłacerjo wotpjet do **žandarmow** ſrafyli. Finkenheerſke milinarnje ſłuro **zyłu Brankborſku provinzu ſ elektriſkej mozu ſaſtarnje.**

Strajkowe wjednistwo pſcheczitwo techniſkej nuſowej pomozy.

Kaž je zentralne ſtrajkowe wjednistwo ſdźěliło, je wono wobſamkło, woſſewicz, **ſo by zentralne ſtrajkowe wjednistwo, hdy by ſo techniſka nuſowa pomoz we wobſtrajkowa-nych brunizowych jamach ſaſtajiła, nuſowane było, kóžde nuſowe dźěło hnydom ſaſtajicz.**

Tſi najwjetſche ſwjatſi pſchiſłajenjow su wobſamkle, ſo ſnadźa dźěłacerjo nuſowe dźěło jenoż ſ dowolnoſczu zentralneho ſtrajkowego wjednistwa abo měſtneho ſtrajko-weho wjednistwa czinikej. Nuſowe dźěła ſo na ſawěſczenje jamow pſched terjenjom, **wohnjom atd. poczahuja.** Nuſowe dźěło ſo dale czini ſa žiwjenjawažne dźěło, **wozheje** na wſchědnych měſtnach ſaſtaranje **khorowinjow ſ wobſkwělenjom**, mogu a wuhlom. Kóždemu dźěłu ſa druhe ſamyſły pak na ſo ſadźěwacz. Namjety na pſcherwjedźenje maja ſo jeniczky měſtnemu nuſowemu wjednistwu płacz.

*

Měrne ſtrajkowe położenje w Lipzeżanſtim wokrjeżu.

Po wyſchnoſczinej roſprawje je ſo dźěło we wulkich **milinarnjach w Regis-Breitingenach**, Deutzenu, Viktoriji, **Löbſtädtu**, Bornaſkej brunizowej jamje a w Bleichertiſtich dźěłarnjach ſaſtajiło. S ſteczinu dźěłacerjow dźěłaju dwě abo tſi dźěłarnje, mjeſ tym ſo we Witznizach, Dorje a Helenje w Groß-Zoſſenje a Breunsdorfje dźěło ſe 60 prozentami dotalneho wobſtatka dźěłacerjow ſawěſczene. Dźěło we wulkich milinarnjach w Čzornewizach, kotrež też wjele mozy da Barlina wotedawaju, ſo ſ pomozu hórnikow wu-dźerżuje. So bychtej ſo porjad a bjeſtrach ſakhowakej, automobile ſ policiſtami po zyłym Bornaſkim wuhlowym rewěrje jěſdźa. Wot wutoru ranja ſu Wóhlenſke dźěłarnje ſ policiju wobſtupjene. W nich, runje kaž w milinarni w Kulkwizach, ſo hiſchcze po ſaſtajenju techniſkeje nuſoweje pomozy pokuje dźěła. Saſtaranje ſe wobſkwělenjom je tehodła bjes wumělenja ſawěſczene.

Strajk też w braunſchweigſkim wuhlowym rewěrje.

W khromadźiznach w Helmſtedtu, Sommersdorfu, Harbkn a Barneberzu ſu wuhlowi hórnicy wſchěmi ſtronami ſtrajkowali. Dźěło w braunſchweigſkich wuhlowych jamach je ſo ſaſtajiło. Strajk je hižo na metallowe a barbowe dźěłarnje w Okeru pod Sſmólnymi horami pſchepiſchimy. Też tam ſo wjazy njedźěła.

Wulke ſozialne czeże wuhlowych dźěłacerjow.

Wulke ſozialne dawki na wuhloweho dźěłacerja czeżko tłócza. **Po wobſtejazych ſakonjach dyrbi wuhlowy dźěłacer ſcheſczinu žiwoje mſdy ſa ſawěſczenja wotedawacz.** Porno tomule porjedzenju maju ſo druhe indiſtrialni dźěła-cerjo lěpje.

Stejiſchczo organiſazije pſchiſłajenjow k ſtrajkej.

Tſi hłowne organiſazije pſchiſłajenjow su ſo póndźelu wo ſtrajku wuhlowych dźěłacerjow wuprajile. Jako wu-noſchk roſprajenja ſu **pſchiſłajenjow w brunizowym hórniſtwje namołwile, ſo bychu ſtrajkowaniſke dźěło kruczе wot-pokaſali.**

Ebertowa a Hindenburgowa połpostawa w němskim ſejmje so wotkryłej.

W němſtim žejmje ſtej ſo póndźelu połpoſtawje němſkeju preſidentow, Eberta a Hindenburga na ſwjatoczne waſchnje wotkrykej. Połpoſtawje ſtej na wyſokimaj ſtołpo-maj w pſchekhodźiſchczowym kulotwarje poſtajenej. Sa-ſwjatoczność bě ſo kulotwar ſ ſawrjenzowymi ſchtomami, palmami a ſchmrěczinu wudebił. S rěczniſkeje tribuny, ſ **czornoſkiwo-ſtarſki, němſki, khežnje pſchiſłuſcheje**, mje-ſche preſident němſkeho žejma krótku rěcz, w kotrejž na to pokaſa, ſo pod nowej ſtatnej formu wjednistwo Němſkeje ſ namrěżenym wjerchej njepſchipadnje, **ale ſo ſu ſam naj-doſtojniſcheho ſako noſcherja němſkoſtatneje myſle wuſwoła.** Wobaj němſkaj preſidentaj ſtaj pſchikładaj woporniwoſcze, ſ kotrejž ſtaj ſwoje wyſoke ſaſtojniſtwo pſchewſaſoj a ſa-ſtałaj.

Żelezniazarjo wjetſchu mſdu żadaju.

Generalny direktor němſkeje żeleznizy, dr. Dorpmüller, je wutoru ſaſtupjerjow żeleznizarjow k roſprajenju wo mſdowych praſchenjach pſchijał. Kaž je ſnate, je so w mſdo-wym wadżenju kětża w haprlej roſtrižany wuhlud wuprawi-jił, po kotrymž na so mſda żeleznizſkich dźěłacerjow **wo** 4 pjenjeżki a 1. oktobra 1927 wo 1 pjenjeżk powjetſchicz. Dźěłacerſkiſh ſaſtupjerjo pſchi roſprajenju na to pokaſachu, ſo je ſo żeſiwjenje njes tym w Němſkej podrożiło. Tohodła dyrbi ſo też mſda powjetſchicz. Generalny direktor praſi, ſo dyrbi ſo tam, hdźež je mſda żeleznizarjow niſcha dyšli mſdu pſchiruniomnych dźěłacerjow w indiſtrijі, w mjeſach finanzneje nuſnoſcze pomhacz.

Němski ſejm

Němſki žejm je wutoru ſwoje wuradźowanja ſapoczał. W prěnim **pohedženju němſkoſtatny ſchuſſki ſakoń** na dnjowym rjedże **ſtejeſche**. Smutkowny němſki miniſter ſ Keudell ſakonjowy nacżiſk roſkoſowaſche. Po ſakonju dyrbi na delnim ſtwjohżenkiz, **ſakkadnej ſchuſſ**, kóždemu wěrywurnaczu, kóždemu ſwětowemu **nahladże** druzina ſchule na ſjawne thoſky do wole data być. Dźiwajo na dotalny prawny ſtaw, na wobſtacze wulkich konfeſijow, na to, ſo budże ſwótkowe ſchnla jenoż we wjetſchich měſtach móz wobſtejeczi, po mnjenju němſkeho knjeżerſtwa ſtrach, ſo by němſke ſchnliſtwo roſtſcheżeła, jenož theoretiſky wobſtejі.

Nowe semjerjenje we Winje.

We Winje a wokolnosći žu wutoru w rańšich hodźinach nowe semjerjenje zešło. Sšrjedšišchšo semjeschenja leži po dotalnym swědźenju sašo w Schadendorfu. Tam bě semšti stork tak žyliny, so žo ludźo špitzy ſ loža wjerchnychu.

Bołharska ma wolu mér zakhować.

Sofijske nowiny žu podrobne rosprawy wo shromaždźinje parlamentneje wjetšchiny pšichinješe, w kotrejž staj po jednanju wo nětorych praschenjach ministerſki pšchedsyda **Ljaptschew** a zwonkowny minister **Burow** rěčałoj. Knježeršstwowy pschedbyda najprjódy wo njedawnej južnoslowjanſko-bołharſkej napjatosći porěča. Praji, so je bołharske knježerſtwo wšchě naprawy čzinilo, kotrejž žebi thutnosć wobstejnoscžow žada. Bołharſku žebi jako žiwjol měra a porjada w Europje waža. Naprawy, kotrejž žu žo činike, žoždu mažnosć internazionalnych schmatankow wuſamkuja. Bołharske knježerſtwo ma wolu a mózy, politiku Bołharſkeje žamo twot žo rjadowacź. Zwonkowny minister **Burow pak** rosšcherjene powěšče wo posdatšnej bohuwinje bołharſkeho knježerſtwa na nazhlynych čzinach wotpokaſa a doda, so žu wulkomožu postupanje bołharſkeho knježerſtwa w njedawnej krizy pohnje zkhwalike.

General Gomez morjeny?

Mezikanske nowiny powědža, so žu w boju ſ knježerſtwowymi wojakami 30 zležkarjow a też wjednika Gomeza morili.

Ze Serbow.

Dalownica.

Srjedu, 19. oktobra.

1908 poswječi so cyrkwička w Zareču.

Žołmy šumja, žołmy spadnu,
Casy přiňdu, časy čahnu;
Zrudźba, wjeselosć dźetej nimo,
Duž njej' trošna wutroba.

A kaž njebjo w žórle jasnym
Błyšči so ze swětłom krasnym.
Tak sej žiwjenje zdźerž čiste
A swój khód bjez wopluska.

Najstrašnišej horja nocy
Čista wutroba da mocy,
Wjedže čiše tamnu stronu,
Hdźež ći rjeńso byće kée. H. Zejlef.

*

— „Nadźija", šerbske towarſtwo w Budyšchinje, pruhuje jutſje schtwórtk wječzor ſ dypkom 1/2 9 hodź. To wschyl mjchto napomnicź. Nasch skrućenu spěwny wowrjad wjsch dale wuspěšchnje spěwa a dźi'ła k ipomnożenju zylka! Scitdźemy žo tutón króć w Sserbšim Domje!

— **Ponyschenje wěže na Cžornym Boſu.** Pschi sšadowosći, hdyž žebi Budyšchijo měschčanſcy ſakſupjerjo lěh wobhladowachu, rošpomnjachu też ponyschenje wěže na Cžornym Boſu. Woni njeběchu za to, so žo wěža maſiwnje ponyschi, dokelž by to 20 000 hriwnow płaczilo. Sa to pak žo ſ myſlu nowscha, so ma žo wěža še žydom metrow wyšokim želeſnym twarom ponyschicź, schtož by jenož 7000 hacź 8000 hriwnow płaczilo.

— **Wuſtajenja Sswobodnych ſužiſkich wumělzow.** Budyšte wumělſke towarſtwo wotewri 16. oktobra we wuſtajeńſkich měſtnoſcžach měschčanſkeho muſeja wuſtajenju tych Lužiſkich wumělzow, kotříž njeſu we „Lužiſkim ſwjatſku wumělzow" ſorganiſowani. Wuſtajene žu wolijowe wobrazy, akwarele, grafiſke dźela a plaſtiki.

— **W hodźinje Módreho ſchasa,** kotrejž žo schtwórtk 20. oktobra wječzor we 8 hodź. na Hrodowſtej haſy 6 wotmeje, **budźa žo nowe dobuſtawy pschijimowacź.**

S **Kubſchiz.** Létadło L. V. G. C. 6, kiž je Lubijſkeho létańſkeho dnja do Drježdźan wrócžołeczeſche, bě ſche mſowane, bo krótko psched žuſtodnymi Schetezanti na ſemju puſchczicź, dokelž motor prawje njedźelaſche. Létadło hładny na ſemju pschileczo. Sawołani Budyſšy montérſko dachu žo hnydom do wuprorjedźenja. Paſažer, kiž bě ſche ſ Lubija wobu leczał, žo ſ autom ſaſo do Lubija wróczi.

Se **Jurij.** Tudomnemu žiwnoſerjej Thomaſej narośče na jeho polu jena wuſtawa puntow cžerka runkliza, kotraž je 45 zentimetrow dołha a na najtołſchim měſtnje měri 48 zentimetrow we wobžahu.

S **Lubija.** Njedźelu wotmě žo pšched naſchim měſtom wulki létańſki dźeń. Tſi létadła pokaſowachu žiwoje wumělſtwa. Pschiletadowarjow běšche žo wjhdže 4000 ſeſchło. Wulke ſpodźiwanje ſhudźichu jenotliwe wumělſke pschedwjedźenja w powětrźu. Bjes ſkóžbu njeſboża poradźi ſo tej wotſtakowarjej Böhlenſej z Altenburga, ſ wotſtakowańſkej płachtu je 600 metrow wyſokoſeže dele ſkočzieſ.

S **Cžornych Noßliz.** Sawrjenje ſchdźelſki je Sstónkez do Cžornych Noßliz pſchi lěnym lejoſy Schpreuje je žo po wojſenjenju hamtſkeho hejtmanſtwa ſhěrnyło.

Se **Sserbſkich Pawlez** pola Lubija. Pondźelu wječzor žjesswobhladnikowy kokoſędźny, kiž bjes žiwy pšches naſchu wjeſ pschijědźe, 60 lětneho nózneho ſtražnika ſilzoweje ſaſbrći ſe ſwojim kokom powali. Sso wo bjesnózneho muža njeſtarajo, je žo kokoſędźny ſ procha měł.

Se **Schpitalow.** Tudomny měſchčanoſta a ſběrać dawkow Jan Muž ſmjerjeſcheho njedawno ſwój 25 lětny jubilej jako měſchčanoſta. Dokelž je wón jara wobluběna a wažena wosoba, dosta žo jemu ſe wſchitkich ſtron mnoho wutrobnych ſwožopſchezžow.

S **Pančiz.** (Wojeſki konzert.) Rjane kermuſchne wjedro — wobaj dnjej — bě ſche mnohich hoſći na nohi ſtajiło a khwatachu ſwojim pschimuſnym a ſnatym abo do korczmow na wopyt, ſo njebychu niczo ſkombžili. Młodźi na ſabawjeſche žo na karuſzach a czumpelach a na rejach, njedźelu hižo wot popołdnja. Pondźelu wječzor bě ſarjadował tudomnemu hoſcženja na konzert pſchepročzyk, kotryž kapała II. bataillona ſakſk. reg. čzo. 10 pod nawjedźenjom wyſchſcheho hudźbneho mjchtra Käpplera, rodź. ſ Prnjez pola Halſchtrowa, wumjedźe. Sapoczatk bě drje na ſedmich poſtajeny, ale wobſchérna žurla ſo pomalu pjelnjeſche. Ludźo njeběchu hiſcheče ſ wjeczerom hotowi a tak ſo konzert khětro ſapoczěnyły ſapocža. Tola pak žu hoſcžo na ſwoje pschiſchli. Bjes kóždeho pſchesłuchowanja žnjě ſo wuſnarj, ſo kapała ſwojim wěſ jara derje čzini, džiwajo na wobnjeſowane hrědki, kotrež ſo někto wojerſkim kapałam pochodźicźuja. Pschi tym je pschi ſtkahym wobſtaždźenju inſtrumentow — ſ wuwołacžom hušli w kóždym błoſu jenož jedyn — kóždy ſam na ſo pokaſany a dyrbi ſwoje najſepche dacź, ſo bychu ſhromadnje pšched ſjawnoſcžu wobſtali. Njepſchihłażuja ſahadže: **Sa wješ je dobre doſcź.** Poſkiczichu tola pódła lózſchich pochodow a ſpěwow też wſchelake overturu, ſawodły k operam, kotrež na techniku dokonjanoſcź wſchech inſtrumentow wobſehite nadawki ſtajeja. Tola dopjelnichu je k ſpokojnoſci pſchipołožkarjow, kotříž ſnjehe poſticženi džakuje kwitowachu. Jenemu ſoliſtej ſo žamo ſ džakownoſcže bóńcźik wina je ſtrony pſchipołožkarſtwa poſticži. So na kapała też dobrych ſolistow — a to hiſcheče njeběchu prěnjorjadowjſy —, dopokaſachtaj niżſaj feldwebel Dietza, kiž na klarinecze žjenu a ariju ſ opery „Louiſa di Montfort" wot Bergjona ſapiſka, a podoficžer Jenchen, kiž nam wariaziju na ſtary Deſſawſki pochod na trompejcže ſahra, wobaj ſ wuſtojnoſcžu a ſ wulkej techniku. Po konzercze běchu wjſo reje, hdźež ſo někotři też w nowoczažnych (na pſch. w ſcharleſtonje) ſpytachu, ale jich kunſchi też hiſcheče w ſpoczatkach. Tajſkich rejow wſchak na wſach njetrjebamy.

S **Khróſczi.** Hižom ſ druheſnu raſej je ſo lětża w naſchim wucžeřſtwie kolegiju pſchemjenjenje ſtało. Sſ. 1. okt. pſcheběžadźi je knjes wucžeř Jan Kubaſch do Rózanta a Nalbiz. Na jeho měſtno pſchińdże, w Sserbach hižo trochu ſnaty, knjes wucžeř Ehrhard Heidrich. Tutón běſche nětkre leta, tak dołho hacź je w ſaſtojnitwje, w Delanach tak njemetowany „Wanderlehrer" mjes Rózantom a Nalbizami. Dokelž je tajka ſłużba trochu wobczežna, bu knjes Heidrich, po wotpołożenym wólbnotkmanym pruhowanju, ja njeſtajnoho wucžerja žem pósłany. Naſch kolegij njeje někto ryhyberſki, hdyž mamy dwě němſkej mózy. Knjes Heidrich pak njeje we ſwojich nahladach ſaſakły, ale je we Delanach měſchtokuli žerbſki nawukny, dyž ſo w tutom naſtupanju też dale wudospołnjecź. Nadźijamy ſo, ſo njebudźa to próſdne ſłowa, ale pſches ſkutki nam ſo to pokaſa! — — — Hdyž pſchi tutej ſkładnoſczi w duchu pſches Sserbſku trochu, pſchińdże mi myſl, kiž njemóžu wotbyć a tuž ju djenża tu napomnju, ſahdźeže ſu ſo druſy ſ njej też hižo ſaběrali. W ſerbſkich wjeſkach mamy tu a tam Němzow, wont ſ wulkeho dźela ſ nami ſo rozumja a my ſ nimi, zyle prawje! To pak nětko njewopſchimnu: ſu tu mnohy wjozu lět mjes nami a mjſchače najdu mnoſy wjozu lět mjes nami a mjſchače najdu mnoſy wjozu lět mjes nami a mjſchače najdu trochu wohanbaje, bjeź mjes jemym ludom žitny a mj móż nawukniež jeho rěcź! Abo žu tak ſaſakli, ſo nochzedźa? Potom ſchkoda ſóżeho žłowa!

S **Wuſwerja.** Wotdźelenje ſa wobſtaranje wojakow Kamjenſkeho wolkjeſneho wobſtaranſkeho ſwjaſka ſmje pjatk 21. oktobra 1927 dopoldnja wot 9—1/2 12 hodź. we Wölkez hoſcženju „K herbſkej gruchcže" we Wuldworju rěcźny dźeń. Wobſtaruja ža ſaſtaranſke a wobſtaranſke naležnoſcže a pſchijimuja ža namjety a prózdny. Potrjebni doſtawarjo veteranſkeje pſchipomozy ſ prjedawſchich wójnow ſnadźa ſo też wo radu praſchecź pſchinjeſu.

S **Lejſeje** pola Wóſſlinka. Wjeſny puć w Lejſej a puć ſ Lejſeje do Wyßokeje je dla twarjenja mosta ſawrjeny, dóniž twarſke dźela dokonjane njebudu.

S **Rachlowa** pola Kulowa. W naſchej małej wſy ſu lětſa wjele twarili. W běhu jenoho lěta ſu 10 twarjenjow ſbehanych, mjes nimi 2 wjetſchej pſchihnarkaj, 4 hróżnje, wulke nowemu cžaſej pſchimérjene hródźite twarjenje. Wſchitke tute twarjenja wumjedźe twarſi miſchtr Kſchiſzenk ſ Trupina. Dale buſchtej 2 nowej bydleni natwarjenej, ſo ſo naſcha wjeſ wo 2 cžiſle powjetſchi. A nětko blizi ſo też naſcha kapała, naſch mały Bożi dom k ſwjezenju dokonjenju. Ju twari twarſki miſchtr Solowſky ſ Kulowa. Tutón mały Bożi dom je wěnowała a wuſtajiła wudowa Katyrna Welſchowa ſ naſcheje wſy, a natwarili ju Rachlowſke katolſke gmejnſke ſtawy. Budże to kraſny twar, hordoſcź a pycha ſa naſchu wjeſ. Woltaſ ſa kapaku twari młody wumělſki bildarſki miſchtr Wünſcha ſ Kulowa a je wumělſtwo prenjeje rjadownje. Sſwjatoczne poſwjeczenje Božeho domu a wyſtarja budże póndźelu 7. novembra dop. we 8 hodź., k tomu pſchiſlamkuje ža prědowanje a ſpěwanje Boża mſcha. Njedźelu 23. oktobra ſo naſſerje nowy ſwón poſwjeczi. Tak ſtejimy pſched wulkimi ſwjatoczneſcžemi, ke kotrejž wopytej ſo też ludźo ſ dalokeje wokoliny hotuja.

S **Wojerez.** Na ſwinſoſe wiki ſobotu 15. oktobra běchu 232 proſzanow a 6 běhakow pſchihnjeſli. Proſzata placžachu 10—16 hr., běhaki pak 25—40 hr. Wikowanje běſche ſrjedźene.

S **Lejnicho** pola Wojerez. Dróha ſ Lubuſcha do Lejnicho, kotraž na Korlez młyn wjeſe, woſtanje ſrjedu 19. a ſchtwórtk 20. oktobra dla twarjenja mosta ſawrjena. Wobſtad pokaſuje ſo na Ptaczežy.

S **Cžerneho Khołmza.** Pšched Shorjelſkej komiſiju ſa miſchriſke pruhowanje wobſta tudomny wojnař Max Ullrich ſwoje miſchrſtke pruhowanje.

S **Kětkeho.** Tudomna ſtaroluthersta wołſada ſwjeczeſche ſandźenu njedźelu ſwój 80. ſyrkwinſki jubilej. Do Božeje ſłużby poſtrowi pſchikładožnych kenſcherjow posawniki thór z kěrluſchom „Wotucžeže, tón hłóſ waſ wola". Sawodny kěrluſch „Kak rjenje ſwěczi ſernicžka" a hlowny kěrluſch „Jene mjne je" běſchej ſwjedźeńſkej kěrluſchej, pſchewodźanej ſ pſchcželemi a polawnanji. Bożu ſłużbu wotewri wołſadny farař knjes duchowny Bělez. Sſwjedźeńſki prědař, knjes duchowny Saft ſ Altkranza, mějeſche ſwjedźeńſke prědowanje po tekſcže, kiž je ſa kermuſchu pſchedpiſany Luk. 19, 1—10. Pſchi ſkónczenju Božeje ſłużby bu ſ hiczom kenſcherjow wokoło woltarja woper ſběrany, kiž je ſ łapkaczenju naſtatych mudankow poſtajeny. Młodźina běſche Bożi dom rjenje wupyſchiła. Zyrkwinſki thór ſwjedźeńſke kenſchenje ſe ſpěwnym pſchednuſchkom puſzenſchi. Nimo wołſadnych běſche też wjele kenſcherjow ſ druhich wołſadow pſchiſchło, ſo bychu ſ nami ſobuſtwo czili. Popoldnju ſwjeczeſche tudomny poſawniſki thór we ſwjedźeńſkiu wupyſchenej ſyrkwi ſwój ſakoſeńſki ſwjedźeń, na kotrymž ho też poſawniſke towarſtwo je ſłużobnych Wukrancžiz wobdźeli. S poſticženjemi poſawniſkeho thórow, ſyrkwinſkeho thóra, narěcžu wołſadneho duchownego a ſwjedźeńſkeho prědarja wo dźele miſijonarow natwari ſo wohada. Na konzu ſběrachu ſo kolekta ſa miſijonſtwo mjes pohanami.

S **Cželneho.** Wutkowarſka medailla ſ bantom bu po wojſenjenju hamtſkeje pruſſeje nowinarſkeje ſłużby tudomnemu burej Janej Nakonzej ſpoječzena.

S **Wjedrika.** Pjatk popoldnju wokoło 1/43 hodź. ſo ſlomjana fajma tudomneho ſiwnoſiczerja Henęża wotpali. Womk wſchojſchejſche nětkże 100—120 zentnarjow rjanje ſłomy. Wobſtejdżeſ ju njemějeſche ſawěſcženu. Zandarm

Za wysoku płaczinu.

Powdaneczko ſ naſchich ſnjow.
Napiſała Kriſtina Rowowa.

97] (Poraczowanje.)

Cžitaj tutón liſt, namakach jón w nozy mjes ſwojimi papjerami. S tobu ty muwidźiſch, cžohodła mje moja žona, kotrejž njejſym ženje žanu ſchkodu cžinił, dyrbjeſche wopuſchcžicź, a cžehodła dyrbi mi nětkole mój jenicžki ſyn wumrěcź.

S tſchepotatej ruku ſtaji žebi knjes Miklawſch nawoczi a wſa ſežołtnjenu papjeru. Hdyž bě to pſcheczitał, ſwjeſe ho jeho ruka bjeſmocna; ani ſłowa njepraji, thodźeſche po ſtwje tu a tam. Też Korimſky hižo njebědźeſche, ale ſtojeſche pſchi wotnje a tłačzeſche horze cžoło na ſymnu ſchkleńzu wokna. Nadobo woſta pſchichodny nan pſchi nim ſtojo: „Manfredo, ſchto ty nětko cžiniſch? Ssy ty hižo ſwojeho ſyna pytał?"

„Haj, jómu pſched lětami, ale njenamakach ſlědа?"

„Pytaj hiſcheče ras," rjekny ſtarz, „pſchetoż je-li twój ſyn nětkże w hubjeńſtwje ſi, tu w liſcze je poſlecže; to ho dopjelni. A ty nimaſch jenož Nikuſchku, kotrehož je poſleczeſche hižo doſpěło, ty maſch też Margitu. Nětchto dyrbi ſo cžiniczˇ, ſo bychmy ſ Bohom ſo ſaſo wujednali, ſo by poſlecže też ju njepotrjechiło."

„Nano," ſdychowaſche Korimſky cžežko.

„Dyrbiju cže na to dopomnicź, tola ſchto ma ſo ſtacź? Najke wopory pſchedpiſuje wam waſcha zyrkeŵ, ſ cžimż może Bóh być ſwjedomatej?"

„Pola naß to ſ waſchinjom njeje, ja njewem wo ſanych woporach."

„Ach ſchto, to njemóże być, ty jenož njeſmy hacź do dźeńſnišcheho wo to ſo ſtarał a to njeroſemiſch; woprjoſch ſo ſwojich ſaraſonow!"

„Dło nano, ja wěm, ſo Boha w jeho měnje njemóżeſch ſ nicžim wujednacź. Telko wěm, ſo wſchitko, ſchtož tajſi ſłójimy cžłowjek każ ja cžinju je pšched nim ſle."

„Nó, tuż proſch ſwjatych na pomoz, haj zyle prawje, wy tola ſanych ſwjatych nimaczе. Hej, hdże dowjedże waſ protestanſtwo. Hdyž hubjenje ſ Wami ſtoji, potom nimaczе nikoho a nicžo, hdźeż móhli ſo wucžekacź. Hdyž ty nicžo cžinicź njemóżeſch, to budu ſo ja ſa Margitu modlicź."

„Nano nic jenož ſa Margitu!" a Korimſky dowjeſe ſo na koleni. „Hdyž móżeſch ſo modlicź a chżeſch-li, to modli ho też ſa Nikuſchka a też ſa mje hubjeneho, ſo bych jeho namałak a jeho ſaſtarał; potom ſnadź budże to ſło wote mnje wottwobroczene."

* * *

W ſamžnej nozy paleſche ſo też ſłaba ſwjeza w jednorej ſtwicžiſzy w Podhrodze. Tam leżeſche we łożu we widźinach rjana ſónſka, żona tamneju wobeju mużow, a ſusy młodźy cžłowjek kedźbowaſche na kóżde jeje dychnjenjeſko ſe cžeſtnoſcžu ſamo ſo wopromaſeje lubjeſce. Wón podawaſche lěkarſtwa, měnjeſche wobwjaſi a wotewrjeſche tu a tam wołna, ſo by cžerſtwy powětr ſaſtupił. Hakle hdyž bě ſo thora zyle ſpokojita, lehny ſo na ſofa a ſandźeli wocži. Na jeho wobliczu bě někto nječhto tajſe dźiwne widżecź, ſchtož nózneje na tamny kraj dopominaſche, hdźeż nadeńdźemy ſamu lubjoſcź, cžiſtoſcź a měr. Tola ledy běſche młody wothładował wuſnył, to ſłubi ho też nadobo podobnoſcź na njebjo, pſchetoż wokoło nětkneho erta wotroſaſche ho bołoſcź, wobhdlecžka tuteje ſemje a njewobmjeſowana lubjeżka nad cžłowjeſkim ſplahom.

W tutej cžiſchnje wotewrichu ho durje. Pſchithadźeſche wotrěcžane wotmenjenje. Saſtupjowſki młoda holcžka ho roſkładny ſ pruhowaczym wóczkom koldokoła, a hdyž wuhlada rjaneho wothładowarja, to wołoſena ſpychny.

Otw, każ derje to bě, ſo bě prjedy pſchiſchła, hacź dyrbjeſche! knjes proviſor bě hižo muczˇny; nětko jeho thora ſnajmjeiſcha njeſwuhudźi. Nó thora jeho wopraſwdże njemyſleſche, ja to pak dyrbjeſche to hołza ſamo cžiniczˇ. Wón ſnadź mějeſche ſly hón, pſchetoż dwójzy tak bołoſtnje ſaſtona. Tole ſcžicha ſtonanje ſ extom, kiż mějeſche pſchezo a ſa kóżdeho jenoż pokojenje, pſchejeſche holcžka taż wotroſcź worzła. Stracžhożiwje a cžeſczonnje ſtoji maku, nětko ſymnu ruku na cžoło młodeho muża. Wotpohlad ho poraczi; pſchetoż bě cžiſteho woltarja poſwjeczenych myſlow ho dótkka, wotewri młody cžłowjek wocži.

Aneczka, wy ſeje hižo tu?"

„Wódźeſze, knjes Urſiny, ale wam je ho najſkerſcho nječhto djałoż; wy ſeje tak ſtonał," rjekny wona ſežaha.

„To je mózno, ſotra; ſnadź je moja hłowa ſchpatnje leżała. Dźakuju ho ſa pſchecželnoſcź."

Wón ſtany a ſtupi k łożu. „Nadźijam ho Bohu, ſo budże naſcha luba thora nětko měrna; ſymniza je popuſchcžita. Ja móżu waſ w Bożim mjenje hacź do ſutſiſcheho pola njeje ſamu wotjaſicź, naſch knjeś dźe tudy wotſtanje."

(Pokraczowanje ſežěhuje.)

swojšeži 7-klětneho schulskeho hólza, kiž je fajnu we swojim wjerošmnje zapalił.

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor we 7 hodź. barometer 745, hygrometer — 1, najwyšši stan dnjowa cžopkota 13 stop. po C. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer — 2, najnižša temperatura we nozy 6 stop. cžopkoty. — W poknozy žo nižiny nimo hibaja. Pola kupy Jsland je so nowa wyšina pokazała. Wyšcžina ſ Azorskich kupow hotuje žo, swoju dróhu pšeches Grezdnu Europu cžahnyć. Na to pokazuje też schtelenza, wot wčerawšcheho na njezne stupaza. Nad Grezdnozesnišim morjom je wschat žo nižina wutworika. Ta je w pokohnju nimo cžehnjo, nam rady hyšne deschcze pschinješe. Hewak wschak šmórny bóle zymne, ale tola wobstajne wjedro wotczakowacź. — Kutšje schwórkk schadža žlónczko 6,35 a thowa žo 4,54. Mětžarje schadža w poknozy 12,24 a žo pop. 3,47 thowa.

Wo Khwačanskej kermuši.

Wčenju, staru kermuschu, kaž je była wot załoženja Khwačanskeje zyrkwje žwjeczena, žu někotři Khwačanšcy zwoadni sandźenu njedźelu a póndźelu žiwjeczili a žu ludžy kermuschnych hoscži poměli. Kermuscha je sa wjesmy lud pschezo wjesoły swjedźeń.

Po protestowanškej thromadźinje pschecžiwo nowemu poštajenju kermusche je žo 970 podpiſmow nahromadźiło, kotrež žu ſa staru dotalnu kermuschu. Na to je pożledniu thromadźinu zyrkwinskich sastupjerjow wobſamknyła, **ſo ma žo kermuscha wot lěta 1928 saſo kaž dotal žiwjeczicź.** Wona žłapnje žo po dnju pożwjeczenja naschcze zyrkwje, kiž je 16. oktobra. Wona ma žo žiwjeczeć stajnje njedźelu po 16. oktobru a sčehowazu póndźelu jako dźeń pożwjeczenja. Wot lěta 1900 je wožada kermusche kalle žiwjecziła. Wot lěta 1928 ma wobſamknjenje zyrkwinskich sastupjerjow płacžicź. Wožada je jo na znate waschnje wosſjewiła.

Mjelko pak je hišchcze jene praschenje wotewrjene, njeznuju, kak ma žo kermuscha tehdy žiwjeczeć, hdyž njedźela runje na 16. oktober padnje. Swjetscha žu we wožadze ja to, so měła žo kermuscha tehdy 16. oktobra žiwjeczicź. Wo tym mělo pak žo też hišchcze jadnje wobſamknyć, so by žo wschitka njewěstloſcź wotstronita. Wojowarſke smyslenje we wožadze njeje pak žo hišchcze lehnyło. Kaž žłyschimy, šmějemy lěža hišchcze dwójaſ kermuschu. Kaž žo zda, njeſsu wschitcy wožadni ſ wobſamknjenjom ſrokojom. Najšcžje by **było**, by-li so powschitkowna wožadna thromadźizna powołała, na kotrejž mělo žo kermusche praschenje dokładnje rosjaſnicź a wuſaſnicź. Pożlednje ſłowo žu potajkim hišchcze njeje.

Z Łužicy.

* S **Biſkopiz.** Sady měhdušchcze strainowcze kažarny pschi puczu do Schpikowow bara **Biſkopſka** měschczańska rada **pod** nawjedowanjom měschczańskeho twaſiſkeho hamta barcki ſa 8 hodź. **barometer** 747, hygrometer — 2, najnižša temperatura we nozy 6 stop. cžopkoty. — W poknozy žo nižiny nimo hibaja. Pola kupy Jsland je so nowa wyšina pokazała. Wyšcžina ſ Azorskich kupow hotuje žo, swoju dróhu pšeches Grezdnu Europu cžahnyć. Na to pokazuje też schtelenza, wot wčerawšcheho na njezne stupaza. Nad Grezdnozesnišim morjom je wschat žo nižina wutworika. Ta je w pokohnju nimo cžehnjo, nam rady hyšne deschcze pschinješe. Hewak wschak šmórny bóle zymne, ale tola wobstajne wjedro wotczakowacź. — Kutšje schwórkk schadža žlónczko 6,35 a thowa žo 4,54. Mětžarje schadža w poknozy 12,24 a žo pop. 3,47 thowa.

* S **Biſkopiz.** Pondźelnjsche ſtótne wiki běchu derje wopytane. Pschihnali běchu 121 krutwow. 24 prošnikow, 128 prožatow, 27 běhakow a 18 koni. Kruwy płacžachu 500—650 hr., prošdniki 150—200 hr., prožata 12—25 hrivnow, běhaki 60—75 hr.

* S **Frankenthala.** W nozy ſ póndźeli po nimale schtyrimětžaznej pschestawzy naschu wjeſ ſaſo wohenj traſchesche. Wokoło ½2 podź. ſtejeſche wulka, ſe žnjemi napjelnjena knjeza bróžeń w plomjenjach. Woheń namaka bohatu zyrobu a ſo ruczе rospschestrě, ſo mózachu jenož malo wuſkhowacź. Dokelž wětr woheń na ſtykne hospodarſke twarjenja njeješche a běſche ſ wodu hubjenje, ſtojeſche zbły dwór we wulkim ſtrasche. Ssobuſpalilo je ſo nětkoždy 1000 kop žita, mlócžawa ſ motorom, ryjeſe ratarſkich maſchinow a hospodarſkeho gratu a ſchtyri hospodarſke wozy. Haczrunjez ma wobšedźeſ ſawěrcžene, je tola nastata ſchkoda hišchcze jara wulka. Woheń je bjes dwěla ſaſo ſtótſinje ruka załožika. Wobydleršwo je ſo ſaſo do wulkeho njemera podało.

* **Se Žitawy.** Webthadne njeſboże, kiž na ſwoje žonu ſtych ſcžehowkow njemeješche, ſta ſo póndźelu wjecžor ½8 hodź. na Kralowſkim nameſcže. Dokelž je nameſto hubjenje wobſwětlene a dokelž maju automobile w měſcže ſ pomjeſchenym žwětłom jeſdźicź, jedźdže Kimuſina, kotrejž wjednik njeběſche ſtyſchał, ſo ſo cžah nałeje żelesnitej blížał, do Dybinſkeho cžaha a bu cžežy wobſchkodżena. Lokomotiwa thrahmy auto, jako běſche hižo nimale pschez kolije ſajeł a potorózł jón. Wobydlerſwo pschi njeſbożu do ſchkody njepschiſłuſchcžin. Też automobilowy wjednik je ſtróżenki wotewrjeſe.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se **Stolpnja.** (Cžežke njeſboże ſ motoriſkim kolom.) Na dróhi mjes Stolpnjom a Wyſokej pola Drježdżan ſajeżże motorowy kolešał do zyle nowego auta, ſ kotrymž běſche wobſhedžeſ hakle hišći k prěnjemu raſej wujeł. Motorowy kolešał a jeho ſoziuſ buſchtaj we wulkim kole na dróhi wjerhnjenaj, automobil bu kšetko wobſchkodżene. Nimoježdżazy cžežiły auto wša zyle rosbi motoriſke rowy žobu do Drježdżan. Wobžoby w automobilu wotewrjeſcu ſ lohkej ſchkodu, ale motorowej koleſarſej dyrbjeſchtaj ſtaj k lěkarjej podaſ.

* S **Wurzena.** (Pod ſchatowej rólu ſamjeſcžena). Jena ſonka ſ Grubnizy pola Wurzena, kotraž ſ elektriſkej rólu ſchaty rólowaſche, ſ nekedźbliwoſcžu pod rólu pschinidże, kotraž ju k ſtolpej pschitłóčeſ a ſamjeſcže. Wona běſche ſnydom morwa. Smjeſbożena je chzyła pod rólu ruczе ſtyſcžeſe na ſchatach nětčžo do porjada pschinjeſcź, jako je rólaſ ližom běžała.

* S **Lipſka.** (Spinalne wokhromjenje wotewěra). We Lipſczanſtim wokrjeſu je ſpinalne wokhromjenje dźeſi ſpadnyło. Tehdźa wyſchnoſcže wjazy žanych rosprawow njeznadowaja. W Lipſczanſkich ſchulach ſu ſ rosnuczowanjom ſaſo ſapoczeli.

* S **Reichenbacha** w Schleſyſkej. (Sajedoſcženje ſ mjaſom.) K cžeſcženu ſajedoſcženju ſ mjaſom, kiž ſo ſandźeny tydźeń w Reichenbachu ſta, ſo powoſ, ſo je hamtiſke pschepytowanje dokakało, ſo ſajedoſcženje nałeži ſ paratyfu-bowych bazillow pokhađża. Wſchitke 200 wožobow je ſaſa wotkhoriło, jenož dwě ſtej wumrěłej.

Ćežke wohnjowe njezboże pola Augsburga.

Kaž ſmy w póndźelniſchim cžiſle hižom pod „Najnowſchim ſ zyleho ſwěta“ ſtrótka wosſjewili, je ſo ſandźenu njedźelu pop. hród Affing, 30 kilometrow wot Augsburga ſdalemy wotpalił. Hród ſłuſchcže klubleriej ſwobodnemu knjeſej ſ Gravenreuthaſ a běſche nózny wodowy hród ſ lěta 1684. Woheń wudyri pschi wuhriju, kiž běſche wobſchkodżeny, a roſſchěri ſo tak ſpěſchnje, ſo hižom ſa hodźinu 14 metrow wyſoka ſchćerowa ſtěcha 35 metrow wyſokeho hrodu zyła w plomjenjach ſtejeſche.

Pšči wukhowanſkich dźełach w mansardowym poſchodźe ſo nadobo wéża, kotraž woſrjedź hrodu ſtejeſche, ſahybny a ſahyba ſłbodły. Tale kataſtrofa žadaſche žebi nekotre ſmjertne wopory. Spalikoj ſłaj ſo žyn jeneho ſchlekežeſkeho mišchtra ſ Augsburga a jena pšči ſłajena w hrobże. Cžežko wopaleneho wotnjeſbożu 29letneho murjerja Antona Bergheimera. Pjekarſki mišchtr Eichner, kiž dyſchcže hólza wukhowaſ, kiž pšči muri pod tšěmi wiſaſche, padże tři poſchody wyſoko na ſemju dele a wosta nimale ſmjertnje ſranjeny leżo. Pšči hróſnych podatkach ſo wſchelake wožoby na roſtſchaſenje cžuwow ſnoſeche. Mnoho ludźi žo žałoſtnje wopali.

Wjecžor wokoło 6 hodź. běchu ſo plomjenja hižom hacž do prěnjeho poſchboda dele dobyłe, we kotrymž hišchcze diwaj cžeſkoſranjenaj leżeſchtaj, kotrymaj nichtó pomoz pschinjeſcź njemóžeſche. Zakoſtmy je był kónz wohnjoweho wobornika a burſtcžoho ſyna Weſtermeyera ſ Affinga, kiž hacž do wutrobna mjeſ roſpadankanti ſatłuſtnjeny tcžeſche a dyrbjeſche ſo pšči žiwym cžeſe ſpaliecź. Schtyrjo wobornizy njemóžachu njeſvoſzowneho, kiž běſche hacž do poſledniejho wokomika pšči poknym wědomju a ſakoſcžo wo pomoz proſcheſche, ſe jeho położenja wuſwobodźicź.

Nimo wokolnych wohnjowych woborow běchu też motoriſke ſykawy ſ Augsburga a Aichacka pschihnałe. Schłoda wucžinja wjele millionow hrivnow. Póndźelu woheń hišcže ſalcžy njeběſche.

Dozyła je dotal 6 wožobow ſmjercž namakało, 12 bu cžežko ſranjenych a 20 haczь 25 lohko. W Augsburgſkej khorownej khorownji leża tjo cžeſkoſranjeni, ſa kotrychž lěkarjo žaneje nadžije nimaja.

Hospodarſki rozhlad.

Serjeun 19. oktobra 1927:

Kurzy zańdźenu sobotu w Barlinje:

1 Dollar	4,183	100 pólſk. złotych	46,825
100 ſwajc. frankow	80,645	100 franc. frankow	16,41
100 ſwajc. frankow	80,645	100 franc. frankow	16,41

Barlinſka burſa wosta też wczera dale ſłaba a pschinjeſe wſchelakim efektam dalſche ſpłaſchjenje. Na wikach ſ dołżnymi a rentowymi liſczinami ſapiſchachu dalſche ſelabjenje kursow.

Produktowe wiki wostachu ſłabe w pschestoju. Wowsez a rožny pschinjeſechu ſkerje kruczenje płacžinow. Popschikowanje wſchak wobras ſmadny wosta. Wczera płaczeſche zemlnoſ:

w Barlinje

pschenzy 12,40—12,55 hr., rožki 12,15 hr.
hacž 12,25 hr., jeczmjenja nałeżnjeho 11
hacž 13,35 hr., wowsa 10,05—10.70 hr.

W termijowym wikowanju

ſa oktober: pschenzy 13,30—13,27½ hr.
rožki 12,27½—12,25 hr., wowsa 10.85 hr.
ſa dezember: pschenzy 13,75—13,60 hr.
rožki 12,28¾—12,26¼ hr., wowsa pak 10.75 hr.
ſa měrz: pschenzy 13.80 hr., rožki pak 12,45 hr., wowsa 11 hr.

Na pschedań:

Dźerżazy a ſportiſi nóſ w Hródku, Bjedrichowa haſa 33.
Wóz dešdowany 6-zentnarſki, „Mała Liſchka“ w Budyſchinje, Sadowa bohata haſa.
Krowa podžobna w Minakale 12.
„ młoda dójka, Hewoch w Radowiſu pola Hródka.

Pschihtajicź pytaja:

Kowarſkeho, Schweider w Budyſchinje na Woltkowej haſy.
Wołſchcžeho ſchwajzarja, kuježeł dwór w Dolnjej Wołeſchnizy pola Mikowa.
Połzu do domu w Budyſchinje, Hrodowſka haſa 121.
„ „ „ Wes w Kulojoje.
„ „ „ Dožyna, rěſnikowa w Biſkopizach pſchi Torhoſcžcu.
Rěſnikeho, Kühn w Semizach.
Pohonczaſ, zenjenaj, ſo mohłoj žoni na robotu khodźicź, knjeſi dwór w Jabłońzu pola Mužinkowa.
Wotrožka, Męſchkaſ we Wołeſchnizy pola Lubija.
Schewſkeho, Körner w Porchowje.
Murjerjow, Wilhelm Schmidt w Halſchtrowje

Ssudniſzy na pſchesadźowanje

ſchwórkk 20. oktobra 1927

w Budyſchinje na ſudniſtwje dop. w 10 hodź.: Piſaniſka pschiprawa ſ marmora, 50 zigarow, 50 pakežikow płaſkaniſkeho pročha, 5 puntkow kakao, 5 bleſchkow łognatka, 23 bleſchkow cžorniznu, 5 bukſjow, 3 piſaniſke blida, ſoſa, drašowny powjeſchak pſched ſtwu, drašowej kamoraj, ſtaſ pſched Thürmer), ſtoł pſched ſ.aniſke blido, toczeny ſchpihel na ſcženu, hubſle ſe ſmykom a kaſchczikom, 6 wſchelakich piſaniſkich ſtrojow, wſchelake loža, zyrkwiny talef, wſchelake wołmjane khabaty, wſchelaka draſta, łamaniſki kamor, pianoforte, vertiko, hnitwinſki woz, cžahnik **we blido**, kryſtalowej cžaſownikaj, 11 ſportowych wołſekow, 2 khabataj do wětra, 5 ſportowych łazow, 6 temiſzowych bijakow, motoriſke kolo D.K.W., klubowy ſofa, klubowej ſtołaj, klamaniſka pokładwja, 3 ſtrykowaze maſchiny, półny wós, 70 mużatych łožow, 24 puntow tkaniſkeho pschedźenja, ſtoł pſched piſaniſke blido, ſtejacy cžahnik a blidźo ſa kurjerjow, ſchpihel, wucžakowaniſke blido, ſofa, ſtołaj ſe ſejzeradłom (wjezbarbjenaj), tocžnik ſa hełowe nože, tarczata pila ſ draſchku, papjerowrjeza maſchina, kamoraj do khlamow, ſchewſka ſchijaza maſchina, kožana walza, klamaniſke blido, kamor, wſchelake knihi, hudźbny automat, kuhowy kamor, blido ſa piſaniſki ſtroj, dźeſkaniſki kantu.

Dale ſe žwobodneje ruki na pschedań: Stejaza lokomobila, żelezne kachle ſ ſwučenju, wſchelake rowowe kamjenje, Schüpingowa maſchina, łejerſka praſa, kopérowaniſka praſa, 2 zemſkalnej ſakładaju ſa wjelowane burje, 5 wobłukow pjenježnych kamorow;

w **Kamjenzu** w kasarnach, komorny dom, dop. w 9 hodź.: Wucžakowaniſke blido, 100 mtr. tkaniſkow, blido ſ mużu, ſtores na dwě wokni, gardźiny na 3 wokna, khabataj do wětra, 3 ſymſke khabaty, 4 ſportowe łazy, wołmjanej łazaj, 10 hólczožnych wobłekow, 97 dźeczažnych ſpódnich khołowczkow, 18 koſchłkow, 20 puntkow wołny, 20 mtr. barchenta, 40 mtr. tehorunja, 12 mtr. wołmjanych tkaniſkow, 73 mtr. kóprowcho barchenta, 2,70 mtr. tkaniny na ulſter, 2 puntaj mózka, 10 puntow mózka (ſe ſchwórcžimi ſ pjerjom namješchanym), procžiwrěbaſ, 2 kaſchczikaj fortimentkow;

w **Kubiju** dop. w 10 hodź. na ſudniſtwje: 3 mjeſne ławki, wſchelake bleſche, ſikera, bleſchi wuhlowcho tiſkiłka, łodowy kamor, kaſchczik rósynkow, wſchelake meble, ſrakowy wobłet, ſmołkingowy khabat, mużazy cžahnik, draſchela, motor na wjerczaty pruh, hobanka, 23 dyhſaczných lampow, radiowe pschiprawy, 43 kubuſchkow Rudola;

we **Semizach** w Henkłeja piwownym rólu pschiſ. w 12 h.: Próchſerbaſ, 13 koſow, piſaniſke blido, blido.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Wiki ſu měrne, płacžiny ſo wotdźerbuja pola pschenzy a rožki.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž pſched hodźinu. Wobrót wostanje jara ſnadny.

Płaczizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymje po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg. Płaczizny po zlotej hriwnje.

	18. 10.	17. 10.		18. 10.	17. 10.
Pšenica	248-251	249-252	buny	22-24,00	22-24,00
rožka	243-245	242-244	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jeczmjeń	220-267	220-267	módre łupiny	15-15,50	15-16,00
naz. jeczmjeń wows	—	—	žołte łupiny	—	—
	201-214	200-213	zeradella	—	—
kukurica	192-194	192-194	raps. wosušk	15-16,10	16-16,40
pšenž muka	32-35,25	32-35,25	lany wosušk	22-22,70	22-22,80
rżana muka	32-33,65	31-33,65	pocn. melasa		
ps. wotruby	14,25	14,25	běrnj. kruški		
rżane „	14,00	14,00	syno, 50 kg	2,45-2,85	2,40-2,80
rapa	306-315	305-315	rżana sloma	25-25,00	22-23,00
lane symjo	—	—	pšenž. „	1,05-1,45	1,00-1,40
hrósch	35-37,00	35-37,50	wowsna „	0,85-1,05	0,80-1,00
pjeluški	21-22,00	21-22,00	ječna „	0,85-1,05	0,80-1,00

Přilopk.

* **Sónkh w Krkonoſchach.** W Krkonoſchach (Riesengebirge) je ſo njedźelu wjele śnéha naſchło. Schtomy na trochu wyſchſchich horach ſhibowachu ſo pod běłej cžežu. Tšěchi hoſcežnzow, kiž wyſche leża, mějachu lodowe ſwjaty.

* **Khłoſtanje ſa ſaraju Teichmanna.** Faraſ Teichmann ſ Barlina, kiž je lětſa w lěcže mkody por w lětadle w powětſje ſwérował, dosta khłoſtanje jako nałożenje a 200 hr. pjenježneje pokuty. Na to je jemu evangeliſke konſiſtorium dowoliło, ſo ſmě ſo ſaſo do ſwojeho-ſaſtojnſtwa wróćicź.

* **Hróſbna žwójbna ſtruchłohra.** S Barlina pſchiňdże powěſcź, ſo je we Werbigu pſchi naraniſchej żelesniju jedyn dźełaczeſ najſterje w duchownym ſacžemnjenju ſwoju žonu, ſchéſcželětnu dźowku ſe žonineho prěnjeho-mandźelſtwa a 74-lětnu wumeńkaſku ſaraſpł a na to ſebi ſam žiwjenje wſaſ.

* **Cžežke njeſbo'e na Brennerſkej żeleſnizy.** Pſchi doarjenju elektriſke oda ſa Brennerſku żeleſnizu w Alpach je ſo cžeſ. jeżboże ſtało. Pola Goſſenſaßkeje ſtajże pschijndżechu ſchtyrjo dźełaczerjo pſchi ſtajenju ſchcžerja ſtyhlowprudowennu powodeſ pſchebłóku. Tſjoch njeſbożowanych elektriſki prud hnydom mori, ſchtwórty ſo cžežko wopali.

* **Se ſwnowowym powjaſom morjeny.** Jako w Kalterne je Tirolſkej dźeſaczłetny hólz ſwjaty wjecžor ſwonjeſche, ſaſchmjaia ſo w ſwonowym powjaſu, kiž jeho ſ mężinym woknom dele cžišny, ſo ſo hólz ſaraſy.

* **Póſtowe twarjenje ſo wotpalilo.** We twarjenju ſtareje póſty w Bozenje wudyri pod tſěchu woheń, kiž ſo ruczе po zyłym twarjenju twupſchestrě a jo nimale zyłe do popjela pſchewobroczi. Woheń je po ſdaču ſ prjeczěſtjenjeje zigaretu naſtał.

* **Ruſka ſyma ſo ſapoczała.** Pjatk w nozy thermometer nahłe na 6 ſtopjeńſkow ſymy ſpadny. Ssobotu ſo zyły dźeń ſłyhnje ſnjeżiło dźeſcže. W Moſkowſtej, Władimirſkej a Twerſkej guberniji ſu někotre wſy ſe śnéhom ſawěte.

* **Pjerj ſmſertnych woporow pschi ſniesbożenju** rěładła. Pola Saint Antonia w Texaſu w wolnoſcžnej Ameriji je lětadło ſe 700 metrow wyſokoſcže delepadnyło. Pjerj wobłowom, kiž w nim ſedźachu, ſo ſaraſchu.

* **Mordaſ, kotrehož Boża ruczka ſaja.** Bur ſ mjenom Pawoł Kiž, kiž w lěcže 1912 ſe wſzu Kurtos pola Arada w Tranſylwaniſkej do Ameriki wuczahny, piſaſche ſtrótka ſwojej žonje, ſo je na dompuczu a ma někotre ſta puntow ſterlingow (jendź. pjenjez) ſobu, kiž je heſ tam nałutował. Tola na dnju jeho pſchikhada bě žona tak khora, ſo njemó-

jesche ſ łoża stanyć. Tohodła žo na žiwojeho pśichiwuſnego, lowarja Handrija Gergela, wobroći a jeho pśoſchesche, žo by po jeje muža na żeleſnizu dojeł. Gergely też do teho radobiśe poſtrowiſchtaj. Na to naſtajiſchtaj žo na 5 mil dołku jěźbu. Bohužeł wědjesche Gergely, žo ma Kiž wjetſchu hnnu pjenjes pśi ſebi. Po nekotrym czaju ſaſta ſ wołom, ſtorzeł Kiža dele a wſa pod ſedłom jekeru a pśajesche žiwo-jemu pśichiwuſnemu, žo budże jeho ſtonzowacź. Kiž cjekny. Tola Gergely jeho doſtajže a wjerhny jeho k ſemi. Gergely žo na njeho poklaknu, ſwiſaſa jemu ruzy, ſkoczi horje, ſtehny jekeru a chyſyche jeho ſarańcź. Kiž, kiž śe ſe ſtrachom na poł morwy, wocźakowaſche ſe ſatwarjenymaj wocźomaj wudyr. Hdyž pak žo to njeſta, wotewri wocźi a žo łehčźi-wje wobhladowaſche. Napohlad, kiž nětko mějeſche, bě hróſtny: Gergely ſtojeſche nad nim, noſy roſkraczenej, horni dźeł cźeła naſtrócźeny a dźerżeſche wot wobeju rukow pſchimnjenu jekeru wyſche hłowy. Ale wón žo njehiba-ſche, wocźi běſchtej ſproſtinjenej a ſchkleńczanej. Kiž žo poradźi, žo ſ powjaſoru wuſwobodźicź. Potom eźerjeſche do bliźſcheje wźy a powedaſche ludźom ſwój ſaſtupny po-dawk. Někotſi muźoje dźechu ſ nim a namakachu Gergela w hamtym ſtejniſchću kaž pśedy. Gergela dowjeſchechu do Khorownje w Aradźe, hdźež pśiches ſi měźaju ſ proſtinjenymi ſtawami leżeſche. Jeho ruzy wotſtaſchtej runje tak kaž pśe-dy, mjenujzy wyſche hłowy proſtinjenej a jekeru krucze dźerżo. Lekarjo wujaſnuja ſej pad takle: Gergely khorje-ſche na arterijach (ſtwjerdźene žiły). Pśichi njeſtutku žo kat roshori, ſo jeho Boża ruczka ſaja a tamne ſlemjenje pſchinźe do proſtinjenja a wośta tak dale. Dże też Boże khłoſtanje na cźłowjeku, kiž chyſyche hróſtnu njeſtutk wu-jeſeć.

* **Wopita jako wudźer.** Po woſſewjenſtu wihſchnoſćeſko malajiſkich ſtatow maczinja wopitu na malajiſtim brjoſu mjes rakami wulku ſchłodu. Po tutych powěſćach powſchoja wopitu ſwoje wopuſche pjeſka jako wudu do wody, taki žo do mich ſakuſnu a wopitu ſcźaknu je potom na kraj, hdźež ſej je błodźicź badźa. Tola je žno žo ſtało, ſo wo-ſebje žyłne raki ſu wudźaju łapjan do wody ſcźahnyłe, hdźež žo potom ſatepi.

* **Wohenłuwaza hora w Chileſkej žyłnje pucha.** Po powěſćach ſ Buenos-Aireſa chileſki vulkan Llaimi w po-łodnjiſchej Amerizy wulke hromady popjeła ſe žyłnym ku-rom wuſtorkuje. Puchanje pſchewodźuja žyłne podſenſiſte ſtorki, kiž ſu w dalokej wokolinje cźuć. Wobydlerjo wokol-nych wſow ſu cźekli.

* **W Newyorkſkim pſchiſtawje łódźi do žo frafujej.** Franzowſki parnik ſ puczowaźnymi „Paris“ cźaru ſ Le Ha-vre do Newyorka, je w nozu k pónd3eli w Newyorkſkim pſchiſtawje w ſcźinje poſtawy ſwobodu do norwegſkeho two-rowego parnika „Vesſegen“, kiž wěki nimo pſchiſtejže a chyſ-ſche do Brooklyna, ſaſć, ſo žo „Vesſegen“ ſa ſchtworcź ho-ſpiny podnórſi. S parnika „Paris“ puſchcźichu motorſki cźołm do morja, kiž mějeſche łódźinu wobſadku, kotraž bě-ſche na wuheń ſalesta, wukhowacź. Też druhe cźołmy pom-hachu pſchi wukhowanju. Schešcź wožobow je žmjercź we łołmach namakało. Morwi ſu tejerjo a maſchiniſtojo, kotſi dla ſpśiſcheho podnórjenja hacź na łódźinu ſtechu dokhowatacź njemóžachu.

* **Hróſtne njeſchoże na Nilu.** Kaž halle bu nětk ſnate, je žo ſpocźatk oktobra na Nilu mjes Khartumom a Om-durmanom ſtało. Pſchepjelujeny pſchewożeńſći cźołm, na kotrymž 35 wožobow pſchebywaſche, žo powroćźi a podnóri. Tak daloko hacź je ſamějćene, je žo 18 wožobow ſatepiło, mjele ſ nich je torhaza woda ſobu wſała. Snjeſbożeni ſu wſchitcy domoródni, ſwjetſcha ſaftojniſy żeleſnizy a łódźin-ſtwa. Cźołm njeběſche tajſi, kajkiž žo hewak ſa pſchewoža-wanje trjeba, ale jenož narunanſći cźołm, kiž žo jenož wu-ſiwa, hdźež pſchewodźeńſći cźołm njeſejdźi, ſo bychu domo-ródni ſ nim na měſtno ſwojeho dźeła dojeſli. Cźołm mě-jeſche po pravom jenož ſa 18 wožobow měſtno.

Kursus serbskich narodnych rejow.

Kurſus rejow
wotnjeſe žo pſchichodnu ſobotu
22. ſeptembra wjeczor we 8 hodź. w ſali
Sserbſkeho Domu. Jow nawjednje kt. Měranka
Leſchawiz ſ Drježdźan. — Stare reje žo ſnowa
wośwjetnja a jena žyle nowa reja ma žo pilnje wuknyć!
Wſchěch tych ſwěrnych ſerb. tow. „Nadźije“ kiž žo ſa
bypkownu wopyt kurſa ſapjeſchu, tola też wſchěch
krajanow a krajanki ſ blíſka a ſ dala
ſarjadniſtwo kurſa nutrownje
pſcheproſcźuje!

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěſć wo wjedrje ſa jutſiſchi ſchtwórk: Scherjate, chłódne, mróczele žo pſcheczahuja.

Noſkaſowaćˇ němſkoſtatneje woboty, general Heye, je do Sjednoczenych ſtatow połnóżneje Ameriki puczował. Mu-toru je jeho preſident Coolidge we wożebitej audienzy pſchi-jał. Pſredy teho je general Heye wójnſkeho ſekretara Da-viſa wopytał. Też łódźſtwowneho ſekretara Wilburа a ſtat-neho ſekretara Kelloga wopytawſchi budże general Heye dale po Ameriju puczowacź.

Pſchi jednanju wo němſkoſłowakiſkim wikowańſkim ſrěc-zenju ſu žo cźeźcy ſaſtupjerjo ſa to wuprajili, ſo njeby wot 1. januara 1928 dijum w puczowańſkich pažach wjazy trěbny był.

W aſturiſkich wuhlowych jamach w Schpaniſkej ſu hór-nizy dźeło ſtojili, dokelž je žo akkordſka miſda ſnižiła.

W Rio de Janeiro je wojeńſke lětadło palo k ſemi padło, hdyž frazowſke lětadło ſ Coſtesom a Le Brizom k ſemi pſchi-ſtaji. Tſi wożoby we wojeńſkim lětadle ſu žmjercź po cźerpile.

Dwójbne powěśće.

Sem rěli: Armbſcht Lorenz, pſchekupz w Budyſchinje, 74 lět. — Max Roßberg, bankowy direktaŕ w Nowym Gersdorfje. — Pawoł Mühla, ſchkleńcźaŕ w Kamjenc, 26 lět. — Armbſcht Kuhnmann w Lubiju, 65 lět. — Emil Max Wünſcha, wikowaŕ w Lubiju, 65 l. — Madlena Pólinkowa rodź. Kubiza w Brěźini pola Wo-ſerez, 51 lět.

Porjedźeńka. W pondźelnjchim cźiſle dyrbi w politiſkim dźeľu město ſtónzowanje „nujnoſłowjanſkeho rěcźaca albańſkeho pópſtanza. Też žo jeho nadpadnje nje w lěcźe 1904, ale 1909 narodźi.

Towaršwski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ pruhuje **jutře štwórtk** wječor z dypkom 1/29 hodź. w Serbskim Domje (nic w Kat. towaršowni). — Wočakujemy zaso wšěch ſwěrnych a pilnych pśicźerowarjow. Dirig. Pśeda.

Budyšin. Kedžbu! Naša „Jednota Sokoła“ wu-hotuje njedźelu, 23. oktobra, w Měšćanskej zahrodźe ſwój pśenł Sokolski ſwjedźeń. — Pśeproſu-jemy nanajwutrobniſo wſě bratrowſke jednoty a wšěch lubych Serbow. — Poskićić budźeja ſo wše-lake zwučowanja, hudźba, měšane khóry a druhe žortne pśekhwapjenja. — Započatk w 7 hodź.

Bukecy. „Radoſć“ ma dźenſa (19. t. m.) wječor we 8 hodź. ſpěwanje. Dirigent.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoła“ ma ſwoje zwučo-wanja kóždu ſrjedu wječor we 8 hodź. w to-waršowni (Christl. Vereinshaus) na Horńcźeſkej hasy. Načolnik.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwučuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Radwoŕ. „Jedn. Sokoł“ změje pśich. pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje a po tym ważnu zhromaź-dźiznu. Pśitomnoſć kóždeho ſobuſtawa je nuznje trěbna. Starosta.

Rakojdy. „Jedn. Sokoł“ zwučuje kóždy ſtwórtk wječor z dypkom we 8 hodź.

Serbske reje pod nawjedowanjom knježnу Měranki Leśawic ſobotu, 22. oktobra, wječor z dypkom 8 w Serb. Domje. Nowa reja.

Spěwna kupka „Lumir“ zeńđe ſo k dalšim ſtudi-jam ſobotu, 22. t. m., 5—7 w znatej měſtnoſći. Noty ſobu pśinjeſć. Hoſco witani. B. Kr.

Škowronćk. Hudźbna pśiloha k časopiſej „Łužica“. Tuta pśiloha je wulcy zajimawa za ſpěwanſke towaršſtwa a wšitkich jenotliwcow, kotřiž chcedźa wo ſpěwje a hudźbje nješto nazhonić. — Runje tak zajimawy pak je też za kóždeho ſwěrneho Serba měſačny časopis „Łužica“ a płaći ze „Škowronć-kom“ hromadźe na cyłe lěto jenož 3 hr. — Wot „Škowronćka“ budźeja ſo wot nětka wosebite wo-ćahi (čo. 20 pjenjeżkow) zhotowić. Spěw. towaršſtwa njech bórzy lićbu ſwojich ſobuſtawow a jenotliwcy ſwoje ſkazanki ſobudźěla Smolerjec knihańi w Serbskim Domje w Budyšinje. G. Wowćerk.

Worklecy. Pśichodnu ſobotu (22. X.) wječor we 8 hodź. zwučuje Pančanska jenota na wjesnej žurli. Prosy ſo naležnje, zo bychu wšitcy na zwučowanju ſo wobdźělili. Za tych, kotřiž porjadnje khodźa, budźe to z wěſtym wuznamom. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, bencin atd.
podawa ze ſkłada
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

Stare dobre **husle**
su tunjo na pśedaŕ poła
časnikarja w Dobrošicach

Najl. Hornjokauſungske bźele
kruchate wapno
k twarjenju a hnojenju wote-dawa bźěrje
Albert Paatz
pśi Halšterowskem dwórniſću
Telefon čo. 11

Wše nowosće su dóšłe

Žonjace drasty
mantle
kostumy
wobleki
bluzy

hładke a mustrowe, **tkaniny na drasty** w hobrskim nazymskim wubjerku a po wšelakich płaćiznach. **Hładke a mustrowe židy, Lindenske wobleki * somoty * somoty do płokanja**

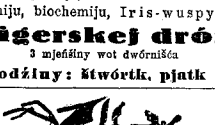
Alfons Schauseil w Budyšinje
:: Wobhladajće sebi wukładźenja w mojich woknach! ::

Płachty na sofa dołhe 2,90 płachty na diwan . . 5 mtr. **wóskowe rubły,** wulk. wu-bjerk, tunje płaćizny.
Ida Erlerec zwož. Würkerowa w Budyšinje, Zw. Lawska hasa 10 rótźk Kronprynzowcheho mosta.

32 pj.
płaći pola nas punt
mlěteho cokora
60 Pj.
1/4 punta paleneho
bunoweho kofeja
dale wše słódke twory
čerstwe a tunje
„Küri“ predawarnja
w Kamjencu
Bismarekowa dróha čo. 7 a
w Połčnicy
Nowe torhošćo čo. 4.

Wysokosuć. kruwa
s 2. cźelcom je na pśedaŕ
w Lipinach čisło 3

Naturska hojerka H. Freund
Magnetopathiju, radźićelka za homöo-pathiju, biochemiju, Iris-wuspyty
na Jägerskej drózy 5I
3 mjeńšiny wot dwórniſća
Rěčne hodźiny: ſtwórtk, pjatk a sobotu

Jurij Häusel w Budyšinje
na Bukelinskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna pśedawarnja Rudolfa Szeka z Lipska
— w Budyšinskim hamtskim hejtmanſtwje —
Skład ratarſk. mašinow a graťu wšěch družin

Najnowša serbska kniha je wušła w zběrcy „Dom a swět“ čo. X.
Ruske byliny
Přełožił, zawod napisał a běšć pśenjotnych drjewjorſow pśidał
Mărćin Nowak-Njechofnski
176 str. 3 hr.
Wšěm Serbam ju naležnje poručamy
Serbska kniharnja w Budyšinje
Serbski Dom

Nawěſtki pśinjesu wuźiwarjam wobućowu dom Mark w Kukowje.

K pśenjej skhadźowanej Łužisk. wokrjesneje skupiny ſakſkeho evang. cyrkwinskeho
zwjazka „Módreho kśiża“
njedźelu, 23. oktobra 1927 w Budyšinje je z tutym kóždy wutrobnje pśeproſeny.
Wot 2 hodź. rozrěčowanje na Hrodowskej hasy čo. 5, w 6 hodź. w Marijnej a Marćinej cyrkwi kemšenje, w 8 hodź. zjawny ſobuſtawny wječor w ev. towaršowni na Horńcźeſkej hasy, (Rěčnikaj: knjez direktor Peiſel z Kamjenicy a knjez faraŕ Seltmann z Kesselsdorfa.) Hudźbne poſkićenja wot Miſſionſk. posaunińſkeho khóra.
Zastup darmo! Započatk z dypkom!
Budyske měſtne towaršſtwo **Sakſki ev. cyrkw. zwjazk „Módreho kśiża“**
Faraŕ Paul, pśedyda Faraŕ Seltmann, pśedyda

Dołhe a krótke ſkórnje
ručne dźeło, ma jenož na ſkładźe

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde 6o. płaći 40 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec kniharski a čišćerski zarjadnistwo, sp. z o. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawóstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawóstki a tabele so wyše wobilěcuja. Za reklamowy a nekrjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. ⁊ ⁊

Čisło (Nr.) 246 — Budyšin — Štwórtk, 20. oktobra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Stejišćo němskeje ludoweje strony k šulskemu zakonjej.

Wot němskeje ludoweje strony wotwisnje, hač ža pśi šulskem zakoń w němskim ześinje pśihłosowanje. Pśichi debaśe je dr. Runkel ⁊ němskeje ludoweje strony jeje stejišćo k šulskemu zakonjej rozjasnił. Jeno frakcija zakonjowy naćišć jako khmany podłoš za jednanje pśihpósnatwa, tola je na ześim stejišću hač k kóńcownemu wobsamknjenju zyle swobodna. Wona je sajdnje za to, so by wusnawańskej šuli wusitawne stejišćo da, dokelž je wona jena ⁊ najhódnišćich němskich woleńskich šulow. Jeje wutworjenje njeześe pak ža na žane waśiwje na šćodu runje tak wusitawuje wopśiwnjenych druhich šulskich formow stacy. Bjez pśiwześiwenja dźe móje ža rjec, so ma ža sakładna šula po wusitawje wobkładowacej jako ludowa šula, a so dyrbi ža tale ludowa šula starej simultanšuli ⁊ runacy a so dyrbi wusnamne stejišćo mjez. Wona ma potajkim ⁊ porjadnej šuli być. **Theoretiśiy ža w naćišku tole wosnamne stejišćo pśihpósnawa, praktiśe wuwjedźenje pak tole pśihpósnaśe sakžo śnježi.** W tymle padźe by porok njewusitawnosće wopśiwnjeny był. Němska ludowa strona tohodla žada, so wšykne šule, kótrež su wot wjele lět ⁊ hromadźenśe šule byle, taśe wostake, a so bychu wšykne nowozałožene šule, hdyž su wusnawańska šula njeźada, teho runja ⁊ hromadźenśe šule byle. Cźaš, němskonarodnu jenotnu šulu na šćeśišćańsko-nabožnym sakładze wutworiś, je ža bjez dwěla ⁊ Weimarskim šulskim kompromiśom skoncźił. Mjezyt dale šćeśišćańskich charakter ⁊hromadźenśkeje šule žada, kaž je wón pola stareje simultanskeje šule sakjeny. Kśeśišćańska simultanska šula dyrbi wostaś, hdyž wona wobśteji. Na kuntu wěcznje praji, so je jeho strona pśiwześiwo dobladej do nawjeźenśkeje wucźby. Zasnowanjedźenju duchownego šulskeho dohladowanja dyrbi ža sadźiwaś. Schuliši zakoń budźe pak ⁊ rozwojnym pomnikom němskeje kultury pak ⁊ motorom ⁊ nahonej žiwneho kulturneho rozwiwanja.

Rěc dr. Runkela budźe ža zentrumskej a němskonazionalnej stronje mało pśedobaś. Jeli so by ža němska ludowa strona pśihi wuradźenju schulskeho zakonja sajdnym Runkela dźerżała, by wona do wulkeho pśiwześiwnistwa ze zentrumskej stronu pśihśiła. W tu chwilu njemóža ža pśiwześelo kuježeŕśtwowego naćiška nadaś, so ža ža wobježe sakhowanje a rozwiwje wěrywuznawańskeje šule sarućiśo. Jeli so ža tele žadanja njebychu dopjelnile, a jeli so by němskonarodna schuliši zakoń jenicźny pohon ⁊ sakuśtnim sakładam ža sałoženje śwětnych a simultanskich šulow datwał, njeby ža zentrumska strona ža wobsamknjenje tehele zakonja sajmała.

Centrumska strona přemjenjenje wólbneho zakonja žada.

Zentrumska frakcija němskeho ześina je śledowaze napraśenje sapodała: Płaćaze wólbne waschnje za wólbu do němskeho ześina je wulke njedostatki pokasało. S wótłom po liśinach ža wolerjam wukraeze wólbnych kandidatow poćežuje. Wulkosć wólbneho wokrjeża nutne dowěrjeńśe śwjasanje njes wolerjemi a zapósłanzami śuśesmójni. Praśachamy ža: Je němske knježeństwo śwólniwe, zakonjowy naćišć, ⁊ kótrymž bychu ža tele njedostatki wotstronike, tak wjele pśedpołožiło, ža mohł hišćeże nětkajšchi němski ześin bjez nim wobsamknjeś?

Powyšenje dawkow w Oldenburgskej.

Oldenburgski ześin je wutworu wo praśenju dopśedka płaśenja nisdy za krajnych sastojnikow a wo praśenju jednak, kak maja ža ⁊ tele nastawaze wudawki śwjeśeś, kótrež 571 000 hriwnow wuźinja. Knježeństwo je ześinej k wurunanju wjetśich wondawkow pśedłožiło pśedpołožiło, je kótrejž ža kraine dawki wo 11 prozentow powyšcha.

Strajkowe położenje w Sakskej.

Strajk mjes wuhlowymi dźełaćerjemi je ža w Sakskej dźeń a dale rozšěrił. W Lipšćańskim wokrjeżnym hejtmanstwje je ža dźeło w Böhlenje, Regis-Breitingenach, Mutzenje, Viktoriji, Lobśądzu, Bornje a Bleicherthu dopołnje sastajiło. W někotrych mjeńšich zamach ža hišćeże ⁊ tśeśimi, w druhich ⁊ dwěmaj tśeśinomaj jich dźełaćerstwo dźeła. Hdyž ža wot tejele makeje liczby zamow wobhlada, móże ža rjec, **so je ža strajk w połnym wobšahu we zaśiich brunizowych zamach pśechwjeźił.**

Strajkowe wjednistwo je hač dotal zamołko měr a porjad mjes strajkowazymi zatkowaś. Wono je ⁊ kuježeŕśtwom ža pśiwześenješi posrupowało, tola pośledńe dny je ža tale pśiwześenosć kasyła, hdyž bě kuježeŕśtwo w Hirschfeldže techniku nuzowu pomoc zastajiło a ⁊ teje schkitaniu 200 žandarmow wotpósłało. Strajkowe wjednistwo je na to wobkamknło, nuzowe dźeło sastajiś, jeli so by strajk dźeże rak a hdy by ža techniśka nuzowa pomoc wrócyła njeměła.

Strajk we Łužicy.

Kaž w **Hirschfeldže** polizija też zamy **Stykomorowskich** tronow schkita. Do zamow Viktoria III, Margi a Elsy je ža po 10 muzach polizija położiła, mjes tym jo je 20 muzi po Slepo Komorowa, hdźež ma mjetne strajkowe wjednistwo swoje sydło, pśichilźe.

W **Shorjelskich stronach** su ⁊ wrjawiacjom brikettowoje fabriki pola Siegersdorfa wšykne briqettowe fabriki dźełacy pśestałe.

Dźeło w *Kohlfurtskej a Hirschfeldskej milinarni* a we zamowaj w Olbersdorfje a Herrschelwaldawje ža dale dźeła.

Nakładnišćo.

Strajkowarjo su dwoju hórnikoma po puśu ⁊ Olbersdorfskeje zamy pola Zitawy nadpadli a mabili. Cźežkorańenjeni su jeju do khorownje dowjezli.

Drježdźany ža ⁊ cźežkej brunizu sastaraju.

Drježdźany su, ža bychu ža pśiched njedostatkow wuhla sawěźiśe, wulke zkasanki cźežkeje brunizy wobsamkle. Wuhlowe wikowarśtwo, pśichemyślowe dźełarnje a dorjaze hospodarśtwa su ža hižo tak bohaze ⁊ wuhlom sastarale, so njeje žanoho stracha.

Strajkowe wjednistwo ža na wobšadźenje zamow ⁊ policiju wobcźežuje.

Zentralne strajkowe wjednistwo je śledowaze wozjewenje wudało:

Dźełaćerjo ześeńoněmskich brunizowych zamow wot pónjdźele strajkuja, so bychu žebi lěpšu mzdu wubědźili. Tole wojowanje ma cźisće hospodarski charakter. W druhimi próžowanjemi nima niźo cźinić. Dźełaćerske zwjazki jenož nutrne wojowanje wjedu. Bagrunje njeje žaneje pśicźiny ⁊ wozběhnym policajskim naprawam, su někotre wuschnosće, wozběhe w Halleskim, Kasselskim, Helmstedtskim a Stykomorowskim revěrje policiju pozběhnili. Zandarmow a policistow su ⁊ dźela jenotrowzy pśechezmo strajkowarjam pomjatali, žanno lětali sebrali a spytali zadźewaś, so bychu strajkowarjo na straži stejeli. Wjele zamow je ža ⁊ policajskimi komandami wobšadźiło. Pśechezmo tymle naprawam śuny ža pola pśichilźnych kuježeŕśtwowych měśnjow wobrjeźowali. Sda ža, so někotre wuschnosće dospołnje pod wliwom zamowych direktorjow stejachu. Mamy tele policajske naprawy ža zyle njewoprawnjene a njenutne. Strajkowe wjednistwa a strajkowarjo budźa bjez šobnjomaj policije wicho cźinić, schtož je nutne, so bychu ža měr, porjad a bjezstrach zakhowale. Podpisane strajkowe wjednistwo pak njedźiwaju teho dźełaćerskeho kuježeŕśtwo ześeńoněmskeje industrijelnje nanjetnja, so by měr, porjad a dijsplinu zakhowało a so by jenož na ponjerjenja dźełaćerskich swojich pośluchało.

Techniska nuzowa pomoc so wrócy njewozmje.

W sakskim hospodarskim ministerstwje je ža ześeńu wuradźenje wažne jednanje wotmě. Kaž je znate, je sakske knježeństwo pśichi milinarkowanju ⁊ Hirschfeldže a Bolenje techniku nuzowu pomoc sastajiło, so by ža **sastaranje kraja ⁊ elektriskej mozu zawěźiło.** Pśichezmo tejle naprawje je centralne strajkowe wjednistwo, kótrež ma swoje sydło we Halli, protestowało. Jeho w jedowstim pośedźenju pśichitonni sastupjerjo wot knježeŕśtwa žadachu, so by techniśku nuzowu pomoc wrócyło wusało. Woni ža swóńniwi, nuzowe dźełko hórnikam cźinicź dać, njemóža pak na žane waśiwje tomu pśichilstojowaś, je techniśka nuzowa pomoc zuły kraj ⁊ elektriśkej mozu sastaraje. Strajkowe wjednistwo je jenaž swólniwe, jako nuzowe dźełko **sastaranje wodarnjowy, khorownjowy a podobnych wuśitawow ⁊ prudom (elektriśkej mozu) dowolicź, sastaranje pśichemyślniśkich a rataŕskich dźełarnjow a dróhoweje żelesniže, runje kaž sastaranje wobydlenjow pak rasnje wotpokasuje.**

Knježeństwo napiśechežo tennile stejišćo praji, so ma po wukazu němskeho presidenta (Eberta) ⁊ 20. nowembra 1920 ža swoju wuwinowatosć, je wšykne frédźami kraj ⁊ elektriśkej mozu sastaraś. Na praśachanje sastupjerja sakskeho knježeństwa, haž su dźełaćerske swjazki swólniwe, we swjazke sakskeho knježeństwa nuzowe dźełka cźinicź, ža jenu wótmołwi, **so dźełaćerske swjazki njemóža w tymle smyśle nuzowe dźełka cźinicź.** Po jich ménjenju sakske knježeństwo nowembarski mukas lěta 1920 wopak kontrolnje.

Jeli so knježeństwo njeby ža zadanje dźełaćerskich swjazkow techniśku nuzowu pomoc wrócyło wsało, bychu dźełaćerske swjazki nuzowane byle, wšykne nuzowe dźełka na druhich pośtrahowanych brunizowych zamach ⁊ rjadu Němskeje sastajicź.

Knježeństwo praji, so pśeched powšichkowuježu njemóže samołwicź, sastaranje ⁊ elektriśkej mozu na taśe waśiwje wobrotyć, kaž by ža śło, hdy by ža zadanje strajkowazych hórnikow dopjelniło. Tohodla ža sapowědnje, **so je zadanjemi zentralneho strajkowego wuhjerka nakładowacź.**

Techniska nuzowa pomoc njeje ža nihdźe za wurywanje wuhla ⁊ pśichodźelanju do briketowu wuzita.

Dokelž je knježeństwo sastaranje kraja ⁊ elektriśkej mozu do rukow wsało, ža ža wobhlady strajkowarjow na dobyśe pohubljenišćile. Hdy by elektrika móź za rjemjezdło, pśichemyślo a wobšćěteńe wuwostaka, hdyby ža dyrbjale strajkowarjam bórzy jich žadanja dopjelnicź. Se žanym sastajenjom dźela w zamach pak ža wojowanje podležki. Sa dźełaćerjow je dwěłne, haž budźa móź dobyć, hačrunjeź ža po sastajenju dźela w zamach hižo nětkole ⁊ lepšiom do nuzy pśichilźe. S Halle ža powź, so stej papjernikaj w Halli a Cröllwitzach dyrbjałoj dla njedostatka wuhla swoje dźeło zamjeśowaś. Zokrowa cźiśeńa w Halli, kótraž chyšće tónle tydźeń kampagnju (dźeło) zapoczeć, je dyrbjała wot teho wothladaś. Dessawska zokrowa cźiśeńa je nuzowa była, dźeło sastajeś. Westeregelskite konjolidowane alkaliowe dźełarnje ža tehorunja dyrbjale ⁊ dźełom pśestaś. Strajkowe wjednistwo je dźeńża wojśewiśko, ža je 72 000 hórnikow hižo 63 000 strajkuje.

Němske knježeństwo ža wo dojednanje mjes strajkowazymi hórnikami a dźełodawarjemi próžne.

Knježeńśkowy wurunaś w śjednanišćim a wurunanišćim prozowanju w ześeńoněmskim brunizowym hórnikowym ⁊ dźełodawarjowa na schtwórtk 20. oktobra do Berlina pśeprošyło. S wobeju stronow je ža pśeprošenje pśišłało.

W tu chwilu ani dźełodawarjo ani dźełaćerjo nochcedźa je swojeho kśiśiśeja nješto popušćeśiś. Tohodla njeje woczakaś, so by ža dóšło w zamach do zapoczatka bliśšeho rozjasnjenja zapoczato. Jeli so by ⁊ někotrejmi dojednanju dośšło, bychu ža zastupjerjo dźełaćerskich swjazkow hnydom do strajkowego revěra wrócili a ⁊hromadźiznu wotpóšłanzow swołali, kótraž by dyrbjała rozsudźiś, hač ma ža rozšěrjaś wuzwuń pśichilcej abo sacźišćnjej.

Strajkowe położenje w Mückenbergskej krajinje.

W Mückenbergskej krajinje je ža **strajkowe położenje zhórschiło.** Ferdinandšća a Friedlandska jamy a britettarnja tśej dźełacej pśichestajej. Druhe britettarnje hišćeże ześe dwěmaj tśeśinomaj dźełaćerjow dźełaju. K dźełu swólniwi w zamach bydla a ža tam sejźiwaja, abo ža ⁊ cźežitymi automobilemi pśichwalźa a wothwalźa. Na taśe waśiwje je ža poradźiło, liczbu k dźełu swólniwych w Lauchhamorskich zamach a dźełarnjach powyšiś.

Pólśke kasarnje twary w Teńcowje.

W Teńcowje dyrbja ža w blišśich cźasu po możnosći ⁊ pospěšenjom wulke kasarny natwarić. Dokelž je **Teńcowo** żelesniśe kśiżowańskeje, **dyrbja nowe kasarny ⁊ wobeńcemu wobitwjerdźenju pólskeho korridora słužić.**

Wukonjazy wubjerk hórnišćeje internazionale we Warschawje.

Wukonjazy wubjerk hórnišćeje internazionale je ža na 20. oktobra do Warschawy swołał, so by ža wo strajkowym położenju a wo podpjerońskich napravach wupraśił. Dowos

wuhla ſ wukraſa do Němſkeje na ſo po možnoſci poczesliċ. Wobſtejo dyrbi ſo wulkoſ cżeſtoje kruzuju do Sakſkeje a ſrjedźnjeje Němſkeje poczesliċ.

Bolharſki kral Boriſ ſo ſ italſkej prynzeſu Giovanu žłubi?

W Sofiji ſo ſ wěſtoſcu powěda, ſo je ſo kral Boriſ ſ italſkej prynzeſu Giovannu žłubił, a ſo ſo žłub po kralowym nawrócze wotſtejwi. Wot knježeſtwa pak powtwerdżenje tehele powedanja njeje dostaċ. Wobſtejta ważnoſcż ſo kralowemu wobſtejo pola bamża pſchipokitjuje. Bamż je pjecza dowolił, ſo ſmedża dżeċi ſ mandżelſtwa i italſkej prynzeſu prawoſławnej zyrkwi pſchiſtuſcheċ.

*

Kral Boriſ je w ſtyhwilu na 10 dujow we Wrótſławju pſchebywa, hdżeż ſo wón profeſorej Erkelentjej lekowacż dawe

Slěd za Kraljcowskimi nadpadnikami.

Wo nadpadże na pólrowym ſkładowniku w Kraljcowje ſo wudoſpołnjo powě, ſo ſu pſchi rańſchim ſmerkanju ſlěd nadeſchli, kotryż pſches Gelſan k bolharſkej mjeſy wjedże.

So je ſo nadpadej ſadżiwało, maja ſo jenoż ſtrażnikowej ſkedżbliwoſcżi dżakowacż, kotryż ſchtyrjoch njeſnatych ſadżerża, hdyż běchu ſo na 25 kroczelow pſchiſtrożili. Nadpadnizy ſo na na ſemju cżiſnyuchu a na ſtrażnika ſtżeli poczachu. Tón ſo na lowej nohy tranſ, cżiſnu ſo tehowniza na ſemju a na tſelenje ſtżelu wotmolwjeſche. Na to ſo nadpadnizy do cżekanja dachu.

Sozialiſtiſke wólbne dobyċe w Norwegſkej.

Stonczny wuſtoſchi parlamentnych wólbow w Norwegſkej dże ſchtitſce njeje ſnaty, je tola žijo widżeċ, ſo je dżeſacżerſka ſtrona wjele mandatow dobyła. Najbóle je prawna ſtrona cżerpiła, też ſwobodomyſlni nekotre mandaty ſhubja a kommunniſtoje žebi ſadna jedyn mandat ſe ſozialiſtiſkeje nadżeha wulkowaju. Wožuſ konſerwatiwneho ſnjeżeſtwa je ſ tym roſtużdżeny. Wono budże dyrbjeċ wróżo ſtupiċ.

Proces přeciwo Petljurowemu mordarjej w Parizu so započa.

Wutoru je ſo prozeſ pſcheciwo 38 letnemu cżajſtnikowi Samuelej Schwarzbarthej ſapocżał, kotryż je 26. meje 1926 nědhuſcheho wukrajiniſkeho hejtmana Petljuru ſ pjezimi revolkrowymi kulkami morił. Pſchi pſcheſtyſchenju Schwarzbarth praji, ſo je Petljuru dla pſcheciczerjanja židow we Wukrajinje morił. Petljuru ſa tole pſchecżeſchanje ſamolwitcho cżini. Hdyż je Petljuru prěni króċ ſetkał, je jeho żona jeho pſchewodżała, tohodla njeje chtył tſeleċ. Hdyż je jeho poſpiſcho ſtameho nadeſchoł, je jeho ſ pjecżimi wuſtżelkami potżeſił. Schwarzbarth praji, ſo je cżin ſam wukonjał a ſo je też ſa to ſamolwity. Wjeſelił je ſo, hdyż je jenu polizſt rjekł, ſo je Petljuru ſtonżował. Potom cżerpjenja wopiſchowacże, kotreż ſu židſi we Wukrajinje wot 1848 hacż do pſchitomnoſcże dyrbjeli ſnjeſeċ. Powědnache, ſo ſu lokalnje židow po Petljurowej pſchikaſni pſchecżeżgali, hacż je jeho żudowny pſchehłyda wopraſcha: „Cżehodła mjenjeże, ſo je Petljura to wſcho pſchikazał?“ Schwarzbarth njeſwědżeſche niczo druheho wotmolwiċ, hacż ſo je Petljura to wſcho cżerpił. Tomu napiſcheżżiwe pſchehłyda Petljurowu proklamaciju cżitaċ da, w kotrejż Petljura ſwojich wojakow a wobydlerſtwo napomina, ſo bychu židow na pokoj woſtajili.

Jako prěni ſwědċ ſo polizſt Mercier pſcheſtyſchi, kotryż praji, ſo je Schwarzbarth hiſche do Petljury ſtżelał, hdyż je tón hižo na ſemi ſezał a wo pomoz wołał.

Strajk a njeměry w polnoſnej Schpaniſkej.

Każ ſo ſe Schpaniſkeje powě, je po wudyrjenju ſtrajka we wuhlowych jamach polnożneje Schpaniſkeje w zyłej industrijowej kraſinje hižo k njeměram doſcho. Wojacy ſu ſaſtrożili a na wjazorych měſtnach ſu ſtrajkowarjo ſ nimi wojowali. S tym je ſo położenje hiſchcże ſhorſchiło. Strajkowarjo ſo nadżijeja, ſo wojacy njebudża po dleſchim cżaſu ſtrażenje ſtżeċ a ſo budża ſa agitaciju pſchiſtupiċ. Dalſche njeměry ſo wocżakuja, dokelż je hromada anarchiſtiſkich terroriſtow do ſtrajkoweje kraſiny pſchicżahnyła.

Ze Serbow.

Pujownica.

Stwórtk, 20. oktobra.

1849 założi ſo towaſtwo dołnjoluſiſkich ſtudowacych „Luzica“ w Khocebuzu.

Najbohatſi cłowjek.

Ja bohaty ſym na ſwěċe,
Njech bydlu też na podrużſtwje,
Każ daloko ſwět dosaha,
So moja khěża preſċera.

Tu moja khěża wyſoke
Mi kryje trěcha namódra,
Jstwa moja wulka ſwětła je,
Wſcheſ je je hać do njebjes dże. H. Zejler.

*

— **Wo njeorje.** Schkleniża porno weżerawſchemu wjeſelſchenjenjeſu njeżewi. Wona pokaſuje ſkerje na rjene. Nižiny w polnozy rjano cżahaja. Jich wubjeli ſu naſchemu njedżel bóle wiſoły ras ſpożċikle. Wot Schpaniſkeje hacż do Rukeje pſches ſrjedżnu Europu żahaja, je ſmuha wyſchiny naſtała. Tohodła mjeſeſche naſche njedżo bóle wobhajnje ras. Tón w polnozy nimo cżahaze niżiny nakażeſ njeſamoċnu. Pola kuhy Jsland leżaze wyſchina cżoż ſo k polnozy wołkaliċż. Jeje ſahmeżdżenje pola połnożneho cżowa (Norpol) móżło nam ſymnu pſchinjeſeċ. Jutże piatk ſkładża ſlónczko 6,37 hodż. a Lżowa ſo 4,52 hodż. Mjeſacżk ſkładża po połnozy 1,34 hodż. a khowa ho poſ. 4,06 hodż. — Wječera wjeczor w 7 hodż. barometer 744, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +13. — Dżeńża rano we 8 hodż. barometer 746, hygrometer +1, thermometer w nozy +8. Wuhladu na małe ſo pſchemenjaże jaſodro.

— **Kermuſche ſu njedżelu 23. oktobra** w Njeſwacżidle, Bjeſadowach, Cżelnom, Schprjewi, Dolhej Borſchcżi, Huſzy, Kletlizach, Lubji, Khrošcżizach, Radſchowje, Sklepom, Sprejzach, Wukrancżizach, Parzowje a Borſchcżi.

— **Ssonniki tżeċerj je w Sakſkej ſakażan.** So bychu ſo hajiſke wobzowanja hoſtżownikeje komory a hoſtżou ſchkłożowych towaſtwow podpiċrałe, na to po poſtajenym Sakſkeje krajneje hajiſkeje direkżije i ſtżelenjom ſornikow we Sakſkej hnydom pſchestaċ.

— **Kurjuſ ruċkeje a ſherbſkeje rěcże** ſthadżuje ſo **dżeńża wjecżor we 8 hodż.** we wyſchſchej wobſtodnej ſchuli na Mokłowej haży dla ſwężenja prěni króċ! Schtóż chże ſo na jenom ſ tutejſ kurſow, tej wotmelduju ſu Kżódołtuje we wobłuku kurſow ludowneho ſdżełanja (Volksbildungskurse), ſtżeċerje wodżeliċż, ma pſchiſłużeċ, hacż do końza měżaża ſo hiſchcże pſchipowědżeċ.

— **Pſchemenjenje mjes duchownymi ſwj. Pětra we Budyſchinje.** Knjes farař Eugen Menda bu mjes wjele ſamolwjacymi jenohłożnje ſa prěnjeho fararja w Lugawje w Rudnych horach wuſwolenu. Knjes farař Menda, kiż wot lěta 1912 do tudomneho duchowniſtwa ſłuſcha, wopuſcheżi Budyſchin mażſterje hiſchcże do hód.

— **Prěnja Luzijſka ſthadżowanka Módreho kſchiża** we Budyſchinje. Na prěnju khadżowanku Módreho kſchiża njedżelu 23. oktobra w naſchim měżcże (pſchirunaj nawěſchcżik w ſtrjedżiznym cżiſle Sserbſkich Nowin) na tuthym měſtnje ſtżeha, kiż ſ lubocżiwej wutrobu woſkużnje praktiſkeho ducha ſwjatnje, je pſchezo wuzjadna pomoz.

Na tutom wjeczeru pſchiżże powědżeċ wot ſekretara baruna Rainera, ſo je depeſchu ſa baronom do kupjelow poſłał, ale pak won tam hiſchcże njebé, pak bé hižo wotpuċżował; Tuż njeſhu druheho wupucża, hacż na tón pad, ſ by ſo ſ knjenju pohubżerſkiho, ſłubjenje, Nikuſchjy dale, dopjelniċż a knjeja Mikławſcha ſawołaċż.

XXXIV.

Kuſtorjany mejſke rano ſawołża runje ſwojim kraſnjoſċi nad ſemju roſſtaċ, hdyż ſ Podoliſkich wrotow na błyſchcżenu ſchumjacu jěżdnica wunjeża, pſchi kotrejż jenwjeru, ſalo wona ſo pſches khudu wjeſ njeżeſche, dżeżi a ſtari ſ wotewrjenej hubu ſtoja wotſtaċh.

Běła ſukujana draſta woddawdawſche ſwižnu nježu poſtawa, ſcherſke zankoſte rukawy ſo błeſchacżu a ſpadowacżu wot wětſika hibane, tak łſchideſcheſko běleho halbika. Mały zaukoty łoblik pokry jenoż trochu wobkuſtowane, błěde wobliczo. Ach, wona běſche tajka kraſna, ſo możachu żeċi po njej ſahuſtaċ pryńjeżeny pſchedſtajeżeċ.

„Knjeżna ſ hrodu,“ ſchepżachu dżeżi a wołży, każ ſo ſu dżeſche-li wona jich rěcż roſemila, by hyła to ſtżeſcherċ dyrbjała. „Kak rjana wona je, każ jandżel; kajżeſko łonja ma a kak jěcha!“

Tamara Orano ſawjedże konja k lěżu, wona jěchaſche po ſamkownem puczu, po kotrymż běſche wczera knjeſ Adam w muſłach pomurjeny błudżił. Hiſchcże wczera popoldnu je ſtżeċ pſchedewżała, budże-li dżeńża widżeċ, tam ſtorſe pojěchaċ, ſo by widżała, hdże Marxita bydłi. Wona dże njeběſ nikomu njeżo wo tom rjekła, pſchetoż zyle wěſcże wo dżeſche, ſo nan ſawdżeże je ſamoż ſtaroſcże jej njebudże tak rano ſahe wujċżehaċ dacż, a towaſtſchnizy budu ju ſ pſchiżeċżowanjom cżiwilowaċ. Wona żeżeſche ſo ſa njemuleneż pſchewodu, ja pſchewjedżenjom ſwojeje wole. A wona to tola pſchecżiſcheſcha, kyrnjeż ſo ſtżowanju bóle dżiwali, kiż njechaċh ſamkſtujmaj wuſchomaj wěrcż, hdyż pſchepżeja jtżiwiſta pſchiſpewe, ja uzaja łonja wobſtażaċ, łuzej na tu hnydom budże.

(Wodraczowanje ſobuſtwa.)

Za wysoku płaćiznu.

Powědanſke ſ naſchich ſuſow.
Napiſała Kriſtina Nowowa.

(Pokraczowanje.)

„Ja też tak wěrju a dżiu wſchitko cżiniċ, ſchtoż je trjeba Tola proſchu, njeje żana wotmolwa wot knjeſa baruna pſchiſchła?“

„Żana, pſchetoż jeho ſekretaŕ telegrafowaſche, ſo knjes baron dama njeje, a wón njeżeċ, hdże ma ſa nim powěſcż pożtaċ, doniż ſo pſchipowě.“

„Ach, ſchto mamy nětko cżiniċ? Wbohej żónſkej dże ſo hubjeniſchto!“

„Njemożeże ſtaroſcżow, luba ſeſtra; ſym zyłu wěż Bogu porucżił. Wón ſawżeże ſ muhy wupomha. Cżinimy jenoż ſwórenje to, ſchtoż możemy; to druhe pſchewoſtajmy jemu. Tola nětko Bohu porucżena a na ſakaſwidżenje!“

Po cżichej mejſkej nozy kroczeſche potom mładeny cżłowjek pomałku hacż k domu „Stożeje ſlije“ a poſłuże ho tżwilu na ſtłodu łekarſke.

Wón wołża rukowaċ koleni a ſłożi hłowu na njej. Tu běſche w cżiſchinje ſwitanja tak derje; pſchetoż połnoż bé ſo dawnu minyła. Potom pak, każ cżłowjek, kotreżż dopomninaju na jeho pſchiſłużnoſcż, ſtanu won a ſaſtupi do cżiſcheje tħéżi.

* * *

„Ja bych dżiwła tola rad wożeżeċ, knjes prowiſor, jeli wy po nozach pſchebywaċe. Wječera bé waſche łożo njedótknjene, a dżeńża ſaſo. Njebyċe-li wy to był, to bych ho njedżiwała, tak pak — —“

„Tak ſrdżi wy mużlicże, luba Pribovła, ſo ſłużobnik knjeſa, kiż, każ dołho po ſemi thodżeſche, jenoż dobre cżinjeſche, w ſłużbje ſa ſwojeho błiżſcheho może też nješchto nozowo wopreważ.“

S tuthymi ſłowami wża młodu prevviſor pilny rjeku łubośnje praſchetli wotrobnje do ſwojeju rukow. Wotu żeżdżachu hiſchcże pſchi ſtżedanji; wobaj pachowaj běſchtaj wuſchkoj. Jetkańju wotewrjeċ.

Wšitcy so njeběchu najskerje po kermušach hišće wuspali. Ale hdyž tam bě, to je njepowalny zdonk jednoty, kiž pri wšěch wichorach kruče steji. Čim bóle běchu pritomni přeslapleni, zo je — po zdźělenju pokładnika — jedyn z cyle snadnych winow wustupił, kiž sej hewak na swoje Serbstwo nješto być zdaše. Tak jara kruče zakorjenjene było njeje, runje teć nie sokolska ideja, hdyž so nječtó tak lohcy swojeho wzda. Po tutej zdźělenjcy přeńdże so k dźensźenemu porjadej, kiž bě jara bohaty. Najprjedy referowaše bratr Kral wo posledním zwjazkowym posedźenju, na kotrymž běše naša jednota přez wjacorych sobustawow zastupjena. Tak zaběrachmy so z § 11 wustawkow, z wólbu jednaćela, ze zapisanjom do registra, zawěsćenjom, ze zlětom we Wulkim Cisku a druhim. Też pokaza so na njedźelsku zhromadźiznu, na kotruž jednota tšjoch sobustawow z prawom hłosowanja póscěle. Dale zaběrachmy so ze sokolskim swjedźenjom za dźěći, kiž ma raz hodowneho wobradźenja měć. Při tym budu so wšelake předstajenja poskićić. Wo tym dojedna a postaja dokónčenje wuzwoleny wubjerk. W běhu zymskeho časa wuhotuje jednota sama tež swój zjawny swjedźeń a to w tajkej rozměrje kaž loni. Ma so zasy z tamnym towarstwom jednać, kiž je Serbow klóšterskeje wokoliny a tajkim zjawnym dźiwadłom zwjeselilo. Tuta prózstwa so jenotnym tamnišnim sobustawej, kiž bě přileżnje přitomny, sobu na puć k dalšemu rozpominanju da. Zymske dny ze swojimi dołhimi wječorami dyrbja so pilnje za narodne dźěło wužić. Hišće so naspomni, zo budże wokrjesna zhromadźizna w běhu hodownika (decembra) we Wotrowje. W dalšim rozpominachmy wšelake aktnelne nas Serbow jara zajimowace wěcy, też tajke, hdyž so šamałosć našich njepřećelow wospjet wotkry. Starosta rozwi jara přijomnu myslićku, kak mohło zwučowanje w našim wokrjesu wo wjele so wołožić a žałaše sej raznje, zo bychu so aktivne sobustawy wokrjesnych jednotow junu w měsacu k zhromadnemu zwnčowanju na přichodnym městnje (najlepje w Panćicach jako srjedźišću) zešli. Nadźijomnje so tuta hižo wjacy króć wuprajena myslička skónčnje ke skutkej předrěje. Finanenv minister sej přeješe, zo bychu wšitcy swoje pjenježne należnosće zarjadowali, dokelž so wobkhodne lěto k swojemu kóncej bliži a wón by z nim też swoje finanecy w rjedže měć chcył, jena prózstwa, kotruž budu zawěsće wšitcy potrjecheni po możnosći hórzy dopjelnić. Z přichodnej sobotu započinaja so zasy porjadne zwučowanja we wjesnej žurli, štož njech aktivni sej na swědomje wozmu.

S **Wojerej.** Hačrunjcj je kłasłwo sandźene léta spěchnje jara wuhoki sthodźeńt, wobsehje schtož kładka nastuba, dha tola hischcze hdyž a hdyž powětrowy ballon měrnje přez wjesku dróhu cžahnyć widźimy. Tajši ballon pschelecža też sandźenu pórdźelu nasche mjesto.

* S **Mužakowa.** Sobotu w wosu ½1 hodź. zakmnče w naschim mjesće wohnjowy alarm. Wevangelstim fabrikm domje běrcže z rukerdu khižkowneje hołzy mały wohenj naskał, kiž so dale njerozsćeri. Hołza, kiž běsche plotowaka, bésche sapowmóla, pschi wotthadże je jimoj z elektrisseje ploty prud wotskakuje. Po thwili bésche so sapoczało blido palicj a nasta sabjanjenje mlimy. Pjerza je so też dźél schadow spalił. Sawolana wohnjowa wobora wohenj dórhy podusy.

S **Lakomy** pola Khojcejoja. Sobotu rano krótko po 2 hodź. w naschej wjazy na wohenj pistach. Se sjomi kryta brózeń ratarja Simela stejesche ze plonjenych. Wohenj rucže dale serjesche a shrabny tež hrodže susoda Balzki. Pschithmatana wohnjowa wobora z Nogosiny pak tu wohenj sala. Wobornizy stejachu we wulkim strosche, dokelž so w pakazej hrodži kuzelisse mamtaja rozsamowachu. Wokolo 5 hodź. běsche wschitkom krach minu. Brózeń, kotrejž bě wohenj wuschał, stejesche prózdny. S Balzkej hrodže mózachu wschitkom słót wukhowaci.

Wusudźenja.

§ **Shromadny lawnišći žud w Budyšćinje.** Sandźenu wutoru jednasche žud pschesiwo wojnarjej Pawołej Arnoschtej Klimzy z Warta, kiž běsche wobschtorjeny, to je w nozy k 13. septembrej 1927 w Rakojdach stare próżdne, je słonu kuze domske sapalicj spytał. W běhu posledních tšjoch let běsche so w Barcze, Rakojdach w Brěscach 26 króć paliło. Sjawne mjenjenje běsche, so je Klimka we mnohich padach je sapalerjom był. Hušcžicho je wohenj wudyrił, hdyž je Klimka korczmy wopuschcžił był; jeho žur też druhdy do wudyrjenja wohnja njedałoło potrjechenych twarjenjow widżeli. Na jeho leżownosći je so dwójzy palilo. Tši raiy je wón hižom w pschepytowanjej jatboe žedżał, dokelž běchu na njeho hyšnje dla sapalerstwa tukali, tola dokal jemu słótnistwa polnje dopokazać njemóžachu. W nozy k 13. septembrej pak jeho nózny straznik Jan Wetsch pschi sałożenju wohnja pschestajał. Po budyšćim swjećenju je so to talle mjelo: 12. septembra wjeczor je Klimka w Schusterej hoscženju w Barcze z puczowarom Krawzom hacž do 1 hodź. žedżał. Potom staj wobaj na Klimkowe namołwjenje na Krawzowym motorsiim tole do Rakojd dojeżej a Klimkowy puž je pódla běžał. W Rakojdach staj wobaj do Sendźij hoscženja sastupiej dyžtej, kiž pak je hižom samknjeny był. Na jeju wótre žadanje hoscenjar nje wjele wotewri. Po Krawzowym wuprajenju je Klimka na to wosbnjewony prajił: „Tu wschak fu stare słomjane budy!“ Nózny straznik Pětšich běsche pak to wschitko wobkedźowak a widżał, so staj wobaj sabo do Barta wotjeżej. Dale pak je też widżał, so je jedyn z njeju po chwili z pjom wrócżo pschischoł a je k nasponwinjenemu staremu twarjenju schok. Pětšich je sa nim schok a je widżał, kak je w mežnaczkowej nozy pschi rózku starcho twarjenja na płót kaléł a f jenej ruku płonjo z khomjanej rśésche dżerżał. Na Pětschowe sawołanje, schto tu cżini, je sapalerj beleńkcżał a k Bartej cżekał. Pětšich je hnydom alarm pistał, ludźo su pschichtwakali, tola płonjo na rśésche běsche mjes tym hakło. Nano je wobydlerć Hofer w sahrodże pschi twarjenju notizowe knižli z Klimkowym mjenom namakał. Zaudanz Fuhrmann pak je tam wdała cżapka a na wózku twarjenja pjerś jenak daloko wotpalenych sapałkow namakał. Nano we 7 hodź. je Klimka ke Kranzej pschischoł a jemu prajił, so je w nozy nejcžto sthubił. W samknjenym cżahu je žebi pola Schusterej po swoje koło dyl, tiż je tam w nozy jeżo wostajił. Wowześ two nózným podawku je w Barcze a wokolinje spěchnje rozsćeri. Esamtne bohotdnjo je Klimkowa manželska žandarmej Fuhrmannej prajiła, so je cżapka wobkedźowitowo jeje mandżelskeho a žebi njeżwěri na sjnowoj pschatr hicž, dokelž žebi myšli, so je je jeżo jene mu tam wobwěsnyk. Wona běsche też prajiła, so ju tej hischcze druhi na sapalerstwach wobdżeli a běsche mjeno „Zacket“ mjenowała. Klimku su na to jasli. Njedźiwujuży pschemóżnych depekajow prěsesche Klimka, so je stare twarjenje sapalicj chył. Je žebi pjerża jenej wlóżmu zigaru sapalicj dyżk a je k tomu některe sapałki trzebał. Potom je sa swojim pjom pschez płót stocżił, kiž je sa tócżku abo karnitlom běżał. Pschi tom je cżapku a knižli sthubił. Sšiodźk Pětšich hischcze praji, je je Klimka jeżo nědżże 4 njedźele do tuteho podawka na dróży w nozy wopraschał, hacž je wón nózny straznik, a na to jemu rjekł: „Njetrjebasch tak kedźbowacj, kaž posledni raz, hewak — —!“ Krótko psched tym běsche so tam mjenujcy Förstererz kubłe wotpalił. — Sastupjeć hotnebo rěčnistwa namjetowasche 4 léta khłostarnje a sthu je cżesnych prawow na 5 lét. — Sšud sajudź Klimku i jastwu na 2 léże a wotrjekny jemu cżesne prawo na 5 lét. Sakitowak běsche rěčnik dr. Schusier z Budyšćina.

Hospodarski rozhlad.

Schwórik 20. oktobra 1927:

Kurzy zańdżenu sobotu w Barlinje:

Dollar	4,179	100 polsk. złotych	46,80
Anglelski punt . .	20 358	100 česksl. krónow	12,387
100 swajc. frankow	80,62	100 franc. frankow	16,40

Barlinska burša sapisa wječera nowe skrucženje sćitowych kurzow. Pschi spročatku běhu wschak wschelake, tola posdźischo so skrucžowachu.

Produktowe wiki pschinjeseschcu pschecžiwy pornjo wuroni wo 10 pj. swižene płacżischu. Sa to běschtaj rózki e ... pj. po zentnarju wo 5 pj. drožischej. Wječera płacżesche s ... ał

w Barlinje

pschecžiwy 12,30—12,45 hr., rózki 12,20 hr.
hacž 12,30 hr., jecžmjenja naležnjeho 11 hacž 13,35 hr., wowsa 10,10—10,75 hr.

W termiinowym wikowanju

za oktober: pschecžiwy 13,20—13,33¾ hr., rózki 12,22½—12,20 hr., wowsa pak 10,80 hr.,
za dezember: pschecžiwy 13,50—13,53½ hr., rózki 12,20—12,22½ hr., wowsa pak 10,80 hriwnow,
za měrz: pschecžiwy 13,55 hr., rózki 12,40 hacž 12,43¾ hr., wowsa 11,10 hr.

Swinjace wiki wječera žrjedu w Barlinje.

Na nje běchu pschihnali 265 Chakow a 912 prošatow. Te płacżachu

běhali:	
wulke	45—58 hr.
brježnje	30—45 hr.
małe	20—30 hr.
prošatu:	
wulke	11—18 hr.
brježnje	7—11 hr.

Nětstre płacżisny j wječerawschich Drježdżanskich wikow.
(Markthallen).

Sarżowne pjerżina: Kury stare 1,30 hr., młode 1,40 hacž 1.80 hr., huśy 1,30 hr., łacżki 1,40—1,60 a hołbje 0,50—1,30 hr., karpy 1,30 hr., schcżuki 1.20 hr. a wjac 2,40 hr., raki 10—75 pj., bosanki 30 pj., prunjerjy 70 pjenježkow, brzéżki 0,40—1 hr., kruschowy 10—45 pj., a jabłuka 10—50 pj., bérwy zentnar 4.50 hacž 5,50 hr. a butra 2,10—2,50 hr., twaroh 32—35 pj a jejo 16—18 pj., pschenicžna muka 28—34 pj., kurjatka 50—60 pj., prawaki 1—1,40 hr., méd 1,50—4 hr.

Pschisłaicj pytaja:

Pschek lehu, Hamtisch w Korjenju.
Drjewopujschczerjowu, drjewowa wikowatnja Hellwig we Hródku.
Komarjschku, Winda w Rěčzjach, Pětšch do skały pola Sšmitrej.
Hołzu za domu, mlyn we Wulkej Nydeji.
„ „ „ Schwakowa w Hródku.
Schewschku, Horn w Delanim Chrósće.
„ Somer w Brěžnje pola Hucžiny.
Klampmařschku, Schuster w Korjenju.

Na pschedań:

Zuhele, kruchi, w Budyšćinje, Wettinjka hoża 40a III na lěwo

Sudnišzy na pschešadżowanje:
pjatk 21. oktobra 1927
Czornym Khołmzu pop. w 2 hodź.: Pišanišće blido a wulki regulator;
w **Bišofswižach** dop. w 10 hodź. na hudnišmje: Wschelake automobilowe pschihrawy, pišanišće blido, fredenza, komoda za mycje, komodki, bjúsej, drastwej kamoraj, bliži, josa, 4 stoły, wschelake schitrićkarne twory);

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżenja dop. ¾11 hodź.: Hischcze zyle bjes wobthoda. Tendenza: njewuwita.
Dop. ¾12 hodź.: Wobthodna cżisichina traje dale. Kursy dżerża so na wcżerawischej podsetu.

Płacżizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tunach abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płacżizny po złotej hriwnje.

	19. 10.	18. 10.		19. 10.	18. 10.
Pšenca	246-249	248-251	bunv	22-24,00	22-24,00
rožka	244-246	243-245	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jecžmjeń	228-267	220-267	módre lupiny	15-15,5	15-16,00
naz. jecžmjeń	—	—	žolte lupiny	—	—
wowsa	202-215	201-214	zeradelia	—	—
kukurica	194-194	192-194	rapa. wosnšk	15-16,10	16-16,40
pšenc muka	32-35,05	32-35,25	lany wosnšk	22-22,7	22-22,80
rżana muka	32-33,65	31-33,65	poon melasa	—	—
pš. wotruby	14,25	14,25	brnj. kruški	25-25,00	22-23,00
rżane „	14,25	14,00	syno, 50 kg	2,45-2,85	2,40-2,80
raps	305-315	305-315	rżana słoma	1,05-1,45	1,00-1,40
lane symjo	—	—	pšenc. „	0,85-1,25	0,80-1,20
hróch	35-37,00	35-37,50	wowsna „	0,85-1,05	0,80-1,00
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jecžna „	0,85-1,05	0,85-1,00

Płacżizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

19. oktobra 1927. Płacżizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne drużiny a woznamjenjenje.

Woły: 413.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěžneje hódnosće hač do 6 lět	57—59
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	52—54
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	47—49
Mjenje picowane wšěch starobow	35—44

Byki 391.

Polnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěžneje hódnosće	57—58
Polnomjasne, młódše	53—55
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	48—51
Spatne	43—46

Jałojcy a krowy: 695.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěžneje hódnosće	45—48
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěžneje hódnosće hač do 7 lět	35—40
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	27—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—22
Mjenje a spatnje picowane	—

Cełata: 2209.

Najlepše wukormjene (2. druž.)	65—95
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	70—86
Spatne (4)	52—65

Wowcy: 2830.

Młódše a starše wukormjene (1 druženja)	60—65
Starše wukormjene (2.)	50—58
Mjen e wukormjene (Märzschafe) (3.)	36—45

Swinje: 15586.

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich křižanow, hač do 1¼ lět stare	68—70
Wukormjene	67—69
Mjasne	63—67
Spatne	60—62
Kancy a kundrosy	56—59

Wusudźenja.

§ **Shromadny lawnišći žud w Budyšćinje.** Sandźenu wutoru jednasche žud pschesiwo wojnarjej Pawołej Arnoschtej Klimzy z Warta, kiž běsche wobschtorjeny, to je w nozy k 13. septembrej 1927 w Rakojdach stare próżdne, je słonu kuze domske sapalicj spytał. W běhu posledních tšjoch let běsche so w Barcze, Rakojdach w Brěscach 26 króć paliło. Sjawne mjenjenje běsche, so je Klimka we mnohich padach je sapalerjom był. Hušcžicho je wohenj wudyrił, hdyž je Klimka korczmy wopuschcžił był; jeho žur też druhdy do wudyrjenja wohnja njedałoło potrjechenych twarjenjow widżeli. Na jeho leżownosći je so dwójzy palilo. Tši raiy je wón hižom w pschepytowanjej jatboe žedżał, dokelž běchu na njeho hyšnje dla sapalerstwa tukali, tola dokal jemu słótnistwa polnje dopokazać njemóžachu. W nozy k 13. septembrej pak jeho nózny straznik Jan Wetsch pschi sałożenju wohnja pschestajał. Po budyšćim swjećenju je so to talle mjelo: 12. septembra wjeczor je Klimka w Schusterej hoscženju w Barcze z puczowarom Krawzom hacž do 1 hodź. žedżał. Potom staj wobaj na Klimkowe namołwjenje na Krawzowym motorsiim tole do Rakojd dojeżej a Klimkowy puž je pódla běžał. W Rakojdach staj wobaj do Sendźij hoscženja sastupiej dyžtej, kiž pak je hižom samknjeny był. Na jeju wótre žadanje hoscenjar nje wjele wotewri. Po Krawzowym wuprajenju je Klimka na to wosbnjewony prajił: „Tu wschak fu stare słomjane budy!“ Nózny straznik Pětšich běsche pak to wschitko wobkedźowak a widżał, so staj wobaj sabo do Barta wotjeżej. Dale pak je też widżał, so je jedyn z njeju po chwili z pjom wrócżo pschischoł a je k nasponwinjenemu staremu twarjenju schok. Pětšich je sa nim schok a je widżał, kak je w mežnaczkowej nozy pschi rózku starcho twarjenja na płót kaléł a f jenej ruku płonjo z khomjanej rśésche dżerżał. Na Pětschowe sawołanje, schto tu cżini, je sapalerj beleńkcżał a k Bartej cżekał. Pětšich je hnydom alarm pistał, ludźo su pschichtwakali, tola płonjo na rśésche běsche mjes tym hakło. Nano je wobydlerć Hofer w sahrodże pschi twarjenju notizowe knižli z Klimkowym mjenom namakał. Zaudanz Fuhrmann pak je tam wdała cżapka a na wózku twarjenja pjerś jenak daloko wotpalenych sapałkow namakał. Nano we 7 hodź. je Klimka ke Kranzej pschischoł a jemu prajił, so je w nozy nejcžto sthubił. W samknjenym cżahu je žebi pola Schusterej po swoje koło dyl, tiż je tam w nozy jeżo wostajił. Wowześ two nózným podawku je w Barcze a wokolinje spěchnje rozsćeri. Esamtne bohotdnjo je Klimkowa manželska žandarmej Fuhrmannej prajiła, so je cżapka wobkedźowitowo jeje mandżelskeho a žebi njeżwěri na sjnowoj pschatr hicž, dokelž žebi myšli, so je je jeżo jene mu tam wobwěsnyk. Wona běsche też prajiła, so ju tej hischcze druhi na sapalerstwach wobdżeli a běsche mjeno „Zacket“ mjenowało. Klimku su na to jasli. Njedźiwujuży pschemóżnych depekajow prěsesche Klimka, so je stare twarjenje sapalicj chył. Je žebi pjerża jenej wlóżmu zigaru sapalicj dyżk a je k tomu některe sapałki trzebał. Potom je sa swojim pjom pschez płót stocżił, kiž je sa tócżku abo karnitlom běżał. Pschi tom je cżapku a knižli sthubił. Sšiodźk Pětšich hischcze praji, je je so Klimka jeżo nědżże 4 njedźele do tuteho podawka na dróży w nozy wopraschał, hacž je wón nózny straznik, a na to jemu rjekł: „Njetrjebasch tak kedźbowacj, kaž posledni raz, hewak — —!“ Krótko psched tym běsche so tam mjenujcy Förstererz kubłe wotpalił. — Sastupjeć hotnebo rěčnistwa namjetowasche 4 léta khłostarnje a sthu je cżesnych prawow na 5 lét. — Sšud sajudź Klimku i jastwu na 2 léże a wotrjekny jemu cżesne prawo na 5 lét. Sakitowak běsche rěčnik dr. Schusier z Budyšćina.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se Sepiz. Tworowy automobil jeweho Drježdżanskeho wikowarja je telefonu so na pólnje ze Sepiz do Cžisowa łopali. Pschepołnjak auta běsche so mjenujcy łopalił. We wokomiku fiesesche wós w płomjenjach. Nutkaschedżacy wobsbje mużeschtaj ruce wuskocžicz a so wuskowaczi. Auto sajdże do bróhowego pschirowa a so tam dale palesche. Naštata schkoda so je sawěsćenjom narunna.

* S **Drježdżan.** (Požaroczeżenje krajneje schule). We šuschodnym Kluczu bu sobotu dopoldnja w šnjebežnjiskim akcje krajna schula, kotraž je se kolikeho wustawa za kadetow wuschła, swojemu posłojenju pschepodata. Na šnjatočzowskeji wobdżelschu so mjes druhimi minister za ludowe wukhowanja dr. Kaiser z některymi ministerialnymi direktorami a radżiczelemi, krajny komandant wyschi Fischer, general Schmieden, prezident statneje policije de Gnehem, wokrjesny hejtman Bur atd.

* S **Plawna.** (Najstarschi stawiši hósć.) Pjatk popołnju leżesche 93-letny rentnar Mohe z Plawna z lěkadłom Němčiscko powetrowcho towarstwa z Plawna do Drježdżan. Stary hósć je, dokelž je dotal state, najstarscha wobsoba w Němčej, kiž je z lěkadłom puczowała.

* S **Reichenbacha** w Schlesyskej. (Sse leżegwki hudźowanju.) Jako so jedyn wótrzenjski w Reichenbachu z wobkhoda do swojeje korczmy wróći, jeho některi hosćo hudźowachu, dokelž twory jeneje swonki njeměješe, kotruž žebi wonn žadachu. Nad tym so korczmar tak roshori, so w korczmarskej stwe wschitko rozbi, so dyrbjachu so hosćo z procha měcz. Na to dźesche wón do hydżelnje a tżi žebi kulku do głowy a so hnydom morwy jowjese.

* S **Barlina.** (Knižejny nadpad na Barlinsku korczmu.) Wutoru popołdnju sajudź nětšże 25-letny muzikt do pjwowneho hoscenja „Zum Klausner“ w Krausowej dróży wjedalsko Biedrichowcje dróhi. Kuhy žadatsche hóbi, so by z knihjowdenje w privatnum kontorje rěczeć mohł. Ldóma běsche bo kontora sastupił, wuczahnu revolwer a namołwjujesche pschitomnych pschistajerjow, so bychu jemu pjenježy, kiž nežajachu w pokładni, wudali. Sdobom rozrěkny z nožom telefonowe groty. Hačrunjcz w pschinjesenych hódnych městnoscžach fa hoscži wschehwatachu, porozi so runjeżnikej, i njesamknjenemu kaserja za 3—4000 hr. pjenjes kradnycz. Na to so wón w njemjenjeżnych ludźi na Lipjeżanskej dróży sthubi.

* S **Cjesna.** (Dwě wosoże morjenej) Pschi srażenju mjes żeležnišnym cżahom a wosobownym automobilom we Cjesnje stej dwě wosobje wo žiwjenje pschihlejej. Cżahy je automobil nětšże 25 metrow daloko sobu wokeł a jeho dosołnje rozbił. Pschefkowo njebešche był sawjeny. Pschehodny strażowar wudawa, so wjese šaucho signala je cżah dostał, a je tehodła na některe wokomiki wustupiej był.

Přilopk.

* S **Měchym** běrnym jałkecženy. W Cjesnachu pola Dicza wud rčin Lahn nanaka 11-letny hólc trukna smjerczej. Jako běchu jeho wospjet wokali, a wón njewotmolwi, dżechu za nim hladacz. Po běschkim pytanju nanaka jeho

ma hóšza pichi krajčanju tak njeboxowuje padnyć, jo je hólz łuhdaw mowaŋ buł.

* Sšowjetsko ſyna we ſwadźi ſwarjeł. We nowowstim mištarſkim Gülzowje ſarajo wobſtrědźeł hotela ſwojeho 22-lětneho ſyna, ke ſtołkowej nohi. Po wuhowanju mana je ſo ſyn njeczo dźiwł na nim pichepſchewinowaci.

* Tyſuš w Regensburgu. Poſledneje dny ſu tu někotre wołoſby na tyſuš ſthorile. Dotal je 16 wobydlerjow ſhorych, ſ kotrychž ſu hižo tśi zemrěli. Hiſchče njeje wuſtajene, ſ kajkeho žórła khoroſć wuchadża. Napadne pak je, ſo ſ wuwjedźenym ſtłoch padow tuždy wołoſbje w hiſtowobydlerſkej měſtnoſi dźěſomaj Reinkarſenje a Saſſerne na tyſuš ſthoriłu, hdyž hiſchče žanjch kanalizaciſkich njeje a hdyž ſu waſtrupowe jamy na njedoſtatk wałkowe piſtrowanje.

* Nowe ſemjerſenje pola Wina. Wutoru rano 1/3 6. ſu we Winje a wokolinje nowe ſemjerſenje ſpóčuli. Po dotalnych wobſerwowanjach leži jeho fridiſchiſcho ſamo pola Schwadorja. Tam běſche podſebnišk ſtork tak ſtuhi, ſo buchu ludźo ſpisy ſ jogow cźišnyli. Mjes wobydlerſtwom knježi nowa roſtworjenoſć.

* Njewjedra pola Neapla. W jenej wſy w blizkoſći Neapla nacźini ſtłoſt wulki ſchkodu. Wody ſpowalichu tam ſchtomy a telegrafowe ſchćelpjery. Mnoho twarjenjow, mjes nimi teſ pólta, ſo ſakhowny.

* Schtyri wołoſby pichi wohnju we Zwjerſe pichiſchłe. Pichi wohnju, kiž běſche w jenum nakrajnym domje we Kenkiſim hrabiſtwje w Jendźelſkej nadyrił, ſpalichu ſo ſtołu wołoſbjej domu, jeho manželſtwu, jeni ſchtyrjom dźěćom a dźěćazam. Dom ſo dočiſta wotpali.

* Roſbuchnjenje kołoła w Afriky. W dźełarni miſiony pichi Viktoriaſkich wodopadach w Afriky roſbuchny kół. Jedyn Europjan bu morjeny a ſchtyrjo domorośći cźežko ſtraſeni.

* Roſbuchnjenje njeſtoże w Indiſkej. S roſbuchnjenjom w ſkałach pola Amulinajna w Birmaſkim kraju bu ſchéſćo wołoſbow morjenych a 19 ſtraſenych.

Najnowiše z cyłeho świeta.

— Schkroma powěſcź wo wjedrje ſa jutſiſchi pjatk: Dale khłódnjſcho, ſ mešnanu w nozy pomjerſnje, hewak njewobſtajne. W Jendźelſkej pomrócźene a khłódno.

Sakſka wopalna ſaſwěſcenjſka komora je mjto na wuſſćedźenje ſapalerjow ſ 5000 na 10 000 hr. powyſchiła.

*

Wubjerjeſ němſcheho ſejma ſa wobſtajeny kraj je ſtatny ſekretar Schmid ſdźełił, ſo budźe wobſtajeńſke wójſko we Porheiniſkej pſchichodnje jenoſ 60 000 muſi liczeć. Zaneſe pſchicźiſiny njeje, na ſlubjenju ſwjaſtarjow dwěłowacź.

*

Dźełaczerjo textilneje induſtrije w Aachenje ſu miſdowy tarif ſa tónj oktobra wupowědźili. Zadaju wo 10 abo 20 procentow wjeſchu miſdu.

*

Pola Niederſchlemšdorfa we Wróſtławſkim wotkrjeſu ſu dźiſo ſchulerjo ſ Bauſchwitz na ſelezniſkej ſpinu mjes ſchćěnami wotſchrubowali a na ſchćěny kamjenje ſtładli. Kolije ſu ſo tiſchcze ſ cźaſom mohłe wuporjedźicź.

*

S Warſchawy ſo powjeſ, ſo ſu laſtupjerjo połſkich hórnilow ſtrajk wobjawili, ſo bychu ſ tym němſki hórnilſki ſtrajk podpjerali. Termija ſa zapoczatk ſtrajka ſu hiſchcze njeje poſtajiła. Pſchi ſtrajku ſo teſ laſtopniſy wobdźěła.

*

W jenym měſeze pola Neapla je ſlíwk ſchtomy ſtuwzwalał a někotre khěże, mjes nimi póſtu podmółł, ſo ſu ſo ſapyłe. Dwarjenja měſtoweho ſarjadniſtwa ſu cźežko ſchkodowałe.

*

W meritanſkim mórſkim ſaliwje je wichor nawałne ſołmy na kraj pſchihnał. Tři wſy ſu ſo ſnicźiłe. Tyſacy wobydlerjow ſu bjes bydła.

Kurzus serbskich narodnych rejow.

Kurſuſ rejow
wotmjeſe ſo **pſchichodnu ſobotu**
22. oktobra wjeczor we 8 hodź. w ſali
Sšerbſkeho Domu. Jón nawjeduje fr. Měrtanka
Leſchawiz ſ Drježdźan. — Stare reje ſo ſnowa
wotjeńnja a jenu zyłe nowa reja mu ſo pilnje tuknyć.
Wſchěch tych ſwěrnych ſerb. tow. „Nadźija“ tśi ſo ſa
dyſkownu wopyt kurſa ſapſiſaću, toſa teſ wſchěch
krajanow a krajanſki ſ blíſka a dała
ſarjadniſtwo kurſa wutrobnje
pſchepſchoſuje!

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. „Nadźija“ pruhuje **dźensa** ſtwórtk wjeczor z dypkom 1/2 9 hodź. w Sšerbſkim Domje (nie w Kat. towarſtwowni). — Wočakujemy zaſo wšěch ſwěrnych a pilnych pśicowarjow. Dirig. Předs.

Drježdźany. „Jednota“, tow. kat. Serbow, změje wutoru, 25. oktobra, wjeczor w 9 hodź. na Hórnčeſkej hasy (Töpferſtraße, Bayriſcher Hof) ſwoju hłownu zhromadźiznu. Porjad ſo w zbromadźiznje wozjewi. Naše ſobuſtawy proſy naležnje wo wopyt předsydſtwo.

Luž.-ſerb. Sok. Zwjazk změje njedźelu, 28. winowca, pop. w 2 hodź. w „Serb. Domje“ w Budyšinje wurjadnu hłownu zhromadźiznu. — Dnjowy porjad ſo wšěm Sokołſkim jednotam pſchipóſcele. Starosta.

Miuakał. Serb. tow. „Statok“ wotmjeje njedźelu (28.X) pop. w 3 hodź. w Lipću ſwoju hłownu zhromadźiznu. Dokelž ſo wo cyle ważne tow. naležnoſće jedna, tuž ſo wšitke ſobuſtawy na nju wutrobnje přeproſuja. Předſydſtwo a dowěrniey maju połnoliczbne zaſtupjene być. Předſyda.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwučuje kóždy pjatk wjeczor we 8 hodź.

Pančicy. „Lipa Serbſka“ (měšany khór) ſpěwa ſtwórtk wjeczor (20. 10.) we wosmich pola Natušec. „Tow. Spěwnik“ ſobu přinjeſ. Njech wšitcy přińdu. Ma ſo dla přaſkeje jězby jednać. Nowe ſobuſtawy ſu nam ſtajnje witane. Dirigent.

Radwoř. „Jedn. Sokoł“ změje jutře pjatk wjeczor we 8 hodź. zwučowanje a po tym ważnu zhromadźiznu. Pitomnoſć kóždeho ſobuſtawa je nuzniše trěbna. Starosta.

Worklecy. Přichodnu ſobotu (22. X.) wjeczor we 8 hodź. zwučuje Pančanſka jenota na wjeſnej žurli. Proſy ſo naležnje, zo bychu wšitcy na zwučowanju ſo wobdźělili. Za tych, kotřiž porjadnje khodźa, budźe to z wěſtym wuznamom. Načolnik.

Zjenoćeńſtwo kat. wučerjow ſerbſkeje Łužicy změje ſrjedu, 26. okt., popoł. w 4 hodź. ſwoju porjadnu zhromadźiznu w Šwinarnjej pola Šwonec. Porjad: 1. Přednoſk: „Cźłozwučowanje w zakładnej ſuli“ (k. wučeř Mikł. Cyž). 2. Předźełk wuſtawkow (k. wučeř Beno Cyž). 3. Namjety, zdźełeńſki. Předſyda.

Zwjazk ſerb. ſpěwanſkich towarſtwow změje ſobotu, 22. oktobra, popołdnju wot 4—5 poſedźenje w reſtawraciji „Zum Echten“ (K wo prawnemu), znapřeča měſć. dźiwadła. — Porjad: 1. Kocorowe „Naléčo“. 2. Naše wobdźělenje při ſpěwn. feſtivalu w Prazy, jutry 1928. 3. Naša pokładnica a hudźbna knihownja. — Wšitke towarſtwa maju zaſtupjene być. Předſydſtwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnoſt Bart w Bjezyncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Tuni cokor
při wotwezaću 10 puntow
punt 30 pj.
Ke kermušnmy pječwam

pšeńčnu muku	punt 25 pj.
sultaniny	„ 80 pj.
rózynki	„ 80 pj.
korynty	„ 80 pj.
kokosowe worješki	„ 80 pj.
mandlowe worj. narunanje	1/4 pł. 35 pj.
margarina	punt 55 pj.
kokosowy tuk	„ 65 pj.
howjazy łój	„ 65 pj.

palene kofeje
1/4 punta 70, 80, 90, 100, 110, 120 pj.
Thams & Garfs
w Budyšinje a Kamjencu.

Po dołholětnem dźěłu w prěnjorjadnych zubnych lěkarńjach we fu- a wukraju, na universitſkem inſtituće w Tübingen a ſamſnym wukonjenju ſym ſo w Budyšinje na Kěžorſkej dróży 4 jako
dentiſt
zaſydlił. Wukonjam wšě do našeho powołanja ſłušace dźěła, naſtupajo lěkowanje zubow a narunanja ſajkich.
Dentiſt O. A. Boitz.

Čehodła kupiće ſijace mašiny pola ćučowacych
Šijace mašiny
njejſu z cyła tak drohe. Čehodła płaćiće 50—60 hr. wjac? Šijace mašiny dyrbiše pola mje kupować. Předawam jenož prěnjorjadne fabrikaty po jara tunich płaćiznach. Rukuju też kóždy čas. Podawam też wšudźom darmo do domu. Podźelne płaćenje dowolene.
J. Schiebak w Budyšinje
na Mužakowſkej Dróży 4
Žane klamy Wuporjedźerńja

Bodega Espanola
Přijomne přebywanje za ſwójby při hudźbnej zabawje. Zetkaniſćo ſa ſtarych a młodych. Tunje a dobre nakupowańſke žórło južnych a lěkowańſkich winow za domjacnoſć kaž za zaſpředawarjow.
W Budyšinje, na Mjaſowym torhoſću čo. 7

Dźěćace wozyčki
dobre kajkoſće po tunich płaćiznach
a wſeco najnowše
Paul Böger
w Budyšinje na Suſkej hasy 5

Standard-ſeparatory
nawjedowacu mlokowu centrifugu
podawa wosebje přihodno
Korla Gast w Budyšinje
ratařſke mašiny a z mocu cźerjace wozydła.

„Adler“, „Dürkopp“ a „Held & Neu“
šijace mašiny
wětſchalawno znamki dostanjeće při małem napłaćenju a tydźeńſkim wotpłaćenju wot 2.50 hr. ſem pola
Joh. Klemm w Budyšinje
na Serbſkej hasy 1 na Serbſkej hasy 1

Trjebane a nowe
meble

wuhotowanje jſtwow poruča tunjo
Ernſt Stelzig, na Hrodowſkej hasy 4
Podźiſnje płaćiš dowolam.

Nožicy k třihanju konjow
ſo ze znatej kedźbliwoſću najlěpje foča.
Wšě narunanſke dźele
Točernja wšěch krajacych a rězacych naprawow
Wilhelm Hein w Budyšinje
na Sukelnſkej hasy 16

Kože wšěch družin
kupuja po najw. płaćiznach a
cźrjewa
předawataj
Kießling & Erdenberger
na Zwonku. Ławſk. hasy 54 III.
Sobotu w „Poł měſacu“.

32 pj.
płaći pola nas punt
mlěteho cokora
60 Pj.
1/4 punta **paleneho**
banoweho kofeja
dale wšě ſłódke twory
čerſtwe a tunje
„Küri“ predawarnja
w Kamjencu
Bismarckowa dróha čo. 7 a
w Połčnicy
Nowe torhoſćo čo. 4.

Mužace a žonjace šaty,
přeſšiwaki za łoža, dźěći
a klanki
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhoſću 9.

Nowoćaſne
mantle a wobleki
za žony a dźěći
wulki wubjerk
tunje płaćizny
W. Häcker
w Budyšinje
na Žitnej hasy 7

Najlěpši
ſušeny połč
najl. kołbasy pł. hižo wot 80 pj.
Přeco čerſtwe howjazne, ſwinjace a cźelace mjaſo najlěpši wuſkrěty kołbasowy a ſwjerčowy tuk po nizkich dnjowych płaćiznach najl. ćopłe kołbaſki a kobułkowe kołbasy poruča
Richard Pötſchke
rězniſki mišter
w Budyšinje na Žitnej hasy

Rybjacy wolij
za ſkót (Vielkiebertran) z rukowanjom prawy
Winter Mierſchecbratr.nasl.
na Žitnych wikach 30

Ke kermušnym pječwam tunjo:

Margarina	56
margarina, wosebje dobra	70
margarina z ważnymi přidawkami	80
Milchperle	85
kóždy ju zaſo kupuje	
čiſty kokosowy tuk	63
ła tuk pječwam	75
ſwinjacy ſmalc	95
howjazy łój, rozškrěty	65
čiſty wolij za pječwa	65
jědźny wolij, wosebje dobry	75

Margarinowy, tukowy a woljowy wosebity wobkhod
w Budyšinje
na Zadnjej Bohatej hasy 8.

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Róžowej hasy 15
poruča
meble
a połſtrowane twory
Sym Serb!

Wše ſuiſke knihi
dostanjeće
w Serbſkej knihařni w Budyšinje

Tunje wobuće
za nazymu!
Wobuća za młodźinu:
čorne dźěćace črije ze ſpinku z howjazeje kože

23/24	3.70	25/26	4.—
27/30	4.70	31/35	5.80
36/39	7.20	40/46	9.50

žnórowanſke črije howjaze-box

27/30	**6.75**	31/35	**7.75**
36/39	**10.50**	42/46	**12.50**

Dale mamy znamki:
Wassertrotz a jung-deutſchland črije,
Ada — Ada — dźěćace črje.
Hólčace a pacholace wuhotowane črije kóžda wulkoſć.
Powołanſke a dźěłanſke črije,
dźěłanſke črije a tajke ze ſpinku
howjaza koža 12.50 10.50 9.50
walkowane črije howjaza koža
znata kajkoſć 19.75
tofle
płušowe z pódnk. z cźěpl. kožu 1.25
dto. z Mokotpłušom 1.50
črije na kasu
eleg. nowe formy, najl. kajkoſć
Hołbſki wubjerk wšěch koż. druž.
znamki: Hassia, Panther, Dr. Lahmann — Angušt
Tähle
Schuhwarenhaus
Bautzen Postplatz Lauenstr. 3
W. Köhler
w Budyšinje, Hłowne torhoſćo čo. 9, pódła Kupnicy zhotowuje
mošikowe a wolmjane płachty za hodown. blido
Mošk a wolmu móže teſ kóždy ſam k tomu podać. Najl. zhotowjenja. Sprawne płaćiny.

Přiloha k číslu 246

SERBSKE NOWINY

Sŵórtk, 20. oktobra 1927

Dźěławosć spomožerstwowcho hamta města Budyšina

w měsacu septembru 1927.

W měsacu septembru bu w radupodawarni za maćerje a wobstaranu za cźěłsane dźěći na Kralowskim wału 3 we 9 popołdnjach 269 cźěłsnych dźěćkow pchedstajenych, mjez tym so bu w radupodawarni za małe dźěći na 5 popołdnjach 127 dźěći pschepytanych.

Radupodawarnju za ſamodruhe wotpyta 10 jónſtich.

Na zrohje bu 1132 punktow wyſokohódnych žiwidłow darmo abo potuńſchene rozdźělene.

S darmotnym wotedacom bu 155 dźěćazych ſchatkow a a drasćičzkow możesche ſo muły wotpomhacj.

Wobſtaranja za cźěłsane dźěći wupoczi dale 17 dźěćazych wosow, 11 ſportſich wosow, 14 dźěćazych korbow, 3 ložow a 2 ſtukawzy.

Wobſtaranja za tuberkulosnych na Kralowskim wału cz. 3 — w poboczným twarjenju 2 dwojeni — wotpyta we měsacu septembru w 9 radupodawańſkich hodźinach 41 wosobow, ſ kotrychž bu 11 k pręnjemu raſej pſchepytanych. K lěpſchemu jeſnowanja bu na njeſamóžnych pluzakhorych 203,5 punkta žiwidłow wotedatych. Wupoſcźene buchu ſcźěhowaze wězy za wotſtrańowanje khorych: 12 pichikrywow, 6 thermometrow, 48 bluwańſkich bleſchow, powětrowy wězy, 7 ležańſkich ſtólzow, gumijowe podloha. We woczeſtwjerni „Waldheimat“ w Sejicach buchu 3 žony ſ Budyſchina dale wotpładane.

S wobſtatkom ſpomožerſtwowcho hamta bu 9 porow ſnipkow a 10 ſchalow na ſchutźe dźěći wotedatych, ſe ſtrěcu nałoſowcho ſjednoczerſtwa pak bu ſujerſchna draſta dźiwjecej doroſcźenym a 15 dźěćom ſwjdźělena.

Domjacych wopytow bu dohrała 355 pſchewjedźenych.

Radupodawarnju za ſtadowny ſtwjk, na padawu khorowej cźerpjazych a duchakhorych (jómu měſacznje w tulonowej měſchcźanſkej khoronvi w ſarſadowanſkim twarjenju, ſchtož ſo w prawym cźaſu w wowinach wojſewoi) wopyta 1 wožoba.

W rěcznej hodźinje ſa bědnych (lózdy 1. ſchtwórtk we měſacu pichi Kralowſtim wału 3 w poboczným twarjenju po 2 ſthodomaj) bu 8 wožobowo wot wuſtojnych lekaria pſchepytanych a jim rada podata, 4 ſ nich ſ pręnjemu raſej, tamni w dalſchim wobſtaranju.

Radupodawańſke hodźiny wobſtaranje za alkoholiſe khorych wopytachu 3 wožoby. Wobſtaratka je 138 rafow domy wopytowała a 7 wožobow wonych do wobſtaranja wſała.

Wobſtarańſki hamt woteda w roſpranowym měſacu potuńſchene abo darmo: 652 pokrutow khleba, 2 359 kwp. pluma, 52 kwh. elektriſkeho pruda, 164 litrow petroleja abo ſpiritwſa, 563 jédźnych ſnamkow.

Podpjerow w hotowych pjenjesach, podružniſkich a hoſpodarſkich pſchipomozow bu doſtała 39 235,87 hr. wupłaćenych.

W měſacu ſeptembru wupłaćene podpjery ſa dźěłonjemědźerjow wuczinjachu 18 765,39 hriwnow.

Jubilejska kermuša we Wjelećinje.

Hnydom ſwopředka ſmě ſo prajeſ: Wulkotnje pſchihotowany ſyrkwinſki jubilej wotmě ſo tež na wulkotne waſchnje. Wón jednoczeſnje ſyku wožadu pod jenej myſlu. Dźenſa placi naſchej ſyrkwi! S runjenwon pſchemóžanym wobdźělenjom pſchinjeſe w naſchich dnjach dwójzy ſwjeſe lazy dopołas wo luboſći a pſchiwiſnoſcźu nanajwjetſchego dźěła naſcheho wobhdźerſtwa k ſwojej domjacej ſyrkwi.

Harmoniſki ſpoczatk k ſwjedźenjej běſche njedźeła popołdnju krałnje poradźeny ſyrkwinſki konzert, ke kotremuž móžemy ſobuſtutkowazym jenoz ſkoło pſchecź. A na zwjeſelſim ranju ſamym njeſeſche polne ſwonjenje ſwonow ſwjedźenſkiu intonaziju pſches domjazy dok a jeho twarjenja mózuje wołajo: „Modlcźe ſo k tomu Kuſeſej w ſwjatej pyſche“. S wyſokeje wěże ſtrowjeſche nowa pſchicha ſyrkwiſka khorhoj ſ ſijałkobarbnym ſchižkom na běłym polu do dałeka. Pilne ruzy ſu ſkód, wrota a ſmutſkownu ſyrkej, woltar, klětku, cźitańſki pult, dupu a bygle rjenje a polno ſmyſła ſe ſelenej pychu a kražnej polnoſcźu poſzlenich kwětkow wupyſchili. Pſchecźelſko a towaršſtwa ſu tež dary pſchepodale (měrowańſke ſahlcźki, běłe a cźerwjene paramenty ſa cźitańſki pult, woltarne waſy, ſudobja ſa wotprajenja, wjeſche pjenjezne dary ſa ſwobodne wužiće). To wſchitko běſche jako raſ tak ſwjeſelaze a poſchohowaze — a nětko to najvjeſche, najwobſchidniſchi ſthodźenk běſche ſwjedźenſke kemſchenje w pſchepjetnjenym Božim domje, kotryž njemóžeſche wſchitkich kemſcherjow horjeſowacj.

Se ſokolniſcheja pſchi domje ſa mlodźinu hibaſche ſo, jako ſo w 9 hodź. jedwonk, pod ſwjedźerjowymi ſwonami hudźby pſches ſ khorhojemi bohace wupyſchene torhoſchcźo imposantny ſwjedźenſki cźah towaršſtwow naſcheje wokadź. Liturgiju a ſwjedźenſke predowanje měſeſche knjes ſuperintendent Fröhlich, kotrehož je halle pſched nětkotrymi dnjemi w Budyſchinje krajny biſkop do nowcho ſaſtojnſtwa zapokazał, dźenſa tu w ſwojej eforiji k pręnjemu raſej ſjawnej ſłužbje. Sſmjedźenſke predowanje załoži na 1. Pětra 2, 5 a 6: „Wy jako žiwe kamjenje natwarcze ſo k duchownej cźeži“ atd. S nutrnoſcźu a ſmutſkownje ſapſchimjerja ſcźehowaſche wožada jeho žiwym, ſo jaſnje natwarjazym, k roſtudźenju cźiſchcźazym a do ſwedomja kłapazym ſwowjedźenjam. Jako program pſchiwoła nam nowy wjednik naſcheje eforije ſwoje wótre a wulke heſło: „Naſcha zyrkej, ludowa zyrkej, dyrbi wožiwjeć!“ Wón napomina ſe a proſcheſche pſchipoſkuchanjow: Wy dyrbicźe twarike kamjenje być. Sakožny kamjeń je a wojſanje Jeſuſ Khrſtuſ. Nětka ſaſtupicź do ſwjataje ſłužby. — Jaſnje, ſo zyle na podłohu dźenſnjiſcheho cźaſa ſtajaze a tola pſchjeze ſe ſłowa wěcźnoſcźe cźerpaze predowanje ſalwoſtaji hłuboki ſacźiſcheć. Wobſadźi duchowny, knjes ſar. Rjenec pſchiwa w krótkej narěcźi po ſłowach powitanja a dźaka, po ſłowach wroczoſhladanja na ſaſtojene ſchtwórcźſta lět w tudomnym ſyrkwinſkim ſiwjenju heſło: „Haj, tež my ſmy hotowi k ſwjatej ſłužbje.“ Zyrkwinſki chór pod nawjedowanjom knjeja wyſchſcheho wuczerja a kantora Häſera a Wjeleczańſke muzike ſpěwne towaršſtwo pod nawjedowanjom knjeſa wuczerja Seibta ſ tenorowym ſolom knjeja Horſta Häſera w mózným muzikim chóre „Wſchepomóż“ wot Schuberta, ſtaji ſwoje wunmeſtwo tež dźenſa, kaž hižo tak husto, na dźakowne waſchnje do ſwjataje ſłužby k natwarjenju wožady a poſwěhnjenju nutrnoſcźe.

Synki poſawnow ſu wóſe pſchewodźachu kemſcherjow domoj. Knjes ſuperintendent Fröhlich wuzi po kemſchenju hiſchcźe ſkadnoſć, ſo by robuſtawam zyrkwinſkeho ſaſtojnſtwa w farſtim domje wołoſinſke ſłowo poręcźał.

Mjech je tutón ſwjedźenſki dźeń luboſcź k domjazej zyrkwi ſnowa wožiwił a poſpjelnił!

Salome-tragedija w Judiskej.

Hrube mordaiſtwo, kiž maſa na antikku (ſtaru)) tragediju Salome dopomina, bě pſchedmjet ſudnitſkeho jednanja, kiž ſo w Kalkuce, wulkim měſcze Indiſkeje wotmětowacze a k ſaſudźenju wobdźělnikow dońdźeže. Japańſka rejowarka, ſ mjenom Hadimah, kiž w Kalkuce w dwělonowych khěžach wuſtupowaſche, bě pſchiwódy tamniſcheje bjeskěłneje a bohateje muzikſkeje mlodźiny, kiž bě ſ indiſkich a europſkich ludźi ſdružena. Ale Hadimah, kiž ſo „marmor-twjerda“ mjenowaſche, běſche po naturje bźiwych ſwěrſtatow we ſwojim kraju ſara hładka, hrajkaza, hruba a bjeſkuſniwa. Běſche hacź dotal ſe wſchěmi ſwojimi lubuſchkami hrała a ſo jim wuſmjała, hdyž jedyn woſebity luboważ jeje dla ſej ſiwjenje wza, dokelž njebě jeho rejwačka ſ kamjeń-twjerdej mutrobu wuſhuſchała. Nětko trjechi ju pſched wjazorynmi měſezanmi dóht, ſo ſe wona do jeneho mlodźenza ſe ſcźahowaze indiſkeho ſaluboważa. Tutón muž ſtejeſche pak na wyſokim moralnym ſhodźenku a njeſłoži na rejwačku ani wóczka. Kaž kócźka ko wokolo njeho liſaſche, ale wón ju ani jeneho ſłowcźka hódnił njedźerżeſche. A hdyž cźyſche wona jeho ſ wamozu wróciu dźerżeć, ſtarcźi ju ſajapło na ſtronu. Luboſcź pſcheworoczi ſo nětko do hdy a Hadimah pſchihałaſche luboważemu muzej wjeczkou. Měſeſche bórzy pſchileźaſoſć, ſo na nim wjeczeć. Namaka do njeje ſaluboważeho Indu, kiž bě djeſwólny grat w jeje rukomaj. Sſlubi jemu, ſo jeho wuſłyſchi, jeli wot njeje hódźenemu muſłeſkemu ſkónczuje a ji jeho ſłowu pſchińeſe. Pſchaſa luboſcź wowrótnjeny muž najimaſche nětkotrych ſłoſtnikow, kotiſi ſa rětkore pjenjezki tutón ſłoſtniſki ſkutk wuwjedźe ha a jeho Nowjowachu.

Rejowarka měſeſche ſłowu ſwojeho luboważeho, kaž bě ſej pſchała, ale njeſtutk pſchińdźe k wuſchomaj wyſchoſcźe a dóńdźe k proſeju, kiž tragediju (frudu podźěnjeſe) ſ tajkej roſſahłoſcźu wałkey, kaž je jenoż orizut ſmaja. Praſtare barbarſke cźaſy ſtarych bajow ſtowa wowożiwjachu, hdyž bu žałoſpna ſtawiina tuteho mordarſtwa ſ luboſcźe ſmata. Najſaſiumawſcha figura w tutej tragediji bě rejowarka Hanna, kiž po wuprajenju jeje łubuſchkeje pſchi napohładze ſłowy ſamorbowaneho ſaneje ſelnoſcźe njepokaſa, ale ſ wopraudbitej roſſahłoſcźu ſłowu kołſcheſche, wobſjimaſche a potom pak ſaſo na njeho ſwarjeſche.

Teſ pſched ſudom njepokaſa rejowarka najmjenſcheje ſelnoſcźe. Sſudnikam ſo ſezny, hdyž wona zyle ſpmnje ſim wobkruczi, ſo dyrbjeſche jeje luboważu wumrjeć, hdyž ju wochyſche wuſłyſcheć a ju hnuſe na ſtronu ſtorcźi. Pſchi tym pſchińdźe też ſwědkoſć do tutych njeſahibitich jamow Judiſcheje, hdjež ſo cźłowjeſti wuvjuſk ſ potomnikami ſchlachotnych ſwójbow ſeidźe. Tu ſu hiſchcźe żiwe njeſuczíwe inſtinkty ſaſtańſkich cźaſow, tak ruce hacź ſu roſſahłoſcźe roſpuſchcźene.

Přilopk.

* **Hdźe ſo najwjazy kuri.** Po ſtatiſtiſy kuri Němcy najwjazy. Na hłowu pſchetrjeba ſo w Němſkej 1,8 kg., we Awſtriſkej 1,6 kg., w Schwedſkej 1,4 kg., w Franzowſkej 1,4 kg. a w Jendźelſkej 1,3 kg. Hladamy na pſchetrjebjanje zigarettow, dha ſteji w tym Jendźelſka na pręnim měſtnje. Na zigarach pſchekuri w pſcherěžku jedyn wobydłeŕ w Jendźelſkej 652, w Awſtriſkej 5886, w Němſkej 483, w Franzowſkej 250 a w Schwedſkej 197. Na 10000 wobwdłerj pſchińdźe w Němſkej 83 tobakowych wobłkhodow, kotrež we pſcherěžku na 53 000 zigarettow pſchedachu, w Schwedſkej 52 wobłkhodow ſ 62 000, w Awſtriſkej 24 ſ 243 000 a w Franzowſkej 12 ſ 200 000 kłtneho wobwrota.

* **Sſłužobnik padnjeneho ofiżera.** Njeſaſibite jebanſtwa wukonjeſche hižo dołhi cźaſ hacź dotal njeſnamy muſkł we wſchěch wulkomeſtach Němſkeje, wosebje pak w Barlinje. Wopytowaſche ſwójbu, kotrejż pſchinuſny běſche jako ofiżer na bitwiſchcźu padnył a powědaſche jim, ſo je poſtledni ſłužobnik padunjeneho a ſo je jemu w bitwje ſ ſtronje ſtał. Sſam je pjeca ſ nětko ſaſtu franzowſkeho Elſaſa a je mupokaſany. Jeho ſwójbu je hižo przedy ſamy dóńt potrjechił, ſo w lěſnje cźekmjeizow w Schmiedemühle. Na puczowanju tam je ſo hnuty cźuł, ſwójbu ſwojeho ofiżera wopytacź, ſo by jim wo jeho poſtledních hodźinach powědał. Pſchi tym rěſo jeho fantaſija hrajeſche a na to jene njeſahb, ſo je ſranjeneho wotzobinſzy ſ wojſa wjeſł. Pſchińdźuſni pſchińdźaſchu tuteho muża wóſe zara pſchecźelſnje a njedahu jemu ſ pſchołnymaj rukomaj przeć hicź. Smajomnoſcź ſwójbjnych wobſtejnoſcźow ſej ſ tym

Korčmarjec Marka.

Powědaſcźo ſe ſerbſkeho żiwjenja, napiſał P. W.

4] (Pokrazowanje.)

„Schto cźi tola napadnje, Hańja. Ja na niczo ſle njemyſlu. Tebi je žnadź ſažo hórje. Marka pſchihotuj te lékarſtwo.“

„Hižo mam je pſchihotowane,“ prajeſche Marka, a poda maćerji lékarſtwo.

„Sſlub mi, Jakubje, ſo na niczo ſle njemyſlijſch“, proſſyſche Hańja dale.

Hußlerjowa pěſeń bě runje doklinczała.

„Sſlub mi, ſo ſebi niczo wopaczne njemyſlijſch.“

„So by ło ſnajmjenſcha ſmérowała, dha cźi ſlubu, ſo ſebi niczo wopaczne njemyſlu.“ Pſchi tym ło ſmějeſche, ieno, ſo by ſwoju ſłóſcź potajił.

„Jakubje, pſchińbajaj“, dźeſche Hańja dale, kotraż jemu ſujewěrjeſche.

„Nó haj, dha pſchińbajham, rjekny korczmaŕ dale,“ ieno ſo by ju ſmérował.

Hańja ſawrě woczi.

Stary Jan bě na tutom wjeczoru zyle do ſwojich myſlí na dom ſanurjeny. Tohodla njemóžeſche wuſnyć a bě wuſchol, ſo by hiſchcźe jómu khorej ſwój zuni ékluſch ſahrał. Bě to tak rjeź jeho wjeczorna modlitwa. Jako bě dohrał, dźeſche do ſwojeje komorki, lehny ło a bórzy wuſnu.

„Nano, maćerka njecha lékarſtwa wužiwacź“, prajeſche Marka płakajcy.

Tonu, ſchtož bě ło runje mjes nanom a maćerju mělo, doszła njerozemjeſche.

Korczmaŕ wja ſchkleńczku, nala lékarſtwo do ſzicźki a liny je Hańji do huby. Ta pak je njepſchijimaſche.

Na to ſydny ło pſchi łożu na ſtólcźk, ſtoji ſłowu na blido a cźinjeſche jako by dremał. Też Marka ło pſchi łożu ſydny a wušny.

Cźicho bě we zylej komorzy a ſrudnje, ſrudnje wołżebje ſa toho, kotryż ło ſ taſtimi hrozuymi myſlemi ſabrałche.

Na ſcźenje tikotaſche ſtary cźaſnik. Korczmaŕ ſledźeſche cźicho, jako by ſpał a ło njeſłyſchny. Njeſpaſche drje a rozpominaſche, ſchto by cźinił. Hacź ma ło nadobo wſdacź wſcheſe khudoby. Swoſtanje-li takle dale, ſchto ſ nimi budźe. Na poſledku wuczerja jeho hižhcźe jako proſcherja ſe wžu. A ſchto budźe ſ jeho łubowaneje dźowczeczki. Taſke a podobne myſle jemu we ſłowoje khodźachu.

Nadobo ſapocza w ſtarym cźaſnika rjeſſotacź a za chwilku cźěpjeſche dwanacźe.

Hańja bě hacź dotal łoes wědomnja leżała a Marka ſpaſche. Mjeſcźo ſtany a dźeſche won. Wonka dźenſa měſacźt ſwěcźeſche jako wodnjo.

III.

Na dworje ło roſhladowaſche. Potom dźeſche do ſahrody. Sahrodne murje běchu wyſoke, tak ſo njebě ſ wonka do ſahrody widźeć. Mośnty ſebi ſ drjewjenza ſekeru, łopacź a motyku a ſamkny ſahrodne durcźka ſa ſobu. Mjes ſuſtnimi ſkrcźkami bliſeſche ło pſchi muri ſ ſahrodnemu twarjeńcźku. Łopacź a motyku woſtají wonka. Se ſekeru dźeſche do twarjeńcźka a ſaſtupi do pręneje ſtwy. Poſłuchnaſche. Stary hußlerſ knucze ſpaſche a hłuboko wodhcźowaſche, ſo bě hacź won ſłyſcheć. Korczmaŕ zyle njeſlecźo duriſ wotewri. Saſtupi. Ale nadobo ſapiſka nětajka deſta pod nohami. Hußlerſ Jan ło na łożu wobroći a wotewri woczi.

Korczmaŕ hroſnje ſałka.

„Sżym pſcheradżeny.“

„Schto cźzeſch ſ tej ſekeru,“ ſawoła hußlerſ a ſtany a dyſyſche ło wobaraczź.

Wſ hamżnym wokomiku wjerhny mordaŕ ſe ſekeru. Wbohi hußlerſ ſaſtona a padny ſnak na łożo. Krewſ ſyłaſche po zylej ſtwi.

„Mordarjo, ſpomjatkuj ſebi, ło ſo moja pěſeń nad tobu jómu wjeczi. Jako ju hiſchcźe jómu wužłyſchiſch, budźe ſe tobu ke konzei.“ To prajiwſchi, wumrje wbohi hußlerſ.

Mordaŕ ſtojeſche wſchón roſpjerſcheny pſchi łożu. „Mój Bożo! Schto ſym żebi to dźenſa dowolił. Sſym dźenſa nadobo tak hłuboko padnył, ſym zubjeżny mordaŕ.“

Nětko hakle pocźa ło jemu to wſchitko w hłowje muzicź.

„Nano! Nano!“ wołaſche ło nadobo wonka. Mjes tym pjerſcheſche ło ſyłnje do ſahrodnych durczołow.

„Nano! — Nano! hdźe da ſył wolaſche hołcźka dale. Korczmaŕ cźłuny ſekeru a běżeſche won.

„Schto dha wolaſch, ſo zyła ſahroda klinczi.“

„Nano, pój hnydom domoj. Macź je runje hnydom wumrjeła. Ale prjedy hacź je wumrjeła, je tak jakoſnje tebje wolaka a ło po łożu mjetała.

„A hdy,“ ſawoła mordaŕ.

Pſched małej khwilku.

Korczmaŕ torhaſche ło ſa włoſy a cźełurjeſche Marku do domu. Běżeſche do komorki, hdjež bě jeho luba mandjelſka runje wudychała. Hańja leżeſche na łożu ſ roſtyrbanymi włoſami a w njeporjedżu.

W hamżnym wokomiku, hdyż bě won hußlerja ſarafuk, bě Hańja wotucźiła a jeho wolaka, hdyż widźeſche, ſo pſchi njej w komorzy njeje. Hnydom mějeſche ſpodźiwne ſaćuzźa, ſo je ło nęſchto hroſne ſtało.

Hacź dotal mějeſche hižhcźe woczi wotewrjene. Jejnej wulkej woczi běſchtej w runej mérze na njeho ſłożenej. Wona bě w dopomnjeczu wumrjeła, ſo je jejny muż ſ mordarjom.

Korczmarja hroſa jimaſche, tak ſo ło ſkoro pſchi ſmjertnym łożu do hromady ſwjeſe. Stónczńje ło tola dopomni, ſo dyrbi też na ſebje ſamoho pomyſlicź. Satłoczi ſwojej ſwérnej Hańji woczka a pſchiprawi ſebi a Marzy we pódlanſkej ſtwi na ſłomu łożo. Pokojeſche Marku, tak derje hacź je możno, hacź ſtónczńje njewuſnu. Nětko ſamknu ſtwu a dźeſche ſažo do ſahrody. W tamnym twarjeńcźku bě wſcho tak, kaž tehdom, hdyż je ſahrodu wotenźe. Pſchehlada morjeneho a wotewſa jemu cźełi mężeſk pjenjez.

(Pokrazowanje ſcźehuje.)

nadobky, so nejchudše náklady nowinow wopytowańcha a hej tam nowiny ł wójnskeho czasa pschepołožićz dawańcha. S nimaršćskow słonu, kajke poćmjertne dopomnjenja fin fiwojim podnjemnym wěnowali. Wopaczny słužownik mjenowańcha fin Wolf, Bauer, Griesbach, Schäfer atd. We Kreselodze dź jenemu pschistajenemu Ilada napadny, tón Ilaja połizijn, ćiż mużiskeho faja. Sso ja ofizirskeho służownika fo wudawazy fo jako nowarjenj bankownik ł Nürnberga ł mjenom Wilhelm Haas wupokaja. Jeho kreseldźenu pschepytowańscenu hudnikej pschepodachu.

* Krwawny njeskutk w Chicagu. Tajne mordarstwo tele dnin wobydlerstwo Chicaga njekrótkosćez. Pónđźo rano buchu ł jedźazeho automobila ćźle satstrelenju holzow wuciśnjenej. Wós poćza fo na to wjerchać a fajźdu bo rózla jerseho twarjenja. Wjednik automobila ledźaske pschi wodźidle. Na wosowym dnju namakachu revolwer ješo. Wyschowiśe zyntaja někto wujaśnjeć, hać je wjednik automobila hotzy satstrelił a na to śwóje śamcho morił abo hać fu wićitzy tśo śmdł wopory hiśće njesnateho morbarja.

Listowanje.

W. 99. Schtóž je pokulétnu abo prawokmanu (rechtsfähig), njetrjeba żaneje dowolnosće k jenjenju, ćiż 20—30 hr. płaći. Na stawnišwje fej wot wérowolaćskeho poła fadaja narodne a fchćeźańke wopišmo a wobtrućenje pschebywanja psches gmejnske pschedhiśćejśtwo. Pschi maśtelnosći (Minderjährigkeit) je starschiśta dowolnosć abo sastaraćerja trébna.

F. W. So śće fo japowędźił, pschirazt saplaćićz, kotryż fej pinezuit fa hojenom pschinjeśene napoje a jédźe zada, njemóże ani hojenźanć, ani jeho pschistajeny fej nélaśe prawo wuzadeć. To watwiśnje wot dobreje wole hojeńa. Śwjetscha je 10 proz., kotrež hójcź pinezuitkej pschiplaćći sa dźéło, ćiż w mjenje a nadawku fwojeho dźélodawarja wukonja. Nékaśe sakonśke prawo k tomu ninia. Je wśchak to spodźitne wałcańje pinezuitkarja a pinezuitarjam njepodrébnje nidu płaćićz, sa cżoż je korcżmar abo hojeńcżanr winowaty, ćiż je fej ludźi sa fwoje dźélo najimał. To fo w janym druhim stanje njestanje. Ludźo drje fu na to śmućili: Bychu-li pak fo zapowędźili, tutón wosthdły pschirażt płaćićz, by drje fo po cżasu thubił a hojeńcżanr dyrbjał fwojich pschistajenych sam saplaćićz.

Do Prnśce. Je-li cże fuhod blizko pschi njesy twarićz, dha fo wo to jedna, hać Wasche wokna hižo na 10 lét wobśtaja a pschiślufchne rumnosće jemu wot tuteho boka fwétłosć dóstawaja. Potom dyrbi nowotwar tak dalo ko wróćo stućić, to je Wam mózno, i wocżinjenscho wokna w pschisemi (Erdgeschoß), njebjo widźeć. Dóstawaju pak tute rumnosće hišće wot druheje stronu fwétłosć (ze wot horjeko, dha płaćći to wo wóknach w prénim poschodze. Njewobśteja pak wokna hišće 10 lét, dha je Wasch fuhod jemu na tu fdalenosć hnjadny, kotruż kraine prawo sa nowotwary postaja. Na jeho méstwo stupja nałśtne twaśke postajenja. Wobwrućenje fo w prawym cżasu do pschedewsatcho twara dla Waschich wopramnych napschećiwjenjow na twaśke polizajske sarjadnistwo (Baupolizeiverwaltung).

Směškl.

** **Postup.** „Sby hižo fhyschał? Lukasch je pschi poledniuim fwrjeschenju banki pol milijona shubił. Mérko je na pol wowschtnił." — „Potajśim fo porjedża. Prjeby pschezy prajeschcże, so je dozyła wrótnył!"

** **Ale nij poldźicho.** „Hdy dha domoj ńindźeich, luba Madleńka?" — „Hdyż budźe fo mi chtyć." — „Nó derje, mój lubuschko, ale na żadyn pad podźiśćo."

** **Polowka.** „Prjedy hać talerje pschewosmjerce" „Porucześche hospoża fwojej flużownej, „dyrbiśće fo najprjedy wopraschcż, hać dźedża knjeża hišćeje polowku smječ." „Derje, hnadnia knjeni!" — Pschi pschichodnej hofcżinje: „Pschejeśće fej hišćeje polowku?" — „Haj, prosćhu!" — „Wona tu żana wjazy njeje," wotmolwi tuta parka.

* **Pschecżelne pschepraschenj.** Starscha knjeni dźiśće mimo hata, hdyż fo někotśi hólzy kupachu a to tak, każ bé jich Bóh ftworił. Wona fo wopraschа: „Nó, hólczata, njewócże, so je fakazane, cżełnahi fo kupaćź?" — „To knjeni," wotmolwi mały Jonaš, „ale Jimanjowy nan je półzaj a tuż pśeće bjes ftracha raus!"

** **Kedźbu.** „Dźensa fym pola lékarja był a fym jemu prajił, fo fym jara fabycżny." — „Nó, a cżoż je na to wotmolwił?" — „Daśće fej fwoje dźéło do pśedka saplaćićz."

** **A tola.** Jedyn kujes prajł k fwojemu pschećelej: „Na fwéże jónśkeje njeje, kotraż mohła někajśe potajśtwo za fo dźerżeć." „To njeje wérno," wotmolwi druhi, „wot dwaceji lét jemu njemóża wot fwojeje żony fhonicź, z cżemu wona telko pjenjez trjeba."

Hamiske wozjewjenje z Budyšina.

Wólby dowěrnikow a narunańskich mužow za fawěsćenje pschistajenzow.

Wólby dowěrnikow a narunańskich mužow wotmeje fo:

za dźélodawarjow:

13. nowembra 1927 wot 10 hodź. dopołdnja hać 2 hodź. popołdnju (14 hodź.),

za pschistajenzow:

13. nowembra 1927 wot 10 hodź. dopołdnja hać do 2 hodź. popołdnju (14 hodź.),

Za wólbny wokrjeś, ćiż wopschija wokrjeś Budyschego hamtskeho hejtmanstwa, ćiż twori wólbny wokrjeś.

Hłoławańske wokrjeśy fu fcżehowaze wutworjene:

A) **Hłoławański wokrjeś za Budyšk wšy,** ćiż wopschija: Warnoldźizy, Wurizy, Bosanźezy, Boschezy, Bétu Horu, Sahor, Wónjezy, Bréju, Brésow, Bobolzy, Bolborzy, Boranezy, Brésezy, Bórk, Kamjenej pola Rakez, Konjezy pola Kubschizy, Skaneczy, Kokłow, Koblizy, Khelno, Komorow pola Rakez, Kortnizy, Kohańnju, Kóśły, Toronizu, Dźenikezy, Demjany, Dobruschu, Dobroschizy pola Njeśwaczidła, Dobrauezy, Debischkow, Delany, Maly Wjelkow, Druzkezy, Droždżii, Gaßkow, Drjezźin, Wéschezy, Fiik, Huśku, Hnaschezy, Hodźij, Holzu, Hrodźischezy, Wulke Dobrezy, Budeśtezy, Zlezen, Wulki Wjelkow, Hrubnezij, Hrubjelcżiju, Horu, Hunczerizy, Hajnizy, Holeschow, Jenkezy, Jaschizu pola Njeśwaczidła, Jenischezy, Budyschink, Malu Borschcż, Khójnicżku, Sajdaw, Zicżcżik, kolonizu Maly Wjelkow, Nakezy, Kratezy, Kschinu Borschcż, Kubschizy, Kunitschizy, Luźcż, Liboń, Lkot, Lahow, Lomist pola Njeśwaczidła, Libuchow, Luh, Maschezy, Lubjenź, Mjeschizy, Mélczy, Mnichowiz, Mnschezy, Nadjanezy, Nowa Wjeś pola Jahni, Njechoń, Njesdźachezy, Njeswaczidło, Nowa Wjeś pola Rakez, Nowa Wjeś pola Njeśwaczidła, Delnju Hórku, Delnju Kinu, Delni Wunjow, Nižu Wjeś, Néwjezy, Hornju Borschcż, Hornju Hórku, Hornju Kinu, Horni Wunjow, Wownjow, Lanjezu, Pódezy, Spitóf, Béczizy, Ponezy, Pschinwézizy, Pschischezy, Prézczy, Porschizy, Bóschizy, Khójow, Rabezy, Nackow, Rakezy, Radwoř. Raschow, Ratarjezu, Sréczin, Sskowa Borschcż, Sarécż, Schekezy, Stónkezy, Sémschezizy, Czerne Noślizy, Scemichow, Dźéżnikezy, Ssulischezy, Ssewrjezy, Jarnoślki, Trjebjenzy, Sséżiczy, Bacżań, Strózischezy, Dschonjezy, Cżichozy, Cżemjezy Tmjin, Wbołow pola Njeśwaczidła, Wadezy, Wałwizy, Wichowy, Wyżola, Béle Noślizy, Wétrow, Wusejć pola Pomorz, Wusejć pola Wólporka, Worzuu, Schejschow, Cżślezy, Zelow.

B) **Hłoławański wokrjeś Bukła Dubrawa,** ćiż wobpschija Bart, Brézhnu, Brów, Brésjnu, Bukojnu, Kamjenjej y. Radworja, Komorow pola Klutscha, Khróst, Dalizy, Dobrschezy pola Plotzinez, Drohy, Dubrawku, Hlinu, Kobeln, Bukku Dubrawu, Huczinu, Popizu, Jeschizy, Kupez, Malu Dubrawu, Suberniczku, Klukich, Kipicż, Lemischow, Lomist pola Mlinatala, Lnjoj, Lutokez, Malschezy, Mérkow, Minakal, Nowa Wjeś pola Klutscha, Pśowjow, Pluśnikezy, Khwaczizy, Salhow, Sdżez, Sdér, Lichań, Stróżu, Wjeśel, Czelchow.

C) **Hłoławański wokrjeś Bitkopiśe wšy,** wopschija gmejny wokrjeża Bitkopschkeho hamtskeho ludnistwa ł wuwiazom mésta Bitkopiz a gmejnow Wjasońzy, Hornjeje Wjasońzy a Rynarézy.

D) **Hłoławański wokrjeś Wjasońza,** ćiż wopschija Wjasońzu, Hornju Wjasońzu, Rynarézu, Wolbranezy a Motydła.

E) **Hłoławański wokrjeś Korschm,** ćiż wopschija wšy, kotrez do Schérachowskeho hamtskohudnitzeho wokrjeża fluschcża ł wuwiazom Wolbranez a Motydła.

Wólbcż maja fo:

ja A) hłoławański wokrjeś **za Budyšk wšy** (§ 17, 2 wólbneho porjada) w tworjenju **hamtskeho hejtmanstwa w Budyschinje** na. Bismarckowej dróży 21,

ja B) hłoławański wokrjeś **Bukła Dubrawa** w **gmejnskim hamcże we Bukłej Dubrawje,**

ja C) hłoławański wokrjeś **za Bitkopiśe wšy** w **radnizy** w **Bitkopizach,**

ja D) hłoławański wokrjeś **Wjasońza** w **gmejnskim hamcże we Wjasońzy,**

ja E) hłoławański wokrjeś **Korschm** w **gmejnskim hamcże w Korschmju.**

Wólcż maju fo **6 dowěrnizy** a 12 **narunańzy mużojo.**

Dowěrnizy a narunańzy mużojo maju fwój **k połojzy se sawěsćenych,** ćiż njeżyu dźélodawarjo, a ſ **dźélodawarjow** fwójcżenych pschistajenzow.

Dowěrnizy a narunańzy mużojo se dźélodawarjow maju fwéj wot dźélodawarjow sawěsćenych pschistajenzow słuchyć wot sawěsćenych pschistajenzow wolenj.

Prawo wolićz maju połnoćtni Němzy mużiskeho a żónskeho rodu, dokoż do sawěsćenych pschistajenzow abo jich dźélodawarjow fluschcża a we wokrjeżu Budyschego hamtskeho hejtmanstwa bydła.

Sawěsćenj pschistajenzy w fmyslu tuteho postajenja fu k sawěsćenjin winowarji a dobrowólnje sawěsćenj pschistajenzy, tej pschistajenzy, ćiż fu pola dowolenych narunańskich pokładnjow sawěsćenj. **Wólbneho prawa pak nimaju** pschistajenzy, ćiż njerjedaju fwéj sawěsćenj a wożoby, kotrez haczunjeż ju dale sawěsćenje, njejżu pschistajenzy.

Wólbne prawo jako dźélodawarjo maju — je-li njemóża jako pschistajenzy wólbneho prawa — tej

1. sakońzy sajstajenzy k wobtkodnej njekmanych a mjenje k wobkhodnej kmanych natursich wożobow,
2. pola juristiskich wożobow zobustawu pschedsydstwa, pola towarstwow ł wobmjesowanym rukowanjom wobkhodni wjednizy, pola druhich wikowarskich towarstwow wożobnjch rukowazy towarstwow pola druhich wikowarskich towarstwow, dokoż wot sastupjerstwa wunamknjeni njejżu.
3. społnomócnjeni wjednizy dźélarjow.

Ani wólbneho prawa nima ani wolenj njemóże fwéj, ſchtóż

1. je dla khłostańskozbudnistwa zahudzenja kmanosće k sastacżu zjawnych sastajnstwow zhubił abo schtóż je dla złostniwa abo pschestupjenja, ćiż móże zhubjenje tutych kmanosćow zobuzpschinjeć, wobstorzeny, je-li je pschecżiwo njemu hłowne jednanje wotewrjene.
2. je po zudnitskim postajenju w knjezenju nad fwojim samójenjom wobmjesowany;

Pschistajenzy, kotrjż fu po § 375 sakonja wot sawěsćenj pschistajenzow wot płaczenja pschinoschkow wuzwobodźeni maju prawo wolićz a famdźo woleni bycż.

Wólby staru so **pśipomnje** po sašadach **pomérnoscy wólby.**

Kotrjż maju wólbne prawo, fu namołwjeni, ſo bychu **najpschijśicho tśi njedźele do dnja wólbow,** to je najpozdźischo fobotu 22. **oktobra 1927** podpśańanemu wólbnemu nawjedowarjej liśćinu ſ namjetami japodaci, kotrež maju **hofpodarske fjednoczenja** dźélodawarjow abo dźélaczerjow abo fwójaki taśich fjednoczenjow ličitajeż. Tuhym namjetowym liśćinam śleja po § 7 wol. 2. wólbneho porjada fo te namjetowe liśćiny dźélodawarjow abo sawěsćenych jenak, kotrež fu **fnajmjeńśicha pjerjo, kotrjż maju wólbne prawo,** podpśisali.

Liśćiny ſ **namjetami** maju ſo sa **dźélodawarjow** a sawěsćenych **pschistajenzow możedże ſestajeć.** Kóżda liśćina ſ namjeta ma fnajmjeńśicha **telko mjenow wopschiśeć** kelkoż **ma fo dowěrnikow a narunańskich mużow** wolieć.

Namjetowani maja bycż po pschedmjenjene a pschimjene, ſtajiwe abo powołanje a bydlenju wotnamjenjeni a w ſejnajomnym spisu napiśani. **Dźéleć namjetowanych do dowěrnikow a narunańskich mnżow njeje dowolene.**

Se japodaczom liśćinow ſ **namjetami** maju mějeć **jo** wólbneho prawa **ſastupjerjo liśćiny** a jeho namjeńca, kotryż maju prawo wólbnemu nawjedowarjej wujaśnjenja podawaċ, **pomjenowaċ.**

Liśćina ſ namjetami po § 7,2 wólbneho porjada ma wólbne jednoczeńśiwe, wot kotrehoż wuthadża, po wotśnjawajcych fajtajcych fnajmjenje jeśmicż.

Je-li jedyn wolej **wjazore** liśćiny ſ namjetami wo ſ wośt. 2 wólbneho porjada **podpiśaċ,** dha ſo jeho podpiśma na wśichich liśćinach ſ **namjetami** wuſchmáruje.

Liśćiny ſ namjetami ſu njepłaćśiwe, je-li fu pschepożdże japodate abo je-li njejżu po pschedpiśmach § 7 wot. 1 a 2 wólbneho porjada a je-li njedóſtaċ njeje ſ cżaſom wotſtrowjenj.

Dwě liśćinje ſ namjetami abo wjazy móża bycż je fo **ſjednoczene,** ſo porńju druhim liśćinam ſ namjetom jako jenież liśćina ſ namjetami płaća. W tutym padże dyrbja podpiſaċ liśćinow ſ namjetami abo ſastupjerjo liśćinow w pschešłednjoſći najpozdźischo hać do ſkónczenja jednateho dnja psched wólbnym dnjom wofjerjej, ſo maju bycż liśćiny je fobu ſjednoczene. Hinak pak je wofjewjenje we ſjednoczeniu njepłaćśiwe.

Sapodadża-li dźélodawarjo abo sawěsćeni pschistajenzy hać do **fobotu 22. oktobra 1927 jenoż jenu liśćinu ſ namjetami,** dha ſo ſa potrjechenu ſkupinu žanych wólbnych njewotmeje. W liśćinje ſ namjetami ſa płaćśiwe wjednjenjenje wołowjy płaćża potom w liczbje, ćiż je ſa wólbnu wokrjeż trébna, a po rjedże namjeta jako wot tuteje ſkupiny wolene.

Wolerjo maju ſo **we ſwojim wólbnym prawje wupokazaċ.** Sa pola němſkeſtatneho sawěsćeńskeho wuſtajenja sawěsćenych pschistajenzow źłuji **sawěsćenſka kharta,** a fobuſtajenj narunańskich pokładnjow **wobtrućenje narunańskeje pokładnje** jako wupokas. **W sawěsćenſkej kharće** ma **we wobtrućenju dyrbi ſnajmjeńśa jedyn pschinoſchk w běhu pośledních 12 méżazow do wólbow dopołožany** bycż. Ma-li fobuſtaw narunańskeje pokładnje hišćeje płaćźiwe sawěsćeńſki khart, dha jemu narunańſka pokładnja samo fo wobtrućenja wołtajicż njejmjé. **Wólbne prawo dźélodawarjow budże ſ wobtrućenjom dopołožane, kotrež gmejńſka wyſchnoſcż źhła dźélaknje wuſtaji.** Sobuſtawu narunańskeje pokładnje a dźélodawarjo ſu namołwjeja, je ezhu żeby wobtrućenje wuſtajicż dali.

Wólbne prawo wukonja ſo **wofobinſzy** a ſ wotedawanjom **hłoławańſkeje papjerki.** Hłoławańſke papjerki njejmjedu podpiśane bycż abo proteſt abo mmnjenjenje wopiſchcż. Wone maja ſo jwonka wólbneje měſtnoſcże rukopiſnje abo ſ naſtrojenj ſjotowicż.

Dźélodawarjam je dowolene, ſo mjeſto wofobinſkeje wotedaża hłoża ſwoju hłoławańſku papjerku w ſamknjenej wólbnej wobalzy ſ pschipokazanjom wupokaſa wo ſwojim wólbnym prawje **pśipomnje ſapóſczelu.** Trébne wobalcż dóſtanu dźélodawarjo na żadanje pola pschedźełdyh wólbnych měſtnoſcż hłoſowańſkeho wokrjeſa. Liſt dyrbi najpozdźischo **13. nowembra 1927 hać dopołdnja w 10 hodź.** na wodyſ ſamu wyſchnoſcż dóńcż. Hłoławańſke papjerki, ćiż pozdźischo dóńdu, njepłaćźa.

Sawěsćenym ſ wólbnym prawom, kotrjż na wólbnym dnju we wólbnym ezhu ſ mjenom pschiſłuſchnu **ſwonka ſwojeho wólbneho wokrjeſa pschebywaja,** wuſtajaj **wólbny nawjedowar** na namjet a japołożenje ſawěsćeńſkeje kharty abo wobtrućenja pschiſtajnje narunańskeje pokładnje **wólbne wopiſmo.** Też tuto ma ſ wupokafom we **wólbnym** prawje najpozdźischo hać do 13. nowembra 1927 dopołdnja w 10 hodź. na podpiśanu wyſchnoſcż dóńcż.

Kóżdy, ćiż ma wólbne prawo, ma jedyn hłóſ. Dźélodawarjo, kotrjż maju wjazy hać 50, ale nij wjazy hać 100 pschiſłuſchnych, maju dwaj hłoſaj. Sa fóżde dalſche jednoczańe ſu ſawěsćenych pschiſłuſchnych powyſchi ſo ličźa na jedyn hłóſ. Żadyn dźélodawar nima wjazy hać dwaj hłoſaj hłoſowu.

Ma-li jedyn dźélodawar wjazy hłoſowu, dha ma ſ tymi hłoſowańſkimi papjerkami do wobſebneje wodalki połožiċ.

Wopſchiſe-li jena wobalka wěkotre hłoſowańſke papjerki, płaća wone jako jena hłoſowańſka papjerka, je-li fu jenake; hinak fu njeplaćśiwe.

Mějeſcż wólbneho prawa ſmé jenoż wólbne prawo jenoż we hłoſowańſkim wokrjeſu wukonjeċ, w kotrymż bydli.

Samé ſo jenoż ſa njepschemjenjene liśćiny ſ namjetami hłoſowaċ, każ porjad namjetowanych w liśćinje namjetowanjenjmé ſo pschemjeńċ.

Njeplaćźiwa je dale wólba wożoby, kotraż ſa cżaſ wólbow, njebjéże knana, fo bu wolena.

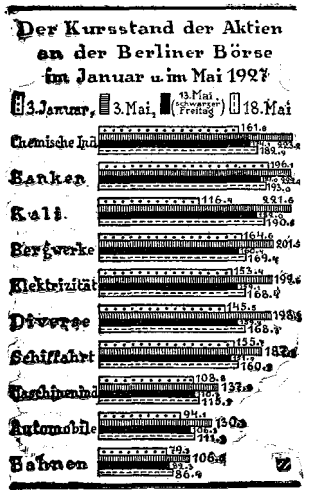
Njeplaćźiwa je dale wólba wożoby, kotraż je abo ke ſwojej łépſchemu fu tuzi na wólby pschećiwne prawo abo ſ dawanjom abo ſlubjenjom darow wliw wukonjeli, hdyż ſo ſo ſ tym wólbne prawo njepschemeńile.

W Budyſchinje, 29. ſeptembra 1927.

Wólbny nawjedowar
Knjeżeſtwowy radu dr. Pater.

Nëgajschny gród „Humprecht“ we poknoznej Czëškej.

Lëtoša 13. maj, jaden pëtk. šu kurse wschakorakich efektow tschaischńe dokoj deriši. To na naschom hobrašu wišimy. Statna banka jo neijabši na efekty hypotekowe pěnele naščëdk pominaka. Togodla mußachu luże akzije pschebalsch. Welike banki šu je tuńe kupili. S tym šu make žrtaże saßej wele stow (100 tow) milijonow markow sa jaden žeń sgubili.

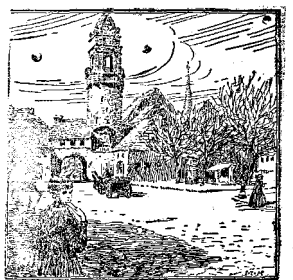
General Sserge Wojzechowiki, nowy pomeńowany pschikasowar we Brńe (Brünn).

Maßaryk, president Cžëšloßtowakskeje republiki.
We nim šu powëda, aj jo we šlëdnim zaßu chorowaty.

Isidora Duncan jo gano tužńe žywene sgubika. Jeje schal jo še hokoko fólußa jeje jéjzego awtomobila hobwik a ju sadajik a na drogu wen chyschit, pschi zomž jo šebe schoju stamaka.

Rowno wižach listynoschańa. Žo jan jo?

Hupytane předtyžeńskego hobrasa.

Staj šobras na głowu. Blisko gromožestojazych bomow pytaj głowu muža. Jogo dalschne schëko namakajoschi we gakušach.

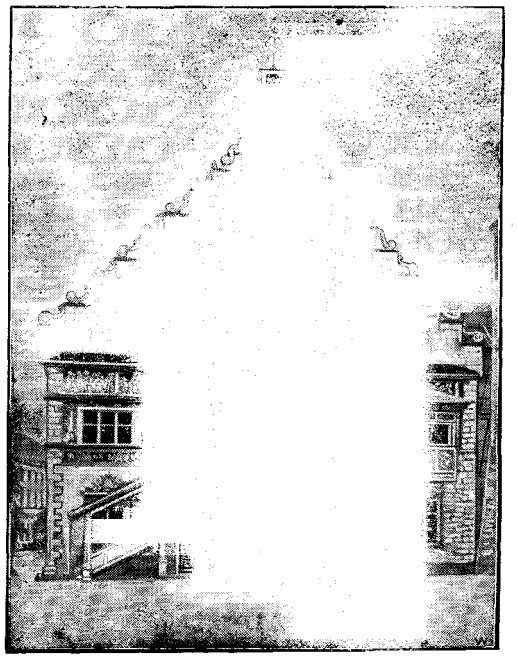
Gódańzko.

Zo we žnach jo symne a we zyme naš grějo?

Hugodane gódańzka we předtyženśtim lizniku:
Kóždy še jogo pukneńa bójі.

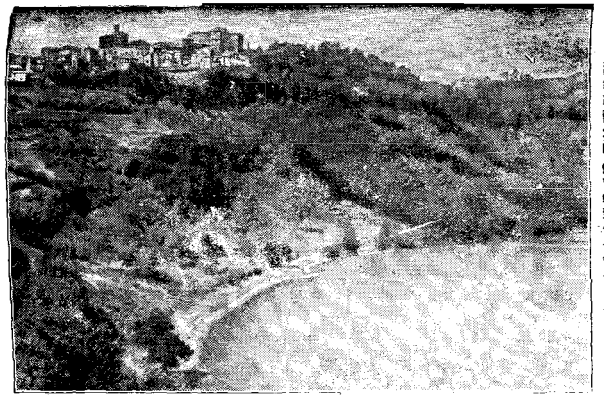

Čo. 42 W Budyšyńe, 20. oktober 1927 Lětnik 3

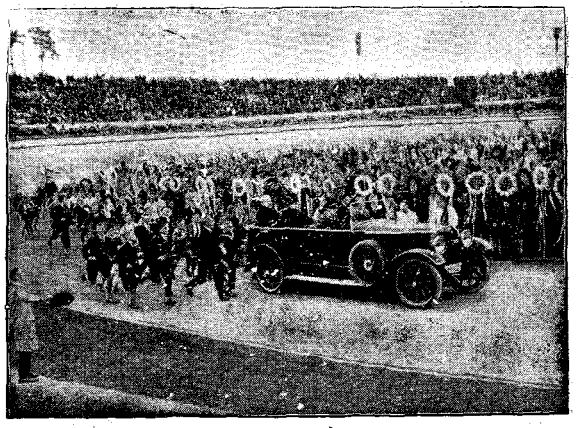
Radniza we Lindawe.

Lindawa je lubošne městko na kupe we Bodamskem jaseru. Ten jasor ležy mjas Bayerskeju, Württembergske a Badenskeju na jadnom boze a Schwajzarskeju na drugem. Do nogo hulewa še j pódlajtschneje Schwajzarske pschibežoza rěka Rhein. Na pódwjazornem kónzu j nogo hnstupeza bežy wona ako mjosa mjes Badenskeju a Schwajzarskeju a pójdzej k poknozy mjas něto saßej franzoskeju Elsaß-Lothringskeju. Pójdzej bežy, kaž jo snate, pisches pódwjazornu Nimsku, pschebežy we wele wótnožkach Belgiiku a Hollandsku, aby še do poknoznego móka hulewaka. Kupo, na kótarejž Lindawa leži, jo j 219 metarow dlujkim drěwjanym móstom a 555 metarow dlujkim nošypom (Damm) sa seleznizu j brogom jwěšana. Tworeńa we měsiku šu nëgajschne. Jano j tych najrědnjeschuch po wenkownej formě a hugotowańu jo radniza, kótaruž how na naschom hobrasu wišimy.

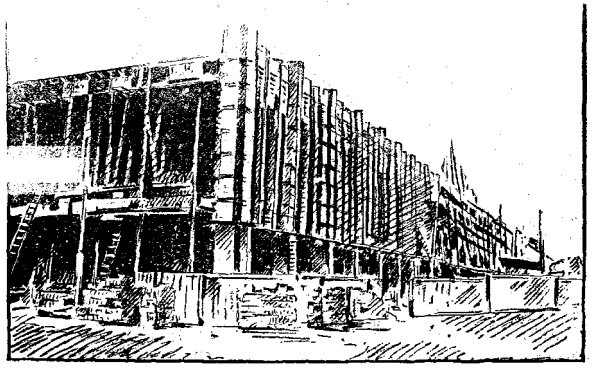
Nemiski jasor.

Pódlastojozy hobras vschesajźi naš do žkuźuneje Italiskeje. Stojimy pschi bšoje tak pomeńonego Nemiskego jasora. Ten ležy šedalako šrěźnosemskego móra a jo s nim teke suvany. Po pschawym huspokunjo wón kóllischčo stareje, hogeńbluwoseje góry, něto hygaźnoneje. Na góte wišimy négawchny grod. Pschi jasore wojalscho we storogrichtstem, tatańskem zoźu tempt bogowli Diany. S jogo rospadankow hurmwoju něto sajimne (interesantne) stare wěźu. We jasoru bu něga loźe starego rom kego kejźora Caligula pódnurili. Něco tschěźe to, zoź jo hyschčzi wót nich hyschej wódi ko, sažej swigaschi, abo wiźeli, kake běschu hrobroneńe na móru we zaźu storych rom kich kejźorow.

Schulska młoźina Hindenburgoju luboješći.

Neźelu, 2. oktober, źwěschosche prezident nimiseje republik, polny marschal s Hindenburg źwoje 80lětne narodniny. Jomu wóźeńe pschiwitschonake pschawiźnych partajow luboješćichu. S zekeju Nimskeju, teke s Luźoze, su wójarske a pódobne towarstwa we Barlinu pábnli a ge tam na źiwźenistim schěgu hobźěli i. We tak pomeńonem stadiju ńe, městu ja sport, jo schulska młoźina Hindenburgoju luboješćika.

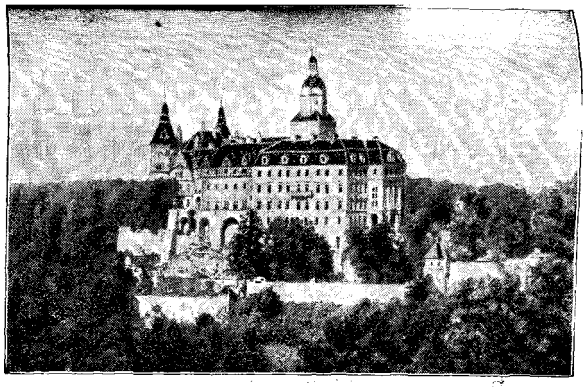

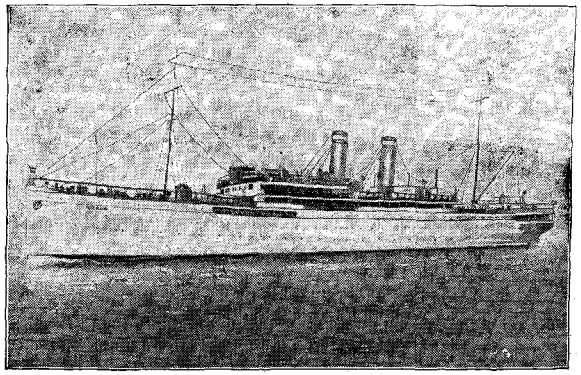
Nowinska hustajeńza „Presa“ we Kólne.

Sa lěto buźo we Kólne nowinska abo ze žnikowa hustajeńza s měnim „Presa“. Tam kdźeźe k prenemu rasoju nowiny a zoźni i zekego źwěta hustojich. Twareńa k tomu juźo něto stajaju. Naich hobraś wěźo naš pched taku twar. Juźo s wěstinoseńe móźomy wělitu hobschyrnoseć take hustajeńze póimoch. Tak ako źiwotnowy, pschigotuju ge tele narodne mjenstwu we Nimskej, tam se hnydźimi nowinami a zaźiwarni pched źiwe owu sjawnosći (Öffentlichkeit) stupich. Tak ako je lětoš Biarnat Kramz, nasch rerbski mejstor melodijow a spiwońa, tam žerbsku muziku s zelezn pschedstajił, tak beje buch sa lěto na tej hustajeńzy teke žerbske nowiny a zaźnik sastupjone.

Fürstensteinski grod.

Werchowska źwójiba tych s rodu Pleß jo jadna s tych bogatschych we Nimskej. Jeje kubka a hobźezjeństwa loże wětschy źěł we Schlesyńskej. Jaden s jich grodow, Fürstenstein, loży we Krkonoschach (Riesengebirge) we Waldenburgskem hokresu. Tak ako juźo na naschom hobraźu wiźimy, jo rědne hutwarony a loży we rědnej krajiśe. Jogo hobźezjaś, Plesowski wjerch, jo jen něto wótworił, aź móźo źebe kuźdy droge a stare wěźy we ńom źichowane, hogledaschi. To dźe buźo wele drogowarow do tych stronow wabischi.

Parnik „Ozean“.

Hamburg-amerikanske tow.wo jo nowy parnik (Dampfer) s měnim „Ozean“ do słužbo wześeło. Ten źebuźo luźe a wory do Ameriki a wót tam do Europy wozyschi, ale buźo we lětschnem zaźu po pokrozno-europiskich móracch jědźiśch. Jo luźe, kotareź k tomu pešene mahu, to nejwěźej pokonanych trajow wósnych. Tam ge we mjaźesoma tunnu a tuliju śł ńjo sewschom ńechowa a tele ńeschada. Jeń traio tam dwa mjaźeju jaśobu. We jnnschem zaźu po drogowarow do šrěźnosemskego móra wósnich. Gaź jo hu naš jnne, jo we trajach pschi tom morju luboźne nalětne kwěschene.

Welizka źwińa.

Niźi pched tichimi tuźenomi jo był we Barlinu kjarmjony stót hustojony. Hustajeńza běscho na nitach we Friedrichsfelde pla Barlina. Luźe s Nimskeje, Amitriskeje a Czeskeje su tam źwójo kjarmjone jbźo pórai. Mjas źnytymi źwińami běscho jana 8 zentnarow schěźta. Tak schěźte źwińe neźu we Sserbach źena wóźednosć. Sserbske gósposke teke rozmeźe, rodne schěźke źwińe hukjarmischi, aby je pótom jaréśschi bali.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»Š. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 nk. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,50 rk. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 40 nk. pj. Wudawa a diđi Smolerjec knihtiśćerńa, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2697.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hođ. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy w w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w w

Číslo (Nr.) 247 — Budyšin — Pjatk, 21. oktobra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Debatta wo šulskim zakonju.

Němšti žejm je schtwórtk wo schulskim zakonju dale jednał. Němšknazionalny **Schulze z Frankfurta** pokasa na wschelakorosćej schulskich formow w zakonjowym naćisku, ze cźimž so sahada žiwdomjowje žiwodowy zajuje wuhrajo. Naćisk kóždemu da, schtož žada, a niz kóždemu jenak, kaž pschecźiwnizy žadaju. **Woczehnjenjske schule dyrbja pak na chromadnym žiwotowym nahladze** załoženе być. Też němšknazionalni su pschecźiwo załoženju duchownego schulskego dohlada. Jako tajki pak so w naćisku namjetowane pohladanje do nabožeńskeje wuczby njemóże njenowaca. Runje w žiwotnej schuli zhonja, so morwa wědomosć njemóże zymu wěru narunacz. Rěcznik so pschecźiwo stejischcu Němšteho wuczerskeho towarstwa wobrecza. 150 000 němškim wuczerjam 4½ miljona schkofescźijanskich starschich napschecźiwo steji, kotrjž schkofescźijansku schulu žadaju. Rěcznik na kónzu praji, so k powschitkownje pschipóznatej jenotnej schuli ženje njedóstaju. Tohodla chcemy tśiom schulskim formam składnjeź dacź, w měrnym na pschemo prózowanju žiwoju hódnosć dopokasacź.

Demokrat **Fischer** z Kólna napraschenje demokratiskeje frakzije roskłožujo dopokasacź pyta, so bychu so po zawjedzenju nowego schulskego zakonja wudawki za schule z najmjeńscha podwojile. Wudžerženje schulow w zyłej Němšej by žeht kśinje 1112 miljonow hriwnow žadało, pschi cźimž wudawki za schulski dohlad, wuwuczenje wuczerjow atd. hischcze njebychu žobu liczene byle. Ministrej dyrbi so rjeź, so sa hospodarstwo a sa tójdu samolwitosće wěrnym finanznu politiku njeje wschо jene, hać maju němšti šći, kaje abo gmejny wjetšche wudawki swjeźeć.

Rěcznik praji, so nihdże możnosć njewidźi, z wotkal dyrbja so pjenjeżne žrědki sa pschedłohu braćz. Samo pak, hdy by němšte knježerstwo druhebo nénużnja było, njeby tola jeho frakzija swólniwa była, milijonowe pschinoschki za toule němšskotatny schulski fakoń woprowacź. Wschetoż mamy wažnische nadawki, kotrež dyrbja so dopjelnicź. Jeli so němšte knježerstwo na wopraschenje demokratiskeje frakzije na dožahaje wajchnje njewotmolwi, wono zhromu němskemu ludej dopokas wo swojej wažnowej njedołohatosći a so swój njedostatk sacźucźa samolwitosće dawa, schtož najwótrische njedowěrjenje wuzadnje.

Strajk wuhlowych dźěłaćerjow.

Sjednanske rosrěcźenje.

W Barlinje so w němskim dźěłowym ministerstwje schtwórtk dopołdnja pod pschedsydstwom dr. Brahna wurunanske rosrěcźenja wo wuhlowym strajku zapoczachu. Dźěłodawarjo a dźěłaćerjo su drje sdźěliłi dali, so su swólniwi, swoja jednacz, so pak dyrbja so swojich zadanjow, sandźenu tydźeń formulowanych, dźerzeć. Pschi tajkim stejischcu wobeju stronow je cźežko, dojednanje dozpiec. Dźěłodawarjo nochcedźa wurunarjej nowe namjety cźiniez. Kaž pschedy dyrbja tež někto na stejischcu wostacź, so by mjeda dźěłaćerjow njemóże pschedy powyschiez, dóniž němšti hospodarski minister njeje dowolił, wuhlowe płacźiny powyschiez. Njedźiwajcy teho nimaju w Barlinje wuhlady na dorosumjenje za njepschihódne. Pokazuje so na to, so stronje njeschtyknej swólniwej błej, znowa jednacz, hdy njebyschtej dźiwjej, hać bo wěsteje njedy napschecźo pschińcź.

W Delnjołužiskim brunizowym rewěrje.

Se Sleho Komorowa so 20. oktobra pišche, so liczba k dźěłu swólnikowych dźeń wote dnja woteděra. W Schtykomorowskim rewěrje je jama „Bjedrich Ernšt“, kotraž khorowni a Schtykomorowskemu dwórnischcu wobswětlenje podawasche, dźěłacź pschestała. W jamowni „Eva Renata“ a „Alje“ su mohli jaho dźěłacź zapoczeć, runje tak w jamje „Weidmannsheil“ delnjołužiskich jamow. W jamje „Ada“ pola Dollinkow so z nowa w małym dźělu dźěła. W jamach Wojerowskeho wotrjesa je so położenje zhórschiło. Hać do dźenjschnischcho dnja jenož hischcze tři jamy towarstwa „Eintracht“ a „Kaunscherka“ jama dźěłaju.

Strajk w Bitterfeldskim rewěrje.

W Bitterfeldskim wuhlowym rewěrje nimale wschitzy hórnicy strajkuja. Sy wobła milinarnja dźěłacz, su bo schulerjo z Eiskebenskeje hórnischeje schule w milinarni jako techniska nuzowa pomoz zastajili. W Leopoldšcej jamje so wschednje jenož telko wuhla wurywa, taž bo k dźěłanju elektrisneje mocy w Bitterfeldskej milinarni trjeba. Schtwórtk bu wschelake fabriki dla njedostaća wuhla dźěłacź pschestake.

Dźěło w němskej zokrowej industriji so zastaja.

Dla njedostatka wuhla, je strajkom wuhlowych dźěłaćerjow naftaleho, su němšte zokrowe fabriki musowane, dźěłacź pschestacź. Zokrowej fabrizy w Zeitzu a Stóbnizach a zokrowa cźišćerńa w Dessawje su dyrbjale dźěło zastajicź. Konzern Halle-Rositz-Holland jenož hischcze połožu dźěła. Pschi tym dyrbi so wopomnicź, so njeje mózno, zokrowju na składze khowacź, dokelž so hewak zokrowe wopschijecze z njeje słubi.

Prepytanje Hitlerowcho puča.

W Mnichowje je so pschepytowazy wuhjerk postajił, kotryž podawši Hitlerowcho pjeza pschepytuje. Rosprawnik dr. Högner (zozialdemokrat) je namjetował, so by so stejischcho tehdomnischcho němskeho knježerstwa k Hitlerowemu hibanju rozšahnuło, tohodla dyrbjał so nětkle wschitzki němšti kanzler Cuno złyschecź. Protokollike knihi wojowarskich zwjazkow žadyh wopschijeja, po kotrychž so mysłicź da, so su w němskim knježerstwje wobeźe Cuno, Rosenberg a Brauns zyłne sympathije za njezakonske zwjazki měli, a so bě audienza pola Cuna w Barlinje z najnjeńscha wotmyślena.

Hobrike pschestschiwjenja w Düsseldorfu.

W Düsseldorfu su zrjedu dweju pokładnikow měschczanskeje hłownеje pokładnje dla pschestschiwjenja 120 000 hriwnow zasali. Njenadźite pruhowanje knježerstwowеje hłownеje pokładnje je na zwětło pschinjesło, so je tež tam jedyn pokładniny zastojnik wulku sumu, nětkle 200 000 hriwnow wuczinjazu, pschestschiwił. We wobmamaj padomaj prěnje pschestschiwjenja pjeza hižo dwě lěcze wróćo leża. Ssamo njenadźiwy pschewjedzene pruhowanja pokładnow njeje hać dotal niczo mohle wotkryć.

Potajnstwo mordarskeho nadpada na albanskeho pósłanca w Prazy wotkryte.

Haczrunje so w Prahy wo pschestłyschenju mordarja Bebia kuneze mjeśeca, je Beogradska „Politika“ z Prahi zhonita, so je je złonczne poradźiło, Bebia pohnucź, so by wěrnosć wuznał. Po jeho wuznaću je jedyn profesor z Bologny Bebia k attentatej wobrěcźał. Profesor je jemu rjekł, so Cena beg Albanskim Južnoslowjanskej pschecźahuje a je Bebiej dobru słužbu a wulku sumu pjenjes słubił, hdy by attentat wuwjedł.

„Politika“ dźe wjedźecź, so je profesor Baldacci, sajkały *njepschećel Južnoslowjanskeje, jako agent italskeho knježerstwa* 1918 z wulkimi pjenjeżnymi srědkami 1918 na Cźornej Horje separatismus podpjerał. Sa podobne samerty wón hischcze dźenja w Albanskej dźěła, hdjež bandy k nawalej do południschcze Serbije organizuje. Też pjenjesy za Serbam njepschećelski „Kobowski komitej“, kotryž je poslednje nadpady w południschej Serbiji wodźił, su pjerza z Roma pschischle.

Nazyłnosć pschećiwo Južnoslowjanam w Sofiji.

Beogradska „Politika“ powěź, so ztaj so tam wobranjenaj cźłowjekaj da dopisowarja „Politiki“, dopisowarja Sahrjebskich „Nowostiow“ a do nětkrych zastojnikow tamnischcho južnoslowjanskeho półstanstwa w kojesowni dakoj. Hdyž su je nadpadowali na policiju wobrocźili, je ta pomoz zapowědźała. Jedyn student serbskimaj towarzomaj kasajcu, so dyrbitaj za 24 hodźin Sofiju wopuschćeźicź. Južnoslowjanski pósłanc w Sofiji je dla tehole podawka pola bołharskeho złowonkowneho ministra protestował.

Njeměrna debatta w bołharskim parlamenku.

Pschi jednanju w parlamenczje wo zakonjowej pschedłohy, nastupaczi **wobłehnjenski staw w Kistendzijskim a Petricźijim wokrjesu**, je k wótrenemu wurěcźowanju dochło. Pschecźiwo pschedłohy ratarski sapósłanc **Murawjew** rospyrjenje rěcźesche, kotryž je pjedy pod Stambolijskim i wójnskim ministrom był. Murawjew praji, so jeho strona **pschedłohu wotpokasuje**, dokelž je wona njewustawna, a dokelž chce knježerstwo wobłehnjenski staw jenož wužicź, so by zwojich smutkowu politiskich pschecźiwnikow, pschede wschim pschiwiwojowarjow ratarskeje strony, niz pak Magzedonskich, njeschkodnych sezinik. K skrućenju Bołharskeje je politiske runoprawo za ratarsku stronu z knježerstwowymi stronami trěbne, niz pak wobłehnjenjski staw, kotryž bjes zakonskeje pschedłohi praktizy w zyłej Bołharskej po pschewróćenju Stambolijskeho knježerstwa płaći. Knježerstwowe strony njemdrje pschecźiwo tejle rěcźi protestowachu. Pschecźiwo pschedłohy je hischcze narodnoliberalna, radikalna a pschemyślowa strona wupraji chu.

Spionažu w Lotyšskej wotkryli.

W nozy 11. oktobra pola Silupa rusko-lotyschisku njesu uhodły cźłowjek pschekrocźi a zo pola lotyschiskeje namjetnjeje policije zamołwi. Po cźmje za nim wutrelene kuli jeho njeminychu. Młody cźłowjek bě uniformu rusteje politiskeje policije, cźežnyeje nałožnizy, wobleczeny. Njesnaty praji, so ma wažne wězy sdźělicź, tola jenož psched wuzłonimi knježerstwowymi zastojnikami. Lischcze tu zaraz nóz ko wón stainemu sekretarej smutkownych naležnosćow Rubvilisej a jenemu pschepytowaršemu ryduikej sa wobsebite naležnosće jako wotdźělenjowy sekretaŕ rusteje statneje policije Nikitin ipósłaćź da a podótkny, so ma syonazu w lotyschskim namjetnym kraju wotkrycź. Praji, so je z Rusteje cźekuł, dokelž so mjes politiskej policiju wjele wo pschedstejasej wójnje rěcźi, w kotrejž bychu so pschiścźiskuwaju politiskeje policije jako wutk wójska do najprednischeje frontu stajili. Też je wón wuschparanje z pschedstajenymi mél. Nikitin wopschimane zapisne knižki wuczeje, kotrež běchu palne njesrozumliwych znamjenjow, njemow a pismikow, z kotrymiž niczo njewědźachu sapocźecź. Tola cźekinjeri poczа znamjenja wuczitacź, a złaj — wón nadrobny wobrazowulkeje spionažneje organizazije w lotyschskim namjetnym kraju wotkry, wo kotrejž běchu wot někotreho cźasa jenož jenotlive drobnosći dostawali, kotrež pak so tu wschě we zwojim swišu jażnje wotkrychu. Na podležu tehole materiala policija hischcze w tej zamej nozy 23 podźiadnych saja. W śledowazej nozy hischcze 10 wosobow zajachu. Sajecźi wschitzy pschi njeju bydła. Mjes nimi su 12 namjetni strażnicy a tśi železniscy zastojnizy pschi Rizźko-Moskowskej železniszy.

Bitwa nad Marnu.

W Londonje wojsewjenje knihi wo Marnoteje bitwje wulke dźiwanje sbudźuje. Kniha wuzjudy schtyrjoch spišaćelow wopschija. Woni su marschall **Joffre**, nětkuschi **němski kronprynz**, marschall **Foch** a general **Ludendorff**. Njepraji so, hać su wopišanja bitwy prénjotne pschinoschki spišaćelow, abo hać su so z jich prejedawschich spisow wuwsate. Wospomnjanje pak je, so mjes ménjenjom generala **Joffra a prejedawschcho kronprynza** wo pschicźinach dobrjoch zwjatkarjow w prénjej bitwje nad Marnu njeje skoro żaneho rozdźěla. Wobaj nataj generala z Moltku za samolwiteho za němšte poražene, dokelž bě je Moltke we wokomiku, hdjež fronta najnuznischo posylnjenje trjebasche, swoju frontu poslałk a so pschejara na radu swojich podstajenych spuschczał.

Marschall **Foch** saso mění, so je **kommandowa methoda** swjastarjam k dobyću doponmhala. Foch swój wuzjud zham z Napoleonowym wurjekom sapocźina: „Jedyn hubjeny general je lěpschi dyžli dwaj dobraj.“ **Komandowa jenosć na swjastarskej strowje** je k dobyću nad rosprjestschenymi němskimi wojowazymi mozami bonjedła. General **Ludendorff** najprjódy propagandu sozialistow za swoje poražene samolwitu cźini, potom pak runje kaž Foch praji, so je komandowa jenosć wo dobyću rosshdźiła. Ludendorff nénjenje wuprají, so w jeho ruzy sjednoczena móz njeje dohahała, tajki jenosć swarowicź. Wón po tym despolne sjednoczenje smutkowneje a zwonkowneje politiki pod wojerskim komandom frońuja.

Proces prećiwo Petljurowemu mordarjej.

Mjes śwédskami je so w śtyschcym policajskich sastojnikow wjerch Tolhari, nébychu bobustawu nakhwilneho wukrajinskeho knježerstwa śtyschesche. Tolharu swojeho pschecźela Petljura pschecźiwo wobsiłowźbam sakitowasche a, so by pschihażnych pschecźiwodźeł, wulku wažnosć na to kładze, so je Petljura wobsedły pschecźel Franzowskeje był. **Sa pschesećźahanja židow njemóże je Petljura samolwity cźinicź.**

Campinchi, advokat Pealjurez swójby śudej sbérku Petljurowych wukasow a roskazow pschedpołoži, kotrež je wón pschecźiwo pschesećźhanju židow wudał.

Prozeß je ßo po prěnim jednanim duju hižo ßenßacißla leßnoßcej ßcinik. Dźiwadłowy cßaßopiß „Comoedia“ je wječej roßchěrik, ßo ßtaj ßo diwaj miljonaj frankow roßkiku, ßo by ßo hibanje ja wulwinowazy wußud organißato. Take wotkrycze cßim bóle pßchećłapja, dokelj je ßo literarnym cßaßopißom wocßißcßato, kotryż ßo hewak ße ßtitißkim ßwadanj njeßadbra. Móże ßo ßkoro wěrieć, ßo ale cßaßopiß ße ßwojim wojßewjenßkim wobjednym ßanam ßtuji.

Dynamitowy attentat a rubježnistwa w Mexiku.

Po dotal njepotwjerdżenych powěßćach ſ města Mexika pjeca cźrjódła 60 banditow k połodnju wot San Luis otoſo dynamitowy attentat na żelesniſti cźah ſtuźiło, ße trymj ßo ßobuſtawy ßwójeju preſidenta Callesa wjeſeche. Dynamitowa bomba, kotraż bě pod wołom 2. rjadownje cźihnjeſana, mjeß ſaſtanißcźejomaj Villa Reys a Jara a Brito roßbuchny a wóß dołpołnje roßkały. Pißchi tym je pjeca ßchějeć wołaßow morito a ßydom ßo cźeßko franiko. Preſidentowi ßwójßni paſ ju njeſranjeni woſtali. Rubieżkam je pjeca 50 000 dalaroww do rukow padło.

*

Po druhej powěßći ſ Mexika ßu bandidotojo pola Nacrti pjenjeżny transport, kotryż wojazy pßchewodzachu, rdpadli. Schtyrjoch rubježnikow merißchi ßu pößtili ech ſ 2000 rublami rubili.

*

Amerikanßki konßul w Macatlunje je ßtatnemu deparementej ißdźelił, ßo ßu banditojo jendźelßkeho bórnißtwowego rektora ßajeli. Żadaju 10 000 peßetow wukupneho pjenjeza a hroża, ßo ßajateho ßatźela, jeli ßo ho ßa 5 dnjow njewukupi. Jendźelßki pößłanj w měßce Mexiku je nuſne oczeße pola mexikanßkeho knjeżeßtwa cźinił.

Hißchcze 30 mexikanßkich ßbężkarjow ßatßelili.

Knjeżeßtwowi wojazy ßu póndźelu generała Mendeza nědhże 30 ſ jeho pßchiwßhowarjow blißko Zacualpana ßaßt a hnadem ßatßelili. 20 Mendezowych pßchiwßowarjow cźekße.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 21. oktobra.

1878 Mjertyn Grys, wučeŕ w Nowej Wsy — delnjoserbski basnik.
46 założi so towaŕstwo Serbowka w Prazy.

Dźeń prěni kwětka steji,
Tak młoda, lubozna
W Božej rjanej mej;
Ju kóždy lubo ma.

Dźeń druhi kwětka kćěje
Je połna wonjenja;
So słónco na nju směje
A ju sej wobrjewa.

Dźeń třeći porodźena
A k zemi ćisnjena,
Wot kosy posyćena
Je kwětka zwjadnyła.
Michał Domaška-Siman

*

— Wo wjedrje. Schkleńca je ßaßo jara ma rjane ßła. Bieß dwěła je ßo wßchitka nad ßrjedźinej Europu ßegnuła. Dźenja dop. ſ krótkeho wjecźora k dołhemu ranju ahaze pruhate mróźele, dalßchi njamy cźaß ſ naimjeńßcha a nětkole duju pßchipowědhaja. Cźiß pólnemu dźiu howi. Jola ratak wo mily beßchcźik proßy, ßo bychu ßywy kěrje hadźele. Jutße ßobotu ßkadża ßłónźko 6,39 hodź. a ßowa ßo 4,50 hodź. Mjeßacź ßkadża ma ranje 2,43 h. Thoma ßo pop. 4,42 hodź. — Wjecźor wjecźor w 7 hodź. arometer 748, hygrometer +3, thermometer wo dnjo -12. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 753, hygrometer 0 a thermometer w nuzy +5. Wuhlady na malo ßo pßchemjenjaze wjedro.

— **Kurßus ßerbßkich narodnych rejow** wotměße ßo jutße hobotu wjecźor we 8 hodź. w ßali Serbßkeho Domu. Schtóż ma luboßcź k nězy, wutrajowjeß w ßtutku a kiż wobhladuje ßtajnje ßwojeho blißßcheho jako bratra abo ßotru, njech je pßchitomny. Pßchi hajenju narodnych kublow błuſchamy do jeßcźkeho zylta bjez roßdźela, pod jednym klobuk!

*

— **Powyßchenje myta ßa wußłědżenje ßapalerjow.** 3. februara l. l. je komora ßa wopalne ßawěßcenje wojßewißa, ßo ßa wußłědżenje ßapalerjow myta hacź do 5000 hriwnow dawa. Tuto wußtajenje mytow njeje pak woczakany wuſpěch pßchinjeßło. Dokelj ßu nětko ßapaleßtwa w poßlednim cźaßu bóle pßchiběrake hacź wotebrake, je wyßchißi ßaradnißt wubjerk ßa ßawěßcenje twarjenjow pola komory ßa wopalne ßawěßcenje w ßwojim poßledním poßedźenju wobßamknuła, mjenowanje myto hacź do 10 000 hriwnow powyßchiła. Wumělnjenja, pod kotrymiż ßo myta wuplaćuja, woßtanu njepßcheměnjene.

— **S pßchileżnoßcu Khróßcjanßkeje kermuße** njedźelu 23. oktobra 1927 poßedźe poßhlunjeńßi omnibuß na Budyßko-Kamjeńßkej cźaße 10,25 hodź. wot tudomneho dwórnißchcza, kiż je 11,15 hodź. w Khróßcjanach. S Khróßcźiz do Budyßchina je nawrócźne hujßanje w 22 hodź., tak ße budże wóß wokoło 22,45 hodź. hodź. ßaßo w Budyßchinje.

— **Szwobodne mjaßowe ßtiki** (Freibank) w Budyßchinje. SSobotu 22. oktobra dop. wot 8—10 hodź. wotedarja ßo ßyre howjaße mjaßo punt po 40 pf., ßyre ßwinjaße mjaßo punt po 50 pf., parjene ßwinjaße mjaßo punt po 50 pfenježkach.

— **Wobßrjedżej ßo pyła.** Na Budyßchko—Wojerowßkej żelesnizy ju na Sajdowißkich honach papowy karton ſ cźerwjenymi gumijowymi ßchcźarkami namakali. Nje wußamknjene, ße tutón karton ſ paduſchkowa pokhadża. Wo nězowne dźělenja proßy kriminalne wotdźělenje w Budyßchinje, telefon 2802.

— **Dwaj Budyßchanaj po„a Wojerej ßnjeżhożiłoj.** Budyßchßaj łuźeja ßebi wutoru pßched wjecźorom ſ motorißtom kolom do Delnjeje Luźizy dojeżdżeßchtaj. Jako wjecźor poßdże domoj jeżdżeßchtaj ßo jimaj pola Maleje Nydźe pola Wojerej ßchtawßch ßadnjeho ßola pukun. Wobaj jeżdżerjej padawßchtaj na dróhu a buſchtaj hißcźeże kruch hobu wjecźerjaj a ßtónźnje cźeßko franiaj ßebi woßtaßchtaj. Po krótkej pßchestawzu ßo mędźiwaju łytnych bo„aßczow na hłowje na kolo ßudnjußchtaj a do Budyßchina dojeżdżeßchtaj.

Dom ßawołanu lékaŕ ßwěßci pola jenecho, ße bóßche ßo na hłowje cźeßko franił a ßebi mołny ßtißchał.

— **Duh dołho bjes pomozy w cźeßu.** SStudny dóht je nědßudßcheho luźißcheho ryczeßkuhlowego najenża pokrjećhił. Wutoru wjecźor w cźeßu mjes Gmdorfom a Bühlig-Chrenbergom pola Lipßka ßtarßcheho muża zyle wołßahnjeneho namakachu. Jeho dowjeßechu na Gmdorßtßi gmejnßki haut a wettam ſ wułkowarßkim autom wohnjoweje wobory do ßhorewnje ßwj. Jurja w Lipßku. Dotal hißcheje njeběße możno, muża pßchełßłyßchcerj, dokelj je pßcheßłahły. SSwěßcenje jenuż je, ßo ßo wo rataraju Fonu Richardu Radźe jedna, kiż je ßo 1864 w Rakezach narodźił a kiż je jo nětko bjes ßrědßow a hydlenja hłódny wokołubłudźił a ßo ßtónźnje je ßłabośću w cźeßu ßwjeßł. S malo ßłowow, kiż je mań dotal rěcźeć mohł, je dowědźeć, ßo je wón nědhduchi wcźeßkubłeŕ ſ Budyßkeje wokolinu, kiż je ßwoje zyle ßamożenje je prozeßnemi ßłubił. Wójna je jemu pjeca tßoch ßynow wjaka. Jomu je pßches overaziju ßłubił. Jedyn ßyn dźeła pjeca we Weimaru a hydli w Gerje. Tuto mupraznje je ßo ja wérne mupokaßało. S wotkel je Rada do cźeßa pßchißchoł, njeje dotal hißcheje wěße. Je możno, ßo je ßtary muż ßpytał pßchi do Gery hić, dokelj pjenjeß ßa żelesniżu njemjeßche. Po mupraznjeju wołkaßanjeneho je wón nękotre dny w cźeßu leżał. Sto wułhodżowazy ludźo wußłyßchachu jeho wołanje wo pomoz. Rada je nědhy hatnißtwo we Wułßim Hartawje pola Biłßkeju wotnajał a połßchko cźeßkubło w Hornich Bruſach pola Wółßporta, kotreż we lécze 1923 wóteda. Napoßledy pßchehrywßche je khorowni w Bitterßeldże.

— **Pßchießdżeny a na tßeźi dźeń wumrěł.** Wutoru popołdnju je na Swonkowej Lawßej haßo motorowy koleßaŕ 65 letnemu murjerja ſ naßcheho měßta powalił. SSujeßhoženy je ßchtwórk po ßdaczu na jeßchwki padżenta wumrěł. Jeho cźeło je polißija ßchrała, ßo by ßwěßcźiła, hacź ßmjerć ſ njeßwjeßom ßwißnje.

— **Kradnyli ßu** tu 19. t. m. mużaze jěßdne kolo ßnamu „Miſa“ cźo. 278 108. Wone mějeßche cźorne krußna, belechßihnjene wadźidło, cźerwjenej gumijowej pßchimadle, zalte hojena ſ cźernej ßmuhu, ßwónčk ſ napißnom „Miſa“. Torpedokli ßamobéh, wuježdżowanße ßedło; pßchi wodźeńßcej rolzu ßelenu hyßdu. — Wo wěßenje ißdźelenja proßy kriminalne wotdźělenje w Budyßchinje, telefon 2808.

— **Njedźelßke nawrócźne jěßdne liśiźki na Reformaziłim ßwjeßenju.** Dokelj Reformaziji ßwjeßeni 31. oktobra létßa na póndźelu padnje, płaca ßa njedźelu, 30. oktobra a póndźelu 31. oktobra njedźelße nawrócźne jěßdne liśiźki wot ßobotu 29. oktobra pßchipołdnju w 12 hodź. hacź do wutory 1. nowembra dopołdnja we 9 hodź. Haczrunjej je Reformaziji ßwjeßeni jenuż kaßni ßwjaty dźeń, twdnowaju pak ßo njedźelße nawrócźne jěßdne liśiźki też do pruſkich ßtozijow.

S **Hornjeje Kiny.** Lózße njeßwoje ßta ßo ßrjedu pßchipołdnju krótko po 12 hodź. w tudomnej ßkale. Njeßboże mużeßche pak też lohko ße jeßchwili mcź. Dekepadazy ßamnjeń ßmórtnu ßo 21létneho dźełacźerja Libßca a ßrani je ho na cźołe a w mjeßowcu. Jako běchu ßtalni ßamaritzo tujeßhoženeho ßwobalili, dowjeßechu jeho ſ khorobnym autom Budyßkeje dobrowólneje ßanitetneje kolony k lékarjej tujeßej dr. Albertej w Hajnizach a na to do jeho bydlenja w Roswodzach.

S **Njeßwaczidła.** Tudomny krowiti mißchtr knjes Schołta, kiż je dalołe we wokolinje ßnaty, ßwjeżeßche je ßwojej knjeni manduźeßtwej ßandcenu ßrjedu ßrěbornu manduźeßtwej jubilej. Jubilarowaj dojtachu ßo mnohe pozdźeßcźowanja a ßbożopßchezża. Pßchejemny jubilarowaj też dalenow ßbożowne léta.

S **Lubija.** Pola naß ßudniße khłoßtanja wotebéraja. Chżemy-li je ßudnißkich khłoßtańßkich jednanjow na wobwodnéjßhow ßudźeßcź, je ßo, każ ho ßda, cźłowjeßtwo połépßchowało. Hižom tři njedźele je, ßo tudomny khłoßtański ßudnik njeje trjebał nikoho ßaßudźeß a nasche ßudnißtwowe jaßtwo je ßkoro próßdne.

S **Lubija.** Tudomna Hornjołuźißka zokrowa ßabrika je wczera ßchwórik jaßo dźełacź ßapoczała a poßkieżi pßches 200 dźełacźerjam jaßtłukła ßa ßymu. Trěbni dźełacźerjo ßu hižom we dołaßazej licźbje pßchißtajeni.

S **Kamjenza.** Tudomna pßchekupßka ßchula ßhladuje dr. ußa pjatk na ßwoje 70 letnje wobßtaße. 21. oktobra 1857 ju tehdomniſchi pßchedßydna wikowarßkeje jednoty F. A. Naumann ſ 12 ßchulerjemi ßwjatocznje wotewri. Jenoż 7 ßaßkich pßchekupßkich ßchulow je ßtarßchich hacź Kamjeńßka: Lipcźanßka ßu ßałożena 1831, Leißnicźanßka 1845, Zwitkowßka 1847, Kamjenicźanßka 1848, Freibergßka 1850, Drježdżańßka 1854 a Budyßchßka 1856. Konz 70. lét minjeneho létßtotka mějachmy w Saßkej hałle 18 pßchekupßkich ßchulow. Djenża je tu pßches 70.

S **Kamjenza.** W mozy k ßchtwórtkej cźhyßche ßo njedawno Kellingez ßórbarka mloda holza żelesnißkemu cźahej pßchejeżej dacź. Holzu krótko pßched pßchikhodom cźaha pßchi kolijach nadeńdźechu a ßawołana polizija ju do ßchpitalßkeje jatby wßa. Cźeże mußße cźhyzhu holzu do ßujerezje ßehnacź.

S **Nécźiz.** W mißchei wßu ßu ßo padißchli na dwěnaj mßhwonoj do pinzy dohyli. Pßnje padnißchtwo ßłuźißchu pola nudowny Beverowcje na Khrnym hrodźe a druhi pola hißchcze tnoh pßchebywajeze knjeni wyßchßchcźe hajnikarje Steckwitzowje. W prěnim padźe kradnyhu jeja a konßerwy, w druhim pak nědhże 80 jeji. Sa padnchanni nimaja ßamołno ßlěda.

S **Běłeje Góry** w Delnjej Luźizy. Spodźiwnu namakańku madeńdźechu honjerjo pßchi łéłußchej houtwoje w hrabińßkim lésu. W młodych ßchtomach pßchi Khoćebuńßej dróhy, wjhdże 30 metrow wot puczja ßaleny, leżeßche khżija regulatorißcheho cźaßnika. Kolejßa pobrachowachu a rjany łaßcźerßk je wßchelakimi krażnymi wurěßennymi debjeńßkami bßche njedro tak ßkómowało, jo bo rukami namakarjeße rjane debjeńßki ßwotpadachu. Jako wobßtojéßcź cźaßnika ßamołwi ßo hoßcźenßar Hendrich Kuſchi ſ Noweje Wßeje Góry. Rjany cźaßnik bßche jemu padnch ſ bydlenja hradnika khżitro rozpadany cźaßnikowy łaßcźerßk ma Kuſchi nékto ßaßo domach.

Za wysoku płaćizny.

Powedańcźko ſ naßchich ćinjow.
Napißała Kriśina Rogowa.

9] (Pokraczowanje.)

„Hdyż k tamnemu hłchiżu pßchińdu,“ pomyßli Tamara, wołkaju tam ßwojeho konja a pójdu pěßchi.“

Ale njebě hißcheje pola hłchiża, a hiżo ßeßkoczi. Hakle ßtko pytny, ßo nikoho nima, konuż by wuidu pßchepodacź wołha, dokelj bě ßlużobnika doma wołtajiła. K prěnjemu ajej w ßtujecźim pßchińwajaßa konja ßama ße konjej, wotpiß w łéźim wot ßwojeje drażny, cźißny ju pßches ßydło a cźeßeße jamjźicźe ſ cźernem hłchiżej.

Każ wona tak hore na nju hlada, pomyßli ßebi nadeo: „Cźehodła ßu w Europje pßchibdże tute hłchiże, a cźehodła je na nich pßcheßo tale wobłdna pojawa na rukomaj a nohomaj pßchibłeboho cźłowjeka?“

To wona wedźeßche, ßo je hłchiż je ßymbolom hßcheßcźanßwa; ale ßchto ma ſ tym tanmu cźłowjek cźinicź? Schtó wón je? Kajßi wuſuam ma wón ja cźłowjeßtwo, ßo maju jeho nětkaŕ w cźeßcźi? Wona bě ßo ras nana ja tym wopraßchała; wón bě wotmołwił, ßo je pßchemłoda hacź ßo by mohła wo ßom rozmyßlecź. „Ale ja chżu to wedźecź,“ myßlesche nětko ßwojeje hłowy, każ to dźeßo bywa, hiż je ßwieżene, knjeżiśa; „aj, ja chżu to wedźecź a nékho cźytki mi to rjec!“

Wona pßchejo hißcheße na hłchiż pßchedwaßche, też hdyż ſ hiżo ßyły kónz wot njeho pßchełena. Nodobo hłodźeßchtej eje wóczi hłuboko — a wona jeju ßchćeßko reßkny. Na ßelnim hłodźeńku, hłowu wo hornji ßprędnjeji leżeßche na bok bežo młodyj cźłowjek. Tamara, hiż bě na cźßmnych drjenicźkow ßnuczena, njebeßche taßteho hißcheje żenje wißała, jnajmjeńßcha nic taßteho rjaneho. Stote włoßy ßu wobrubjacźu pßchiwidne, běle wobliczo. A kaßi rjany ert wón mějeßche! S minute dźerżazej wczijnoßcźu hladaßche młoda holza na njeho. Schto wón tu cźinijeße? Spaßche-li wón na twjerdem kamjenju? Ruka, na kotrejż jeho hława wotpoczuje, budże jeho bolecź.

„Ja nochżu jeho tak woßtajicź,“ roßrudźi ße Tamara. Wona ßtupi wo krocźel do prędta a wołta jaßo ßtoja. Cźeßwjeń poßrowaße je ßiz każ haż do ßtrěnje; pßcheßo pßches dołhe, ßiere mikawcźi hladaßchtej jemu dwě wulkej, każ cźornej diamantaj ßo błyßcźeßtej wocźi napßcheßo.

Młody cźłowjek tu hiżo wjazy njeleżeße. SSaczerwjeniwßchi ße wón hłuboko ße pßched njej pokłoni.

„Dobry ranje!“ rjekny wón ßcźißli.

Wona ßdychny, ja jeho roßeniejeße.

„Dobre ranje!“

Ale dale bě cźeßko ßłowcźko namalacź, njeßhudżeße li Tamarje wikoja nuhadża, kiż młody cźłowjek tßeźiße ßłowo, a njeßhu-li padołko był ſ cźißchim kołhanjem ßchpatnje pßchiwißajacy ßchumeł ſ ßwojej knjeżiśeńcźej pßchißchoł.

„Ja ßym jeho taka pßchiwijała,“ dźiwaße ße ßo Tamara.

„Dowoleße knjeżna, ja jeho knjeżißko pßchiwjeżu,“ rjekny młodżenc, a w ßkoku ßwojeja wón rjane a ßodowm ßtronje ßwerje. „Nětko wono wjazy cźekacź njemóże.“

„Djakuju ße pekuje!“ Wona ßłeni hnadnje hłowu. „Njeje ſ tutych ßhodźeńkow Hórka widźecź?“ ßo wona wopraßcha. Jej dźiwße ße ſ tutym rjanym, młodym Europjanom poređcźej.

„Hórka?“ wopraßcha ßo wón trochu ßpodźiwany. „Wotud niż, ale łdyż dowoließe, dżu waß trochu dale dowjeßcź. Wottam je to widźecź.“

„Hißcheje dale? Ja myßlach, łdyż ßem pojećham, huydom wubladam, łdże Margita bydli.“

„Snajeże-li moju ßotru knjeżnu?“ wopraßcha ßo młody cźłowjek radoßtnje ßo dźiwajo.

„Waßchu ßotru? Je Margita waßcha ßotra? To ja njewědźach, ßo ma też bratŕ,“ prajeße je ßprawnym ßpodźiwanjom Tamara. „Knjes Adam Orlowßkij ßpomni pola naß jenuż, ßo je Margita pola ßwojeho dźeda.“

„Haj, tola nětko ßym ſ najßhim nanom pola njeje jako hoßcź. Moje mjeno: Nikolaj Korimßky.“

„Ja ßym Tamara Orano.“

„To mje jara ßwjeßeli. Dowoleże potaznm, jo ßmaz na ßwojej wótcźinßkej jemi poßtrowju.“

Wona ßo jaßo jaczerwjeni, a njmowólnje poda jemu ruku. Wón wßa ju do ßwojeje cźeßteße ruki a pßchiwjedże ju k lubomaj.

„Tajßi daluki puć maceje hiżo ja ßobu, hnadna knjeżna? Adam rjekny wczera, ßo je muczżny, a wy ßeże muczżowßki tak bórzy pßchewoimyla? Abo ßmem ßcźi łdżnje mykliecź, je ja kraßnoßcź mojeje domizjny waß tak bórzy wołwcźila a njeße wam ani pokoja popßchała?“

„Daj, knjes Kreimßky; tu je tak rjenje pola waß. Tele hiży. Leżiaje ßchtany, mile podnjebjo — — — tu nje hłowa dozyła njeboli; ow, mi je tak derje!“

Młodżenc dalße ßwjeßelenu ßwojimaj wocźomaj na wołbliczu młodeje żónßkeje wotpoczejwacej. Schtó by ju mohżył ſ njej ßradowacź, jo je bolośćej wotßyła! Ach, njeło mje ju ßpodźiwnje kraßnejm wocźom by ßo na wócźne wuhajnyć mógło? To je njemożno!

„S pomozu naßchcho wutkcho lékarja, knjeża Jeßuß, budże wam, hnadna knjeżna, japad pomhacź, jo ßa bolośćej ßo njemowróćił.“ rjekny wón ſ dźełkacźerom.

„Kajkeho lékarja wy tu njemjeńcźe?“ wopraßcha ßo wona dźiwajo.

„Jeho“, wón pokaja na hiżij. Wona wróćo ßtupi.

„Ja waß njerohumju,“ rjekny wona ißchaßo ſ hłowu, „koho wy mjenicźe?“

(Pokraczowanje ßejchnje.)

Se **Zarowa.** (Rubježny nadpad na pôšelnika pokładnje.) Oserjedu pschipoldnju, jako pôšelnik Pawoł Höppner s Barjarcjo, tšij je pola Barschcjanſko-Trebulſkich wuhlownych dźełarnjow pschistajeny, je mjedowymi pjenjesami ja Trebulku jamu s jêdnym kokom s Borschcja do Trebulow jêdsche, jeho kokjêdnaj, kotrajž jeho w lêsu doscjehnychu staj, nadpadnychu, cźišnychu staj jeho do dróheowho pschikrowa nubichu staj jemu 2200 hr. mjedowych pjenjes. Wobaj nadpadnikaj staj mjesnôsnataj cźełnyoj. Pôšelnika bêchu taj tak krjudowałoj, so dyrbjesche lêkarſku pomoz pytacź.

S **Khoježbusa.** W cźežkich myslach do žmjerce schla je frjedu mkoda holza s Khoježbusa. Njeschožowna, kotraž bêsche na cźumy khora, skoczi do Schprjewje a nantaka we njej swój kônz. Jeje cźêło schwórčk rano wuczahnychu.

Z Łužicy.

* S **Holbina.** (Taubenheim.) W nozy k wutorje cźehnjesche najsmjêe njewjedro pśches naschu krajinu a pschinjeße hyšne deschcje a krupiczki. Wutoru pschipoldnju błyschachmy dalcko hrimanje.

* S **Hornich Pôžerowow.** Serjedu rano ½3 hodź. we dworje tudomnego kubleŕa Gründlera woheń wudhyri. Wón sta mjasta najkêrje je załoženjom w bróšni, kotraž bêsche je słonu kryta. Woheń wupschestrê ho cźeź nu domjše, jo ho wobej wobrjeni wotwalischcej. Domjaza nadoba, drasta a schafy ho nimale zole spalichu. Stôt môžacźnu muthowacź, jenôž nêkotre kurjy su we wohnju kônz wsałe. We bróšni khowaiche ho šiwno a wotawza. Se sawêscźenjom je jenož šmahny dêl schkody namakany.

* S **Nowosalza-Spremberga.** Pôndźelu wjeczor špyta šebi na tudomnym Hornim torhoschcźu nimopuczowacy rjemjeslnik je Schlesiſkiſkeje Zjawjenje wlacź. Wón špyta šebi bibliku na schiji pscherêmuez. Mêrnu a cźaſ wak bêsche šebi nzpschichôdnje wumyoli, dokeľ dźełaczêrjay šanitchni lyndom pschikhoałachu a jeho šwobalachu. Na to žiwjenja zyteho, kiž je po Božu w pjanoſezi ruku na šo složił, k lêkarjej dowjedźechu.

* S **Wrêdnarjez.** Njedźelu wjeczor šejdźe šo wjele nêmbuſchich wuczerjow a schulerjow Lêdmarjeczanſkeje schule, jo bychu 50-letne wobſtacźe zentralneje schule šwjedźenjay wobſwjeczili. Popoldnja wotmê šo w „Herbitej gnyčeze“ šwjedźenſki aktus, w kotrehož hrjedźiſcźeza ſrjescźe rêcź schulſkeho wjednika Gründera. Wobrjesny wyschſki schulſki rada Kreſl s Budyſchina a farař Schykora pschednjesêschtoj šwojopschecźa.

* S **Wjeſnowarjez.** S motorſkim kolom pschejêdźeny bu pôndźelu w nozy wokoło ½12 hodź. njedaloko Weickertez hoſcźenza tudomny tejžer Emil Walda. Wón dźêſche je dźêła domoj a cźišcźeſche šwoje kolo, jako jeho nkodoho s dwêmaj wohoobomaj wobſtadźene motorſke kolo hrabny wot šady. Walda padże a nkbi šebi ſyſtuje krwawizu nam do hlowy a bu na prawej nohy kſtêra franjeny. Wo...e kolo laž cźeł motorſke kolo, buſtej tak ſyſtuje wobſkodźenej, jo ho wjazy tžebaš njehodźeſchtej. Motorſke kolo je pjeza s Wolbramez.

Wusudźenja.

§ **Pschiſażny ſud w Budyſchinje.** S maliczkostnych pschicźinow wopaki pschiſłuchała je po pschešwêdczenju ſuda Michina fabrikſka dźełaczeſka Elſa Tiſcherowa rodź. Scheſzpantez s Budeſtcz, 21. ſeptembra 1925, na dnju Horne-Hôrcźanſkeho tšeſenja, bêchu po fabrikſka dźełaczeſka Marja Seyferiz s Budeſtcz, fabrikſka dźełaczeſka Hana Baumannez a Hana Tiſcherowa tam hadrowałe. Sšykoz bêſche Tiſcherowu dla ſtschiwdźenja wobſkorjiła. W wowałaſkiem jednanju psched 2. chłoſłanſtej komoru krajneho ſudniſtwa w Budyſchinje 29. nowembra 1925 bu Tiſcherez jako ſwêdk pschejſłyſchana a bêſche pschiſłahała, jo we ſwadźe njeje nicźo ſłyſchała a je w tutym cźaſu we ložu leżała. Kaž bu nêſto dopołałane, bêſche tuto wuprajenje njewêrne. Wona tehdy njeje we ložu leżała, ale bêſche pschi ſpeciſlu ſtrachu tschitomna, pośdźiſcźo pak na tšeſenju w Hornjej Hôrzy. Sſud bêſche mênjenja, ſo je wona łohodła wopak wuprajiła, ja jeje naez njeſłyſ ſa tym pschiſłuchu. Sſud ſajmdźi Tiſcherez k najniſſchemu łhłoſtanju, ke khłoſtanu na 1 lêto a wotrjekny ji cźeſtne prawa na 2 lêze. Wotrjeknj ji też tuwanſtej, je ſmê hdy wjazy pschiſłuchaſ. - Saſtikowaſ bêſche rêcźnił Zichnicha w Budyſchinje.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Königſteina.** (Senjerſenje w Saſkej Schwizy.) Pôndźelu wjeczor w 7 hodź ſu Kôrigſteinizy wobydlerjo nowe ſenjerſenje ſaczuli. Pjeć podſenjſkich ſtorkow ſa-łſchaſe wobeſbe ſ ernje polkhrdy twarjenjow.

* S **Witsdorfa.** (Nadpad na żeleſnizu w pjan. ſ.) Słôſtnikow, kotriž ſu 9. oktobra dwê wordźêlenjowej wokni wobſwobowcho cźaſa, ſłj da Freitala ſêdźeſche, rosbili. Su wuſłêdźili. Sen to 4 pachoſo ſ Wilsdorfa a Wurgwicz. Widawanja, jo ſu ſ pjawcźeju na żeleznjſti nagnp ſałêſli a dwêjo ſ nich ſtaj je wulhodźowaſkim lipom do wokna bi-łoj.

* S **Kamjenizy.** (Senjerſtwe njeſbożo.) W pschednjeſe Schönawie dwêbſche bêbi wotrom Mêrtiny łoiwał na wobkhodnym motorſkim kole do Kamjenicy bêjeż. Wón ſajêdże do lenja jenoho mlokowcho wosa, tšj je na dróhy ławorźeſche. Wón ſ tajſim wotmachom do woja ſajêdże, jo ho ſmuſłach cźeſto ſtrani a hižom ſa tšwirtu wumrê.

* S **Glauchawy.** (S cźahom pschejêdźeny.) Na żeleſnjſtej cźarjy mjes Trjeſdźanami a Werdawm pola Gesawy ras rano wokoło 5 hodź. 18 lêtnjeho dźiwjerja Waltarja Hantu ſ Glauchawm ſ cźahom pschejêdźeneho a morwebo namakachu. Hacź ho wo njeboże abo famtomerdaſſtwo jedna, dyrbi halle pschepruwowanje depołałacź.

* S **Annaberga.** (Lêtaniſti dźeń.) Saſdźenu njedźe-lu wotmê ſo na tudomnym lêtaniſtej „Raniſke ſłonzo“ lêtaniſti dźeń, tšj nêhdże 20 000 wuſobow wopyta. Na lê-tanju wobdêli ſo 6 lêtadłow. Lola Borcźan, kotruž też w Budyſchinje wobdźiwachmy, ſłoži ſ ſwojenu 51. raſej ſ padaniſkej płachtu ſ wyſchimy dele.

* S **Waldenburga** w Schleſyſkej. (Padnſchſtwa a jebaniſtwa.) Waldenburgſkej kriminalnej poſiziji ſo poradźi 5 wosobow ſyłnu zwôłku mutšlamarjow ſajcź, kotraž je w delnjoſleſyſkim wuhlowym rewêrje mnohe ſwajſine a w njeſahdźite nutſkodźowanja ſtuchła a pschi kotrychž je ji wjele rubjeniſtwa do rukow padło. Podejſchi ſu wſchitzy młodoſtni, 17- hacź 20-lêtni pachoſo. Kriminalna poliźija ſaja ſ dohom jebaſkeju manôželſkeju ſ Hornjeje Schleſy-ſleje, kotrajž ſtaj wêcźże lêto dołho ſpomoženſtwowe hamty wopytowałoj a wot jich podpjerzy ſo žiwiłoj.

* S **Barlina.** (Sſwjdźina ſtruchłowa w Charlottenburgu.) Hrôſbna ſtruchłowa wotmê ſo frjedu pschipoldnja w Charlottenburgu. Po pschedbydźazej ſwadźe ſaſłeſi tam ſchupo-ſtražnikſchir Abraham ſwojeho nana. Sastojak wudawa, ſo je w minjnym wobaranju jednak, dokeľ nan je pjeza ſe ſekera na njeho pschiſchoł.

Přilopk.

* **Wulkaj wohnjej w Pomorſkej.** Wulkaj wohnjej pri-cźiſchtaj w Schmallentinje w Greifenbergſkim wokrjeſu a w Quetzinje w Kolbergſkim wokrjeſu hromadże 10 twa-rjenjow. Nimo zyłuch žnjeju je ſo wjele ratorſkich maſchi-now ſpalilo. Tſi dźełacźerſke ſwójôhy ſu ſwoje wobſedźeſtwo ſhubile.

* **Sêmjerne wopory w Affingu ſ rozpadankow ſpuſcźanje.** Po napinanym pregowarju ſu 5 cźełow, wosobow, kiž ſu pschi wotpalenju hroda Affingo wo žiwjenje pschiſchle, wuczahnyli. Cźełu, kotrež ſu wſchitke hrôſnje ſwohidźene, ſu na wjecźor w ſhromadnym żarowaniſtim cźahu wot mêſtna njeſłoſka, da wjeſnje zyrkwje dowjeſli, kdež hacź do pjatka k pohrjebej na marach ſleja wſtanu. Wobhedźeſ ſpalenoho hrodu, ſwobodny knjes ſ Gravenreutha, je ſwôłniwy, wudawſi ſa pohrjeb wſchitkich ſchleſeſkich ſunjerſkich woporow pschewjeſcź a nimo teho ſawoſtajenych na dalokohajace waſchnje podpjerzacź.

* **Džêſeſi jako ſapalerjej.** Zyle njejapzy w Nebersdorfje w Nôrtſkiſej hohrſti woheń wudhyri. Dwê dźêſeſi, tſi a pjeć lêt ſtarej, bêſchtej ſebi je ſapałkami hrajłałej. Woheń naſka a ſa krótki cźaſ ſtejeſche 14 hoſpodarſkich twarjenjow we pſomjenjach. Naſtata ſchkoda je jara wulka.

* **Němcaj ſo w Cźornym morju ſaſepiłoj.** Kaž Vukareſtſke nowiny pišaja, je morjo cźełe Němcow Marczina a Böſſlera ſ Bruchſala w Badenſiſej, kotrajž w ſo facźinjanym cźołnje wokoło ſwêta puczowałoſchtaj a ſaj na Cźornym morju pschi wichoru ſnjeſbożiłoj, pola Konſtanzy k bržjehej pschiplawiło.

* **Dwê hoſzinje bohaty muž.** (Schowz jako milijonaſ.) Franzowſki tydźenik je pjeſed nêkotrymi mêſazami mylo wupiſał, na kaſſe waſchnje môža ſo 10 000 frankow ja dwê hoſzinje cźeſantnje wudacź. Hdyž toho, ſo ſo njeby ani pjenjeſka njewuſitnje rozmieloſa. Sſtajeſ naſkmanſ-ſcheho programa dyrbjeſche 10 000 frankow dôſtacź. a, wot wuhlowaſkeho dohładowaſſtwa kontrolowany, je po ſwo-jim programje wudacź. Mjes 200 ſapôſłanjemi we mylo bêſche ſchewz Gravicy dołjeſł. Tuž jeho namołnjachu, mylo pschijeczź. Pômôſłał dop. ſ dyrkom 10 hodź. cźakaſche wobſewne auto psched kabarom podenkinkom, hdyž mêjeſche ſchewz małe hydlenje. Dôſł wſedu bê jón Gravier, tšj ho tuſej dwê hoſzinje Mr. Barnaboth mjenowaſche, ſa 250 frankow ſtałaſ. Hdyž Barnaboth do anta ja-ſtupi, pschihlêdże jeho brair, kotrehož jako ſekretara pschihła. Wdźeſchtaj wa ſłowmu pôſu, ja bžichtaj wjeſłowanjej ſnjeſ 250 frankow pschepołałoj, tšj telegrafiſaj na podpjern projekeſche. Auto jêdźeſche do tak mjenowaneho opernho wordźeſka wrêſte Porſia. W elegantnym kaſtkopum wobkhodźe kupi ſo kwêcźeſ ja 500 frankow „ja jena rjana ſjnſka“, kaž Barnaboth wobkrêcźi, kupi je kutnowanu wobkhodźe ſujaſt wot Duhomela ja 1000 frankow. Auto jêdźeſche nêſto na wobkhodnym bûrowe, bêſej kupi ſekretar jena łaſtku ja ſêt do Londona a ſdwom wobſtara dźeſacź jeu-dźeſiſch pramow (200 hr.). Potom kupi łoju ja operu a wobdari jeweho pravicerja ſ 50 frankami. W Amerikaniſkim klubje da ſebi wulkotny wobjed pschipraviez a pschewoda tam jenej ſónſki (ſobuſtawzy łuho niderſkamowany alko-hol) 1000 frankow ja ſich jamêry. Potom kupi ſtuchcźe elegantnu ruczku łoźchki ja ſwoju ſonu. Hdyž cźakaſ na ſtarej radowizy w Paryſu dwê miejſcźiſchcźe do 12 pokaſowaſche, pschewoda Mr. Barnaboth ſwojemu ſekretarej ja ſwêrnu ſłużbu poſłedne 200 frankow, tšj hiſchcźe ſłyſ-wachu, pomôcź ho ſurmiſtej, kiž ſe pschewjeſcźenje pro-grama kontrolował, wopuſchcźi i dypkom 12 hodź. auto a jêdźeſche ſ elektriſkej pomoz, ſo by tam dale — ſwoje cźerje płatał.

Najnowiše z cyleho swêta.

— **Schkrowa pscheſcź wo wjedrje ſa jutſiſchu ſobotu:** Sneho, ale łhłodno, leź luzjawſtwo. W Jendźelſkej miliſcho.

Na północ żeleznjſkej Schönhagenſkeho tujejeho łudła we Naugardſkim wokrjeſu je ſo północ żeleznjſka tora, ſ 20 **bêrny ſberarjemi wobſkadźena, ſwrôcźiła a ſo po wyſokim brjoſu dele walika. 12 woſobow je ſo cźeźko ſranilo.**

*

Wobſkedźerjo porubſtich wuhlowych jamow ſu ſo ſapowêdźili pschidawk k mjeſe ſwonka tarifa pschiſłuſnoſći. Nebez-darſke połoženje porubſtiſkeho hórniſtwa je ſo tak pohubjen-ſchiło, ſo dyrbjało ſo wjele bôle miſa ſnijźeć.

*

Po wutrajnych deſchcźach ſu w Južnoſłowjanſkej na Cźornej Horje, w ſaudźalu a w dźêle południſchcźeſe Sserbije powodźenja naſtale. Mêſto Zpek je ſ wukeho dźêła powodźene. Też wokolnoſej cźornohôrſkeho mêſta Niſchcźa je rowodźena. 150 domow je ſo wupuſcźiło. Też w Podgoriju maja wulku wodu.

*

Preſident tukowſkeje republiki, Kemal paſcha, je na ſjêzdu ludoweje ſtrony rjekł, ſo dyrbi ſo ſtat ako ſtatna nabožina pschi blizſchej ſtladnoſći wotſtronicź.

Hamiske wozjewjenje z Budyšina.

Rycźerſkubło Njedaſchcźu je ſ dodawkom wo dowolnoſći k wutrawjenju Cźorneje Wody pschi ſahonach cźo. 165, 1635 ſahonſkeje knihi ja Njedaſchcźu a k natwarjenju mo-ſta pschi ſahonje cźo. 182 teje ſamoje ſahonſkeje knihi proſchyło.

Tuttón namjet ſo po § 33 wodowneho ſakonja ſ namoł-wjenjom woſjenja, kajkeſkuli napſchećiwjenja pschećiwo pożadawemu wodow. wuživanju w 6ôh 2 wjedźeſ ſ buja tohole wojſenjenja pola podpiſanecho hamtſkoho hejſmann-ſtwa, hdyž wuleża trê płamy k do widenju, podacź.

Wobdźêlenſi, njeſamotnowiwſi ſo hacź do tohole cźaſa, ſłubja prawo na pschećiwjenje pschećiwo wot tajchnoſće pschewjedźenemu rjadowanju.

W Budyſchinje, 8. oktobra 1927.

Hamiske hejſmannſtwo.

Prênja liſćina lawnikow a pſchiſażhanych.

Khartowniza wobhdźerjow, kotraž ſa ſiwobranje lawni-kow a pſchiſażhanych w Budyſchim mêſchczanſkim wokrjeſu na lêto 1928 jako prênja liſćina płacźi a liſćina ja lawni-kow kmanych wojeſkich wożobow wulejitej **wot pôndźele 24. oktobra hacź do njedźele 30. oktobra 1927** w hameſe ſa ſamolwjenje wobhdźerjow w Kupnizy na Smutſkowej Lawſkej haſu 1 po 2 ſhodomaj w ſnatych ſłużbnych ho-dźinach ſſewnje ſ nutſpopłahanju ja ſôžbeho. Wobkrucźe-ny wotpiſ ſa powołanje do lawniſcho a pſchiſażhaneho ſa-ſtojiſtwa płacźazych ſakoſtſich pſchedpiſowm je tam teho-runja dowidźeć.

Pschećiwjenja pschećiwo prawu a dospołnoſći prênje-je liſćiny móże je hacź najpozdźiſcho njedźelu 30. oktobra 1927 piſownje abo k protokolej pola podpiſaneje mêſch. cźanſkeje rady ſapodacź.

Mêſchczanſka rada, wólny hamt.

Přestaće koncesije

Koncesija instalatéra **Alfreda Vogta** prejedy **w Barće** nětk w Habrachéicach je dla wotčehnjenja spadnyła.

W Budyšinje, 15. winowca 1927.

Měšćanska rada, wotdźěl za mišnárnju.

Swójbne powěsće.

Semrěłoj: Hana ſwob. Wołeńkowa rodź. Konečkeja we Budyſchinje, 67 lêt. — Werner Neumann w Budyſchi-nje.

Semrê: Ewald Eckardt, juſtizny aſſiſtent w Budyſchinje, 35 lêt. — Korla Kneſewald w Lubiju, 49 lêt. — Auguſt Budich, hoſćeńcaŕ w Lêſku pola Hródka, 74 lêt.

Towaršewski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija.“ Hišće jena pruha do koncerta pŕich. njedźelu je nuzna, a to wječor z dypkom ½8 ſahonſkeje knihi ja Njedaſchcźu a k natwarjenju mo-ſta pschi ſahonje cźo. 182 teje ſamoje ſahonſkeje knihi proſchyło.

Tuttón namjet ſo po § 33 wodowneho ſakonja ſ namoł-wjenjom woſjenja, kajkeſkuli napſchećiwjenja pschećiwo pożadawemu wodow. wuživanju w 6ôh 2 wjedźeſ ſ buja tohole wojſenjenja pola podpiſaneho hamtſkoho hejſmann-ſtwa, hdyž wuleża trê płamy k do widenju, podacź.

Wobdźêlenſi, njeſamotnowiwſi ſo hacź do tohole cźaſa, ſłubja prawo na pschećiwjenje pschećiwo wot tajchnoſće pschewjedźenemu rjadowanju.

W Budyſchinje, 8. oktobra 1927.

Hamiske hejſmannſtwo.

Bukecy. „Jedn. Sokol“ zwuċuje kóždu sobotu wječor we 8 hodź. Přińdźe z časom!

Domowina. Sekretariat je nětko kóždu sobotu popołd. wot 2—4 hodź. wotewrjeny, nie wot 3—5.

Drježdźany. „Jednota“, tow. kat. Serbow, zmêje wu-toru, 25. oktobra, wječor w 9 hodź. na Hornčeſ-skej hasy (Töpferſtraße, Bayriſcher Hof) swoju hłownu zhromadźiznu. Porjad so w zhromadźiznje wojwei. Naše sobustawy prosy należnje wo wopyt předsydstwo.

Khwaćicy. Naše „Serbſke towaŕſtwo“ zmêje pŕich. njedźelu (23. X.) wulki zabawny serbski wječor. Wšitcy lubi Serbja cyleje našeje wokoliny so naj-wutrobniſo přeproſnja. Předsydstwo.

Luž.-serb. Sok. Zwjazk zmêjo njedźelu, 23. wi-nowca, pop. w 2 hodź. w „Serb. Domje“ w Budy-šinje wurjadnu hłownu zhromadźiznu. — Dnjowy porjad so wšêm Sokolskim jednotam při-pósćele. Starosta.

Minakał. Serb. tow. „Statok“ wotmêje njedźelu (23. X.) pop. w 3 hodź. w Lipiču swoju hłownu zhroma-dźiznu. Předsyda.

Serbska spêwna kupka „Lumir“ prosy dobrych spêwarjow a spêwarkow wo přistup. Pisomne za-mołwjenja na wjednika: Musikdir. Bernh. Schneider, Dresden-A., Feldherrnstr. 6 II.

Serbsko reje pod nawjedowanjom knjeżny Měranki Lešawic sobotu, 22. oktobra, wječor z dypkom 8 w Serb. Domje. Nowa reja.

Spêwna kupka „Lumir“ zeńdże so k dalšim studi-jam sobotu, 22. t. m, 5—7 w znatej městnosći. Noty sobu přinjeseć. Hosćo witani. B. Kr.

Worklecy. — Jutře sobotu (22. X.) wječor we 8 hodź. zwuċuje Pančanska jenota na wjesnej žurli.

Wšêm našim Sokolskim jednotam. Zo by móhła kóžda jednota swoje nuzne wobstaranja pola Zwjazkoweho pokładnika a jednaćela z časom wob-starać, wozjewjam, zo sym hižo hodźinu do hłowneje zhromadźizny w Serbskej zali. Wózo sym tež po zhromadźiznje hač do 7 hodź. k rêdam. G. Janak.

Zjednoćenstwo kat. wučerjow serbskeje Łužicy zmêje so rjedu, 26. okt, popołd. w 4 hodź. swoju porjadnu zhromadźiznu w Swinarnjej pola Swonca. Porjad: 1. Přednošk: „Cźełozwučowanje w zakładnej šuli“ (k. wuċeŕ Mikl Cyž). 2. Předźélk wusławkow (k. wuċeŕ Beno Cyž). 3. Namjety, zdźeleńki. Předsyda.

Zwjazk serb. spêwanskich towaršstwow zmêje sobotu, 22. oktobra, popołdnju wot 4—5 posedźenje w restawraciji „Zum Echten“.

Hłowny redaktor a zamołwity za połitiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za hospodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawêſtki: G. Janak w Budyšinje.

Wuporjedźenje wobuća
solidnje a tunjo
w najkrótšim času.
z ruku šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa a hozdźika
Crepe-gumijowe póduše
so na wšě črije přišinja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Najl. howjace mjaso punt 1.10—1.20
najl. swinjace mjaso punt 1.00—1.30
ćelace mjaso punt 1.30
zmjerzn. mjaso pt. 0.80
łój, rozeškrćty . punt 0.70
5 puntow tuńso
Wšelake kołbasy
punt wot 80 pj. hač 1.40 hr.
Otto Schröder, rěznišk. mištr
w Budyšinje
rózk Gikelsberg. Ręču serbski.

Płachty na sofa dołhe 2,90
płachty na diwan . . 5 mtr.
wóskowe rubły, wulk. wubjerk, tunje płačizny.
Ida Erlerec zwoź. Würkerowa
w Budyšinje, Zw. Lawska hasa 10
rózk Kronprynцowego mosta.

Jasne dopokazy našeje zamóžnosće!

Suknowy paletot cyle podšity	69.50	58.—	55.—	**49.50**
paletot ze somoćanym khornarjom .	69.50	58.—	49.50	**39.50**
zymske ulstry	69.50	57.50	48.—	39.— **29.50**
jupy ćopte podšite	33.50	29.50	24.50	22.50 **18.50**
woblek z česanych tkanin módry, nar. za měru			87.50	**69.50**
wěrowanski woblek nowočasna forma, černy				66.— **59.50**
smoking-woblek narunanje za měru				87.50 **79.50**
wěrowanske mužace suknje narun. za měru			89.50	79.50 **69.50**

při Mjasow. jětkach 5 — při Mjasow. jětkach 5 — při Mjas ow. jětkach 5 — p. i Mjasow. jětkach 5 — při Mjasow. jětkach 5 — při Mjasow. jětkach 5

Wulki wubjerk a tunje płačizny hólčacych a holčacych drastow

Drježdźanski drastowy dom

w Budyšinje / při Mjasowych jětkach 5

Žony! + Žony!
Wunlókowace aparaty
irigatory, životowe wobwjazki, mješane wobwjazki a talke pěry, wustupowanje, pjelušowe hubowki, podložki, šatałki za prědki, šatałki za pazmi, też wulki wubjerk wšelakich
gumijowych tworow.
Wobročće so dowěriwje na
K. Wagnerowa
w Budyšinje
před Šulerskimi wrotami 7, 9

Młody
pjekarski pomocnik
pyta městno. Poskitowa pod „D 64" na wudawarnju Ł. S.

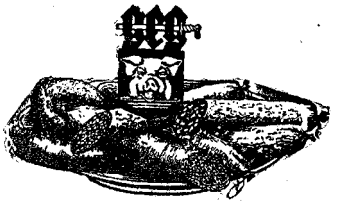
Ćopte spódnje woblećenje,
wobleki, košle, kholowy, šlapry, prynceske suknje chenilijowe rubiška, zahi, nohajcy nětk hišće jara tunjo.
Walter Noebel
w Budyšinje na Bohatej hasy 14

Tworykupowace tow. w Budyšinje

zap. druž. z wobm. ruk.

Poskićamy wšěm našim sobustawam ze samsneje mjasoweje **fabriki** w Elmshornie cyle wosebje:

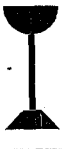

Mjaso a kołbasy

Cerveiat kołbasu I	punt	**1.80** hr.
Salami kołbasu I	punt	**1.80** hr.
Holsteinsku kołbasu	punt	**1.80** hr.
juškojtu šinku	punt	**2.40** hr.
krewjowu kołbasu w puntowskich tyzach . .	tyza	**0.85** hr.
jatrowu kołbasu w puntowskich tyzach . . .	tyza	**0.90** hr.

„K woprawnemu"

(„Zum Schiefen")

w Budyšinje znapř. dźiwadła
Telefon 2515

Toči wosebite Weihenstefanske
Dobra kuchina ◆ Rjane towarstw. jstwy

Herman Wićaz (Lehmann)

Prošu čisło
2687
jeli maće mały nawěšk do „Serbskich Nowin".

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do mlokarnjow, kwasne dary, kaž też wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje
klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Jednota „Sokoł" w Budyšinje
wuhotuje **njedźelu, 23. winowca** w Měšćanskej zahrodze (Bürgergarten)

sokolski swjedźeń

Wulkotny program:
Rjane zwučowanja, hudźba, spěw a wšelake žorne překwapjenja
Započatk w 7 hodź. Nizki zastup!
Wšěch lubych serbskich přećelow a sokolskich bratrow a sotry nanajwutrobniše přeprošuje
Předsydstwo

Derje kupuje
štóž so na „Serbske Nowiny" powoła!

Tunje nazymske poskićenje!

Zymske mantle nowočasne formy 75.-, 55.-, 49.-, 39.-	**29.—**
suknjowe paletoty eleg. wuwjedźenje 88.-, 76.-, 68.-	**53.—**
gumijowe a kosmičk. mantle njepřemokawe 36.-, 31.-, 25.-, 21.-	**15.—**
mužace wobleki rjane mustry, tkan. a gabardiny 75.-, 59.-, 49.-, 39.-	**29.—**
mužace wobleki módre z ćes. tkan. jeno- a dwojorjadne 93.-, 83.-, 78.-	**59.—**
hólčace wobleki njezatupne tkan. praktiske barby 36.-, 28.-, 21.-, 15.-	**10.50**
njepřemokawe kabaty a jupy 25.-, 18.50, 13.50, 11.50	**8.50**

Hugo Pachaly

w Budyšinje před Šulerśk. wrot. 1

Poskićam:

ćelace mjaso .	punt	**1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt	**1.00—1.30** hr.
zmjerznjene mjaso . .	punt	**0.80** hr.
howjace mjaso .	punt	**1.00—1.20** hr.
mjasowu juškU		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu .		**10** pj.
ćople kołbaski		**10—20** pj.
wšelaku kołbasu . .		**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rěznišk. mištr, na Šuleńskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Wikowańnja z jězdnymi kołami Fuhrmann
w Budyšinje na Hornčerśkej hasy 10

jězdne kola
šijac. mašiny
šlim. mašiny
gramofony
z platami

Wěcywustojna wuporjedźerńja

Drastowy dom

w Budyšinje Karl König **Žitna hasa 4**

Telefon 3480

*

Znamjenite nowosće

žonjacych, mužacych a dźěćacych drastow

Hobrski wubjerk a přeco najnižše płačizny, při tom hišće kajkostne twory!

Sol. dwojorjadny paletof najn. fasona ze somočan. kornarjom wot 45—98 hr.

woseb. suknjowe paletoty wot 52—96 hr.

nowoć. ulstry w krasnem, solidnem wuwjedźenju, wot 40—96 hr.

elegantne woblekna reje z Charlestonskimi kholowami wot 56—100 hr.

Smoking-woblek wot 70—115 hr.

Wosebite žonjace mantle z Ottomanskeho suknja, velour de laine, z plyšow. abo pjetsćin. wobšadkom, też bjez njeho, kras. sedža.

Najl. kajkosće žiłdźanych a plyšowych mantlow wot 70—185 hr.

prasow. žiłdźano-plyšowe jaki, wulka móda, tunje.

njepřemokawe khabaty, kosmičkafe a gumijowe mantle za mužow a žony.

Dźěćace mantle za hólcy a holcy
w hobrskem wubjerku!

Dobre zhotowjenje po měrje po jara nizkich płačizнach!

Přiloha k číslu 247 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 21. oktobra 1927

Žitowe žně w Němskej w lěće 1927.

Němske zhromadne hospodarstwo je w pschezo pschidźěwacej měrje wot wunoschka žnjowe wotwisne. Nusne pak sa němske hospodarstwo je, so so wuwos žita njeby dale powyschił, so bilanza płaczenjow njeby hischcze bóle napjata była. S teho wurosce nam winowatosć, so wukład žita w lutraju posběhnjenu. W lěće 1926 mějachmy poměrnje hubjene žně a tehodla dyrbjachmy žito z wukraja we wjetschim wobsahu kupować. S tym so wěso bilanza płaczenjow thěrno porješi. Wo lětuschich žnjach žeby nětko mytslachu, so budźa lětsa jara dobre a so w němskim hospodarstwje smějemy dosć žita sa žnjowu 1927. Tola tute nadźije, kiž so wotzesnje na wobkedźbowanje žiwowa a jich rozjasnjenje sakładowachu, so zyle njedopjelnichu, dokelž bu njedobre dalenow njepschichódne.

Dopředne wobličenja žnjoweho wunoschka, kiž buchu hischcze žrjedź lěta 1927 pschewjedźene, dachu dospotnje spodźiwanje žně wočakowacz. Sdasche so ńamo, so rekordowe žně lěta 1925 sašo dospějeny. Potom pak žrjedź augusta, runje w najwažnischim czasu, žyzne deschczowanje sastupi, kiž na žnjowy wunoschk na jara njepschichódne waschnje skutkowasche. To placi wobeje sa pokrózmu Němsku, hdyž tu dla dwě njedźeli trajazeho deschczowanja žitowe žně cyłko schkodowate, runjez schkody w tak hróbnej formje njenastachu, kaž w druhich dźělach Němskeje.

Tu so sašo prajidło sa wěrne wopokasa, so mózemy halle potom wo wunoschku žnjow wěcznjej, hdyž mamy je pod kuchim. Haczrunjez su so wot žrjedź augusta němske žně tuteho lěta pohubjenischile, dha pak tola pschedležaze liczby njedowola, so wo hubjenych žnjach wěcznu. Pornjo pohódnoscenjam žnjow, kiž buchu do czasa wubliczene, je zhromadny wunoschk wěbdże 10 prozentow nischi. Ale wunoschk na hektar je w pschereńku pischo hischcze lepschi hacz loni, hdyž mějachmy jara makohódne žně. Lětsa je wunoschk w pschereńku wo 5 hacz 10 prozentow lepschi. So mějachmy w měrowym czasu lepsche žně, tej pornjo žnjam w lěće 1925, hdyž běchu wone jara dobre, dha to bjes dwěla na tym njeleži, so mějachmy tehdy lepsche wjedro hacz pozdnje lěta, ale na dokładnischim wobdźěkanju role. Je potajkim najwažnischi nadawk nascheho ratarstwa, so zwoje žně po nětčzim sašo na dowójnisku wyšokosć pschinjesje.

Sso załožuju na pozdnje wobličenja žu **zhromadny žitowy wunoschk** němskich žnjow lěto 1927 wulicżili. Je-li njeje žanych wulkich pschemjenjenjow prěki pischischtu, žu wunoschki nětdże jeźěhowaze:

Žnjowy wunoschk w millionach dwójnych zentnarjow:

	1927	1926	1925	1911/13
Nasymkeje pschenicy	28,2	23,6	29,8	33,2
nałetnjeje pschenicy	2,7	2,4	2,4	4,5
nasymkeje rožki	71,7	63,2	79,7	94,5
nałetnjeje rožki	1,0	0,9	1,0	1,3
nasymkeho jeczmjenja	3,6	3,3	3,2	—
nałetnjeho jeczmjenja	23,1	21,3	22,8	28,7
wowsa	63,1	63,2	55,8	76,8

Lětuschе žně su potajkim bohatschе hacz loni, hyrnjez tak dobre njebyše kaž 1925. Ale ſ tutym žnjowym wunoschkom njeje za potrjebu Němskeje pschezo hischcze dosć narostło. Nadźijeunje wostanje dowos w poměrnej wyšokosći a so njeby był tak wulki kaž po pozdlednich němskich žnjach.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

Michalska zyrkej w Budyschinje

19. njedź. po św. Trojizy w Michalskej zyrkwi rano we 8 hodź. Boże wotkasanje serbske (sarař Tischer), doc. w 9 hodź. serbska Boża słužba, ½11 hodź. rozrěčowanje ſ młodźinu (farař Kapler).

Wutoru pop. w 3 hodź. towarstwo žonow we Wurizach.

Semrěli 14. winowuza Jurij Arnoscht Janasch, kalandrowy mlynk w papjerniku, 59¼ l.

Krajnozyrkwinske zhromadźenstwo w Budyschinje pschi Połnym hrodźiku 6.

Njedźelu dop. ½11 hodź. njedźelska schula, wjeczor ½8 hodź. evangelisazińska zhromadźizna.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblisła hodźina.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. hodźina sa mužow.

Zhromadźenstwowy wothladar Zimmermann smě biblisku hodźinu njedźelu a schtwórtk w Budyschinje a srjedu w Semjazach.

Zhromadźenstwowy wothladar Kschižan smě njedźelu popołdnju ½2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblisku hodźinu w Wětej Horje, njedźelu wjeczor we 8 hodź. we Nacyzowje, pónđźelu we Wulkej Dubrawje, wutoru we Suborničzu, srjedu na Zidowje, schtwórtk w Kumschizach a pjatk w Tuchizach.

Swjatk młodźiny sa rosrudź. kschesćanstwo pschi Połnym hrodźiku 6.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. zhromadźizna sa młodźenzow a srjedu tohorunja sa młode holzy.

S Budestez.

19. njedź. po św. Trojizy smě farař Bojz rano ½8 hodź. serbsku św. spowědź, dop. ½9 hodź. serbske předowanje. Dop. w 10 hodź. smě farař Paul ſ Budyschina němske předowanje.

Serjedu wjeczor ½8 hodź. biblisła hodźina

S Budyschinka.

19. njedź. po św. Trojizy budźe so rano we 8 hodź. serbske předowanje cżitacz, po tym serbska spowědź. — Knjes farař Dr. Mrózak.

S Barta

1. njedź. po św. Trojizy rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbska Boża słužba.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. biblisła mutrnosć w Suborničzu, knjes zhromadźenstwowy wothladar Kschižan.

S Bukez.

19. njedźelu po św. Trojizy rano w 7 hodź. serbska spowědź, ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba.

S Delnjeho Wujesda.

19. njedź. po św. Trojizy rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje

S Hodźija.

19. njedź. po św. Trojizy smeje farař Wjesar rano ½8 hodź. serbsku spowědź, farař Voigt dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje

S Huski.

19. njedźelu po św. Trojizy dop. ½9 hodź. němske předowanje, kiž so cżita. Pop. w 3 hodź. kschesćenja.

Pónđźelu kermuscha, dop. ½9 hodź. němska a we 10 hodź. serbska Boża słužba: farař Mjetwa ſ Bukez. Kschesćenja ½12 hodź.

S Hornjeho Wujesda.

19. njedź. po św. Trojizy je dop. ½9 hodź. němske předowanje, w 10 hodź. rosrěčowanje ſ konfirmérowanej młodźinu. Popołdnju w 4 hodź. serbske předowanje (farař Voigt ſ Hodźija).

Serjedu 26. oktobra wjeczor we 8 hodź. biblisła hodźina, pjatk we 8 hodź. towarstwo młodych holzow na farje. Wyšscha serbska spowědź budźe najskerje na njedźeli semrětych popołdnju.

S Huczinu.

19. njedź. po św. Trojizy rano we 8 hodź. serbska dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. Sdźerka sa Łužiski sfutk luboscze. Pop. ½3 hodź. towarstwo knjezinow na farje.

S Hrodźijschcza.

19. njedź. po św. Trojizy dop. ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba.

S Khwaczicz.

19. njedź. po św. Trojizy dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje.

Pónđźelu 24. okt. wjeczor we 8 hodź. smeje knjes Kschižan ſ Wětseje Hory biblisku hodźinu we Wulko-Dubrawskej schuli.

S Kiutscha.

19. njedź. po św. Trojizy rano we 8 hodź. serbsku spowědź ſ Božim wotkasanjom, w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje. Pop. w 2 hodź. dźěrzěkemschenje.

Serjedu 26. okt. wjeczor we 8 hodź. dźerži farař Seltmann ſ Kesselsdorfa w Komorowskej schuli pschednoschk ſ źiwelkowobrazami wo nuzy wopiskiwa a pomozy pschez snjeruźowanje alkoholiskich napojow. Darmotny sastup, kóždy je wutrobnje witany!

S Kotez.

19. njedź. po św. Trojizy je dop. ½9 hodź. němske předowanje, pop. w 2 hodź. němske kemschenje za konfirmérowanymi młodźinu pozdlednich tśoch lětnikow (zwoštaw farař).

S Lupoje.

19. njedź. po św. Trojizy dop. w 9 hodź. serbska ½11 hodź. němska Boża słužba. Sdźerka sa naschu zyrkej.

Pónđźelu — kermuschu — dop. w 9 hodź. serbska ½11 hodź. němska Boża słužba. (Knjes farař Wjesar ſ Hodźija.)

Sdźerka sa nowe pischezele naschich burglow.

S Laſa.

1. njedź. po św. Trojizy dop. w 9 hodź. so serbske předowanje cżita, němska Boża słužba wupadnje. Sdźerka sa evang. nowinarstwo. Pop. w 5 hodź. serbska spowědź w Drěwzach.

S Maleschez.

19. njedź. po św. Trojizy rano ⅛8 hodź. serbske spowědź, dop. ½6 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje.

Semrěli: Marta Hildegard Heinrichez, njem. dź w Brěsynzy, 23 dn.

S Minakała.

19. njedźelu po św. Trojizy rano ½8 hodź. serbsku spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Pop. ½5 hodź. němska mutrnosć a spowědź w Adolfhćitej schuli.

Schtwórtk pop. ¼4 hodź. w Lipicu pola Bartkez serbska mutrnosć a spowědź.

Semrěli: Mar Domisch ze Lomiku, 22 l. — Kath. Pilzez w Krósęe, 19 lět.

S Njeswaczidła.

19. njedźelu po św. Trojizy žana spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba.

Kermuschu pónđźelu dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba.

Serjedu pop. w 3 hodź. žónske towarstwo w kniežim hoseńcźu.

S Nohajcu.

19. njedź. po św. Trojizy dop. ½9 hodź. němska ¾10 hodź. serbska Boża słužba. Pop. ½3 hodź. towarstwo młodych holzow.

S Porschiz.

19. njedź. po św. Trojizy budźe rano we 8 hodź serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź

Korčmarjec Marka.

Powědańcžko se serbskeho žiwjenja, napisał P. W.

5] (Pokračowanje.)

Pschi měkzačžowym dźełe so jemu nješcto wokoło schije sablyscheše. Hdyž bliže pohlada, widźeschе, so ma morowy hušlež na złóbornem rjeczažku pjenjezy ſ wobrazom knjez Marije wokoło schije. Wlečo jemu rubi a pokoji na blido. Na to sběhny někotre deski a wukopa jamu. To bě row wobeho hušlerja. Do njeho jeho pokoji. Huste pokoji pódla njeho. Na to jeho sahrjeba a deski sašo sakładže. Hdyž bě wschón grat rumowal, wotcerdże je žiwojim wurnhenjom bohatstwoju do žiwjeho domu. Pjenjezy w pinzu sahrjeba. Na to so lehny pschi žiwojej dźowzy. Wušmjerj njemóžeschе.

Stajnje widźeschе wobeho hušlerja psched sobu. Skónczinje tola wušmy. Sahe pak jeho Marka sašo wubudźi. „Wój nano, pomodlimoj so za njeboh macżerku,“ prajeschе. Dźěsche drje-sprjej, tola njemóžeschе ani wusta wotewricz.

Marzy powrocži, so by pschi cźěle žiwojeje macżerje žiwała. Ssamt pak dźěsche na saru, jemu žmjercz wojewicz. Sa tśi dny bě pohrjeb, thuduschi a jednory. Jenoż korczmar a Marka dźěschtaj sa kaschczom.

Po žmjerczi mandżelskeje, jenoż ſ Marku samej hospodarjeschе. Přeni czaj thěrno kedźbowaschе, hacz nichtó nicżo wo hušlerju njepikuje. Tola nichtó nicżo we tom njespomni, ani Marka nicżo njepitny. Marka wschak bě so wot tamneje nozy zyle pscheměniła.

Korczmar bě dosć pschelěpany a so hnydom ſ žiwojim hospodarjenjom njespokojeschе. Bě thěrno kedźbny so bychu na njeho njenkali. Najprjedy dźěsche do kuježeho lěża na drjewo. Tak bórzy hacz bě žebi prenje pjenjezy sahrjeli, kupi bižo nětchto piwa. Bórzy poča korczmarjej. Hosćo sašo pomału k njemu chodźachu. Wschitcźe bě nadobo porjad. Ludźo so tomu dźiwachu. Jako jeho wjazy ludźi wopytowachu, njekhodźeschе wjazy na dźěło. Pschi tom pschez žiwoje wurubjene pjenjezy pschidawaschе. To njebě nikomu dale nadpadne. Sa lěto kupi sašo nětchto pola. Korczma bě stajnje polna ludźi. Ssamo je žiwodnych wjom k njemu do korczmy chodźachu. Po czaju też je pschekupstwom sapoczinaschе. Ssamo je ſ tokom wobthodowaschе. Tak pschezy dale a bóle bohatnjeschе. Na hubjeneho a khudeho hušlerja nichtó wjazy njemyšleschе. Skónczinje žebi nowu korczmu natwari a hišcze wjazy polow pschikupi. W jahrodźe pak wokłaji wjsho kajkeż bě było. Bojeschе so, so by potajstwone nechtó wotkry. Sdźiwadża jemu wschelako radźachu, so by dał sahrodu porjedźicz. Won pak njepospłuchaschе. Bojeschе so, so by jemu nechtó jeho hrósne potajstwo wotkry.

Marka rozeschе a kedźeschе a rozwinwaschе so pomału na rjanu kujeżnu. Mjeńsche wschak cźichu powahu a rědka ju nechtó so sašmjerz widźeschе. Wjedźeschе domjace hospodarstwo a posłužowaschе też hosćom w korczmje. W lěcze wschelazy hosćo ſ města do hosćenza pschihódźechu.

Tak bě so hižo 10 lět wot tamneje hrozneje nozy minyło. Marka bě nětko rjana frostna nuława kujeżna. Mjeńsche wobdźiwowanja hódne a sadźělane waschnje. Bě nětko hižo 18 lět. Haczrunjez tola zyle korczmarske hospodarstwo wjedźeschе, dha je tola wschelazy hosćo wschelakich hlupych a njepóžerjownych zortow ſ njej wostajichu. Mitoty nłodźenzojo sadźerżachu je psched njej jara dwórnliwje a mjejachu trochu wosćo na jejim wutrobu. Wona pak je wschitkowuwiny a bě pschecżiwo wschěm jenak jsmuwe rowaži.

Jónu jej non dźěli, so pschichodnu njedźelu k nim buchaty wullowobthodnik ſ Drjedźan pschihidźe. Pschekrupy bě němz a mjenowaschе je Wolfgang. Korczmar też Marzy hnydom nasprawni, so je Wolfgang bohaty a so by to nětchto sa nju było.

Marka pak jemu tak kruże do wocżow pohlada, so ju skoro jezny. Tajke nětchto njebě hacz dotal wot žiwoje dźowki smjerzeny.

Sdźo dha to smanjenja?“ praschesche so rosmjerzany. „Nano nikdy sym pschecżiwo waschej woli njejednało. ale dźenża, schtož jcże mi tudy prajik, to žebi njedam wo nikoho pschehpiżowacz. Wobdajeże mi, je to znacz pschecżiwo Božej kajki, tola Bóh mi to woda, dokelž wě, so prawje jednam. Jenoż telko wam praju: tonu žiwoju wutrobu dam, schtóż budźe toho hódny, a zonowu druhemu.

„Do toho knjesa ho wdeseze salubujesch,“ prajeschе nan, jenoż so hy žiwoje myšle podubył, kotrež nadobo we nim stawachu.“

Sadźerżenje a jednanje jeho Marki sesda zo jemu chětro spodźiwne. Hnydom so też hižo dowomni, so Marka wot tamneje nozy wjazy tak pschecżelna ſ nim njeje, kaž běcże to psched tym. Bě małe frecżniwa. Nětk bě jemu też nadpadne, cżohodla je žebi runje komarku ſ wokna na sahrodu pom wulivoli. Też wjazy rajow bě ju pschi tym lepił, hdyž ſ wokna do sahrody won hladaschе. Sdajsche so jemu, jako by ju modlika.

Cżasto ju nanowdjeschе, so hy so do druheje komory pschecżahnyka, tola wona njechtaschе. W hosćinskej jsbi žiwónzeż klinkaschе. Wona dźěsche hnydom. Korczmar jeże wěz wschelako wukladowaschе. Sdnadź holza nětchto we, abo žebi snajsnjicżscha myšli. Ale to dźe njeje możno! Wdźe hischcze tehdom maka holczka. Tajke a podobne myšli nuczachu so jemu we hłowje.

IV.

Bě kraſna letnja njedźela w žnjowsu. Do wšej pschinidźe cźišóda wuletnikow a saſtupidźu pola korczmarja. Won ſam pak pschekhodźowaschе so psched khěžu a nětchto wocżakowaschе.

Słónczinje pschihidźe po dwój kuježi wós. Wós psched korczmu saſta. S wosa wuſmuji Wolfgang. Bě w rjanźi ſ žrěnich lětach, kotrejž ruuje najsmuboscżiwschi napohlad njemóżeschе. Bě pak khětro wobohnje ſdarjeny. Bóh wě, hdże a pola kajkeje firmy w Drjedźanach je žebi wobleł kupił. Porsty po wschě khuſkotachu ſe žaumnji pjerschcżenemi.

(Pokračowanje ſ příhe.)

Kuska Boża słužba, Dźěćizkemšenje we Wosczezach pop. ½2 hodź. sa młodšiche, ⅓3 hodź. sa starše dźěći. Pop. w 3 hodź. požohnowanje Schneiderez słotcko jubilejnoho para we Krakezach, wječor we 8 hodź. ev. luth. schulske towaršwo we Nowych Worschizach ſ pschedawschkom kusela Petterſa ſ Drježdźanh. Hosćo su witani.

Wutoru wječor rošwuczowanje posamnikow.

Schtwórtk wječor we 8 hodź. biblisku hodźinu we Kuminzach (knjes wotkładaŕ Kschižan).

Semrěła: Hanka ſamd. Kubowa rodź. Ssimankez, wumjeńkarka w Krakezach, 79 l. 4 m. 1 dn.

S Rakez.

19. mjeđ. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. herbska spowěd, dop. w 9 hodź. herbske a ½11 hodź. němske kemšenje, pop. w 2 hodź. němski nešpor (rošrěčowanje ſ konfirmowanej młodźinu).

Póndźelu rano ¾8 hodź. piskanje ſ wěže a nutrnoſej, wječor we 8 hodź. žórske towaršwo pola Winterez.

S Ruchwalda.

19. mjeđ. po ſwj. Trojizy je dop. w 9 hodź. němske a ¼11 hodź. herbske kemšenje.

Se Sslepeho.

19. mjeđ. po ſwj. Trojizy herbska spowěd a Boże ſwj. wotkazanje rano we 8 hodź., herbska Boża słužba dop. ½10 hodź., němska w 11 hodź. Sbérka sa ewang. ſwjatostowinarſtwa w Němskej.

Ssmjertny ferkusch ſo pěwa sa Mateja Domuka je Sslepeho.

Semrěli: Hosćenjaŕ August Budich w Lěsku, stary 64 l. 8 m. a 27 dn. a Marka Starikez w Triebinje, stara 4 m. 9 dnjow.

S Wóblinka.

19. mjeđ. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. herbske a dop. ½10 hodź. němske kemšenje. Sbérka. 11 hodź. kemšenje sa dźěći.

S Wósporta.

19. mjeđ. po ſwj. Trojizy je Boh. w 10 hodź. předowanje, ¼12 hodź. kemšenje sa dźěći (ſarać Kanja ſ Kotez).

z našich česćenych čitarjow móže nam předać

Krajan złćta 1923

Trjebamy jón jara nuzne za ważnu knihownju!

Serbska kniharnja w Budyšinje

Listowanje.

S. 109. Dołżnik ma prawo, Wam nahódnoscenemu sumu wupowědźić a po tsjoch měsiazach saplaczić. Po wotběžanym czasu dyrbicze pjenjezy pschinoſacz a hypotheku wuschmórnycz dacz a to ſ tym wumjenjenjom, jelz ſmadź po pschichodnych sakonjach ſo něschto k Waschemu Kschenju pschemjeni, to do sakóżnych knihow sapiſacz dacze. Na kóżdy pad mirne pak to njeje.

M. S. Dokelz je wěz Wam jako ſastawa (Pfand) pschepódata, njeſmjeze hjes dowolnoſcze dołżnika ju pschedacz a ſ teho ſo saplaczicz. Staj jenoż dwaj puczej, po kotrymaj móżeze Wasche żadanje ſpokojicz: Wobſtarajcze ſej wot ſudnistwa prawo, ſo ſmjeze wěz czasacz a pschedażowacz dacz psches běrza abo ſjawnje pschedawanje psches njeho, abo ſjawnego pschedażowarja pod wobkedźbowanjom ſakonſkich pschedpiſmow we pschedawanju ſaſtawkow po §§ 1228 a ſcźěhowaze ſtatnych ſakonſkich knihi.

L. W. Dyrbicze na kóżdy pad płaczicz, jeli ſo w dobrym njeſjedznacze. Podpiſana ſtaſanka je ſakonſky płaczilna. Ta měli ſej wſchitzky ſpomjatkowacz, kotrjż ſu ſo nawabicz dali, wot pschedawanych pschekupzow něschto podpiſacz. W dużentach padach ſu ſo ſnano ſudźo w tutych nałeżnoſczach napraſchowali a pschez dyrbimy jim tutu radu dacz. Tuż pschewoczi ſladaczje, pschedy hacz něschto podpiſacze.

H. P. Je-li chcezce ſej domiſke pschi wjeſnej drózy nawtwaricz, a to na twaŕnischczu, tiż je 12 m. ſchěroke a 25 m. dołhe, dha ſo njetrjebacze bojecz, ſo twaŕska policija to ſapěrowdźi. Měſchczańſke pschedpiſmja ſu tróſchku kruczſche. Tež wutwar ſtareho domiſcha na twaŕſkej mjeſy njeczini ſamnych cźežkowin dla *wobdarjenje nałożnoſcze.*

T. 7. Nałożenja móże njeviſcze poſtajicz wobkruczenſe polnomóz dacz, jeho na ſtawniſtwje pschiſłuſchnej. Scźěhowaze papjery maja ſo pschedpołożicz: Narodne a kschcźeńſke wopiſmo, wobkruczenje pschebywanja wot *gmejnſkeho* pschedſtejeńſtwa a jeli je wudowz, jej poſmjertne wopiſmo jeho ſemrětnej żony. Tež wo tym ma wopiſmo dacz, hacz ſu dźěći. Schto njewjeſta na papjerach trjeba, widźi ſ tutych napomnjenjow. Wſche wobſtejnoſcze notrajenja ſo pod pschiſahu ſtajwaja.

W. J. 1. Hdyż je wuczinjene, ſo ma ſo bydźenje jenoż k hydźeńſkim ſamérnam nałożowacz, njeſmjeſ ſo jako dźěłarja wutrjechacz. To móżeſcze Wy wudrużinkej ſakazacz. — 2. Hdyż hoſpodaŕ meble na korridorje njeczerpi, dha dyrbicze je ſnimowacz. K temu ma wón prawo a tuż ſo pschecźivo tutym poſtajenjam niczo cźiniez njeſmóżi. — 3. Hoſpodaŕ nima prawo, Wam ſwótku runnu komorku na lubi wſacz a ju ſ jenej mjeńſchej ſmadnej wotnamakacz. Pschecźiwo tomu móżeſcze ſo hórſchicz.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 21. oktobra 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje:

Dollar	4,1885	100 pólsk. złotych	46,90
angelski punt . .	20,383	100 českosł. krónow	12,403
100 ſwajc. frankow	80,71	100 franc. frankow	16,425

Barlinſka burſa wopſta tež wječera dale kruta. Kurzy ſpektow ſo poſtrowdźowachu. Sa to hrózy dołżnych a rentowych ſlicźimow ſo ſchtabjowachu.

Produktowe wiki běchu wječera ſiwiſche, hacź dotal. Pschenizy bě doſcź na wikach. Sa to bě rożka żadniſcha. Ju 30 5 mp. pornjo ſrjedźi drózdźicu pschedawachu, tehorunja rowſ. Wječera płaczeſche zemnjak

w Lubiju:

pschenizy 12,60—13,15 hr., rożki 12,50 hr hacź 13 hr., jeczmjenja nałżnjeho 12,56 hacź 13,40 hr., wowſa 9,80—10,30 hr běrny 3,50—4 hr.,

w Barlinje.

pschenizy 12,30—12,40 hr, rożki 12,25 hacź 12,35 hr., jeczmjenja nałżnjeho 11 hr. hacź 13,35 hr., wowſa pak 10,15 hr. hacź 10,80 hr.

W termiſjowym wikowanju

ſa oktober: pschenizy 13,35 hr., rożki pak 12,17½—12,20 hr., wowſa 10,85 hr.,

ſa dezember: pschenizy 13,57½ hr. a rożki 12,23¾—12,25 hr.,

ſa měrc: pschenizy 13,65 hr., rożki 12,45 hacź 12,46¼ hr., wowſa 11,05 hr.

Wiki wječera w Kamjenzu.

Kórki 30 pj., kolrabi 10 pj., morchej 10—15 pj., ſpotej 6—10 pj., kwětkatu kal 15—60 pj., cźerwjeny 12 pj. běły 10 pj., prušniſzy 70—80 pj. ſitr, ſelene bany 15 pj. hacź 20 pj., jedźowe łoboda 25 pj., wótki kal 20 pj. a zybla 15 pj., nowe běrny 5—6 pj., tomaty 25—30 pj. a kruſchwy 10—25 pj., jabłuka 10—30 pj., winow w kitkach 40 pj. hacź 1,20 pj., huſby 1—1.20 hr.

Wiki wječera w Lubiju.

Butra 1—1.15 hr., jejo 16—17 pj., twaroh 25 pj. ſmjasy 1,10—1,20 hr., tuny wotſi 1,60 hr., běły kal 10 pj. cźerwjeny 10 pj., karoty a morchej 12—15 pj., jedźna łoboda 25 pj., kwětkaty kal 35—70 pj., kolrabi 15 pj., górki 70 pj., zybla 12—15 pj., bany 25—35 pj., tomaty 25—35 pj., błotoſej 5 pj., radiſki 10 pj., ſelerij 10—15 pj., banje 8—10 pj., pětrſchilka 10 pj., hriby 40—80 pj., jabłuka 12—35 pj., kruſchwy 10—35 pj., bosanki 10 pj. hacź 20 pj., winowe liczje 50—70 pj., prušniſzy 80 pj. a trěn 90 pj.

Wiki wječera w Shorjelu.

Butra 1—1,05 hr., jejo 15—18 pj., ſchcźuki 1,20 hr. karpy 1,30 hr., liny 2 hr., huſby 80—90 pj., holbje 70 pj. hacź 80 pj., huſby 1.10—1,40 hr., kaczki 1,30—1,40 hr. krawaſi 1 hr., kurjatka 45—50 hr., prušniſzy 60—65 pj.

Wiki wječera w Khoczebuſu.

Butra 1,90—2 hr., twaroh 30—35 pj., jejo 18—20 pj., howjaſe mjaſo 1—1,20 hr., cźelaze 1—1,20 hr. a kwjaze 1,20—1,30 hr., ſwinjaze 1—1,20 hr., ſyra płezina 1,60—2 hr., ſuſcheny poſch 1,30—1,40 hr., ſchmalz 1,20—1,40 hr., tuny wotſi 1,40 hr., liny 1.70 hr. a ſchcźuki 1,20 hr., karpy 1,20 hr, młode halsje 70 pj. a kury a khapony 2,50—3,50 hr., huſby 1,45—1,60 hrimnow kaczki 1,20—1,70 hr., hornik 0,70—2,50 hr. a kolrabi 20 hacź 30 pj., morchej 15 pj., jedźna łoboda 25—30 pj. a kwětkaty kal 40—80 pj., cźerwjeny 15 pj., běły 10 pj. a zybla 15—20 pj., běrny 4,50—6 hr., jabłuka 10—20 pj., kruſchwy 15—30 pj., ſlowki 20 pj., kurjatka 25—50 pj., prušniſzy 40—50 pj., prawaki 80—90 pj.

Sdwinjeze wiki wječera ſchtwórtk w Khoczebuſu.

Na mje běchu ſchinwjeſli 1298 proſatow a 198 běhatow. Te płaczachu

proſata:

małe	6—10 hr.
ſrjedźne	10—14 hr.
wulke	14—18 hr.

běhaki:

małe	18—40 hr.
ſrjedźne	40—65 hr.
wulke	65—85 hr.

Wiki běchu ſrjedźne.

Na pschedaŕ:

Krowa wyſſokoſuczeſowa w Wětej 21 p. Kamjenza.

Kóń ſrjemſolźny w Miloczizach 53.

Wohnischczo (Herd) żelezne w Budyſchinje, Jurjowa haſa czo. 16 delka na prawo.

Wós mukowy ſ płachtu w Budyſchinje, Nowe hrjebje 8a.

Běhaki 8 Nowak w Budyſchinje, Swonk. ſawika haſa 18, telefon 2643.

Běhaki 6 w Sdźeri 6. — Kossak w Dubrawje pola Hródka.

Pschihlajicz pytaja

Kranſkeho, Miczka w Budyſchinje, Seminarſka haſa 3.

Sdedlaŕſkeho, Kummer we Slym Komorowje.

Dźěłaŕſkeho młodźeńſkeho, Fjodźerez bratraj w Hródku, na Barſchćowſkej dróży 17.

Holzu do domu w Budyſchinje, Morizowa haſa 8 delka.

Ssudniſzy na pschedawanje

hobotu 22. oktobra 1927

w **Rożeńcze** (kupny ſeſidu ſo dop. w 11 hodź. w Herbſkej gryſchcze): Kucza, deſtowany wóz, zentrifuga, kruwa a 25 zenk. ſyna;

w **Hródku** pop. w 2 hodź. na Wojerowſkej dróży 9: Klamaniſke wuhotowanje, piſańſke błido, piſ. ſtrojej, kuihowy kamor, ſtanja, ſofa, kobrz, klawěr, hołańka a ſtolaj, ‘taflaty wós, barchy, tapety, linolej, zigary a tobak, ſchokolada, cźorny khabat ſ lazom, wobleſkaj, ſymſkej mawobleſkarjej, lětni nawobleſkaŕ, mantl, dyhſaczny cźapnik, waha ſa liſty, piſańſki ſtroj, wobuecze, koſchcze, kormarje, manſchety, khobuki, cźapki, pjera a ſchlipſy, rukajzy, wuhotowanje wukładźeńſkeho wokna.

Pschedawanje ſawoſtajeńſtwa

w **Kamjenzu** na Wjeczornej haſy 171: Mebje, ſchpihelz, ſchafy, loża a wſchelake wězy a ſmachi. Sobotu 22. oktobra 1927 pop. w 3 hodź.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Pschi ſnadnym wobroczе wiki hiſchcze mało wuwite, płaczijny kaj wječera.

Dop. ¾12 hodź.: Kaj pſched hodźinu.

Płaczizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwaje.

	20. 10.	19. 10.		20. 10.	19. 10.
Pšenca	246 249	246-249	bany	22-24,00	22-24,00
rožka	243-247	244-246	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jačmjeń	220-267	220-247	módre łupiny	15-15,5	15-16,00
naz. jačmjeń	—	—	žołte łupiny	—	—
wows	201-216	202-215	zeradella	—	—
kukurica	191-194	192-194	raps. wosušk	15-16,00	16-16,50
pšeńa muka	32-33,05	32-35,25	lany wosušk	22-22,75	22-22,80
rožna muka	32-33,65	31-33,65	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	14,25	14,25	brnj. kruški	24 24,60	24-24,80
rožne „	14,25	14,25	syno, 60 kg	2,45-2,85	2,40-2,80
raps	315-325	305-315	rožna sloma	1,05-1,45	1,00-1,40
lane symjo	—	—	pšeńš. „	0,85-1,25	0,80-1,20
hróch	35-37,00	35-37,50	wowsna „	0,85-1,05	0,80-1,00
pjeluški	21-22,00	21-24,00	jačna „	0,85-1,05	0,81-1,00

Płaczizny rěznoho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

20. oktobra.

4 wol., 9 byk., 24 kruw. a jałojc., 434 ćelat, 73 wowc., 588 swini.

Płaczizny za

ćelata: 1. 90—96, 2. 82—88, 3. 72—80;

swinje: (přez 300 pt.) 71—72, 2. (240—300) 69—70, 3. (200—240) 66—68, 4. (160—200) 62—64, 5. (120—160) 60—62. Rancy 58—62.

Strowotnistwo.

Wětrnjeze komory.

Hdyż cźłowjek khory w komorje leži, tam dyrbi ſo na kóżdy pad komora kóżdy dźeń derje wětrowacz. Mnohy domjazy abo wothladarjo druhdy lekarſkemu rostaſu njepoſłuchaju a praja ſo by cźeſtwu a ſnadź pschewótrju powdźic khorenu wadźił. Wěſo njeſměmy wókno, kotrež je pschi khorokuzu, wotewěracz, khiba ſo ſnuty khoreho derje wodźeli. Najlěpje wěſo je, ſo khoreho mjes tym do druheje komory donjeſemy. Hdyż pak je komora derje pschewětrowana, móżemy jeho ſaſo na ſwoje pschedawiſche měſtno donjeſcz. Cźaſto ſo wjele ſkorzi, ſo khory pomału wotkhorja. Tomu ſo tež njemóżemy dźiwacz, dokelz je tola cźeſtwu powěſ ſa khoreho najwažniſchi. To měſto ſo wſchudże wobkedźbowacz a tak bychmy wjele pjenjez ſalutowali, kotrež ſtoſmy ſa lekarja wudawamy.

Dobry ſrědk pschecźiwo njeſparnoſczi.

Cźaſto błyſchimy mnohich wożelje ſtarſchich ludźi ſkorcźicz ſo w nozy ſpacz njemóża. K tomu ſnajemy dobry ſrědk. Roskraj jenu cźeſtwu zbłu, pranje drobnu a poł teſtkanu zybłu do palenza. Na to ſtaj palenz na cźopje měſtno a wołtaj jón tam 1—10 dnjow ſiejo, ſo ſo zbła w nim derje wulnji (auslaugt.) Na to ſo ſuſchka wołtaj a do njeje ſo něſchto warzeneho zokora po potrjebje pſchida. Pſiedy hacź lehnuj dźeſ. wupij 1—3 ſkježki tutoho napoja a budźeſch w nozy měrnje ſpacz. Tuta ſuſchka je tež pschecźiwo ſchiji bolenju.

Směškl.

** **Njewina — ſ měſta.** Na knjeżim dworje, hdźež je pschedy domikim hat a w kotrymž ſo wyſoke ſchtomy błyſchcźa, pschijńdże nowa kucharka ſ měſta. Hdyż běchu ju po pinzach a kuchni wokoło powodźili a ju wo jeje ſłużbje roswucźili, pokaſachu ji tež ſahrodu. Na brjoſy hata wołta nadobo roſmyſlujo ſtejo a naſpamni: „Kak hluboko dyrbi kola woda błyeź, hdyż ſo zyłe domſke a wyſoke ſchtomy we njej błyſchcźa!“

** **Skónczinje doſcźahnuł.** Jendźelſki dźěłaczeŕſki wjednik Henderſon powědaſche, ſo je na ſwojej jěſdze do Ameriki ſo jeneho cźornucha, kiž w lěhańi połłużowaſche, wopraſchał: „Nó, Furjo, ſchtoha w Ameriku w pschecźeŕku na pschipitkach dostanjeze?“ Furij, (tam wſchitke hólzy, kotrež w Pullmanſkich wozach połłużuja a cźornuchoju su, tak rěkaja) wotmołwi: „Jedyn dollar, knjeże.“ Na to jemu Henderſon jedyn dollar poſchcźi. Furij wobhladowaſche ſej pjenjez ſ podaczom, ſhožownje ſo pożmėwkowaſche a ſ cźuczinywym błoſom praſeſche: „Knjeże, Wy ſeze prěni, kiž je pschecźeſt doſcźahnył.“

** **Schłoba.** Picźk dźe pyches kronprynzowy móſt we Budyſchinje a ma połkleduje 10 pjenjezkow w ruzy. Gróſch ſo jemu wuſmuſny a padźe do hłubiny — do wody. — „Ach, ſchkłoda,“ jodyhmy pieźt, „tak cźe tola pschejołkacz nochzech.“

** Wołzoułkrtny Furk ſjedźi pſched wobraſnymi knihami a wobhladnje ſej jeneho lawa. Nadobo praji: „Mona, może lawy wopraſwdźe piſaceź?“ — „Kak tola na to pschijndźeſch?“ praſchejcze ſo nan poſmėwkujo. — Sso dźiwi Furk wotmołwi: „Nasch wuczeŕ je nam rjekł, ſo ma law ſałoſnu pazu.“

** **Wſchelake waſchnje.** W jenym Pariſkim literaſnym kole powědaja ſej ſtaru anekdotu, kak je Bałzaſ (ſmilli wumeła) w ſwojich dźěłaczych dnjach ſ geometriſkimi nadawkami ſwoje hłowubołenje wotbył. Triſſan Bernard hdyż je ſej ſwoju brodu a boda: „Ja ſpytach w ſwojeze wiſoſczi geometriju pſches nałkane hłowubołenje wotbyć.“

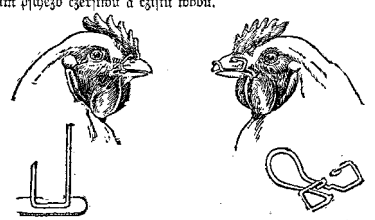
Pjerinarstwo.

Hdyž kury žwoje pjerjo žeru.

Hdyž kury linaja, radu do njepočinka japadnu, so žwoje žamžne pjerjo žeru. Jeho ješežka hdy žo wjazy wostaja. Je-li chcemy njepočinkej sadźewać, dyrbimy pšchedewšchem teho pšichiženy znać. Wučenym, ani plahowarjam pjerjny njeje žo hischcže poradźiło, pšichiženy jažnje spóznać. Dokelž žo njepočink wožebje wo čzaž linanja jewi, měnja wschelazy, so tčži wina we wopačnym ježivjenju. Woni praja, so to, schtož žo kurom žyba, nima wutkow, nowe pjerjo tworjažych, jo je žypanje wožebje na bělku a wapnje khde (wapno = Kalk). Dale žu spóznali, so wožebje te kury žwoje pjerjo žeru, kotrež njemóža žo žwobodnje wuběhować. Tohodla žo ſ tutym njepočinkom setkujemy we wušich dwórčzach městow. Dale žeru te na žwobodne wuběhowanje šmuczene kury, kotrež dyrbjachu dlěšchi čzaž w klětkach a korbach na wustajeńzach pšchebywać. S kurymi je też tak, kaž ſ tóždym druhim stworjeńczkom: ſ próšdnym žiwjenjom šapadnu do wošudu a potom pšchiwobroca žo njepočinkam, njesnatym kurom w polnej žwobodže.

Wobej pšchičžinje jažnje spóšnawšchi mamy móžnoty njepočinkej sadźewać.

Tutej dwě hlownej winje spóšnawšchi je sterje móžno, njepočinkej wobaraca. Tohodla žo postaraj sa to, je móža twoje kury pšchezo derje žo wuběhować a so je jim móžno, žo na selenym paše. Je-li njeje móžno, jim dowolicj žo wuběhować, potom njech pilnje bžebaju sa ſ ſortami a druhej pizu pytaja, so njeměli wostudy. Hdyž linaja, dyrbja na bělku a wapnje bohatu pizu dostawać. Podawaj jim pšchezo czerstwu a czistu wodu.

Hdyž su jónu do tajkeho njepočinka šapadle, je jara czežko, je šaso wotwurčzić. Nětdy pjerjo ſ lepkom a hrosnje wonjazej mokschinu polachu. Tajke hrědki njeje radno nałožować. S nimi jenož zyke stadko šnjepokojschi bjes teho, so by žo czi poradźiło, kokoschi wot žwojeho pschinšatego wotdžeržowacz. Druhdy žu njepočink wotpokožite, hdyž žu je dlěschi czaž wot stadła wotdžělene džerželi. S wjetscha njewědźachu žebi hinak pomhacz, hacž so njedočzinka sarěšachu. W Ameriży tajtim kokoschom w pyšku czenke deschczěli tak pschiczinja, so je trochu powočzinjene. Tak jim njebě móžno, drobne pjerka ſ pyskom šapschimnyč. Desczicžku pschišpinaja ſ grocžikom, kotrež swonka pyška hromadže šwjercza. K tomu žiwaze grocžane špinki ſ nošchego wobraja špóšnawamy.

Dom a kuchina.

Hódnosći butry.

Schtož placži ja wobydlerjow pokodnischich krajow wolij, kotrež jako šarčzk do wschčch jědžow wužija, to je ja wobydlerja polnožnych krajow butra. We wójnskich czažach mějachmy jeje tak mało, so dyrbjachmy wschelake wolije město žadneje butry wužiwać. W nětšischim czažu je też jara wjele margariny we wobchodže. Margarinowa industrija je žo wožebje w poglednich létach jara pschisporika. Margarinowe fabriki žo prózuja, so bychu margarinu pschez butrje podobnischu pschihotowale. Margarina žo na czežkowaze waschnje pschihotuje. Howjaſy łój na kuki roskraja a wohrjewa žo we wulkich kotołach, hacž na 32° C. czopłoty. Mjes tym žo najlěpschi tuk, tak mjenowany wolijowy margarin rospuschczi. W kotole wostanje stearin a palmitin, ſ kotrehož žo šwěczki dźełaju. Wolijowy margarin šmješcha žo ſ mlokom a ſ wodu a je toho wudźěła žo butra, kotruž my margarinu mjenujemy. So by margarina lěpje khodźiła, abo khmanšchu barbu měła, pschida žo k tomu hischcže barba a wonjate macžiny. Jenje pak nima margarina žamžnu hódnotu jako dobra butra, byrnjež lěpscha była. To na tym saleji, dokelž žo do margariny wschelake rostlinje tuki ſ zuzych krajow měschaja. Te žu też czežšcho požiwne, hacž nascha butra. Domjazu dobru butru potajim nasche czěło wjele lěpje wužije hacž margarinu. K tomu hischcže pschidźe, so w margarinje wschelake ważne macžiny, kotrež žu człowjeſkemu žiwjenju nusne, trěbne, pobrachuja. W butrje pak tute macžiny wschě žu. Sču to vitaminy (žiwjenje dawaze twarki, we kotrychž žmy hižo tak czasto pihali.) Vitaminy žu te macžiny, kotrež wschelakim thorojczam wobaraju. Je dopokazane, so je tych macžinow, kotrež šmjehtnjenju łoſczi a jendželſkej thorosczi (Rachitiž) sadźewaju, w butrje a we rybjazym woliju (Lebertran) najwjazy. Tohodla dyrbja dźěczi a czěšchaze macžerje wožebje wjele butry wužiwacz. Też w dobrym mlóku žu tute vitaminy. We wuiběranym mloku jich wjele njeje, dokelž žu je žmjetanu ſeſběrane. Se toho widźimy, so je dobra butra, porno margarinje žwoje wobłokoje placžiny hódna.

Praschenja a wotmołwjenja.

Praſchenje. Kak dołhe ma žykanje še rżaneje a wowżneje łomy ſa konje być, so by jim najlěpje tyło?

Wotmołwa: Konjej dawamy žykanje žodu, so by žo jemu pschijimanje pizy wołóžiło a so by wón mjenje łubacz trjebał. Ssykanje dyrbi tak dołhe być, so žo lohko ſ druhimi pizami, kaž je žornom abo korunchowymi rostlinami hromadże dawacz hodži. Je-li žykanje pschekrótke, łoń pizu njemóže dokładnje doseč roskuhacz. Tohodla nastanu potom lohko hacženja potrawjenja. Najlěpscha dołhosez žykanja ſa konje je nětkle 1,5 hacz 2,5 zentimetra.

Praſchenje: Moja rožka lehnje žo na czežkej hlinjanej pódže kóžde léto hižom hdyž ſczěje. Na tuto pola žadźam jene léto běrny, druhe léto wobkyžu jo ſ rožku. Jenož běrnam ſ hródźnym hnojom hnoju. Pschikupneho hnoja žaneho njewužiwam. Schto mam czinicz, so žo rožka njeby wjazy lehnyła? Je 80 puntow wužywna hischcže pschehušte wožyte? Dźel pola žym pscheđ nětkrytymi létami ſ kompostom powoſył, tehdy běsche hischcže hórje.

Wotmołwa: Waſche polo je pschebohate na žiwidłach a k wužywnej bjerjecže pschemjenja dźiwajo na bohatoſcz žiwidłow w pódže. Rožka na běrnischczach ſwjetſcha pschezo rjana narosče. Spytajcze ras tafle: Rosdźělcze polo na dwě pokoja a wužywjcze na jenu pokoju 30 a na druhu 35 kg. rożki; pschetuj jo je 40 kg. pschewjele, to hižom je žwojeho naſhonjenja dopóſnajecze. Dyrbja-li žo rożki njedóžiwajcy teho, so ſcze mjenje žymjenja wužili, jažo lehnycz, potom dyrbicze ſpytacz, k běrnam ſ hródźnym hnojom mjenje hnojicz. Sšnadź šmějecze žamžnu wunoſchi běrnow, hdyž ſchtwórczinu abo tſeczinu hnoja mjenje na polo nawoſyecze a šmějecze na to rjanu trutu rożku.

Praſchenje: Mam dwanacze dwě-a tſitětnych kokoſchow. Schtyri ſ nich jeja plawja. Dwě kokoſchi mataj nahi brjuch a ſadk, tola pak njelinatej. Dawam žwojim kurom rano pokny hornj warjenych běrnjazych bělſnow ſ pschenczńymi wotrubami, też pschidawam piżowańſti kalk a jejowe ſchkorpawy. Sšněm kurom też wotpadli tomatow, žadu, jahodkow atd. bjes wobmyślenja dawacz? Wěſa žo moje kury wuběhacz njemóža, tola wobſtaruju jim nimale wschědnje bow polny trawy a ſeleneje pizy.

Wotmołwa: Pschičžina ſpkawjenja może wschelakora być. Swjetſcha je njepschihódnje ſeſtajena piza abo njedobžahaze wuběhanje wina. Druhdy pak je tuto czeſkpjenje ſczěhnk nutskownego ſkhorjenja. Też ſahorjenje jejnika abo jejkoweje žilki może być ſ pschičžinu pławjenja. Dawajcze žwojim kurom hischcže ſelene, kelkoż je někto naſynu hischcže doſtacz, po mózności morchej, kałowe kopjena; k temu dodajcze vitakalk. Jejowe ſchkorpawy dyrbicze zyle dróbne roskłepacz, hewak žo kury natwarcza jeja žracz.

Serbski Hospodar

Časopis za Serbskich ratarjow

Čisło 42 | Budyšin, 21. oktobra 1927. | Lětnik 34

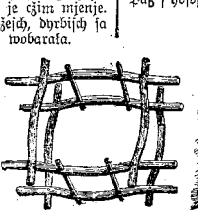
Hdyž so kozy a kruwy same deja abo cycaja.

(Se 6 wobrazami.)

Hdyž mlode dóšći porjadnje a czěſcze njerudejšich, je mloko rěja. Potom žebi žame pomhaju ſ tym, so žo zyga. To drje jim trežnje tyje ale dejwa je czim mjenje. Hdyž někto kruwy a kozy dejwa dla dźerżejšch, dyrbiſch ſa žrědkami pytacz, so by tajkemu dejenju wobaraka.

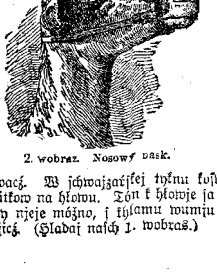
1. wobraz. Drjewowa připrawa.

2. wobraz. Dwójna kwaka za kozy.

Tak ruce hacz žy ſa tym pschiſchla, dyrbiſch ſakroczicz, so njeby dejwa mjenje było. Najprjedy ſpytaj ſ tym, so ſtoczo wschědnje 4 razy hacz 6 raſow padeſcich a wudejſich. Sšyli tak czi[illegible] a njepomha nicžo, potom je na czažu hinajſchi.

2. wobraz. Nosowy dask.

Hdyž kozy a kruwy same deja, je to wjele lohše a wužitniše. Ale tež tu je wjele wobkedźbować, hdyž chcemy, so by nam wšitke kozy a kruwy dobre mloko dawali. Kozy a kruwy, kotrež same deja, dyrbja wšitke mlode lubje měć, kotrež wokoło nich skakaja. Hdyž kozy a kruwy same deja, je to wjele lohše a wužitniše. Ale tež tu je wjele wobkedźbować, hdyž chcemy, so by nam wšitke kozy a kruwy dobre mloko dawali. Kozy a kruwy, kotrež same deja, dyrbja wšitke mlode lubje měć, kotrež wokoło nich skakaja. Hdyž kozy a kruwy same deja, je to wjele lohše a wužitniše. Ale tež tu je wjele wobkedźbować, hdyž chcemy, so by nam wšitke kozy a kruwy dobre mloko dawali. Kozy a kruwy, kotrež same deja, dyrbja wšitke mlode lubje měć, kotrež wokoło nich skakaja.

Dyrbiſch tajke tykne kozy hłowujm ſe ſchkrakim pakom wokoło noża. Tónle pakž je ſ kónczojtym hoſdźikom abo kakaczemi pschetykany. Hdyž dże ſkoczo ſ tšhlamu žo dejicz, žo ſkała a bórsy žo njepocžinka wotwucži. Tele waſchnje wobaranja nałożuja wožebje w polnožnej Němſkej (Hladaj 2. wobraz.) Měſto pakža bjerm też jejowu kožu. Pakž ſ hoſdźikami ma hischcže podpakž, so hoſdźiki abo kakaczi ſi wupadale njebychu, hewak je ſkoczo je žypanym lohky žobu jeżerje. Hłowojzu ſ kalatym wěnzom mójejch wocžinicz, hdyž ſkoczo dejwa nima. Pschezo wſchak derje njeczini, tajki kalaty wěnz nałożować. Skoczo ma žo lohky

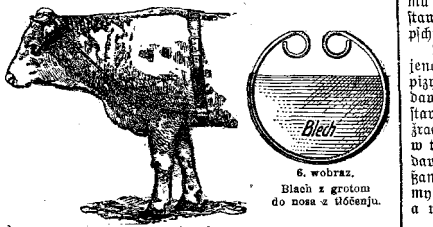

3. wobraz. Dwójna kwaka za kozy.

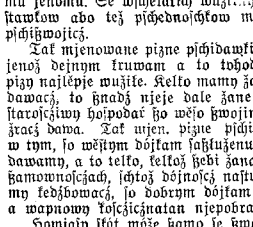
dolhoščí ſchije hromadſe ſwjasanej. Kwalka ſadſčinje ſtoczeczu ſo k wumjenjej nacſahnjcz.

Wſchelaſzy ſtoczeczu wumjo ſ mjechom abo druhim hrubym płatom ſawjaſaja, ſo ſo njemóhło ſamo dejicź. K dejenju pſchipraſwu wotſwjaſuja a po de[illegible]hnydom ſaſo pſchiſwjaſuja. Taſke wobarnowanje ſtoczeczu najmjenje wobczeczuje a tola ſadźetwa, ſo ſo ſamo njedeji.

Dale wjaſuja kruwom wenz(hladaj 4. wobras) ſ prětkuſchemi wokoło ſchije. Tón podobnje ſkuttuje, kaž tak njemenowana dwójna kwatla. Do wenza tykniene prětkuſche ſadźerwaja kruwi ſo k wumjenju nadźeracź. Hacź by pola kośow ſamy wenz ſo jako kmany wupokajał, je wulke praſchenje. Hacź dotal nimamy naſhonjenjow hacź by kośam ſamo wudejenje njemóżne cźinił.

5. wobraz. Prawe zwjazanje rohow.

6. wobraz.
Blech z grotom do nosa z tóčenju.

Naſch 5. wobras pokaſuje nam, kak wſchelaſzy kruwu ſa tóżdy roh tak pſchiwjaſaja, ſo njemóże ſo hacź k wumjenju nacźahnycź. Koży nuhli jenoź na podobne waſchnje pſchiwjaſacź, hdyż maja rohow. Na pſchiklad, Saanſke koży ſu bjes rohow. Hacź pak by tajke pſchiwjaſanje runje pola kośow wjele pomhało, je wulke praſchenje. Koża by ſadk tak k ſebi ſcźahnyła, ſo nóbła ſo tola lóhży wudejicź.

Bołoſcze ſtoczeczu pſchihotuje, hdyż jemu tónczaſu pręſkuſchi ſ wjerdeho drjewa pſches nóż pſchetyknu. Kożda bołoſcź ſkuttuje na dejwo tak, ſo cźuczźiwje wotebera.

Lębſchi wſchak je każ kłoſzte prudlejſchi naſhibnjeny grot. Kónczaj ſtaj teho runja ſeſhibnjenaj. Pſches poſoju grotowe wobkuczka je blach pſchicźinjeny. Tutu pſchipraſwu powjeſnju kruwi do noża. Koma njeſadźewa kruwi źracź a picź, tola jej njeje móżno ſo ſamа wudejicź, pſched tkłannu wiſzaju blach k tomu ſadźewa. Hacź dotal njeſnajenjy, hacź by ſo tuta pſchipraſwa też pola kośow ſa kmanu wopokaſała.

Skotarſtwo.

Wažne praſchenja wo pizowanju ſkotu.

Damy najprjedy nękotre praſchenja: Njepizujemy drohu? Kak mamy pizowacź, ſo bychu we wſchěch pizach wſchě żiwiny ſaſtupjene byłe? S cźeho ſu jenotliwe pizy ſłożene? Kak ſkuttuje ta abo druha piza na twórbu mloka ?Kelko a kajke pizy wutworja 1 liter mloka? Kotre pizy ſkuttkuja k mozam a kelko, jeli kruwy pſchahamy? Kak mamy ſebi pizowanſke pſchidawki ſarjadowacź, wobżebje ſchtoż wſchelake wotpadki ſ pſchemyſła naſtupa. Schtoż pak żiwinje naſtupa, kotre pizy howja k twórbje łoſcźi, mjaſa a tuka? Możemy dawacź też ſkotej nęſchto pławjeneje krydy, kotraż je we wobtkodach na pſchedań. Wſchitke tute praſchenja ſu nęſto wažne ſa tajſich, kotrіż njemózhu żane hoſpodarſke ſchule wopytacź. Na wſchě praſchenja cźjemy hnydom w ſcźěhowazych żadach wotwołwicź:

Drohu pizuje tón hoſpodaŕ, kotryż ſo mało wo to ſtara, ſo by ſebi tón najwużitniſchi ſkot wocźahnył, a kotryż ſo mało wo to ſtara, ſo by ſkot wſchu pizu derje ſpoživał a wużił. Też tón pizuje drohu, kotryż ſkotej jenoż tajku pizu dawa, kotraż ma we ſebi mało bełkowin. Bełkowiny ſu we wſchej pizy ſ hłownym wobſtatkom. Wſchon ſkot je nuſnje trjeba, hacź howjaſy ſkot abo żwinje. Bełkowiny ſu trěbne k twórbje mjaſa a mloka a mjaſo je ſ hłownym pſchirostkom na kormym ſłocże. Też tón hoſpodaŕ drohu pizuje, kotryż ſwojemu ſkotej doſcź żwobodneho hibanja njepopſcheje. W dobje cźežkeho dźěła ma naſch ſkot na waſy ſhubicź. Dale tón drohu pizuje, kotryż ſo mało wo cźiſtu pizu ſtara, ſabywſchi hakle cźiſte żudobjo, korta a hródże. Bychmy-li trochu wjazy łubocźe a żobucźuczźa je ſkotom měli, bychmy też wjazy ſboża w hródźi měli. Wěſo ſo bjes dźěła a prózy a to bjes napinażeho dźěła nicźo njeje.

Tu też wjele na dobrej woli ſaležі. Mnohi hoſpodaŕ może ſebi na ſwojim ſdźełanſchim żużodu pſchikład wjacź, kotremuż ſo nęſchtożkuli łepje radźi hacź naſchemu jenomu. Se wſchelakich wuji...ych hoſpodarſkich naſtamkow abo też pſchednoſchkow móżemy ſebi mnoho pſchiżwojicź.

Tak mjenowane pizne pſchidawki dawamy ſ wjetſcha jenoż dejnym kruwam a to tohodła, ſo bychu wſchě pizy najlépje wužiłe. Kelko mamy żanej kruwje wożebje dawacź, to ſnadź njeje dale żane wumęſtwo. Kożdy ſtaroſcźiwy hoſpodaŕ ſo wężo ſwojim kruwam doſcź naźracź dawa. Tak wjen. pizne pſchidawki pak wobſteja w tym, ſo wěſtym dóſkam ſaſłużenu jadriwu pizu pſchidawamy, a to telko, kelkoż ſebi żana po ſwojich dobrych ſamowноſcźach, ſchtoż dójnoſcź naſtupa, ſaſłużi. Dyrbimy kedźbowacź, ſo dobrym dóſkam wożebje bełkowiny a wapnowy koſcźicźnatan njepobrachuje.

Howjaſy ſkot może ſamo ſe ſwojim pſcheżuwanjom a pod wliwom ſwojeho kutła ſ duſnykowych a njebełkowych macźiſnow bełkowiny k twórbje mloka wutworjecź. Njetrjebamy pſchi wobliczenju pizneho pſchidawka wſchědnje jenoż ſ cźiſtymi bełkowinami liczicź. Dyrbimy pak na to hladacź, kelko bełkowin nam taſka dóſka derje wužije. Możemy ſ ſuſymi pożiwnymi duſnykowymi macźiſnami abo proteinami w pizu liczicź. Tola wſchón protein ani naſlépcha kruwa pożicź abo we ſwojim kutle pſchedźełacź njemóże.

Kożda kruwa njemóże ſe ſamżneje pizy runje telko mloka abo runje tak tucźne wutworicź. Na to dyrbimy pſchi pſchihotowanju pizných pſchidawkow dźiwacź. Po cźełecźu kruwa najlépje deji, to je wěſte, tola tehdy też nam najlépje podate pizy ſapkacźi. Tak tehdom jadrime pizy najlépje wužije. A cźim lépje kruwa deji, cźim tuńſcho pſchiidźe naſ kożdy litr nadejeneho mloka. Wyſoko ſtucźelnym kruwam njedawamy wjele jadriweje pizy, ſo by cźelo pſchepłne njebyło, ale kruwa ſo nam lépje wocźelika.

Dejna kruwa, kotraż wokoło 50 kg. waži, trjeba na kożdy dźeń: ſuſchiny 12½ hacź 14½ kg., ſchkroboweje hódnoſcźe 5 hacź 5½ kg., pożiwnych bełkowin 0,300 hacź 0,325 kg. k tomu hiſchcźe na kożdy liter nadejeneho mloka 4,04 kg. bełkowin.

So ma też ſkot doſcź njeroſtlinſkich abo mineralnych żiwin, to ſo hoſpodaŕ ſ tym najlépje poſtara, hdyż ſwoje łuki derje ſ fosforowymi hnojemi a wapnom hnoji. Też je ſchrótom wot łuſchcźinow, wożebje ſ konjazo-bunjazym ſchrótom damy ſkotej doſcź wapna a fosforowych żiwin. Widźi-li pak hoſpodaŕ, ſo ſkotej njeroſtlinſke żiwiny, kotreż jemu we ſwojej pizy podawa, njedoſahnu, dyrbi ſo wo druhe wapnowe a fosforowe pſchidawki poſtaracź. Sswinjom dawamy w tutym padźe rybjazej muczku, druhemu ſkotej pak pizne wapno. S rybjazej muczku njepſchidawamy pak ſkotej jenoż wapnowy koſcźinatan, ale ſ dobom wokoło 40 proz. bełkowin. Sswinje nam bórzy na waſy pſchidobudu a kury nam po tym derje njeju. Ptakwinjenu krydu dźenja hiſchcźe mało ſkotej dawamy Mona ma mało njeroſtlinſkich żiwin w ſebi.

Też móżemy pizne pſchidawki na ſcźěhowaze waſchnje wobliczicź: Hdyż kruwom po ſtwuczenym waſchnju ſamo a ſtomu dawamy a k tomu ja dźeń 1 kg. hrubych pſchenicźnych wotrubow pſchidamy, doſaha to tehdom, hdyż kruwa kożdy dźeń 4 litry mloka deji. K wutworjenju tóżdnych dalſchich 3 litrow mloka trjeba kruwa wokoło 0,75 kg. jadriweje pizy, w kotrejż je doſcź bełkowin. K tomu pak njebicźe jeczmy ſchrót. To ſo wěſo te kormjenju derje hodźi, ale na bełkowinach je khudy. Ma jich jenoż 8 proz. Lépſche ſu wichelake wożuſchfi jako lany, kłónczinorožowy abo répkowy wożuch. Tute wożuchi mózemy hnydom ſobu do ſyrkanja ſmęſchecź. Pſchidamy kożdy dźeń 0,5 kg. wożucha a 0,25 kg. wotrubow.

Pizy, kotrejż derje na dejnoſcź ſtutkujetej, ſtej na prěnim měſtnje ſelena piza a répa. Też ſyre běrny, hdyż jich wjazy hacź 12 kg. njedawamy, na mloko cźerja. Dawamy-li wjazy, dóſtanu kruwy driſtawu a mloko je też hórke. Druhdy ſo nam khmanje butra njedźěła, jeli ſmy kruwom pſchewjele běrnow dawali. Nimamy-li wjele ſyna, dha mamy w ſmje k naimjenſchemu kruwom nęſchto ſyna dawacź. Tak ſu kruwy ſtrowſche a kajkoſcź mloka je lépſcha. Wowſnу ſchrót je bohatſchi na bełkowinach, dyżli jecźny. Tohodła ſo dejnym kruwam lépje hodźi. Rjane wotrubу cźerja lépje na mloko hacź pſcheniczne, haczrunjeż ſu poſledniſche ſtrowiſche. Jale je też derje, hdyż kruwom nęſchto ſłodźiſnow pſchidawamy, wone podpjeraju lépje dejnoſcź hacź wotrubу. Tola pak jich njeſmémy żenje wjazy hacź poldra kg. wob dźeń dawacź. Wożuchi, na kotreż ſmy hižo prjedy ſpomnili, ſtutkuja lépje na dejnoſcź hacź wotrubу. Naſchi hoſpodarjo je hacź dotal mało trjebaju. S nimi móżemy wużitk naſcheho ſkotu wo wjele ſwyſchicź. My dże jich njetrjebamy pſchewjele kupowacź. Też lane ſyjmjo by njemęło w żanym hoſpodarſtwje pobrachowacź. Lane ſyjmjo njeſkutkuje jenoż na dejnoſcź, wone je też ſtrowe ja żołdk. Njeſabudźeje ſkotej też wſchědnje nęſchto ſele pſchidawacź.

K twórbje mozу pola cźahażeho ſkotu ſu běrny khmaniſche hacź répa. W cźażu cźežkeho dźěła njeſmémy pſchewjele wodżaneje pizy dawacź. Sa to pak mamy cźahażemu ſkotej radу dobre ſyno popiſchcź. K dóſku nimamy ſkót żenje pſchetykacź. Radiſcho damy jemu mjenje, ale dobru pizu. Schtóż ma, może też cźahażemu ſkotej kożdy dźeń 1 kg. melaſzy dacź. Pſchi tym pak dźerżcźe na wulku cźiſtom, dokelż wſchelake ſpikli melaſzy w tužikach korta hnija. Skotej dawamy wożebje na bełkowinach bohatu pizu, ſa tym hacź je dźěło bóle abo mjenje napinaze. Bełkowiny ſu k twórbje myſchkow nuſnje trěbne.

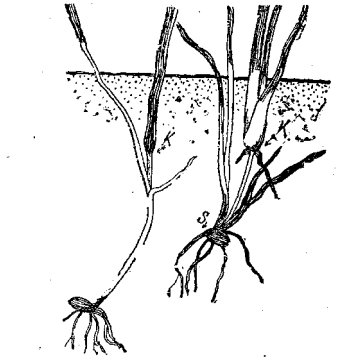
Kruwy, kotreż derje pizujemy, njedawaju nam jenoż wjazy mloka, ale wone je lépſche a tucźniſche a ſ njeho ſo lépje butra dźěła.

Rólniſtwo.

Wo roſpjenkowanju żita.

Naſhonicze ratarjo derje wjedźa, ſo ſo naſche żita ſpjenkuja. To rěka ſ jenicźkeho ſornjatka wuroſtu wjazy hacź jene ſtwjelzo. Schtoż jenoż wjerſchnje na ſpjwy ſhladuje, to ſcźeka ſpóſnawa. Wěſte roſpjenkowanje je też wowżna kitka abo też kóżda żitna kłóſka. K tutomu wotnoſkowanju abo roſtrjoſelzowanju na kónczkach ſtwjelzow pſchidruża ſo tajke hižo pſchi ſemi, wot ſornjatka a pjenczża ſem. To naſch ſerbſki ratař ſ polnom prawom roſpjenkowanje mjenuje. Roſpjenkowanje je wuroścźenje nowych ſtwjelzow. Te wuthadźeja ſtajnje ſ kolenka ſtwjelza ſ dobom ſ bancźkom. S tajkeho kolenka wuſtupi hiſchcźe w pjerſchczi ſtajnje dwójne ſtwjelzo. Prěnje je tak mjenowane kochorkowe kolenko a żedźi ſtajnje pſchi ſornjatku. S njeho wuthadźa tak mjenowany wukorjenk. Tón wuroſcźe ſo do ſnjerſchnjeho kolenka ale pſchezo hiſchcźe w pjerſchczi. Tute kolenko możemy też pjenk mjenowacź. Je-li ſornjatko pſchehłuboko do ſemje pſchińdźe, je wukorjenk cźim błędſchi, prjedy hacź ſamóże kolenko a pjenczk wutworicź. Pſchińdźe-li ſornjatko bóle nikko do ſemje, je wukorjenk kótſchi ale żylnjiſchi. Se ſornjatka a pjenczża wuthadźeja ſornjatka do wſchěch ſtron a do wyſokoſcźe cźerjaze ſtwjelza. S kochorkoweho kolenka wuthadźeje ſtwjelza ſu ſwjetſcha dróbnjiſche hacź te ſwukoſzenkowego pjenczża. Cźim wjazy ſtwjelzow jene kolenko cźerі, cźim cźeńſche ſu. Tute ſwjelzi pożinawſchi njeſkrudnу pſchchłuboko ſwjeź.

Żito ſo wſchelako roſpjenkuje. Riż jenoż druźina żita, je w roſpjenkowanju wſchelaka, ale też ſożde żito w ſwojich podruźinach ſo njemje abo bóle roſpjenkuje. Na pſchikład jecźmjeń roſpjenkuje ſo bóle wonża, najnuma rożka bóle nałétneje. Tak je możno hižo pſchi plahowanju żita k temu pſchirjchowacź, ſo ſo derje roſpjenkuje. Sſo kyniuje

roſpjenkowaze żito dawa wjazy ſłoma, ſo mjenje roſpjenkowaze łepje ſypa. Kdyż dźeſch, ſo bychtaj ſebi ſypanje a wunoſchk we ſłomje wahu dżerżaloſ, potom hladaj na druźinu ſo roſpjenkowazu na 3—5 ſtwjelzow ſtwjelzom. Te dawaja ſylnjiſche kłoſy ſ derje wuwitym cźežkim ſornom a też doſcź ſkomy.

Druźina ſama ninia jenicźki wliw na roſpjenkowanje. Tu rěcźi ſo bu tak rědko abo huſto ſy ſyk. Jara wažny cźin ja roſpjenkowanje je ſwětło. Cźim wjazy ſwětła pjenczź dóſtawa, cźim bóle ſo roſpjenkuje. To dże prajicź, cźim rědcho ſyjeſch, cźim bóle ſo ſito roſpjenkuje, dokelż ma wjazy powětra a ſwětła. Wanczźiſi, doſcź ſwětła dóſtawajcźi, ſamóża wſchě te wutki ſa ſcźiwjenje ſtwjelza a tłóſti trěbne derje tworicź a w ſemi wotpoczźowaze wutki łepje trěbacź a pſchijimowacź. Tohodła mózejcźi pſchi derje ſo roſpjenkowazej druźinje żita ſe ſynnjenjom lutowacź.

Jara wjele dże też prajicź, hdy wużywajcźi. Cźim ſajſcho ſyjeſch, cźim bóle ſo ſito roſpjenkuje. Pſchi roſzy ſu wobſtódźkowanja dopołajaſe, ſo 18., auguſta wobſtyła rożka ſo jene jorno na 28 ſtwjelzow roſpjenkowa, 30. ſeptembra na 12. a 11. nowembra jenoż na 3 ſtwjelza. Cźim ſajſcho ſyjeſch, cźim mjenje jorna trjebajcź. Kdyż poſoje ſyjeſch, dyrbiſch hiſcźijcho żyć. To naſchi ratarjo derje wjedźa a po tom ſo też ſłożuja. Někotry mění, ſo ſ pózniſcheho ſywa ſożde jorno njeſyſchadza. S naſcheho roſpomintanja nękto wědny, ſo ſo póſdna rożka mjenje roſpjenkuje. Sa to pak ſwjetſcha derje ſypa a ma cźežke jorno.

Němiſke ſażne běrny ſu ſ konkurenzu ſa wukrajne.

Hanoweriſka hoſpodarſka komora je ſwěcźiła, ſo holandſke ſażne běrny, kotreż hacź dotal ja najlépſche płacźachu, wjazy ludźi njepokoja. Wſchitcźy wikowarjo tohodła ſwoju kedźbliwoſcź bóle na rhynſke běrny ſkładchu. Tute běrny khwala ,ſo ſo lépje warja hacź holandſke. Někto ſu Holandozo ſwoje płacźiſny wo 1 hr. pużiſli. Też italiſke běrny wjazy tak ſadawaja ludźi njeſpokoja. Jeni je khwala, ſo maju twjerdu běliſtu a ſo derje ſłodża a druhy ſażo ſkorża. Na wſchěch wikach ſo wożebje ſa. němiſkimi běrnami pracźedeju. To naſ k tomu nuczi, ſo bychmy prawje wjele ſażnych běrnow gadźeli, wożebje w taiſich krajinach, hdyż je cźorna pěſkoicźna póda.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaši 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. s w ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežuje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy tu w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. tu tu

Číslo (Nr.) 248 — Budyšin — Sobotu, 22. oktobra 1927 — Bautzen — Lětnik 56

Strajk němskich wuhlowych dźěłaćerjow.

Wurunanske jednanje dźěłaćerjow a dźěłodawarjow hrjadźenskich brunizowych jamow, kotrež je so schwalikrt w Berlinje wotmě, njeje žanehu wunoschka mělo. Na to je přisedowda, wurunał profesor Brahn, wurunańcka komitizija wutworił, kotraž je wo pódlanskim prašenju, naskupazym spušćiwjenje khłostanja sa słamanje kontrakta je strony dźěłodawarjow, dojednała. Jednanje je so w nozy w 11 hodźinach sastajiło a pjatk pschipołdnju stowa sapoczało. Wot njeho žadyn wuspěch njewoczakuja, dokelž dźěł wobdźěrjerjow janow hižo nětkole z jara malym wuzitkom dźěła. Němski dźěłowy minister je so tehodła pjeza rozsudźił, wuhlowu płaćizinu powyschicź. Dźěłodawarjo budźa potom dźěłaćerjam mjdu powyschicź muž. Strajk je po tajkim na khoršy powschitkownosće skónczi. Powyschenje wuhlowoje płaćizimy budźe pjeza Snadne.

*

Po nimale dwadnjowym jara wobdźěžnym jednanju je wurunał dr. Brahm pjatk rozsudźił wuwjazk wuprajił, so ma so tarifna mjda wuhlowych dźěłaćerjow w pschereźku wschědnje wo 60 pjenjezkow za worschtu (schichtu) powyschicź. Tole wuprajenje może so prěni króć 31. augusta 1928 wupowědźicź. Cźaš k wuprajenju sa wobej stronje je dźenja popołdnju w 4 hodźinach wotběžał.

Hirschfeldska jama industriji wjazy wuhlo njepodawa.

Wobstejnosće w Hirschfeldskej brunizowej jamje „Fu k krittikemu dypkej doschle. Wot schtwórtka so, za domjace potrjebje a industriju wjazy wuhlo njepodawa. Wschо so wutwjoze wuhlo so k dźěłanju elektrisneje mozy wužije. To so po žadanju strašowacych wjedniskowa njestawa, ale sajedniskowo brunizowoje jamy je so k tomu rozsudźiło. Pschede wschěm dyrbi so samózrozcź milinarnje sawěsćicź. S njepodawanjom wuhla wobsebje industrija do cźěrna pschiňdźe, kotraž je so wschědnje z wuhlom z Hirschfeldy sastarowacka, a wschelake fabriki budźa znadź nuzowane, dźěło sastajicź, jeli so so jim njeporadźi, žeby cźěrku brunizu saradźicź. Też wobdźěłarjow budźe wuwostajene briefetowe njelubje w bliźišich dnjach saczuwacź; jeli so so mjes tym strajk njeskónczi.

Strajkowe wjedniscwo so hórko na to wobcźežuje, so je knježeństwo Hirschfeldske a Wöhlenske jamy z policiju wobsadźicź dało. Też knježeństwo je tohodła 80 policistow z Hirschfeldy wrócźo wsało. Tola nimale 100 policistow w Hirschfeldze wostanje, so byschcej so tamnischa milinarnja a jama schtikałej. Knježeństwo na sa žiwoju winowatosćej, pschi wschěch wobstejnosćach, kraj z elektrisnej mozu sastarać.

Konzervativni přeciwo němsko-nacionalnym.

Němskokonservativna strona je, kaž „Deutsche Zeitung" powě, lětak rozschěrika, w kotrejž mjes druhim rěka: Ssmy pschego wobzarnjo sjhonili, so so w politiźy němskonacionalneje ludoweje strony konserwatiwnych sakładnych sahadow w tej mérje njedźerža, kaž je to w sajimje pożadnjenja nazchoje wótczinu trěbne. Tohodła je prosumicź, ždyž někotre je wschěch kruhow a se wschěch krajow pschego należnischo nas namolwjeja, so bychmy so sažo zamołstana pariamenta strona sćinili. K stronitemu wjedniscwu němskonacionalneje ludoweje strony je žadanjom słupimy, so bychu so pschi pschichodnych wólbach w němskim staće, w krajach a gmejnach wobzoły wurjeknjenemu konserwatiwnemu smyknjenju na lisćimu wólbnych kandidatow stajile.

Stegerwaldowy postup.

Němšći žejm někotre we sakonjach jedna, za kotrychž pschewjedźenje budźe wjele pjenjez trjeba. Němski finanzny minister njeje mohł rjec, z wotkal Němska trěbne pjenjezne srědki wosmje. Njepórdże hinak, hacź so so dawki powyscha, kaž je hižo w Oldenburgskej wobsamknyli. Psched tym wjednik tschechojizjanskich dźěłaćerskich swjazkow, zentrumskich sapódłanz Stegerwald, warnuje, dokelž so z powyschenjom dawkow płaćizimy sa žiwjenjowu potrjebu powyscha. We Barlinskej „Germanii" Stegerwald wo sćěhowatych tajkeho powyschenja pischе:

W tu khwili so šwětoweho hospodarstwa widźimy, so psched srědowazym położenjom stejimy: w Amerizy a Jendźelskej je so płaćizinowy index někotre trochu snižił, a z tym je so schillingowa a dollarowa kupowańska móz pożwinyła. W Němskej je w tym samym cźasu rostoicze na wopak kluk: pola nas płaćizinowy index horje stupa a hrivnina kupowańska móz stajnje wotběra. Pschi tym je Němska hakle ledma dwě tśećinje swojeho podźela pschi šwětowym wiforwanju pornjo 1913 sažo dosćěhła. Tak je strach, so, město so k dalschemu wožiwjenju němskeho hospodarstwa dóńdźemy, so z nowym powyschenjom płaćizinow rostwicze hospodarstwa haźi a so tak stónźnje do periody noweje wulkeje bjesdźěłnosće dóńdźemy. Ódyž so zhyk tychle swiżnawanjow wobhladnje, so tehodła měnjenje sastupuje, so dyrbja so dorazne wschě možnosće a srědki nakoźicź, so bychmy, podobnje kaž w Jendźelskej a Amerizy k sniženju płaćizinow dochli a tehodła němske hospodarstwo k wopraudźitemu a tajnemu wotkhorjenju dowjedźemy.

Réč němskeho finanzneho ministra wo mzdowej předlozy.

Wutka réč, z kotrejž je němski finanzny minister dr. Köhler pjatk pschipołdnju pschedstoju wo sastopjnej mjdje w němskim sejmje rozłožił, dyrje wobschěrny wobras wo finanznym a hospodarskim położenju němskeho stata podawa, tola njeje na nětkole najb,že sajimaze prašenje wotmolwika, z wotkal budźa so pjenjezne srědki bracź, kotrež su trěbne, so bychu so sastopnikam date słubjenja dopjelnicź. Finanzny minister je jenož nadźija, so so němske hospodarstwo w pschichodze tak sešbini, so budźe nowe cźeże wjeho bjes powyschenja dalkowych sitjesej móz. S tajkim optimistiskim dopředkapranjenjom so pak ludowi sastupnjerjo njemóža spokojcź, a to cźim mjenje, dokelž so lubjenja finanzneho ministra za króći cźaš jeho ministerstwo dźěławosće swjetscha njejsu dopjelnile. Dr. Köhler njeje mohł wotmolwicź, na kajke wajschnje staće so hobrsće wudawki wurunacź, kotrež su se sakonjom wo powyschenju sastopnizskeje mdy, schulstwa sakonjom a se sakonjom wo likwidazji schodowe swjasane. Dr. Köhler je pjeza hižo hrosył, so wot swojeho sastopnistwa wrócźo stupi.

Wyschschi němsłostatny réčnik prawo žada, kommunistiskich sapóšłanzow sajeź.

W němskim sejmje je president Loebe wosjewił, so je wyschschi němskostatny réčnik w němskim sejmje namjet sapodał, so by so jemu dowolnosć dała, kommunistiskich sapóšłanzow Heckerta, Pfeiffera, Koenena, Stöckera, Remmeln, Hoernlu a Schnellera, kotrjž su do wjetschpscheradniskeho prozeża pschecźiwo zentrali kommunistiskeje strony zapleteni, sajeź. Němski sejm je namjet wubjerkej za wobkhodny porjad pschepokałał.

Wopomnjeńske pismo Parkera Gilberta.

Němske knježeństwo so wot pjatka z pišmom reparazijskeho agenta Parkera Gilberta sabéra, kotrež ma dalokohajacu politisku wažnosć.

Tole pišmo — po prawom wobschěrny wopomnjeński spiš — je na němskeho finanznego ministra dr. Köhlera složene. Wono nadrobnje hospodarske położenje němskeho stata z finanznymi sćěhowkami poslednich pschedkładow pschepytuje, kotrež su so němskemu sejmej pschedpołožile. K tymle pschedłoham sakoń wo sastopnistwej mdje, schulstwi sakoń a sakoń wo likwidazji schodowe kluskheja.

Parker Gilbert je k dopóšnaczu doschoł, so němske statne finanzy trajne poczejenje, z mjenowanymi sakonjemi napołożene, njesinjeju; wone bychu so tak khětro pohubjenschile, so bychu so dyrbjałe nowe dawki zawjesć. S tym bychu so wěsłoseje wohrosnyle, kotrež su so po Dawesowym sakonju sa płaczenje reparazijow dale.

List je so w němskim finanznym ministerstwje hakle źjedu wjeczor wotedał. Tohodła móżeše so jeho wopschijeńcze němskim ministram hakle schwórtk dopołdnja sdźělicź. „New York Times" móžachu pak Gilbertowe pišmo a najwažnischе z jeho wopschijeńcza hižo hrjedu w tej samej hodźinje wosjewicź, w kotrejž je so list w němskim finanznym ministerstwje wotedał. Wone su po sdaczu sdźělenu se wokolnosće reparazijskeho agenta z wotpohladom dostałe, so so list njeby połojił, ale so hnydom do sjawnosće dał.

Njeměry w Pósnanskej.

Pólske knježeństwo je so rozsudźiło, žadanja Wukrajinzow w ranšchej Galizijskej w nasnjanym schulskom dopjelnicź. Tonu pu Polazy w Pósnanskej pschecźiwjeja. Kaž „Gazetta Warschawska Poranni" z Pósnanja powě, su so tam sjawne nazionalistiske wuskuwjenja pschecźiwo sawjedenju mješanych wukrajinsko-pólskich schulow wotmě. Jědna politizija dyrbjesche demonstrantow rozehnacź.

Litewsko-pólska mjeza so zawrjela.

Litewske wyschnoseje su wutoru pólsko-litewsku mjeju sawrjele. Kóždy wobhlad z Litwu, też wobhlad z namjestnymi wobsamknyćenjemi za wobydlerjow namjesnje krajiny je so sawrjel. Dokelž maja mnohi wobsedźerjo swoje leżownosće na wulkimaj bokomaj mjeje, je jim njemóžno, swoje pola z tamneje strony mjeje wobdźěłacź. Jenož někotrym w Pólskej bydlazym Litwjanam je so dowolilo, psches mjeju thodźicź. Mjes tym su pólske wyschnosće jaźo w Wilenskim wokrjesu wobhladnje pódhladnych Litwjanow pschepytale a někotrych duchownych saiale. Diplomatiski sastupjeř Litwy w Pólskej prójnje je wo to, so bychu jatych na swobodu puschczili.

Nchduši rumunski kronprync Karol so do Rumunskeje wróći.

Nchdunschi rumunski kronprynz Karol je so wot swojeje żony dźělił a je we wukraju je żonu Lupescowej žiwy był. Tehodła bě so psched dwěmaj lětomaj durbnył najhłubjeńtwa trona wzdaci, kotrež je na jeho żonu Michała pschešło. Nětkole po żenjerzi swojeho nana po prynz Karol po sdaczu swojeje lohkomyślnosće kaje. Hawiśa powješćenja z Genfa sjhoni, so so Karol do Rumunskeje wróći. Sjedź rumunskeje narodneje rolakskeje strony, kotrejž zmje so tónj oktobra, so pjeza za to wuprajił, so by so prynz Karol do Rumunskeje wrócźił. Wotpohlanje tejsele strony su hižo z Karolom jednali a jako jeničke wuměnjenje za stupjenje na tron žadali: Dźělenje wot Lupescowoje, je kotrejž je so prynz z Kěwej ruzy dwórowacej dał. Dokelž je nětkejschi rumunski ministerski president z Karolowym pschecźiwnikom, so wón we swojim stejischim wjazy wěsty njecźaje. Tele dny je se šwedowjenej kralowej Marju, kotraž dojźe do Pariża k prynzej Karolej pscejowacej, wólne wuměcźowanje nětł. Bratiaru je pschi tym hrosył, so do republiki wuwostacź.

Karol je wot Lupescowoje dźěli.

Kaž je z Pariża powě, je so prynz Karol se swojej k Kěwej ruzy dwórowanej żonu Lupescowej rozkorik. Lupescowa je w „Newyork Herald" wschelake naźiwali wojowała, na kotrejž je so prynz rozsmějował. Staj so swadźiłoj a je skónčnje dźělikoj. Lupescowa je do Wina wotjela.

Proces přeciwo Petljurowemu mordarjej.

Dwě prajschej stej pschede wschěm, wo kotrymajž dźedźu w Pariżu rozjasnjenje měcź. Jene rěka: Może so Petljura za pschesćěhanje židow samolwity cźinicź? Druhe so na to poczasuje,, hacź je Schwarzbarth je samsnjeho pohnucź jako wjeczer swojeje rady wustupił, a hacź sady njeho organizajije lieja, kotrejž su jeho k atientatej nadpjerale. Ssudowy president je wczera list jenoho pschecźela Petljurowoje žwójby Dajbrowskeho cźitacz dał. W listje so praji, so Schwarzbarth w bliźnje kommunistow dźěła. Petljurowe stonzwanje je jenož jenotny pad w dołhim rjedźe nadrabow, kotrež je nuzka ezeka pschihotowała, kotraž chce też prjedawschego franzowskeho presidenta Milleranda a nětcźischeho ministra Poincarea wostronicź. Schwarzbarth listkoweho pisarja pscheradnika njenowasche. „Snacu tehole muża", rjekny, „kym jeho do žiwjeho domu pschijach a jemu pomhał. Nětko dyrbi tu rólu bracź Je Judaš." Sakitat Torris pschipomni, so su Doibrowskeho jako wabjacego cźuschaka wotkryli. Na to so list wyschcka Blutakowa, nědnuschego offijera w Petljurowym wójsku cźitasche. Ssmědł potwjerdźi, so Petljura njeje niczo z pschihotami sa pschesćěhanje židow cźinicź měł. Pschesćěhanje je bjes pschihotow njejsadsy nastało.

Pjatk staviśnarski profesor pschi wukrajinskej univerzisce Alexander Schulgin słowo dosta. Wón je pod Petljurowym direktorijom z wukrajnym ministrom był a je hakle psched krótkim cźasom knihu „Mukrajinzy a cźerwjena khodźa" wudał. Wo Schwarzbarthu praji, so njeje z wjesejzom Židow, ale z agentom rusteje cźeki a so je po roskasu Moskwy dźěłał. Na to na stawišnu Wukrainy wot Brestsko-Litewskeho měra wrócźo pohladawschi wo pschesćěhanju židow (progrowach) rěczesche, kotrejž su z tehocźasa we Wukrajinje na dnjownym rjedźe byłe. Njeńdże wo pschesćěhanje židow, ale wo pschesćěhanje wukrajinskeho wobydlerstwa je strony Cźerwjeneho wójska. Mi lěcze 1920 su so po roskasu Rakowskeho zyle wšy śniczile. Petljura je drje z presidentom direktorija a atamanom był, tola njeje z wojakom po powolanju był. Nad tym su wulkim wójskom roskasowali.

...ści, ...ura je pšcheciwo programam postajył. Mjes brudnim ...aji, jo žu žiđża prawo na žamžnjy parlament dośtali a ...žu žo mohli jako štat w staeje organisować. Sšwědr žo ...rocża, so Petšjura žo njeje ani direktnje ani indirektnje ...chi progrannodi wobdźělił a žwoju rěc na Schwarzbartha ...okazuje šlonczi prajizy: „Žónle muž njeje žadyn žid, kotrež ...chnyche žwojich bratrow wjeciješ, ale kotrež je w službie bolšchewikiskeje cżeti štał."

Sakrocżenje pšcheciwo franczowškim kommunistam.

W Reimsu je štatne rěcżnišćo wobydlenja wšchelakich nawjedowažnych kommunistiških wožebow a pišaćnju kommunistiskeje strony pšchepytało. Někotre lětali a antiwojerske nowiny žu žo žebrałe. Pjeć kommunistow, pola kotrychž žu lětali namakali, dla pšchestupjenja cżšchcżeršćeho zakonja a dla anarchiišiskeje agitacje wobškorža.

Pócżrenje ſ petrolejom.

Petrolejowe žórło, kotrež žu pšched někotrymi dnjemi w Mošsuliskim kraju k pokonju wot Kirkuta wotewrili, žo njepšestałwajcż žórli. Petrolej je jasny bliško žórła wupšeknł a 50 000 tunow je žo do žuhodneje krajiny twarzo. Dwaj Američanaj a jedyn arabški žłužobnik žu na sadjedżenje ſ petrolejowymi płunami wumrjeli.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 22. oktobra.

† 1871 krajny radźićel z Werdoeck nad Skjarbošcom, škitowar Serbow.

Kermuša. Zo cyrkej maja
młodźi, stari Boha khwala
Nanajrjeńšo zwony hraja
witać hošći z blizka, z dala.

Skhadźuje so swójba cyla.
Wuj a ćeta, dźěći — dźěći,
dobrych znatych wulka syła.
Radość wšitkim z wóčkow sweći.

Kermuša, ty Serbow kwaso,
Wokřeŵ lud naš w dźěle sprócny.
Wróć so do njoh' zas' a zaso,
hač so zhraba sam zas mócny.

Jakub Sewčik

Njedźela, 23. oktobra.

19. nj. po swj. Trojicy. — 20. nj. po Swjatkach.

† 1879 Jan Arnošt Kořk w Bukecach, založeŕ serbskeho towarstwa.

1864 zezběha so serbska cyrkej w Americy — Serbinje.

Domiž sy žiwy, sy přemjenitosći podćisnjeny, też samo, hdyž njechaš, tak zo bywaš bórzy wjesoły, bórzy zrudny, bórzy zmérowany, bórzy rozbudźeny, nětko pobožny, nětko njepobožny, nětko horliwy, nětko liwki, nětko khutny, nětko lohkomysłny. Ale nad tutymi přemjenitosćemi steji mudry a w duchu wosamoćeny čłowjek, kotryž njedźiwa na to, što we sobi začuwa, abo z kotreho kónca wětřik njewobstajnosće wěje.

Domaš Kempenski, Kročenje za Khrystusom.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 750, hygrometer +4, thermometer we dnjo +11. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer +3, thermometer w nozy +6. Wuhladn na njebjesach njedro. — Nad połnočnej a frjedźowej Němskej bě so wczera wjelnina wutworiła. To pokazowaše hižo schkleńca, so minjate hač Pawoł Krječmar:

Serbow kraj.

(Wobraz přitomnosće.)

Bě jónu mała krajina,
Přebytk zboža sonow.
Pěknoh' luda domizna,
Wosrjedź zeleń honow.

Do njeje přińdże cuzbnina,
Bóh wě — z kajkich stronow,
Ludźik z mocu djabła
Stormy z jeho sonow!

Z njej přežołmi so krajina
Pózrě — štož bě swjate!
Dobry počink ludźika
Pózrě, štož je klate!

Mlej domizna bu cuzbnina,
Zyma w raju sonow.
Z wutroby so wutorha
Lubość — ródnych honow.

Drje złoto błyšći z wysoka,
Mamon bróždy čehnje.
Ludźik w horju třepota:
Zhubi hruzlik zemje.

A tuta mała krajina,
W holku nima měra.
Powěść njeje sonina:
„Wěrnosć časa — jóra!"

na wobstajne wjedro šmpi. So wczera na wjeczor mačesnje zašupi, ma žwoju winu, žo so w našich stronach cżopły a šmurny powětr šetkaschtaj. S tcho nastała šulna kurjawa jako bešchežik padaseho. Dźensa wschak je schkleńca trochu wróćo šchła. Wjedrownje měnja, žo ſ wjeczora zaso mózina pšchibližuje a měnja, so móže nam bórzy wjedro nakaseć. Jutšje, 19. nj. hodź. po žwoj. Trojicy khładża šklónczko 6,40 hodź. a khowa žo 4,48 hodź. Měsaczk schkładża rano 3,50 hodź. a khowa žo pop. 4,37 hodź.

— **Rasch wjednownutšnjny** ma sa pšchichodny tydźeń tele wjedro sa mózne: Njedźelu, pónđźelu, wutoru: rjenje. Schtwórtk, pjatk a sobotu: beschežowanje. Njedźelu: pšchemjenjato a pónđźelu 31. oktobra rjenje.

— **Po khodźenju** hwězdow a njebjeskich znamjenjow: Njedźela, pónđźela a wutora: bohe dny za sabawu a wumjelstwo. Sšrjeda, schtwórtk a pjatk: bohe dny za duchowne prózowanja. Sobota: schpatny dźeń za domjaznoćź. Njedźela 30. 10.: žłaba, bohra za rataršow. Pónđźelu 31. oktobra: semjerjenje.

— **Jutšje je kotolšti žwjedżeń w Budyšchinje!** Cżinimy hišchże raz wšchěch Sserbow w Budyšchinje a wokolinje na to škódźbne, so žo jutšje njedźelu w Měschćanskej zahrodze mulkotny kotolšti žwjedżeń jarjaduje. Pšchihoty žu do konjane. Na wschitko je žo dźiwalo, so by žo žwjedżeń też derje poradźił. Tuž njech nichtó tajsele wožebitoješe njepšchepaže. Sapowjatk je wjeczor we 7 hodź.

— **W Budyšchinje chcedźa letarske towarstwo satožiċ.** S nastorom je, je je žo w Kamjenu Lužišće letarške towarstwo wutworiło, kiż też w Budyšchinje špyta žobustawy dobyċ. Budyšchin pak chże kamjoltatnje postupowaċ, dokelż ma hižom pšchijmnonje leżane letanšćesko a kólnju za letadła. Wšchelazy zajimanży w měšcze žu za założenje Budyšchego towarstwa. Je też możno, žo je jene wonkowne letadło do Budyšchina połoži. Budyšchin žo też prózuje, so by był pšchijamknjeny k Drježdżanško-Wrótšławskej letanškej cżarje.

— **Budyške haptyki** žu wjchedne dny hač do 7 hodź. wjeczor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nózny kluž bu a njedźelu wotewjene ma pak jenoż jena haptyka je mjeżnym wotmenjenjom. W oktowru je to Wettinska haptyka pšchi šudnišćowym twarjenju.

— **Dźenża žobotu** wjeczor we 8 hodź. njeżapomnjamy, žo wobdźělićż na kursu šerbškich narodnych rejow w šali Sserbškeho domu. Wutrobnje žo lóždy witka!

— **Wukrajni dźěłaczerjo ſa ratarštwo.** Nowinarška Ratarške komory dopomina, žo lóždy, kiż wukrajnych dźěłaczerjow do žwojeho ratarštwa pšchijimnje, k tomu też ſo lěta 1928 dowolnješe krajnuchu dźěłowego hamta potrjeba. Za namjety maju žo nowe formularty wuzicż, kiż žu pola dźěłowych ſaradźerjow darmo dóstaċ. **Wone maju hač do 29. oktobra ſapodate byċ.** Dotalne dowolnješe hišchże dźěłazych wukrajnych ratarštich dźěłaczerjow ſtónża žo 15. dezembra 1927. Dowolnješe ſa lěto 1928 płacża hakle wot 15. februara.

— **Wumrěł** je ſandźeny schtwórtk wjeczor po dźešchim cżerpjenju tudomny pšchekupc Kurt Bachmann, mježesel žinateho Butterez wobkhoda pšchi Žitnych wikach. Semrěły běšche hakle 51 lět štary.

— **Dźenżnilche thodźeńše wiki.** Proßatow běšche žožo wjele na wikach. Wikowanje ſ nimi běšche też dźenża khěrno pomalke, każ mózeny to hižo dlešchi cżaż wobkedźowaċ. Butra płaczeše 1—1,10 hr., jeja 17 pj., twaroh 25—30 pj., punt farbjanych huż 1,10—1,20 hr. Na jeleninowych wikach płaczeše punt cżerwjeneho kalu 10 pj., běłeho 6 pj., mordwoje 12—15 pj., žuble 12—15 pj., schtuka sellerija 20 hacż 30 pj., róża kwětkojeho kalu 15—60 pj., punt běrnow 5 pj., jentuaċ 4 hr., punt tomatow 25—35 pj., jabłukow 15 hacż 40 pj., kruschwow 15—40 pj., wjošich worjechow 60 pj., bruńnjizow 60 pj., liter łanchu wolija 1,60 hr.

— **Nowšchi wo štatnych autowych cżarach.** Wě cże 1926 wobsteješe 87 cżarow štatnych autow, wě cże 1927 pak hižom 113, jich dołhosć wuczinješche 1926 1494 kilometrow a 1927 1848 kilometrow. W lěcże 1926 bu 874 013 wožobow pšchewjesenych, 1927 pak 1 380 051. Liczby poczahuja ſa pšcheze na měsacz auguſt.

— **Stótne thorošcże w Hornjej Lužiċy.** Po hamtiſkim wosjewjenju krajneho ſirowotniſtwoweho hamta budu we ſaſtkej Hornjej Lužiċy 15. oktebra 1927 ſlédoważe ſtótne thorošcże ſapiſaċ: **Stožnitwojcż** (Milzbrand) w 1 gmejnje a 1 dworje Kamjenſkeho a 1 gmejnje a 1 dworje Žitawſkeho hamtiſkeho hejtmanſtwa. 2. **Skażenoješ** w 1 gmejnje a 1 dworje Budyſkeho hamtiſkeho hejtmanſtwa. 3. **Sšwinjazy nóż** w 1 gmejnje a 1 dworje Budyſkeho hamtiſkeho hejtmanſtwa. 4. **Natkoważa thudokrejnoſcż kopytacżow** w 4 gmejnach a 4 dworach Kamjenſkeho hamtiſkeho hejtmanſtwa. 5. **Njejazy hniłż** w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Budyſkeho, w 1 gmejnje a 2 dworomaj Kamjenſkeho, w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Lubijſkeho a w 1 gmejnje a 1 dworje Žitawſkeho hamtiſkeho hejtmanſtwa.

— **Njeſbože na dróży.** Wczera pjatk wjeczor pšchejchdźe wožobowy automobil na Kamjentnej haży muſkeho we ſtarſchich lětach a ſrami jeho cżeſko w mjeſnowcżu. Pomožni ludźo ſmjeſlożenego do Slotcho łanea donjeſechu, hdźež jemu dźěłaczerjeſa ſemaritſka kolona prěnju pomoc paſkiċi.

— **Tżelenje ſ pištolijemi.** Schtwórtk a pjatk wotuſe ſo pšchedpišane tżelenje ſ pištolijemi Budyſchſkich poſtajeſtich ſaſtojnikow. Wumoſchi móża ſo jara dobre mjenowaċ.

— **Hewrjekak.** Sandźenu nóż wokolo 1 hodź. mlódſchi dźěłaczer wot wonkach na Žitnych wikach a na Schuſtkej haſy ſ rozwuſmjeſcheu hewrjekakſke a nózny měr jara kajeſche. Jako policajſki ſaſtojnik pſcheczíwo njemu ſakrocżi, jeho rjerjehmy ſajachu, ſo dyrbjachu jeho ſkónczníje ſ wojſom do měſchczańſkeje thorownje dowjeſeċ.

— **Byku kradnuli.** W nozy ſ 20. oktobrej žu we wokolinje ſ jenejm ſtótnejm paſtwy byka kradnuli. Kradnjenje ſkóżo je 1¾ lěta ſtare, cżorwjopišane ſ hwěžku, w lewym wuchu měſeſche ſmamku cżo. 109 a běſche nětdże 9—10 zentnarjow cżeżke. — Wo wězowne ſdźelenja proſy kriminalne wotdźelenje w Budyſchinje, telefon 2802.

— **S Hucżiny.** Schtwórtk popołdnju ſo w naſchej wſy wobžarujomne njeſbože ſta. S drjewom cżeſko nakładowy

Za wysoku płaċżinu.

Powědańczko ſ naſchich Łużow.
Napiſała Kriſtina Ronowa.

100]

(Pokrjačowanje.)

„Otw, hnadna knježna, Knjeſa Jeſuſa, jenicżkeho lékarja cżeła a duſche, też Wožcheho lékarja," rjekny wón trochu ſamuċżeny, ale ſ pšchewědcżenjom.

„Knjeſa Jeſuſa? Kajſi je to muż? Hiſchcże ſenje njeſłyſchi jeho mjeno khjſchała," wobkorjeſche ſo wona ſe ſajimanjom. „A cżehodła pokajowaſchcże wy pſchi tom na tule poſtawu? Je to někajſi khcheſcżańſki pſchiboh, pšched kotrymż ſo khcheſcżenje w Europe khonja, każ w afrikaniſkich ſtronach pohanje pšched ſwojimi pſchibohami?"

Wuraſ cżeſko wopiſujomneho pšchebłajenja wotrażiſche ſo w ſyłem wobliczu młodżenzowenu. Hač do njedawno wón też njebeſche do Khryſta wěrił a ſtojeſche tak naſdala wot hójſkeho ſwjatka. Wón běſche pſchiležnoſcż měł, ſ mnohimi njewěrjwymi porěcżeċ; wón ſnajeſche ſanjeſchenje, ale hiſch - jenje njebě ſo jemu w tak jandżeliſkej poſtawje tajſa ſ wědomoſcż blížiła każ w tutom wokomiku. Knjeſ běſche ju tajſu rjanu ſtworił, Wón lubowaſche ju tak jara, ſo bě też ſa nju wumrěł, a wona Jeho njeſnajeſche, haj, wjazy hiſchcże, wona njemějeſche ani pšchedſdacża wo nim.

Jeho ſtódke balſanſke njeno njebě hiſchcże jenje ſ jeje wuchu doſchle. Otw, hdże je wona była wukubłowana a ſchtó je ju tam njetrażnje ſanjerodźił? Hdy by Urſuny ju ſtyſchał! Otw, by-li Mirożław tu był a mohł-li jej wſchitko rjeż, ſchtož dyrbjeſche wědżeċ a wěriċ, ſo by ſłubjenju njeſpſchiſchła!

„Ale ty dyrbiſch jej telko rjeż, kolkoż wěſch, rjekny ſwědomje. „Ale kak mam ſapoczeċ, hdyż ſym tola ſam hiſchcże tajſi njewědomy?"

„Dowoleże, hnadna knježna, na tole praſchenje njehodźi ſo tak ſnadnje wotmolwiċ; tola hdyż żebi to pſchejeże, to proſchu, poſtajcże ſo na tutom pſchiroždźinſtim ſoſje, a ja chżu wam ſ Božej pomożu wotmolwiċ." Wón ju pſchevroży, na ſkhodźenku, ſ plaidom pokrytem, ſo poſydnuwſ.

Hdyż bě ju ſymyła, poſydże je wón na druhi ſkhodźenk.

„Ja chżu, ju hyſchcże wy mi to roſſajnuċ," wone rjekny, a pſchi tom ſpohladny ſ napjatym praſchenjom do jeho wobliczja.

„Proſchu. Ale najprjedy mi praſeje, hnadna knježna, wěriċeje wy do Boha?"

„Ja wěrju do Bójſtwa, kiż ſyły ſwět wobkněži, a wy?"

„Ja wěrju do jenoho Boha, kiż je njebjo a ſemju ſtworił; a tutón Bóh, kiż je też mje ſtworił a hač do dżenżnjſcheho ſdżerża, ma jenoho ſyna; a tutón ſyn rěka Jeſuſ.

Bóh je tak ſwět lubował, ſo ſwojeho jenorodżeneho ſyna poda, ſo bychu wſchitſcy, kiż do njeho wěrja, njebyli ſłubjeni, ale wěcżne żiwjenje měli."

Najſterſcho njeje hiſchcże żenje profeſor taiku kedżbliwu pſchipoſłucharku měł. Łaż tu, kiż nětko pšched Nikolajom Komiſkim ſedżeſche a jeho ſłowam żadoſcżiwje poſłuchaſche. Ale kěżdy ju hdyżkuli Bójſke wěrnoſcże po bóle dżěſcżomiku a njelepiſche byle pſchedujeżene, łaż ſo to nětko ſta.

„Kak pak możeſch ty wěriċ, ſo je Wón żiwy, hdyż ju jeho na khcżiż pſchibili?" pſcheceriwny ſchulerka ſwojeho wuczerja. „Je to dopokaſane, ſo je Wón żiwy?"

„Otw, hnadna knježa, ja móża to wěriċ. Pšched nětdże ſym ja hješ wotmyſlenja ſe ſłowami jedom ſaſedżejſi; a haczkuli je mje Bóh pſchi żiwjenju ſdżerżał, ſym pſchesze hiſchcże thory. Kuli je nětko ſym ja ſ jeho nawrócżił; też ſem ſym pſchijſchol jenoż k wocżerſtwjenju. Proſchu, njeſtrożeże ſo, a njech moje ſłowa waſ njeroſhorja; ale ja dyrbjach wam to rjeż. Każ ſym widżiċeż, ſym ja młody; ſyże żiwjenje łeżeſche do njeſbożo pšcheże mnu, a nadobo mějeſche wſcho ſwój łónż! Mějto żiwjenja kiperjenja; łónż też wſchěm idealam a próżowanjam. Wěrżeże-li mi, ſo běch njeſbożowny?"

„Otw ſawěżeże!" Woczi ſo jej ſaſupiſchtej. „To pſchiniże do naſcheho domu cżłowjek, kiż wěrjeſche do Knjeſa Jeſuſa a Jeho lubowaſche. Wón wucżeſche też mje Jeho poſnaċ, a modleſche ſo ſa mnje tak dołho, doniż do Njeho njeměrjach. *A tak ruċże hač bě ſo to ſtało, je ja mże* wulke njeſbože ſhubiło; moja wutroba je wot ſmjertneho ſtracha wuhojena; ja mam mér a ſbożo. Tohodła to wěm, ſo je Wón żiwy, pſchetoż cżiju, ſo mje lubuje a ſo je mi wulke dobroty wokdżeżał. Hnadna knježna, njebyłcżeże też wy jeho ſpóſnała?"

„Haj, ja chżu Jeho ſpóſnaċ; ale wěriċ, ſo je Wón żiwy, budu hakle potom, hdyż waſch wuſtrowi."

„Wěrżeże-li?" Jeſu woczi ſo jaſkyſcheſi ſchtej

„Haj, a nja-li tu, to tam. Wón je prajił: „Schtóż do mnje wěri, tón ma wěcżne żiwjenje." Hdyż je mi hješ to wěcżne żiwjenje ſym żiwy daril, tak je mi to wſcho jene, ſdyż to żiwjenje ſym żiwy, tu abo tam; każ je to Jeho wola. Tu bych chżył hiſchcże radu żiwy być, pſchetoż mam nana, kotrehż by moja ſmjerċ żara roſſkudźiła; a ja mam też Margitu, haczkuliż by mje ta wſchak rada Knjeſej Jeſuſej pſchewoſtajiła. Też bych ja rad tudy żiwy był, ſo bych ja Knjeſa dźěłał ale ja też rad, haj, żara rad ſ Njemu pódżu, hdyż mje Wón do ſwojeho nowoho, kraſneho żiwjenja wotwoła."

„Njerěċżeże tak!" Knježna bě ſaſo mjeſała.

„Sſmjerċ je ſtraſchna, ſałoſtnje ſtraſchna!"

„Sa mnje nic wożaſy. Jeſuſ pódże je mnu. „Haczkuliż bych puċżował w cżěrnem dole, njeboju ſo njeſboże pšchetoż ty ſy pola mje."

„A pšchindże-li Wón w tannej hodżinje żyle wěcże ke wam? Wěſcże-li wy to żyle wěcże?"

„Ja to wěrju, pšchetoż Wón je ni prajił: „Ja ſym Knjeſ, twój Bóh, kiż twoju prawu ruku poſtajnja a k tebi prajt: Njeboj ſo, ja cżi pomham!" Nó, a hdy bych jeho pomoży bóle trjebał hač w poſlednjej hodżinje na ſemi? Wón ſawěżce budże je mnu, każ je nětko je mnu. Ja wěrju do jeho bliſkoſcże a ſaczuwam ju."

Młodżenz njelcżeſche. Pod ſchižom bu cżicho, jenoż w kerżinach ſpěrachu ſo kolobiki zunjo ſrudnje ſwój lubeżnjſki ſpěw.

(Pokraċżowanje ſeſkhuje.)

wos, tiż běšche jo někotrym automobilam kuwoinyt a jara na prawej stronje jedźesche, sajedźe 5 letnjemu hyntej Heinzej hajnišćeho wothladarja Bodena pšches nohu, so dyrbjachu jo domoj watrjeść. Snjesłoženy hólćk je jenički bźerje swojeju starschcju.

Z **Kulowa.** Srjedu wječor wokoło 9 hodź. běše na labi domskeho murjerja Jana Schücha woheń wudyrił. Susodza a dalši pak ruče na pomoc přiběžachu. Wobnjowa wobora podusy woheń z jenej sykawu. Škoda pak je njedźiwajcy teho, zo płomjo hnydom zmužachu, khětro wulka. Třečha je žylnje wobškodźena. Wjerchi hornjeho poskhoda su přemačane. Posleschowe pjerjo a korhaj z kožanymi a skleńčanymi twarami staj zničenaj.

Z **Ralbic.** Radupodawanje za maćerje w Ralbicach je so zwučenym wašnju wutoru 25. oktobra popołdnju w 2 hodź. pola Brězyanec. W přizamknjenju k temu ma so na pospyt pućowańske radupodawanje za maćerje wotměć a to w Nowoslicach pola Wowčerkec w 3 hodź. a w Sernjanach pola Korjeńkec w 4 hodź.

Z **Kulowa.** Pšchi fajećej honćiwje na tudomnym hónćinskim wječer saschčełichu 26 fajazow a jenu lišćku.

Z **Wujerez.** Wot sonjdźenje pónd́źele strajkuja tež wobsedźerjo wokolnych wuhlowych jamow. Pšches to njedźa wjetše cyrkwje strajkowazych do jamow a je nimo. Dźiwak tu niczo wobšebite na strajk njedopomnja.

Z **Běłeje Wody.** S pšchiležnosću jeho 40letnego misionskeho jubileja spožeži rjenjeschnišća komora w Lěpzigu nadawanemu krawskemu mischtrej Korli Emrichej cześne wupokazanje.

Ze **Schprójc.** Wutoru popołdnju žo na knježim poku njej knježim dworom a skalu sportiski dwojotšešnik D 677 na jenju puschći. Lětadło mějesche schłodu na motorje. Wono běšche na łuźe z Löwenberga w Schlesyskej do Barlina a běšche jenoź z jenym lětarjom wobsadźene. Jako běšche schłoda wotstronjena, puschći žo lětadło wokoło ¼12 hodź. na swój dalši łót do Barlina.

Z **Khorjebuša.** Schtwórtk pop. pschileczichu někotre wobdane lětadła Strakenskeje schule za lětarjow se Shorjelza do Khorjebuša, hdjež žo wone k semi puschćichu. Jako žo žaso do powětra sdźěhnychu, padże jene lětadło w zapřinjenju je 70 metrikeje wyschkosće dele. Pilot Weiß bu ležo sranjeny a wumrě bórzy po tym w mějschćańskej khorownji.

Z Łužicy.

* S **Wjasojcy.** Schtwórtk popołdnju ¾5 hodź. tudomne wobydźerstwo jako wohnjowy alarm do njemjera stasi. Krótke wotzeńnjerjeńskeho domu stejachu w płomjenjach. Dokelž pak běšche pomoc ruče k ruki, žo jenož tšicha wotpali. Wošom žytkowny běšche na pomoc pschichwatako a wobdźěli žo na haschenju. Woheń žu pjeca woczehnerjeny hólzy zakožił. Kiž žu stradźu zigarety kurili.

* S **Olbersdorfa.** Jako hórnikaj Adam a Ulrich se Hantowy frjedu rano do wuhloweje jamy na dźěło dźěschtaj, jeju njeluboscj cłowjekaj nadpadnyschtaj a jeju pschebźichtaj. Nadpadnjenaj buchtaj tak sranjenaj, žo dyrbjeschtaj žo k lěkarjej podać. Nadpad swišnje se strajkom wuhlowych dźěłaćerjow, dokelž chzyschtaj Adam a Ulbrich dale dźěłać.

Hrózdna smjerć 4 dźěći w powětrowych kupjelach

w Dólzschenje pola Drjezdźan.

Piatk pschipołdnju sta žo w powětrowych kupjelach we Schenje, kotrež naturstenu hojerskemu towarstwu we Sjanach-Löbtawje słuscheja, ztruchle njeżiwe. Pschi nim, kiž běšche w jenej chłódnizy wudyrił, pschiwdźechu 4, 5 hacž 10 lět stare, ſ Löbtawy a Nowoźliz pola Sjan wo žiwjenje, tjo hólzy a jena holza. Jedna žo wo 6 letneho hyna braidcherskeho pomocznika Lothara na Cisenskej dróhy a wo tři dźěći twischeho dejerja Kadena. Tuta giwója tři dźěći na tole hrózne waschnje sthdi.

Krótko po 12 hodź. mějeschćanoseze w Dólzschenje powdźachu, žo ze w tamnischich powětrowych kupjelach chłódnizy pali. Najprjedy žebi myslachu, žo je wo mjenje wažny woheń w někajkej budze jedna, dóniž pólzaj, kotrejž su hnydom k wohnju pómhali, pytny, so „jene dźěco“ we chłódnizy žedźesche. Na tutu powěsć poda so mějeschćanosta Gesner ſ wohnjowymaj wobornikomaj k wohnju. We žo palazych rospadankach, w kóždym kuchu chłódnizy, žedźeschе dźěco. Zane ſ tuchi schtyrjoch dźěći njeběsche žo psched płomjenjemi wuthowaczej mohło.

Rospadanki powdźaja wo srudnym wobjedže schtyrjoch małych cłowjekow, kotřiž žu w dźěcźajej chrobłoćej psches płót tamnjenych powětrowych kupjelow salěsće, so hychu zas w Wozej siwórbje pschebywace. Dźěći žu wukhlačhu a wotstajichu něhdże žwoju drastu lezo. Wokoło 10 hodź. žu ludźo hižom na zuwarizy widźeli, po kotrejž žu žo do Sprawańskeje wody wotsle. Nichtó žo wo dźěći njestarasche. Nichtó žebi njepomyślił, so mohli mali swažlinzy bjes dozhladu być.

Słónczenje salěschu do jeneje chłódnizy wysche radujzyneje skały. Wobjedźer bydleńskeje chłódnizy niczo wo tym njewědźeschе. Dźěći žu nahe ſ wotewrjenym woknom do chłódnizy salěsće. Tam žu žhuriowaczy warjak a kótlik puczuschlitе a hrube njelube wjedro je dźěći wešcze na muhlicžu pschinjeżko, žebi woheń zadźěwaċ. Kaž žo jda, žu dźěći na tym byle, žebi nješchto cżopłe k pieżu pschihotowaċ a žu po špacżu ſ wulkeje blesche spiritus pschilałe a žo běšche jim k njesbożu. Sdźiwadź žu jim někto płomjenja puczi k wotewrjenemu woknu salehnyłe abo znadź žu je strózele tak wobjałe, so njeběchu khmane k mužlenju, wone wotstachu w kuczikach hdźežo a špalichu so pschi žiwym cżełe.

Něme leži někto hrózne městno, dalcko wot puczia. We pjanjazym popjelu leža pjera matrazy, durjowe łamki a druhe żelesa. Wot chłódnizy žu jenož hischcze někotre zwuhlene słotpy sjejo wostałe. Nadźijomnje je dobroczinny wotpud wodnjowy płaschcź puczе wokolo dźeći wodźeł, so njesłu trjebałe dołho czerpjeć. S hrajkanja dźěchu do žmjerczе.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Königsteina.** (Delepadnył.) Njedźelu popołdnju krawc Josef Handschagen ſ Drjezdźan po Barbarinej skale pschi Pfaffenstejnu kamjenju po ponjasu horje lězesche. Nadobo pad ſ khětreje wyschotosće wotpadny a je cżežko ranił, so dyrbjachu jeho se sanitetnym autom wotwjezeć.

* S **Drjezdźan.** (Nadpad na słužobnu holzu.) Szrjedu wjeczor w 11 hodź. na Röthnitzskej dróhy nadobo něchtó 21letnu słužobnu holzu wot sady sbrahny, ju na zemju cżišny a ju dajesche. Na holzyne wołanje ju nadpadnik puschći a cżeknу. Nadpadnjena holza se wschelakimi ranami wotendźe. Po je wuprašenju je nadpadnik jeje něhdźeschi nawoženja, ſ kotrymž je wona psched krótkim cżasom pożahi roswjasała, so je žo wón najskerje na njej wjeczeć chyił. Kriminalna policija za nadpadnikom słędźi.

* S **Lipska.** (Pschi kofejwarjenju wuhnył a na to mjerjeny.) W jenym Lipzeżanskim domje běšche žyn wósteje Kinnoweje rano donoż pschichod a dźiwje žebi kofej kuwarjeć. Pschi tym pak wón wuhnył. Jako žo na płomjenym warjaku woda pschewari, wona płomjowe płonjo hasnу a płun napjelnjesche kuchnju, dóniž maeż je žiwěrku do kuchnje njesatupi. W žantšnym wokomiku rosbuchnyły płun ſ wulkimi wrjeskom a mori Kinnoweje żyna. S rosbuchnjenjom bu też do jeneje kuchinskeje sceny wulka dźera narażena.

* S **Annberga.** (Motorowcho koleżarja morwcho namakali.) W žuržownym Crottendorfje wuturu rano wokolo 5 hodź. 25letneho wożenjeneho sastojnistkeho cżakarja Kurta Trommlera ſ Crottendorfa pódla žwojeho motorskeho kola morwcho leżo namakachu. Wón běšche ſ Hammera-Unterwiesenthala pschijeł, pócżmě, njeběsche žo na njewobsthwělenu wuż, ſ klozanni nakładzeny, dohladał, kiž na dróhy stejesche. Wobkhowanyi z cżežkimi smutkowanymi a swokownymi sranjenjemi leżo wostał. Wbohi snjesłoženy žo wukrwawi, dokelž jeho hakle někotre hodźiny po snjesłoženju namakachu.

* S **Lehnizy.** (Mała rana.)) W Hornim Kocżu běšche žo rónny pohonć Tauchert ſ lupinowym stujelzom na palcu sranił. Njedźiwajcy lěkarskeho wothladanja a pschebywanja w khorownji je Tauchert na sajedźeschcze kwě wumrěł.

* S **Bartina.** (Rubjenstwo w „Klausnеru“ wunjasnjene.) W swišku ſ khrobłym rubjeżnym nadpadom na pokładniu hoscżenza „Zum Klausner“ bu kuchař Wilhelm Schläger sajaty, kiž je nadpad se žwojim bratrom Pětrom a ſ tżećim mużżitm, kotrehož je jenoż po pschedunjenju Alfred snał pschihotował. Rubjeżny nadpad wuwjedże Pětr Schläger sam. S kradzenych 1800 hr. da žwojemu bratrej jenoż 300 hriwnow, kotrehož běsche nałkał, so je jemu jenoż 800 hriwnow do rukow padnyło. Na to wotjedże do Potsdama. Wilhelm Schläger je žo sa tż 300 hriwnow swoma žrobłekał.

* S **Wesela.** (Pschi wudżerju do wody padnył.) Jedna tudomna mějeschćan mějesche łodź, so žo jemu mjenje metr dołha schcżuka sa wudu powdźeny. Jako běšche žo ryba łapiła a kakał sazu, storhny mona ſ tałkej mocu do wudu, so wudżeł je žwojim kchudom do wody padże. Schcżuka njemóżeschе wjazy cżeknyć, ale wudżeł běšche mokry hacż na kožu. Haj, haj, njeboże a žołżo stej žebi hnito jara bliżko.

* S **Düsseldorfa.** (Hobrże pschescżihowjenja.) Szsjedu saja policija Düsseldorfskeje mějeschćanskeje hłowneje pokładnje, dokelž staj 120 000 hriwnow pschekchichowiłoj. S sjewodcżatanej rewizija knjeżeńtwoweje hłowneje pokładnje je wuczapa, so je też tam pokładniny sastojnik wulke sumy pschechichowił. Powež žo wo něhdże 200 000 hriwnow. We wobětnaj padomaj žu žo prěnje pschefichowjenja hižom pschedwěmaj lětomaj stałe. Ssamo njewoczakane pruhowanje pokładnje njesju detal niczo wotkrycz samohłe.

Zapósłane.

Sokolscy bratřa!

Smy hižo mnohe čitali wo prěnim sokolskim swjedźenju Budyšskeje jednoty. Přecy bóle a bóle so wón bliži a wabi nas čim wjacy. Tak so też nam dźěše, a nastajichmy so do Budyšina, jednotu při jeje dźěle wohladać. A što tam widźachmy? Cyła sokolowniu połnu zróstnych a wjesołych bratrow při pilnym zwučowanju. To bě radość a žiwjenje. Mamy najlěpšu dowěru, zo zawěsće njedźelski swjedźeń kóždeho tak zawjeseli a wosebje nas wjesnych bratrow z nowymi mysličkami a předewzaćemi napjelni a k dalšemu *wužitnemu prócowanju za sokolsku ideju* połni. Naša bratrowska winowatosć pak je, bratram Budyšskeje jednoty pokazać, zo njesteja sami, ale zo móža so zejpjerać na sta bratrow samsneje mysle a wole. To je čim mnjiše, dokelž je so Budyšska jednota w posledním času nahladnje wuwiła a ma bratrow ze wšěch stronow serbskeje domizny. Runje tuči budźa junu nošerjo našich serbsko-sokolskich nahladow a idejow do kónčin nam dźensa hišće njepřistupnych. Tajkich bratrow dobyć a skrućić je z našim najwjetšim nadawkom a tehodla chcemy Budyšsku jednotu podpjerać a so połnolicżbnje na swjedźeń podać. Někotři bratřa ze wsy.

Přilopk.

* **Spodźiwne waschnje ſamomordarſtwa.** W Barlinje je žebi 25letny kontorist žiwjenje wzał. Wón běšche na tśichu lawoa wosa pschedmětowe cżaha salěł. Jako cżaj k mostej pschijedże, dyri kontorist ſ hłowu wo mostowy stołp, so žebi nop pukny, na cżož hnydom wumrě.

* **Woheń w zyrkwi.** W mějeschćanſtej zyrkwi we Weißenfelzu njedźelu dopołdnja wokolo 11 hodź., jako žo ſemschcze wotmětwasche, bla pschežybnjeho tepjenja wobliże porucheho tepjenja ſapali. Woheń dołu ko pśches podłohu drastownje a ſa krótki cżaż po zyłej zyrkwi ſa wohnjonm ſmjerdżesche. S kenschcenjom hnydom pschestachu a wohnjowu wobornu zawołachu, kotraż woheń bórzy thasha.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutšišchu njedźelu:** Po zyłej Němskej trochu milišche, jwjetšcha pomročzene wjedro. W Jendźelskej je deschczowate.

W Patraubach w Bukowinje je 12 žohnjatawoju jeneje pschekupkeje žywjoły, kotrej žu jedojte hriby jédle, wumrjele. Jenoż tšiłenu hólz je žo žmjerczi wukhował.

*

S Brešije w Italskej je powź, so je w kasarnach pschi pokasanju rosbuchanjeże bomby bomba rosbuchła. Jedyn offizjer a 35 wojakow je žo sranilo. Offizjerej stej žo ruzy wottorhłej.

*

Wörninghamſki biſlop Barnes w Jendźelskej je wośpjet je žwojim wuſtupanjom pschećiwo bibliji i pohórſchkom był. Tak je wón w pródowanju Darwinowu tweżbu wo wotłhadżenju cżłowjeka wot wopizhy sasinował. Hdyż bě Barnes ſandźenu njedźelu na kłetku ſtupił, je tachant we měſchnińkej drasze pſched kłetku ſtupi a wóſje ſawola: „Ja, žwoj. Pawołſki tachant Börninghamſkeho biſlopa dla wopaczneje lezarſkeje wuczby wobſtorjuju.“ Praji, so je pschitomnoſcj biſkupa Barnesa w zyrkwi wěrzazym ſ pohorſchkom a ſtſchłhadżenjomne arzhbiſkupa namołwi, ſo by biſkupa wotſtadźił. Potom kemſcherjow namołwi, ſo bychu ſ nim ſ zyrkwje wuſchli. Nětkje 500 wośobow žo jemu pschiſamknu.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Korla Adolf Röhl, kopormišli mischtr w Małym Wjelkowje, 78 l. — Gustav Horschig, wyschichi cżahowy rjadowař w Starym Lubiju, 59 l.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Kedźbu! Naša „Jednota Sokol“ wu*hotuje njedźelu, 23. oktobra, w Měšćanskej zahrodze* swój prěni Sokolski swjedźeń. — Přeprošujemy nanajwutrobniśo wšě bratrowske jednoty a wšěch lubych Serbow. — Poskićić budźeja so wšelake zwučowanja, hudźba, měšane khóry a druhe žortne překhwapjenja. — Započatk w 7 hodź.

Budyšin. „Nadźija.“ Hišće jena pruha do koncerta jutře njedźelu je nuzna, a to wječor z dypkom 1/28 hodź. w Serbskim Domje (nic w Měšćanskej zahrodze). Wočakujemy pak wšěch swěrnych!

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu pónd́źelu w Serb. kolejownі.

Rukecy. „Jedn. Sokol“ zwučuje kóždu sobotu wječor we 8 hodź. Přińdźće z časom!

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad serb. tow. „Zerja“ zmèje přich. wutoru (25.X.) wječor we 8 hodź. spěwanje pola Jurakec w Hrodźišću. Wšitcy maju cyle wěsće přińć! Dirigent.

Khwačicy. Naše „Serbske towarstwo“ zmèje jutře njedźelu (23.X.) wulki zabawny serbski wječor. Wšitcy lubi Serbja cyłeje našeje wokoliny so najwutrobniśo přeprošuja. Předsydstwo.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Łuž.-serb. Sok. Zwjazk zmèje njedźelu, 23. winowca, pop. w 2 hodź. w „Serb. Domje“ w Budyšinje wurjadnu hłownu zhromadźiznu. — Dnjowy porjad so wšěm Sokolskim jednotam připósćele. Starosta.

Minakal. Serb. tow. „Statok“ wotmèje njedźelu (23.X.) pop. w 3 hodź. w Lipiču swoju hłownu zhromadźiznu. Předsyda.

Morawske wučefki přijedu kónc tutoho měsaca tež do Budyšina a wuhotuja tu **koncert.** Jich khór je jedyn z najlěpšich žónskich khórow na cyłym swěće! Spěwaja pod wjednistwom sławneho prof. Ferd. Vacha wulcy zajimawe wěcy wot Smetany, Dvořaka Foerstera, Vomački, Brahmsa a też serbske narodne spěwy. Najsławniši kus pak budźe wulkotna balada Janačkowa: „Kašpor Rucky“ za soło, kwartett a khór a capella. Wšitko spěwaja z pomjatka, bjez notow. Naše serbske spěw. towarstwa dyrbjeli wšo mobilizować, štož ma nohi. Tajke něšto hišće nichtó wot was słyšał njeje! Wumělstwo na najwyšším skhodźeńku! — My pak mamy tež najwjetšu přisłušnosć, jich koncert wopytać, dokelž nas wosebje lubje witaja. — 31. oktober je přihódny dźeń. Wšo dalše so hišće wozjewi. Tuž zhrabajće so a podpjerajće nadobnu kulturnu wěc! Wo to prosy Waš poddany B. Krawc.

Serbska spěwna kupka „Lumir“ prosy dobrych spěwarjow a spěwarkow wo přistup. Pisomne zamotwjenja na wjednika: Musikdir. Bernh. Schneider, Dresden-A., Feldherrnstr. 6 II.

Serbske reje pod nawjedowanjom knježny Měranki Lešawic sobotu, 22. oktobra, wječor z dypkom 8 w Serb. Domje. Nowa reja.

Wšěm Sokolskim jednotam k wjedźenju, zo kóždy bratr a sotra, jeli zo z porjadnym sokolskim wupokazom k našemu swjedźenju přińdźe, potuńšeny zastup dostanje. Jedn. Sokoł w Budyšinje.

Wšěm našim Sokolskim jednotam. Zo by mohła kóžda jednota swoje nuzne wobstaranja pola Zwjazkoweho pokładnika a jednaćela z časom wobstarać, wozjewjam, zo sym hižo hodźinu do hłowneje zhromadźizny w Serbskej zali. Wězo sym też po zhromadźiznje hač do 7 hodź. k rěčam. G. Janak.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleć w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dućman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

Pondźelu 31. oktobra wječor we 8 hodź. w domje kehelekulerjow (Kegelheim)

Koncert

spěwneho zjednoćenstwa

Morawskich wučeŕkow

Solistka El. Janeckowa / klídło prof. L. Tuckowa dirigent prof. Ferd. Vach.

Składby wot Smetany, Brahmsa, Dwořaka, Suka atd.

Zastupne kharłki za 3,— 2,— 1,50 hr. z dawkom

R. Siegemund, mějićel K. J. Guder

w Budyšinje, na Seminarskej hasy 8

Hosćenc w Šunowje

Njedźelu 23. oktobra

zjawne reje.

Dla powyšenja bankoweho diskonta

zadanjamy nalutowanske pjenjezy

wot 1. oktobra hač na dalše z

5% při wšědnem trjebanju
6% při měsačnem wupowjedźenju
7% při 1/4 lětnem wupowjedźenju
8% při 1/2 lětnem wupowjedźenju
8 1/2% při 3/4 lětnem wupowjedźenju
po wučinjenju.

Serbska Ludowa Banka

Při podźělnem płaćenju

wotedawamy **tak tunjo**

kaž za hotowy pjenjez bjez přirażka

Mužacy ulstr	dwojorjadny, spěšna forma	29.50
mužacy ulstr	dwojorjadny, gabard. z rjan. wuhorkom	59.—
mužacy paletot	ze zymskim podšićom	64.—
suknjojty paletot	ze sanilla podšity	68.—
mužacy woblek	krasne mustry . .	29.—
mužacy woblek	dwojorj. wulka móda	62.—
rejowanski woblek	z židź. wobšićom	67.—
dźěłanske kholowy	wot 3.40	
smuškate kholowy	wot 4.35	
gumijowe mantle	wot 19.00	
njepřemok. kabaty	wot 8.50	

Pruhujće naše poskićenje Wopytajće nas bjez kupjenja!

58.00 hr.

Jepa Kleidung

BAUTZEN

na Mjasowych wikach 11

Nawěštki přinjesu wužitk!

Magnetny dom!

Dom tunich płaćiznow!

Serrow jutny dom

Gebr. Johannes

Kunathannes Schaufel

BAUTZEN

Wołmjane muselliny a pisane židy za šórcuchi
zelene, čerwjene a módre sukno za suknje
čorne počehnjenje za kóntuše
pisany barchent za kóntuše
čorne wobsadki za kóntuše
pisane wobsadki à banty wokoło žiwota
wołmjane tkaniny a židy za nahlowjace rubišća z přihodźacymi židźanymi frankami, chenillowe rubišća

Wosebje tunjo:

satinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne	3.50
hotowe kapy a banty za holcy .	0.95
čorne, běłe a rózobarbne Moiréjowe banty	2.50

Dobre čehnje k sebi!

Po dołholětnem dźěłu w přenjorjadnych zubnych lěkarnjach we fu- a wukraju, na universitskem institucie w Tübingen a samsnym wukonjenju sym so w Budyšinje na Kěžorskej drózy 4 jako

dentist

zasydlił. Wukonjam wšě do našeho powołanja słušace dźěła, nastupajo lěkowanje zubow a narunanja tajkich.

Dentist O. A. Boitz.

Najlěpše

liker

we wulkem wubjerku **Kaž žitny palcnc** (z ruk. čisty žitny kognak) poruča tunjo

A. Schmeiß, likerowa fabrika w Budestecach

Telefon čo. 66

Fotowe projekcijowe powjetšeńske domj. kinowe | **aparaty**

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje. ◆ Fotowy dom

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotčahi wěcy wustojnje a najspěšnišo.

Natursk hojeŕka H. Freund

Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

na Jägerskej drózy 5

3 mjeńšiny wot dwórniša

Rěčne hodźiny: štwórtk. pjatk a sobotu

KELLING

Jednota „Sokoł" w Budyšinje

wuhotuje **njedźelu, 23. winowca w Měšćanskej zahrodźe** (Bürgergarten)

sokolski swjedźeń

Wulkotny program:

Rjane zwučowanja, hudźba, spěw a wšelake žortne překwapjenja

Započatk w 7 hodź. Nizki zastup!

Wšěch lubych serbskich přećelow a sokolskich bratrow a sotry nanajwutrobniše přeprošuje

Předsydstwo

Gritznerec šijacc mašiny

maja swětowe mjeno!

Wulki wubjerk wšěch družin, kotrež so rady kupuja!

Kolesowy dom Jan Witek w Sćijecach

Přijomne płaćizny. Płaćenja w małych dźělbach dowolene.

Najnowša serbska kniha je wušła w zběrcy „Dom a swět" čo. X.

Ruske byliny

Přełožił, zawod napisał a šěsć přenjotnych drjeworězow přidał

Měrćin Nowak-Njechorński

176 str. 3 hr.

Wšěm Serbam ju należnje poručamy

Serbska kniharnja w Budyšinje

Serbski Dom

---

barbi, čiści chemiscy a přez paru wobnowi

plüšowu a somoćan. drastu

Najl. předźěłanje přez nazhonjene wěcy wustojne

Samsne přijimarnje:

w Budyšinje na Kěžorskej drózy čo. 6 telef. 3698
na Přisečanskej drózy 16 telef. 3698
w Khočebuzu na Hródkowskej drózy čo. 4, telefon 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy čo. 22
w Bělej Wodźe na Bismarckskej drózy čo 26

Njedźelu, 23. okt. 1927

swjedźeński bal

z překłapjenjemi

w Swinarni

Klub „Gemütlichkeit"

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. kniharni" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Dołhe a krótke škórnje

najlěpše w zhotowjenju a koži, runje kaž wše druhe wobuća poskića płaćizny hódne

Richard Völkel na Horje

Eugen Wienecke

w Americy approb. zubny lěkaŕ

čo. 27a w Budyšinje na Hošic hasy čo. 27a

Rěčne hodźiny wot 9—1 a 2—6 hodź.

Připuščeny wšěm khorobnym kasam, kaž tež k sakskej krajnej zawěšćefni.

přiloha k čisłu 248

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 22. oktobra 1927

Na kermuši.

Wo kermuschi kóždy rad powěda a rad žłyschi; najradšicho tón, kotrehož dale niczo njenastupa hacź — na nju hicź. Najradšicho mjese wschěmi tola měschczenjow na nju pscheproschuja. Wot Hodźijłkeje hacź do Delankleje je dołha doba dosć, a schtóž dyse wschě zhromadźi a ninni cźehnje do boja bjes mjeza a hlebje — se słutkom narodnym a hibosćo k swojenu, se falowyskom radosćo we spěwje, a ł górkej żelnosću we srudobje. Haj wón dźerži to swoje, Bóh dał hacź do stónczenja cźahłow. Wot ranja hacź do wjeczora dźeše po bur, když je hischcze měsiczel swoje role, so by swojich sejiwił a hischcze druhich nażywsił. Wot ranja hacź do wjeczora dreje so robosćan na roli wulkoleżomnosćerja, na roli tiż nětkle jeho bé a płód pschemożenju mazow macza krjepjeł po krjepjeli horzołubowanu jemju. Wot ranja hacź do wjeczora wopuschczi dźěłacźeł dwełko dnja so by ł *słubiwu fólbał* cźerne pokładu ša *nekaźił wulki konzern* pjenjeznikow a to wschо we swojim kraju. Hordźi swój khribjet w fabrikach sady masomych schlenczanych wokrow. A tola by Sserbski kraj swojichródnych wobydlerjow sejiwił, byli by hač nětkły! Wuputany swojich prawow, sabudźeny ke sarjechanju, swojeje dominy, namaka cźah a rjetowskej mozu wojowacz wo swoje. A to je słutk sapaneje lubosće! Twój dom, swoju swójbu, swoju wokosapaneje lubosće! Sswój dom, swoju swójbu, swoju wokolinu pyta serbsku sakhowacź swojim dźěcom, so bychu po běsze ł połnym prawom w pozłednej hodźinje cźłowjestwo bjeza prajicź mógli: We Luźizy buch nětkle kolebany, njech też tu wotpocznu, pohrjebany!"

Toho Sserba pak sabudźi sprawny, tiż helezi se zusym, dreže swojim dźěcom ł wutrobu narodne sacźucze a macźerschcźinu, tiż psches měschcenju zentwy tupi swój ród a pschewostaji swoje dźěci wobuđej, kebje šameho swiši ke klauzy.

Ssmy žebi w[illegible] domišmi, skotu macźerku Luźizy wobhladali, jeje dźěci wospominali a ludźimy žami. Je nc cźaku ł spanju ako bojeł? Prenje njezada niczo wot nasa druhe pak žada mózy, wolu a rosćuń, swojeho muża hacź k najrosćudnischemu wokonikej. **My dyrbimy być hotowi ke słutkej** — hdyž cźemy wobstacź — a to dyrbimy! —ŕ.

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Njane nasmjesche słónczne wjedro dowoli nam pschezo hischcze rjany wuhlad do nascheje lubeje šerbšteje a sakkeje domišny, prajmy tola radsicho do Luźizy. Tuj žebi jón też dźenża ł wuhladka tróschku schezdrowje pospschejmy. Polno wjesela a hordosće srdcźamy wobras domišny do so: njech pohladamy k juhu, k šewjeru, k wjeczoru a k sanju. Hórka so wotmeńša ł bolimi, lěs ł hajtom, město ł wjesu, płódne hona ł bohrikimi pichestrjenjemi industrije, połmjace rěki ł płusłotazymi wěcźkami, wulke błëbornjace pschestrjeny hatow ł malymi hatkami a łuźicźanami šrjedź rjanych cźišcych wjeskow, pschiny statok bohateho měšcźcźana ł nejmej thežcźiczku makeho muża abo jsokopnebo wjeśnana, wulki pschestrjeń schkitazych horow ł njesmérnym pésłojtym pschestrjenjom hole, a tam zyle sady, wócźkej sdala syboli so wodócźkow cźara psches selene kuti a husiu schtomišmu naschich lubych Błótow. O kajka radosć, *kajka žadosć, bydliés we* tutym raju. Wésce mamy prawje, když pomninmy na kłónczne ranko w lubej šerbšej wjesy, na wokschewjazy pschebytk we łuźiskich horach abo když tuja so ł naschemu wuchu lubosny sunk macźerscźiny, sawsył w spěwu wutrobiny. Hrósba hraba pak je symnej ruku sa naschim šwožom, když do rańscheje abo wjeczorneje cźišcyny ruje sirena fabriki, wuhlownych podkopkow, když łaźri swuk suły, kujezagy w naschej domišnje.

Haj, nětkły a nětš? Nětkły spěwasche wjesele Sserbowka pschi pschasnym kolesu, Sserb worasche połny hordosće swoje hona, młodźina wyschacze k wyschinam we swojim, šrjedź swojich. S wésžow zyrkwicźkow klinczesche Boża powésć do kraja a ł wjeczorkom tulasche Sserbowy do baja.

A nětko: Industrija je so žrała a so žerje pschezo hłubje do domišny, do cźichego pschebytka; njeklincza kokowokolo swóiczki skotu na pastwach, woka, haj ruje sirena fabriki tyšazy wolbytych swojich wótzow kłukow do njewólnitwa, pózera do so wschu šiwobodu a šebjewedu, sitócźi do zyła jednotlinga ł masy, bjes prawa. Do domownych honow hłubin žerje so wutłoženy jemje, pschešuwa hórku po hórzy; wjesku po wjesy žerje do so, wurubja płody klina domišny a kłónczne wostaji nałuczena duscha wulkopjenjesnika wschо leżo a pschewostaji wucźišcźcźanych domczkow a honow šrudnemu wošudej, pak šiaja elementy pschirody cźłowjeskej nahrabnosćej łónz, niczo wschu dokonjanosćej techniki a pomnya. Haj to je domišna, Luźizy někto.

Woża pschiroda je naschu domišnu tak schczedriwje wobdarika, so hischcze šménwy ł połnym prawom ju dejmant pschirody njenowacź. Komu šłuscha Luźiza? Nè tajke prascheńje. A tola wosprawnjene. Luźiza je Sserbowa domišna, na tym nimanmy my Sserbja šaneho dwéła ale — naschi lubi šušodja. Cźi rwje na wschéch hórkach, we wschéch dolinach ša staroźitnoscźemi ł pomocu kotrychž dźeła dopokasacź, so běchu Němcźy prěni a Sserbja po nich pschicźamnpachu. Wěšo, wešo! Pohladajmy do sronow, když ryja, na pschikład do Klóschterschich stron. Na tamnischim Hrodźischchi špytachu šiwoje šošo, tola starożitnosće Sserbow tam w mnohosći namakachu. W druhich stronach wschak po wudawanjach jenoż starożitnosće ł germanischeho cźoła nadeńdu, kaž na pschikład na hórzy pola Bórka pola Budyschina. Wschе starożitnosće khowaju so w rumnoscźach Budyskeho museja a schtóž ma sajim, njech tam hlada a šiedźi. Jene pak dyrbimy Němcźej khwaliez, njemuśy jeho wutrajnosć a fłutk. Kotry inteligentny Sserb ł wuwłaczom naschich najšławnischich prózowarjow je so je šaušcźnej frutoscźu ł fłutkej mér a šłédźit sa pokładami Sserbow šandźenoscźe, kiž dźerża nasche domowne hona hischcze we šwojim klinje šhowane. Luźiza je Sserbowm domišna, to ł hordoscźu pschezo a pschezo saso wusmawamy a ł połnym prawom wobkrucźimy a byli so Czornoboh pschetworił se druheje strony do Sseskowje hory a legenda wo Czornobohu so wudawaka jako łużenda. Na cźaku pak je, je maju se też naschi powołani k fłutkej a se fłutkom tajł. wudawanja wotreza!

Kak dźeła prosty lud k pomoženju šerbšteje narodnoscźe? Wokolo šwojemu rodej šwérnuscho duschepastyrja, wokolo pilneho wucźerja a nasłonitelho schulanowarjeho, pak też intelligentneho wjednika so hromadźi a ł ninni cźehnje do boja bjes mjeza a hlebje — se słutkom narodnym a hibosćo ł šwojemu, se falowyskom radosćo we spěwje, a ł górkej żelnosću we srudobje. Haj wón dźerži to šwoje, Bóh dał hacź do stónczenja cźahłow. Wot ranja hacź do wjeczora dreje so bur, když je hischcze měsiczel šwoje role, so by šwojich sejiwił a hischcze druhich nażywsił. Wot ranja hacź do wjeczora dreje so robosćan na roli wulkoleżomnosćerja, na roli tiż nětkle jeho bé a płód pschemożenju mazow macza krjepjeł po krjepjeli horzołubowanu jemju. Wot ranja hacź do wjeczora wopuschczi dźěłacźeł dwełko dnja so by ł *słubiwu fólbał* cźerne pokładu ša *nekaźił wulki konzern* pjenjeznikow a to wschо we swojim kraju. Hordźi swój khribjet w fabrikach sady masomych schlenczanych wokrow. A tola by Sserbski kraj swojich ródnych wobydlerjow sejiwił, byli by hač nětkły! Wuputany swojich prawow, sabudźeny ke sarjechanju, swojeje dominy, namaka cźah a rjetowskej mozu wojowacz wo swoje. A to je słutk sapaneje lubosće! Twój dom, swoju swójbu, swoju wokosapaneje lubosće! Sswój dom, swoju swójbu, swoju wokolinu pyta serbsku sakhowacź swojim dźěcom, so bychu po běsze ł połnym pramom w pozłednej hodźinje cźłowjestwo bjeza prajicź mógli: We Luźizy buch nětkle kolebany, njech też tu wotpocznu, pohrjebany!"

Toho Sserba pak sabudźi sprawny, tiż helezi se zusym, dreže swojim dźěcom ł wutrobu narodne sacźucze a macźerschcźinu, tiż psches měschcenju zentwy tupi swój ród a pschewostaji swoje dźěci wobuđej, kebje šameho swiši ke klauzy.

Ssmy žebi w[illegible] domišmi, skotu macźerku Luźizy wobhladali, jeje dźěci wospominali a ludźimy žami. Je nc cźaku ł spanju abo bojeł? Prenje njezada niczo wot nasa druhe pak žada mózy, wolu a rosćuń, swojeho muża hacź k najrosćudnischemu wokonikej. **My dyrbimy być hotowi ke słutkej** — hdyž cźemy wobstacź — a to dyrbimy! —ŕ.

Na so borkać abo so zujesć?

(Wobras se wšy.)

Khóts dracź a garbać! To mšhł wowrótnicź. Ssym šo dźenża rano ł mojej Jdu swadźił a jej ł tym sašu nětchto naparał. Wérnosć šmój jej prajiłoj a tak droje budźemoj zuliczli tydźeń na šo borkacź. To wschak šo pola naju hussčitchu stanje. Narodzichu by mi wocźi wudrapała. Tak lohzo wschak šo sašu njesmějemoj.

Pózłatuschtej, schtóho tamle po schczeżay wot nasdała te nam cźantwa? Hejda, knjes kowaćki mšchtr to je, tiš je žiwy a strowy. Nowu zentrifugu dyze nam na schiju powéšnycź. Hm, jojto jej tón tola myślił! Njemóżemy jej nit a tebi niczo nowu zentrifugu kupicź, když runje nětko zaneho pjenjeżka wo domje nimamy. Tak je, njedyrbjach hakle zentrifugi dla šo ł nimi nażadźowacź. Nětt šym jej naparał. W małeczu, když dźyscze nam hižo jemu pschedaż, šym jeho ł najsmu tróschtowal. A to jeno tahodła, so by je šwojim kupowanjom je žije lešt a mje na pokoj wostajił. Kaž praju, jedyn hižo njeśmé žonam hubu šłódku cźinicź, sabywschi hakle mužam. Nětko pschindże a jej zyle wésce myšli, so budźemy jemu kupicź. To dreje šo je šo straschnje samykił, mój kowarko! Nó, to wschak njeboh tak šle było a byrnicź dźesacź trócź pschischol. Cźehodła njedyrbjał raš jedyn cźłowjek ł nam pschińcź, zyła wjeśnjan? Stólcźkow mamy dosć a popowéda kóždy też rady.

A runje [illegible] dyrbi pschilšcź, hdyž šym šo ł mojej starej talke [illegible], hdyž dyrbimoj na šo šoj być. Nè, to

Korčmarjec Marka.

Powědańcźko se šerbšeho žiwjenja, napisał P. W.

6] (Pokračowanje.)

„Witam waš, wjelecześenzy knjeże," wosasche korczmar hižo tak bórzy, hacź jeho wuhladа. Pschikłeczi ł njemu a podawasche jemu ruku.

Wolfgang šo psches zyle wobliczo šmějesche a dasche šo do jitwy pschewobdżecź. Sastupichu do korczmarčeje jitwy. Wo jitwje bé wjele ludźi. Bé tam też bara, jako we někajkej wulkej restauraciji.

„Jenoż proschu dale," radżesche korczmar.

„Tam do sady do jitwiczki, tam mamy hischcze měšiarčko sa žadnischich hosći."

„Aha," wotmolwi Wolfgang, kaž by šo to šame wot šo rozemjało, šo wón też mjes tamnych hosći njeslušcha.

Sastupichu do jitwiczki, kdjež běchu hižo někotři hosćo. Sesady běchu někotre blida prójdue. Tam šo wschéroko wuhłydny. Kij a drobi šłomjany kłobuk położi na blido.

„Pschinjesću wam hnydom wino," dżesche korczmar. „Ém derje knjeże," prajesche Wolfgang, „ale mi šo šda, jo sće něchto wécźał, jo macże dźiowku, — ehm — rjanu holczku —" wésece nobl a elegantnu schto — niż." Wolfgang njemóżesche thmanje šerbšći, abo lépje njechasche je zhła šerbšći rěczeć. Chyschе byeć, kaž šo praji, něschto „extra."

„Haj, mam dźiowku a hnydom ju ł wam pósćelu," rěczesche korczmar.

Korczmar wotenđże a kasasche Maŕzy, so by zusemu łnjesej wino do jitwy donšeška. Dale ji poruczi, so by ke wjeczeri mlode honaczki napjetka. Pschi tym jej też njesaponmi rjez, so by šo ł nim derje sabawjała.

„A šnadź budże šo cźi wón lubicź," pschida korczmar hizcheze. „Bych dźe cźe radu ł nim šlubjeneho widźał. Lépscheho by njenadeschła. Je nimo měry bohaty."

„Mýšu šebi, so wam na pjenjesach tak njesałeźi," wotmolwi Maŕka. „Abo wihacze hischcze pschezo tak na nich? Wschak wam do šmjerze dośahaja."

Pschi tajkej wotmołwje jeho šyma wotschaßowasche.

Kak bé jemu to hnydom prajiła? Abo hischcze pschezo tak na nich wiśasch? Cźehodła je jemu to paprawnym tak rjekła, cźehodła? Schto to šuamjenja? Kak to po prawym myślí? Chżschе jej něschto wotmolwicź, ale wona bé hižom wotešchła. Njeżeschе zusemu wino.

Wolfgang šebi šamłaśka, hdyž ju wuhlada. Wona jeho powita a staji bleschu ł winom na blido.

„Pschejeczе šebi hischcze něschto," wopraschа šo hischcze zyle mérnje.

„Haj — ehm — to šo wé, nadobna „traślain," dżesche tu Wolfgang, „cźežku šej pschiju wot waß a chju šo byschcze šo ke mni šydnyła. Bidźemoj hromadże bjeßadowacź. Wy šeje krašna a lubośna mižka, taßkim šym jara dobry."

Wolfgang jej hižo šiwoju pjerścźenjatu rutku podawasche. S druhej ruku chyschе ju do liża schczipnycź. Ale w druhim wokomiku hižo je šrózčeleni nimale sa blido padnu. Maŕka šo wsicha ł hněwom pyrjeschе. Nětko hakle widżeschе, kak krašna wona je.

„Rjeßańbicźiwy cźłowjecze." šawola hordże. „Wjazy šlowow by ša waš šchkoda było, rosemicźe. Wy njejsce ani hódny šo chyš ša waš hnéwała. Sésce tajki prawy nadniwak a nicźo druhe."

Na to wotenđże.

Druhy hosćo, kotriž sa pódlanschkimi blidami šedźachu, tykachu hłowu hromadu a wschelako wo nim powédachu. To je jemu njelubjeche a poczа šo hórschicź.

„Tole — ehm — tole šo mi tola hischcze šenje stako njeje."

„Ale dźenża" šawola něchtó se žußodneho blida.

Wschitcźy šo jemu wußmjachu.

To Wolfganga khętro roshori.

„A ješto wy šo mi hischcze šmějesće, — ehm, schto dha to waß stara, wésce schto ja šym? — Ehm, njesmajesće nje? Schto?

„Ale šnajemy tajkeho kujesyka," šawola něchtó. Cźohodła bychmy tajkich nadniwakow njesnali. Je dźe to šama tósćz a koža. Kelko też to waßicze. Ani dwaczyeli kokbaßow, bychmy ł waß njenatykali."

Ssmněchi klinczachu po zyłej korczmje.

W tym wotkoniku šaštupi korczmar. Wjedżesche hižo, schto bé šo stało. Něchto wuhlada nowu kelliju.

„Ehm, knjeże reštauratero," wołasche Wolfgang.

„Cźišcze ehm — tule pakaju won!"

„Dha," šawołachu něchtři hosćo. „Schtó je pakaźn? Schto."

„Schto šebi to dowolujesće, wy njesdźekłaźy. „To dźe je wušćebny kuješ ł Drjezdżan," dżesche korczmar.

„To šu lehni drjewarjo abo druhy dźełacźerjo šdźekłanschi hdyž-li won," wołachu hosćo nadobu kaž ł jeneho horła.

„Wšmicze wasche šlowo wróćo," prajesche jedyn ł hosći ł Wolfgangej, hewak budże šle. Korczmar chżschе šo do toho měschcerj, tola won ł šlowu njepschińdże.

W cźaše njebył pschitomny a njewésce ani, kak je šo won pschezżiwa wasche dźiowcy šadżerjał," prajachu někotři hosćo. Mły šymy šo jomu sa to tak prawje wupomjeli a nětko šo na naß hórschi."

„Haj tak je, prajesche jedyn trochu wošobnischi kuješ. „A jeli hnydom šlowje šlowo wróćo njewojnje, jo je naß pakaju njenował, dha jeho wobšłorżu. Ssym šudnišli rada."

Korczmarjez Maŕka.

„Snajeżo to?" prajesche zyle mérnje a tykny jemu rieczaść ł wobrałom psched wocźi.

Korczmar šlédny. Wschón tschepotasche.

„Praschам šo waß hacź to šnajeće?" prajesche Maŕka hischcze jómu.

(Pokračowanje šeźkhnje.)

mi na kowyn pad „njepuwuje.“ Bych-li to wědźaloj, bych-móh so hakle jutře hadrowakoj. Tuteje wěcy dla mohłoj namaj wšcho jene być. Ale, njeda so niczo wjacy pschemjenić. Naju měr je fuk. Dyrbimoj ſ wopraudźitoscju licźić. A kowař so bóle a bóle statokej pschibliżuje. Hłowne praschenje je, kak so ſ mojej Jdu sadźerżimoj. Wostanjemoj tłój na so abo sjednamoj so pryedy? Schtoha by kowař wo naju myślił? Sćnadź Bóh wě, schto je so mjes nama stało. Mohł jej myślić, so je naju mandželstwo zamka heka na gwěcze. Bychmoj so wobaj blaměrowakoj. Pola Jdy gnadź jej myślł, so je kaž kalaty jéš, ſamo ſe njedobre, abo starv ſmij. A mje by gnadź ſa někajke hadrjeſchcźo dźerżał, ſo njemóžu ſonje tołstu, ſaſaćku hłowu tróſchku do rjada ſtajić. Dla tuteje ſentrifugi mohł jej rjany wobraz wo njej ſobu donoſ wſać. Nó, ja ſo bźakuju! Mój bychmoj tola bórſy ſaſy naſo byłoj. Jenoho ménjenja ſmój jara ſrjdka. Runje k lulu dyrbiſch to napiſcźiwe dźiwej, kaž to pola naſ Sſerbow huſto je. To ſłuſchu k naſchemu narodnemu ſiwjenju. Na kajke waſchnje ſo ſuérunjemy, je ſyle wſcho jene. Runje wědźeſcy njetrjeba, ſo ſmój ſo ſwadźiłoj. Alle na jene waſchnje je derje. Cźuju ja nowu ſentrifugu méć, dha wona nocźze. To pak by nětko ſyle po mojim ménjenju było. Ja wſchak ſonu méć njechcu. Saſy móchen tſchaſoj! Ale ſchto dyrbjał kowař ſrjbi wo naju myſlićej. Wſchém imźam by to we korcźinje wupowědał a wſchém ſonam na uſy, kajka wójna a mandźelſke ſiwjenje mjes namaj je. S kuntworu ſcźinja ſkona. A hdyž mje trajch mjes woczi ſdrapa a ſym ſi módrych blakow nabił, ſadyn cźłowiek njebudźe wěriéj, ſo je mje łóſcźka ſdrapała a ja kruwa ſłudła. A to tola njecźamoj.

Hacź bychmoj ſaſy dobraj ſej byłoj, prjedy hacź kowař nuts pſchińdźe? To by prěni raſ w naju ſiwjenju było, ſo bychmoj naju tydźeń, kiž mamy ſłoj na ſo ſwjeć, pſchetorhnyłoj. To njeje lubſna. Jo kowarja dla naju tydźeńſkeho pojrada ſo wſdamuj. Abo dźensa k wocźomaj, jeno k wocźomaj tak cźinićej, kaž to wjele ludźi cźini, a potom naju tydźeń dale na ſo borkacź? Kaž by tuton pſchipad ſpyła njebył? Nĕ, moja Jda, to hakle njechamoj ſaiwjeć, dla hłuboka kowarja. Ale ſchto mam pak nĕſto cźinićź? Na nékajke waſchnje dyrbimoj ſo roſſudźeć. Kak je naſtańe? Borkanoj abo ſnćejemoj ſo?

Nĕ, wěſcze ſchto? Niczo ſ teho njebudźe. Budu kěſy chěźime durje ſaſwinuć. To, móje ſiwoje pucze hicź a moj naju tydźeń bobórkacź. A hdyž budźemoj ſej ſaſo dobraj a wſcho ſmĕrowane, pósły mjelećo ke kowarjej, a kupju ji tu zentrifugu. Tak ninna ſaneje winy wjazy, na mnje hroſnje cźinićź. Haj wſchak, potom ſo je ſiwojej Jdu ſaſy roſumiju. Nó, to móżece ſej myſlićej!

Nĕſto zajimawe wo nawĕſtkach.

Kak wažny je nawĕſcźk w nowinach, to ſmy tu hižom wjacy krócź roſpiſkali. Chcźemy ſo ras dla tuteje wěcy w Amerizy roſhladowacź, kotraž je nam w mnohim pſchikładowna.

Amerićanam je Benjamin Franklin hižo prajił: „Mój ſyno, kupuj jenoż w tych wobſtrodach, kotſiž nawĕſcźki podawaja, dokelž tuchi ſu inteligentni (mudri) a njebudźeſch jenje pola nich ſłubicź . . . !“ Amerićenjo běchu prĕni, kotſiž móz nawĕſckow ſeſnachu a w wulkej mĕrje do ſwojeje ſłužby krajchu, mjes tym ſo dryžjachmy w ſrjedźnej Europe najprjedy ſaſrany pſchedbudź pſcheczſiwo tutomu waſchnju woſſiwjenja pſchewinyć. Tola ſo ſda, ſo ſu poſledńje ſawjery pſchewinjene. Sa naſche hoſpodarſke twarjenje, mĕrje to jeno ſ wuzitkom być.

Sajimawe je, ſchto w Amerizy ſa nawĕſcźki wudawaja. General Motors druźſtwo w Detroicze — kiž je tež nĕſto w Nĕmſtej ſo faſudźiłe — je ſa běžne lĕto 50 millionow dolarow (nimale ¼ milliardy hriwnow) ſa nawĕſcźki do ſwojeho hoſpodarſkeho plana ſtajiło. K ſkyſchenju dorozumjenja ehjemy pſchipomnićź, ſo je druźſtwo loni 200 millionow dollarow dobyłka mĕło. Hdyž cźe wono nĕſto 50 millionow dollarow ſa nawĕſcźki wudacź, dha je ſej hižo dwĕla wědome, ſo pſchi tom lĕpje jedźe. Hacź bychu tute 50 millionow podźelniſy mjes ſobu roſdźĕliłi. Tuta ſuma na nawĕſcźki nałożena, rukuje jim ſnajmjeńſcha wyſſoki loiſcheho lĕta ſej ſa nowe a pſchinjeſze gnadź jim hiſchcźe wjacy. 2000 dźenikow zyłeho ſwĕta budu nawĕſcźki General Motors druźſtwa woſſiwjeć.

Podobnuch pſchikładow mohło ſo hiſchcźe wjacy wojſiwić. Njechamy naſchich cźitarjow ſ tutymi hobrźitmi ſamami, ſ kotrymiž licźiej njemóżemy, ſamuciźć. Pſchikład dyrbjeſche jeno pokaſaćź, kak ſej w Amerizy móz nawĕſcźkow waża. Roſpominamy, ſo pola naſ 85 proz. wſchech cźitarjow w Sſerbſtich Nowinach wobkedźuje, dha tej pola naſ k tomu dóſtdźemy, kaj w Amerizy — mjemizy nowinarſke woſſiwjenje ſej lĕpje waźićź.

Dźenſa pak mamy hiſchcźe ludźi, kotſiž maju nawĕſcźkowy dźeł ſa njetrĕbny. Sa nich mĕła nowina jenoż lokalne a politiſke powĕſce pſchinjeſeć, hewak nicźo. Liczba tuteje dreźiny cźitarjow je mała. Sa druhich njeby nowina doſpołna była, njeby-li ſanych nawĕſcźkow mĕła. Tam namakamy ſnamjenja naſcheho hoſpodarſkeho poſtupa abo ſpada. Powĕſcze na druhich mĕſtnach nowiny pokaſaja nam jenoż ſdźeła woprawdźite ſtejiſchcźo.

Jedyn dalſchi pſchikład wuźitka pſches nawĕſcźki chcemy ar naſpomnićź: Spĕchowanſtí ſchef jenoho naſwjetſcheho industrielneho konzerna, firma bratraj Röchling, pſched króttkim wobtrucźi, ſo je 70—75 proz. wotebĕrarjow pſches nawĕſcźki dobył, 20 proz. pſches druhe pohanjaze ſrĕdki a ſbytk pſches wołoſbinſte wobdźĕłanje. S nich pak je hiſchcźe tjana liczba na nawĕſcźkowe kruto pſchińdźe.

Sémy roſtrudy ſłyſcheli, ſchto ſu ludźo pſches nałvĕſcźki ſaſłużili. Tola tón, kiž ma naſwjetſchi dobytk, je cźitar nowiny. Trjeba-li nĕſchto, pſchehlada nawĕſchtki Sſerbſtich Nowin, hdźež ſo jeho pſchecze dopjelni. Nowiny ſu jeho njeſpróżnina ſłužownica a nawĕſchtk jeho ſwérny pomognik.

Nowina ſe ſwojimi nawĕſchtkami je dźenſa wobkedźny ſrĕdk, kóždy móże pſchiſtupićź. Schtóž nĕſchto pſchinjeſe, ſo k tym dowjedźe, kotſiž trjebaja. A ſchtóž nĕſchto pyta, łohaj to ſdaue namaka. Pſchedſtajeſe ſo raſ, kak bjeſpomócni bychmy byli, njebych-li wjazy S. N. dóſtali. Kóždy ſo hiſchcźe we dopomnicź, hdyž hiſchcźe běchu tydźenik. Kak dołho by nam trało, bychmy-li hakle kónz tydźenja „najnowiſche“ ſhonili. Tak je kóždy dobry Sſerb wſchédnje ſe radoſcźu wita.

Dopomnimy ſo, ſchto Bernum wo puću k bohatſtwu praji. Njechaſch ty Ty, luby cźitarjo, bohaty być? Dźe nichtó na ſwĕcze njeje, kiž nochcył puć k bohatſtwu wědźeć. Jedyn ſ tutych puczow je na kóždy pad nawĕſcźk. Dyrbiſch jón jeno prawje wužimacź wědźeć. Też dźenſa leża hiſchcźe njenjeſy na deſty. Wěſo dyrbiſch je ſbĕhnyć, ſamo do dyhſakow njeſtaja.

Row na horje Himalaya.

Tragedija indiſkeje prynzeſny.

Tak cźite hacź duchowne poćahi mjes ſdźĕłanymi a europſky ſmyſlenymi Jndami ſ nawjeſcźornej kulturu ſu, dha woſtanje tola jich duſchine ſiwjenje kniha ſe ſedmimi ſyglenti. Dopokaſa ſa to je podank, wo kotrymž italſki ſpitſowacźel Arnaldo Cipolla w nowinje „Stampa“ piſa. Italſki ſwĕtowy puczowar dĕ na ſwojej ſtudijnej jĕſdze pſches Jndiſku ſ britiſkim (jendźelſkim) wyſchkom Howardom ſo ſejnak, kommandantom artilleriſkeho regimenta we Jnnga. Tute wojerſke ſydliſchcźo leži w Himalayſkich horiſchcźach na wyſche 4000 metrow wyſoko. Spiſowacźel bĕ picheproſchenju offizĕra pſchijrajił a wopyta jeho na hroſe, hdźež bĕſche ſe ſwojej indiſkej mandźelſkej ſiwy, ſe dźowku njeſmĕrnje bohateho Maharadſche.

Na ranje ſchtwórtehu puczowańſkeho dnja — tak piſche Cipolla — widźach wyſchka, kotremuž bĕch wo mojim pſchihadze powĕſcź dał, na rjanym konju, pſchewodźany wot dwoju ſirbſkom (domjacych wojakow), pſchijźechacź. Po witrobnym powitanju roſſażni mi, ſo dyrbi mi bohužel ſdźĕłacź, ſo jeho żona runje w tutych hrjach buſchinu kriſu pſcheniješe, kotruż my Europeſcźo wopſchimnuwſi njemóżemy. Wyſchć pokaſa na mahidne horiſka a ſaiwoka zyle roſhorjeny: „Tamle leži kłóſchtr Arupa, dobru hodźinu wot łodowych polow ſdaleny. To je poſledńja etapa cźłowjeſka, kotſiž ſu ſej wotmyſlili, ſiwjenje wot ſo cźiſnyć. Pſchebywaju nĕkotre dny w kłóſchtrje, ſo bychu potom w ſtawje hnadny na łodownik (Gletſcher) ſchli. Naſtupja ſwój puć ſo ſkhowanju kłónza a njewótcźa ſo jenje wjazy, dokelž w nozy tam ſmjerſtnu. Moja żona je ſej kruće wotmyſlika, tak wumrjeć a njeſamóżu nicźo cźiniéj, ſo by ſo ſwojeho ſakoſtneho wotpohlada wſdała.“

S knjenju Howardowej ſejnach ſo wjeczor pſchi ſwjeczeńſtej hoſcźinje, ke kotrejž bĕchu wſchitzy offizĕrojo regimenta ſe ſwojimi żonami pſchitkhwatali. Niczo njepokaſa na to, ſo je wona pſchehnaty horkimz. Żona bĕ hiſchcźe wo mjele rjeńſcha, hacź ſej po fotografiſach, kotrež mi mandźelſti pokaſowaſche, myſlach. Runje ſroſjena, ſwižna figura, kaž bohowka, a ſchlachotnje pſchitſihana hłowa kaž Greſowa. Ji ſo runaſche wokolnoſcźi — hoſcźina, cźeſke ſtote ſłudźba na tafli, ſłužownizy w ſłódźanych turbanach a ſtotnich liwrejach. Orientalſke baſkowiſka pycha a pſchenata europiſka pyſchnoſcź ſiednoczińſtaj ſo tu, kaj ſamóże to jeno indiſki nabob (bohacź). Knjeni Howardowa bĕ do jenicźeho ſchlewjera ſdaćeſena, kiž bĕ wumjeſcźy wokolo cźeła ſawity, wokolo ſchije drohotne ſarkowe rjeczaſki we njeſmĕrnej hódnoſcźi. Na hłowje mĕſeſche wuhlaczorne włoſy, hdźež ſo kreje ſeſwjeny błeſk błyſcheſeſche, kiž Schicrowych pſchiwiſnikow wosnamjenſche — wſcho niczazy pſchibóh —, kotrež ſ Wiſchnom a Brahmu pſchibóžiłu trojinu hinduiſma twori. Po ſłónczenju hoſcźiny roſmołuje ſche ſo knjeni Howardowa ſe ſwojimi hoſcźemi, mjes tym ſo wuwołak ſahkowaka (Rundfunk) kraſny konzert „Taji Mahal“ a k tomu rejzowanſku hudźbu „Hotel Jmperial“ w Simla pohrĕdkowaſche.

Dosco bĕchu ſo roſbĕrali a ſedźach ſ rjanej ſomu ham. Wyſchł Howard bĕ tež wotejchoł. Najſterje mĕſeſche wotpohlad, ſo bych ſo ſ njej njemyſleny roſnołowjał a myſleſche hej pjecza, ſo ſmĕju ſpomożneho wuſpěcha na jeho ſonu. Njemóżach ſapſchimnyć, ſo tuta żona, wotroſcźena w njeſłyſchanym bohatſtwie, kiž bĕ zyły ſwĕt pſchepucźowała, ſo tuta wołoſna żónſka, kiž bĕ w Oxfordze na univerſiceje pſchednoſcźi ſtłuchała a ſej do Newyorka dojeła, ſo by pſchipódła była pſchi prĕnim pſchedſtajenju noweje opery we dźiwadle „Metropolitan“, w ſwojim duſchinym ſiwjenju ſo wo niczim njeroſeſnała wot tuzych cźłódow thudych a bédnych, potajſim najnijſchich cźłowjeſkich worſchtow. „Kajke je ſ tutym Arupaſtim kłóſchtrom, hnadna knjeni?“ praſchach ſo jeje njepoźrĕdnje. „Je ſwjate mĕſtno“, wotmołwi Jndiczanka ſ mĕrnym hłoſom. Dobroczińi mnichoho wukonjeja ſwoje miłoſcźive ſaſtojnſtwo, morwych ſpalicź, kotſiž ſu w horach ſmjerſli. Aruba runja ſo Waſchemu St. Bjarnatej (w Alpach) ſ roſdźĕlom, ſo ſo tam pſy plahuja a ſnjeſbożnych pytaja. Njeczinu ſej nicźo je Arupy a kłóſchtra ſwjatcho Bjarnata, kotrehoż worwy ſo twjerdźijnam runjeja. Lubſchi je mi waſch na liguriſkim brjohu leżazy kłóſchtr Cewoara. Haj, ſkju Jtalſki widźićź. Je Wam wyſchł wo wotmyſlenym puczowanju do Jtalkeje powĕdał? Bych ſej billu w Porto Zino kupiła, we waſchim mòdrym morju ſo kupała a na Himalaya ſabyła. Wyſchł drje je Wam wo nini deje ſpodźiwne wĕzy powdał? Je ſ Wami wo Arupje rĕcźał? Nĕ, njerĕcźeje mi wo Jndiſkej. Powdźejeże mi radſcho nĕſchto wo Newyorku, Londonje, Pariſu! Też Wien lubuju. A potom brajeże mi nĕſchto na klaverje wot Richarda Strauża, gnadź ſ opery „Żónſka bjeſ ſcźina — — —“. „Nĕ, prynzeżna,“ pſchetorhnych ju, „mujnaſcje jenoż, ſo ſcźe na to myſlika, ſo po Jndiſtim waſchnju ſe ſiwjenja ſo kradnyć. Waſcha ſaharitoſcź njeje woprawna. To cźitam ſ Waſcheſi wocźow, ſłyſchu ſ Waſcheho hłoſa. Wĕm wſchak, ſo je ſa Waż, kotſiž Schiwowe ſnanjo na cźole noſjeze, ſmjercź błódła.“

Prynzeżna poſtany, dźeſche won na verandu, wupſcheſtrĕ rjanej ruzy napſcheco Himalajej, kotrehoż horiſka ſo w błĕſkornym błyſcheze połneho mĕſaczka ſdała kaž ſcherſtko wupjerachu, a ſaiwoka we wyſokej wolnoſcźi: „Sſym Europczanka a chju ſiwa być a wostać!“ Naſajtra powdaſche mi wyſchł wjeſele, ſo je jeho mandźelſka jemu pſchihałała, ſo ſobu do Jtalſkeje pojebże. Chcyſche hnydom poſłać kralowemu ſaſtupjerja ſej błĕſchi dowol wuproſyć. Prochſcheſche mje naležnje, ſo bych ſo na puczowaniu wobdźĕlił, a to cźim bóle, dokelž mi hłownu ſaſtużbu pſchipiſowaſche, ſo bé ſo jeho żona wobroczića. Dyrbjach wobĕmaj hnyſa-tocźnje ſłubicź, ſo mój wopyt indiſkich mĕſtow po możnoſcźi pſchikrótſchu a ſo ſchtyri njedźele ſo w Bombaju (wulke mĕſto w Jindiſtej) trjechimy, hdźež parnik do Genuy wotjédże.

Dwĕ njedźeli poſdźiſcho cźitach w mĕſcze Agra w tamniſchej nowinje „Timeſof Jndia“, ſo je knjeni Howardowa ſ njepſchitomnoſcźi ſwojeho muża, kiž bé wizekralej dojeł, ſcźehowana wot ſwérnych indiſkich holcźkow a nĕkotrych ſtarych ſłužownikow, kotrež bé wot Maboradſchoweho dwora pſchińicź dawa, ſo do Arupa podawa, hdźež jenu nóz pſchebywaſche. Naſajtra wjeczor je puć do łodowozow naſtupiła a njeje ſo wjazy wrócźiła. Jeje cźeło wuthowachu ſłužownizy a kłóſchtrſky mnichojo natwarichu ſcźehowiſy ſe ſiwizowych ſdankow blíſkeho lĕża a ſpalichu cźeło prynzeżny. Popjeł ſyprnuchu po poźłednej woli ſemrĕtkeje do rĕki Sſniieja. Tak pſchemo indiſki nabożny kult wiſche ſłubjenja a pſchiſłabi prynzeżny.

Cyrkwinske powĕſće.

S Budyſchina.

19. njedźelu po ſwj. Trojizy, 23. oktobra 1927:

— W Pĕtrowſkej zyrkwi ma rano ⅛8 hodź. a pſchipołdnjo w 12 hodź. farař Menda pſedowanje; poł. ⅛8 hodź. je hudźbny nĕſchtor zyrkwinſkeho khóra: Moto: „Jeſuſa ja njepuſcźeju.“ Khóry wot Schrecka, H. Franck, khóry ſ wotmĕnjazym ſpĕwom wot Bacha a Nägera, ſolo-ſpĕwy (ſnjeni Katharina Johnowa), pſchednoſchk na bhrgelach (organiſt ſwj. Pĕtr. zyrkwje Schneider); pſchedcźitanje ſwjateho pſma (farař Berg). Saſtupy je darmo, tola ſo proſyj wo wotewſcźace programa, kiž 40 pj. płaci a wſchitke tekſty wopiſchija.

— W Marijnej a Marcźinej zyrkwi ma dopołdnja we 9 hodź. ſuperintendent Fröſlich pſedowanje; wjeczor w 6 hodź. ma ſ pſchileżnoſcźe zyrkwinſkeje ſkhadźowanſki Módreho kſchiża w Budyſchinſke farař Seltmann ſ Keſſelsdorfa pſedowanje.

— W Tuchorſkej zyrkwi ma wjeczor w 6 hodź. farař Groſſe ſwoju a ſwj. wokfaanje.

Sbĕrka pſchi wjeczornym ſemſchenju w Marijnej a Marcźinej zyrkwi ſa evangelſki zyrkwinſki ſwjaſk Módreho kſchiża, pſchi ſbytkowych ſemſchenjach ſa naſch dom ſa dźeći.

Njedźelu wjeczor we 8 hodź. je w Evang. towarſchowni ſiawna ſhromadźizna ſ pſchednoſchkami atd. evang. zyrkwinſkeho ſwjaſka Módreho kſchiża: farař Seltmann ſ Keſſelsdorfa.

— W Tuchorſkej zyrkwi ma wjeczor w 6 hodź. farař Groſſe ſwoju a ſwj. wokfaanje.

Sbĕrka pſchi wjeczornym ſemſchenju w Marijnej a Marcźinej zyrkwi ſa evangelſki zyrkwinſki ſwjaſk Módreho kſchiża, pſchi ſbytkowych ſemſchenjach ſa naſch dom ſa dźeći.

Njedźelu wjeczor we 8 hodź. je w Evang. towarſchowni ſiawna ſhromadźizna ſ pſchednoſchkami atd. evang. zyrkwinſkeho ſwjaſka Módreho kſchiża: farař Seltmann ſ Keſſelsdorfa.

Wutoru popołdnju ⅔3 hodź. je w Pĕtrowſkej zyrkwi modlejſko hodźinu ſa njedźelnicźe.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. ma farař Berg w Evang. towarſchowni bibliſku hodźinu.

Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. ma ſuperintendent Fröſlich w Tuchorſkej zyrkwi bibliſki wjeczor.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. ma farař Siegemund we Evang. towarſchowni bibliſku hodźinu.

Tydźeńſku ſłužbu ma w Pĕtrowſkej zyrkwi farař Groſſe, w Marijnej a Marcźinej zyrkwi farař Berg.

Sam so za morwcho wuprajił.

Sónduiſtwo ſ wopaczńymi ſmjerſtnymi wopiſmami ſjebane. — Dónt ezźkaźa.

Stawiſna je tak kolworótna, ſo ju ſa njemóżnu dźerżiſch, tola pak je po ſłowje wĕrna. Inſpektor na kriejſim dworje Wilhelm Müſcher ſ Makeho Górſchena (pola Lipſka) bĕ we ſwojim 40. lĕcźe ſiwjenſkim ſ khłoſtaniſkim ſakonjom do konflikta pſchiſchoł. W ſwojim ſaſtojniſtwje bĕ wſchelake pſchekſchihnił a Lipſczanſki lawniſti ſud jeho tehodła 18. julija ſaſudźeneho lĕta k jenemu lĕtu a ſchéſcy mĕſazam ſaſtoja ſaſudźi. Nimo toho mĕſeſche hižo pjecź mĕſazam jaſtwa w Deſſawje wotbędźeć, doſta pak ſa nje imprawdźenje (Bewährungsfriſt).

Müſcherej ſe tym wjele ſależeſche, naſtupjene khłoſtanje po możnoſcźi wotſtorkowacź. Namaka tej pſchecźeła, kiž ſwéſcźazu hypotheku (Sicherheitshypothek) wot 6000 hr. na ſwoju leżownoſcź japijacź da, ſa cźoż Müſchera tuthwiliu ſ khódy puſchcźidu. Mjes tym jednaſche Müſcher wjazy krócź ſe ſnduiſtwom dla wotſtorkowanja khłoſtana a pſchi wjeſele tej jenu wołoſnu ſobu, kiž ſo ſa jeho ſwoka wudawaſche, wopraudźe pak bé to jeho ſakſtowak Rennemann. Tutón ſaſtupjeć twiſtukowa wotſtorczenje khłoſtanja pola miniſterija hacź do 27. dej. 1926. Mjes tym je ſo jeho ſaſtupjeć prózował, jemu drohu wołoſnu dobyć, kiž by ſa Müſchera khłoſtanje naſtupiła. Stónczenje je pjecza prajił, tu pomha jeno hamtiſke poſmjerſtne wopiſmo.

Rannemannej njehodźeſche ſo khłoſtajomny ſkutk dopokaſacź, hewak by tej na wobſtórżbnej lawzy lawniſteho ſuda w Lipſku ſedźał, na kotrejž nĕſto ſeleſeroſjerceſej Maks Hegewald, miloſtaj Pawot Conrad a podpjera Roſa Hartwigej ſedźachu.

Müſcher bĕſche wotpohlad ſ hamtiſim poſmjerſtnym wopiſmom pſchewjedł. Naſprjedy bé ſej pola hamtſkeho pſchedſtajeńcźerja we Wulkim Górſchenje, hdyž tutón we ſwojej ſtuwje njebĕſche, kołkowy wotcźiſchćej wobſtarał a wſche keho ſej wuwołas napiſał, ſo ma pravo, ſej kolk (Stempel) ſa Wulki Górſchen ſhotowicź dacź. Pola ſwojeho ſaſtupjerja ſejna ſo ſ wjazy krócź khłoſtanym Conradom a tomu wupowéda ſwoju ſtaroſcź da ſtawniſkeho wopiſma. Pjches Conrada ſejna ſo Müſcher ſ Hegewaldom a tón daſche, dokelž ſo jemu 500 hr. mjta ſłubichu, formulare ſa poſmjertne wopiſma narcźiſchcźej. W Conradowym wobdźelenju wupiſelni Hegewald formulary a Müſcher diktowaſche kujeżnje Hartwigej liſt, w kotrymž Müſcherowa żona hamtſkemu ſudniſtwu w Lipſku ſdźeli, ſo je jeje muż po lékariſtim wopiſmje 10. dezembra 1926 na ſłabioſć wutroby wumrjeł. Wupoſaſ Wulko-Górſchenſkeho hamtſkeho pſchedſtajeńcźerja, wěſo ſ wobſtaranym koſtom falſchowany, ſo pſchipołoži. Też wyſchſchemu ſtatnemu rĕcźnikej w Deſſawje ſo to k wědźenju da.

Falſchowane liſcźiny dozpĕchu najprjódy ſwój ſamĕr, Müſrſchowe akty buchu ſaworjene, tehorunja bu tej ſwéſcźena hypotheka wuſchmórnjena. Müſcher mytowaſche ſiwo-

jeho pomocnika jara hubjenje. Wón njeje płacył hubjene njenjeły, haj Hegewald dyrbješe cyłkownje wudawki zaplacić.

Mješ tym hodźeše Hegewald w Lipšu dla druhich wězow w pschepytowańšim jastiwje. Mjeješe wjazyłkrotnje khłostańnje wotbědžeć, kotrejž chyžiše wurjekniwje. To jo jemu 1. meje poradźi. Ale hižo nasajtra wjeczor płyšeše w schtrowarni wopiłowanje swojeje wozowby a tuž wjeješe ša łěpiše, Lipšt je swojim pschećelom Bachmannom wopuschćeć. Dopomni jo na Müschera a cjehnješe, kaž w pschepłyschowanju praješe, zyłe mjernje nimo jastwa do Makeho Górschena. Tón jeho pjeca pschećelnje pschija a dyrbješe też swojeho towarscha sobu pschinjeść. Tak dołho haćz po njeho bě, telefonowaše Müscher na hamtšeho pschedstejićerja a tón da Hegewalda a Bachmanna sjećeć.

Kóždy móje sej myślić, so Hegewald tutón skutk jako njehańbitosć wosnamjenješe, dokelž chyžyše ſ Němšteje cekeć. Tak jemu jeho prjedawšchu pomoc hubjenje motiwowaše. W dalšchim prěješe, tunje kaž Conrad a Hartwiges, jo njeje woprawdźiti samoh wopijmowu znak. Je jej myślił, so je „k swójbnym należnosćam“ trjeba. Hegewald proschesche hudnistwo, so by jemu najwyschsche khłostanje pschipokło, so žo też Müscherej łěpje schło njeby a wón kóždy dźeń spokojeny był, wědžo, so też tón sa jastwowym murjemi ždźi.

Müschera winowachu dla wschelakeho druheho falschowanja liscinow. So by nekajke sastojnstwo dostał, bě mnohe wopišma a jich wobtrukowanja falschowak z hamo listowu papjeru jeneje zymtoplahowarnje jeſ shotowicej dał, hdjež žo jako prjedawšchi pschistajeny tuteje firmy wudawasche a sam žo jara porucjeješe. Dla tuteho sjawneho pohbrschcka a podrywanja dowery napschećžo sjawnym liscinam a wopišmam, dosta dwě lěce a tři měsazy jastwa. Conradej a Hegewaldej pschirasty žo k dalschim khłostanjam hischcze schešć měsazow khłostańnje a Hartwigez bu k jenemu měsazej jastwa sajudjena. Tola žo ji 3 létny wuzhuhowański cjah spožeji, jeli 40 hr. pokuth saplaćeć. Tak ſtónčzi žo dyrdomdej jeneho jebaka, tiž bě sam žo sa morweho wuprajił.

Přilopk.

* **Tři léta jastwa dla krjudowanja dźěcja.** W prozesu pschećiwo Kubschej mandżelstimaj w Barlinje, tiž běschtaj wobschkodżenaj, jo staj swojeho tśiceteneho hynka do smjerće krjudowałoj, wuprajiła žud po jednanju, tiž nětotre dny trajesche, khłostanješ wuzjud. Wobschkodżeny mandżelski bu wulwinowany, mandżelska pak bu k jastwu na 3 léta sajudjena, hdyž žo ke khłostanju 4 měsazy a 3 njedźele pschepytowańšeje saćby pschilicza. S wobsebje satorhnjeni fizyschachu pschitomni pschi pschebłyschowanju swědkow wobkruchenje jeneje wobydlerki žamžneho domu, kotraž je bórs po dźěsćowej smjerći ſ Kubschowej rěčała. Wobstorzena je žo pschi tutej zakładnosći dokładnje je swědku wuprajila a ji też prajiła: „Wobsednje zkowa mojeho hólcka běchu: Macjerka, niž bicź!“ Jako žónska to psched žudnikom wobsćwědčeć, zapadny wobstorzena do zyłkeho płakanja — pschepofoje!

* **Pěcoły we kałowej hłowje.** W Kapßellnje zu žebł pěcoły njewschědne bydlenje wupytałe. Wone žu žo we kałowej hłowje zahydlite a ju jo cjaku wukorhała, so mohłe mjedowe płaśele do njeje twaricź.

— **Sćmjertne njeboże na Rheinje.** Pola Sächingena powrěźi žo cyłmi, ſ kotrymž žo schésć dźěłaćerjow pliches Rheim wjeschele. Tśi dźěłaćerjo žo satepichu, mjes nimi dwoje, kiž mataj žiwóju.

* **Kónz ſ „hólejłazej hłowu.“** Sastupjerśiwa friśerow ſ zyłeho świeta ſchromadźichu žo w Parišu k internazionalnej konferency. Friśerojo žo wuprajichu, so je móda hólcka łazeje hłowy wotbyta a so sa krótki cjaš łěpschu frisuru do módy pschinjeschu.

* **Wulke powodżenje w Južnoſłowjanſkej.** S nawjecjornego dźěła Južnoſłowjanskeje pschiwdu powěsće we wulkim powodżenju, tiž je sa ſyłnymi ſlikowjatymi dešcźemi nastało. Woda je pjeca wjele twarjenjow ſpotorhała. Diwaj żelesniſkej mostaj ſtaj žo sajmyłoj. S měšnanami je wobłhad po żeleznjey pschetorhnjeny.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 22. oktobra 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje:

1 Dollar	4,1835	100 pólsk. złotych	46,875
jendźelski punt .	20,383	100 českosł. krónow	12,398
100 šwajc. frankow	80,70	100 franc. frankow	16,425

Berlinska burza bě wczera jasno jara hłaba. Kursy cźekow bijachu dele.

Produktowe wiki pschinjeseschu pschenizy ſkerje jasklabjene płaćizny. Sa to bě rožka drózscha, dokelž je na wikach žadna, wo 10 pj. po zentnarju drózscha. Jeczmjeń a wowsy swoje płaćizny njepschemjenichtaj. Nožka je něšto w Barlinje runje tak droha kaž pschenza. Haczrunjej je žadna, kuzy do wuschischich płaćiznow njerad swola. Zentnar płaćeschce.

w Barlinje.

pschenizy 12,30—12,45 hr., rožki 12,35 hr. hacź 12,45 hr., jeczmjenja nałtnjeho hr. 11—13,25 hr., wowsa 10.40—10,90 hr.

w Drjezdźanach (jandźenu pondźelu)

pschenizy 13—13,25 hr. (12.85—13,10 hr.) rožki 13,05—13,30 hr., (12.90—13,15 hr.) jeczmjenja nałtnjeho 12,85—13,60 hriwnow (12,85—13,60 hr.), nasymſkeho jeczmjenja 11,60—12,10 hr. (11,75—12,25 hr.) wowsa 10,80—11,10 hr. (10.85—11.10 hr.)

w Shorjelzu

pschenizy 12,50—13,20 hr., rožki 12—13 hr. jeczmjenja nałtnjeho 12—13,50 hr., nasymſkeho 10,50—11 hr., wowsa 10 hr. hacź 10,50 hr. — Běrny 3 hr.

ſchtwórtk w Kamjenzu

pschenizy 12,25—12,50 hr., rožki 12,50 hacź 12,75 hr., jeczmjenja nałtnjeho 12,70 hacź 13,25 hr., nasymſkeho 11,50—12 hr. wowsa 10—10,50 hr. — Hušzu wumi hr. 1,10—1,20 hr., běrny 3,50 hacź 3,75 hr. prošata 12—18 hr., cźahi 50—60 hr.

W termijowym wikowanju

sa oktober: pschenizy 13,35—13,37½ hr., rožki 12,32½—12,35 hr., wowsa 10,87½ hriwnow.

sa dezember: pschenizy 13,57½ hr., rožki 12,30—12,31½ hr.

sa měrz: rožki 12,50—12,47½ hr., wowsa 11,10 hriwnow.

Wiki wuzitkoweho ſkotu wcźera pjatk w Barlinje (Magerviehhof Friedrichsfelde)

Na nje běchu pschihnali 363 młodych dójkow, ſuczelnych krumow a jałojow, 12 bykow, 15 prósnikow, 111 cźelatow, 482 koni.

Młode dójki a ſuczl. krumy płaćachu 250—600 hr.
Ssuczelne jałojy 220—500 hr.
Byki, prósniki, ſkot k wjasanju a ke kormjenju (po zentnarju) 46—50 hr.
Konje 200—1200 hr.

Wubrany rjany ſkot dozpě hischcze wyschſche płaćizny. Wiki běchu ſkerje, wosebje w rjanych krumach.

Wiki wuzitkoweho ſkotu jandźenu ſchtwórtk w Leer w raúschej Frisiſej.

Pschihnali běchu 788 howjadłow a 130 ſchtuk drobneho ſkota. Wyschokoſuczelne krumy płaćachu:

1. kajkoſcźe	700—800 hr.
2. kajkoſcźe	575—675 hr.
3. kajkoſcźe	375—525 hr.
Ssuczelne jałojy	400—700 hr.
Letne bycźki ke kormjenju	500—750 hr. 250—400 hr.
Połletne cźelerji	110—350 hr.
Połletne bycźki	200—400 hr.
Letne hacź dwójletne prósniki	200—400 hr.
Cźelata hacź do 2 njedźel k wjasanju	30 hr.
hacź 60 hr.	
Prošata 5—7 hr., běhaki 15—35 hriwnow.	
Wowzy a jehnjata	18—40 hr.

Wiki běchu ſkerje. Na wiki běchu wosebje wjele tatarjow pschijeli.

Na pschedań:

Runkizu, Kuley w Khójanowach pola Hródka.
K-tuha. 3 klarinety es — b — c. Gahrodnik w Bělow Kholmzu, kolonija.
Prošata w Stachowje cźo. 37.
Koleźu, trjebanej w Běłej 34 pola Kamjenza. — Trjebam: mužaze kolo w Budyšchinje, Hoschiž haša 15 II.
Běhaki 4 w Dreznach cźo. 8.
Kamor drasthy, ſoſa, błido, ſtołaj, łožo ſ matracu, błido k myciu ſ marmorowej desku we Wojerezach, Mejchkan ſka haša 8.

Pschiſłužacej pytaja:

Mołerſkeho, Kriejschk w Starem Lubiju.
Mlynſkeho mužobnika, Jaſſe w Niſkej.
Němſkeho, Houbold w Budyschinje, Jurjowa haša 18.
Pohonca w Budyschinje, Tſchaułka dr. 61. — Bužzwath hoſcźenzak w Nowej Wſy pola Wojerez.
Wojnaŕſkeho. Burkert w Dźěžach, też wuczobnika k jutram pschijima.

Ssudniſay na pschedadźowanje:

pónđeln 24. oktobra 1927

w Brěnje pola Kamjenza dop. w 9 hodź. w hoſcźenzu „K żelesnizy“: wołijowy wobraz;
w Nowej Wſy pola Wojerez dop. w 9 hodź. w hoſcźenzu: Meble, ſchat;
w Lubnjchu dop. w 11 hodź. w Skoſnjez hoſcźenzu žonjaze kolo;
we Wulkich Sdźarach w hoſcźenzu „Ke kolpej“: płokaza maſchina;
w Kulowje pschiſłuſ. w 1 hodź. w hoſcźenzu „K 3 krónam“: Piſaniſke błido, łehańſki ſtok, ſchijaza maſchina, kredenza, ſtejaza lampa, hońtwiſka ſtelba, telchink, biſtard, piſaniſke błido je ſtołom, 20 bleſchcźow wina, waha ſ puntami, meble, 5 hłowałow ſ poſtleſchcźom, nekotre zentnarje żita, boran, koſa, proſo, 9 kur a khapon;
w Korſinje pop. w 3 hodź. w hoſcźenzu ſwinjo.

Finanzny hamt

dyrbjeſiſzy pschedawa:

w Kulowje dop. w 11 hodź. w hoſcźenzu „K 3 krónam“: krumy (cźorne ſcźaki, bůſcźej, konjej, piſaniſke błido.

Ssudniſay na pschedadźowanje:

Khěža (ſ 2200 hr. wopytowe pokładnje), tykowana a je pschihotowańſkom kómſe, błuſchaza tſchikrjejſſtemu mischtrej Arthurej Domſchźy w Mniſchoužu, pónđeln 5. dez. 1927 dop. w 10 hodź. na ſudniſtwje we Budyschinje, ſtwa cźo. 141.

Zywnoſcź, psches 32 kórzow pola łuki a hole, błuſchaza Madleni Mjelcźakowej rodź. Nugkanez w Miloraſu, pónđelu 9. januara 1928 dop. w 10 hodź. na ſudniſtwje w Běłej Wodźe, ſtwa cźo. 8.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.: Pschi ſnadnym wobrocźe je połoženje wikow njepschemjenjene. Pośticźenje je dale ſnadne.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	21. 10.	20. 10.
Pšenica	246-249	246-249
rožka	247-249	245-247
nal. jeczmjeń	220-267	220-267
naz. jeczmjeń	—	—
wowsy	203-216	203-216
kukurica	192-194	192-194
pšenič. muka	32-35,00	32-35,25
rżana muka	32-33,75	31-33,65
pš. wotruby	14,25	14,25
rżane „	14,25	14,25
raps	325-330	305-315
lane symjo	—	—
hróch	35-37,00	35-37,50
pjeluški	21-22,00	21-22,00

	21.10.	20.10.
buny	22-24,00	22-24,00
woka	22-24,00	22-24,00
modre łupiny	15-15,50	15-16,00
žołte łupiny	—	—
zeradella	—	—
raps. wosušk	18-16,10	16-16,40
lany wosušk	22-22,70	22-22,80
poon. melasa	—	—
běrnj. kruški	24-24,60	24-24,80
syno, 50 kg	2,45-2,85	2,40-2,80
rżana sloma	1,05-1,45	1,00-1,40
pšenč. „	0,85-1,25	0,80-1,20
wowsna „	0,85-1,05	0,80-1,00
ječna „	0,85-1,05	0,82-1,00

Drježdźańska burza (21. 10.)

Pšenica	260-265	běrnjace kruški	26,00-27,00
rožka	261-266	pšenič. wotruby	14,50-15,00
nałetni ječmjeń	257-272	rżane wotruby	15,30-16,80
nazymsk. ječmjeń	232-242	pšenična muka	45,50-47,00
wows	216-222	rżana muka	38,50-40,00
čerwjeny dźećel	225-230	woka	—
raps	310-320	pjeluški	—
kukurica (Mais)	195-198	hróch	—
suche truhanški	12-12,70	cokrowe truh.	18,00-21,00

Wične płaćizny w Budyšinje.

22. oktobra 1927.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniše płaćizna	najwyša płaćizna
Pšenica, nowa	50 kilo	12,75	13,00
Rožka, nowa	50 „	12,75	13,00
Ječmjeń,	50 „	12,50	13,00
„ nazymski	50 „		
Wows	50 „	10,00	10,50
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	14,00	14,50
Běrny (we wjetš. dźélb.)	50 „	3,00	3,50
Butra	1 „	4,20	4,60
Syno, nowe	50 „	2,00	2,50
Sloma, z maš. młóć., pras.	50 „	—	1,00
„ „ „ k zasł.	50 „	2,10	2,30
„ z cypami młóćena	50 „	2,70	2,90
Pšenična muka, 60%	50 „	21,50	22,00
Rżana muka, 60%	50 „	19,00	19,50
Pšenične wotruby	50 „	8,25	8,50
Rżane wotruby	50 „	8,50	9,00
Jeja	1 štk.	0,14	0,17
Prosata 897 štuk	1 štk.	8,00	21,00

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje

22. oktobra 1927 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,60
Celace mjaso	1 „	2,40	2,80
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	2,00	2,60
Tukrajny swinjacy šmałc	1 „	2,40	3,20
Pšenična muka	1 „	0,56	0,60
Rżana muka	1 „	0,44	0,46
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jědźne běrny	1 „	0,08	0,11
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmałc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połd	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lit.	—	0,28
Jědźna butra	1 kg	4,20	4,80
„ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,14	0,17
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	—	0,66
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhle (domj. tepj.)	1 etr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,30

Wične płaćizny ſtwórtk w Kamjencu a w Lubiju

20. X. Wšo po złotej hriwnje	za 1 centn.	za 1 centn.
Pšenica	12,25—12,50	12,60—13,15
Rožka	12,50—12,75	12,50—13,00
Ječmjeń (nazym.)	11,50—12,00	12,50—13,40
Wows	10,00—10,50	9,80—10,30
Syno	2,50—3,00	2,00—3,00
Sloma z maš. młóć.	1,50—1,75	1,30—1,70
Sloma k zasłanju	1,75—2,00	
Sloma z ruku młóćena	2,75—3,00	2,50—3,00
Běrny pola ratarja	3,50—3,75	3,50—4,00
„ hač na żeleznicu	—	—
Butra	1,80—2,00	1,10—1,15
Jeja	0,14—0,15	0,16—0,17
Pšeńčne wotruby	—	7,90—8,20
Rżane wotruby	—	8,20—8,50
Pšenična muka	—	21,00—21,75
Rżana muka	—	19,50—20,25
Prosata, wulke	—	—
„ srénje	12—18	—
„ małe	—	—

** **Ssłepy proſcźer.** „Rjana knjeni, proſchu dobrozcźiwje wo dar!“ — „Ssym Waš popadnyła, mój luby, ſ wottal wołsće jako ſłepy, so macje jónſku ſpodobu?“ — „Ssym pak tola też rjeſk rjana knjeni!“

* Milijonske dźědźinstwo su potomnikowu pólskeho revolucionara Kościuška. Město Pónjan na Hornjej Šlazinje wě, hdyž bě tam wjeršk pólskeho revolucionara Tadeja Kościuškeho, kiž bě dźěła 18. lětstotka pichećiwo Rusam wjedł. Hdyž so tón njeporadźi, je so do Ameriki wuhnał a tam so na wuswobodźenskej wójnje wobdźělił. Za to je Kościuško wot prěnjeho statneho presidenta Ameriki, Washingtona, dobrite leśownosće dóstał, na kotrychž je nětko město Chicago natwarjene. Tute leśownosće byrjka po testamenće generalneho połnomocnika Kościuškeho dźědźinam w Pólskej pśichapadnyć. We lěće 1911 je biskop Stablewski w Pónjanju powěsć dóstał, so by Kościuškowi dźědźerju pytał, kiśki maju dźěsećiwo měsći Chikago spadali. Pichi tym jich tijo pranjiwaju podpieraju, jedyn w Ameriki, druhi we Gnjezdnje a třeći w Krakowje. Dźědźinju so nadźijeja, so by prawy bórzy k jich lěpschemu kónci, howak njebudu wot tutych dźědźenych 10 milijonow hrimnow wjacy wjele wuhladać.

* **Beefsteak** (bestek — rubane mjaso) **na prawem mjeśe.** Starscha knjeni, kiž bě straschnje na žołdk khorjała, bu w khorownji operěrowana, na cžoż ju ji kruta diela (sdźerjenje wětšich jědźow) pschedpisha. Po nětkuždy dźesać dnjach pschińdże jeneho pschipołdnja mała pomocna sotra k jědźnym tabletam, na kotrymž bě stołdne beefsteak s praženymi bérnami a je połoteju. Pazjeuša wotpokała tutu jědź energišzy a mjenjesche, so je to smyk. Tola sotra runje tak kruce wotmolwi, so je wsche w najlěpschim rjedźe. Khora žónska wotpokała dale pschinjasce jědźe, po kotrymž bě jo ji śle śleło. Hdyž pak widźesche, kak jědźinja je mała połnocna sotra na stołdnu jědź hlada, prajesche wona wumnožace słowo: „Jědźe tola Wy, jo by pjecej bźła.“ To jej młoda knjeńicžka dwójcy kasacej njedasche. Krótko po tym knjeńesche załoschne rozhorjenje w zylej khoroni. Wyschscha sotra pschińdże zyła rosbórjena po jstwy khoreje a praschesche jo bojasnje, hacž je wopraudźe zbyły beefsteak sjedła. Dokelž nochzyche młódschu sotru po wuskocženju pschinjesć, prajesche: „Hal!“ knjes profesór pschińdże sam a praschesche jo w khutnem tonje, hacž wona na jeschtwo znaje, na cžoż wona jemu šmějo i wocžomoj pschikiwkowaschesche. Lěkař znajesche tutu wocžnu rěc a kaschesche wschěm je jstwy won, kotrejž tam tu khwilu nutnje trěbni njeběchu. „Nó, kak je?“ praschesche jo pożnjewkojo, na cžoż jemu wešku je stowami rozjasnił, „Za wschak beefsteak jěła njejsym, ale mała sahłódnjena sotra. „Zdha je jědź zas wopraudźe na prawy blak pschichła“, mjenjesche pschećelsny a dobrocžiwy wyschschi lěkař. A khorobna sotra, kotraž bě jo kruce do stołdneho beefsteaka dała, njedosta žanych zwarjenjow.

* **Murja saraj** 20 **wobnjewowych woborniko**w. S Pittsburga w połnocnej Ameriji pschińdże powěsć, so je so tam pschi wohnju w jenym fabrikskim twarjenju muzej zaspytnyła a 20 wobnjewowych woborniko saranjła.

Sokolstwo, sport a hry.

Sokolske Listy.

Pśed krótkim je wušło 7. cžisło lětušeho lisnika Sokolskich Listow. Tón króć pak je tež wosebje bohate a wulkotne. Wone je wěnowane našemu zasłužbnemu wótčincej, knjezej fararjej Jakubej Sewčikej we Khrósćicach, kiž spócatk póžnjeńca swoje 60. narodniny swjećeše. Na prěnich stronach skrowi nas jasny wobraz tuteho našeho pśewódneho serbskeho wjednika, předsydy Domowiny, zwjazka serbskich towarstwow. Knjez farar Sewčik njedla w tutym cisle je nož wo sebi pisane, ale wón sam rěci k nam ze swojich nastawkow. Rěči do swědomja a wutroby swojeho serbskeho luda. Citajmy a zrozymimy, što mu nam prajic. Cisło wopśija też hišće dale pólne wobrazy a nastawki z našeho serbskeho žiwjenja. Kóždy Serb nie jenož Sokol, dyrbi citać Sokolske Listy.

Wubjerk za cźełozwućowanje w Budyšinje.

Lětuši nazymski běh wotmje so pśi najrjeńšim wjedrje. Hačrunjež wobdźělenje pśeskuje njeběše, běše pak so pśeco hišće njama lońa zanadwitra. Tež mudro přibladowarjow běše so zesło, so bychu dobyćerjam zbožo pśeli, dokelž běstej spócatk a kóne wobej pśihódnje na Třelniku. Też čara „kolwokolo Budyšina“ běše derje wolena a namaka dobre wobkedźbowanje. Wupraji pak se tež pśeće, zo by so raz běh na Cornobóh pśiprawił. Pśi běhu dobuchu běharjo też pómérnje dobre časy, kiž su sćěhowace:

2 kilometraj za žónske:

Co. 22 Irmgard Teichoc (1862) 7,54 mjeńšinow, co. 20 Mary Bärwaldec (1862) 8 mjeńš., co. 21 Elza Solćic (1862) 8,22 mjeńšinow.

3 kilometry za mužsku młodźinu:

Co. 24 Walter Schöne (realka) 10,12 mjeńš., co. 29 Wilhelm Mauks 10,36 mjeńš., co. 26 Joachim Möhla (realka) 11,1 mjeńš., co. 23 Rudolf Wonneberger (Rapid) 13,14 mjeńš., co. 30 Rudolf Büttner 13,16 mjeńš.

7 kilometrow za mužsku młodźinu.

Co. 14 Erich Kraft 22.5 mjeńš., co. 9 Arnošt Wornač 22,45 m., co. 11 Willy Schenk 22,56 m., co. 10 Rudolf Beyer 23,16 m., co. 15 Alex Hase 23,33 m., co. 1 Frye Jaršik 23,40 m., co. 12 Harry Kriebel 23,42 m., co. 3 Jan Renner 24 m., co. 2 Korla Kozojěl 24,35 m., co. 13 Willy Obst 26,15 m.

7 kilometrow za mužskich pśez 32 lět.

Co. 18 dr. měd. Schnabel (39 lět) 27,58 mjeńšinow.

7 kilometrow za němskostatnu woboru.

co. 8 Erich Fheurich (7. komp.) 22.14 m., co. 4 Alfred Gottschalk (7. komp.) 22,45 m., co. 7 Kurt Aßmann (7. komp.) 23,10 m., co. 6 Hans Hölna (7. komp.) 26,18 m.

Němc dr. Peltzer.

swětowy mišter w běhanju je so wo planje swojeho pśichoda wuprajił, zo jako pśihotowanje za Olympiske hry w Amsterdamje 1928 so na swětowe pućowanje poda, zo by stajnje pod ćopłym słóncom žiwy był. Ze cim chce dr. Peltzer w Amsterdamje wustupić, njeje hišće rozsudźene.

Sport za kóždu starobu.

Dobyće Tunneya nad Dempseyom w boksowanju su wšelacy pola Tunneya sylnosći a mocy młodych lět pśipisowali. Boksowaś, kiž je 30. žiwjenske lěto pśekrócił, je wězo hišće młody muž, ale za tule druhu sporta je potom hižom stary. Boksowanje je sport jenož za młodych ludźi. Tosamne płaći wo spěšnym běhanju a skakanju. Tež tu jenož we wuwzaćnym padźe jedyn, kiž je 30. lěto pśekrócił, najwyše a najlěpše dokonja. Mužoje, kotrejž su w pozdźišich letach też hišće na wójsku sportskich wukonjenjow wostali, su to jenož z njepśestawajcym zwućowanjom pśewjesć mogli. Dobry sportaŕ może sebi swoju zamóžnosć jenož wobkhowaś, hdyž ženje njepopušći, ale so pśeco dale zwućuje. Cnoćeš jedyn we wyššej starobje ze sportom zaso zapoćeś, kiž je dłóši čas zanjechał, dha so to nimale w žanym padźe njeporadźi a zestarjeny sportaŕ dožiwi jenu poražku po druhej. Jedyn sport pak je, kiž może cłowjek też w najwyššej starobje wukonjeś, je stupanje na hory. Stawizny alpinisma su mnoho wuznamnych wukonjenjow starcow zapisnale. Hakle njedawno je 81lětny profesor James Blackie dwaj wobśeżnaj wjerškaj horow dopěł. Jedyn druhi 80lětny sportaŕ swjećeše pak pśi wuriadnje dobrej žerstwości swoje 80. narodniny we wobdźiwanja hódnym pluwanju a nórjenju. Sir Fowler Disser, njedy z najlěpšim muzom w běhanju pśez 50 jendźelskich mil, je dźensa hišće ze swojimi lětami, kiž su khětro wyše 70, jedyn z najlěpšich khodźerjow dalokich pućow.

Směškl

** **W kole wumjelstwo.** Rěcža wo śwótkowych městach. Nětčiš prašche fa filmowu śwědku Lawa Lutichi: „Kuchna znajeśe Hamburg?“ — S wuzkota wotmolwi: „Nó, ale Hamburg znaje mje.“

** **Nješchto hinasche.** W korćmicžy małeho provincielneho dźiwadła su jej ludźo ześěhowazu rośmolwu mjechoścjom a pinćnikom wotpokłali: „Sšhyschśeże, knjes pinć niko. pjwo je zyle mjtowe.“ — „To je mylśeje, mój knježe schkleńza je jeno mašana.“

** **S jeneho nastawka.** „Schwrewja je kraśna rěc. Kaj tajka kralowna wała je w žiwojim rěcžnischcžu.“

** **Schkoda.** „Wěsch, Hilža, wonka śteji dr. Robert, myslu jej, fo chże two twoju ruku prošyć.“ — „Nó, tajsale schkoda, runje je macź s mojimi šubami wotesschła.“

Do Budyšina přišedši zetkujemy so stajnje

W Lehmanec kofejownji

na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118

ff konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pjećwa / jědźny lód
štomowe tykancy / sokoladu

Wosebitosć: torty

z kóždym lubym *napismom* k wšěm *składnosćam* so hodźacy dar

Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja

We pśećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wjećor **koncert**

Hotel „Běły Kóń“

mějicel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwješa a najrjeńša jědźernja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wjećerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 1/12 hodźin dopołdnja

snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebitego piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Přistojna a sprawna młoda

knježna

wokoło 25 lět stara z dospołnym wuhotowanjom a pśewza pozdźišo wobsedźeństwo staršich abo so też wuda; pyta

znajomstwo

přistolneho knjeza, też tak starseho, po możnosći z wobraz. Poskić pod Dóš na wud. „S. N.“

Wosebje krute

krótke a dołhe

skórnje

po mérje dźěłane poruča a wšě **wuporjedźenja wuw edźe**

Korla Ruwoldt

šewc we Wotrowje.

Sylna, wysokosućelna

čehniwa krowa

abo **dójna krowa, 3 běłaki a 5 nošn. kozow** su na předań

w Dalicach čisło 5.

Sućelna podsobna **kruwa** je na předań

w Mlynkale čisło 12

6 běhakow

su na předań **w Dźěrži čo. 6**

Młoda, wysokosućelna

kruwa

je na předań **w Kobjelni čo. 16**

Wysokosuć. kruwa

z 2. ćelom je na předań

w Lipinach čisło 3

Jako dobra serbska

kuchařka

za korkmušze, kwasy, křižnu a druhe swójbne swjedźenje poruča so

Marja Grolic

w Budyšinje, Hornč. hasa 23 III.

W. Köhler

w Budyšinje, Hłowne torhošco čo. 9, pódla Kupnicy zhotowja **moskowe a wolmjane plachty za hodowne blido**

Mósk a wolmu móže też kóždy sam k tomu podać. Najl. zhotowjenja. Sprawne płaćizny.

Wše družiny

hnotidłow

ma stajnje na składze

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Panćicach.

Vogtl. Garding

mtr. po 50 np., wumělske a nadgardiny, story, vitraže canki, khromy — najtuńšo

Ida Erlerec zwož. Würkerowa

w Budyšinje, Zw. Lawska hasa 10 rózk Kronprynzowego mosta.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj. papjerowy wotpady po 3 pj. lapy, bleše běłeho wina bleše, čežwjerchu wina.

sektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnosće.

Popp na Hornčersk. hasy 18 telefon 3427.

Samowuprahowane najlěpše wuśěhnjene

pšeńčne muki

za kermušne pjećwa poruča tunjo

Paul Trešk

pjekarnja a konditorija

w Khrósćicach

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Panćicach.

Holcu

a khmaneho hospodarskeho pomocnika

do městna na pśeco pyta

hošćene w Nowej Wsy

pola Rakec.

Serbjo

podpjerajcje swoje

Serbske Nowiny.

Wosebity wobkhod

za

nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)

dalokowidy atd.

Specialist

nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Košl. barchenty

běłe a pisane, **khabatowe a drastowe barchenty** w najnowišim wubjerku, **na pół wolmjane a čisto wolmjane tkaniny za drasty, bluzy a šórcuchi, hotowe barchentowe šaty,** běłe a pisane, **podšlěowe šaty za žony, mužskich a dźěći, podšlěowe módne reformske kholowy cyle tunjo.**

Najwjetši wubjerk. Hišće stare tunje płaćizny.

Hilger w Budyšinje ? na Seminarskej hasy ?

Za kupjenje, předanje, kaž tež za přenajeće

Wjesnych- a ryćerskubłow

za posrědkowanje kupjenja nahódnoscežeńskich hypothekow a za wobstaranje **hypothekow** w kóždej wysokosći poručataj so

Thieme & Grobe

w Kamjencu, Bönischplatz 9.

Złota hora Telefon čo. 193

Dołhe a krótke skórnje

ručne dźěło, ma jenož na składze

wobućowy dom Mark w Kukowje

Wulki transport

rańšo-pruskich hollandskich **plahowanskich**

kruwow

dóńdźe njedźelu 23. okt. a su tunjo pod pśijomnymi wuměnjenjemi na předań.

R. Richter, wikowańca z plahow. skotom **w Kukowje**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 80 st. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde do. płaći 10 zł. pj. Wadawa a čišći Smolerjec knihiličernja, zap. dr. s w. rul. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2637.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 249 — Budyšin — Póndźelu, 24. oktobra 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Rozrisacy wusud w strajku srjedźoněmskich wuhlowych dźěłaćerjow.

Dla warunanja mjedowje swady mjes dźěłaćerjemi a dźěłodawarjemi srjedźoněmskich wuhlowych zamoh je wunamjerska komora po dwajadnjownym jednanju rozrisaty wuřud wupraji. Po nim bu wschadnje mjeda pschi 9½-hodźinskim dźěle w pschećerku wot hnja nowego sapoczatka dźěła **wot 5 hriwnow 20 pjenjezkow na 5 hr. 80 pj. po**połdnju.

Dźěłaćerjo sastupjerjo su dojednanje pschijeli, w kotrymž so praji: Dźěłaćerske swjazki so na to swjazaju, so budża ja to skutkowaći, so so wupowědźenje wrócźo wotmje. **S pschipowědźenjom k dźěłu so wupowědźenje wrócźi.** Naprawjenja njeje mědźa so cźinić. Swjazk dźěłodawarjow so swjasa, so budże pola swojich zobustawow za to skutkowaći, so so dźěłaćerjo zaso pschijimaja, jeli so so najpozdźišo wutorn 25. oktobra k dźěłu samoluja. To jasne płaći za dźěłaćerjow, kotrychž su pschi wupowědźenju i dźěła puschećili. Za łamanje kontrakta njeje so mjeda wotzamknyła. Kaž daloko so so dźěłaćerske wobydlenja wupowědźe, so wupowědźenje wrócźi.

Sastupjerstwo górnistich dźěłaćerjow je w shromadźinje w Halli, pschi kotrejž so 400 wotpósłancow z zhlejo srjedźoněmskeje brunizoweje krajiny wobdźěli, rozrisaty wuřud z 381 pschećiwo 36 hłosam pschijało. Kaž bě do předka widźeć, su dźěłodawarjo rozrisany wuřud wotpołali. To pak je jenož machnjenje, dokelž wědźachu, so němske dźěłowe ministerstwo rozrisany wuřud za wjasany wupraji. Kaž je knježerstwo wosjewiło, je so rozrisany wuřud też jako wjasany wupr

*

Dźěłodawarjo so stejischeja dźerża, so je njemóžno, mjedu powyschicź, hdyž so z dobom wuhlowa płacźizna njepowyschi. Serjedźoněmski brunizowy syndikat a ranschpolobjanski brunizowy syndikat staj namjetnoj, so by so hnydom shromadne pożedźenje němskostatneho wuhloweho swjazka a wulkeho wuhlerja němskostatneje wuhloweje rady z hnjewnym porjadom: „Nowosrjadowanje płacźiznow za srjedźoněmske brunizowe górnistwo“ swołał.

*

Powyschenje mjedow po rozrisanym wuřudźe 11,3 procenta na dotalnu mjedu wucźinja, tak so najnjižša mjeda w jadrowej krajinje z 5 hr. 80 pj. za worschtu, w nakromnej krajinje 4 hr. 70 pj. wucźinja. Wjetschina dźěłaćerjow, kotraž na akkord dźěła, budże město 6 hr. 54 pj. pschichodnje 7 hr. 15 pj. za 9½ hodźinski dźěławy dźeń dostawać. Mjes tym so so wěste mjedowe ładowy hnydom powyscha, so posčěhowace akkordźiske mjedow hałe za schtyri njedźele sapoczatk nje. Lětne wudawki za powyschenje mjedow hromadźe se so jatymi thosfami, i tym swišzowazymi, lětnje 16 hač 18 miliionow hriwnow wucźinja.

Wujamknjenje i dźěła w zigarowej industriji

Tarifowa komisija a pschedhydźiwe swjazka fabrikantow zigarow w Němskej je wobjamkła, so ma so 29. oktobra wschitkim dźěłaćerjam a dźěłaćerkam w tobakowej industriji dźěło wupowědźeć.

Zjězd němskonacionalneje strony w Žitawje.

Na sjěźdźe němskonacionalneje strony w Žitawje je so rozsudźiła pschijata, **kotraž so pschećiwo prawnemu pschipóśnaću šulskeje ludoweje schule jako tak mjenowaneje chromadźenskeje schule wobroća, kotraž je wopraudźe zwónca schula i pschipowěźnjenej nabožeńskej wucźbu. Sakske schule dyrbja so bjez dwěła też hišće někotre lěta jako evangelske a katolske ludowe schule pschipóśnać.**

Sakski hospodarski finanzny minister **dr. Krug z Nidda** wo **powyschenju sastojnjeje mjedy** wěcźo praji, so mjedowa pschichodna jenož nuzne složenje k nětcźownym žadźbam pschinjese. Dyrbimy so prózowacź, so bychmy so nowych cźežkotow zminyli a sobom lutowali. Sterje dyrbjała so mjedowa politika pruhowacź, hač je prawa, a dźěłaćerske swjazki na žylnische spleźenje zwětšenego hospodarstwa pokłacź. Minister kónčnje praji, so je nuzne, sarjadnišnu reformowacź a z cźełom hrožazy strach powyschenja dawkow wotwobroćicź.

Němskostatni ministrowje nochcźeja so husto na zwjedźenje pschepróšenych dacź.

W pjatkownym pożedźenju němskich ministrow su so z pschepróšenymi ministrow na zwjedźenje sabrali. Wěchu jeneje mjetnje wo tym, so je wuhotowanje zwjedźenjow we Barlinje rozměrowo nabyło, kotrež so z hospodarskimi a socialnymi wobstejnosćemi njesinješe. Ministrowje su tohodla wobsamkli, so budża tajke wuhotowanja jenož frédka wopytowacź.

Kročel Partera Gilberta.

Němske knježerstwo hišće so wo pikanje, kotrež je jemu reparazijski agent Parker Gilbert pschepodacź dał, njeleźi. Wěste je, so so cźi myla, kotraž mjenja, so je wón pschećiwo zakonjam we kotrychž němski zejm wuradźuje, zakročił, dokelž buchu so z nimi němskemu ludej pschewulke cźeže napołožile. Spitź ma so jenož jako derje mjenjene warnowanje wobhladacź. Tehodła njeje němske knježerstwo za nuzne měło, jeho wopschijesce wozjewicź.

*

Franzowzojso wo wopomnjenišćim spiżu Parkera Gilberta.

Franzowske nowiny wopomnjenišći spiż reparazijskeho agenta Parkera Gilberta w mało pschećeležitym zmyśle rospominaju. „Matin“ swojim cźitarjam dźěleje, so je Parker Gilbert „j krutej nołu němske knježerstwo warnował, wudawši němskeho stata pschez měru powjetschicź.“

W „Écho de Paris“ so praji, so je Dawesowy plan wohroženy. Wudawanju, so wopomnjenišći spiż zaneho wuraźadneho wosnama nima, nochcźeja franzowske nowiny pschihłosowacź. „Matin“ praji: „Wěrno je, so so wot někotrych měšazow napraschenja reparazijskeho agenta pola němskeho knježerstwa pschez husćišcźo stawaju. Němskemu knježerstwu ma so tale kruta kontrolla wobcźežna być. We wšěch němskich kruhach so dźiwaju, so němske knježerstwo, so powołajo na nacźišchcźonosć Parkera Gilberta, na němske kraje njeztoźi, so bychu swoje finanzne zarjadnišwo stuńšchili. W Němskej je wopraworźita pschećeležinska zmija widźeć. Pódła brojenja pschi powyschenju sastojnišcźe nsby, knježerstwo a gmejny wulke sumy pola amerikanskich bankow poczerpuja. Niż jenož Parker Gilbert, ale tež president němskeje banki dr. Schacht a někotři nahladni finanzniźy su za nuzne měli, warnowaze znamjo dacź.

Francowska z tym liči, zo němski financny minister wróco stupi.

Dźeń Parizjskich nowin hišće z mózgnosću liči, so budże dr. Köhler dyrbjeć z němskeho finanzneho ministerstwa wróco stupicź. Mjenja, so je **Parker Gilbert je swojim spiżom dr. Köhler njedowěrjenje wuprajił.** Njewěrja, so je so pschi sobotnišchim rozrěcźenju mjes woběmaj dorozumjenje dospiło. Poczinjenja němskeho knježerstwa pschi nastajenju statnych dochodow a wudawkow a stajne pschibywanje němskich statnych wudawkow so najwótrišcho poźhudźuje. Finanzny minister dr. Köhler je so hižo tak husto je swojimi wobliczenjemi mylił, so móża so wschě jeho rozłożenja psched němskim zejmom z najwjetschim njedowěrjenjom pschijimacź.

Gilbertowy spiż je so po wschěm zdaczu tehodła do cźasa w amerikanskich nowinach wobsedł, dokelž je so Gilbert bojał, so by němske knježerstwo jeho warnowanje na sjawnosć samjećczało.

K tomu „Berliner Lokalanzeiger“ z Parisa powě:

Tu hižo žebi myšla, so je Poincare, hdyž je žebi swěrił, němšte statne dochody a wudawki kritisowacź, hižo wopschijesce wopomnjenišćeho spiża Parkera Gilberta znak. Hdy by tomu tak było, potom je pódła praschenja, i wotkal je Poincare swoju wědomosć dosłał, też wotmołwjenje na druhe runje tak ważne praschenje namaka, hač je reparazijski agent z organom kwjasakrišich knježerstwow a hač je swoju kročel najprjedy w Parisu a Londonje wosjewił.

Kaž je wocźakacź, Parizjske nowiny zjawje stronu Parkera Gilberta dźerża, kotryž je jenož swoju winowatosć dopjelnił, hdyž je rjekł, so **brojenje hospodarskeje** němskeho knježerstwa, němšchi krajow a gmejnow Dawesowemu planej se strachom hroži. Tole warnowanje jenož wobšmódrca, so ma Parker Gilbert strowe frohujenje za swoje zastojnistwo. Sylnje wón njeje halle prěni króć swój warnowazy hłoš ztyčhcźał dał.

„Temps“ so potom wšo pschećiwo němskemu žadanju za rewidiju Dawesowego plana wobroća. Pschełkajoze, „Temps“ pišche, je, so so wójna pschećiwo cźi na wójnstwej winje i wójnu pschećiwo Dawesowemu planej sjednoczuje. **Tale kampagna njemóże naš nawabicź, so bychmy so i mjenje wobmyślenjom hotowali, i Porheinskeje wuczah**nyć. „Temps“ dopomina na stawaj 429 a 430 Versailleskeho kšeźenja a na to pokazuje, so pominanje Parkera Gilberta hižo někotre samolubitosće sa pad njedopjelnjenia Dawesoweho plana swěźcźuje.

Pólski zejm so k porjadnemu pożydanju zwola.

Po powěźći Warschawskich nowin so nětcźišchi zejm porjadnemu pożydanju hišchcźe zwola, przedy hač so cźaš minje, na kotryž je kwitwolený. W tymle pożedźenju knježerstwo zejmej nacźišk statnych dochodow a wudawkow pschedpołoži.

Spionaža w Južnosłowjanskej so wotkryła.

Kaž so je Ssusbotizy powě, je so tamnišchej policiji poradźiło, spionažu wotkrycź, kotraž je sa Madźarku dyrbjała dźěłacź. Někotre wosoby su sajeli, mjes druhimi 20-lětnu Irmu Wukowiczejz, w nózdrym žiwjenju znatu žónsku, kotraž je se swojim lubjenym, Szegedinskim bulkoparjom, tehorunja do tejsele należnosće zapleczena. Najnowišcha spionažna należnosć je w Beogradze wulkej wozi cźinita.

*

Policija je swěźcźiła, so je pjatk popołdnju we wobydlenju jeneje **studentki tajna kommunistiska konferenca** była. Policija dom wobstupi a wschě zobustawy tajneje konferencźy saja, mjes nimi nowinarja Ssimu Miłuscha, znateje wjednika kommunistow.

Spytany nowy nadpad komitaczow na južnosłowjanski municijski magazin.

S Požareweza so powě: Tsjo njesnaczi mužoju so 21. oktobra wjeczor hač do 50 metrow k wojeńskemu municijskemu magazinej pschi horje Ssokalu pola Požareweza tulechu. Hdyž so straźnik jich dobladawschi na nich sawoła, so dyrbja stejo wostacź, jedyn z njeznatych tźeli. Straźnizy na to tźelejo wotmolwichu a so sa njeznatymi puschejschu. Kotrejž so w cźmowej deschcźowazej nozy zhubichu.

Rusko-němsko-japanski trojozwjazk.

S Tokia je tunje pschekwapjaza powěźcź pschichła, so je žebi japanski ministerski pschedhydża Tanaka wotmysłił, zwjazk mjes Japanskej, Němskej a Ruskej wobsamknyć. Pschichwoły sa tónle zwjazk wikomt Kuhara, jedyn z najwutrišnišich japanskich diplomatow, cźini. Kuhara so też wopraudźe blizźiše dny na puczowanje do Barlina poda, *pschi kotrejž hladnosći w Moskwje zastanje.*

Woswjećenje 100 lětnicy wopomnjenskeho dnja Navarinskeje bitwy w Grichiskej.

20. oktobra su sapoczeli 100. wopomnjenišći dźeń bitwy w Navarinskim zaliwje wotswjećeći, w kotrejž su 20. oktobra 1827 zjednoczene łódźiwa Jendźelskeje, Franzowskeje a Ruskeje turkowske wójnske łódźiwa sniczile. Navarinska bitwa je wosrudźaju ważnosć za wuswobodźenje Grichiskeje měła. Serjedźu rano do Navarinskeho zaliwa wójnske łódźe je sastupjerjom jendźelskeho knježerstwa, generalom Codringtonom, z wuskom admirala Codringtona, pschijědźe, kotrejž je psched sto lětami w Navarinskej bitwje nad jendźelskim łódźiwom roskazował; dale pschijědźe offizialny sastupjeł franzowskeho knježerstwa, městoadmiral Violette. S woběmaj diplomatiźy sastupjerjo druhich knježerstwow pschijědźechu, tehorunja też zobustawy diplomatiskeho korpsa, grichiski minister swonkownych należnosćow a łódźiwowy minister. Po pschijězdu offizialnych wotrjadkanzow so w zwrkwiczy na Staroj zitadelli Boża mscha sa padnjenych wojakow zbožesche, na cźož so na hłownym torhoschcźu města Novarina zwjatoczesnosć położenja zakładneho kamjenja pomnika sa padnjenych w Navarinskej bitwje lěta 1827 wotmě. Mjeńschejonasta so offizialnymaj sastupjerjomaj jendźelskeho a franzowskeho knježerstwa sa jeju wobdźělenje podjakowa a na znamjo dakownosće wojsewi, so su generala Codringtona a městoadmirala Violetta sa cźesnuj zobustawaj města Navarina pomjenowali. Łódźiwowy minister Morgopulos mjeńschejo na to w mjenje grichiskeho knježerstwa rěcź, w kotrejž położenje Grichiskeje a Europy w lěcźe 1827 wopiśowaschе a dźakownje na ważnosć Navarinskeje bitwy sa wuswobodźenje Grichiskeje poka. „Grichiski lud“, praji, „wšěcźnje Jendźelskej, Franzowskej a Ruskej dźakownu wosłanje a żenje njesłudźe.

schłoż šu tele staliy ja jeho wutšewobdźenje cjinite.“ Na to ho admiral Violette słowa jimasche, kotryż w mjenje francowskeho knježerstwa rěčeše, a po nim general Cadrington, kotryż praji, so dźenjnišne wusnamjenjenje jenu a jeho žiwjenje jako dalšne wopomnjenje na grichiši lud wostanje a pischeče wupraji, so by grichiši lud też w pschichodze žiwjenje zlawnje sandźenoseše dostojny wostał. Popołdnju ho row padnjenych wojakow zwjatocznje wobwěnzowachu. Město Navarin bě k cjesći hosći žiwjedženku hoseźnu wuhotowało.

Mór w Jndiskej.

Wjetšina wobydlerjow Secundebada je město wopuschčiło, dokelž je mór wuderił. Wjazy dyšli 20 ludźi je wschědnje na njón wumrjelo. Mrětwa ho dale roskschěrja. 18 000 wobydlerjow je ho psche mór woschčěpilo.

Posedźenje Zwjazka serbskich spěwańskich towarstwow

sobotu 22. oktobra 1927 w Budyschinje.

W towarstwowej stwizy Budyschčanskeho hołsowa „K wozrawnemu“ (Zum Echten) sendźe ho sobotu popołdnju w 4 hodź. Swjatk serbskich spěwańskich towarstwow ke krótkemu ale wažnemu posedźenju. Nizpróżninowy a stajnje pilny pschedsyda, nasch wjeleczesćeny kral. hudźbny direktor Bjarnat Krawz je posedźenje nawjedowasche.

*Přejedy hacź shromadźizna do w Towarstwowskim powěstniku do cjasa wosjawjeneho porjada sastupi, rosprawjesche knjez Bjarnat Krawz wo konzercze morawskich wuczerkow w Budyschinje. Tute spěwarki, wo kotrychž smy hižom wjacy a wo kotrychž wschi cjitarjo też sajo dyrbjachu we „Se Serbow“, a w blizkich dnjach hišće we nadrobnišche zhonja, wopyta nasch ludy Budyschin na Reformacijskim zwjedźenju, otajšim dźenja sa tydźeń, pónđelu 31. oktobra a wuhotuje w městnioscach „Keglerheim“ na Nowarskej broży krasny konzert. Pšches 30 morawskich wuczerkow chze nam se swojim wulkotnym hłosom swoje krasne spěwy do nutrohow spěwacz. Jich wumjelstwo ruka ho wumělskum Donskich Kosakow. Sobotu 29. oktobra spěwa tutón stawny chór w Drježdźanach, nje-dźelu 30. oktobra w Schorjelu, pónđelu 31. oktobra pola maß w Budyschinje a wutoru a srjedu w Lipšku ad. Wšitkim hižom i teho, so chór i wjetšina jenoż pšched wulkoměšćanskimi pschipohłucharjemi spěwa, je dyrbli prawje wumělski być. Naschi Serbja njeměnđża tutón wuzwihnity krasny wječor ztoudźicz. Pónđelu je sakoniki šwjaty dźeń a tuž ma kóždy khwile, mužiwacz koncert, lačkiž ho srědka hody pokhći.

Pschedchodna napomnjenje dirigentow, so bychu wot wschitkich składbow jenu do Macźicznje knihowanje a jenu do Swjatkoweje knihowanje dali, so bychu so wschitcy kulturne kubła naschemu ludej sdźerjałe.

Na dźiwowym porjedźe stejesche Kozorow „Ratźo“. Wulki dźěł wokowych lodjenow je hižom hotowy, so móža towarstwa wilne wukmeć. Haj, je šamo musne, so bě wšo krute a pilnje do cjała badźa, dokelž „Kozorowe wałerjo“ ho k lětu w novembru w Budyschinje pschewjedźe.

Sajźd serbskich spěwarjow do Prahi juny 1928 dowjedźe k žiwemu wuprajenju. Kaž ho zdźeli, móže tam jenož mjenjscha ličba spěwarjow a spěwačkow a to najlěpšich se towarstwow pječ, kiž ma psched klawjerjatej slawnoscu pschecź. Se spěwnym hnjedźenjom w Prahi budźe też sledowcjena hudźbna wustajenja. Wo naschim sajźdu do Młodeje Boleslawy mjenachu ho hišće wjele słowa porěčeć k dojimadowanym pjenjezownym należnoscjam.

K wobšamknjenju jšdźi jenoż direktar Bjarnat Krawz, so smjeje Swjatk spěwańskich towarstwow w decembru hišćeze raz jene posedźenje.

Swjatkowy hł. dirigent, knjez wyschišchi wuczeř Szlodeńk wosjewi, so je Budyschčki Hermank, njedź. 6 nov. k. l. pop. w 4 hodź. w kafi Sserbskeho Domu prěnja spěwna pruha sa Prahu. Spěwacz hudźetaj so najpowinniom wjedźeni spěwaj cźo. 179 a 180 w nowym Towarstwowym Spěwarku.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pónđelu, 24. oktobra.

† 1878 karał Korla Bohuwěr Konik w Klukšu.

Zachodnosć.

Hdźe zradowne hodźinki zušle,
Hdźe zlećiše sony wy séał
Ze snětkom su pućiki našle
A słónčko tu hasnyło je!

Pój winko, ty jasne a słódke,
Pój, woživjej młodosće són,
Te hodźinki běchu dźe krółke,
Klinč, šklešce as słoborny zwón!

Handrij Zejleť.

*

— **Wo wiedrie.** Wčera wjeczor w 7 hodź. thermometer wo dwo -|-11. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer —2, thermometer w wozy —|-7. Wuhladnja na malo ho pscheměnjnjaze wjedro. — Schklenza pokasuje na njewobstajne wjedro. S Oczana pschihładźeja nowe mišny. Wčerawschi deschcžik su naschi ratarjo z dźakowej wutrobu witali. Wšitko móža žiwy pschešmišco schadźeć. Dokelž ho wyschinch k połnócnemu cźopej (Nordpol) hnja, je možno, so nimale smune wjedro na naš cźaka. Jutrje wutoru schadźa stónčko 6,44 hodź. a chowa so 4,43 hodź. Měsačk ikhadźa rano 6,03 hodź. a chowa ho psched wjeczorom 5,64 hod. Měsačk je jutrje mkoły. Pschichodnik stoja pscheměnjate wjedro.

— **Kurjuš serbskich narodnych rejow** bě sandźenu sobotu derje wopytany. Wobdźělnikow kursa pschihłowjischu sebi wo kratym dźele nowu reju a wudopołnischu ho w nich jimatych rejach. Wjeselše žiwjenje knježesche pschi wschej prózy, zhtož bě z dobrom i dopokazmom wočerstwjenje cźeła a ducha. Knjezna Měranka Leschnawiz, nasche serbska deklamatorka a jemiczka rejowarska wučerka dźerzesche wotkazu kurca w rukach a rad ho kóždy wuslyšenjeći podwoli. Horzy dźak kursistkow je jej wěse wnyto. Knjez kral. hudźbny direktar Bjarnat Krawz, wubudźeł starych serbskich rejow, njeměrzomny šćěhož in nimi, pschewodźeschc reje na klawerje. Teš jenu podwólny dźak. Nad zuzym wječorkom wotpocžowakse pruha luboscže k narodnemu a pruha wjesela, dźaka blyschcžeschc ho z wočom wobdźělnikow.

— **„Kupka Luměr“**, kupka rumělskeho šwjeta wotnje teharnuła sandźenu sobotu swoju tuwczowanišu hodźinu powołdnju wot 5—7 hodź. Pschihotowni běchu znaczi šmórni a k wjeselu teš nekotri nowi. Knjez direktor Bjarnat Krawz kupku wuwjedźe, z njej psched naschcžerichej šamnoscju khwalbu wuzwihnitše žurdźeschc a dźenj jich hišćeze dale a bóle k wondokanjanosći wjedźe. Sunczownišnik hodźina bě kruta hodźina dźela, budźe pak wěsce so kóždeho wobdźělnika a ja naschi serbšći lud krutu skutk. — Niech rosce dale a bóle kupka „Luměr“ k wjesełu wjednika a k zbožu serbskeho ludu! Sserbšzy wustojni „dwarjo, lube šwčwatki, samolnjosce so do wjese a podpjerjesce tuž wy i pschikładnym skutkom! Te a hinašche słowa nam njepomohaju, ale energija kóždeho jednotliwza njech žiwi kupku „Luměr“.

— **Zaani hojeso pschinđo do Budyschina.** Dźensa ja tydźeń (Reformatiši swjedźeni) pschińdźe 36 wučerkow z Morawskeje do Lužicy, do Budyschina, so běchu tu w „Keglerheim“ na Nowarskej broży konzertowali. Woni spěwaju slowjanske a teš serbske spěwy a to z taseł trjoch wikow a w taseł dokonjanosći kaž Dunzy kolakojo. Tutón chór morawskich wučerkow je swótkaržlawny. Knjezny, 36, warunaju i jich hłosnom chór hyšnosce 200 wobsedowc. Schto ma to rěkacź, dorosłumi kójoh, kiž hšewa. Schtóž je Donskich Kosakow žiwschał, bě pschekhwapjeny, schtóž by tež na Morawskim wuczerki posłuchacź pódźe, komu budźa hodźinki wěsce njesabomnite. Sa naš Sserbow ma wjele konzert w tom wulku wažnosć, so spěwaju spěwarki we mnohe lube serbske spěwy. S radosću pschikhwatajo Lužicy, k nam, so bychu kraj a lud sežnali. Nasche cźerwjenowotosć je, jich konzert wopytać a to hnadź w tajkej ličbje, kaž mnohe wulke konzerty. Prajmy sebi pschichodnje a dźadźelu 31. 10.: Mój dźemy na serbski konzert. Schtóž tak wopomnimy k nam pschikhwata z dalokeho słowjanskeho kraja, tóm sebi też sahłuži, so jeho powjerimy. My Sserbja chcemy so runje tak korporativnje do Budyschina je wschěch rózkow Lužicy na konzert podacź, kaž nalce hosći sćerpje rowarstwa! My Sserbja chcemy na tutym konzercze sahło być jena wulka khrześena swójoha hejimowacych so za swoje kulturne dobra. My Serbja chcemy pak k tuzemu być jim dźakowni! Pawo a wjerch Sserbow Měšnjowici „Keglerheim“ nadeńdże kóždy z lokalnych a mimo toho jěsdźa po Budyschinje wěsko auto-cheffeje. Sa 10 njenjesłkow dowjesu cźe hacź na druhi konz mesta, jeli chcjesch. — Sajtunje lisćiki za konzert dóstanjeće gižo dopředka w Sserbskej knihatni w Sserbskim Domje a pola Knjeza Gudera na Seminarskej hasy sa tuni njenjes; tola teš wjecźor pschi wokladni.

— **Nowaj padaj špinalneho dźěrzenja hy wokhromjenja w Budyšim wotkrjeźnym hejtmanstwje.** W Budeschcach schori poldrałetnje dźěcźo na špinalne wokhromjenje, kotrehoj starischej staj kermuschnu wobpył z Drježdźan nješli. Myšla sebi, so je wopył dźěcźo natykhnył. W Kamenskich schori 3 létny dźěcźo na tutym straschnym schorosći. Khory dźěcźo z Budeschcz bu do Budyskeje měšchczanskeje khorownje dowjesći.

— **Wobkhad wožobowych cźahow 31. oktobra a 9. nowembra.** Dokelž staj w Sakkej 31. oktober a 9. november sakuńkaj zwjatej dnjej, jěsdźa na tutymaj dnjomaj we wokrjeżu Drježdźanskee direkzije němiskotatneje železnitaj wožobowe cźahi kaž njedźelu. Tohodla płacza też njedźelske nawrócźne jězdne lisćiki.

— **Sawjeranje pšow je sběhnjene.** Sa wokrjeż Budyskeho hantiskeho hejtmanstwa a za měsće Budyšin a Bitkopizy 22. julija 1927 postajene sawjeranje pšow je po hantiskim wosjewjenju 21. oktobra 1927 sběhnjene. Tak je wěsto płuczkam sajo šola dowołenja data.

S **Hucźinja.** Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora smješe jutrje wjedźelu popołdnju w 2 hodź. žiwoje lětnišche khowne šnuczowanje, na kotrymž ho dyrbjesitša wohnjowa wobora wobdźěli. Schmiske a gratowe šnuczowanja wotměja ho w Hucźinje, šnuczowanje z nadběhom pak we Lemišchowje z wobdźělenjom tamnischeje dyrbjenišeje wohnjowje wobory.

S **Kamjenza.** Po lětdźesotki dołhej pschestawzy měšnanemu šandźenu šchewórk z tydźenšimi wikami na Wónišchowym mjenješe sajo k prěnjemu rasej šktne wiki, kotrež maju so nětk kóždje schtyri njedźele wospjetowacź. Wocźakowanja, kotrež běchu na wiki stajeli, buchu hižom prěni króć pschekrocźene. Młodeho słonu pałtwy běschc nětdy 100 schtuk na wikach. Sčót njemješesche na torhoschcu kamjenu dosć města a dyrbjachu jón tež hišćeze na dźěl Dwórnišchczowoje broży stajeć. S konjemi mikowachu tež hnjedom w konjenzach. S wokolinu běsche tež wjele ratarjow na šktne wiki pschišchli a tak mějachu wone polny wuspěch. Hačž je pak woprawdźe wotmjeze šktnych wikow w Kamjenzu po wobsteznjesćach nusne, dyrbja wjele hakle dalše wiki dopokazacź.

S **Kotez.** Sandźenu pjetku stónczišchu so pródźinuny naschcje schule. Schtwórk dźěcźi sajo k prěnjemu rasej do schule dźěchu. K cjesći němiskotatneho presidenta Hindenburga wotmě wuczerjo z dźěcźimi nětko po pródźinach malu zwjatoczność. Wuczerjowe dźěcźe so pschez to we Hindenburgowsku zwjenja. Někotre dźěcźi pschednjesechu deklamacźiju, a spěwy powyschichu zwjatocznosć. — Na šandźenym dnju ša so teš na tudomnym turnowanischcźu wobdźělnicy wokrjesneho turnowanja. Wjacy wo tym w pschichodnim čisle.

Za wysoku płaćiznu.

Powedańczko s naschich cźinow.
Napisała Kristina Rovowa.

101] (Pokračowanje.)

„To, schtož nětko Tamarina wutroba sacźuwasche, njebě hišćeze jenje cźuła. Wumrěcź dyrbjeć tajki młody, rjany a dobry — ach, wumrěcź dyrbjeć! Ale tak krasny dyrbješche Jesuš, Syn Boži być, so by tutón młodźenc psched zmjerću njebojesche, jenož tohodla, so dyrbješe k njemu hić!“

Rodoba Nikolaj so zhraba. „Margita waš wočzakuje, hnadna knjeżna, dźensa na wopyt“, wobroći so won prosćo k njej. „Njewjapomnjeje potom, schtož žym wam nětko prajił; pschetuj wam wěrja, so sajo wustrowiju.“

„Teš ja dźu a budu do waschcho wustrowjenja wěrić. Wy njemóżeće hišćeze wumrěć; nje, to by pschesrudne było! A njerěkżmy wjazy wo tom, za być hewak płakaćy dyrbjała, a to je ni sakšane.“

Młody muzjeł njewědźeschc, cźehodła jeho tele je sacźuczom wuprajene słowa tak dźiwnje podótknychu; a Tamar njewědźeschc, cźehodła běsche je wuprajiła. Wón tłaczeschc jeje malu ruku k swojimaj hubomaj. Jeju wjaconne znajomstwo trajesche ledy hodźinu, a jimaj bě, jako bychtaj je hižo dawno znałoj.

„Pójmoj pohladać, hdźe je Górka“, rjekny Nikolaj powzmělkajo a stany.

„Haj, pójmoj.“

„To budźe sowješće lepje hacź na tom symnem kanjenu ležeć.“

Wobaj ho šastrójischtaj. Tamarinueje cźoło bo pothmuri; njemje měrjeschc wona schwižnu postawu młodeho cźłowjeka. Nikolaj ho sacźerwjeni.

„Aurelo, ty tudy? Dowolcźe, proschu, hnadna knjeżna, so wam swojeho pschecźela a lekarja w jenej wosobje pschedstajiu: Aurel Leymontow.“

„Njehnewajeje ho na měrkožerja, hnadna knjeżna,“ rjekny sowješćiwje ko konju pschecźeluje młody cźłowjek. „Lekař njesmě też druhdy na nicžo dźiwacź, hdyž ma njepokhtujomych patientow. Měšto teho, so by ho po pucźowanju derje šwurowólpocźował, cźeka nam, schtó we, hdźe do lěta.“

„A móże jemu to schłodźicź? Tu je tola tak rjenje, mile a derje“, wopraschа ho Tamara, njes tym so ho jeje cźoło rožjaśni.

„Je-li je hižo dołho tu, potom wěso,“ pschetuj prjedy bě hišćeze wjazy wołoj hacź nětko.“

„Njeczińcże to wjazy, knjez Korimišk,“ rjekny wona prosćo młodźenca.

„Ja budu kedźbu dawacź, hnadna knjeżna.“ Wórsy krocźachu woni hromadźe po lěsnem puczu.

„Hdy by Margita wědźała, schtó je w jeje blišłosći, to by žem horje dołbżała,“ rjekny doktor, hdyž nad Górku stocźachu.

„Dowolcźe, ja pójdu po nju.“

„Ale nè!“ jałwoła Tamara; ale běsche hižo pschepodźe. Nikolaj bě hižo zyły kónz puczа precź. „Knjez doktor, wy jeće naju rosmołwu słyschał?“ sawěrcza wona na stojaceho pódła njeje, hdyž bě Nikolaj wotešeł.

„Jenož kónz ja sałyschach.“

„Je to wěrno, so dyrbi wumrěć?“ Módrej wocźi hladajcźej bjes mała bojasnje do wobliča młodeho lekarja, kiž nadobo šlědaty.

„Hdyž Knjez Jesuš njepomha, haj; pschetuj wy lekarjo ko podarmo prózujemy, ja njeho lekařskima namakacź.“

„A schto mohł cźłowjek cźiniecź, so by Won pomhał?“

„Wěrcź, so modlicź a sajo wěrcź.“

„Nó, tuž prosćeje wy Jeho, hdyž wěsće, so móże pomhacź. Njedajeje jemu tajkenu nadobnu wumrěcź.“ Wona stłačí ji horliwosću słyšnjenej ruku k swojemu wutrobu.

„Ja dźe ho modlu, hnadna knjeżnicźka, a njemodlu ju žam. Njebudźemy-li my tež wuzwihnjeni, to budźe jedyn tola zyle wěsće, naš pschecźel. Won njethabkajzy wěri do Nikuschkowcho wustrowjenja. Tola wostajmy ho tuteje rozmołwy, hnadna knjeżna, so bychu naju pschi tom njepschepłapili. Widźiceźe-li tamle na lěwo malu błękitu?“

„Ach, tak daloko ja njewidźu,“ wona šdychny.

„Schtó je tam?“

„Mała błękita; tam budźemy něšto bydlicź.“

„Tam? A cźehodła niz w Górzu.“

„Tam je jědlowy lěs kołdokoła, strowa pokoha, a nas šmy nusowani, do Górki khodźicź.“

„A njepojedźaceje-li wy?“

„Pobłišcho haj; něšto by ho Nikuschka dla hłowa wjeczenja hišćeze na konju runje dźerżecź njemohł.“

„Teš mi papa jěchacź njedowoli, a ja pak tola rada jěcham. Wy jeće ho pošmědwknył, wy drje šebi myślicźe, so žym njepobłušnina?“

„Wodajeće; ale ja šebi myślu, so wy šwoju wolu njerad poddawacź, a dźiwnju, so šebi dawacze wjele šakšowacź.

Wona špinčcźeji žiđźane mikawcźi, pokhili hłowcźku ko pschikhłońu; potom hladaschе na njeho sajo z mukłomaj wočzomaj.

„Proschu, prajeje mojemu nanej, hdyž po j nim sejdźeće, so mi jěchanje niczo njeschkodźi, so by mi jo njeschkašał.“

„Dze, ta nóżu ja ſ dobrym šwědomjom rjez. Dozdyła hnadna knjeżna, hdyž na waschej wocźi hladam a na wasch zuły organizmuš, to pschipiwonitnam šebi patientki, kotruž žym njedawno wothładował. S cźašanmi niczo njewidźeschе, potom šajo jenož malo, a potom šajo zyle derje. Se Božej pomozu dóstach ju do druheho powětra; mamy pschešło ho šawrjewacź, pobłuchajeće na moju radu a ho móżnje štrizejowajeće. Jeje cźerjej ruzy a jeje płecź pschez pod tym cźerjeschejej, ale strowota ho wrócźi, a wocźi zyle jeżnjunschcźej. Njech waschа miłoscź mje ja pschešełcźeho nima, hdyž šebi dowoli wam šaradźicź: Pokoječe wschеć lekařstwa do boka, ale tej wschě wuppłane jědže; pschimajeće ko strowych jednorych pojědżow, wosebje wjele wot naschcho dobreho mloka a rźaneho khlěba. Dźełajeće kóždy dźeń šnajmjenscha hodźinu bjes pschetorhnjenja w fahrodze. Wostawajeće tak šabe rano, kaž dźensa a jěchajeće a pschełhodźicźe po. Sa wěsty cźaš wostajeće wschě knihi a rukowanki we stronu, jako by jich dozyła njebyło, a ja krótki cźaš budźeće nic jenož naschi domik, ale też najšdalenišche strony ša nim widźeć.“

(Pokračowanje šešłuje.)

žarifomne njesboże. Hólzaj pschi hrajkanju do žo zabjeschtaj a padnyschtaj. Jedyn z njeju padże tak njeschožownje, so žebi wobruczku stama.

S **Běleje Wody.** Na wuhlowych jamach, kotrejž hrabji z Aminej Fuckcheja, wuhlowi dźěłacerjo wot sandźeneje póndźele strajkuja. Nětkdże 100 dźěłacerjow pat je pschezo hischcze swólninu k dźěłu. Schtschežerska industrija wschak hischcze njedostatk na kyrej bruniży njescažuwa. Je-li pak žo strajk dórjy njeschónči, nastanu tež tu haczenja dźěła.

S **Mužakowa.** Kowarjej Oswald a Emil Hoffmann, wobaj žynaj tudomneho kowarskeho mištrita Roberta Hoffmanna staj psched komišiju za mištrschke pruhowanja we Schorjelzu žiwoje mištrschke pruhowanje derje wobstałoj.

Ze **Sśedlischcza** w Delnjej Łužiy. Schtwórtk dopołdnja sta žo njedaloko naschego wjzy hrózne njesboże. Pohonc D. padże se žiwojeho wosa, kiž běsche z munjerskimi zbjelemi nakładowny. Kola cžežkeho wosa jeho pschejedżechu a jemu hłowu rozmjerjechu, so D. morowy ležo wosta.

Prěni swjedźeń Budyskeje Sokolskeje jednoty.

Nowy narodny skutk serbskeho Sokoła před zjawnosću.

Wčerawša njedźela 23. oktobra 1927 běše z nowym mježnikom w stawiznach sokolskeho žiwjenja mjez našim serbskim ludom. Wosebity wuznam leži we tym, zo so Sokoł runej w Budyšinje, w srjedźišću swojeho skutkowanja, do zjawnosće zwaži. Zo je wuspěch tajkeho rozsudneho postupowanja wulki, njemóže hinak być, přetož čehož so Sokoł přima, to so poradźi. Sokolscy bratřa hromadźachu so hižo popołdnju we Budyšinje. Na 2 hodźin běše

wurjadna hłowna zhromadźizna Łužisko-Serbskeho Sokolskeho Zwjazka

postajena, kotraž běše njedźiwajcy dešćojteho wjedra derje wopytana. Porjad tuteje wurjadneje hłowneje zhromadźizny běše wšak tež jara ważny za wjednistwo cyłeho Sokolstwa a za poměrnje krótki čas so tež ze spěšnym a wěcownym jednanjom mnoho ważnych należnosćow wotbyły.

Starosta Łužisko-Serbskeho Sokolskeho Zwjazka **bratr Šajba** wotewri zhromadźiznu z powitanskimi słowami a wozjewi jednanski porjad, kiž wopřiješe štyri dypki a přećiwo kótremuž so nichtó njewupraji. Bratr pismawjedźeŕ **Krječmar** poda protokoll posedźenje wubjerka a předsydstwa a bratr pokładnik **Janak** zwěsći ličbu přitomnych hłosowanskich zastupjerjow jenotliwych jednotow.

Při přenjm dypku, přemjenjenje wustawkow § 11 wotst. 1 Zwjazkowych wustawkow rozłoži bratr starosta Šajba, zo je dotalna doba wo jene lěto za jenotliwe funkcije překrótka. Zwjazk žada sebi po swojim rozwiwanju kručišu podłohu swojeho zjednoćenstwa, zo by jednotam na dosahace wašnje mohł służić a tohodla měła so doba funkcijow na 3 lět podlěšić. Starosta přečita na to so počahowacy namjet. Po nim dźěli so cyłe předsydstwo do třoch ważnych skupinow, kiž maju so k přenjemu razej wšitke a potom dale z kóždołětnym porjadnym wotměnjenjom wolić. Namjet zhromadźizna jenohłósnje přija. Dźěši zas dašaše sebi rozjasnjenje a rozpominanje 2. dypka dnjoweho porjada: Dobroprajenje prawidłow a zasadow podpjerajece pokładnje Ł.-S. S. Z. za znjezboženje při čełozwučowanju. Tu njedejna so wo někajke zawěsćenje w prawnym zmysłu, ale je to jenož podpjeraca pokładnja. Po dokładnym rozłoženju jenotliwych paragrafow zhromadźizna nowe postajenja jenohłósnje přija. — Po złoženju zastojstwa prjedawšeho jednaćela dra Šlecy bu dotalny pokładnik bratr. Janak za nakhwilneho jednaćela postajeny. Dokelž pak sebi nuzne należnosće to žadachu, je wubjerk sam jednał a je jeho wubjerk za jednaćela Zwjazka wuzwolił a zhromadźizna tule wólbu wobkruči. Funkcija jednaćela a pokładnika zjednoćitej so nětko na br. Janaka. — Stwórty dypk zaběraše so ze zapisanjom Ł.-S. S. Z do hamtskeho towarstwowcho registra. Jako běchu někotři zastupjerjo wo tym swoje wšelakore mjenjenja wuprajili, zhromadźizna skónčnje jenohłósnje zasadnje wobzamknychu, zo ma so zapisanje prjedy abo pozdźišo stać. — Pod dypkom Wšelčizny so wobzamknychu, zo móža jednoty sobustawam swojeho dorost a sobustawske jnamješko jenož hišče hač do 15. nov. t. l. spožčić, pozdźišo to njeje wjacy dowolene. Za sobustawy dorosta ma so pisane znamješko wudawać. Stož sobustawski lisćik za sobustawy Dorosta nastupa, je so jenohłósnje wobzamknyło, zo dostanje dorost samsnu knižku kaž sobustawy, město ličby pak přisopomnjenje „Dorost". Starosta pokaza na Sokolski swjedźeń 4. dec. w Prazy. — W zymskim połěče maju so we zwučowanskich wokrjesach přednoski arjadować, kiž maju służić k wšelakim ważnym zaměram.

Bratr wučeŕ Nawka chce na přichodnych njedźelach w Budyšinje kurzus zarjadować.

Ze spěwom „Hoj, horje, serbski Sokole" wuklinča zhromadźizna ½6 hodźin.

Po krótkej přestawcy hromadźachu so Sokoljo, Sokołki a druzy hosćo w zali „Měšćanskeje zahrody", hdźež Budyska jednota derje poradźeny

Sokolski swjedźeń

wubotowa. Ze zawodom swjedźenja běchu wot 7 hodź. reje. Swjedźeński porjad wotewrištaj wupruhowany Sokoł a najmłódši serbski Sokoł, br. starosta **Lorenc** a jeho šlěty synk we wohłeku ze serbskimi barbami a w sokolskej čapcy. Br. Lorenc witaše wšitkich hosći, Budysku „Nadźiju", bratrowske jednoty a wšitkich, kotřiž so wjedra bojeli njeběchu. Jurk předstaji so pěknje a njebojaznje „Ja sym najmłódši serbski Sokoł". Jeho wustup přitomnych rozwjeseli a woni sprawne připóznaće ze žiwym přikleskom mytowachu. Hudźba mišterja Strnada dočini swoje z přeco zaso rad słyšanym „Čełodła so njewjeselić" z „Předaneje njewjesty" wot Smetany, zo buchu wutroby prawje přihotowane za poskićenja našich Sokołow. Hnydom přeńje prostne zwučowanja nam přeradźichu, zo je Budyska jednota dźěłała, bjez přehnaća dyrbi so připóznać a wuznać, zo Sokoljo zwučowanja jara ekskatnje předstajichu. Maju wšak też načolnika z krutej wolu a čopłej wutrobu za sokolske ideale. Br. **Měšk** a je swoju jednotu, kotruž je sebi z najspróceniwej wutrajnosću zestajał a wokoło so zhromadźił, wukubłał, zo móže hordy być na swoje dźěło. Ale też wšitcy bratřa čiujachu swoje najlěpše a tak do cyłka złate, Sokoljo kruće pod wolu načolnika so podawacy, zamóchu wukonjeć wěcy, kotrymž sprawny člowjek swoje připóznaće zaprajić njemóže. Rjenje do swojeho přednjeta zažiwiše běše so też pječ Sokołkow, kiž při wumělskim wobswětlenju na jewišću wěnčkowu reju předwjedźechu. Jich cyle poliby běchu ze swódźenjom, kak běchu z čełom a z dušu při wěcy. Dale zwučowanja Sokołow na bradłach, na kózle a wysokim konju wuwabichu sebi wot přihladowarstwa mócny přikleск. Wšitcy ze zajimom zwažliwym předwjedźenjam na bradłach sćěhowachu, kotrež pak naši Sokoljo mištrscy wuwjedźechu a kóždy jenotliwy zwučowań dosta swój přikleск. Při skakanju přez kozoł njepobrachowaše na žortnych wobrazach, kotrež njeješim zwučowacym derje přistejachu. Też při skakanju přez wysokeho konja běchu předstajerjo dobre nawukli.

Program dyrbješe so trochu přemjenić a spěwny kruh Budyskeje „Nadźije", kotryž nawjedowaše zastupjo bratr wučeŕ **Nawka**, přinjese małe wotměnjenje z třomi spěwnymi přednoškami, štyri- a pjećhłosnymi. Pola spěwa „Naši hólcy z wójny jědu" mohłe žónske khóry trochu krućišo być. Spěw „Jako z mojim lubym", hu po znatym dobrym wašnju přednjeseny. Pola posledneho spěwa dyrbješe br. Lorenc tenorowe solo přewzać, dokelž k. Slemerej njeběše móžno spěwać. Zynčace přewodźace hłosy pola toho spěwa „Wo ničo so ja njestaram" mohłe pak so trochu bóle won zwažić. Spěwam sćěhowaštej rjenje zestajenej skupinje Sokołow na jewišću a krasna narodna scena, při kotrejž krute słowa bratra Měšćanka „Smy serbscy Sokoljo" jako jasna wotmołwa na prašenje „Što my smy" přez zalu klinčachu. Pisanosć narodneje sceny by moleŕ najlěpje rysować mohł, pjero njeje k tomu dostojne dosć.

Po tutych wulkotnych předstajenjach porča starosta Ł.-S. S. Z., br. Šajba k přitomnym ważne słowa, kiž su wšešće też dobru pódu namakale. Wón pokaza na rjane płody wutrajneje dźěławosće Budyskeje jednoty, kiž z tutym swjedźenjom k přenjemu razej na zjawnosć stupiła. Na prašenje, što Sokoł je, na to je swjedźeń sam jasnu wotmołwu dał, wón je to, štož kóžde druhe čełozwučowanske towarstwo. Wón chce čełu skrućić. Sokoł w Serbach je zjednośił wšitke mocy do jenoho ryka a njeznaje rozdźěła w narodnej mysli, wón jenoći wšitkich w přećowanju za narod. Dokelž Sokoł dźěłaše za našu kulturu, nasta jemu mnoho přećiwnikow a runje přećiwnikow dla je Sokoł spózнał, zo je na prawym puću. Wšelacy z našeho luda wšak toł hišće zdala stoja, so bojo, zo je Sokoł něšto cuze. We wšitkich słowjanskich krajach je Sokoł. Tyrš je jeho dźěło započał. Dokelž pak Sokoł maju wšitke słowjanske ludy, tak wón też do Serbow słuša. Němcy maju swojeho Jahna. Tola woni nimaja zrozumjenja za naše serbske położenje. Tohodla też njeje z njeprawdu, zo so ke słowjanskemu dźeržimy. Sokoł je měridło, po kotrymž spóznajemy, hač chcemy serbscy wostać. Z pokazom na najwyšši kónc Sokolstwa, na jeho dospołnosć z přećom Zwjazka Budyskej jednoće, zo by dale rostła a kćěła, skónči starosta Zwjazka swoju jadriwu rěč.

K wobzamknjenju předstajichu nam Sokoljo žortny wustup „Wjesni hólcy ze Ščipnkec". To běše woprawdźe žort. Přihladowarjo ze smjeća njepřiźiwjechu. Spóznachmy, zo w Budyskej jednoće knježi wjesely a strowy duch, kiž njech ji zawostanje na přeco. Ze dosłowom starosty br. Lorenca skónči so swjedźeński porjad, kiž běše njedźiwajcy toho, zo běchu so wšelake dypki wuwostajiłe, dołhi dosć.

Sokołow a jich přećelow zjednoćowaše hišće někotre hodźiny wjesela rejka, a w późdnej hodźinje so rozeńdźechu. We wutrobach pak wostanje žiwe dopomnjeće na krasny wječor. Swjedźeń je był z dobrym skutkom za naš serbski narod, kiž změje junu bohate płody. Po wjesełych hodźinkach wróćany pak so wšitcy do swojeho wšědneho dźěła. Njech so też w nim wopokazuje kóždy jako dobry Serb a hódny syn swojich wótcow.

Hospodarski rozhlad.

Póndźelu 24. oktobra 1927.

Barliński burs ikónči sandźeneho tydźenja dźěławosć z nowe sebjabjenymi kurtami. Też na wikach z rentowymi lisćinami wopyta tendenca schabje 'a.

Produktowe wiki su so mjeńko tak wuwoile, so pischešcne płaćiny dele bile, mjez tym, so rožkowe horje šćit. Sandźenu sobotu pischeza znowa 5 pj. pschihadźi a bě tuńscha rožki. Ta 5 pj. dobu, runje kaž wonoł. Sandźenu sobotu płaćischce zemrěć

w Barlinje.

pischeizy 12,30—12,40 hr. rožki 12,40 hr.
hač 12.50 hr., mjeńtnjejso jećmjenja 11
hač 13,35 hr., wowpża 10,20 hr. hač 10,85 hr.,

W termijowym mitowanju

sa oktober: pischeizy 13,35 hr., rožki 12,40 hač 12,47½ hr., wowpża 10,90 hr. zhač 10,92½ hr.,
sa dezember: pischeizy 13,51¼—13,55 hr. rožki 12,32½—12,35 hr., wowpża pak hr. 10,87½,
sa měrc: 13,57¼—13,61¼ hr., rožki pak 12,48¾—12,53¾ hr., wowpża 11,15 hr.

Na pschedań:

Krowa mlada wyšokokuježerna z Kobelnicy 86.
„ hućerjena w Nowych Čichowicach 27.
„ wyšokokuježerna w Malešecach 14.
„ s druhim rjeležom pod žo w Boschecach čo. 6.

Jałoja 2¼ lětna w Leschwitz 7.

Mlótcjak, hłomowa prasa a wobročiazy pluh w Běłych Nošlizach 21.

Běhuli poza kubleja Schmiža w Budestecach.

Prošata w Nedachlecach 24b a w Běłšecach 6.

Ranza šuproschna we Wulkim Pschedrěnju.

Runkisa, Kschižan w Budyschinje, Čornobóhska dr. 12.

Kołoscze 8 a khapoik w Budyschinje, Gickelsberg 19 II na 4 prawo.

Harmonije, Kroemer w Budyschinje, Kotolska haša 16.

Kundros, Kopaz w Stradowje p. Hródka.

Bušel, Valentin w Sslošlegach 11b.

Bušel, hlibo wuczahowaze, Baum w Hródku pschi Schprjewi čo. 111.

Sofa, vertiko, drastny kamor, ušitr a wobleki w Běłej Wodźe, Zyrkwinska haša 2 deska.

Koły dwě, Fitko w Kochanwjazach p. Mužakowa.

Kolo motorjske 2½ PS w Bjikopizach, Bismarckowa haša 14 deska. — Motorjske koło 6 PS. w Saydowje 16.

Kóń 4½ lětny w hoscženzu w Rakojdach, w Pschiwczijzach čo. 30. — Sdyhej, knježi dwór w Kuczinje.

Wóhliza 4-lětna, zahrodnik Forgel w Hodźiju.

Pschistajicj ynjaja:

Krowjazeho, knježi dwór w Bagenzu p. Hródka.

Schrowjeho, Bollprecht w Nišci, Hórkčanska dróha.

Bernyšćerjarjow, knježi dwór w Stradowje p. Hródka.

Hotzu, kotraž chze warjcej wukhwej, hoscženz „K Hotemu hłóžejcej" w Bjikopizach.

Hotzu do domu, kotraž może warjcj, Dr. Cuhelsowa we Běłej Wodźe, Mužakowska dr. 18. — Pilopowa w Budyschinje, Bórkłin. — Korczma w Nowej Wjsy p. Nakez.

Schofera mlyn w Koblizach p. Hodźiju.

Buczownika moleńskeho w Budyschinje, Połnózna haša 20.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. ¾11 hodź.: Wiki mało wuwite, rožka je kruczischa.

Dop. ¾12 hodź.: Pschenza pschi dotalnych płaćijinach Rožka dale horje bije.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	22. 10.	21. 10.		22. 10.	21. 10.
Pšenica	245-248	246-249	buny	22-24,00	22-24,00
rožka	248-250	247-249	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jećmjeń	220-267	220-267	módra lupiny	15-15,60	15-16,00
naz. jećmjeń	—	—	žołte lupiny	—	—
wowa	204-217	203-216	zeradella	—	—
kukurica	192-194	192-194	raps. wosušk	15-16,10	16-16,40
pšenič muka	32-34,75	32-35,00	lanc wosušk	22-22,70	22-22,80
rżana muka	32-33,85	32-33,65	poon. melasa	—	—
pš. wotruby	14,25	14,25	bórnj. kruški	24-24,60	24-24,80
rżane „	14,25	14,25	syno, 50 kg	2,45-2,85	2,40-2,80
raps	330-335	325-330	rżana słoma	1,05-1,45	1,05-1,40
lanc symjo	—	—	pšenič, „	0,85-1,25	0,80-1,20
hróch	35-37,00	35-37,80	wowsna „	0,85-1,05	0,80-1,00
pjeluški	21-22,00	21-24,00	jećna „	0,85-1,05	0,85-1,00

Płaćizny rěznego skota na Barlinskich skótnych wikach.

22. oktobra 1927. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 664.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznoje hódnoscze hač do 6 lět	57—59
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	52—55
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	47—49
Mjenje picowane wšěch starobow	36—44

Byki 455.

Połnomjasne, wurośene, najwjetšeje rěznoje hódnoscze	57—58
Połnomjasne, młódše	53—55
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	48—51
Špatne	44—46

Jałojcy a kruwy: 928

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznoje hódnoscze	45—48
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznoje hódnoscze hač do 7 lět	36—40
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	27—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—22
Mjenje a špatnje picowane	—

Čelata: 1275.

Najlěpše wukormjene (2. druh.)	53—53
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	70—85
Špatne (4)	50—65

Wowcy: 3780.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	65—67
Starše wukormjene (2.)	50—60
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	36—45

Swinje: 10181.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	69—70
Wukormjene	68—69
Mjasne	65—67
Špatne	60—64
Raney a kundrosy	57—60

Z Łužicy.

S **Hornich Kundraćiz.** Policija saja službowu holzu W., kotraž pola tudomneho kublerja Linaka słužesche, doklej je podhladna, so je hdźeso zkonzowała. Wona bu na polu z porodom pschelkwatana a je hdźeso, kotrež je po jeje twdawanju hnydom po porodźe wumrało, w pěskowej jamje zahrjebała. Policija sa dźěćacowym cźełkom pytasche a jo w janje teź namała. Hacź je hdźeso po porodźe hischcze žiwe było, dopokasa woczinjenje cźełka.

Wusudźenja.

§ **Krajny sud w Budyšinje.** Dla njesbožow z automobilom 25. julija 1927 na Łubijskej dróhy mjes Jenkczanami a Budyšinowm jednasche sud hischcze raz pschećiwo autorowemu samkarjej Wadiślawej Božidarej Marczynskemu z Budyšina. Wobskorżenje bźeše na mjenowanym wjeczoru z autom swojeho pana do padosiźdra němsko-ślatkeje wobory Seiferta, kiž bźeše w zhamtnu stronu z kolom jěł, sawadźił. Seifert bu khětro zranjeny a je dyrbjał 72 dnjow w lazarecze leżeć. Po njesbožu bźeše Marczynski z autom najprjedy do nanoweje bźělarnje a potom hakle sazo k wjeselowanemu dojeł, kiž bźeše na dróhi lžo wostał. Budyšanski lawwiški sud bźeše Marczynskeho wot njerownoteho cźełneho zranjenja winowatowy, jeho pak ka 100 hriwnam pjenjezneho khłostanja abo 10 dnjow zastwa sakudźił, dokelž je smjertnoho njebu pomocy lžo wostajił. Wón a statne wěcznistwo bźechaj powołanje zapołožiłoj. Někto wónt wuprajł, so je tehdy z Jenkcz pschijeł a je był wot swójeho nanschcezo pschisědźazeho auta błepjeny, nadobo je 3 metry psched swobu kosojźbneho wuhladał.. Je auto na lewo storhnył a je dale jěł. Sraženje njeje zwitnył ale jeho nan je jeho pola dźěłarnje na to kdźiżneho sčinił, dokelž je auto wobschkodźeny był. Na to je hó wón hnydom z autom wrócił. Sud sakudźi jeho dla cźełneho zranjenja a dla njewobhladliwneho pschepjeschenja jědźenja k 200 hriwnam pjenjezneho khłostanja abo k zastwu na 40 dnjow.

Přilopk.

* 32 **wozbowow po wužiwanju torty zhorilo.** Na jenym žlebornym twarzu we Hagenje zhori wjetschi dźěl swjedźenskich hosći pod znamjenjemi zajědźenja, jako běchu wot worjechoweje torty jěli. 32 wozbowow durbjachu do khorownje dowjezć. Nałeżnosć jo hischcze pschepytuje.

* **Kopunjenje, kiž hischcze nješchto pschinjeseje.** W Parisu je někajka pschekłepana hłódźała nowe powołanje namała, pschi cźimż jo njetrjeba jara napinacź. Dźe elegannu knjeni na dróhy a pschetrjebdźuje jo je zwojim pjwczkom, kotrehoż ma na powjazu. Nadobo dźe muzjki mimo, hubjenje sdrasćeny, bjes pjesła, w rostorchanych schórnjach a kopnje do pka. „Cźehodła do teho swórjatka kopecźe?" wopraschja jo knjeni rosborjena. „Dokelž ma źrazć a jo niz, a to je njesprawnosć" wotmolwi hubjenje sdrasćeny muž. Pschi sto padach hrabnu dźiwjecź a dźiwjecźdźeławcź trócź do zwojeje nóschnje a dadźa muzjkemu nješchto pjenjes. Tón dźe dale a cźini zwój kumsch pola pschichodnieje knjenje. To je „geschäft", kiž hischcze nješchto pschinjeseje, a pschi kotrymž je jenoż pštk zkódowany.

* **Łódź jo podnórła.** Jtalski parnik „Vulcano" so na Lorenzowej rěźu w Amerizy podnóri. Wón bźeše je franzowskim parnikom „Union" hromadźe frajył. Wobsadźu „Vulcana" wukhowachu.

* **Kelko deschcz waži.** W jendźelskim towarstwje sa zhłit dola rěki Themsy wjedźechu dla Lord Desborough, so je deschcz, kiž je jo lětha w septembrje nad dokom rěki Themsy naschol, rekordnu měru dospół, mjenujcy ja tutón jenicźki měsaz nandźe jo 1 464 000 000 tunow deschża. (Tuna je 20 zentnarjow.) Jenicźky september léta 1903 tule liczbu pschetrjechi. Někto njedy je fóždemu pschewoskajene, żebi wulicźicź, kelko deschcza je jo potom po zyłej Jendźelskej w tutym jenicźkim měsazu naschło.

* **Pluzowy mór w Mongolskej.** W smutkownej Mongolskej jo pluzowy mór pschesoko dale rošcherja. Njebźe 20 hacź 30 hodźin po zkhorjenju cźłowjek na tutu khorosć wumrěje. Pisches 1000 cźłowjekow je hižom wumrało. So jo wobydlerjo i bojasću wobrewanja cźełkow idalija, rošcherjenu khorosć jara połcźnje.

* **Jedyn, kiž je sa dwě lžě 200 autow pokradnył.** W klaschich dnjach je swojej hospodarskej kriju mamy hischcze wumóschne „wokhody". To dopokasa wěsty Camillo Eugene Debanthe, kiž je, schtoż je Parizka policija wuhlędźała, smjamjenisca dwaj autaj w běhu tydźenja pokradnyła, potajkim sa 2 lžcze na 200 schtuk na njerewne waschnje do swojich rukow pschinjeseł. Wěso je pschi tym swój dobyty měł. A te su wopraudźe wulkotne były, byrsch je swoje wokhody nudawki, kiž tej znadne njeběchu, wotcźahnył. Słónczuje je jo potajki poradźiło, jeho powadnyć. Hakle 24 lět stary młodźenc je hižo khětro daloko pschinjeseł. a dyrbi so nětko psched sudnikami samolwić, kotrjž jeho wumóschne njenjeskło wěso pschikrótscha. Tak sandże šwérna cźełcź a zława.

* **Woheń, kiž hižom na wjele 43 lět traje.** (Wjeczba hórnikow, — smjerny kraj.) We wolrjeju Perry, w amerikanskim stacze Ohio, sapalichu frajrowacy hórnicy 1884 wjele 8 podkopkow. Cźuchu so i tym na wobsjedźerjach wjecźicź, dokelž běchu jej dźěłacźerjow i južnych krajow kalali. Mózny woheń, kiž je psches to nastał, njejsu hacź dotal jhaschecź mógli. Dóniž njebubu wsche wuhlowe sklady smjerne, kotrež tam w jemi rsja, pała so podkopki dale. Woheń je so na 16 000 kórzow wupschestrěł a źnadź na 700 milijonow tunow (tuna je 20 zentnarjow) wuhla luicźił. Na 4000 kórzow padnje hischcze wohnjej k woporu. Ssu spytali, podkopki powodźicź. Tji léta dołho su wodu nuts klumpali. A wuspěch. Woheń je bo zhórichił. Dokelž wuhlo leži preći, nij pschehłuboko, woda pak je dy hłubinu běžała, pisches czyhkota nasta para, kiž potom rosbuchowasche. Njebź mózny, powětr radujnyć. Dokelž wohnjo hóri, hdźež bo wuhlowe žily wupadachu, so jemja swjese, nastanu pischeso nowe pucze sa powětr. Kraj je popjelowa puscźina. Sčitomy, korzchi korjenje so spalichu, padaja. Ničźka, liž tam w dołe běži, pari so samo w majhórscej symje. A na blakach, hdźež je jemja stuntska czopła, rostu nałetne kwětki hižom w symje. Tale wjeczba hórnikow je potajkim majhórscha, kiž je hdy na swěcze so stała.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutrischu wutoru:
Sso wuczahnje, khłódnischo. W Jendźelskej mitischo.

Němšti pósłanz f Hoesch w Parisu je zhobotu zwonkowneho ministra Brianda wopytał a f nim běsaze praschenja rospominał.

*

Wjerch Wilhelm f Hohenzollern je zhobotu wjeczor je Božej ruczału so zajawschi 63 lět stary wumrjeł.

*

Bulharske knjezerstwo we wozbowy, kotrež su Beogradskeju nowinarjow w jenej Sofijskej khorjewni ischiwdźili, zajało a żudej pschepodało.

*

Sbéžarjo w Marokkowskej su prjedawschego direktora Ottomanskeje banki, Zyca Steega, jeho żonu a Mailletez naudżelskeju zajeli a wotwjedli. Wotwjedźeni su pschiwuzni francowskeho generalneho residenta Steaga w Marokkowskej. Nadźijeja so, so su schtyri wozbowy hischcze žiwe a so budźa jich wotwjedźerjo jenoż wulki wukupny pjenjes żadać. Zyła Marokkowskeje je we wulkim rosharjenju.

Wójsko w Kasablanzy je alarmowane.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Pobrjeżenje wubjerku za zwonowjerstwo a młodźinu je hrjedu 2. nowembra 1927 pop. we 3 hodź. w pobrjeżnej sali hamtskeho hejtmanstwa w Budyšinje na Bismarckowej dróhi 21.

Wokrjesny wobstarański swjazk a Budyšanske wóhy.
Spomożerstwowy a młodźinski hamt.

Zapóslane.

Do Pruskeje. Nałutowanje maja po najnowschich zakonjach postajenjach nałutowanki 15 proz. nabódnoscźicź, prjedy 12½ proz. Pisches dźesche jednanja je jo někto wyschcha hadźba postajiła. Tola jo mylicźe, jeli sej myslicźe, so nałutowanje pschi tom dobre „geschäfte" cźinja. Wone dóje dostanu 25 proz. wupoczenych hypothekow, sa to pak sa wójnske pożczonki, kotrež dyrbjachu we wyschich sumach pschijimacź, jenoż 2½ proz. Mnohe nałutowanje budu z gmejnskich źrédłow podpjerowacź, so bychu 15 proz. nabódnoscźicź mohłe. Rostrikowazy je dźeń, na kotrymž sebe pjenjesy na nałutowanju dał. Hacź su wone prjedy na jenej druhej było, njesłara nětkschu niczo. Po tabelli je postaji, kelko běchu telhdom pschi placźenju pjenjesy po słotej hriwnje hodne a po tym bo 15 proz. wobliczi.

W. R. Po § 1 dla wustajenja pażow, druhich puczowańskich papjerow atd. wot 27. junija 1924 nta je sa podlěschenje poża 3 hriwnow płacźicź. Tuż je je to i potnym prawom stało. — Po tutych nježasach spadnje (satčni — verjährt) prawo wobschtorżby dla tschiwdźenja. — Je-li trjebana drasta jako dar do Pólšteje dje abo k pomjenschenju nusy, dha je njetrjeba na uju zła płacźicź.

H. K. Hdyż dopokasacź njemóżeče, so jeje wěży Waschemu žywej jenoż poschczi a żej njejsče žiwóstwo na nich wożebrize wuczinił, dha su wone jako dar do Pólšteje Waschemu žywa pischeschło a słuschesa tak do jeho sawostajstwa. Po pschedpisach § 1932 statnych zakonskich knihi maja do domjazneje słuschaze wěży (kaž meble, loża, schaty atd.) mandżelskej žiwo do cźasa pschipadnyć a pjaty dźelenju sawostajenstwo so wujamkuje.

Swójbne powěsće.

Sasnubjeni: Gertruda Nikolez a Konrad Senda we Budyschinje. Ruth Großez w Biskopizach a Korla Sonntner w Halschtrowje.

Semrěli: August Kollmann, murjeř w Budyschinje, 63 lět. — Kurt Wachmann, pischekuza w Budyschinje 51 lět.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Kedźbu! — Morawske wučerki přijedu (31. X.). Stó by měł přećelnosć, jenej za jeniczku nóc nócźeł poskicźić? Prosymy wo podpjeru a zrozumjenje. Zdźelenja k. Janakej w Smolerjec knihafni abo k. Krjećmarjej w ćišćerni w Serbskim Domje.

Budyšin. „Nadźija" tón tydźeń njespěwa a tež so njezeńdże.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. kolejowni.

Drježdźany. „Jednota", tow. kat. Serbow, zmèje wutoru, 25. oktobra, wjeczor w 9 hodź. na Hornčerskej hasy (Töpferstraße, Bayrischer Hof) swoju hłownu zhromadźiznu. Porjad so w zhromadźiznje wozjewi. Naše sobustawy prosy naležnje wo wopyt

předsydstwo.

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad serb. tow. „Zerja" zmèje jutře wutoru (25.X.) wjeczor we 8 hodź. spěwanje pola Jurakec w Hrodźišću. Wšitcy maju cyle wěsce přiń! Dirigent.

Lichań. Spěwne towarstwo „Zernička" zmèje jutře wutoru wjeczor we 8 h. spěwanje pola Rudolfec.

Morawske wučerki přijedu kónc tutoho měsaca też do Budyšina a wuhotuja tu **koncert.** Jich khór je jedyn z najlěpšich žónskich khorow na cyłym swěće! Spěwaja pod wjednistwom sławneho prof. Ferd. Vacha wulcy zajimawe wěcy wot Smetany, Dvořaka Foerstera, Vomački, Brahmsa a też serbske narodne spěwy. Najsławniši kus pak budźe wulkotna balada Janačkowa: „Kašpor Rucky" za solo, kwartett a khór a capella. Wšitko spěwaja z pomjatka, bjez notow. Naše serbske spěw. towarstwa dyrbjeli wšo mobilizować, štoż ma nohi. Tajke nješto hišće nichtó wot was słyšał njeje! Wumělstwo na najwyššim skhodźenku! — My pak mamy też najwjetšu přisłušnosć, jich koncert wopytać, dokelž nas wosebje lubje witaja. — 31. oktober je přihódny dźeń. Wšo dalše so hišće wozjewi. Tuž zhrabajće so a podpjerajće nadobnu kulturnu wěc! Wo to prosy Waš poddany B. Krawc.

Serbska spěwna kupka „Lumir" prosy dobrych spěwarjow a spěwarkow wo přistup. Pisomne zamołwjenja na wjednika: Musikdir. Bernh. Schneider, Dresden-A., Feldherrnstr. 6 II.

Zjenoćeństwo kat. wučerjow serbskeje Łužicy zmèje srjedu, 26. okt., popoł. w 4 hodź. swoju porjadnu zhromadźiznu w Swinarnej pola Šwonec. Porjad: 1. Přednošk: „Cźłowjekowanje w zakładnej šuli" (k. wučer Mikl. Cyž). 2. Předźełk wustawkow (k. wučer Beno Cyž). 3. Namjety, zdźeleńki. Předsyda.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěški: G. Janak w Budyšinje.

Najl. Hornjokaufungske běle
kruchate wapno
k twarjenju a hnojenja wotedawa běžnje
Albert Paatz
při Halšterowskem dwórnišču
Telefon čo. 11

Gardiny
přikrywy ◆ dźěćace šaty
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću číslo 9

Najwjetši skład w měsće!
spanske jstwy
jědźne jstwy
knježske jstwy
wšěch drjewowych druzin a po wšěch płaćiznach
tohorunja z 150—240 cm šěrokim bůfetom
tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom
bydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stólcy
Samsna dźěłarnja za twory a meble
Clemens Schmidt w Budyšinje
na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim namješnizu 2

Nowočasne
mantle a wobleki
za žony a dźěći
wulki wubjerk
tunje płaćizny
W. Hücker
w Budyšinje
na Žitnej hasy 7

Drogerija
Johannes Teich
w Budyšinje
na Bohatej hasy 10
Wšě wěcy za ratarstwo!

Póndźelu 31. oktobra wjeczor we 8 hodź. w domje kehelekulerjow (Keglerheim)
koncert
spěwneho zjednoćenstwa
Morawskich wučerkow
Solistka El. Janeckova / křidło prof. L. Tuckova
dirigent prof. Ferd. Vach.
Składby wot Smetany, Brahmsa, Dvořaka, Suka atd.
Zastupne khartki za 3,— 2,— 1,50 hr. z dawkom
R. Siegemund, mějićel K. J. Guder
w Budyšinje, na Seminarskej hasy 8

Wěsty existencu!
8. novembra 1927 dop. w 9 hodź. budźe so před Kamjenskim sudnistwom derje předawacy
hoscenc z rěznistwom
w lejnje pola Kamjenca
kotryž je zadołženy, nuzne na přesadźowanje předawać. Zajimarjo móża zo mnu jednać.
W Kamjencu, 12. oktobra 1927.
Bönischplatz 2, złota hora. Telefon 193.
Přisudnik K. Thleme,
mješčanosta na wotp., zarjadnik konkursow.

Wčera popołdnju w 4 hodź. zemrě naša luba mać
Hana zwud. Polenkowa
rodź. Młynkec z Corneho Hodlerja
Zrudźeni zawostajeni.
Pohrjeb budźe štwórtk dop. w 9 hodź. w Radworju.

je k druhemu rasej. Dokelž žy tam jow, žy tej dźěćo, jeje krej a mjaso. Dokelž žy tu někoho dźěćaſtwa pschejźiwił a tutón ſkoržowny cząſt ſnowa pschejźiwiſch, hdyž ſaſzy ju wohladaſch. Wšo je ju běhu cząſa mnoho pscheměniłe, kotrychž ſy lubowak, ſu wotzahnyli pak zemrěli. Ale mnoho pak hiſchcze tak je ſo kaž nědby psched ſtarni. Zyrkwiczka je runje taſama, tamle ſtarej lipje a tu ta ſtója a wěcza a kawka pisches nju. A njeje to hiſchcze ſtara Wórdarczkej maczerka? Nó, hlejcze! Hižo psched tſizeci ſtarni bě ſonka ſ běłymi włoſami. A tón ſtařk, te pola, kiki, hórki a pucze ſu hiſchcze pschezo tehame. Ach, a rodny ſtatok! Sſiwiłe, twěrki ſa wotkami, wowzymy cząſnik a ſchinja!

Lědźeſtatki ſu ſchle kaž njebychu byłe. Sſonuił ſmy tak dołho. Nihdźe njenamaka tak lubych ludźi kaž tu. W zuſhje ſy zuſnik mjes ludźimi. Hakle někto ſy ſaſzy woprawdźe doma, w lubej ſerbſkej Łužicy. Sa bróžmi by hiſchcze ſo ſhował, hdyž dźiwiſche nan ſ rjemjenjom khołowczki pschemjerićz. A tule na polu je ſ kruwowaj jěſdźił. Tehame njebjo, tónſamny powětr, tehame kaſtojcki hiſchcze ſu. Snaſech hiſchcze mje, o domiſna mi luba?

Cyrkwinske powěſće.

S Budyſchina.

9. njedźelu po ſwj. Trojizy, 14. ſnjeńa 1927.

— W Pětrowſkej zyrkwi rano ⅛8 hodź. předowanje, ſarał Paul. Pſchipołdnju w 12 hodź. předowanje, paſtor prim. Fröhlich.

— W Marijnej-Marczinej zyrkwi rano we 8 hodź. ſpowědź a ſwj. wołkaſanje, ſarał Siegemund. Dop. w 9 hodź. předowanje, paſtor prim. Fröhlich.

— W Tuchorſkej zyrkwi wjeczor w 6 hodź. miſijónſki wjeczor, ſarał Paul.

Sběrka ſa khudych w naſchej woſadźe.

Wutoru połodnju ⅔3 hodź. w Pětrowſkej zyrkwi modlićzka hodźina ſa njedźelnicze.

Wutoru a pjatk wjeczor we 8 hodź. w evang. towaſchowni biblińſka hodźina.

Sčitworſk wjeczor we 8 hodź. pſchihotowanje ſa dźěćaczu Božu ſłužbu na Hrodowſkej haſzy čo. 6, ſararjej Groſſe a Paul.

Tydźeńſku ſłužbu w Pětrowej zyrkwi ma ſarał Paul a w Marijnej-Marczinej zyrkwi prim. Fröhlich.

S Nałcz.

9. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke kemſchenje.

Wusudźenja.

Shromadny lawiſſki ſud. Wečera ſudźeſche ſy wo nadrośćem ruhejeńſtwje, w kotrymž běſche ſo hižo khłoſtany wikowaſſki ſaſtupjeć Kurt Albert Weiße ſ Halſchtrowa pospytał. Tón běſche dopołdnja 16. junija t. l. w Halſchtrowje wikowarja Neumanna ſ Drježdźan ſetkał, ſ kotrymž bě ſnaty, a wot wjeſho bě ſhonił, ſo ma myſlić do Wotrowa wikowacz hicź. Weiſa wobroni ſoj ſ tołſtym ſochorom, pſchiſeſchatny ſe ſwojim kołom po ſcźežkach wikowarja a łakaſche pſchi Kapońcy (Dahneberg) na njeho. Wón napadny na ſjamnem puću mjes Krejzezami a Wotrowom Neumanna a pjerjeſche ſe ſochorom do njeho, dokelž chźiſche jeho wurubić.

Najprjedy hiſeſche Neumanna do hłowy, tón pak wobaraſche ſo ſ lěwej ruku pſchećiwo dalſchim morjuježnjam a ſtónčnje wutorhny nadpadnikej Jochor. Weiſa ćekny. Dla pospytaneho nadrośneho ruheježnſtwa a ſtraſchneho ſranjeńa na ćěle, ſaſtupdźichu jeho k 1 ſtejej a 6 měſazam khłoſtarńe a wimo toho ma Neumannej 100 hriwnow pokuty ſapłaćicź.

Hospodarſki rozhlad.

Sſobotu 13. auguſta 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2025	100 pólsk. markow	46 47
jendźelski punt . .	20,427	100 čeſkoſ. krónow	12,454
100 ſwajc. frankow	81,01	100 franc. frankow	16,47

Berlińſka burſa pſchińjeſe efektam wežera powſchitkownje ſtrućene kurſy. Wiki ſ rentowymi a dołhymi liſćinami běchu tehorunja bóle wožiwjene. Někotre liſćiny mózachu ſwoje kurſy trochu poſběhnyć.

Na produktowych wikach woſtanje Žito hiſchcze žadne. Tehodła běchu płaćiſny tuniſe ſtrućene. Najmjenſi jećmjeń dobu 10 pf. po zentnarju. Zentnaŕ płaćeſche wežero

w Drježdźanach (ſandźeny piatk):

pſchenicźy 73 kg. 13—13,25 hr. (13,25 hacź 13,50 hr.),
pſchenicźy 69 kg. 12,75—13 hr.,
rožki 69 kg. 11,05—11,30 hr. (11—11,25 hriwnow),
jećmjenja naſymſkeho 10,35—10,60 hr., (10,25—10,50 hr.),
wowſa 13—13,25 hr., (13—13,25 hr.),
wowſa wukrajneho 11,25—12,50 hr. (11,25 hacź 12,50 hr.,

w Berlinje:

ſrožki 10,75—10,95 hr., jećmjenja naſymſkeho 10,20—10,50 hr.,

ſchtwórtk w Kamjenzu:

pſchenicźy 12,50—12,75 hr., rožki 10,30 hr. hacź 10,70 hr., naſymſkeho jećmjenja 9,50—9,80 hr., wowſa 13—13,25 hr.,
běrny 5—6 hr.
proſaka 14—20 hr.
běhat 50—70 hr.

w Sſorjelzu:

pſchenicźy 12—13 hr., rožki 11,30 hr., jećmjenja naſymſkeho 9,50—10 hr., wowſa 12—13,25 hr., běrnow 3,75 hr.,

w termińſkowym wikowanju:

ſa september: pſchenicźy 11,17½—11,20 hr., rožki 11,47½—11,55 hr.,
ſa oktober: pſchenicźy 13,60—13,66¾ hr. a rožki 11,45—11,50¾ hr., wowſa 10,20 hriwnow,
a dezember: pſchenicźy 13,65—13,70 hr. a rožki 11,50¾—11,55 hr.

Na pſchedaŕ.

Sſyno a rjana ſloma a pluwy, Pohł w Nowej Wſy pola Kulowa.

Schijaza maſchina we Wojerezach, Hródkowſka dr. 20.

Čzećicźku k wjeſanju w Kamjenzu, Mlynſki puć 2.

Kóń ſtarſchi w Brěſinje 69. — Wałach ſchumi w Kamjenzu, Schützenſtr. 4.

Na pſchenaſejcze:

Sſano njedźelu 14. 8. wjeczor w 6 hodź. w Kockimje

Pſchiſtajcź pytaja:

Dźěłaczerjow, Mechelka w Mikowje, Claußen we Wojerezach, ſa dźěła w ſemi.

Murjerjow, Wanjk a Frehlag w Dubrawje pola Hródka.

Kuchińſku wupomoz, hoſpodźenz „K čzornemu mjedwjedźej“ we Wojerezach.

Połzu do domu, Körnerka w Biſkopizach, Budyſchſka dróha 41. Morgenbeſſerka w Biſkopizach, Sſmilnjanſki puć čzo. 10. — Hoſpodźenz w Němſkich Paličach. — Pjekaŕ Hantuſch w Korſynju. — Hoſpodźenz „„K čzornemu mjedwjedźej“ we Wojerezach.

Sſwobnizy na pſcheſadźowanje

póndźelu, 15. auguſta 1927:

w Khróſczizach dop. w 9 hodź. kuča — kupzy ſeńdu ſo w hoſpodźenzu;
w Rałbizach dop. w 11 hodź. (kupzy ſeńdu ſo w hoſpodźenzu) kuča, deſkowany wóz, ſofa, piſańſki ſekretaŕ;
w Němczach dop. ½10 hodź. w hoſpodźenzu „K worjolej“: Knihowy kamor, ſchijaza maſchina, drasny kamor a ſtejeza lampa;
w Bukojnje pola Wojerez dop. w 10 hodź. w hoſpodźenzu muſaje kolo;
we Bukliſch Sčzarach dop. w 11 hodź. w Strcublez hoſpodźenzu: piſańſki ſtroj, muſazej a ſonſazej koleſoj;
w Dubrinku pop. w 6 hodź. w hoſpodźenzu: Vertiko, ſofa, ſonj. koleſoj, drasny kamor, 3 ſedła, 2 komotaj, hujawa, hoſpodaŕſkej wozaj, zentrifuga, 3 hyki, 2 jałozaj, 3 ſwinje;
w Brěſinje pop. w 2 hodź. w hoſpodźenzu: Schijaza maſchina a dubowe piſańſke błibo;
w Kulowje pop. w 2 hodź. w Nětkej hoſpodźenzu: Sofa a błibo, ſchijaza maſchina, drasny powjeſchaŕ, piſańſki ſtroj, prochowy ſrjedaŕ, waga, ſchkleńczany kamor a drasnej kamoraj, łožo ſ poſleſcheźom a hłowakom, muka, jećmjeń, rožka, wotruby, boran, koſa a proſo a 10 tur;
w Kulowźu pop. w 5 hodź. pola gmejnſkeho pſchedſtejiczerja: drasny kamor a ſofa.

Skrowe depeše.

Barlińſke produktowe witi dźenża dop. ¾11 hodź.: Pſchi jara měrnym wobkhadźe, płaćiſny ſtźerje ſejkłajene.

¾12 hodź.: Kaž pſched hodźinu

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	12. 8.	11. 8.		12. 8.	11. 8.
Pšeńca	—	—	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	215-219	215-219	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jećmjeń	—	—	modre lupiny	14-15,75	15-15,75
naz. jećmjeń	204-210	202-208	žołte lupiny	15-17,75	15-17,75
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	193-195	193-195	raps. wosuſk	14,80-15	14,80-15
pšeńč muka	35-36,75	35-36,75	lany wosuſk	20-21,10	21-21,60
rżana muka	31-32,50	31-32,25	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	14,00	13,75-14	běrnj. kruški	24,40-25	—
rżane „	14,75-15	14,75-15	syno, 50 kg	2,30-2,70	2,30-2,70
raps	275-285	275—285	rżana sloma	1,70-2,00	1,70-2,00
lane symjo	—	—	pšeńč. „	1,10-1,40	1,10-1,40
hróch	27-31,00	28-32,00	wowsna „	0,70-0,90	0,70-0,90
pjeluški	21-23,00	21-23,50	jećna „	0,70-0,90	0,70-0,90

Drježdźańska burza (12. 8.)

Pšeńca	260-265	běrnjace kruški	37,00-37,50
rožka	221-226	pšeńč. wotruby	12,90-13,60
nalětni jećmjeń	—	rżane wotruby	14,70-15,90
nazymsk. jećmjeń	207-212	pšeńčna muka	46,00-47,50
wows	260-265	rżana muka	35,00-36,50
čerwjeny dźoćel	—	woka	28,00-29,50
raps	290-300	pjeluški	29,00-30,00
kukurica (Mals)	189-192	hróch	33,00-37,00
ſuche truhańčki	13-14,25	cokrowe truh.	18,50-20,00

Drobnowikowauſke płaćizny w Budyſchinje.

13. awgusta 1927 po hamtſkim poſtajenju.
Wšě płaćizny ſo po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najniſš. płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr.
Howjaze mjaſo z koſćemi	1 kg	2,—	2,60
Ćelace mjaſo	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaſo	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaſo	1 „	1,80	2,40
Tukrajny swinjacy ſmałc	1 „	2,40	2,80
Pšeńčna muka	1 „	0,56	0,60
Rżana muka	1 „	0,46	0,48
Khlób	1 „	0,41	0,42
Jědźne běrny	1 „	0,12	0,16
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy ſmałc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połč	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,26
Jědźna butra	1 kg	4,00	4,40
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,12	0,13
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,66	0,66
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 otr	—	2,10
Pjunicowe briketty	1 „	—	1,20

Wusudźenja.

Shromadny lawiſſki ſud. Wečera ſudźeſche ſy wo nadrośćem ruhejeńſtwje, w kotrymž běſche ſo hižo khłoſtany wikowaſſki ſaſtupjeć Kurt Albert Weiße ſ Halſchtrowa pospytał. Tón běſche dopołdnja 16. junija t. l. w Halſchtrowje wikowarja Neumanna ſ Drježdźan ſetkał, ſ kotrymž bě ſnaty, a wot wjeſho bě ſhonił, ſo ma myſlić do Wotrowa wikowacz hicź. Weiſa wobroni ſoj ſ tołſtym ſochorom, pſchiſeſchatny ſe ſwojim kołom po ſcźežkach wikowarja a łakaſche pſchi Kapońcy (Dahneberg) na njeho. Wón napadny na ſjamnem puću mjes Krejzezami a Wotrowom Neumanna a pjerjeſche ſe ſochorom do njeho, dokelž chźiſche jeho wurubić.

Najprjedy hiſeſche Neumanna do hłowy, tón pak wobaraſche ſo ſ lěwej ruku pſchećiwo dalſchim morjuježnjam a ſtónčnje wutorhny nadpadnikej Jochor. Weiſa ćekny. Dla pospytaneho nadrośneho ruheježnſtwa a ſtraſchneho ſranjeńa na ćěle, ſaſtupdźichu jeho k 1 ſtejej a 6 měſazam khłoſtarńe a wimo toho ma Neumannej 100 hriwnow pokuty ſapłaćicź.

Ze Sakskeje a dalſich krajow.

* S **Marienberga.** Noſa wot ćěła wotorhnjena. Žalostne njeſdožo ſta ſo pola jeneho kubleŕja. Dźěłaćjeŕ dźěłaſche pſchi mtóćzaku, hdyž rěpik mtóćzachu. Stupiwſchi ſwobi nětkaŕ wopaki, p'chindže nadobo ſ nohu do mtóćzakoweho wotſchibła. Prjedy hacź mózachu mtóćzak ſaſtajićź, bu njeſbožownemu noha dospołnje wot ćěła wottorhnjena.

* S **Hohndorfa.** Nježny mandźelſki. Na domoſpuću ſ jeneje podarmo wotmětеże wujednanjeje termije w Lichtenſteinje ſetka Hohndorfſki wjeſnjan na ſwojim motoriſim kole jěduju po Lichtenſteinſkej dróży ſwoju manžźelku, ſ kotrejž chźe ſo roſmērowacź. Hdyž ju wuhlada, ſo tak raſtobi, ſo ju njembrje ſ jeje ława wjerhny, tak ſo wuſtrózaſchi ſwobi wona lěwu ruku ſkama.

* S **Zitta.** Saradźenje maczerjow budźe tu póndźelu, 15. auguſta popołdnju ¼4 hodź. w Juhnez hoſpodźenzu. Lětaŕ budźe pſchitomny.

* S **Niesdorfa.** Do ſmjerćze ſ lubje padnyk. Pſchi wottkładowanju žita padny 13lětny ſyn mulerja Otty Leßmana w dworje kubleŕja Köhlera tak njeſbožownje ſ lubje na huno, ſo ſwobi mohły ſtſchaſze a wumrě.

S **Goldberga** w Schleſyſkej. (Dźiwna górka.) We Röchlizach je ſtaraŕ Willenberg rjane žně mět: jenu 56 derjewowita górka w dźiwnej podobje narośtka, dokelž bě do kmotrazych paßli ſarośtka.

Přilopk.

* **Njelubośnjeſj ſ paßom pſched 100 lětami.** Kaiſe njelubośnjeſe pućowarjo žno pſched 100 lětami pſchećiwo dyrbjachu, powěda wěſty Felix Eberty w ſwojich „Młodoſtnych dopomnjeńkach“ ſtareho Barlinarja: K tutem ſkuſchanym wojeſhe wuſchporanja ſ paßom a wſchelake viſitazije na hranizach ſlſezeli a wjazu nēmſkich wótznych frajiłow. Na tutych formalitach dźerzachu knježeſtwa krućze, dokelž ſej myſlachu, ſo piches paßowu kontrolu frajnym pſcheradnikam pſchiſiłu ſadźěwaju. Hakle potom, hdyž liczba wſcheh duje a hodźiny ſe żelezniſzami pſchiłhadźowymi a wottkhadźowymi pućowarjemi tutu kontrolu njenróżnu cźiniſche. padny tuta nēzka. Hdyž ſe ſwojim pſcheczełom hiſchcze pěſchi pěſchi pſches Sſmólne hory pućowach, bźěj jedyn ſe Pruſkeje do Anholtiſeje, ſ Hanoverſkeje a Brunſchwigſkeje pſchindże, a ſ jeneje tuthawh do druheje, buſchtaj naju paßaj ſchtyrnacźe rajow pſchebladanej, runje telko krótz naſche wačzoki, hacź niczo dawka hódne w nich nimamy. — Wychu-li w Europje wſche ſtaty tute ſahraniczne ſchikany ſpuſchcźiſe, bźěłaczkrótz rjeńſcho by ſo tu pućowało.

* **Kralowe ſchanko.** Nam ſo powěda: Italiſki kraĺ a Muſſolini běſchtaj ſaſo raz wulkej paradźe pſchitommaj. Pſchezo nowe njepſchewidne cźiłody cźornych kochłow ninu cźahnychu, cźeſcźachu kraĺa, a wyſkachu ſwojemu duze. Sacź runjeż kraĺ w ſcźinje ſwojeho miniſtrowcho preſidenty ſtoješche, bu jemu pſchi taſtim ſahorjenju cźopło. Wón wuceże ſwoje ſchanſko, wótrež ſzebi kraĺowſke cźoło a da potom ſpróżny rubiſchko bjes kedźbnoſcze k ſemi padnyć. Jeho ſwérny paladin nakhili ſo hnydom, ſdźwny ſchanſko a — tyknу je ſzebi do ſaka. Kraĺ, kiž ſo nětkole halle domaſa, ſo je ſwój nóżnik ſhubił, rjeńſy pokornje: „Muſſolini! Ty ſy tola nadobny, ſchlachotniże ſmyſłeny a ſmułka nałożenu cźłowjek. Cźehodła chcześ mi to pożłednje hiſchcze wſtacź, do cźeſnoj ſmēnt w Italiſej ſwój nóż tykacź?“

* **Pycharſtwo wſcho ſnicźi.** Marius Gentil w Bordeauxu pućowaſche ſa wulku firmu w Lyonje w ždźanych ſonjazych ſchatach a wobleczeńcach. Se ſpoczatkom kóždeje ſaiſony dyrbjeſche w nadawku ſwojeje firmy jeje wotebĕrarjow w Parižu wopytacź. Pózła ſwoje kofry ſ pokaſkami, lute kraſzne nowoſcze, kaž hewak doprědka a pućowaſche ſe ſwojej njewjeſtu Marion Saunieres, kotraž cźaſnyche rady do Pariſa, ſa nimi. Naſajtra po ſwojim pſchikhadźe do Pariſa napraſchowaſche ſo w Pariſu na dwórniſchcźu ſa ſwojimi koframi a doſta je też. Wſchi ſpſchichnym wotedacźu ſaby ſaſtojnik na kwitowanku. To pſchinjeſe naſcheho pſchekupza na myſlicźku,, kotrejž jemu klinczaze myto łłubi. Naſajtra dźěłe hiſchcźe tak na dwórniſchcźu a praſcheſche ſo ſa ſwojimi koframi. Najprjedy pak bě ſo ſwēſcźił, ſo tam ſaſtojnik njeje, kiž bě jemu dźeń prjedy kofry wudał.) A hdyž běchu ſaſtojnizy k ſadwělowanju błiſko, roſhori ſo hiſchcźe na nich a žadaſche ſej na 100 000 frankow ſarunanja. Kedźbliwje bě ſwoju njewjeſtu pola pſchećeſtwa ſameſcźiſ, ſo njebychu jeho kontrollowaſy ſaſtojnizy pſchećapił. Storo bě pſchekupz 100 000 frankow doſtał, ſeli njeby žónſke pycharſtwo a wērnoſcź jeho pſcheradźiła. Knježna Marion cźaſnyche Parižankam najnowiſche žiđźane toalety pſchedwjeſcź a dźeſche tohodła ſe ſwojim lubym wichuđe tam, hdźeż ſo Pariżenjo ſkhađźuja. Jow bórſy nadpadowaſche, ſo ſo polizija ſa njeju ſajimowaſche. Tajnu agenta ſcźěhowaſche por. A hdyž jeneho dnja dźěſcźu autowu jěſdu wotmēwaſchta], poda ſo agent do Mariowcho wobydlenja a namaka tam — wot żelezniży žadane kofry. Tutu ženialnu, ale njeporadźenu myſlicźku dyrbi Marino ſ dźewjecź mēſazami khłoſtanja wotpokucźicź Stónczńje dyrbi hiſchcźe Lyonſkej firmje ſchtodu ſarunacź ſa njedowolene trjebanje tamnoch modellow.

Listowanje.

A. B. 10. K pschedawanju kofeja we Waschej pjekarni a konditarni dyrbicze po § 33 statneho pschemyslowego wuzbjerka dowolnosc mecz. Ke namjetej wo dowolnosc ma so ruczny narjad a wopisanje tych rumnoscow sapodacz, kotrez maja k pschedawanju sluzic, a to w 2 eksemplarach maj.

A. S. Scze pschypozlane wrocziz, t. r. podawaczej! swojemu wuziwanju pschewostajic a nekajke narunanje wotpokasat. Tak lesce wot pjedawoscheho wumenjenja wroczo stupik. Po naschim menjenju mozecze jej nekto wrocenje naplaczenja zadacz, a je-li so to njestanje, potom sforzbu sapodacz. Na podloku sudnistkeho rosuda mozecze tamne meble czasacz a je na pschedawanje pschedacz. Jeli pak nochcecze, dha dyrbicze so na druhe waschnje nekak wujednacz.

F. W. Je-li Wascha dzowka schesty dzel nameschneje mschy w por pjenjesach dostawa, potajkim 1.25 hr. na tydzen, dha ma so wona w 2. klazy sakonizy zawescenje. Wjese pór mschy njeby so to po § 1227 stacz trjebalo. Wasch pad dyrbicze kontrolnemu mejtnej krajneje zawescenja wosjewicz a jej dalsche zadacz. Napisanje abo dzjese tam, rostlocze Wasche wobstejnicze, podajese tej pokne mjeno, narodny dzen, a satup do sluzby, tehorunja mezaz, w kotrymz je Wascha dzowka te sarunanje dostawa.

K 50. Kolojsdomy ma pschezy na prawej stronje jesc, je-li to wobstejnosce stajnje dowola. — Pschi Waschim zadanju na sdzelnjenje podruznistwa mozecze so jeno na § 4 podruznikow sakitaseho sakonja sjepieracz, tola njeje zane wuhlady na wuspech. Taste zadanje njeje wopravnjene, hdyz wotnacej hizo pschi kupje domskeho bydlenja trjebasche. Tuz budze najlepje, so z dobrym jednacze a postarajcze so wo jenu druhu rumnosc za podruznika. Tak wesce swoj wotpohlad dozpjecze.

F. W. Hacz do 1. hapreje 1927 placzesche so 105 proz. dowojnskeho podruzneho pjenjesa, mjes tym so wot 1.4. hacz do 1. 10. 27. sakonski podr. pjenjes 115 proz. wuczini a wot 1. 10. 27. najsterje 125 proz. wuczinicz budze. Je-li podruznik tak mjenowane rjanosne porjedzenja sam wuwjedze a jej te ja to sakonizy postajene 4 proz. wotczahnycz chze, dha njepkaczi nekto 115 proz. ale jenoz 111 proz. dowojnskeho podruzneho pjenjesa.

K. D. We Waschim podruznym pjenjesu su wudawki sa rjedzenje twarjenjow wopschijate. 2. Jedna so wo to, hacz ma wobsedzer bozahazdych winow, Wam bydlenje wupowedzicz. 3. S dowolnosczu hospodarja (wobsedzerja) mozecze Wy te dzelo, kotrez Wam wosobinisay pschisteju, wot druhich wuwjesej dacz. Dyrbjesche ze, prjedy hacz ke sforzbje doridze, podruzny wujednansi hamt wo radu so wopraschecz.

D. P. Skota hodnosc zadanki z leta 1917 so prjedawschej runasche, tak so nahodnostna placzisna 25 proz. jenaj-keje hodnosce (Neunwert) wuczini. Bescze znadz hypotheka 4000 hr., dha je nahodnostnje 1000 hr. Je pak to sdyna zadanka kupnych pjenjes, dha smejo so smyknu nahodnostneho sakonja najwyschschje hacz do 100 proz. nahodnostnjcz.

A. St. S Waschcheo dopisa ma so zledowacz, so scze wobej rumnosce jako wobydlenje wotnajat a so jeno pschipobla Wasche rjemjezko jako schezu wukonjecze z dowolnoscu wotnajerja abo trasch to mjelczo czerpi. Tuz macze po naschim menjenju jeno sakonski podruzny pjenjes placzicz a Wasche podruznistwe wumenjenje podlezi podruznikow schkitazemu sakonjej. Sdzelnjenje podruznistwa dla pschewazneho fajima wotnacerja je jeno mozne, hdyz so Wam dobazasze rumnosce narunaja. Sdnadz so sjednacze, schtoz by w tym padze najlepje byko.

C. 119. Po wopitanych wobstejnosczach nimacze zanych wuhladow a zaneho prawa, dokelz je so wrocso placenje biese wschich wumenjenjow do 15. junija 1922 stalo.

F. J. Rospischnjecze Waische hospodarske wobstejnosc a powolajece so pschi tom na wosakanjenje finanzneho hamta a namjetujece na tutym podloku pola hamtskeho budnistwa powyschenje Wascheho sarunanja na 3—4 hr. sa hodzinu. Wasch namjet so budnistwu, budnistwu rozsudej pschepoda. To pak je jenoz pospyt. Hacz budzecze schto dozpecz, njeje sese weste. Ssudnistwa su na swoje pschedpisma swjasane nastupajo zwobkow a wrzwuwstojnych.

Hamtske wozjewjenje z Kulowa

Firma Fleck a Co. w Pirnje je wo dowolnosc k nahwarjenju 6 kamjenjepjeczakow na lezownosci sahona czo. 540 sahonskeje knihi sa Radwor prosyla.

Po §§ 16 a 17 nemskostatneho pschemyslowego porjada wosjenja so tuton namjet k namolwjenjom: schtoz ma nescho pschecziwo tomu, mjech swoje napschecziwjenje we beku 14 dnjow s dnja tehole wozjewjenja poda, hewak poschubi prawo, so horschicz.

W Budyschinje, 12. augusta 1927.

Hamtske hejtmanstwo.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Mlynski wobsedzer **Gustav Vogt w Zejowje** ma mlyn na swojej lezownosci sahon cz. 234 na mestno 2 wodowoju kolejow 2 turbinje postajicz, kotremuz je po §§ 16 a 25 nemskostatneho pschemyslowego porjadka a po § 23 zyfra 3 we swisku s § 30 a § 157 zyfra 5 wodoweho sakonja dowolnosce hejtmanstwa s wozjewjenym wubjerkom jako wodowym hamtom trebne. Po § 17 nemskostatneho pschemyslowego porjadka a § 33 zyfra 1 wodoweho sakonja so to s tutym wosjewja s namolwjenjom, kaszekuli napschecziwjenja we beku 2 njedzeli, sapocejo s dnja tohole wozjewjenja, sem sapodacz, hewak spadnje prawo na napschecziwjenje pschecziwo jarjadowanju wot hejtmanstwa postajenemu. S wotdelnjenjom czasa njejsu pak wusamknjene napschecziwjenja, kiz slozuja so na wobzelte titule privatnych prawow.

W Kamjenzu, 10. augusta 1927.

Hamtske hejemanstwo.

Gmejnska rada w Brunowje ma mlyn le podla wjesnje droh pschi Schwosdorffkej wodze pschikrozu murju a most pisches wodu natwarcz, k czemuz je po § 23 zyfra 2 we swisku s § 157 zyf. 5 wodoweho sakonja dowolnosce hamtskeho hejtmanstwa jako wodoweho hamta trebne. Po § 33 zyfra 1 wodoweho sakonja so tole s tutym wosjewja se namolwjenjom, kaszekuli napschecziwjenja we beku diweju njedzel s dnja tohole wozjewjenja tudy sapodacz, hewak posbudze so prawa napschecziwjenja pschecziwo wot hamtskeho hejtmanstwa czinjomnemu sarjadowanju. Napschecziwjenja, slozowaze so na wobzelte titule privatnych prawow, njejsu z wotbezanym czasom wusamknjene.

W Kamjenzu, 10. augusta 1927.

Hamtske hejtmanstwo.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Wobmjesowanje jesdneho wobkhoda na wiczjnych dajach.

Po wjazornych namolwjenjach wot wobhladleriwa wuhodzazych, so z tutym sakasuje, wokrjedz tudomneho Janskeho a Miklawschoweho namesta (wot swonistwa hacz do dwornischczoweje drohi) s automi, motorami, wosami, ruczanymi wosami a jesdnymi kolami na tydzenskich wiczjnych dnjach w czasu wot 8 hodz. dop. hacz do 12 hodz. pop. jesdzicz.

Schtoz pschecziwo tomu postajenju jedna, budze po § 366, zyfra 10 nemsko statneho sakonja khostany.

W Lubiju, 9. znjenza 1927.

Mesczjanska rada.

Smĕšk.

** **120 metrow.** W Petrowej zyrkwi w Romje stejitaj knjes Pjetka a jeho zona. Pjetka shladuje na wjerch a pokasuje s porstom: „Pohladaj horje, Emilia. Widzis to je Michelangelo nakowal!“ Pjetkowa khla so wroczo, so korsetawe kije wrjeskotaja a meni: „Moj bozicze, Hermano, je pak ton dyrbjal dolhi barbjenc mecz!“

** **„Kumsch.“** Pschi jenym dzjiwadlowym pschedzenjenju w L. besche H. woprawdze hubjenje hrat. Sadzezowalsche hracze, skrotka, hrajesche mizerabl. Hdyz jemu to porokowachu, menjesche symnje: „Schtoha chzesce, njeje tola nichto hwisdak.“ Na to druhi: „Kumsch, hdyz sdyla hwizdacz njemoza!“

** **Wostanje w zwojbje.** „Macsi, zym so wczera zlubila.“ — „S wosjewjenjom tajkich zwojbnych naleznoscow dyrbjesche tak dolho woczakacz, doniz so knjes Meyer wotzalit njebe!“ — „Sdym so tola s knjesom Meyerom zlubila.“

** **Dzesaca huba.** Hans a Jlsa stej runje na tom lehnycz hcz. Bratrik meni: „Myslu zej, so mataj starschej wopyt.“ Jlsa so woprascha spodzjiwajo, kak dyrbi wodzecz, na czoz Hans hordze wotmolwi: „Schto to dale. macz so nanowym zortam zmeje.“

** **Lokko wotpomhane.** Pianist, kiz w pohosczanskim domje hrajesche, zhyschesche, so so skupina hosczi jara wotsje rosmolwja. „Boju so,“ mjenjesche k pohosczerje krotko, „moje hracze znadz tych knjezich myli.“ — „Ach, na to zej zyla myslila njejsym,“ mjenjesche mandzelska swobohatnjeneho. „Proschu, piskajce troschku mjelczischo.“

** **Psched zurlu.** „Moj bozicko, ton czlowjek rjecz tam mutska zno hodzinu dolho. Kajsi ihema to ma?“ „Mjesi wo wazniosci mjelczenja.“

** **Stara kawka.** Ssudnik (k swedce): „Kak stara sce knjezna?“ Sswedka: „Sym 28 leczow widzala!“ Ssudnik: „A kelko let bjesche slepa?“

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 **Filialky we Wojerecach a w Khoćebuzu** Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 5—8 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž tež zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! **Pjenjezy so wuplaća tež pola agenturow!** **Tresor!**

Magnetny dom!

Saisonske wupředawanje!

GÖRLITZER JOHANNES Kauf-Haus Schaal BAUTZEN

Wołmjane museliny a pisane židy za šórcuchi
zelene, čerwjene a módre sukno za suknje
čorne počehnjenje za kónfuše
pisany barchent za kónfuše
čorne wobsadki za kónfuše
pisane wobsádki a banty wokoło žłwoka
wołmjane tkaniny a židy za nahłowjace rubišća z přihodźacymi židźanymi iran-cami, chenillowe rubišća

Wosebje tunjo:

satinowe šórcuchi, pisane a jenc-barbne	3.50
hotowe kapy a banty za holcy .	0.95
čorne, běłe a różobarbne Moiré-jowe banty	2.50

Serbow kupny dom — Serbow kupny dom

Dobre čehnje k sebi!

Do kóždeho serbskeho doma słuseja „Serbske Nowiny“!

Běły barchent dobra twora, metr jenoż 60 pj. **K. Erler** na Žitn. wikach 11.

Wšitke picowadła Žitny dom w Kamjencu wotnožka w Pančicach.

Vogtländische Madraske **Gardiny,** story, kromki, vitraže kupjeće tunjo pola **J. Erler w Budyšinje** na Zwoknowej Lawkowej hasy čo. 1.

Spundowanja suche a derje sedźace, kromy při sćenje, hoblowanja a wučahowanja po wučinjenju poruča **Alfred Lehmann** w Brězni p. Kamjenca

Mlode holcy móža šiće běłych šatow nawukny w tydźenskich a měsačnych kurzach **Frieda Dittrich** w Kamjencu, Oststraße 25

Wšě družiny knojidłow ma stajnje na składźe **Žitny dom w Kamjencu** wotnožka w Pančicach.

Pisane a běłe łožowe poćehnjenja, wupjerki, barbu njepušćace a pjerjo njepřepuščace, łožowe płachty, damastowe a blidowe ruby, serwiety, twjelki, trěnja, šantki. Makowe a normalne šaty. -- Hotowe běłe a pisane šaty. -- Płat za košle, płat za zwjeršne košle, hotowe zwjeršne košle.

Syra kopřiwina!

Najwjetši wubjerk! Hišće stare tunje płaćizny!

Hilger w Budyšinje na Seminarskej hasy 2

Derje kupuje štóž so na „Serbske Nowiny“ powoła!

Wšě wobuća a wuporjedzenja wobućow spěšnje derje a tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowic

Za kupjenje, předanje, kaž tež za přenajeće

wjesnych- a ryćerskubłow

za posrědkowanje kupjenja nahódnoscenskich hypothekow a za wobstaranje **hypothekow** w kóždej wysokosći porućataj so

Thieme & Grobe

w Kamjencu, Bönischplatz 2.

Złota hora Telefon čo. 193

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

«S. N.» płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrańkow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde do. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čłoń Smolerjec knihičišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2697.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy tekst rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 250 — Budyšin — Wutoru, 25. oktobra 1927 — Bautzen — Lětnik 36

Dr. Šachtowa politika z wukrajnymi pożčonkami.

Parižšti „Matin" je rozrěčenje z němšćim **bankowym direktorom Kurtow Sobornheimom** z Kommerzijelle a Privatneje banki wojsewił, w kotrymž so tón wo pożčonkowej politiziy wupraja a bjes tajenja pożčonkowej politizy presidenta němšćostatneje banki dr. Šachta pichiłkuje. Pichiwšowarjo pożčonkowoje politiki rasnje pjenjesy a pożčonki žadaju a dźěła so prózuja, dopokazać, so je pożčonka nusna a woprawnjena. Wurša po wjetšinje měni, so dyrbi tóždy wědźeć, čehžo cźini, a so móże so wo swonkownym kapitalu žiwobodnje porurěć. **Napischeźiwnu stronu president němšćostatneje banki dr. Schacht nawjeduje.** Mješ tym so chcedźa sakitarjo pożčowanja jenož lětšinu tejele operazije widźeć a wjele hibańskeje žiwobudy ja čehže žadaju, čehi president němšćostatneje banki **na jadołženje w pschichodźe myślí.** Dr. Schacht a muzojo, kaiš maju dosć kritiskeho ducha, so bychu jemu rozumili, hu wo tym pscheswědčeni, so budże **cźeja pożčonkow pospjšscho na kraj załožnje cźischećeć.** Jatźne je, so Němšla, kotraž je z wójnu a z cźłatom po wójnje z wobšadźenjom a inflaziju wulki dźěl žiwojeho kapitala shubiła, njemóże žiwoje hospodarstwo jenicźki je samostatnymi prědźarni natwarić. Tohodla so najprjódy zusy kapital pytoiske. S nim je so industriji smóžniło, žiwoju produkziju powjetšić.

Někole pak je cźaj pschischol, w kotrymž dyrbimy žehi rosjasnić, so pschipruschenje nowych wulkich pożčonkow cźežke starosće za pschichod pschi wobstaranju wukrajnych devisow (pjenjes) k sapłacźenju danje a k wotkleńenju pożčenoho kapitala pschinjeże.

S dostaćom nowych kapitalijow hu so wschelake gmejny pohnuć dale, dźěła wutwjeseć, kotrež njeběchu wobsebje trěbne a z kotrymiž so wunoschnosć njeje połwjetschiła. **Tak nasta posdaćny wobras wobłhadnebo sakjeżowanja, kotryž wérne położenje Němšleje njepokazuje.** Wotkaźy tajkeje hospodarstwe politiki budża cźim hóršche, cźim dźěje dyrbi so na nje cźakać. **President němšćostatneje banki dr. Schacht je žiwój wšitko sa to sastajił, tónle posdaćny pschesbhyk do normalnych puczow wobjećeć.** Wón dha kóždu pożčonku sakłasać abo wotstorcźić dacź, kotraž njeje zyle nusna a hnydom bobrjk njepschinjeże. Dr. Schachtej je dla jeho stejišća wjele pschećiwnikow nastało. **Schtóž pak objektiwnje žuždźi, dopóśnaje, so ma dr. Schacht sajtužbu, so je na strach njewobwjesowaneje pożčowańseje politiki jatźne pokasał.** Wón dha dopokazaćej, so lud, kotryž so z dołhom pożčeźnje, žiwoju njewotwisnjosć na hrazki staja a so dyrbi so we pschichodźe na bolostne zahkobowanje pschihotowaćej. Po Schachtowym pschełhwědčenju je winowatosć za tóždeho, naše wobłhody z najwjetschej sluniwosću wjesć a, kaž dalsći je nětkaj možno, z kapitalom dźěłaćej, nad kotrymž móże tóždy porurěć. Jenož na tajke waschnje budże możno, pożčowańsku operazinu, z kotrejž wukraj nam pożčowaćej pyta, z pschihłobnymi wumělenjenmi pschewjesć.

Rozrěčenje z něhdušim němškim kronprynzom.

Na lětsimym stejazy Barlinski „Montag Morgen" je se Londonskeho tydźenika „Sunday Chronicle" rozrěčenje je něhdušim kronprynzom wozšitschał. „Montag Morgen" pschipomni, so je wossewjenje tydźeń dołho wrócźo dźerżał, dokelž thzysche wocźakaćej, hacź kronprynz rosprawu jako njewěrnu wotpokasa. To je njeje stało. Něhdušchi kronprynz je pjeca po wudawanju Londonskeho cźasopisa rjekł: „Wjele błota je so na mojeho nana dla jeho cźešenjenja do Hollandskeje na tónzu wójnu mjetało, tola po něcźim pocźinaju w Němšleji za dujemi jedźeć, hdyž je wón hischcze w Potsdamje byl, za dujemi kčzarskeje krajnosće a mózneho militarizmu, w kotrymž bě Němšla jena z wulkomocow žiwota. Monarchiske sacźuwanje je w Němšleji žiwnische, hacź w šwěcze wěrja, dźeń pschińdże, na kotrymž **so mój nan z wunhanišwa wróći a w žiwjenske prozejtji po Lipach k staremu kčzarskemu** hrodej **so zejnje. Hindenburg jeho tam powita** a budź spokojom, to móże mjetno pschi trónje namakaćej a z kčzorowej prawej ruku pschi dobrym dźěle sabosrjadowanja Němšleje do prěnich wulkomocow šwěta być. Mysłu sebi, so budże cźaj za wulki domojwurót skoro sraty.

General **Ludendorff** budże w nowej Němšleji wyšoke mjetno sastawaćej, za generala **Mackensena** je też hižo jene postajene, a bayerski prynz **Rupprecht** sabo na žiwój trón stupi a kčzorej nusne podpjeranje spožeži. Mi so sda, so ko njedyschcźej ani Jendźelska ani Amerika kčzorownu namrwej napschećiwo stajałej, jeli so sebi němšći lud žiwojeho kčzera wrócźo pscheje, a móżu Wam sawěrjeźej, so tomu tak je. Mojemu nanej so wo dnjo a wo nozy wo nowej Němšlej dźije. Ssym wěsty, hdy by jeho šwět widźał, kajšiž wón woprawdźe je, potom bychu jenohlóžnje za njeho dowolnosć žadali, so by so šmět je žiwojeho wuhnanišwa do domizny wrócźeć. We tejle jatšbje buch cźerpi, kotryž mój Němšli jako wodźazu mój zejnicy, mojeho, kotrychž mnyše hu zyle šwětowemu měrej poddate a bychu je žohnowanjom za siwilisaziju byle. Sšwět, kotryž z wulkim njedowěrjenjom a wocźakuje wojerske knjezeństwo pschihladuje, by potom pschijomne pschełhlapjenje dochadak, womitodźeneho kčzora widźeć, pschecźelneho lubeho muza, kotryž jenož wo měrnym sakčzowanju šoni.

Kaž je dźiso prajene, njeje něhdušchi kronprynz japrěł, so njeje tole rozrěčenje měł. Město njeho „Telegraphenunion" wozjewja, so je rosprawa w „Sunday Chronicle" wumyślenka.

Sa jenake khłostańske prawo w Němšleji a Awstriji.

Njedźelu hu so w Barlinje sastupjerjo wožebiteju wuběrkow, z němšteho a awstriskeho šejma postajeni, sešchi, so bychu so we nastajenju jenotneho khłostańskeho zakonja we woběmaj statomaj a we methodze zhromadźeńskeho dźěła doreźeli.

Senator de Jouvenel wo Locarnskim zrěčenju.

Senator de Jouvenel, kotryž bě do njedawna zbutaw franzowskeho wotpósłanstwa pola Swjatsta Ludeu, je njedźelu na sjedźe něhdušchich wojowarjow w měsće Clermont Ferrand rěcź měł, z kotrejž je so mjes druhim dla złożenja žiwojeho zastojnstwa w Swjatsu Ludow wusprawnił. Wojowarjo, praji, hu z bliska smuhł moderneje organisazije a z dobom wuznam internazionalneje solidarity zhońali, kotraž by samohła wójnstwe konfliktam wobaraćej. Dawesowy plan a Locarno stej do wěsteje měry hrunkej dokalnej kročeli na puczu k tejle internazionalnej solidarizje. Ale runje tak kaž je Dawesowy plan khablawy; pschetož Němšla bjżo dźensa za jeho rewizijn žada, je to z Locarnskim zrěčenjom. Franzowski statnik, kotryž je rukowanje za nětcźišche kraine mjesny, z dobyczom date, dołhadhnyć, pokne pschipósnacze a khwalbu zasłużuje. Sa měr pak Locarno njedołhaha; pschetož kóždy z tych, kotříž su Locarnske zrěčenje podpisali, hu jemu hinak frosunili a su z njeho wschelake sawěry cźinili. Sa Franzowsku Locarno njesły, z měrowym zrěčenjom postajene, sarucźa. We wocźomaj Jendźelskeje je Locarno nékajke druzstwo wulkomocow. Němšej pak je Locarno frědk, z kotrymž dhze snižene wobšadźeńskeho wójska w Porheinskej a žiwobodne hibanje w ranju dobyło, **je by mohło jemu tuto Rusku přiwzaću Polsku podawš a je** pschisamknjenju Awstriskeje ruku Madźarskej pschećiwo Cźeskoslowakskej a Južnoslowjanskej zapodaeź. Potom by jenož hischcze shko, z jenym rasom Versailleske zrěčenje wotbyć. Kak hinak mohło so hewak myślicź, rěcźnik praji, so by město Swjatsa Ludow zakročało tamne druzstwo wulkomozow we swadże mjes Južnoslowjanskej a Italskej a pschi pschipadach mjes Južnoslowjanskej a Bolharskej atd. Hdy by Němška Locarnske zrěčenje w mjenowanym smyśle njewukozowała, byschcej potom kampanja za pschisamknjenje Awstriskeje k Němšlej abo nowe zrěčenje z Ruskej we lěcze 1926 za cźaš sastupjenja Němšleje do Swjatsa Ludow mózne bylej?

Na kónzu rěcźnik praji, so Swjatk Ludow njeje tak złaby, so njeby **mohł** na sebje nadawki wsacź, za kotrejž je so falożił. Posledńje pożedženje, hdyž je so prěni króć wotewrjeno rěcźało, a hdyž su so prěni króć małe statty zastupje pschećiwo wulkomozam wuprajile, je sa to se fusjeźelazym dopokasom.

Gmejnske wólby w Prazy.

Sanndźenm njedźelu su so wólby za městne zastupjeństwa Prahi wotmeśe. Sz nich su cźełzy narodni sozialistojo je wulkim dobyczom wusdyli. Też cźełzy załzistojo a złowjanzy narodni sozialistojo pod Stribrnym su dobyczje cźinili. Cźełzy narodni demokratojo su w nětkotrych wokrejzach złożby zhubili, w druhich zaso dobyli.

Bilanza dobreho hospodarstwa.

Cźeskoslowakska je w lěcze z wulkim dobytkom hospodarika. Wschě statne wudawki su 10,9 milijardy krónow, dochody pak 13½ milijardy krónow wuczinile. Pschesbhyk po tajkim do 3,4 milijardy krónow dołhaha. W zyłej Europje njeje kraja, kotryž by so mohł z podobnym finanzowym wuspěchom Cźeskoslowakskej runacź.

Zezadnicy mordarstwa přeciwo Cenje begej.

Pschepytanje Winskeje a Prazjskeje policije, kotrejž je so cźinika, so bychu sesadnikow attentata pschećiwo Cenje begej wuzsłědźili, je z jensajonalnemu swěsćenju dowjedło. Wuzsłědźiło je so, **so je so mordaŕ po puczu do Prahi z albanskim konsulom Saraccom we Winje sekał.**

W tymle swizu je so swěsćiło, so je tón zamy Saracet hižo w lěcze 1925 attentat pschećiwo prjedawšemu albanskemu finanznemu ministrej Gurje Cuciej, pschećiwnikej Achmeda Zoga, organizował. Wón je tež Achmeda Zoga z zónkami zastrał.

Też je so swěsćiło, so je Saracet nadawk měł, w Prazy do sawostajenstwa złożowaneho wótklanza Achmeda Zoga dokumenty zasmykaćej, z kotrymiž dyrbjachu so albanzky cźeknjerzy wobstorcźeć. Tele dokumenty dyrbjachu so potom, hdy buchu so wězy Cena bega doAlbanskeje pschinjesdźe, „namakaćej". Prazjska policija pak so zapowědźi, Sarcecej pósłanzowe wězy pschepodaćej. Tónle nadawk hirdźišće dyrbjał offizialny wotpósłanz albanskeho knjezeństwa, Bloschmi, kotryž k cźełowym zwjatocźnosćam do Prahi pschidźe, wuwjesć. W Prazy pak běchu wo wotpohładach a pucźowanju Bloschmia wobhonjeni a njedachu jemu składowjeje, so mohł swój nadawk wuwjesć.

Rosjasnjene je dale, z wotkal je mordaŕ pjenjesy za žiwoje pucźowanje dostał. Wěrno dźeje, so je z albanskim podpjerjanjom w Romje studował a so je w julizu tej italsku podpjeru za „studium we unkraju" dostał. Mał, z kotrehoż pohrědnišjwom je tule podpjeru dostał, je něhdušchi italski offizjer Baldacci, kotryž je so na awstriski generalny konsulat w Zürichu skneził.

Wuniwjenje Němzowstwa w połodnischej Tirolšej.

Po powěsći z Wina za italzy mějchcjanstoja w połodnjotirolskich gmejnach Margreidu, Kurtinga a Tennbergu pschikasali, so dyrbja so wschě wójnske pomniki wotstronicź. Ssamo němske napisma na rowach dyrbja so shubić. **W** zyrtwjach **smě** so jenoż hischcze italzy předowacź. We wschach Passeierskeho doka su italske wucźerki we schulach roswucźenje pschewzate. **W** St. Bernhardu su wucźerja Schcźepana Wurzera, kotryž je hižo 30 lět jako schulski wucźer skutkował, bjes njenowanja pschećiwnikow je zastojnstwa wotbadźili.

Z Balkana.

S Beograda je powěs: Powěćej, so su albanzky zandarmerija měsnam mały zahtuk bombow na abrosy mjesny njedaloko Cźorcźi zajeli, je w Beogradze dobry zacźišće cźinika. Nadźijeja so, so je albanskemu knjezeńskemu poradźił, albansku njesu wot bolharskich bandow wuzsłědźicź.

*

Na dworje statneje tołkowneje kkadowanje w Prilepu w połodnischej Sserbiji su, kaž Beogradska „Politika" powěć, 58 kilogramow dynamita namakali, kotryž je njesnaty cźłowjek połožił.

Jendźelsko-ruske poměry.

Wot žiwojeho dopisowarja w Konstantinoplu je Londonski „Sunday Chronicle" džiwanje zhudźaju rosprawu pschinjesł, po kotrejž ko khutna kriza w poměrach mjes Ruskej a Jendźelskej w blizschim nalećeju wocźakuje. Ruska plany pschihotuje, kotrej jendźelske kolonije wohrožuja a bychu mohle Jendźelsku do wójny w Asiji sajschmatacź. Plany su so za turkowsku dobywarsku wójnu do Iraka wudźełałe, kotrejž dyrbi so zdobom z ruskej wójnu pschećiwo Persiskej zjewjeźeć. Smjerschenje jendźelskeho wójska we Chinje, wotpowědźenje puczowanja jendźelskeho wójnskeho ministra do Jndiskeje, spěchnosć, z kotrejž so na dobotowanje nowych jendźelskich łódźow dźěła, a rekrutowanja za jendźelske natrajne wójsko su znamjenja, z kotrymiž so tele konfliktowe powěsće potwjerdźeja.

Ruska a Japanska.

Kaž so z Moskwy powě, su tam njedźiwajcy offizialneho lubjenja japanskeho knjezeństwa, so je Japanska k Ruskej sprawna, z japanskej politiku w połnócnej Mandžurskej jara njespokojom. **W blizschim cźasu je wulke podawki w dalokim ranju wocźakuja.** Japanske knjezeństwo je praskito, so ninja žanych wotpohładow, na chinesku rańschu zeleśnjuzu, a so zhebi na zane njepschećelnoscje pschećiwo bolschewiskej Ruskej njemyślí. W Moskwje drje offizialne

ſtejſiſchego japanſkeho knježeſtwa njepotrudžeja, tola ſu ſwěſćili, ſo te japanſke kruti, kotrež ſo wo poſtupnje Mandžurſku ſaſinuja, ſu japanſke knježeſtwo wobeſchle ſe Čangaſolinom wo potłóčenju ruſkeho wliwa w Mandſkej jednaju. Ruſka dyrbi nětkole wſchě naprawy činiś, ſo by ſwoje prawa na rauſchu żeleſnizu ſwěźiła.

Japanſka pſchecziwo wopaczněj powěſći.

Japanſki ſwonkowny minister powěſć ſaprěwa, ſo je japanſki miniſterſki pſchedſtyda Hanaka žebi wotmyſlił, je Němſkej a Ruſkej ſrjadł ſa ſakitanje a wupadanje wobſamknjenjow. Japanſke nowiny běchu powěſć roſcheŕile, ſo bu hižo pſichiboty ſa wobſamknjenje tajkeho ſrjadſka činiła.

Poſcdźenje wokrjesneho wobſtaraňſkeho wubjerka za Budyſke wſy

19. oktobra 1927.

Dnja 19. oktobra 1927 wotmě wobſtaraňſki wubjerk wokrjesneho wobſtaraniſkeho ſwjaſka za Budyſchſke wſy ſwoje 4. poſjedźenje w běžnym wobſkodnym lěce. Wón ſaběrałſche žo w powſchitkownym dźěle 1. ſ wudaćom 3. dodawka k wuſtawkam wokrjesneho wobſtaraniſkeho ſwjaſka dla nowego rjadowanja podpjery dźěłonjemjerjoweho. 2. ſ pſchemjenjenjom podpjerowych žadźbow, tehorunja dla nowego rjadowanja podpjery dźěłonjemjerjow a ke 3. dla wobrěźowanja jeneho ſobuſtawa wobſtaraniſkeho wubjerka, dokelž maju žo wobſtejnoſće dóſtawarjow podpjery powſchitkownje pſcheprunowaś. Wotmyſlenym nasmjetam k prěnjemu a druhemu bypkej, tiž maju žo na wokrjesny wubjerk ſapadaś, wubjerk jenohłóſnje pſchihłoſowaſche. Wobrěźowanje, kiž žo wobſtejnje na to jerjerałſche, ſo wudawki, kiž ſu ſ tajkim pſcheprunowanjom ſjednoćene a ſu njepomérnje wyſche, njeſłuſchnuwſchi, dokelž ſu wudawki ſa ſarjadnoſtniwo wobſtaraniſkeho hamta žane na žebi hižom wobſtaraniſkim poſliſcejnym pſchimérjene, pſchezwyſoke, njenamaka poſa wubjerka žaneje podpjery. Wobrěźeſnowanju dla pſchezwyſokich wudawkow ſtaji pſchedźyda wapſcheczíwo ſak, ſo ſarjadnoſtnowny aparat wobſtaraniſkeho hamta hižom na cźiſtym wobroſe mérjeny, jenož 3¼ proz. muczińa, ma žo potajſim jako zyle wurjadnje niſke wopjamjenicź, je-li może žo tajkſchematiſke wupſchecźoſtajenje dozwla pſlaczicź daćź. Sarjadnoſtnowe wudawki a wězowe wudawki maju pak ſo hiſchće we wjele pſchihódnoſtiſche jenotwarjeł, hač wobſtejtiny, ſo ſo dźěłanwſcheſ wobſtaraniſkeho hamta na płaczene podpjery njewobmjeſuje, ale wobſteji dozwla ſ wulkeho dźěła ſ wudawkow, ſa kotrež žo ſ zyła wudawki po ličźbach njewobliczińa (na pſchikład zwjerjenje dobrudźenja we reſkowitych žadanjach, ſamjeſach ſtarſchiſtich rentow, wobdźělanje namjetow rentow prědneho prawa a ſtróžnje ſprawna pomoz, kotrež potrjebnemu ſtamenu k lěpſchemu pſchiſtupa).

Wubjerkej ſa wobrěźeſnowanja pſchedležeſche 17 wobrěźenjow pſcheczíwo dowrědnim roſſudam hamta; wobrěźowanja žo wſchitke jako njedopokazane wotpokaſachu. Powołaniſti wubjerk mjeſeſche 6 padow wobſtejenſkeho abo ſaſtadneho mjenjama wuradźeńſ. Pſched poſjedźenjom wotmě žo poſjedźenje wobſedźerſkeho powołaniſkeho wubjerka ſa praſchenja ſoſtaranja wojakow. Wuradźowacź běſche wo pjerćich wobſtaraniſkich padach.

Ze Serbow.

Dopiſownica.

Wutoru, 25. oktobra.

1922 wulki (prěni) ſerbſki dźěćacy koncert w Budyſinje

Hdyž hwězdy zeskhadźeja
A měſac na njebju,
Mi ſylzy we wóčku ſteja

A tysny pomyſlu.
Hd y bych tam horkach był,
Mój dom bych wuhladnył.

H. Zejlef.

*

— **Wo wjedrje.** Schkleńza je wot wječerawſcheho ruce hač minjałe na wobſtajne wjedro ſlěſła. Piches Spaniſku a Franzowſku cźehnjo je ſo nad ſrjedźnej Europu wyſchina ſ Azoriſkich kupow wupſcheſtrjeła. S Atlantiſkeho oceana wſchak ſo nowa niźina bliži a ſnano poſtdźiſcho naſche wjedro ſnowa wohrožuje. — Juttſe ſrjedu ſtkadźa błónčkžo 6,46 hodź. a khowa ſo 4,41 hodź. Mjeſacź ſtkadźa dop. 7,10 hodź. a khowa ſo wječor 5,25 hodź. — Wežera wječor we 7 hodź. barometer 745, hygrometer —2, thermometer we dnju +7. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 752, hygrometer +5, thermometer w nozu +5. Wuhladu na cźopłe wjedro, pſchi ſpadowazej temperaturje mlha.

S **wodliſchcejemi ſajaty** padźe póndźelu wječor we 7 hodź. dejeł wot wonka na tudomnych Žitnych wikach je ſwojeho jěźdneho kola. Sobuſtawk dobrowólneje ſanitetneje kolony wſchaku ſo wo nim horje a dowjeſchu jeho k pſchiwiſnym, kotrjž tudy bydla. Muž njeběſche ſo ſkanik.

— **Autaj do ſo ſraſchłoj.** Póndźelu wječor wokoło 10 hodź. na kſchižowanſcheru Kurjoweje a Paulíſeje dróhi wobſobowaj automobilaj do ſo ſraſſchtaj. Wobeju njeſpſchinjeńſchtaj na ſchkody a też naſtata ſchkoda na wězach je ſnadna. S pſchicźinu ſraženja je ſaſo njewobkładninje pſchejdźenje ſchiźnych dróhow.

— **Bjeſ jěźdneje charłki jěł.** Pólſki wulkowy dźěłaćeł, kiž běſche ſe Drježdźan hacź do Budyſchina bjes jěźdneje karłki jěł a dyrbjeſche też tak do Shorjelza dale jěź, ſo ſawołanemu poliſajſkemu ſaſtojniſkej najwótrſcho pſchecźiwjeſche, ſo dyrbjeſche jeho tuton ſtónczne, dokelž porjadneho paſa njewobkładźeſche, ſajeć.

— **Wěźiny cźaſnik Marijneje a Marcźineje zyrkwje** je ſwopurjedźany a ſo też wot ſwobody ſaſo wjeczor ſwěźi. Wſchitke ſchtyri ſyrſnuſki ſu ponowjene. Licźby ſu jenož ſe ſmuſkami wopjamjenjene a tak ſaſjniſche. Zyła wežа je we ſwojim hornim dźěle hinaſchi napohlad doſtała, dokelž ſu ſchtyri rózkowne wěźicźki ſo ſhubiłe a tak ſo wěża wjele ſwižniſcha być ſda.

S **Wulkeho Wjekkowa.** (Liſt, kotryž ſo po nimale 11 lětach na ſwjeſelo wotpóſłarja wróći.) 16. novembra 1916 wotpóſłała tudomny hłowny wucźeŕ k. Wowcźerk wjeſtſki liſt do Lipſka a cźakaſche podarnu na wotnowku. 12. oktobra 1927 doſta liſt wróćo ſ pſchiſpomnjenjom, ſo adreſat njeje namakacź. Pſched 11 lětami pat je tam bydliŕ. Woſtawa hódnicźko, hóſe je liſt tak dołho wokoło brudźił.

S **Hłuponjo** pola Hornjeho Wujeſda. W nozu k 20. oktobrej ſu jenemu tudomnemu ratarjej 13¼ lětneho, cźarno-pišaneho byka ſ hwěźki a ſ płahowańſkej ſnamku cźo. 109 na lěwym wuchu ſ paſtwy kradnyli. Kradnjene ſtoczo waži nětkole 9 zentnarjow.

S **Wětnizu** pola Njedźiſchowa. Saſo je njeporjeźink jěźdſenja bjes ſwězy njeſłyſze ſawinował. Schtwórtk wjeczor pſchijědźe ſe Seleneho Hóſdża kowaŕ Emil Pjater ſe Njedźichowa je ſwojim jěźdnym kolom. Dokelž bjes ſwězy jědźeſche, je motorowy kolejaŕ, kiž jeho pſchejěźdżeſche, na njeho njedohlada a ſo jeho ſchmókrim. Kołojěźdny padźe ſe ſwojim kolom a ſebi lěwu nohu ſłama.

S **Njeſwacźidła.** Njedźeli běſche Njeſwacźidſka kermuſcha. Żeleſniſke cźahi pſchiwjeſechu ſ nam wulke ſkyły kermuſchnych hoſcźi; to je ſ dowpokazom, ſo na naſchu kermuſchu hóſdży rad pſchińdźe a ſo kuſka deſchcza njeſtróji. Popołdnju běſche na nałožby wjeſoły hibot wokoło karuſelow a wſchelakich budow. Wjeczor pſchi rejach běſche ſala Knježeho hoſcźenſka pſchepjelnjena.

S **Lubija.** Njeſwjeſdźeny podawk ſa ſo njedźelu dopołdnja pſchi moſcze pſches Lubijſku Wodu, kotryž ſe Shorjeſkeje dróhi do Margoćinſkeho dwora wjedźe. Wonkowna ratarſka dźěłaćeſka, kotraž dyrjeſche ſwoju maćź na Margocźinym dworje wopytaŕ, pſchijědże po Shorjelſkej dróſy dele a ſawinj ſo na móſt. Wona pak ſawinjenje pſchenahle wſa a ſawadźi do moſtowego wowrjoſenja. Wozrjowego konika a jěźdnu widźachu ſo do Lubijſkeje Wody ſunyć, kotraž wſchak na tamnym měſtnje njeje pſchehłuboka, ale ſa to cźim błócźańſcha. Nimoduzy ludźo holuz i maſanych ſupjel wuczahnychu, też jeje kolo a druhe wězy pomhachu wuczahnyć. Ani hołzy ani kołej ſo ſchkoda njeſta. Jenaj womaſanu draſtu je nichtó njeſawidźeſche.

S **Lubija.** S pſcheſtadźenjom knježeŕſtwowego rady je Schönberga wuprózdni ſo na tudomnym hamtiſkim hejmanſtwje ſtejce měſtno juriſtiſkeho ſaſtojnika, kotrež bu nětko ſ knježeŕſtwowym radu dr. Clauſom wobſtadźene, tij běſche dotal na hamtiſkim hejtmanſtwje w Annabergu.

S **Lubija.** Nahłu ſmjerjeć namaka ſaŕdźemu njedźelu wobſtejeŕ ſahrodniſtwa Strehła ſe Stareho Lubija. Jako chyžniſche žo jako ſobuſtaw Lubijſko-Starolubijſkeho wjeſeŕſkeho towaŕſtwa na poſtrjeſenju pomnika ſa padnjenych wojakow wobdźěliś, ſo krótko, prjedy hacź ſo towaŕſtwo feſtupa, jenemu wójſkſnemu towaŕſtwej morwy do rukow ſwjeſe. Slemjenje wutrobny wobdźěli běſche cźežnje a duchownje cźerſtwego, 58 lětneho muża k wulkemu wójſku wotwołało. Strehła běſche we wokoliniſe jako pſchebyda ſahrodniſkeho towaŕſtwa ſnata wobſoba a měſtneje wjeſe pſcheczełowo.

S **Kamjenza.** W nozu k ſoboce, najſerje na ranje wokoło 5 hodź. je ſo tu jena 58 lětnja žona ſe ſwojeho bydlenja wotſałita a je wot teho cźaſa ſhubjena. Wona je nětkle 1.75 met. wulka, ſyłna, běſche cźemnowłoſy ſchat, cźorny abo ſchěry płaſchcź wobleczena, na hłowje měſeſche ſchěry ſilzowy kłoburk a wobuta běſche cźorne ſchnórowańſke ſtupnje. Schtóž nětchto wo żonje, kotraž je podaczu ſ wopornoſ cźuwonoſch eſerjenja ſhoni, njech to hnydom kriminalnej policźi wojſweji.

S **Halſchtrowa.** Halſchtrowſkeho pjerſtniſkeho towaŕſtwa wuhotuje 5. a 6. novembra powſchitkownu wuſtajenju pjerſiny a karniklow we wulkej ſali tudomneje Tſchernje.

S **Wojerez.** Nětkhy kiwow pſchi rězy Halſchtrowje ma ſo do domu ſa młodźenc pſchewóźowacź. S pſchetwarjenjom ſu hižom tak daloko, ſo maju jón jenož hiſchće ſmutſkach wuhotowacź. — Też tudomnu haptyku ſu ponowili. Twarjenje, kiž je jene ſ najſtarſchich na tudomnym torhoſchcźu, pokaſuje ſo w nowej drasze.

S **Klětnego.** Sa gmejnſkeho ławnika woleny a wobtwjerdzeny bu ſa Klětnjanſku gmejnu tudomny dźěłaćeſ Jan Tunſch.

S **Wochoſ.** Saŕdźeny pjatk dopołdnja je paduch nóženu ſtražnikej Schimankej ſ hamora 120 hr. kradnył. Schimankowa žona běſche do brózńje ſchła, kotraž ſuſt wot domſkeho ſdalena leži a njeběſche durje ſamknyła, jenaj ſawěła. W tutym wokomiku je paduch w domje pohonił dyrdyał. Schimank žebi myſlił, ſo je paduch pola nich ſnaty był. To njedy je ſaſo ludźom ſ powcźenju, ſo njeběchu durje, hdyž nětkhy prjecź dźeja, wotewrjene woſtajili, we žebje niż w dźenjſnjiſchim hubjenym cźaſu.

S **Běleje Wody.** Wobſkarjowanje njeſłoże ſia ſo tu ſwobodu wjeczor. 20 lětny dźěłaćeſ Erich Adłt chžyſche pſchi ſtražniſkej tkežy 120 ſa ſaſjedźeniſtim ſignalom Běło-Wodźaniſkeje ſtajże żeleſniſke kolije pſchekrocźiś, jako tworowy cźah, kiž Běłu Wodu 22,04 hodź. wopuſcheći, pſchijědże. Cźah Adłta ſhrabny a jemu podúch lěweje ſtopy wotjědże a jemu krittwju wobſchkodźi. Jeho nuſnje iwobalachu a ſe bliſchim cźahom do Khoćebuſkeje khorownje dowjeſchu.

S **Borſchcze.** Sobotu wjeczor po 10 hodź. wudyri we domje, kniježej Eckertej kluſchaſym, woheń, kiž twarjenje hacź na nurje ſnježi. We wotpalenym twarjenju běſche wětła Hana Schmidtowa ſ dwěmaj małymaj dźěſcźomaj bydliła. Wobſchedźer a podruźnizja mataj ſaſwóźbjenje. Sobotny běchu pſchiſtkwatale nimo wjeſneje ſykawy ſ Dubeho Mikowa, Wołeſchnizy a Lipinkow.

S **Mrjzańowa.** W tudomnym hrabiuſkim Arniniſkim papjerniku pſchińdźe pomognik pſchi papjerowej maſchinje do njeſboża. S njeſnateje pſchicźiny pſchińdźe ſ lěwej ruku mjes walzy, kotrejž jemu ruku ſtamaſchtej a ſchtyri porſty wutorhnyſchtej. Snjeſbożeneho dyrbjachu hnydom do khorownje dowjeſeſ.

Za wysoku płaćiznu.

Powdaſnjeńke ſ naſchich Łużow.
Napiſała Kriſtina Rowowa.

102 (Pokračowanje.)

Sſtowa rowjachu ſo ſ erta młodeho Ruſy nutrnje, ſe dowěru ſhudźowazej wutrobnoſcźu. Kotra ſe ſtrachom potłóczena wutroba by njeſawyſkała pſchi tajkim wuhladźe do pſchichoda?

Wobſedna holcźka wyſkaſche we wutrobje. Niż do żałoſnoje cźemnoty ſapadnyć trjebaćź! — Ach, tak kraſnje!

„Knjes doktor, ja chžu wſchitko rad a dźakownje cźiniś; pſchetož jara ſo boju, ſo wobſlepju; ale nan budźe mi je ſwojej bojaſtoſcźu jadźewaćź, a ja budu dyrbjeć žebi potom wſchitko wutrózkaćź a to mje roſherja a roſhorjenje mi ſchkodźi. Tola tomu da ſo wotpomhaćź. Mój luby nan wcźera rjekny, ſo chže lekarja do Podolinow wſacź, ſo by tón mje tóždy dźeń widźeć móhł; njemohł ſo wy ſ mojim lekarjom ſtacź?"

„Nadobdže, waſcha miloſćź," rjekny ſo ſaćźerwjenjo młody doktor. „Hdyž mje je ſwojej bowěru poćźeſćźeje, to ſmeju ſo ſa ſbožowneho," pſchiſtaji ſwórliwje. „Jenož njewěm, hacź jeho wobſkoſnoſć, knjes Orano na moje wotkładanje a też na to ſo ſjedna, ſo dże tóždy dźeń mohł do Podolinow pſchichadźeć, ale mi tam ſwoſtaćź, pſchetož Nikuſcha njemóże bjeſe mnje być. Sſym ſo zyle jenu poſtrjeſćźił, dowiź budże nje trjebaćź!"

„Ow ſawěſće, to ſo we, ſo njeſmjeńće jeho mojedźe wopuſchćiś; to tola też ſyła trjeba njeje a też tak pónje. Dajeće mi ruku na to, ſo budźeće ſ mojim lekarjom. Nan wſchak ho ſ tym ſjedna, hdyž ja to chžu. Hacź dotal ſym ſo pſcheczíwo lekarſkemu wotkładanju pſcheſo pſcheczíwjała; to budże prěni króć, ſo ſe podam. Tohodla też wóſ: mi ſ luboſcźi rad popuſcheći. Ale njewěrno, wy njeruđźeće nje cźuwſtwowaſch, jako cźi druſy?"

„Ja njewěm, ſchto waſcha miloſćź pod cźuwſtwowanjom ſroſemieće. Ja ſadam ſebi wot ſwojich patientow jenoż poſłuſchnjoſcź; hewak hnydom ſaſo ſ wotkładanjom pſchestanu. To jene pak móžu ſlubiś, jo waſchu miloſćź, ani ſ pſchepytowanjom ani ſ lekarſkimi cźuwſtwowacź njedinam, ja to ſ nicźim zyle druhimi, kaž hižo prajach."

„Tuž dajeće mi rukn, knjes doktor. Wona wupſchestrje cźeſku, ſ błyſchcźatymi pjerſćičkami wupyſchenu prawizu; wón położi ſwoju do njeje. A jomu ſcźeła ſo kaž ſón, ſo mjeſeſche tak nadobo a njewocźakowano ſo, ſ lekarjom, tuteje wobſebneje ſónſkeje ſtacź, liž bě ſ dalokeho ranja ſem pſchiſchła, ſwětło pytacź.

Mjes tym pſchińdże Nikolaj do ſahrody a namaka Margitu mjes twórtkami; wona wjaſaſche twórcźel ſa njeho a ſo dźiwaſche, hdyž po jeho ſ roſu namaczanych cźiriach pytny, ſo je hižo ſo pſchetkodźował. Wona chžyſche jemu kwětki podacź; wón wokoſchi ruku dariczeju, njepichiża je, ale ſdźeli jej wótkatu, cźehodła je pſchiſchoł a komu by kwětki dariczi mohła.

„Wona je pſchiſchła pohladacź, hdże ty bydliſch; ach, wono je ſaſa rjana, ſo jej ani tale hłedźerſwjenſkoſća hiazynta ſe njeruna. Ale pomyſli ſebi tola, jeje dujcha je zyle w cźemnoſcźi; wona khžyſta njeſnaje a hiſchće ſenje wo nim niczo ſtyſchcźake njeje."

„Nje Nikuſcha, to je tola ſkoro njemóžno!" rjekny Margita ſaſtróżana.

Hdyž wonaj ſe ſahrody wor. a na hórku bežeſchtaj, ſdźeli brarr ſtotje ſ kwětkami ſtoba to, wo cźimž běſche ſ lubojnej zuſpnjoſcźu rěcźał.

A hdyž nětchto mjenſchinowy połoſtſcho Margita jenwjeje lubojneje ſoninny wobhładowaſche, mtyślesche ſrudźeno: „Tak běła je kaž jandźel, a tola njeſnaje Wumożnika; tak ſaſna kaž hwězka na naſtkim njebju a nima ſwětła. — — —Wona je ſ Egypta pſchiſchła kaž pohanka; wona je runje na tom kaž ja. Sawěſće ſo nichtó wo jeje buſcźu njeje ſtarał! Ale ty njebudźeſch po cźmě błudźicź, droha ne, njebudźeſch."

Je to dźiw, hdyž bě ſo Margicźina cźołka, wohnita wutroba tak ſaharita, ſo na wulki roſdźěł ſława, kiž je wot marquiſa Orana dźeleſche, ſahy a po ſajomnem pſchebyſenju lubohu ſnjeſoku nutrnje wobja a jej kwěcźel běłych margitow k powitanju poda? Ach, a běſej ruzy pokoſtſchiſej ſo ſadeſźiwje wokoło jeje ſchije, wona runje tak horjo ſaſo wokoſchi. Wutroba porěcźa ſ wutrobje raſ ſa wſchě. Zyle hinak běchu ſebi ſnjeſbożiſnti jeju prěnje ſekkanje pſchedstajke; ale rjeſniſke njebudźeſche wono być mohło.

„Ja chžych jenoż widźeć, hdże wy bydliće," powdaſche Tamara, „měſto toho ja waſ też ſamu hižo wohladam, a to zyle rano ſahe." „To je rjenje, jara rjenje, hnadna knježna," jenož ja njemóžu ſaſyſchcźeć, ſo ſym waſ hižo dali woteſcźeł?" ſnapſchcźeſiwi Margita ſpodźiwana.

„Ow, ja ſym zyle ſama woteſchła, pola naſ hiſchće wſchitkży ſpja. Ale derje, ſo mje na to dopominaće," ſpomni Tamara. „Ja dyrbju domoj, pſchetoż mojej towaŕſchinje ſy ho wuſtrózńej, a mój nan też, hdyż mje njenamakaja. Też mój ſchumnel mohł hižo ſo njeſcźerkny ſtacź. To pſchewódźeće mje ſnajmjeńſcha k rjemu, ſo bychmoj ſo njeriterbakej hnydom ſaſo dźěłeć."

„Ow, ſama ſo rozumi, ſo waſchu miloſćź pſcheworodźimy! Hdy bych ſo bojeć njetyrjebała, ſo maja pola naſ ſama wopraudźe ſtrach wo waſ, ſo bych waſ jara proſyła, ſoby k nam dele pſchińdźeć."

„Dw wy wſchak k nam pſchińdźemy! Orka a Aßja ſo hižo wcźera zyły dźeń na to wſeſelićhtej, a najbóle ja. Hdyż ſtyſchach, ſo ſy ſa horu bydliće, hyrnjeż běch žebi też po wobrazu wſchitko zyle hinak pſchedſtajała, mějach hnydom wjerſchi łóſcht, do Podolinow hicź. Sſu mi ſe prozili, ſo ſe pſchi wuhotowanju mojich ſtwow pomhaća; ja ſo wam dźakuju."

„Dw, mi je to jenoż wjeſele cźiniło, wam pomhaćź lubſcha Tamara; pſchetoż też ja ſym ſo jara na waſ wjeſelika; ale wodajeće, ſo tak dowěrliwje ſ wami rěcźu!"

(Pokračowanje ſeſtnje.)

Hospodařski rozhlad.

Wutoru 25. oktobra 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje:

1 Dollar	4,1885	100 pólsk. złotych	46,875
1 angelski punt . .	20,382	100 čěskosł. krónow	12,40
100 šwajc. frankow	80,69	100 franc. frankow	16,425

Barlinska bursa sapiša wječera hyšne woidrjeborjowane efektowych kursow. Pischičzina k temu běchu wschelake powjedanja, hyšetsche bjes podłožka. S wulkim sačišchčenim na bursu bě zakročenje dohladowarja němskich finanzow Jendželežana Gilbert Parkerja. K jeho dyrbi Němska 2½ miliardy złotych hriwnow wójnskeho wotškodźenja na nětkuschne njepischečelske »staty zapłaćić. Parker je na kniježerstwo pišmo sapodał, so pschihotowane powyschenje sastojnischich mšsow a statny schulski zakoń bychu dochody Němskeje do takjeke měry pschetrjesałe, so jej njeby móžno było, wotschkodźenje wuplaćić. Tele zakročenje je žo wě wulke spodźiwanje wuwołało a najbóle mać dawkiplaćerjow sajimuje.

Produktowe wiki běchu wječera sašo wo wěschto žiwjesche. Rožka hišesche šiwowa horje a to 5—10 pš. po zemnarju, tehorunja wowß. Pšeniza pak pschi šwojich hotalnych płaćišnach sawoła. Wječera płaćesche zentnaŕ

w Drježdźanach (sandźeny pjark)

pšeniczy 13—13,25 hr. (13,00—13,25 hr.),
rožći 13,20—13,45 hr. (13,05—13,30 hr.),
jećmjenja naječnicho 12,85—13,60 hriwnow (12,85—13,60 hr.),
jećmjenja najsmjesnicho 11,60—12,10 hriwnow (11,60—12,10 hr.),
wowßa 11,05—11,35 hr. (10,80—11,10 hr.),

w Barlinje.

pšeniczy 12,25—12,40 hr.. rožći 12,45 hr. hacź 12,60 hr., jećmjenja naišt. 11 hacź 133,40 hr., wowßa 10,25—10,90 hriwnow.

W termijnowym witkowanju

sa oktober: pšeniczy 13,35hr., rožći pak 12,72½,12,67½ hr., wowßa 11,15 hr.
sa dezember: pšeniczy 13,32½—13,51½ hr., rožći 12,45—12,41¼ hr., wowßa pak 10,52½ hr.,
sa měrz: pšeniczy 13,60 hr., rožći pak 12,53¾—12,55 hr., wowßa 11,25 hr.

Sr. nožatk lěta 1924 tak mjenowana rentowa banka pschejmje rataŕske kreditowe wutkawy, kaž zentraŕ tak mjenowanych Raiffeisenskich družstwow s pjenjesami we formje kreditow sašara. Wschelazy ratarjo tute kredyty sebi dźiwkuja ruku pischičinowachu. Te wschak dyrbjachu sa powyschenje produktiwnosće abo wunješliwosće rataŕstwa dźiwkuja. Wobmyslu so sa tajke zaměry pschezo njewužiwachu. Mnohi ratarjo běchu z pschedkhadźazej inflazije šhubili dohaboze frosumjenje sa hódnotu pjenjes. Nasłonicži pschečelo bukstwa, wožeboje naschi stari herbzy družstwowarjo z cyłej wutrobu sa naschich ratarjow warnowachu pschi pschičinjawjom tutych kreditow. Sčasne wobmyšlowanja běchu tež na němškej stronje. Nětkuschi konserwatiwny zapołnik Schönfeld z Königshaina pola Mitweidy, nětko hospodar sakšeje rataŕskeje komory w tymle cźasu we posedźenju komory jesčehowaze protestiše słowa trjebasche: „Tute kredyty šu cźełkowywóš, na kotrymž němske rataŕstwo k rowni powjesu." Jeho tehdomniche słowa dźensa na wažnosći dobywaja. Nasche wjesne natutowanje a wupoczkowanje su nuzowane, swojim dołžnikam se šudnikam hrožeć.

Sčehowinizu na tychle hrudźazych poměrach šu wobłoze kruhi naschego kniježerstwa. Po šhubjenju wójny kóžda wolcźakowasche, hrudne cźežke cźasy polne bědy a nuzy, kaž sa naschi ratarjow. Nunje naiwopak pschindże. Jenje njeje so w naschim kraju telko rejwało a ženje njeje telko šadowoho było, kaž hnydom po wójnje. Nasch herbzi krajič njebě se žanym wuwjacźom. Pischindże demoralisowaju cźasy inflazije. Tutón skoty wjsče sadady słutniwosće, haj dźiwkowosće a sprózniwosće. Wobłoze naschich wotrosćazu jałodźanu tute njesnate poměry skajchu hacź do žra. Na místo pilneje słužniwosće stupi lěsbohdomite drohozrěnstwo.

Po skónčenju inflazije so nuzowachu w kónje herbzyske banki prózowachu, nasche wjesne družstwa w Sserbach khromadźicź wokoło naschego jenicznego hospodarskeho wustawa. Wujpěšchne jednanja s Barlinskej zentralu naschich Raiffeisenskow tutomu samérej napschečiwy howjazku. Potom pschindże njewobzamkowany wobrot. Cźišchlaze, wožeboje we Pruškej a sahranj wschoněmski zastupj Barlinskeje zentrale sami pschetahowachu w posledźnim wokomiku. Tehdom wérni pschečerjo wschich wjesnych družstwow, tónle pschewrót wobžarowachu. Sserbska banka njebě hischcze tak mózna, zo by mohła sama najdała te kredyty poskićowacź, kotrež zemnarje s rentowoje banki pohrjebowachu, schtož nětkuzy z wschich pschečerjow w naschich družstwach w Sserbach i wobžarowanjom sačinjowasche.

Wože prece wjesnu naschego »ceje« dźensa wěrny naschich pschečerjow šiwowa wuhinuwa. Dźensa šu wowßaze kruhi Sserbskeje banki wjesnje, i njeboze po Raiffeisenskej organisaciji sapjete.

W běhu posledźnich lět so mnohe, jo je hłowna Raiffeisenska organisacija hižo s kolijow wujeła. Raiffeisenska banka wožeboje so s tymi s nowa na nohi stajeri, to wjesnje družstwa za nju pola Preußenlandu pola Danca tutowanje na 200 milijonow złotych hriwnow pschewobrocha. S tym su wulke družstwa też w naschich Sserbach wobwobzamkowała, hdyž nowor je šwoju centralu pschinjesłe. Nadźijomnje so wona tuteje hnutanje dowěry hódna wopokasa. Njeradźitze wróćožadanje dalšich kreditow we krótkim cźasu je za hobustawy naschich wjesnych družstwow wěsće šaho wulke pruhowanje sa jich ześerpnjosć a solidarnit imyślenosć zentrali napischecžo. Tutaj často wopokasowaŕ poćinkaŕ wěsće wschě wobužnosće a jich sčehowiki pischeminjetaj.

Poměr njes naschimi wjesnymi družstwami a jich zentralami porodźi hižo dawno do wójny we wukrobach tehdomnischich wjednikow serbskich burow myślicźu serbsteje banki. Kak často je wožeboje naschi sapołanz Kolka tutu myślicźu stajnje pschipowjedał a sašupował. Dźensa mamy w naschej serbskej banzy k temu kražny sakład. Na nim dale tworicź je nadawk rozejkow a pschidobnych sylahow. Dźeń šwjatcho Handrija steji psched durjemi. Pšched nětkaze 40 lětami sakóžnu na tymle dnju serbzy burjo pod nawjedowanjom Njenca-Waldy Cžornjeczanskeho „Towarstwo Sserbskich Burow". Dźensa mamy sakład, sapoczate dźeło w kolijach tuteho serbskich družstwow s najwjetšim wuspěchom dale wjesć. Cžohodła je komdźicze, serbzy burjo? Dźeń šwjatcho Handrija steji psched durjemi!

Na pschedah:

Koja Pieska w Radowišu pola Hródka.
Wós dźěcźazy w Budyšchinje, Wyšoka hasa 81.
Pišanišce blido a druhe meble w Běłej Wodźy, Gutenbergowa hasa 55.
Kachle hlinjane k woschenju, schpichel a dźěcźazy puńt we Budyšchinje, Schäfferowa hasa 38 delka.
Konjej z gratom šylnjej, Kmuza w jamje Brigitta pola Wojerecy.
Krowa wyšokosmjećelna w Trupinje 16.
„ **młoda** wyšokosmjećelna, Buchwald w Bórkhamorach a w Narcźu 37.

Pischihtajcź pytaju:

Błodarjeho, Medwašch w Hródku, Mlynska hasa 13.
Krawjeho, Weber w Hródku, Mlynska hasa 12.
Moleriho, Petrich w Budyšchinje.
Holzu do domu, Nakel, mlokarnja w Starem Lubiju a Prenzelka w Běłej Wodźy.

Soudnišzy na pschedźadowanjez

hrjedu 26. oktobra 1927:

w **Delnjej Wolešchnizy** pola Mikicze w Merčiowskej hoscźenzu dop. w 10 hodź. kavěr,
w **Njebjelcźizach** w hoscźenzu dop. w 10 hodź. hospodarski wós a polschesa,
w **Delnim Wujeźoze** w hoscźenzu „K worjolej" dop. ½12 hodź.: Autaj, pschiprawa sa radio, propeller, schpichel, kwětkowe korčko, parkowy wós, dalokowidaj, dwójna cźelba, dalokowschna cźelba;
w **Lěšci** pola Delnjeho Wujeźoa w hoscźenzu pschip. ½1 hodź. Bulldoga,
we **Lasu** pop. ½3 hodź. w Scholeźiz hoscźenzu: 3 kolesa, wschelaki kolesarski cźapor, maschinski wošil, a tež wschelake meble;
we **Wojerezach** dop. w 11 hodź. w hoscźenzu „K slotemu sawej, meble, sloty cźašnik, rewolwer, koło, schewička maschina, motorjske koło, pišanišej strojej, 12 motelskich schcźečkow, 24 pinšlow, pschiprawa sa radio, kofr a stejaca lampa;

schtwórtk 27. oktobra 1927:

w **Budyšchinje** dop. w 10 hodź. na šudnišcze: Wschelake korwarje, hyšetschne koschte, sportske garnitury, 6 zonjazych cźašnikow, 7 cźašnikow na pišanške blido, 8 kuchinskich cźašnikow, 4 salonišce, strožništ cźašnik, blido, 4 kławéry, 3 büfeje, 3 pišanške blida, vertiko, honiwinski wós, 3 sofy, 4 klubowe stoły, mjechej stolaj, wuczahowaze blido, wyšoki schpichel, kuchańska pschiprawa, stoł psched pišanške blido, stoł psched kławér, kobrzaj, lehańki sofa s płachtu, gramofonaj, klamorny kamor, mairazy, stejacej cźašnikaj, knihowej kanoraj, kulojte blidko, mjechej stolaj, klamańske blido, kamor, salonište blido, garnitura korkowych meblow, motorjski koleśi (Wanderer 4 PS a DKW), schijazej maschini, wjerczaty stoł, wobraz, dźelańki kamor, pschedarska schijaza maschina, auto, šahrodništa płohdźiza, 16 wokniow na parnikschcźa, mały schatowy kamor, pišaništi stroj, dubowa kredenza, stejacy cźašnik.

Wošsejwnje.

Na schtwórtk 27. oktobra 1927 postajene šudnišce pschesadźowanje Schreiberea pjekarnje w Wóschezach je šud sašo sčehnył.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. ¾11 hodź.: Wiki wošsanu njepschemjenjene, pschenjezowe płaćišny njepschemjenjene, te rožći sterje sčehkabjene.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž pšched hodźinu. Wobrot wošsanje šnadny.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg, howak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	24. 10.	22. 10.		24. 10.	22. 10.
Pšenica	245-248	246-249	buny	22-24,00	22-24,00
rožka	249-252	247-249	wowka	22-24,00	22-24,00
nal. jećmjeń	220-267	220-267	módre lupiny	15-15,50	15-18,00
naz. jećmjeń	—	—	žolte lupiny	—	—
wowß	205-218	203-216	zeradella	—	—
kukurica	192-194	192-194	raps. wosušk	15-16,10	16-16,40
pšeńč muka	32-34,50	32-35,00	lany wosušk	22-22,70	22-22,80
rožna muka	32-34,00	32-33,65	poca. melass	—	—
pš. wotruby	14,25	14,25	běrnj. kruški	24 24,60	24-24,80
rožne „	14,25	14,25	syno, 50 kg	2,45-2,85	2,40-2,80
raps	330-335	325-330	rožna sloma	1,05-1,45	1,00-1,40
lane symjo	—	—	pšeńč. „	0,95-1,25	0,80-1,20
hróch	35-37,00	35-37,50	wowana „	0,85-1,05	0,80-1,00
pjeluški	21-22,00	21-23,00	jeńa „	0,95-1,05	0,85-1,00

Drježdźanska burza (24. 10.)

Pšenica	260-265	běrnjace kružki	27,00-27,50
rožka	264-269	pšeńč. wotruby	14,50-15,00
nalětni ječmjeń	257-272	rožne wotruby	15,30-16,80
nazymsk. ječmjeń	232-242	pšeńčna muka	45,50-47,00
wows	221-227	rožna muka	39,00 40,50
čeńwjeny dźećel	225-230	woka	—
raps	320-330	pjeluški	—
kukurica (Mais)	195-198	hróch	—
suche truhańki	12-12,70	cokrowe truh.	18,00-21,00

Płaćizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

24. oktobra.

215 woł., 254 byk., 437 kruw. a jałoje., 480 čelat., 505 wowc., 3473 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 58—62, 2. 49—55, 3. 41—47, 4. 33—38;
byki: 1. 61—64, 2. 53—59, 3. 45—51;
kruwy: 1. 50—53, 2. 42—47, 3. 31—37, 4. 24—29;
jałojcy: 1. 56—59, 2. 46—54;
čelata: 1. 88—93, 2. 80—85, 3. 68—78;
wowcy: 1. 60—64, 2. 52—58, 3. 45—50;
swinje: (přez 300 pt.) 72—73, 2. (240—300) 69—70, 3. (200—240) 65—67, 4. (160—200) 61—63, 5. (120—160) 58—60. Raney 56—60.

Zapósłane.

Juchhej, juchhej! Dźensa hwoź tu list —
Radosćz, wjeselosćz — ow jej!
Nětk je Jurij nawoženja.
Kórž je wschcho lubowanje.
Bě to jubla sčinjała,
Kiž je dźensa njerjesta.
Jurij je wschak schibak, kaka —
Toja Hawka wschitko sglądła.
Cźišchesche wschěm holzam k lubu,
Dawasche rad Hanzy hubu,
Kotri wschelko łobała,
To bě je krasna robota.
Sa kakao, słódke kušli,
Wušetachu słote putki.
Lubuje też ptaczata,
Hižo sa cźaš šinjenja.
Po cźasu bě je dwjerc ptaczkow —
Schtórzow, syhow a łaštojczkow.
To je dwójzy derje spi,
Hdyž wschcho wokoł' fifoli.
Wschesejdźiwosć a krowota.
Pojchtaj dróhu žiwjenja.
Kaž dźensa króna mjertowa
Wšyschcz je wěhdy njebjeska!

Tute hwaźne hrónčko wěnuje swojemu lubemu šnjedei Jurijei Nowaker'w Kukowje
J. W

Kak „Kulturverband" so stara wo němske šulstwo.

Dźěławosć tutoho towařstwa, kotrež je přewzało skutkowanje rozpadnjeneho „Schulvereina", njeda so přehladać. Jeho dźěło, podpjerane wot wšěch němskich stronow, wukazuje wulke wuspěchi k lěpšemu němskonarodnemu šulstwu, wo čimž dopokaz podawa pismawjedźerska rozprawa na lěto 1926.

Hač do kónca tutoho lěta wudźerżowa „Kulturverband" nic mjenje hač 24 swojich wosobinskich šulow ze 34 rjadownjemi, dale 92 dźěćaćych zahrodkow z 38 rjadownjemi a 4 dźeńske domjace wučeki a we 33 městnach zmóžni privatnu wukbu. Nowe němske šule buchu zarjadowane w Bezdědicach (wokrjes Bělá p. B.), w Nedaŕi (pola Paka), w Kláłově Poli a Brna. Nowe dźěćace zahrody założichu w Sobrusanech, Libkovicach, Kostomlatech pod Milešovkom, Záluzi a Lomu. Nimo toho přewzachu zahrodku w Žihli do zarjadnistwa towařstwa. Domjace wuwučowanje z rozšerjenymi wučerskimi mocami w Jaronině (Č. Krumlow), Sylvárově (Dvur Králově), we Lhotě (Dobřany) a w nowišim času też w Trnovce (Mo. Třebová), Filipově Hoře (Domažlice), Hřibojedech (Král. Dvur) a w Hrá-Stanech (Prachatice). Nowe zarjadowane buchu domjace dźeńske wučeki w Zimrovicich (Opava), Hranicich, Třešnově (Litomyšl) a w Libni, Nowotwarjacja su so přewjedle w Petřwaldźi (165 000 Kč.), Brodku (125 000 Kč.), Kremnici (88 000 Kč.), Miroslavě (57 000 Kč.), dale dawachu so twarjenske připomocy we wysokosći 293 000 Kč. Štyri privatne měšańske šule dostachu podpjeru 139 000 Kč. a suma 58 900 Kč. zmóžnichu wuwučowanje na 9 wjesnych šulach. Z nowa připrawjene dźěćace zahrodki dostachu na připomoc 34 453 Kč., za hodowne wobnowdźenje su wěnowali 140 000 Kč. a to w 335 šulach a zahrodkach a pódła toho su poskićili 500 podpjerow wšeje druźiny poliwkowym wustawam, swójbnym šulam, privatnemu wuwučowanju, twarskim porjedźenjam atd. We tutych liběach tři wěsće njemale dźělo, na kotrež Němcy po prawom móža bordźi być, kotrež też na češke strony ly dyrbjało hódnoćenje a respektowane być, njeby zmysł „Kulturverbanda" napřeco češkemu žiwjenju tak wótry był. — A štó čini što za słowjańsku syrotku, naše Serbowstwo? Hdyž někajke złamane kroski za naše kulturne přećowanja z wukraja dostawamy: krajna přerada!

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* **S Drježdźan.** (Sajniy nahpadnik.) K nadpadej na žurjowu połu na Nótnjitej dróhy, we kotrymž w sobotnišchim cźišle přiłapnyty, dodamy hišešce, je je kriminalna

polizija nadpadnuta. 26 lětneho miedowego hlodarja Arthura Kawza z Delnich Lěšnic hišćeše saudženy schiwórk sajaca a jeho tamnemu wěcznišmu pschepodala. Po swojim wusmaću je Kawz holzu nadpadnył, dokelž njeje wot njeho nikšo wjacy wobjecy chcyła, a dokelž je holza we ponowy wokalka a tu ludźo pschiběželi, je ju won puschcził, hewak by ju sadajił. Sajaty je hižo wotpjet we khorowinjach a cžuwanych klinikach pschebywał. Pschi wojowanju je jeho holza khěrko idrapała.

* S **Polešnizy.** Jena z najstarschich nobydlerskow nascheho města, nudowa Schusterowa, swjeciesche sobotu swoje 90. narodniny. Wona je hischcze duchownje cžerstwa a wobstara sebi hišć swojich domjacych dźełow sama.

* S **Klötzschenbrody.** (Sso cžahej pschejěcej dala.) Schtwórti cžišny so na tudomnym dwórnischcu kontorskia psched pschenny cžah, kiž do Lipska jědźeschce. Zuby cžah sajědźe pschez holzu. Jakalnje swohudźene cžełko dobiwschu.

* S **Rynhowa.** W Delnjej wosy zalezi so hobom dospołnja połdracžna dźiwcžiczka Elsa kowarskeho dźełarjerja Härtela ze wjesnjeje rězy. Härtelowa mandźelska ześcy powěsćeschce a pschi njej bě hižo ześcy dźesći w pótu hranicžnej. W njerowbledźowanym wokomiku sabě sebi połdracžna holczka k rězy a padny z murjeli do wody. Njesbožowna mać dźesću mortwe z wody wuczahny.

* S **Kamjenizy.** (Spinatne wokhromjenje dźesći.) Po hamišćim wosjewjenju je liczba khorownych w Kamjenizy na 20 zrostła. Dotal bu w Kamjenizy tři dźesći na tutu sasnału khorosć wumrěle.

* Se **Schneidemühla.** Na dwórnischcu pschejědźena.) Na dwórnischcu narannischeje żelesnizy w Stiglizach spěchny cžah, kiž je Schneidemühla pschijědże, holzu pschejědźe a mori. Holza běšche po zwoju zotru pschischła a saběza, pryedy hacž cžah pschihromota, pisches kolize na dwórnischcu.

Přilopk.

* **100 hriwnow myta temu, kiž nadpadnika na holzy dosahnje.** W poźledninu cžasu je njesnaty cžłowjek w polodnischich a krótkoranischich dźełach Barlina, wobsebje we Neukölnje, młode holzy na dróhy do nohow kalał. Dotal je njekniczomnik 18 schulischich dźesći a młodych holzow złapał. Jena złakana leži je straschnej ranu w khorowni. Po kóždym nadwadźe je so jóstnikej poradźiło, z kolom cžerwjeć. Policija je na jeho wuzłědźenje 100 hriwnow myta wustajiła.

* **Jeleń powali kolojěsnehu.** Spodźiwne njesboże sta so blizko Barlina na Habolskej dróhy. Tśo kolojěsni dobladachu so na dróhy na wulkeho jelenja. Swérze bu najstarje dla kolowych latarnjow njewěsće a pschiběža zahrabujo na koleśarjow. Jeneho koleśarja jeleń powali, ze rohom běsche jemu, twarjowzu rano nabił. Jeleń mějesche so na to z próchu jako wětr.

* **Puczowaza wuttroba Kosćiuska.** Daloko horjeka we pośledtim salěnje Zürichskeho jězora, kiroż wobsćinjene wot bliskich Alpow, leži komjo w morju žadowych schtomow rózowe městacžko Rapperswil. Nad méstom wupschestrěwa so hród hrabje z Rappersvilla. Nimale psched 60 lětami — 16. znjenja 1868 — zhromadźi so na dworje tuteho hrodu cžrjódła Polakow, so bychu pomnik pozwjecžili. Hordże wupjera sće so na dźenja běły worjoł na marmorowym stołpje, kiž wopomy Pólšeje a Litwinišeje wobstrażuje. Wot tutych dnjow zem bu hród hrabje z Rappersvila wulóz wschěch pólskich zwobodnikow. W jeho murjach běchu z domizny wulkowane drohotne wězy samésczene, tam wotpocžuje wot 30 lět zem wuttroba pólskeho zwobodnika Kosćiuska, samurjowana we ważnym twarje. Pólski narodny muzej w Rappersville je lětdźesatki dalho to hromadźiło, schtoż je na pólskich narodnych kubłach po zwěcze rozbrójene. Sstwjatowstwo pak běsche wuttroba Kosćiuska. W něko dyrbjesche wona, je swójchmi kistami pólskeho wobsedźeństwa zwoje puczowanje do Warschawy nastupiła. Durje k wukhowanju so wotewrja. Pólski pózłanz we Schwizy, někotři Polazy a hosćo sastupja. Wulka pobjerańca z wobrazom Kosćiuska po je scženy wosmje. Se kruthym hamorom so murja rozbije. S dźěry wosmi cžełu worzałowu tyču a pschewoda po ministrej. Wuttroba Kosćiuska nastupi zwoje puczowanje. Wot tśoch měsazow zem sapakowachu pilne ruzy pokłady pólskeho muzeja. Nětko tśećese cžas pschihotowany, so by zwoju jěsu pisches Awstriski a Częstoblowarsku do Warschawy nastupił. Schtyrnadze wojow běchu z nětdźe 150 kunami nakładene, hischcze ras pschehladaja dokładnje 811 kistow. Sapjk wopschija 8658 pjerjes a medailow, 1620 starozitnoscžow a dopomnjeńkow, 3224 wumjeleńskich wězow, 22 735 łopotnych wukałankow a lithografijow, 27079 manuskriptow, 91383 knihow. Wulkej skulpturje wot Brodskeho — Venus a Kopernikus — wupjelnitej sforo zamej jedyn żelesnizi wós. Hdyž poraženy pólski wjednik z rukeje sajerža po żmjerzeći Khaty II. bu wumnożeny, wrócži so do Ameriki, z wotkal bě pschi spocžatku nowego pólskeho spěcža 1794 do domizny pschikhwatał. Jako wotpósłanz kongresa pschindże Kosćiuško do Parisa, a po Wiinskim kongresu, hdjež pólske prawo sastupowasche, do Schwizy k zwojemu pschećelej Sekterej w Solothurnje. 15. oktobra 1817 wumrje też w Schwizy wyšokocžesćeny Polak w rukowaj swojeho pschećela. Jeho cžełu pschewjesechu potom do Krakowa, hdjež jeho pjenjezne powostanki w tachantskej zyrkwi krałowskeho hrodu Wawela pokhowachu. Wuttroba Kosćiuska swoja pak we Schwizy a puczowasche dale. Kosćiuško bě zu Zelterowej dźowzy, zwojej mótzy, zahwotlajk. Pisches jeje zentnu z hrabju z Morosini pschindże wuttroba do wobsedźeństwa tuteje zwójby, kiž ju we Wezia (pola Lugano) w domjacej kapali khowasche. Jena dźowka zwójby Morosiny dari słónczne wuttroby pólskeho wótczinza jeho narodej. 13. oktobra 1895 bu jako narodna dopomnjeńsći do pólskeho muzeja w Tapperswile sapodata a je tam pisches 30 lět zwój mér namakała. A nětko budże w zwojej domizny zaczny wotpocžink namakacz.

* **Bohate bdźinstwo** (herbstwo.) W lěcze 1829 zawostaji wjerch Gorajoli di Borena (w Italskej) 5 millionow lirow (4 mill. hr.). Mějesche jenicžkeho bratrowza, ale do bdźinstwa chyžnu ko 500 njenje pak bóle pschiwuzni jeho zwójby ko dźeliez. Nětko nasta wulki proz̆eh dla bdźinstwa, kiž na 100 lět trajesche. Mjes tym je liczba bdźinstwow jeho bratrowza liczbu 40 dosczahnyła a dalschich pschiwuznych 700. Ale też bdźinstwo je njeschło tym narosstło na 15 mill. hr. Prozeh ko z tym skórcži, so bratrowzowa strona połozju dosta a dalschi 700 pschiwuznych druhu połozju. Pryedy hacž pak ko bdźinstwo wuzłaczi, běchu 50 prewjisnikow a tych potomnizy wulki dźeł sa swoje dźko wotewsali. A tón njeběsche nunje znadny.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powječej wo wjedrje sa jutrischu sjedu:** Mitischo, samróczeno, wihače a schjerjate wjedro też w Jendźelskej.

Pschi wólbach gmejnistich sastupjerjow w Hamburgskim krajnym wokrjesu je so liczba sozialdemokratiskich hłosow šylnje powjetschiła.

*

W Litwje su sozialdemokratiskeho wjednika Mazeika dla statej schkódnych rjeczinow k zmjerzeći sadźěili a se satsełenjom wotprawili.

*

Po powěsćach z Beograda su so albanske splahi, kotrejž Cenje bjerej pschiwiskowachu, pschecziwo albanskemu presidenej Achmedej Zogej, kotrehoż sa mordarstwo jeho zwaka w Prazy samolwiteho cžinja, postanyli. Achmed Zogu je wojakow pschecziwo sbožkarjam pósłał. Na załožku swojeho pakła z Italskej wón pomoz z Italskeje żada.

*

W Madźarskej dyrdża numerus clausus, to rěka łakow, z kotrymž so liczba židowskich studentow samjesuje, wobstroniecz. Nowiny „Az Est" běchu ja to zo w nastawku wuprajile. Antisemitiscy studentojo w Budapeszu su tchodła psched cžischerjerju „Az Esta" pondźelu wjecžor pschicžahnyli, zo do njeje dobrali a ju do cžista wupuscžili a wurubili.

*

General Gomez, nětdźiši kandidat za presidentstwo we Mexiku a wjednik sbožkarjow je mjesu pschekrocžiwschi zo do Guatemale wukhował. 1000 mexikanskich wojakow za nim sledźesche.

Swójbne powěsće.

Sslubjeni: Margareta Gärtnerez we Warnoleźizach a Max Preuscha w Druzkezach. — Elly Lehmannez w Hušzy a Alfred Voigtländer w Semizach. — Meta Budarjez w Njechanju a Pawol Wendler w Karlsbrunje.

Swěrowanaj: Gustav Melda z Martu rodź. Niklez we Wóšlinku. —

Semrěła: Elsa Meta Reppowa rodź. Wähnerez we Jelenjowje, 28 lět. —

Hamtske wozje cwjne z Budyšina.

Do wikowańskeho registra bu dźensa zapisane:

1. Na łopjenu 80 „Kommanditowe towarstwo Grützner a Faltis z Hajnizami" nastupaja: Wosbohinizy rataswy towarschnik Alfred Anton Porak je wustupił.

2. Na łopjenu 800 nastupaja firmu „Wikowańske towarstwo „Merkur" z wobmjez. rukami chemiske a techniske wudźełi a hospodarske potrěbnosće w Budyšinje". Ći kwidazija je skónczena a firma je saschła.

3. Na łopjenu 1049 nastupaja aktiowe towarstwo z Schomburg a Hywjo, wotnoszku porcelanowje fabriki Kahle w Margarecžinej Wěsce: Dr. Heinrich Fillmann je jako zbohstaw pschedsydstwa dla wumrěcza wustupił.

Hamtske sudnistwo.

Do registra łubłowego prawa bu dźensa zapisane, so pschecziwny Hermann Willy Rudolf Wintler w Budyšinje nima prawa wuziwacz abo zarjadowacz samostejne zwjezje mandźelskeje Clary Anny rodź. Langez, kaž bu to je mandźelstwo srěczenjom 22. oktobra 1927 wuzinjene.

Hamtske sudnistwo

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Kedźbu! — Morawske wučerki přijědu (31. X.). Štó by měł přećelnosć, jenej za jenicžku nóc nócleh poskicžić? Prosymy wo podpjeru a zrozumjenje. Zdźelenja k. Janakej w Smolerjec kniharni abo k. Krječmarjej w cžišćerni w Serbskim Domje.

Budyšin. „Nadźija" tón tydźeń njespěwa a też so njezeńdże.

Liehań. Spěwne towarstwo „Zernička" ma dźensa wutoru wjecžor we 8 h. spěwanje pola Rudolfec.

Łaz. Naše serb. tow. „Handrij Zejler" zmjeje njedźelu, 30. oktobra, popołd. w 4 hodź. zhromadźiznu. Jednaž budże so wo ważne dypki. Porjad so we zhromadźiznje wozjewi. Winowatosć kóždeho sobustawa a spěwarja je, zo přińdże. Nowi spěwarjo su nam kóždy cžas witani. Předsydstwo.

Pančicy. Nawječorny wokrjes Sokoła zmjeje stwórtk (27. X.) 1/8 hodź. w tudomnym hosćencu zhromadne zwučowanje. Wokr. načolnik.

Pančicy. „Lipa Serbska" (měšany khór) spěwa pjatk (28. X., na Symana Judy) pola Natušec w Kukowje. Započatk we 8 h. Nowi spěwarjo su nam stajnje witani. Dirigent.

Škowronc̆k. Hudźbna přiloha k časopisej „Łužica" Tuta přiloha je wuley zajimawa za spěwanske towarstwa a wšitkich jenotliwcow, kotřiž chcedźa wo spěwje a hudźbje něšto nazhonić. — Oktoberske a slědujuce čisła budźeja so nětko wosebje za 10 pj. serbskim spěw. towarstwam rozesłać. Prošu předsydstwa tutych towarstwow, zo bychu mi prawje bórzy ličbu swojich sobustawow, kaž też jenu wěstu adresu sobudźělićе do Smolerjec knihaŕnje w Serbskim Domje. G. Wowčerk.

Wumělski koncert morawskich wučerkow wotměje so póndźelu (31. X.) na reformacijskim swjedźenju wjecžor we 8 hodź. w nowej „Kehelekuleŕni" na Nouarstskej dróze. Zastupne khartki w Smolerjec knihaŕni. Podpjerajće naše słowjanske sotry. Zarjadnistwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolet w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brizyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

łěchanske skórnje
dołhe skórnje
wuhorjenjeskórnje
cžople podšite skórnje
nizke cžrije
buncele
tofle
cžrije z wjetbł. kosim.
Heinrich Mohr
w Budyšinje
na Žitnych wikach

Přistojna a sprawna młoda
knjeżna
wokoło 25 lět stara z dospołnym wuhotowanjom a prewza pozdźišo wobsedźeństwo starších abo so też wuda; pyta
znajomstwo
přistojneho knjeza, też tak stareho, po możnosći z wobraz. Poskić. pod D65 na wud. „S. N."

Sserbjo
podpjerajće swoje
Serbske Nowiny.

Zasada: Mały dochodk, wulki wobrot

! Što woznamjeni za Was!
na Mjasowych wikach 7
Bodega-Kontinentalpředawanje a wikowanje

Najtuńše a najsprawniše nakupowanje a wuživanje němskich, španiskich, portugiskich, italskich, griechiskich, wuherskich a francowskich winow wšěch družin.

Sprawne a bjez konkurency tunje, dokelž so nakupowanje bjez posrědnistwa wot płodźerjow stawa, z čimž so też khudym napitk zmóžni, kotryž je tuńši a strowši hač wšo druhe bóžite napoje. Předawamy hižo škleńcu za 20 pj.

Za khorych a wokrjewjenja trěbnych předawam wosebite wina!

Podawamy 3/4 litrske bleše a do samsnych sudobjow. Wulke bleše wupožčujemy. Při wotewzaću 5 litrow so płaćizna zniži. Zasopředawarjo a wotehčerjo wjetšich dźělbow njech sebi wosebite płaćizny žadaja. Žadajće sebi woptanki! Pospyt so wupłaći!

Zasada: Mały dochodk, wulki wobrot

Wječor: Rozweselaca hudźba!

Der WELT SPAR TAG 31. X.
mahnt zum Sparen
Spare bei der
Měšćanska nalutowarnja
w Budyšinje w Kupnicy — Gewandhaus
Na swětowem lutowanskem dnju wotewrjene wot dop. 9 hodź. hač do pop. 1/26 hodź.

Dołhe a krótke škórnje
ručne dźeło, ma jenož na składze
wobućowy dom Mark w Kukowje.

Čitajće a rozšěrjejće
„Łužicu"
časopis za zabawu a powučenje.
Płaći lětnje jenož 3 hr.
Skazajće sebi nowy lětnik hnydom
w Smolerjec knihićišćeŕni a knihaŕni
w Budyšinje Serbski Dom

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźiśi Smolerjec kathidźańskeje, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2087.

Za nawěsći, kiž maja so hač do 2 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobźěłanje so stajace nawěsći a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 251 | Budyšin — Srjedu, 26. oktobra 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Wjednicy politiskich stron pola němskeho kanclera.

Němski kanclěr Marx a němski finanzny minister dr. Köhler staj wutoru počałoj z wjednikami politiskich stronow w němskim sejmje wo **finanznym położenju Němskeje** jednaś. Najprjódy staj wjednikow knježeŕstwowych stronow k zhromadnemu rozprajenju přizwałoj. Přizwani běchu: sapósłanc Graf, Westarp, Brüning (z zentrumskeje strony), dr. Scholz (z němskeje ludoweje strony) a Laicht (ze bayerskeje ludoweje strony). Rozprajenje němskeho finanzneho ministra w pśiśitomnosći němskeho kanclera wo finanznym położenju Němskeje a wo wopomnjeńskim spisu reparazijskeho agenta pśiseš hodźinu trajesche. Ministraj na to wjednikow druhich stronow, mjenujcy sapósłankarjow Wolfa, Dittmanna a dr. Hilferdinga je sozialdemokratow, Kocha, Weserja a Dietricha z demokratow a Drewitza ze hospodarskeje strony pśizjasnjałoj. Na wšykich tych rozmołwach wo finanznym położenju rozkładaju. Dale dyrbi Němski finanzny minister wotmysliś, ga z wjednikami knježeŕskich swjatskow rozwěrjeś. Rozwěrjenja z wjednikami knježeŕstwowych stronow su ga w tu khwilu śišnjeźe, tola němski finanzny minister w swišu se stronam wostanje.

S wjednikami politiskich stronow ga rozprajejo je němski finanzny minister **wopśiśisnje wopomnjeńskeho spisa reparazijskeho agenta** wobśěrnuje dźěłał. Praji, so nima muśeś, ga pśichi jednanjach, kotrejž je hłowny wubjerk dźensnja swe sastojnjskej nuźe zapocaś, k tomule wopomnjeńskemu spisej wrośćeś. Nimo ga pśichilpravne, wopomnjeńske spisy Parkera Gilberta rospominaju, dokeľ ga wo tymle spisu a wo wšelakich druhich mjenjenjach, **němske** finanzne położenje nastupowazych, mjes němskim finanznym ministerstwom a reparazijskim agentom běžnje dale jedna.

Pśed hłownym wubjerkom němske finanzne położenje rozłožujo budźe ga němski finanzny minister z jeho zwjatskimi gamžnych optimistiskich nahladow dźeržeć. Po jeho mjenjenju pśiseskyk k dalkowy, kotryž ga z pólepšenja hospodarskich wobstejnosćow wozjakuje, smóžni, powstatschenje sastojnjskeje nuźy teź w pśichodnym cese pśichwaliś. Móžno je, ga dla **potrjebjenja** finanznych wobstejnosćow we hłownym **wubjerku k wulkej finanznopolitiskej debacy** dóńdźe a gakle po tym by ga wo sastojnjskej nuźe nadrobnje jednało. Na to sastupjerjo krajow wo finanznym położenju krajow rospytaju a žadanja krajnych knježeŕstwow pśichipowěźa.

Wopomnjeński spis Parkera Gilberta.

Němski finanzny minister dr. Köhler je pónźdźelu němskim ministram spis reparazijskeho agenta Parkera Gilberta dźěłił. Na to ga spis dypk po dypku pruhowali a rospytali. Parker Gilbert na Němsku po wobstejnosćach hlada, kotrejž ga wo w Ameriźy mjes zentralnym knježeŕstwom a 22 statami rosmile, z kotrychž kraj hwězdateje khorhoje dźensa wobsteji. **Schtož wuprawjenje sastojnjskeje nuźy nastupa, njeje reparazijski agent pśicejiwo powyšcheńju nuźy.** Pśichwalnawa jo ga nusne, žada pak, so by Němska, dokeľž jejne hrěchi njedobźahaju, a so by nětcejšcha liczba sastojnikow pśichilojnu nuźu dostawała, **sastojnikow snowa wottwarila a z tym pśichilojnje saplaćeńj sastojnjskí apparat wutworiła, kotryž by jejnej finanznej samóžnosći pśichrawjeny był.**

W nastupanju **schulskeho zakonja** Parker Gilbert pod wótrowom němskich nowin lewizy tśeji, po kotrychž ga schulski zakoń njehodźi sawjeś, dokeľž Němska njemóže trěbne pjenježne hrěchi zwjeźeś.

Wo **zakonju liquidazije schkodow** rěcźo mjeńsche Parker Gilbert najwjetśe wobmysłenje pśicejiwo pśichedacym oligazijow němskeje żeleznizy. Po mjenjenju reparazijskeho agenta dyrbja tele obligazije za płaćenje reparazijow wukowaś a ga njeśmědźa temule postajenju wotwiseś. Na kóńcu swojeho spisa Parker Gilbert na to kedźbliwe cźini, so ma Němska wot pśichichodneho lěta lětnje 2½ miliardy hriwnow wójnskeho wotschkodźenja płaćiś. Tohodla dyrbi ga po tym ze swojimi wudawkami složowaś, so mohła swoje zwirowatośe, na kótrejž je ga po Dawesowym planje swjasana, dopjelniś. Wón ma jako reparazijski agent wiwowaśeś, za tym hladaś, so by Němska k płaćenju khmana postała.

Amerika a Gilbertowy spis.

Gilbertowy spis pśicejiwo brońenju w němskim statnym hospodarstwje je w Ameriźy njedobry zasćišk cźinił. Na Newyorkskej bursy je ga kurź němskich pożćonkow kśiwo dele sćišćał. Gakle nětko ga w Ameriźy pohladaju, so Němska wójnske wotschkodźenje po Daweśowym planje je grědkom amerikanskich pożćonkow płaćiła. W pśichichodze budźe tehodła němskim krajam a gmejnam pożćenje, we Ameriźy nowe pożćonki dostaś.

Sakski zastupjeŕ wo šulskim zakonju.

Jakśi ministerialny direktor dr. Poetzsch je wutoru w sakskim wubjerku němskeho sejma wotpokazowaze stejiśeho sakskeho knježeŕstwa za dotalne mjeńy za simultanšulu pśiwoźenje ześelenjene. Sakska žeľi žada, so by ga jako kraj simultanskich šulow pśichipóśnała. Šulske w Sakśe maja ga powšitkomne jako zhromadźeńske šule wobhladowaś. Niz pśeměnjenje, ale zakonwanje zhromadźeńskeje šule a jejneje nětcejšcheje wykonjenje a liczby rjadownjow Sakska zajimuje. Sakske knježeŕstwo na teź wobmysłenja pśicejiwo zapśicimnjenju do šulskeje wuchowanje.

Katolscy wuczerjo pśicejiwo duchownemu dohladej.

Po prawidłach Fuldańskeje biskopskeje konferency, kotrejž ga wjedawno wosjewiśe, dyrbi šulscy dekanojo dyrbjeś pśichi nabožeńskej wuczbje wuczerjow a wuczerkow dwójcy za to pśichitomni być a ga wo wopśicejiwanju w methodje wuczby a wo pokrokach dźěći wobhonicy. Katolske wuczeŕśe towaŕstwo w Dortmundźe je ga po pśicejiwo tajkemu duchownemu dohladej pśichi nabožeńskej wuczbje wuprajiło.

Knježeŕstwowa kriza w Oldenburgu.

Namjet oldenburgskeho knježeŕstwa na powyšchenje leżowonstwa a pśichmyśłowego dawka wo 11 prozentow, kotrejž ga k wurunanju dopśedkapitalizenja za sastojnikow trjebaju, je k knježeŕstwowej kśiwy dowjedł. We krajnym bloku sjednoczene prawizyjne strony a zentrum pak kóžde powyšchenje leżowonstwa dawka razuje wotpokazale. Teź namjet, so bychu ga šmuh, ga dopśedkapitalizenje nuźy z wutrajnej pożćonku wurunuli, je ga wotpokazał. Statne ministerstwo je wosjewiło, so wrócźo stupi, jeli so by jeźim nowe dawkowe pśichedłohu dostónczyńze wotpokazał.

Protestowańske hibanje pśeciwo drohoće.

Pśichedźyła kola dźěłacejeŕskich swjatskow je němskostatnemu kanclerej Marxej pišmo sapodał, w kotrymž na wobrazu pśichiběrazu drohotu pokazuje. We pišmje ga praji, so ga **khléb, běrny, butra, mloko a mjaźo wot spočatka lěta w pśicerěźku wo 20 hač 25 prozentow podrožiśe.** Boja ga, so ga po powyšchenju sastojnjskeje nuźy płaćiśiny dale powyšcha. S tym ga wotmysłene powyšchenje sastojnjskeje nuźy kniczonne sćišni, ludźo pak, kotrychž dokhody ga njehodźa powjetśicy, ga dwójcy cejko biju. Pśichedźyła kola dźěłacejeŕskich swjatskow wobnarowała, so by wikowarśkim swjatskam wobarało, kotrejž płaćiśiny do wyšoka cźerja. Wopomnjeńśe pišmo je ga w kanclerowej pisarni wotedało. Wono budźe ga w ministerstwje radźe a w zhromadźiśnje sastojnjskerjow dźěłacejeŕskich swjatskow a hospodarstwa rospominaś.

Potlóčenje němskeje rěcźe w połodnjoschej Tirolskej.

W połodnjoschej Tirolskej Italcenjo bój pśicerśiwo němcźinje systematiśy pśichwajedźiła. Tak je wyschnjoseź we Bozenje dwaj hoscenjaj samkła, dokeľž ga hoscjo w nimaj němski spěwali. Němšćinu schulerjam w Bozenje je ga sakkało, w schulskich pśiležnoscach a na dróhy němski mjes sobu rěcźeć. Italske knježeŕstwo ga pśichi tym po pśichikadze složuje, kótryž je ga w Pruskej nałožowaś. Na němske dźeći je cźišcheź, so bychu sajźišćiśiej Balilskej organisaziji pśichistupili.

Wjetśe žitowe zło w Awstriśe.

Awstriska nazionalna rada je wutoru tśeśi raz wo pśichitawku k zwónenju tarifej jednała. Powyšchenje žitnych złow je ga pśichijaźo.

Politiska napjatosć w Rumunskej.

Pśichi madźarsko-rumunskim namjetnym żeleźniskim sastanišću w Tomeschu je pónźdźelu rano pśijedatschego statneho sekretara w Aparšowym ministerstwje Manoilesca zajeli, kotryž ś Parisa do Bukarešta pućowaśe. Statneho sekretara we wotdźělenju spanskeho wosa Bukarestskeho cźaha sadźerźachu a na namjetne sastanišćo dowjedechu. We 8 hodźinach jeho ś wośebitym cźahom pod žywnym policajskim dohladom do Bukarešta wotwjesechu, hdźež jeho policiji pśichepodachu. Jeho su sajeli, dokeľž tukachu, so **tajne listy nĕhdyschego kronprynza Karola do Rumunskeje pśichinjeźe.** Wopraudźe ześ **schtyri listy pola njeho namakachu, kotrejž ga zebrachu.** We tychle listach, kotrejž su nimjena politiskich stronow adrejowane, **Karol rumunski lud namolwja, so by ga wo jeho wospjetnym powolanju na trón wuprajił.** We 10 hodźinach ga we wobydlenju ministerskeho presidenta Bratiana wopśebita ministerska radaseźe, kótraž wo wopśicejiwych listach, pola Manoilesca namakanych, radu sćitadowaśe. Knježeŕstwo je ga rošćipiło, so prawny statowy porjadk šulkowaś, po kotrymž je rumunska króna na Karolowego makoléteho syna Michala pśicheśła. Wšyse potrjebne naprawy su ga cźinike, so by ga we pśichichodze nowym planam prjedawšcheho kronprynza Karola na trón sadźewało.

Póbla schtyrjoch listow na wjednikow politiskich stronow su pola Manoilesca proklamaziju prynza Karola na rumunski lud a rozwěrjenje ś prjedawšchim kronprynzom namakali, kotrejž dyrbjeśe ga we Bukarestskich nowinach worśišćowaś.

Swjask schtyrjoch wulkomozow pśicejiwo Ruskej.

Po powěsći ś Newyorka ga rumunske nowiny ś planami jendźelskeho ponkowneho ministra Chamberlaina napśicejiwo Ruskej sabjeraju. Chamberlain ga prózuje swjask schtyrjoch wulkomozow: Jendźelskeje, Francowskeje, Nimšceje a Italskeje swjeśej, kotryž dyrbi zhromadnje dalschenu wupśeschstrjenju bolschewiskeje agitazije wobaraś. Němska by ga to, so by se swjatska ś Ruskej wulkupiła, kolonialny mandat nad Kamerunom dostała, kotryž, kaž je znate, nětkole Francowska sastawa. Francowska by ga ś połnym knježeŕstwom w Marokowskej ga to wotschkodźiła, so by swójski mandat Italskej wottupiła. Italska by ga źmeła ga Balkan sajimaś. Jendźelska njebyła wjeźo sa tónle plan pśicerśiwo Ruskej žanych woporow pśichinjeźła.

Bołharske knježeŕstwo wot komitačow wotwisne.

Beogradske „Vreme“ pišśe, so je zyła mazedonska mjesa ś komitačemi wobtrjadźena, kótrejž śpytaju ga do połodnjoscheje Serbije a Grichiskeje nawaliś. Bołharske knježeŕstwo je **wobleńjenjeśi stav w Kistendźilskim a Petriczjskim wokrjeźu tak sawjedło, so je tam nĕiko zyła mózmazedonskim komitačam do rukow data,** měšćo so by bołharske knježeŕstwo mazedonske komiteje na wušše sdźerźało. Dale „Vreme“ praji, so ga ze hromady mazedonskich komitačow ś pomocu pjenjez italskeho a albanskeho knježeŕstwa ś italskimi łódźemi do Albanskeje pśichiwjeśe. Pśichi albanskej mjeju ga komitačskie lěhwo roskładali, so bychu nadpady pśiseš Serbsku a grichiśku mjesu cźinili. Do grichiskeho namjeśnego kraja je ga žiło komitačiska banda nawaliła. Komitačskie bandy, kotrejž ga pśiseš serbske mjesy pśichiśele, ga ś brońenjem bołharskeho wójska wuhotowane.

Rěčny rekord Kemala paše.

Mustafa Kemal pajcha, diktator turkowskeje republiki, je na sjezdu turkowskeje ludoweje stromy w Angorze sćełeźa dnjow dołho 36 hodźin a 36 mjeńšchinow hodźinow, po taśkim w pśicerěźku wsćehnje 6 hodźin a 6 mjeńšchinow rěcźał. Na kóncu bě jeho rěcź njepśechepósnajomuje pśicejiwo Jendźelskej samérjena. Dla wobhadźenja Konstantinopla ga wón niz na ćwjatkarjow, ale, na Jendźelsku wobcejeźowaśe. Hdyž wo pśicejiwnosćach rěcźeše, kotrejž dyrbja ga pśichewinyć, ga słowo Jendźelska pśicejo znowa wospjetowaśe. Wopak znadź by było, ś teho źiła dźeć, so Kemal pajcha Jendźelskej njepśicejelskich politiku wjeźe, tola je bjes dwěla, so w Angorje na Jendźelsku politiku ś njedowěrjenjom hladaju. Tole stejiśeho so śmeje pśichi složenju turkowsko-ruskich pocźahow rozbudźaju wilow. Na kóncu Kemal pajcha turkowsku mlodźinu napominaśeše, so by hač do poślednjeje kapki krwje sa cźejčo wubdźenjen njewotwisnosć wojowała.

Njejasne położenje w Albanskej.

Franzowske knježeŕstwo njeje hišćeze wobwjerdźenje powěźe wo nowych njeměrach w połnocnej Albanskej dostało. Jenu je jenoš znate, so ga nĕkotši ministrojo swoje sastojnjstwo słoži[illegible] ga so ś druhimi wobzobami narunali.

Njewesły wosud wotwjedźenych Europjanow w Marokkowskej.

Franzowske knježerstwo je dla wobsuda wotwjedźenych pśiswójnych franzowskeho generalneho guverneura Staega w Marokkowskej do njemóra dało. Kaž so sda, su jo jeźi njewěsty jenož z tym wotpowědom wotwjedźe, so by jo na nich wukupny pjenjez wudrěł, kotryž sa hłowu 10 abo 12 000 frankow wuźiwał. Trošćenja jo, so jo tehodła z nimi cźłowjeśy wobkhadźa.

Nowa wobsežnjosć je z tym nastała, so su jeźi njeso tym źi króć swójich wobsedźerjow samenili a jo na posled faidej St Husseinej Ou Temsy pśewjedowali. Tón pak je jo hacź dotal mało pjenjes lakomny pokasał.

Tehodła jo boja, so wotwjedźenje z politiskimi zamyślami swizuje. Na tóždy pad biźoc hišćeze khětro dołho tracź, hacź jo jeźi puśeza.

Mjes tym su Franzowsojo nekotrych domoródnych jaseli, kotśiž su jo pjeza pśeśi nadpadze wobdźěźił. Bataillon fenegalskich śelźowc je jo do Beni Mellala pódpałk, so by jadźiwał, so jo taźe nadpady wotsjetuja. Marokkowskí sultan je jwólniwy, wotpódłanza k domoródnym pódłałk, so by wustkutkował, so jo wotwjedźenym źiwoboda da.

Kaid Si Hussain Ou Temba, jeśeźi horow jo njeenoważy, je pjeza franzowy njejpśeśerjeł Europjanow; wón wschitkich, kotśiž do jeho rukow padnu, do źnjerce sajźmiluje.

Zdeźk w Mexiku hišće njeje pottłóćeny.

Mexikanizy sdeźtarjo su pódsjedu pod wjednistwom generała Lopeza knježerstwowych wojakow blizko Laperny we Veracruzskim statu nadpadnyli a jim khětre schkodowanje naźinili. Knježerstwowi wojaźy su mjsowani byli zołaź a su pśeśi tym khětru liczbu muźelnow sbubili.

Tejse powěsći napischeźiwo je mexikanske knježerstwo wojsewiko, so su knježerstwowi wojaźy pódsjedu sdeźtarjow generała Lopeza nadpadli a jich z jich stejiščow wuhnali. — Mexikanske knježerstwo je hižo wojsjet sdeźiło, so je sdeźt pottłóćeny, podsiźo pak su knježerstwowi wojaźy pśeśego saźo mjsowani byli, se sdeźtarjemi wojowaś. Kaž so sda, njeje hišćeze wéste, hacź so presidentej Calleśej poradźi, revoluziju pśewinuwś.

Ze Serbow.

Dujownica.

Srjeda, 26. oktobra.

✝ 1892 kantor B o j t w Zylowje, spisa serbsku čitańku.

Simana a Judy budźe 28.

Na Symana a Judy
Preś mjetamy krudy
A pytamy rukajcy
A kiju sej rězamy.
Na Symana a Judy.

Na Symana Judy
Du krupički druhdy
My tepimy na luey
A pśez jene pasemy —
Na Symana Judy. *Ć. Zejleŕ.*

★

— **Wo njerorje.** Schkleźeja pśeźo hišćeze na rjanc pasuje, hacźrunjeź je pornjo wećerawschemu wo njźichu nawo wrócźo schła. *Wo wotwozu zahaja nizjun ſ Atlantiskego zeama* nimo. Sy sam sawzerueje po pśichipkow hymnoho pocźerta ſ wotwozu. Tohodła je pola nah cźuciwje wacźopito. Nad hrjeźnjosć a polonisce Europu leźi pśeźego jiščeze wusćinna pola nah dla blišćoteje w polnozy nienocźahanych mjźinow trochu jesdnu cźas. Jutśe schkwórki chadźa słónźko 6,48 hodź. a khowa so 4,39 hodź. Mésacź jśhodźa dop. 8,18 hodź. a tonja so wjećor 5,45 hodź. — Wećera wjećor w 7 hodź. barometer 748, hygrometer +5, thermometer wo dwo +11. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer +10, thermometer w wozu +7. Wuchłady na cźopliske wjedro.

— **Dalśi pad śpinalneho dźěźazeho wokhromjenja.** W Rannowje pola Biskopiź je 3½ letne dźěźo na śpinalne wokhromjenje śhorilo. Medizinska wyschnosć je hnydom trébne swjeźenjske naprawy pśichipkała.

— **Wuczahnikow** a wuczobnizy za wschitke powołanja wobstaranje darmo powołaśka garadelnika a wobstaranja wuczobnych méstrow w Budyschinje na Hrodowskej haśy 10 (w Sasemowej, telefon 2861). Wona wobstara méstra hakle potom, hdyź je so samolwjazych hakle dokładnje na kmanosć sa wotmysłjene powołanje pśecpruhował. Wo pschistajenju pśichipkałanych samolwjenych źimédła wuczobnik knjeza zyle po swójim ménjenju rozhudźiś. Saradźerjna proša, so by kóždy potrjebu na wuczobnikach hnydom wosjewił, dokelź mamy dosć kmanych samolwjenych za kóžde powołanje.

— Wećera popołdnju 1/3 hodź. bu na Miłkałowskim k pośledńjemu wotpoczinku pothowana po Budyschinje derje znata domjaza schwalcża Hana Libschez. Wona bé jaudženy pjatk w nozy njenadźijo w 5jowjom hydlenju na Zyrkwinskim namésću pola kat. herbliźe zyrkwje wumrěła. Hišćeze wjećor bé we wulkej zyrkwi na rózwjozowej pobožnosći była a potom deze je ju bórzy khłabosć pschewjała, dokelź njeje źo ani toshotnowaischi do loża lehnyć mohła. Njeboźcźiska Libschez Hana śiojesche w 77. lécźe źiwjenja, bésche pobožna, poniźna herbiska duscha, haj dobra źiwórna Sserbowka. S dobom bé teź na wsche 44 lét se khowstawom tśeśego rjadu franz. Franzjiska. Ludźo, kotrymź je na schiźe a płatanje khodźiła, jen ju radu méli. Bohate pschewodźenje a pschekhadźaze pusće wjećory pokasachu, so je pomschikowanje lubowana a cźesćena była. Tohodła je po teź jen pschećeźelena wucźeśta źiwójba wo dostojny pohrjeb postarała. R. i. p.

— **Sśmjerć źadniske źwót ponor.** Wutoru popołdnju krótko po 5 hodź. je automobil na Nowowalskej drohi mjes źeleźnišćimaj mostomaj 52-létneho fabrikskeho dźěłaćerja Schlägera z Khrósźic, jako z jéźdnym kolom domojźěźdżesche, wot tady khrabnuł a jeho do dróhowego pśikopowa wjerchnył. Nimodnuli ludźo nemakachu jnjeboźcźeho bjes wědomnja leźo a bórzy na to dowjesechu jeho z jasnowanym sanitetnym autom do ...ńiščeźanskeje khorownje. We khorownji je knjes Schläger wjećor we 8 hodź. na pocźerpjenje rany wumrěł. We automobilu, kiž z njeho jom swiźnje, policija dotal mjeso wéste njenamóžesche wuhonźiś. Njech jo tohodła wschitke wězowne naśonjenja Budyschiskej policiji abo kriminalnemu wotźělenju sdźěła.

— **Wimowjo'ći pśeśi jewjenju bérnjazeho raka.** Bérnjazy rak je ho wosbeje na mjeńšich polach teź tak sasto w gmejnach pokazał, kotreź běchu dotal wot takeje wobcźežnjeje bérnjazeje chorosći pśeśetowane. Rak ma so po § 2 ministerstwowoho postajenja se 4. sapryca 1918 pola gmejnskeje wyschnosće wolewicź, kiž hdyź ho wotpisej saso pokaże. Gmejnska wyschnosć ma tajke nowsjewjenja bjes kondźenja na Statnu ratarsku śpytarnju w Dźerdźanach-N., Silbelallee 2, wótłacź a jenu pschepytowanje pruhi podhladnych bérnow pśichipołožiź. Sa to sdyra, ja w njźichžkuli cźasu na sadanje gmejnskich wyschnosćow formularty wudawa; swobodnicźiwe wupjelnjenje tutych formularow ma k tomu khwatiś, so by było darmot ke radu podawanje ratarjam, kotrychž pola pod bérnjazym rakom cźerpja, k wojowanju a wobwobrocźenju raka cźim wusposchniše.

— **Podega-kontinentalne pschedawanje a wikowanje** na Mjasowym torhowischu 7 je najśepscha hubowarnja nemskeho, schpanskeho, portugalskeho, italieskeho, grichiskeho, wuherskeho a franzowskeho wina wsched druzim. Wobkedźujesce nawdsichit we wećerawschim cźasu!

— **We Konnersreuthim podarku** réźi jutśe schtwórtk 27. oktobra wjećor we 8 hodź. wótły Marion w Krónje we Budyschinje w sajimawym pschedwoschku ſ praktiskimi pospytami.

— **Kradnyli** su 22. 10. 27 ſ dwora pśeschkowskeje kotse, ty mužaze koło stamki „Stoewers Greif“ fejornymi kuhami, z cźerwjenymi źimužkami, horje schibnjenym wobsdom, cźornymaj zellukoidowymaj pschimadkomaj, żołtymi jwjenami ſ cźornej źimužki, sanitkowanymi śpiźami, wuzom kukojtym śmórnicźkom, pedalej ſ gumijowymi klozkami, kuchne śpinadko, brunokožane śedło, Torpedositi śranowéh, cźerwjenej gumijowej wobrubcźi, śhrózkatu graiowu tośku z njenom Stoewer — Greif. Sadnje lewe widliśy trochu delesłibnjene. — Wo wężowne śdźelenje proša kriminalne wotdźelenje w Budyschinje, telefon 2802.

— **Widliśscheja jajachu** sobotu wjećor w hednej sobźinje 25létneho dźěłaćerja K. ſ Wulkeho Wjeskowa, jako po Wjelkowitej dróhy nimo wojeriskeho śydliśkeho dźěła. Pomocni ludźo donjeseechu jeho do domu dróhowego dozodowarja a dachu powěsć na wojeriwerju njeśesłowu Cźelnjowneho śchiźa. K. dowjesechu ſ khorobnym autom dobrowólnje sanitetneje kolony do méśešćanskeje khorownje, hdyź běchu jeho hakle pśeśed nékotrymi hodźinami pschesili.

S **Konjez** pola Kubśiźa. W naschej wsy je so w nozy wot njedźele na pórdźelu cźeźke padnśchitwo stało. Do leźownosće korcźmarza Prokopa wutłoćźichu padnśki wokno a sasećechu do twarjenja. *Kradnychu* tśiśery, zigarety a schokoladu. Teź pola kublerja Mitaśka śpitschu jo padnśki do twarjenja dobyć, buchu pak tam sesećerjeni. Sśeźda pak sa nimi hišćeze namakali njeźu.

S **Porschiź.** Njedźelu wjećor rěźeśiche pśeśed dwjema wopytanej śhromadźiznu ev.-luth. schkólskeho towaristwa knjes Vetters ſ Drježdźan wo naźiśku sa nemšćotatnu schkólsku schulu. W śhromadźiźnje pschijachu sześěwaraju rozesłu: „Dźakujemy jo nemšćotatnemu knjezerstwu, jo na pschihotowanju nemšćotatneho schulskeho sakonja khętnje a roskładnje spěchuje. Pschejemy jeźi, so by na podlaju nadźijsu, wot dra. ſ Keudella pschedpołożenemu, spralwnemu nemšćotatnemu schulšći sakoń bórzy naśtał. Nantolkowanym wjelitich, kotśiž na sakoźu starschiskeho prawa a źiwobudy spodomja śteja, ke krutemu źiwobudźeńu sa naśch samér: Raźdźim dźěźcom ev.-luth. wuśnaćowe schule ſ bibliju, spěwarśkimi a katechismom.“

S **Wulkeje Dubrawy.** W hoseźenju „K wjeźelenemu hornikej“ wotmeje jo njedźelu 30. oktobra sjawny pschedwotpołdnjowo nemšćostatnym schulskim sakonju. Jón śrjaduje wjeźerśi swjatk ſa Budyšći wokrjeg. Nichtó je starschich ſ wokolnych wjosow njedyrbjał tutu śhromadźiznu skondźiś, w kotrejź wažywnostojni muźojo tuto wobcźežne praschenje rosłoża.

S **Bukeź.** Wutoru popołdnju sta je so w naschej wsy njeboże, kiž mohło źebi lohko cźłowjeske źiwjenje sa wopar źadaś. Wótły Max Hopjeńź ſ Mukrank, kiž mjeńše tu wokhodne naleźnosće wobstaraś, pschiśiedże je sarowjim śdźimnym kolom pśeśi mukej Krowjej haźuj horje a wuhłada nabodno, so jo cźejśity automobil wokoło rózeńnika, a jemu njeběźeche wjazy mózno, do boka khwaśiś. Pschijomóweršćak automobila jo khwaśa Hopjeńźowego mjeńšeńca schmórknu a jeho wo murju wjerchu. Pomozni wobdźerjo pschikhmatachu a pomhachu śnjeboźnemu a boźnjeźechu jeho do blišćeho twarjenja, hdyź jemu rany wumychu a jeho mjasuje swobalachu. Rany na hłowje, we mjeźnowzu a na prawej ruzy njeźu śtrašćne. Po thwili mógeśe jo knjes Hopjeńź na źwój dalśi puć podaś. Kaž su śwéźeli, śtuścha cźejśity automobil Koderdorfskej zyhelnjeśi. Schtó je na njeźwoju wina, njeje hišćeze wujasnjene.

S **Hrodźišćezu.** Na tudomnym knježim dworje sta je pódsdelu popołdnju wobsarnjomne njeśboże. Konjez, staru a mlodu śrěźu, kiž cźahaśe wuźiwaju, je w dworje śpódźišćetaj. W dwórišći wrotach wosta pak wós inźasjo a wrota buchu rozbite. Wjedniś sajpchaha, dźěźaceź Bólank, pschidże mjes wrota a wós a tu tak śłe śmjeźeny, so ſ cźejśimi ramami leźo wosta. Sanitetnu rada dr. Schołta ſ Wótporka rucźe na pomoz pschichwata, samó pak kranjaceho jenoź swobaleć a do Budyschiskeje khorownje pschepokazaś. S Budyschina pschijźěźe teź rucźe sanitetny auto, kiž ſ wotpołożeneho do khorownje źobu wsa.

Za wysoku płaćizny.

Powedaucźko ſ naschich knjetow.

Napisała Kristina Rovowa.

103 (Pokrjaćowanje.)

„Ja proschu, so bychsće tak mje njenowała; pschetoź ja bych waš raba Margita njenowała; to mjeno je mi jara ubi. A projesće-li mi wschcha milosć, to dyrbja teź ja titum pytaś; njewérnu, mój pschi tom wostanjemoj?“

„Hdyź dowolisće, radłubje.“

Tak pschiźěźachu, pschijamnje so rosmolwjejźy, pschi zimź pak so knjeza nimale dozhła njewobdźělichu, k njeźeźpliwje teptajcemu schumeru.

Margita pschipiwny lubej sdobdy śwojoh wolezijon, Aur pschimy ju, lohka kaž pjero, o śydła; Nikolaj dźerjeśche wusdu a kwéśi potom poda jej koboje.

Tak jej posłužowachu, a hdyź wona ſ wjeźołym „na śdowidzenje!“ wotkaŕ jechaśche, śladachu ja wjej, kak ju humjel njeźeźche, tak nédźnje bélu a tak lubosmu. Haj lubna, pschetoź su bytośće, kiž dobywaju so do wutrobły kaž cuba śwérka, so bydnu hižo zeuje ſ njeje njezwuhaźeczachu, źeli jim Aurel, kajśi namjet je wona jemu cźiniła, kiž wón ni wotpokazaj njemóźeśche ani njechaśche, dokelź mějeśche śdźiju, so budźe bórzy wustrowjena. Ow kak śmjeźeleni schihłowachu jemu pschećeźelo!

Mjes tym so tak wo njej réźachu, saklinźa Tamarje, radosćnego pschemyślowanja pomurjenej jěchajej naschego.

* * *

„Tamara, lubuschko, schto sy cźiniła?“

Dźiwje sajkałowazy cźornak posasta, se schumelowym rjekanjom postrowjeny, pola njeho stoj; nan ješeźe se zakostom strachom dźiwnych ſ swojej wutrobje.

„Dobre ranje, nana!“

„Ach, mój lubuschko, kak móżeśe jo tak fantastiku swaźiś?“

Wona pokhmuri cźoło. „Ja wédźach, so mi ty moje wjeźele saso skaźiš. Cźehodła njeźdu hišćeze khwili wocźakoł? Sa wschak budźech pschijchła. Mi so derje wjedźe; ja źywu tajka śbožowna. A ty so je unu njewjeźelisch, wona je jemu porokowajsche.

„Ach, ja so wjeźelu, sawśeźe so wjeźelu; mějach jenoź strach. Ja źe njewédźach, hdźe ty sy, a hacź njeje so cźi něschto stało.“

„Niczo je mi stało njeje, nano; pozdźejmoj dale, mam, cźi wjele powedaś.“

Knjes Orano puśeźi wusdu schumela a śmérowa cźornaka trochu, tak jdźechaśtaj dale.

„Wschede wschém rano,“ poca Tamara ſ njewschednje schibałym pożmědkom wokoło hewak tak śrudneje sawrjezych habow, tak jo mi jenoź jeje zyle wobliczo, ale teź symne, wuźiwanjene wobliczo nanowe so wožiwi, „ja śym sa źebje lékarja namakało.“

„Schto?“

„Lékarja, dokelź śy so tola wczera wuprajił, so dyrbju jeneho mécź. Hdyź potajkim dyrbju jeneho mécź, to chcu źebi jeno teź jsama wustwoliś; abo njeźmém traschź?“ Wusźniéw so śłubi, cźoło so pokhmuri na khwilku.

„Dw haj, Tamara, jenoź njewém, hdźe by ty była je nimo so setkała. Sdy śnadź někto na wujśeźolowanju ſ Podolinskim lékarjom so setkała?“

„Haj, ja śym jeho setkała, ale nic lékarja ſ Podolin. Wón je po prawosm lékar a pschećeźel Margicźineho bratra. Ale ty mje njerozesłuschi, nano. Wésch, tam pola khćiźo setkach so je śwakom knjesa Adama, ſ Nikolajom Korimśim. Wón je khory, a to tak khory, so njesamóże jeho źadyn lékař wjazy wuhoźiś, a wón je hišćeze tajśi młody. Ma pschećeźela, tón réka Aurel — druhe njeno śym sapomniła, a je ſ lékarjom. Hdyź ſ nim réźach, wón mi praji, śchto mam cźiniś, so by bórzy wustrowiła; tak rucźe hacź śwoje cźiko śtruźu, to teź mojej wocźi so zyle wustrowitej.“

„To je cźi rjekł, Tamara, lubuschko. Hdźe je wón?“ wopraścha so Orano zyle rosłoŕjeny.

„Wótko je wu Hórzy. Hnydom śym dowéry k njemu dowbyła a praśchach jeho, hdyź budźe w Borowskeho dolinje bydli — tak réka druhi dołh tam —, ma so ſ mojim lékarjom stacź. Ale wón wuprajі śwoje wobmyślenja, hacź budźeśch jemu ty dowéricź.“

„Dw, cźehodła niz? Hdyź ty jemu dowériśch a źo jeho wukaśam podwolisch, śym jenoź źbożowny. Ale ſ toho niczo njebudźe, so budźe wón nébdźe druhdźe bydliś; mój domjaz ly lékař dyrbi pola nje bydliś.“

„To wón njemóże. Wschako cźi hižo prajach, so je je lékarjom śwojeho pschećeźela!“

„Ach, to móże źdé śwotacź, moje dźěźco, a jeho wschédnje wopytowacź.“

„S toho niczo njebudźe, nano!“ Dźowka energijzy błowcźku wróćo cźiśnu. „To ja njedowolu, so by mi k wali Nikolaj Korimśk pschekrótko pschijschoł! Doktor Aurel rjekny,“ śwojeho Nikolaja ja wopuschćejcź njemóźu; śym so je nu zyle potwjeśił, tak dołho hacź budźe mje trjebacź! A ja ani nochcu, so by pola naź bydlił. To wschak móże we Bożim wjenje tak wostacź, nano, a tak to teź póńdże njewérno?“

„Nó derje, ja ſ doktorom wo tom porécźu, schoda jenoź so njeśby źebi jeho njeno śpomjatkowała; ja budźech jeho pscheproźiś, so by mje dźenża hišćeze wopytał.“

„To niczo dale njeje, nano. Kaž wésch, pódźedźemy dźenża popołdnju do Hórki a pschijwidźemy jeho potom sobu. Ale wékko mam cźi hišćeze něschto druhe śdźeliś ja śym Margitu widźała!“

A je cźejśo rjeź, kotre wopschikowanje bésche cźopliske, hacź to, ſ kotrymź Margita pschi śnédani śwojemu mamej Tamaru Orano źiwojim nanej śwoju śuboku wyłowasche. To jene je wéste, tózdu śbudźowasche we wutrobje śwojeho nana wulki sajim. Pschećeźe ja wospjetnym sajbowidźenjem śbudźowasche fo wsajomnje.

(Pokraćowanje sćeźnje.)

S **Kelkh.** Njedźelu a pónjdźelu běšče w našcej wokładze kermuscha. Wona pak lětża runje kaž loni pod dešćejom cjerkuješče. Njedźelu žo hakle wokoło 4 hodź. dešćowacej pschestaja. Tola njech je wjedro kajšej chce, na kermušach žo tola dże, myslachu žebi kermuschni hoscheo, kotrychž žo wulka žyła njedźiwajcy dešćeschojtcho wjedra njeběšče wot kermuschneje pjeczenje wottraschicej haka. Pschi kermuschnych rejach w Dorschanej hoscheniu žo někotři hoscheo do pukow dachu. Sawołana Lubijška policija pschišłamała a wša winowatych a šwědkow žobu do Lubija na šrjeżu.

S **Małych Radměrjz.** Sandźenu njedźelu mějachmy tu kermuschu. Cžahaj ramo a pschipołdnju pschinjeběschtaj mnoho kermuschnych hoscheo. Wichžizu namakachu pola wótkasčeho šmateho, pola wuža abo cžety abo pola starschiceju derje pschikryte blido. Njedźela pak běšče bohužel kaž jižom lońšče lěto deschcžowata. Wječor sandźechu žo mnozy wobhdźerjo se swojimi hoscheni w hoscheniu „Wójmerwald“, so bychu so pschi dobrym karamčku piwa pěknje sabawjeli.

S **Lubija.** Pschi deschcžojtym wjedrje poswjeczichu tu sandźenu njedźelu ponnikł za wojakow we wójnje padnjenych. Ponnikł stej pod Lubijšej horn.

S **Wopalenja** pola Lubija. Lětża w naščej wjeziy pilne twarjachu. Hakle njedźelu mošerske knjes Hermann Kubasch do swojeho pschcheho domu sacžahnyć, kiž je na dwěmaj schossomaj. Też druhi je žo k twarjenju rossudźił a rucže pokračowachu cyrkešče dźěła. Nětko je wobwoner hižom tak dałeko hotowy, so mošerske jow mogu šeršej sandźenu tudźeń šobkacj. Nimo tuteju dweju domow w naščej wjsy je wjele lět njeje nicžo twaril.

S **Wósporka.** 16. šwjelnje pożedźenje mješczańskich sapjerjerjow bě wczera wutoru 2. oktobra wjeczor we 8 hodź. K wuradźowanju siejachu ješčehowaje dypki na dujowym pożedźe: Prěni dypk je rosprawa twaršeho a wodowcho wubjerka dla pschemjenjenja pschi Piwarnjej bróšy. 2. dypk: Powołowanje šwědźadowe we wyšokich laupach. 3. dypk: je prošiwa knjesa P. Richtera a towaršchow wo pschipraw-jenje dróhowe laupy na schcežoru pola Merschowšcz. Na schiwórnym dypku stejesche pschenaježe plakatow. Jako 5. dypk jdźeli žo dobrowdaeže twaršeho wězymustojneho hantlicheho hetmanstwa najstupajo nowotwar hydźenjow. Schotny dypk je rosprawa wubjerka nalutowarnje wo pschisłowenju pożczonki, kiž měła ko smjenjenjska pożczonka na mješčanšt radu w Bjarnaczizach. K temu pschisłanknu žo njeješawne pożedźenje.

S **Kamjenza.** S jeneje ležownoscze pschi Winizowej bróhy je zhrobły paduch pożlednje nozy dwě jabłuczinje a jenu wiśneń kradnyk. Kradnjene schtomiki žu 60 hr. hódne. Paduch je kóždu nóz po jedyn schtomik pobył a je pschi swojim cžornym dźěle jara wobhladninwy był. Wón njeje schtomiki jenoż pschedhladnuwje wuhrjebał, ale je też jemju loło rjenje ranał. Schkodowany wobhdźerjeř je myto wuslajił, ta teho, kiž paducha wuhlédźi.

S **Kocžinh.** Na Kocžinjanskich honach žu nětko ležownoscze rosdźelili a hromadze ikkadli. Sčo ł tym dospěli, so wobhdźerjo swoje ležownoscze wjazy rosklešane nimaja, ale maju, je hrydom wschitke w hromadze. Sandźeny schwórk žu sapocżeli nowe puczíki a pschérowny twaricž. Tute dźela wukonja wonkowny pschedewsdacżeł, kiž ma za mnohich dźiłacżerjow dźeło. Wyschnjoscz na hischcze měrn jenetlinych ležownoscžow swdźeješe, so žada žebi hischcze wjele czasa.

S **Wojerez.** Njewobhdźěłenych wosow ratarjow w tutych dnjach mnoho na dróhach setkujemy. Wone žu też wina wschelakich wobkładnych sniesbożenjow. Tak na pschikład sajdże we Wulkich Sdarach purźowazy se žukom K. se Wojerez pschi kurjawje do njewobhdźěłeneho krumjazeho wosa jeneho ratarja. Kr. bu w mjeschoczu franjenh. Wón pak běšče na swoje hischcze pomaku jěł.

S **Wojerez.** W tęczních męšazach buchu klamy wobkhodnikow w nasčim mešcze kóždu sobotu wjeczor we 8 hodź. šamkane. Po policajskim postajenju ł 20. oktobra maju pak so wčera też sobotu w 7 hodź. zaměrjowaš.

S **Wojerez.** Nad šamożenjom Marje Bałhoweje rodź. Schnijez šwid. Tenmertoreeje, mějescheli wobnoscžowu wobkhoda we Wojerezach, bu konkurs wotetwjeny. Sa konkursowého zarjadnika je pschekłnu W. Domanja we Wojerezach postajeny. Konkursowe žadanja maju žo hacž do 2. nowembra Wojerowskemu hamtskemu šudnistwu wojiewicž.

S **Wojerez.** Na šwinjaze twiki sandźenu sobotu běchu pschinjesli 356 prošatow a 2 běhaki. Sa prošatu płacžachu 10 hacž 15 hriwnow, sa běhaki pak 30 hacž 45 hriwnow.

S **Turjaho.** Nascha wjeska wotnoscže wokrjesnego ratarskiwoweho šwjazka šwjezjesche sandźenu njedźelu we Michalez hoscženju šwój žnjowy šwjedźeń. — Naščej ratarjo žu šwoje běrny doběrali. Na lohkich polach žu žo wone derje radźile, na cžežkich pak niz.

S **Krynhelez.** S twarjenjom žu w naščej wjsy na lětuschu *pschestroni. Lětża natwarichu tu dwoje mašinowe* domiše a někotre hospodarske twarjenja. Twor nowoje schule, kiž bu hižom psched dlešchim cžasom wotmyšleny, derje hischcze tak rucže njeeastanje. Nowe twarjenja su pycha sa naschu wješ, kiž je je wschěch stron ł lešom wobdata a ma 170 wobydlerjow.

S **Jaženje** pola Hródka. Sobotu w naščej wjsy kwašny hósčeš ł motorscžim kolom šujselhoži. Wěšty Sch., kiž běšče tu pola jenych ludźi na kwašu, salese žebi na motorske kolo a dyžsche ł nim kusk jěsdźeš. Pschi šawinienju pschede wšu žo jemu motorske kolo wobšmuhy a kwašny hósčeš cžišu wu na puczi a žebi krwawjazu ranu do hlowy nabi. Motorske kolo je też kžetru wobschkodżene. Strjeschożeny kwašny hósčeš poschkadża ł Kochanoju pola Hródka.

Dalše Malešanske zapalerstwo před sudom.

Budyski pschihajany šud jednasche pónjdźelu 24. okt. pschecžiwo 28lětnemu ratarjej Alwinej Waltarjej Nowakej ł Malesichez dla wohnja, kiž běšče w nozy ke 4. meji 1927 na ležownoscži ratarja Jana Bayera wudyrił a bróžeń ł kólnjemi šnicził a też mumjeńk wobschtodźił. Nowak je Bayerowy pschichodny žyn a wotnasjeche ležownoscž wot 1. julija 1925, běšče 19. julija 1926 do Bayerowego mebłowoho sawěrzenja šaštupił a běšče sawěrzenje wot 6000 na 10 000 hr. powyschił. Jeho běhu tohodła wobšitkožili, so je woheń, kiž je we hróžni wuschoł, šałožił, dokelž je woheń jenoż je šapaleršwom naštacž mohł. Nowak pak wichitko prjesche. Podhlad šapaleršwa běšče pak hnydom po wohnju na njeho padnył, wobsehje wobcžežowaschtaj jeho pohonca Alfred Krusch, kiž je tehdy pola Nowaka šłužił, a šnaty šapaleř Domaschka. Po jeho wuprajenju je Nowak hižo tónz lěta 1926 stary deskowany wós, kiž je hewak pschezo wonka stał, do hróžnje šterčił. Popołdnju prjedy hacž je jo paliło, je šmědł na Nowakowy pschikłas staru kolesłatu walzu bliško ł podźijšcho wotpalenej kólni dowjesć pyrnył. Wón je też tuto popołdnju pytnył, so je huno je šjomu potrošchene, kiž je bylo hewak šłajnje cžiste. Nowak je pjeża jara njeměrny był. Po wohnju je Krusch najprjedy ratarjej Beyerej, potom Nowakej šamemu do wocžow prajił, so je Nowak ham šapalił. Nowak na tuto cžežše wumjetowanje nicžo pschecžiwo njemu cžinił njeje, je pak jeho podźijšcho bjes wupowědženja ł dźela puschcžił ł wudawanjom, so je ł Nowakowej žonu khodźił. Krusch dyrbjesche wěło na praščenje šatitowarja pschihacž, so staj žebi ł Nowakowej žonu tajnje „ty“ rekałoj a so je ju też wokschował. Domaschka pak wuprajł, so je Nowak jemu hižo do hód 1925 prajił, so dyrbja šwinjage thlěwy prjecž, te mohłe žo ras wotpalicž, hdyž je cžełedź na rejach. Domaschka je pschiprajił, to wumjeścž. W februaru 1926 pak je Nowak šaso měnił, so dyrbi thlěwy šiejo wotšatajcž, ale bróšeń, kólnje a šary wumjeńk dyrbja prjecž, wón chże jemu hischcze prajicž, kaž druhi (!), kotříž pschi wudyrjenju wohnja doma njeśju, wón chże doma wostacž. Stónczinje pak je Nowak Domaschay prajił, so njech radšcho šapalenje wostajł, dokelž ju ludźo hižo wjele wo nim powědali, wón chże radšcho šam šapalicž. Domaschka pak je hižo w pschepytowaniej jatbje šedźał, prjedy hacž je šo pola Nowaka paliło. Sšud njemješcžeho Nowakowu winu ša dopokasanu a jeho tohodła wuwinowa. Jeho šakitowar běšče rěcžnik dr. Schuster w Budyschinje.

Z Łužicy.

* S Wótrowza. Škmy kubjerja Kaula je šłareho Města chyżnje mješ nékotrymi młodymi ludźimi, kiž běchu hižo hołzu dla do wokšow šajeli, mér šcžinili. Sa to pak jeho 19-lětnyh pschekwašnyh pomoznik Jank ł Blumenberga, kiž je jako rahlh cžłowjek šmaty, ł nožom do wnutrohy kłó, so je mrějazy jojeje. Mordarja, kiž je w jenym šuhodnym hoscženju ł šwojim nješkutkom wulzu cžinjesche, su šojeli.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje ja jutšiši schtwórk:** Mile, šamróczene, wižate, trochu schcerjate. W Jendźelšej: mile, šamróczene a trochu panzate wjedro.

*

We wschěch šrjedźoněmšich brunizowych jamach žo šajo dźeła, ł wulwšajom nékotrych jamow w Grimaišim wukrjenje, w kotrychž je žo dźeło dła jich njewunoschnoscže trajnje šastajilo. W Hirschjelbje žu šo strajkowarjo wutorn ł dźełu wrócžili.

*

Wobšedźerjo brunizowych jamow budźa žadacj, so by šo dła powyschenja nišdy wuhlowa placžišna wo 10 prozentow powyschiła.

*

Pólški šenat a šejm staj šo na 31. oktobra šwolałoj.

*

Franzowški pósłanz w Beograde je wospjet dlesche rosrěžejenja ł šwonkownym ministrom dr. Marinkowiczom měł. Wón pjeża wo franzowsko-južnoslowjanskim pakcže jedna.

*

So by šo pschecžiwo planam pryedawschcho kronprynza Karola demonstrirowało, je šo pschi składnosczi schestych narodninow jeho žyna, kralá Mickala, w patriarchalnej zyrkwi w Bukarešcu šjwjatoczna Boża služba wotmeła, pschi kotrejž žu šo šobuštawy kralowškeho doma, regenšlowjerje rady, šobuštawy knjezerstwa a parlamenta a werschšli zywilnych a wojerškich wyschnoscžow wobdźelše. Město bě šo i thorhojemi wupyschilo.

Towaršwowski powěstnik.

Budyšin. Kedźbu! — Morawske wučerki přijedu (31. X.). Mamy přisłušnosć, jim nóčleh poskicžć za jenički nóc. — Prosymy wo podpjeru a zrozumjenje. Zdźělenja k. Janakej w Smolerjec kniharni abo k. Krječmarjej w čišćeńi w Serbskim Domje.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol“ ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wjeczor we 8 hodź, w towaršownі (Christl. Vereinshaus) na Hornčerskej hasy. Načolnik.

Serbska spěwna kupka „Lumir“ prosy dobrych spěwarjow a spěwarkow wo přistup. Pisomne zamołwjenja na wjednika: Musikdir. Bernh. Schneider, Dresden-A., Feldherrnstr. 6 II.

Łaz. Naše serb. tow. „Handrij Zejleř“ změje njedźelu, 30. oktobra, popołd. w 4 hodź. zhromadźiznu. Jednać budźo so wo ważne dypki. Porjad so we zhromadźiznje wozjewi. Winowatosć kóždeho sobustawa a spěwarja je, zo přińdże. Nowi spěwarjo su nam kóždy čas witani. Předsydstwo.

Małešecy. „Jedn. Sokoł.“ Serbske reje so jutře štwórtk (27. X.) wuča. Wšitcy dyrbja cyle wěsće přińć.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica“ změje přich. pónd-ělu (reform. swjedźeń) pop. ½3 hodź. w knjeżim hoscženeu swoje měsačne posedźenje. Jednać budże so wo ważnych należnosčach. Tohodła bohate wobdźelenje wočakuje předsydstwo.

Pančicy. Kedźbu! Dla wěsteje přičiny njebudźo tón tydźeń zhromadne zwučowanje nawječornehо wokrjesa Sokola. Hdy so přichodne wotměwa, so hišče wozjewi. Wokr. načolnik.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (měšany khór) spěwa pjatk (28. X., na Symana Judy) pola Natušec w Kukowje. Započatk we 8 h. Nowi spěwarjo su nam stajnje witani. Dirigent.

Radwor. „Serb. Rat. Dorost“ wotměje přich. njedźelu (30. X.) popołdnju w 3 hodź. ważnu zhromadźiznu w „Jandźelu“ pola Kralec. — Wšitkich towaršow wočakuje předsyda.

Rakojdy. „Jedn. Sokoł“ zwučuje kóždy štwórtk wječor z dypkom we 8 hodź.

Slepo. Sobotu, 29. oktobra, wječor we 8 hodź. změje towaršstwo „Šwěrnosć“ ważnu zhromadźiznu pola Bastiana. Nichtón njesmě wuwostać!

Hospodarski rozhlad.

Sérjedu 26. oktobra 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje:

1 Dollar	4,183	100 pólsk. złotych	46,85
100 čechoslowakskich pjenjez	20,377	100 čechosł. krónow	12,398
100 swic. frankow	80,77	100 franc. frankow	16,42

Barwinka čuria šawosta też wczera hischcze we wulkim ličenje. Jene wobstajne měrjenje žo w běhu dnja hischcze wyschnuwori. Jenoż na kónzu burzy wuwi žo hlake je-bylnjenje cžełkowych kursow.

Produktowe wiki wczera wjele wowcho njepschinjeschu. Pschejenja pschi šwojich dotalnych placžišnach šawosta. Rožowe placžišny žo wo 5 pj. po zentnarju šeršlabichu. Wosch wo daliche 5 pj. horje šteje. Wczera placžeschе zadnak

w Barlinje.

pschenzu 12,25—12,40 hr., rožki 12,40 hr.
hacž 12,60 hr., jeczmjenja naletnjeho 11
hacž 13,35 hr., wowša 10,30—10,95 hr

W termijowym wikowanju

ja oktober: pschenzu 13,45—13,50 hr.
rožki 12,67½—12,67½ hr., wowša pak 1,10 hr.,
ja dezember: pschenzu 13,55—13,57½ hriwnow, rožki 12,36¼—12,35 hr., wowša ha 10,97½ hr.,
ja měrz: pschenzu 13,62½ hr., rožki pak 12,52½—12,50 hr.

Na pschedań:

Krnowy pucžešće, prózdniki, a cžełata, kuježi dwór w Dźěwinku pola Wjelej Wody.
Krnowa dobra hólka w Brězy cžo. 16.
Schijaza mašchina, Kichijanč w Kuljowje, Dom Birkenblick.
Jałozy 1 a 1½ lětnjej, Wrobel w Schpitalu p. Kamjenzu.

Pschihajacej pytaja:

Tischlikrjerjow, Schenk we Wjelej Wodźe, Schwergowa hasa 22.
Bohonca, Frenzel a Felgenhauer w Wjelej Wodźe a Pittner w Budyschinje, Lessingowa hasa 5.
Połzu do domu, Tschschkjej konditorija w Chójanach.
Murjerjow, Biedrich we Wjazkozach.
Kowaršteho Schneider w Budyschinje, Moltkowa hasa.

Ssudnizy na pschedawanje'

schtwórtk 27. oktobra 1927:

w Lubiju na šudnistwje dop. w 10 hodź.: Meble, schijaza maschina, mydłowy prach ł plokanju, mužazy cžahnik, kodowy kamor, kaschčejk rošsuwkow, frakowy wobłek, šmotking, želeźny pjenježny kamor;

w **Kamjenzu** w kasarnach, komorny dom I: Kuchinske wunhotowanje, pišańški stroj, lodowy kamor, kredenza a šlejaty cžahnik, piano, bjúfej, taflaty wóš, pišańske blido, lehatnja, plišchowy sofa, blido, stoł, korbowy stoł a tři kobrzy, cžaiownik, wobras, šuchanki, schijaza maschina, koło, 40 zent. motrubow, nówjej kamorcžakej, cžajowe blido, 650 cigarow;

w **Semjizach** w Herczkez pjiwowym kuchinu pschip. w 12 hodź.: 13 košow, blido, pišańske blido a prochkrěbak;

w **Šmitmej** dop. w 9 hodź. w Herbškej gryschcze klawěr;

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.:
Žitowe placžišny postupuja.
Dop. 3/12 hodź.: Pschedarjo žadaja wysche placžišny, do kotrychž kupzy njerad šwola, wiki pak tu žiwe

Placžizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Placžizny po złotej hriwnje.

	25. 10.	24. 10.		25. 10.	24. 10.
Pšenica	245-248	245-248	buny	22-24,00	22-24,00
rožka	248-252	249-252	woka	22-24,00	22-24,00
nal. ječmjeń	220-267	220-267	módre łupiny	15-15,50	15-16,00
naz. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	—	—
wowš	206-219	205-218	zeradella	—	—
kukurica	191-193	192-194	raps. wosušk	15-16,30	16-16,40
pšeńc muka	32-34,50	32-34,50	lany wosušk	22-22,70	22-22,80
rżana muka	32-34,00	32-34,00	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	14,50	14,25	běrnj. kruški	24,25	24-24,80
rżane „	14,50	14,50	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,45-2,85
raps	330-335	330-335	rżana słoma	1,05-1,35	1,05-1,45
lane symjo	—	—	pšeńc. „	0,90-1,00	0,85-1,25
bróch	35-37,00	35-37,50	wowsna „	0,85-1,05	0,85-1,05
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jačna „	0,85-1,05	0,85-1,05

Illowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolet w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšći: O. Janak w Budyšinje.

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, bencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na Drjewowych wikach čo. 27.

Plachty na sofa dołhe 2,90 plachty na diwan . . 5 mtr. **wóskowe rubu,** wulk. wubjerk, tunje płaćizny.

Ida Erfurt zwoź. Würkerowa w Budyšinje, Zw. Lawka hasa 10 rožk Kronprynzowego mosta.

Serbjo

podpjerajće swoje

Serbske Nowiny.

Najl. Hornjokauffungske běłe

kruchate wapno

k twarjenju a hnojenju wotedawa běžnje

Albert Paatz

při Halštrowskem dwórnišću

Telefon čo. 11

Visitne khartki

zhotuje spěšnje a tunjo

Smolerjec

knihićišćerńja

w Budyšinje.

Ćopłe spódnje wobłečenje:

wobłoki, košle, khołowy, šlapry, prynceske suknje, chenillijowe rubłóčki, sokl, nohawicy nětk hišće jara tunjo.

Walter Noebel

w Budyšinje na Bohatej hasy 14

Swětowy lutowański dźeń

31. oktobra 1927

Kóžda hriwna, kotruž Ty nalutuješ a na banku přinjeseš

zalutuje požadanje za wukrajnymi pjenjezami, zmóžni, zo dań za požčonki w hospodarstwje trěbne, w kraju wostanje, dawa składnosć dźěła za dźěłaćerjow z ruku a z hłowu, wołóża dowoz nuznych syrowiznow, poskića ludźom móžnosć lěpšeho žiwjenja

Na tutym městnje podpisane banki nalutowanki za přihódne zadanjenje přijimuja

Allgemeine Deutsche Credit-Anstalt, Filialka w Budyšinje
Commerz- und Privatbank, A.-G., Filialka w Budyšinje
Drježdźanska Banka, Filialka w Budyšinje
Drježdźanska Wikowanska Banka, A.-G., Filialka w Budyšinje
G. E. Heydemann w Budyšinje
Saksko Ratarska Banka, A.-G., wotnožka w Budyšinje
Städte- und Staatsbank der Oberlausitz, w Budyšinje
Serbska Ludowa Banka, A.-G., w Budyšinje

Jěchanske škórnje
dołhe škórnje
wuhornjeneškórnje
ćopłe podšite škórnje
nizke črije
buncle
tofle
črije z wjelbl. koam.

Heinrich Mohr
w Budyšinje
na Žitnych wikach

Žony! + Žony!

Wupłokowace aparaty irigatory, šiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke płun wustupowanje, pjeluškowe kholowčki podłožki, štaldźiki za prědki, štaldźiki za pažemi, też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**

Wobroćće so dowěrliwje na

K. Wagnerowa
w Budyšinje
před Šuleńskimi wrotami čo. 9

Proša čisło

268

jeli maće mały nawětk do „Serbskich Nowin".

Na předań

Landauer, 2 hońtwjerskej **wozaj** (4 a 6 sedłow), kout wóz, pokryty wóz, 2 małej **jenopřeńcej wozaj.** Wobłidanje po możnosći po přiwuwědźenju. Tel. Halštrowo čo. 2

Rycerkubło w Ranciku
(Rehnsdorf).

Rjana, 8 měsacow stara

jałojca

je na předań

w Lubhošču čo. 4

Sobotu, 29. t. m.

započinamy z točenjom našeho wysokoprocentowskeho, jenož z najlěpšeho słoda a khmjela warjeneho

dwójneho kózłopiwa

we wuběrnej derjesłodźacej kajkosći. Poskićamy tesame we ćwicach a blešach

Budyska piwarnja a słodarnja akt. tow.

Kak nam pomhaš?

1. Hdyž podpjeraš naše serb. pismowstwo.
2. Hdyž čitaš serbske nowiny, časopisy a knihi.
3. Hdyž susodow a přećelow za sobudźěło nazamołwješ.
4. Hdyž nam podawaš hnydom najnowše powěsće za nowiny, kotrež zapłaćimy.
5. Hdyž jenož w tajkich wobkhodach kupuješ, kotrež w našich nowinach so poručeja.
6. Hdyž swoje potrěbnosće abo předaća w „Serbskich Nowinach" wozjewiš.
7. Hdyž wšo čišćerske wěcy w serbskej čišćerni skazaš abo ju druhim poručeš.
8. Hdyž sebi kupiš podźěł našeje čišćerńje, kotryž so wysoko zadani.

Swój k swojemu — Serb k Serbej

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

na Jägerskej drózy 5I

3 mjeńšiny wot dwórnišća

Rěčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobotu

Jurij Häusel w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska — w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje —

Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch družin

Poskićam:

ćelace mjaso	punt	**1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt	**1.00—1.30** hr.
zmjerznjene mjaso	punt	**0.80** hr.
howjaze mjaso	punt	**1.00—1.20** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu		**10** pj.
ćopłe kołbaski		**10—20** pj.
wšelaku kołbasu		**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rěznišći mištr, na Šuleńskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Konje k rězu

kupuje kóždy čas po najwyšších płaćizn.

Kurt Kaiser w Budyšinje,

na Humboldskej hasy a při Mjas. jětkach. Tel. 2403

Mam stajnje **wulki wubjerk** młodych, syrowych **wysokosnućelnych, original-ruskopruskich**

kruwow a jałojcow

kaž dźělbu **młodeho skota** wot ¾ hač 1½ lěta stareho w swojich hródźach, hotel „Kurwjerch" w Budyšinje jara tunjo na předań.

Emil Grälc, skótna wikowarnja w Budyšinje

Tel. 2063 a 2418. NB. Z rězanym skotom móže so płaćić

Derje kupuje

któž so na „Serbske Nowiny" powoła!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaca měsačnje we wudawaćni 80 zł. pj., na pósće a pola dowérnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 10 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěłaja Smolerjec knihiščerńja, rsp. dr. ł. w. rnk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežuje so stejace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. ł. r.

Čisło (Nr.) 252 — **Budyšin — Štwórtk, 27. oktobra 1927 — Bautzen** — **Lětnik 86**

Wopřijeće wopomnjeńskeho spisa Parkera Gilberta.

Reparaziski agent Parker Gilbert je pječa swój wopomnjeński spiš wo němšćich finanzach ł pśichtłokowanjoni němšteho finanzneho ministra dr. Köhlera nastajał. S jeho pomocu chce ło dr. Köhler ł finanzneho cźěłna, kótrejž Němšćej hrošy, wušwobodźiś. Na druhej stronje Parker Gilbert presidentej němšśoskatneje banki, kótrejž chce dalšnim wukrajnym požćonkam němšćich krajow a gmejnow sadźěrjaś, na pomoz pśichośe. Hdy by Němska ło ł dalšnimi wukrajnymi pożćonkami wobcežeła, njeby wona, dokelž ł powysćernjom sastojnišeje mjdy, nowym schulskim sakonjom a se sakonjom wo likwidaziji šćytkowo swoje statne wudawki pśeśe wšnu měru powjeršći, žiwoje winowatośe po Dawesowym planje w pśichodnje dopjelnjeć. Praśeće ło pśechodujoł, hač je finanzna politika Němšće po wujśi Daweseweho plana složena. Parker Gilbert na to kedźbliwe cźini, ło je žebi **Němska hižo schtyri miliardy hriwnow** w Amerizy napožćała, kótrejž ło na němšći stat, kraje a gmejny rozdźeleja, a ło ło tale pożćowarska politika njemóże dale wjeśeś a ło dyrbja ło wožebje wukrajne pożćonki krajow a gmejnow sadźerjeś. Němska finanzna politika ło na měnjenje sejvera, ło ło wurjadnje dobre basbody ł skow a dawkow w blišćichim cźasu hišćeše polepśeła. Tajše měnjenje ma Gilbert sa mylne. Pśichłódne finanzne poméry poślednich měšazow w Němšći ło žamostejaje sjewjenja w źiwótowym hospodarstwje, a hižo ł keło je spómnaś, ło ło ł nimi trajnje w pśichodnje njebadźi liczieś.

Strajkowańske hibanje w sakskej cigarowej industriji.

W Sakšći ło pječa 28. oktobra 12 000 cigarowych dźěłaćerjow ł dźěła wusłankuje. S pśicźinu je strajk dźěłaćerjow w nekotrych Lipšćańskich cigarowych fabrikach, kótrymž dźěłodawarjo njeje ło zdanu wjetšinu mdu pśiswolili, ło na to powołaju, ło nětčišći mjdowy tarif hakle kónc měrca pśichodneho léta wotběži. Swjatk němšćich tobakowych dźěłaćerjow temule dźiwjenu strajkej njepśichłośuje, strajkowarjo pak praja, ło ło pśichi žanych wobstejnošćach k dźěłu njewrośa, pśedy hač ło jim njeje mjda powołała. Swjatk šakšich dźěłodawarjow je na to strajkowarjow namołwił, ło bychu počeli šaso dźěłaś, dokelž dyrbjeli ło hewak wšchitzy tobakowi dźěłaćerjo w Sakšći ł dźěła wusłankuju. W Lipšćańskich fabrikach ło hišćeše dźenża njedźěła. Tohodla je móžno, ło ło 28. oktobra źhromadne wusłankinjenje tobakowych dźěłaćerjow pśewidźejde.

Wukrajna pożćonka města Barlina.

Barlinšći magistrat je wobłamknył, špśechne żeleznizy, dwójowe żeleznizy, milinarnje atd. natwarjeś. K tomu je 120 milijonow hrivnow trjeba. Barlin je w tu chwilu hjes pjenjes. W Němšćej ło pjenjesy žadne a tehodła njeby pożćonka w Němšći wušpěch měła. Tehodła ło ło rozhudźiłi, pożćonku ł wukraja, pak ł Jendźelskeje pak se Ameriki pśichjeć.

Wobsadźena Porheinska dyrbi za Dawezowe płacenje rukować.

„Écho de Paris“ ło ł pośledniej dr. Stresemannowej rěcy a Dawesewym planom saběra. Stresemann Gilbertowym nałožam porośćitkownje pśichłośuje a je tehodła žadał, ło bychu ło sjawne a privatne wudawki jurisdikcije. **Widźomnje njetrěbne wudawki a wohrožene Daweseweho plana bychu śwjatkarjow k tomu dowjedle, so bychu hišćeše dołhe léta w porheinskich městach hejžo wostali. Dawesewy systém ło tak dołho njemóžny njeśežini, kaž dołho ło hišćeše ł wobsadźenjom Porheinskeje podpjeruje.** Po Stresemannowym měnjenju njentośka ło kampagna pśechtiwo reparazijam tak dołho wjeśeś, kaž dołho ło franzozowzy, jendźelzy a belgiśy wojazy w garnisonach pśechodnostwow pśichebywaju. Hdyž pak budźa te wutrójśnjene, potom bychu mohli w Barlinje bjesdźak na Gilbertowu rěc pokłuchaś.

Newyorkske banki a Dawesewy plan.

Pśichodźyła swjatka amerikanskich bankijerow Mr. A. Taylor je w swjatkowej létnej źhromadźiznje w Houstonje (w Texasu) rěcał wo Dawesewym planje nět. Taylor mjes druhim praji, ło je Němska po pśichcu Daweseweho plana w Amerizy wjazy pjenjes napožćowała, hač je žwojim wěricelam wotpłacźiła. Tohodła je Němska mohła žwoje winowatośe ł Daweseweho plana dopjelniś. Tola njeje wusłankinjene, ło cźaš pśichiźe. ło sadanjenje wukrajnych pożćonkow hromadźe ł Dawesewymi płacźenjemi finanzne położenje Němšće žylnje do straha staja. Dawesewy plan drje sa tónle pad protestowaniši porjad wopśichaja, tola budźe drje mjes tym móžno, dojednanje dopjeć, kótrejž wšchě dźele spokoji. Rospominanje praśeńa, schto mohło ło cźiniś, ło w tu chwilu njetrěbne a bychu bóle sadźerwale byli dopředka dowjedle. Ameriku němška finanzna politika žylnje sajimuje, dokelž je ło rozhudźujucy faktor we žylnym praśeńu sa internazionalny doh sčitnika. Kaž dołho budźe Němska móz płacźeś, tak dołho budźa tej swjatkarjo žwoje internazionalne winowatośe bjes wobcežnošćow móz dopjelniś. Rospowědanje wo internazionalnym dołhu w tu chwilu ničo njewunjese. Wono móže ło halle sapocźeś, hdyž je ło nowe pśiprajtowanje a dojednanje wo reparazijach płacźenjach Němšće stało.

Dr. Beneš wo měrowych zrěčenjach.

Cźěskosłowakiski ministerowy minister dr. Beneš je ł rjedu w rejmownym wutrajnym wubjerku rěcał měř, w kótrejž wo cźěskosłowakiskej swjatkowej politiji mjes druhim praji: S Vatikanom ło po dotalnym waschnju dale jedna. Dźe wo rosumne wuprawjenje zyrkwinskich praschenjow, kótrejž móża wšchě strony pśichcej. Rothermerowa kampagna pśicheśiwo Trianonskemu měrowemu rěcźenju ło ła jejnych pśichedwzaćelow ł njewuspěchom skónči. We Cźěskosłowakiskej ła Cźesća, Němcy, Słowakojo, Rušćinjo a Madźarojo rańše pśicheźiwo njej protestowali a ło ła swoje pśichilušnjenje k cźěskosłowakiskemu statej wupraśili. Nichtó ł nich ło nocze pod madźarske knježeństwo wróśiś. Hačrunjo je wupad ł Londona wuschol, nima tola jendźelske knježeństwo ł nim žaneho swiźa. To je jendźelske knježeństwo źiwojenu połčanjej w Prahy hyndom sdźělilo. Jendźelske knježeństwo ło krucze měrowych rěcźenjow dźerži, kótrež je njejšu dospołne, tola ł nimi stwórjene wobstejnjośe ła lěpśe dyžli pśedawšne. Mjeńšchiny ła w kóždym stacźe, tehodła je ło schćitanje mjeńšchinow sawjedło.

Katańska strona za prynca Karola.

Katańska strona, na kótruž ło prynz Karol se žwojimi planami na trón sejvera, je wutoru źhromadźiznu we Ploeschti wotmeła. W njej snataj wjednikaj Mihalake a prośeńor Stare prajiłchtaj, ło ło nětkole w Rumunskej revolucija wot horka cźini. Kóždy dyrbi ło se sakonnikom w ruzy pśicheźiwo zandarmam schkitaś. Też nowinarja Koccu ła sajeli. Myślja ła, ło jeho sajecźe ła sajecźom Manoilesca świźuje, dokelž je Karolowa pśicheźelniza, markiśa Barosch Zirkol, Kocowa žotra. Swjedowjena kralowa Marja, kótraž je ło, kaž je snate, ł ministerskim pśichedbydu Bratianom roskorita a ło pjecźa sašo Karolej pśichiłuje, je je schćeśćetnym kralom Michałom, kótryž wutoru žwoje narodninny źwjeceśe, do Bukaresta pśichjeła. Bratianu je wobłamknył, ł najkrucźišchimi naprawami hibanje sa prynza Karola potłócześ. Se wschěmi średkami ło nowiny a swjasanja ł wukrajom pod kontrolu stajeja. Wocźakuje, ło, so knježeństwo hischcze nětkole wobzoby se Karolowych pśichiwiśowarjow sajecź da, dokelž ło revolucije Karolowych pśicheźelow boji. Knježeństwo tehodła krocźele cźini, so by revoluziju w saporodźu potłóczyło. Wschě statne a sjawne twarjenja w Bukareshu ło wojeńzy hrażuja. Knježeństwo je wjednikam opposizije hrošyło, so jich sajecź da, jeli so bychu śpitali, měr kśpeć. Puczowanje prynzeny Heleny do Italskeje je ło na njewěsty cźaš wotstorcźiło.

Schto opposizija cźini?

„Matinej“ ło ł Bukareshta powě: Profesśor Jorgu je wjednikej narodneje katańskeje strony, Martiej, telegrafował, so dyrbi śpitaś, wschě opposizijske strony sjednośiś. Wón je pśichłódne wotmołwjenje dostał. Po pśiwje, kótrejž je ło wjednikam opposizijskich stron pósłało, je general Avarescu ło pośiceźił, ło bu dźeś, jeli so by ł wojowanim dóschło.

*

S Beograda ło powě, so je hibanje Karolowych pśichiwśowarjow wjele žylnišche a móžnišche, hač dyge Bratianowe knježeństwo we wukraju pśichinać. Knježeństwo je hromadu Karolowych pśichiwśowarjow sajało. Dr. Julius Manin, wjednik narodneje katańskeje strony, je pjecźa do wukraja cźeknył abo ło nětkole w kraju khowa. We wokolnosći Bukaresta je ło wjele wójska źhromadźiło.

Ruska so na wójnu přihotuje.

W Londonje ło powěśeł rosćerja, so je Ruska w pośledních měšazach nadpadnje wulke hromady najbóle cźišćeneho dźiśelskeho salpetra nakupowała, kótryž ło jenicźki ł dźěłanju rosbuchadłow trjeba. Tele nitraty žu ło we Němšći nakupowale a ło ł Barlina finanzowale. Wěste je, ło ło nakupje pośledních měšazow ł najmjeńšcha 50 000 **tunow** wucźinile. W tu chwilu ło wo dalšich pożtłkach jedna. W pośledních cźasu je Ruska tóżde léto, kaž ło pśichspomina, nanajwyšche 2000 tunow dźiśelskeho salpetra pśicherjebała. Sšamo pśed wójnu ła statne a privatne półdenniki nětkuże 10 abo 15 tunow wob léto w pśicherěśu pśicherjebała. **Tole wobśěrne nakupje tehodła žudźicź dawaju, so ło w Ruskej wulke wójnjse pśihoty stawaju.** Tale powěśeć ło w „Times“ w formje rosćerja, so je ło tale sdźělenka ł knježeństwa wudała.

Wobłehnjeński staw w Rumunskej.

Kaž Bukareschći dopišowaŕ „Daily Expreß“ powě, je ło w žylej Rumunskej **wobłehnjeński stawpśichpowědźił.** Wšchě sjawne twarjenja w Bukaresta ła ło ł wojeńskimi wotdźělenjeni wobłahuje. Nětkuśi wjednicy opposizijskich stron, kótrychž je ministerski pśichedbydła Bratianu porucził sajecź, žu do Bolkarskeje cźeknyli. Wšchě telegrafowe a telefonowe sjwjazanja ł wukrajom žu ło pśechorhle. Tole rosmišcje je pśeni sćěhnk sajecźa wotpółźlanza pryncza Karola, pśedawšcheho statneho sekretara w Avarescowym knježeństwje Manoilesca, kótrehož ła wutoru na rumunskim namjestnym sastanšchu w Temašchi sajeli. Mjes listami a dokumentami, kótrež mějeśe pśichi sebi, ło mjes druhim napominanje namaka, kótrež dyrbjeśe ło ł nowinami rosšćerjeć a Karolowe žadanje na trón pśichipowědźiś. Druhe dokumenty, kótrež ła ło pola Manoilesca namakale, ła rumunske knježeństwo pohnuke prozeź dla wjelepśecherady pśicheźiwo nětkotrym rumunskim politikam sawjesćeja.

Prozeź dla wjelepśecherady pśicherźiwo Manoilescej.

„United Preß“ ł Beograda powě, Manoilesca, wotpółźlanza pryncza Karola, pśched twójnjki žud staja, kótruž budźe jeho dla wjelepśecherady žudźicź. Knježeństwo wšchě pśichitrawy cźini, so by protest opposizijskich politikow stronu potłóczyło. W nozy žu ło sašo nětkotre wožoby sajale. Najkrucźišcha zenzura listow a telefonowych a telegrafowych powěśćow je ło sawjedła. Knježeństwo je też źhromadźišnu ratarjow, kótraž dyrbjeśe ło tele dny w Alba Julia wotměć, sakasało.

Jedyn italski prync w Tangeru.

W Tangeru, w najwažnišchim pśichinóźišku měśeśe połnóżneho afrikanskeho brjoha, hižo wot pśechedwójnskeho cźasa Franzozowska měśtowe sarjadnišćwo w rucy dźerži. Italšta je ło wošlpet podarmo prózowała, žebi w měśtowym sarjadnišćwje měśto dobyła. Franzozowska Italšcu na Parižšku konferenzu w lěcźe 1923 wo Tagerštim pśaschenju ani njeje pśicheprošyła. Italšta tehodła njeje konferenzyne wobłamknjenje pśichipóśnała, tola je mjes tym pocźała, žiwój kulturny wšiw w Tangeru powjeśćicź. Sańdźemu ſrjedu je Udinski prynz, žyn Gemmaskeho wójwody, se tśišćakom a dwěmaj torpedowótśimaj cźołnomaj do Tangera pśichjeł, so by tam italšku šchulu a haptyku wotewrił a poświęcźił. Prynzej a jeho offizěram ło nětkótre diplomatiske žwjedźenje wuhotowachu.

Wulka italska parna łódź so potepiła.

Italska pažažerska parna łódź „Principessa Mafalda“ je ło njedaloko Bahije pśichi brjohu połodniskeje Ameriki wutoru wjeczor potepiła. Na njej bě nětkuże 950 puczowarjow a 220 muži wobšłužbi, po tajšim nětkuże 1200 ludźi. S nich ła schtyri parne łódźe, kótrež běchu schkrowom powěśeć popadnynjschi na pomoz ćhwatałe, nětkuże 720 wožobow wukhowale.

Měśtno, na kótrymž ło katastrofa ła, je 130 mórišchich mil wot města Bahije žalene. Tam je morjo nitke a skały nimale do žwjerha wody dožahaju. Do jeneje tychle skałow je Mafalda zawadźiła. Sdobom ła łódźine parne kótły rosbuchte. Se žylnym rosbuchnjenjom ło łódźine dwójne sćeny rosbichu.

Potepjena łódź „Principessa Mafalda“ łódźneho towarstwa Navigazione Generale Italiana bě jena ł najnowšchich a najmodernischich łódźow w italskim pažažerskim wobkhadze. Wona po špěchnej cźarje ł Genuy a

sarcelony do Rio de Janeira a druhich plowonych pschiwósfich městow polodnischeje Ameriki jědsjesche. Lódź ma 30 metrow dolha a 17 metrow schěroka, wobhahasche 2 000 tunow a mějesche sa hodźinu 18 mil spěschnosće. Po katastrofie, kotrejž je ju podeschła, je sajimawe słonicy, bě do 10 wodunjespschiwsjetanych wodźělenjow dźělena so mějesche po žiwojej zylej dolhosći dwoje dno. Projekt italskeho towarstwa w žiwojich wobrazach wurjadne luxuriosne a elegantne wuhotowanje salow a kabinow posłuje.

Pschi wulkowanišćim dźěle ju so najprjedy schyri a potom hischcze schěsć druhich parnych lódźow wobdźěla.

Hdyž lódź do skały trasy, pažažerjo pschi mjezeri žeschachu. Mózny wrjesk zyku lódź pschetschepota. Krótko o tym běchu někotre rosbuchnjenja słyschecz, najsterke pschi kótly rosbuchłe. Sa někotre mjenischiny so lódź na tej lehny a so ju njendrej spěšnosću ponuri.

Pažažerjo so ze žmjernej hrosu wobjachu. Woni so dźiwaju krjedźnieje lubje, i wjetscha italszy wupuczowarjo, a na wulkowódźischcza walichu a pytachu so pschemalcje ezby wulkowanišćich zełnowa a wulkowanišćich pławidełow rozsowacz. Lódźini offizérojo knjeżiwo jihudźichu, žonu a dźeći kótly wupuczowarjow krjedźnieje lubje sawrjechu a pytachu schede wjschem pažažerow i kabinow wulkowacz. Mjes tym lódź krajnje se schkrownymi powětšezemi wo pomoz wołasche, kotrejž najprjódy parna lódź Formosa a dwě jendźelej lódźi poradźachu.

Offizérojo dyrbjachu z dźela z brónju w ruzy porjad khowacz.

Matrosojo lódźe „Formosy" se žamžitym žmjernym wzachom na Masałdze sawrjenych wuczaharjow njepospěrdze psched potepjenjom lódźe z jich komorow wuźiwowdobźiu. S Masełdźineho muzistwa, italschi offizérow a z puowarjow kabinow da so khowny dźěl wulkowanych wobjezeńcz. Sa hodźinu přenja na pomoz sawołana lódź na cełnno njesboża pschijidźe a ludźi z wulkowanišćich cołunow wokoło płuwajcych a tych, kotrjž so za lódźinymi dełtami ześerzachu, pschija. Pažažerjo, kotrjž běchu na lódźi wostali, z wjetschcyho dźěla žmjerć w morju namakachu.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 27. oktobra.

389 poswjeći so cyrkej we Łupoji

Najrjeńša róża wutroby.

Je kóžda tych rózow też rjana
Kiž z kheluškow zakóła je,
Dha tola z nich wubotowana
Ta jena najkrasniša je.

Hdyž wobraz ći nalětni móza
Też žěre dny nazymne wzać,
Hlej, prěnjeje lubosće róża
Ta njepónźe do rowa spać.

Korla Fiedler

*

— **Wo wjedrje.** Schkleńza wschak pschezo hischcze na jane pokasuje. Wjedro pak ma tola trochu wišnaty ras. S małchich tromach ześuja so nižiny, w połnozy ninjohaze, a wyschiny, pschikrywaza połoiske Emrom. Po nacźi wjedro wišnaty ras wobłtwona, pschetoż i atlantiskeho oceana pschezo nowe nižiny pschikhadźeja. Jutśje pjatk Schimana Judy. Skónczko khadźa 6,50 hodź. a khoza o 4,37 hodź. Mjesacźk khadźa dop. 9,27 hodź. a khoza o mjezor 6,09 hodź. — Wczera jezor w 7 hodź. barometer 747, hygrometer 0, thermometer 0, dyrbjeńza rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer 0, thermometer w nozy +13. Wažkedy na mało so pschewjaze wjedro.

— **Nowe blaki na słońcu.** Na narańschej kromje słónčka pokasuja so nowe blaki. Jedna je tu we mózne aschkerjene wichorośte mešina. Dotal su schtyri wulke blaki a wulki pjaty małych blakow wobkedźbowali. Tuta nowa hyła słónčnych blakow nětkaž tule žydowtu abo njedźelu hacź do hrjedź słónčka sjedze. (To rěka, so je słónčko tak wjerześi, so blaki leželi na hrjedźa śteja. Sstónczko swjertnje je jónu wokoło swje žameno sa nětkaž 25 dnjow.) Tuto nowe pschiběranje blakow na słónčku je žebi cźim wjetsche kedźbliwosć saslužiło, dokelž tu wutoru 11. oktobra wjecźor w observatoriju na horje „knjeżnje" w Alpach hórscźi wubuchi płunow na Jupiteru wobkedźbowali, kiž mjeńschiny trajesche. (Jupiter je wulka žiwólta hwězda, kotraž nětkole zyku nóc krašnje świeći, i wjecźora śteji wona w ranju.) Tutón wubuch na Jupiteru sda so świšowacź i blakami na słónčku, kiž so 11. a 12. oktobra sjewichu. W žamžitym cźasu su na jemi žylne nadcźenja w hjesgrotowym wobkhadźe wobkedźbowali, kiž hodźiny dołho trajachu. Wot léta 1923 blaki na słónčku znowa trajnje pschibéraja. W lěcźe 1924 běsche jich 16, w lěcźe 1925 hižom 44 a w lěcźe 1926 žamo 62. A w prěnim schiwórcźu 1927 su žamo 80 blakow wobkedźbowali. Dokelž so sašo nas najwyschchemu khodźenkej bliži, so licźba blakow bóle a bóle powjetschuje. S tutych blakow na słónčku, kiž su husto wjele krócź wjetsche hacź nascha zyła zemja, tuchnja, žydne elektrizite mózy do žiwotnoho swěta a tuchnja za nas na nascha zemju. Tak mamy sašo wocźakowacź sacźujonne njeporjadnosće w magnetizmu nascheje zemje, dźiwne skutkowanje na wjedro a zemjerjenja. Njewěmy potajkim, kaše katastrofy bliźše dny sašo naschej małej zemi hroža.

— **Morawske wuczerki pschi kou do Buoy china.** Schtó chcył to doma sady kachlow hódźo wostacź. Nichtó! Kich koncert pschichodnu póndźelu wjecźor we 8 hodź. we Kleglerheim na Nowarskej dróhi wopytacź je a na nju bźe nascha cźesna winowatosć, pschetoś pschedenjesu nimo Słowjanskich spěwow też nasche lube Serbske! Schódź je Dom-Kosakow spěwacź słyschał, je pschezo a pschezo sašo na jich koncerty khwatał. Nunje tak wutrojnje spěwaju Morawske wuczerki. Kak pišu majkrencźischa žnětowa kritika wo nich: „Njewěmy, cźeho dyrbimy bóle khwalicź, hacź jich wulkotne spěwne wumělstwo, wuběrnemu wodźerja prof. F. Bacha abo drosotnemu hudźbnemu pokład!" Chór, kiž tajku sławu žiwje, dyrbi jedyn z nanajlepschich być. A hdyž wapomninamy nimo toho, so tež Serbjay spěwaju, kak njemóžemy jim nasche wutroby sawrjecź, nět: schéroko wotewrjecź je dyrbimy, z pšenja, jo bychmy my pruhi tabo-lesće žnjeli a z druha: so bychmy jim . . Nasche heslo, haj hesło zyłeho Serbskeho luda budź: „Pónc-31. oktobra khwatamy wschitzy, hacź z Budyschina, z bliżscheje abo dalscheje wokoliny wokoło njeho, na koncert Morawskich wuczerkow. Serbsći a słowjanšći spěw we wumělstim khabaceje dźiwny a dyrbimy słyschecź. — Tajke wumělstwo je ženi wjacy njepospěrći, dokelž wuczerki jenoź porědko puczuja a hdyž puczuja, jenoź do wutkich městow so žadaju, srědka je jim khwila słyschna, tež w mjeńschich městacku posłuchacź. Jich cźaś je pschedrohotny a jich wumělstwo pschewysoke. Budźimy my Serbja tuž wjeseli, so tež w Budyschinje konzertuja muwsacźnje! — Sastupne khartki dóstanjeeze w Serbskej knihalni w Serbskim Domje, posa husta Gndera, hudźbny dom na Seminarskej dróhi, rózk Hodźiz haśy a wjecźor pschi pokładni za tuni pjenjes.

— **Sswětowym lutowanišćam ześi.** Mjesćiczka swět. ...o lutowanišćeho dnja je za ti léta dobyczerišy psches swět kroczíła. W lěcźe 1924 sesłodźeni so świetowi sastupjerjo malutowanjow w Milanu w Italskej, to bychu so wo nadawkach a prajcźenjach malutowanjow wuprajili. Nałka myśl, so mele so ludy se žiwotnym lutowanišćim dźiwom ke hospodarjenju wocźahnyć. Sstjenosći Ameriki leźi w jeje hospodarjenju. Hižom młodźina nałka so k lutowanju wocźahnyć, ale tež domjace hospodarstwo a hospodarjenje we lutowarstwje a pschemysle ma so pilnje hojić. K temu dyrbi świetowy lutowanišći dźeń mjenowinacź. Lochcy postajichu za tutón dźeń 31. oktober. Sswětowy lutowanišći dźeń ma być za wschitkich dźeń dopomnjenja na hospodarske žiwjenje a dźeń wobsetkeho dźěła za malutowanje.

— **Lubjišća drózha** z Budyschinje za wobkhad sašo žadowana. Dokelž su napopředku dźěła tak dałoko dokmane, su Lubjišća dróha z Budyschinje sašo pschekhodnema wobkhadej pschepodali. Sa to pak Hausenku dróhu na tydźeń sawrjechu.

— **Pschezo sašo njesboża na dróhy.** Póndźelu w nozy wokoło 4 hodź. na Drježdźanskej dróhy njedaloko želesnicznego pschekhoda motorowy kolesat, kiž do města jědźeše, do pschiponeschaka cźeśiteho automobila sajědze. Sobuježerny, pschekupčí pschistajeńz z Budyschina, wostaji wozschkodźene motorske koło ležo a wotpadi so njeschkodźeny. Jeho sranjenja pak su tola cźeśesche, pschetoż póndźelu wyschachu jeho tola skónčnje do měscheańskeje khorownje do wjesći. Winu na njesboża ma motorowy kolesat.

— **Drohowe njesboża a žanchо kónza.** Wczera hyšche njecźor krótko po 6 hodź. potorhny měscheański omnibus, kiž do města jědźeše, na Bismarckowej dróhy blisko pschi hapuzy 68 létnu Swidowjenu Zalmikowu z Korlowje dróhi 7, pschi cźimž bu wona tak žylnje sranjena, so hižom wumrě, jako ju do khorownje wjesechu. Po policajskich pschepytowanjach, kiž žo hnydom na městnje snjesboženja stachu, njetrjechi wjednika omnibusa na wobžarujomnym podawku žana wina, pschetoś mnohy wocźizy swěhdźy su we tym pschesjeni, so je wjednik žylnje trubił a so je žrowjenu wosej, so by njeschoda zadźiwał, hacź na najschcerschim žanu dróhi jěcź dał. Njedźiwajcy tutsche wobkhadnjowcze je prawy błotowy schpitkat automobila tola hischcze wobjaschnjuju trjechi a žmjertnje franik. — Dalsche wobkhadne njesboże sta so wczera wjecźor wokoło 6 hodź. na Kěžorskej dróhy psched Drježdźanskej banku. Konjez, jenoź tudomne, neje spedizijowcze firmy, kotrajž běschtaj do dejschowanego wosa sajschchenjenej, pschihnaschtaj bjes pohonca je Sserbskeje hajby na Kěžorsku dróhu. Pschi žrowjim sahrabowanju saběžeschtaj konjez na chódnik psched Lindnerez klaunu, hdyž so bróźnik cźišny a sajschchaj na to sasta. Wobuzel běschtaj pak konjez starschemu muža a młódschemu pachałej hižom podtorhnyłoj a kruch kobnilwieklo. Na žoze běschtaj pak žebi sranjenaj jenoź lohto koju wobodrěłoj. Sobustawy samaritskeje kolony běchu hnydom k ruzy a donjesechu sranjenuju k lěkarjej. Kak daloko je pohonc na njesboźu winu, njeje hischcze wěste. Podawk běsche wjele ludźi pschiwabił.

— **Ważnaj žwědkaj žo pytataj!** Jako žwědkaj wczera wosjewjenoho wobkhadneho njesboża je žmjertnym sežěwkami mjes želesnitskimaj mostomaj na Nowosalzkej dróhy, staj kokojeschdnaj, kotrajž staj prěnjej k městnu njesboża pschijěkoj a kotrajž staj žo wo sranjenoho Schlägera prózowałoj, prošchenaj, so bychtaj žo hnydom na kriminalnym wotdźělenju w Budyschinje, telefon 2802, samołwiłaj.

S **Korjumja.** Na tudomnej hrodowskej horje žu mužej wotewrili w kotrymž žo namakachu ći rozpadańkow Korjumskeho stareho hroda khowaju.

S **Delnjeje Kiny.** Njesboże, kiž mohło lohko śe wupadnyć, sta žo póndźelu popoldnju na knježim polu pschi mlynje, hdyž Albrechtowa rěka nimo běži. Wjednik Budoggikeho wołyda Lehmann sajědze še žrowjej maschinu pschedaloko nasad, pschi cźimž bu wona do ś dešcźezom smjescźeneje semje bóle a bóle sary a žo skónčnje do rěki wali, wjednika Lehmanna pod žobu pohrjebajo. Wón pak sam mó žo wuśrowobdźěcź a jako běsche žo ruchu drastu wobleki, wobdźěli žo na sběhanju maschiny. To pak je cźežke dźěło, dokelž maschina na 50 zentnarjow waži.

S **Khwaczij.** S heslom „Hischcze Sserbstwo njesnjebjeme" we wutrobje a „Nasche Sserbstwo ś procha stawa" w spěwje žo rjany herbšći wjecźor njedźelu započa. Hacźrunjeź běchmy wokolinu pschekhwapili, dha běsche žo rjana cźerjoda Sserbow we puci do Khwaczij nastajiła, jo by była se swědkom sabawneho, wulzy poradźeneho herbšćeho wjecźora. A komu wšeby žo lubiło? „Hostiwa sa mužom" žo spodobnische, „We mudawarni Kuleczańskich nowin" žuježesche žylny pschichłek. Wschitkich pschitomnych napjelnowarišćowstwo, wupišł lubosće k Serbšći domišnje. Nadźijomnje smjeje wjecźork mnoho wuspěcha za skrućenje wschcheho Serbšćeho towarstwa. Tuto žo hotuje na njedźelu 30. t. m. žwoju zhromadźiznu pola Nowakeja wotměrć. Na porjad zhromadźiznu žynn hischcze junu „Powjmjertnu pokładnju" stajili. Wschitke žobustawy, kotrej hischcze do njeje sapisane njejsu, ko hischcze junu na nju kóždźiwe cźinja. Nowe žobustawy žu wšo žnjate

Za wysoku płaćizu.

Powdaniźko ś naschich časow.
Napisała Kristina Rosowa.

04] (Pokracźowanje.)

Hdyž žo wjecźor dwuhoje meje nakhileśe, słojeśe na ławku w Hórzy, njemužrajomnje žložownu, Margita Orlowsta. Wokoło njeje běsche nimale nóz; ale jeje wuroba še hischcze pełna błyschcźatcheho mejšćeho słónca, kiž z dźenja tak cźopje świećeźe, jako by dyrbło niz jenoź tym, sprošnjenym jenoju wobrěcź, ale tež žobu, sprošnjenym łowjecźa wutrobu. Margita pschecźiwi hischcze raz we myślach zyły dźeń. Wona žebi pschedstajiła, kak běchu nydom po žudźani Nikolaja do Worobjeho dwora dojeli a kak žo jemu a też doktorej Aurelej tam tak jara nubjesche. Nikakha hdy wobsetkeho, kak mół jej a wobsebje hdej žwoju dźakownosć wuprajicź; też drohi nan bě jara muty. Ach, teje dźakownosće bě ško pschewjele!

Ale wona dopomni žo też na to, mjes tym so žebi dźeń nanom a Adamom łéź wobhladowachu, kiž k statoku Nikischcha — kak Nikischka, Aurel a wona pschi nekotrych njes naczerwjeń sawěchtami stojachu. Wona žkoži žwoju rowk k bratrowemu ramjenju a pschipopkuchasche i naczeźom to jemu, to Aurelej, kak wonaj jej wo nowem, wšednem žiwjenju, kiž bě žo jimaj wczera wo Podbradźe ostako, powedawschtaj. Potom najsonasche też ju k kwasnu, so bě wona tej hakle wczera rano, hdyž běsche po cźeźim bódźenju Adamej wodata, k Jesušowej wutrobje dozeka. A so je nětko tohodla kak žwožowna, so je też wona wobaceje dostała, a dokelž je wujednana, je jej nětko też Knjes Jesuš žebje kamoho jewił.

„We mni je wschitko nowe; ja žebje žamu wjazy njeznawam," wona wobkruczesche. Woni saczinwachu ś njej; schtoż też we nich bě tole wobnowjenje.

Nikolaj mjenowasche to wěźne žiwjenje; wona mjenowasche to: jo ma Khrystuscha jerjetnicu; Aurel: žmjerć starcho „ja". Woni wobžachu, to wot nětka zhromadnemu Bohu pschiłušnjechcu, ale też jedyn druhemu a spominachu ś lubosće na pschecźela tuž po Knjezu mějesche na tutom pschemeńenjenju najwjetschu jaschuzu.

Potom, hdyž běchu ko knjeza nawróćili, wostajichu Nikischchu ś doktorom w domje samoju, cźi druzy wróćichu žo do Hórki. Woni wyschachu wschitzy a niž i njepraewom, to budźe žo tu Nikolaj łkpje wutwotpuczowacź hacź mjes nimi.

K wobjedu pschiłušćestchtaj wobaj pschecźelej cźerwjaj a we wjeschcej myśli do Hórki. Nikischka bě spał, a potom bě — wo cźimž wšeo nichtó dale nicźo njewědźesche — w zhromadnem modlenju a cźitanju Božeho słowa žmjewa satruchlena wutrobu žo jara wołožiła, we cźimž mjeńsche še też pschecźeź žwój podźeł.

Mjes tym pschihotowasche Margita ża popoldnju, pschetož bě žebi wotmyślila, wschitkim zuśym waichnjam ś lubu, žwoju žuždobu po słowakskim nałoźku najprjedy jabawjecź a potom pokosećź. Ża njewěm, schto budźe margais tomu rjec; wón je jara hordy człowiek," prajesche knjes Adam, kotrehož hdyž a hdyž pola wuja a dźeda njecźerpjeschche, a wjele mjenje hischcze pola žwojich papjerow, kiž wón rjadowasche; pschego namaka wón pschcźimu, Margitu wopytowacź.

„Budź bjes starosće, Tamara njebudże moje pohosćinstwo žaspěwacź," wona rjekny.

A žo njesjeba. Popołdnju pschińdże ważny wopyt.

Žónike wschijschchachu, pschewodźane wot žekretara a sanjadnika, kiž pschinjesche samołwinjenje marquisa Orana, so njemóże dla dośchedschich debrejschich a listow ś Egiptowskeje, kotrež běi hnydom wotmołwu žadaja, pschińcź. Knjes Billier pschinjesche też doktorej Lermontovej lisjak, w kotrenuž jeho Orano prošchesche, ju by tak dobry był a žónsće do Podolinow wróćospschewodźał.

Margita ś pomozu Adama a Aurela žwojim hoścom njemóžni. Hórku tak hórsy sašo wupschcźicź, hdyž žo tak hladajcy derje cźuschchu. Woni powdachu, hudźachu a pschekhodźowachu žo po małem parku; potom dźěchu na błiske kuli a schcźipachu njesapomnicźki a debjachu žo še nimi. Tam pschihotowasche Aurel towarschne hry. Margita snajesche jich mnoho a wuczesche je Tamaru a jeje towarschnizu, a tu žo, so žo bźedej lizy młodeje marquise jenoź tak saharschtej.

Hdyž do Hórki žo wróćachu, bě njes tymi w schtomowniku kofej pschihotowany, a žónke, hyrnjej też trochu pschekwapjene, njesapsédźu rjenje poschcźawne połoscźinstwo.

„Pola naš je to tak waschnje, lube dźěcźo," rjekny knjes Mikkatych, „a kóždy dyrbi žo podwalicź!"

Podarmo bě žo knjes Adam bojał, so budźe žo tale tasła wot tamneje wjeźery rano w Podolinach zara rozsnawacź. Wšo njeběchu ludy žłéborne schalki, krystalowe takćki a drohotne damastowe pokrywadła, ale na bliźe stojschtej dwaj spodźiwnje krašnej kwětkowej, a na městnje prostuchu hinźwonika w liwreji pošłuźowasche kuhojna knjeni domjacnoscze žana a rozdźěkowasche žwoju kedźliwosć na wsche strony. Tamaraje Orano žłodźesche dźensa tak derje, kaž traschi hischcze jenje, a jeje towarschnizu njeběschtej ju hischcze jenje tajteje wjeśeloje mužle widźałej.

Po kosju schepny Nikolaj žwojemu pschecźelej něschto do wucha, ale tuton ježahny najprjedy ś ramjentom, ale k wulkemu a jara pschijomnemu pschełapjenju wschech pschinješe wón cźesto rjenje nabłoźowanu zytheru a hrajesche, pschewodźejo ju pjedi žpěwje, nětkotre ruske pěsnje. Wjchém ko derje spodobachu; jenoź knjes Orlowitz, kiž skoro wuśrožany na młodeho lěkarja pohlada, bu ś toho wokomika mjeńcźiny, ale to pschi powschitkomnem rozwjeselenju žadyn njepytny.

Sskónzo dźesche ko hižo khowacź, hdyž hoścjo ś Hórki wotkhadźachu. Margita, Adam a Aurel jich pschewodźachu; prěnjej hacź do Podstarišćeho schtomowníka, Aurel hacź do žamoho hroda.

(Pokracźowanje ...)

ljubje witane. Njech kóždy Sobustawo Hwojich Sußodow Sobuspjichinjedše. Chcemy ſ mašchefe ſtrony mjenowanu pokładnju ſwěſčišćá a Sobuſtawy pjched ſchkodu ſchkitacź.

S **Lutobeža.** Póndźelu wjeczor wostaji žeby kołojšdźeny ſwoje koło pjched tudomnym hoſčenjom ſtejo a jenož na zyle krótku khwilku do njeho ſatupi. Jeho njepſchitomnoſć pak paduch wuzi, kradny latarnju ſ kola a běžeſche ſ njej po puću do Kamjeneje. Nadźijomnje ju wobkradnjenemu ſa tydźeń ſaßo pſchinjeſe, heiwak policija po nju pjchińdźe, pſchetož tukaja na wěſtu wobzoßu.

S **Wulkeje Dubrawy.** Siawne wuſtupjenje pſcheſtiwo ſtaklikej nemſkoſtatneho ſchulſkeho ſakonja, kiž je Budyſchkje wokhowjene wuczeſtne towarſtwo pſchipowědźilo, dyrbjeſche ſo wot 30. oktobra na 31. oktobra pſcheßunyć. Wono budźe nětko 31. oktobra popołdnju w 4 hodź. we „Wjeſelem hajniku“ we Lomſku pola Minakaka. Sa rěčnikow ſtoj dobuſtaj jaſtwowy wuczeć Kleiſt ſ Wrótſławja a wuczeć Sachſe ſ Drježdźan. Wono dźe wo rozraženje ludoweje ſchule. Starſchi a wſchitcy, kotſiž maju ſajim ſa ludowu ſchulu, wjeſele ſo poſtaraju ſa polnu ſhromadźiznu. (Hladaj też nawěſchk w pjatkownym čiſle.)

S **Pomorz.** Profeſor dr. Derlitzki, direktor ſpytawnje w Pomorzach, wobdźěli ſo na wobcowerſkim khódźenjowanju wědomoſtnieje pódlanſkeje rady mjeſhnarodneho rataſkeho wuſtawa w Romje, ſa kotruż ſu wón w minjenym rěče ſa ſtajnjeho Sobuſtawa pomjenowany. Na pjcheče mjeſhnarodneho wuſtawa pjchewoſmje wón w komiſiji ſa dźěłowu wědomoſć ſaſtojnſtwo generalneho roſprawjerja.

S **Hrodźiſčeča.** Cźaſnik na naſchej zyrkwinej wěži je też fraſiowal, wón dźiwiche wſchě. Jenož 8 hodź. dźěłaćí, wołaße pak ßebi wot njeho 24 hodź. dźela žadaſche. Tohodla je też wiele ſwady wuſtało. Po dołhim jednanju ſu ſ cźaſnikom pſchesjene pjchiſtki. Liežba ſo.....ow je dźěłena, cźaſnik trjeh dźeń jenoż dwójzu dwanaće hodźin dźěłaćź. Wołaßa je jemu no.aj zyrkwinſki wobſtarak, na kotrejhž 12 hodź. nadwiſne ſteji. Tak je nětko ſaßo wſchitko w maſſépjchim porjedže. Nowaj zyrkwinſki, kotrejž je knjes Paul we Hrodźiſčeču ſhotowił, ſtaj jara rjanaj a cźaſnik nětko ſwoju ſłužbu ſaßo dale wukonja. Dokelž wón nětko zyle prawy cźaſ pokaſuje, dha muža ſo maſchk kermuſchni hoſčo, kotſiž njeſeju a Pondźelu k nam pjchińdźe, po nim ſłoženacź a w prawym cźaſu ſaßo wotpuſčowacź.

S **Krekij.** Sa tudomnym wuprózdnjeny diakonat je kraſne konſiſtorſtwo farara Eckelmanna ſ Freitala-Dohlena (ſ Drježdźanſkeje eforije) poſtajiło. Farař Eckelmann ſnjeſe poſa naß w bliſchim cźaſu ſwoje pjchedſtajeńſke prědowanje.

S **Wóſklinka.** W nozy ſ Jrjedźe wokoło 1 hodź. ſu pola tudomneje wobjedźerki hoſčenja Jdy Hammermeiſterowej paduſchi pobyli. Woni ſu wokno roßbili a ſ nim do korčmaſtwa ſtjuwy a do ſale ſaléli a ſu tam ſwirtuſoh, kurjerſke twory, błidowe pjchikrywy atd. kradnyli. Kradnjene wěży ſu nětkje 250 hriwnow hódne. Po ſkaźu jedna ßo ſu wo wonkowinych paduchow, kotſiž ſu ſ jědnymi kłami do Wóſklinka pjchijěli. Wobkedźbowanja wo paduchach njech kóždy hnydom bliſčej policiji wuſtawi. Wobkradnjene je na wuſhledźenje paduchow myto wuſhajiła.

Se **Semiz-Luniz.** Póndźelu rano 3/4 8 hodź. ſta ßo w tudomnej ſtale „Wulki knježninu kamjeń“ ſmjerſtne njeſreće. 20-letny dźěłaćeŕ Wóhma ſ Wjaſoniza a druhi dźěłaćeŕ wupomhajo wotpad do kopa wołjeſtkaſ. Prěnja ſcwrjeła, kotraž tam njeſcheſtaſ, je wuſkrije dla maſkroho wjedra ſ prědnimaj kołonaj pjches kónz kołijow ſajeła. Swjeſhożeny Wóhmo, kiž na ſadnim konzu twarje ſtejeſche, bu we wyſokim kole do 12 metrow hłubokeho kopa delenjerchjeny. S padanjenjom na kamjenje je ßo Wóhma ſaraſył. Jeho cźěło k ſtarſchinaj do Wjaſoniza dowjeſechu.

S **Kamjenza.** Na Bjroſhowej dróhy ſta ßo póndźelu popołdnju 3/4 5 hodź. njeſreće, kiž mohłe lohko k jimy ſcźěrkam dowjeſeź. Prózdny cźěžity automobil ſ pjchipowěſchkom tudomneje Hónczej ſpedizije dyrbjeſche tam privatnemu automobilej wuječ a běſche nuſowany, khětro daloko na lěwo ſajeć. Pod wołowej cźeju pak ſenja popuſcheć a woß ßo do Cźornecho Halſchtrowa funy. Pjchipowěſchat a ſadnjej kole prědnjeho woſa ſtejachu na dróhy, prědni dźěl cźerjejſtejeho woſa pak we wodże tcźeſche. Dróha běſche ſa jědny wobkhod nakhwilnje ſawrjena. Cźłowjekoju na ſłoże do ſchkody njeſhińdźechu. Na mjeſnje ſnjeſbożenja ſtejeſche mnoho wcźipnych.

S **Wojerez.** S 2. novembrom ſapoczinje ßo roſwuczowanje w tudomnej rataſkiej ſymſkej ſchuli. K prěnjemu raſej bu tej podkurſuſ pchiprawjeny. Wjedniſtwo ſchule ma knjes direktor Herman w rukomaj.

S **Cźelnego.** Po pjchedpołdńſkim pjchedſtajeńſkim wokrjeſnego rataſkiſowneho ſwjataka (Landdand) dra. Kruziga ſ Róßbórka ſaſoczichu w mjeſnej wěży mjeſnu wotmołwu rataſkowneho ſwjataka. Sa dowérnika wuſiwolichu rataſa Jana Petrika. Kubleŕ Claußa-Finſtiſkeŕ rěčeſche wo dawkowych praczeńſchach a rataſkich wuczeŕ Spahr wo ſelenym hnojenju a łóhkich pódach.

S **Kłětneho.** Kaž ſhyſchimy, chce ßo naſch duſchowny paſtuſ, knjes duchowny Maſink, po nimale 29 létnym ſłużenju ſtuſkowanym ſtuſkowanju w naſchej wołßadze k 1. januarej 1928 na derje ſaſtużeny wotpocźink podacź. — Njedźelu 23. oktobra wumrě w naſchej wěży wumjeńſkarka Hana Kreiſkowa rodź. Balez w ſtarobje nimale 79 lét.

S **Kłětneho.** Saſtóżeny njedźelu na nimſkim kwaſu nju prědowaſche mijijionaŕ Cuch ſ Ochranowa (Hermſdorf) wo ſwojim miſijońſkim dźěle mjes lěſnymi cźornuchami.

S **Wukrancźiz.** Póndźelu pjchebywaſche w naſchej wěży ſuwónſka kwnitija. Pod wuſiedowanym wokrjeſnym rataſkim ſu ſo cźěło dźeſeża wotewrjene, kotreż bu pjched 4 wjedźelemi na pohrjebniſchźeju ſ Nadſchowje polhowany. Pjcheczitwo ſtarſchinaj wuſta łukanje a tak bu wuſne, ſo ſuch pjchijěłemu hmjerſce ſwěſci. Bo wunoſchku pjchpowtowanja hacź datał nicźo ſnaſe ...eje.

S **Laſa.** W lěſach łubla, kiž nětkhy baronej ſ Löwenſteina ſłuſchejche, ſu ſapoczeli lěſ puſchecź. Nětkhe 3500 hacź 4000 jutrow lěſa ma ſo popuſchecź a drjewo ma ſo wužiez ſa wužitkowe podobnoſce a palne drjewo. Puſchczenje ma w tukomaj Spechtez ſtorna ſ Barkina a ſmjeje drje dwě hacź tſi léta dźeła. Nětkotre ſto dźěłaczerjow tam bjižom dźěłaja. Wotmyſlene je, baraki ſa dźěłaczerjow natwarjecź. Też kantim chzeda pjchiprawicź, kotruż na Kolpinzaſſe hona ſtaja. Dźěłaczerjo maju ſwoje dźeło ſwjetſcha w akkordze. K lépſchemu wotwoſowanju pobiteho drjewa chzeda wot żeleſnicźe pjchiſamkowage kolije do lěſa natwaricź, w kótrež pak chzeda drjewo ſ wuſkokolijatej żeleſnicźu k pjchiſamkowazym kolijam pjchiwożowacź. We lěſu namaka mnoho dźěłonjemjeŕſkich, kotſiž kóżdołtnje ſ twarſtwa pjchińdu, dobrn ſaßužbu ſa ſymſki cźaſ.

S **Dubrjenka.** W tudomnych ſkałach kujeſi pilne ſiwjenje. So buchu ßo tu dalſchi dźěłaczerjo ſamjeńcźiz mohli, cźehża 200 tóßnych metrow wulku karaku natwaricź. Mimo teho twari jedyn wobydleŕ ſe Skaſkowa dom, w kotrymž budźe pjchebywaſchich ſamjeńcźene, kotreż budźe prěnje w naſchej wěży. — Burſke łubło, Michalej Wroblej łuſchcaze, ma ßo 12. januara 1928 na hamtiſkim ſudniſtwje we Wojerezach na dyrbjeſtſe waſchinje na pchedźadowanje pſchedawacź.

S **Mučjowa.** W nozy wot pjatka k ſobocźe je jenemu tudomnemu wobydlerjej něchtó jeho motoriſke koło kradnył. Wono ma cźiſło 2385, je ſelene barbjene, ma cźornej pſchimadle a wodźidło ſ linolejowym bantom wobwite. Wězowne ſdźelenja njech ßo wojſejwja kujeſej wyſchſchemu żandarmej Hejej we Werninghoffje.

S **Róßborka.** Nevěrſkemu hajnikej Hinczi w Noeju je ßo ſaużdenu ſobotu poradźiło, na Delnjo-Nowowjeſczanſkim rěvérje dźiwje ſwinjo ſatſělicź, kiž 150 puntow waſeſche.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 27. oktobra 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje:

1 Dollar	4,1905	100 pólsk. złotych	46,95
Jendželski punt . .	20,405	100 čěskosł. krónow	12,413
100 ſwajc. frankow	80,80	100 franc. frankow	16,44

Barlinſka burſa ſapocza wežerawſche wikowanje ſe ſłabymi kurſami. Te pak ßo poſtajichu jenzylnjoſnje.

Produktowe wiki ſamejo pjchemjenjenja njepjchiſmjeſchechu, hyrnjeż wukraj khětkowne żito njeſchto dróſčſcho poſtiżowaſ. Wežera pławſeſche zentnar

w Barlinje.

pſchenicźy 12,25—12,40 hr., rožźi 12,40 hr.
hacź 12,60 hr., jeczmjenja nałetnjeho 11—13,35 hr., wowſa 10,40—10,95 hr.

W termiſnowym witowanju

ſa oktober: pſchenicźy 13,65—13,57½ hr. a rožźi 12,60—12,50 hr.,
ſa dezember: pſchenicźy 13,65 hr., rožźi pak 12,41¼—12,37½ hr., wowſa 11 hr. hacź 11,05 hr.
ſa měrz: pſchenicźy 13,70 hr., rožźi 12,52½ hr., wowſa 11,30 hr

Na pjchedań:

Kóń hrěwjołětny mjes dwěmaj na wuběrk w Mik...ach cźo. 23. — Knjeſi dwór w Kěſchinku pola Hródka.

Swinjo k bate kormjenju w Mjeſ Wodźe, Haßa ſwobodny cźo. 8.

Runkiz, kuſeki dwór w Kěſchinku.

Krowa wuſołožaczerka a rěłak we Wojerezach, Mějſchtaſka haßa 16.

Nětkotre pjaczizny ſ wcźerawſchich Drježdźanſkich wikow
(Markthallen)

Sarěſana pjeriſna: Kury ſtare 1,30—1,60 hr., młode 1,40—1,80 hr., huſny 1,20—1,30 hr. kuczki 1.40—1.60 hr., hołbje 0,50—1,30 hr., karpy 1,30 hr. a ſchcźuki 1.20 hr., liny 2,20 hr., raki 10—75 pj., bośańki 30—35 pj., pruſſiſan 70 pj., brěſchki 1 hr., kruſchcźuy 10—45 pj., jabłuka 10.—60 pj., běrny zentnar 4,50—5 hr. a butra 2,10—2,40 hr., twaroh 32—35 pj., jejo 16—18 pj., pſchenicźna muka 28—34 pj., kurjatka 60 pj., prawaki 0,90 hacź 1,50 hr., měd 1,50—4 hr.

Swinjaze wiki wežera ſrjedu w Barlinje

Na nje běchu pjchijěłi 261 ſchakow a 777 proßatow.

Te placźachu

běhaki.

wulke	43—55 hr
hrěnje	30—43 hr
małe	20—30 hr.

proßata.

wulke	10—17 hr
hrěnje	6—10 hr.

Wiki klasachu. Placźiznu ſo wotdrjeßjowachu.

Sto poruczi:

Piekarſki pomocznik, 19 lét ſtary. Dalſche powě Herbika grychia w Konjezach p. Rakez, telefon Oßling 27.

Pjchijaczej pytaja:

Piekarſkeho ſa rjane a běłe pjeczywo, Ssykora w Delnim Wujeſdźe.

Bjodarſkeho, Wach w Kulowje.

Schewſkeho, Simow w Delnim Wujeſdźe.

Kuchariſke a holzu do domu, kejkelkuſerſki dom w Budyſchinje.

Holzu do domu, Seſſenowa w Budyſchinje, Hornjeczeſka haßa 19. — Lutſach w Mučakowe.

Robocźaniſku ſwójſku, kujeſi dwór w Jannowu.

Ssudniſzy na pſchejadźowanje

w **Haßlowzu** pola Kamjenza: 90 ſwjenow, 300 ſpizow, 25 dubowych deſkow, 23 koſow, paſaża pila, kołowaka a koleßaŕſka maſchina (kupzy ſeſtu ßo doſ. w 11 hodź. w Rychtarjej hoſčenzu;

w **Pjaczizach:** Drohtowej kamoraj, werſtiko, ſoſa, ſchpihel, regulator, kóń, hoſpodaŕſki wóz, rěłak a bliſko pjched ſoſa (kupzy ſeſtu ßo doſ. w 11 hodź. w hoſčenzu „Ke ſtipanu“).

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenſa doſ. 3/11 hodź.:
Wobrot je ſnadny. Wiki malo wulkite.
Doſ. 3/12 hodź.: Każ pjched hodźinu.

Płačizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hawak 100 kg.
Płačizny po złotej hriwnje.

	26. 10.	25. 10.		26. 10	25. 10.
Pšeńca	345-348	345-348	buny	22-24,00	22-24,00
rožka	348-2?8	348-352	wołs	22-24,0?	22-24,0?
nał. jeczmjeń	220-267	220-267	młodre lupiny	15-15,50	15-16,00
nasz. jeczmjeń	—	—	žołte lupiny	—	—
wows	206-219	206-219	zeradella	—	—
kukurica	191-193	191-193	raps. wosušk	15-16,20	16-16,40
pšeńc muka	32-34,50	32-34,50	tany wosušk	22-22,70	22-22,80
rżana muka	32-34,00	32-34,00	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	14,50	14,50	běrnj. kruški	24 25,00	24-24,80
rżane „	14,75	14,50	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,45-2,85
raps	330-335	330-335	rżana słoma	1,05-1,35	1,05-1,45
lane symjo	—	—	pšeńc. „	0,90-1,20	0,85-1,25
hróch	35-37,00	35-37,50	wowsna „	0,85-1,05	0,85-1,05
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jječna „	0,85-1,05	0,85-1,05

Płačizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

26. oktobra 1927. Płačizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenja.

Woły: 274.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetſeje rěrneje hódnoſce hač do 6 lět	—
Młode mjasne, njewukormjene, ſtarše wukormjene . . .	52—55
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarše . . .	47—49
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	35—44

Byki 327.

Polnomjasne, wurośene, najwjetſeje rěrneje hódnoſce .	—
Polnomjasne, młódše	52—55
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarše .	48—50
Špatne	44—45

Jałojcy a kruwy: 713

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetſeje rěrneje hódnoſce hač do 7 lět	44—48
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rěrneje hódnoſce hač do 7 lět	36—40
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	26—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy . .	30—22
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2200.

Najlěpše wukormjene (2. druź.)	52—52
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	48—84
Špatne (4)	47—62

Wowcy: 3350.

Młódše a ſtarše wukormjene (1 druźina)	62—68
Starše wukormjene (2.)	50—60
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	36—45

Swinjo: 13832.

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět ſtare	67
Wukormjene	64—66
Mjasne	60—65
Špatne	57—60
Rancy a kundrosy	55—58

Z Łužicy.

* S **Delnich Wóſarij.** Tudomna wobydlerka Madlena Mencźkowa ſwjeczeſche ſamjeńcźi póndźelu ſwoje 93. narodniny. Wona je nimale najſtarſcha wobydlerka naſcheje wſy. Jenaj jena wołoßa je hiſchcźe ſtarſcha.

* S **Lěwałda.** Pjched Budyſchim łampiſkim ſudom hčeſtaj tudomnaj nětkuſchi mſchichkanoſka Kuczka dla pſchekſchiwjenja w ſaſtojnſtwje a gmejnſki ſłužownik Kunath dla falſchowanja liſcźiny wobſtorjenoſ. Kuczku ſaſudźichu dla pſchekſchiwjenja hmajmjeńſtwa 2000 hriwnow a falſchowanja liſcźinow k jaßnu na 5 mježnjow a Kunatha dla pódpiſowanja k falſchowanju priwatnych liſcźinow k 9 hr. pjenjeżneho khłoſtanja.

* S **Bjarnaczicź.** Pod ſymnym wobdźelenjom ſchulſkeje gmejny poßwjeczichu w naſchim mjeſce ſamjeńcźi njedźelu nowe ſchulu, kiž je zyle po zadanjach nowego cźaſa nawtarjena. Sdwjedźeńſku rěcź mějeſche wokrjeſny ſchulſki rada Wiehweg.

* Se **Jilawn.** We wuhlowej jamje w Hirſchfeldze ßo wutoru rano dźěłaczerjo polnoliczinje jaßo na ſwoje dźeło wróczichu. Póndźelu pak tam hiſchcźe njedźelachu, każ we druhich jamach.

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* S **Klucza pola Drježdźan.** (Ssydomlétny hólz jako ſapaleŕ.) Ssydomlétny hólz ſapali ſłomowu ſajmu, kotraż pjchi hłownej dróhy njedaloko naſcheje wſy ſtejeſche, dokelž chyſnyche wódjecź, każ ßo ſłoma pali.

* S **Drježdźan.** (Spinalne wothromnjenje.) Hacź do ſaůdźenje ſobotu ſtej w Drježdźanach dwě dalſchej dźeſći na ſpinalne wothromnjenje ſkhoritej.

* S **Lipſka.** (Rubježny nadpad na kontoriſtku.) Ssobotu krótko po 1½11 hodź. w jenej lejowinoſći na Kralowiſkej dróhy njeſnatu cźłowjek kontoriſtku we wokrjeſi wot ſady nadpadny a ſpyta ji wjeſchi pjenjes po kotrejž běſche hołza na póſtowym ſchkelowym hameze pobyła, rubieź. Hołza pak ßo ſpytnje wobaraſche a do njeho kopaſche, ſo dyrbjeſche ju ſtónczenje puſchczicź. Hołza pak mózeſche pjenjezy ſwojemu dźěłodawarjej wotedacź.

* S **Lipſka.** (Cźeſte njeſwoze ſ motoriſkim kołom.) Na dróhy mjes Probſtheidom a Dóſenom ſobotu rano wokoło 3 hodź. motoriſke koło ſ jwjedźikom a dwěmaj wobſobnaj na ſoſiużkowym ſedle do ſadowego ſaſchkacha, kiž na wiki jedźeſche. Seźěhnuli ſranjenja běchu hróſnje. Wjedźika koła cźeżko ſranjeneho pod kołom wucźahnychu. Jedyn pjchijěſdżaju woſta ſ cźeżkimi nutſkowinymi ranami leżo a cźeſa bu wo ſchtom wjerhnjena a woſta bjez wědomja leżo. Wſchitkich tſoch bamjeſchu do Hornjowje.

Přilopk.

* Wjele hněcha w Krkonošskach (Riesengebirge). Wjazy k wutorje je ho w Krkonošskach wjele hněcha naschło. Hač do 800 metrow dele je hněch lježo wostał. Na wjerškach horow leži něhdźe 7 cm. wysoke. Wutoru rano wokolo wašche thermometer w horach 3 stopjeńi pjenu. Sněh je pschestał padać.

* Wulki woheń pola Magdeburga. Sobotu wudyri w bróžni jenoho kublowcho najeńta, najjerje je zapalenstwom, wulki woheń. Bróžeń je zyle wotpali. Njemóžcene žně je 400 jutrow pola ho wschitke hobu spalichu. Naštała schloda wuczinja něhdźe 100 000 hriwnow a je je zawěrjenjom trjeba.

* Njeswoje w podkopkach. Delepadaze kamjenje jatych na janje „Hansfeld" pola Langendreera a Westfalskej tšioch hórnikow. Dweju hu morwoju wuhrjebli. Tšeczeho hischcze wytaja.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schtrowa powěsć wo wjedrje ja jutschi pjatk: Kłubadulicha, wrócźcle ho pschecźahuja, kyhnitche wětry, hewak sterje scherjate.

W Magdeburgu je jenoho 26 létneho samkarja jeho žona sakóla. Žona najprjedy wudawasche, so je muž ho z njej hwadżiwschi sam žebje faktót. Pschepytanje pak je wupokasało, so je žona w swadże muża stonzowała.

W spěschnym żelesnistim czahu hu wutoru njes Dortmundom a Hammom franzowskeho profesora Constianta morwcho namakali. Swonkowne sranjenja njeběchu na cźele widżecz, jenoż z huby a noża trej cźerjesche. Hacź je Constant snjesbożił, abo hacź hu jeho stonzowali, njeje hischcze rosjasnjene.

W Alpach je ho wulki hněch naschoł. Alpske drohy pisches Wulki a Mały St. Bjarnat stej ja automobilny wobkhad sawrjenej.

W poslednich powěsćach je ho z pasażerow italskeje łódże „Makaldy" 300 tepilo. Na tym samym mjesnje, hdźež je ho łódź potepiła, je w poslednim naleću amerikanska parna łódź „Western World" na jesnje z Buenos Aires do Newyorka do podwodnych skałow sawadźiła, tola je jej mózno było, ho z wulkej prózu wukhowacz.

Pschisażny sud w Parisa je zidowskeho nadpadnika Schwarzbartha, kotryż je něhdyschoho wukrajinskeho hejtmana Petljura zatsełił, winowinowat.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Předsydstwo „Nadźije" zeńdże so jutře pjatk do słowjanskeje hodźiny ke krótkemu ale ważnemu rozpominanju, a to z dypkom ½8 hodź. w kofejownji Serb. Domu. Předsyda.

Budyšin. Kedźbu! — Morawske wučeńki přijedu (31. X.). Mamy přisłušnosć, jim nócźeh poskićić za jeničku nóc. — Prosymy wo podpjeru a zrozumjenje. Zdźelenja k. Janakej w Smolerjec knihařni abo k. Krječmarjej w čišćeřni w Serbskim Domje.

Khwaćcy. Naše „Serbske towarstwo" zmeje njedźelu, 30. okt., ważne posedźenje pola Nowakec. Porjad: Posmjertna pokładnica atd. — Přinđże pak wšitcy, lubi bratřa! Předsyda.

Laz. Naše serb. tow. „Handrij Zejler" zmeje njedźelu, 30. oktobra, popołd. w 4 hodź. zhromadźiznu. Jednać budże so wo wažne dypki. Porjad so we zhromadźiznje wozjewi. Winowatosć kóždeho sobustawa a spěwarja je, zo přińdże. Nowi spěwarjo su nam kóždy čas witani. Předsydstwo.

Małešecy. „Jedn. Sokoł." Serbske reje so dźensa štwórtk (27. X.) wuča. Wšitcy dyrbja cyle wěsće přińć.

Njebjelčicy. „Sokoł" zwučuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Pančicy. Kedźbu! Dla wěsteje přičiny njebudźe tón tydźeń zhromadne zwučowanje nawječornoho wokrjesa Sokoła. Hdy so přichodne wotměwa, so hišće wozjewi. Wokr. načolnik.

Pančicy. „Lipa Serbska" (měšany khór) spěwa pjatk (28. X., na Symana Judy) pola Natušec w Kukowje. Započatk we 8 h. Nowi spěwarjo su nam stajnje witani. Dirigent.

Radwoř. „Serb. Rat. Dorost" wotměje přich. njedźelu (30. X.) popołdnju w 3 hodź. ważnu zhromadźiznu w „Jandźelu" pola Kralec. — Wšitcy towaršow wołakuje předsyda.

Rakołdy. „Jedn. Sokoł" zwučuje kóždy štwórtk wječor z dypkom we 8 hodź.

Slepo. Sobotu, 29. oktobra, wječor we 8 hodź. zmeje towarstwo „Swěrnosć" ważnu zhromadźiznu pola Bastiana. Nichtón njesmě wuwostać!

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězynach. — Za nawěški: G. Janak w Budyšinje.

Tunje nazymske poskićenje!

Zymske mantle nowočasne formy 75.-,55.-,49.-,39.- **29.—**

suknjowe palctoty eleg. wuwjedźenje 83.-, 76.-, 68.- **53.—**

gumijowe a kosmičk. mantle njepřemokawe 36.-, 31.-, 25.-, 21.- **15.—**

mužace wobleki rjane mustry, tkan. a gabardiny 75.-,59.-,49.-,39.- **29.—**

mužace wobleki módre z čes. tkan. jeno- a dwojorjadne 93.-, 83.-, 78.- **59.—**

hólčace wobleki njezatupne tkan. praktiske barby 86.-,28.-,21.-,15.- **10.50**

njepřemokawe kabaty a jupy 25.-, 18.50, 13.50, 11.50 **8.50**

Hugo Pachaly

w Budyšinje před Šulerśk. wrot. 1

Čehodla kupiće šijace mašiny pola pučowacych ??? ? Šijace mašiny ?

njeju z oyła tak drohe. Čehodla płaćiće 50—60 hr. wjac? Šijace mašiny dyrbiće pola mje kupować. Předawam jenoż prónjorjadne fabrikaty po jara tunich płaćiznach. Rukuju tež kóždy čas. Podawam tež wšudźom darmo do domu. Podźelne płaćenje dowolene.

J. Schiebak w Budyšinje

Žane klamy na Mužakowskej drózy 4 Wuporjedźernja

Što sluša tym zrědka namakacym wěcy- wustojnym tobaka za před. w małym ??? **Hennig w Budyšinje na Žitnej hasy 12**

Dale kupujece Wy pola wěcywustojneho, kotryż jenoż najl. cigary, tobaki najl. kajkosćow a cigarety prěnich firmow předawa.

Wosebite čiste přemórske rjepiki punt 50 pj.

Standard-separatory

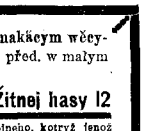
nawjedowacu mlokowu centrifugu podawa wosebje přihodno

Korla Gast w Budyšinje

ratařske mašiny a z mocu cźerjace wozydła.

Trjebane a nowe

meble

kał tań wuhotowanje jstwow poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4[1] Podźelnje płaćiš dowolene

Bodega Espanola

Přijomne přebywanje za swójby při hudźbnej zabawje. Zetkanišco za starych a młodych. Tunje a dobre nakupowańske žórło južnych a lěkowańskich winow za domjacnosć kaž za zasopředawarjow.

W Budyšinje, na Mjasowym torhošću č. 7

Fleischerec

pjekarnja pšeničnych a woseb. pječowow

Telefon čisło 2965 na Hornčerskej hasy

poruča nimo toho swoju nowu připrawjenu jenoż wodnjo wotewrjenu

kofejownju

z wuběrnymi konditarskimi wudźełkami

k wšědnemu wopytej

Tunje wobuće za nazymu!

Wobuća za młodźinu:

čorne dźěćace cźrije z espinku z howjazeje kože

23/24 3.70 25/26 4.—
27/30 4.70 31/35 5.80
36/39 7.20 40/46 9.50

šnórowanske cźrije howjaze-box

27/30 **6.75** 31/35 **7.75**
36/39 **10.50** 42/46 **12.50**

Dale mamy znamki: **Wasserstoiz a Jungdeutschland cźrije, Ada — Ada — dźěćace cźrije, Hólčace a pacholace wuhotowanje cźrije kóždu wulkosć!**

Powolanske a dźěłanske cźrije, dźěłanske cźrije a tajke ze spinku howjaza koža 12.50 10.50 9.50

walkowane cźrije howjaza koža znata kajkosć 19.75

tofie plušowe z póduš. z čépj. kože 1.25 dto. z Mokotplušom 1.50

cźrije na hasu eleg. nowe formy, najl. kajkosće

Hohrski wubjerk wšěch kož. druž. znamki: Hessia, Feather, Dr. Lahmann — Angulus!

Zu Fabke Schuhwarenhaus Lausitzer Str. 3

32 pj.

płaći pola nas punt

mlěteho cokora

60 Pj.

¼ punta palenoho

bunoweho kofeja

dale wšě słódke twory čerstwe a tunje

„Kúri" predawarnja w Kamjencu

Biamarckowa dróha čo. 7 a

w Delnicy

Nowe torhošco čo. 4.

Kybjacy wolij

za skót (Viehlebertran) z rukowanjom prawy

Winter Mierschec bratr. nasl. na Žitnych wikach 30

Nowočasne

mantle a wobleki

za žony a dźěći

wulki wubjerk tunje płaćizny

W. Häcker

w Budyšinje

na Žitnej hasy 7.

Barchent, płat za košle, rólcowanske ruby, šórcuchi, wołmu k strykowanju we wulkim wubjerku.

W. Köhler w Budyšinje

na Hłownem torhošću čo. 9.

Kože wšěch družin kupuja po najw. płaćiznach a

cźrjewa

předawataj

Kiedling & Erdenberger

na Zwonku. Lawak hasy 54 III.

Sobotu w „Pol měsacu".

Pjekarski pomocnik

18 lět stary, pyta dźěło. Dalše powě Herbska grychta w Konjecach pola Rakec; telefon Wósłink čo. 27.

Žony! -i- Žony!

Wupłókowace aparaty

frigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeluškowe kholowski podłožki, štažiki za prědki, štažiki za pažemi, też wulki wubjerk wšelakich

gumijowych tworow.

Wobroćće so dowěrliwje na

K. Wagnerowa

w Budyšinje

před Šulerskimi wrotami čo. 9.

Weidlichec pjelsćinowy dom w Halštrowje

poruča za serbske žonjace kožuchi wšěch družin

pjelsćinowe wobsadki a podšića

tunjo a dobre we wulkim wuběrku. Prošu, wobhladajće sebi mój skład wobsadkow a podšićow

pola Hokoweje w Budyšinje

na Cyrkwinskem naměšće

Die Qualitätsmarke

Přez 150 časnikow do jstwow a kuchnjow

za kóždu kuchnju a jstwu hodźace

F. A. Lenke w Budyšinje

na Hošic hasy 25 Telefon 3929

Dźěćace wozyčki

dobre kajkosće po tunich płaćiznach a wjeco najnowše

Paul Böger

w Budyšinje na Suiskej hasy 5

Spěšne poskićenje!

Pytamy

2 pilneju předawarjow

za prěnjorjadnu ratařsku wěc při najlěpšej zasłužbje. Krótke zamołwjenja njech so podadźa pod „D 66" na wudawarju „Serb. Nowin".

Wurjadn. poskićenja za kermušne pječwa!

Cokor pt. 31 pj., po 10 punt. pt. **30 pj.**

pšeńcznu muku . . . punt 25 pj.
margarinu . . . . punt 55 pj.
kokosowy tuk w taflach punt 65 pj.
sultaniny . . punt 85, 75, 65 pj.
rózynki . . . . . punt 75 pj.
korynty . . . . punt 80 pj.
kokosowy worjech . . punt 80 pj.
mandle . . . ¼ punta 55 pj.
módry mak . . . punt 65 pj.

za rězanja cźe korjenja tunjo!

hejdušku . . . . punt 38 pj.

čerstwe palene kolesje

¼ punta 120, 110, 100, 90, 80 a 70 pj.

Thams a Garfs

w Budyšinje a w Kamjencu

Sokołski spěwnik

Njeoh sebi jón kóždy Serb kupi. Płaći jenoż 80 pj. Na předań

w Serbskej knihařni w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowótnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde do. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiśći Smoler, sc. knihičišćerja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 3687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy cu u rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 253 **Budyšin — Pjatk, 28. oktobra 1927 — Bautzen** **Lětnik 46**

Němski sejm

Němšći sejm je schwórił wo finanzowym a hospodarskim położenju Němskeje jednak.

Sozialdemokrat dr. **Hilferding** wo němskim finanzowym hospodarstwje praji, so wono z hłownego dźela pod wliwom Dawesowego plana steji. Kóžde němske samolětne nješto so wo to prózuje, **so by so plan pscheměnił**, tola dyrbi so nasche finanzne hospodarstwo tak złožić, so so wschě cyze zwjedu. Něrěž finanzneho ministra kritisuje, wěznik praji, so so knježerstwo pschi nastajenju statnych dohodow a wudawkow za pschichodne lěto njeńmě na to spuschćerć, so nětčišće pschihódne hospodarske wobstejnosće dale tajke wostanu. Němšće hospodarstwo za žiwoje rozwiće wukrajnych požčonkow potrjebuje. So bychu so króćkotrajne požčonki wobunjesowale, je president němskostatneje banki naprawy cynił. S tym je chcył bursowej krizy zadźewać, tola je z tym **hrozu na burzy** sdobudźił. Njeby trjeba było, so dla tajkeje bursoweje hrozy rozhoriś, hdy by to wjele jenoż burzy była, a niz dalekotrajaca wěz kapitalnych wiłow, kotrez hospodarstwo nutnje trjeba. Jara nadrobnje dyrbi so rozwažić, hač ma so diskontowa zadźba dale powyschić. Sso žurjerce bóle njepjemjeny zami za skónčowacz.

Němski hospodarskowy minister dr. **Curtius** nechce wschitcy, tak budże hospodarske położenje Němskeje we pschichodze. Hospodarstwo wot diwjeh wobstejnosćow wotwiwuje: na jenym boku wot **kupowańskeje mozy**, na druhim boku wot **zastaranja** z **kapitalom**. Schtož kupowańsku mózu nastupa, hospodarstwo z tejele strony najmjenschi strach hrozy. Zakopschitcze nimale dweju miljonow do hospodarskeho prozesa, powyschenje nuzy, kotrež je so po skónčenju bakuly pschewjedło, też powyschenje zastojnistwe nuzy na dleschi czas kupowańsku mózu zawěsćuja. Schtož hibanje płaćizneho nastupa, wono jenoż pomału horje liupa. Tola z druheje strony hospodarstwu **je zastaranja z kapitalom strach hrozy**. Sapódstawk dr. Hilferding je zyle prawje rjekł, so su naprawy, kotrež su je kóńc dezembra zandzeneho lěta z wobmjezowanjom wutrajnych požčonkow cyniłe, k hużenju diskonta němskostatneje banki, k wuczerpanju němskich pjenježnych wilkow a k wudaczu němskostatneje požčonki lěta 1927 dowjedle, a so němske pjenježne wiki žane njemóża hospodarstwo z kapitalom zastarać, kotrež je so wot spočatka lěta roswiło. Sćmy na dowos wukrajneho kapitala pokazani. We zjawjosći prascheńe wobłada zadołženja we wukrajnu wulku rólu hraja. Po statistiku su dołholětne požčonki kónc oktobra 1927 3,95 miljardy hriwnow wuczinile. Krótkotrajne kredity Němšku z 3,6 miljardy wobzeżuja. S teho je widzeć, so je zadołženje jara znadne.

Prync Karol wo położenju.

Saftupjeć Havasjeje powěsćenje je z rumunskim prynzom Karolom rozrěčenje wo sajeru Manoilesca a wo zeńkowach tehole podawka měł. Karol pschijimawa, so je Manoilesku liśty pschi sebi měł, kotrež je dyrbjał wjedźeć dr. opozitionelnich politiskich stronow pschepodaćej. Wón ma za elementarne prawo, zebi žadacz, so by jeho nahlady kraju na wědomje dadźa, so by ludej mózno było, wšej polnje znaja zwobsedny wuzwud wuprajić.

Na praschenje, kajke scźełwki smeje sajecze Manoilesca w Rumunskej, Karol praji: Hdy by so knježerstwo njebojało, njeby sawěcze tajke naprawy cyniło. Wón wažnosć na to kładze, so knježerstwo, kóžde rospominanje praschenja rumunskeho trona wotpokazuje, tole praschenje pschez słowa wožiwja.

Powěsće z Arada praja: **Karolistiske hibanje so pschezo dale rozscherja.** Knježerstwo pyta je satrachowanymi srědkami agitaziju zastajeć. Lud je so rozhorił, dokelž zu Manoilesa hjes sudnikeho rozsudza a jenož po knježerstwowej ponuknjotosći zajeli. Knježerstwo wobłehujenješi staw najzherje w zyłym kraju wuwola. We wokolnosći Bukarescta je wjele wójska zhromadźuje. W Bukarestu zaumym wojazy a policijstwo wschě statne twarjenja strażuja. Policija, wójsko a žandarmerija majźi stajnu słužbu.

Sakuzyerjam Pariščkich nowin je prynz Karol rjekł, so je zebi **wotmyślił, zwoje jadanja na trón wospjetowacz.** Psched połdra lětom je wón nuzowany był, so trona wotrjek. Mjes tym zu so wobstejnosće pscheměnile. Jako Rumun a nan ma wón prawo a winowatosć, strażowacz, so by Rumunska zwoju wulkosć wobthowała, so by jeho **zym njepomnjenschene namrědwstwo dostał,** hdy by jeho cząs pschischoł. Tele pschicźiny jemu prawo dawaju **wozobinicź sakroczeć.** Wón je zenje njesapowě, na lud poźłuchacz, a so po jeho pschezachy złoźeć, hdy by jeho zawołał. Wón ma prawo, zebi žadacz, so kraj jeho nahlady zhoni, so by rumunskemu ludej mózno było, zwobodnje rozsudźić, wšelkomu pschehu, schtož je so stało.

Karol so jenoż nakhwilnje wot Lupescowoje dźeli.

W knjezowskej ministerskej radze justizny minister Popescu praji, so so pola sajatcha prjedawschcheho statneho podsekretara Litt kujenje Lupescowoje namakali, w kotrymž Lupescowa pische, so je so jenoż na khwilu wot Karola dźelika, so bychu so wěste politiske wotmyślenja dospołe.

Politiska njewěstosć w Rumunskej.

Beogradska „Politika“ powě, so **znutskowne położenje Rumunskeje njeje jenje tak se strachami wohrożene było, kaž nětkole,** dokelž so ludowe sympathije Karolej pschiwobroćeja, myśli zebi knježerstwo, wobkhwjeńšeši staw na zyły kraj wuprjechcźeć, so by so wudorjenju złóžka jadźiwało. Knježerstwo pak na khablatym podłožku stejі, dokel. na Karol mjes wójskom wjele pschiwuża. Powěsć, so je zwonkowna kralowa Marja do wukraja cźekła, je wumyślena.

Rumunski knjezerstwu dowěrjenje wuprajił.

W rumunskim knjenje je ministerski president Bratianu wojewił, so je knježerstwo pschihłahanstwo wotkrył a so je naprawy pschecziwo tomu cźinił. Sapódstawk Manin, wjednik nataliskeje strony, wo kotrymž so powědasche, so je do wukraja cźekał, Karolowe plany na trón zastupowasche. Karol je wukraje prajił, so wón njeje za trónske naśtupowanje pohotowy, so pak budże na lud pohłuchacz, jeli so by jeho tón na trón powołał. Praschenje, hač změ Karol zwoje wotkrjeknjenje trona wróćeć abo nic, dyrbi so w parlamenće rozprajeć. Bratianu ma z wulkej wótrosću z schezowo Maniowemu roskasanju wobroći. **Po skónczenju debatty parlament knjezerstwu dowěrjenje wuprajі.**

Briand wo rumunskim prašenju.

W schwórtkowskej ministerskej radze francozskeho zwonkowny minister Briand rozprawu wo zwonkownym położenju poda. Mjes druhim wo swojim pohłedniu felkanju z **němskim pohłazom** z **Hoeschom** praji, so je z nim jenoż wo **smjerschenju wobhadźańskeho wójska w Porheinskej** rěcźał. Na to Briand nadrobnje wo **rumunskim prynzu Karolu** rozprawjeschе. Francozskemu knjezerstwu je njeluho, so prynz w Francozskej pschebywa. Wono prynza jako **pschecźelela Němzow** wobhladuje a zebi myśli, so by so, hdy by prynz na rumunski trón stupił, nětczišće pschecźelne stejіschcźo Rumunskej k Francozskej pscheměniło. Knježerstwo pak zebi na to njepomnyśli, prynza z Francozskeje wupokasaci.

Herjekańske wustupy pschi wuwinowanju Schwarzbartha.

Hdyž pschedźěda pschisažnego sudna w Paris wuzud wotsej[illegible] na nadpadnik Schwarzbarth wuwinowa, Schwobdź z Bożimchihwiżowarjo wołachu: „Nječ je žiwa Francija! Hdy. mjenujcze žiwa francozska justicja!“ Pschecźiwnicke konfchenje so k anarchistowk pak pschecźiwo wuzudej Pe[illegible]ivinty pravizy wuwinowazy wuzud wótra a [illegible] hdy. wše wschém „Figaro“, kotrež pische, so je w po[illegible] zach kmjertne khłostanje wottrontjenje, mordarstwo pak je dowolene. Tónle nahlad je pschikazni w prozesu pschecźiwo Schwarzbarthej potwierdźił. Wuzud pokasuje, so internzionalne mordarjo prawje na tym cźinja, hdyž so hłabokosći Pariščkich pschisažnych sudow dowěrjeja.

Posylnjenje južnoserbskeje mjezy.

Bołharske nowiny „Sora“ powědźa, so pódla bołharsko-južnoserbowskowjanskeje mjezy žywe wojerske žiwjenje knježi. Bołharske namjetne jirajišćeca so w nozy ze śiwćiwjetarkami wobsydlitelja. Dale so nowe rjelne hriebje wuzsypnja. Pola wsy Golaca su so zamo kanony postajiłe.

Dale „Sora“ pische, so su bołharscy cźekarjenzy, pschiwiżowarjo nehdyšeho Stambolijskeho knježerstwa, kotrež su do Južnoslowjanskeje cźelki, pospyt cźinili, bołharske mjezy pschekrocźić. Bołharscy wojazy su z tajkimi bandami wospjet krwawnje wojowali.

Přihoły k nowemu zběžkej w Španiskej.

Francozske knježerstwo je shonilo, so so na francozskej stronje francozsko-schpanskeje mjezy ludźo zhromadźuja, kotrež chcedźa sćeźk w Schpanskej, a to w katalonskej prowinzy zbadźeć. Wschě puće, kotrež z Francozskeje z Andorskej republizyn wjedu, su z francozskimi wojakami a žandarmami wobsadźene. Andorra leži na rjapje Pyrenejskich horow a je kraj, kotryž pod schpanskim nadkrizejowym stejі. Myśla zebi, so wyschi Macia, z poslednjeho katalonskeho zběžka znaty, w Andorrje pschebywa. Sćežkarjo su pjecza bróńe do Schpanskeje pschesmykali. Dwě wordźelenji francozskeje žandarmerije a regiment Senegalskich tśelzow su so k francozsko-schpanskim mjezam pschepokazyle. Dokelž dyrbi kral Alfons město Olot blisko francozskeje mjezy wopytać, so mjesa wótro wobkedźuje.

Katastrofa pola Bahie.

Stónczenje je so z powěsćzow wo potopjenju pažažerskeje parneje łódźe „Makalda“ wěrnosć zhoniła. Wudawanje, so je łódź do podwodneje skały sawadźiła, je so jako njewěrne wupokalało. Njesłoje je so z wobschkodźenjom jeneho propellera, kotrež łódź cźerjachu salwinowało, schtož bě posdźischo z pschejimu slamanja schruboweje wale. Rostłetage waline kruchi dwójne dno pscherasyschu. S wuražanej dźěru so woda z elementarnej mozu do łódźe dobywasche. Wschitko kumpanje bě podarmo. Woda so stónczenje do maschinownje pschecźekała. Hdyž bě so dźěra wurashła, bě kapitan zpytał, do nikelež wody sajcźa a łódź na mórśe dno žadźiła. Tahodła bě z polnej paru k brjohej jěł. Herzy mjes tym zajźitśi zpěw „Giovinezza, giovinezza“ pschachu a pytachu z wjeselkym kulkami pažažerow pschi dobrej myślі sdźerżeć, so by jich hrosa njesajała. Tole hanjenje na pschemo se njeje pak łódź wulkhowało. We wokomiku, hdyž so wody do maschinownje pschedobuchu, **łótry rosbuchu nchu.** S mozu rosbuchnjenja so zyle łódźne cźełko do diweju połojzow rostorhny. Rozpadanki nětko we hłubokosći 20 nicźow (32 metrow) na mórśim dnje leża. S teho je jśpinacź, so bě **łódź hižo do blizkosće wukhowazeho brjoha dojeła.**

Pažažerjo běchu so runje k wjeczeri sedźeli. Wšesche w 7 hodźinach a hižo tołsta cźma. Na dobo zatrachnjeny stork łódź zatschaše z hłudom na to mózny wrjesk zarja. Puceźowarjo so z hrosu a bojoscźu zajachu. Wschitcy hichiežo a placźo wokolo běhachu. Offizjerjo a muzikanja so podarmo prózowachu, ludźi zmjerowacź. Nichtó jim njewěrješeche, wobsebje dokelž so za nětkotre mjesnischiny łódź posza na bok nakhilecź, a kóždy widźeše, so so łódź potopi.

Schtrjeżowazy offizjer, kotryž je po wschěch powěsćach hacź do posledka wutrał, njepschestawajcy wo pomoz schtrjeżowarjowasche. Na njeźłoje w tamnych stronach w tymle cźasu wobsebje zyłne magnetiske schmatanjzy knjeża, kotrež wobsebje po khowanju złóżza nastawaju. S tym so wołanje wo pomoz zběrro pocźeji. Franzowska parna łódź „Formosa“ pak tola prénja zawołanje wo pomoz powdała a z polnej paru na městno njesboża pschikhwata. S dobom wona druhim łódźam powěsćź wo njeszbożu da.

Dokelž bě morjo trochu cźiche, a łódź so dleje, hacź běchu hebi myślili, nad wodu sdźerża, so pschikhwatanym łódźam poradźi, skoro wschitkich hacź hnadź do 150 ludźi, wukhowacź. S 1250 wobsebow na łódźi zu „Formosa“ 450, jena hollandska łódź 450, jendźelska łódź „Empiro Star“ 202 a italska łódź „Roseti“ 122 wobsebow wukhowale. Napschećzo prénim powěsćam, kotrež wo wjele stach tejsenych powědźachu, je nětko šwećzene, so je so nanajwjetsche 150 cźłowjeczich žiwjenjow zhubiło. Hoj, žnuny so nadźeja, so so tež tale liczba hischcze śniži, hdyž budża nadrobne powěsće wschěch łódźow znate. Agentura italskeje łódźnje cźorty w Rio žanno wo jenož 68 morwych powě. Wopory su w prénim rjedźe maschinisti personal, kotryž je we wokomiku rosbuchnjenja kótłow zymjercź pocźerpił, a dźel pažažerow tyzedźenje lubje, kotrež njebu mohli dosć ruce pucź k hornim łubjam namakacź. Kaž je dotal jwećzene, njeje žadyn pažaźer prenjeje abo druheje rjadowne žiwjenje zhubił. Pažažerjo tyzedźnych lubjow běchu swjesćicha schpanizy a italźy znjowdźelacźerjo, kotrźi na khowanje žnjow do Argentinskeje jědźechu, so bychu so w měrzu abo haprleji domoj wrócźili. Wschitko hromadźe bě 52 pažažerow prénjeje rjadownje a 827 pažažerow tyzedźneje lubje na łódźi. Lódźna wobsadźka bě 250 muzi zhikna.

Kapitanowa rosprawa.

„Associated Preß“ je rosprawu kapitana „Masaldy“ we katastrofje wojsewila. Po njej je so **krótko psched brasilskim** brjohom jene z łódźnych schrubowych **wokschidow wobschko-**

dźito, na cząś je so schrubowa wala słamała. Wdyž so z dźiru woda do maschinownje dobu, kótły rosbuchnychu, z čimž so dźěra hnydom powyšchi. Lódź móžeše hišće se swojim druhim schrubom lhiwiłu dale jěć, a kapitan powuči, i pomhaj paru Abrolhoffkim skalam jěć, kotrejž su jenož někotre mile wot brjoha zdalene. Mjes tym lódźi herzy k smjerowanju něhdže 800 puczowarjow rozdźěrjenych lubjow itališku narodnu hymnu pikachu. Offizěrojo a muzišna so do wuczahowarjow, kotříž běchu so do smjertneje hrosy dali, měrčachu a jich smjerowacz pytachu.

„Principessa Mafalda“ někotre hodźiny pod połnej paru z kursom k brjohej jědźeše. W pschibrjožnych wodach je parne lódźe, kotrejž běchu jej na pomoz pschikhwatale, doseženymuchu. Te z wobdźiwanja hódnej spěchtnosćeju wukhowanjše człowiny na morjo puschczichu a pasažerow pschijachu. Pschitomnosć telko wulkowanških parnych lódźow směrjowu na pasažerow stukowatše a wulkowanše dźěło jara połoži, hačzrunjež so „Principessa Mafalda“ počza z wulkej spěchnosću ponuricz. Czrjódza małych lódźow mjes tym z brjoha k měrnu injespožowanja wotjědže, so bychu sa dalschimi w morju plawazymi pytałe a jich wukhowałe.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk 28. oktobra.

† 1911 dr. Marćin Rjenč, njezapomnjeny kantor a lobany Wjelećanski farar.

Kantoru mjes T
Poslednja róž **profesora Consi**
ranjenja njebožu

Kće w haju róża pos...
So słónčko k domu niži.
A hižo so tam wot ranja
Rózk měsačkowy bliži.

Też róża spróchna zdychuje:
Mi, słónčko, daj so minyć,
Dónž hišće twój błyšć koši mje,
Mi njerlaj w nocy hinyć!

Ta prósthwa je so słyšała,
Wět šumjo w halzach drěje,
Hlaj, hłójčku róża pokhila,
We złotych pruhach mrěje!

Korla Fiedlef.

*

— **Wo wsjedrje.** Wczera wjedr w 7 hodź. barometer 748, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +18. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer 0, thermometer w nozy +14. — **Wuhladny na malo so pschemjenjuje wjedro.** — **Rosprawa wo wjedrje mjeschinješe wjese nowho.** Schkleńza pokasuje pschez wschitke kraje. Nad połoúschej Europu wyschina leži. S połonja pschikhadźa czopły powětr, nam wobradźejo czopłe najgrunše wjedro. To je čim lepje móżno, dokelž w połnocy nimoceahaze nježmy salěhaja wucz lodojtym wětram je zewjera a połnocy. — Jutrje sobotu sthadźa słónčko 6.52 hodź. a khowa so 4,35 hodź. Měrčackł skhadźa dop. 10,35 hodź. a khwo so wjeczor 6,41 hodź.

— **Kermuscha** je njedźelu 30. oktobra w Bukezach, Hrodźiščcu, Kotezach a Nožacźijach.

— **Nowotwar Budyšeje měschczańskeje khorobneje pokładnje.** Kaž je znate, je Měschczańska khorobna pokładnja Schimanej ležownosćej pschi Hoschcu hažy kupika, so by tam šwoje nowe sarjadnischtwowe twarjenje natwarika. Sćt tam hižom sapoczeli schtowny a kčežći won dźěłać. Tr shubi so rjany zelemy a kčežazy kuczk wožrjedź měschczańskich murjow, ale schto wschitko pomha, čzaš krocźi dopredka. Nowe twarjenje ma wupjelnicź zyły frontu, 40 metrow dołhu a budźe tři poschkody wyšoke.

— **Dalschi pad spinalneho wothromjenja** w Budyšinskim wokrjesnym hejtmanstwje. K dotalnym hižom wojsejowjenym schorjenjam na spinalne wothromjenje dźěcži bu sarjadnu sjrjedu nowy pad znaty. We Wóšlinku je 6 lětny hólz na spinalne wothromjenje schorił. Jeho su tehodła do Kamjenskeje khorownje dowjesej dyrbjeli. S tutym padom powyschi so liczba schorjenjow w Budyšinim wokrjesnym hejtmanstwje na 9. Prěni pad běše w Jenkezach, dalschej lózicej padaj w Soblandźe, schliwórty a pjaty pad w Zitawje, schesty w Budeščezach, sedmy w Kinsbórku, wosmy w Rannowje a dźewjaty něhdže we Wóšlinku. Khorosćej je so dotal pola wschitkich dere wotwiwała.

— **Ssobodne mjasowe jětki (Freibank) w Budyšinje.** Ssobotu 29. oktobra dop. wot 8 hacź 10 hodź. wotedawa so hyre howjaze mjaso, punt po 40 pj., hyre kwinjace mjaso, punt po 40 a 50 pj., hyre czelace mjaso, punt po 50 pj.

— **Podpjera sa małych rentnarjow** ja měsaz november wupłaczuje so wutoru 1. nowembra 1927 popołdnju wot 3 hacź 6 hodź. w Ssejmowni na Hrodowskej haju 10, delka we wuplaczerni. Tu mamy wožebje na to pokasacź, so je wuplaczowanje podpjery jenoż w pschedpisanych hodźinach.

— **Motorjowe autowoje czahy z Budyšchina do Wjasowa.** Jutrje sobotu, 29. oktobra, wotjědže prěni autobus po tutej nowej czahje. Jednanja mjes nětkom a wobdźelenymi gmejnami na jenej stronje a mjes autobusowym wjednistwom na drugej stronje su nětko k spokojazemu tónzej pschischle. Czaru wjedže z Budyšchina wot Sserbskeho Domu na dwórnischczo, Pschischczo, Dobruschu, Sskónkezy, Hnaschczy, Běše Nožlizy, Kleebuschchorczinu do Wjasowa a wróčo. Jědzeny plan pschedpisuje wschědnje dny dwě jěsbje w kóždu stronu, jenu dopołdnja a jenu popołdnju.

— **Liščiny za sapitanje wožobowcho stawa** měsachu we Budyšchinje hacź do 25. oktobra 1927 na dawkowny hamt wróčene byc. Kaž nam měschczańska dawkownja zdźeli, wulki dźěł tkeżewoh wožedzerjow žiwoje liščiny hischcze nje wróčił. Sdyž chcedźa so woni porjadnostnjeho khłostanja sminjeć, maju žiwoje liščiny najpozdyšcho hacź do 1. nowembra 1927 pschipołdnju w 1 hodź. na dawkowni wó jstwje czo. 10 wotedacź.

— **Dla saplaczenje pschipomozy pschi wotchnaczu cźełneho płoda** saja kriminalna polizija w poslednich dnjach dwě tudy bydlazej wobthodnizy a jenu žonu z wokolnicy a pschepoda je statnemu rěczniskemu. Po sdaču so hischcze dalsche wobzoby do naležnosćje saplecu. — Dale saja kriminalna polizija tu bydlazeho pinczinka, kotrehož jena wonkowna wyschnosć pyta, a pschepoda jeho sudnistwu.

— **Sakska krajna lotterija.** Czehnjenje 1. rjadownje 192. Sakskeje krajneje lotterije je na 14., 15. a 17. nowembra 1927 postajene. Dokelž ma lotterija tak wurjadnje wjele pschecełowu a wuhladowu na dobyczo, njemóžachu so pschi poslednjej lotteriji wschitke napraschowanja za łožami Sakskeje krajneje lotterije wjazy spokojcź a tohodła bu liczba łožow wot 192. lotterije sem wo 10 000 łožow powjetschena. Potajkim wuda so nětko 150 000 łožow a wuczahowacz budźe so 67 500 dobyczow a premija, schtož ma dozpła 14 473 120 hriwnow wunoschka. Mjeza dobyczow porucjo njeźłam może so potajkim jara pschihódna mjenowacz, dokelž wostanje tež nětko po starej sapadze dale tajka, jo nimale kóždy druhi łóž dobudže. Płacźijny łožow su wostałe same. Sa kóždu rjadowniju płacźi $^1/_{10}$ 3 hr., $^1/_5$ 6 hr., $^1/_2$ 15 hr. a zyły łóž 30 hr. Nadžomno je, so njeby nichtó z kupjenjom łoza hacź do poslednich dnjow czakał; dokelž je napraschowanje za lotterijowymi łožami pola tudomnych pschedawarjow hižom nětko wulke a tak drje woni łožy hacź hižo do czehnjenja wschitke wotbudu.

S **Njesarow.** Sstrjedu popołdnju wokoło 4 hodź. sta so na Budyško-Lubijšcej statnej drohi njedaloko nascheje wsy njezbože z automobilom, kiž mješe lohko k hórschim zczěkunkam dowjesć. Lubijšći automobil, kiž z Lubijej jědźeše, dojšnje kolojdnemu pschescalnemu. Pschi pschescełenjenju sastyscha pak sady so signal druheho automobila, kiž dojde Lubijšći wós pschescełenjnyc. K tomu pak dróha njeběše schéroka dosć. So njeby do prědnjeho auta sraził, dyrbješe sadni rucze sapinacź. Wós pak běše pschedaloko na lěwo sajeł a czišmy bo do pschirowa. Trochu wobschkodźeny móžeše wón sa khwilku sajo dale jěcź.

S **Lubija.** Wóčba druheho měschczańskeho sastupjerja pschecełowa hłosam Ludźu wo storeźiču. Pschedsydstwo dosta padawk, so by nowe namjesty sapodale.

Z Khróščc. Naša kermuša abo dźeń wopomnjenja na poswjećenje našeje cyrkwje wobradźi połožnym kemšerjam wurjadnu dušinu wokrjewjeńku: swjatočnu misu za mšany khór z prewodom orchestra a nu misu za mšany khór z prewodom orchestra a pisćelow. Knjez wučeŕ Lipič bě sebi k tomu wosebity khór spěwarkow a spěwarjow wubrał a wjele mšacow dołho pilnje wuwučował, samo z nim do Kamjenca sej zajěł, zo by tam hłownu prubu z tamnišim orchestrom wotmčł. Wčc je so hač nanajlepšo poradźiła. Spěwarki a spěwarjo, pisćele a hudźbnicy — běše jich 18 — w tajkej dospołnej harmoniji a z tajkej wustojnosću wustupichu, zo běše cyła wosada z tajkej wustojnosću wustupichu, zo běše cyła wosada z hłuboko hnuta a swjaty wopor Boži na woltarju, kiž so z wulkej assistencu swjećeše, z nutrnej pobožnosću sćěhowaše. Wulke wudawki, kotrež su z tajkej wysokej hudźbu zjednoćene, buchu nimale kryte z dobrowólnej zběrku, kotraž na 230 hr. wunjese. Nětko pak chcemy zaso z čim wjetšej radosću a pobožnosću spěwać w maćerinej rěči, kiž je wutrobje tola najbliše a a też Bohu, naše rjane kčerluše.

Z Worklec. Wčera štwórtk rano přejédże póstowy auto 3lětnu dźowčičku tudomneho skalarja Jana Bucka. Dźěćo zaběża do auta, kotryž jeho wjacy hač sto mjetrow wušmyka. Koło zajédże dźěsom přez hłowu, zo spinać njemóžeše. Koło zajédże dźěsom přez hłowu, zo běše hnydom morwe.

Se Zjatšineho. Najstarischim sudźom Wojerowskeje wosady derje znate Delankez baba (wowka) pjatk 28. oktobra z Bože hnadu swój 90. narodny dźeń dokżiwi. Hačzrunjež hižom dłeše léta njemidźi, je tola — pschi čzerstwym wothladanju je strony swojich dźěći a dźěćidźěći po dobrym šerbšim waschnju — swojemu Bohu so dowěrila. Najwětšim wjesel ji sdobny žiwjatok žiwjenja.

S **Kóšlow.** Sandźenu nóz wokoło ½1 hodź. wudyri we brózni tudomneho žiwnoserja Schindlera woheń, kiž zyłu brózeń a też kólnju do popjela pschewobroći. Wschitke jeho a ratarške maschiny ko zhoni spalichu. Wobhdźeće ma nětko sawdźene. Woheń je po sdaču słońtnika nika sakazka. Nimo wjesnje wobory pschikhwatachu wobory z Budešez (prěnje myto), se Spšíka (druhe myto) z Roswodez a Hajnic.

S **Hornich Bruškow.** Psched něhdže tschitwórcz kiwom běše so něhdyschi najeńk rycežerskeho Rada bjes sćěde zhubił. Dokelž niczo wjazy wo nim zhyschcz njeběše, zebi wschelazy muhlachu, so drje wjazy žiwy njeje. Nětko pak su jeho w Lipšczańskej wokolnje zyle wošlabnjenego w lěsu leżo namakali, hdyž běše dny dołho po nim sa wokolokhudźił. Wón chayše pěschi k žiwojim dźěćom do Durinskieje dóńcz, dokelž pjenjes sa żelezniu njeměješe.

S **Maleje Dobrunje pola Khocźebuza.** W naschej wsy wobjezyju (Majern) žiwnje zakhadźeja. Wschědnje dalsche dźěćzi na nje zhorjeja. Tohodła zu tež schulu na dwě njedźeli zamkli.

S **Rósbórka.** Kaž bu hižom z Rósborka wosjewjene, bu sa komisarskeho krajneho radźićela za Rósborsti wokrjeź referent němskostatneho komisariata, za sjawny porjad w němskim znutskownym ministerstwje Rudolf Merz pomjenowany. Wón narodźi so 1893 w Frankobrodźe n. M. a pohdała z hyhynskeje žiwnoscźerskeje a rjemjeslnischeje žiwnoscźerskeje a rjemjeslnischeje khrodźi. Jeho nan běše wučeŕ a pozdźischo direktor pokrazowanskeje schule we Frankobrodźe. Pschi wudyrjenju wójny běše Merz na universicze, kotruž wopuschći, so by jako dobrowólnik do wójny schoł. W lěcze 1916 bu za offizéra ponjenowany. Po wójnje pschikhtuschesche hischcze krótki czaš nčunkostajnej wobory. Wot léta 1921 sjedźeše Merz w sarjadnischtwowej słužbje Němskeho stata. Hižom dlěše léta pschikhtuschla k sozialdemokratiskej stronje.

Za wysoku płaćiznu.

Powdaňčko z naschich Lnjow.
Napisała Kristina Rogowa.

10)

(Pokračowanje.)

A nětko steješe Margita na verandze a pschemyślowaše hischcze tas zyły dźeń. Ale wona wopomnjaše też dweju wokomikow, wo kotrymaj nichtó njewědźeschče, khiba wona sama. Hdyž běchu prjedy zhromadnje Hórki wobhladowali, pschiliže wona z Tamaru sama do zwjeje dźěłarnje. Tu wša ntoda marquisa na blidze ležaca němsku bibliju, w kotrejž bě Margita prjedy po wobjezbe hischcze cźitała, a jeje wocźi januriichtej so kaž wobkusłanej do złotowa „Nowy zakoń naschego Knjesa Jesom Khrysta.“

„Jedna tale zyła kniha wo Jesitzu, Margita?“ wobrazi so Tamara khwatnyc k njej.

„Haj, Tamara, zyła kniha; a to je ta kniha, z kotrejž bym zwětło cźerpała, a nětko tym w tutom zwětle zaso zbožowna.“

„A prjedy wy njeběschcze zbožowna?“ dźiwaschе so Tamara. „Wy dźe macje wschitko, wulku, lubu zwójbu!“

Bolostnje zesahnu Margita hubu; to marquisa jej pytnu.

„Schto je wam?“ wopraschа so nježnje.

„Njeje hischcze dołho, so njemějach nikoho a nicźoho, a schtož bě hischcze to najrudnischе, też nij Knjesa Jesitza.

„Newěrno, wy mi to prajicze, kaž je pschischło, so njeuczejeschcze nicźo a macze nětko wschitko?“

„Za wam to praju; ale naju bychu mylicź mógli; tudy nij.“

„Haj, potajkim posdźischo; jenož telko mi rjekńcze, bźschе wy na Knjesa Adama jara hnéwna?“

„Jara, Tamara; ale Knjes Jesus je hnéwanje na njeho wote mnje wzał, a nětko je wschitko derje.“

„Ale knjes Orlowšti bě sawěsče wina? Wona cźoło pokhmuri.

„Wina běchmoj wobaj.“

„A hdyž je mózno, tule kniha dostacź? Njedźiwajcze so, ja hischcze nicźo njewědźu wo Knjesu Jesitzu, kaž wy mdźawacze waschnje rjeka; ale wo jeho lubjiczcze, knjes Kusnimki też a ja dha Jeho też jesnacź.“

„Najradscho cźitam jendželski, ale też němski njeje mi cźežko cźitacź.“

„Nó, tuj wam tu knihu we wobčmaj rěczomaj wobstaram. Też mi je jara wjele pomhało, so mójach pólschcźinu i němczinu pschirunowacź. Harj dotal dowolcze, so wam swoju knihu pożcźu?“

„Dyw, proschu jara!“

Sdyž druhi pschihdźechu, bě kniha hižo zapakowana. A hdyž Tamara wotkhadźeschče, njedasche žebi ju wot nikoho njeseć; wona wobstrażowaše swoje zwětło sama.

Druhi wokomik njemilenjenje rosmelowy pschebywaschej hromadze pschi jěchanju. Adam a Aurel zabawjechtaj so z dwuhimaj žónskimaj, tuczi jěchachu dopředka. Na Tamarine mcźenje a z bojoscźu, so mohła to wot druhich ludźi nětko njerozumne słonicź, jdźeli Margita swojej nowej pschecełcźu, so je njeje jeje starschimaj swada naślała, tak je stej so stónźnje rozwjerowałoj, a so je běše hyl, tiš je jin z toho wumoźił. A so by mohła na stajnje pola njeho wostacź, je won jeju, Adama a ju, jědnaczki. A dale wona powědaschče, kak je potom k nanej a bratrej pschischła, a so je nětko wujednana hacź na macź; tola to njeda so wjazy do porjada sjrjecź.

Tamara da so hjesmała do plakanja, tak ju to wschitko hnuješche. Margita cźiješche, so w swojim nanje martrarja widźi, a to ju wosobnje wsache.

Psche to wróći so Tamara zyle do myślow samarjena domoj.

„Mój budźemoj so kóždy dźeń wopytowacź,“ hłubi pschi rozžohnowanju, „ja mózu telko wot waš nawuknyc. Ja dyrbju też hischcze wjele wuknyc, pschetož cźinjach jenož to, schtož so mi Lubjesche, a to njeje derje, kaž ja widźu. Wy sće hischcze tajka mkoda a dyrbjesche hižo telko cźerpjeć; ja budźech to njesnata, ja bych była wumrěła.“

„A hdyž je mózno, tule kniha dostacź? Njedźiwajcze so, ja hischcze nicźo njewědźu wo Knjesu Jesitzu, kaž wy mdźawacze waschnje rjeka; ale wo jeho lubjiczcze, knjes Kusnimki też a ja dha Jeho też jesnacź.“

„Najradscho cźitam jendželski, ale też němski njeje mi cźežko cźitacź.“

„Nó, tuj wam tu knihu we wobčmaj rěczomaj wobstaram. Też mi je jara wjele pomhało, so mójach pólschcźinu i němczinu pschirunowacź. Harj dotal dowolcze, so wam swoju knihu pożcźu?“

„Dyw, proschu jara!“

Sdyž druhi pschihdźechu, bě kniha hižo zapakowana. A hdyž Tamara wotkhadźeschče, njedasche žebi ju wot nikoho njeseć; wona wobstrażowaše swoje zwětło sama.

Druhi wokomik njemilenjenje rosmelowy pschebywaschej hromadze pschi jěchanju. Adam a Aurel zabawjechtaj so z dwuhimaj žónskimaj, tuczi jěchachu dopředka. Na Tamarine mcźenje a z bojoscźu, so mohła to wot druhich ludźi nětko njerozumne słonicź, jdźeli Margita swojej nowej pschecełcźu, so je njeje jeje starschimaj swada naślała, tak je stej so stónźnje rozwjerowałoj, a so je běše hyl, tiš je jin z toho wumoźił. A so by mohła na stajnje pola njeho wostacź, je won jeju, Adama a ju, jědnaczki. A dale wona powědaschče, kak je potom k nanej a bratrej pschischła, a so je nětko wujednana hacź na macź; tola to njeda so wjazy do porjada sjrjecź.

Tamara da so hjesmała do plakanja, tak ju to wschitko hnuješche. Margita cźiješche, so w swojim nanje martrarja widźi, a to ju wosobnje wsache.

Psche to wróći so Tamara zyle do myślow samarjena domoj.

„Mój budźemoj so kóždy dźeń wopytowacź,“ hłubi pschi rozžohnowanju, „ja mózu telko wot waš nawuknyc. Ja dyrbju też hischcze wjele wuknyc, pschetož cźinjach jenož to, schtož so mi Lubjesche, a to njeje derje, kaž ja widźu. Wy sće hischcze tajka mkoda a dyrbjesche hižo telko cźerpjeć; ja budźech to njesnata, ja bych była wumrěła.“

Na tele słowa wuježesche nětko Margita. A njebudźeše hó nadobo w khódźe starosćiwy hłós dźeda słyschcź dak: „Hdźe dha je hnadna kujeni?“ budźeschče drje wona hischcze dołho wonka zonka. Tak pak bu na žiwoju wintowatosćcź dopomnjena a khwatasche nuts, tola nij bjez toho, so by hischcze ras njesafwołała: „Dobra nóz, Tamara; Knjes Jesus budź z tobu, bynjej by ty jeho też njesnała! Dobra nóz!“

XXXV.

Po słónčenej, derje wopytanej zhromadźijnje evangelskich w Podhradze hebźeschče mlody provisor sam we wopuschčenej mšlnosći a cźitasche wjazy listow, njes dremin też list pschecełowy se sežehowazym wobgahom:

Drohi Miroźlavo!

Ty budźejsch ho dźiwacź, so wote mnje nadobo dwaj listaj dostanjesch. Tónle ja pischu w nozy a ponjeźu jón jutrje rano sam na póšt, so by jón prawje bórzy měł. Luboscha by mi byko, hdy bych mohł z tobu rěcźecź.

Nikulschzy wjedźe ho bohudźak lépje; a njeby-li měł tu wutrobnu bół, kiž wón potaja, by drje ho jemu hischcze lépje schło. To wschak zadnym dźiw njeje, pschetož radosć je tu pschebywacź. A ja ho cźi dźakuju, mój pschecełcźo! Njebych tebje była, budźech prjecź běžał a budźech ho nětkaje wo samoce cźiwilował a i wopuschčenym Nikulschku cźekował.

Je tomu tak, kaž ty ty prajił. Knjes pomhaschče mi wot prěnjeho wokomika. A dokelž njetrjebam ho bojecź, to móhli sboniecź, schtó mjes nimi bydli, budźe wschitko derje.

Nikulschka proschesche wo to, a tuž jahrach nětkore ruże pěžnje na zytarje. Knjeja Mikkawjscha ho to bolostnje dótknu. S toho ja widźach, so mój nan njeje zabytu.

Adam Orlowšti je jara lubosćiwy ke mni. Wón je jara sdźěłany mlody muž, ale bohužel tej jara rozumny njewěrimy, kiž ma na tom, schtož jemu rozum praji, dosć. Chzu ho ja njeho modlicź.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Seifhennersdorfa. Njedźelu dopołdnja bu tu we zjawjedźerskim kemschenju nowy druhi duchowny Delity do sastojnstwa sapokasany. Jeho sapokasa tudomny farar Schołta. Wyschi farskowinskohamtski radc dr. Thomas je budyschinu pschepoda jemu sapokazanske wopismo.

* S **Biskopiz.** W mischej wokolinje su ratarjo někotre dwoje bórzy dobźerali. Ssu kónja pschez hischcze pomérje rjane wjedro k temu méli. Wunoschi bórzy móże so dobry mjenowacź. Jenimat płaci tu na wšach 3,50 hr. jaeź 4 hriwny nanajwysche.

* S **Wopakeje.** Tu zwottyka gnujom psched dźesatym cźasom twarske leżownosće. Na to sapoczachu twarcź, rychlu pomoc a twarjachu saso nuru. Ssu pak to hišće nje dokonali. A mjedźo so dopomnja, so dasetwarcź zmyka nima, pschetoż elektriski powod je 40000 voltami bźi runje wob leżownosću a twarjenje by hacź do grotow dopałoło. Mjeno dyrbja nurju saso zwottorhnacź a trochu na bok sunyć.

Slovensky přehlad na oktober

je runje wuschoł. Wobhlad je saso kaž pschez jara wschelakore. W nim zetkujemy so ſ orginalnymi nastawkami se pjerja słowjanskich wótczinow. Nastawki su za prosumjenje dźensnišcheho politiskeho połoženja Europy kulturneho a hospodarskeho żiwjenja Sskowjanow w zwisku teź je jakohle bobu połneho pschehladowanja ſ mulkejważnosću. Kudela skónczuja swój nimomerny jajimawy nastawk wo cźeskoſłowenskim a połskim wójsku w Ruskej. Jan Slavik pokraczuje w swojim wulky ważnym nastawku: „Ruska politika na Balkanje we dwěrtle nowych kuzołow II. politika Ssasonowa psched dwěrtlowej wójnu.“ Drugutin Prochaska wjedze nas do Srbowhrowitskeje literatury po wójnje. Jnch. Palczek podawa „pschehlad stykow (abo snoschenjow) mjes jużnoſłowjanskim a cźeſtoſłowjanskim studentſtwom.“

K tutym originalnym pschinoschkam pschidruża so wjelestroništi pschehlad po słowjanskim śwěcze. S njeho pokazamy na rosprawu we hlubokim rozpinanju naschich katholskich Sserbow, dla wobhadźenja serbskeje sory pschi zwerhnje naschoje „Lubeje kujenje“ ſ němskim sararjom. Rospravu podawa hłowny redaktor Jam, najlepschi znawjer naschich pomérow knjes prof. Adolf Cźerny. Won je naschich najhwernischich pschecźelow jedyn najbłuboko hobu jaczuwa bolosć naschich katholskich Sserbow. Jemu smy my Sserbjo wschitcy ſ wutrobu dźakowani, so je tute njeskitschane ſtschiwdźenje Sserbow w schérschej a wobſernej rosprawje we ſwojim ważnym, ważenym a khutnym cźaſopisu pschinjesł pched śwětowu ſjawnosć.

Dźiwali smy hó, so naschi pschecźelja, wo schiwdźe, kotraž je naschich wérliwych katolskich bratrow hnuła do żra, tak malo pitaja, hdyż tola podmurjacy wola wo ſmilnosć a pomoc a tola jeho pschecźo saso storkaja do howorjazych żołmow.

Pschehlad dale pokazuje na jenjeżu słowjanskeho pisnjowstwa. Sskowjanski świet ſhoni, so je nasch misarski Kraz wustupił ſ nowym twórczełom serbskich twórkow se ſwojej najnowschej sbórki „33 serbskich narodnych spěwow sa jedyn hłós ſ pschewodom kładera.“ Nasch znamjenity wótczinz knjes farar Jakub Schewczik je ſwojezi sandzeny mjeńaz ſwój 60. létne narodniny. Teź tole słowjanska ſjawnosć ſ hołe cźitka „Pschehlada“ wuczita. Wona ſhoni, so mamy dźakowano Bohu, muzow hischcze jo starazych za ſwój nimale sabyty słowjanski płah.

We wodźelu „Sskowjanske rowy“ dosta nasch horliwy a njebojazny narodnuz, bohużel nam pschesahe śemrětny wyschich inźenjer G. B. Wićas Trjeżdźanski ſwój pomnik.

Wusłedźenychny jenoż pokasi, schto „Sskowjanski pschehlad“ wschu podawa.

Won ſtnicha ſ połnym prawom na cźażopisne blido kóżdeho serbskeho inteligenta. Nasch cźaſ połny problemow a bjes dwěla ſaporadźowk wulkeho słowjanskeho pschicźodu wuczi, nć minje naß ho wobhonjowacź ſ njesamuczenych żórkow wo kipiazym żiwjenju naß hižo ſ połkolom wobdawazym. Cźaſopiſ neje żadyn mężaznik tendenzneho raſu. Nam Sserbam je je schpihelom wo naschim żiwjenju a ſ wěm, so możemy so njemyleni rozhladowacź po wulkim schérokim słowjanskim śwěcze, so bychmy, byli ſ wopraznymi a derje wobhonjenymi rozenkami naschego cźaja.

„Sskowjanski Pschehlad“ nitkomu njelischeźi. Pischc hołe wérnosć. Wérnosć je górke jelo. Górke jelo hoji Tak je tutón cźaſopiſ hoji: Sskowjanow ſtare khorosće; njesdnotu a ſmadu. So dźensa wschudźom widźimy ſbliżowanje mjes słowjanskimi ſpłahami je płód dźeławosće „Sskowjanskeho Pschehlada.“

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Cźernjenseje **Wody.** (Cźežke nješboże). Dźełacźer Ota Schołta, kiž poła jenoże firmy drjewo puschcza, pschi podźełanju jenoho schtoma padże. Pschi tom pschimnu ſ lewej ruku za schtom, tiż pósła ſtoječe, so by so dźerżał. Podźełany schtom hischcze nad horjeschcźa, jako bésche padnył, a Schołtowu ruku tak ſmjecźe, so dyrbjachu jemu ju hnydom wotezwjacź.

* S **Trjeżdźan.** (Pokhowanje zhajenych dźeżi, kiž bźchu so pasźe.) Wo o ty hróżbnje a wpałnje ſa rest o'n we jenej chłódnizy w Dólzischenje buchu rjedu powołanju we 2 hodź. na Haninym pohrjebnischcźu pokhowane. Tużazy ludźi ſ bliżich mésćecźanjskich zéłow ſ ſmutnym wosobdźerſtwom bźchu so pschi pohrjebnischcźu ſeschłe, kiž bésche hyły komando policiji wotſtarkowył. Jenoż najbliżschi pschiwuzni ſmédźachu na pohrjebnischcźo ſtupicź. Dźeżi teja bésche porno ſebi. Zarowanſtka kwalobocznosć bésche jara khutna.

* S **Trjeżdźan.** (Pschi żiwomi cźele so ſpalika.) Na ſrjedne waſchnje je wutoru pschipołdnju wokoło 3 hodź. na Hróbelowej dróży 69 létna mandźelska jeneho błódarja ſmjerć namakała. Wona je ſamo we ſwojim bydlenju była. Pschi plotowanju je jej poczała sle być a njemóżna je so na jtóż ſynyła. Najtcrje je jeje drasta ſahlenała. Plotowańſtenu żeleźnu pschebliżkc pschijchła, so je so ſapalika. Nimadźuzy ludźo, kiž so na kur dohladachu, kiž ſ wotnom wuſmupowasche, bobuchu so ſ wobydlerjemi domu do ſamknjeneho bydlenja a namakachu wobjarujomnu staru żonu po żywym cźele ſ wopalnymi blusnami mortwu na ſtólcu bedźo.

* S **Heidenawa** pola Drjeżdźan. (Cźežke njeſboże na dróży.) Żelesniſki dźełacźeŕ Leuner, kiž w Pirnje bydlesche, wjesesche je ſwoje mandźelſtej ruczny wós ſe ſtarymi żelesniſkimi tramami nakładzeny domoj. Mandźelſkaj jedźicichtaj, każ je pschedpisane, na prawej ſtronje dróhi. Nadobo pschijcha wot sady wosobowy auto, a wobeju mandźelſkeju wo ſemju wjerhny. Snjeſbożeneju do wjesechu hnydom do thorownje hdźeż je mandźelſki, kiž bésche 34 lét ſtary, wumrěł, dokelż mjesesche rjap ſlemjesny. Jeho mandźelſka je lózischo franjena. Sthtó je wina na njeſbożu, njeje hischcze zyle wéste. Wjednik wozobowcho auta wudawa, so je jemu auto napschecźo pschijeł, kiż njebésche ſwojej ſwéżej pomjeſchchk, tak so je jeho ſlepiko.

* S **Mischnja.** (Rubjeżny nadpad.) Na Górnischej dróży nadpadnu młody cźłowjek 11létnjeho hólza, kiż bésche ja ſwojeho wucźerja na ſerowej połkadni po njenjesy pobył a je jo ruzy njesesche. Nadpadnik hólzej njenjesy rubi. Dokelż pak hólz ja rubjeżnikom iwótſje wołaja bésesche, mózachu ſtójmike ſajecź.

* S **Lipska.** (Hróżny podawk.) Sobotu ſta ſo pschi mosće pola hotela „K pomnikej bitwy ludow“ na Reitzenhainſkej dróży hróżne ſamomordarſtwo. Jako ſo jpéchmy cźah bliżesche, ſkoczi żónska ſ brjoha dele a cźiſmy ſo na kolije. Cźah ju na mésnje mori. Wjednik lokomotiwy ſaſtaji cźah nébdże 100 metrow ſadu mosta. Żelesnizy ſaſtojnizy poczachu na to hnydom kruchi cźeka pschejedźenjeje hromadźesej, kiż ju kolijach rosmjetane leżachu. Ssamomordarka je 28létna żiwjenska holza se Lipska-Stötteritz.

* S **Lipska.** (Kak ſteji je ſpinalnym wokhromjenjom dźeżi?) 21. oktobra njeje nichtó żane nowe ſkhorjenje wojſewik. 22. oktobra pschipowedźi lékar jedyn pad, ſchulſke dźeżo, kiż je hižom 24. ſeptembra ſkhoriło. Potczim je to hižom ſtary pad a ſapojdzeny wojſewjenj. Wot 1. jasnuara t. l. na ſpinalne wokhromjenje w Lipsku ſkhorjenych wobſołowa je 182 (113 małych dźeżi, 57 ſchulſtich dźeżi a 12 doroſczenych). 26 wobſołowje je na tute khorosć wumrěło. (11 małych dźeżi, 8 ſchulſtich dźeżi a 7 doroſczenych). S Lipſczanſteho wokrejzneho hejtmanſtwa bu dalſchi pad ſ Rochlizy wojſewjeny.

* S **Markranſtädta.** (Automobil pschejédże a mori kolojźidneho.) **Króło** ſa Markranſtädtom pschejédże we dróhowym ſalwinjenju Lipczanſti automobil kolojéſdneho a jeho na mésnje mori. Pschi pschejehſchiwowanju wjednik automobila wudawaſche, ſo kolojéſdneho widźał njeje, dokelż njeje ſwéży měł.

* S **Lehnizy.** (Do kwaſneho auta ſabéżała). We Starych Pjekarnjach ſabéża 41½létna dźowcźička jenoho rantżarja do kwaſneho automobila, kiż pschejehſchnje njeſbożesche. Holza bésche ſo ſa mlokowu wós powěſchała a njeſczaſu ſady njeho wubéhnyła, pschi cźimż je ju auto ſhrabnył a pschejéł, ſo wboha na to wumrě.

* S **Barmen.** (Połza ſo ſaſtyka). We wutkim kupunym domje Jomeß & Co. ſo nadobo kalka połza ſ néżdże 10 hacź 15000 kartonami ſtupnjow ſaſtynyła a **někotre pschedarſke pohnjeha.** Dokelż pschitomnym mozam njebé mózno, pschedawarſke **pod hromadu** kartonow wuczeſahnjeć, dyrbjachu wohnjowym woborn ſawolacź, kotraż po połhodźinſkim prózowanju 5 franjenych wuthora. Jena pschedawarka bu wobſcheże cźeſko franjena.

* S **Hamburga.** (Dźełarjej wopaczných pjenjes). We Locſtedtu pola Hamburga ſaja polizija konditora Joſefa Seſſerja, kiż bésche ſhromadźenje ſ gratmuſchirom Rudolfom Wünſchu wulke hromady wopaczných dźeſaczbrjohowſkich papjerjanych pjenjes nadźełał.

* S **Hagena.** (Tylus.) Każ hižom piſachmy, je po bźerbornym kwaſu, na kotrymż bźchu worjechom tortu jédli, 32 wobſołowje pod ſmjerjenjemi ſajédojcźenja ſkhorilo. Se bakteriologiſtkim pschepytowanjom bu pak nétko dopokaſane, ſo w torcze bazillus w cźiſtej kulturze byl, kiż do tyfuſowych bazillow płuſcha. Se ſkhorjenych njeje nichtó wjazy w ſtrałche.

* S **Elſena.** (Njeporadźeny rubjeżny nadpad.) W nozy na njedźelu dyrbjeſche ſo na pokładnizu jenoho kinowa we Elſenje rubjeżny nadpad ſtacź. Polizijſi pak bésche to nécht wojſewił a wona njenapadnje polizajſkeho ſaſtojnika ſa pokładnizu pósła. Jako ſo wobaj do cźłnuje haży wimyſchtaj, chajſche ſo jena wobſoła wot sady na polizíſka waſicź. Tóm pak bésche kebżbluch, wuczahny revolwer a tżeli do napadnika, kiż ſo hnydom morwy ſujeſe.

Přilopk.

* **Jona ſakłó** ſwojeho muża. W Dieżdorfje pola Magdeburga pſchióża żona po polizija a wudawaſche, jo je ſwéj jeje mandźelſki żiwjenje wſał. Wona powědźaſche ſo ſtaj ſo ſ jmuzom ſwadźiłoj, na cźoż je muż bębje ſtarnehoſo ſakłół. Polizajſke pschepytowanjo pak fu dopokaſane, ſo je żona ſwojeho muża pschi ſwadźe ſaklóła. Wona je ſo na to też ſwojeſeho njeſłuſka wuſnała.

* **Poruczja ſo k ſcźěhowanju.** W jenej wſy w Oderbruchu je blizko wulkeho barrikeho tubła wot nécźeho cźaſa hobrſka warnowoza dejſa wuſtajena, na kotrejż je napiſane: „Jédni ſ awtami a motorſkimi kolami! Pomalku jéżcź! Kóżda pschejehdźena hatżyza płaci 50 hriwnow!“ Tale łaſla pjeza njeſmérnje ſpomeżnja ſtutkuje. Je ſtrady wuzitniſcheho warnowanja?!

* **Polizija lepi ſchtyrjoch rubjeżnikow.** W nozy na njedźelu nadpadnychu w Barlinje ſtyrjo młodźi pachołzo pschehupze a wurnbichu jeho. Nadpadnjeny ſadźerżeche jo, jako by ſtyjnje pjany był a namałoſpeche drohowych rubjeżnikow, jo bychu ſ nim ſchcźeſe jedyn picź ſchli. Duzy do korczmy ſetka jich polizajſka patrowilla, kotruż pschekwapy na pachałow kedźbnu ſejnu. Dwoju polizija hnydom a dweju podźiſchu w jeje bydlenju ſaja.

* **Sčněh we Cźornym lésu.** Po powěſczi ſ Freiburga je thermometer w nozy na njedźelu ſtyjnje ſpadnył. Na horach Cźornehо lésa je ſo w ſtamnżnej nozy prěni śnéh naſchoł. Njedźelu po też hacź na 1100 metrow deſe śnéh dźeſche.

* **91 létna wudowa ſajo widźenje dostała.** W Creuzburku bydlaze 91 létna wudowa Weißhaß, kiż bésche psched 10 létami widźenje dospołnje ſhubiła a dyrbjeſche ſo wodźicź dacź, nadobo ſajo widźi a może ſamu khodźiéź. We zyrkwi wotmé ſo po pschecźu ſmjercź ſhoſowowneje żónſkeje dźakna Boża ſlužba.

* **Dobra kokoſch.** Rekord w njeſeniju jeji je kokoſch jenoho plahowarja njerſiny w Kirnje nad rěku Nahu poſtajiła. Mjes tym, ſo jena kokoſch w pschećerku ſenje 140 hacź 160 jeji manjeſbe, je tuta kokoſch ſwojemu wobſtarjerjej 245 jeji darła.

* **Spodźiwne njeſboże ſ létadłom.** Pschi ſlětu nad wojeſkim létanſchcźejom w St. Nyr njedołada ſo wjednik jeneho létadła na kabel, kiż pschipiatany ballon dźerżeſche, kotryż 700 metrow wyſoko w powětſiſe pluwaſche. Létadło roſrěſny kabel, na cźoż ballon ſ połnozy pschepadźeſche. Létadło pak pocźa ſo hłabłacź a padże k ſemi. Hačzrunjeż ſo wone zyle roſbi, woſta pak wjednik létadła dospołnje njeſranjeny.

* **Sſmjerjny lóſ cźahnył.** W La Paz w Bolowiſkej ſu ſchtyrjo mużojo, kotříž hižo 10 lét w jaſtwje ſedźa, wobſtorjeni, ſo ſu generala Pandu, prjedawſchcźeho presidenta Bolíwiſkeje, ſkónczowali, a ſa wintowatych ſpótnaczi ſ ſmjerjezi ſaſudźeni byli. We ſakonju pak ma ſo jenoż jedyn wotprawicź, a cźi ſchtyrjo dyrbjachu ſo ſnukowacź, kotry ſ nich ma murdarſtwa ſapokuczeſi. Pschi żmjerjnej cźiſchinje we ſudnitſej ſali cźahachu ſo lohy. Prěni tſjo cźehnjechu mézku, tak ſo wobſudny lóſ na ſchtwórtehо dóńdże. Tutón muż, ſ mjenom Alfredo Jauregui, wupraji ſo ſ poſmjewkom, ſo je njewinowaty, ſo pak wo hnadu proſbycź njebudże, ale radſcho proſby ſudnikom, ſo bychu wotprawjenje prawje jara ſpóſpěſchili, ſo by ſjawnosć ſo ſpokojiła.

* **Poſz łatſki hajnika.** Spodźiwny njeſbożowny podawk ſta ſo we Winkerthurje. Hoſtinſki poſz ſtorcźi do tſelby, kiż na nécźſto ſlepjene ſtejeſche. Tſelba njebésche ſwjećenu, wutſej wujeſny a trjechi hajnika do wutroby, kiż ſo na mésnje morwy ſujeſe.

* **Hróżny njeſkutk bludneho.** Durnik jeneje wulkobanki w Florenzu, kiż hnydom w bankowym twarjenju bydlesche, nadobo wobſludni a w bludnoſći ſwojim manželſtu ſ hamorom do hłowy bijeſche, domiż ſo morwa njeſwjeſe. Na to ſpyta wón twarjenje ſapalicź a ſatkeli bésje ſamoho.

* **Cźežka tyfuſowa epidemija.** W Tapiu pola Mariańſkich kupjelow w Cźeſkoſłowakiſkej je tyfuſowa epidemija wudyrila. Wona je ſo hižom tak ſara roſſchérila, ſo dyrbjachu khorych do wothdźelenych méſtnoſczow Planſkeje, Tachawſkeje a Karlowarſkeje khorownje dowjeſeć.

* **Prěni bołharſki létaſki połobkaz.** W Sofiji jewi prěnje bołharſke létaſke towarſtwo „Bunavatia“ létaſſki ſłužbu ſa póſtu a wobołoju w ſmutkownej Bołharſkej. Dotal létaja létadła jenoż po Létaſkej cźarje mjes Sofiju a Varnu.

* **Spinalne wokhromjenje dźeżi w Amerizy.** S Kalifornije a ſ Oregonſkeho ſtata pschihdu powěſcze wo nowych padach ſkhorjenja na ſpinalne wokhromjenje. Strowotniſtwowe miniſterſtwo je w **Kaliforniji** nékotre ſchule ſamknyć dało. We Arcada je 9 dźeżi na wokhromjenje wumrěło. We Oregonſtim ſtacźe ſakładze tale khorjeſcź w nimale łózdym méſcźe. We Neiwyorku, New-Jerſeyu a druhich méſtnach narańſcheho dźela połnozneje Ameriki khoroſcźe ſaso pomalu wotebéra.

* **Semjerjenje.** We wſchelakich méſtach połnozneje Ameriki ſu ſejſmografiſke aparaty jara żyſne ſemjerjenje ſapiſałe. Dokelż pak dotal żanych powěſczeow wo nim nimaja, myſla hebi, ſo je ſrjedźiſchcźo ſemjerjenja we Wulkim ozeanu.

* **Semjerjenje w Alaſzy.** Każ nowiny ſ Otawy piſaja, je tamniſcha inſpekcźerja ſemjerjenje wobkedźpowała, kiż je psches 3 hodźiny trało. Sſrjedźiſchcźo ſemjerjenja leži we Alaſzy. o

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěſcź wo wjedźe ſa jutſiſchu ſobotu:** Samrócźene, wiſłate, ſchcerjate, ale wołtanje mile. W Jendźelſtej je wjedro torhate.

Němſti finanſkowny minister dr. Kendell je w jenym pohdźenju němſkoſtatneje rady pruſſenu polnomóznikej miniſterialnemu direktorej dr. Badźej porokował, ſo je dowěrliwoſcź ſłamał. Němſkoſtatna rada je ſchtwórtk wo tejle naležnoſci pojednawſchi ſpóſnała, ſo je ſo tónle porok dr. Badźej ſ njeſprawnom cźinił. Wona je tehodła wobſtamtla, miniſtra dr. Kendella namołwiła, ſo by ſwójſ porok pſchecźiwo dr. Badźej wrócźił.

*

Blisko Zielkowiz w Pólſtej je dźełacźeſtſi cźaſ do tworowehо cźaſa ſrałył. Lokomotiwe ſo po nałżnyje dele waliſchtej. W dźełacźeſtſim cźahnu je ſo dwanacźe wobſołowu franiło.

*

Se ſhłnym ſemjerjenjom je ſo w mésíkim pschiſtawje w Niigacze w Japanſtej 150 thcźow wupuſcźiło. Wobydlerſtwo pod holym njebjom pschebywa.

*

W Bożnje je ſo pola Bradiny mjes Mostarom a Sſarajewom pod cźeju dweju lokomotiwow żelesny móſt ſłamał. Cźah do 51 metrow hłubokeje wudrjeſcź padże. Pschi tym ſtaj dwaj ſpinarjej żiwjenje ſhnbiłoj, mjes tym ſo je ſo tepjeſ cźeſko franił.

Zwójbno powěſco.

Sſmerłi: Auguſta Oldrichowa rodź. Neumannez we Hornich Pózzowach, 55 lét. — Minu ſtond. Hanzinowa w Lubiju, 75 lét.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolef w Budyſchinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyſchinje. — Za hospodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyſchinje.

Towařstwowski powěstnik.

Budyšin. Předsydstwo „Nadžije“ zeńdże so dźensa pjatk do słowjanskeje hodźiny ke krótkemu ale ważnemu rozpominanju, a to z dypkom 1/2 8 hodź. w kofejownj Serb. Domu. Předsyda.

Bukecy. „Jedn. Sokoł“ zwučuje kóždu sobotu wječor we 8 hodź. Přińdźe z časom!

Drježdźany. Serb. tow. „Hromadnik“ změje štwórtk, 3. novembra, wječor swoju skazańku pola G. Zmija na Khrystianskej dróży 22. Přednošk „Moje pućowanje po Jugoslawiji“ je knjez Arnošt Piwarc přilubił. — „Moje prózdniny w Delnjej Łužicy“ budźe nam Měranka Lešawic přednošować. Hosćo su nam stajnje witani. Předsyda.

Khwaćicy. Naše „Serbske towařstwo“ změje njedźelu, 30. okt., ważne posedźenje pola Nowakec. Porjad: Posmjertna pokładnica atd. — Přińdźe pak wšitcy, lubi bratřa! Předsyda.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Laz. Naše serb. tow. „Handrij Zejler“ změje njedźelu, 30. oktobra, popołd. w 4 hodź. zhromadźiznu. Jednać budźe so wo ważne dypki. Porjad so we zhromadźiznje wozjewi. Winowatosć kóždeho sobustawa a spěwarja je, zo přińdźe. Nowi spěwarjo su nam kóždy čas witani. Předsydstwo.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwučuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica“ změje přich. póndźelu (reform. swjedźeń) pop. 1/2 3 hodź. w knježim hosćencu swoje měsačne posedźenje. Jednać budźe so wo ważnych należnosćach. Tohodla bohate wobdźělenje wočakuje předsydstwo.

Radwor. „Serb. Rat. Dorost“ wotměje přich. njedźelu (30. X.) popołdnju w 3 hodź. ważnu zhromadźiznu w „Jandźelu“ pola Kralec. — Wšitkich towařšow wočakuje předsyda.

Slepo. Sobotu, 29. oktobra, wječor we 8 hodź. změje towařstwo „Swěrnosć“ ważnu zhromadźiznu pola Bastiana. Nichtón njesmě wuwostać!

Wumělski koncert morawskich wučefkow wotměje so póndźelu (31. X.) na reformacijskim swjedźenju wječor we 8 hodź. w nowej „Kehelekulefni“ na Nouartskej dróży. Zastupne khartki w Smolerjec knihařni. Podpjerajće naše słowjanske sotry. Zarjadnistwo.

Škowrončk. Hudźbna přiloha k časopisej „Łužica“. Tuta přiloha je wulcy zajimawa za spěwanske towařstwa a wšitkich jenotliwcow, kotřiž chcedźa wo spěwje a hudźbje něšto nazhonić. — Oktoberske a slědujuce čisła budźeja so nětko wosebje za **10** pj. serbsk. spěw. towařstwam rozesłać. Prosymy předsydstwa tutych towařstwow, zo bychu prawje bórzy ličbu swojich sobustawow, kaž też jenu wěstu adresu sobudźělże do Smolerjec knihařnje w Serbskim Domje.

Hotel „Bčły Kóń“

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy

Najwobšerniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja

snědańsći koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno piwa

Wuprajowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Ložowe . . blidowe . . kuchinske

Šaty

wupjerki, košlace barchenty, hotowe košle, ženiljowe rubiśća, ložowe plachty, blidowe a komodowe ruby, wolmjane spódnje suknje, ćople spódnje kholowy, słomjaki atd. we wulkim wubjerku najtuńšo

Emil Wehrle w Budyšinje

na Jerjowej hasy 7 na Jerjowej hasy 7

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do mlokarnjow, kwasne dary, kaž też wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje

klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Za zymu

Elegantne sukn. paletoty . . . . . 55 68 75 92 hr.

nowočas. paletoty, šwedska forma 35 40 43 55h ač 95 hr.

rjane wobleki we wulkim wubjerku

Bocenske mantle, prawe Maichowske . . 30 36 42 hr.

gumijowe mantle . . . . . wot 18 hr. sem

sportske wobleki, tkaninowe, Manchestrske a cordowe jara tunjo.

njepřemokawe kabaty . . . . . 10 15 1[illegible] h.

zymske jupy spodźiwnje tunje . . . 18 25 28 3[illegible]

Breeches-kholowy, smuškate kholowy, hobrski wubjerk 6,50 8 hač 18 hr.

dźełanske kholowy wot 4.75 hr. sem, krute twory

Jara elegantne žonjace mantle a jaki wšěch družin

Mantle za młode holcy . . . . . wot 12 hr. sem

Krymerowe, Astrachanske a suknowe mantle we wšelakich płaćiznach

Seal-plyšowe mantle . . . . . 75 95 112 hr

hólčace a holčace mantle wot 8 hr. sem

Franc Mrstny

w Budyšinje na Bohatej hasy

w Kamjencu na Zwingerskej dróży 16

My mamy, štož Wy pytaće!

Čople spódnje woblečenje:

wobleki, košle, kholowy, šlupfry, prynceske suknje, chenilljowe rubiśća, zoki, nohajcy nětk hišće jara tunjo.

Walter Noebel

w Budyšinje na Bohatej hasy 14

Cynkowe wany

klankacy wózyk tunjo n. před. Max Seifert na Kamjentn. hasy 29

Vogtland. wumělske Madraske **gardiny**

też za małe wokna, tunje vitražowe tkaniny, canki, kromy

Ida Erlerec zwož. Wúrkerowa w Budyšinje, Zw. Lawska hasa 10 róžk Kronprynzowcho mosta.

3 PS mot. kola

nowe z fabriki, čerjenje z rjećazom a prózdnokhód, kikstarter, balonmantle atd. Bjez dawkowcho a wjedźeńskeho wopisma. Jědźenje na pruhu bjez kupjenja dowolene. Max Seifert w Budyšinje, na Kamjentnej hasy 29.

Posleće

z ruk. nowe, za 16 hr. na před. Max Seifert na Kamjentn. hasy 29

Jónkróćne poskićenje!

Mužace koło . . 60.— hr.

žonjace koło . . 65.— hr.

Luxusow. wuwjedźenje, čełwjene gumije, Rotax samoběh, z rukowanskim wopismom.

Max Seifert na Kamjentn. hasy 29

Žony! -|- Žony!

Wupłokowace aparaty

lvigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelušckowe kholowški podłožki, štatliki za prědki, štatliki za pažemi, też wulki wubjerk wšelakich

gumijowych tworow.

Wobroćće so dowěrliwje na

K. Wagnerowa

w Budyšinje

před Šuleńskimi wrotami čo. 9.

Wysokosućelna

kruwa na predan

w Trupinje čo. 16 pola Rakec.

Najl. Hornjokauffungske tele

kruchate wapno

k twarjenju a hnojenju wotedawa běžnje

Albert Puntz

při Halštrowskem dwórnišću

Telefon čo. 11

Saksla krajna loterija

Najwyšše dobyće snano 500000 hr.

1/10	1/5	1/2	1/1
3.—	6.—	15.—	30.—

Losy poskićeja běrkojo statneje loterije w Budyšinje

Friedrich Rother na Kěžorskej hasy 22

Ernst Lehmann na Kamjentnej hasy 45

Póndźelu, 31. oktobra, pop. w 4 hodź. w hosćenc „K wjeselemu hajnkej“ we Lomsku p. Minakala

Zjawne wustupjenje přećiwo načiskej k statnemu šulskemu zakonjej

Rěčnikaj: wučef khłostańnje Kleist (z Wrótslawa) wučeř Sachsa (z Drježdźan)

Rozpominanje! Rozpominanje!

Hdźe wo rozbiće ludoweje šule! Starši protestujće!

Wokrjesne wučerske tow. w Budyšinje

Kolesa / šijace mašiny

jenož najlěpše fabrikaty, z rukowanjom po najtuńšich płaćiznach, też na přijomne podźělne płaćenje. Wobhladajće sebi prošu mój wulki skład bjez kupowanja.

Narunanske dźěle a wupórjedźenja tunjo!

Joh. Klemm w Budyšinje

na Serbskej hasy 1 I.

Poskićam:

ćelace mjaso	punt	**1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt	**1.00—1.30** hr.
zmjerznjene mjaso	punt	**0.80** hr.
howjaze mjaso	punt	**1.00—1.20** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kolbasu		**10** pj.
ćople kolbaski		**10—20** pj.
wšelaku kolbasu		**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rězniski mištr, na Šuleńskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Wšěm česćenym čitarjam wozjewjamy, zo so lětsa zaso

serb. wottorhanska protyka

wudawa. — Tak njekupujće cuze!

Serbska kniharnja w Budyšinje

Příloha k čisłu 253

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 28. oktobra 1927

Skhadźowańka Módrcho Kśiža w Budyšinje.

Łužiska wokrjesna kśhadźowańka evang. zyrkwinskeho śwjatka „Módrcho kśiža“, kótruž běšoše Budyšańe mětine towaršwo (pśhedsydźowa farař Paul); pśichótowało, wótmě žo ześašćenu njedźelu po programje. Sobuskutkowy Módrcho kśiža ś Bistrowiz, Kitawy, Budyšcina, Hainsberga pola Dreždźan, Auerbacha pola Kamjenicy běchu na nju pśichišćele. Po ześowdnym rospominanju Hebr. 10, 22—25, kiž kusej farař Paul wutkadowaše, śo słužiło po źmérach faraża Seltmanna wo nadźijach Módrcho kśiža a jich pśichewinjenju w sašnych powołdrišćich hodźinach jednacu. Wopyt w 6 hodź. w Marijnej a Marešinej zyrkwi wótmětkeho kemšenja běšče dla w kamšnym cźasu žo wótmějazych seśidźenjow widomnje samjejowany. Jimaze pśedowanje śwjaśkoweho pśichedźowaśa faraża Seltmanna wo Galat. 6. 2, kiž wam ź twórkeje wózwowdy a naśhonowśe dźerźeśe, mějeśe za thema: „Roščeš bremjenja je Módry kśiž. Dźiwejśe bremjo! — o śbóžna radosć!“ Pśedowanje by hódne było, so byśhmy jo śa śtyjśheli. Sbérka wunješe 26,73 hr.

Na w minjohej liežóje wupóśłane pśicheprośenja sa wjeźornu śhromadźiznu, kótruž śwjaśkowy wjednik wjeczor we 8 hodź wótewri w ev. towaršchowni, běšče pśches 100 wosobow pśichišchło. Na dźakahódne waśhnje tu mišijónšti duchowny thór pod nawjedowanjom knjeza Poldraka hobuśtkowaśhe. Sśłyśchachmy śwědźenja wumóžených wopitanych, mjes nimi diweju pśches 70 lět stareju a jenoho Kamjenicańskeho fabrikiskeho dźěłaćerja. Knjes direktor mésćanskeho mišionšiwa, duchowny Peiśel ś Kamjenicy, nětkuždy schuler tudomneho gymnasija, rěčeše wo praschenju: „Čehodla žmy w Módrym kśiži“ a śwjasa ś nim hnydom druhe praschenje „Čehodla wy we nim njejśće?“ Duchapołuje słožowaśhe zhowa na pśichitnanje wo žiwotnym Samaritśkim a naśpomni mjes druhim, so je we Nimskej 1500 duchownych, kótrjž alkohola njewužiwaja, kotrychž liczba semrěžow je nižścha hač njeabstinentnych duchownych. Sa nim wuśkedźny knjeni śwud. faraśka dr. Burkowa, so njeje žebiczišwosć, ale žiwilna Sbóžnikowa smyłnosć, kiž cźeri k dźełu Módrcho kśiža (k lěpšemu też mnoho wobšarjownych wopitšich žónšich). Po jasnej rospratwje faraża Seltmanna wo śwojich nasphonjenjach pśichi njedawno wobswjećenym internazionalnym 50 lětnym jubileju Módrcho kśiža w Genfje — mjes druhim wobdźěli žo na nim też dźerźitwy hollandśi ministaŕ a nětko 1000 wumnożených wopitšich — dźakowaśhe žo ś wobsahnjenjim kowom faraŕ Paul wuśběhnjo 1. Kor. 15, 58: „Budźśe wobstajni, njehnucći a pśichěrkrajśe stajnje we dźełu teho Knjeza, dokelž wy wěśće, so waśhe dźěło podarmo njeje w tym Knjezu“ hišćeśe jónu wschitkim a wobźeže też wschitkim, kiž žu na poradźenju hobuskutkowali. — Mjech wot tuteje śhadźowańki Módrcho kśiža też w Budyšinje a po zyłej Łužizy wjele žohnowanja dla wutrobow a domow faćźehnje. —

Cyrkwinske powěśće.

S Budyšcina.

20. njedźelu po śwj. Trojizy w Michałskej zyrkwi rano we 8 hodź. němśe Boże wotkasanje (faraŕ Kapler), w 9 hodź. němśka a ½11 hodźin śerbśka Boża śłužba (faraŕ Tischer)

Reformazijśki śwjedźeń rano we 8 hodź. śerbśke Boże wotkasanje, w 9 hodź. śerbśka a ½1 1hodźin němśka Boża śłužba (faraŕ Kapleŕ). Sbérka za Gustaw-Adolfiste-towaršstwo. — Semrěli: 19. okt.: Khorla Adolf Röhl, kopowy kowaŕ ś Malcho Wjelkowa we wothladaśni na Židowje, 78 l. 9 m., thowany do Wulkeho Wjelkowa.

— 27. Gertrud Lisbeth, Jana Gusty Krostaka, pohonca ze w Delnjej Kinje, dź., 27 dnjow.

Krajnozyrkwinske shromadźeństwo w Budyšchinje pśichi Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu dop. ½11 hodź. njedźelska schula. Pop. ½5 hodź. evang. shromadźizna.

Póndźelu (Reformazijśki śwjedźeń) wjeczor ½8 hodź. je śwójbny wjeczor. Wutoru powołdnju ½6 hodź. je hodźizna za žony. Sthwórtk wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina (knjes faraŕ Paul). Pjatk wjeczor we 8 hodź. shromadźizna hobuskutkowow.

Shromadźeństwowy wothladaŕ Zimmermann śmjele bliskiu hodźinu wutoru we Dobrušći wjeczor ½8 hodź., śrjedu w Mołtyde a schtwórtk we Wolbramecach.

W Běłej Horje je njedźelu popołdnju ½2 hodź. njedźelska schula. Shromadźeństwowy wothladaŕ Kichlaŕ śmjele na Reformazijśkim śwjedźenju dop. w 10 hodź. śerbśke pśedowanje w Kotecach, wjeczor biblijska hodźina w Nowych Porschizach, wutoru we Wjasońcu, śrjedu w Koŕwinju schtwórtk we Wjeśećinje a pjatk w Hornjej Hórju.

Swjasć młodźiny za rosćmjdź. kśeśćanstwa pśichi Pólnym hrodźiku 6.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. shromadźizna za młodźenzow a śrjedu tchórnuśa za młode holzy.

S Bukecz.

20. njedź. po śrź. Trojizy śmjeje faraŕ Bójź rano ½8 hodź. němśku śpowědź, dop. ½9 hodź. němśke a w 10 hodź. śerbśke pśedowanje.

Na Reformazijśkim śwjedźenju śmjeje faraŕ Bójź rano ½8 hodź. śerbsku śpowědź, dop. ½9 h. śerbśke a w 10 hodź. němśke śwjedźeńske pśedowanje.

Pśiched zyrkwinymi durjemi Sbérka za Gustaw-Adolfiske towaršstwo.

S Barta.

20. njedź. po śwj. Trojizy dop. ½9 hodź. němśka Boża śłužba.

Reformazijśki śwjedźeń dop. ½9 hodź. śerbśka Boża śłužba. Wopor za Gustaw-Adolfiske towaršstwo.

S Budyschinka.

Na Reformazijskim śwjedźenju budźe dop. w 9 hodź. śerbśka a ½11 hodź. němśka Boża śłužba (knjes faraŕ Tischer ś Budyschinka.) Sbérka za Gustaw-Adolfiske towaršstwo.

S Bukecz.

20. njedź. po śwj. Trojizy rano w 7 hodź. němśka śpowědź, dop. ½9 hodź. němśka a w 10 hodź. śerbśka kermušna Boża śłužba.

Na Reformazijskim śwjedźenju dop. ½9 h. śerbśka a w 10 hodź. němśka Boża śłužba.

Na woběmaj śwj. dnjomaj hobuskutkowanje pośawnoweho chora. Sbérka za Gustaw-Adolfiske towaršstwo.

S Delnjeho Wujezda.

20. njedź. po śwj. Trojizy dop. w 9 hodź. śerbśke a ½11 hodź. němśke kemšenje.

S Hodźija.

20. njedź. po śwj. Trojizy śmjeje faraŕ Boigt rano ½8 hodź. śerbsku śpowědź, faraŕ Wjeśaŕ dop. ½9 hodź. śerbśke a w 10 hodź. němśke kemšenje.

Na Reformazijśkim śwjedźenju śmjeje k. faraŕ Boigt rano ½8 hodź. němśku śpowědź, dop. ½9 hodź. němśke a w 10 hodź. śerbśke kemšenje.

Sbérka za Gustaw-Adolfiske towaršstwo.

Sćerjedu pop. w 3 hodź. shromadźizna ženskeho towaršstwa w Mróšez hoscenzu.

S Husti.

20. njedź. po śwj. Trojizy dop. ½9 hodź. němśke pśedowanje, kiž so cźita. Kichćenja o 3 hodź.

Reformazijśki śwjedźeń rano we ½8 hodź. němśka śpowědź, dop. ½9 hodź. „němśka a w 10 h. śerbśka Boża śłužba. Sbérka za Gustaw-Adolfiske towaršstwo. — Kichćenja ½12 hodź. Faraŕ Wjeśaŕ ś Hodźija.

Schtwórtk konśte towaršstwa.

S Hrodźiśchcza.

20. njedź. po śwj. Trojizy kermušny śwjedźeń a śwjećenje 50-lětnicu zyrkwinskeho jubileja. Dop. ½8 hodź. śerbśka a w 10 hodź. němśka Boża śłužba. Sbérka za zyrkej.

Na reformazijskim śwjedźenju rano ½8 h. śerbśki haunt, dop. ½9 hodź. śerbśka a w 10 hodź. němśka Boża śłužba. Sbérka za Gustaw-Adolfiske towaršstwo.

S Khwaćźiź.

20. njedź. po śwj. Trojizy rano we 8 hodź. śerbśke a w 10 hodź. němśke kemšenje.

Reformazijśki śwjedźeń rano we 8 hodź. je śerbśke a w 10 hodź. němśke kemšenje, w 11 hodź. dźěćikemšenje. Sbérka za Gustaw-Adolfiske towaršstwo

S Kluśicza.

20. njedź. po śwj. Trojizy rano we 8 hodź. śerbśka śpowědź ś Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. śerbśke a ½11 hodź. němśke kemšenje. Sbérka. Pop. ½4 hodź. němśke kemšenje se śpowědźu w Brězinjun w. Hofmanźa.

Reformazijśki śwjedźeń dop. w 9 hodź. śerbśke a ½11 hodź. němśke kemšenje. Sbérka.

S Kotecz.

20. njedź. po śwj. Trojizy (kermušny) je d... 9 hodź. śerbśke śwjedźeńske kemšenje (wošadny farar), w 10 hodź. němśke śwjedźeńske pśedowanje (faraŕ Kenig ś Ketźiz); pop. w 3 hodź. kichćenja (wošadny faraŕ).

Na Reformazijśkim śwjedźenju je rano ½8 hodź. němśka śpowědź, dop. ½9 hodź. němśke pśedowanje (wošadny faraŕ) a w 10 hodź. śerbśke śwjedźeńske kemšenje (pucowaŕ pśedaŕ Kichlaŕ ś Běłeje Hory) pop. w 2 hodź. kichćenja (wošadny faraŕ).

S Łupoje.

20. njedź. po śwj. Trojizy dop. w 9 hodź. němśke pśedowanje šo cźita.

Reformazijśki śwjedźeń rano we 8 hodź. je bźa śpowědź, dop. w 9 hodź. śerbśke a ½11 hodź. ... Boża śłužba, ½12 hodź. dźěćikemšenje

Sbérka za Gustaw-Adolfiske towaršstwo

S Malešchez

20. njedź. po śwj. Trojizy rano ½8 hodź. śe... śpowědź, dop. ½9 hodź. śerbśke a w 10 hodź. němśke kemšenje. Pop. ½3 hodź. śiednośenje mlodych holzow na farje.

Reformazijski śwjedźeń dop. ½9 hodź. śerbśke a w 10 hodź. němśke kemšenje Pśichip. ½12 hodź. dźěćikemšenje.

Sbérka za Gustaw-Adolfiske towaršstwo. Dźěćaŋ dar

S Minakala.

20. njedź. po śwj. Trojizy rano ½8 hodź. němśka śpowědź, dop. ½9 hodź. němśke a w 10 hodź. śerbśke kemšenje.

Póndźelu — Reformazijśki śwjedźeń — dop. ½9 h. śerbśke a w 10 hodź. němśke kemšenje, w 11 hodź. kemšenje za dźěći. Sbérka za Gustaw-Adolfiske towaršstwo

S Njeśwačźidła.

20. njedź. po śwj. Trojizy rano we 8 hodź. śerbśka śpowědź, dop. w 9 hodź. śerbśke a ½11 hodź. němśka Boża śłužba (knjes faraŕ Rjenč ś Łupoje).

Reformazijśki śwjedźeń rano we 8 hodź. je śerbśka śpowědź, dop. w 9 hodź. śerbśka a ½11 ...

Korčmarjec Maŕka.

Powódźańcźo se śerbśkeho źiwjenja, napisał P. W.

7] (Pokračowanje.)

Korczmaŕ žo śtróži. To bě jemu tola dosć njepśichijomne. Też Wolfgang śtóžkny a śpóśna śwoju hlupoćź.

„Knježa — ehm, wjelecześeńi knježa! proschu waš wodajśe, — ehm, žym žo samnjik a njechcach waš ranicź. Tuhodła proschu ehm — wodajśe,“ famolwjeśe žo Wolfgang.

„Dožaha,“ rjekny žudnjiski rada a dźěśe žo žydowcź.

Korczmaŕ žudnu žo pśichi Wolfgangu a trochtowaśhe jeho na wschelakore waschnje, so by žebi niczo ś toho njeześinił a podobnje. Dale rěčeśe wo śwojej dźowcy, so žebi hišćeśe rěczeŕ da a so wona njeje taŕkeho něčeśeho śwuczena.

Hoćeo žo jemu sašo pśichi žebi źmějachu. Wolfgang cźinjeśe kaž by njewidźał.

Jako bě nimale dwaj honaczikaj požeril, skasa žebi hišćeśe bleschu wina.

Korczmaŕ dźeśe śwoju dźowku pytaćz. Nadeńdźe ju we śwojej komorzy a žadaśe, so by ź Wolfgangej do jśiwy wina donjeśła a žo potom ź nim zabawjała. Pśichi tom jej też poruczi, so by žebi jeho jómu wsała.

„Nihdy, žebi jeho njewośmu a ź njemu też do jśiwy njepóńdu,“ rjekny Maŕka.

„Poruczu cźi to!“

„Njepohluchaŕ!“

„Rusuju cźe ź tomu!“ rejeśhe korczmaŕ.

„Ty žebi jeho wośmjeśh!“

„Nihdy!“ wołaśhe Maŕka pśhezo krucźiśhco.

Pśichi tom wucźahnu sa khidu śloty rjeczaŕ, na kótrymž bě pjenjezź, wobras maczerje Božeje.

„Pokne dźeśacź lět žym wot tammeje hrośneje nozy žemi mjeleźała, zyle dźeśacź lět nožym tute śtrašśne tajenstwo pśichi žebi a zyle dźeśacź lět so modlu, so by wam Bóh wašch hrěch wodał. Tola śeźe w tamnej hrośnej nozy dušu se śahrodnego domeźka śhubił. Namakach to na druhim dnju rano w kuźiźu śahrodnego domeźka. Sdaśhe žo mi, jako by potajmy błóź ke mni rěczał. Sthowaj tole a mjeleź. Sćzinich tak. Schto žym w běhu tutych dźeśacź lět wschitko wuczerpiła. A tuta hrózna potajnoźcź w tammym śahrodnym domeźku. A někto bychcze hischcze najradscho druhu śtójcź wurjedł, chcześe mje wudaeź tomu hrośtnemu cźłowjekej. Tak chcześe mje iniciźcź. Nihdy. Nimam źadoścź sa wěźtymi radosćenmi. Chžu waschu śtójcź sašo sarunacź.“

Prajiśchi to, wotcerdźe do śwojeje komorki. Sa zyły dźeń wjazy dele njepśhichudźe.

Korczmaŕ njewědźeśhe je śtójcu, schto śapoczecź. To cźehoż je žo zyle źiwjenje bojał w tutych dźeśacź lětach, bě na tjawne. Jeho dźowka wě, kajke śtóśtnóśtwo je žebi pśhed dźeśacź lětami dowolił. Bě błikło k sadźiwólowanju. Schto nětko? Nadoba klinkaśhe. Setrě žebi pot ś cźoła a woteńdźe do śtwórcźki. Wołaśhe jeho Wolfgang. Samolwi jemu jeho dźowku prajiśy, so je nahle khorjała a so žo podśiśco dorěcza.

Wolfgang žo śtym śpokoji, roszožnowa žo ś korczmarjom a woteńdźe.

Wot tuteho dnja žem bě mjes nimaj a dźowku wulke bjeźdno. Zyle dny mjes žobu ani śłowcźka njeręcześchtaj. Korczmaŕ žo pśhed śwojej dźowku haŕbowaśhe.

Sa měśaz pśhijidźe Wolfgang sašo do korczmy. Sastupi do jśiwy jako nadunaŕ a dźeśhe w runej mérje do jśiwcźki.

Tam śedźeśhe runje Maćka. Wolfgang ju ležuje pośtrowi. Wona pak jemu jenož śymnje wotmolwi.

W tym wotkomiku śastupi korczmaŕ a jeho witaśhe. Pśichinjeże jemu žadane wino, Wolfgang śapocza wo Maćzy a prajeśhe, so by žebi ju haŕbom wśał a njeżada ani žane wino, ale jenož jeje luboścź.

Maćka śtojeśhe pśhi wokuje.

Hdyž bě chwilu pśhipohluchała, prajeśhe: „Nano, wjchar žym wam hižom śtwoje mjenjenje prajiła. Wšhe dalśhe mjśowanje ź tutej ženitwje, žebi krucze łakajnju.“

„Mužu žebi, so žu skónczenje pśhechwaŕiła,“ prajeśhe korczmaŕ. „Budźeśch njeśwěrnje bohata a . . . .“

„Pśhichi tym njeśbożowna. Njeżadam sa bohaśtwom. Toho cźłowjeka žebi njewośmu. To je muje pożledńe kowo.“

To bě tola korczmarjej śkoro pśhewjeśe. Hacź dotal je jeho dla hiśhcze nékaŕ pośłuchała a nětko ko jemu pócznje khétro śtajeć.

„Njepośłuchyna, njekniczonna,“ rejeśhe korczmaŕ

„Njewośmu žebi jeho!“ wośpjetowaśhe Maŕka.

„Rusuju cźe!“ abo ani pjenjezka po mni njeźidźośch.“

„Sdźerźeźe žebi waśhe dźałoźłe pjenjezy.“ Na nich žo wjśele krwe lépi, jenož žebi je śdźerźeźe.“

Nadoba klincześhe wonaka kraźna melodiśka pśhez hrana na hušlach. Běchu tajke śnate śunki. Maŕzy žo źdaśhe, jako by je hižo nětkaj śtyśchała a je derje śnała. We duchu pśhed žobu. Tola niż jenož wona, też korczmaŕ bě to pytnył.

„Božo! Schto to?“ śawola.

„Draczj tola! schto nadoba chżeśch?“ śareji korczmaŕ a žebiny ruku pśhecźiżiwo wokmu, kaž by chżył hušlerja wotchnacź.

„Schtó to hraje?“ praśhesche žo pśhelwapjena a woteńdźe do druheje jśiwy, hdźež ma lépśchi wuhlad na nawjeś. Wot tam wihżeśhe pśhi wokuje mlodehu dwacześlětneho hušlerja śtojo. Bě Śśowak we źwojej kraźnej narodnej drasce. Wokoło njeho běchu žo zyle cźrżody dźeczi śbeźate. Śśowak bě runje dobrał. Ludźo njetachu jemu pjenjezy do kłobuka. Wón wśa hušle pod paźu a dźeśhe dale po wśy wokolo.

(Pokračowanje śeźehnje.)

němska Boža služba. — Pop. w 3 hodź. němske a w 4 hodź. serbske kemšenje we Sarežu.
Sběrka za Gustav-Adolfske towarstwo.

S Rosacžiz.

20. njedź. po św. Trojizy — kermuschnu njedźelu — pop. ½9 hodź. serbsca a ¾10 hodź. němska Boža služba.
Sběrka za Gustav-Adolfske towarstwo.
Kermuschna — Reformazijski gwjedźenj — dop. ½9 h. němska a ¾10 hodź. serbska Boža služba
Kermuschna sběrka za Boži dom.
Sbrjedu 2. nowembra wjeczor ½8 hodź. towarstwo žonow na farje

S Porschiz.

20. njedź. po św. Trojizy budźe rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska Boža služba. Dźěćiskemšenje: w Porschizach dop. ½10 hodź. za młodše, ½11 hodź. za starše dźěći; w Boschecach pop. ½2 za młodše, ½3 hodź. za starše dźěći. Pop. ½3 hodź. wožadne towarstwo młodych holzow pola wožadneje hory a ½3 hodź. wožadne towarstwo młodych muzitich.

Na Reformazijskim gwjedźenju budźe dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža služba. — Sběrka za Gustav-Adolfske towarstwo. — Pop. w 3 hodź. serbska Boža služba se spowědźu w Boschecanskej schuli. Wjeczor we 8 hodź. bibl. hodźina w Nowych Porschizach (Jnjes wothladar Kschižan).

S Nychwalda.

20. njedź. po św. Trojizy dop. w 9 hodź. němske a ¾11 hodź. serbske kemšenje.

S Rakez.

20. njedź. po św. Trojizy je rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje, na to serbske kemšenje sa dźěći, pop. w 2 hodź. je serbski nješchor (rozrěčowanje z konfirmowanej młodźinu).

Na Reformazijskim gwjedźenju je rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Do serbskeho kemšenja a po němskim kemšenju posawnika hudźba na wěži.

Pohrjebana: 23. 10. Wumenkarka Hana Lawschzyna rodź. Borkez z Rakez, 87 lět. — 25. 10. Wumenkarka Hanža Schenkowa rodź. Schibakez z Zitka, 75 lět.

S Wóßlinka.

20. njedź. po św. Trojizy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a ½10 hodź. němske kemšenje. Sběrka.

Reformazijski gwjedźeń rano we 8 hodź. serbske a ½10 hodź. němske kemšenje. Sběrka. Dop. ¾11 h. Boža služba za wožadne schule.

S Wósporka.

20. njedź. po św. Trojizy je dop. ½9 hodź. prědowanje (farar Kawig z Kelcz).

Na Reformazijskim gwjedźenju je dop. we 10 hodź. gwjedźenske prědowanje, ke kotremuž so spowědź pschijamnje; ½12 hodź. gwjedźenske kemšenje sa dźěći (farar Kawig z Kotez).

Mutorn zonjage towarstwo, sbrjedu towarstwo młodych holzow (pschjezo wjeczor we 8 hodź. w farstim domje).

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 28. oktobra 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje:

1 Dollar	4,183	100 pólsk. złotych	46,825
Jendželski punt . .	20,37	100 čěskosk. krónow	12,399
100 šwajc. frankow	80,64	100 franc. frankow	16,415

Barlinska bursa jašo trochu žiwischa. Efektowe kurzy so ničo njezmjenjachu.

Produktowe wiki wostachu tež wjeczera w dotalnych měrnych kolijach. Spomnjenja hódny je, so bě rožka wjeczera we Barlinje po zentnarju 10 pj. tuńšcho dostacź. Wjeczera płaczeschе zenkmar

w Lubiju:

pschenizy 12,60—13,15 hr., rožki 12,50 hr.
hacź 13 hr., jeczmjenja nalětnjeho 12,50
hacź 13,40 hr., wowsa 10,20—10,60 hr.
běrwy 3,50—4 hr.

w Barlinje.

pschenizy 12,20—12,35 hr., rožki 12,30 hacź
12,50 hr., jeczmjenja nalětnjeho 11 hr.
hacź 13,35 hr., wowsa pak 10,30 hr. hacź
10,90 hr.

W termijnowym wikowanju

sa oktober: pschenizy 13,65 hr., rožki pak 12,37½—12,30 hr., wowsa 11,10 hr.,
sa dezember: pschenizy 13,57½ hr., rožki 12,32½—12,36¼ hr., wowsa 11,05 hr. hacź 11,02½ hr.,
sa měrz: pschenizy 13,67½—13,68¾ hr. rožki 12,47½—12,50 hr., wowsa 11,30 hr.

Wiki wuzitkoweho zkotu saudźeny schiwórik w Leer w rańschej Frisiji.

Pschihnali běchu 1225 howjadłow a 98 dróbneho stótu. Wyšokowuczesne kruwy a młode dójki płaczachu:

1. kajkosćе	750—800 hr.
2. kajkosćе	550—675 hr.
3. kajkosćе	400—525 hr.
Sdružene jałowy	400—750 hr.
Letne byki 1. kajkosćе	550—700 hr.
2. kajkosćе	200—400 hr.
Pollětne cźelatka	150—300 hr.
Pollětne byčki	120—400 hr.
Letne hacź dwójetne prósnidki	200—400 hr.

Hacź do 2 njedźel stare cźelata 30—60 hr.
Wubrany rjany tłót bě hišcźe drohši.
Prošata 5—7 hr. Běhali 15—40 hr.
Wowzy a jehnjata 25—40 hr.
Zuzych kupzow bě wjele pschischło. Wiki běchu strózne.

Wiki wjeźera w Lubiju.

Butra 1—1,15 hr., jeja 17—18 pj., twaroh 25 pj. hušy 1,20—1,30 hr., łany wołsij 1,60 hr., běły kał 5—8 pj., cźežwjeny 8—10 pj., karoty a morchej 10—15 pj., jabłuka łoboda 30 pj., kwětkaty kał 20—70 pj., kolrabi 10 hacź 15 pj., tórki 60—80 pj., zybła 15 pj., bumy 25—35 pj. tomaty 30 pj., błotowej 13—15 pj., radišli 10 pj., sedźerli 25—30 pj., bamje 5—8 pj., pětršćikła 10 pj., hrichy 30 hacź 80 pj., jabłuka 12—35 pj., kruschwy 20—25 pj. a bojanki 15—20 pj., winowe kicźe 50—70 pj., prušnizy 80 pj., krěn 90 pj.

Wiki wjeźera w Kamjenzu.

Kórki 30 pj., kolrabi 10 pj., morchej 10—15 pj., łonej 6—10 pj., kwětkaty kał 15—60 pj., cźežwjeny 12 pj. běły 10 pj., prušnizy 80 pj., sitr. Selene bumy 15 pj. hacź 20 pj., łoboma łoboda 25 pj., włošći kał 20 pj. a zybła 15 pj., nowe běrwy 5—6 pj., tomaty 25—30 pj. a kruschwy 10—25 pj., jabłuka 10—30 pj., winow w kitkach 50 pj. hacź 1,20 pj., hušy 1,10—1,20 hr.

Wiki wjeźera w Shorjelzu.

Butra 1—1,05 hr., jeja 15—18 pj., schćuki 1,20 hr., karpy 1,30 hr., liny 1,80 hr., kury 80—90 pj., kołbje 70—80 pj., hušy 1,20—1,35 hr., łaćki 1,40—1,50 hr., prawaki 1 hr., kurjatka 45—50 pj., prušnizy 60—65 pj.

Wiki wjeźera w Khocźebuzu.

Butra 1,90—2 hr., twaroh 30 pj., jeja 18—20 pj., howjaze mjaso 1—1,20 hr., cźelaze 1—1,20 hr., łopjaze hacź 2 hr., łuščeny połcź 1,20—1,40 hr., schmalz 1,20—1,30 hr., šwinjaze 1—1,20 hr., šyra pleczina 1,70 hacź 2 hr., łuščeny połcź 1,20—1,40 hr., schmalz 1,20 hacź 1,40 hr., karpy 1,20 hr., młode kołbje 80—90 pj., kury a thapony 2,60—3 hr., hušy 1,20—1,40 hr., łaćki 1,30—1,70 hr., šornik 0,70—2,40 hr., kułrabi 20—25 pj., morchej 10 pj., jedźna łoboda 25—30 pj., kwětkaty kał 40—60 pj., cźežwjeny kał 10—15 pj., běły kał 10 pj., zybła 10—15 pj., běrny 4,50 hr., jabłuka 10—30 pj., kruschwy 15—40 pj., błowki 25 pj., kurjatka 45 pj., prušnizy 45—50 pj., prawaki 75—80 pj.

Šwinjaze wiki wjeźera schtwórik w Khocźebuzu.

Na wše běchu pschiwjesli 915 prošatow a 178 běhakow. Te płaczachu

prošata:

małe	6—10 hr.
šrjedźne	10—14 hr.
wulke	14—18 hr.

běhaki:

małe	18—40 hr.
šrjedźne	40—65 hr.
wulke	65—85 hr.

Wiki běchu dobre.

Na pschedań:

Prušata. Oswald Lehmann w Starem Lubiju.
Krowa podhobna, młoda dójka w Kukowse 47.
Wós hospodarski w Koschli 38.

Pschikazacź pytaja:

Poženja. Thuman, rěsnik w Biedrichowem haju pola Hródka.
Schewskeho, Heinza w Halschtrowje.

Ssudnizy na pschedźowanje:
hobotu 29. oktobra 1927

w Hródku pop. w 2 hodź. na Wojerowskej dróhy 9: Klawěr, motorske koło, pišańki stroj, kobzy (tepich), 13 horčinowych a jelenjazych rózkow, měch muki, kamatske wuhotowanje, wšelekake šrědki k tsedźenju, barby, zigary, zigarety, twarške drjewo, tapety, schokolada;
w Kěrkej pola Kamjenza rěblowany wós (kupzy jeidu so dop. w 10 hodź. w hoschenzu);
w Nowoßlizach: komoda (kupzy seidu so pschip. w 12 h. w hoschenzu).

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Pschi měrnych wikach žnadny wobrot. Tendenza: wotczakowaja.

Dop. ¾12 hodź.: Wobrot hišcźe jara žnadny, pschi dotalnych płaczišnach. Tendenza: dale wotczakowaza.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	27. 10.	26. 10.		27. 10	26. 10.
Pšeńca	244-247	245-248	bunv	22-24,00	22-24,00
rožka	246-250	248-252	woka	22-24,00	23-24,00
nal. jeczmjeń	230-267	230-267	módre łupiny	15-15,50	15-16,00
nsz. jeczmjeń	—	—	žołte łupiny	—	—
wows	208-218	206-219	zerndelia „	—	—
kukurica	191-193	191-193	raps. wosušk	15-16,20	16-16,40
pšeńć muka	32-34,50	32-34,50	lany wosušk	22-22,50	22-22,80
rožna muka	32-33,75	32-34,85	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	14,75	14,50	bérnj. kruški	24-25,75	24-24,80
rožne „	14,75	14,75	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,45-2,85
rapa	335-340	330-335	rožna słoma	1,05-1,35	1,05-1,45
lane symjo	—	—	pšeńć. „	0,90-1,20	0,85-1,25
hróch	35-37,00	35-37,50	wowsna „	0,85-1,05	0,85-1,05
pjeluški	21-22,00	21-22,00	ječa „	0,85-1,05	0,85-1,05

Płaczizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

27. oktobra.

3 wol., 8 byk., 16 kruw. a jałojc., 637 ćelat., 13 wowc., 488 swini.

Płaczizny za

ćelata: 1. 90—95, 2. 80—88, 3. 68—78;
swinje: (přez 300 pt.) 72—73, 2. (240 — 300) 69—70, 3. (200—240) 65—67, 4. (160—200) 61—63, 5. (120—160) 52—60. **Rancy 55—59.**

Pflopk.

* **Drohe dejmanty.** Jako najdrohotnischi kamjeń na zylym šwětcźe płaczeschi hacź dotal 160 karat cźešći „Kohinoor“, tiž je na 3 milijony hriwnow hódny. Jemu so blizitej „Orlow“ a „Kandor“ (144 a 112 karatow) a tsi na 2—2½ milijona hriwnow hódnaj. Nětko pak je so na sto lět zhubleny „Jubilaum“ z jeneho indiskeho pokłada wukopał. Tutón kamjeń waži 232 karatow a może so w Londonje sa 250 000 puntow (5 milijonom hriwnow) kupicź. Schtó dhe jón mócź?

* **Wohnjowe njeschoże w kinowje.** W jenym kinowje w Tammerforsu w Finskej njedźelu wjeczor pschi pschedstajenju wobeh wudyri. W maschinowni so róla sitna sapali. Maschinist, mlody pachoł, shubi na to rosumjenosći, běžeschе z maschinownje a wostajі durje wotewrjene, tak mózachu płomjenja dale pschimnacź a so z njewupraschenej spěšnosćeju na hórjeze wožbadženu łubju wupschestrěchu. Mješ wupytowaz, ći kinowa nasta wokarza a cźišcźerjo pschi kotrejž 19 wožbowu w płomjenjach žiwjenje pschidaži. Wobeh skrabny tež parkett, hdźež so hórjelne podawki stachu. Wjele ludźi cźežkowopalenych do khorownje woschuchu. Tam sčeš dwe wožbozhe hižom wumrěłej, tši dalsche leža zyle bjes nadźije. Kinowe twarjenje je so zyle wupalilo.

* **63 létna wumoženka žiwjenja.** Roshorjeny wustup dožiwichu w saschtych hinach nadróžnizy w franzoskim měsće Auxerre. 63 létna jomła, tiž so je žiwotim 4 létnym wnukom pschekhodźowaschе, dyrbjeschе nadobo widźeć, kak mały pachoł w njewobkedźbowanym wokomiku wot njeje wotběža a to do hrjedź dróhi. Wot žamžnem wokomika pschijidże auto z wulkej spěšnosću wokoło rózka. Dokelž w blizkosći nichtó njebě, doskoči žona, hyrnjeź hema zhaba a kipa była, sa dźěćom, so by jo psched zmjerzu wukhowała. Zi jo poradźi, dźěćo w poslednim wokomiku wróco dźeżeź, wobžmuhny jo pschi tym hama a padże pod auto. Pschi tym jo wumoženka tsěrjo srani a dyrbjachu ju do khorownje dowjesć, hdźež derje ji žiwjenje dźerža.

* **Na spodźiwne waschnje šej žiwjenje wukhowaj.** Na spodźiwne waschnje ma 12 létny hólčcź z Londona, z mjenom Randolph Hitchcock, w poslednim wokomiku psched zmjerzu wuthowany. A wumožeł běšche — jena kola. Hólčcź bě ze swojim bratrom a z nětkotrymi towarschemi do dalšcźeje wokolinу Londona twěrtli a sela pytacź schoł. Sojimowaschе jo jara za domjace rosliinarstwo a jeho hromadźerska rozsahlosć itorhny jeho tak daloko zobu, so jo wot zywich towarschow wotžali. So by zadnu twěrtu měł, falešе jej na jara nahlu skalu. Běšche zwój zył hižo dospěł, hdyž nadobo sacźu, so poczina jemja pod nohomaj jo puschcźeć. Pod nim bě 16 metrow hluboke hjedno a by wšitcźe dele padnył, njeby-li zhožonymu pschipad tomu sadźewał. Wšitcźe pschi swojim potłupowanju — bjes teho so to wědźeschе — jo do powjasa tam paznjoze koły jeschmjatał. Na tym jo wšitko koła dźiwaschе a tuž cźehnjeschе powjas na druhi kónz. Pschi tom móžeschе jo hólcźez do jeneho kamjenja sprěcź a tak dołho w tutym njetwjerdźenym położenju wotczakacź, dokiž towarischojo jeho wołanje njewuzłyschachu a jemu na pomoz njepschikhwatachu.

* **Lud bjes rěcźe.** Hluboko w pralěsach Bolivijskeje we połodnischej Ameriзy bydli pastyrski lud Siriono, tiž stejі na najnizšim stopjenju mjes wšitkimi ludami na semi. Wón nima žaneje rěcźe, ale jeho pschikhłuschnizy srosumja zdobi mjes sobu se sjamjenjeuymi. Drasty tuchi ludźo njenjaja a jenicźkaj jimaj snataj grataj trjeba k dźěłanju schipow a protow. Sšamo schtheleczane parle, kotrejž su druhim dźiwnim ludam witane, sa tutón lud žaneje wažnosće nimaja. S darjenym nožom njewědźa Siriono-ludźo nicźo sapocźeć, hacźrunjeź jim hobustawy Frankobrodźeje anthropologiskeje expedizije pokasachu, na kak wschelakore waschnje jo nóž wužiwacź hodźi. Dokelž Siriono-ludźo žanenu cźłowjekej njewěrja, njemóžachu běli z nimi hišcźeze sameńjenje wikowanje sapocźeć. Woni njekhłuscheja do spłahowa Indianom, mjes kotrymiž bydla, ale tu jara podobni sudam na kupach połodnischeho morja.

Listowanje.

J. R. Hospodar nima prawo, k Waschemu bydlenju hižo 14 lět pschikhłuschazu pinzu kaž tež zahrodku zamawknjenje pjecź wsacź. K wokhwalenju kołowych schtomow mjeschе pjecza prawo, dokelž jemu jeho bydlenje zaczemnicza. Tola měł pschikhłuschnjosće dla najprjedy jednacź. Jeli njemóżetaj jo w dobrym sjednacź a hospodar (wobhejdźer) Wam za wotedacze pinzy a zahrodki na podruźnym pjenjesu nicźo njepłuscheći, dha Wam nicźo druhe njewisyła, kaž so na wujednanjsći hamt wobroczicź. Tam zyku wěs nadrobnje rozklasće a namjetnjuscze eventuelnje, so by podruźny pjenjes snowa postajі.

W. Str. Je-li ći njejesce wobejbicze wucźinit abo je-li njeje to we Waschim powołanju powschitkownje waschnje, so nastaze twdawki wobsobliskeho pschedsjedźenja dźěwdawaj njeje, tež hdyž Waš w žiwotim wobthodze njepschistaji, dha sleji Wasche žadanje na jara złabych nohach. To jej tola dokładnje pschekładźeze, prydeј hacź złóžzu pola dźěłakeho ludnistwa sapołożicze.

M. L. 100. Hdyž je so hypotheka bjese wschech wumenjenjow w załožnych knihach (Grundbuch) wuschmórnyła a nahódnoscjena suma po saž wjapiłała, dha maze nawot 1. hapryleje 1926 z 3 proz. žadanicź. Sašlata dań może je po połozsy 1. jan. a 1. hapryleje 1928 wotpłacźicź, tola zmócze hnydom wschso sapłacźicź, je-li Wam to Wasche srědki dowola.

K. L. Djerżenje łóczi we wjeznem wobydlenju! Sjenjenju myšlchi je pjecza powschitkownje waschnje a njehódź jo pschecźiwno tomu nicźo cźiniсź. Jeli a Wam łóczka schtoby nacźini, je wěso wobhejdźer winowaty, Wam schkodu zarunacź. Lépje wschak bě było, so by podruźnik napjerdy Waschieje dowolnosće jo swěsćił. — Hdyž je Waschu jstwu na wuwuczeneho schewza pschenajał, dyrbjeschе jo jo swoprědka z tym licźicź, so budźe w tutej jstwi zmoze njemjeło wukonjeć. Też w tym padomaj spokojcź, mózemy Wam jeno radźicź, so podruźny wujednanjsći hamt jo wobroczicź.

rja žo bělkowiny, kotrež su wulzy ważne. Čim wjacy ma rostlina w žebi bělkowiny, čim bóle rosće, dokelž wjacy macajiny wutwori w jeznym organizmje. S duržnym pšcheržencenu rostlina pak žo runa pšcheržcenu čłowjeku. Se ježelnikom pšchehnojenja j duržnym wutwori so pšchemjelo macajiny, a tajka rostlina njeje potom normalnje kruta a žylna. Tajka rostlina žo léha a podleži kóždej khorosći. Tajka rostlina nam wšo mnoho da, ale wjele khmana njeje. Ssad na pšchikład khmanje nještudži a žo njedžerži. Też selenina nještudži a dostanjemy běhaku. Korjenat rostliny, jako krén, kórki a serki su dudle, bobliny su wodżane. Powšchitkownje prajeno, čerpi j tym štód a trajnosć płodow. Hdyž k rostlinam j łodžikom (Salpetery) pšchehnojimy, to rostlinam hischcże čim priedy wadži. Tuž budźmy pšchi hnojenju j duržnym ledźbliwi. Wšcho mo žwoju měru a wšcheho pšches měru wadži. Hdyž su pšchikupne hnoje tak drohe, mamy měcź snajmieńša j nich wužitk.

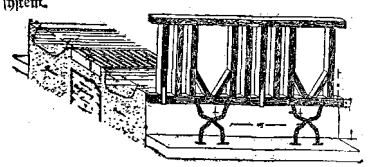
Skotarstwo.

Kajke dyrbja hródžne korka być.

(S wobrasomaj.)

Pšchi plahowanju, kormjenju a wužitkbranju se žwoježeho skota dyrbiśch žo skožowacź po wožebitoscach jenorliweho skočatka. Zane skočo žo tomu druhemu njeruna. Jene skočo wjele žerje, bjes toho so by wočakanego wužitka dawało. Jene skočo pomaku žerje, druhe piżu moh rjeź do žo mjeta. Jene žerje wjele štomy a žyna, druhe wo woboje tak jara njerodži. Jenemu skaczecu howi tale, tomu druhemu hinajscha štomy a žyna piża.

Tohodla dyrbiśch pšchi pšchidźělowanju piżu na wožebitoscże a nałožki žwojeho skotu zwěru kedźbowacź. Jenož tak je możno, so žwoje pizowanje nanajrazionalnischo wutworiśch, to rěka wšchitko srjadnje nałożujesch. Sa pizowanje skotu pšchi wjetschim stadle je j wužitkom so w žranju žebi podobne skočata khromadże sestajesch. Se žwojeho stadła wutworiśch dwě abo wjacy skupinow (Gruppen). Skočata jenej skupiny dostawaja jej najbóle žo pšchihodżazu piżu. Kóżda skupina žo we hinaschu. Tele pizowanje po skupinach wotpowěduje najlepje wožebitościam a požadanjam kóżdeho skočerca. Po nječim, pak žo wupokaża, so su mjes kóżdej skupinu wschelake žrački, to rěka po prawym žo jane skočo w žranju a na wužitk stajenju dostateje piżu njeruna. Tele spočnacze wjedżesche k tomu, so sapočachu kóżde skočo wožebje pizowacź. Tak pšchindźechu k tomu, kóżde skočo jenož tak pizowacź, kaž najwjetschi wužitk pšchinjeseze. Tónle nałożk mienuja Geißlerowy abo Geißlerowy system.

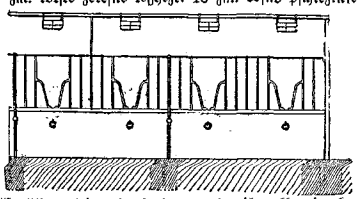

Tajke wožebite pizowanje kóżdeho jenotliweho skočeca pšchimjedże k tomu, kotrež su to pšchiprawicź. Mjenowany Geißler we swojim na to žo počahowazym spisu tajku pšchiprawu wopisuje. Ta je želesna abo drjewjana a postaja ju prědku pšched kortom. Nahrabnym žračkam sadźewa žuržodnemu skočecu piżu ježracź. Starsche krowy žeru pomalšcho hacź młode. Tuž je jim lohko możno, žuržodnej piżu ježracź, so snjeppokojicź a tym też wužitk pomjeńschicź.

Wožebje lohży doßahnu žyno a wotawu, ale też ža žylnjacej piżu žo nadżeraja. Nimasch-li pomnjenych pšchipratawow, dyrbiśch krowi žylnjazu piżu we wožebitym žudobju podawacź, jeli nochżesch, so by žuržodna podatu piżu ježraka.

To hižo j tym dozwjesch, so ma rjeczas, kotryż mi krowa wokoło rohow abo schije, dwaj tónzaj. Taj j tóż deh boka krowy kortej pšchiwjasasch. Krowi je njemożno žo do korta žuržodneje nadżeracź.

Wobhrodżenje pšched kortom sadźewa krowi tohorunja žo do korta žuržodneje naczahowacź a jej žynjene pšched tlamu ježracź. Wurešt we wobhrodżenju je horka 40 zm. schéroki. Se žwojimaj rohomaj móje krowa derje pšches njón. Wyšoki je nehdże 85 zm. Potom běži dele do wuskosce, tak so je wurešt pšchi kromje korta jenož 31 zm. schéroki. S tutej pšchiprawu žo krowi sadźewa zyły prědk pšches wurešt tytnucź. Mjes wurešlami su 7 zm. tolste želesne lešyczli 10 zm. rósno pschiczińniene.

Lešyczli wotdżerżuja, so krowa njemóże telko piży k nohám mjetacź a ju poteptacź. W lěcże honja žebi much j tym, so do tlamy kónczko djeczela wosmu a j njemdrym sawjerhnjenjom hłowy na žo cżiżnu, j tym much jeschériwschi a wotehnawschi. Djeczel padnje žamo k sadnym noham k semi a žo potepje. Tajsile wurešt w rěblu prědku pšchi korcze tomule brosenju j piżu tohorunja wobara. Sa to pak je twoja winowatosć, much w hródži wulkojicź, so twój stót cżiwilowale a we wužitku dele njeżke njebychu.

Na naschim wobrasu pokasany rěbl je tak pšchipraweny, so krowy 1,10 mtr. rósno steja. Druhdy wschak na krowu do schérokosce jenož 105 zm. městnosce pschidże. To je sa krowy pšche wulko k stejenju. Najlepje je, hdyž 120 hacź 125 zm. rósno steja. Korta njech su 60 zm. wyšoke. Někotsi maja 25 hacź 35 zm. wyšokosć sa doßahazu a měnja, so krowa najbliże k tomu pschidże, kaž žo paße. Tu pak na jene njehladaja. Krowa, hdyž žo paße, jenu nohu pšchezo mjenje abo bóle doprědka staja. Je-li korto pschenilke, njemóże dla kortkoweje sčeženy nohu doprědka stajicź. Tohodla žo krowi j pscheništeho korta derje njeżerje, ale j taikeho, so móże na prědnymaj nohomaj pšched kortom runje stejecź. Korta dyrbja hładke hlinjane być.

Je-li rěbl drjewjany, cżinja hródź bóle czmowu. Jenotliwe lešyny a prětkuche dyrbja tolsche želesnych być, sa to pak su tuńsche a mójesch žebi je skónczńje žam wudżěłacź abo tola, jeli trěbne, wuporjedżecź. Želesne žo we dléje djerża, pu pak sa to wo wjele drózsche. Te dostanjesch też hotowe j fabrikow, kotrež žu žo na twar taikich rěblow pokožite.

Pjeriznarstwo.

Kury w nobembru a dezembru.

Kury maju žo najmu stajnje derje pšchehladacź. Też kurjeńzy maju žo derje wuczišcecź. Do kurjeńzow nasypajmy pěsk. W symje je sorno cżasto smjerśte a kury pěsk žobu spożeraju, kotryż jim pomha sorno rozmělwacź. Hladaj, so turom syma njeje. Tola njemej je w parnych kurjeńzach. Tute žu sa nje jara njesitrowe. Wone žu na pšch. rano zyle mokre wot paty. Tak běża j taikich parnych kurjeńzow na dwor a je jim stajnje syma. Dawajmy turom bóle bělkowitu piżu, (sorno) hacź schrobowu (běrny). Hewak wotucujża. Tucżne kury mało njeżu. Też njesabudżenmy jim cżerśtwu rěpu dawacź.

Serbski Hospodar

Časopis za serbskich ratarjow

Čisło 43 | Budyšin, 28. oktobra 1927. | Lětnik 34

Arabiski kóń.

(S wobrasom.)

Arabiski kóń pšchiżkuscha najwoseh- nischej a najstarschej bružinje konjow swéta. Jeho wožebitosce a žamowniscże žu tak wurjadnje khmane a dobre, so by jeho hižo wot dawna žem j druhimi rasami kichżowali.

Arabiski kóń je skočo puseżiny. A tola je też w nałchich krajinach, pod naschim podniebjom nětko j domjazym. Nunje tak spuschczowny a khmany je do jěchanja kaž do pschahanja. S napschemo jěchanjom wuthadża swjetscha j dobrczerjom. Tola žo dżenża praschamy hacź žu žo jeho wurjadne khmanosce pod naschim podniebjom pschemérike? Je możno tuto pschemjenjenje spóznacź we swonknej twarbje konja abo we tom, so je we žwojich khmanosćach popuschczit? Schtoż swonknu twarbu a postawu nasupa mózemy khrobje prajicź, so je pod naschim podnjebjom na swonknej nadobnosći, wožebnosći a rjanosći jenož pschidobył, haj we wulkosći a jenaikotżi postawy pschetrjechi konja wuplahowanego we jeho arabiskej dom... So je nadobnischi a rjeńschi pschipišuja k temu, so ma pola naš lepscheho wothladanja, so je jenaikosć a porjadnosć swonknje postawy pschidobyła, je wěsce je sczehwkom, so pola naš plahowar najrjeńsche skočata sa pschipuschczowanje swuběruje.

Arabiski kóń

Schtoż khmanosć pod naschim podniebjom plahowanych koni nastupa dyrbimy pschidacź, so jeho we žwojej arabiskej domińnje plahowanym kóń pschetrjechi. Wérno je, so žadyn druhi kóń žo tak lóhży na druhe pod- njebjo njeswucźi kaž arabiski. S lóždej pżu je spokojom a we kóżdej skužbje khmany a pilny. Tohodla ma jeho kóń jes wschu pschicżinu, być z nim spokojom.

Tola wschо schtoż tónle kóń pola naš wukonja njeżodźi žo darmo j tym pschirunacź, schtoż Beduina, tónle žyn arabiskich puscżinow žebi wot žwojeho konja žada. Naschi powětr jemu wěsce nicżo njewadżi ani khmanosći njepomjenjesche. Pola naš njemóżemy jemu popischecź njepschestwowace kreban e cżerstweho powětra. Dokhotrajace krute symy a druhdy deschcżowanje wjele njedżel popschi nucża naš, też arabiskeho konja stajecź do schitażeho konjeńża. Powětr konjeńża jemu njehowi. Léha žo jemu na pkuza. Dobre pkuza su kużel mozny, derjemécża a wutrajnosće arabiskeho konja. Tutemu skočeżu horzych pkuscżinow wjacź stajne wuziwanje cżerstweho powětra réla, jemu sawrjecź żórko jeho womkodżenja a wocżerstwjenja. S teho wukhadża, so žo pod naschim podnjebjom pschemény też jeho zyke bycże a tycże, swinu jeho cżuwy (Nerven) da hinajschich kolijow. Zahla puscżina pod hołym njebjom je arabiskemu krébjej se kolebu. Wot prénich wokomikow, so žwérko swéta wohlada, sapocżina žo sa njeho boj j pschirodu. Bohate je jeho žiwjeńcżko na tradanjach. Hižo jako krébjatko podawa žo na daloke pucżowanja pod horzym, haj, warjazym arabiskim skonzom. Lédma dwě lécże staresa jécha na nim dżéczo Beduina. Schpatnu žiwnosć dawaja jemu jecżmjeń, datle a mioło kamela. Sso paßo ischcżipa žebi žwerzene kopjeschka wětieje drużiny djeczela w puscżinje. Wocżerstwjazejce wody mało dostawa. W puscżinje su studnje, żórka a réczi žadne. Sahe dyrbi žo na tradanje wody a snjeżenje sacżasnosce swuczicź. Se sónczenjom 3. léta je arabiski kóń we žwojej domisnje hižo j hotowym skočeżom. Beduina staja jeho pokuje do žwojeje napinazeje skużby. Sa prédnu abo sadnu nohu jeho bliżko žwojeho stana ke kolikej pschimjasuje. S hiowu może žo po žwojim spodobanju hibacź. To žyni duchowne dary (jedź žuměny tak prajicź) skočecża. S swoju wokolinu žwéru wobkedżbuje wunuje do spodżiwanja lódneje wótrosce skočo žwój pschinarodżeny rosum. S swérny pschewodnik Beduina pscherandżi strach też j daloka hrożazu. Tsjeczi a hischcże wjacy hodżin samóże wostacź po puczu we parjozym stónju. Pschi tom njedostawa druhdy skoro žaneje pży a srédko doßahazeje wody Beduina je w pódlanskim powolanju też j rubježnikom. Na wjele dnjow podawa žo je žwojim konikom na rubježnistwa. S njewurjekliwej pschsnoscżu njeżedy jeho žwérny tón na městno, sa nasche japichjecże, njeczesimeho

zjemješka. S hyšheje wjetšhej špjahowješu wroćnje bo j poradženeho abo też njeporadženeho nadpadowanja.

We žwobodnej pjchirodže wotrosje arabišti tón. Wot mlekodoršje je šwuženy na najwjetšhe napinanje a tradanja. Tak žwinja žo košeje a mjišhti (Muskeln), pjchetworja žo do worzlojtych šuchich žilow. Strachi a napinanja žwojeho krjeja wótija też rosum konja. Tak arabišti kóń dźeło a šfukti dokonja, naš Europjanom pjcheštapjaje. Bedunna ma je ja wjchédne a ja žebje dokkadnje trébne. Tajši arabišti kóń tak dołho šawoštanje, hacj žréba žeštimy powétr puščinow.

Domišna arabišheho konja je žwojimi wožebitoščemi nuezi naš, jeho pjahowanju pola naš žyle šinašchu ledźbliwošcź wénowacź. Rosdźél mjes podnjebjom tamnišchi šrom a naišcheho kraja kaže nam jeho šchfitacz pjched šcźélywkami pjchemaczenja a najmmnjenja. Truhich žrédkow pola naš nimamy, hacź, jo jeho šiajimy do šawrjenebo konjenza. Kajši rosdźél mjes žwobodu puščimy a konjenzom, a byrnjej rjeńšchi cźeršťwišchi byl!

Sa hlownu pjchihojanu, pjchebywa najwjetšchu dobu žwojeho žiwjenja w ichtitazym konjenzu. Tu nima podźéla na žiwjenju we žwobodze pjchirody. Wón wodudlawi. Jeho cźimy wožlabnu. Kóžde jaštwo wutupi dobre kajkošce człowješkeje powalbi. Niczo lépje je je škoščeczom. Najhórje je wo cźaš jonny. Tu žréba do žo je šchfódnymi dymami a paramí napjelnjeny powétr konjenza. To lépa žo na pluza, najważnišchi organ runje jpéšcheho konja. We žwojej domišnje je šwuženy na napinanja bibcijowoš a wuikoczнoš. Tu jantóže je jenož telko wótobhacź, jo měť, wožebje wo cźaš wotudseje jonny nékaje hibanje. Pola naš arabišťkemu konjej tajkeho wutrajneho napinanja njenakladuja, kaž w jeho arabišťej domišnje, też piza je lépicha, žytnicha, na korminych wutkach bohatscha.

Pola naš wuplahowany arabišti kóń njemóže žo tehobla runacź žwojim pjredowníkam we žwobodze puščiny. Pola naš wšchaf nichtó tajšich napinanjow a tajkeje špéšcheje wuiżkoczнoše njerwotcźakuje. „Nichtón njerwotcźakuje“ wojnamjenuje tónle rosdźél. Cźehodla wukubla Beduina žwojeho kónika, kotryż w šwéze nima runjecza, k tajkej špéšchej hibicźiwošcźi a wuikoczнošcźi? Dokelż tutu špéšchnoš trjeba. Bjes tuteje wožebitošcźe by kóń za njeho njewužitny byl. Cźehodla wukubla žebi Jendźelcźan žwojeho ślawnje znateho hońtwinšheho konja, abo Ruš abo Madźar žwojeho lóhkeho kónika do šapjchaha, tak tradanja a napinanja šmuczeneho, j kotrymž do lóhkeho wošyka šapjchehnjenem, j njewurjeklíwej špéšchnoščи pjcheješdźuje njeżmérne lada a puščimy žwojeho kraja? Dokelż wjchitkim žwoje konje k tutemu wobštaranju trjebaja.

Potrjebowanje rosšrudži we šamérnu pjahowanja tóždeho kraja. Podobodnje je też we wšchédnym žiwjenju. S wopraudže dobrymi konjemi šetkujemy ło jenoż w rukach tajšich, kotříž je wédża trjebacź. Tón, kotryż wot žwojeho konja dobre dźéło a kmanošcze wotcźakuje, budże ło też prózowacź, žwoje šlocźo k tomu wukublacź.

Na naš pjahowany arabišti kóń je drje zjamy a dospolnje wotpowéduje kajšeješcźam, jennu pjchimérjenym. We žwontownej postawje na nim mało pjchemėnjenja špóznawamy. Kóń puščimy wuštamjenjuje ło je žwojim wohnjoštym wócźom, j twórbu a krutošcźu žwojich koščow a j pruznošcźu a wobwjertlíwošcźu žwojich muškkow. Rospalitošcź jeho powali dawa jemu lépšchim pjched konjom pola naš pjahowanym. Vjchiroda puščimy je jemu była je štworicźelom.

Rólnistwo.

Hlowne šažady pjchi prawym wobdźélanju pódy.

Pódu njeżmémy tehdom wobdźélacź, hdyž ło to runje tam pjchihodźi, ale tehdom, hdyž žebi to póda žama žada. S nadawkom hospodarja je, jo by tutón wažny wotomik, hdy ma ło póda wobdźélacź, žam rospóznał. To pak je jenož najhonitemu hospodarjej mózno. Sworamy-li polo we wopaczнym cźašu, wožebje pjche mokre, móżemy žebi je na nékotre léta škaźnéź. Ssamžnje škaźnymy pódu tehdom, hdyž ju naštunu pjche šuchu šworamy. Tu móže ło nam cźašto štacź, wožebje, mamy-li nitki žymu, jo nam póda dosćź derje njepjchemjerjnje a tak hrušle špódy jenajke wostanu.

Nalékto wšjo tajku pódu j kultivatorom a j brónami derje pjchedźékanu, tola špódy špoštanje pak póda njewobdźéłana. Tónle pjchipjad mamy wožebje cźasto w nóšchim žerbšťim kraju, hdyž mamy milu žymu j mało žněhom. Tajka póda cźasto w žymje ani dosćź derje njepjchemokrje abo njepjchemjerjnje a hrušle špoštanu zyte. Potom mamy nalékto šahe žucho a rèpa abo druhe plody žedźo wostanu a hakle ło po dźéjetrajazych deščach šrabaju. Pjchi worenju ma ło póda derjebicź a niz kamacź. W krajinach j dźéjchej žymu, hdyž w žymje dosćź žněha nandże, nazymnje žuche šworanje telko njewadźi.

Runje tak šchódne kaž mokre woranje je mokre wótcźenje, wožebje hdyž dźemy pjchi tym pyr wudźélacź.

Prénje najważnišche dźélo po žnjach, j kotrymž móżemy pódu thétro šlépjchicź, je też podworanje šchcźerniščhcźa. Kóžda rostlina wostaji pódu budź mjenje abo wjazy mjelnu. Po šchérokolopjenatych pladach, jako je na pjch. rèpa, je póda lépicha, dyšli po wuikolopjenatych rostlinach, jako na pjch. žita. Cźim mjenje padaju błónczne pruhi na pódu, cźim mjelnišcha póda špoštanje. Rèpa pódu ńoro nimale pjches žylo šaščini. Póda ło też tak njerwupari a j tym nještmjerdnje. Je-li šchcźerniščhcźo po žnjach njepodworanmy, tak nam polo cźašto tak štwjerdnje, jo je njemóżemy nazymu ani wobdźélacź. K tomu dopomha hišchcźe žuche lézo a naštma.

Tohodla mamy wjdé šchcźerniščhcźa po žnjach hnydom špadworacź, je-li mózno, hižo mjes pópami. S tym mjelnoscź pódy na dołši cźaš šafkowamy. Hdyž polo špodworanmy, tu špoštanje mjes špódnej a špjerschnej pódu pjchetorhnjenmy. S tym móże woda je špódnych worschtow pódy do špjercha postupowacź a w podworku pak ło šadżerši. Ta špjerschmy dźél pódy, to je tak mjenowany podwork špołożni, šchcźerniščhcźo bórzy šhnije. Dale nam špódna póda tak njerwiknjeje. Póda wostanje cźerstwa a mjelna. Spodworanu pódu móżemy tydźenje dołho leżo wostajicź a hišchcźe nam nještwjerdnje, byrnjej by bóle žucho było. S tym mamy špólcźene, jo budźemy k naléténim žywam mózcźim lépje woracź. Stare pjchišťkowo nam praji: „Muh na wo žnjach na rjeblíšnach wiżacź“. S tym je prajene kat wažne je, jo hnydom šchcźerniščhcźo špodworamy. S tym wulutujemy też na mozach, cźaju a kapitalu.

Kóždy dźeń a kóžda hodźina, kotruż žnmy pjchi podworanju jakondźili, je nam j wulkej šchkodu a šawinuje šhórschenje, pódźineje štruktury, to je jeje kajkoscźe.

Wo selenym hnoju.

Seleny hnój hižo štari Nomjenjo šnajachu. S nim žyjedźno- a južnoitališe pěstojte pódy špjchowachu.

W nowišchim cźašu pózcźnu w Němšku wožebje kčéri je selenym hnojom hnojicź. Někotři hospodarjo žebi we žwojim cźašu myšlachu, jo njetrjebaju ani hródźnu hnój, hdyž je selenym hnojom hnoja. To pak ło bórzy pokaža, je bjes hródźneho hnoja njerdźe. Njeje tola mózno, jo bychu ło na polach někaje dźiwy j pomozu seleneho hnoja štali. To pak je wěšte, jo móżemy je selenym hnojom hubjenu pěstojtu pódu špjchicź. Se selenym hnojom pódu na humušu a dušyku wobohacźimy. Też j tym wjele wjazy wody w pódze išjerżimy.

Kotre rostliny pak ło někto k selenemu hnojej najlépje hodźa?

Na prénim městnje tajše, kotreż je žebje wjele seleneje macźiny wutworja. Na druhim měcźe te, kotreż žu we žmišku j nakažliwinami, kotreż dušyk j powétra trébaju. K tseczom tajše, kotreż nam pódu pjchejara njesanjerodźa a špónczнje te, kotrychż žymjo njeje pjche drohe.

Seleny hnój móżemy na tsoje waschnje šyčź, a to prénom jako hlownu rostlinu, to je jenicźku we žamtżnym lécze, druhonmu jako pójdnišchu rostlinu a k tseczom po špcźerniščhcźu.

Jako hlowna rostlina ło selenu hnoj mało doh kyje. Je to njehospodaške a špkoda pola. Na lóbšchich pódach bychny žebi to hišchcźe dowolicź mohli. Tam bychmy mohli wupinu wožycź a hdyž by šerawila, bychny truki wotšchcźiali. Na cźežšchu pódu móżemy měšchenku wožycź a tu ¼ hrochu, ½ woki a ¼ lupiny. Hdyž měšchenka dostali, móżemy truki šeschcźipacź a štonu šaworacź. Tu pak je mnohemu hospodarjej cźašto šajko štonu špkoda a tak měšchenku womtócźit a štonu špizuje.

Jako tak mjenowanu pósdnišchu rostlinu móżemy šaradelu na konzu haprleje mjes žitom wošyc. Na 1 hektar (3½ tórza) trjebamy 50—60 kilogr.

Najwjetšchi wuspam jako selenu hnój una špcźerniščhcźa rostlina, wožebje na lóbšchich a cźjolíšchich pódach. To je najlépje tam mózno, hdyž mokro 20.—25. julija žita j pola wošynu. Hdyž mamy mérne podnjebjo a hdyž we auguscze woda doňaha.

Dyrbimy pak hladacź, jo tak bórzy hacź mózno po špcźerniščhcźu selene hnojenje wošyjenu. Jedyn dźeń we juliju je wjazy winojty hacź tydźeń w auguscze, a 1 tydźeń w auguscze šafo wjazy hacź zyły měšac septemper. Tu je jako seleny hnój na pěstojtnych pódach lupina derje hodźi. Mózemy ju prawje hušku wošyc. Na 1 hektar trjebamy wokolo 200—230 kg. Pschidamy-li hišchcźe wo ½, dha tej nicźo njewadźi.

Wulzy wažne pak je, jo rostlinu jako seleny hnój prawje nitko šaworamy a to tak posdże hacź mózno, je-li wjedro dowoli. Chcemy-li na tute polo běrnu šadżecź, mózemy seleny hnój hakle w žymje šaworacź.

Seleny hnój najbóle běrnam howi a to na lohkich pódach. Na druhim městnje howi rèpje, rožay a wowsej.

Je lépje, hdyž běrnam hižo naštmu hnojimy?

Tute prašchenje žebi naschi hospodarjo cźašto dawaju a ło wožebje w tajšich krajinach, hdyž běrny rady hnija. Někotši šamo wobstrucźeja, jo do rynczkow hnojenje hnicze běrnow podpjera. Druhy ło šafo boja, běrnam j hródźnym hnojom hnojicź. Tohodla mnohy hospodarjo běrnam hižo naštmu hnoja. Druhy šafo tohodla naštmu k běrnam hnoja, jo bychu naštnšti rjany cźaš wuzili, maja-li runje hródźny hnój. Tak maju nalékto hnydom polo pschihotowane.

S pospytanti žu wschelake lépšchimy j teho wupruhowali. Na prénim městnje žu dopotakali, jo běrny pod wšiwom hródźneho hnoja njehnija. To mózemy ło najbóle we mokrym lécze pjchežhwědcźicź. Namakamy-li druhdy w pódze běrny j hródźnym hnojom wobalene, mózemy wobkedźowacź, jo tam njebudże ani jeneje žhnivoje pódla. Hnój je potajkim hišchcźe pjched wulkej mokrotu šchtitajche. Tak běchu běrny w hnoju jako išolérowane.

Pjchicźiny, cźehodla běrny w nékotrych krajinach hnija, dyrbimy nětdźe drudźe pytacź, a to na prénim městnje pjchi wopaczнym wubjeranju žymja. Dale pjchi njekedźbliwym wobdźélanju j běrnami žammi a j tym, jo štajnje štare wurodźene (degeneriert) druźiny pěstacź. Też mokre polo žame je druhdy j winu, jo nam běrny hnydom na polu hnija.

Hródźny hnój pak nawopak běrnam wošyebje hodźi, podobne jako jich pjchihujnym rostlinam. Ale j naštmjkim hnojenjom njedamy běrnam ženje telko hnoja, jako j naténym hnojenjom. Hnój njeje tak šlepamy a nam žo šda, Bóh wě, kat wjele žmy pohnojili. Naléto je hnój krucze šlepamy a my mamy jón drobnišchi a lépjchi. Wšjo naléto telko njepohnojimy, ale ja to je lépjchi. Naštmy je hnój cźerstwy a njepjchelepamy a hojpodar jenoż hlada, jo by k naštmjerschnomu pokrjju pola j nim pohnojił.

Ssamo ło rosumi, hdyž žmy polo naštmu jenoż tak žlabje pohnojili, njemóżemy też potom telko j pódy žadacź. Hnój w pódze w žymje cźašto dosćź ani njehnije, dotelž polo wotpocźatje a tak je naléto cźašto tajši, kajšiž žmy jón šaworali. Je-li pak naléto wjele žněha, tu žo nam hnój hišchcźe dosćź šwinwopłokuje. Dale je tuby hišchcź druha wež, na kotruż mamy tehdźowacź. Ssmy-li pódu naštmu pohnojili, šwojtanje naštmu dotho wlóžna a mokra, dokelż je we njej wjele njeschahniteho hnoja.

Schtóż chce žebi naštmu žmój hnój wuwoživcź, dyrbjał žebi jón na hromadu šwojšcź a to na pjchichodne bérnischcźo. W žymje, hdyž mjerstije, mózemy też hnój we wjchém cźašu na hromady šwojšcź. Hakle potom na léto, hdyž je póda trochu rostala, mózemy jón šawodźecź. Najprjedy mamy wšjo hromadu šrunacź a krucze šatepacź. Hladajmy pak na to, jo hromada nima pjche nahte šcźěny, jo by ło pjerschej wschudże derje dźerżala.

Běrnam dyrbimy wšjo dokkadnje a bohacze pohnojicź. Hnój j tajkeje hromady na poln, kotraż je derje pjchepariena, je wšjo wjele khmanšchi hacź hnój j hromady we diworje, kotryż je cźašto dosćź j juchn šluženi (ausgelaucht). Hnojenje, kotreż ło cźašto dosćź tak na lohko bjerje, je je hłownym cźinicźelom wjetšcheho wunoschka.

Njebrojcze j pschikupnymi hnojemi.

Sle natwiczenje w mnohich hospodarščhach je to, jo ło j nécźimužkuli broji. Wožebje j drohimi wékami pak njezmémy brojicź. Hdyž pak na naschich hospodarjow pohladamy, widźimy cźašto, kat j najdrózšchimi maczijami brocja, a to wožebje j pschikupnymi hnojemi. Rosumneho hospodarja, ako tajšeho, kotryż žebi wschė dokhody a wudawki wobliczi, ani njenapadnje, jo by j pschikupnymi hnojemi brojił. Tajši hospodař wě, kelko jemu pschikupne hnoje šajo w plodach wunjeżu a tehodła hlada, jo by po możnosći najwjazy na žiwoje polo rosnjetał.

Naschi hospodarjo žu j dawna žemi šwuczeni, tak wjele hacź mózno hródźneho hnoja na žiwoje polo hnojicź. Tuż žebi mnohy myšla, jo móża też pschikupneho hnoja telko mjetacź, telkoż dźedża. To žebi mnohi njepomyšli, jo je w hródźnym hnoju hóždże žiwina jenoż w mjenšchim wopschijata. W pschikupnych hnojach pak je to hinak. Tam žu we wšchym hnoju jenoż wéšte žiwiny a tych je tam wjele wjazy. S toho wukhadża, jo mało pschikupneho hnoja runje tak škutkuje, kaž wjele hródźneho hnoja.

Hdyž nétko pschewjele pschikupneho hnoja rosnjetamy, mamy j tym pschewjele špytnych wudawkow. Schtoż pak je pjches měru, je štajnje j njerofumom a škodu.

Pschikupne hnoje, kotreż žu w hospodarščwje pjches měru rosnjetane, žu bjes wužitka a žu j wjetšchego dźela ja rostliny šhubjene. S tym žu potajkim też ja hospodarja žaneho šhubjene. Też, hdyž jenoż pschewjele wšchych pschikupnych hnojow njetamy, cźinimy wopaki. S tym šwadźimy plahowanym płodam. So bychmy to derje rofumili, mamy špólnacź, kat jednotlive hnoje škutkuja. Tu wožebje placźi wschelaki wapnowy hnój (čukzate wapno abo mlety wapnowy). Wapno škutkuje, kaž žmy hižo špkscheli, jara wschelako. To šalczi na powarhy pódy žamneje a špónczнje ich tóžde leto njewczapimy. Ssamo ło rosumi, jo hospodař tajku pódu, w kotrejž je dosćź wapna, j zyka njewapni. Pschewapnjenje pódy pak runje telko njewadźi.

Hdyž polo j dwaklowymi hnojemi, wožebje kaluitom pschekhnojimy, šwadźimy j tym wukbwanju žymjeschka a k špkodźenju. Nimo toho ło drażlo, kotreż je w pódze špkine, do špodny špoptokuje. S tym naštata špkhoda je dosćź wulka.

Schtoż pak pschehnojenje kocźelowki (Phosphorsäure) nastupa, njerosdźéli ło tuła w pódze j wodu, ale špoštanje na městnje, na kotreż bé rosmjetana. To płacźi wožebje ja Domaschowu muczku. Tak móża jenoż te koruschki kocźelowku wuzicź, kotreż ło je je dótkaju. Rostlina ło ženje kocźelowki tat rjez njepschędźeju. Tu njenastanje ani pjenjeżna, ani wężna špkhoda. S njej bychmy mohli tat rjez do cźaša hnoje. Schtoż rostliny prénje léto njetrjebaju, špoštanje dalšchim rostlinam.

Zyle hinak pak ma ło wéz pschi hnojenju j dušykom, hacź hnojimy j tym abo druhim dušykowym hnojom. Dušykowe hnoje ło lohko we wodze rospuschcza a ja šafatnu do pódy. S tym žu na wyšše cźašy špubjene. S dušyka swje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišć Smolerjec knihiličišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 1687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobiléruja. Za reklamowy a w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w w

Čisło (Nr.) 254 **Budyšin — Sobotu, 29. oktobra 1927 — Bautzen** **Lětnik 56**

Poměry mjez centrumskej stronu a němskimi nacionalnymi.

Zentrumska frakzija je schtwórtk pożedźenje wotmětła, pšhi kotrejž je žo też nětsti kanzler Marx wobdźělił. Najprjedźy žo ſ **naczilkom schulskeho zakonja** zaběrachu. Njedźiwajcy bźeščeho rozpomnjenja žo nicžo njewobsamknuły. Na to zapósłanz **Guerard** wo jednanjach rozprawješche, kotrež su wschelake žobustawy zentrumskeje frakzije 8. oktobra ſ **němskonacionalnymi** wo tak njenowanych **prawidłach** wjedźe.

W pożedźenju žo powěsćam na pšchecjo stupi, so je sćejšnjcho němskeho finanzneho ministra dr. Köhlera ſschadzenc. Tele powěšće nimaju žanehu podłožka. Němšti finanzny minister kaž prjedy też hišće nětkole dowěrjenje zyłeho němskeho kabinetta wuzije.

Sapósłanz ſ Guerard potom znowa wo rosmołwje rěčeše, kotrejž je žo 8. oktobra ſ wjednitſtwom němskonacionalneje frakzije wo **ſranjenju dojednanych prawidłow** wotmětła. Pšchi rosprajenju žu žo sajmjerjo zentrumskeje frakzije dorasnje na poniżowoze waschnje wobcžežowali, kaž žo ſ němskonacionalneje ſtrony w nowinach a zhromadźiznach je **symbolami republiki** wobhładža. Dale ma zentrumska ſtrona za to, so žo **agitazija ſa sałsofawjedźenje monarchije ſ wobdźełenjom němskonacionalnych pšchi nětcžišchim knježerſtwje němskeje republiki njeſnješe.**

W nastupanju **ſymbolow republiki** ſu němskonacionalni wjedniſtwo hłubiłi, so dyžeža na pšcheco zentrumskeje ſtrony dźiwacz, w nastupanju **„monarchiſtiſkeje agitazije“** pak ho **dośpołna pšcheſjenoſcz njeje dożiła.** Sapósłanz Guerard znowa na to pokasa, so zentrumska ſtrona na tym wobſtawa, so maja so knježerſtwowe ſtrony dojednanych prawidłow dźerżeć.

Wo smjertne khłostanje.

Wubjerk němſkeho žejma ſa wuradźenje nowoho khłostańſkeho ſakonnika nětkole wo ſmjertnym khłostanju jedna. **Kommunistiſay**, ſozialdemokratiſay a demokratiſay ſapósłanzy žebi žadaju, so by ſo ſmjertne khłostanje wotſtronilo. **Kommunistej Hölleinej** ſozialdemokrat Landsberg pod nóſ pikaſche, ſo ſu kommunistojo w Němſkej pšcheczivo ſmjertnemu khłostanju, so pak ſo na to njeběrſcha, hdyž we Ruſkej bolſchewikojo po ſtach politiſkich pšcheczivnikow bjes ſudnidſkeho wuſudźenja wotprawjeja. W němſkej revoluziji njejsu guillotinu twarili a zaueenu wjerchej njeje žo ani wlójka ſſchiwiła. Nječžnik pšchikady pšchedniježe, kak lohko może njewinowaty do podźłada mordarſtwa pšchiſnyć. **K** ſchitanju luda njeje ſmjertneho khłostanja tyżeda. **Sſmjertne** khłostanje też njewottrańcha. Wottrawjenja njejſu wjazy ſjawne. Wobhładźenja wottrańchoze ſkutkowanje dale pożłapja.

Müllerowa ſ němſkonacionalneje ſtrony praji, ſo je wona jako žona hiſcheże ſa ſmjertne khłostanje. Nječi žo **wo** ludowym ſaczuwanju. Lud ſmy wſchitzy, a tola ſmy **wſchelakeho** nětnjenja. Pola jednotliych ludźi ſaczuwanje pšchi mordarſtwach wotpokuſenje njeſtutka žada. Hdy bychu **žo** ju praſcheli, hacz je ſa ſmjertne khłostanje tež pola žonow, by wona na tole praſchenje haj prajiła ſ podźładom na žonu, kotraž je nětkotrym ſwojim muſam ſ jedom je ſamej nabrańnoſcju ſawdała.

Wjacy němskich zasydlenjow w rańſej Němſkej!

Jednanje wo nětnjſko-pólſke ſrjeżenje je žo ſapoczało. Pólſka žebi žada, so by Němſka wuwos wěſteje liczby pólſkich ſwini dowolika. Němſzy ratarjo pſcheczivo tomu protestuja. S tym bychu němſzy ſapósłanzy w rańſchej Němſkej ſchkodowali. Sšu ſ zyła pſcheczivo wikowańſkemu ſrjeżenju ſ Pólſkej. Sa to dyrbjało žo nětnjſke ſapósłanzje we rańſchej Němſkej bóle ſpěchowacz. W němſkotkańſtwu tłubu němſkeje ludoweje ſtrony je jeho preſident, němſkożejniſti ſapósłanz Hepp žadał, ſo dyrbja ſo w rańſchej Němſkej po wſeſtſich pomérach nětnjſzy ratarjo ſaſydlicź. Tam dyrbi žo ſyłny paſ nětnjſkich ratarjow wutworicź. Saſydlenſtwo by też twarſtwo a induſtriju wožiwiło. Hacz dotal ſaſydlenje njeje tak pſchiběžało, kaž ſu pſchi wudaczu němſkeho ſtatneho ſaſydleńſkeho ſakonja nadźeli. Saſydleńſke towarſtwa ſu pożłednje lěta pódła dźełaczerſtich ſaſydlenjow **w** pſcherěſtu 700 ratarſtich ſtatkow wob lěto ſałožiłe. Pſchi **ſnjedżenju** ſrjedkow je žo też němſki ſtat wobdźělił, ſa pjecz **lět** wón lětnje 50 miljonow hrywnow pſchidawa. **To pak** njebudże dołahacz. **Kraja** ſa ſaſydlenje ſo dołeſ poſtiſcża. **Z** ſtl ſaſydlerjow ma ſo cżełło wu ſwoju exi[illegible] radźicź.

Pólſke ſtatne wudawki na lěto 1928.

Po naſtajenju pólſkich ſtatnych wudawkow ſa 1928 a 1929 wudawki 2400 miljonow ſłotych wuczinja. Sa wójſko je 754 miljonow ſłotych poſtajenych. So by ſwoju ſamoſtatnoſcz ſakhowała, je Pólſka nuſowana, ſylne wójſko wudźerżeć. Sſejmowy marſchall Rataj je wojſewił, ſo budże prěnja ſezjnowa ſhromadźizna 3. nowembra.

Zatrašenje w Litwje.

Litewſki ſozialiſtiſki ſejmſki ſapósłanz Joſef Poplauſkas, kotryż je ſ Kaunaſa do Wilna cżeknył, w „Kurieru Wileńſkim“ wottrhnjene wo „rewawnym ſatraſchenju“ w Litwje wojewja, hdyż wſchědnje ludźi jimaju, wojeriſe ſudy njewinowatych ludźi wotprawicź dawaju, a to jenoż na wobkhórżbu organiſazije, kotraž žo „Swalgiba“ nſjenuje. Je to pjecza nékajta cżeka, kotrejž wobſtórżba dożaha, ſo bychu wojeriſe ſudy wuſudy wuprajile, ani ſo bychu ſwědkow ſłyſchale. W jatbje žu 4 ſozialiſtiſay ſapósłanzy a 4 pósłanzy ludoweje ſtrony, kotriż ſo pſched wojeriſi ſud ſtaja. Sapósłanz Poglauſkas praji, ſo zyły litewſki lud ſ hidu Woldemarafowe knježſtwo njeſze a wojeriſki revolizijni wocżakuje, kotraž nětcżiſke knježſtwo ſwrowzow wotſtroni.

W Tauroggenje wojazy wožom ſaſudżenych ſwěźkarjow na móſt dowjedżechu a jim prajichu, ſo žu ſwoboduci a ſo móża do njedalekeho lěſa cżekнуcź. Hdyż pak běchu ſedma lěżeć ſapoczeli, ſady kerkow ſtwowana kompagnija wojakow do nich nékotre ſalwy woteda. Na ſmjerć ſranjeni ſranjeni wožmiju mnjejo na ſemju podżechu. Tónle podałok ho we pſchitomnoſcži wjele ludźi ſta. Mies nimi běchu też ſwójbni ſtonzowanych.

Pſchesćehanje Polakow w Litwje.

Pólſke nowiny ſ Wilna piſchu, ſo litewſke wyſchnoſcze pólſke wobydlerſtwo dale pſchesćehuja. W Leſtnje je polizija nětkotrych tamniſchego pólſkeho kulturneho towarſtwa pſchepytała. Hačzrunje ſo pſchi tym ſaneho kompromitowaceho dokumenta namakało njeje, je wyſchnoſcz ſwjatkowe nětſnoſcze ſamkła. Pożłednje dny ſu 20 pólſkich ſtatnych pſchiſtuſchnikow ſ poſtorkom pſches njeſu pózłali.

Wotprawjenja w Ruſkej.

Kaž „Times“ ſ Rigi ſhonja, ſu ſchtwórtk w Brjanſku bjes ſudnidſkeho jednanja 10 wożobow ſaſtrělili. Cżeſnym kollegium ſ krótka reſoluziju pſchija, kotraž ho ſa ſhromadne wotprawjenje tych dźeſacz wożobow wuprai. Mjena njejsu ho hacz dotal wojſewile. Bolſchewiſti ſud jenoż praji, ſo ſu „banditoja“ byli. Tole mjeno ho ſa pſcheczivnikow bolſchewikow nałożuje.

Politiska napjatosć w Rumunskej.

Kaž ho ſ Bukareſta powě, ſtaj ho komora a ſenat ſe **Manoilescowej** nałežnoſcżu ſaběrałoj. Knježerſtwowy pſchedſyda **Bratianu** ſoželi, ſo je polizija na podkožku **cżi-nowu pſcheczivo krónje a ſjawnemu porjadej** Manoilesca ſajała. Semrěty kral Ferdinand je trónſte wotrjeknjenje kronprynza Karola pſchijał a rjekł, **ſo dyrbi ho ſhnjła halofa dynaſtije wotſtronicź, ſo by cżełło ſtrowe woſtało.** Knježerſtwo je dźenſa winowate, ho ſa porjad w ſtacże poſtaracź.

Wjednik narodnjeje ratarſkeje ſtrony **Maniu** praji, ſo je ho ſajeſcże pſcheczivo wuſtawje ſtało, dokelž knježerſtwo nima prawo, nékoho ſajeſcz, ale ſo tole prawo jenoż **ſudniſtim wyſchnoſcjam** ſaleži. Potom pſchedſtawiſnu Karolowho tróniſkeho wotrjeknjenja pſchedniježe a na to pokaja, ſo je prjedewſchi kronpryncz rjekł, ſo wón na trón njeſzaka, ſo pak je k poruczniſcži, jeli ſo bychu jeho ſawołali. **Lud ſam ma prawo, to žadacź.**

W ſenatu general **Avareſcu**, prjedawſchi miniſteriſki preſident, wopowědź cżitaſche, po kotrejž ludowa ſtrona pſcheczivo njeſakońſkemu ſajeſu Manoilesca proteſtuje.

Mobiliſazija wójſka w Rumunſkej.

Kaž ho ſ Bukareſta powě, je ho garniſonam w Sſydomhórſkej pſchikałało, ſo maja ho mobiliſowacź, jeli ſo by narodna ratarſka ſtrona w Alba Julia ſwój narodny ſjězd wotmětła. Powſchitkownje ſo mění, ſo je ho ſ Manoilescowym ſajeczom pożpytej prynza Karola, trón dobyczź, ſadźiwało.

Dale měnja, ſo ma prynz Karol ſylny pſchiwiſ we wójſku. Tehodła je mózno, ſo ho wójſko roſſchcżěpi a ſo jena połoja na Karolowu ſtronu ſtupi.

„Newyorkſkemu Heraldej“ ho ſ Beograda powě, ſo ſu njedźiwajcy kruteje zenſury powěſcże do Beograda doſchle, po kotrychž je ho na Bukareſt a na zyłu Rumunſku wobſtejniješi ſtaw położił. Hibanje ſa prynza Karola ho pjecza roſſchérja. W Beograndze ho ſtejiſchcże nětcżiſkeho knježerſtwa jako kritiſke wobhładuje.

Měr w Rumunſkej.

Po powěſcżach, kotrejž ſu ſ Bukareſta do Budapeſta doſchle, je rumunſti miniſterſti preſident plan Karolowych pſchiſwiſowarjow, kotriż chyżnu w Beſſarabiſej, Dobrudźi a Sſydomhórſkej ſběrachu, nakhwilnje ſnicził. W politiſtich kruhach pak njimaju ſa to, ſo je ſ tymle potóczenjom Karolowa wěz doſkónczenje wotbyła. W Kiſchenewje a wokolnoſcži, ſu hižo ratarjo do wojakow ſraſyli. Ratarjam běchu narěczeli, ſo je ho Karol do Rumunſkeje wrócził a ho jako kral wuwołał. Ratarjo chyżnu poſdaczenemu nowemu kralej hołdowacz. 200 ratarjow ſu ſajeli.

Prjedawſchego prefekta w Jaſach ſu ſajeli, dokelž je ſběrzarſke łětaki roſſcherjał.

Italiſke bronjenje w Dodekaneju.

W Dodekaneju, kaž ho dwanacże grichiſkich kupow njemuje, kotrež je Italſka wobhładźiła, ſu **ho** krute naprawy pſcheczivo ſpionaži cżinile. Snajerjo wobſtejnjerjcżow praja, ſo Italſka na tychle kupach wobſtejerdźenja twari, ſchtož dyrbi ho ſwětej potajicź. Na kupje Leros ho pódła nowych wobſtejerdźenjow ſepjeranijſchcżo ſa létadła pſchiprawnje. Pódła teho dyrbi ho pſchiſtaw ſa wojeriſke ſamnyſły pſchiprawicź. Fotografowanje ho ſ wjeſelétnym jaſnowom tłołſta. Dla ſwulkej ſpěſchnoſczi ſapoczanych a dale ho rozběhnjenych dźełow ſu **ho w Turkowſtej do njemera daki**, dokelž ho ſ nich wotpohlady Italiſke pſcheczivo Turkowſtej ſpóſnowaju. Italſkeje ho wſchitzy jeſni ſtużodźa boja, dokelž je ſtajnje hotowa, kóždemu ſ nich nješchto rubicź.

Cżangkaiſolinowe dobycze.

„Chicago Tribune“ ſ Pekinga 27. oktobra powě: Po dwanaczim dnjownym wobdźělenju je Cżangkaiſolinowe wójſko město Cżewcżaw, 40 mil ſ połodnja wot Pekinga, dobyło. Pryjedy dobycza je ho město ſylnje wobtwěłako.

Powěsće wo Mafaldźinych tepjenych.

Po ſchkrowej powěſczi je italiſke pópłanſtwo w Rio de Janeiro wojſewiło, ſo je ho po jeho wobliczenju 925 wożobow ſ „Mafaldy“ wukhowało, kaž ſo je ho potajkim 833 **wożobow tepiło. Mjes tepjenymi je kapitan, 14 offizjerow a łódźny ſchkrižkowaŕ.** Mjena wutkhowanych njejsu hiſchcże ſnate. Pópłanſtwo je ſdźełiło, ſo je mjes pażażerami ſrjedźnjeje łubje pódła Italcżanow 118 Syriſtich, 38 Južnoſkowjanow, dwaj Awſtrijcakaj a jedyn Argentinſti, jedyn Uruguayſti a 50 Schpaniczanow było. Morje je mohł cżeſ ſ płuwazymi cżłowjekami a cżełami pożyte było. Sšmjerne ſchkiſi ſu hodźiny dołho nad wodu kłyſchcżej byłe tola po cżmje njejsu wołarjow mohli namakacź. Też ſu ho bórſy po kataſtrofje **ſrawizy** (haje) pokaſałe.

*

Jedyn ſ Mafaldźinych majſchiniſtow łódźinu kataſtrofu na ſcżehowaze waſchnje wopiſuje: **Sſmh ſchtyri hodźiny w pluwazej heli we ſwoje żiwenje wojowali, prjedy hacz je ſo łódź potepiła. Pażażerjo běchu ſo do dźiwjeje hroſy dali a njemóżno bě**, cżełmy porjadne ſ łódźe na morjo puſchcżeź. Sniczenje łódźe je ho ſ tym ſawinowało, ſo je ho ſchrub ſ łódźe wottorhnył a ho pſchi tym dźera do łódźe wuraziła, ſ kotrejž je **ho woda do maſchinownje dobyła, ſ cżimj ſu kótły roſbuchle.** Cżrjóda pażażerow we morju pluwaſche, hdyż **ſrawizy** (haje) pſchipłuwachu a **ſwoju ſadałowu ſerjenſu** ſaporczachu.

Hdyż ho „Maſelda“ potepi, ho druhe cżełłe roſbuchnjenje ita, kotrež łódź poſłowne do kruchow roſtorhny a roſbiti na ludźi, we wodje pluwazych, wjerchu. Na ſchcżiczenje ſranjenych a tych, kotrychž běchu ſrawizy nadpadle, ha ſałoſnje poſłuchaſche.

Łódź „Maſalla“, kotraž je do Bahia pſchijeła, powě, ſo je jenoż hiſchcże roſpadanki wohladała, mjes kotrymiž roſzpěchowane cżełła pluwachu, mjes tym ſo cżołmy **hižo** pſchitomnych parnych łódźow hiſchcże żiwych njeſbożowanych wukhowacź ſpytachu.

W Bahii na kraj wutkadżeni pażażerjo ſ Maſaldy powědaju, ſo, **hdyż ju ho wukhowanſte cżołmy ſ łódźe puſchcżale, ju ho ſhnile powjaſy tſjoch cżołmow roſtorhle, a**

ju w nich žedźazy ludźo do wody padle. Někotre cźołmy
 fyla njehodźachu na morjo puschcźicź abo ja nich njebe
uych wjeźłow. **Bjes krotu a, hdy bychu wschě wukho-
ańske apparaty w rjedze byle, budźichu jo wschě wozoby
„Masaldy" wulkhowacź mohle, dokelž bě morjo smjerom a
kelž bě strach jenoj ja te wozoby, kotrež běchu do morja
zjate, a jo ł zrattwje źrawizow wustajile.** Wozeźe tra-
ki je pobleduj schkrowy telegramt Masaldźineho telegra-
a, kotryj je „Formosa" popadła. Wón rěka: **Mje ju do
diokabiny sawrjeli. Njewěm, schto jo wokolo mje stawa,
m jenoj, so je kapitan mi pschikasał, so dyrbju njepsche-
wajźy wo pomoz wolacź.**

Masaldźini offizjerojo jo pschežłyschcźa.

Do Bahia je hollandźka parna łódź „Athena" ł 521 wu-
wanzami ł „Masaldy" pschijěła. Masaldźini offizjerojo
pjatk w Bahii wocźakowachu. Jich chzychu hnydom psche-
schecź, dokelž jo **kapitanej porokuje, jo je jo dał hodźi-
m minuty, prjedy hacź ju jo cźełmy sa wukhowanje
hihotowale.** Dokelž „Athena" sa telko ludźi njebě pri-
awjena, mózachu wukhowanźy jenoj ł nuzu jědy dostacź.
ł nich je schorjco, tohodla ju hnydom lekarjow na łódź
volali, a druhy dyrbja na łódźi cźakacź. Do kužała, pschi
tepjenju „Masaldy" nastatoch, je jo ł ludźimi wobdź-
dženy cźołmi sczahnyk a jo zhubik.

Praschenje sa winu.

Direktor Vollrath ł Hamburga, kotryž je mjes wukho-
ymi ł „Masaldy" je wo Newyorkstej powěsczi prajił, so
kapitan „Principessy Masaldy" ja jeje njesboże samot-
y, dokelž je dale jěł, hacźrunje je jo „Pricipessa Ma-
da" hižo w Barcelonje dyrbjała ł wulkimi wobcźežnje-
emi maschinow bědźicź. Kapitan je žebi pjecźa žiwjenje
ak.

Druhi wukowany pažaźer praji, so je „Masalda" ja
ij mórskeje jěsby tři króć sastała, to bychu jo maschiny
zjedźile.

Po powěsczi ł Parisa je na „Masaldźe" 64 milijonow
ow hódnotnych papjerow wjesło, kotrež bě Jendźelska
nka italskej banzy w Buenos Aires pósłała. Hódnosć
dźenych tworowych pożtykow jo ł 50 milijonami lirow
cźenja.

Žanych němskich pólitiskich pożtykow na Masaldźe.

Němske pólitiske sarjadnitwo wosjewja, so „Masalda"
hipadnje njeje žanych pożtykow ł Němskeje zobu dostała.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobota, 29. oktobra.

845 we Wulkich Zdźarach na šuli lic. theol. Oswald
Mrozak, farař em. Hrodźišćanski, nětko w Bu-
lyšinku, senior ew. serbskich duchownych.

Złota nadźija, ty mila,
Sotra, słónčko luboscе,
Bě ty hewak wuzwolila
Młodych pupkow rozwiće:
Z mikawčkami różowymi
Naju dźeń też rozjasnjej,
Z krocelemi zbožownymi
Postup z namaj k woltarjej.

H. Zejleŕ.

Njedźela, 30. oktobra.

20. nj. po swj. Trojicy. — 21 nj. po swjatkach.

1897 w Rychbachu Hendrich Warko, přebasni
Wysoki Kěrluš do 22 serbskich kěrlušow.

Nad lubosć njeje ničo słódše, ničo sylniše, ničo
šše, ničo šěrše, ničo přijomnjše, ničo dospolnješe a
o lepše w njebjesach ani na zemi; přetož lubosć je
z Boha narodźiła a móže, wyše wšitkich stworje-
w pozběhnjena, jeno w Bohu wotpočować.

Kročenje za Khrystusom.

Póndźela, 31. oktobra.

Reformaciski swjedźeń.

† 1901 sprawny serbski wjesny sudnik Hantšo we
Slepom, kiž je wjele bajkow hromadźił.

Njezapomń modlitwu.

Modl so, zrudna wutroba,
Hdyž će słysk a horjo tyši:
W rowje sk órźby, zdychnjeńcka,
Smilny Wótčee w njebju słyši;
Wón će, wołaš dowěrnje
Wěšce z nuzy wumóž...

Přindźe jako prawy čas:
Wuslyši wón zdychowanje,
Přimnje z mócnej rukomaj
A nam skhadźa rjeńše ranje:
Wšitke sylzy we wóčku,
Potom wuslyšane su.

Korla Fiedler.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer
747, hygrometer —0, thermometer wa dnja +17. —
Dźensa rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer —5
a thermometer w nizy +11. Wubjadny na mako po psche-
měnjenje wjedro, znano w nazu smjerści. — W rospo-
kojenju niźinow a wyschinow njebě wczera rano wulkeho
pscheměnjenja. Nad połońschej a nětko tež rańschej Eu-
ropu wyschiny leža. To by na rjany a wobstajny ras
wjedra pokazowało. Nad Atlantiskim oceanu dże niźiny
leža. Te pak so pschecźo k połnozy wotstajuja. Dźěkam na
rosi wschak wjedro krajnje howi. Poslednje płody wo-
ženje nasymnje pizy a rěwy naschi ratarjo domoj thowaja.
Nasymnje žitowy žur nimale dokónčenje. Pluh dreže jo a
tam hižo sa wulčeni wuzmy postajene sahuju. Na knježich
honach setkujemy so pschecźo bóle ł motorskimi pluhami. —
Jutrje 20. mjeńcu po žwj. Trojicy khodźa błónckho
6,54 hodź. a khowa so 4,33 hodź. Měsačk khodźa dop.
11,39 hodź. a khowa so wjecźor 7,20 hodź. Póndźelu
swjecźa lutherscy w Sakskej Reformaciski žwjedźeń, wu-
torn katolizy Wšitkich žwjatych.

— **Naši wjedrawuscźowarjo** staja nam sa pschichodny
tydźeń tele wjedro sa mózne: Wutoru 1. nov. rjenje,
srjedu 2. nov. žně, schtwórtk 3. nov. rjenje, wětrojte,
pjatk 4. a sobotu 5. nov. maczenje.

— **Po thodźenju hwězdow a njebjeskich znamjenjow:**
Wutou 1. nov.: Schpatny dźeń sa sabawu a mumělstwo.
Srjedou 2. nov.: Schpatny dźeń sa wuczene powoka-
nja a pjenjezny wobkhod. Schtwórtk 3. a pjatk 4. nov.
Dobraj dnjej sa sabawu a mumělstwo. Sobotu 5. nov.:
Srěńčodobny dźeń sa duchowne prózowanja, hrožy še
dźěžarskim hibanjom w Portugalskej a Schpanjelsej.

— **Generalna visitazija Budyschlleje eforije.** Kraj-
ny biskop dr. Jhmels ma wotpohlad, hischcźe ltitja —
wot 23. hacź do 30. novembra — generalnu visitaziju
Budyšleje eforije pschewjesći. Pschi tutej zkładnoscźi
**wopyta krajny biskop mnoho wjeśnych wošadow a jwo-
ła** eforalnych duchownych na generalnu konferenzu.
Měšu Budyschinej je 1. njedźela adventa wěnowana.
Krajny biskop wobdźeli šo na rańschim kemschenju we
Pětrowšej zyrkwi, na hłownym kemschenju w Michal-
skej zyrkwi, na kemschenju dźěcźi a młodźiny w Pětrow-
skej zyrkwi a na wjeczornym kemschenju we Marijnej a
Marcźinej zyrkwi. Předarjow za tute kemschenja je wón
sam postajił. To je prěni ras, so krajny biskop generał-
nu visitaziju we Luźizy wotměwa.

— **Pojawnjsta hudźba ł wěže radnizy** zaklinczi dźensa
sobotu 29. oktobra popołdnju ⅛5 hodź., prjedy hacź šo
sacźmi, ł poślednjemu rasej nad městom. Posawnistoje
pschednjeju 5 hudźbnych kruchow. Hudźba ma šo sa ja-
wod ł Reformaciskemu žwjedźenjej wobhladowacź.

— **Mórawske wučerki,** kiž 31. oktobra wjecźor teź
w Budyšinje spěwajo wustupja, maju w swojej domi-
znje tak wulku slawu, zo su jich koncerty stajnje wu-
předane. Jich khórowy spěw dyrbi kóždy wobdźiwacź;
teź mjenje hudźbnje wobdarjeny budźe zatorkujeny

wot krasnych zynkow spěwneho wumělstwa. Dirigent
prof. Ferdinand Vach je pacźarog a spěwny wodźer
prěnjeho rjadu; jeho ručne pokiwy skoro njepotrjebja
— wšo čini jeho płomjaze wóčko. A kajke wurjadne
hudźbne dary nam poskića: Smetanowe „Łastoječki",
Foerstrowu „Młodźinku", Janaćkowy hłubokohumjacy
„Kašpar Racky", Dvořakowe „Morawske pěsnje", Su-
kowy „cyklus" a na kónću narodne spěwy, słowańske
a naše serbske. Stóž je před létami Bakulowe dźěći
wobdźiwował a so nad nimi radował, tón změje teź
tónkróć wutrobneho wjesela dosć. Serbjo, wumělstwo
a wosebje spěwne je teź nabožeństwo, kiž človjeka
do njenadźitych wyšinow zběha! Dźiće a posluchaj-
će! Kemšacy duch budźe waše myto!

— **Najmjti hermank w Budyschinje.** Wot sobotu
5. hacź do póndźele 7. novembra t. l. wotmeje šo we
Budyschinje najmjti hermank.

— **Budyške hajtyki** su wschědne dny hacź do 7 hodźin
wjecźor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nózny
službu w njedźelu wotewrjene ma jenoj jena hajnika
ł mježacznym wotměnjenjom. W oktobru je to Wettinska
hajtyka ptschi šudnischtwowym twarjenju.

— **Nadupodawanjsta hodźina sa hlabomyhlinych,** teź
na padawu thorosć cźekjapłych a duchzhorych wobydlerjow
města Budyschinje je srjedu 2. novembra 1927 wot
½12—½13 hodź. w Měschczanskej khorowni.

— **Postajenja wo dźekanskim cźahu w pjekarstwje**
su po wojsewjenju wokrjesneho heftmanstwa w Budy-
schinje we swojej nětcźischej płacźiwosći hacź do 30. ju-
nija 1928 podłožene.

— **Pósłowa słužba na Reformaziskim žwjedźenju
w Budyschinje.** 31. oktobra (na Reformaziskim žwjedźe-
nju) su pobłužowanske wokna na pósće ład njedźelu wo-
tewrjene. Pósłowy hamt cźo. 3 je samknjeny. Nimo
wunoschowanjow listow w měsće a na wjach, wunos-
schuja jo teź pjenjezy a pakety.

— **Podležene słužby na pósće.** Pschijimanske a
wudawanske wokna na tudomnym 1. pósłowym hamcźu
budźa wot 1. novembra žem popołdnju hižom wot 14
hodź. měst dotal 14½ hodź. wotewrjene.

— **Wobsetkaj cźahaj dla Bukecźanskeje kermusche.** Sa
pschileżnosću kermusche w Bukecźach pojedźetej njedźelu
30. a póndźelu 31. oktobra 1927 ležećowazaj wołoź-
ežiskaj cźahaj: Pschedcźah 643 (w planje khomeho cźa-
ha) ł Budyschina 10,52 hodź.; pschedcźah 654 ł Pomorz
21,37 hodź.

— **Budyške katolske towarstwo rjemjeślniskich pomoz-
nikow** žwjecźi dźeńša, jutrje a póndźelu swoje 60 lětne
wobstacźe na žwjatocźne waschnje. Dźensa sobotu wjecźor
we 8 hodź. sedźu so jenoj knjeza ł powitańskemu wje-
cźoreju w Kat. towarstwowni. Njedźelu dop. ¾10 hodź. na-
stupjenje ł khorhojemi k spromadnemu kemschenju a ½11
hodź. žwjedźeńska Boża słužba ł předowanjom; pschip.
w 12 hodź. spromadny wobjed w Kat. towarstwowni; pop.
½3 hodź. nastupjenje ł khorhojemi na Tešlinku; w 3 hodź.
cźah pyches město; ⅕5 hodź. žwjedźeński koncert, wje-
cźor ½7 hodź. žwjedźeński akkus a w 9 hodź. žwjedźeńske
reje. Póndźelu rano we 8 hodź. Boża słužba sa smrjetnych
bohustawow, dop. w 10 hodź. konferenza pschedstydow. —
Budyschin so žwjedźeńšeje pyschi a wocźakuje radostnje
hyły zusch bratrowskich towarstwow. Też my pschejemy
rjemjeślniskim pomocznikam khorowne wobsetkowjecźenje žwje-
dženja 60-lětneho wobstacźa. — Niedźelske Boże słužby
je w Pětrowskej zyrkwi, póndźelnischa w naschej Serbskej
zyrkwi, kaž runje zhoniny.

— **W słužbje se žmjercźu pschekhwatany.** Sandźenu
nóz wumrje krótko do poknoza měschczanski straźnik Maks
Bar na Židowje. Jeho pschi wukonjenju słužby Boja
ruczka saja. Knjes Bar, hižo 63 lět starý, sa wurjadnje
swědomiscźiweho a spušcźomneho pschistajenja płacźeše,
běšche hišcźeze krótko předy kontrolny cźasnik poskhi-
Boja ruczka saja jeho na swonkownej Slono-Borschcźan-
skej dróhy, hdyž jeho mandźelska, kotraž jeho pytasche, na
rańe wokoło ¼4 hodź. pola Leichsenringez kowarnje mr-
wego žedźa nawała.

Za wysoku płaćiznu.

Powdaćicźko ł naschich lutjow.
Napisała Kristina Nowowa.

3] (Pokrać̆owanje.)

Ale nětko ł khowej wěży: Pomyšli žebi jenoj, ja žym
ł bohatym lekarjom w Podolinach stał; ł Bożim do-
chcźenjom dyrbju rjec; pschetož hewak njemohł žebi wu-
nicź, kaž je šo stało. Bydlicź tam wěšo njebudu. Wot-
dowacź po prawom też nikoho nimam; pschetož khora,
ubohsnischa marquisa Orano, by po prawom kurn trje-
a, kotryž mohł jej ty lěpje posticźicź dyšli ja. Wona je
jne stworjeńcźka, cźełnje a duchownje, jenož je cźucź, so
Egypta pschischła; je w bohspolnej cźemnosći.

Wot dźenjujschcźeho žym ł jeje lekarjom. Sšuadź žy
schał, so je na wocźi thora a možnjcź wožlepenja tu je-
la ja sacźuch hnydom pschi prěnim setkanju dźensa rano
ku wěstoći, so žo to njestanje, a ja wobkruczowach to
marquisej. Prajchu, modł šo ja muje, so bychu moje
ćije nje njesjschbale, a ja teź jeho njesjebal.

Marquise bě je žywotjm towarschnizami ju Górzu na
pycźe. Ja běch potom po pschepročschenju šobu do Podo-
, hdźej mje. Jeho wuhotowjcźi, ja njewěm, schto to bě,
ł njeskoleje mytle abo cźehodła, jako „doktora Aurela"
jedstaji. Hdyž běch potom ł wuhotowjm knjejom žam wo-
, cźinjejsche na muje sacźinjcź cźłowjeka, kiž moje rjez:
iž malo ale še ju byle dny mojeho žiwjenja." Ja zwoti-
iwich wuhotowjm pschecźenja ja mojim měnjenjom, tak
jeho dźiwoku. Won poschicźi mi skalowjti honorar a to
hcźe měšacźnje. Hdyž potom ł krcźenju dóndźe, wu-
ycźa je won nadobu sa mojim njemom. „Tamara nje-
mi po prawom waschej žwójbne njeno dźěcźika, doktor."
urel Lermontow" prajach ja sajuje. Jako by jeho něch-
storcźił, tak bu jeho rjane jymne wobliczo njedźiwajcy
brun pleczje naraduje błędze a laho cźerwjene.

„Lermontow," wospjetowaschc won trochu bojaty. „Sčje
wy Ruša, knjes doktor?"

„Haj, wascha miłosć," wotmuwkowich njemile dótknjeny.
„Je to žnadź je sadźiwkom?"

„Ow, cźehodła? Ja žym kosmopolita." Won sajwoni
a da pschikhadźajcemu tujsej Willierej porucźnosć, trěcźen-
je sestajicź.

Hdyž bě sarjadnik woteschół, wopraschа žo mje, kak to
pschindże, so w Rusku njejžyna? Ja jemu łdźěłach, so žym
je starschinej do Wina pschejchoł a tam byl wocźehnjeny.

„A staj waschej starschej hischcźe žiwaj?" wopraschа žo
je sajimom, kiž žebi łdwórliwosć žada. Ja jemu prajach,
so staj hižo wumrěłoj. Potom wopraschа žo sa Nikolajom
a jeho thorosću a sdźěli mi potom wschelake wuprajenja
nětkrotnych lekarskich autoritow wo swojej dźiwnju, kiž žebi
nimale napischecźo rěcźachu.

Mjes tym pschindże Villier a pschinjesche trěcźenje; teš
direktor Sarkany w Podolinach pschindże. My podpiśach-
my a wěz bě hotowa.

Wusmaju žo cźi, njeby-li mi Tamary žel było, abo bych-
li marquisa Orano prjedy šnał, to dreje bych iscźeza tónle
nadawk na sebe wsał. Tutón cźłowjek njeczini žadyn dobry
sacźinjcź na mnje, mi žo sda, njeby-li wón ł tajkej hordo-
scźu a šymnoscźu sbrónjeny był, by jeho wopravdna natura
nimale rospjerschcźeneho cźłowjeka jewiła. Schtó wě, kajka
wichorojta sandźenoscź a tutym potomkom Hispanije tšł.
Wón rěcźesche je **mnu** jara derje němšti.

Nó, schto ty ł tomu prajisch, Mirosławo? Hdyž žym cźi
nětchtojkuli wusstorził a žebje wukhwalił, to nětko stónczam
a du špacź. Modli žo ja muje, so bych šwěcźiscź mohł!
Pschipołożene pjenjezy trjebaj, kaž maješ to sa najlěpje.
Žyły mój lekarski honorar šlubich tomu Knjesej; ale tole
je hischcźe ł mojeho pribatneho šwójstwa.

Knjes Jesuš budźe ł Tobu! Margita mi prajesche, jo
mam cźi pišacź, so je hižo wodała a šwojowna, dokelž je
Jesuš žebje žanneho hižo jewił. Teš to prajesche: „Hdže
bychmy byli a hdje bychmy pschijschli, njeby-li nam knjes
Urśimy pucź wumoženja pokasał a naš na njón dowjedł?"

Wona ma pravje. A by-li halke wědźała, koho ty jej
wothkładujesch! Cźiń jenoj dale tak; nadźijam žo, so nje-
budźe trjeba, lekařskow wyschpetowacź, ale hdyž jej derje
cźini, mózesch je hischcźe ras pschiprawicź. Nadźijam žo,
so žy nam hižo pišał; je žadosći wocźakujemy powšći-
wošebje.

Twój Aurel.'

Liši pschecźitawschi pokoji jón młody cźłowjek na blido,
šlyknjenej ruzy na njón — a pschecźelowa lwitroba dobje-
ni prósłwu pschecźelca a pójła modlitwu ł njebjesenym tw-
nej. Potom stany młody cźłowjek, a bórzy na to stojesche
na prjosły małeje španjelskeje jitwy.

W durjach šetka žo ł Anežku.

„Pójcze, knjes Urśinyl" rjekny rosradowana. „Knjeni
Raineroma je wotuczena a prajscha žo ja wami."

„Wošłajcze naju šamejn, Anežka."

Holczka kiwny.

„Dobry wjecźor, hnadna knjeni! Njespicze wy?" Ur
siny nakhili žo ke khorej.

Wona wotewri wocźi. „Dobry wjecźor! Ja njespju."

„A kak žo wam wjedźe?"

„Sšym jara šlaba."

„Symiza je waš tak žobu wšala; ale Knjes Jesuš wschak
wam budźe pomhacź, so budźe lěpje."

Kak mam žo wam djakowacź? Wy žo tak wo muje sta-
racze. Sšym žebje to wot waš sabłužiła?" Baronka wu-
pschestrě šwojm ruku sa mkodźenjowoj.

Won hydźe žo do stoła, kiž bě Pribovjska žem praymjesći
dała.

„Knjes Jesuš je, jako hischcźe běchmy hrěschniwy, sa bje-
sbožnych wumrěł, dročha knjeni baronka, teš sa mnje; tak
je Won nje lubował. Won žebi sabłužił, so jene sa šwo-
ich šlubicźenych wotuzkow, kotrež Won jara lubuje, jenu
wothladowacź pomhamy."

(Pokrać̆owanje ščěhuje.)

— **Pokazujemy tu** na wobsebitu pschilohu Drježdźanskeho konfekzijowego domu w Budyschinje pschi Mjažownych ješkach 5. Naschi čitarjo a čitarki njech ju pschečelnje wobkedźuja.

Hausenska dróha je dla plestrowanja dróhoweho khežiuišcha Hausensko-Lubijskeje dróhi na czaš dźełow sa jśdwu wobkhad sawrjena. Jśdwu wobkhad pokazuje so na Pauliskej dróhu a na Lubijskej dróhu kotraž je sašo na wobkhad šiwobodna.

— S **womoru wobjaty.** Wječera wjeczor we 9. hodźinje padje na Kronpryzowym mosće kamjenjeśadźerski wuczobnik je swojim kokom a stschabje žebi mošny. Młodeho człowjeka běšche njemóz wobjała. Ssobustawny sanitetneje kolony Czerwjeneho khežiża dolnjeschcu srjedźbożeneho do Mježicznjanskeje khorownje.

— **Dźenjšnje tydźenje witi.** Rjane mile wjedro běšche wjele wjeśnych ludźi do města pschiwabiło. We czaju kermuschowo wschat je pschezo wjele wobstarazeć. Na prožazych witkach běšche wjele prožatow na pschedań, njeje pak pschezo khišcze kupzow na spokojaze waschnje. Na lutrowych witkach wobkedźowachu khežiže z wjesa swoju dotalnu wyšokosć. Butra płaczesche dźenja 1,05 hać 1,15 hr., jeja 17—18 pj., twaroh 25 pj. Sarčanych huš njeběsche dźenja pśches měru wjele. Sa punt dźerzachu žebi ſ wjeśicha 1,20 hr., ja žiwe hušy 2—3 hr. Na seleninowych witkach na postliczenje naśymiłich płodow nětko pschewahu. Punt cźeršwjen. kalu płaczesche 10 pj., běłeho 6 pj., kwětkojty kał 40—90 pj., punt zymbe 15 pj., morcheje 12—15 pj., schituka selerija 20—30 pj., Pruśnizy pomału wotběrachu, tu płaczeschu punt sašo 60 pj., punt běrnow 5 pj., zentnar sašo trochu dróšcheho, 4,50 hr., jabłuka 15—40 pj., kruschwy 20—30 pj., tomaty 30—40 pj., włóšte worjechi 60 pj., liter lanchoho wólija 1,60 hr.

S **Konjez** pola Kubšichi. Wječera pjatk wjeczor wokoło ſ hodź. wudwri w brózni kuklerja Vogta woheń. Sa króći czaš stojesche zyła brózeń w płomjenjach a wotpali so dochišla. Woheń śmieši nimo dalschich hódnoczowo něhdże 500 zentnarjow wowsa a 600 zentnarjow njemłóczeneho symjeńcznego dźerzała. S hrózdowu běchu kót swupuschczeli. Wobnjiowym woboram, kiž běchu we wulkej žyle pschikhwatałe, so poradźi, straschny woheń na brózeń samjeřowacz. Prěnje mydło dosta Kubšichika, drube Boschczanka žyłowa. Dale běchu pschikhwatałe žyłowy ſ Wadez, Drodźija, Jenkez, Porschitz, Budyšinka a motorska žyłowa ſ Budyschina. Wobšedźeć naa sawěsćene. Wo nastaczu wohnja žebi myślca, so je jón słóńnisa ruka sakoźika.

S **Porschitz.** Wječera wjeczor, jako běsche w bliskich Konjecach woheń wudyrił, chžysche też nascha žyłowa na pomoc khwatacz. So by pak prawje ruce sapschinmnjeć mohła, pschipowěźnu ju knjes Lindnar ſa swój nowy awto. Lědma pak běsche sapoczał jěcź, so žyłowa wot auta wottorhnu a pola nowoje kowarnje do elektriskeho schcźežora dyri. Wobornh hejtman Wróbl a wobornik Arnošt Kriebel, kotraj na žyłowje žedźeschtaj, buschtaj dele wjerhnjej a do płota cźišnjenaj. Sraženje žyłowy do sczežora běsche tak žylne, so grotty hromadźe prażnychu a w nětorych bydlenjach elektrika śmježa haśnu. Wobaj woborinaj běschtaj so sranikoj. Kriebla dyrbjachu šanu do Kubšichi k lěkarjej dowjesć.

S **Kulisicha.** Schtwórtk dopoldnja ½12 hodźin pschecźa dwojoliščnik khětro niško dwójan naschu wješ a so krótko po ½12 hodźin na jenym polu ſ połnoca Sdźerje dele puschczi. Lětak, kiž chžyschе do Shorjelza lećecź, běsche so sabludźił. Wo pschestawzy wo 20 mjeńschinow so wón se swojim lětadłom sašo posběhny a k Shorjelej leczeschе. Sa tutón krótki czaš běsche so wjele ludźi sběrało, ſ kotrychž najwjaz lětadło hišcze ſ tak bliska njebě widzieli.

S **Komorowa** pola Kulisicha. Sondźerm muzom wotmě so w tudomnej schuli sjonna schromadźizna „Młodzeho khežiża“. Kules jaraé na wotpočinki Seltmann ſ Kesselsdorfa politiscze wubjerny pschednoschk je śiwělowobrazami wo wažnych wopytkach a kedźbach k jeje pschewinjenju. Wón pokazaše jasnje na strachi porjadnje wo wotpječowanje a mjerjenje wšelmjerneho wužiwanja alkohola w institutach cźišcze, duchownicze a duschnjesc stronow. Wopisć może skazenju jenoż mały pśches bohsnom sdźerkliwosć, to rěło bohsnoze wotwrjeknjenje pschecźiwo alkoholiskim naporam we wschednym žiwjenju, niż pśches pomérne wužiwanje a hdy tu tola tak kwadne kaž nětżno bylo. Nječzuli też na to pokazowaše, kelko ludźom je so wopraviedze też pomhało pśches pschiłamkowanje k towarschwam sdźerkliwosće, na pschikład k „Młodremu khežiži“. To też je jara trochtne so je ſ zyła wupomhałe i tajkeje mały możne. Pschecej by było, hdy bychu tute pomoz ludźo też nazhiwali a wiz jenoż ſ wšeobwérjenjom wo njej słyschełi.

S **Lubija.** Pjatk pschipołdnju žebi na tudomnym dwórnischczu po śdaczu dla wopaczneho wubihanja kolijow dworowaj czahaj do boka jasedźeschtaj. Pschi srażenju buchu nětkore próžne wosu ſ kolijow wusběhnjene a so powróczichu. Czah ſ Wósporta, kiž 14,21 hodź. do Lubija pschikhodża, dyrbjeschče tohodla psched dwórnischczom sastacz a puczowazy dyrbjachu czah tam wopuschczeć. Nastata skhoda je pschezo khětro wulka. Cźowjekojo pschi srażenju do njeso ja njeschkodźachu.

S **Lubija.** Direktor nalutowarnje na wop. Auerbach, kiž je žebi ſ nimale 40 lětnjej fliekowanjeju wulke fabrikaty we Lubijskej nalutowarnju dołhi, je srjedu nahle wumrěł. Jeho je Bóh ruczka sajała.

S **Wósporta.** Mjeńschczanjay sastupjerjo seidźechu so wutoru k pośedźenju. Pschichodźyła pschecźita rosprawu twarsteho a wodowego wubjerka. Pschemjenjenje wónzuchu pschi Piwarnitej dróży, kiž je hižo hotowe, wsa kollegij k wedźenju a pschijiwoli nastałe wudawši. Zabanju, so maja so žehlawki we wiśatych dróhowych lampach nowe narunacz, a próstwje P. Richtera a towarschow wo pschiprawjenje dróhoweje lampy pola Mersiopstej sastupjerjo pschichłosowachu. Na sjawnje wupiłanje wotnajecze pschidźiwanskich stokpow běchu někotre sapołwjenja dóschłe. Dokelž móża so jenoż tudomnym wobydlerjam pschewostajicź, dosta je knjes pschekupz Franka. Lětni wotnajeńki pjenjes wuczinja 80 hr. Malemu pschemjenjenju najeńskeho srěczenja sastupjerjo pschichłosowachu. Wo dobrosdaczu twarskeho wězmwutoseneho nastupaju bydleńsći nowotwar wotmě so krótka rosmołwa. Na próstwu mjeńschczanskeje rady w Bjarnaczijach, kiž chze wot města Wósporta pożczonku pschiwsacz, ma so dźiwacź. K tomu pschisłamtny so njeźawne pośedźenje.

S **Wohowa** pola Njeźwaczidła. Kruschwowy schtom, kiž tudomnej gmejnje słuschu, swjeseli sjnojeho wobsedźerja létha ſ wośebje bohatym wunoschkom. Na nim rosćeje, schtož sforo k mérje podobne njeje, 25 zentnarjow kruschwow. Sijom dlésche léta tudomni 12 wobsedźerjo płody tuteho schtoma sjhromadnje zsebjpaja a je jenak njeś žodu rozdźěla. Sajimawe je, kak wschitzy njedźiwajcy nusnych nasprotiwkow dźełow khwile namakaja na próhnjenje schtoma pschikhwataja, so bychu potom w sjnje słódne płody wužiwacź mohli.

S **Njedźichowa.** W tudomnych żelesowych dźełarnjach schtwórk na ranje wokoło 3 hodźin w jenym swójbnym twarjenju woheń wubyri. Schtyri swójbny słubichu swoje bydlenje. Woheń haschesche tudomna nowa motorska žyłowa kotraž so jako dobra wupokasa.

S **Khróścicy.** Nadrupodawanje ja maczerje je srjedu 2. wowembra popołdnju w 2 hodź. w hościenzu. Lětak budźe pschiłomny.

Ze Swinarnje. We wjesnej historiskej korčmje, kotruž zwonkowanje debi kłóstrski wopon a tak jeho swójstwo wobkrućuje, zajimała přez swój zastarski twar, nětudy też srjedźišćo Wotrowskeho spěwarskeho towarstwa, kiž potom swój pué do Khróšcic namaka, zeńdźechu so srjedu sobustawy Swobodneho zjednoćenstwa kat. wučerjow serbskeje Łužicy k swojemu třećemu lětnšemu posedźenju. Wjeska, wotležana wot wulkeho swětowcho wobkhoda, je swój serbski raz hać do dnja wobkhowała a wot časow sem, hdyž statne awto wšędnje nimo sała, ma zwisk z dalšim swětom. W njej trjechichu so sobustawy drje k prěnjemu razej, na čož też předsyda, k. wučeř Jakubaš, w swojich powitaczych słowach pokaza. Běchu so 18 swérni zešli, mjez nimi někotři, kiž so dalokeho puća bojeli njeběchu. — Najprjedy prednošowaše k. wučeř Cyž-Baćonski „wo cźełozwučowanju w zakładnej šuli“ Hač dotal pěstowaše so wone na wsach hakle wot 5. šulskeho léta. Po nowem krajnym zwučowanskim planje ma so z nim prjedy započinać, stož žno města zdawna pěstuja. Hižo za tych najmjeńšich je porjadne wukubłanje cźła ważne. Jara zajimawy prednošk wuwabi žiwu rozmołwu. Wosebje złožowachu přitomni swoju kedźbnosć na přichodne zdźasćenje holcow při cźełozwučowanju. We wšelakich šulach na wsach (też we serbskich) je žno zawjedźene a so jako praktiske wupokazało. Dokelž ma so serbska rěč na wšěch skhodźenkach a we wšěch šulskich předmjetach nałožować, tuž měře so dźěći z cźełozwučowanskimi wurazami hižo w nježnej młodosći spřećelić a je nawukny. Tohodla so namjetowaše, zo by so přirnčna knižka najprjódcy za prostne zwučowanje zhotowiła a tak jenakorosć so zwěsćila. K. wučeř Nawka ma so prosyć, zo by w přezjenosći předsydstwa Sokoła tajku připrawił. Trósku předźełane wustawki, kotrež bě k. wučeř Cyž-Wotrowski do serbšćiny přełožił, so z někotrymi přeněnjenjemi jenoliśnje přiwzachu. Wosebje so na to dźiwaše, zo Zjednoćenstwo swoje dotalne mjeno, kiž ma hižo historiski raz, wobkhowa, dokelž žane wokrjesne towarstwo njetwori. Wone je też sobustaw „Domowiny“. Dla karaktera naših serbskich šulow wuwi so dlěša rozmołwa. Po měnjenju wěstych Drježdźanskich kruhow su wone swój konfesionalny rac zhubiłe, na druhej stronje pak sej mysla, zo su jón wobkhowale. Jako šule narodnych mjeńšin maja hižo po wustawje wěsty wuznam. Toho chcemy so w přichodze dźerżeć. Jara khutne a akutne prašenje su němscy wučerjo mjez Serbami, kotříž rěč swojich serbskich šulerjow njeznaja a so też njeprócuja, ju nawuknyć, byrnjež to tu a tam słubili. Zo bychu k dźerżenju Serbstwa přinošowali, štož sej tola naš čas po zdaću žada, to so runje prajić njeh[illegible] Wo tutym prašenju budźe so Zjednoćenstwo [illegible] chodźe zaběrać. Předsyda přečita wšelake [illegible] Zwjazka kat. wučerjow w Sakskej. Nam[illegible] swójbny swjedźeń ma so po hodźowch w Janskich kupjelach wotmeć. Za dalše zarjadowanje wuzwoli so wosebity wubjerk. Přichodna zhromadźizna budźe w běhu hodownika w Khróšćecach. Předsyda župy Hórnikowoje hišće zdźěli, zo budźe 9. nowembra wažne posedźenje předsydstwow a sobustawow w Khróšćecach, na čož so hižo někto kedźbno čini. Po přečitanju zapisa skónči so posedźenje, hdyž bě nimale 3 hodźiny trało.

S **Wojerez.** Kaž słonimy, chze nasche město, tak rucze hać smjeje pjenjezne srědki k tomu, dwě bydleńskej twarjeni natwaricź, ſ kotrejuž smjeje jene 5 a druhe 7 bydlenjow. Też tudomne bydleńske sjednoczeństwo chze sašo bydlenja twaricź.

S **Běleje Wody.** Saudźenu srjedu śej so dwě cźežej njeszoći śałej. Wokoło pschipołdnja rosbuchny w tudomnych Okrzamšich dźełarnjach ſ cźikalinu napjelnjena bleschа. Dźěłaczerja Willija Langera, kiž bleschu njeješche, cźikalina tak cźežko wopali, so hižom za krótke hodźiny wědomja wjazy njenalubjwschi w Khoczebuskej khorowni wumrě. — W Luišnej hěcze, srjedu pschipołdnju, jako dźěłaczeř Zibař ſ Kromlowa burczka tepjenje wotewri, płomju wupraśny. Zibař runasche so hnydom wohnjowemu stołpej. Snjesdożeneho tohorunja do Khoczebuskeje thorownje dowjesechu.

S **Bjedrušta.** Tudomny zjwnoscéer Jan Förster a jeho mandželka zwjeczejchtaj wczera pjatk swójł stoty kwaž. Jubilar je hišcze cźiły a strowy, jubilarka pak hižo dwě lěcze khorowata.

Z Łužicy.

* S Hornjeho Kunnwalda. Pišarnja naschoho gmejnskeho jarjadnišwa je wot wutory w nowym gmejnskim hamcze, kotryž bě lětka nowonatwarjeny. Wón stej, šdźeš so Kunnwaldsko-Lubijska a Kunnwaldsko-Schmnbachska dróha dźełitaj.

Se **Schěrachowa.** Tudomne katolske muzške towarstwo je wobsamkło, so ma so w bliskim lěcze, w kotrymž towarstwo swoje 50lětne wobstarace swjeći, w Nowym Schěrachowje nowu zyrkej natwaricź. Zyrkej dyrbi něhdże 150 wobołow wopschijeć a w augusce 1928 dowtarjena być. Trěbne twarske pjenjezy su hižo ſ najwjetschego dźela swěrzene.

* S **Seiffennersdorfa.** Sdrjedu rano sta so w naschej wsy njeswoje, pschi kotrymž tudomny kubeř Jenej drohotneho konja pschijadźi. Jenčj pschijědże se swojim paschahom ſ pola domoj. Njedaloko Mauermannez kupanje łoń nadobo stej wosta a so swjese. Grat, kiž wot elektriskeho powoda delewiješche, běsche skoćo tak cźežko sranił, so dyrbjachu jo dokórcź.

* Se **Shorjelza.** W Nikolausdorfje wotpali so schtwórtk rano pschi dwórnischczu skład Raiffeisenskeje nalutowarnje. Woheń běsche so tak spěschnje rosschěrił, so mnoho wohnjowych woborow, kiž ſ wokolinu pschikhwatachu, nicžo wjaz wutworjeć njemóžeše. Wulke twarjenje so je wschitkim, schtož so w nim khowasche, hać na muje wupali. Kak je woheń nastał, njeje hišcze znate.

* S **Katolskich Hendrichez** pola Shorjelza. W nozy k pjatkej wokoło 23 hodźin we wju nadobo k wohnju pjskachu. Khěja samkarja Pichotty, kotruž je hakle žebi won njedawno kupił, ko hać na muje wotpali. Inwenitara mózachu jenoż mało wutkhowacź. Też thěja wudoweje Donatoweje ,kotraž bliško stejeschе, so žobu wotpali. Też tu mózachu jeno mało wutkhowacź. Wobaj wobšedźerjej nimataj sawěsćene.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutřischu njedźelu:** Njenje, mrócźe so pschecźahuja, wschudźom mile wjedro bjes dešcheza. W Zendźelskej šamtne mile wjedro.

W Sakskej je žo 12 000 tobakowych dźełaczerjow ſ dźěła wusamkło.

Potsdamski policajski president Henry ſ Zitzewitz je na honitwje cźežko do njesboża pschischoł. Won se swojim konjom padże a bjes wědomja leżo wosta.

Pola Dobriluka w sakiskej provinzy su we hlubokosće 120 metrow kamjenitne wuhło nawjerejeli. Sdobom su rěź, perale, namakali..

W Hamburgu njejsu so sozialdemokratoju ſ kommunistami wo sestajenju kujeżerstwa dojednać mohli, dokelž so proletariske žadanja kommunistow njechodźa dopjelnicź. Sozialdemokratoju nětko ſ druhimi stronami jednaju.

W někotrych stronach Galizisteje su wjelki na běłym dnju stadło nadpadle. Pola Morschyna su wjelki blisko dworow konje nadpadle a sjerale

Strajk hórnikow w połnóznej Schpaniskej je so słónczi. Diktator Primo de Rivera je gouverneurej porucził, so dyrbi nadpjerarjow strajka sajeć a ſ wuhnanstwom pothłostać. Nowiny su so pod zensurn stajile.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Zjawne pominanje.

Na wotwjedźenje
10. okt. spadnjeneho **dokhodneho a wobrotneho dawki** so z tutym dopomina.

Napominanje na jenotliwcow tuteju dawkow so wjacy njestawa.

Njebudźa-li zastate dawki w běhu tydźenja zapłacene, so z doběrku (Postnachnahme) a z přirazkom wudawkow za dawkownika zběraja.

W Budyšinje, 29. okt. 1927.

Finanzny hamt.

Skótne wiki w Njeswačidle

su srjedu, 2. nowembra 1927. **Gmejnska rada.**

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerš w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Póndźelu 31. oktobra wječor we 8 hodź.
w domje kehelekulerjow (Keglerheim)
KONCERT
spěwneho zjednoćenstwa
Morawskich wučeřkow
Solistka El. Janeckova / klidło prof. L. Tuckova
dirigent prof. Ferd. Vach.
Składby wot Smetany, Brahmsa, Dvořaka, Suka atd.
Zastupne khartki za 3,— 2,— 1,50 hr. z dawkom
w Smolerjec knihdźěrni a kniharni
na Lawskich hrjebjach čo. 4
R. Siegemund, mějićel K. J. Guder
w Budyšinje, na Seminarskej hasy 8

Na předań

Landauer, 2 hońtwjerskej wozaj (4 a 6 sedłow), kónć wóz, pokryty wóz, 2 małej jenopřežnej wozaj. Wobhladanje po możnosći po připowědźenju. Tel. Halštrow čo. 3.

Rućerkubło w Rančiku
(Rehnsdorf).

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Vogtl. Gardiny

mtr. po 50 np., wumělske a nadgardiny, story, vitraže canki, khromy — najtuńšo

Ida Erlerec zwož. Würkerowa
w Budyšinje, Zw. Lawska hasa 10
rózk Kronprynceoweho mosta.

Sprawna, přistojna

domjaca holca

kotraž też warić nawuknyć móža, so pyta

Konditornja Ed. Harnisch
w Budyšinje při Lawsk. wěži

Pytam

k nowemu lětu 1928 holcy za dom, polo a hródźa, wotrocki a pohonče.

Přistajeńca **Görlichowa**
w Budyšinje na Tuchmacherstr. 1
— Telefon 3837. —

Tunjo na předań

NSU 250 ccm 6 PS

modell 27 nimale nowe Ballon wobruče. — Njedźelu a póndźelu do 2 hodź. k wobhladanju

Klingst w Budyšinje
na Hołic hasy 17.

Prosata

předawa

Hunius
swobodne kubło w ješicach

2 sućelnej kruwje, jena młoda dójka, bruny kóń (Wallach) 1.50 cm wysk na předań
w Němskich Paslicach č. 16
pola Pěskec

Wšě družiny
hnojidłow
ma stajnje na składźe
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Swětowy lutowański dźeń

31. oktobra 1927

Kóžda hriwna, kotruž Ty nalutnješ a na banku přinjeseš

zalutuje požadanje za wukrajnymi pjenjezami, zmóžni, zo dań za požčonki w hospodarstwje trěbne, w kraju wostanje, dawa składnosć dźěła za dźěłacerjow z ruku a z hłowu, wołóża dowoz nuznych syrowiznow, poskića ludźom móžnosć lěpšeho zeźiwjenja

Na tutym městnje podpisane banki nalutowanki za přihódne zadanjenje přijimuja

Allgemeine Deutsche Credit-Anstalt, Filialka w Budyšinje
Commerz- und Privatbank, A.-G., Filialka w Budyšinje
Drježdźanska Banka, Filialka w Budyšinje
Drježdźanska Wikowanska Banka, A.-G., Filialka w Budyšinje
G. E. Heydemann w Budyšinje
Saksa Ratarska Banka, A.-G., wotnožka w Budyšinje
Städte- und Staatsbank der Oberlausitz, w Budyšinje
Serbska Ludowa Banka, A.-G., w Budyšinje

Třěšne cyhele

(bobrowe wopuše [Biberschw.] kaž zahibnjene cyhele),

třěšne papy

z kamjeńtnowuhlowym terom a bjez njeho atd.
po wšěch dźělbach znatcje dobreje hódnosće stajne na składze

Erich Menzel
třěchikryjerski mištr
w Budyšinje na Hórnječerskej hasy 40 :: Ječu serbski

Wysoko-sućelna kruwa

je na předań w Šešowje čo. 30

Sylna wysokosućelna čehniwa

kruwa

je na předań
we Łahowje čo. 21

Proću čisło

2687

jeli maće mały nawěstk do „Serbskich Nowin".

Rybjacy wolij

za skót (Vichlebertran) z rukowanjom prawy

Winter Mierschecbratr.nasl.
na Žitnych wikach 30

Kubło

82 kórcnow wulke, wokoło Budyšina, masivne twarjenja a dobry skót, je na předań. Poskićenja pod „D 66" na wud. „Serb. Now."

Česćenemu wobydlerstwu w Poršicach a wokolinje z tutym wozjewjam, zo z dźensnišim dnjom

w Poršicach čo. 38 b

wobkhod z kolonialnymi a klamarskimi tworami

wotewrju. Wo přećelnu podpjeru noweho předewzaće prosy

August Symmank a mandźelska

Hosćenc „Zur Erholung" w Splósku

Njedźelu, 30. a póndźelu, 31. oktobra

jědźenje pječenych kołbasow

z kisałym kałom a z kulkami.

Najlěpši kofej ze samopječenym słowkowym tykancom!
Přećelnje přeprošujetej **B. Mahler a mandźelska.**

Do Budyšina přišedši zetkajemy so stajnje

w Lehmanec kelejowni

na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118

ff konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pječwa / jědźny lód
štomowe tykancy / šokoladu

Wosebitosć: torty

z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar

Najkedźbliwišo zawałamy dla rozesłanja

We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Leopold-hosćenc we Worklecach

Njedźelu 30. oktobra

kermušne reje

Započatk w 7 hodź. wječor. Worklečanska młodźina

Wulki serbski wječor

ze serbskimi spěwami a dźiwadłom wuhotuje

serbske towarstwo „Zernička"

njedźelu, 30. okt. w Rudolfec hosćencu w Lichanju

Wubjerny program:

Jedyn žort hori druhi. Do a po programje **pyšna rejka.** Eksaktna hudźba. Započatk w 7 hodź.

Wšěch lubych Serbow wutrobnje přeprošuje
Hosćencar **Towarstwo.**

Gritznerec šijace mašiny

maja swětowe mjeno!

Wulki wubjerk wšěch družin, kotryž so rady kupuja!

Kolesowy dom Jan Witek w Sćijecach

Přijimamy płaćizny. Płaćenja w małych dźělbach dowolene.

Maće-li dar k předawanju?

Prěnja firma pyta k předawanju za wěcy ratarstwa

dwejoch knjezow

a rukuje za wuspěšne zadźěłanje. Krutu mzdu, proviziju a spezy. Zamołwić móža so knježa, kotrež też w předawanju hišće dźěłali njejsu. Poskićenja pod **D 67** na wudaw. „Serb. Now."

Derje kupuje
štóž so na „Serbske Nowiny" powoła!

Čitajće a rozšěrjejće

„Łužicu"

časopis za zabawu a powučenje.
Płaći lětnje jenoż 3 hr.
Skazajće sebi nowy lětnik hnydom
w Smolerjec knihićišćerni a kniharni
w Budyšinje Serbski Dom

barbl, čisći chemiscy pod rukowanj. z benzinom

towaršnu drastu

Najl. předźěłanje přez nazhonjene wěcy wutrobne

Samsne přijimarnje:

w Budyšinje na Kěžorskej dróży čo. 6 na Přiščanskej dróży 16 telef. 3638
w Khoćebuzu na Hródkowskej dróży čo. 4, telefon 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej dróży čo. 22
w Běłej Wodźe na Bismarckskej dróży čo 26

Napominanje.

Wšitcy, kotříž su **Hanje Jenčowej w Budyšinje**, na Nowosalskej dr. 10, hišće něšto dołžni, so z tutym napominaja, dołh [redacted] hač do 30. novembra 1927 na podpisaneho zapłaćić.

We Wósporku, 29. oktobra 1927.

E. Miersch, jako zastaraŕ.

Z přileżnosću naju

sléborneho kwasa

a 25. jubileja naju wobkhoda namaj wuprajene zbožopřeća a wopokazane počesćowanja a podate dary, wuprajmoj z tutym wšěm naju

najwutrobniši dźak!

Krawski mištr Šołta a mandźelska
w Njeswačidle

Přiloha k číslu 254

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 29. oktobra 1927

Nalutowańska myslička w hospodarstwje.

Kaž je znate, ſu ſo hoſpodarſke pomĕry w Němſkej napſcheco dewójſkenu cząſu jara pſchemĕniłe. Na městno ſchĕrokeje worſchty ſamoſitych wobydlerſkich kruhow ſu ſo cyłkownje hoſpodarſke ſtabych rozſchĕrile. Kunje ſtaj ſu jenotliwe hoſpodarſtwa wotkhudle, tak je dozdyne němſke ludowe hoſpodarſtwo też wotkhudło a k tomu je hiſchcze ſ cząſkami winowatoſczącemi reparazijow wobczążene. S tutych wobſtejnoſcjow, wuſtahadząza muſa unohich jenotlíwych hoſpodarſtwow a zyłeho ludoweho hoſpodarſtwa mĕcź k tomu, ſo by ſo wſcho njertzebawſche wuživanje wobmjeſowało a kwantoſcź dżĕłakwoſcze powyſchiła. **Myślička lutowanja ſaſoi we waſchnju cząſa.** My dopominamy na pſchemyſlenje, kiž je njewunoſchne dżĕłakrnje ſaſtajiło a druhe k jednotnemu wjedżenju wobkhoda hromadukkadło, dale na wobkhodne organiſazije, kiž ſtarachu ſo ſ wuſamknjenjom pſchepchedawanſtwa (Zwiſchenhandel) nalutowanki a poniżenja płacźiſnow dobyćź. Wſcho ſo ſjednoczuje, ſeſamknje ſo hromadu k potrjſchenju khóſtow, k poniżenju płacźiſnow, k ſcełnjenju nutſkowneje mozy.

Kož dawaſche němſke ludowe hoſpodarſtwo w poſlednich łĕtach pohon k lutowanju ſaſnje ſpójnaco, tak je ſo też we jenotliwych hoſpodarſtwach myſlicźka, ſo hodźi ſo nuſa jenoż ſ wuhoſpodarjenjom nalutowanſkeho pjenjeſa wotdżerzowaco, pſchezo bóle a bóle pſchedebyka: „Zaſnjych pjenjezow thowaj žej ſa czorne dny!“ (Serbſke pſchiſłowo.)

Němſke nalutowarſke, kiž ſu ſa krótki cząſ 3¾ łĕt nimale 4 **milijardy hriwnow ſapoloženkow** abo 25 procentow wobſtatka łĕta 1913 na daň datych pjenjeſ ſaſko dożpĕłe, dopokaſuja najlĕpje, kak też worſchty hoſpodarſkich kłaſchich njedżiwajcy wulkeje nuſy a wobcżeżnoſcjow na to myſla, ſebi móżnoſcź bycź a tycźa wobkhowaco. Kaž dyrbi dożyne hoſpodarſtwo k tomu ſo prózowaco a dżĕłaco, ſo by ſ racionaliſowanjom hoſpodarſku bilanzu khmańſchu wutworiło, tak ma toharunja ſe ſamĕrom kóżdeho jenotliwca bycź, ſ wobnjeſowanjom a ſanjechanjom wſchĕch njertzebawſkich wudaſkow ſwoje ſamſtne wudżerżenje žiwjenja też ſa pſchichod ſawĕſciźo, ſo by pſchecźiwo nuſy, kiž móże pſchi njeſpſchihódnych hoſpodarſkich pomĕrach lóże hacź prjedy ſoſtupiś, ſchkitamy był.

Lutowańſka myſlicźka haji a pĕſtuje ſo też w druhim nałuſpanju dżenja móżnje. W ſpójnaczu, ſo jenotliwemu hoſpodarſtwu je njemóżno, pſchi njeſpſchihódnych pomĕrach dołhodowu wjeſche nakupowanja cźiniś, je ſo „konſumnemu ſinanzowanju“ (Konſumfinazierung) pſchejchło. Tole „na pożeżenje kupowaco“ wſchak ma wjeſche njedoſtatki dżeł ſi łĕpſchiny. Pſchi tom ma ſo na to dźiwaco, ſo żylne ſpĕchowanje pſchertrjebanja, kaž je wono ſ kóżdym konſumnym ſinanzowanjom dożpĕwa, ſpożeranje łubłowo ſmużnuje, kiž njeſtaj hiſchcze łaſkużene. Bychu-li ſo pſchichodne dołhody, kiž ſu ſo hižo nĕſto pſchedebrałe, ſo bychu ſo pſchertrjebałe, ſ wĕſtoſcju pſchiſporiłe, potom drje by ſo hodźało wopraſowaco dołh cźiniś wocźakaſuju wjeſchich dołhodow. We druhim padże njewoſnamnje konſumne ſinanzowanje niczo druhe hacź poruczenje dołh napraſkaco, poruczenje poſdźiſchich, ſnadź pſchihĕrazych tradanjow k łĕpſchemu wokomiknjch nakupowanjow. K tomu pſchihóże hiſchcze, ſo malſch dań a ſpeſy płacźicź, kiž ſu ſ podleſjchenjom płacźenja trĕbne. Sprawniſche je tola ſtare waſchnje, nĕſchto ſebi jenoż ſ tymi ſrĕdkami ſkupicź, kiž je ſebi jednotliwź hižo nahromadźił abo ſe ſamĕr wudaca nalutowaſ; w tom ſaleſi najprjedy wĕſtoſcź ſa pſchiſprawne wużiwanje pjenjes, t. r. njertzebawſche wĕzy ſo njekupuja, njedźiwajcy ſjula na to, ſo lutowaſ ſylniſche hoſpodarſke poſtajenje nadobywa. Schtóż najprjedy lubuje a potom kupuje, jedna na kóżdy pad wjele łĕpje jako jedyn, kiž najprjedy kupuje a dyrbi potom pjenjeſy ſ wulkimi pſchiraźanmi wróćo płacźicź. Lutowaſ dożpĕje ſawĕſcźe tuniſcho ſwój wuraz w „ſamĕrnem lutowanju“ („Zweckſparen“), pſchedewſchćim k ſinanzowanju twarjenja wobydlenjow. Po prawidle ſtawa ſo tole ſinanzowanje tak, ſo je pódła hypotheki na prénim měſtnje tak njemenowana hypotheka (hładźeneje danje (Hauszinsſteuerhypothek) na druhim měſtnje k wużiwanju, tak ſo ſu ſamſne ſrĕdki twarjenja jenoż w wyſokoſcźi nĕkdże 10 abo 20 prozentow k połnemu ſinanzowanju jenotliwcho twarſkeho pſchedewſaca trĕbne. Ale też ſa ſamĕry dżĕlenja a wuhotowanja ſo wjele lutuje.

We wſchĕch padach jedna ſo wo póſnaco, ſo je jenoż ſe horliwym wuſtutkowanjom lutowańſkeje myſlicźki poſtajenje jenotliwcho hoſpodarſtwa, łaž też poſtajenje dożyneho hoſpodarſtwa móżno dożcźeź.

Tole ſwjeſelaze ſpĕſcźenje na ſmĕtowym lutowanſkim dnju, na dnju ſhromadneho pſchiwabjenja nalutowarſkich wſchĕch krajow lutowańſkej myſlicźy, dawa, łaž ſo ſda, nadźiji ſo wopraſnicź, ſo ſo Němſkej poradźi, ſ wuwużikowanjom wſchĕch lutowańſkich móżnoſcjow a ſ kreditnej pomocu, kotruż nalutowane pjenjeſy produktiwnemu hoſpodarſtwu pſchinjeſu, ſe ſwojej ſamſnej mozu ſwoje ſnowanatwarjenje pſchewjeſeſ.

P. Krjeczmar:

Próſtwa a dźak.

Budź ſmĕrom, lube ptaczatko,
Wutroba moja nima mĕra.
Twój ſawſchł je łaſ ſcherpatko
S bycza kraja, krjepjel jĕra

Widźu hona ſelene
W ſłónczanych ruhow morju.
Widźu tſchĕchi cźerwjene
Kwĕtli w bycza horju.

Słyſchu hołzow ſpĕwanje
Sawſchł pachoła w meji.
Słyſchu Serbow wyſkanje
W pĕtnej ſwojej reji.

Widźu hibot ſołmojty
Spĕchaz̀y do morja
Widźu horу módrojty:
Straſu krutu tworja.

Budź ſmĕrom, lube ptaczatko,
Chzu wĕdźeć hacź je duſcha nĕma
„Mĕj dźak mój lubу pſchećeſelko“ —
W Sserbach njeje ſyma.“

Dźiw w Konnersreuće.

Pſchedноſchk w „Krónje“ w Budyſchinje

Na ſchtwórtk wjeczor bĕſche wĕſty Fred Marion tudomne wobſtejĕſtwo na pſchedноſchk pſcheproſył, w kotrymž chzyſche dźiw w Konnersreuće na naturſke waſchnje wujaſnicź, ſchtož wſchak ſo jemu też hacź do jeneho dypka jara derje poradźi. Pſchipołluchariow bĕſche ſo pomĕrnje malo ſeſchło.

Wo ſtigmatiſowanej Resy Neumanez w Konnersreuće ſmy wſchitcy hižom doſcź wjele cźitali. Tuż też cźerźnikej njebĕſche trjeba, dalſche podrobnoſcje wo njej powĕdaco. Jako ſawod ſwojeho ſajimawcho pſchedноſchka poda Fred Marion powſchikowne ſakładne ſajadny okkultiſma (wotkhyćza potajniſtwow) a da ſo pſchipołluchariam ſejnaco ſe paraypſychologiju. Paraypſychologija je młoda wĕdomoſcź a jeje pſchiwiſnjacy njefrotumnja ſo ſ pſchirodowĕdnymi, dokelž tuchi jenoż ſ wĕzami liczа, kotrež pſched wocźomaj widźa, mjes tym ſo paraypſychologojo ſ njewidomnymi wĕzami dźĕłaju, wĕſo na zyle rofumnym ſakładze. We dalſchim wobkruczeńſche rĕcźnik, ſo żadyn cźłowjek mysłe druheho cźłowjeka cźitaco njemóże (tuta wĕdomoſcź njemuje ſo telepatija), ale móże je jenoż cźuco. Telepatija naſtanje we cźłowjekowym podwĕdomju (Unterbewuſtſein). Po krótkim roſkładżenju ſuggeſtije (ſkutkowanje myſlow jeneho cźłowjeka na druheho) pſchihódże rĕcźnik k khowrenu dypkej ſwojeho pſchedноſchka, k naſchim myſlam. Myſlke ſu mozy, runje jako je milina móz. A ſchtoż je pola miliny tranſformator, kiž ju pſchewobroczuje, ſo ſkutkuje jako ſwĕtło, jako móz a jako cźopkota, ſu ja myſle naſche moſny.

Schtóż nĕtko dźiw w Konnersreuće naſtupa, bjeſli Fred Marion, ſo je ſam tydźeń w Konnersreuće pſchebywał a je ſo wo podawku pſchejſwĕdcźił, je Resu Neumannez nĕkotre raſy wopytał. Wo podawku w Konnersreuće ju ludźo wĕſo wſchelakeho nahlada. Jedyn dźeł wotpokaże jón ſ krótka jako ſchwindl. Tomu pak rĕcźnik krucze napſcheczo ſtupi. Po wſchitkim wobkedźbowanju a wobſtrałowanju Thereſy Neumannez je kóżdy ſchwindl zyle wujaſnjeny wĕz. Druhy pjecźa wĕrja, ſo ju tu wo wulki dźiw jedna Wón ſpyta dopokaſaco, ſo ſ dźiwami dożyła njemóżemy we ſiwjenju liczieź. Kaž ju nam bycź njeſda, dźiw ſo jim, žiwi, abo ſo ſchtomy roſtu, abo ſo ſo ſemja wjercźi, tak njedaſche wón Konnersreuttſki podawk ſa dźiw płacźicź, ale njenowaſche jón hyſterizu (wĕſta druzina khoroſcje, na kotruż ſwjeſtcha żónſte cźerpja). Sa pſychopatiſku wĕdomoſcź maja pak w Konnersreuće woſebje tři momenty woſebitu ważnoſcź: 1. Stigmatiſowanje, 2. biſijony a 3. dopołna njepotrĕbnoſcź jĕdże a picźa.

K prĕnjemu dypkej ſdźeli rĕcźnik, ſo je Reja Neumannez jena ze 600 ſtigmatiſowanych, kiž ſu pſched njej žiwe byłe, wona je nimo Franza ze Aſiſi najlĕpſcha ſtigmatiſowana. Pſchi tutej ſkładnoſcji naſpomni wón też pady, kótrež ſu mozy myſlow na cźłowjeſkim cźele widowne pſchemĕnjenja pſchinjeſłe, mjenujcy wopałne błuſny a też Reila Neumannez móże ſ mozu ſwojich myſlow, dokelž je w nabożnym duchu žiwa, Khryſtuſowym błuſtam na ſwojim cźele naſtaczź darź. Tuto wulkodawnoſcź ſda ſo jara wĕrjhódne bycź. — State je, ſo ma Reja Neumannez łóżdy pjatk ſwoje widźenja wo Khryſtuſowym cźerpjenju. Tu pſchedноſchcź rośjaſni, ſo pſchi jaſnym widźenju (pſchi druhim widźenju) cźaſ njewobſtejı, nima potajſim dożyła zaneje ważnoſcje; hacź je ſo to, ſchtoż jaſnowidźeſkſi cźłowjek widźi, pſched 2000 łĕtami abo w druhim cźaſu ſtako abo hacź ſo to hiſchcze połdſiſcho ſtanje, je wſcho jene. Sajimawe pola Reſy Neumannez je jeje pódlaſiſke wuprajenja wo podawkach pſchi Khryſtuſowym cźerpjenju. Wona widźi na pſchikład kowarſtwo w Jeruſalemje, widźi grat, kiž pſchi ſchtižowanju trjebachu, wo kotrymž nam Sſwjate piſmo nicźo njeſpóźći. Wona powéda wſchitko tak, jako by pódła była. Po wuprajenju Reſy Neumannez Jeſuſ ſwoje ſłowo „dokonjane je“ njeje w hebrejſkej, ale w aramejſkej rĕcźi prajił. Se wſchehu naſ potajſim Konnersreuttſki podawk tuchi, ſo je jaſnowidźenje. — Najſajimawſche na ſtigmatiſowanych je, ſo nicźo k ſebi njebjeru, to njeje jenoż pola Neumannez tak, wſchitke druhe ſtigmatiſowane njejdu nicźo jĕdźe. Też ſtara wucźba ſakſrow (indiſkich mudrych) nam powé wo ludźach, kiž nĕſtajny dołho njejdu nicźo k ſebi cźiniś, ale ſu tola wobſtali. Njepotrĕbnoſcź jĕdże a picźa pola ſtigmatiſowanych je wſchelakich wĕdomoſcejerjow na mĕnjenje pſchinjeſła, ſo ma cźłowjek ſnadź w ſebi hiſchcze druhi organiſmuſ, kiž jemu ſmóżni, dołhy ſ powĕtra ſrĕbacź a ſo ſ nim ſejiwicź. Tutón dypk pak nam pſchedноſcher dojcź njerozjaſni, wĕſo też ſ teje pſchicźiny, ſo mu wĕdomoſcź runje na tutym polu hiſchcze nmoho dźĕła.

Sajimawy bjeſche woſebje druhi dźeł Marionowcho pſchedноſchka, pſchi kotrymž experimenty wumjedźe, kotrež wſchitke khwalobnje wobſta. Namaka ſhowany nóż abo zigaretowy etui, kiž bĕſchtej pola diwjeju woſobow ſthowanej, mjes tym ſo bĕſche pſchedноſchowar pod kontrolu pſched ſalowe durje won ſchoł. Wulkotuje namaka też cźaſnik ſe pomocu myſlow pſchitomnych, kiž na jeho moſny ſkutkowachu. Krómi ſtej pak na ſywój pſchedноſchk ſ dwĕmaj pſchikładomaj jaſnowidźeſkiwa, wo kotrymaj dyrbjeſchtej woſobje, podawk, kiž Marion w duchu wĕdźeſche, ſa wĕrnu wobkruczeńcź.

Korčmarjec Marka.

Powĕdańczko ſe ſerbſkeho žiwjenja, napiſał P. W.

8] (Pokračowanje.)

Marka njemóżeſche na njcho ſapomnicź. Nĕſchto ju k mludemu herzej cźehnjeſche, tola wona njemóżeſche ſebi to wujaſnicź. Pódła malu holzu, kotraž pola nich ſkuzſche do wſy, ſo by ſo wopraſchała, hdże je herz wotcſchoł. Sa wſu pola ſtareho hała ſtojeſche ſtara roſpadana khĕža, w korejž nichtó wjaſy njebywdeſche. Stary Kaſpórt, jejny poſledni wobydlerſ, bĕ pſched ſſomi mĕſazami wumrjeł. Nĕtko cźaſto proſcheſe jo noſzu w njej wołtacźu.

Pſchipadnje też hnſłeſ tam pſches nóz wołta. Bĕ pak ſebi poſdźiſcho wotmyſłił, ſo tam nĕkotre dny wołtanje, ſo by trochu wotpocźiłk.

Marka bĕ mĕrniſcha, jako ji holza tak powĕdaſche. Wotmyſłi ſebi, ſo jeho wjeczor wopyta. Chzyſche ſo ſ nim ſeſnaco. Wón ſo wulzy tammemu morjenemu podobaſche. Wolfgang bĕ mjes tym ſaſo wotſeł.

Hdyž bĕ ſo dźeń nałhił, wotcźiſcźu też wulĕtnicy ſ korcźmy. Swoſtachu tam jenoż nĕkotſi wjeſnjenjo. Tym wſchak może nan ſtant poſłużowaco, myſłeſche Marka a dźĕſche ſa hnſłerjom hładaco. Sa khmitku pyłaſche ju korcźmar. Dźĕſche do jejneje komorki, tola ta bĕ próżdna. „Hdże jeno je ſchka?“ myſłeſche korcźmar. Nĕchtó ſ hoſcźi jemu praſeſche, ſo je ju widźał ſe wſy k hatej hicź.

Marka bĕ wjeczor wopraſdźe k hatej ſchła ſa mlodym hnſłerjom hładaco.

Pſchi tammej khĕžy ſaſta a poſłuchaſche nĕzniym ſwatam hnſłi jako łakuſana.

Nĕkajſu ſłowaſku pĕſeń hrajeſche.

Nadobo wo jitriwje nĕchtó khodźeſche. Nĕłajka żona wuniđje won. Na prĕni pohlad ſpójna Marka, ſo je tuta żona Sſkowaczka.

Marka mĕjeſche k njej nadobo njeſwĕrnu dowĕru.

„Pſchejeceſe ſebi nĕſchto?“ praſcheſche ſo Sſkowaczka ſ milym hłoſom.

„Haj, chzych ſ tym hnſłerjom rĕcźeć, kotryž dźenſa tak kraſnje we wſy hrajeſche.

Sſkowaczka ſe ſpodźiwanjom na rjanu młodu holzu hladaſche, w kotrejž hnydom dobru duſchu ſpójna. Wſa Marku ſa ruku a wjedźeſche ju do ſjtwicźi. Tam ſpłi wotkuje ſedźeſche mlody Sſkowak a hrajeſche.

Marka ſłĕdźeſ, jeho wuhladawſchi. Haj je to wón, myſłeſche, zyle tón ſamſnym ſtary njeſhożowny hnſłeſ. Tutón nĕžny, dobracźiwy wuraz we wobliczu. Sſym ſebi jeho derje ſpomjatkowała, jako mi ſehdom tón pjenjes dawaſche.

Wón bĕ dohral. Marka ſtojeſche hacź dotal pſchi durjach a njemóżeſche ani ſwoje wocźi wot njeho wotwobroczicź.

„Bohužławje!“ praſeſche macź

„Nĕchtó cźe tudy pyta.“

Bohužław ju wobhładny a bĕ też pſchekwapjeny. Pſchiſtupi k Maćzy.

„Schtó by mje khužomu pytał?“ dźeſche.

„Njerĕcźeſe tak,“ praſeſche Marka a ſdĕhny pſcheczíwo njemu cźuki.

„Njejſce khndźina, macje we ſwojej duſchi to, ſchtoż ani najwjetſchi bohaczy njimaja.

Wón na nju pohladny prajizy: „Tak ani hiſcheze nichtó prajił njeje. Jenoż macźerka mi derje rośjeni a nan je mi też cźaſto tak rĕcźał, ſdyž mje wucźeſche na hnſłach bracź. Nĕtko mam hiſcheze jenoż macźerku.

„A nan?“

„Tón je pſched wjazy hacź dźeſacź łĕtami ſ domu wotcheł a njeje ſo wjazy wrócźił, ani nam njeje pſchał, ſchto je ſo ſ nim ſtało. Njemóżachmy jeho wucźakacź a tohodla jeho nĕtko pytamy ſe wſy do wſy a pſchiſchli ſmy hacź ſem. Schto je ſo ſ wobhim ſtałe? Bóh wĕ, hdże jeho cźĕło wotpocźuje?“

Bohužław płakaſche. . . . .

Na to wſa ſebi ſaſo hnſłe a hrajeſche ſ hmjagkym hłoſom kĕrluſch ſ cźeſeji ſwu. Marzije „Knjeżna, tebje ſtrowju.“ Marka pſchi ſannym do womory padny. Mlody hnſłeſ hrajeſche ſwoju pĕſeń dale.

„Je to wón . . . .“ ſchepteſche Marka.

„Je to jeho pĕſeń! Wón je jeho ſym! Mój Bożo. . . .“

Kĕrluſch bĕ runje dokimcźał. . . .

Bohužław połoži hnſłe na błido a ſtykny ruzy.

Marka płakaſche. Sſyſły ſo jej po licach kulachu.

„Wy macje ſłotu wutrobu knježna,“ rjekny Sſkowaczka a hładżeſche je ſej włoſy.

Bohužław wſa Marku za ruku a dźeſche ſ njej won.

Hdyž bĕſchtaj wo nĕſchto pryđzy wuſchłoj, bĕſchtaj widźałoj nĕkuho cźekacź.

Bĕ to ſtary korcźmar, kotryž bĕ ſo hacź ſem pſchiwacził, pytaju ſwoju dźowku. Trochu dźeſacź krocźeli wot thĕžki ſaſta a pſchipoſłuchaſche pĕſni „Knjeżna, tebje ſtrowju.“ Korcźmar ſtojeſche łaſ ſ błyſkom poraženy a njemóżeſche ſo ani ſ mĕſtna hnucź.

We khłowje mĕſchachu ſo jemu ſłowa tammeho ſtareho hnſłerja we khłowje.

„Morđarjo! Spomjatkuj ſebi, ſo ſo moja pĕſeń „Knjeżna, tebje ſtrowju“ na tobu wjeczi. Hdyž ju ſaſo wuſłyſchiſch, budże ſ tobu te kouzej!“

„A nĕtko je to wſcho hižo tudy.“ Korcźmar wſchemu roſemjeſche. Je to ſym ſamordowaneho a pyta morđarja ſwojeho nana.

Pſchi tajtich myſłlach ſtojeſche wón łaž bjes roſoma.

(Pokračowanje ſcźĕhnje.)

Se wschitkich pschedwjedźenjow dyrdimy pak spósnacz, so ßo wschitke nam ßo cźejke a tajne bycź zdawaze wßzy na rozomne waschnje wobknjeßiecź a ſ jara wulkeho dźela teź zwuloźiecź dawaju.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

20. njedźelu po ßwj. Trojizy, 30. oktobra 1927.

— W Pětrowßkej zyrkwi ma rano ⅛8 hodź. farař Berg a pschipołdnu w 12 hodź. farař Paul předowanje.

— W Marijnej a Marcźinej zyrkwi ma ſuperintendent Fröhlich rano we 8 hodź. ſpowědź a ßwj. wotkazanje a popołdnja w 9 hodź. farař Paul předowanje.

Sběrka ſa tudomnu wožadnu diakoniju.

Zyrkwje ßu wutwjerjene.

Pónóźelu 31. oktobra, Reformaziji ßwjedźeń.

— W Pětrowßkej zyrkwi ma rano ⅛8 hodź. ſuperintendent Fröhlich předowanje (zyrkw. hudźba: Moteta wo Lutherowym ßłowje „Tu ſtetu . . .“). Dop. ¼10 hodź. ma farař Große w drastowni ſeminſkeje ſa cźeßkołyſchacych, ¼12 hodź. kemſchenje ſa konfirmantow a dźěći wobeju dźěćikemſchenjow ſe ßobukutkowanjom mißijońskeho połmarkiſkeho dźěćaceho khóra a dźěćaceho kóra (farař Große). Dźěći ſeſtupaja ßo dop. ¾11 hodź. pſched Lutherowej ſchulu a cźakmu w 11 hodź. pod ſpinkami ſwonow pſches Bohatu hańu do Pětrowßkeje zyrkwje. Wjeczor we 8 hodź. wožadnu wjeczor: Rěcźnikaj: krajnoßudniſki rada proſeßor Müller ſ Hainsberga a ſuperintendent Fröhlich.

— W Marijnej a Marcźinej zyrkwi ma dopołdnja we 9 hodź. farař Menda předowanje (zyrkw. hudźba: Khwalcźe Boha atd). Wjeczor w 6 hodź. ma farař Siegemund předowanje.

W Tuchoŕßkej zyrkwi ma popołdnju w 5 hodź. farař Berg ſpowědź a ßwj. wotkazanje.

Sběrka ſa Gustav-Adolfſke towaŕſtwo.

Zyrkwje ßu wutwjerjene.

Wutoru popołdnju ¾3 hodź. je w Pětrowßkej zyrkwi modleźeńſka hodźina ſa njedźelnicze.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. ma farař Berg w Ev. towaŕſchownji biblißku hodźinu.

Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. ma ſuperintendent Fröhlich w Tuchoŕßkej zyrkwi biblißki wjeczor.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. je w Ev. młodźinowni *na Hrodowßkej hańy 6 pſchihotowanje ſa dźěrjaze kemſchenje*, farař Große.

Pjatk popołdnju w 4 hodź. ſeńdze ßo w Sozietät Gustav-Adolfſke ßónſke towaŕſtwo.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. ma farař Siegemund w Ev. towaŕſchownji biblißku hodźinu.

Tydźeńſke ſaſtojnſtwo ma w Pětrowßkej zyrkwi farař Menda a w Marijnej-Marcźinej zyrkwi ſuperintendent Fröhlich.

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Hižo ſaßo tydźeńſt nimo a pſchezo hiſchcze mamy rjane naſymſte wjedro. Boże ßłónczko ſłoczi żołtolißcźene ſchtomy, ßłěborni tſěſchci ſtatokow a k wyſchinam ßahaje wěże. Koſchi módroſelene hona, ßnadź mohłe tola hižo jutſje bycź běłe, pſchikryte ſe płaſchczom prěnjeho ßněżka. Kſchewi jaßnje hiſchcze ſeńſſeho putnika naſymſte ranje, ſłubi pak ßo ſpěſchnje, jemu popſchejo bórſonne ſpanje. Pobłednje łopjeſchka kěrcźžow a ſchtomow tſchepotaju w ſaduwanju wětřika, puſchcza ßo ſ domcźka a namakaju pobłednje ſpanje. Cźaſto pak klinkota kěſchowſki ſwónczk ſ próżnemu ſeńſſemu putnikej: „Pój dom“. Haj dom dźeja cźi, kotrychž koſcheſche naſyma ſiwjenja, tola też cźi, na kotrychž ſpadny mrós do nozy naleźa. Ty pak łube ßłónczko: ſtocź nam pěknje hiſchcze prawje dołho naſche bycze a pſchetkaj ßłěborne wſchě cźeje cźaſa; ſyma ta ſurowa, wije naß bórſy do ßonſenja, do ſeńdźenja ſa twojej pychu, pychu naleźa. Wy, moji lubi měſchcźenjo, wuſtupcze ſ Waſchich domcźkow, podajcze ßo do wuhłodźowaniſchcźow, pak wopuſchcze też na khwilku měſchcźanſte murje a njeſeńdźcze jenoż ſady thachłow ale wobdźiwajcze wuſtojnoſcź naſymy ſ połnym barbiczom dźěła w Božej pſchirodźe a niż ſa ßebje, ale — ſa tebje. To dyrbiſch widźecź, ßo wołſchewicź a niż pſchezo w knihach leźecź abo ſady ſawźěła njeđźelu ſ wołna won łukacź na jene a toßame, honjace nadróſne ſiwjenje měſta. Wſchědny dźěławy dźeń żada tebje zale a twoje mozy, ale njeđźelu ſadaſch ſa cźěło wocźerſtwjenje ty ßam, tuż ßebi je pſchi kraźnym naſymſtym wjedrje popſchej, pſchecźoż po Ssymana Judy pſchińdźe ßněh druhdy na te měſchcźanſte budy. Wy wjeſnjenjo pak, njeđźeđźcze w pſchirodźe łaź ſurki, ale wopomnicze, ſo je też dóſt błiſkſcheho w naſymſtim cźaſu hórki, wotewrěcze wocźi ſa kraſnu pſchirodu a ruku błiſkſchemu ſa dobrotu. Kermuſche ßo wſchudźe ſwiecźa, to cźaſto ſ wuhładka widźu a wjeſele ſiwjenje pſchi tym knjeźi. S wuhnja pjezy wała ßo tołſty łut, tykanzy ßo pjeku, ſuſchi ßo wulka ſchunka a kopizy kołbaßow. To je ſiwjenje měni hoſpodar, to je radoſcź, ſchepnje młodźina, to je próżn, bycha cźeſto hoſpoſa. Haj, jeneho horjo — druheho ßměch, tola: „Heßa, wjercź ßo Hanka, njepuſchcź ſ wocźow Jana.“ Pěkna a ſdobna to ſabawa, ta łuba kermuſcha. Je pak też pſchi tom jaſnje ßerbiſkeho pokhoda, dyż ſein knjeſnk abo dama ſ bubijom a měſta ſ Wam pſchikhwata a ſchcźercźi dha pſchi hrazu hrimniczka k ſpomoženju ßerbiſkeho ſtudentſtwa? Aj, to tola wěſcze. Hdyż ſwjeceźimy ſwjedźeń wjeſneho Božeho domu, dha mamy tola też na to myſlicź, ſchtó budźe we nim ſa naß ſkutkowacź a nam w ſubej maćerſchcźinje ſkowo knjeſa pſchiwitacź, do naſchich duſchow ſahrjebacź a naſchim dźěćom wukazacź. A naſcha wjeſna ſchula, dha dźe ſkoro ſaneho ßerbiſkeho wuczerja nima, kotrehoż ſ ßožu naſcheho lubuſchka, naſcheho Janka ab Marki nuſnje potrjeba. Heßa, toler klincźi, njech nam ſ wěże jónu dźak juſ brincźi. Pěknje tak, wam horzy dźak. Haj ſwěcźcze wichudźom kermuſch tak.

Kermuſch mějachu też Budyſchcźy Ssokoliſo ſaůdźenu njedźeli. Ju ſwjeczaſchu w Měſchczańſkej ſahrodźe. Popołdnje wopuſchcźich wuhładko Sserbſkeho Domu, wotſchewich ßo w Božej ſtwórbje a wjeczor běch jim ſ kermuſchnym hoſcźom. Cźi pak ſwjeczachu horliwu ßerbiſku kermuſchku. To ßym ſo dźiwał. Njedawachu wſchak dary k ſpokojenju cźěła, k pocźeżenju ſołdka, ale — duchowne dary. Lubje witachu, pěknje ſpěwachu a wuſtoſnje dźěłachu. Schto dźěłachu? Haj a niż malo. Kak ſpěſchnje hibachu ßo nóſki, kak wobrotnje ßunychu ßo pſches narjady a kak krucźe měſachu ßebje ßameho na woteſchcźu pſchi wſchěch ſokoliſkich ſwuczowanjach, to bě pycha a ſtutk ſwojotneho raſu. Dźiwny ßón pſchińdźe mi pſchi tom do myßlow: Widźach jónu w ſpanju wulki dom, jeho wrota ßo ſkěrkoto wotewrichu a ſ nich wuſołmi ßo njeſtónczna cźata myſchi, jako bychu cźahnje dom wopuſchcźicź taſ ßo podnurjacu tódy. Kak dźiwny to ßón. Naſch ßerbiſki lud ma tola krutu ſepjeru we ßerbiſkich towaŕſtwach, twori ſałoſny ſdonk we Ssokole, njewuwalny we wichorach cźaſa. Naſch ßerbiſki lud ma tola a je mél ſtajnje ßwojich ſprawnych a zgławedomnych wjednikow a bźdźerjow? Wěſcze běchu myſche, wopuſchcźaze dom cźi, kiž ſołniſchku do ſuſcho ſełmu. Sa dobre mjeno, pjenjes a ſaſtužbu ßwój ródny lud wopuſchcźichu. Derje tomu a Wóh dak, ſo b ytak było. Ssława pak Ssokołam.

Schto widźu hiſchcze noweho w Budyſchinje? We *wjchěch* wołnach wobkhodow wuhładam wułke ſelene płakaty, haj ßamo we wołnach wobkhodow Sserbſkeho Domu. Schto bha noweho pſcherabźa? Wſcherabźa nam, ſo ſpěwa póndźelu (Reformaziji ßwjedźeń) we Budyſchinje w *měſtnoſcźach „Kehelekulernje“* (Keglerheim) na Rouartſkej dróży ßwěłoßkławny khór Morawſkich wuczerkow ßłowjanſke a ſerbſke ſpěwy. Tutón khór je naſjławniſchi thór ßónſtich khórow dźeńßniſcheho cźaſa. Naß Sserbow wutrobnje pſcheroſcha. Swjeſelich ßo *pſche wſchu měru, hdyż tutu radoſcź cźitach a Wam lubym* cźitarjam wupraju ſwoju wutrobnu próſtwu: Njech je ßuły ſerbiſki lud ſ błiſka a ſ daloka ſ wopytowarſtwom jich konzerta. S daloka k nam pſchitkhwataju, ženi wjazy taſke nješchto ßłyſchecź njebudźemy, pſchetoj tón thór puczuje jara porędko, baczruneſ runa ßo we wułtonoſcźi Doniim Kokakam. Tuż Wam pſchiwołam: Na wjeſołe ſaſnowdźenje pſchichodnu póndźelu na konzerze Moraŕſchich wuczerkow a ſa tydźeńſk pokuknjemy ſaſo ſ wuhładka do Budyſchina a do jeho wokolinu. Naſche ßerbſke ſpěwne towaŕſtwa njech ßu połnoliczbnje na konzerze ſaſtupjene, tak aſko bychu ſami konzertowali a ßo po nim moralneho a pjenjeſneho dobytka po krutnm dźěle ſ łuboſcźu k wěżu wjeſelili. -ſ.

Naša dźensniša młodźina.

(Wobras ſe wßy.)

Dyrbju na nju ſwarjecź abo ju khwalicź? Woboje ßnadź by wopaki byłko a traſch ſtónczne prawje. Skoro njeměch, ſchto dyrbiſch wo nětcźiſchej młodźinje rjez, hdyż ßej wſcho ſ wjazornych ſtron wobhładujeſch. To je cźi taſka łoſtocźiwa wěz.

Wěſo, mohł ſwarjecź, hdyż taſke pſchihładujeſch, kaſ ßo młodźi ludźo ſadźerżuja. Móhli ßo roſporicź, dokelż mnoſy ſu pſchejara thróbli, łóſy, njekhmani. Kajſke je *to waſchnje, hdyż ſchulſke dźeći wjazy njeſtrowja a hižom* njehańbite rěcźe mjes ßobu wjedu, ſo móhli doroſcźeni ßo ſaćerwjenicź. Hdyż taſke młode hólcźata ſtarſchim ludźom na dróży ſ elektriſtim łampami nadobo do mjeſwocźa ßwěcźa, ſo tam ſtejiſch każ taſka łaćerowana wopiza a njewěſch, cźeji ßy. Hdyż wſche móżne błupoſcze cźerja, haru cźerja, njeſthmaniſtwa ſtucźuja. Hdyż pſched korcźmu ſtejazemu koleſnej ſ nożom mantle pſchecźerjaja, ſahrodne durje wuſadźuja a ſtelki ſwotkamaja. Abo ſtarym ludźom njejapjy ſ pjaſcźemi do woknow pjeru, ſo ßo do ßmjerzoſe naſtrózeja. Hdyż juchowy ßud, tiž bě ßej bur ſ wodu k roſpuſchczenju kałka pſchihotował, puſchcza? Hdyż ßerbiſke płakaty ſ wrotow a deſkow torhaja a barbjene durje ſe ßaſami namóraja. Hdyż pſchi palenju thodoitow palaze khoſchcza *do ludźi mjetaja*, pjy a tóczki dracźeja? Je to waſchnje, kaſ ßo holzy ßamo nětka na wſach druhdy draſczuja a ſ hólzami zigarety na pſchemo kurja. A kaſ ßo młodźina na rejwańſtich łubjach ſadźerżuje, kaſ reja a wołajja? Kajke wuraſy pſchi tym trjebaja, ſo je na hnójne widły njewoſmjeſch, ſahwjſchi do huby. Kaſ ſadźerża ßo taſke rjelpuſky a holczińſka napſchecźo ßwojim ſtarſchim, ſzyła ſtarſchim ludźom? Nihdźe żaneho cźeſcźowanja a reſpekta, żana poßłuſchnoſcź a poddatoſcź. Cźinja, ſchtoż chcźeja, a ſtarſchi jim niczo wjazy rjez nimaja, hdyż ßej kruwaſ hižom „ßwój ihleb“ ſaſłużi. Kaſ ßo po nozach wokoło ſóła, pjenjeſy precź mjetaja a ßo wopija. Na dań ßo niczo *wjazy njenoßy*. To bóże pſches gnygawku abo ßo na pyſchnu draſtu rozmjeta. Na wſchěch hodźikach dyrbja wißacź. A kaſ ſtare pſchiſłowo praji: Wſchudźe bycź, hdźeź pſnk wopuſch ſbehnje. Wěſo chcźeja we wſchem *mudrißchi* bycź hacź ſtarſchi abo druhy doroſcźeni. Wupiſcraja ßo, kaſ bychu mudroſcź ſe ſmjetaniu zrałi. Wſchemu ßo wuſmeja, ſchtoż jich k łépſchemu ßo praji. Chcźeja pſchezo a wſchudźe pobłednje ſłowo mécź. A kaſ ſadźerża ßo druhdy pſchecźiwo ßwojim priedawſchim wuczerjam a duchownym? To je ſtandaloſnje!

Każ hižo prajach, to mohł do hele nuts ſwarjecź! a ruzy łamacź, hdyż ßej na dźeńßniſchu młodźinu pomyſlíſch a ju wobkcźdźujeſch, ſchtoż wo njej błyſkiſch a widźiſch.

Ale to jene dobre je, ſo wſchitzy taſzy njejßu. Hdyż ßej taſke pſcheſtadźeſch, njemóżeſch tym niczo dale rjez. Pola mnohich wſchak ßu ſtarſchi ſami wjele na tym wina. Chcźeja to tak mécź, każ ſich hordy Jank abo pyſchna Hanka je. Dadźa ßej kuſeſow pryngzow a knjeje pryngzeny pſches hłowu roſcź. W tym naſtupanju mějeſche wojeſtwo ßwoje dobre, hyrnjeż hewak wjele do njeho njedźerżał. „Nó, cźakaj jenoż, hdyż k wojakam pſchińdźeſch“. Tak rěkaſche pſedy, tak rěka hiſchcze dźeńßa, hdyż hižom ſtarſchi w nězjej mkodoſcźi ſe ßwojimi dźecźimi niczo wjazy wucźinicź njemóża: „Cźakaj noj, hdyż do ſchule pſchińdźeſch, tam bódźe cźi hižom wucźeł ſ tym pomhacź!“ S tym ſatrajcha nětkotreho ßkułi makeho pjeracha a ſ bojoſcźu dźe do ſchule, hdźeź potom tak njeje, każ je łkaba macź jenu doma hroſyła. Haj, tij wſchak thétro w ſchuli ſakuje. Hižo ſchulſka młodźina wotroſcze pod nětcźiſchimi wobſtejnoſcźemi tak, ſo wjeſe wjeſela na njej nimaſch.

Potom ſo njeßmě ſabycź, ſo je nětcźiſchi ßwět zgłe hinajſchi. My ſtarſchi ludźo mamy zgłe druhe metkody każ młodźina. Njechamy wſchak ßej ſaprěcź, ſo w tym a tamnym doſcź dobreho pſchikłada njedachmy. Mnoho wſchak cźinja, ſchtoż ßu wot druhich, wot ſtarſchich ludźi najprjedy nawukli. Tuczi měli ßej roſpominacź, kajaż ßu ßami w ßwojej młodoſcźi byli. My wſchak też tunje jane jandźelſo byli njeſmy, hdyż na ßwoju ſaůdźenoſcź myſlimy. Nětkotryžkuli ſ naß je też kuſki ſtucźił, ſchtoż by lépje było, ſo ßo ſtako njebudźiſke Njemyßlu runje na tón, hdyż we Wonezach wóła na ßłomjanu tśchu cźahachu, dokelż tam kuſk żita roſcźeſche, ſo by je ſjedł. Swjaſachu jemu powjas ſa ſchiju a cźehnjechu jeho ſa njón horje. Hdyż jemu jaſnk je ſchije wißaſche, měrnjachu nětkoři: „Klejcźe, każ ßo hižom ſa żitom wobliſuje!“ Wěm ßo hiſchcze dopomnicź, każ Worakawez Pětr junu na paſtyrni wuheń ſ dełku ſawodźeſche. We wßy wſchak ſej hewrjekachu każ dźiwi, nózneho ſtrażnika hacź do frjewje mjerſachu. Też holay niebédźu tehdom żane njewinowate jehnjatka. Te běchu też wſchelcźake. Starſchi ludźo wſchak ßu runje taſ ſ hłowu tſchaſli, hdyż młodźinu taſke wuſtupowacź widźachu. Wěſo, taſ wſchak to njebéſche, każ dźenſa. Je wo wjele hórje. Sswět je też hinajſchi. Hdźeź je wjele ßwětła, tam je też wjazy ſcźina.

Wſcha młodźina ßo ſatamacź njeſmě. Hdyż ßej błize rosmyſlimy, pſchińdźemy na to, ſo je wułki dźěł dźeńßniſcheje młodźiny — njedźiwajo na wſchelake falerje — tola ſnjeſźiwa. W njej tcźi wóſta cźerſtwoſcź, ſahoritoſcź, ſkutkowoſcź. Pomyſlimy ßebi na naſche Ssokoły. Kajke ſiwjenje, kajka cźiłoſcź jewi ßo w nich. To żadyn ßkowu njeměſchuje. Kóżdy ſteji na ßwojimaj nohomaj, njebojaſnje, ſkrućzeny, wutrobićze, ſiwje. Dźeńßniſcha njeſkażena młodźina ßo ßměje a haruje, ßokoli a hraje, ſpěwa a dźěła, ſaběra ßo ſe ſportom, wukuje naſrodne reje a pomha wſchudźe Sserbſtwo twarićź. Njeje w taſkich towaŕſtwach, hdźeź ßo narodnoſcź a ludſtwo kaſy. Wſo mamy wjele ſkażenieje ſerbſkeje młodźiny. Hušto doſcź pſches njewuſdne zuſbarjenje. Mnóſi ßebi, ſo ßu nješchto thmańiſchi hacź druſy, kotriž ßo k ßwojemu rodej, k ßwojemu ludej dźerja a hejło péſtuja: Ssmój ſ ßwojemu! W njej tcźi dobre jadro. Te dyrbi ßo plahowacź a ſdźerjeć. Taſ ſmějemy potom wjeſele na ßwojej ſerbſkej młodźinje, hdyż taſka je, kaſkuż ßebi wjednizy żadaja: Ssrowy duch w ſtrowym cźěle!

Sokołstwo, sport a hry.

Sport jako wuraz časa.

Sport je eyle wotwisny wot časa, we kotrymž budźe wukonjany. Njeje mjenujcy tak, zo pokročowacy čas je wobknježeny wot sporta, znajmjeńša nic we zmyśle, kotryž ma so w bliščich rjadkach trochu rozłožić.

Hdyž dźensa wokoło sebje hladamy, widźimy wšudžom luty sport, je jich telko družinow sporta, zo je skoro čežko, sebi wšitke spomjatkować. Sport je so sylnje wuwił, wosebje poslednje lěta. Tuto wuwiće sporta njehodźi pak so na to wašnje wuložić, zo prajimy: Nuznosć čełneho hibanja je přeco hłubše a dospolniše dopóznata a tohodła so přeco nowe črjódy za sport zahorieja. Wězo podpjerała je wuwiće sporta wola, zo by było duchowne dźěło z čłowzowanjom, jenakosć wšědneho powołanja ze žiwymi sportskimi hrami wurunana, štož je za člowjeske byće z wulkej lěpšinu. Ale tež te najlěpše rozpominanja ze strony strowotnistwa njejsu dosć sylne, zo bychu mohłe zbudźić sylne sportske hibanje, kajkež jo dźensniši dźeń we wšitkich krajach mamy. Haj, samo fakt, zo je so mnoho młódych ludźi sportej přiwobroćiło, njeje skónčnje sama přičina sylneho rozwića sporta.

Přičina je cyle druha. Leži mjenujcy w tym, zo maju sportske wustupowanja a wojowanja přeco wjetše črjódy přihladowarjow wokoło sebje. Přez tutón zajim mnohich syłow za sportk je hakle so lěba sportnikow tak sylnje rozrostła. Při cyłym swojim zajimje za sport pak njeje dopokazane, zo bychu přihladowarje črjódy tež wo hódnosći sporta přeswědčene byłe. Što pak ludźi nětko wabi, sportskim wubědźowanjam přihladować? Najwjetša přiwabjaca moc sporta leži we tom, zo so při wukonjanju sporta wšitke te momenty jewja, kiž dyrbimy znamjenja była našeho časa mjenować. Sport runja so duchej časa. Nješto cyle wažne při sporće, štož zamóže přihladowarjow z wosebitej mocu zajimować, je spěšnosć. Zo so na spěšnosć při sporće wosebje wulka wažnosć kładże, lohko spóznajemy, hdyž sebi sport bliže wobhladamy. Njeje drje skoro žaneje družiny sporta, při kotrejž njebychu wukonjenja ćerpiłe, njebychu-li była je spěšnje předwjedźene. Wjetšina sportowych družinow je na napřemowojowanje zestajena, hdźež so po času liči, z mjeńšinami, sekundu, haj samo z dźělemi sekundy. Haj dźěł sekundy rozsudża wo wuspěchu abo njewuspěchu.

Naši přjedowniecy, naši dźědojo bychu so wćeka za rekordy spěšnosće zahorić mohli, dokelž woni docyła spěšne žiwjenje njelubowachu, ale wobsedźachu znutrkowny měr. Tutón znutrkowny měr našich přjedownikow steji přećiwo wšitkemu žadanju a honjenju za rekordami. My, dźěći našeho časa, njeznajemy wjacy měr, kajkiž jón naši wótcowje wobsedźěchu. Smy dawno přešli k spěšnemu, kwatnjewemu žiwjenju, kotrež so w swojim najhóršim stawje we wulkich městach pokazuje. Amerika je wězo wšitkim druhim krajam z přikładom spěšnosće doprědka šła. A naše žiwjenje so přeco bóle pospěšuje, naš čas bywa spěš-

hiši a spěšniši a spěšnosć přenjesse so sobu na sport, hdyž bywa dźensniši dźeń najspěšniši najslawniši. Mnoho přećelow ma w dźensnišim času wujězdźowanje ze automobilemi, hačrunjež so při nim zwjetša jenoż mało nahladamy. Też lětarjo přez ocean zamóža nas zahorić, dokelž spěšnosć je knježelćerka, přetož pućowanje do Ameriki za něhdźe 40 hodźin to so nam spodoba. Tu widźimy potajkim, zo je jene wabidło za sport spěšnosć při jenotliwych sportowych wukonjenjach.

Je pak hišće druhe jewjenje, kiž ludźi sportskim kram z radosću přihladować dawa a kiž so połnje ze duchom našeho časa kryje, mjenujcy wojowanje. Wojowanje, tuto hesło je sebi naš čas na čoło napisał. Casy mérneho skutkowanja su nimo. Ludźo dźensniše doby chcedźa być ze swědkom horceho wojowanja. Tehodła pućuja jenu njedźelu jako druhu po tysacach won k městnam, hdźež sportnicy wojuja a so bjedźa. Zo bychmy hnydom wo wojowanskej družinje rěčeli, kotraž ma přichod, mjenujemy boksowanje. Temu ludźo radšo přihladuja hač přimanju. Też hry z kopańcu zamóža hišće jara zajimować, dokelž tu na spěšnosći jenotliwych wojowarjow zaleži. Pola boksowanja spodoba pak so wosebje krutosć, z kotrejž so wojowanje wuwjeduje. Zo je zajim runje za tutón sport přeco wjetši, dopokazuje, zo je človjestwo našeho časa přeco krućiše we wojowanju we wšědnym žiwjenju. Wšitkón sport pak póndźe we swojim dalšim wuwiću puć, kiž wjedźe runje pornjo pućej, kiž duch časa dźe. Přetož duch časa a wuwiće sporta njehodźitej so dźělić.

Wusudźenja.

§ Krajny sud. (Mała chłostańska komora.) Dja jebanja busdźitaj wot Budyšćiskeho hamtskeho sudnistwa 11. hapr. 1927 drjewjeny wikowar Arnošt Dehmichen a jeho žona Pawol Dehmichen i Njeswačidła k 2 měsačnomaj abo ke 3 njedźelam faktwa sasudźenaj. We juliju 1923 běchtaj wobaj w Neugersdorfe 200 metrow schmórkoweho drjewa pichi pschesadźowanju kupiłoj. Jeju winowachu, zo staj drjewo firmje Rosenkranz, Seitz a Co. dale pschedałoj a firmu i wudawarjom, zo je drjewo hižo jeju swójstwo, wopschedałoj, hyrnjež po wobstórkrožje drjewo jimaj njepschisłuschesche, dokelž njeběchtaj w prawem czasu kupny pjenjez zaplacziłoj. Wobstorženaj běchtaj powolanje zapołożiłoj a buschtaj bjenja wuswobodženaj. — Sakkat 52 rjadnik Wiczas w Budyšćinje.

Zapóslane.

Koncert Morawskich wučerkow w Budyšćinje.

S krómi wšěch koncertnych poskićenjow w Budyšćinje běchu hač dotal koncerty Donšćich kosakow. S krómi wšěch muzikich tšorow świeta je tež tutón tšor. Se šamnej pychu hmědźa so bebicej tež Morawske wučerki. Runje tajku šansu pschijaźeše jim swětna kritika na polu wudobnjanoscze jónšćich chórow. Budyšćin n'eje hač do'al hišće cze cześć měł, tajke wumjeńšnje we swojich murjach słyschećz a to tež hyndom sajo njesmije, dokelž chór Morawskich wučerkow lemak jerjo we wulkich městach koncertuje. Kóždy, kiž je šamnjenje winy tutón koncert sapasće, budźe so pisće wjchi měru mjeriać. Hdyž k tomu hišćeze wopomnimy, zo spěwaju tež naše lube herbske spěwy, dha dyrbimy tutón koncert wospytać. Schtóž je ś nami, ś tym dyrbimy my być, schtóž waš lubuje, ješo lubujemy tej my. Pschijmy my Serbja pschichodnu póndźelu 31. oktobra wječor we 8 hodź. salu „Kehelekuleršce" na Nowarskej hasy hač do poslednjeho kutška, budźmy korporatiwnje jim dźakowni pschipospěchcharjo a cześćerjo jich nadeostojnjicheho wumělstwa.

ř.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 29. oktobra 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje:

1 Dollar	4,181	100 pólsk. złotych	46,825
jendźelski punt .	20,363	100 čěskosł. krónow	12,392
100 šwajc. frankow	80,61	100 franc. frankow	16,415

Barlinska burša wjeźera pschećelnische mjeńšowačo pokasowasche. Kursy efektow bijachu jnowa horje, hyrnjež mało wo wjele.

Produktowe wiki pschinjeseschu wježera basche wobdźelowanje rozkrowych placźijnow a to wo 10 pj. po zentnarju. Wonšć bě wo 5 pj. tunisko dostaćz. Pschejsa šwoju schtwórtkownu placźijnu wobtkowa. Hewak wschak běchu wiki mérne. Wježera placźejsche zentnar

w Barlinje.

pschenicy 12,20—12,35 hr., rožki 12,20 hr. hač 12,40 hr., jećmjenja nalětnjeho hr. 11—13,25, wowsa 10,25—10,85 hr.

w Drjezdźanach (sandjenu pondźelu)

pschenicy 12,95—13,20 hr. (13—13,25 hr.) rožki 13,05—13,30 hr. (13,20—13,45 hr.) jećmjenja nalětnjeho 12,35—13,60 hriwnow (12,85—13,60 hr.) nasymjeho jećmjenja 11,60—12,10 hr. (11,60—12,10 hr.) wowsa 11,05—11,35 hr. (11,05—11,35 hr.)

w Shorjelu

pschenicy 12,50—13,20 hr., rožki 12—13,10 hr., jećmjenja nalětnjeho 12—13,50 hr. nasymjeho 10,50—11 hr., wowsa 10 hr. hač 10,70 hr. — Běrny 2,80 hr.

Schtwórtk w Kamjenu

pschenicy 12,50—12,75 hr., rožki 12,80 hr. hač 13,20 hr., jećmjenja nalětnjeho 12,70—13,25 hr., nasymjeho 11,50 hr. hač 12 hr., wowsa 10,25—10,75 hr. Suchy punt 1,10—1,20 hr., běrny 3,50 hr. hač 3,75 hr.

Proschata 12—18 hr., běhaći 40—50 hr.

W termijnowym witkowanju

sa oktober: pschenicy 13,60 [illegible] rožki 12,45—12,40 hr., wowsa 11 [illegible] hr.

sa dezember: pschenicy 13,58¾ hr. a rožki 12,37½—12,33¾ hr., wowsa pak 11,47½ hr.,

sa měrz: rožki 12,52½ hr., wowsa pak 11,42½ hr., pschenicy 13,70 hr.,

Wiki wuzitkoweho skotu wježera pjatk w Barlinje (Magervieh hof Friedrichsfelde)

Na nje běchu pschihnali 429 rohatych bóikow, šuczelnych krowow a jałojow, 168 cjelatow, 15 bykow, 2 prosyntkaj.

Młode dóiki a šuczelne krowy płaczachu 250—600 hr.
Šuczelne jałojzy 250—500 hr.
Byki, prosyntki, skot k wjasanju a ke kormjenju (o zentnarju) 46—50 hr.

Wubrany rjany skot dospe hišćeze wyschsche placźijny. Wiki běchu lepsche, wosebje w rjanych krowach.

Konjaze wiki sanoženy schtwórtk w Leer w ranschej Fryzisce.

Pschihnali běchu 232 koni. Te placźachu:

1. kajkosće	700—950 hr.
3-letne	550—750 hr.
2-letne	450—600 hr.
Letne	350—450 hr.
Srěbzy wot zyza	180—300 hr.
Konje do dźěła	300—500 hr.
Pomje	150—275 hr.
Konje k rěju	60—120 hr.

Kupzow bě dosć. Wiki pak pomałku dźěchu.

Na pschedań:

Krowa w Delnizach 11 pola Keltiz.
Konje Jeremias w Lubiju. — Sšytny wulki kóń we Cžornym Hodźerju 94.
Proschata rjane a knudrosty, Franka, mlokarnja na Židowje tel. 3082.
Wóz běchćazy w Kulowje, Ssalowska dr. 13.
Wóz běchćazy w Kamjenku, Pokrózna haša 1a1.
Wóz rěmjelni w Budyšćinje, Hauboldna na Drjewowych wikach 14.
Mantaj mužazy za 15 hr. a hólezi za 12 hr. w Pisko-pizach, Hermanowy wustaw II.
Drjewo wošchowe 4 mtr. w Němzach 29.
Maschina schijaza we Wojerezach, Bismarckowa haša 7 della.

Pschihitajuci pytaja:

Pohonca, Herbika grachta w Semjazych.
Huzu do domu w Běłej Wodźe. Biedrichowa haša 151.
Hellenschmidtowa w Hródku, Dolha haša 44.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3411 hodź.: Sajim wikow sa pschejsu a rožki sjednowcuje so na wotwiće měrjazowcho tónja. Witkowanje i rožku je trochu klabsche, pschejsa so njepschemjenuje.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	28. 10.	27. 10.		28. 10.	27. 10.
Pšenica	244-247	244-247	buny	22-24,00	22-24,00
rožka	244-248	246-250	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jećmjeń	220-267	220-267	módre łupiny	15-15,50	15-16,00
naz. jećmjeń	—	—	žołte łupiny	—	—
wows	205-217	206-218	zeradella	—	—
kukurica	191-193	191-193	raps. wosušk	15-16,20	16-16,40
pšeńc muka	32-34,50	32-34,50	lany wosušk	22-22,6[illegible]	22-22,80
ržana muka	32-33,70	32-33,75	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	14,75	14,75	běrnj. kruški	23-24,90	24-24,80
ržane „	14,75	14,75	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,45-2,85
raps	335-340	335-340	ržana słoma	1,05-1,35	1,05-1,45
lane symjo	—	—	pšeńc. „	0,90-1,20	0,85-1,25
hróch	35-37,00	35-37,50	wowsna „	0,85-1,05	0,85-1,05
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jećna „	0,85-1,05	0,85-1,05

Drjezdźanska burza (28. 10.)

Pšenca	259-264	běrnjace kruški	27,00-27,50
rožka	261-266	pšeńc. wotruby	14,50-15,00
nalětni jećmjeń	257-272	ržane wotruby	15,30-16,80
nazymsk. jećmjeń	232-242	pšeńčna muka	45,50-47,00
wows	221-227	ržana muka	39,00-40,50
čerwjeny dźećel	225-230	woka	—
raps	320-330	pjeluški	—
kukurica (Mais)	193-196	hróch	—
suche truhančki	12-12,70	cokrowe truh.	18,00-21,00

Wjeńc płaćizny w Budyšinje.

29. oktobra 1927.

Wšě płaćizny su po złotej hriwnje zrozymjte.

Předmjet		najnišša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšenca, nowa	50 kilo	12,75	13,00
Rožka, nowa	50 „	12,50	12,80
Jećmjeń,	50 „	12,50	13,00
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	10,00	10,50
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	14,00	14,50
Běrny (we wjetš. dźělb.)	50 „	3,00	3,50
Butra	1 „	4,20	4,60
Syno, nowe	50 „	2,00	2,50
Słoma, z maš. młóć., pras.	50 „	—	1,00
„ „ „ k zasł.	50 „	2,10	2,20
„ z cypami młóćena	50 „	2,70	2,80
Pšeńčna muka, 60%	50 „	21,50	22,00
Ržana muka, 60%	50 „	19,00	19,50
Pšeńčne wotruby	50 „	8,25	8,50
Ržane wotruby	50 „	8,50	9,00
Jeja	1 štk.	0,15	0,17
Prosata 1140 štuk	1 štk.	7,00	20,00

Wjeńc płaćizny štwórtk 27. X. Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšenca	12,50—12,75	12,60—13,15
Rožka	12,80—13,20	12,50—13,00
Jećmjeń (nazym.) . . .	12,70—13,25	12,50—13,50
Wows	10,25—10,75	10,20—10,60
Syno	2,50—3,00	2,00—3,00
Słoma z maš. młóć. . .	1,50—1,75	1,30—1,70
Słoma k zasłanju . . .	1,75—2,00	
Słoma z ruku młóćena . .	2,75—3,00	2,50—3,00
Běrny pola ratarja . . .	3,50—3,75	3,50—4,00
„ hač na żeleznicu . .	—	—
Butra	2,00—2,20	1,10—1,15
Jeja	0,14—0,15	0,17—0,18
Pšeńčne wotruby	—	8,00—8,20
Ržane wotruby	—	8,20—8,50
Pšeńčna muka	—	21,00—21,75
Ržana muka	—	19,50—20,25
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	12—18	—
„ małe	—	—

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Döbelna. (Wulki woheń w jenej mydłowej tworni.) Sdźelu wječor bo 8 hodź. w Schmidtez mydłarni wulki woheń wudyri. Wulke mydłowe a tukowe sklady běchu za wohoń bohatu zyrobu, so dla pschiběhobneho wětra bórzy dwě twarjeni w plomjenjach stejeschtej. Wobnjowa wobora dyrbjesche wschu prózu nałožić, so by fabrikiti nowowar a bydlenšti dom schkitała. Też fušbohu Richterez fabriku ratarskich maschinow dyrbjesche wobora mózuje schkitaćz. Sšamo wojakow běchu na pomoz jawokali.

Domowinski kućik.

Wšém našim lubym towarštwam z tutym wozjewjam, zo su přihotowanske dźěła za našu powšitkownu **„posmjertnu a pomocnu pokładnju"** nimale dokónčene. Wšo dale a nadrobnišе bórzy zhoniće. Mjeńo teje hišće khwilku scerpnosć a njepřistupujće cuzym zawěsćenjam. Lěpšiny, kaž naša pokładnja poskići, budźeće pola druhich zawěsćeni podarmo pytać. Sobustawy pak móža jenoż ći Serbja być a jich swójbni, kotříž jenomu Domowinje přizamknjenemu towarstwu přisłušeja.

Předsyda.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija." Smy přeprošenje dostali na swjedźeń 60lětneho jubileja towarstwa katolskich rjemjesłniskich pomocnikow. Naše sobustawy njech so bohače na komersu njedźelu wječor w „Krónje" wobdźěla. — Póndźelu póndźemy wšitcy na koncert Morawskich wučerkow w „Keglerheim". — Watoru so njezeńdźemy. Městopředsyda.

Bukecy. „Radosć" změje srjedu, 2. nazymnika, wječor we 8 hodź. spěwanje. — Wutoru (1. XI.) je dźiwadłowa pruha pola Stangec. Dirigent.

Domowina. Předsydstwo a wuběrk „Domowiny" zeńdźetej so přich. pjatk, 4. novembra, popołdnju w 5 hodź. w kofejowni Serbsk. Domu k važnemu posedźenju. Dnjowy porjad je bohaty a važny. Wočakuje so połnoličbna přitomnosć. Předsyda.

Hasłow. Kołojeźdne tow. „Błysk" změje přich. wutoru w 7 hodź. zhromadźiznu.

Khrósćicy. „Jedn. Sokoł" změje wutoru (1. XI.) pola Wjeńkec w 3 hodź. zhromadźiznu.

Khwaćicy. Naše „Serbske towarstwo" změje njedźelu, 30. okt., važne posedźenje pola Nowakec. Porjad: Posmjertna pokładnica atd. — Přińdźe pak wšitcy, lubi bratřa! Předsyda.

Lichań. „Zernička." Njedźelu pop. 2—1/5 hodź. je hłowna pruha za swjedźeń. Přińdźe wšitcy z časom.

Lichań. „Zernička" přeprošuje z tutym wutrobnje wšě wokolne bratrowske towarstwa a druhich swérnych Serbow na swój jutřiši swjedźeń pola Rudolfec. — Hlej nawěšk.

Łaz. Naše serb. tow. „Handrij Zejler" změje njedźelu, 30. oktobra, popołd. w 4 hodź. zhromadźiznu. Jednać budźe so wo важne dypki. Porjad so we zhromadźiznje wozjewi. Winowatosć kóždeho sobustawa a spěwarja je, zo přińdźe. Nowi spěwarjo su nam kóždy čas witani. Předsydstwo.

Radwoř. „Hu. Jedn." změje srjedu (2.) w 20 waźnu zhromadźiznu pola Kralec. Wšitcy přińdźće, mussy a knježny! Předsyda.

Radwoř. „Serb. Rat. Dorost" wotmeje jutře njedźelu (30. X.) popołdnju w 3 hodź. waźnu zhromadźiznu w „Jandźelu" pola Kralec. — Wšitcy towaršow wočakuje předsyda.

Wumělski koncert morawskich wučerkow wotmeje so póndźelu (31. X.) na reformacijskim swjedźenju wječor we 8 hodź. w nowej „Kehelekuleršni" na Nouartskej drózy. Zastupne khartki w Smolerjec knihařni. Podpjerajće naše słowjanske sotry. Zarjadnistwo.

Zwjazk spěwanskich towarstwow. Njedźelu, 6. novembra (Budyski hermank) budźe waźna pruha w Maćičnym Domje. Započatk w 4 hodźinach. Přeprošować budźetaj so spěwaj čo. 179 a 180 w nowym „Towarśnym Spěwniku" („Wjeńcorny spěw" a „Na Božim"), a to z pomjatka. Wšitcy, kotříž chcedźa so na jězbje do Prahi (jutry 1928) wobdźělić, maju přitomni być. Też ma so mnoho rozpowědać. Tuž přińdźe wšitcy! Khartki jako kontrola za wopytowarjow pruhow so wudawaja.

Hłowny dirigent.

Dla powyšenja bankoweho diskonta

zadanjamy nalutowanske pjenjezy

wot 1. oktobra hač na dalše z

5% při wšědnem trjebanju
6% při měsačnem wupowjedźenju
7% při 1/4 létnem wupowjedźenju
8% při 1/2 létnem wupowjedźenju
8 1/2 % při 3/4 létnem wupowjedźenju
po wučinjenju.

Serbska Ludowa Banka

Najwjetši skład w měsće!

spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płaćiznach
jědźne jstwy tohorunja z 150—240 cm šěrokim bjelefom
knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. kharnorom
bydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a male meble, stólcy

Samsna dźěłarnja za twory a meble

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnišću 2

Košl. barchenty

běle a pisane, khabatowe a drastowe barchenty w najnowišim wuběrku, na pol wolmjane a čisto wolmjane tkaniny za drasty, bluzy a šórcuchl, hotowe barchentowe šaty, běle a pisane, podšlićowe šaty za žony, mužskich a dźěći, podšite módre reformske kholowy ☛ cyle tunjo. Najwjetši wubjerk. Hišće stare tunje płaćizny.

Hilger w Budyšinje ?
na Seminarskej hasy 5

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźěło, ma jenož na składze

wobućowy dom Mark w Kukowje.

W. Köhler

w Budyšinje, Hłowne torhošćo čo. 9, pódla Kupnicy zhotowja **moskowe a wolmjane płachty za hodowny bildo**
Mošk a wołmu może tež kóždy sam k tomu podać. Najl. zhotowenja. Sprawne płaćizny.

Kupuju

nowiny, akty, kniht po 4 pj. **papjerowy wotpady** po 3 pj. **lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina** sektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnoše.

Popp na Hornćerśk. hasy 18 telefon 3427.

Magnetny dom!

Dom tunich płaćiznow!

Serbow kupny dom

GÖRLITZER JOHANNES
Kaufhaus Schmidt
BAUTZEN

Serbow kupny dom

Wolmjane museliny a pisane šidy za šórcuchl
zelene, čerwjene a módre sukno za suknje
čorne počehnjenje za kóntuše
pisany barchent za kóntuše
čorne wobsadki za kóntuše
pisane wobsádki a banty wokoło žiwota
wolmjane tkaniny a šidy za nahłowjace rubišća z přihodźacymi šidźanymi francami, chenillowe rubišća

Wosebje tunjo:

satinowe šórcuchl, pisane a jenobarbne	3.50
hotowe kapy a banty za holcy	0.95
čorne, běłe a róžobarbne Moiréjowe banty	2.50

Dobre čehnje k sebi!

Wše nowosće su dójšłe

Přesłapjace wubjerki we | kožuchowych počehnjenjach, khabatach, rubišćach, šórcuchach

tkaniny na zwjeršne a spódnje suknje
ćorne a brune kašměrowe rubišća
wšo w najlěpšich kajkosćach hižo tež po najtuńšich płaćiznach
Pošića ◆ canki ◆ knefle

Altons Schauseil w Budyšinje

Wosebity dom za serbske drasty!

Wot 1. novembra 1927 dawam na wšě

kolonialne twory 5% rabata

Při potrěbnosći prošu wo dalšu podpjeru

Z počesćowanjom

Lehder wobkhod z kolonialn. tworami **w Lutobču**

Najlěpše

likěry

we wulkem wubjerku, kaž **žitny palenc** (z ruk. čisty žitny kognak) pornča tunjo

A. Schmeiß, likěrowa fabrika w Budestecach
Telefon čo. 66

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihańni" w Budyšinje skaza. Wukhadża měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

☛ Hdyž chceće

woprawdźe dobry wobraz měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13
Kóždu njedźelu wot 1/2 11—3 hodź. wotewrjene

Weidlichec pjelsćinowy dom

w Halštrowje

poruča za serbske žonjace kožuchi wšěch družin

pjelsćinowe wobsadki a podšića

tunjo a dobre we wulkim wuběrku.
Prošu, wobhladajće sebi mój skład wobsadkow a podšićow.

pola Hokoweje w Budyšinje
na Cyrkwinskem naměsće

Póndźelu je

31. X.

Ty dyrbiš lutować

w

nalutowarni města Budyšina

w Kupnicy (Gewandhaus)

Na světowem lutowanskem dnju **wotewrjena** wot 9 hodź. dop. hač do 1/2 5 hodź. pop.

Konjace, howjaze a swinjace wiki

☛ **w Kulowje** ☚

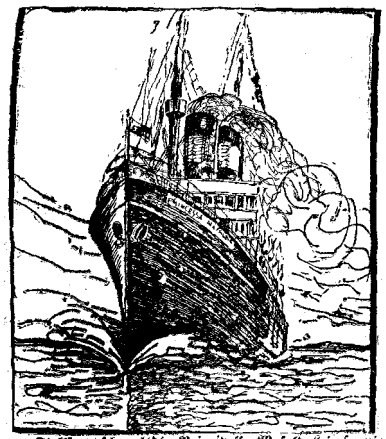
Póndźelu, 31. okt. 1927

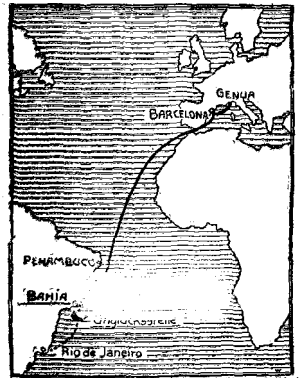
Wulki wubjerk plahowanskeho a wužitkoweho skotu prěnjeje rjadownje.

Přihódna kupna składnosć. Přihódne přizamknjenje za šalarjow.

Zlušiła pyšcha łódź „Prinzipessa Masalda“ je so njedaloko brasilijanskeho brjoha z rozbuchnjenjom kótłow potepiła. Ze 1250 puczowarjow je so nětkle 300 topiło.

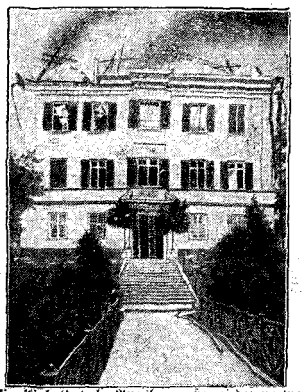
Nascha khartka nam praji, hdże je italska łódź zniesbožiła.

Cena bej, albanski wupósłanc w Prazy. Italskemu **nachu** młodeho albanskeho studenta. Tón jeho satsełi.

Japanske prynzessy mjeno dostawaja. Mjes tym wuczeni w starych nabožnych liśćinach cytaja. Mjeschniizy tśeleja se schipami do powětra, jo dychu stych duchow wotshnali.

Affingski hród pola Augsburga je njedawno wotpali. Pschi wohnju je 5 wołobow zobu spali.

Hdże je hajnik.

Wuhtanje wobraza w tydzenischim cźišle: Stajcze wobraz na lěwu kromu, bórzy mjes hólzomaj a dalschej kromu knjeza namałacze.

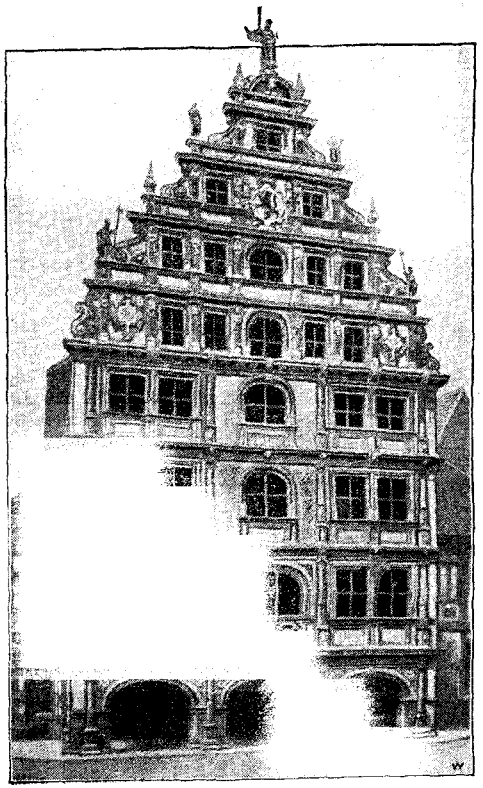
Hódanczko:

Na kaśi bok satśełeny łajaz padnje?

Wuhódanje hódanczka w tydzenischim cźišle. Sstaby płat.

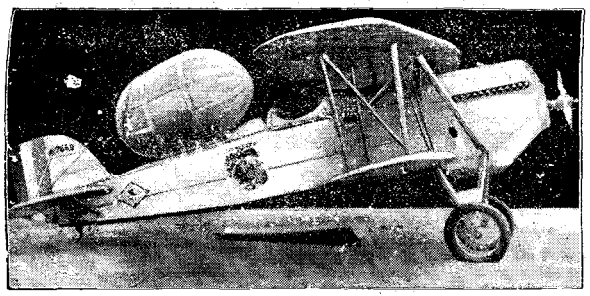

Čo. 44 W Budyšinje, 29. oktobra 1927 3. lětnik

Kupnica w Brunswiku

Ju natwarichu wokoło 1590

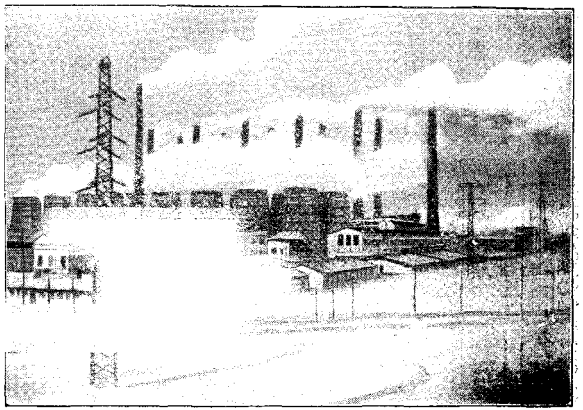

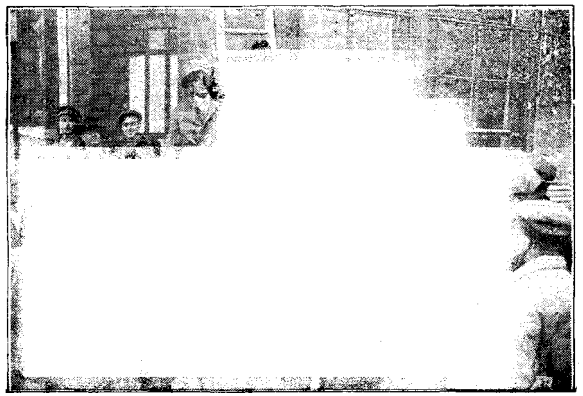
Powětron za lětadła.

Wot Europy sem žu žo w małem a podarimy prózowali, morjo mjes Ameriku a Europu pschelećeć. Lětadła žu do morja padle a žo s lětarjemi bjes žlěda zhubile. Někto chcedža tajke lětadła z powětronom wuhotować. Hdyž strach kosu, dyrbja e s pkunom u pjelnicy. Padn e-li lětadło do morja, je powětron tak dołho na wodźe sderžy, lacz pomoz pschijidże.

Strajk we wuhlowych jamach zhriedźneje Němsleje.

Psched tydźenjom žo zdasche, jo we wuhlowych jamach w zhrjedźnej Němskej k dobhotrajacemu a cžěžkemu strajkej dóńdże. Na wulke zhoże je žo poradźiło, tutón strach wotwobroćić. Statne knježerstwo zapschimny. Hórnikam (Bergarbeiter) pschiswolichu małe powyschenje mzdy. Hižo zańdźenu sobotu žo dźěłacžerjo rosźudźichu, žo s pschiswolenym powyschenjom spokojić. Zańdźenu póndźelu we wschěch jamach znowa dźěłać zapoczachu. Nasch wobraz wjedźe naš pched milinarnju w Cžornezach w Halleskim wokrjeżu. Ta zastaruje zuke wokolne kraje, wjzy a městu je zwětkom a mozu.

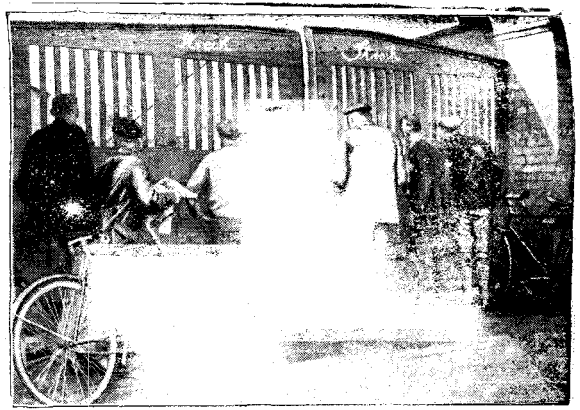

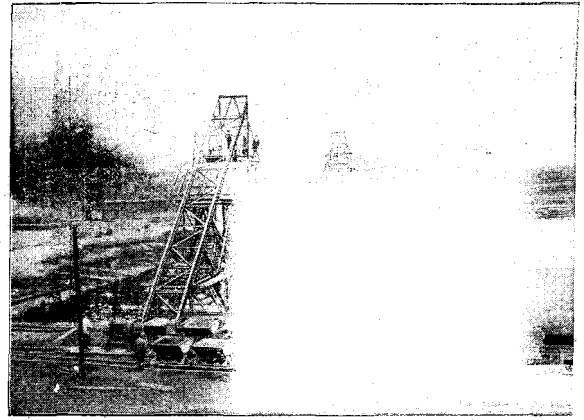
Psched wuhlowej jamu wuwołaja schtrajk.

Nasch wobraz wjedźe naš do wulkeje zhuty hórnikow. Na jich mjeswoczach leži wozałowanje a njewěstosć, lětwo pschichod pschin,eże. Jedyn s jich towaršchow je žo na rjebl stupił a wótsje pschipowědźuje, so žu organizazije dźěłoczerjow wobsomkle, stupicz do strajka. Hdyž tele rosźudźenje pschipowědalche, hischcze nichtó njewědźesche, so žo bórzy pominje. Cžasto tajke strajki tydźenje a mězazy dołhe traja. Byrnjez žo dźěłaczerjo mjes sobu podpjerali, njeje podpjera zenje tak wulka, so žo njeby tez wot strajkowazych woporow zadako.

Sawrjene wrota.

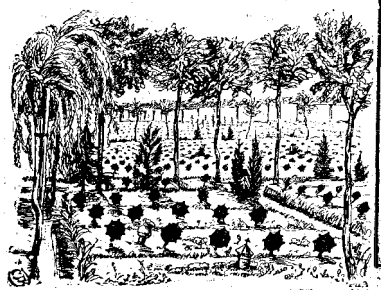
Wrota wjedu do wobhrodzeneho dwora wuhlowneje jamy a briletarnje blizo Bitterfelda. We nozy a wodnjo su bewak wotewrjene. Pilni dźěłoczerjo zhwataja hdyž trubu wołaja, so kruch zwoje dźěło nastupi. Pschi nazjenju zhwataja z swojim lubym, so bychu pytali wetpoczink a woczerstwjenje za dalsche próchny a napinaze rubanje w klinje semje. Dźenża su wrota krucze sawrjene. Na nich je napisane: Streik! Streik! Psches lězuzy wrotow zhladuja straże dźěłaczerjow, so bychu zhladali, schto w dwerje žo podawo, hacz něchtó s jich towaršchow tam njedźěła, so by jim do zhribjeta padnyk a był s zamarjom strajka.

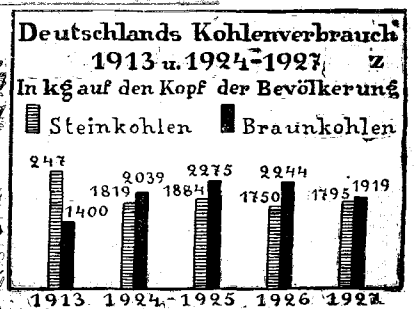

Zuiderski jězor.

Zuiderski jězor leži we Hollandskej. Nězdy běsche kolo wokolo s krajinu wobdaty. W starym czasu su holowjaze zokmy wusku zmuhu kraja, jězor wot morja wotdźělowazy, pschedrěle. Tohodla dźenża s morjom zwiskuje. Dokelz je jara nizki, prózuje žo, jón zyle wuzuschicz. Překi psches njón su haczenja nazhypali. S mózuymi klumpami s njeza wodu czerpaja. Tak Hollandska s tutym sluzkom sta wjazay korzow najlěpscheho kraja dobudże. Zuiderski jězor je nězdże 4000 tóznych kilometrow wulki. Psches pokojzu budże wuzuschony a do płódneje role pschetworjena. Hollandske zahrodniscwo telko kraja za zwoje plahowanja dobudże.

Olschanske pohrjebnischczo w Praży, wotdźělenje, hdyž cžěsche zhja wojacy wschelakich ludow.

Sapisk telko Němska do wójny a po wójnje wuhla pschetrjeba.